။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနယပိဋကေ

ဝိမတိဝိနောဒနီ-ဋီကာ (ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ကရုဏာပုဏ္ဏဟဒယံ ၊ **သုဂတံ** ဟိတဒါယကံ။
နတွာ **ဓမ္မဉ္စ** ဝိမလံ၊ **သင်္ဃဉ္စ** ဂုဏသမ္ပဒံ။

ဝဏ္ဏနာ နိပုဏာဟေသုံ၊ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ယာ။
ပုဗ္ဗကေဟိ ကတာ နေကာ၊ နာနာနယသမာကုလာ။

တတ္ထ ကာစိ သုဝိတ္ထိဏ္ဏာ၊ ဒုက္ခောဂါဟာ စ ဂန္ထတော။
ဝိရဒ္ဓာ အတ္ထတော ကာပိ၊ သဒ္ဒတော ကာပိ ကတ္ထစိ။

ကာစိ ကတ္ထစိ အပုဏ္ဏာ၊ ကာစိ သမ္မောဟကာရိနီ။
တသ္မာ တာဟိ သမာဒါယ၊ သာရံ သင်္ခေပရူပတော။

လီနတ္ထဉ္စ ပကာသေန္တော၊ ဝိရုဒ္ဓဉ္စ ဝိသောဓယံ။
ဥပဋ္ဌိတနယဉ္စာပိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ပကာသယံ။

ဝိနယေ ဝိမတိံ ဆေတုံ၊ ဘိက္ခူနံ လဟုဝုတ္တိနံ။
သင်္ခေပေန လိခိဿာမိ၊ တဿာ လီနတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

ဝိနယသံဝဏ္ဏနာရမ္ဘေ ရတနတ္တယံ နမဿိတုကာမော တဿ ဝိသိဋ္ဌဂုဏယောဂသန္ဒဿနတ္ထံ **ယော ကပ္ပကောဋီဟိပီ**တိအာဒိမာဟ။ ဝိသိဋ္ဌဂုဏယောဂေန ဟိ ဝန္ဒနာရဟဘာဝေါ, ဝန္ဒနာရဟေ စ ကတာ ဝန္ဒနာ ယထာဓိပ္ပေတမတ္ထံ သာဓေတိ ။ ဧတ္ထ စ သံဝဏ္ဏနာရမ္ဘေ ရတနတ္တယပဏာမကရဏပ္ပယောဇနံ တတ္ထ တတ္ထ ဗဟုဓာ ပပဉ္စေန္တိ အာစရိယာ, မယံ ပန ဣဓာဓိပ္ပေတမေဝ ပယောဇနံ ဒဿယိဿာမ။ တသ္မာ သံဝဏ္ဏနာရမ္ဘေ ရတနတ္တယပဏာမကရဏံ ယထာပဋိညာတသံဝဏ္ဏနာယ အနန္တရာယေန ပရိသမာပနတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ "တဿာနုဘာဝေန ဟတန္တရာယော"တိ။ ရတနတ္တယပဏာမကရဏေန ဟိ ရာဂါဒိဒေါသဝိဂမတော ပညာဒိဂုဏပါဋဝတော အာယုအာဒိဝဍ္ဎနတော ပုညာတိသယဘာဝါဒိတော စ ဟောတေဝ ယထာပဋိညာတသံဝဏ္ဏနာယ အနန္တရာယေန ပရိသမာပနံ။

တတ္ထ ပဌမံ တာဝ ဘဂဝတော ဝန္ဒနံ ကတ္တုကာမော "ယော ကပ္ပကောဋီဟိပိ။ပေ။ တဿာ"တိ အာဟ။ ဣမိဿာ ပန ဝိနယဒေသနာယ ကရုဏာပဓာနဉာဏသမုဋ္ဌိတတ္တာ ကရုဏာပဓာနမေဝ ထောမနံ အာရဒ္ဓံ။ သော ဟိ အာစရိယဿ ပကတိ, ယဒိဒံ အာရဒ္ဓာနုရူပထောမနာ။ ကရုဏာဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ အပရိမေယျပ္ပဘာဝါ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ နယတော သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ တံမူလကတ္တာ သေသဗုဒ္ဓဂုဏာနံ။ တတ္ထ **ယော**တိ ဣမဿ အနိယမဝစနဿ နာထောတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ကပ္ပကောဋီဟိပိ အပ္ပမေယျံ ကာလ**န္တိ ကပ္ပကောဋိဂဏနာဝသေနပိ "ဧတ္တကာ ကပ္ပကောဋိယော"တိ ပမေတုံ အသက္ကုဏေယျံ ကာလံ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန ပဂေဝ ဝဿဂဏနာယာတိ ဒဿေတိ။ အပ္ပမေယျံ ကာလန္တိ စ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ, တေန ကပ္ပကောဋိဂဏနာဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတုမသက္ကုဏေယျ

ယမပိ, အသင္ခေယျ၀သေန ပန ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗတော သလက္ခံ စတုရသင်္ခေယျကပ္ပကာလံ အစ္စန္တမေဝ နိရန္တရံ ပဥ္စမဟာပအစ္စာကဒိ**အတိဒုက္ကရာနိ ကရောန္တော ခေဒံ** ကာယိကံ ပရိသ္သမံ ပတ္တောတိ ဒသ္သေတိ။

လောကဟိတာယာတိ သတ္တလောကသ္သ ဟိတာယ။ နာထတီတိ **နာထော,** ဝေနေယျာနံ ဟိတသုခံ အာသီသတီတိ အတ္ထော။ အထ တ နာထတိ ဝေနေယျဂတေ ကိလေသေ ဥပတာပေတိ, နာထတိ တ ယာစတိ ဝေနေယျေ အတ္တနော ဟိတကရဏေ ယာစိတ္ဝာတပိ နိယောဇေတီတိ **နာထော,** လောကပဋိသရဏော လောကသာမိ လောကနာယကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မဟာကာရုဏိကဿာ** တိ ယော ကရုဏာယ ကမ္ပိတဟဒယတ္တာ လောကဟိတတ္ထံ အတိဒုက္ကရကိရိယာယ အနေကပ္ပကာရံ တာဒိသံ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတ္ဝာ အာဂတော, **တဿ မဟာကာရုဏိကဿာ** တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကိရတီတိ **ကရုဏာ,** ပရဒုက္ခံ ဝိက္ခိပတိ အပနေတီတိ အတ္ထော။ ဒုက္ခိတေသု တ ကိရိယတိ ပသာရိယတီတိ ကရုဏာ။ အထ တ ကိဏာတီတိ ကရုဏာ, ပရဒုက္ခေ သတိ ကာရုဏိကံ ဟိံသတိ ဝိဗာဓေတိ, ဝိနာသေတိ တ ပရဿ ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။ ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓူနံ ကမ္ပနံ ဟဒယခေဒံ ကရောတီတိ တ ကရုဏာ။ အထ တ ကမိတိ သုခံ, တံ ရုန္ဓတီတိ ကရုဏာ။ ဧသာ ဟိ ပရဒုက္ခာပနယနကာမတာလက္ခဏာ အတ္တသုခနိရပေက္ခတာယ ကာရုဏိကာနံ သုခံ ရုန္ဓတိ ဝိဗာဓေတိ။ ကရုဏာယ နိယုတ္တော **ကာရုဏိကော,** မဟန္တော ကာရုဏိကော **မဟာကာရုဏိကော, တဿ နမော** အတ္ထုတိ ဟဌသေသော။

ဧဝံ ကရုဏာမုခေန သင်္ခေပတော သကလသဗ္ဗညုဂုဏေဟိ ဘဂဝန္တံ ထောမေတ္ဝာ ဣဒါနိ သဒ္ဓမ္မံ ထောမေတုံ **အသမ္ဘုဓ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓနိသေဝိတံ ယံ အသမ္ဘုဓံ ဇီဝလောကော ဘဝါ ဘဝံ ဂစ္ဆတိ, တဿ ဓမ္မဝရဿ နမောတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အသမ္ဘုဓ** န္တိ အသမ္ဗုဇ္ဈန္တော, ယထာသဘာဝံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟေတုအတ္ထော ဟေတ္ထ အန္တပစ္စယော။ **ယ**န္တိ အနိယမတော သပရိယတ္တိကော နဝလောကုတ္တရဓမ္မော ကမ္မဘာဝေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **ဗုဒ္ဓနိသေဝိတ**န္တိ တဿေဝ ဝိသေသနံ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန, ပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကဗုဒ္ဓေဟိပိ တ ဂောစရာသေဝနဘာဝနာသေဝနာဟိ ယထာရဟံ နိသေဝိတံ, အဇ္ဈာဟိတန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ပရိယတ္တိဖလနိဗ္ဗာနာနိ ဂောစရာသေဝနဝသေနေဝ နိသေဝိတာနိ, မဂ္ဂေ ပန ဘာဝနာသေဝနဝသေနာပိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏာဒိဝသေန ဂောစရာသေဝနဝသေနာပိ နိသေဝိတော။ **ဘဝါဘဝ**န္တိ ဘဝတော ဘဝံ။ အထ တ ဟီနပဏီတာဒိဝသေန ခုဒ္ဒကံ မဟန္တဉ္စ ဘဝန္တိ အတ္ထော။ ဝုဒ္ဓိအတ္ထောပိ ဟိ **အ-**ကာရော ဒိဿတိ အသေက္ခာ ဓမ္မာတိအာဒီသု (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၁) ဝိယ။ အထ တ ဘဝတေတိ ဝုဍ္ဎိ, အဘဝတေတိ ဟာနိ။ ဘဝတေတိ တ သဿတဒိဋ္ဌိ, အဘဝတေတိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ။ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဘဝေ စ အဘဝေ စ ဘဝါဘဝေ, တံ ဘဝါဘဝံ။ **ဂစ္ဆတီ** တိ ဥပဂစ္ဆတိ။ **ဇီဝလောကော**တိ သတ္တလောကော။ **အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသိနော**တိ ဓမ္မဝိသေသနံ။ တတ္ထ န ဝိဒတိ ဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝံ န ဝိဇာနာတီတိ အဝိဇ္ဇာ, အညာဏံ။ သာ အာဒိ ယေသံ တဏှာဒီနံ, တေယေဝ ကိလိဿန္တိ ဧတေဟိ သတ္တာတိ ကိလေသာ, တေယေဝ စ သတ္တာနံ ဝိဗာဓနဋ္ဌေန ဇာလသဒိသာတိ ဇာလံ, တံ ဝိဒ္ဓံသေတိ သဗ္ဗသော ဝိနာသေတိ သီလေနာတိ **အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဇာလဝိဒ္ဓံသီ,** တဿ။

နနု စေတ္ထ သပရိယတ္တိကော နဝလောကုတ္တရဓမ္မော အဓိပ္ပေတော, တတ္ထ စ မဂ္ဂေယေဝ ကိလေသေ ဝိဒ္ဓံသေတိ, နေတရေတိ စေ? ဝုစ္စတေ – မဂ္ဂဿာပိ နိဗ္ဗာနမာဂမ္မ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနတော နိဗ္ဗာနမ္ပိ ကိလေသေ ဝိဒ္ဓံသေတိ နာမ, မဂ္ဂဿ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနကိစ္စံ ဖလေန နိဋ္ဌိတန္တိ ဖလမ္ပိ "ကိလေသဝိဒ္ဓံသီ"တိ ဝုစ္စတိ, ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနဿ ဥပနိဿယပစ္စယတ္တာ "ကိလေသဝိဒ္ဓံသီ"တိ ဝတ္တုံ အရဟတီတိ န ကောစိ ဒောသော။ **ဓမ္မဝရဿ တဿာ** တိ ပုဗ္ဗေ အနိယမိတဿ နိယာမကဝစနံ။ တတ္ထ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စတူသု အပါယေသု သံသာရဒုက္ခေ စ အပတမာနေ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော။ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဓမ္မော ဧဝ အတ္တနော ဥတ္တရိတရာဘာဝေန ဝရော ပဝရော အနုတ္တရောတိ ဓမ္မဝရော, တဿ ဓမ္မဝရဿ နမော အတ္ထူတိ အတ္ထော။

ဧဝံ သင်္ခေပနယေနေဝ သဗ္ဗဓမ္မဂုဏေဟိ သဒ္ဓမ္မံ ထောမေတ္ဝာ ဣဒါနိ အရိယသင်္ဃံ ထောမေတုံ **ဂုဏေဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဂုဏေဟိ ယော ယုတ္တော, တမရိယသင်္ဃံ နမာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သီလာဒယော ဂုဏာ စေတ္ထ လောကိယလောကုတ္တရာ အဓိပ္ပေတာ။ "ဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကဒေသသရူပေကသေသနယေန "ဝိမုတ္တိဉာဏ"န္တိ ဝုတ္တံ, အာဒိသဒ္ဒပရိယာယေန ပဘုတိသဒ္ဒေန တ ဝိမုတ္တိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဝိမုတ္တီ** တိ ဖလံ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏ**န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ။ **ပဘုတိ-**သဒ္ဒေန ဆဠဘိညာစတုပဋိသမ္ဘိဒာဒယော ဂုဏာ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ကုသလတ္ထိကာနံ ဇနာနံ ပုညာတိသယဝုဍ္ဎိယာ ခေတ္တသဒိသတ္တာ ခေတ္တန္တိ အာဟ "ခေတ္တံ ဇနာနံ ကုသလတ္ထိကာန"န္တိ။ ခိတ္တံ ဗီဇံ မဟပ္ဖလဘာဝကရဏေန တာယတီတိ ဟိ **ခေတ္တံ။ အရိယသင်္ဃ** န္တိ ဧတ္ထ အာရကတ္တာ ကိလေ

သေဟိ, အနယေ န ဣရိယနတော, အယေ စ ဣရိယနတော, သဒေဝကေန လောကေန ''သရဏ''န္တိ အရဏီယတော ဥပဂန္တဗ္ဗတော, ဥပဂတာနဉ္စ တဒတ္ထသိဒ္ဓိတော အရိယာ, အဌ အရိယပုဂ္ဂလာ, အရိယာနံ သင်္ဃော သမူဟောတိ အရိယသင်္ဃော, တံ အရိယသင်္ဃံ။

ဣဒါနိ ရတနတ္တယပဏာမဇနိတံ ကုသလာဘိသန္ဒံ ယထာဓိပ္ပေတေ ပယောဇနေ နိယောဇေတွာ အတ္တနာ သံဝဏ္ဏိယမာနဿ ဝိနယဿ သကလသာသနမူလဘာဝဒဿနမုခေန သံဝဏ္ဏနာကရဏဿာပိ သာသနမူလတံ ဒဿေတုံ **ဣစ္စေဝံ** မိစ္စာဒိကထာဒွယမာဟ။ **ပုညာဘိသန္ဒ** န္တိ ပုညောဃံ, ပုညပ္ပဝာဟံ ပုညရာသိန္တိ အတ္ထော။ **တဿာနုဘာဝေနာ**တိ တဿ ယထာဝုတ္တဿ ပုညပ္ပဝါဟဿ အာနုဘာဝေန ဗလေန ဟတန္တရာယော ဝိနယံ ဝဏ္ဏယိဿန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

အဌိတဿ သုသဏ္ဌိတဿ ဘဂဝတော သာသနံ ယသ္မိံ ဌိတေ ပတိဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ယသ္မိံ** န္တိ ယသ္မိံ ဝိနယပိဋကေ။ **ဌိတေ**တိ ဟဋ္ဌိတော စ အတ္ထတော စ အနူနံ ဟုတွာ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေသု ပဝတ္တနဝသေန ဌိတေ။ **သာသနန္တိ** သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သာသနံ။ **အဌိတဿာ** တိ ကာမသုခလ္လိကတ္တကိလမထာနုယောဂသင်္ခါတေ အန္တဒွယေ အဌိတဿ, ''ပရိနိဗ္ဗုတဿပိ ဘဂဝတော''တိပိ ဝဒန္တိ။ **သုသဏ္ဌိတဿာ** တိ အန္တဒွယဝိရဟိတာယ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ သုဋ္ဌု ဌိတဿ။ **အမိဿ** န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, နိကာယန္တရလဒ္ဓိဟိ အသမ္မိဿံ ကတွာ အနာကုလံ ကတွာ ဝဏ္ဏယိဿန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိဿာယ ပုဗ္ဗာစရိယာနုဘာဝ** န္တိ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ သံဝဏ္ဏိတံ အဌကထံ နိဿာယ, န အတ္တနော ဗလေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

အထ ပောရာဏဌကထာသု ဝိဇ္ဇမာနာသု ပုန ဝိနယသံဝဏ္ဏနာ ကိံပယောဇနာတိ? အာဟ **ကာမဉ္စ** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကာမ**န္တိ ဧကန္တေန, ယထိစ္ဆကံ ဝါ, သဗ္ဗသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တဿ သံဝဏ္ဏိတောယံ ဝိနယောတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုဗ္ဗာစရိယာသဘေဟိ** တိ မဟာကဿပတ္ထေရာဒယော ပုဗ္ဗာစရိယာ ဧဝ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဥတ္တမဋ္ဌေန စ အာသဘာ, တေဟိ ပုဗ္ဗာစရိယဝရေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကီဒိသာ ပန တေ ပုဗ္ဗာစရိယာတိ? အာဟ **ဉာဏမ္ဗု** တိအာဒိ။ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတေန အမ္ဗုနာ သလိလေန နိဒ္ဓောတာနိ နိဿေသတော အာယတိံ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန ဓောတာနိ ဝိသောဓိတာနိ ရာကာဒီနိ တီဏိ မလာနိ ကာမာသဝာဒယော စ စတ္တာရော အာသဝာ ယေဟိ တေ **ဉာဏမ္ဗုနိဒ္ဓောတမလာသဝေ,** တေဟိ ခီဏာသဝေဟီတိ အတ္ထော။ ခီဏာသဝဘာဝေပိ န တေ သုက္ခဝိပဿကာတိ အာဟ ''ဝိသုဒ္ဓဝိဇ္ဇာပဋိသမ္ဘိဒေဟီ''တိ။ တတ္ထ **ဝိဇ္ဇာ**တိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ, အဌ ဝိဇ္ဇာ တာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တေသုပိ မဟာကဿပတ္ထေရာဒီနံ ဥစ္စိနိတွာ ဂဟိတတာယ တေသံ သဒ္ဓမ္မသံဝဏ္ဏနေ သာမတ္ထိယံ သာတိသယန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ ''သဒ္ဓမ္မသံဝဏ္ဏနကောဝိဒေဟီ''တိ။

ကိလေသဇာတံ, ပရိက္ခာရဗာဟုလ္လံ တ သလ္လိခတိ တနုံ ကရောတီတိ သလ္လေခော, အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမူဟော, ဣဓ ပန ခီဏာသဝဓိကာရတ္တာ ပရိက္ခာရဗာဟုလ္လဿ သလ္လိခနဝသေနေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ သလ္လေခေန နိဗ္ဗတ္တံ သလ္လေခိယံ, တသ္မိံ **သလ္လေခိယေ,** ခုတင်္ဂပရိဟရဏာဒိသလ္လေခပဋိပတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နောသုလဘူပမေဟီ**တိ သလ္လေခပဋိပတ္တိယာ ''အသုကသဒိသာ''တိ နတ္ထိ သုလဘာ ဥပမာ ဧတေသန္တိ နောသုလဘူပမာ, တေဟိ။ **မဟာဝိဟာရဿာ** တိ ဣမိနာ နိကာယန္တရံ ပဋိက္ခိပတိ ။ ဝိဟာရသီသေန ဟေတ္ထ တတ္ထ နိဝါသိနော ဝ တေဟိ သမလင်္ကာနဉ္စ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဿ တေသံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဒိဋ္ဌိသီလဝိသုဒ္ဓိယာ ပဘာဝတ္တေန သညာဏဘူတတ္တာ ဓမ္မသင်္ဂဟကာ မဟာကဿပတ္ထေရာဒယော ''မဟာဝိဟာရဿ ဓဇူပမာ''တိ ဝုတ္တာ, တေဟိ **အယံ ဝိနယော သံဝဏ္ဏိတော** သမ္မာ အနူနံ ကတွာ ဝဏ္ဏိတော။ ကထန္တိ အာဟ ''စိတ္တေဟိ နယေဟီ''တိ။ **ဝိစိတ္တေဟိ နယေဟိ သမ္ဗုဒ္ဓဝရန္ဝယေဟိ** သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဝရံ အနုဂတေဟိ, ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယာနုဂတေဟိ နယေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ ပောရာဏဌကထာယ အနူနဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော သံဝဏ္ဏနာယ ပယောဇနဝိသေသံ အဗ္ဘောသကဉ္စ ဒဿေတုံ **သံဝဏ္ဏနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သင်္ခတတ္တာ** တိ ရစိတတ္တာ။ **န ကဉ္စိ အတ္ထံ အဘိသမ္ဘုဏာတီ** တိ န ကဉ္စိ အတ္ထံ သာဓေတိ။

သံဝဏ္ဏနံ တဿတိ အာဒိနာ အတ္တနော သံဝဏ္ဏနာယ ကရဏပ္ပကာရံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ တဿ ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနံ သံဝဏ္ဏနံ **သမာရဘန္တော** သကလာယပိ မဟာအဋ္ဌကထာယ ဣဓ ဂဟေတဗ္ဗတော မဟာအဋ္ဌကထံ **တဿာ** ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာယ သံဝဏ္ဏနာယ **သရီရံ ကတွာ** မဟာပစ္စရိယံ ယော ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, တထေဝ ကုရုန္ဒီနာမာဒီသု **ဝိဿုတာသု အဋ္ဌကထာသု ယော ဝိနိစ္ဆယော** ဝုတ္တော, တတောပိ ဝိနိစ္ဆယတော ယုတ္တမတ္ထံ **အပရိစ္စဇန္တော** အန္တောဂဓထေရဝါဒံ ကတွာ **သံဝဏ္ဏနံ** သမ္မာ **သမာရဘိဿ**န္တိ ပဒတ္ထသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ အတ္ထော ကထီယတိ ဧတာယာတိ အဋ္ဌကထာ တ္ထ-ကာရဿ ဋ္ဌ-ကာရံ ကတွာ။ **မဟာပစ္စရိယ**န္တိ မဟာပစ္စရီနာမိကံ။ ဧတ္ထ စ ပစ္စရီတိ ဥဠုမ္ပံ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ နိသီဒိတွာ ကတတ္တာ တမေဝ နာမံ ဇာတံ။ “ကုရုန္ဒီဝလ္လိဝိဟာရော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ကတတ္တာ ‘ကုရုန္ဒီ’တိ နာမံ ဇာတ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန အန္ဓကဋ္ဌကထံ သင်္ခေပဋ္ဌကထဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။

ယုတ္တမတ္ထန္တိ မဟာအဋ္ဌကထာနယေန, စတုဗ္ဗိဓဝိနယယုတ္တိယာ ဝါ ယုတ္တမတ္ထံ။ “အဋ္ဌကထံယေဝ ဂဟေတွာ သံဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တထေရဝါဒါနံ ဗာဟိရဘာဝေါ သိယာတိ တေပိ အန္တောကတ္တုကာမော “အန္တောဂဓထေရဝါဒ”န္တိ အာဟ, ထေရဝါဒေပိ အန္တောကတွာဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တံ မေတိ ကထာယ သောတူဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဓမ္မပ္ပဒီပဿာ**တိ ဓမ္မော ဧဝ မောဟန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသနတော ပဒီပသဒိသတ္တာ ပဒီပေါ အဿာတိ ဓမ္မပ္ပဒီပေါ, ဘဂဝါ, တဿ။ **ပတိမာနယန္တာ**တိ ပူဇေန္တာ မနသာ ဂရုံ ကရောန္တာ **နိသာမေန္တု** သုဏန္တု။

ဗုဒ္ဓေနာတိ အာဒိနာ အတ္တနော သံဝဏ္ဏနာယ အာဂမနသုဒ္ဓိဒဿနမုခေန ပမာဏဘာဝံ ဒဿေတွာ အနုသိက္ခိတဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ယထေဝ ဗုဒ္ဓေန ယော ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော, သော တဿ ဗုဒ္ဓဿ ယေဟိ ပုတ္တေဟိ မဟာကဿပတ္ထေရာဒီဟိ တထေဝ ဉာတော, တေသံ ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ မတိမစ္စဇန္တာ သီဟဠဋ္ဌကထာစရိယာ ယသ္မာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသူတိ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဓမ္မော**တိ သုတ္တာဘိဓမ္မေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝိနယော**တိ သကလံ ဝိနယပိဋကံ။ **ဝုတ္တော**တိ ပါဠိတော စ အတ္ထတော စ **ဗုဒ္ဓေန** ဘဂဝတာ ဝုတ္တော။ န ဟိ ဘဂဝတာ အဗျာကတံ နာမ တန္တိပဒံ အတ္ထိ, တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတပကိဏ္ဏကဒေသနာယေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာ။ **တထေဝ ဉာတော**တိ ယထေဝ ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တော, တထေဝ ဧကပဒမ္ပိ ဧကက္ခရမ္ပိ အဝိနာသေတွာ အဓိပ္ပာယဉ္စ အဝိကောပေတွာ ဉာတော ဝိဒိတောတိ အတ္ထော။ **တေသံ မတိမစ္စဇန္တာ**တိ တေသံ ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ မတိသင်္ခါတံ ထေရပရမ္ပရာယ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာဘတံ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ပါဠိဝဏ္ဏနာဝသေန စေဝ ပါဠိမုတ္တကဝသေန စ ပဝတ္တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယံ အပရိစ္စဇန္တာ။ **အဋ္ဌကထာ အကံသူ**တိ မဟာအဋ္ဌကထာမဟာပစ္စရိအာဒိကာ သီဟဠဋ္ဌကထာယော အကံသု။ “အဋ္ဌကထာမကံသူ”တိပိ ပါဌော, တတ္ထာပိ သောယေဝတ္ထော။

တသ္မာတိ ယသ္မာ တေသံ ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ အဓိပ္ပာယံ အဝိကောပေတွာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသု, တသ္မာ။ **ယံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ,** တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပမာဏန္တိ ယောဇနာ။ **ဟီ**တိ နိပါတမတ္တံ ဟေတုအတ္ထဿ တသ္မာတိ ဣမိနာဝ ပကာသိတတ္တာ, အဝဓာရဏတ္ထော ဝါ, ပမာဏမေဝါတိ။ ယဒိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပမာဏံ, ဧဝံ သတိ တတ္ထ ပမာဒလေခါပိ ပမာဏံ သိယာတိ အာဟ “ဝဇ္ဇယိတွာန ပမာဒလေခ”န္တိ, အပရာပရံ လိခန္တေဟိ ပမာဒေန သတိံ အပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အညတ္ထ လိခိတဗ္ဗံ အညတ္ထ လိခနာဒိဝသေန ပဝတ္တိတာ ပမာဒလေခါ နာမ, သာ စ သမန္တပါသာဒိကာယံ တတ္ထ တတ္ထ သယမေဝ အာဝိဘဝိဿတိ။ ပုန **ယသ္မာ**တိ ပဒဿ သမ္ဗန္ဓဒဿနဝသေန အယံ အတ္ထယောဇနာ – ယသ္မာ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ ဣဓ ဣမသ္မိံ သာသနေ သိက္ခာသု သဂါရဝါနံ ပဏ္ဍိတာနံ ပမာဏမေဝ, ယသ္မာ စ အယံ ဝဏ္ဏနာပိ ဘာသန္တရပရိစ္စာဂါဒိမတ္တဝိသိဋ္ဌာယ အတ္ထတော အဘိန္နာ, တတော ဧဝ ပမာဏဘူတာဝ ဟေဿတိ, တသ္မာ အနုသိက္ခိတဗ္ဗာတိ။

တတောတိ တာဟိ အဋ္ဌကထာဟိ။ **ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ**တိ သီဟဠဘာသံယေဝ အပနေတွာ။ **ဝိတ္ထာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ**တိ ပေါရာဏဋ္ဌကထာသု ယထာဌာနေ ဝတ္တဗ္ဗမ္ပိ ပဒတ္ထဝိနိစ္ဆယာဒိကံ အတိဝိတ္ထိဏ္ဏေန ဝစနက္ကမေန စေဝ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထနယံ အပ္ပမတ္တကဝိသေသေန ပုနပ္ပုနံ ကထနေန စ တတ္ထ တတ္ထ ပပဉ္စိတံ တာဒိသံ ဝိတ္ထာရမဂ္ဂံ ပဟာယ သလ္လဟုကေန အတ္ထဝိညာပကေန ပဒက္ကမေန စေဝ ဝုတ္တနယသဒိသံ ဝတ္တဗ္ဗံ အတိဒိသိတွာ စ သင်္ခေပနယေနေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ပန ဝိနယဋီကာယံ “ပေါရာဏဋ္ဌကထာ

သု ဥပရိ ဝုစ္စမာနမ္ပိ အာနေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပပဉ္စိတံ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန။ပေ.။ ဥပသမ္ပန္နောတိ ဘိက္ခု
တိ ဧတ္ထ အပလောကနာဒီနံ စတုန္နမ္ပိ ကမ္မာနံ ဝိတ္ထာရကထာ ဝိယ တာဒိသံ ဝိတ္ထာရမဂ္ဂံ သင်္ခိပိတွာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ
တန္တိက္ကမံ ကဉ္စိ အတေက္ကမိတွာတိ ဧတ္ထေဝ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ။ အညတ္ထ ဟဋ္ဌိယာ ဝတ္တဗ္ဗံ အညတ္ထ ကထန
ဉ္ဟိ တန္တိက္ကမံ တေက္ကမိတွာ ကထနံ နာမ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ “တထေဝ ဝဏ္ဏိတံ ယုတ္တရူပံ ဟုတွာ အနုက္က
မေန အာဂတံ ဟဋ္ဌံ ပရိစ္ဆိတွာ သံဝဏ္ဏနတော သီဟဠဋ္ဌကထာသု အယုတ္တဋ္ဌာနေ ဝဏ္ဏိတံ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ ဝဏ္ဏန
တော စ ဝုတ္တံ ‘တန္တိက္ကမံ ကဉ္စိ အတေက္ကမိတွာ’”တိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္
ဗော။ ကထံ ပန ဝိတ္ထာရမဂ္ဂဿ သင်္ခိပနေ ဝိနိစ္ဆယော န ဟီယတီတိ? အာဟ “ဝိနိစ္ဆယံ သဗ္ဗမသေသယိတွာ”တိ။ သ
င်္ခိပန္တောပိ ပုနပ္ပုနံ ဝစနာဒိမေဝ သင်္ခိပန္တော, ဝိနိစ္ဆယံ ပန အဋ္ဌကထာသု သဗ္ဗာသုပိ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ အသေသယိ
တွာ, ကိဉ္စိမတ္တမ္ပိ အပရိဟာပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တန္တိက္ကမံ ကဉ္စိ အတေက္ကမိတွာ** တိ ကဉ္စိ ဟဋ္ဌိက္က
ကမံ အနတိက္ကမိတွာ, အနုက္ကမေနေဝ ဟဋ္ဌံ ဝဏ္ဏယိဿာမာတိ အတ္ထော။

သုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္ထ န္တိ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာဒီသု အာဂတာနံ ဈာနကထာဒီနံ သုတ္တန္တဝစနာနံ သီဟဠဋ္ဌက
ထာသု “သုတ္တန္တိကာနံ ဘာရော”တိ ဝတွာ အဝဏ္ဏိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ အတ္ထံ တံတံသုတ္တာနုရူပံ သဗ္ဗသော ပရိဒီပယိဿ
ာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဟေဿတိ** တိ ဘဝိဿတိ, ကရီယိဿတီတိ တ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ပဌမသ္မိံ အတ္ထဝိက
ပ္ပေ “ဘာသန္တရပရိစ္စာဂါဒိကံ စတုဗ္ဗိဓံ ကိစ္စံ နိပ္ဖာဒေတွာ သုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္ထံ **ပရိဒီပယန္တီ** အယံ
ဝဏ္ဏနာ ဘဝိဿတီ”တိ ဝဏ္ဏနာဝသေန သမာနကတ္တုကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပစ္ဆိမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ ပန “ဟေဋ္ဌာ ဝု
တ္တဘာသန္တရပရိစ္စာဂါဒိကံ ကတွာ သုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္ထံ ပရိဒီပယန္တီ အယံ ဝဏ္ဏနာ အမှေဟိ ကရီယိ
ဿတီ”တိ ဧဝံ အာစရိယဝသေန သမာနကတ္တုကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဗာဟိရနိဒါနကထာ

ဣဒါနိ သံဝရဝိနယပဟာနဝိနယာဒီသု ဗဟူသု ဝိနယေသု အတ္တနာ “တံ ဝဏ္ဏယိဿံ ဝိနယ”န္တိ ဧဝံ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ
ဘာဝေန ပဋိညာတံ ဝိနယံ ဒဿေန္တော အာဟ **တတ္ထာ** တိအာဒိ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ ယထာဝုတ္တာသု ဂါထာသု။
တာဝ-သဒ္ဒေါ ပဌမန္တိ ကမသ္မိံ အတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တေန ပဌမံ ဝိနယံ ဝဝတ္ထပေတွာ ပစ္ဆာ တဿ ဝဏ္ဏနံ ကရိ
ဿာမာတိ ဒီပေတိ။ **ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော** တိ နိယမေတဗ္ဗော။ **တေနေတံ ဝုစ္စတီ** တိ ယသ္မာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗော, တေန
ဟေတုနာ ဧတံ ဝိနယော နာမာတိအာဒိကံ နိယာမကဝစနံ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **အဿာ** တိ ဝိနယဿ။ **မာတိကာ**တိ ဥဒ္
ဒေသော။ သော ဟိ နိဒ္ဒေသပဒါနံ ဇနနီဌာနေ ဌိတတ္တာ မာတာ ဝိယာတိ “မာတိကာ”တိ ဝုစ္စတိ။

ဣဒါနိ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗမတ္ထံ မာတိကံ ပဋ္ဌပေတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **ဝုတ္တံ ယေနာ** တိအာဒိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ
ဟောတိ – ဧတံ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတီတိအာဒိနိဒါနဝစနပဋိမဏ္ဍိတံ ဝိနယပိဋကံ ယေန ပုဂ္
ဂလေန ဝုတ္တံ, ယသ္မိံ ကာလေ ဝုတ္တံ, ယသ္မာ ကာရဏာ ဝုတ္တံ, ယေန ဓာရိတံ, ယေန စ အာဘတံ, ယေသု ပတိဋ္ဌိတံ,
ဧတံ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ ဝတွာ တတော တေန သမယေနာတိအာဒိပါဌဿ အတ္ထံ အနေကပ္ပကာရတော ဒဿေန္
တော ဝိနယဿ အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမီတိ။

ဧတ္ထ စ **ဝုတ္တံ ယေန ယဒါ ယသ္မာ** တိ ဣဒံ ဝစနံ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိအာဒိနိဒါနဝစနမတ္တံ အပေ
က္ခိတွာ ဝတ္တုကာမောပိ ဝိသုံ အဝတွာ “နိဒါနေန အာဒိကလျာဏံ, ဣဒမဝေစာတိ နိဂမနေန ပရိယောသာနကလျာ
ဏ”န္တိ ဝစနတော နိဒါနနိဂမနာနိပိ သတ္ထုဒေသနာယ အနုဝိဓာနတ္တာ တဒန္တောဂဓာနေဝါတိ နိဒါနဿာပိ ဝိနယပါဠိ
ယံယေဝ အန္တောဂဓတ္တာ ဝုတ္တံ ယေန ယဒါ ယသ္မာတိ ဣဒမ္ပိ ဝိနယပိဋကသမ္ဗန္ဓံယေဝ ကတွာ မာတိကံ ဌပေတိ။
မာတိကာယ ဟိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ ဝိနယပိဋကံယေဝ သာမညတော သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓမုပဂစ္ဆတိ။

ဣဒါနိ ပန တံ ဝိသုံ နီဟရိတွာ ဒဿေန္တော **တတ္ထ ဝုတ္တံ ယေနာ** တိအာဒိမာဟ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု မာတိကာ
ပဒေသု။ **ဣဒန္တိ** တေန သမယေနာတိအာဒိနိဒါနဝစနံ။ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ ယသ္မာတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ယသ္မာ ဗုဒ္ဓဿ
ဘဂဝတော အတ္တပစ္စက္ခဝစနံ န ဟောတိ, တသ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အတ္တပစ္စက္ခဝစနံ န ဟောတီ**တိ အတ္တနာ ပစ္စက္ခံ က

တ္တတ ဝုတ္တံဝစနံ န ဟောတိ။ အထ တ အတ္တနော ပစ္စက္ခကာလေ ဓရမာနကာလေ ဝုတ္တံဝစနံ န ဟောတိ။ တဒုဘယေနာပိ ဘဂဝတော ဝုတ္တံဝစနံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ နာမ စေသာ တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော ဝတ္တဗ္ဗသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, ဥပညာသတ္ထော တ, ဥပညာသောတိ စ တကျွာရမ္ဘော ဝုစ္စတိ။ သော ဟိ ဂန္ထကာရာနံ ပကတိ, ယဒိဒံ ကိဉ္စိ ဝတ္တုတ ပုန အပရံ ဝတ္တုမာရဘန္တာနံ စ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ။ ယထာပစ္စယံ တတ္ထ တတ္ထ ဒေသိတတ္တာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနံ ဓမ္မဝိနယာနံ သဘာဂတ္တဝသေန သင်္ဂဟေတ္တုတ ကထနံ ကထနံ သင်္ဂီတိ, မဟာဝိသယတ္တာ ပူဇနီယတ္တာ စ မဟတီ သင်္ဂီတိ မဟာသင်္ဂီတိ။ ဒုတိယာဒိ ဥပာဒာယ စေသာ ''ပဌမမဟာသင်္ဂီတီ''တိ ဝုတ္တာ။ နိဒါနတိ ဒေသနံ ဒေသကာလာဒိဝသေန အဝိဒိတံ ဝိဒိတံ ကတ္တုတ နိဒ္ဒိသ္သတီတိ **နိဒါနံ,** တတ္ထ **ကောသလ္လတ္ထံ** ။

ဝေနေယျာနံ မဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတာဝ ကိရိယာ နိပ္ပရိယာယေန ဗုဒ္ဓကိစ္စန္တိ အာဟ ''ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနညှိ အာဒိ ကတ္တုတ''တိ။ တတ္ထ သတိပဋ္ဌာနာဒိဓမ္မော ဧဝ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကန္တိ **ဓမ္မစက္ကံ,** စက္ကန္တိ တ အာဏာ, တံ ဓမ္မတော အနပေတတ္တာ ဓမ္မစက္ကံ, ဓမ္မေန ဉာယေန စက္ကန္တိပိ ဓမ္မစက္ကံ။ **ကတဗုဒ္ဓကိစ္စေ** တိ နိဋ္ဌိတ ဗုဒ္ဓကိစ္စေ ဘဂဝတိ လောကနာထေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကုသိနာရာယန္တိ** သမီပတ္ထေ ဧတံ ဘုမ္မဝစနံ။ **ဥပဝတ္တနေ မလ္လာနံ သာလဝနေ**တိ တဿ နဂရဿ ဥပဝတ္တနဘူတံ မလ္လရာဇူနံ သာလဝနုယျာနံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ နဂရံ ပဝိသန္တာ ဥယျာနတော ဥပေစ္စ ဝတ္တန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ ''ဥပဝတ္တန''န္တိ ဥယျာနဿ စ နဂရဿ စ မဇ္ဈေ သာလဝနံ ဝုစ္စတိ။ ကုသိနာရာယ ဟိ ဒက္ခိဏပစ္ဆိမဒိသာယ တံ ဥယျာနံ ဟောတိ, တတော ဥယျာနတော သာလဝနရာဇိဝိရာဇိတော မဂ္ဂေါ ဟာစီနာဘိမုခေါ ဂန္တွာ နဂရဿ ဒက္ခိဏဒွာရာဘိမုခေါ ဥတ္တရေန နိဝတ္တော, တေန မဂ္ဂေန မနုဿာ နဂရံ ပဝိသန္တိ, တသ္မာ တံ ''ဥပဝတ္တန''န္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ကိရ ဥပဝတ္တနေ အညမညသံသဋ္ဌဝိဋပါနံ သမ္ပန္နဆာယာနံ သာလပန္တီနမန္တရေ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ ပညတ္တော, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ယမကသာလာနမန္တရေ''တိ။ ဥပါဒီယတိ ကမ္မကိလေသေဟီတိ ဥပါဒိ, ဝိပါကက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စ ရူပံ။ တဒေဝ ကမ္မကိလေသေဟိ သမ္မာ အပ္ပဟီနတာယ သေသော, နတ္ထိ ဧတ္ထ ဥပါဒိသေသောတိ **အနုပါဒိသေသာ,** နိဗ္ဗာနဓာတု, တာယ။ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ စာယံ ကရဏနိဒ္ဒေသော။ **ပရိနိဗ္ဗာနေ** တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, ပရိနိဗ္ဗာနဟေတု တသ္မိံ ဌာနေ သန္နိပတိတာနန္တိ အတ္ထော။ သင်္ဃဿ ထေရော **ဇေဋ္ဌော သင်္ဃတ္ထေရော** ။ ဧတ္ထ စ သင်္ဃသဒ္ဒသ္သ ဘိက္ခုသတသဟဿသဒ္ဒသာပေက္ခတ္တေပိ ဂမကတ္တာ ထေရသဒ္ဒေန သမာသော ယထာ ဒေဝဒတ္တဿ ဂရုကုလန္တိ။ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဓမ္မဝိနယသင်္ဂါယနတ္ထံ ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟံ ဇနေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

တထာ ဥဿာဟံ ဇနနဿ ကာရဏမာဟ **သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတေ** တိအာဒိ။ သတ္တ အဟာနိ သမာဟဋာနိ သတ္တာဟံ, သတ္တာဟံ ပရိနိဗ္ဗုတဿ အဿာတိ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတော, သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတေ သုဘဒ္ဒေန ဝုဍ္ဍပဗ္ဗဇိတေန ဝုတ္တံဝစနမနုဿရန္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အလံ, အာဝုသော**တိအာဒိနာ တေန ဝုတ္တံဝစနံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **အလ**န္တိ ပဋိက္ခေပဝစနံ။ **တေန မဟာသမဏေနာ**တိ နိဿက္ကေ ကရဏဝစနံ, တတော မဟာသမဏတော သုဋ္ဌု မုတ္တာ မယန္တိ အတ္ထော, ဥပဒ္ဒုတာ စ ဟောမ တဒာတိ အဓိပ္ပာယော, ဟောမာတိ တ အတီတတ္ထေ ဝတ္တမာနဝစနံ, အဟုမ္ဟာတိ အတ္ထော။ **ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတီ** တိ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ **ဌာနံ,** ဟေတု။ **ခေါ**တိ အဝဓာရဏေ, ဧတံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတေဝ, နော န ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ကိံ တံ ကာရဏန္တိ? အာဟ **ယံ ဟာပဘိက္ခူ** တိအာဒိ။ ဧတ္ထ **ယ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, ကာရဏနိဒ္ဒေသော တ, ယေန ကာရဏေန အန္တရဓာပေယျုံ, တဒေတံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ အတီတော အတိက္ကန္တော သတ္ထာ ဧတ္ထ, ဧတဿာတိ တ **အတီတသတ္ထုကံ,** ဟာဝစနံ။ ပဓာနံ ဝစနံ **ဟာဝစနံ,** ဓမ္မဝိနယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပက္ခံ လဘိတ္တုတ** တိ အလဇ္ဇိပက္ခံ လဘိတ္တုတ။ **န စိရဿေဝ** တိ န စိရေနေဝ။ **ယာဝ စ ဓမ္မဝိနယော တိဋ္ဌတီ** တိ ယတ္တကံ ကာလံ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေသု တိဋ္ဌတိ။

ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ တိ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဒေသိတော ပညတ္တော** တိ သုတ္တာဘိဓမ္မပိဋကသင်္ဂဟိတဿ ဓမ္မဿ စေဝ ဝိနယပိဋကသင်္ဂဟိတဿ ဝိနယဿ စ အတိသဇ္ဇနံ ပဗောဓနံ ဒေသနာ။ တဿေဝ ပကာရတော ဉာပနံ အသင်္ကရတော ဌပနံ ပညာပနံ။ **သော တေ မမစ္စယေန သတ္ထာ** တိ သော

ဓမ္မဝိနယော တုမှာကံ မမစ္စယေန သတ္ထာ မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေဿတိ။ **သာသန**န္တိ ပရိယတ္တိပ
ဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓံ သာသနံ, နိပ္ပရိယာယတော ပန သတ္တတ္တိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ။ **အဒ္ဓနိယ** န္တိ အဒ္ဓ
ခါနက္ခမံ, တဒေဝ **စိရဋ္ဌိတိကံ အဿ** ဘဝေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဣတာနိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အတ္တနော ကတံ အနုဂ္ဂဟဝိသေသံ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **ယဉ္စာဟံ ဘဂဝတာ** တိအာဒိ။ တ
တ္ထ **ယဉ္စာဟ** န္တိ တေဿ အနုဂ္ဂဟိတောတိ ဧတေန သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ယ**န္တိ ယသ္မာ, ယေန ကာရဏေနာတိ ဝု
တ္တံ ဟောတိ။ ကိရိယာပရာမသနံ ဝါ ဧတံ, ဧတေန အနုဂ္ဂဟိတောတိ ဧတ္ထ အနုဂ္ဂဟဏံ ပရာမသတိ။ **ဓာရေဿသီ** တိ
အာဒိကံ ဘဂဝတာ မဟာကဿပတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ စီဝရပရိဝတ္တနံ ကာတုကာမေန ဝုတ္တဝစနံ။ **ဓာရေဿသိ ပန မေ
တွံ ကဿပ**ာတိ "ကဿပ, တွံ ဣမာနိ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာနိ ပံသုကူလာနိ ပာရုပိတုံ သက္ခိဿသီ"တိ ဝဒတိ, တဉ္စ
ခော န ကာယဗလံ သန္ဓာယ, ပဋိပတ္တိပူရဏံ ပန သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ **သာဏာနိ ပံသုကူလာနီ**တိ မတကဠေဝရံ ပလိဝေဌေ
တွာ ဆဍ္ဍိတာနိ တုမ္ဗမတ္တေ ကိမယော ပပ္ဖောဋေတွာ ဂဟိတာနိ သာဏဝါကမယာနိ ပံသုကူလစီဝရာနိ။ ရထိကာဒီနံ
ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပံသူနံ ဥပရိ ဌိတတ္တာ အဗ္ဘုဂ္ဂတဋ္ဌေန တေသု ကူလမိဝာတိ ပံသုကူလံ။ အထ ဝါ ပံသု ဝိယ ကုစ္ဆိတ
ဘာဝံ ဥလတိ ဂစ္ဆတီတိ ပံသုကူလန္တိ ပံသုကူလသဒ္ဒဿ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **နိဗ္ဗသနာနီ** တိ နိဋ္ဌိတဝသနကိစ္စာနိ,
ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာနီတိ အတ္ထော။ ဧဝမေဝ တံ စီဝရံ အနေကာဝယဝတ္တာ ဗဟုဝစနံ ကတံ။ **သာဓာရဏပရိဘောဂေနာ**
တိ အတ္တနာ သမာနပရိဘောဂေန, သာဓာရဏပရိဘောဂေန စ သမသမဋ္ဌပနေန စ အနုဂ္ဂဟိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဣတာနိ နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရဆဠဘိညာပ္ပဘေဒေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အတ္တနာ သမသမဋ္ဌပနတ္ထာယ ဘဂဝတာ ဝု
တ္တံ **ကဿပသံယုတ္တေ** (သံ. နိ. ၂.၁၅၂) အာဂတံ ပါဠိံ ပေယျာလမုခေန အာဒိဂ္ဂဟဏေန စ သင်္ခိပိတွာ ဒဿေန္
တော အာဟ **အဟံ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ယာဝဒေ အာကင်္ခာမိ** တိ ယာဝဒေဝ အာကင်္ခာမိ, ယတ္တကံ ကာလံ ဣစ္
ဆာမီတိ အတ္ထော, "ယာဝဒေတ"တိပိ ပါဠော။ **နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရဆဠဘိညာပ္ပဘေဒေ** တိ ဧတ္ထ **နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရော**
နာမ အနုပဋိပါဋိယာ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗဘာဝတော ဧဝံသညိတာ နိရောဓသမာပတ္တိယာ သဟ အဋ္ဌ ရူပါရူပသမာပတ္တိ
ယော။ **ဆဠဘိညာ** နာမ အာသဝက္ခယဉာဏေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စာဘိညာယော။ **အတ္တနာ သမသမဋ္ဌပနေနာ** တိ "အဟံ ယတ္တ
ကံ ကာလံ ယတ္တကေ သမာပတ္တိဝိဟာရေ အဘိညာယော စ ဝဠဉ္ဇေမိ, တထာ ကဿပောပီ"တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တဥတ္
တရိမနုဿဓမ္မေ အတ္တနာ သမသမံ ကတွာ ဌပနေန, ဣဒဉ္စ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသာမညေန ထေရဿ ပသံသာမတ္
တေန ဝုတ္တံ, န ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗထာ သမတာယ။ ဘဂဝတော ဟိ ဂုဏဝိသေသံ ဥပါဒါယ သာဝကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ
ကလမ္ပိ ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေန္တိ, တဿ ကိမညံ အာဏဏျံ ဘဝိဿတိ အညတြ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂါယနာတိ အဓိပ္ပါ
ယော။ တတ္ထ **တဿာ** တိ တဿ အနုဂ္ဂဟဿ, တဿ မေတိ ဝါ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဟေတ္ထကေသု ဟိ
ကေသုစိ "တဿ မေ"တိ ပါဌော ဒိဿတိ။ **အာဏဏျံ** အဏဏဘာဝေါ။ **သကကဝစဣဿရိယာနုပ္ပဒါနေနာ** တိ ဧ
တ္ထ စီဝရဿ နိဒဿနဝသေန ကဝစဿဝ ဂဟဏံ ကတံ, သမာပတ္တိယာ နိဒဿနဝသေန ဣဿရိယံ ဂဟိတံ။

ဣတာနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဟေဋ္ဌာ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **ယထာဟာ**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကေမိအာဟ**န္တိ ဧတ္ထ
ဣဒန္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ကော် သမယ**န္တိ ကေသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော။ **ဟတယာ**တိ ဟတနဂရတော။ **အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပ
ဋိပန္နော**တိ ဒီဃမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော။ ဒီဃပရိယာယော ဟေတ္ထ အဒ္ဓါနသဒ္ဒော။ **သဗ္ဗံ သုဘဒ္ဒကဏ္ဍံ ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိ
တဗ္ဗ**န္တိ **ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကေ** အာဂတံ သုဘဒ္ဒကဏ္ဍံ ဣဓ အာနေတွာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

တတော ပရန္တိ သုဘဒ္ဒကဏ္ဍတော ပရံ။ သဗ္ဗံ **သုဘဒ္ဒကဏ္ဍံ** ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ "ယံ န ဣစ္ဆိ
ဿာမ, န တံ ကရိဿာမာ"တိ ဧတံ ပရိယန္တံ သုဘဒ္ဒကဏ္ဍပါဠိံ ဒဿေတွာ ဣတာနိ အဝသေသံ ဥဿာဟဇနနပ္
ပကာရပ္ပဝတ္တံ ပါဠိမေဝ ဒဿေန္တော **ဟန္ဒ မယံ အာဝုသော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပုရေ အဓမ္မော ဒိပ္ပတီ** တိ ဧတ္
ထ **"အဓမ္မော** နာမ ဒသကုသလကမ္မပထပဋိပက္ခဘူတော အဓမ္မော"တိ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.ပဌမမဟာ
သင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ ဓမ္မသင်္ဂဟဏတ္ထံ ဥဿာဟဇနနပ္ပသင်္ဂတ္တာ ပန ဓမ္မဝိနယာနံ အသင်္ဂါယနဟေတု
အောသက္ကနော သမ္ဘဝတိ, သော ဧဝ ဧတ္ထ အဓမ္မော ဒိပ္ပတိ တပ္ပဋိပက္ခော ဓမ္မော စ ပဋိဗာဟီယတီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။
အပိ စ "အဓမ္မဝါဒိနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ ဓမ္မဝါဒိနော ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တီ"တိ ဝုစ္စမာနတ္တာ ယေန အဓမ္မေန
တေ သုဘဒ္ဒဝဇ္ဇိပုတ္တကာဒယော အဓမ္မဝါဒိနော, ယေန စ ဓမ္မေန ဣတရေ ဓမ္မဝါဒိနော ဟောန္တိ။ တေယေဝ ဣဓ
"အဓမ္မော" "ဓမ္မော"တိ စ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တသ္မာ သီလဝိပတ္တိအာဒိဟေတုကော ပါပိစ္ဆတာဒိအောသက္ကနော အဓမ္

မော, တပ္ပဋိပက္ခော သီလသမ္ပဒါဒိဟေတုကော အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမူဟော ဓမ္မောတိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုရေ ဒိပ္ပတီ** တိ အပိ နာမ ဒိပ္ပတိ။ အထ တ ယာဝ အဓမ္မော ဓမ္မံ ပဋိဗာဟိတုံ သမတ္ထော ဟောတိ, တတော ပုရေတရမေဝာတိ အတ္ ထော။ **ဒိပ္ပတီ** တိ ဒိပ္ပိဿတိ။ ပုရေသဒ္ဒယောဂေန ဟိ အနာဂတတ္ထေ အယံ ဝတ္တမာနပ္ပယောဂော, ယထာ ပုရာ ဝသ္ သတိ ဒေဝေါတိ။ **အဝိနယော**တိ ပဟာနဝိနယာဒီနံ ပဋိပက္ခဘူတော အဝိနယော။

တေန ဟီတိ ဥယျောဇနတ္ထေ နိပါတော။ **သကလနဝင်္ဂသတ္ထုသာသနပရိယတ္တိဓရေ** တိ သကလံ သုတ္တဂေ ယျာဒိနဝင်္ဂံ ဧတ္ထ, ဧတဿ တ အတ္ထီတိ သကလနဝင်္ဂံ, သတ္ထုသာသနံ။ အတ္ထကာမေန ပရိယာပုဏိတဗ္ဗတော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိပုရိသတ္ထပရိယတ္တိဘာဝတော စ "ပရိယတ္တီ"တိ တီဏိ ပိဋကာနိ ဝုစ္စန္တိ, တံ သကလနဝင်္ဂသတ္ထု သာသနသင်္ခာတံ ပရိယတ္တိံ ဓာရေန္တီတိ သကလနဝင်္ဂသတ္ထုသာသနပအယတ္တိဓရာ, တာဒိသေတိ အတ္ထော။ သမထဘာဝနာသိနေဟာဘာဝေန သုက္ခာ လူခာ အသိနိဒ္ဓာ ဝိပဿနာ ဧတေသန္တိ **သုက္ခဝိပဿကာ** ။ **တိပိဋကသဗ္ဗပ ရိယတ္တိပ္ပဘေဒဓရေ**တိ တိဏ္ဏံ ပိဋကာနံ သမာဟာရော တိပိဋကံ, တဒေဝ နဝင်္ဂါဒိဝသေန အနေကဘေဒဘိန္နံ သဗ္ဗံ ပရိယတ္တိပ္ပဘေဒံ ဓာရေန္တီတိ တိပိဋကသဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပဘေဒဓရာ။

ကိဿ ပနာ တိ ကသ္မာ ပန။ သိက္ခတီတိ **သေက္ခော** ။ တမေဝတဟ "သကရဏီယော"တိ။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စ ဿ အပရိယောသိတတ္တာ သကိစ္စောတိ အတ္ထော။ **အဿာ** တိ အနေန။ **ဗဟုကာရတ္တာ** တိ ဗဟုပကာရတ္တာ။ **အ ဿာ**တိ ဘဝေယျ။ **အတိဝိယ ဝိဿတ္ထော** တိ အတိဝိယ ဝိဿာသိကော။ **နန္တိ** အာနန္ဒတ္ထေရံ **ဩဝဒတီ**တိ သမ္ ဗန္ဓော။ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ကအာစိ အသညတာယ နဝကာယ သဒ္ဓိဝိဟာရိကပရိသာယ ဇနပဒစာရိကာစရဏံ, တေသဉ္ စ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ကေကုစ္ဆဏေ ဥပ္ပဗ္ဗဇ္ဇနဉ္စ ပဋိစ္စ မဟာကဿပတ္ထေရော တံ နိဂ္ဂဏှန္တော ဝေမာဟ "န တယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသီ"တိ။ ဧတ္ထ စ **တ**-သဒ္ဒော ပဒပူရဏော, အယံ ကုမာရော အတ္တနော ပမာဏံ န ပဋိဇာနာတီ တိ ထေရံ တဇ္ဇေန္တော အာဟ။ **တတ္ရာ** တိ ဧဝံ သတိ။

ကိဉ္စာပိ သေက္ခော တိ ကာမံ န သေက္ခာနံ အဂတိဂမနသမ္ဘာဝေန ဝုတ္တံ, အသေက္ခာနညေဝ ပန ဥစ္စိနိတ္ွာ ဂ ဟိတတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တသ္မာ "ကိဉ္စာပိ သေက္ခော, တထာပိ ထေရော အာယသ္မန္တမ္ပိ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနတူ"တိ ဧဝ မေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, န ပန ကိဉ္စာပိ သေက္ခော, တထာပိ အဘဗ္ဗော အဂတိံ ဂန္တုန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အ ဘဗ္ဗော**တိအာဒိ ပနဿ သဘာဝကထနံ။ တတ္ထ **ဆန္ဒာ** တိ ဆန္ဒေန သိနေဟေန။ **အဂတိံ ဂန္တု** န္တိ အကတ္တဗ္ဗံ ကာ တုံ။ **ပရိယတ္တော** တိ အဓီတော ဥဂ္ဂဟိတော။

ရာဇဂဟံ ခေါ မဟာဂေါစရန္တိ ဧတ္ထ ဂါဝေါ စရန္တိ ဧတ္ထာတိ ဂေါစရော, ဂုန္နံ ဂေါစရဋ္ဌာနံ။ ဂေါစရော ဝိယာ တိ ဂေါစရော, ဘိက္ခာစရဏဋ္ဌာနံ။ သော မဟန္တော အဿာတိ မဟာဂေါစရံ, ရာဇဂဟံ။ **ဥက္ကောဋေယျု** တိ နိဝါရေ ယျုံ။

သတ္တသု သာဓုကီဠနဒိဝသေသူတိ ဧတ္ထ သံဝေဂဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ကိတ္တေတွာ သာဓုကံ ဧဝ ပူဇာဝသေန ကီ ဠနတော သာဓုကီဠနံ။ **ဥပကဋ္ဌာ** တိ အာသန္နာ။ ဝဿံ ဥပနေတိ ဥပဂစ္ဆတိ ဧတ္ထာတိ **ဝဿူပနာယိကာ** ။

တတ္ထ သုဒ န္တိ တဿံ သာဝတ္ထိယံ, **သုဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ဥဿန္နဓာတုက** န္တိ ဥပစိတပိတ္တသေမှာဒိ ဓာတုကံ။ **သမဿာသေတု** န္တိ သန္တပ္ပေတုံ။ **ဒုတိယဒိဝသေ**တိ ဇေတဝနဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌဒိဝသတော ဒုတိယဒိဝသေတိ ဝဒ န္တိ။ ဝိရိစ္စတိ ဧတေနာတိ ဝိရေစနံ။ ဩသဓပရိဘာဝိတံ ခီရမေဝ ဝိရေစနန္တိ **ခီရဝိရေစနံ။ ယံ သန္ဓာယာ** တိ ယံ ဘေသဇ္ဇ ပါနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဘေသဇ္ဇမတ္တာ** တိ အပ္ပမတ္တကံ ဘေသဇ္ဇံ။ အပ္ပတ္တော ဟိ အယံ **မတ္တာ** -သဒ္ဒော မတ္တာ သုခပရိစ္စာကတိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၂၉၀) ဝိယ။

ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏ န္တိ ဧတ္ထ **ခဏ္ဍ** န္တိ ဆိန္နံ, **ဖုလ္လ** န္တိ ဘိန္နံ, တေသံ **ပဋိသင်္ခရဏံ** အဘိနဝကရဏံ။

ပရိဗ္ဗေဒဝသေန ဝေဒိယတိ ဒိဿတီတိ **ပရိဝေဏံ။ တတ္ထာ** တိ တေသု ဝိဟာရေသု ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဌမံ မာသ**န္တိ ဝဿာနဿ ပဌမံ မာသံ, အစ္စန္တသံယောဂေ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ။ သေနာသနဝတ္တာ

နံ ဗဟူနံ ပညတ္တတ္တာ, **သေနာသနက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၂၉၄ အာဒယော) သေနာသနပဋိဗဒ္ဓာနံ ဗဟူနံ ကမ္မာနံ ဝိဟိတတ္တာ “ဘဂဝတာ။ပေ။ ဝဏ္ဏိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဒုတိယဒိဝသေတိ “ခဏ္ဍဖုလ္လပ္ပဋိသင်္ခရဏံ ကရောမာ”တိ စိန္တိတဒိဝသတော ဒုတိယဒိဝသေ။ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေယေဝ တေ ဧဝံ စိန္တေသုံ။ **သိရိယာ နိကေတနမိဝ**တိ သိရိယာ နိဝါသနဋ္ဌာနံ ဝိယ။ ကေသိဉ္စိ ဟာနိယတိတ္ထေ သန္နိပတန္တာ ပက္ခိနော ဝိယ သဗ္ဗေသံ ဇနာနံ စက္ခူနိ မဏ္ဍပေယေဝ နိပတန္တီတိ ဝုတ္တံ ‘ကေနိပါတတိတ္ထမိဝ စ ဒေဝမနုဿနယနဝိဟင်္ဂါန”န္တိ။ **လောကရာမဏေယျက**န္တိ လောကေ ရမဏီယဘာဝံ, ရမဏံ အရဟတီတိ ဝါ လောကရာမဏေယျကံ။ **ဒဋ္ဌဗ္ဗသာရမဏ္ဍ**န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗေသု သာရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗသာရံ, တတော ဝိပ္ပသန္နန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗသာရမဏ္ဍံ။ အထ ဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော သာရဘူတော ဝိသိဋ္ဌတရော မဏ္ဍော မဏ္ဍနံ အလင်္ကာရော ဧတဿာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗသာရမဏ္ဍော, မဏ္ဍပော။ မဏ္ဍံ သူရိယရသ္မိံ ပာတိ နိဝါရေတီတိ မဏ္ဍပော။ ဝိဝိဓာနိ ကုသုမဒါမာနိ စေဝ မုတ္တောလမ္ဗကာနိ စ ဝိနိဂ္ဂလန္တံ ဝမေန္တံ နိက္ခာမေန္တမိဝ စာရု သောဘနံ ဝိတာနံ ဧတ္ထာတိ **ဝိဝိဓကုသုမဒါမောလမ္ဗကဝိနိဂ္ဂလန္တစာရုဝိတာနော**။ နာနာပုပ္ဖူပဟာရဝိစိတ္တသုပရိနိဋ္ဌိတဘူမိကမ္မတ္တာ ဧဝ “ရတနဝိစိတ္တမဏိကောဋ္ဋိမတလမိဝ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ မဏိယော ကောဋ္ဋေတွာ ကတတလံ မဏိကောဋ္ဋိမတလံ နာမ, တမိဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာသနာရဟ**န္တိ နိသီဒနာရဟံ။ **ဒန္တခစိတ**န္တိ ဒန္တေဟိ ခစိတံ။

အာဝဇ္ဇေသီတိ ဥပနာမေသိ။ **အနုဟအာယာ**တိ တဏှာဟာဒိဝိဝသေန ကည္စိ ဓမ္မံ အဂ္ဂဟေတွာ။ **ကထာအောသော**တိ ကထာယ အသတ္တိ နာမ နတ္ထိ။

ယထာဝုမှန္တိ ဝုမှပဋိပာဋိယာ အနတိက္ကမိတွာ။ **ဧကေ**တိ မဇ္ဈိမဘာဏကာနံယေဝ ဧကေ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမ္ပိ ဟိ သဗ္ဗံ မဇ္ဈိမဘာဏကာ ဝဒန္တိယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒီဃဘာဏကာ ပန “ပဒသာဝ ထေရော သန္နိပါတမာဂတော”တိ ဝဒန္တိ။ တေသု ကေစိ “အာကာသေနာ”တိ, “တေ သဗ္ဗေပိ တထာ တထာ အာဂတဒိဝသာနမ္ပိ အတ္ထိတာယ ဧကမေကံ ဂဟေတွာ တထာ တထာ ဝဒိံသူ”တိ ဝဒန္တိ။

ကံ ခုရံ ကတွာတိ ကံ ဧဝ္ဈကံ ကတွာ။ **ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ**တိ ဧတ္ထ ဗီဇနီဂဟဏံ ပရိသာယ ဓမ္မကထိကာနံ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စဝိနောဒနမုခဝိကာရပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ဓမ္မတာဝသေန အာစိဏ္ဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဟိ အစ္စန္တသညတပ္ပတ္တာ ဗုဒ္ဓါပိ သာဝကာပိ ဓမ္မကထိကာနံ ဓမ္မတာဒဿနတ္ထမေဝ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဏှန္တိ။ **ပဌမံ, အာဝုသော ဥပါလိ, ပာရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ ကထံ သင်္ဂီတိယာ ပုဗ္ဗေ ပဌမဘာဝေါ သိဒ္ဓေါတိ? ဟာတိမောက္ခုဒ္ဒေသာနုက္ကမာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ပဌမဘာဝဿ သိဒ္ဓတ္တာ။ ယေဘုယျေန ဟိ တီဏိ ပိဋကာနိ ဘဂဝတော ဓရမာနကာလေယေဝ က္ကမိနာ အနုက္ကမေန သဇ္ဈာယိတာနိ, တေနေဝ ကမေန ပစ္ဆာပိ သင်္ဂီတာနိ ဝိသေသတော ဝိနယာဘိဓမ္မပိဋကာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ **အန္တရာ စ, ဘန္တေ, ရာဇဂဟံ အန္တရာ စ နာဠန္ဒ**န္တိ ရာဇဂဟဿ စ နာဠန္ဒာယ စ အန္တရာ, ဝိဝရေ မဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ **အန္တရာ**-သဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ **ရာဇာဂါရကေ**တိ ရညော ကီဠနတ္ထာယ ကတေ အဂါရကေ။ **အမ္ဗလဋ္ဌိကာယ**န္တိ ရညော ဧဝံနာမကံ ဥယျာနံ။ **ကေန သဒ္ဓိ**န္တိ ကဿ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ယသ္မာ ပနေတံ န ဘဂဝတာ ဧဝ ဝုတ္တံ, ရညာပိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ဝုတ္တမတ္ထိ, တသ္မာ “ကမာရဗ္ဘာ”တိ အဝတွာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝေဒေဟိပုတ္တေနာ**တိ အယံ ကောသလရညော ဓီတာယ ပုတ္တော, န ဝိဒေဟရညော ဓီတာယ။ ယသ္မာ မာတာ ပနဿ ပဏ္ဍိတာ, တသ္မာ သာ ဝေဒေန ဉာဏေန ဤဟတိ ဃဋတိ ဝါယမတီတိ “ဝေဒေဟီ”တိ ဟာကဋ္ဋနာမာ ဇာတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ နိမိတ္တပယောဇနကာလဒေသဒေသကကာရကကရဏပ္ပကာရေဟိ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိံ ဒဿေတွာ က္ကအနိ တတ္ထ ဝဝတ္ထာပိတေသု ဓမ္မဝိနယေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ ကေဝိဓာဒိဘေဒေ ဒဿေတုံ **တဒေတံ သဗ္ဗမ္ပီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ**န္တိ ဧတ္ထ အနာဝရဏဉာဏပဒဋ္ဌာနံ မဂ္ဂဉာဏံ, မဂ္ဂဉာဏပဒဋ္ဌာနဉ္စ အနာဝရဏဉာဏံ “သမ္မာသမ္ဗောဓီ”တိ ဝုစ္စတိ။ **ပစ္စဝေက္ခန္တေန ဝါ**တိ ဥဒာနာဒိဝသေန ပဝတ္တဓမ္မံ သန္ဓာယာဟ။ **ဝိမုတ္တိရသ**န္တိ အရဟတ္တဖလဿာဒံ, ဝိမုတ္တိသမ္ပတ္တိကံ ဝါ အဂ္ဂဖလနိပ္ဖာဒနတော, ဝိမုတ္တိကိစ္စံ ဝါ ကိလေသာနံ အစ္စန္တဝိမုတ္တိသမ္ပာဒနတော။ **အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓမ္မော**တိ ဧတ္ထ ယဒိပိ ဓမ္မော ဧဝ ဝိနယောပိ ပရိယတ္တိယာဒိဘာဝ

တော, တထာပိ ဝိနယသဒ္ဒသန္နိဿနေန ဘိန္နာဓိကရဏဘာဝေန ပယုတ္တော ဓမ္မ-သဒ္ဒော ဝိနယတန္တိဝိရဟိတံ တန္တိံ ဒီပေတိ, ယထာ ပုညဉာဏသမ္ဘာရော ဂေဗလိဗဒ္ဒန္တိအာဒိ။

အနေကဇာတိသံသာရန္တိ ဣမိဿာ ကထာယ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – အဟံ ဣမဿ အတ္တဘာဝဂေဟဿ ကာရကံ တဏှာဝဍ္ဎကိံ **ဂဝေသန္တော** ယေန ဉာဏေန တံ ဒဋ္ဌုံ သက္ကာ, တံ ဗောဓိဉာဏံ **အနိဗ္ဗိသံ** အလဘန္တော ဧဝ အဘိနီဟာရတော ပဘုတိ ဧတ္တကံ ကာလံ အနေကဇာတိသတသဟဿသင်္ချံ ဣမံ သံသာရဝဋ္ဋံ **သန္ဓာဝိဿံ** သံသရိံ, ယသ္မာ ဇရာဗျာဓိမရဏမိဿတာယ ဇာတိ နာမေသာ ပုနပ္ပုနံ ဥပဂန္တုံ ဒုက္ခာ, န စ သာ တသ္မိံ အဒိဋ္ဌေ နိဝတ္တတိ, တသ္မာ တံ ဂဝေသန္တော သန္ဓာဝိဿန္တိ အတ္ထော။ **ဒိဋ္ဌောသီ** တိ ဣဒါနိ မယာ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တေန ဒိဋ္ဌော အသိ။ **ပုန ဂေဟန္တိ** ပုန ဣမံ အတ္တဘာဝသင်္ခါတံ မမ ဂေဟံ။ **န ကာဟသီ**တိ န ကရိဿသိ။ ကာရဏမာဟ **သဗ္ဗာ တေ**တိအာဒိ။ တဝ **သဗ္ဗာ** အဝသေသကိလေသဖာသုကာ မယာ **ဘဂ္ဂါ**။ ဣမဿ တယာ ကတဿ အတ္တဘာဝဂေဟဿ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတံ **ကူဋံ** ကဏ္ဏိကမဏ္ဍလံ **ဝိသင်္ခတံ** ဝိဒ္ဓံသိတံ။ **ဝိသင်္ခါရံ** နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဂတံ မမ **စိတ္တံ**။ အဟဉ္စ **တဏှာနံ ခယ**သင်္ခါတံ အရဟတ္တမဂ္ဂဖလံ **အဇ္ဈဂါ** ပတ္တောသ္မီတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တမေဝ တဏှာနံ ခယံ အဇ္ဈဂါ"တိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

ကေစီတိ ခန္ဓကဘာဏကာ။ **ပါဋိပဒဒိဝသေ**တိ ဣဒံ **ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နာ**တိ ဧတေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, န **သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တဿာ**တိ ဧတေန။ **သောမနဿမယဉာဏေနာ**တိ သောမနဿသမ္ပယုတ္တဉာဏေန။ **အာမန္တယာမီ**တိ နိဝေဒယာမိ, ဗောဓေမီတိ အတ္ထော။ **အန္တရေ**တိ အန္တရာဠေ, ဝေမဇ္ဈေတိ အတ္ထော။

သုတ္တန္တပိဋကန္တိ ယထာ ကမ္မမေဝ ကမ္မန္တံ, ဧဝံ သုတ္တမေဝ သုတ္တန္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အသင်္ဂီတ**န္တိ သင်္ဂီတိက္ခန္ဓက (စူဠဝ. ၄၃၇ အာဒယော) ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏာဒိကံ။ သောဠသဟိ ဝါရေဟိ ဥပလက္ခိတတ္တာ "သောဠသ ပရိဝါရာ"တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ **ပရိဝါရပါဠိယံ** (ပရိ. ၁ အာဒယော) ပဌမံ ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တန္တိ အာဒိနာ ဝုတ္တံ။ ပညတ္တိဝါရော ကထာပတ္တိဝါရော ဝိပတ္တိဝါရော သင်္ဂဟဝါရော သမုဋ္ဌာနဝါရော အဓိကရဏဝါရော သမထဝါရော သမုစ္စယဝါရောတိ ဣမေ အဋ္ဌ ဝါရာ, တဒနန္တရံ "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တ"န္တိ (ပရိ. ၁၈၈) ဧဝံ ပစ္စယမတ္တဝိသေသေန ပုန ဝုတ္တာ တေယေဝ အဋ္ဌ ဝါရာ စာတိ ဣမေသံ သောဠသန္နံ ဝါရာနံ ဝသေန ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဿ စ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂဿ စ ပကာသိတတ္တာ သောဠသဟိ ဝါရေဟိ ဥပလက္ခိတော ပရိဝါရော "သောဠသပရိဝါရော"တိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပ္ပယောဇနာ တိ ဣဒံ လောကဝဇ္ဇပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေသု ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သညမဝေလံ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော အာစာရော **အဇ္ဈာစာရော,** ဝီတိက္ကမော။ **တေနာ**တိ ဝိဝိဓနယတ္တာဒိဟေတုနာ။ **တေန္တိ** **ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ** တိအာဒိကထာဝစနံ။ **တဿာ** တိ ဝိနယဿ။

ဣတရံ ပနာတိ သုတ္တံ။ **အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထေ လောကိယလောကုတ္တရာဒိအတ္ထေ စ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမေန ဝုတ္တတ္တာ** တိ ဝိနယံ ဝိယ ဣဿရဘာဝတော အာဏာပတိဋ္ဌာပနဝသေန အဒေသေတွာ ဝေနေယျာနံ အဇ္ဈာသယာနုလောမေန စရိတာနုရူပံ ဝုတ္တတ္တာ။ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာဒိဝသေန အဒေသေတွာ ဝေနေယျာနံ ကာလန္တရေ အဘိနိဗ္ဗတ္တိံ ဒဿေန္တော အာဟ "သဿမိဝ ဖလ"န္တိ။ ဥပါယသမင်္ဂီနံယေဝ နိပ္ဖန္နဘာဝံ ဒဿေန္တော "ဓေနုံ ဝိယ ခီရ"န္တိ အာဟ။ န ဟိ ဓေနုံ ဝိသာဏာဒီသု, အကာလေ ဝါ အဝိဇာတံ ဝါ ဒောဟန္တော ခီရံ ပဋိလဘတိ။

ယန္တိ ယသ္မာ။ **ဧတ္ထာ** တိ အဘိဓမ္မေ။ **အဘိဓမ္မေ** တိ သုပိနန္တေန သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ အနာပတ္တိဘာဝေပိ အကုသလစေတနာ ဥပလဗ္ဘတီတိအာဒိနာ ဝိနယပညတ္တိယာ သင်္ကရဝိရဟိတေ ဓမ္မေ, "ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓာဘာဝတော သင်္ကရဝိရဟိတေ ဓမ္မေ"တိပိ ဝဒန္တိ။ **အာရမ္မဏာဒီဟီ** တိ အာရမ္မဏသမ္ပယုတ္တကမ္မဒွါရပဋိပဒါဒီဟိ။ **လက္ခဏီယတ္တာ**တိ သဉ္ဇာနိတဗ္ဗတ္တာ။ **ယံ ပနေတ္ထ အဝိသိဋ္ဌ**န္တိ ဧတ္ထ ဝိနယပိဋကန္တိအာဒီသု တီသု သဒ္ဒေသု ယံ အဝိသိဋ္ဌံ သမာနံ, တံ ပိဋကသဒ္ဒန္တိ အတ္ထော။ **မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာ** တိ ပါဠိသမ္ပဒါနဝသေန မာ ဂဏှိတ္ထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယထာဝုတ္တေနာ** တိ ဧဝံ ဒုဝိဓတ္ထေနာတိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန။

ဒေသနာသာသနကထာဘေဒန္တိ ဧတ္ထ ဒေသနာဘေဒံ သာသနဘေဒံ ကထာဘေဒန္တိ **ဘေဒ**သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဘေဒန္တိ** စ နာနတ္တန္တိ အတ္ထော။ **တေသူ**တိ ပိဋကေသု။ သိက္ခာ စ ပဟာနာနိ စ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ စ **သိက္ခာပဟာနဂမ္ဘီရဘာဝေါ,** တဉ္စ ယထာရဟံ ပရိဒီပယေတိ အတ္ထော။ **ပရိယတ္တိဘေဒ** န္တိ ပရိယာပုဏနဘေဒံ ဝိဘာဝယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယဟိံ** ယသ္မိံ ဝိနယာဒိကေ ယံ သမ္ပတ္တိဉ္စ ဝိပတ္တိဉ္စ ယထာ ပာပုဏာတိ, တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ အထ ဝါ ယံ ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိံ ဝိပတ္တိဉ္စ ယဟိံ ယထာ ပာပုဏာတိ, တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပရိဒီပနာ ဝိဘာဝနာ စာ**တိ ဟေဋ္ဌာ ကထာသု ဝုတ္တဿ အနုရူပတော ဝုတ္တံ, အတ္ထတော ပန ဧကမေဝ။

အာဏာရဟေနာတိ အာဏံ ပဏေတုံ အရဟတီတိ အာဏာရဟော, ဘဂဝါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ။ သော ဟိ မဟာကာရုဏိကတာယ စ အဝိပရီတဒေသကဘာဝေန ပမာဏဝစနတ္တာ စ အာဏံ ပဏေတုံ အရဟတိ။ ဝေဟာရပရမတ္ထာနမ္ပိ သမ္ဘဝတော အာဟ "အာဏာဗာဟုလ္လတော"တိ။ ဣတော ပရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဌမန္တိ** ဝိနယပိဋကံ။ **ပစုရာပရာဓာ** သေယျသကတ္ထေရာဒယော။ တေ ဟိ ဒေါသဗာဟုလ္လတော "ပစုရာပရာဓာ"တိ ဝုတ္တာ ။ ပစုရော ဗဟုကော ဗဟုလော အပရာဓော ဒေါသော ဝီတိက္ကမော ယေသန္တေ ပစုရာပရာဓာ။ **အနေကဇ္ဈာသယာ** တိအာဒီသု အာသယောဝ အဇ္ဈာသယော, သော စ အတ္ထတော ဒိဋ္ဌိ ဉာဏဉ္စ။ **စရိယာ**တိ ရာဂစရိယာဒိကာ ဆ မူလစရိယာ။ အထ ဝါ **စရိယာ**တိ စရိတံ, တံ သုစရိတဒုစ္စရိတဝသေန ဒုဝိဓံ။ **အဓိမုတ္တိ** နာမ သတ္တာနံ ပုဗ္ဗပရိစယဝသေန အဘိရုစိ, သာ ဒုဝိဓာ ဟီနပဏီတဘေဒေန။ **ယထာနုလောမန္တိ** အဇ္ဈာသယာဒီနံ အနုရူပံ။ **ယထာဓမ္မန္တိ** ဓမ္မသဘာဝါနုရူပံ။

သံဝရာသံဝရောတိ ဧတ္ထ ခုဒ္ဒကော မဟန္တော စ သံဝရောတိ အတ္ထော။ ဝုဍ္ဎိအတ္ထော ဟေတ္ထ **အ-**ကာရော။ **ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ** တိ ဒိဋ္ဌိယာ ဝိမောစနံ။ **သုတ္တန္တဟဋ္ဌိယံ** ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၂၂၆; သံ. နိ. ၂.၁၅၂) သမာဓိဒေသနာဗာဟုလ္လတော သုတ္တန္တပိဋကေ "အဓိစိတ္တသိက္ခာ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ ကိလေသာန** န္တိ သံကိလေသဓမ္မာနံ, ကမ္မကိလေသာနံ ဝါ ယော ကာယဝစီဒွါရေဟိ ဝီတိက္ကမော, တဿ ပဟာနံ။ အနုသယဝသေန သန္တာနမနုဝတ္တန္တာ ကိလေသာ ပရိယုဋ္ဌိတာပိ သီလဘေဒဝသေန ဝီတိက္ကမိတုံ န လဘန္တီတိ အာဟ "ဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ သီလဿာ"တိ။ **ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာန** န္တိ ဩကာသဒါနဝသေန စိတ္တေ ကုသလပ္ပဝတ္တိံ ပရိယာဒိယိတွာ သမုပ္ပတ္တိဝသေန ဌာနံ ပရိယုဋ္ဌာနံ, တဿ ပဟာနံ။ **အနုသယပ္ပဟာန** န္တိ အရိယမဂ္ဂေန အပ္ပဟီနဘာဝေန သန္တာနေ ကာရဏလာဘေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ထာမဂတာ ကာမရာဂာဒယော သတ္တ ကိလေသာ သန္တာနေ အနု အနု သယနတော အနုသယာ နာမ, တေသံ ပဟာနံ။

တဒင်္ဂပ္ပဟာန န္တိ တေန တေန အနဝဇ္ဇေန အနသီလာဒိကုသလင်္ဂေန တဿ တဿ အကုသလင်္ဂဿ ပဟာနံ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ။ **ဒုစ္စရိတသံကိလေသဿ ပဟာန** န္တိ ကာယဝစီဒုစ္စရိတမေဝ ယတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သန္တာနံ သမ္မာ ကိလေသေတိ ဥပတာပေတီတိ သံကိလေသော, တဿ တဒင်္ဂဝသေန ပဟာနံ။ သမာဓိဿ ကာမစ္ဆန္ဒပဋိပက္ခတ္တာ **သုတ္တန္တပိဋကေ** တဏှာသံကိလေသဿ ပဟာနံ ဝုတ္တံ။ အတ္တာဒိသုညသဘာဝဓမ္မပ္ပကာသနတော **အဘိဓမ္မပိဋကေ** ဒိဋ္ဌိသံကိလေသဿ ပဟာနံ ဝုတ္တံ။

ဧကမေကသ္မိံ စေတ္ထာ တိ ဧတ္ထ ဧတေသု တီသု ပိဋကေသု ဧကေကသ္မိံ ပိဋကေတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မောတိ ဟဋ္ဌိ** တိ ဧတ္ထ ဓမ္မဿ သီလာဒိဝိသိဋ္ဌတ္ထယောဂတော, ဗုဒ္ဓါနံ သဘာဝနိရုတ္တိဘာဝတော စ ပကဋ္ဌာနံ ဥက္ကဋ္ဌာနံ ဝစနပ္ပဗန္ဓာနံ အာဋ္ဌိ ပန္တီတိ **ဟဋ္ဌိ,** ပရိယတ္တိဓမ္မော။ သမ္မုတိပရမတ္ထဘေဒဿ အတ္ထဿ အနုရူပတစကဘာဝေန ပရမတ္ထသဒ္ဒေသု ဧကန္တေန ဘဂဝတာ မနသာ ဝဝတ္ထာပိတော နာမပညတ္တိပ္ပဗန္ဓော ဟဋ္ဌိဓမ္မော နာမ။ ဒေသနာယ ဓမ္မဿ စ ကော ဝိသေသောတိ စေ? ယထာဝုတ္တနယေန မနသာ ဝဝတ္ထာပိတဓမ္မဿ ပရေသံ ဗောဓနဘာဝေန အတိသဇ္ဇနာ တဗ္ဗာယ ပကာသနာ "ဒေသနာ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ – "ဒေသနာတိ တဿာ မနသာ ဝဝတ္ထာပိတာယ ဟဋ္ဌိယာ ဒေသနာ"တိ။ တဒုဘယမ္ပိ ပန ပရမတ္ထတော သဒ္ဒော ဧဝ ပရမတ္ထဝိနိမုတ္တာယ သမ္မုတိယာ အဘာဝါ။ ဣမမေဝ နယံ ဂဟေတွာ ကေစိ အာစရိယာ "ဓမ္မော စ ဒေသနာ စ ပရမတ္ထတော သဒ္ဒော ဧဝ"တိ ဝေဟာရန္တိ, တေပိ အနုပဝဇ္ဇာယေဝ။ ယထာ "ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိဝိပါကာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ"တိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ "ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိဝိပါကာ နိဗ္ဗတ္တိတပရမတ္ထဝိသယာယေဝ"တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဣတ္ထိပုရိသာဒိအာကာရပရိဝိတက္ကပုဗ္ဗကာနံ ရာဂါဒိအကုသလာနံ မေတ္တာဒိကုသလာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာပိ သမုပ္ပဇ္ဇနတော။ ပရမတ္ထဓမ္မမူလ

ကတ္တာ ပနသ္သ ပရိကပ္ပသ္သ ပရမတ္ထဝိသယတာ သက္ကာ ပညပေတုံ, ဧဝမိဓာပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တီသုပိ စေတေသု ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာ ဂမ္ဘီရာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ထွေ့ စ ပိဋကာဝယတနံ ဓမ္မာဒီနံ ဝုစ္စမာနော ဂမ္ဘီရဘာဝေ တံ သမုဒာယသ္သ ပိဋကသ္သာပိ ဝုတ္တော ယေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒုက္ခေန ဩဂယှန္တိ, ဒုက္ခော တ ဩဂါဟော ဩဂါဟ နံ အန္တောပဝိသနမေတေသူတိ **ဒုက္ခောဂါဟာ။ ထွေ့** တိ ဧတေသု ပိဋကေသု, နိဒ္ဒါရဏေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။

ဟေတုနော ဖလံ **ဟေတုဖလံ။ ဓမ္မာဘိလာပေ** တိ အတ္ထဗျဉ္ဇနကော အဝိပရီတာဘိလာပေ။ **ဝိသယတော အသမ္မောဟတော စာ**တိ လောကိယလောကုတ္တရာနံ ယထာက္ကမံ အဝဗောဓပ္ပကာရဒဿနံ, ဧတဿ အဝဗောဓောတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ လောကိယော ဟိ ဓမ္မတ္ထာဒိ အာလမ္ဗိတွာဝ ပဝတ္တနတော ဝိသယတော အဝဗောဓောတိ ဝုစ္စတိ။ လောကုတ္တရော ပန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတာယ တံ အနာလမ္ဗမာနောပိ တဗ္ဗိသယမောဟဝိဒ္ဓံသနေန ဓမ္မာဒီသု ပဝတ္တနတော အသမ္မောဟတော အဝဗောဓောတိ ဝုစ္စတိ။ **အတ္ထာနုရူပံ ဓမ္မေသူ** တိ ကာရိယာနုရူပံ ကာရဏေသူတိ အတ္ထော။ **ပညတ္တိပထာနုရူပံ ပညတ္တီသူ** တိ ဆဗ္ဗိဓနာမပညတ္တိယာ ပထော ပညတ္တိပထော, တဿ အနုရူပံ ပညတ္တီသူတိ အတ္ထော။

ဓမ္မဇာတန္တိ ကာရဏပ္ပဘေဒေ ကာရဏမေဝ တ။ **အတ္ထဇာတ** န္တိ ကာရိယပ္ပဘေဒေ, ကာရိယမေဝ တ။ ယာ စာယံ ဒေသနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယော စေတ္ထာ** တိ တောသု ဓမ္မတ္ထဒေသနာသု ယော ပဋိဝေဓောတိ အတ္ထော။ **ထွေ့** တိ ဧတေသု တီသု ပိဋကေသု။

အလဂဒ္ဒူပမာ တိ ထွေ့ အလဂဒ္ဒသဒ္ဒေန အလဂဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ဝုစ္စတိ ဝီဏာတဒနံ ဝီဏာတိအာဒီသု ဝိယ, ဂဟဏဉ္စ စေတ္ထ ယထာ ဍံသတိ, တထာ ဒုဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဣတရဂ္ဂဟဏေ ဝိရောဓာဘာဝါ။ တသ္မာ အလဂဒ္ဒသ္သ ဂဟဏံ ဥပမာ ဧတိဿာတိ အလဂဒ္ဒူပမာ။ အလဂဒ္ဒောတိ စေတ္ထ အာသိဝိသော ဝုစ္စတိ။ သော ဟိ အလံ ပရိယတ္တော, ဇီဝိတ ဟရဏသမတ္ထော တ ဝိသသင်္ခါတော ဂဒော အဿာတိ "အလံဂဒော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "အလဂဒ္ဒော"တိ ဝုစ္စတိ။

ဝဋ္ဋတော နိဿရဏံ အတ္ထော ပယောဇနံ ဧတိဿာတိ **နိဿရဏတ္ထာ**။ ဘဏ္ဍာဂါရိကော ဝိယာတိ **ဘဏ္ဍာဂါရိကော,** ဓမ္မရတနာနုပါလကော, တဿ အတ္ထနိရပေက္ခဿ ပရိယတ္တိ **ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ။ ဒုဂ္ဂဟိတာနီ**တိ ဒုဋ္ဌု ဂဟိတာနိ။ တေနာဟ "ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု ပရိယာပုဋ္ဌာ"တိ။ ထွေ့ စ ဥပါရမ္ဘော နာမ ပရိယတ္တိ နိဿာယ ပရဝမ္ဘနံ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခလာဘသက္ကာရာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ယံ သန္ဓာယာ** တိ ယံ ပရိယတ္တိဒုဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ။ **ဝုတ္တ** န္တိ **အလဂဒ္ဒူပမသုတ္တေ** (မ. နိ. ၁.၂၃၈) ဝုတ္တံ။ **တဥ္စသ္သ အတ္ထံ နာနုဘောန္တီ** တိ တဉ္စ အဿ ဓမ္မဿ သီလပရိပူရဏာဒိသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဧတေ ဒုဂ္ဂဟိတကဟိနော နာနုဘောန္တိ န ဝိန္ဒန္တိ။ **ပဋိဝိဒ္ဓာကုပ္ပော**တိ ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တဖလော။

ဣအာနိ တီသု ပိဋကေသု ယထာရဟံ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိယော နိဒ္ဒါရေတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **ဝိနယေ ပနာ**တိ အာဒိ။ တတ္ထ **တာသံယေဝ**တိ အဝဓာရဏံ ဆဠဘိညာစတုပဋိသမ္ဘိဒါနံ ဝိနယေ ပဘေဒဝစနာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ** (ပါရာ. ၁၂) ဟိ တိဿော ဝိဇ္ဇာဝ ဝိဘတ္တာ။ ဒုတိယေ **တာသံယေဝ**တိ အဝဓာရဏံ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ အပေက္ခိတွာတ ကတံ တိဿန္နမ္ပိ ဝိဇ္ဇာနံ ဆသု အဘိညာသု အန္တောပဝိဋ္ဌတ္တာ။ **တာသဉ္စ** တိ ထွေ့ **စ**-သဒ္ဒေန သေသာနမ္ပိ တတ္ထ အတ္ထိဘာဝံ ဒီပေတိ။ **အဘိဓမ္မပိဋကေ** ဟိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ စ ဝုတ္တာ ဧဝ။ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ တတ္ထေဝ သမ္မာ ဝိဘတ္တဘာဝံ ဒီပေတုံ **တတ္ထေဝ** တိ အဝဓာရဏံ ကတံ။ **ဥပါဒိန္နဖဿော**တိ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပဋိပါဒနဖဿော။ **တေသန္တိ** တေသံ ပိဋကာနံ။ **တေန္တိ** တံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။

စတုတ္ထိံသေဝ သုတ္တန္တာ တိ ကထာယ အယမတ္ထယောဇနာ – ယဿ နိကာယဿ သုတ္တဂဏနတော စတုတ္တိံသေဝ သုတ္တန္တာ ဝဂ္ဂသင်္ဂဟဝသေန တယော ဝဂ္ဂ ယဿ သင်္ဂဟဿာတိ တိဝဂ္ဂေါ သင်္ဂဟော, ဧသ ပဌမော နိကာယော ဣဓ ဒီဃနိကာယောတိ။ **အနုလောမိကော**တိ အပစ္စနီကော, အတ္ထာနုလောမနတော အန္ဝတ္ထနာမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကေနိကာယမ္ပိ** တိ ကေသမူဟမ္ပိ။ **ဝံ စိတ္တ** န္တိ ဧဝံ ဝိစိတ္တံ။ **ယထယိဒန္တိ** ယထာ ဣမေ။ ပေါဏိက စိက္ခလ္လိကာ ခတ္တိယာ, တေသံ နိဝါသော "ပေါဏိကနိကာယော စိက္ခလ္လိကနိကာယော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ပဉ္စဒသဝဂ္ဂပရိဂ္ဂဟော**တိ ပဉ္စဒသဟိ ဝဂ္ဂေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတော။ **သုတ္တန္တာနံ သဟဿာနိ သတ္တ သုတ္တသတာနိ စာ** တိ ဟဋ္ဌေ သု

တ္တန္တာနံ သတ္တသဟဿာနိ သတ္တ သုတ္တသတာနိ စာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကတ္ထစိ ပန “သတ္တ သုတ္တသဟဿာနိ,
သတ္တ သုတ္တသတာနိ စာ”တိ ပာဌော။ **ပုဗ္ဗေ နိဒဿိတာ** တိ သုတ္တန္တပိဋကနိဒ္ဒေသေ နိဒဿိတာ။

ဝေဒန္တိ ဉာဏံ။ **တုဋ္ဌိံ** န္တိ ပီတိံ။ **ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေနာ** တိ ဓမ္မရာသိဝသေန။ ဒွာသီတိသဟဿာနိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိ
န္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒွေဝ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော** တိ ဓမ္မသေနာပတိအာဒီနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကာ တေဟိယေဝ ဒေသိတာနိ ဒွေ
ဝေ သဟဿာနိ ဂဏှိံ။ **မေတိ** မမ ဟဒယေ, ယေတိ အာနန္ဒတ္ထေရော အတ္တာနံ နိဒ္ဒိသတိ။ **ယေ ဓမ္မာ** မမ ဟဒယေ
ပဝတ္တိနော, တေ **စတုရာသီတိသဟဿာနီ** တိ ယောဇနာ။ ဣဒဉ္စ ဘဂဝတော ဓရမာနကာလေ ဥဂ္ဂဟိတဓမ္မက္ခန္ဓဝသေ
န ဝုတ္တံ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန ဘဂဝတိ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဒေသိတာနံ သုဘသုတ္တ(ဒီ. နိ. ၁.၄၄၄ အာဒယော) ဂောပက
မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တာနံ (မ. နိ. ၃.၇၉ အာဒယော), တတိယသင်္ဂီတိယံ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန ကထိတက
ထာဝတ္ထုပ္ပကရဏဿ စ ဝသေန ဓမ္မက္ခန္ဓာနံ စတုရာသီတိသဟဿတောပိ အဓိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧကာနုသန္ဓိကံ သုတ္တ န္တိ သတိပဋ္ဌာနာဒိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၂ အာဒယော; မ. နိ. ၁.၁၀၅ အာဒယော)။ **အနေကာနုသန္ဓိက** န္တိ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တာဒိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၃၄ အာဒယော)။ တဉှိ နာနာဌာနေသု နာနာဓမ္မဒေသနာနံ ဝသေန ပဝတ္တံ။ တိကဒုက
ဘာဇနံ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ နိက္ခေပကဏ္ဍ(ဓ. သ. ၉၈၅ အာဒယော) အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဝသေန (ဓ. သ. ၁၃၈၄ အာဒယော) ဂဟေ
တဗ္ဗံ။ **စိတ္တဝါရဘာဇန** န္တိ ကုသလံ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍဝသေန (ဓ. သ. ၁ အာဒယော) ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိ ဝတ္ထု** တိအာဒီသု
ဝတ္ထု နာမ သုဒိန္နကဏ္ဍာဒိ (ပါရာ. ၂၄ အာဒယော)။ **မာတိကာ**တိ သိက္ခာပဒံ။ **အန္တရာပတ္တိ** တိ သိက္ခာပဒန္တရေသု အ
ညသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တာ အာပတ္တိ။ **တိကစ္ဆေဒော** တိ တိကပါစိတ္တိယာဒိတိကပရိစ္ဆေဒော ။ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ဂဟိ
တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အသ္သာ** တိ ဗုဒ္ဓဝစနဿ။ သင်္ဂီတိပရိယောသာနေ သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ ဝိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ အစ္ဆ
ရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တာနိ **အစ္ဆရိယာနိ,** ပုပ္ဖဝဿစေလုက္ခေပာဒီနိ။ ယာ “ပဉ္စသတာ”တိ စ “ထေရိကာ”တိ စ ပဝုစ္စတိ,
အယံ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ နာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဒုတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိံ ဒဿေတွာ ယဒတ္ထံ သာ ဣဓ ဒဿိတာ, တံ နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တော **ဣမိဿာ**
တိအာဒိမာဟ။ **တတြာယံ အာစရိယပရမ္ပရာ** တိ တသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ အယံ အာစရိယာနံ ပဝေဏီ ပဋိပါဋိ။ **ဝိဇိတာဝိနော**တိ ဝိ
ဇိတသဗ္ဗကိလေသပဋိပက္ခတ္တာ ဝိဇိတဝန္တော။ **ဇမ္ဗုသိရိဝှယေ** တိ ဇမ္ဗုသဒ္ဒေသော သိရိမန္တော အဝှယော နာမံ ယဿ
သ ဒီပဿ, တသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဟန္တေန ဟိ ဇမ္ဗုရုက္ခေန အဘိလက္ခိတတ္တာ ဒီပောပိ “ဇမ္ဗူ”တိ
ဝုစ္စတိ။ **အစ္ဆိဇ္ဇမာနံ** အဝိနဿမာနံ ကတွာ။ **ဝိနယဝံသ**န္တိအာဒီဟိ တီဟိ ဝိနယပါဠိယေဝ ကထိတာ ပရိယာယဝစန
တ္တာ တေသံ။ **ပကတညုတ**န္တိ ဝေယျတ္တိယံ, ပဋုဘာဝန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဓုရဂ္ဂါဟော** တိ ပဓာနဂ္ဂါဟီ, သဗ္ဗေ
သံ ပါမောက္ခော ဟုတွာ ဂဏှီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘိက္ခူနံ သမုဒာယော သမူဟော **ဘိက္ခုသမုဒာယော**။

ယဒါတိ နိဗ္ဗာယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇောတယိတွာ စ သဗ္ဗဓိ** တိ တမေဝ သဒ္ဓမ္မံ သဗ္ဗတ္ထ ပကာသယိတွာ။ **ဇု
တိမန္တော**တိ ပညာဇုတိယာ ယုတ္တာ, တေဇဝန္တော တ, မဟာနုဘာဝတတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာယိံသူ** တိ အနုပါဒိသေသာယ
နိဗ္ဗာနဓာတုယာ နိဗ္ဗာယိံသု။ **အနာလယာ**တိ အသင်္ဂါ။

အထာတိ ပစ္ဆာ, ယဒါ ပရိနိဗ္ဗာယိံသု, တတော ပရန္တိ အတ္ထော။ **ကပ္ပတိ သိင်္ဂီလောဏကပ္ပော** တိ ဧတ္ထ **က
ပ္ပ**-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပတ္ထော, တေန သိင်္ဂီလောဏဝိကပ္ပောပိ ကပ္ပတိ။ ဣဒမ္ပိ ပက္ခန္တရံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော, ဧဝံ
သဗ္ဗတ္ထ။ တတ္ထ သိင်္ဂေန လောဏံ ပရိဟရိတွာ အလောဏကပိဏ္ဍပါတေန သဒ္ဓိံ ဘုဉ္ဇိတုံ ကပ္ပတိ , သန္နိဓိံ န က
ရောတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ကပ္ပတိ ဒွင်္ဂုလကပ္ပော** တိ ဒွင်္ဂုလံ အတိက္ကန္တာယ ဆာယာယ ဝိကာလေ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇို
တုံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပတိ ဂါမန္တရကပ္ပော** တိ “ဂါမန္တရံ ဂမိဿာမီ”တိ ပဝါရိတေန အနတိရိတ္တဘောဇ
နံ ဘုဉ္ဇိတုံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပတိ အာဝါသကပ္ပော** တိ ဧကသီမာယ နာနာသေနာသနေသု ဝိသုံ ဝိသုံ ဥပေါ

သထာဒီနိ သင်္ဃကမ္မာနိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပတိ အနုမတိကပ္ပော** တိ “အနာဂတာနံ အာဂတကာလေ အနုမတိံ ဂဟေဿာမာ”တိ တေသု အနာဂတေသုယေဝ ဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကမ္မံ ကတွာ ပစ္ဆာ အနုမတိံ ဂဟေတုံ ကပ္ပတိ, ဝဂ္ဂကမ္မံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကပ္ပတိ အာစိဏ္ဏကပ္ပော** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ အာစိဏ္ဏော ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ သော ပန ဧကစ္စော ကပ္ပတိ ဓမ္မိကော, ဧကစ္စော န ကပ္ပတိ အဓမ္မိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကပ္ပတိ အမထိတကပ္ပော**တိ ယံ ခီရံ ခီရဘာဝံ ဝိဇဟိတံ ဒဓိဘာဝံ အသမ္ပတ္တံ, တံ ဘုတ္တာဝိနာ ပဝါရိတေန အနတိရိတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပတိ ဇဠောဂိံ ပါတု** န္တိ ဧတ္ထ **ဇဠောဂီ**တိ တရုဏသုရာ, ယံ မဇ္ဇသမ္ဘာရံ ဧကတော ကတံ မဇ္ဇဘာဝမသမ္ပတ္တံ, တံ ပါတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဇာတရူပရဇတ**န္တိ ဧတ္ထ သရသတော ဝိကာရံ အနာပဇ္ဇိတွာ သဗ္ဗဒာ ဇာတရူပမေဝ ဟောတီတိ ဇာတံ ရူပံ ဧတဿာတိ **ဇာတရူပံ,** သုဝဏ္ဏံ။ ဓဝလသဘာဝတာယ ရာဇတီတိ **ရဇတံ,** ရူပိယံ။ **သုသုနာဂပုတ္တော** တိ သုသုနာဂဿ ပုတ္တော။ **ကာကဏ္ဍကပုတ္တော** တိ ကာကဏ္ဍကဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော။ **ဝဇ္ဇီသူ** တိ ဇနပဒနာမမေတံ ဗဟုဝစနံ ကတံ။

တဒဟုပေါသထေတိ ဧတ္ထ **တဒဟူ**တိ တသ္မိံ အဟနိ။ ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဥပေါသထော,** ဥပဝသန္တီတိ စ သီလသမာဒာနေန ဝါ အနသနာဒိနာ ဝါ ဥပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ **ကံသပါတိ**န္တိ သုဝဏ္ဏပါတိံ။ **မာသကရူပ**န္တိ မာသကော ဧဝ။ **သဗ္ဗံ တာဝ ဝတ္တဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ **သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၄၄၆ အာဒယော) အာဂတာ သဗ္ဗာပိ ပါဠိ ဣဓ အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ သင်္ဂါယိတသဒိသမေဝ သင်္ဂါယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။

သာ ပနာယံ သင်္ဂီတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေသူ**တိ တေသု သင်္ဂီတိကာရကေသု ထေရေသု။ ဝိဿုတာ ဧတေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ ဉေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သာဏသမ္ဘူတော** တိ သာဏဒေသဝါသီ သမ္ဘူတတ္ထေရော။ ဒုတိယော သင်္ဂဟောတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ပန္နဘာရာ** တိ ပတိတက္ခန္ဓဘာရာ။

အဗ္ဗုဒ န္တိ ဥပဒ္ဒဝံ ဝဒန္တိ။ “ဘဂဝတော ဝစနံ ထေနေတွာ အတ္တနော ဝစနဿ ဒီပနတော အဗ္ဗုဒန္တိ စောရကမ္မ”န္တိ ဧကေ။ **ဣဒ**န္တိ ဝက္ခမာနနိဒဿနံ။ သန္ဒိဿမာနာ မုခါ **သမ္မုခါ။ ဘာဝိတမဂ္ဂ** န္တိ ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာနံ။ **သာဓု သပ္ပုရိသာ** တိ ဧတ္ထ **သာဓူ**တိ အာယာစနတ္ထေ နိပါတော, တံ ယာစာမီတိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော** တိ ပုနပ္ပုနံ သန္တုဋ္ဌော။ **ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂော** တိ သရီရဝိကာရုပ္ပာဒနပီတိဝသေန ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂော, ပီတိမာ ဟိ ပုဂ္ဂလော ကာယစိတ္တာနံ ဥဂ္ဂတတ္တာ “ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂော”တိ ဝုစ္စတိ။

တေန ခော ပန သမယေနာတိ ယသ္မိံ သမယေ ဒုတိယံ သင်္ဂီတိံ အကံသု, တသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော။ **တံ အဓိကရဏံ န သမ္မာပုဏိံသူ**တိ တံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေဟိ ဥပ္ပာဒိတံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ န သမ္မာပုဏိံသု နာဂမိံသု။ နော အဟုဝတ္ထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗုတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိံ ပန ကတွာ ထေရာ ပရိနိဗ္ဗုတာတိ? အာဟ **ဒုတိယံ သင်္ဂဟံ ကတွာ** တိအာဒိ။ **အနိစ္စတာဝသ**န္တိ အနိစ္စတာဓီနတံ။ **ဇမ္မိ** န္တိ လာမကံ။ **ဒုရဘိသမ္ဘဝံ** အနဘိဘဝနီယံ အတိက္ကမိတုံ အသက္ကုဏေယျံ အနိစ္စတံ ဧဝံ ဉတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဒုတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

တတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ

သတ္တ ဝဿာနီ တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **အတိစ္ဆထာ** တိ အတိက္ကမိတွာ ဣစ္ဆထ, ဣတော အညတ္ထ ဂန္တွာ ဘိက္ခံ ပရိယေသထာတိ အတ္ထော။ **ဘတ္တဝိဿဂ္ဂကရဏတ္ထာယာ** တိ ဘတ္တဿ အဇ္ဈောဟရဏကိစ္စတ္ထာယ, ဘုဉ္ဇနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ “သောဠသဝဿော”တိ ဥဒ္ဒေသော ကထနံ အဿ အတ္ထီတိ **သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော,** “သောဠသဝဿိကော”တိ အတ္ထော။

တီသု ဝေဒေသူတိအာဒီသု ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒသင်္ခါတေသု တီသု ဝေဒေသု။ တယော ဧဝ ကိရ ဝေဒါ အဋ္ဌကာဒီဟိ ဓမ္မိကေဟိ ဣသီဟိ လောကဿ သဂ္ဂမဂ္ဂဝိဘာဝနတ္ထာယ ကတာ။ တေနေဝ ဟိ တေ တေဟိ ဝုစ္စန္တိ။ အာထဗ္ဗဏဝေဒော ပန ပစ္ဆာ အဓမ္မိကေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ပါဏဝဓာဒိအတ္ထာယ ကတော။ ပုရိမေသု စ တီသု ဝေဒေသု တေဟေဝ ဓမ္မိကသာခါယော အပနေတွာ ယာဂဝဓာဒိဒီပိကာ အဓမ္မိကသာခါ ပက္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နိဃဏ္ဍု**

ဍူတိ ရုက္ခာဒီနံ ဝေဝစနပ္ပကာသကံ ပရိယာယနာမာနုရူပံ သတ္ထံ။ တဉှိ လောကေ “နိဃဏ္ဍူ”တိ ဝုစ္စတိ။ **ကေဋ္ဌဘန္**
တိ ကိဋ္ဌတိ ဂမေတိ ကိရိယာဒိဝိဘာဂန္တိ ကေဋ္ဌဘံ, ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပော ကဝီနံ ဥပကာရသတ္ထံ။ ဧတ္ထ စ **ကိရိယာက**
ပ္ပဝိကပ္ပောတိ ဝစီဘေဒါဒိလက္ခဏာ ကိရိယာ ကပ္ပီယတိ ဝိကပ္ပီယတိ ဧတေနာတိ ကိရိယာကပ္ပော, သော ပန ဝဏ္ဏပဒဗ
န္ဓပဒတ္ထာဒိဝိဘာဂတော ဗဟုဝိကပ္ပောတိ “ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပော”တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒဉ္စ မူလကိရိယာကပ္ပဂန္ထံ သန္
ဓာယ ဝုတ္တံ။ သဟ နိဃဏ္ဍုနာ ကေဋ္ဌဘေန စ **သနိဃဏ္ဍုကေဋ္ဌဘာ,** တယော ဝေဒါ, တေသု သနိဃဏ္ဍုကေဋ္ဌဘေသု။
ဌာနကရဏာဒိဝိဘာဂတော စ နိဗ္ဗစနဝိဘာဂတော စ အက္ခရာ ပဘေဒီယန္တိ ဧတေနာတိ **အက္ခရပ္ပဘေဒေါ,** သိက္ခာ စ နိ
ရုတ္တိ စ။ သဟ အက္ခရပ္ပဘေဒေနာတိ **သာက္ခရပ္ပဘေဒါ,** တေသု သာက္ခရပ္ပဘေဒေသု။ အာထဗ္ဗဏဝေဒံ စတုတ္ထံ
ကတွာ “ဣတိဟ အာသ ဣတိဟ အာသာ”တိ ဤဒိသဝစနပဋိသံယုတ္တော ပောရာဏကထာသင်္ခါတော ဣတိဟာသော
ပဉ္စမော ဧတေသန္တိ **ဣတိဟာသပဉ္စမာ,** တယော ဝေဒါ, တေသု ဣတိဟာသပဉ္စမေသု။

ယဿ စိတ္တန္တိအာဒိ ပဉှာဒွယံ ခီဏာသဝါနံ စုတိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပဌမ
ပဉှေ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **န နိရုဇ္ဈတီ**တိ နိရောဓက္ခဏံ အပ္ပတ္တတာယ န နိရုဇ္ဈ
တိ။ **တဿ စိတ္တ**န္တိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ တံ စိတ္တံ ကိံ နိရုဇ္ဈိဿတိ အာယတိဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ပုစ္ဆာ, တဿ
သာ စ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယတာယ ဝေမတ္တံ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အရဟတော ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ
တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န နိရုဇ္ဈတိ, အာယတိဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ, အဝဿမေဝ နိရောဓက္ခဏံ ပတွာ နိရုဇ္ဈိဿ
သတိ, တတော အပ္ပဋိသန္ဓိကတ္တာ အညံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ဌပေတွာ ပန ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂိံ ခီဏာသဝံ ဣတရေသံ ဥပ္ပာဒ
က္ခဏသမင်္ဂိစိတ္တံ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဘင်္ဂံ အပ္ပတ္တတာယ န နိရုဇ္ဈတိ, ဘင်္ဂံ ပန ပတွာ နိရု
ဇ္ဈိဿတေဝ, အညံ ပန တသ္မိံ ဝါ အညသ္မိံ ဝါ အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ စေဝ နိရုဇ္ဈိဿတိ စာတိ။ **ယဿ ဝါ**
ပနာတိအာဒိ ဒုတိယပဉှေ ပန **နိရုဇ္ဈိဿတိ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ**တိ ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိတာယ ဘင်္ဂက္
ခဏံ ပတွာ နိရုဇ္ဈိဿတိ အပ္ပဋိသန္ဓိကတာယ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ ခီဏာသဝဿ တံ စိတ္တံ ကိံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရု
ဇ္ဈတီတိ ပုစ္ဆာ, တဿာ ဧကံသဗျာကရဏီယတာယ “အာမန္တာ”တိ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥဒ္ဓံ ဝါ အဓော ဝါ ဟရိ**
တုံ အသက္ကောန္တောတိ ဥပရိမပဒေ ဝါ ဟေဋ္ဌိမပဒံ ဟေဋ္ဌိမပဒေ ဝါ ဥပရိမပဒံ အတ္ထတော သမန္နာဟရိတုံ ဃဋေတုံ
ပုဗ္ဗေနာပရံ ယောဇေတွာ အတ္ထံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တောတိ အတ္ထော။

သောတာပန္နာနံ သီလေသု ပရိပူရကာရိတာယ သမာဓိန္တိသီလတော နတ္ထိ ပရိဟာနီတိ အာဟ “အဘဗ္ဗော အနိ သာ
သနတော နိဝတ္တိတု”န္တိ။ **ဝမေတွာ**တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝမေတွာ။ ဒန္တေ ပုနန္တိ ဝိသောဓေန္တိ ဧ
တေနာတိ **ဒန္တပေါနံ** ဝုစ္စတိ ဒန္တကဋ္ဌံ။ အဘိနဝတနံ အာဂန္တုကာနံ လဇ္ဇီသဘာဝံ ခန္တိမေတ္တာဒိဂုဏသမင်္ဂိတဉ္စ ကတိ
ပာဟံ သုဋ္ဌု ဝီမံသိတွာဝ ဟတ္ထကမ္မာဒိသမ္ပဋိစ္ဆနံ သင်္ဂဟကရဏဉ္စ ယုတ္တန္တိ သာမဏေရဿ စေဝ အဉ္ဉေသ
ဉ္စ ဘိက္ခူနံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇန္တာနံ ဉာပနတ္ထံ ထေရော တဿ ဘဗ္ဗရူပတံ အဘိညာယ ဥတွာတပိ ပုန သမ္မဇ္ဇနာ
ဒိံ အကာသိ။ “တဿ စိတ္တဒမနတ္ထ”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဗုဒ္ဓဝစနံ ပဋ္ဌပေသီ**တိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှာပေတုံ အာရဘိ။ သက
လဝိနယဓာရပဋိပတ္တိ ဥပသမ္ပန္နာနမေဝ ဝိဟိတာတိ တပ္ပရိယာပုဏနမ္ပိ တေသညေဝ အနုရူပန္တိ အာဟ “ဌပေတွာ
ဝိနယပိဋက”န္တိ။ တဿ စိတ္တေ ဌပိတမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ဂေပနတ္ထာယ နိယျာတိတဘာဝံ ဒဿေတုံ “ဟတ္ထေ ပ
တိဋ္ဌာပေတွာ”တိ ဝုတ္တံ။

ကေရဠဇ္ဈာဘိသေကန္တိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ကောဓိပစ္စဝသေန ကရိယမာနံ အဘိသေကံ။ **ရာဇိဒ္ဓိယော**တိ ရာဇာနုဘာ
ဝနုဂတပ္ပဘာဝါ။ **ယတော**တိ ယတော သောဠသဃဋေတော။ ဒေဝတာ ဧဝ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အာဟရန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒေ**
ဝသိကန္တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ။ **အဂဒာမလက**န္တိ အပ္ပကေနေဝ သရီရသောဓနာဒိသမတ္ထံ သဗ္ဗဒေါသဟရံ ဩသဓာမလ
ကံ။ **ဆဒ္ဒန္တဒဟတော**တိ ဆဒ္ဒန္တဒဟသမီပေ ဌိတဒေဝဝိမာနတော, ကပ္ပရုက္ခတော ဝါ, တတ္ထ ဇာတိသာ ကပ္ပရုက္ခဝိ
သေသာ သန္တိ, တတော ဝါ အာဟရန္တီတိ အတ္ထော။ **အသုတ္တမယိက**န္တိ သုတ္တေဟိ အဗဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗသုမနပုပ္ဖေဟေ
ဝ ကတံ သုမနပုပ္ဖပဋံ။ **ဥဋ္ဌိတဿ သာလိနော**တိ သယံဇာတသာလိနော, သမုဒယာပေက္ခဉ္စေတ္ထ ဧကဝစနံ, သာလီန
န္တိ အတ္ထော။ **နဝ ဝါဟသဟဿာနီ**တိ ဧတ္ထ စတဿော မုဋ္ဌိယော ဧကော ကုဍုဝေါ, စတ္တာရော ကုဍုဝါ ဧကော
ပတ္ထော, စတ္တာရော ပတ္ထာ ဧကော အာဠှကော, စတ္တာရော အာဠှကာ ဧကံ ဒေါဏံ, စတ္တာရိ ဒေါဏာနိ ဧကာ
မာနိကာ , စတဿော မာနိကာ ဧကာ ခါရီ, ဝီသတိ ခါရိကာ ဧကော ဝါဟော, တဒေဝ “ဧကံ သကဋ”န္တိ **သုတ္တနိပါတ**
ဋ္ဌကထာဒီသု (သု. နိ. အဋ္ဌ. ၂.ကောကာလိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ **နိတ္ထုသကဏေ ကရောန္တီ**တိ ထုသကုဏ္ဍကရ

ဟိတေ ကရောန္တိ။ တေန နိမ္မိတံ ဗုဒ္ဓရူပံ ပဿန္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုညပ္ပဘာဝနိဗ္ဗတ္တဂ္ဂဟဏံ နာဂရာဇနိမ္မိတာနံ ပုညပ္ပဘာဝနိဗ္ဗတ္တေဟိ သဒိသတာယ ကတံ။ **ဝိမလကေတုမာလာ**တိ ဧတ္ထ **ကေတုမာလာ** နာမ သီသတော နိက္ခမိတွာ ဥပရိမုဒ္ဓနိ ပုဉ္ဇော ဟုတွာ ဒိဿမာနရသ္မိရာသီတိ ဝဒန္တိ။

ဗာဟိရကဟာသဏ္ဍာ န္တိ ဗာဟိရကပ္ပဝေဒိတံ သမယတန္တံ။ **ပရိဂ္ဂဏှာဟိ** တိ ဝီမံသမာနော ပရိဂ္ဂဟေသိ။ **ဘဒ္ဒပီဌကေသူ**တိ ဝေတ္တမယပီဌေသု။ **သာရော**တိ ဂုဏသာရော။ **သီဟပဉ္ဇရေ** တိ မဟာတတဟာနသမီပေ။ ကိလေသဝိပ္ဖန္ဒိရဟိတစိတ္တတာယ **ဒန္တံ** ။ နိစ္စံ ပစ္စုပဋ္ဌိတသတာရက္ခတာယ **ဂုတ္တံ။ ခုရဂ္ဂေယေတ** တိ ကေသောရောပနာဝသာနေ။ အတိဝိယ သောဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တဏိဇကော အဟောသီ**တိ မဓုတဏိဇကော အဟောသိ။

ပုဗ္ဗေ ဝ သန္နိတသေနာ တိ ပုဗ္ဗေ တ ပုဗ္ဗဇာတိယံ တ သဟတသေနာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန တ** တိ ဝတ္တမာနဘဝေ ဟိတစရဏေန တ။ **ဧဝံ ဣမေဟိ** ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ **တံ** သိနေဟသင်္ခါတံ **ပေမံ ဇာယတေ**။ ကိံ ဝိယာတိ? အာဟ "ဥပ္ပလံ ဝ ယထောဒကေ"တိ။ **ဥပ္ပလံ တ** တိ ရဿကတော **တ-**သဒ္ဒေါ အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ **ယထာ-**သဒ္ဒေါ ဥပမာယံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဥပ္ပလဉ္စ သေသဉ္စ ပဒုမာဒိ ဥဒကေ ဇာယမာနံ ဒွေ ကာရဏာနိ နိဿာယ ဇာယတိ ဥဒကဉ္စေဝ ကလလဉ္စ, ဧဝံ ပေမမ္ပီတိ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁၇၄)။

ဓုဝဘတ္တာနီ တိ နိစ္စဘတ္တာနိ။ **ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇ** န္တိ ခုဒ္ဒကံ မဟန္တဉ္စ ဝဇ္ဇံ။ **မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ ဘာရမကာသီ**တိ ထေရဿ မဟာနုဘာဝတံ, တဒါ သာသနကိစ္စဿ နာယကဘာဝေန သင်္ဃပရိဏာယကတဉ္စ ရညော ဉာပေတုံ သင်္ဃော တဿ ဘာရမကာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န အညေသံ အဇာနနတာယ။ **သာသနဿ အာယာဒော** တိ သာသနဿ အဗ္ဘန္တရော ဉာတကော ဟောမိ န ဟောမီတိ အတ္ထော။ ယေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတုံ ပုတ္တဓီတရော ပရိစ္စဇန္တိ, တေ ဗုဒ္ဓသာသနေ သာလောဟိတဉာတကာ နာမ ဟောန္တိ, သကလသာသနဓာရဏေ သမတ္ထာနံ အတ္တနော ဩရသပုတ္တာနံ ပရိစ္စတ္တတ္တာ န ပစ္စယမတ္တအယကာတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ထေရော "န ခော, မဟာရာဇ, ဧတ္တာဝတာ သာသနဿ အာယာဒော ဟောတိ"တိ အာဟ။ **ကထဉ္စရဟိ** တိ ဧတ္ထ **စရဟိ**တိ နိပါတော အက္ခန္တိ ဒီပေတိ။ **တိဿ ကုမာရဿာ**တိ ရညော ဧကမာတုကဿ ကနိဋ္ဌဿ။ **သက္ခသိ** တိ သက္ခိဿသိ။ **သိက္ခာယ ပတိဋ္ဌာပေသု** န္တိ ဟဏာတိဟတာ ဝေရမဏိအာဒီသု ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိပရိယောသာနာသု ဆသု သိက္ခာသု ဟဏာတိဟတာ ဝေရမဏိ ဒွေ ဝဿာနိ အဝိတိက္ကမ္မ သမာဒာနံ သမာဒိယာမီတိအာဒိနာ (ဟစိ. ၁၀၇၉) သမာဒာနဝသေန သိက္ခာသမ္မုတိအာနာနန္တရံ သိက္ခာယ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။ ဆ ဝဿာနိ အဘိသေကဿ အဿာတိ **ဆဝဿာဘိသေကော** ။

သဗ္ဗံ ထေရတဒန္တိ ဒွေ သင်္ဂီတိယော အာရုဠှဟာ ဟဠိ။ သာ ဟိ မဟာသင်္ဃိကာဒိဘိန္နလဒ္ဓိကာဟိ ဝိဝေစေတုံ "ထေရတအော"တိ ဝုတ္တာ။ အယဉ္ဟိ ဝိဘဇ္ဇတအော မဟာကဿပတ္ထေရာဒီဟိ အသင်္ကရတော ရက္ခိတော အာနီတော စာတိ "ထေရတအော"တိ ဝုစ္စတိ, "သထေရတဒ"န္တိပိ လိခန္တိ။ တတ္ထ "အဋ္ဌကထာသု အာဂတထေရတဒသဟိတံ သာဋ္ဌကထံ တိပိဋကသင်္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစန"န္တိ အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ** တိ တေဇောကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ။

သဘာယန္တိ နဂရမဇ္ဈေ ဝိနိစ္ဆယသာလာယံ။ **ဒိဋ္ဌိဂတာနီ** တိ ဒိဋ္ဌိယော။ **န ခော ပနေတံ သက္ကာ ဣမေသံ မဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဝူပသမေတု**န္တိ တေသဉ္ဟိ မဇ္ဈေ ဝသန္တော တေသု ယေဝ အန္တောဂဓတ္တာ အာဒေယျဝစနော န ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝံ စိန္တေသိ။ **အဟောဂင်္ဂပဗ္ဗတ** န္တိ ဧဝံနာမကံ ပဗ္ဗတံ။ "အဓောဂင်္ဂါပဗ္ဗတ"န္တိပိ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ **ပဉ္စာတပေန တပေန္တီ** တိ စတူသု ဌာနေသု အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ မဇ္ဈေ ဌတွာ သူရိယမဏ္ဍလံ ဥလ္လောကေန္တာ သူရိယာတပေန တပေန္တိ။ **အာဒိစ္စံ အနုပရိဝတ္တန္တီ** တိ ဥဒယကာလတော ပဘုတိ သူရိယံ ဩလောကယမာနာ ယာဝ အတ္ထင်္ဂမနာ သူရိယာဘိမုခာဝ ပရိဝတ္တန္တိ။ **တေဘိန္ဒိဿာမာတိ ပဂ္ဂဏှိံသူ** တိ ဝိနာသေဿာမာတိ ဥဿာဟမကံသု။

ဝိဿဋ္ဌော တိ မရဏသင်္ကာရဟိတော, နိဗ္ဘယောတိ အတ္ထော။ **မိဂဝံ နိက္ခမိတွာ** တိ အရညေ ဝိစရိတွာ မိဂမာရဏကီဠာ မိဂဝံ, တံ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခမိတွာ မိဂဝဓတ္ထံ နိက္ခမိတွာတိ အတ္ထော။ အဟိနာကဒိတော ဝိသေသနတ္ထံ "ဟတ္ထိနာဂေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ **တဿ ပဿန္တဿေဝ** တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, တသ္မိံ ပဿန္တေယေဝတိ အ

တ္ထော။ **အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ** တိ ဝုတ္တေ အယံ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ န ဟောတီတိ ဂဟိတွာပိ ကမ္မံ ကတွာ ဒဿေသိ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိယာ အပ္ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ပကတိဝဏ္ဏဉှိ ဝိဇဟိတွာ နာဂဝဏ္ဏာဒိဒဿနံ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ။ **ဆဏဝေသ**န္တိ ဥဿဝဝေသံ။ **ပဓာနဃရ**န္တိ ဘာဝနာနုယောဂဝသေန ဝီရိယာရမ္ဘဿ အနုရူပံ ဝိဝိတ္တသေနာသနံ။ **သောပီ**တိ ရညော ဘာဂိနေယျံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ကုသလာဓိပ္ပာယော တိ မနာပဇ္ဈာသယော။ **ဒွေဠှကဇာတော**တိ သံသယမာပန္နော။ **ကေကံ ဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရ**န္တိ ဝုတ္တေ "ဂဏှိတွာ အာဂစ္ဆထာ"တိ အာဏာကာရေန ဝုတ္တေပိ ထေရာ ဘိက္ခူ သာသနဟိတတ္တာ ဂတာ။ ကပ္ပိယသာသနဉှေတံ, န ဂိဟီနံ ဂိဟိကမ္မပဋိသံယုတ္တံ။ **ထေရော နာဂစ္ဆိ** တိ ကိဉ္စာပိ "ရာဇာ ပက္ကောသတီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဓမ္မကမ္မတ္ထာယ အာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒွိက္ခတ္တုံ ပန ပေသိတေပိ "အနနုရူပါ ယာစနာ"တိ နာဂတော, "မဟာနုဘာဝေ ထေရေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိကော ပမာဏဘူတော"တိ ရညော စေဝ ဥဘယပက္ခိကာနဉ္စ အတ္တနိ ဗဟုမာနုပ္ပါဒနဝသေန ဥဒ္ဓံ ကတ္တဗ္ဗကမ္မသိဒ္ဓိံ အာကင်္ခန္တော အသာရုပ္ပဝစနလေသေန နာဂစ္ဆိ။ ဣတော သင်္ဃဋိတာ နာတ **နာတသင်္ဃာဋံ**။ သာသနပစ္စတ္ထိကာနံ ဗဟုဘာဝတော အာဟ "အာရက္ခံ သံဝိဓာယာ"တိ။ **ယန္တိ** ယသ္မာ။ **အဗ္ဘာဟိံသူ**တိ အာကမိံသု။ **ဗာဟိရတော**တိ ဥယျာနဿ ဗာဟိရတော။ ပဿန္တာနံ အတိဒုက္ကရဘာဝေန ဥပဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ "ပဒေသပထဝီကမ္ပနံ ဒုက္ကရ"န္တိ အာဟ။ အဓိဋ္ဌာနေ ပနေတ္ထ ဝိသုံ ဒုက္ကရတာ နာမ နတ္ထိ။

ဒီပကတိတ္တိရော တိ သာကုဏိကေဟိ သမဇာတိကာနံ ဂဟဏတ္ထာယ ပေါသေတွာ သိက္ခာပေတွာ ပါသဋ္ဌာနေ ဌပနကတိတ္တိရော။ **န ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသတီ** တိ ကထာယ ယဒိ တဝ ပါပကိရိယာယ **မနော နပ္ပဒုဿတိ,** လုဒ္ဒေန တံ နိဿာယ ကတမ္ပိ ပါပကမ္မံ တံ **န ဖုသတိ**။ ပါပကိရိယာယ ဟိ **အပ္ပေါဿုက္ကဿ** နိရာလယဿ **ဘဒြဿ** သတော တဝ တံ **ပါပံ န ဥပလိမ္ပတိ,** တဝ စိတ္တံ န အလ္လီယတီတိ အတ္ထော။

ကိံ ဝဒတိ သီလေနာတိ **ကိံဝါဒီ**။ အထ ဝါ ကော ကတမော ဝါဒေါ ကိံဝါဒေါ, သော ဧတဿ အတ္ထီတိ **ကိံဝါဒီ**။ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ သဿတောတိ ဝါဒေါ ဧတေသန္တိ **သဿတဝါဒိနော**။ သတ္တေသု သင်္ခါရေသု ဝါ ဧကစ္စံ သဿတန္တိ ပဝတ္တော ဝါဒေါ ဧကစ္စသဿတော, တသ္မိံ နိယုတ္တာ **ဧကစ္စသဿတိကာ**။ "အန္တော, အနန္တော, အန္တာနန္တော, နေဝန္တော နာနန္တော"တိ ဧဝံ အန္တာနန္တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ စတ္တာရော ဝါဒါ အန္တာနန္တဝါ, တေသု နိယုတ္တာ **အန္တာနန္တိကာ**။ န မရတိ န ဥပစ္ဆိဇ္ဇတီတိ အမရာ, ဧဝန္တိပိ မေ နော, တထာတိပိ မေ နောတိ အာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၆၂) ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ စေဝ ဝါစာ စ, တဿာ ဝိက္ခေပေါ ဧတေသန္တိ **အမရာဝိက္ခေပိကာ**။ အထ ဝါ အမရာ နာမ မစ္ဆဇာတိ ဥဂ္ဂဟာ ဟောတိ, တဿာ အမရာယ ဝိယ ဝိက္ခေပေါ ဧတေသန္တိ **အမရာဝိက္ခေပိကာ**။ အဓိစ္စ ယဒိစ္ဆကံ ယံ ကိဉ္စိ ကာရဏံ အနပေက္ခိတွာ သမုပ္ပန္နော အတ္တာ စ လောကော စာတိ ဝါဒေ နိယုတ္တာ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ**။ သညီ အတ္တာတိ ဝါဒေါ ယေသန္တေ **သညီဝါဒါ**။ ဧဝံ **အသညီဝါဒါ နေဝသညီနာသညီဝါဒါ**တိ တ္ထော ပိ။ "ကာယဿ ဘေဒါ သတ္တော ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၈၅-၈၆) ဧဝံ ဥစ္ဆေဒံ ဝဒန္တီတိ **ဥစ္ဆေဒဝါဒါ**။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော**တိ ပစ္စက္ခော ယထာသကံ အတ္တဘာဝေ, တသ္မိံယေဝ ယထာကာမံ ပဉ္စကာမဂုဏပရိဘောဂေန နိဗ္ဗာနံ ဒုက္ခူပသမံ ဝဒန္တီတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ**။ ဝိဘဇိတွာ ဝါဒေါ ဧတဿာတိ **ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ,** ဘဂဝါ။ သဗ္ဗံ ဧကရူပေန အဝတွာ ယထာ ဓမ္မံ ဝိဘဇိတွာ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတွာ ယထာ ဒိဋ္ဌိသန္ဒေဟာဒယော ဝိဂစ္ဆန္တိ, သမ္မုတိပရမတ္ထာ စ ဓမ္မာ အသင်္ကရာ ပညာယန္တိ, ဧဝံ ဧကန္တဝိဘဇနသီလောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရပ္ပဝါဒံ မဒ္ဒမာနော** တိ တသ္မိံ ကာလေ ဥပ္ပန္နံ, အာယတိံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဉ္စ သဗ္ဗံ ပရဝါဒံ ကထာဝတ္ထုမာတိကာဝိဝရဏမုခေန နိမ္မဒ္ဒနံ ကရောန္တောတိ အတ္ထော။

တတိယသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

အာစရိယပရမ္ပရကထာဝဏ္ဏနာ

ကေနာဘတန္တိ ဣမံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တေန ဇမ္ဗုဒီပေ တာဝ ယာဝ တတိယသင်္ဂီတိ, တာဝ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သီဟဠဒီပေ အာစရိယပရမ္ပရံ ဒဿေတုံ **တတိယသင်္ဂဟတော ပန ဥဒ္ဓံ** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဣမံ ဒီပ**န္တိ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ။ တသ္မိံ ဒီပေ နိသီဒိတွာ အာစရိယေန အဋ္ဌကထာယ ကတတ္တာ "ဣမံ ဒီပ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကဉ္စိ ကာလ** န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ, ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေတိ အတ္ထော။ **ပေါရာဏာ**တိ သီဟဠဒီပေ သီဟဠဋ္ဌကထာကာရကာ။

ဘဒ္ဒနာမော တိ ဘဒ္ဒသာလတ္ထေရော။ အာဂုံ ဟပံ န ကရောန္တီတိ **နာဂါ**။ ဝိနယပိဋ္ဌကံ တစယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တမ္ဗပဏ္ဏိယာ**တိ ဘုမ္မဝစနံ။ **နိကာယေ ပဉ္စ** တိ ဝိနယာဘိဓမ္မေဟိ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ တဗ္ဗိနိမုတ္တာ ပဉ္စ နိကာယာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ပကရဏေ**တိ အဘိဓမ္မပကရဏေ **တစေသုန္တိ** ယောဇနာ။ တီဏိ ပိဋ္ဌကာနိ သုတ္တဂတာနိ အသ္သာတိ "တေပိဋ္ဌကော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "တိပေဋ္ဌကော"တိ ဆန္ဒာနုရက္ခဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **တာရကရာဇာ**တိ စန္ဒိမာ။ **ပုပ္ဖနာမော** တိ တေ့ ထ မဟာပဒုမတ္ထေရော သုမနတ္ထေရော စ ဉာတဗ္ဗောတိ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ "ပုပ္ဖနာမော"တိ ဝုတ္တံ။

ဝနတသိန္တိ ဝနတသိရဉ္ဇံ။ **ကရကဝသ္သ** န္တိ ဟိမဟာတနကဝသ္သံ, ကရကဓာရာသဒိသံ တ ဝသ္သံ။ **ဟာရာပေတ္ဝတ** တိ ဥဒကောဃေန ဟာရာပေတ္ဝတ။ **ဆိန္နဘိန္နပဋ္ဌဓရော** တိ သတ္တကေန ဆိန္နံ ရင္ဂေန ဘိန္နံ ပဋ္ဌံ ဓာရဏကော။ **ဘဏ္ဍူ** တိ မုဏ္ဍကော။ **မက္ခံ အသဟမာနော** တိ ထေရသ္သ အာနုဘာဝံ ပဋိစ္စ အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ ပရေသံ ဂုဏမက္ခနလက္ခဏံ မက္ခံ တထာ ပဝတ္တံ ကောဓံ အသဟမာနော။ **အသနိယော ဖလန္တီ** တိ ဂဇ္ဇန္တာ ပတန္တိ။ မေ မမ ဘယဘေရဝံ ဇနေတုံ ပဋိဗလော န အသ္သ န ဘဝေယ္ယာတိ ယောဇနာ။ **အညဒတ္ထု** တိ ဧကံသေန။ **ကသ္မီရဂန္ဓာရာ** တိ ကသ္မီရဂန္ဓာရရဋ္ဌဝတသိနော။ **ဣသိတတပဋိတတာ**တိ ဘိက္ခူနံ စီဝရစလနကာယစလနေဟိ သဥ္ဇနိတတတေဟိ ပရိတော သမန္တတော ဗီဇယမာနာ အဟေသုံ။ **ဓမ္မစက္ခုန္တိ** ဟေဋ္ဌာမဂ္ဂတ္တယေ ဉာဏံ။ **အနမတဂ္ဂိယ** န္တိ အနမတဂ္ဂသံယုတ္တံ (သံ. နိ. ၂.၁၂၄ အာဒယော)။ **သမဓိကာနီ**တိ သာဓိကာနိ။ **ပဉ္စ ရဋ္ဌာနိ** တိ ပဉ္စ စိနရဋ္ဌာနိ။ **ဝေဂသာ**တိ ဝေဂေန။ **သမန္တတော ရက္ခံ ဌပေသီ** တိ တေသံ အပ္ပဝေသနတ္ထာယ အဓိဋ္ဌာနဝသေန ရက္ခံ ဌပေသိ။ **အမုမ္ဗုမာနိ သဟသ္သာနီ** တိ အမေ့န စတုတ္ထာနိ အဉ္ဍပုမာနိ, အတိရေကပဉ္စသတာနိ တီဏိ သဟသ္သာနီတိ အတ္ထော။ **ဒိယမုသဟသ္သ** န္တိ အမေ့န ဒုတိယံ ဒိယမုံ, အတိရေကပဉ္စသတိကံ သဟသ္သန္တိ အတ္ထော။ **နိဒ္ဒမေတ္ဝတနာ** တိ ပလာပေတ္ဝတ။

ရာဇဂဟာနုဂရပရိဝတ္တကေနာ တိ ရာဇဂဟာနုဂရံ ပရိဝတ္တေတ္ဝတ တတော ဗဟိ တံ ပဒက္ခိဏံ ကတ္ဝတ ဂတမဂ္ဂေန, ဂမနေန တ။ **အာရောပေသီ**တိ ပဋိဟာဒေသိ။ **ပဋိနာ**တိ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိံသု။ **နဂုတ္တမေ** တိ စေတိယဂိရိမှာဟ။ **ပုရတော** တိ ဟာစီနဒိသာဘာဂေ။ **ပုရသေဋ္ဌသ္သာ** တိ သေဋ္ဌသ္သ အနုရာဓပုရသ္သ။ **သိလကူဋမှ္ဟိ**တိ ဇံနာမကေ ပဗ္ဗတကူဋေ။ **သီဟကုမာရသ္သ ပုတ္တော** တိ တွေ့ "ကလိင်္ဂရာဇဓိတု ကုစ္ဆိသ္မိံ သီဟသ္သ ဇာတော သီဟကုမာရော"တိ ဝဒန္တိ။ ဇေဋ္ဌမာသသ္သ ပုဏ္ဏမိယံ ဇေဋ္ဌနက္ခတ္တံ တ မူလနက္ခတ္တံ တ ဟောတီတိ အာဟ "ဇေဋ္ဌမူလနက္ခတ္တံ နာမ ဟောတီ"တိ။ မိကာနံ တနတော ဟိံသနတော ဗာဓနတော **မိဂဝံ,** မိဂဝိဇ္ဈနကီဠာ။ **ရောဟိတမိဂရူပန္တိ** ကေကဏ္ဏမိဂဝေသံ။ **ရထယဋ္ဌိပ္ပမာဏာ** တိ ရထပတောဒပ္ပမာဏာ။ **ကော လတာယဋ္ဌိ နာမာ** တိ ကော ရဇတမယာ ကဉ္စနလတာယ ပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ ဇံ လဒ္ဓနာမာ။ ပုပ္ဖယဋ္ဌိယံ နီလာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ, သကုဏယဋ္ဌိယံ နာနပ္ပကာရာ မိဂပက္ခိနော ဝိစိတ္တကမ္မကတာ ဝိယ ခာယန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနီ**တိ ရာဇာရဟဥတ္တမဘဏ္ဍာနိ။ **သင္ခ** န္တိ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋံ အဘိသေကသင်္ခံ။ **ဝဓုမာန** န္တိ အလင်္ကာရစုဏ္ဏံ, "နဟာနစုဏ္ဏ"န္တိ ကေစိ။ **ဝဋံသက**န္တိ ကဏ္ဏပိဠန္ဓနံ ဝဋံသကန္တိ ဝုတ္ဝတ ဟောတိ။ **နန္ဒိယာဝဋ္ဋ** န္တိ နန္ဒိယာဝဋ္ဋပုပ္ဖာကာရေန မင်္ဂလတ္ထံ သုဝဏ္ဏေန ကတံ။ **ကည**န္တိ ခတ္တိယကုမာရိံ။ **ဟတ္ထပုဉ္ဆန**န္တိ ပီတဝဏ္ဏံ မဟာဃဟတ္ထပုဉ္ဆနဝတ္ထံ။ **အရုဏဝဏ္ဏမတ္တိက** န္တိ နာဂဘဝနသမ္ဘဝံ။ **ဝတ္ထကောဋိက**န္တိ ဝတ္ထယုဂမေဝ။ **နာဂမာဟဋ္ဌ**န္တိ နာဂေဟိ အာဟဋံ။ **အမတောသဓ**န္တိ ဇံနာမိကာ ဂုဠိကဇာတိ။ အမတသဒိသကိစ္စတ္တာ ဇံ ဝုစ္စတိ။ **ဘူမတ္ထရဏသင်္ခေပေနာ** တိ ဘူမတ္ထရဏာကာရေန။ **ဥပ္ပာတပာဌကာ** တိ နိမိတ္တပာဌကာ။ **အလံ ဂန္တာမာ** တိ "ပုရသ္သ အစ္စာသန္နတ္တာ သာရုပ္ပံ န ဟောတီ"တိ ပဋိက္ခိပန္တော အာဟ။ **အမုနုဝမာနံ ဟဏသဟသ္သာန**န္တိ (အ. နိ. ၆.၅၃) ပဉ္စသတာဓိကာနံ အဋ္ဌန္နံ ဟဏသဟသ္သာနံ။ **အပ္ပမာဒသုတ္တ** န္တိ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ မဟာအပ္ပမာဒသုတ္တံ, ရာဇောဝဒသုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

မဟာစ္စာ တိ မဟတာ။ **ဥပသင်္ကမန္တော** တိ အတိဝိယ ကိလန္တရူပေ ဟုတ္ဝတ ဥပသင်္ကမီတိ အတ္ထော။ တုမ္ဝေဟဓာနနတ္ထန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဉ္စပဏ္ဏာသာယာ**တိ တွေ့ "စတုပညာသာယာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္ဟိ သတိ ဥပရိ ဝုစ္စမာနံ ဒ္ဝတ္တိံသ အရဟန္တောတိ ဝစနံ သမေတီ"တိ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.အာစရိယပရမ္ပရကထာဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္ဝတံ။ **ဒသဘာတိကသမာကုလ**န္တိ မုဋ္ဌသိဝသ္သ ပုတ္တေဟိ ဒေတနံပိယတိသ္သာဒီဟိ ဒသဟိ ဘာတိကေဟိ သမာကိဏ္ဏံ။ **စိရဒိဋ္ဌော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော** တိ ဓာတုယော သန္ဓာယာဟ။ **သဗ္ဗတာဋ္ဌာဝစရေ**တိ သဗ္ဗာနိ တုရိယဘဏ္ဍာနိ, တံသဟစရိတေ တ တဒကေ။ **ဥပဋ္ဌာပေတ္ဝတ** တိ ဥပဟာရကာရာပနဝသေန သန္နိဟတေတ္ဝတ။ **ဝဓုမာနကစ္ဆာယာယာ** တိ ပစ္ဆာဘတ္ဝတံ။ **ဟောက္ခရဝသ္သ** န္တိ ဟောက္ခရပတ္တေ ဝိယ အတေမိတုကာမာနံ ဥပရိ အတေမေတ္ဝတ ပဝတ္တနကဝသ္သံ။ **မဟာဝီရော**တိ သတ္တုတေဟာရေန ဓာတု ဧဝ ဝုတ္တာ။ **ပစ္ဆိမဒိသာဘိမုခေါဝ ဟုတ္ဝတ အပသက္ကန္တော** တိ တွေ့ ပုရတ္ထာ

ဘိမုခော ဌိတော၀ ပိဋ္ဌိတော အပသက္ကန္တေန ပစ္ဆိမဒိသာယ ဂစ္ဆန္တော တာဒိသောပသင်္ကမနံ သန္ဓာယ “ပစ္ဆိမဒိသာဘိ
မုခော”တိ ဝုတ္တော။ “မဟေဇဝတ္ထု နာမ ဧဝံနာမကံ ဒေဝဋ္ဌာန”န္တိ ဝဒန္တိ။

ပဇ္ဇရကေနာ တိ အမနုဿသမုဋ္ဌာပိတေန ပဇ္ဇရကရောဂေန။ **ဒေဝတေ**တိ မေဃော။ **အနုပ္ပဝေစ္ဆိ** တိ ဝိမုစ္စိ။ **ဝိတ
အော ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ကိရိယာကာလမပေက္ခိတ္ွာ ဝတ္တမာနပ္ပယောဂေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ ဤဒိသေသု သဗ္ဗတ္ထ။
တဒေဝတန္တိ ဌာနံ တိဋ္ဌတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ “ဆန္နံ ဝဏ္ဏာနံ သမ္ဗန္ဓဘူတာနံ ရံသိယော စာ”တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ, “ဆန္နံ
ဝဏ္ဏာနံ ဉဒကဓာရာ စာ”တိ ဧဝမေ့တ္ထ သမ္ဗန္ဓံ ဝဒန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတေပိ ဘဂဝတိ တဿာနုဘာဝေန ဧဝရူပံ ဟဋ္ဌိဟာ
ရိယံ အဟောသိ ဧတတိ ဒဿေတုံ **ဧဝံ အစိန္တိယာ** တိအာဒိကထမာဟ။ **ရက္ခံ ကရောန္တော** တိ အတ္တနာ ဉဟယေန ပလာ
ပိတာနံ ယက္ခာနံ ပုန အပ္ပဝိသနတ္ထာယ ပရိတ္တာနံ ကရောန္တော။ **အာဝိဇ္ဈိ** တိ ပရိယာယိ။

ရညော ဘာတာတိ ရညော ကနိဋ္ဌဘာတာ။ **အနုဋ္ဌာဒေဝီ** နာမ ရညော ဇေဋ္ဌဘာတု ဇာယာ။ **သရသရံသိဇာလဝိဿဇ္ဇ
ဇနကေနာ**တိ သိနိဒ္ဓတာယ ရသဝန္တံ ဩဇဝန္တံ ရံသိဇာလံ ဝိဿဇ္ဇေန္တေန။ ဧကဒိဝသေန အဂမာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။
အပ္ပေသိ တိ လေခသာသနံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ **ဉဒိက္ခတီ** တိ အပေက္ခတိ ပတ္ထေတိ။ **ဘာရိယ**န္တိ ဂရုကံ, အနတိက္ကမနီ
ယန္တိ အတ္ထော။ **မံ ပဋ္ဌိမာနေတီ**တိ မံ ဉဒိက္ခတိ။ **ကမ္မာရဝဏ္ဏာ** န္တိ ရညော ပကတိသုဝဏ္ဏကာရဝဏ္ဏံ။ **တိဟတ္ထဝိက္ခ
ခမ္ဘ**န္တိ တိဟတ္ထဝိတ္ထာရံ။ **သကလဇမ္ဗုဒီပရဇ္ဇေနာ** တိ ဧတ္ထ ရညော ဣဒန္တိ ရဇ္ဇံ, သကလဇမ္ဗုဒီပတော ဉပ္ပဇ္ဇ
ဇနကအာယော စေဝ အာဏာဒယော စ, တေန **ပူဇေမီ**တိ အတ္ထော, န သကလပထဝီဟာသာအဒိဝတ္ထုနာ တဿ သတ္တာ
ဟံ ဒေမီတိအာဒိနာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဒါတုံ အယုတ္တတ္တာ။ ဧဝဉ္ဟိ ဒေန္တော တာဝကာလိကံ ဒေတိ နာမ ဝတ္ထုပ
ရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ အနဿ, ပထတာဒိဝတ္ထုပရိစ္စာဂေန စ ပုန ဂဟဏဿ အယုတ္တတ္တာ။ နိယမိတကာလေ ပန
အာယာဒယော ပရိစ္စတ္တာ ဧတတိ တတော ပရံ အပရိစ္စတ္တတ္တာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေတ္ထ
က္ကတော ပရမ္ပိ အာယာဒိအနဝသေနေဝ ရဇ္ဇအနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုပ္ဖဉ္ဇကော ဟုတွာ** တိ ကေတကီဟရောဟက္ကရာ ဝိယ ဉဒ
ကပုပ္ဖဉ္ဇကာကာရာ ဟုတွာ။ **ဂဝက္ခဇာလသဒိသ** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, တတဟနေသု ဇာလာကာရေန ဌပိတအရုပဋ္ဋသဒိသ
န္တိ အတ္ထော, ဂဝက္ခေန စ သုတ္တာဒိမယဇာလေန စ သဒိသန္တိ တ အတ္ထော။

ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော တိ ဧတ္ထ ဒေဝတေတိ မေဃော, တဿ အစ္ဆသုက္ခတာယ အာကာသမိဝ ခာယမာနဿ အနိမိ
တ္တဂဇ္ဇိတံ ဒေဝဒုန္ဒုဘိ နာမ, ယံ “အာကာသဒုန္ဒုဘီ”တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဖလိံသူ**တိ ထနိံသု။ **ပဗ္ဗတာနံ နစ္စေဟိ** တိ ပထဝီကမ္ပ
ပေန က္ကတော စိတော စ ဘမန္တာနံ ပဗ္ဗတာနံ နစ္စေဟိ။ ဝိမ္ဟယဇာတာ ယက္ခာ “ဟိ”န္တိသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေန္တီတိ
အာဟ “ယက္ခာနံ ဟိင်္ကာရေဟီ”တိ။ **သကသကပဋ္ဋိဘာနေဟီ**တိ အတ္တနော အတ္တနော သိပ္ပကောသလ္လေဟိ။ **အဘိသေ
ကံ ဒတွာ**တိ အနောတတ္တဒဟောဒကေန အဘိသေကံ ဒတွာ။

ဒေဝတာကုလာနီတိ မဟာဗောဓိံ ပရိတရေတွာ ဌိတနာဂယက္ခာဒိဒေဝတာကုလာနိ ဒတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကေပက
ရာဇကမ္မိနော တထာ “တရစ္ဆာ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဣမိနာ ပရိတရေနာ**တိ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ဣမိနာ ပရိတရေန သ
ဟာတိ အတ္ထော။ **တာမလိတ္တိ** န္တိ ဧဝံနာမကံ သမုဒ္ဒတီရေ ပဋ္ဋနံ။ **ဣဒမဿ တတိယ** န္တိ သုဝဏ္ဏကဋ္ဌာဟေ ပတိဋ္ဌိ
တသာခာဗောဓိယာ ရဇ္ဇသမ္ပအနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတော ပန ပုဗ္ဗေ ကေတရံ ရဇ္ဇသမ္ပအနံ အစ္ဆိန္နာယ သာခာယ
မဟာဗောဓိယာ ဧဝ ကတံ, တေန သဒ္ဒိံ စတုက္ခတ္တုံ ရာဇာ ရဇ္ဇေန ပူဇေသိ။ ရဇ္ဇေန ပူဇိတဒိဝသေသု ကိရ သကလဒီပ
တော ဉပ္ပန္နံ အာယံ ဂဟေတွာ မဟာဗောဓိမေဝ ပူဇေသိ။

ပဌမမဟာဋ္ဌိပဒိဝသေတိ သုက္ကပက္ခဟာဋ္ဌိပဒိဝသေ။ တဉှိ ကဏှပက္ခဟာဋ္ဌိပဒိဝသံ အပေက္ခိတွာ “ပဌမမဟာဋ္ဌိ
ပဒိဝသ”န္တိ ဝုတ္တံ, ဣဒဥ္စ တသ္မိံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ တေဟာရံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, ဣမ ပန ပုဏ္ဏမိတော ပဋ္ဌာယ
ယာဝ အပရာ ပုဏ္ဏမီ, တာဝ ဧကော မာသောတိ တေဟာရော။ တသ္မာ ဣမိနာ တေဟာရေန “ဒုတိယဟာဋ္ဌိပဒိဝသေ”တိ
ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ ကဏှပက္ခဟာဋ္ဌိပဒဿ ဣမ ပဌမဟာဋ္ဌိပဒတ္တာ။ **ဂစ္ဆတိ ဝတရေ** တိ ဧတ္ထ **အရေ**တိ ခေဒေ။ **သမန္တ
တာယောဇန**န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဉပယောဂဝစနံ, ယောဇနပ္ပမာဏေ ပဒေသေ သဗ္ဗတ္ထာတိ အတ္ထော။ **သုပဏ္ဏ
ဏရူပေနာ**တိ မဟာဗောဓိံ ဗလက္ကာရေန ဂဟေတွာ နာဂဘဝနံ နေတုကာမာနိ နာဂရာဇကုလာနိ ဣဒ္ဓိယာ ဂဟိတေန ဂရု
ဋ္ဌရူပေန **သန္တာသေတိ။ တံ ဝိဘူတိံ ပဿိတွာ** တိ ဒေဝတာဒီဟိ ကရိယမာနံ ပူဇာမဟတ္တံ, မဟာဗောဓိယာ စ အာနုဘာဝမ
ဟတ္တံ ဒိသွာ တ သယမ္ပိ တထာ ပူဇေတုကာမာ ထေရိံ **ယာစိတွာ**တိ ယောဇနာ။ **သမုဒ္ဒသာလဝတ္ထုသ္မိ** န္တိ ယသ္မိံ ပ

ဒေသေ ဌတွာ ရာဇာ သမုဒ္ဒေ အာဂစ္ဆန္တံ ဗောဓိံ ထေရာနုဘာဝေန အဒ္ဒသ, ယတ္ထ စ ပဏ္ဏာ သမုဒ္ဒဿ ဒိဋ္ဌဌာနန္တိ ပကာသေတုံ သမုဒ္ဒသာလံ နာမ သာလံ အကံသု, တသ္မိံ သမုဒ္ဒသာလာယ ဝတ္ထုဘူတေ ပဒေသေ။ **ထေရဿာ** တိ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရဿ။ **ပုပ္ဖအဍ္ဍိယာနိ** တိ ကူဋ္ဌာကရသဒိသာနိ ပုပ္ဖစေတိယာနိ။ **အာဂတော ဝတရေ**တိ ဧတ္ထ **အရေ**တိ ပမောဒေ။ အဋ္ဌဟိ အမစ္စကုလေဟိ အဋ္ဌဟိ ဗြာဟ္မဏကုလေဟိ စာတိ **သောဠသဟိ ဇာတိသမ္ပန္နကုလေဟိ။ ရဇ္ဇံ ဝိစာရေသီ**တိ ရဇ္ဇံ ဝိစာရေတုံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ **ရာဇဝတ္ထုဒွာရကောဋ္ဌကဋ္ဌာနေ** တိ ရာဇုယျာနဿ ဒွာရကောဋ္ဌကဋ္ဌာနေ။ **အနုပုဗ္ဗဝိပဿန** န္တိ ဥဒယဗ္ဗယာဒိအနုပုဗ္ဗဝိပဿနံ။ "သဟ ဗောဓိပတိဋ္ဌာနေနာ"တိ ကရဏဝစနေန ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိဘတ္တိပရိဏာမေန "သဟ ဗောဓိပတိဋ္ဌာနာ"တိ နိဿက္ကဝစနံ ကတံ။ သတိ ဟိ သဟသဒ္ဒပ္ပယောဂေ ကရဏဝစနေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **ဒဿိံသူ** တိ ပညာယိံသု။ **မဟာအာသနဋ္ဌာနေ** တိ ပုဗ္ဗပဿေ မဟာသိလာသနေန ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ။ **ပူဇေတွာ ဝန္ဒီ** တိ အာကမိန္နံ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒိ။ ပုရိမေ ပန မဟာဝိဟာရဋ္ဌာနေ ပူဇာမတ္တဿေဝ ကတတ္တာ အနာဂတေ သင်္ဃဿပိ နဝကတာ အဝန္ဒိတဗ္ဗတာ စ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနာဂတေ ပန မေတ္တေယျာဒိဗုဒ္ဓာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ ဗုဒ္ဓဘာဝက္ခဏံ ဥဒ္ဒိဿ ဝန္ဒိတဗ္ဗာဝ သဘာဝေန ဝိသိဋ္ဌပုဂ္ဂလတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မဟာအရိဋ္ဌော တိ ပဉ္စပညာသာယ ဘာတုကေဟိ သဒ္ဓိံ စေတိယဂိရိမှိ ပဗ္ဗဇိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မေဃဝဏ္ဏာဘယအမစ္စဿ ပရိဝေဏဋ္ဌာနေ**တိ မေဃဝဏ္ဏာဘယဿ ရညော အမစ္စေန ကတ္တဗ္ဗဿ ပရိဝေဏဿ ဝတ္ထုဘူတေ ဌာနေ။ မင်္ဂလနိမိတ္တဘာဝေန အာကာသေ သမုပ္ပန္နော မနောဟရသဒ္ဒော အာကာသဿ ရဝေါ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ "အာကာသံ မဟာဝိရဝံ ရဝီ"တိ။ န ဟိ အာကာသော နာမ ကောစိ ဓမ္မော အတ္ထိ, ယော သဒ္ဒံ သမုဋ္ဌာပေယျ, အာကာသဂတဥတုဝိသေသသမုဋ္ဌိတောဝ သော သဒ္ဒောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ပဌမကတ္တိကပဝါရဏာဒိဝသေ။ပေ.။ ဝိနယပိဋကံ ပကာသေသီ**တိ ဣဒံ ဝိနယံ တစေတုံ အာရဒ္ဓဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အနုသိဋ္ဌိကရာန** န္တိ အနုသာသနိကရာနံ။ **ရာဇိနော**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ, ဒေဝါနံပိယတိဿရာဇာနန္တိ အတ္ထော။ **အညေပီ**တိ မဟိန္ဒာဒီဟိ အဋ္ဌသဋ္ဌိမဟာထေရေဟိ အညေပိ, တေသံ သရူပံ ဒဿေန္တော အာဟ **တေသံ ထေရာန**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **တေသံ ထေရာနံ အန္တေဝါသိကာ**တိ မဟိန္ဒတ္ထေရာဒီနံ အဋ္ဌသဋ္ဌိမဟာထေရာနံ အရိဋ္ဌာဒယော အန္တေဝါသိကာ စ မဟာအရိဋ္ဌတ္ထေရဿ အန္တေဝါသိကာ တိဿဒတ္တကာဠသုမနာဒယော စာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အန္တေဝါသိကာနံ အန္တေဝါသိကာ**တိ ဥဘယတ္ထ ဝုတ္တအန္တေဝါသိကာနံ အန္တေဝါသိကပရမ္ပရာ စာတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ** တိ မဟိန္ဒော ဣဋ္ဋိယော ဥတ္တိယောတိအာဒိကထာဟိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.တတိယသင်္ဂီတိကထာ) ပကာသိတာ အာစရိယပရမ္ပရာ။

န ပဋ္ဋရတိ တိ န ဂဠတိ, န ပမုဿတီတိ အတ္ထော။ **သတိဂတိဓိတိမန္တေသူ** တိ ဧတ္ထ **သတီ**တိ ဥဂ္ဂဟဓာရဏေ သတိ။ **ဂတီ**တိ သဒ္ဒတ္ထဝိဘာဂဂ္ဂဟဏေ ဉာဏံ။ **ဓိတီ**တိ ဥဂ္ဂဟပရိဟရဏာဒီသု ဝီရိယံ။ **ကုက္ကုစ္စကေသူ**တိ "ကပ္ပတိ န ကပ္ပတီ"တိ ဝီမံသကုက္ကုစ္စကာရီသု။ **မာတာပိတုဋ္ဌာနိယော** တိ ဝတွာ တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတုံ အာဟ **တဒာယတ္တာ ဟီ**တိအာဒိ။ **ဝိနယပရိယတ္တိံ နိဿာယာ** တိ ဝိနယပိဋကပရိယာပုဏနံ နိဿာယ။ **အတ္တနော သီလက္ခန္ဓော သုဂုတ္တော**တိ လဇ္ဇိနော ဝိနယဓရဿ အလဇ္ဇီအညာဏတာဒီဟိ ဆဟိ အာကာရေဟိ အာပတ္တိယာ အနာပဇ္ဇနတော အတ္တနော သီလက္ခန္ဓော ခဏ္ဍာဒိဒေါသဝိရဟိတော သုဂုတ္တော **သုရက္ခိတော** ဟောတိ။ **ကုက္ကုစ္စပကတာန**န္တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နေန ကုက္ကုစ္စေန ပကတာနံ ဥပဒ္ဒုတာနံ အဘိဘူတာနံ ယထာဝိနယံ ကုက္ကုစ္စံ ဝိနောဒေတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပနေန **ပဋိသရဏံ ဟောတိ**။ ဝိဂတော သာရဒော ဘယမေတဿာတိ **ဝိသာရဒေါ**။ "ဧဝံ ကထေန္တဿ သ ဒေါသော ဧဝံ န ဒေါသော"တိ ဉတွာဝ ကထနတော နိဗ္ဘယောဝ **သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝေဟာရတိ**။ **ပစ္စတ္ထိကေ** တိ အတ္တပစ္စတ္ထိကေ စေဝ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာဒိသာသနပစ္စတ္ထိကေ စ။ **သဟဓမ္မေနာ** တိ သကာရဏေန ဝစနေန သိက္ခာပဒံ ဒဿေတွာ ယထာ တေ အသဒ္ဓမ္မံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဧဝံ **သုနိဂ္ဂဟိတံ** ကတွာ **နိဂ္ဂဏှာတိ။ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ**တိ ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓဿာပိ သဒ္ဓမ္မဿ ဌိတိယာ, ပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော။

ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာ တိအာဒီသု ဝိနယပရိယာပုဏနံ **ဝိနယော,** ဝိနယပညတ္တိ တ ကာယဝစီဒွါရသံဝရတ္ထာယ။ **အဝိပ္ပဋိသာရာယာ** တိ ကတာကတံ နိဿာယ ဝိပ္ပဋိသာရာဘာဝေ သန္တာပဘာဝေ။ **ပါမောဇ္ဇံ** တရုဏပီတိ။ **ပီတိ** နာမ ဗလဝပီတိ။ **ပဿဒ္ဓီ** တိ ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိ။ **ယထာဘူတဉာဏဒဿန** န္တိ သပ္ပစ္စယနာမရူပပရိဂ္ဂဟော။ **နိဗ္ဗိဒါ**တိ ဝိပဿနာ။ **ဝိရာဂေါ**တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ **ဝိမုတ္တီ** တိ အဂ္ဂဖလံ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန** န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ **အ**

နုပါဒါတိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒိယိတွာ ပရိစ္စဇိတွာ။ **ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေ အနုပ္ပန္နေ အန္တရာ ပရိနိဗ္ဗာနာဘာဝေန တံပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ ပစ္စယတ္တေန ဝုတ္တံ အနန္တရာဒိပစ္စယတ္တာ။ **ဧတဒတ္ထာ ကထာ**တိ အယံ ဝိနယကထာ နာမ ဧတဿ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနဿ အတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **မန္တနာ** တိ ဝိနယမန္တနာယေဝ, ဘိက္ခူနံ "ဧဝံ ကရိဿာမ, ဧဝံ န ကရိဿာမာ"တိ ဝိနယပဋိဗဒ္ဓမန္တနာ။ **ဥပနိသာ**တိ ဥပနိသီဒတိ ဧတ္ထ ဖလန္တိ ဥပနိသာ, ကာရဏံ။ ဝိနယော သံဝရတ္ထာယာတိအာဒိကာရဏပရမ္ပရာပိ ဧတဒတ္ထာတိ အတ္ထော။ **သောတာဝဓာနန္**တိ ဣမိဿာ ပရမ္ပရပစ္စယကထာယ အတ္ထာနံ သမနတ္ထာယ သောတာဝဓာနံ, တမ္ပိ ဧတမတ္ထံ။ **ယဒိဒန္တိ** နိပါတော။ ယော အယံ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အနုပါဒိယိတွာ စိတ္တဿ အရဟတ္တမဂ္ဂသင်္ခါတော, တပ္ဖလသင်္ခါတော ဝိမောက္ခော, သောပိ ဧတဒတ္ထာယ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ အထ ဝါ ယော အယံ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနုပါဒါစိတ္တဿ **ဝိမောက္ခော** ဝိမုစ္စနံ ဝိဂမော ပရိနိဗ္ဗာနံ ဧတဒတ္ထာ ကထာတိ ဧဝံ ဥပသံဟရဏဝသေန ယောဇေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ မဂ္ဂဖလဝိမောက္ခဿ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ။ **အာယောဂေ**တိ ဥဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန ပုနပ္ပုနံ အဘိယောဂေ။

အာစရိယပရမ္ပရကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ဗာဟိရနိဒါနကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ

သေယျထိဒ န္တိ တံ ကတမံ, တံ ကထန္တိ တ အတ္ထော။ **အနိယမနိဒ္ဒေသဝစန** န္တိ အတ္တနော အတ္ထံ သရူပေန နိယမေတွာ နိဒ္ဒိသတီတိ နိယမနိဒ္ဒေသော, န နိယမနိဒ္ဒေသော အနိယမနိဒ္ဒေသော။ သောဝ ဝုစ္စတေ အနေနာတိ ဝစနန္တိ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံ။ **တဿာ** တိ တေနာတိပဒဿ။ **ပရိဝိတက္ကော** တိ "ကတမေသာနံ ခော ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဗြဟ္မစရိယံ န စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသိ"တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၁၈) ပဝတ္တော။ **ပုဗ္ဗေ တ ပစ္ဆာ တ** တိ တေနာတိပဒတော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပာဌေ တ ဥပရိ ဝက္ခမာနပာဌေ တတိ အတ္ထော။ **အတ္ထတော သိဒ္ဓေနာ** တိ သာမတ္ထိယတော သိဒ္ဓေန။ **တတိုဒံ မုခမတ္တနိဒဿန** န္တိ တဿာ ယထာဝုတ္တယုတ္တိယာ ပရိဒီပနေ ဣဒံ ဥပါယမတ္တနိဒဿနံ။ မုခံ ဒွါရံ ဥပါယောတိ ဟိ အတ္ထတော ဧကံ။

သမယသဒ္ဒေါ ဒိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဿာ** တိ သမယသဒ္ဒဿ သမဝါယော အတ္ထောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပါဒါယာ** တိ ဧတ္ထ **ကာလော** နာမ ဥပသင်္ကမနဿ ယုတ္တကာလော, **သမယော** နာမ သရီရဗလာဒိကာရဏသမဝါယော, တေ ဥပါဒါယ ပဋိစ္စာတိ အတ္ထော။ **ခဏော**တိ ဩကာသော။ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒါဒယော ဟိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ဩကာသော။ သော ဧဝ သမယော။ တေနေဝ "ဧကောတ"တိ ဝုတ္တံ။ **မဟာသမယော**တိ မဟာသမူဟော။ **ပဝနသ္မိ** န္တိ ဝနသဏ္ဍေ။ **သမယောပိ ခော တေ ဘဒ္ဒါလိ** တိ ဧတ္ထ **သမယော**တိ သိက္ခာပဒါဝိလင်္ဃနဿ ဟေတု, ကော သော? အတ္တနော ဝိပ္ပဋိပတ္တိယာ ဘဂဝတော ဇာနနံ, သော သမယသင်္ခါတော ဟေတု တဿာ **အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ** တိ အတ္ထော။ **ဘဂဝတ**တိအာဒိ တဿ ပဋိဝိဇ္ဈနာကာရဒဿနံ။ **ဥဂ္ဂဟမာနော** တိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဟေတုံ သမတ္ထတာယ ဥဂ္ဂဟမာနော, သုမနပရိဗ္ဗာဇကဿေဝေတံ နာမံ။ သမယံ ဒိဋ္ဌိံ ပဝဒန္တိ ဧတ္ထာတိ **သမယပ္ပဝါဒကော,** မလ္လိကာယ အာရာမော။ သွေဝ တိန္ဒုကာစီရသင်္ခါတာယ တိမ္ဗရုရုက္ခပန္တိယာ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ "တိန္ဒုကာစီရ"န္တိ စ, ဧကာဝ နိတသာ သာလာ ဧတ္ထာတိ "ဧကသာလကော"တိ စ ဝုစ္စတိ။ **အတ္ထာဘိသမယာ** တိ ယထာဝုတ္တဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဿ အတ္ထဿ ဟိတဿ ပဋိလာဘတော။ **မာနာဘိသမယာ**တိ မာနပ္ပဟာနာ။ **ပီဠနဋ္ဌော** တိ ပီဠနံ တံသမင်္ဂိနော ဟိံသနံ, အဝိပ္ဖာရိကတာကရဏံ, ပီဠနမေဝ အတ္ထော ပီဠနဋ္ဌော ။ **သန္တာပေါ** တိ ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိဝသေန သန္တာပနံ။ **ဝိပရိဏာမော**တိ ဇရာယ မရဏေန စာတိ ဒွိဓာ ဝိပရိဏာမေတဗ္ဗတာ အဘိသမေတဗ္ဗော ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗောတိ အဘိသမယော, သောဝ **အဘိသမယဋ္ဌော,** ပီဠနာဒီနိ။

ဧတ္ထ စ ဥပသဂ္ဂါနံ ဇောတကမတ္တတ္တာ သမယသဒ္ဒဿ အတ္ထုဒ္ဓါရေပိ သဥပသဂ္ဂေါ အဘိသမယသဒ္ဒေါ ဥဒ္ဓဋော။ တတ္ထ သင်္ဂမဝသေန ပစ္စယာနံ ဖလုပ္ပါဒနံ ပဋိ အယနံ ဧကတော ပဝတ္တိ ဧတ္ထာတိ သမယော, **သမဝါယော**။ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယသင်္ဂမေ သတိ ဧန္တိ ဧတ္ထ သတ္တာ ပဝတ္တန္တီတိ သမယော, **ခဏော**။ သမေတိ ဧတ္ထ သင်္ခတဓမ္မော, သယံ ဝါ ဧတိ အာဂစ္ဆတိ ဝိဂစ္ဆတိ စာတိ သမယော, **ကာလော**။ သမေန္တိ အဝယဝါ ဧတသ္မိံ, သယံ ဝါ တေသူတိ သမယော, **သမူဟော**။ ပစ္စယန္တရသင်္ဂမေ ဧတိ အာဂစ္ဆတိ ဧတသ္မာ ဖလန္တိ သမယော, **ဟေတု**။ သညာဝသေန ဝိပလ္လာသတော ဓမ္မေသု ဧတိ အဘိနိဝိသတီတိ သမယော, **ဒိဋ္ဌိ** ။ သမီပံ အယနံ ဥပဂမနံ သမယော, **ပဋိလာဘော**။ သမ္မာဒေဝ သဟိတာနံ တစာနံ အယနံ ဝိဂမောတိ သမယော, **ပဟာနံ**။ သမ္မဒေဝ, သဟိတာနံ ဝါ သစ္စာနံ အယနံ ဇာနနန္တိ သမယော, **ပဋိဝေဓော**။ ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထေ သမယသဒ္ဒဿ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတ္ထ စ သမယသဒ္ဒဿ သာမညေန အနေကတ္ထတာ ဝုတ္တာ။ န ဟိ ဧကသ္မိံ အတ္ထဝိသေသေ ဝတ္တမာနော သဒ္ဒေါ တဒညေပိ ဝတ္တတိ။ တသ္မာ အတ္ထာ ဝိယ တံတံဝါစကာ သမယသဒ္ဒါပိ ဘိန္နာ ဧတေတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထုဒ္ဓါရေသု။

တတ္ထ တထာ တိ ဧတေသု သုတ္တာဘိဓမ္မေသု ဥပယောဂဘုမ္မဝစနေဟိ။ **ဣဓာ**တိ ဝိနယေ, **အညတြာ**တိ ကရဏဝစနေန။ **အစ္စန္တမေဝ** တိ နိရန္တရမေဝ။ ဘာဝေ နာမ ကိရိယာ, ကိရိယာယ ကိရိယန္တရူပလက္ခဏံ **ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏံ,** ယထာ ဥဒယေ သတိ စန္ဒေ ဇာတော ရာဇပုတ္တောတိ။ **အဓိကရဏဉ္ဟိ**တိအာဒိ အဘိဓမ္မေ သမယသဒ္ဒေါ ကာလသမူဟခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတေသု ပဉ္စသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ, န ဝိနယေ ဝိယ ကာလေ ဧဝ, တေသု စ ကာလသမူဟတ္ထာ ဒွေဝ တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ အဓိကရဏဘာဝေန နိဒ္ဒိသိတုံ ယုတ္တာ။ ခဏသမဝါယဟေတုအတ္

ထာ ပန တယောပိ အတ္တနော ဘာဝေန ဖဿာဒီနံ ဘာဝဿ ဥပလက္ခဏဘာဝေန နိဒ္ဒိသိတုံ ယုတ္တာတိ ဝိဘာဝနမုခေန ယထာဝုတ္တမတ္ထံ သမတ္ထေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယသ္မိံဥဟိ ကာလေ, ဓမ္မသမူဟေ တ သမယေ အဓိကရဏဘူတေ ကု သလံ ဥပ္ပန္နံ, တသ္မိံယေဝ ကာလေ, ဓမ္မသမူဟေ တ သမယေ ဖဿာဒယော ဟောန္တီတိ ဧဝံ အဓိကရဏတ္ထ ယောဇနာ, ယသ္မိံ ပန ခဏေ, သမဝါယေ ဟေတုမှိ တ သမယေ သတိ ဝိဇ္ဇမာနေ ကုသလံ ဥပ္ပန္နံ, တသ္မိံယေဝ ခဏာ ဒိမှိ သမယေပိ ဝိဇ္ဇမာနေ ဖဿာဒယော ဟောန္တီတိ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထယောဇနာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟောတိ စေတ္ထာ တိ ဧတ္ထ ယထာဝုတ္တအတ္ထဝိသယေ သင်္ဂဟကထာ ဟောတိ။ **အညတ္ရာ** တိ သုတ္တာဘိဓမ္မေ မေသု။ **အဘိလာပမတ္တဘေဒေ**တိ ဒေသနာဝိလာသတော သဒ္ဒမတ္တေနေဝ ဘေဒေ, န အတ္ထတော။

အဝိသေသေနာတိ သာမညေန။ **ကြိယာပထော**တိအာဒီသု ကြိယာယ သဗ္ဗဒ္ဒတရိကကိရိယာယ ပထော ပဝတ္တနဋ္ဌ ာနံ တဗ္ဗိနိမုတ္တကမ္မဿ အဘာဝတောတိ ဌာနာဒယော ကြိယာပထော, သောဝ ဝိဟာရော။ ဗြဟ္မဘူတာ သေဋ္ဌဘူတာ ပရဟိတစိတ္တာဒိဝသပ္ပဝတ္တိတော မေတ္တာဒယော **ဗြဟ္မဝိဟာရော** နာမ။ တဒဝသေသာ ပန မဟဂ္ဂတာ သဗ္ဗနီဝရဏဝိဂမ နာဒိသိဒ္ဓေန ဇောတနာဒိအတ္ထေန **ဒိဗ္ဗဝိဟာရော** နာမ။ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝေန ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ မေတ္တာဒယော ဣဓ အသင်္ဂဟိတာ။ အရိယာနမေဝ ဝိဟာရောတိ ဖလသမာပတ္တိယော **အရိယဝိဟာရော** နာမ။

ရုက္ခာဒိမူလေယေဝ မူလသဒ္ဒဿ နိရုဠှဘာဝံ ဒဿေတုံ အပရေန မူလသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွတ "မူလမူ လေ"တိ ဝုတ္တံ, ယထာ ဒုက္ခဒုက္ခန္တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၉၀)။ လောဘာဒီနံ အဒေသမူလာဒိစိတ္တာသာဓာရဏတ္တာ "အသာ ဓာရဏဟေတုမှိ"တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ သိယာ တိ တတ္ထ ဝေရဉ္ဇာယန္တိအာဒီသု ပဒေသု ကဿစိ စောဒနာ သိယာတိ အတ္ထော။ ဥဘယထာ နိ အနုကိတ္တနဿ ပန ကိံ ပယောဇနန္တိ? အာဟ **ကေစရကမနိဒဿနတ္ထ** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **အဿာ** တိ ဘဂဝ တော။

ကိလမောဝ ကိလမထော, အတ္တနော အတ္တဘာဝဿ ကိလမထော အတ္တကိလမထော, တဿ အနု အနု ယောဂေ ပုန ပ္ပုနံ ပဝတ္တနံ **အတ္တကိလမထာနုယောဂေ**။ ဝတ္ထုကာမာရမ္မဏေ သုခေ သမ္ပယောဂဝသေန လီနာ ယုတ္တာ, ကာမတဏှာ ဟာ , တံသဟစရိတေ ကာမေ သုခေ တ အာရမ္မဏဘူတေ အလ္လီနာ ပဝတ္တတီတိ ကာမသုခလ္လိကာ တဏှာ, တဿ ကာမသုခလ္လိကာယ အနု အနု ယောဂေ **ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ။ လောကေ သံဝမုဘာဝ** န္တိ အာမိသောပ ဘောဂေန သံဝမိုတဘာဝံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇမာနော** ဗဟုဇနဟိတာဒိအတ္ထာယဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန သံဟတတ္တာ သင်္ဃောတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **ဒိဋ္ဌိ** တိအာဒိ။ ဧတ္ထ စ "ယာ ယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ, တထာရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိသာမညဂ တော ဝိဟရတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၂၄, ၃၅၆; မ. နိ. ၁.၄၉၂; ၃.၅၄; အ. နိ. ၆.၁၂; ပရိ. ၂၇၄) ဧဝံ ဝုတ္တာယ ဒိဋ္ဌိယာ။ "ယာနိ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ။ပေ။ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ, တထာရူပေသု သီလေသု သီလသာမညဂတော ဝိဟရတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၂၄, ၃၅၆; မ. နိ. ၁.၄၉၂; ၃.၅၄; အ. နိ. ၆.၁၂; ပရိ. ၂၇၄) ဧဝံ ဝုတ္တာနဉ္စ သီလာနံ သာမညသင်္ဃာတေန သင်္ဃာ တော သင်္ဃဋိတော သမဏဂဏော, တေနာတိ အတ္ထော။ "ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသင်္ဃာတသင်္ဃာတေနာ"တိ တ ဟဒ္ဓေနေ တ္ထ ဘဝိတဗ္ဗံ, တဿ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညဘူတေန သံဟနနေန သင်္ဃာတော သမဏဂဏော, တေနာတိ အတ္ထော။ ဧဝ ဥဟိ ဟဒ္ဓေ သဒ္ဒတော အတ္ထော ယုတ္တတရော ဟောတိ။ **အဿာ** တိ မဟတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ။

ဗြဟ္မံ အဏာတီ တိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မ** -သဒ္ဒေန ဝေဒေါ ဝုစ္စတိ, သော မန္တဗြဟ္မကပ္ပဝသေန တိဝိဓော။ တတ္ထ ဣရုဝေဒါဒယော တယော ဝေဒါ မန္တာ, တေ စ ပဓာနာ, ဣတရေ ပန သန္နိဿိတာ, တေန ပဓာနဿေဝ ဂဟဏံ။ **မန္တေ သဇ္ဈာယတီ**တိ ဣရုဝေဒါဒိကေ မန္တသတ္တေ သဇ္ဈာယတီတိ အတ္ထော။ ဣရုဝေဒါဒယော ဟိ ဂုတ္တဘာသိတဗ္ဗ ဗတာယ "မန္တာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ "ဗာဟိတပါပတ္တာ ဗြာဟ္မဏော, သမိတပါပတ္တာ သမဏော"တိ ယထာဝုတ္တမတ္ထဒ္ဒဝ ယံ ဥဒာဟရဏဒ္ဒဝယေန ဝိဘာဝေတုံ **ဝုတ္တဥ္စေဟတ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "သမိတတ္တာ ဟိ ပါပါနံ 'သမဏော'တိ ပဝုစ္စ တီ"တိ ဟိ ဣဒံ ဝစနံ ဂဟေတွတ "သမိတပါပတ္တာ 'သမဏော'တိ ဝုစ္စတီ"တိ ဝုတ္တံ, ဗာဟိတပါပေတိ ဣဒံ ပန အညသ္မိ ကထာဗန္ဓေ ဝုတ္တဝစနံ။ **ယထာဘူတဂုဏာဓိဂတ** န္တိ ယထာဘူတဂုဏာဓိဂတံ။ **သကိဥ္စနော** တိ သဒေါသော။

ကေတ္တဝသေနာ တိ ဧတ္ထ ဂံ တာယတီတိ ကေတ္တံ, ကေ-သဒ္ဒေန စေတ္ထ အဘိဓာနံ ဗုဒ္ဓိ စ ဝုစ္စတိ။ **ကေနစိ ဟရိဇုသဉ္ဉေနာ**တိ ဉာတိပာရိဇုညာဒိနာ ကေနစိ ဟရိဇုသဉ္ဉေန , ပရိယာနိယာတိ အတ္ထော။ **တတော ပရန္တိ** ဝေရဇ္ဇာယန္တိအာဒိ ဝစနံ။ **ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထေ ဥပယောဂဝစန** န္တိ ဣတ္ထံ ဣမံ ပကာရံ ဘူတော အာပန္နောတိ ဣတ္ထမ္ဘူတော, တဿ အာချာနံ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနံ, သောယေဝတ္ထော ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထော။ အထ ဝါ ''ဣတ္ထံ ဧဝံ ပကာရော ဘူတော ဇာတော''တိ ဧဝံ ကထနတ္ထော ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထော, တသ္မိံ ဥပယောဂဝစနန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ **အဗ္ဘုဂ္ဂတော** တိ ဧတ္ထ အဘိ-သဒ္ဒော ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထဇောတကော အဘိဘဝိတ္ဝာ ဥဂ္ဂမနပ္ပကာရဿ ဒီပနတော, တေန ယောဂတော တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမန္တိ ဣဒံ ဥပယောဂဝစနံ သာမိအတ္ထေပိ သမာနေ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနဒီပနတော ''ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထေ''တိ ဝုတ္တံ, တေနေဝါဟ ''တဿ ခေါ ပန ဘောတော ဂေါတမဿာတိ အတ္ထော''တိ။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရမဘီတိ ဧတ္ထ အဘိသဒ္ဒယောဂတော ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနေ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ, ဧဝမိဓာပိ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ အဘိ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော ဥဂ္ဂတောတိ အဘိသဒ္ဒယောဂတော ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနေ ဥပယောဂဝစနန္တိ။ သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရမဘီတိ ဧတ္ထ ဟိ ''ဒေဝဒတ္တော မာတရမဘိ မာတရိ ဝိသယေ မာတုယာ ဝါ သာဓူ''တိ ဧဝံ အဓိကရဏတ္ထေ ဝါ သာမိအတ္ထေ ဝါ ဘုမ္မဝစနဿ သာမိဝစနဿ ဝါ ပသင်္ဂေ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထဇောတကေန အဘိသဒ္ဒေန ယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ, ယထာ စေတ္ထ ဒေဝဒတ္တော မာတုဝိသယေ မာတုသမ္ဗန္ဓီ ဝါ သော ဝုတ္တပ္ပကာရပ္ပတ္တောတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ, ဧဝမိဓာပိ ဘောတော ဂေါတမဿ သမ္ဗန္ဓီ ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော အဘိဘဝိတ္ဝာ ဥဂ္ဂမနပ္ပကာရပ္ပတ္တောတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ တတ္ထ ဟိ ဒေဝဒတ္တဂ္ဂဟဏံ ဝိယ ဣဓ ကိတ္တိသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ, တတ္ထ မာတရန္တိ ဝစနံ ဝိယ ဣဓ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမန္တိ ဝစနံ, တတ္ထ သာဓုသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ဝိယ ဣဓ ဥဂ္ဂတသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကိတ္တိသဒ္ဒော** တိ ကိတ္တိဘူတော သဒ္ဒော, န ကေဝလောတိ ဒဿနတ္ထံ ဝိသေသိတန္တိ အာဟ ''ကိတ္တိ ဧဝ''တိ။ တတော **ကိတ္တိ** တိ ထုတိ, တဿာ ပကာသကော **သဒ္ဒော** ကိတ္တိသဒ္ဒောတိ ဒဿေတုံ ''ထုတိဃောသော ဝါ''တိ ဝုတ္တံ။

သော ဘဂဝါတိ ဧတ္ထ **သော**တိ ပသိဒ္ဓိယံ, ယော သော သမတ္တိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, သော လောကေ အတိပါကဋော ဘဂဝါတိ ''သော ဘဂဝါ''တိ ဝုတ္တံ။ ဘဂဝါတိ စ ဣဒံ သတ္တုတ္တမ နာမကိတ္တနံ, န ဂုဏကိတ္တနံ။ ပရတော ပန ဘဂဝါတိ ဂုဏကိတ္တနမေဝ။ **ဣမိနာ စ ဣမိနာ စာ**တိ ဧတေန အရဟန္တိအာဒိပဒါနံ ပစ္စေကံ အနေကဂုဏဂဏံ ပဋိစ္စ ပဝတ္တဘာဝံ ဒဿေတိ။

သုဝိဒူရဝိဒူရေတိ ဒွီဟိ သဒ္ဒေဟိ အတိဝိယ ဒူရေတိ ဒဿေတိ, သုဝိဒူရတာ ဧဝ ဟိ ဝိဒူရတာ။ **သဝါသနာနံ ကိလေသာနံ ဝိဒ္ဓံသိတတ္တာ**တိ ဣမိနာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဒီဟိ အသာဓာရဏံ ဘဂဝတော အရဟတ္တန္တိ ဒဿေတိ တေသံ ဝါသနာယ အပ္ပဟီနတ္တာ, **ဝါသနာ** စ နာမ နိက္ကိလေသဿာပိ သကလဉေယျာနဝဗောဓာဒိဒွတရတ္တယပ္ပယောဂဝိဂုဏတာပဟေတုဘူတော ကိလေသနိဟိတော အာကာရော စိရနိဂ္ဂဗ္ဘိတပဟာန နိဂဠမောက္ခေပိ သင်္ကုစိတတာဂမနပဟေတု ကော နိဂဠနိဟိတော အာကာရော ဝိယ။ ယာယ ပိလိန္ဒဝစ္ဆာဒီနံ ဝသလဝေါဟာရာဒိဝိဂုဏတာ ဟောတိ, အယံ ဝါသနာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **အာရကာ**တိ ဧတ္ထ အာကာရဿ ရဿတ္တံ က-ကာရဿ စ ဟ-ကာရံ သာနုဿရံ ကတွာ နိရုတ္တိနယေန ''အရဟ''န္တိ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဥပရိပိ ယထာရဟံ နိရုတ္တိနယေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယဉ္စေတံ သံသာရစက္ကန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုညာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အပုညာဘိသင်္ခါရအာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရေ သင်္ဂဏှာတိ။ အာသဝ ဧဝ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ကာရဏတ္တာ သမုဒယောတိ အာဟ ''အာသဝသမုဒယမယေနာ''တိ။ ''အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော''တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၃) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဝိပာကကဋတ္တာရူပပ္ပဘေဒေ တိဘဝေ ဧဝ ရထော, တသ္မိံ **တိဘဝရထေ။ သံသာရစက္က**န္တိ ယထာဝုတ္တကိလေသကမ္မဝိပာကသမုဒယော။

> ''ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပာဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
> အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊ 'သံသာရော'တိ ပဝုစ္စတီ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၁၉; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၉၅ အပသာဒနာ ဝဏ္ဏနာ; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၆၀; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄.၁၉၉; ခု. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၂၆ သင်္ခါရပ

ဒနိဒ္ဒေသ; သု. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၃; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၃၉; ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၁၄၊ ၅၈; ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၁.၆၇၊ ၉၉; ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၅၈; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၂.၁.၁၁၇; စူဠနိ. အဋ္ဌ. ၆) –

ဇဝံ ဝုတ္တော သံသာရောဝ စက္ကံ ဝိယ ပရိဗ္ဗမနတော စက္ကံ, တဿ စက္ကဿ သဗ္ဗေ အရာ ဟတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနေနာ**တိ ဘဂဝတာ။ ဗောဓီတိ ဉာဏံ, တံ ဧတ္ထ မဏ္ဍံ ပသန္နံ ဇာတန္တိ **ဗောဓိမဏ္ဍော။ ကမ္မက္ခယကရံ ဉာဏဖရသုန္တိ** အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ ဝုတ္တံ, တံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ အဘိသင်္ခါရသင်္ခါတံ ကမ္မံ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ ဒဿေတုံ ကမ္မက္ခယကရဝိသေသနဝိသိဋ္ဌံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဇဝံ ကတိပယဋ္ဌေဟိ သံသာရစက္ကံ တဒဝသေသဋ္ဌေဟိ ဖလဘူတနာမရူပဓမ္မေဟိ တိဘဝရထဥ္စ တသ္မိံ ရထေ ယောဇိတသံသာရစက္ကာရာနံ ဟနနပ္ပကာရဥ္စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗေဟိပိ ဒွါဒသဟိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒင်္ဂေဟိ ရထဝိရဟိတမေဝ ကေဝလံ သံသာရစက္ကံ, တဿ အရဃာတနပ္ပကာရဘေဒဥ္စ ဒဿေတုံ **အထဝါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အနမတဂ္ဂန္တိ** အနု အနု အမတဂ္ဂံ, သဗ္ဗထာ အနုဂစ္ဆန္တေဟိပိ အဝိညာတကောဋိကန္တိ အတ္ထော။ **အဝိဇ္ဇာမူလကတ္တာ ဇရာမရဏပရိယောသာနတ္တာ**တိ ဣဒံ သင်္ခါရာဒီနံ ဒသန္နံ အရဘာဝေန ဂဟေတွာ သမာရောပေတွာတိ ဝုတ္တံ။ နဟိ တေသံ ပစ္စေကံ အဝိဇ္ဇာမူလကတာ ဇရာမရဏပရိယောသာနတာ စ အတ္ထိ တထာ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဟဒယံ** အဝုတ္တတ္တာ။ အထ ဝါ တေသမ္ပိ ယထာရဟံ အတ္ထေဝ အဝိဇ္ဇာမူလကတ္တံ, အတ္တနော အတ္တနော လက္ခဏဘူတခဏိကဇရာမရဏဝသေန တပ္ပရိယောသာနတဥ္စ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝဥ္စ တေသံ ပစ္စေကံ အရဘာဝေါ သိဒ္ဓော ဟောတိ။

ဇဝံ သဗ္ဗာကာရံ သံသာရစက္ကမေဝ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယေန ဉာဏေန ဣမဿ သံသာရစက္ကဿ အရာနံ ဃာတော ဘဂဝတော သိဒ္ဓော, တဿ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏဿ "ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၄; ၁.၄၅) မာတိကာ ဝုတ္တတ္တာ ဘဝစက္ကာဝယဝေသု အဝိဇ္ဇာဒီသု ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နတ္တာ ပရိဂ္ဂဟဝသေန ပဝတ္တိအာကာရံ ဒဿေတွာ ပရတော တဿ အတ္ထဿ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တေန **ဧဝမယံ အဝိဇ္ဇာဟေတူ**တိအာဒိကေန **ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိ**သဟိတေန (ပဋိ. မ. ၁.၄၅) ဟဒယေန သရူပတော ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ, တဿ စ တေသုယေဝ အဝိဇ္ဇာဒီသု စတုသင်္ခေပါဒိဝသေန ပဝတ္တိဝိဘာဂဥ္စ ဒဿေတွာ တတော ပရံ **ဣတိ ဘဂဝါ**တိအာဒိဟဒယေန ဘဂဝတော တေန ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေန ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ သဗ္ဗာကာရတော ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝံ ဒဿေတွာ ပုန **ဣမိနာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေနာ**တိအာဒိနာ ဘဂဝတော တေန ဉာဏေန သံသာရစက္ကာရာနံ ဝိဒ္ဓံသိတဘာဝံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ဒုက္ခာဒီသု အညာဏံ အဝိဇ္ဇာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တီဏိ အာယတနာနီ**တိ စက္ခုသောတမနာယတနာနိ တီဏိ။ သေသနယော **တီဏိ ဖဿာနီ**တိအာဒီသုပိ။ ရူပတဏှာဒိဝသေန ဆ တဏှာကာယာ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သဂ္ဂသမ္ပတ္တိန္တိ ကာမသုဂတီသု သမ္ပတ္တိံ။ **တထေဝါ**တိ ကာမုပါဒါနပစ္စယာ ဧဝ။ **ဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တိ**န္တိ ရူပီဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တိံ။ တေဘူမကဓမ္မဝိသယဿ သဗ္ဗဿာပိ ရာဂဿ ကိလေသကာမဘာဝတော ဘဝရာဂေပိ ကာမုပါဒါနမေဝါတိ အာဟ "ကာမုပါဒါနပစ္စယာယေဝ မေတ္တံ ဘာဝေတီ"တိ။ **သေသုပါဒါနမူလိကာသုပီ**တိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနသီလဗ္ဗတုပါဒါနအတ္တဝါဒုပါဒါနမူလိကာသုပိ ယောဇနာသု။ တတြာယံ ယောဇနာနယော – ဣဓေကစ္စော "နတ္ထိ ပရလောကော ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ အတ္တာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၈၅-၈၆ အတ္ထတော သမာနံ) ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ, သော ဒိဋ္ဌုပါဒါနပစ္စယာ ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတီတိအာဒိနာ, အပရော "အသုကသ္မိံ ဘဝေ အတ္တာ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ကာမရူပါရူပဘဝူပပတ္တိယာ တံ တံ ကုသလံ ကရောတီတိအာဒိနာ စ ဒိဋ္ဌုပါဒါနမူလိကာ ယောဇနာ, ဣမိနာဝ နယေန အတ္တဝါဒုပါဒါနမူလိကာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပရော "သီလေန သုဒ္ဓိ ဝတေန သုဒ္ဓီ"တိ အသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ "သုဒ္ဓိမဂ္ဂော"တိ ပရာမသန္တော သီလဗ္ဗတုပါဒါနပစ္စယာ ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတီတိအာဒိနာ သဗ္ဗဘဝေသု သီလဗ္ဗတုပါဒါနမူလိကာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ ယဿ သံသာရစက္ကာရာနံ ဃာတနသမတ္ထဿ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏဿ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယပရိဂ္ဂဟာကာရံ ဒဿေတုံ **ကာမဘဝေ စ အဝိဇ္ဇာ ကာမဘဝေ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော ဟောတီ**တိအာဒိနာ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ ဒဿိတေ, တမေဝ ဉာဏံ အဝိဇ္ဇာဒီသု ပဝတ္တိအာကာရေန သဒ္ဓိံ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိံ** အာနေတွာ နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တော **ဧဝမယ**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋီကာယံ** ပန "ဣဒါနိ ယွာယံ သံသာရစက္ကံ ဒဿေန္တေန ကာမဘာ

ဝေ အဝိဇ္ဇာ ကာမဘဝေ သင်္ခာရာနံ ပစ္စယော ဟောတီတိအာဒိနာ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယဘာဝေ သင်္ခာရာဒီနံ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာ ဝေ ဒဿိတော, တမေဝ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဟဋ္ဌ** အာနေတွာ နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တော ဧဝမယန္တိအာဒိမာဟာ''တိ ဝုတ္တံ။ **သာရတ္ထဒီပနိယာ** ဝိနယဋီကာယပိ အယမေဝ ဟဒ္ဒော လိခိတော။ တတ္ထ စ **ကာမဘဝေ စ အဝိဇ္ဇာ**တိအာဒိနာ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ သံသာရစက္ကံ ဒဿေန္တေန ဝုတ္တော န ဟောတိ **တဿ စ အဝိဇ္ဇာ နာဘိ, မူ လတ္တာ**တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေဝ ဒဿိတတ္တာ ဥပရိ စက္ကရူပတော ပယောဂတ္တေန ဥပသံဟာရာဘာဝတ စ။ ''အပိ စ တ မေဝ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝံ နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တော''တိ စ ဝုတ္တံ, န စေတ္ထ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ နိဂမန ဝသေန ပဓာနတ္တေန ဒဿိတော, အထ ခေါ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဝသပ္ပဝတ္တံ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏမေဝ ယထာဝုတ္တပစ္စယပရိ ဂ္ဂဟာကာရဿ နိဂမနဝသေန ဒဿိတံ။ တထာ ဟိ ''ဧဝမယံ အဝိဇ္ဇာ ဟေတု, သင်္ခါရာ ဟေတုသမုပ္ပန္နာ, ဥဘောပေ တေ ဓမ္မာ ဟေတုသမုပ္ပန္နာတိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ။ အတီတမ္ပိ အဒ္ဓာနံ။ အနာဂတမ္ပိ အဒ္ဓာနံ အဝိဇ္ဇာ ဟေတု။ပေ။ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ''န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၆) ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏမေဝ ပဓာနတ္တေန ဒဿိတံ။ ''အဝိဇ္ဇာ ဟေ တု, သင်္ခါရာ ဟေတုသမုပ္ပန္နာ''တိအာဒိ ပန ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏန္တိ (ပဋိ. မ. မာတိကာ ၄; ၁.၄၅) ဝု စ္စမာနတ္တာ တဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟာကာရပရိဒီပနတ္ထံ ဝိသယတ္တေန ဝုတ္တံ, န ပဓာနတ္တေန။

အယဉ္စေတ္ထ အတ္ထော – **ဧဝန္တိ** အနန္တရေ ဝုတ္တနယေန **အယံ အဝိဇ္ဇာ** သင်္ခါရာနံ **ဟေတု, သင်္ခါရာ** စ တေန ဟေတုနာ သမုပ္ပန္နာ။ **ဥဘောပေတေ**တိ ယသ္မာ အယံ အဝိဇ္ဇာ ပရပရိကပ္ပိတပကတိက္လသ္သရာဒိ ဝိယ အဟေတုကာ နိစ္စာ ဓုဝာ န ဟောတိ, အထ ခေါ ''အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော''တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၃) ဝစနတော သဃမ္ပိ သဟေတု ကာ သင်္ခတာ အနိစ္စာယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဥဘောပေတေ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ ဟေတုသမုပ္ပန္နာယေဝ။ **ဣတိ**တိ ဧဝံ ယ ထာဝုတ္တနယေန ပစ္စယပရိဂ္ဂဏှာဟနေ ယာ ပညာ, တံ ဓမ္မာနံ ဋ္ဌိတိသင်္ခါတေ ကာရဏေ ယာထာဝတော ပဝတ္တတ္တာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ နာမာတိ။

ဧတ္တ ဟိ ဉာဏဿ ဝိသယဝိဘာဝနဝသေနေဝ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယာဒိဘာဝေ ဝုတ္တော, န ပဓာနတ္တေန, ဉာဏမေဝ ပနေတ္ထ ပဓာနတော ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဧတေဿ ဉာဏဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟာကာရဒဿနတ္ထမေဝ ဟေဋ္ဌာပိ **ကာမဘ ဝေ စ အဝိဇ္ဇာ**တိအာဒိနာ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယာဒိဘာဝေ ဝုတ္တော, ဣဓာပိ နိဂမနဝသေန ဥပသံဟဋ္ဌော, န ဘဝစက္ကဒဿန တ္ထန္တိ အယမေတ္ထ အတ္တနော မတိ။

တတ္ထ စ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသု အဒိဋ္ဌေသု ဟေတူနံ ပစ္စယဘာဝေပိ န သက္ကာ ဒဋ္ဌုန္တိ ''သင်္ခါရာ ဟေတုသ မုပ္ပန္နာ''တိ **ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏနိဒ္ဒေသေ** (ပဋိ. မ. ၁.၄၅) ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနမ္ပိ ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧ တေန နယေနာ**တိ အဝိဇ္ဇာယံ ဝုတ္တနယေန သင်္ခါရာ ဟေတု, ဝိညာဏံ ဟေတုသမုပ္ပန္နန္တိအာဒိနာ သဗ္ဗာနိ ဇာတိပရိ ယောသာနာနိ ပအာနိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာနိ။

ဧဝံ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဟဋ္ဌယာ** ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏဿ အဝိဇ္ဇာဒီသု ပဝတ္တိအာကာရံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဿ တေ သု ပစ္စယေသု အညေဟိပိ အာကာရေဟိ ပဝတ္တိအာကာရံ ဒဿေတုံ **တတ္ထာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ တေ သု ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒင်္ဂေသု။ သင်္ခိပ္ပန္တိ ဧတ္ထ အဝိဇ္ဇာဒယော ဟေတုသာမညေန ဖလသာမညေန တတိ **သင်္ခေပါ,** သ င်္ဂဟော, ကောဋ္ဌာသော ရာသီတိ အတ္ထော။ သော ပန ဇာတိတော ဒုဝိဓောပိ ကာလဘေဒဝသေန စတုဗ္ဗိဓော ဇာတော။ **ပ စ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါ**တိ အနုဝတ္တတိ။ **တဏှုပာဒါနဘဝါ ဂဟိတာ** ကိလေသကမ္မသာမညတော တဒဝိနာဘာဝတော စ။ အဝိဇ္ဇာဒိကိလေသဝဋ္ဋမ္ပိ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတာသရိက္ခတာယ ဣဓ ကမ္မဝဋ္ဋမေဝါတိ အာဟ **ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ** တိအာဒိ။ ဝိပါ ကာ ဓမ္မာတိအာဒီသု ကမ္မဇအရူပက္ခန္ဓာနမေဝ ဝိပါကသဒ္ဒဝစနီယတ္တေပိ နာမရူပာဒိပဒေသု ရူပမိဿမ္ပိ ဖလပဉ္စကံ အ ရူပပ္ပဓာနတာယ စ တဗ္ဗဟုလတာယ စ ''ဝိပါကဝဋ္ဋ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိပါကပ္ပဓာနံ ဝဋ္ဋံ, ဝိပါကဗဟုလံ ဝါ ဝဋ္ဋန္တိ အ တ္ထော။ ကမ္မဇပရိယာယော ဝါ ဧတ္ထ ဝိပါက-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဇာတိဇရာမရဏာပဒေသေနာ**တိ ပရမတ္ထဓမ္မဝိနိ မုတ္တဇာတိဇရာမရဏံ နာမ နတ္ထီတိ တဒပဒေသေန တေသံ ကထနေန တံမုခေနာတိ အတ္ထော။ အာကိရီယန္တိ ပကာသီယ န္တီတိ **အာကာရာ,** အဝိဇ္ဇာဒိသရူပာ, တတော ပစ္စယာကာရတောတိ အတ္ထော။ **ဧကော သန္ဓိ** တိ အဝိစ္ဆေဒပ္ပဝတ္တိဟေတု ဘူတော ဟေတုဖလသန္ဓိ, ဒုတိယော ဖလဟေတုသန္ဓိ, တတိယော ဟေတုဖလသန္ဓီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏဿ အဝိဇ္ဇာဒီသု အနေကေဟိ ပကာရေဟိ ပဝတ္တိအာကာရံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေဟိ, အဝုတ္တေဟိ စ သဗ္ဗေဟိ အာကာရေဟိ ဘဂဝတော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝံ, တဿ စ ဉာဏဿ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တတံ **ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တိ** နယေန ဒဿေတုံ ဥပသံဟာရဝသေန **ဣတိ ဘဂဝတ**ာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣတိ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရပရာမသနံ, တေနာဟ **စတုသင်္ခေပေ** တိအာဒိ။ **သဗ္ဗာကာရတော** တိ ဣဓ ကာမဘဝေ စ အဝိဇ္ဇာ ကာမဘဝေ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယောတိအာဒိနာ ဣဓ ဝုတ္တေဟိ စ အဝုတ္တေဟိ စ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ** ဝိဘင်္ဂါဒီသု (ဝိဘ. ၂၂၅ အာဒယော) အာဂတေဟိ သဗ္ဗေဟိ ပကာရေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ **တန္တိ** ယေန ဉာဏေန ဘဂဝါ ဧဝံ ဇာနာတိ, တံ ဉာဏံ။ **ဉာတဋ္ဌေန** တိ ဇာနနဋ္ဌေန။ **ပဇာနနဋ္ဌေန** တိ ပဋိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန။

ဣဒါနိ ယထိဒံ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟာကာရဘေဒေဟိ သဒ္ဓိံ ပပဉ္စတော ဒဿိတံ, တဿိံ အရဟာတေ ဇေတေ ဒဿ ဥပယောဂိတံ ဒဿေတုံ **ဣမိနာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေနာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေန အရေ ဟနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထန္တိ? အာဟ **"တေ ခမ္မေ"** တိအာဒိ။ တေ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ခမ္မေ မဟာဝဇိရဉာဏာဝုဓေန တေန **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေန ယထာဘူတံ** ဉတွာ တေန ဗလဝဝိပဿနာဝုဓေန **နိဗ္ဗိန္ဒန္တော** အရိယမဂ္ဂါဝုဓေန **ဝိရဇ္ဇန္တော ဝိမုစ္စန္တော အရေ ဟနီ**တိ ယောဇနာ။ အရိယမဂ္ဂဉာဏမ္ပိ ဟိ ကိစ္စတော သမုဒယသစ္စာဒိဗောဓတော "ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ"န္တိ ဝုစ္စတိ။

ဧကေကံ ဓမ္မက္ခန္ဓံ ဧကေကဝိဟာရေန ပူဇေမီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာပိ ဝိဟာရကရဏပူဇာ ဘဂဝတိ ပေမေနေဝ ပဝတ္တတ္တာ သဏ္ဍာတုကာဒိစေတိယပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ စ ဘဂဝတောဝ ပူဇာတိ အာဟ **ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿာ** တိအာဒိ။ **ကိလေသာရီန သော မုနီ**တိ ဧတ္ထ နိဂ္ဂဟီတလောပေ, ကိလေသာရီနံ ဟတတ္တာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယာဒီန စာ ရဟော**တိ ဧတ္ထာပိ နိဂ္ဂဟီတလောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တိ ဧတ္ထ **သံ**-သဒ္ဒော သယန္တိ အတ္ထေ ပဝတ္တတီတိ အာဟ "သာမ"န္တိ, အပရနေယျော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ ဣဒံ ကဿစိ ဝိသယဝိသေသဿ အဂ္ဂဟိတတ္တာ သိဒ္ဓံ။ ပဒေသဂ္ဂဟဏေ ဟိ အသတိ ဂဟေတဗ္ဗဿ နိပ္ပဒေသတာဝ ဝိညာယတိ, ယထာ ဒိက္ခိတော န ဒဒါတီတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ အတ္ထဝိသေသာနပေက္ခာ ကတ္တရိယေဝ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ကမ္မဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝတော။ "သမ္မာ သာမံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော"တိ ဧတ္တကမေဝ ဟိ ဣဓ သဒ္ဒတော လဗ္ဘတိ။ **သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ ဣဒံ ပန အတ္ထတော လဗ္ဘမာနံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, န ဟိ ဗုဇ္ဈနကိရိယာ အဝိသယာ ယုဇ္ဇတိ။ **အဘိညေယျေ** တိ လက္ခဏာဒိတော အနိစ္စာဒိတော စ အဘိဝိသိဋ္ဌေန လောကိယလောကုတ္တရဉာဏေန ဇာနိတဗ္ဗေ စတုသစ္စဓမ္မေ။ **ပရိညေယျေ** တိ အနိစ္စာဒိဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဇာနိတဗ္ဗံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စမာဟ။ **ပဟာတဗ္ဗေ** တိ သမုဒယသစ္စံ။ **သစ္ဆိကာတဗ္ဗေ** တိ နိရောဓသစ္စံ။ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ပနေတ္ထ သောပာဒိသေသာဒိကံ ပရိယာယသိဒ္ဓံ ဘေဒံ အပေက္ခိတွာ ကတော။

အဘိညေယျ န္တိ ကထာယ ပဟာတဗ္ဗဘာဝေတဗ္ဗာနံ သမုဒယမဂ္ဂသစ္စာနံ ဟေတုဓမ္မာနံ ဂဟဏေနေဝ တပ္ဖလာနံ ဒုက္ခသစ္စနိရောဓသစ္စာနမ္ပိ သိဒ္ဓိတော ပရိညာတဗ္ဗဉ္စ ပရိညာတံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗဉ္စ သစ္ဆိကတန္တိ ဣဒမ္ပေတ္ထ သင်္ဂဟိတမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တေနာဟ "တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ"တိ။ ယသ္မာ စတ္တာရိပိ သစ္စာနိ မယာ ဗုဒ္ဓါနိ, **တသ္မာ** သဗ္ဗမ္ပိ ဉေယျံ **ဗုဒ္ဓေါသ္မိ,** အဗ္ဘညာသိန္တိ အတ္ထော။

ဝိစိတ္တဝိသယပတ္ထနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ တဏှာ ဒုက္ခဝိစိတ္တတာယ ပဓာနကာရဏန္တိ အာဟ "မူလကာရဏဘာဝေနာ"တိ။ **ဥဘိန္န** န္တိ စက္ခုဿ တံသမုဒယဿ စ။ **အပ္ပဝတ္တိ** တိ အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ, န အဘာဝမတ္တံ။ တသ္မာ သ အဝတ္ထုတ္တာ သပ္ပစ္စယတ္တာဒိအနေကဘေဒာ သဗ္ဗသင်္ဂဟိတာ။ **နိရောဓပ္ပဇာနနာ** တိ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယဝသေန နိရောဓဿ ပဋိဝိဇ္ဈနာ။ **ဧကေကပဒုဒ္ဓါရေနာပိ** တိ စက္ခု စက္ခုသမုဒယောတိအာဒိနာ ဧကေကကောဋ္ဌာသနိဒ္ဒါရဏေနာပိ, န ဒုက္ခသစ္စာဒိသာမညတော ဧတတိ အဓိပ္ပာယော။ တဏှာယပိ သင်္ခါရဒုက္ခပရိယာပန္နတာယ ပရိညေယျတ္တာ ဒုက္ခသစ္စဘာဝံ ဒဿေတုံ "ဆ တဏှာကာယာ"တိ ဝုတ္တံ။ ယဿံ ပန အတ္တဘာဝေ သာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ မူလကာရဏဘာဝေန သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမဘဝသိဒ္ဓာ တဏှာ သမုဒယသစ္စန္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ကသိဏာနီ**တိ ကသိဏာရမ္မဏာနိ ဈာနာနိ။ **ဒွတ္တိံသာကာရာ** တိ ကေသာဒယော တဒာရမ္မဏဇ္ဈာနာနိ စ။ **နဝ ဘဝါ**တိ ကာမဘဝါဒယော တယော သညီဘဝါဒယော တယော ဧကဝေါကာရဘဝါဒယော တယော စာတိ နဝ ဘဝါ။ **စတ္တာရိ ဈာနာနီ** တိ အာရမ္မဏဝိသေသံ

အနပေက္ခိတွာ သာမညတော စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဝုတ္တာနိ။ ဝိပါကကိရိယာနမ္ပိ ယထာရဟံ သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ ကုသလဓမ္မာနံ ဥပနိဿယဘူတာ တဏှာသမုဋ္ဌာပိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကိရိယဓမ္မာနံ ပန တဿ အတ္တဘာဝဿ ကာရဏဘူတာ တဏှာ။ **အနုလောမတော**တိ ဧတ္ထ အဝိဇ္ဇာ ဒုက္ခသစ္စံ, တံသမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ အာသတ္တ သမုဒယသစ္စန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သင်္ခါရာဒီသု ပန အဝိဇ္ဇာဒယော ဝ သမုဒယသစ္စဘာဝေန ယောဇေတဗ္ဗာ။ **တေနာ**တိ တသ္မာ။

ဝိဇ္ဇာတိ အတ္တနော ဝိသယံ ဝိဒိတံ ကရောတီတိ ဝိဇ္ဇာ။ **သမ္ပန္နတ္တာ** တိ သမန္နာဂတတ္တာ, သမ္ပုဏ္ဏတ္တာ ဝါ။ **တတ္ရာ** တိ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တေ။ **မနောမယိဒ္ဓိယာ** တိ ဧတ္ထ "ဣဓ ဘိက္ခု ဣမမှာ ကာယာ အညံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနာတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၆) ဝုတ္တတ္တာ သရီရဗ္ဘန္တရဈာနမနေန အညဿ သရီရဿ နိဗ္ဗတ္တိဝသေန ပဝတ္တာ မနောမယိဒ္ဓိ နာမ, သာ အတ္ထတော ဈာနသမ္ပယုတ္တာ ပညာယေဝ။ **သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ** နာမ သဒ္ဓါ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပံ ဗာဟုသစ္စံ ဝီရိယံ သတိ ပညာ စ။ **ဂစ္ဆတိ အမတံ ဒိသ**န္တိ ဒုက္ခနိတ္ထရဏတ္ထိကေဟိ ဒဋ္ဌဗ္ဗတော အမတံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဒိသံ ဂစ္ဆတိ, ဣမိနာ စ စရဏာနံ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတအရိယမဂ္ဂဘာဝတော နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ဧကံသေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိဿာ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ သာဝကာဒိအသာဓာရဏတံ ဒဿေတုံ **တတ္ထ ဝိဇ္ဇာသမ္ပဒါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာဝသေန သဗ္ဗညုတာ သိဇ္ဈတိ, စရဏဓမ္မဘူတေသု ဈာနေသု အန္တောဂဓာယ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိယာ ဝသေန မဟာကာရုဏိကတာ သိဇ္ဈတီတိ အာဟ "ဝိဇ္ဇာ။ပေ။ မဟာကာရုဏိကတ"န္တိ။ **ယထာတ**န္တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, ယထာ အညောပိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ဗုဒ္ဓော နိယောဇေတိ, တထာ အယမ္ပီတိ အတ္ထော။ **တေနာ**တိ အနတ္ထပရိဝဇ္ဇနအတ္ထနိယောဇနေန။ **အတ္တန္တပါဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပရန္တပဥဘယန္တပါ ဂဟိတာ။ **အသဇ္ဇမာနော ဘဝေသု အပစ္စာဂစ္ဆန္တော** တိ ပဟီနာနံ ပုနာနုပ္ပတ္တိတော န ပုန ဥပဂစ္ဆန္တော။

တတ္ရာ တိ ယုတ္တဝါစာဘာသနေ သာဓေတဗ္ဗေ စေတံ ဘုမ္မံ။ **အဘူတ**န္တိ အဘူတတ္ထံ။ **အတစ္ဆ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အနတ္ထသံဟိတ**န္တိ ပိသုဏာဒိဒေါသယုတ္တံ။ **သမ္မာဂဒတ္တာ** တိ သုန္ဒရဝစနတ္တာ, ဂဒနံ ဂဒေါ, ကထနန္တိ အတ္ထော။ သုန္ဒရော ဂဒေါ ဝစနမဿာတိ "သုဂဒေါ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ "သုဂတော"တိ ဝုတ္တံ။

သဘာဝတောတိ ဒုက္ခသဘာဝတော။ **လောက**န္တိ ခန္ဓာဒိလောကံ။ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ သုတ္တတော အာဟ **ယတ္ထာ**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ လောကန္တသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ။ **တ**န္တိ လောကဿန္တံ, ဩကာသလောကေ ကာယဂမနေန ဉာတဗ္ဗံ ပတ္တဗ္ဗန္တိ နာဟံ ဝဒါမီတိ ယောဇနာ။ ဣဒဉ္စ ရောဟိတဒေဝပုတ္တေန လောကဿ ကာယဂတိဝသေန အန္တဂမနဿ ပုစ္ဆိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပတွာ လောကဿန္တ**န္တိ ခန္ဓာဒိလောကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ကိန္တေ ပဒသာ ဩကာသလောကပရိယန္တမနေန, ပရိမိတဋ္ဌာနေ ဧဝ တံ ဉာဏဂမနေန ဂစ္ဆန္တာနံ ဒဿေမီတိ ဒဿေန္တော **အပိ စာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ** တိ သရီရေ။ တေန ရူပက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ။ **သသညိမှိ**တိ သညာသီသေန ဝေဒနာဒယော တယော ခန္ဓေ။ **သမနကေ**တိ ဝိညာဏက္ခန္ဓံ။ **လောက**န္တိ ခန္ဓာဒိလောကံ, ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။ **လောကနိရောဓ**န္တိ နိဗ္ဗာနေန လောကဿ နိရုဇ္ဈနံ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ။ အဒေသမ္ပိ ဟိ နိဗ္ဗာနံ ယေသံ နိရောဓာယ ဟောတိ, ဥပစာရတော တန္နိဿိတံ ဝိယ ဟောတီတိ "ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ လောကနိရောဓမ္ပိ ပညပေမီ"တိ ဝုတ္တံ, စက္ခု လောကေ ပိယရူပံ, သာတရူပံ, ဧတ္ထေသာ တဏှာ နိရုဇ္ဈမာနာ နိရုဇ္ဈတီတိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၄၀၁; ဝိဘ. ၂၀၄) ဝိယ။ **ကုဒါစန**န္တိ ကဒါစိပိ။ **အပ္ပတွာ** တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန အနဓိဂန္တွာ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ တံ ဂမနေန ပတ္တုံ န သက္ကာ, တသ္မာ။ **ဟဝေ**တိ နိပါတမတ္တံ, ဧကံသတ္ထေ ဝါ။ **လောကဝိဒူ**တိ သဘာဝတော ခန္ဓာဒိဇာနနကော။ စတုသစ္စဓမ္မာနံ အဘိသမိတတ္တာ **သမိတာဝီ,** သမိတကိလေသောတိ ဝါ အတ္ထော။ **နာသီသတိ** န ပတ္ထေတိ အပ္ပဋိသန္ဓိကတ္တာ။

ဧဝံ သင်္ခေပတော လောကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိတ္ထာရတော တံ ဒဿေတုံ **အပိ စ တယော လောကာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓါနံ ခန္ဓာနံ သမူဟသန္တာနဘူတော **သတ္တလောကော**။ သော ဟိ ရူပါဒီသု သတ္တဝိသတ္တတာယ "သတ္တော"တိ စ, လောကိယန္တိ ဧတ္ထ ကမ္မကိလေသာ တဗ္ဗိပါကာ စာတိ "လောကော"တိ စ ဝုစ္စတိ။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ

ဓာနံ ဥတုဇရူပာနံ သမူဟသန္တာနဘူတော **ဩကာသလောကော**။ သော ဟိ သတ္တသင်္ခါရာနံ အာဓာရတော “ဩကာသော”တိ စ, လောကိယန္တိ ဧတ္ထ တသ္မာဓာရာ စ အာဓေယျဘူတာတိ “လောကော”တိ စ ပဝုစ္စတိ။ ကုသလာကုသလဗျာကတဘေဒါ ပန သဗ္ဗေဝ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ပစ္စယေဟိ သင်္ခတတ္တေန လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန စ “သင်္ခါရလောကော”တိ စ ဝုစ္စတိ။ အာဟာရတိ အတ္တနော ဖလန္တိ အာဟာရော, ပစ္စယော။ တေန တိဋ္ဌနသီလာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ယာဝ ဘင်္ဂါ ပဝတ္တနသီလာတိ **အာဟာရဋ္ဌိတိကာ,** သဗ္ဗေ သင်္ခတဓမ္မာ။ **သဗ္ဗေ သတ္တာ** တိ စ ကမ္မိနာပိ ဝေနေယျာနုရူပတော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနတ္တာ ဒေသနာယ သင်္ခါရာဝ ဂဟိတာ။

ယာဝတာ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဟရန္တိ တိ ယတ္တကေ ဌာနေ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ **ဝိရောစနာ** တိ တေသံ ဝိရောစနဟေတု ဩဘာသနဟေတူတိ ဟေတုမ္ဟိ နိသ္သက္ကဝစနံ။ **ဒိသာ ဘန္တိ** တိ သဗ္ဗာ ဒိသာ ယာဝတာ ဝိဂတန္ဓကာရာ ပညာယန္တိ။ အထ တ **ဒိသာ**တိ ဥပယောဂဗဟုဝစနံ။ တသ္မာ ဝိရောစမာနာ စန္ဒိမသူရိယာ ယတ္တကာ ဒိသာ ဘန္တိ ဩဘာသေန္တီတိ အတ္ထော။ **တာဝ သဟဿဓာ လောကော** တိ တတ္တကေန ပမာဏေန သဟဿပ္ပကာရော ဩကာသလောကော, သဟဿစက္ကဝါဠာနီတိ အတ္ထော။ **ဧတ္ထ** တိ သဟဿစက္ကဝါဠေ။ **ဝသော**တိ ကုဒ္ဒိသင်္ခါတော ဝသော ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

တမှိ တိ တိဝိဓေပိ လောကံ။ **အဿာ** တိ အနေန ဘဂဝတာ သင်္ခါရလောကောပိ သဗ္ဗထာ ဝိဒိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဧကော လောကော**တိ ယုတ္တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သဗ္ဗသင်္ခတာနံ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတော တေန သာမညေန သင်္ခါရလောကော ဧကော ဧကဝိဓော, ဧသ နယော သေသေသုပိ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ လောကိယဓမ္မာဝ လောကောတိ အဓိပ္ပေတော လောကုတ္တရာနံ ပရိညေယျတ္တာဘာဝတော။ ဥပါဒါနာနံ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ **ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော**တိ တထာ တထာ သမုပ္ပန္နာ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဝသေန ဝုစ္စန္တိ။ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, ဟေဋ္ဌိမာ စ တယော အာရုပ္ပာတိ ဣမာ သတ္တဝိဓာ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော နာမ။ တတ္ထ နာနတ္တံ ကာယော ဧတေသမတ္ထီတိ နာနတ္တကာယာ။ နာနတ္တံ သညာ ဧတေသန္တိ နာနတ္တသညိနော။ သညာသီသေနေတ္ထ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ဂဟိတံ, ဧသ နယော သေသေသုပိ။

တတ္ထ သဗ္ဗေ မနုဿာ စ ဆ ကာမာဝစရဒေဝါ စ **နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော** နာမ။ တေသဉှိ အညမညံ ဝိသဒိသတာယ နာနာ ကာယော, ပဋိသန္ဓိသညာ စ နဝဝိဓတာယ နာနာ။ တီသု ပဌမဇ္ဈာနဘူမီသု ဗြဟ္မကာယိကာ စေဝ စ တူသု အပါယေသု သတ္တာ စ **နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော** နာမ။ တေသု ဟိ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ သရီရံ အညမညံ ဝိသဒိသံ, ပဋိသန္ဓိသညာ ပန ပဌမဇ္ဈာနဝိပါကဝသေန ဧကာဝ, တထာ အာပါယိကာနမ္ပိ, တေသံ ပန သဗ္ဗေသံ အကုသလဝိပါကာဟေတုကာဝ ပဋိသန္ဓိသညာ။ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိကာ စ ပရိတ္တာဘ အပ္ပမာဏာဘ အာဘဿရာ **ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော** နာမ။ တေသဉှိ သဗ္ဗေသံ ဧကပ္ပမာဏောဝ ကာယော, ပဋိသန္ဓိသညာ ပန ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနဝိပါကဝသေန နာနာ ဟောတိ။ တတိယဇ္ဈာနဘူမိယံ ပရိတ္တသုဘာဒယော တယော, စတုတ္ထဇ္ဈာနဘူမိယံ အသညသတ္တဝဇ္ဇိတာ ဝေဟပ္ဖလာ, ပဉ္စ စ သုဒ္ဓါဝါသာတိ နဝသု ဘူမီသု သတ္တာ **ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော** နာမ။ အာဘာနာနတ္တေန ပန သဗ္ဗတ္ထ ကာယနာနတ္တံ န ဂယှတိ, သဏ္ဌာနနာနတ္တေနေဝ ဂယှတီတိ။ အသညသတ္တာ ဝိညာဏာဘာဝေန ဝိညာဏဋ္ဌိတိသင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆန္တိ။ နေဝသညာ နာသညာယတနံ ပန ယထာ သညာယ, ဧဝံ ဝိညာဏဿာပိ သုခုမတ္တာ နေဝဝိညာဏံ နာဝိညာဏံ, တသ္မာ ပရိဗျတ္တဝိညာဏကိစ္စဝန္တေသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု န ဂယှတိ။ တသ္မာ သေသာနိ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီနိ တီဏိယေဝ ဂဟိတာနိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ဣမာ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ တိ လာဘော အလာဘော ယသော အယသော နိန္ဒာ ပသံသာ သုခံ ဒုက္ခန္တိ ဣမေ အဋ္ဌ လောကဿ သဘာဝတ္တာ လောကဓမ္မာ။ လာဘာလာဘာဒိပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကာ ပနေတ္ထ အနုရောဓဝိရောဓာ တ လာဘာဒိသဒ္ဒေဟိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နဝ သတ္တာဝါသာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဧဝ အသညသတ္တစတုတ္ထာရုပ္ပေဟိ သဒ္ဓိံ “နဝ သတ္တာဝါသာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ သတ္တာ အာဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ သတ္တာဝါသာ, သတ္တနိကာယော, အတ္ထတော တထာ ပဝတ္တာ ပဉ္စ ဧဝ ခန္ဓ သင်္ခါရလောကဘာဝေန ဂယှန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒသာယတနာနီ**တိ ဓမ္မာယတနမနာယတနဝဇ္ဇိတာနိ ဒသ။

တ္တေ စ တီသု ဘဝေသု အဿာဒဒဿနဝသေန တိဿော ဝေဒနာဝ လောကဘာဝေန ဝုတ္တာ, တထာ ပစ္စယဒဿနဝသေန စတ္တာရောဝ အာဟာရာ။ အတ္တဂ္ဂဟနိမိတ္တဒဿနဝသေန ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနေဝ အာယတနာနိ။ ထူလသညီဘဝဒဿနဝသေန သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယောဝ, အနုရောဓဝိရောဓဒဿနဝသေန အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ တ, ထူလာယတနဒဿနဝသေန ဒသာယတနာနေဝ လောကဘာဝေန ဝုတ္တာနိ။ တေသံ ဂဟဏေနေဝ တန္နိဿယတပ္ပဋိဗဒ္ဓာ တဒာရမ္မဏာ သဗ္ဗေ တေဘူမကာ နာမရူပဓမ္မာ အတ္ထတော ဂဟိတာ ဧဝ ဟောန္တိ။ သေသေဟိ ပန ဧကေဝိဓာဒိကောဋ္ဌာသေဟိ သရူပေနေဝ တေ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာသယံ ဇာနာတီတိအာဒီသု အာဟစ္စ စိတ္တံ တ္တေ သေတီတိ အာသယော, အညသ္မိံ ဝိသယေ ပဝတ္တိတွာပိ စိတ္တံ ယတ္ထ သရသေန ပဝိသိတွာ တိဋ္ဌတိ, သော ဝဋ္ဋာသယော ဝိဝဋ္ဋာသယောတိ ဒုဝိဓော။ တတ္ထ ဝဋ္ဋာသယောပိ သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဝသေန ဒုဝိဓော။ ဝိဝဋ္ဋာသယော ပန ဝိပဿနာသင်္ခါတာ အနုလောမိကာ ခန္တိ, မဂ္ဂသင်္ခါတံ ယထာဘူတဉာဏဉ္စာတိ ဒုဝိဓော။ ယထာဟ –

> ''သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စ၊ ခန္တိ စေဝါနုလောမိကံ။
> ယထာဘူတဉ္စ ယံ ဉာဏံ၊ ဧတံ အာသယသဒ္ဒိတ''န္တိ။ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ)။

ဧတံ ဒုဝိဓမ္ပိ အာသယံ သတ္တာနံ အပ္ပဝတ္တိက္ခဏေပိ ဘဂဝါ သဗ္ဗထာ ဇာနာတိ။ **အနုသယန္တိ** ကာမရာဂါနုသယာဒိဝသေန သတ္တဝိဓံ အနုသယံ။ **စရိတန္တိ** ''သုစရိတဒုစ္စရိတ''န္တိ **နိဒ္ဒေသေ** ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ စရိတန္တိ စရိယာ, တေ ရာဂါဒယော ဆ မူလစရိယာ, သံသဂ္ဂသန္နိပါတဝသေန အနေကဝိဓာ ဟောန္တိ။ **အဓိမုတ္တိ**န္တိ အဇ္ဈာသယဓာတုံ, တတ္ထ တတ္ထ စိတ္တဿ အဘိရုစိဝသေန နိန္နတာ, သာ ဒုဝိဓာ ဟီနာဓိမုတ္တိ ပဏီတာဓိမုတ္တီတိ။ ယာယ ဒုဿီလာဒိကေ ဟီနာဓိမုတ္တိကေ သေဝန္တိ, သာ **ဟီနာဓိမုတ္တိ**။ ယာယ ပဏီတာဓိမုတ္တိကေ သေဝန္တိ, သာ **ပဏီတာဓိမုတ္တိ**။ တံ ဒုဝိဓမ္ပိ အဓိမုတ္တိံ ဘဂဝါ သဗ္ဗာကာရတော ဇာနာတိ။ အပ္ပံ ရာဂါဒိရဇံ ဧတေသန္တိ **အပ္ပရဇက္ခာ**, အနုဿဒရာဂါဒိအေသာ။ ဥဿဒရာဂါဒိအေသာ **မဟာရဇက္ခာ**။ ဥပနိဿယဘူတေဟိ တိက္ခေဟိ သဒ္ဓါဒိဣန္ဒြိယေဟိ မုဒုကေဟိ စ သမန္နာဂတာ **တိက္ခိန္ဒြိယာ မုဒိန္ဒြိယာ** စ။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ အာသယာဒီဟိ သုန္ဒရေဟိ အသုန္ဒရေဟိ စ သမန္နာဂတာ **သွာကာရာ ဒွာကာရာ** စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမ္မတ္တနိယာမံ ဝိညာပေတုံ သုကရာ **သုဝိညာပယာ**, ဝိပရီတာ **ဒုဝိညာပယာ**။ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓာယ ဥပနိဿယသမ္ပန္နာ **ဘဗ္ဗာ**, ဝိပရီတာ **အဘဗ္ဗာ**။ ဧဝံ သတ္တသန္တာနဂတဓမ္မဝိသေသဇာနနေနေဝ **သတ္တလောကောပိ ဝိဒိတော** ဓမ္မဝိနိမုတ္တဿ သတ္တဿ အဘာဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧကံ စက္ကဝါဠံ။ပေ။ ပညာသဉ္စ ယောဇနာနီတိ တ္တေ ဟောတီတိ သေသော။ **ပရိက္ခေပတော** ပမာဏံ ဝုစ္စတီတိ သေသော။ စက္ကဝါဠဿ သဗ္ဗံ ပရိမဏ္ဍလံ ဆတ္တိံသ သတသဟဿာနိ။ပေ။ သတာနိ စ ဟောန္တီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ**တိ စက္ကဝါဠေ, ဒွေ သတသဟဿာနိ စတ္တာရိ နဟုတာနိ စ ယောဇနာနိ ယာနိ တ္တေကံ တ္တေကပ္ပမာဏံ ဗဟလတ္တေန အယံ ဝသုန္ဓရာ သင်္ခါတာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **တ္တေက**န္တိ ကိရိယာဝိသေသနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သန္ဓာရကံ ဇလံ တ္တေကံ တ္တေကပ္ပမာဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌိတန္တိ ယောဇနာ။ **တ္တော**တိ စက္ကဝါဠေ။ **အဇ္ဈောဂါဠှုဂ္ဂတာ**တိ အဇ္ဈောဂါဠှာ စ ဥဂ္ဂတာ စ။ **ဗြဟာ**တိ မဟန္တာ။ **ယောဇနာနံ သတာနုစ္စော, ဟိမဝါ ပဉ္စာ**တိ ယောဇနာနံ ပဉ္စ သတာနိ ဥစ္စော ဥဗ္ဗေဓော။ **တိပဉ္စယောဇနက္ခန္ဓပရိက္ခေပာ**တိ ပန္နရသယောဇနပ္ပမာဏက္ခန္ဓပရိဏာဟာ။ **နဂဝှယာ**တိ ရုက္ခာဘိဓာနာ ဇမ္ဗူတိ ယောဇနာ။ **သမန္တတော**တိ သဗ္ဗသောဘာဂေန, အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ သတယောဇနဝိတ္ထာရာတိ အတ္ထော။ **ယဿာနုဘာဝေနာ**တိ ယဿာ မဟန္တတာကပ္ပဋ္ဌာယိကာဒိပ္ပကာရေန ပဘာဝေန။ **ပရိက္ခိပိတွာ တံ သဗ္ဗံ, လောကဓာတုမယံ ဌိတော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ တံ ပရိက္ခိပိတွာ **စက္ကဝါဠသိလုစ္စယော** ဌိတော, **အယံ** ဧကော **လောကဓာတု** နာမာတိ အတ္ထော, **မ**-ကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။ အထ ဝါ တံ သဗ္ဗံ လောကဓာတုံ ပရိက္ခိပိတွာ အယံ စက္ကဝါဠသိလုစ္စယော ဌိတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တတ္ထာတိ တဿံ လောကဓာတုယံ။ **တာဝတိံသဘဝန**န္တိ တိဒသပုရံ။ **အသုရဘဝန**န္တိ အသုရပုရံ။ အဝီစိမဟာနိရယော စ တထာ ဒသသဟဿယောဇနော, သော ပန စတုန္နံ လောဟဘိတ္တီနမန္တရာ ယောဇနသတာယာမဝိတ္ထာရောပိ သမန္တာ သောဠသဟိ ဥဿဒနိရယေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသသဟဿယောဇနော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တဒန္တရေသူ**တိ တေသံ စက္ကဝါဠာနံ အန္တရေသု။ လောကာနံ စက္ကဝါဠာနံ အန္တရေ ဝိဝရေ ဘဝတ္တာ **လောကန္တရိကာ**။ တိဏ္ဏ

ဏာဥပ္ပဟိ သကဋ္ဌုစက္ကာနံ ပတ္တာနံ တ အာသန္နဌာပိတာနံ အန္တရသဒိသေ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ စက္ကတဋ္ဌာနံ အန္တရေသု ဧ ကေကော လောကန္တရိကနိရယော အဋ္ဌယောဇနသဟဿပ္ပမာဏော သီတနရကော သတ္တာနံ အကုသလဝိပာကေန နိ ဗ္ဗတ္တတိ။ **အနန္တာနီ** တိ တိရိယံ အဋ္ဌသု ဒိသာသု စက္ကတဋ္ဌာနိ အာကာသော ဝိယ အနန္တာနိ။ ဥဒ္ဓံ ပန အဓော စ အန္တ ဝန္တာနေဝ။ **အနန္တေန ဗုဒ္ဓဉာဏေနာ** တိ ဧတ္ထ အနန္တဋ္ဌေယျပဋိဝေဓသာမတ္ထိယယောဂတော၊ ဉာဏံ "အနန္တ"န္တိ ဝေ ဒိတဗ္ဗံ။

အတ္တနောတိ နိဿက္ကေ သာမိဝစနမေတံ, အတ္တတောတိ အတ္ထော။ ဂုဏေဟိ အတ္တနော ဝိသိဋ္ဌတရဿာတိ သ မ္ဗန္ဓော, တရဂ္ဂဟဏဥ္စေတ္ထ အနုတ္တရောတိ ပဒဿ အတ္ထနိဒ္ဒေသဝသေန ကတံ, န ဝိသိဋ္ဌဿ ကဿစိ အ တ္ထိတာယ။ သဒေဝကေ ဟိ လောကေ သဒိသကပ္ပောပိ နာမ ကောစိ တထာဂတဿ နတ္ထိ, ကုတော သဒိသော, တေနာဟ **သီလဂုဏေနာပိ အသမော**တိအာဒိ။ တတ္ထ အသမေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ သမော **အသမသမော**။ နတ္ထိ ပဋိမာ ဧတဿာ တိ **အပ္ပဋိမော**။ သေ နယော သေသေသုပိ။ တတ္ထ ဥပမာမတ္တံ ပဋိမာ, သဒိသူပမာ ပဋိဘာဂေ။ ယုဂဂ္ဂါဟဝသေန ဌိ တော ပဋိမော ပုဂ္ဂလောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္တနာ**တိ အတ္တတော။ **ပုရိသဒမ္မေ** တိအာဒီသု ဒမိတဗ္ဗာ ဒမ္မာ, "ဒမ္မပုရိ သာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိသေသနဿ ပရနိပာတံ ကတ္ဝာ "ပုရိသဒမ္မာ"တိ ဝုတ္တံ, ပုရိသဂ္ဂဟဏဥ္စေတ္ထ ဥက္ကဋ္ဌဝသေ န ကတ္ထီနမ္ပိ ဒမေတဗ္ဗတော။ **နိဗ္ဗိသာ ကတာ** အောသဝိသဿ ဝိနောဒနေန။ **အတ္ထပဒ** န္တိ အတ္ထာဘိဗျဉ္ဇနကံ ပဒံ, တက္ကန္တိ အတ္ထော။ ဧကပဒဘာဝေန စ အနညသာဓာရဏော သတ္ထု ပုရိသဒမ္မသာရထိဘာဝေါ ဒဿိတော ဟောတိ, တေနာဟ **ဘဂဝါ ဟီ**တိအာဒိ။ **အဋ္ဌ ဒိသာ** တိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ **အသဇ္ဇမာနာ** တိ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တိယာ နိဿင္ဂစာရာ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မော ဝုစ္စတိ ပစ္စက္ခော အတ္တဘာဝေါ, တတ္ထ နိယုတ္တောတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော,** ဣဓလောကတ္ထော။ ကမ္မကိ လေသဝသေန သမ္ပရေတဗ္ဗတော သမာဂန္တဗ္ဗတော သမ္ပရာယော , ပရလောကော, တတ္ထ နိယုတ္တောတိ **သမ္ပရာ ယိကော,** ပရလောကတ္ထော။ ပရမော ဥတ္တမော အတ္ထော ပရမတ္ထော, နိဗ္ဗာနံ။ သဟ အတ္ထေန ဝတ္တတီတိ **သတ္ထော,** ဘဏ္ဍမူလေန ဝါဏိဇ္ဇာယ ဒေသန္တရံ ဂစ္ဆန္တော ဇနသမူဟော။ သော အဿ အတ္ထီတိ သတ္ထာ, **သတ္ထ ဝါဟော**တိ နိရုတ္တိနယေန။ သော ဝိယ ဘဂဝါတိ အာဟ "သတ္ထာ, ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟော"တိ။ ဣဓာနိ တမတ္ထံ နိဒ္ဒေ ဒေသပါဠိနယေန ဒဿေတုံ **ယထာ သတ္ထဝါဟော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သတ္တေ** တိ သတ္ထိကေ ဇနေ။ ကံ ဥဒကံ တာရေန္တိ ဧတ္ထာတိ **ကန္တာရော,** နိရုဒကော အရညပ္ပဒေသော။ စောရာဒီဟိ အဓိဋ္ဌိတအရညပ္ပဒေသောပိ ဒုဂ္ဂမနဋ္ဌေ န တံသဒိသတာယ ကန္တာရတော်ဝ နိရုဠှောတိ သာမညတော "ကန္တာရံ တာရေတီ"တိ ဝတွာ တံ ဝိဝရန္တော **စောရ ကန္တာရ**န္တိအာဒိမာဟ။

ဘဂဝတောတိ နိဿက္ကေ သာမိဝစနံ, ဘဂဝန္တတော ဓမ္မဿဝနေနာတိ အတ္ထော။ ယထာ "ဥပဇ္ဈာယတော အဇ္ဈေတီ"တိ, ဘဂဝတော သန္တိကေတိ ဝာ အတ္ထော။ **သရေ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသီ** တိ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု သဒ္ဓမ္မဿ ဝနပရိစယေန "ဓမ္မော ဧသော ဝုစ္စတီ"တိ သရေ အာကာရံ ဂဏှိ။ ပုဗ္ဗာဘိယောဂဝသေနေဝ ဟိ ဤဒိသာနံ တိရစ္ဆာနာနံ ဓမ္မဿဝနာဒီသု ပသာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝဂ္ဂုလိအာဒီနံ ဝိယ။ ဣတရထာ သဗ္ဗတိရစ္ဆာနာနမ္ပိ တထာ ပသာဒုပ္ပ တ္တိပ္ပသင်္ဂတော။ ယဒိ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဘဂဝါ အနန္တစက္ကဝါဠေသု သဗ္ဗသတ္တာနမ္ပိ ဧကက္ခဏေ သဟုပ္ပဋိဟာရိ ယဓမ္မံ သာဝေတုံ သက္ကောတီတိ သဗ္ဗသတ္တာနမ္ပိ ဣတော ပုဗ္ဗေဝ ဝိမုတ္တိပ္ပသင်္ဂေါ သိယာ။ ယေ ပန ဒေဝမနုဿ သနာဂသုပဏ္ဏာဒယော ပကတိယာဝ ကမ္မဿကတညာဏာဒိယုတ္တာ ဟောန္တိ, တေယေဝ ပုဗ္ဗေ အနုပနိဿယာပိ ဘ ဂဝတော သဒ္ဓမ္မဿဝနာဒိနာ ပဌမံ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပသာဒံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ကောန္တိ, န ဣတရေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အရေ အဟမ္ပိ နာမာ** တိ ဧတ္ထ "ကုတောဟံ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တောတိ ဩလောကေတွာ မဏ္ဍူကဘာဝတောတိ ဥတွာ"တိ ဣဒံ ဧတ္တကမ္ပိ အရေ အဟမ္ပိ နာမာတိ ဝိမှယဝစနေနေဝ သိဒ္ဓတီတိ အဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဖလန္တိ** ဖလန္တော ဝိဇ္ဇောတမာနော။ **မဏ္ဍူကောဟ** န္တိ ကထာယ **ဥဒကေ**တိ သဋ္ဌာတဗ္ဗာနဒဿနံ, တေန ထလမဏ္ဍူကတာ နိဝတ္တာနံ ကတံ ဟောတိ။ ဥဒကေ ဇာတာနမ္ပိ ကစ္ဆပာဒီနံ ထလကေစရတာပိ အတ္ထီတိ တံ နိဝတ္တနတ္ထံ "တရိကေစရော"တိ ဝု တ္တံ, ဥဒကသဉ္စာရီတိ အတ္ထော။

ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏဝသေနာ တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗသော ကိလေသေဟိ ဝိမုစ္စတီတိ ဝိမောက္ခော, အဂ္ဂမဂ္ဂေါ, တဿ အန္တော, အဂ္ဂဖလံ, တတ္ထ ဘဝံ ဝိမောက္ခန္တိကံ, သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဉာဏံ။ ဣဓာနိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ

ပဒတော ဗုဒ္ဓပဒဿ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **ယသ္မာ တ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပဒေန ဟိ သတ္ထု ပဋိဝေဓဉာဏာနုဘာဝေါ ဝုတ္တော, ဣမိနာ ပန ဗုဒ္ဓပဒေန ဒေသနာဉာဏာနုဘာဝေါပိ, တေနာဟ **အညေပိ သတ္တေ ဗောဓေသီ** တိအာဒိ။

ဂုဏဝိသိဋ္ဌသတ္တုတ္တမဂရုဂါရဝါဓိဝစန န္တိ သဗ္ဗေဟိ သီလာဒိဂုဏေဟိ ဝိသိဋ္ဌဿ တတော ဧဝ သဗ္ဗသတ္တေဟိ ဥတ္တမဿ ဂရုနော ဂါရဝဝသေန ဝုစ္စမာနဝစနမိဒံ **ဘဂဝါ**တိ။ **သေဋ္ဌ** န္တိ သေဋ္ဌဝါစကံ ဝစနံ သေဋ္ဌဂုဏသဟစရဏတော။ အထ ဝါ ဝုစ္စတီတိ ဝစနံ, အတ္ထော, သော သေဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ဥတ္တမ**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဂရုဂါရဝယုတ္တော** တိ ဧတ္ထ ဂရုဘာဝေါ ဂါရဝံ, ဂရုဂုဏယောဂတော ဂရုကရဏံ ဝါ ဂါရဝံ, တေန သာဝကာဒီနံ အသာဓာရဏတာယ ဂရုဘူတေန မဟန္တေန ဂါရဝေန ယုတ္တောတိ ဂရုဂါရဝယုတ္တော။ အထ ဝါ ဂရု စ သဗ္ဗလောကဿ သသိက္ခကတ္တာ တေနေဝ ဂါရဝယုတ္တော စာတိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အဝတ္ထာယ ဝိဒိတံ **အာဝတ္ထိကံ** ။ ဧဝံ **လိင်္ဂိကံ** ။ နိမိတ္တတော အာဂတံ **နေမိတ္တိကံ** ။ အဓိစ္စ ယံကိဉ္စိ နိမိတ္တံ အဓိဝစနဝသေန အနပေက္ခိတွာ ပဝတ္တံ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ,** တေနာဟ "ဝစနတ္ထမနပေက္ခိတွာ"တိ။ ယဒိစ္ဆာယ အာဂတံ ယာဒိစ္ဆကံ။ ဧတ္ထ စ ဗာဟိရံ ဒဏ္ဍာဒိ **လိင်္ဂံ,** အဗ္ဘန္တရံ တေဝိဇ္ဇာဒိ **နိမိတ္တံ** ။ ပစုရဇနဝိသယံ ဝါ ဒိဿမာနံ **လိင်္ဂံ,** တဗ္ဗိပရီတံ **နိမိတ္တ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သစ္ဆိကာပညတ္တီ** တိ သဗ္ဗဓမ္မာနံ သစ္ဆိကိရိယာနိမိတ္တာ ပညတ္တိ။ အထ ဝါ **သစ္ဆိကာပညတ္တီ** တိ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓါ ပညတ္တိ။ ယံဂုဏနိမိတ္တာ ဟိ သာ, တေ ဂုဏာ သတ္ထု ပစ္စက္ခဘူတာတိ ဂုဏာ ဝိယ သာပိ သစ္ဆိကတာ ဧဝ နာမ ဟောတိ, န ပရေသံ, ဝေါဟာရမတ္တေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယံဂုဏနေမိတ္တိက** န္တိ ယေဟိ ဂုဏေဟိ နိမိတ္တဘူတေဟိ **ဧတံ နာမံ** နေမိတ္တိကန္တိ ဇာတံ။ **ဝဒန္တီ** တိ ဓမ္မသေနာပတိဿ ဂရုဘာဝတော ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော, သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝါ ကတမနုဝါဒံ သန္ဓာယ။

ဣဿရိယာဒိဘေဒေါ ဘဂေါ အဿ အတ္ထီတိ **ဘဂီ**။ မဂ္ဂဖလာဒိအရိယဂုဏံ အရညာဒိဝိဝေကဋ္ဌာနဉ္စ ဘဇိ သေဝိ သီလေနာတိ **ဘဇီ**။ စီဝရာဒိပစ္စယာနံ အတ္ထရသာဒီနဉ္စ သီလာဒိဂုဏာနဉ္စ **ဘာဂီ,** ဒါယာဒောတိ အတ္ထော။ ဝိဘဇိ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသာဒိပ္ပကာရေဟိ ဓမ္မရတနံ ပဝိဘဇီတိ **ဝိဘတ္တဝါ** ။ ရာဂါဒိပါပဓမ္မံ **ဘဂ္ဂံ အကာသီတိ ဘဂဝါ** တိ ဝုစ္စတီတိ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓော။ ဂရုပိ လောကေ ဘဂဝါတိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ "ဂရူ"တိ, ယသ္မာ ဂရု, တသ္မာပိ ဘဂဝါတိ အတ္ထော။ ပါရမိတာသင်္ခါတံ ဘဂျမဿ အတ္ထီတိ **ဘဂျဝါ။ ဗဟူဟိ ဉာယေဟီ** တိ ကာယဘာဝနာဒိကေဟိ အနေကေဟိ ဘာဝနာက္ကမေဟိ။ **သုဘာဝိတတ္တနော** တိ ပစ္စတ္တေ ဧတံ သာမိဝစနံ, တေန သုဘာဝိတသဘာဝတောတိ အတ္ထော။ ဘဝါနံ အန္တံ နိဗ္ဗာနံ ဂတောတိ **ဘဝန္တဂေါ** ။ တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝါတိ သဒ္ဒသိဒ္ဓိ နိရုတ္တိနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ ဘဂီ ဘဇီတိ နိဒ္ဒေသဂါထာယ နဝဟိ ပဒေဟိ ဒဿိတမတ္ထံ ဘဂဝါတိ ဂါထာယ ဆဟိ ပဒေဟိ သင်္ဂဟေတွာ ပဒသိဒ္ဓိံ အတ္ထယောဇနာနယဘေဒေဟိ သဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ **အယံ ပန အပရော နယော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝဏ္ဏဝိပရိယာယော**တိ ဧတ္ထ **ဣတိ-**သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော, တေနေဝ ဝဏ္ဏဝိကာရော ဝဏ္ဏလောပေါ ဓာတုအတ္ထေန နိယောဇနဉ္စာတိ ဣမံ တိဝိဓံ လက္ခဏံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သဒ္ဒနယေနာ** တိ သဒ္ဒလက္ခဏနယေန။ ပိသောဒရာဒီနံ သဒ္ဒါနံ အာကတိဂဏဘာဝတော ဝုတ္တံ **"ပိသောဒရာဒိပက္ခေပလက္ခဏံ ဂဟေတွာ"** တိ။ ပက္ခိပနမေဝ လက္ခဏံ။ တပ္ပရိယာပန္နတာကရဏဉှိ ပက္ခိပနံ။ **ဘဂ္ဂါ** န္တိ ကုသလံ။

လောဘာဒယော ပန ဒေါသာ ဧကေကဝသေန ဂဟိတာ။ အဟိရိကာဒယော ဒုကဝသေန။ အက္ကောစ္ဆိ မန္တိ အာဒိနာ (မ. ပ. ၃-၄) ပုနပ္ပုနံ ကုဇ္ဈနဝသေန စိတ္တပရိယောနန္ဓနော ကောဓောဝ **ဥပနာဟော**။ ပရေသံ ပုဗ္ဗကာရိတာလက္ခဏဿ ဂုဏဿ နိပ္ပုဉ္ဆနော **မက္ခော** နာမ။ ဗဟုဿုတာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ယုဂဂ္ဂါဟော အတ္တနော သမကရဏံ **ပလာသော**။ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနဒေါသပဋိစ္ဆာဒနာ **မာယာ**။ အဝိဇ္ဇမာနဂုဏပ္ပကာသနံ **သာဌေယျံ** ။ ဂရူသုပိ ထဒ္ဓတာ အနောနတတာ **ထမ္ဘော** ။ တဒုတ္တရိကရဏလက္ခဏော **သာရမ္ဘော** ။ ဇာတိအာဒီဟိ နိဿာယ ဥန္နတိလက္ခဏော **မာနော**။ အဗ္ဘုန္နတိလက္ခဏော **အတိမာနော**။ ဇာတိအာဒီဟိ နိဿာယ မဇ္ဇနာကာရပ္ပတ္တော မာနောဝ **မဒေါ** နာမ။ သော သတ္တဝီသတိဝိဓော။ ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ **ပမာဒေါ**။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ **တိဝိဓဒုစ္စရိတာနိ** ။ တဏှာဒိဋ္ဌိဒုစ္စရိတဝသေန **တိဝိဓသံကိလေသာ**။ ရာဂဒေါသမောဟာဝ **မလာနိ**။ တေယေဝ ကာယဒုစ္စရိတာဒယော စ **တိဝိဓဝိသမာနိ**။ ကာမဗျာပါဒဝိဟိံသာသညာ **တိဝိဓသညာ** နာမ။ တေယေဝ **ဝိတက္ကာ** ။ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနာ **ပပဉ္စာ** ။ သုဘသုခနိစ္စအတ္တဝိ

ပရိယေသာ **စတုဗ္ဗိဓပရိယေသာ** ။ ဆန္ဒာဒယော **အဂတိ**။ စီဝရာဒီသု ပစ္စယေသု လောဘာ **စတ္တာရော တဏှုပဟုပဟာ** ။ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃသိက္ခာသု ကင်္ခာ, သဗ္ရဟ္မစာရီသု ကောပေါ စ **ပဉ္စ စေတောခိလာ**။ ကာမေ ကာယေ ရူပေ စ အဝီတရာဂတာ, ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေယျသုခါဒိအနုယောဂေါ, အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗ္ရဟ္မစရိယစရဏဉ္စ **ပဉ္စ စေတောဝိနိဗန္ဓာ**။ ရူပါဘိနန္ဒနာဒယော **ပဉ္စ အဘိနန္ဒနာ** ။ ကောဓမက္ခဣဿာသာဌေယျပါပိစ္ဆတာသန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသာ **ဆ ဝိဝါဒမူလာနိ**။ ရူပတဏှာဒယော **ဆ တဏှာကာယာ**။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော အဋ္ဌမဂ္ဂင်္ဂပဋိပက္ခာ **မိစ္ဆတ္တာ** ။ တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ, ပရိယေသနံ ပဋိစ္စ လာဘော, လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော, တံ ပဋိစ္စ ဆန္ဒရာဂေါ, တံ ပဋိစ္စ အဇ္ဈောသာနံ, တံ ပဋိစ္စ ပရိဂ္ဂဟော, တံ ပဋိစ္စ မစ္ဆရိယံ, တံ ပဋိစ္စ အာရက္ခာ, အာရက္ခာဓိကရဏံ ဒဏ္ဍာဒါနာဒိ အနေကာကုသလရာသီတိ **နဝ တဏှာမူလကာ** ဓမ္မာ။ ပါဏာတိပါတာဒယော **ဒသ အကုသလကမ္မပထာ**။ စတ္တာရော သဿတတအာ တထာ ဧကစ္စသဿတတအာ အန္တာနန္တိကာ အမရာဝိက္ခေပိကာ ဒွေ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ သောဠသ သညီတအာ အဋ္ဌ အသညီတအာ အဋ္ဌ နေဝသညီနာသညီတအာ သတ္တ ဥစ္ဆေဒတအာ ပဉ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနတအာတိ ဧ တာနိ **ဒွတသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ** ။ ရူပတဏှာဒိဆတဏှာ ဧဝ ပစ္စေကံ ကာမတဏှာဘဝတဏှာဝိဘဝတဏှာဝသေန အဋ္ဌာရသ ဟောန္တိ, တာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓရူပါဒီသု ပဝတ္တိဝသေန ဆတ္တိံသ, ပုန ကာလတ္တယဝသေန **အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ** ဟောန္တိ။ **ပဘေဒ**-သဒ္ဒံ ပစ္စေကံ သမ္ဗန္ဓိတွာ လောဘပ္ပဘေဒအေတိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗဒရထပရိဠာဟကိလေသသတသဟဿာနီ**တိ သဗ္ဗာနိ သတ္တာနံ ဒရထသဒ္ဒါတပရိဠာဟကရာနိ ကိလေသာနံ အနေကာနိ သတသဟဿာနိ, အာရမ္မဏာဒိဝိဘာဂတော ပဝတ္တိအာကာရဝိဘာဂတော စ နေသံ ဧဝံ ပဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဉ္စ မာရေ အဘဉ္ဇီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိဿယာန** န္တိ ဥပဒ္ဒဝါနံ။

ဧဝံ ဘဂ္ဂဝါ ဘဂ္ဂဝါတိ ဒွိန္နံ ပဒါနံ အတ္ထံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ တေဟိ ဒွီဟိ ဂဟိတမတ္ထံ ဒဿေတုံ **ဘဂ္ဂဝန္တတာယ စဿာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သတပုညဇလက္ခဏဓရဿာ** တိ အနေကသတပုညနိဗ္ဗတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏဓရဿ ဘဂဝတော။ **သကစိတ္တေ ဣဿရိယံ** နာမ ပဋိက္ကူလာဒီသု အပ္ပဋိက္ကူလသညိတာဒိဝသပ္ပဝတ္တိ ယာ စေဝ စေတောသမာဓိဝသေန စ အတ္တနော စိတ္တဿ ဝသီဘာဝါပါဒနမေဝ။ **အဏိမာ လဃိမာဒိက** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မဟိမာ ပတ္တိ ပါကမ္မံ ဤသိတာ ဝသိတာ ယတ္ထကာမာဝသာယိတာတိ ဣမေ ဆပိ သင်္ဂဟိတာ။ တတ္ထ ကာယဿ အဏုဘာဝကရဏံ **အဏိမာ**။ အာကာသေ ပဒသာ ဂမနာဒိအရဟဘာဝေန လဟုဘာဝေါ **လဃိမာ**။ ကာယဿ မဟန္တတာပါဒနံ **မဟိမာ**။ ဣဋ္ဌဒေသဿ ပါပုဏနံ **ပတ္တိ** ။ အဓိဋ္ဌာနာဒိဝသေန ဣစ္ဆိတတ္ထနိပ္ဖာဒနံ **ပါကမ္မံ** ။ သယံဝသိတာ ဣဿရဘာဝေါ **ဤသိတာ**။ ဣဒ္ဓိဝိဓေ ဝသီဘာဝေါ **ဝသိတာ**။ အာကာသေန ဝါ ဂစ္ဆတော, အညံ ဝါ ကိဉ္စိ ကရောတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝေါသာနပ္ပတ္တိ **ယတ္ထကာမာဝသာယိတာ,** "ကုမာရကရူပါဒိဒဿန"န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗာကာရပရိပူရိ**တိ သဗ္ဗေသံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ သောဘာ။ **အတ္ထီ** တိ အနုဝတ္တတိ။ လဟုသာဓနံ တံ တံ ကာလိကံ ဣစ္ဆိတံ, ဂရုသာဓနံ စိရကာလိကံ ဗုဒ္ဓတ္တာဒိပတ္ထိတံ ။ **ဘဂ အဿ သန္တီတိ ဘဂဝါ** တိ ဣဒံ သဒ္ဒသတ္ထနယေန သိဒ္ဓံ, သေသံ သဗ္ဗံ နိရုတ္တိနယေန သိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပီဠနသင်္ခတသန္တာပဝိပရိဏာမဋ္ဌေနာ တိအာဒီသု ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌောတိအာဒိနာ အတ္ထ-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ တတ္ထ အတ္တနော သဘာဝေန ပီဠနလက္ခဏံ ဒုက္ခံ။ တဿ ယော ပီဠနမေဝ အတ္ထော "ပီဠနဋ္ဌော"တိ ဝုစ္စတိ, သော သဘာဝေါ။ ယသ္မာ ပန တံသမုဒယေန သင်္ခတံ, တသ္မာ **သင်္ခတဋ္ဌော** သမုဒယဒဿနေန အာဝိဘူတော။ ယသ္မာ စ မဂ္ဂေါ ကိလေသသန္တာပဟရတ္တာ သုသီတလော, တသ္မာဿ မဂ္ဂဒဿနေန **သန္တာပဋ္ဌော** အာဝိဘူတော တပ္ပဋိယောဂတ္တာ။ အဝိပရိဏာမဓမ္မဿ ပန နိရောဓဿ ဒဿနေန **ဝိပရိဏာမဋ္ဌော** အာဝိဘူတော တိ။ ဧဝံ သဘာဝဓမ္မဿ သကဘာဝတော ဣတရသစ္စတ္တယနိဝတ္တိတော စ ပရိကပ္ပေတဗ္ဗတ္တာ စတ္တာရော အတ္ထာ ဝုတ္တာ။ သမုဒယဿ ပန ရာသိကရဏတော **အာယူဟနဋ္ဌော** သဘာဝေါ, တဿေဝ ဒုက္ခဒဿနေန **နိဒါနဋ္ဌော** အာဝိဘူတော။ ဝိသံယောဂဘူတဿ နိရောဓဿ ဒဿနေန **သံယောဂဋ္ဌော** ။ နိယျာနဘူတဿ မဂ္ဂဿ ဒဿနေန **ပလိဗောဓဋ္ဌော** အာဝိဘူတော။

နိရောဓဿ ပန **နိဿရဏဋ္ဌော** သဘာဝေါ, တဿေဝ သမုဒယဒဿနေန **ဝိဝေကဋ္ဌော** အာဝိဘူတော။ သင်္ခတဿ မဂ္ဂဿ ဒဿနေန **အသင်္ခတဋ္ဌော,** ဝိသယဘူတဿ မရဏဓမ္မဿ တ ဒုက္ခဿ ဒဿနေန **အမတဋ္ဌော**။ မဂ္ဂဿ ပန **နိယျာနဋ္ဌော** သဘာဝေါ, တဿေဝ သမုဒယဒဿနေန ဒုက္ခဿေတယံ ဟေတု, နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာ ပန အယမေဝ ဟေတူတိ **ဟေတွဋ္ဌော,** အတိသုခုမနိရောဓဒဿနေန ဣမမေဝ ဒဿနန္တိ **ဒဿနဋ္ဌော,**

အဓိကပဏ္ဏာသဿ ဒုက္ခဿ ဒဿနေန **အဓိပတေယျဋ္ဌော** အာဝိဘူတော။ ဧတေ ဧဝ စ ပီဠနာဒယော သောဠသ အာကာရာတိ ဝုစ္စန္တိ။

ကာမေဟိ ဝိဝေကဋ္ဌကာယတာ **ကာယဝိဝေကော**။ နီဝရဏာဒီဟိ ဝိဝိတ္တာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော **စိတ္တဝိဝေကော**။ ဥပဓီယန္တိ ဧတ္ထ ယထာသကံ ဖလာနီတိ ဥပဓယော, ပဉ္စကာမဂုဏသင်္ခာတကာမခန္ဓကိလေသအဘိသင်္ခါရာ, တေဟိ စတူဟိ ဝိဝိတ္တံ နိဗ္ဗာနံ **ဥပဓိဝိဝေကော** နာမ။

အနုတ္တာနုပဿနာယ ပဋိလဒ္ဓေ ဒုက္ခာနိစ္စာနုပဿနာဟိ စ ပဋိလဒ္ဓေ အရိယမဂ္ဂေ အာဂမနဝသေန ယထာက္ကမံ **သုညတအပ္ပဏိဟိတအနိမိတ္တဝိမောက္ခ** သညံ ပဋိလဘတိ, ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဟိ ဧသ ဝိမောက္ခောတိ။

ယထာ လောကေ ဧကေကပဒတော ဧကေကမက္ခရံ ဂဟေတွာ "မေခလာ"တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပီတိ အတ္ထော။ **မေဟနဿာ**တိ ဂုယှဟပ္ပဒေသဿ။ **ခဿာ** တိ ဩကာသဿ။

သဟ ဒေဝေဟီတိအာဒီသု သဟ ဒေဝေဟိ ဝတ္တတီတိ **သဒေဝကော** လောကော။ **တံ သဒေဝကန္တိ**အာဒိနာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သဒေဝကဝစနေနာ**တိ သဒေဝက-သဒ္ဒေ ဝိသေသနဘာဝေန ဌိတဒေဝဝစနေန။ တဿာပိ သဒေဝကပဒေ အန္တောဘူတတ္တာ အဝယဝေ သမုဒာယောပစာရဝသေန တေဟာရော ကတော။ ဣတရထာ တေန ဒေဝဝိသိဋ္ဌလောကဿေဝ ဂဟဏတော ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ န သိယာ, ဧဝံ ဥပရိပိ။ **သမာရကဝစနေန** မာရသဒ္ဒေန တေန သဟစရိတာ သဗ္ဗေ ဝသဝတ္တိဒေဝတ စ ဂဟိတာတိ အာဟ "ဆဋ္ဌကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏ"န္တိ။ ဗြဟ္မကာယိကာ နာမ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိကာ။ တေ အာဒိ ယေသံ အာရုပ္ပပရိယန္တာနံ ဗြဟ္မာနံ တေသံ ဗြဟ္မာနံ ဂဟဏံ **ဗြဟ္မကာယိကာဒိဗြဟ္မဂ္ဂဟဏံ**။ လောက-သဒ္ဒဿ ဩကာသလောကာဒီနမ္ပိ သာဓာရဏတ္တာ သတ္တလောကာဝေဏိကမေဝ ပဇာဂဟဏံ ကတန္တိ အာဟ "ပဇာဝစနေန သတ္တလောကဂ္ဂဟဏ"န္တိ။ သဒေဝကာဒိဝစနေန ဥပပတ္တိဒေဝတနံ, သဿမဏဝစနေန ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတနဉ္စ ဂဟိတတ္တာ အာဟ "သဒေဝမနုဿဝစနေန သမ္မုတိဒေဝအဝသေသမနုဿဂ္ဂဟဏ"န္တိ။ တတ္ထ **သမ္မုတိဒေဝတ** ရာဇာနော, **အဝသေသမနုဿာ** သမ္မုတိဒေဝသမဏဗြာဟ္မဏေဟိ အဝသိဋ္ဌာ။ သတ္တလောကာဝေဏိကဿ ပဇာသဒ္ဒဿ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ သဒေဝကံ လောကန္တိ ဧတ္ထ လောကသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ဩကာသလောကမေဝ နိယမေတီတိ အာဟ "တီဟိ ပဒေဟိ ဩကာသလောကော"တိ။ ဣဒဉ္စ သဒေဝကာဒိပဒတ္တယဝစနီယဿ ပဓာနတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဩကာသလောကဝိသေသနဿ ပနေတ္ထ ဒေဝမာရာဒိသတ္တလောကဿာပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ သာမတ္ထိယတော ဂမ္ယမာနတ္တာ သပုတ္တော အာဂတောတိအာဒီသု ပုတ္တာဒီနံ ဝိယ။ ဣမသ္မိဉ္စ နယေ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ ဩကာသလောကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ သဒေဝမနုဿံ ပဇဉ္စာတိ **စ**-ကာရံ အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ, ဩကာသသတ္တလောကာနံ ဂဟဏေန စေတ္ထ တဒုဘယသမ္မုတိနိမိတ္တဘူတော သင်္ခါရလောကောပိ တဒဝိနာဘာဝတော ဂဟိတော ဧတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အပရေ ပန "သဒေဝကန္တိအာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ သတ္တလောကော ဝ အတ္တနော အဝယဝဘူတဒေဝတဒိဝိသေသနေဟိ ဝိသေသေတွာ ဂဟိတော, တဂ္ဂဟဏေန တအာဓာရော ဩကာသလောကော, တဒုဘယပညတ္တိဝိသယော သင်္ခါရလောကော စ ဂဟိတာ ဧဝ ဟောန္တီ"တိ ဝဒန္တိ။ တေသဉ္စ ပဇန္တိ ဣဒံ လောကသဒ္ဒဿ ဝိသေသနံ ကတွာ သဒေဝကံ ပဇံ လောကံ။ပေ.။ သဒေဝမနုဿံ ပဇံ လောကန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အရူပာဝစရလောကော ဂဟိတော ဟရိသေသညာယေန ဣတရေသံ ပဒန္တရေဟိ ဂဟိတတ္တာ။ မာရဂ္ဂဟဏေန တပ္ပဓာနာ တံသဒိသာ စ ဥပပတ္တိဒေဝတ သင်္ဂယှန္တီတိ အာဟ "ဆကာမာဝစရဒေဝလောကော"တိ။ ခတ္တိယပရိသာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိသမဏစာတုမဟာရာဇိကတာဝတိံသမာရဗြဟ္မပရိသာတိ ဣမာသု အဋ္ဌသု ပရိသာသု စာတုမဟာရာဇိကာဒီနံ စတုန္နံ ပရိသာနံ သဒေဝကာဒိပဒေဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ ဣတရ သဿမဏဗြာဟ္မဏိန္တိ ဣမိနာ သမဏပရိသာ ဗြာဟ္မဏပရိသာ စ, သဒေဝမနုဿန္တိ ဣမိနာ ခတ္တိယပရိသာ ဂဟပတိပရိသာ စ ဝုတ္တာတိ အာဟ "စတုပရိသဝသေနာ"တိ။ တဿ မနုဿလောကော ဂဟိတောတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **မနုဿလောကော** တိ မနုဿသမူဟော, တေနာဟ "အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော ဝါ"တိ။

ဝိကပ္ပန္တရံ ဒဿေန္တော အာဟ “သမ္မုတိဒေဝေဟိ တ သဟ မနုဿလောကော”တိ။ ဒေဝပဒေန သမ္မုတိဒေတ, သမဏဗြာဟ္မဏမနုဿပဒေဟိ သေသမနုဿာ စ ဂဟိတာတိ ဧဝံ ဝိကပ္ပဒွယေပိ မနုဿံ ပဇံ မနုဿိ ပဇန္တိ ပဇာ-သဒ္ဒံ မနုဿ-သဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ တံ ပုန သဟ ဒေဝေဟိ ဝတ္တတီတိ သဒေဝ, ပဇာ။ သဒေဝ စ သာ မနုဿာ စာတိ သဒေဝမနုဿာ, တံ သဒေဝမနုဿံ ပဇံ။ ပုန ကိံ ဘူတံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိန္တိ ဧဝံ ယထာ ပဇာသဒ္ဒေန မနုဿာနည္ဉေဝ ဂဟဏံ သိယာ, တထာ နိဗ္ဗစနံ ကာတဗ္ဗံ, ဣတရထာ မနုဿာနည္ဉေဝ ဂဟဏံ န သမ္ပဇ္ဇတိ သဗ္ဗမနုဿာနံ ဝိသေသနဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ အညပဒတ္ထဘူတဿ ကဿစိ မနုဿဿ အဘာဝ။ ဣအနိ ပဇန္တိ ဣမိနာ အဝသေသနာကဒိသတ္တေပိ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေတုကာမော အာဟ “အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော တ”တိ။ ဧတ္ထာပိ စတုပရိသဝသေန အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော သမ္မုတိဒေဝမနုဿေဟိ တ သဟ အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဧတ္တာဝတာ ဘာဂသော လောကံ ဂဟေတွာ ယောဇနံ ဒဿေတွာ ဣအနိ ဧကေကပဒေန အဘာဂသော သဗ္ဗလောကာနံ ဂဟဏပက္ခေပိ တဿ တဿ ဝိသေသနဿ သဗ္ဗလတံ ဒဿေတုံ **အပိ စေတ္ထာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော**တိ ဥက္ကဋ္ဌာနံ ဒေဝဂတိပရိယာပန္နာနံ ပရိစ္ဆိန္နဝသေန ဇာနနဝသေန ကိတ္တိသဒ္ဒော သယံ အတ္တနော အဝယဝဘူတေန သဒေဝကဝစနေန တံ သုဏန္တာနံ သာဝေန္တော အဗ္ဘုဂ္ဂတောတိ ယောဇနာ။ **အနုသန္ဓိက္ကမော** တိ အတ္ထာနည္ဉေဝ ပအနည္ဉ အနုသန္ဓာနက္ကမော, ဇာနနက္ကမောတိ အတ္ထော။

အဘိညာတိ ယ-ကာရလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ “အဘိညာယာ”တိ။ **သမန္တဘဒ္ဒကတ္တာ** တိ သဗ္ဗဘာဂေဟိ သုန္ဒရတ္တာ။ **သာသနဓမ္မော** တိ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသာသနဿ ပကာသကော ပရိယတ္တိဓမ္မော။ **ဗုဒ္ဓသုဗောဓိတတာယာ**တိ ဣဒံ တိကံ ဓမ္မဿ ဟေတုသရူပဖလဝသေန ဝုတ္တံ, တထာ နာထပဘဝတ္တိကမ္ပိ။ မဇ္ဈေ တိကဒွဝယံ ဖလဝသေနေဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကိစ္စသုဒ္ဓိယာ** တိ ဓမ္မံ သုတွာ ယထာသုတဝသေန ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ သုပ္ပဋိပတ္တိသင်္ခာတကိစ္စသုဒ္ဓိယာ။

ဣအနိ အာဒိကလျာဏာဒိပ္ပကာရမေဝ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဘဂဝ သောတူနံ ယံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဉ္စ ပကာသေတိ, တပ္ပကာသကဿ ဗြဟ္မစရိယပဒဿ **သာတ္ထ** န္တိအာဒီနိ ပအနိ ဝိသေသနဘာဝေန ဝုတ္တာနိ, န ဓမ္မပဒဿာတိ ဒဿနမုခေန နာနပ္ပကာရတော အတ္ထံ ဝိဝရိတုကာမော **သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနန္တိ ဧဝမာဒီသု ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တိဿော သိက္ခာ သကလော စ တန္တိဓမ္မော **သာသနဗြဟ္မစရိယံ** နာမ။ ဘဂဝ ဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သီလာဒိကေ ဝိယ တပ္ပကာသကံ တန္တိဓမ္မမ္ပိ ပကာသေတိ ဧဝ သဒ္ဒတ္ထသမုအာယတ္တာ ပရိယတ္တိဓမ္မဿ။ **ယထာနုရူပ** န္တိ ယထာရဟံ။ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတဉ္ဟိ သာသနဗြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဉ္စ အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ သမ္ပန္နတ္ထတာယ, ဥပရူပရိ အဓိဂန္တဗ္ဗဝိသေသသင်္ခာတအတ္ထသမ္ပတ္တိယာ စ သဟ အတ္ထေန ပယောဇနေန ဝတ္တတီတိ သာတ္ထမေဝ, န တု သဗျဉ္ဇနံ, တန္တိဓမ္မသင်္ခာတံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ ယထာဝုတ္တေန အတ္ထေန သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနဉ္စ။ ကိရာတာဒိမိလက္ခဝစနာနမ္ပိ သာတ္ထသဗျဉ္ဇနတ္တေ သမာနေပိ ဝိသိဋ္ဌတ္ထဗျဉ္ဇနယောဂံ သန္ဓာယ သဟတ္တော ဒေဝဒတ္တော သဝိတ္တောတိအာဒိ ဝိယ “သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇန”န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ “အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ သာတ္ထံ, ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ သဗျဉ္ဇန”န္တိ။ တတ္ထ ယံ အတ္ထံ သုတွာ တထာ ပဋိပဇ္ဇန္တာ သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယံ ဟပုဏန္တိ, တဿ တာဒိသသမ္ပတ္တိ **အတ္ထသမ္ပတ္တိ** နာမ, သမ္ပန္နတ္ထတာတိ အတ္ထော။ **ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိ** နာမ သိထိလဓနိတာဒိဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏာယ မာဂဓိကာယ သဘာဝနိရုတ္တိယာ ဂမ္ဘီရမ္ပိ အတ္ထံ ဥတ္တာနံ ကတွာ ဒဿနသမတ္ထတာ သမ္ပန္နဗျဉ္ဇနတာတိ အတ္ထော။

ဣအနိ **နေတ္တိပ္ပကရဏနယေနာ** ပိ (နေတ္တိ ၄ ဒွတဒသပဒ) အတ္ထံ ဒဿေတုံ **သင်္ကာသနာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သင်္ခေပတော ကာသီယတိ ဒီပီယတီတိ **သင်္ကာသန** န္တိ ကမ္မသာဓနဝသေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဧဝံ သေသေသုပိ။ ပဌမံ ကာသနံ **ပကာသနံ**။ ဥဘယမ္ပေတံ ဥဒ္ဒေသတ္ထဝစနသင်္ခာတဿ ဝိတ္ထာရဝစနံ။ သကိံ ဝုတ္တဿ ပုန ဝစနဉ္စ **ဝိဝရဏဝိဘဇနာနိ**။ ဥဘယမ္ပေတံ နိဒ္ဒေသတ္ထဝစနံ။ ဝိဝဋဿ ဝိတ္ထာရတရာဘိဓာနံ ဝိဘတ္တဿ စ ပကာရေဟိ ဉာပနံ **ဥတ္တာနီကရဏပညတ္တိယော**။ ဥဘယမ္ပေတံ ပဋိနိဒ္ဒေသတ္ထဝစနသင်္ခာတဿ ဝိတ္ထာရဝစနံ။ **အတ္ထပဒသမာယောဂတော**တိ ယထာဝုတ္တာနိ ဧဝ ဆ ပအနိ ပရိယတ္တိယာ အတ္ထဝိဘာဂတ္တာ အတ္ထပအနိ, တေဟိ သဟိတတာယ အတ္ထကောဋ္ဌာသယုတ္တတ္တာတိ အတ္ထော။ အပရိယောသိတေ ပဒေ အာဒိမဇ္ဈဂတဝဏ္ဏော **အက္ခရံ,** ဧကက္ခ

ရံ, ပဒံ တ အက္ခရံ။ ဝိဘတ္တိယန္တံ **ပဒံ**။ ပအာဘိဟိတံ အတ္ထံ ဗ္ယဉ္ဇေတီတိ **ဗ္ယဉ္ဇနံ,** တက္ကံ။ ကထိတဿေဝတ္ထ ဿ အနေကဝိဓေန ဝိဘာဂကရဏံ **အာကာရော** နာမ။ အာကာရာဘိဟိတဿ နိဗ္ဗစနံ **နိရုတ္တိ** ။ နိဗ္ဗစနတ္ထဝိတ္ထာ ရော **နိဒ္ဒေသော** ။ အထ ဝါ "အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ, ပဒေဟိ ပကာသေတိ, ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝိဝရတိ, အာကာရေဟိ ဝိ ဘဇတိ, နိရုတ္တီဟိ ဥတ္တာနိံ ကရောတိ, နိဒ္ဒေသေဟိ ပညပေတီ"တိ ဝစနတော သင်္ကာသနပကာသနသင်္ခာတဥဒ္ဒေ သတ္ထတစကာနိ ဝစနာနိ အက္ခရပဒါနိ နာမ။ ဝိဝရဏဝိဘဇနသင်္ခာတနိဒ္ဒေသတ္ထတစကာနိ ဝစနာနိ ဗျဉ္ဇနာကာရာ နာမ။ ဥတ္တာနီကရဏပညတ္တိသင်္ခာတပဋိနိဒ္ဒေသတ္ထတစကာနိ ဝစနာနိ နိရုတ္တိနိဒ္ဒေသာ နာမ, တေသံ သမ္ပတ္တိယာ သဗျဉ္ဇနန္တိ အတ္ထော။

အတ္ထဂမ္ဘီရတာ တိအာဒီသု **အတ္ထော** နာမ တန္တိအတ္ထော, ဟေတုဖလံ ဝါ။ **ဓမ္မော** နာမ တန္တိ, ဟေတု ဝါ။ **ဒေသနာ** နာမ ယထာဓမ္မံ ဓမ္မာဘိလာပေါ။ **ပဋိဝေဓော** နာမ ယထာဝုတ္တအတ္ထာဒီနံ အဝိပရီတာဝဗောဓော။ တေ ပနေ တေ အတ္ထာဒယော ယသ္မာ သသာဒီဟိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒော မန္ဒဗုဒ္ဓီဟိ ဒုက္ခောဂါဟာ အလဗ္ဘနေယျပတိဋ္ဌာ စ, တသ္မာ **ဂမ္ဘီရာ** ။ တေသု ပဋိဝေဓဿာပိ အတ္ထသန္နိဿိတတ္တာ အတ္ထသဘာဝတ္တာ စ ဝုတ္တံ "အတ္ထဂမ္ဘီ ရတာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာဟိ သာတ္ထ"န္တိ။ ဓမ္မဒေသနာနံ အတ္ထသန္နိဿိတတ္တေပိ သယံ ဗျဉ္ဇနရူပတ္တာ ဝုတ္တံ "ဓမ္မဂမ္ဘီရတာဒေသနာဂမ္ဘီရတာဟိ သဗျဉ္ဇန"န္တိ။ ယထာဝုတ္တအတ္ထာဒီသု ပဘေဒဂတာနိ ဉာဏာနိ **အတ္ထပဋိ သမ္ဘိဒာ**ဒယော။ တတ္ထ **နိရုတ္တိ** တိ တန္တိပဒါနံ နိဒ္ဓါရေတွာ ဝစနံ, နိဗ္ဗစနန္တိ အတ္ထော။ တီသု ပဋိသမ္ဘိဒါသု ဉာဏံ **ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ** ။ လောကိယာ သဒ္ဒေယျဝစနမုခေနေဝ အတ္ထေသု ပသီဒန္တိ, န အတ္ထမုခေနာတိ အာဟ **သဒ္ဒေယျတော** တိအာဒိ။ **ကေဝလ**သဒ္ဒော သကလာဓိဝစနန္တိ အာဟ "သကလပရိပုဏ္ဏဘာဝေနာ"တိ။ **ဗြဟ္မစရိ ယ**-သဒ္ဒော ဣဓ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သကလံ သာသနံ ဒီပေတီတိ အာဟ **သိက္ခတ္တယပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ** တိအာဒိ။

ယထာဝုတ္တမေဝတ္ထံ အပရေနာပိ ပရိယာယေန ဒဿေတုံ **အပိ စာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သနိဒါနန္တိ** ဒေသ ကာလာဒိဒီပနေန နိဒါနဝစနေန သနိဒါနံ။ **သဉပ္ပတ္တိက** န္တိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိအာဒိယုတ္တိယုတ္တံ။ တတ္ရာယံ ဟဋ္ဌိယောဇ နာက္ကမော – "ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော သမဏော ခလု ဘော။ပေ။ ဝိဟရတီ"တိ စ, "တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ 'ဣတိပိ သော။ပေ။ ပဝေဒေတီ'တိ ဧဝံ ကလ္ယာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော"တိ စ, "သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ပေ။ ပရိယောသာနကလ္ယာဏံ, ဒေသေန္တော စ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနာဒိဂုဏသံယုတ္တံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီ"တိ စ, "သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ"တိ စ အဿောသိ, သုတွာ စ အထ ခေါ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မ ဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီတိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန ကိဉ္စာပိ "ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု ဟောတီတိ ဧဝံ အဇ္ဈာသယံ ကတွာ အထ ခေါ ဝေရဉ္ဇော။ ပေ။ ဥပသင်္ကမီ"တိ ဧဝံ သာဓု ခေါ ပနာတိအာဒိဟဒဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပရိဝိတက္ကနဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ ဗြဟ္မစ ရိယံ ပကာသေတီတိ ပအာနန္တရမေဝ အဿောသီတိ ပဒံ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ ဝိယ ပညာယတိ, တထာပိ "သာဓု ခေါ ပန တ ထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ"တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနိဒဿနတ္ထေန ဣတိ-သဒ္ဒေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝုတ္တတ္တာ ပန အညတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒဿ အဒဿနတော စ အထ ခေါ ဝေရဉ္ဇောတိအာဒိနာ ကတ္တဗ္ဗန္တရဒဿနမုခေန ဟဋ္ဌိယာ ပကာရန္တရေ ပဝတ္တိတော စ ယထာဝုတ္တဝသေနေဝ "သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟော တီ"တိ ဝစနာနန္တရမေဝ အဿောသီတိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓနံ ယုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာစရိယေန ဟိ ဗြာဟ္မဏဿ အတ္တနာ သုတဝသေနေဝ အဇ္ဈာသယော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပသင်္ကမနဟေတုဒဿနမုခေန **ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု ဟောတီတိ ဧဝံ အဇ္ဈာသယံ ကတွာ**တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂. **သီတောဒကံ ဝိယ ဥဏှောဟာဒကေနာ**တိ ဣဒံ ဥက္ကမေန မုခာရုဠှဝသေန ဝုတ္တံ, အနုပသန္တသဘာဝတာယ ဗြာဟ္မဏဿေဝ ဥဏှောဟာဒကံ ဝိယ သီတောဒကေနာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, ဉာဏတေဇယုတ္တတာယ တ ဘဂ ဝါ ဥဏှောဟာဒကောပမောတိ ကတွာ တဗ္ဗိရဟိတံ ဗြာဟ္မဏံ သီတောဒကံ ဝိယ ကတွာ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ ဗံ။ **ဧကီဘာဝ**န္တိ သမ္မောဒနကိရိယာယ ဧကရူပတံ။ **ယာယာ**တိအာဒီသု ယာယ ကထာယ သမ္မောဒိ ဗြာဟ္မဏော, တံ သ မ္မောဒနီယံ ကထန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ခမနီယ**န္တိ ဒုက္ခဗဟုလံ ဣဒံ သရီရံ, ကစ္စိ ခမိတုံ သက္ကုဏေယျံ။ **ယာပနီယ** န္တိ စိရပ္ပဗန္ဓသင်္ခာတာယ ယာပနာယ ယာပေတုံ သက္ကုဏေယျံ။ ရောဂဘာဝေန **အပ္ပာဗာဓံ** ။ ဒုက္ခဇီဝိတာဘာဝေန **အပ္ပာတင်္ကံ** ။ တံတံကိစ္စကရဏတ္ထာယ လဟုံ အကိစ္ဆေန ဥဋ္ဌာတုံ ယောဂ္ဂတာယ **လဟုဋ္ဌာနံ။ ဗလ** န္တိ သရီရဿ

သဗ္ဗကိစ္စကဥ္စမံ ဗလံ ကစ္စိ အတ္တိတိ ပုစ္ဆတိ။ **ဖာသုဝိဟာရောတိ** သုခဝိဟာရော။ သရဏီယမေဝ ဒီဃံ ကတွာ "သာရဏီယ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ "သရိတဗ္ဗဘာဝတော စ သာရဏီယ"န္တိ။ **ပရိယာယေဟီတိ** ကာရဏေဟိ။

ဘာဝေတိ ကိရိယာ, တဿာ ဝတ္တမာနော နပုံသက-သဒ္ဒော **ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော** နာမ, ကိရိယာဝိသေသနသဒ္ဒေတိ အတ္ထော။ ဧကမန္တေ ဧကဿ အန္တေ ယုတ္တပ္ပဒေသေတိ အတ္ထော။ **ခဏ္ဍိစ္စာဒိဘာဝ** န္တိ ခဏ္ဍိတဒန္တပလိတကေသာဒိဘာဝံ။ **ရာဇပရိဝဋ္ဋေ** တိ ရာဇူနံ ပရိဝတ္တနံ, ပဋိပာဋိယာတိ အတ္ထော။ ပုရာတနစ္စကုလပ္ပသုတတာယ ဇိဏ္ဏတာ, န ဝယသာတိ အာဟ "စိရကာလပ္ပဝတ္တကုလန္ဝယေ"တိ။ ဝိဘဝေန မဟန္တတ္တံ လာတိ ဂဏှာတီတိ မဟလ္လကောတိ အာဟ "ဝိဘဝမဟတ္တတာယ သမန္နာဂတေ"တိ။ **ဝိဘာဝနေ နာမ အတ္တေ** တိ ပကတိဝိဘာဝနသင်္ခါတေ အတ္ထော။ န အဘိတဒေတိ တတိ အဘိတဒေတဗ္ဗန္တိ န သလ္လက္ခေတိ, ဇံ အသလ္လက္ခဏပကတိကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရူပံ နိစ္စံ တ အနိစ္စံ တတိ တ္တောပိ နိစ္စပကတိကံ အနိစ္စပကတိကံ တတိ အတ္ထော။ **အနိစ္စံ တ** တိ တ္တေ **တ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏတ္ထော။

သမ္ပတိဇာတော တိ မုဟုတ္တဇာတော, ဇာတသမနန္တရမေဝတိ အတ္ထော။ **သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂန္တွာ။ပေ။ ဩလောကေသီ**တိ တ္တေ ဒ္ဓတရံ ပိဓာယ နိက္ခန္တောတိအာဒီသု ဝိယ ဂမနတော ပုရေ ကတမ္ပိ ဩလောကနံ ပစ္ဆာ ကတံ ဝိယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဩလောကေသီ**န္တိ စ လောကဝိဝရဏပဋိဟာရိယေ ဇာတေ မံသစက္ခုနာ တေလောကေသီတိ အတ္ထော။ **သေဋ္ဌော** တိ ပသတ္တတရော။ **ပတိမာနေသီ**တိ ပူဇေသိ။ **အာသဘိ**န္တိ ဥတ္တမံ။

၃. **တံ ဝစနန္တိ** နာဟံ တံ ဗ္ရာဟ္မဏာတိအာဒိဝစနံ။ **အညာယ သဏ္ဌဟေယျာ** တိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟေယျ။ **ဇာတိဝသေနာ**တိ ခတ္တိယာဒိဇာတိဝသေန။ **ဥပပတ္တိဝသေနာ** တိ ဒေဝေသု ဥပပတ္တိဝသေန။ **အာဝိဋ္ဌာ** တိ အာကဥ္ဆိတ္ဝာ။ ယဿ အဘိတအာဒိကရဏသင်္ခါတဿ သာမဂ္ဂိရသဿ ဘဂဝတိ အဘာဝံ မညမာနော ဗြာဟ္မဏော "အရသရူပေ"တိ အာဟ, တဗ္ဗိဓုရဿ ရူပတဏှာဒိကဿေဝ သာမဂ္ဂိရသဿ အဘာဝေန ဘဂဝတ "အရသရူပေ"တိ ဒဿေတုံ သာမဂ္ဂိရသသဒ္ဒဿ ရူပရသာဒီသု ဝတ္တနပ္ပကာရံ ဒဿေန္တော အာဟ **ဝတ္ထာရမ္မဏာဒီ** တိအာဒိ။

တာလာဝတ္ထုကတာတိ ဥစ္ဆိန္နမူလာနံ တာလာနံ ဝတ္ထု ဝိယ နေသံ ရူပရသာဒီနံ ဝတ္ထု စိတ္တသန္တာနံ ကတန္တိ ကမသဒ္ဒ္ဓ မိံ အတ္တေ မဇ္ဈေပဒလောပံ ဒီဃဥ္စ ကတွာ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **တာလဝတ္ထု ဝိယာ**တိအာဒိ။ တာလဝတ္ထု ဝိယ ယေသံ ဝတ္ထု ကတံ တေ တာလာဝတ္ထုကတာတိ ဝိသေသနဿ ပရနိပါတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ကတတာလဝတ္ထုကာတိ အတ္ထော။ မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလောယေဝ ပတ္တဖလာဒီနံ အကာရဏတာယ အဝတ္ထုတိ တာလာဝတ္ထု, တံ ဝိယ ယေသံ ဝတ္ထု ကတံ တေ ရူပရသာဒယော တာလာဝတ္ထုကတာ, အဃံ အညပဒတ္တဝသေန အတ္ထက္ကမော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သုဂမောတိ ဝိသေသမတ္တံ ဒဿေန္တော အာဟ "မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ကတာ"တိ။ ဧတ္တ မတ္ထကသဒိသေသု ရူပရသာဒီသု ရာဂေသု ဆိန္နေသုပိ တဗ္ဗတ္ထုဘူတဿ တာလာဝတ္ထုသဒိသဿ စိတ္တသန္တာနဿ ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနဋ္ဌာနံ ဥပပန္နမေဝ ဟောတိ။ ယထာရုတတော ပန ဝိသေသနသမာသဝသေန အတ္တေ ဂယှမာနေ ရူပရသာဒီနံ တာလာဝတ္ထုသဒိသတာယ ဌာနံ အာပဇ္ဇတိ။ ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.၃) တေဝံ အဒေသံ ပရိဟရိတုံ ရူပရသာဒီနံ ကုသလာကုသလတ္တံ ဝုတ္တံ, တံ တေ တထာဂတဿ ပဟီနာတိအာဒိဟဋ္ဌိယာ, ကာမသုခဿာဒသင်္ခါတာ ရူပရသာတိအာဒိ အဋ္ဌကထာယ စ န သမေတိ, ခီဏာသဝတနမ္ပိ ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ကုသလာကုသလာနံ ဖလုပ္ပတ္တိတော တေသံ မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလသဒိသတာပိ န ယုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အထ တ မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလဿ ဌိတံ အဋ္ဌိတဥ္စ အမနသိကတွာ ပုန အနုပ္ပတ္တိမြေတာသဒိသမတ္တံ ဥပမေတွာ တာလာဝတ္ထု ဝိယ ကတာတိ ဝိသေသနသမာသဝသေန အတ္ထဂ္ဂဟဏေပိ န ကောစိ ဒေသော။ **အနု**-သဒ္ဒော ပစ္ဆာတိ အတ္တေ ဝတ္တတီတိ အာဟ **ပစ္ဆာဘာဝေ န ဟောတီ** တိအာဒိ။ **အနု အဘာဝံ ဂတာ**တိ ပစ္ဆာ အနုပ္ပတ္တိမြေတာဝသေန အဘာဝံ ဂတာ။ **အနုနန္တရိယာ** တိ အနု အနု ဥပရူပရိ ဝိမ္ဟယကတာတိ အတ္ထော။ **ယဥ္စ ခော တွံ ဝဒေသီ** တိ ယံ ဝန္ဒနာဒိသာမဂ္ဂီရသာဘာဝသင်္ခါတံ ကာရဏံ အရသရူပတာယ ဝဒေသိ, တံ ကာရဏံ န ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၄. **သန္ဓာယ ဘာသိတမတ္ထ** န္တိ ယံ အတ္ထံ သန္ဓာယ ဗြာဟ္မဏော နိဗ္ဘောဂေ ဘဝံ ဂေါတမောတိအာဒိမာဟ, ဘဂဝတ စ ယံ သန္ဓာယ နိဗ္ဘောဂတာဒိ အတ္ထာနိ အနုဇာနာတိ, တံ သန္ဓာယ ဘာသိတမတ္ထံ။

၅. **ကုလသမုအာစာရကမ္မန္တိ** ကုလာစာရကမ္မံ။ ကာယတော ကာယဒွ္ဝါရတော ပဝတ္တံ ဒုစ္စရိတံ **ကာယဒုစ္စရိတံ။ အနေကဝိဟိတာ**တိ အနေကပ္ပကာရာ။

၆. **ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿာ** တိ ရူပါဒီသု ပဉ္စသု ကာမကောဋ္ဌာသေသု အတိဝိယ သင်္ဂဝသေန နိယုတ္တဿ ကာမရာဂဿ, ဧတေန အနာကမီနံ ဝတ္ထာဘရဏာဒီသု သင်္ဂနိကန္တိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကကာမရာဂဿ ကာမရာဂတာဘာဝံ ဒဿေတိ တဿ ရူပရာဂါဒီသု သင်္ဂဟတော။ **အဝသေသာန**န္တိ ဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာနံ ပဌမေန မဂ္ဂေန, သေသာနံ စတူဟိပိ ဥစ္ဆေဒံ ဝဒတိ, တေနာဟ "ယထာနုရူပ"န္တိ။

၇. **ဇိဂုစ္ဆတိ မညေ** တိ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝိယ, "ဇိဂုစ္ဆတီ"တိ တ သလ္လက္ခေမိ။ **အကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေနာ** တိ အညာဏသမ္ဘူတဋ္ဌေန။

၈-၁၀. **တတ္ရာ** တိ ယထာဝုတ္တေသု ဒွ္ဝီသု အတ္ထဝိကပ္ပေသု။ ပဋိသန္ဓိပရိယာယောပိ က္ကမ ဂဗ္ဘသဒ္ဒေါတိ အာဟ "ဒေဝလောကပဋိသန္ဓိပဋိလာဘာယာ"တိ။ **အပုနဗ္ဘဝဘူတာ** တိ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဓမ္မာနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ။

၁၁. **ဓမ္မဓာတု**န္တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ တဉှိ ဓမ္မေ ယာထာဝတော ဓာရေတိ ဥပဓာရေတီတိ "ဓမ္မဓာတူ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒေသနာဝိလာသပ္ပတ္တော** တိ အဘိရုစိဝသေန ပရိဝတ္တေတုံ သမတ္ထတာ ဒေသနာဝိလာသော, တံ ပတ္တော။ **ကရုဏာဝိပ္ဖာရ** န္တိ သဗ္ဗသတ္တေသု မဟာကရုဏာယ ဖရဏံ။ တာဒိဂုဏလက္ခဏမေဝ ဥပမာယ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ "ပထဝီသမစိတ္တတ"န္တိ။ တတောယေဝ အကုဇ္ဈနသဘာဝတော **အကုပ္ပဓမ္မတာ။ ဇာတိယာ အနုဂတ** န္တိ ဇာတိယာ အနုဗဒ္ဓံ။ **ဇရာယ အနုသဋ**န္တိ ဇရာယ ပလိဝေဌိတံ။ **ဝဋ္ဋခာဏုဘူတ** န္တိ ဝဋ္ဋတော ဥဒ္ဓရိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဝဋ္ဋေ နိစ္စလဘာဝေန ဌိတံ ခာဏု ဝိယ ဘူတံ။ ဇာတာနံ မစ္စာနံ နိစ္စံ မရဏတော ဘယန္တိ အာဟ **အစ္စုံ မရိတုံ** တိ အာဒိ။ **အပ္ပဋိသမံ ပုရေဇာတဘာဝ**န္တိ အသဒိသံ အရိယာယ ဇာတိယာ ပဌမဇာတဘာဝံ, သဗ္ဗဇေဋ္ဌဘာဝန္တိ အတ္ထော။

"အပီ"တိ အဝတ္တ "ပီ"တိ ဝဒန္တော **ပိ**-သဒ္ဒော ဝိသုံ အတ္ထိ နိပါတောတိ ဒဿေတိ။ **သမ္မာ အဓိသယိတာနီ**တိ ပါဒါဒီဟိ ဥပဃာတံ အကရောန္တိယာ သမ္မဒေဝ ဥပရိ သယိတာနိ, အကမ္မကဿာပိ သယတိဓာတုနော အဓိပုဗ္ဗတာယ သကမ္မကတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **နခသိခာ**တိ နခဂ္ဂါနိ။ သကုဏာနံ ပက္ခာ ဟတ္ထပါဒဋ္ဌာနိယာတိ အာဟ "သင်္ကုဋိတဟတ္ထပါဒ"တိ။ **ဗ္ဗော** တိ အာလောကဋ္ဌာနေ။ **နိက္ခမန္တာန** န္တိ နိက္ခမန္တေသု, နိဒ္ဓာရဏေ ဟေတံ သာမိဝစနံ။ **အဏ္ဍကောသ**န္တိ အဏ္ဍကပါလံ။

လောကောယေဝ **လောကသန္နိဝာသော** ။ အဗုဇ္ဈိ ဗ္ဗောတိ ရုက္ခော **ဗောဓိ,** သယံ ဗုဇ္ဈတိ, ဗုဇ္ဈန္တိ တ တေနာတိ မဂ္ဂေပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ ဗောဓိ။ ဗုဇ္ဈီယတီတိ နိဗ္ဗာနံ ဗောဓိ။ **အန္တရာ စ ဗောဓိ** န္တိ ဒုတိယမုအာဟရဏံ ဝိနာပိ ရုက္ခ-သဒ္ဒေန ဗောဓိ-သဒ္ဒဿ ရုက္ခပ္ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ။ **ဝရဘူရိမေဓသော**တိ မဟာပထဝီ ဝိယ ပတ္ထဋ္ဌပညောတိ အတ္ထော။ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေ အတ္တနာ သဟ ဝတ္တမာနံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတံ အာသဝက္ခယညာဏဉ္စေဝ က္ကတရာ ဒွ္ဝေ မဟဂ္ဂတဝိဇ္ဇာ စ တပ္ပိနိဗန္ဓကကိလေသဝိဒ္ဓံသနဝသေန ဥပ္ပာဒနတော "တိဿော ဝိဇ္ဇာ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဆအဘိညာ**တိ ဗ္ဗောပိ ဧသေဝ နယော။ **သာဝကပာရမီဉာဏ**န္တိ အဂ္ဂသာဝကေဟိ ပဋိလဘိတဗ္ဗံ သဗ္ဗမေဝ လောကိယလောကုတ္တရဉာဏံ။ **ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ** န္တိ ဗ္ဗောပိ ဧသေဝ နယော။

ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒန န္တိ ဩပမ္မတ္ထဿ ဥပမေယျေန သမံ ပဋိပါဒနံ။ **အတ္ထေနာ** တိ ဥပမေယျတ္ထေန။ **တိက္ခခရဝိပ္ပသန္နသူရဘာဝေ** တိ က္ကမိနာ သင်္ခါရုပေက္ခာပတ္တတံ ဝိပဿနာယ ဒဿေတိ။ **ပရိဏာမကာလော**တိ က္ကမိနာ ဝုဋ္ဌာနကမိနိဘာဝတပတ္တိံ။ တအာ စ သာ မဂ္ဂညာဏဂဗ္ဘံ ဓာရေန္တီ ဝိယ ဟောတီတိ အာဟ "ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလော"တိ။ **အနုပုဗ္ဗာဓိဂတေနာ** တိ ပဌမမဂ္ဂါဒိပဋိပါဋိယာ အဓိဂတေန။ **စတုရင်္ဂသမန္နာဂတ** န္တိ "ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု (မ. နိ. ၂.၁၈၄; သံ. နိ. ၂.၂၂; အ. နိ. ၂.၅; မဟာနိ. ၁၉၆), သရီရေ ဥပသုဿတု မံသလောဟိတ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တစတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယံ။

ဆန္ဒော ကာမော တိအာဒီသု ပတ္ထနာကာရေန ပဝတ္တော ဒုဗ္ဗလော လောဘော ဆန္ဒနဋ္ဌေန **ဆန္ဒော** ။ တတော ဗလဝတ ရဉ္ဇနဋ္ဌေန **ရာဂေါ**။ တတောပိ ဗလဝတရော **ဆန္ဒရာဂေါ**။ နိမိတ္တာနုဗ္ယဉ္ဇနသင်္ကပ္ပဝသေန ပဝတ္တော **သင်္

ကပ္ပော။ တတောပိ ဗလဝသင်္ကပ္ပဝသေနေဝ ပဝတ္တော **ရာဂေ**။ တတောပိ ဗလဝတရော **သင်္ကပ္ပရာဂေ** ။ သ္တတယံ ပဘေဒေ ကေဿဝ လောဘဿ ပဝတ္တိအာကာရဘေဒေန အဝတ္ထာဘေဒေန စ ဝုတ္တော။

ပဌမဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

သေယျထိဒ န္တိ တံ ကထေန္တိ အတ္တော။ **တေ**န္တိ ပုဗ္ဗပဒေယေဝ အဝဓာရဏကရဏံ, ဧတံ အတ္ထဇာတံ တ။ **တန္နိဿရဏတော**တိ တေသံ ကာမာနံ နိဿရဏတ္တာ။ **သော**တိ ဧဝ-ကာရော။ ကာမဓာတု နာမ ကာမဘဝေ, **နေက္ခမ္မ** န္တိ ပဌမဇ္ဈာနံ။ **သော**တိ နိယမော။ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိဝေကာ **တဒင်္ဂဝိဝေကာဒယော**။ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကာ **ကာယဝိဝေကာဒယော, တယော ဧဝ ဣဓ** ဈာနကထာယ, သမုစ္ဆေဒဝိဝေကာဒီနံ အသမ္ဘဝတော။ **နိဒ္ဒေသေ** တိ မဟာနိဒ္ဒေသေ။ **တတ္ထေဝ** တိ မဟာနိဒ္ဒေသေ ဧဝ။ **ဝိဘင်္ဂေ** တိ ဈာနဝိဘင်္ဂေ။ **ဧဝဉ္စ ဟိ သတီ**တိ ဥဘယေသမ္ပိ ကာမာနံ သင်္ဂဟေ သတိ။

ပုရိမေနာတိ ကာယဝိဝေကေန။ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတသ္မိံ ကာယစိတ္တဝိဝေကဒွယေ။ **ဒုတိယေနာ**တိ စိတ္တဝိဝေကေန။ **ဧတေသ**န္တိ ယထာဝုတ္တာနယေန ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမဝိဝေကဒွယဿ တစကဘူတာနံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟီတိ ဣမေသံ ပဒါနံ, နိဒ္ဓာရဏေ စေတံ သာမိဝစနံ။ **ဗာလဘာဝဿ** ဟေတုပရိစ္စာဂေတိ အနုဝတ္တတိ။ အကုသလဓမ္မော ဟိ ဗာလဘာဝဿ ဟေတု။ **အာသယပေါသန**န္တိ အာသယဿ ဝိသောဓနံ ဝဍ္ဎနဉ္စ။ ဝိဘင်္ဂေ နီဝရဏာနေဝ ဝုတ္တာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ "ဥပရိဈာနင်္ဂပစ္စနီကပဋိပက္ခဘာဝဒဿနတော"တိ။ တတ္ထ ဥပရိ သဝိတက္ကန္တိအာဒိနာ ဝုစ္စမာနာနိ ဈာနင်္ဂါနိ, တေသံ အတ္တနော ပစ္စနီကာနံ ပဋိပက္ခဘာဝဒဿနတောတိ အတ္ထော။ ဥပရိဈာနင်္ဂါနံ ပစ္စနီကပဋိပက္ခဘာဝဿ ဒဿနတောတိပိ ပာဌော။ တတ္ထ "ဥပရိ ဝုစ္စမာနဈာနင်္ဂါနံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝသေန ပဋိပက္ခဘာဝဒဿနတော"တိ "နီဝရဏာနံ တာနေဝ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တာနီ"တိပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ ။ **ပေဋ္ဌကေ**တိ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရေန ကတံ နေတ္တိပ္ပကရဏဿ ယာနုသာရိပကရဏံ, တံ ပန ပိဋကာနံ ဝဏ္ဏနာဘူတတ္တာ "ပေဋ္ဌက"န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မိန္တိ အတ္ထော။

ဝိတက္ကနံ နာမ အာရမ္မဏပရိကပ္ပနန္တိ အာဟ "ဦဟန"န္တိ။ ရူပံ ရူပန္တိအာဒိနာ ဝိသယေ အာကောဋေန္တဿ ဝိသယပ္ပဝတ္တိအာဟနနံ ဥပရိ အာဟနနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အာနယနံ** နာမ အာရမ္မဏာဘိမုခကရဏံ။ **အနုသဉ္စရဏ** န္တိ အနုပရိဗ္ဗမနံ, တဉ္စ ခဏန္တရဿ တထာကာရေန ဥပ္ပာဒနမေဝ, န ဟိ ပရမတ္ထတော ဧကဿ သဉ္စရဏမတ္ထိ, ဧဝမညတ္ထာပိ ဤဒိသေသု။ **အနုမဇ္ဇန** န္တိ ပရိမဇ္ဇနံ။ **တတ္ထာ** တိ အာရမ္မဏေ။ **သဟဇာတာနုယောဇနံ** သကိစ္စာနုဝတ္တိတာကရဏေန။ **ကတ္ထစီ** တိ ဒုတိယဇ္ဈာနဝိရဟိတေသု သဝိစာရစိတ္တေသု သဗ္ဗတ္ထာတိ အတ္ထော။ ဝိစာရေန သဟ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ ဝိတက္ကော အာရမ္မဏေ အဘိနိရောပနာကာရေန ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ "ပဌမာဘိနိပါတော"တိ ဝုတ္တော။ **ဝိပ္ပဟရတ** တိ အဝူပသန္တသဘာဝတာယ ဝေဂတ, တေနေဝေသ ဒုတိယဇ္ဈာနေ ပဟာနင်္ဂံ ဇာတံ။ **ပဌမဒုတိယဇ္ဈာနေသူ** တိ ပဉ္စကနယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အင်္ဂဝိနိမုတ္တဿ ဈာနဿ အဘာဝံ ဒဿေန္တော **ရုက္ခော ဝိယာ**တိအာဒိမာဟ။

ဝိဝေက-သဒ္ဒဿ ဘာဝသာဓနပက္ခေ "တသ္မာ ဝိဝေကာ"တိ ဝုတ္တံ, ကတ္တရိပက္ခေ "တသ္မိံ ဝိဝေကေ"တိ။ **ပီနယတီ**တိ တပ္ပေတိ, ဝဍ္ဎေတိ ဝါ။ **ဖရဏရသာ**တိ ပဏီတရူပေဟိ ကာယဿ ဗျာပနရသာ။ **သာတလက္ခဏ** န္တိ ဣဋ္ဌသဘာဝံ, မဓုရန္တိ အတ္ထော။ သမ္ပယုတ္တာနံ ပိဋ္ဌနုဗျူပေက္ခနံ အကတွာ အနု အနု ဂဏှနံ ဥပကာရိတာ တ **အနုဂ္ဂဟော**။ ဝနမေဝ **ဝနန္တံ** ။ ဥဒကမေဝ **ဥဒကန္တံ**။ **တသ္မိံ တသ္မိံ သမယေ ပါကဋဘာဝတော** တိ ဣမိနာ ကန္တာရမ္မဏာဒိပဋိလာဘသမယေပိ သုခံ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ အပါကဋံ, ပီတိယေဝ တတ္ထ ပါကဋာ, ပဋိလဒ္ဓရသာနုဘဝနသမယေ စ ဝိဇ္ဇမာနာ ပီတိတောပိ သုခမေဝ ပါကဋတရန္တိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ စ စေတသိကသုခဝသေနေဝ ပဋိလဒ္ဓရသာနုဘဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ကာယိကသုခဝသေန တဿ ပီတိသမ္ပယောဂဿေဝ အဘာဝေန ဣဓာနဓိပ္ပေတတ္တာ။ **အယဉ္စ ပီတီ** တိအာဒိ အညပဒတ္ထသမာသဒဿနံ, အဿတ္ထိပက္ခေ တဒ္ဓိတပစ္စယဒဿနံ တ။ ဒုတိယဝိကပ္ပေန အညပဒတ္ထသမာသဝသေနေဝ "ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခ"န္တိ ဣဒံ ဧကံ ပဒန္တိ ဒဿေတိ, ဝိဘတ္တိယာ စ အလောပံ။

ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာတိ ဒေသနာက္ကမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဌမံ သမာပဇ္ဇတီ** တိ ဣဒံ အာဒိကမ္မိကဝသေန ဝုတ္တံ, စိဏ္ဏဝသီနံ ပန ယောဂီနံ ဥပ္ပဋိပာဋိယာပိ ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ။ **ဈာပေတီ**တိ ဒဟတိ။ အနိစ္စာဒိလက္ခဏဝိသယာယ ဝိပဿနာယ ဥပနိဇ္ဈာယနံ ကထံ နိဗ္ဗာနာလမ္ဗနဿ မဂ္ဂဿ ဟောတီတိ အာဟ **ဝိပဿနာယာ** တိအာဒိ။ တတ္ထ **မဂ္ဂေန သိဇ္ဈတီ**တိ နိစ္စာဒိဝိပလ္လာသပ္ပဟာယကေန သဟ မဂ္ဂေနေဝ တံ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ အသမ္မောဟတော အတ္တနော သိဇ္ဈတိ။ အထ ဝါ မဂ္ဂေနာတိ မဂ္ဂကိစ္စေန, ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနေနာတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈောတိ သတ္တော။ **အဝုတ္တတ္တာ** တိ "သဝိတက္ကကဂ္ဂတ"န္တိ **ဈာနပဟဋ္ဌိယံ** (ဝိဘ. ၅၀၈ အာဒယော) အဝုတ္တတ္တာ။ **ဝုတ္တတ္တာ** တိ တဿာ ဈာနပဟဋ္ဌိယာ **ဝိဘင်္ဂေ** ဝုတ္တတ္တာ။

ဒုတိယဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဈတ္တန္တိ ဈာနဝိသေသနတ္တာ ဝုတ္တံ "ဣဓ နိယကဇ္ဈတ္တမဓိပ္ပေတ"န္တိ။ ဈာနဉှိ အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တံ န ဟောတိ ဆဋ္ဌန္ဒြိယာနမေဝ တဗ္ဗာဝတော။ ခုဒ္ဒကာ ဦမိယော **ဝီစိယော**။ မဟတိယော **တရင်္ဂါ။ သန္တာ ဟောန္တိ သမိတာ**တိအာဒီနိ အညမညဝေဝစနာနိ, ဈာနဗလေန သမတိက္ကန္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပ္ပိတာ** တိ ဂမိတာ ဝိနာသံ ဟပိတာ။ **ပရိယာယော**တိ ဈာနပရိက္ခာရေ ဈာနတောဟာရတ္တာ အပရမတ္ထတော။

တတိယဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

တဒဓိဂမာယာတိ တတိယမဂ္ဂါဓိဂမာယ။ **ဥပပတ္တိတော ဣက္ခတီ** တိ ပညာယ သဟစရဏပရိစယေန ယထာ သမတဟိဘာတေ ဟောတိ, ဧဝံ ယုတ္တိတော ပဿတိ။ **ဝိပုလာယာ**တိ မဟဂ္ဂတဘာဝပ္ပတ္တာယ။ **ထာမဂတာယာ**တိ ဝိတက္ကဝိစာရပီတိဝိဂမေန ထိရဘာဝပ္ပတ္တိယာ, တေနေဝ ဝက္ခတိ "ဝိတက္ကဝိစာရပီတီဟိ အနဘိဘူတတ္တာ"တိအာဒိ။ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁ တတိယဇ္ဈာနကထာ)။ ဥပေက္ခာဘေဒံ ဒဿေတုန္တိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ ဥပေက္ခံ ပကာသေတုံ **ဥပေက္ခာ ပနာ**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ တတြမဇ္ဈတ္တတာဝ ခီဏာသဝါနံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဆဠာရမ္မဏာပာထေ ပရိသုဒ္ဓပကတိဘာဝါဝိဇဟနာကာရေန အဇ္ဈုပေက္ခနတော "ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ"တိ စ, သတ္တေသု မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တတ္တာ "ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ"တိ စ, သဟဇာတဓမ္မာနံ မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ "ဗောဇ္ဈင်္ဂုပေက္ခာ"တိ စ, ကေဝလာ "တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ"တိ စ, တတိယဇ္ဈာနသဟဂတာ အဂ္ဂသုခေပိ တသ္မိံ အပက္ခပါတဘူတာ "ဈာနုပေက္ခာ"တိ စ, စတုတ္ထဇ္ဈာနသဟဂတာ သဗ္ဗပစ္စနီကပရိသုဒ္ဓိတာယ "ပါရိသုဒ္ဓုပေက္ခာ"တိ စ တေန တေန အဝတ္ထာဘေဒေန ဆဓာ ဝုတ္တာ။

ဝီရိယမေဝ ပန အနစ္စာရဒ္ဓအနတိသိထိလေသု သဟဇာတေသု သင်္ခါရေသု ဥပေက္ခနာကာရေန ပဝတ္တံ "ဝီရိယုပေက္ခာ"တိ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌန္နံ ရူပာရူပဇ္ဈာနာနံ ပဋိလာဘတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ဧဝ နီဝရဏဝိတက္ကဝိစာရာဒီနံ ပဟာနာဘိမုခီဘူတတ္တာ တေသံ ပဟာနေပိ အဗျာပါရဘာဝူပဂမနေန မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တာ သမာဓိဝသေန ဥပ္ပန္နာ အဋ္ဌ ပညာ စေဝ ဥပာအနက္ခန္ဓဘူတေသု သင်္ခါရေသု အဇ္ဈုပေက္ခနာကာရပ္ပဝတ္တာ ဝိပဿနာဝသေန ဥပ္ပန္နာ စတုန္နံ မဂ္ဂနံ ပုဗ္ဗဘာဂေ တဿ တဿ အဓိဂမာယ စတဿော စတုန္နံ ဖလသမာပတ္တီနံ ပုဗ္ဗဘာဂေ တဿ တဿ အဓိဂမာယ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခဝသေန ပဝတ္တာ စတဿော သုညတအနိမိတ္တဝိမောက္ခဝသေန ဒွေဝတိ ဒသ ပညာ စာတိ ဣမေ အဋ္ဌာရသ ပညာ **သင်္ခါရုပေက္ခာ** နာမ။ ယထာဝုတ္တဝိပဿနာပညာဝ လက္ခဏဝိစိနနေပိ မဇ္ဈတ္တာဘူတာ **ဝိပဿနုပေက္ခာ** နာမ။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ **ဝေဒနုပေက္ခာ** နာမ။ ဣမာသံ ပန ဒသန္နမ္ပိ ဥပေက္ခာနံ "တတ္ထ တတ္ထ အာဂတနယတော ဝိဘာဂေ **ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ ဒဿေန္တော အာဟ **ဧဝမယံ ဒသဝိဓာပီ**တိအာဒိ။ တတ္ထ တတ္ထ အာဂတနယတောတိ ဣဒမ္ပိ ဟိ တာသံ ဝိဘာဂဒဿနဿ ဘူမိပုဂ္ဂလာဒိပဒံ ဝိယ ဝိသုံ မာတိကာပဒဝသေန ဝုတ္တံ, န ပန ဘူမိပုဂ္ဂလာဒိဝသေန ဝိဘာဂဒဿနဿ အာဂတဋ္ဌာနပရာမသနံ အာဂတဋ္ဌာနဿ အဋ္ဌသာလိနိယာတိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.၁၁ တတိယဇ္ဈာနကထာ) ယံ ဝုတ္တံ "ဣမာသံ ပန ဒသန္နမ္ပိ ဥပေက္ခာနံ ဘူမိပုဂ္ဂလာဒိဝသေန ဝိဘာဂေ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ ဧဝမယံ ဒသဝိဓာတိအာဒီ"တိ, တံ အမနသိကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထ တတ္ထ အာဂတနယတော**တိ "ဣဓ (ခီဏာသဝေ) ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ, န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈; အ. နိ. ၆.၁) ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ အာဂတာ, "ဥပေက္ခာသဟ

ဂတေန စေတသာ စေ‌ော် ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၀၈; မ. နိ. ၁.၇၇; ၂.၃၀၉; ၃.၂၃၀) ဧဝံ ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ အာဂတာတိ ကွမိနာ နယေန ဒသနွံ့မှိ ဥပေက္ခာနံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တပဒေသေသု အာဂတနယဒဿနတော စ အယံ ဒသဝိဓာပိ ဥပေက္ခာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဘူမိတိအာဒီသု ပန ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ကာမာဝစရာ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ရူပာဝစရာတိအာဒိနာ **ဘူမိတော** စ, ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ အသေက္ခာနမေဝ, ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ပုထုဇ္ဇနာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ ပုဂ္ဂလာနန္တိအာဒိနာ **ပုဂ္ဂလတော** စ, ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ သောမနဿုပေက္ခာသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာတိအာဒိနာ **စိတ္တတော** စ, ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဆဠာရမ္မဏာတိအာဒိနာ **အာရမ္မဏတော** စ, ''ဝေဒနုပေက္ခာ ဝေဒနာက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတာ, ဣတရာ နဝ သင်္ခါရက္ခန္ဓေနာ''တိ **ခန္ဓသင်္ဂဟဝသေန** စ, ''ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရဗောဇ္ဈင်္ဂဈာန ပာရိသုဒ္ဓိတတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ စ အတ္ထတော ဧကာ။ တသ္မာ ဧကက္ခဏေ စ တာသု ဧကာယ သတိ ဣတရာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဝိပဿနုပေက္ခာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေဒနာဝီရိယုပေက္ခာနမေကက္ခဏေ သိယာ ဥပ္ပတ္တီ''တိ **ဧကက္ခဏဝသေန** စ, ''ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ အဗျာကတာ ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ ကုသလာဗျာကတာ, တထာ သေသာ။ ဝေဒနုပေက္ခာ ပန သိယာ အကုသလာပီ''တိ ဧဝံ **ကုသလတ္တိကဝသေန** စ, ''သင်္ခေပတော စတ္တာရောဝ ဓမ္မာ ဝီရိယဝေဒနာတတြမဇ္ဈတ္တတာ ဉာဏဝသေနာ''တိ ဧဝံ **သင်္ခေပဝသေန** စ အယံ ဒသဝိဓာပိ ဥပေက္ခာ **ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ယောဇနာ။

ဧတ္ထ စေတာ ကိဉ္စာပိ **အဋ္ဌသာလိနိယံ** ဘူမိပုဂ္ဂလာဒိဝသေန သရူပတော ဥဒ္ဒိသိတွာ န ဝုတ္တာ, တထာပိ တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရေဟေဝ တာသံ ဘူမိပုဂ္ဂလာဒိဝိဘာဂေ နယတော ဥဒ္ဒိသိတွာ သက္ကာ ဉာတုန္တိ တတ္ထ သရူပတော ဝုတ္တဉ္စ အဝုတ္တဉ္စ ဧကတော သင်္ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ အာဂတနယတောတိအာဒီဟိ နဝဟိ ပကာရေဟိ အတိဒေသော ကတော, တေနေဝ ''ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဝသေနာ''တိ အဝတွာ **''ဝုတ္တနယေနေတ''** တိ ဝုတ္တံ။ တထာဟိ ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာတိ အာဒိမှိ ဝုတ္တော ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ရူပာဒိအာရမ္မဏတာယ ဘူမိတော ကာမာဝစရာ စ ပုဂ္ဂလတော အသေက္ခာနမေဝ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တတော သောမနဿုပေက္ခာစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ, အာရမ္မဏတော ဆဠာရမ္မဏာ, ကုသလတ္တိကတော အဗျာကတာ စာတိ ပဏ္ဏိတေဟိ သက္ကာ ဉာတုံ, တထာ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ စ ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ စ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ စ ဈာနုပေက္ခာ စ ပာရိသုဒ္ဓုပေက္ခာ စ အတ္ထတော ဧကာတိအာဒိမှိ ဝုတ္တေ ပနဿ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတတ္တာ ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာဒီဟိ သဟ ဧကက္ခဏေ အနုပ္ပတ္တိအာဒယော စ သက္ကာ ဉာတုံ, ယထာ စ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ, ဧဝံ သေသာနမ္ပိ ယထာရဟံ အဋ္ဌသာလိနိယံ ဝုတ္တနယတော ဘူမိအာဒိဝိဘာဂုဒ္ဒါရနယော ဉာတဗ္ဗော။ **အနာဘောဂရသာ**တိ ပဏီတသုခေပိ တသ္မိံ အဝနတိပဋိပက္ခကိစ္စာတိ အတ္ထော။

ပုဂ္ဂလေနာ တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန။ ကိလေသေဟိ သမ္ပယုတ္တာနံ **အာရက္ခာ။ တိရက္ခံ** ကိစ္စသ္သ ဟာရဂမနံ။ **ပဝိစယော** ဝိမံသာ။ **ဣဒ္ဓိ** သတိသမ္ဗဇ္ဇံ။ ယသ္မာ တဿ နာမကာယေန သမ္ပယုတ္တံ သုခန္တိ ဣမဿ တသ္မာ တေ မတ္တန္တိအာဒိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **တဿာ** တိ ဈာနသမင်္ဂိနော။ **တံသမုဋ္ဌာနေနာ** တိ တံ ယထာဝုတ္တနာမကာယသမ္ပယုတ္တံ သုခံ သမုဋ္ဌာနံ ကာရဏံ ယဿ ရူပဿ တေန တံသမုဋ္ဌာနေန ရူပေန။ **အဿာ** တိ ယောဂိနော။ **ယဿာ** တိ ရူပကာယဿ။ **ဖုဋ္ဌတ္တာ** တိ အတိပဏီတေန ရူပေန ဖုဋ္ဌတ္တာ။ **တေမတ္တံ ဒဿေန္တော** တိ ကာယိကသုခဟေတုဘူတရူပသမုဋ္ဌာပကနာမကာယသုခံ ပဋိသံဝေဒိယမာနော ဧဝ ဈာနသမင်္ဂိတာကရဏေ ကာရိယောပစာရေတော ''သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတီ''တိ ဝုစ္စတီတိ ဣမမတ္တံ ဒဿေန္တောတိ အတ္ထော။ **ယန္တိ** ဟေတုအတ္ထေ နိပါတောတိ အာဟ **''ယံဈာနဟေတူ''**တိ။ **သုခဟာရမိပ္ပတ္တေ** တိ သုခဿ ဥက္ကံသပရိယန္တံ့ ပတ္တေ။ ဧဝမေတေသံ ပဟာနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အထ ကသ္မာ ဈာနေသ္ဝေဝ နိရောဓော ဝုတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။

စတုတ္ထဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

ကတ္ထ စုပ္ပန္န န္တိ ဧတ္ထ **ကတ္ထာ** တိ ဟေတုမှိ ဘုမ္မံ, ကသ္မိံ ဟေတုမှိ သတီတိ အတ္ထော။ **နာနာဝဇ္ဇနေ** တိ အပ္ပနာဝီထိအာဝဇ္ဇနတော နာနာ ဘိန္နံ ပုရိမဝီထိသု အာဝဇ္ဇနံ ယဿ ဥပစာရဿ, တသ္မိံ နာနာဝဇ္ဇနေ။ ဝိသမနိသဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နကိလမထော ဝိသမာသနုပတာပေဟော။ **ဥပစာရေ တ**တိအာဒိ ပက္ခန္တရဒဿနံ ဧကာဝဇ္ဇနူပစာရေပိ တတိ

အတ္ထော။ **ပီတိဖရဏေနာ**တိ ဣမိနာ အပ္ပနာဝီထိယာ ဝိယ ကေဝီထိယမ္ပိ ကာမာဝစရပီတိယာ ဖရဏမတ္တံ့သ္သ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ အောမနဿိန္ဒြိယသ္သ အသ္သ သိယာ ဥပ္ပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေန္တိ** အောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝိတက္ကဝိစာရပ္ပစ္စယေပီ** တိ **ပိ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော။ သော "ပဟီနဿာ"တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပအနန္တရံ ယောဇေတဗ္ဗော "ပဟီနဿာပိ အောမနဿိန္ဒြိယဿာ"တိ။ **ဝိတက္ကဝိစာရဘာဝေ**တိ ဧတ္ထ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ အောမနဿိန္ဒြိယ"န္တိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မံ, ဝိတက္ကဝိစာရဘာဝဟေတူတိ အတ္ထော။ **ဝိတက္ကဝိစာရာ**တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော တသ္မာတိ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ယေန ယသ္မာ ဧတံ အောမနဿိန္ဒြိယံ ဝိတက္ကဝိစာရပစ္စယေ။ပေ.။ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယတ္ထ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရဘာဝေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယသ္မာ စ အပ္ပဟီနာယေဝ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေ ဝိတက္ကဝိစာရာ, တသ္မာ တတ္ထသ္သ သိယာ ဥပ္ပတ္တီတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထာ တိ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေ။ **အဿာ** တိ အောမနဿိန္ဒြိယဿ။ **သိယာ ဥပ္ပတ္တီ** တိ ဣဒဉ္စ ပစ္စယမတ္တဒဿနေန သမ္ဘာဝနမတ္တတော ဝုတ္တံ။ အောမနဿုပ္ပတ္တိသမ္ဘာဝနာပိ ဟိ ဥပစာရက္ခဏေယေဝ ကာတုံ ယုတ္တာ, ဝိတက္ကဝိစာရရဟိတေ ပန ဒုတိယဇ္ဈာနက္ခဏေ တဒုပ္ပတ္တိသမ္ဘာဝနာပိ န ယုတ္တာ ကာတုန္တိ။ ဣတရထာ ကုသလစိတ္တက္ခဏေ အကုသလအောမနဿုပ္ပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော "တတ္ထဿ သိယာ ဥပ္ပတ္တီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ သမီပတ္ထေ တ ဧတံ ဘုမ္မံ, ဥပစာရဇ္ဈာနာနန္တရဝီထိသူတိ အတ္ထော။ **ဒုတိယဇ္ဈာနေ** တိ ဧတ္ထာပိ အနန္တရဝီထိသုပိ န တဝေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော, ဧဝံ ဥပရိ သုခိန္ဒြိယေပိ။ သောမနဿိန္ဒြိယဿ ဥပ္ပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဟီနာတိ ဝုတ္တာ**တိ ဣဒံ "ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ခာဘာဝေနာ** တိ ဒုက္ခတာဘာဝေန။ ဧဝံ **သုခာဘာဝေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ။ **ဧတေနာ**တိ ဒုက္ခသုခပဋိက္ခေပဝစနေန။ **ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပရီတာနုဘဝနလက္ခဏာ**တိ အတိဣဋ္ဌအတိအနိဋ္ဌာနံ ဝိပရီတဿ မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဿ အနုဘဝနလက္ခဏာ, မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏမ္ပိ ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု ဧဝ ပဝိဋ္ဌံ တပ္ပိနိမုတ္တဿ အဘာဝတော။

စျာနစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂. အရူပဇ္ဈာနာနမ္ပိ အင်္ဂသမတာယ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ သင်္ဂဟောတိ အာဟ **ကေသဉ္စိ အဘိညာပာဒကာနီ** တိ အာဒိ, တေနေဝ ဝက္ခတိ "အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ"တိအာဒိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂)။ တေသု စ စတုတ္ထဇ္ဈာနမေဝ အဘိညာပာဒကံ နိရောဓပာဒကံ ဟောတိ, န ဣတရာနိ။ ဒူရကာရဏတံ ပန သန္ဓာယ "စတ္တာရိ စျာနာနီ"တိ နေသမ္ပိ ကေတော ဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနီ** တိ ဣဒံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **ခိဏာသတနန္တိ**အာဒိ။ **သဗ္ဗကိစ္စသာဓကေန္တိ** ဒိဗ္ဗဝိဟာရာဒိသဗ္ဗဗုဒ္ဓကိစ္စသာဓကံ။ **သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏအာယကန္တိ** ဣမိနာ ယထာဝုတ္တံ ဝိပဿနာပာဒကတ္တာဒိသဗ္ဗံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ဣဒဉ္ဟိ စျာနံ ဘဂဝတော သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏအာယကဿ မဂ္ဂဉာဏဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယထယိဒန္တိ** ယထာ ဣဒံ။ **အဘိနီဟာရက္ခမ** န္တိ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိအတ္ထံ တဒဘိမုခံ နီဟရဏယောဂ္ဂံ။

စျာနပ္ပဋိလာဘပစ္စယာန န္တိ စျာနပ္ပဋိလာဘဟေတုကာနံ စျာနပ္ပဋိလာဘံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကာနံ။ **ဟာပကာန**န္တိ လာမကာနံ။ **ကိလေသာဝစရာန** န္တိ ကိလေသာယ ဝသေန ဩတိဏ္ဏာနံ နီဝရဏဘာဝံ တဒေကဋ္ဌတဉ္စ အပ္ပတ္တာနံ အတ္တုက္ကံသနာဒိဝသပ္ပဝတ္တာနံ အဟော ဝတ မမေဝ သတ္ထာ ပဋိပုစ္ဆိတ္ဝာ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေယျာတိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာနံ မာနာဒီနံ။ ဟေတ္ထကေသု ပန "စျာနပ္ပဋိလာဘပစ္စနီကာန"န္တိပိ ဟာဠံ လိခန္တိ, သော ပမာဒပာဌောတိ ဂဟေတဗ္ဗော "စျာနပ္ပဋိလာဘပစ္စနီကာနံ နီဝရဏာနံ အဘာဝသ္သ နီဝရဏဒူရီဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေ"တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ပရိသုဒ္ဓပဒေယေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.၁၂) ပန "ကိလေသာဝစရာနန္တိ ကိလေသာယ အဝစရာနံ ကိလေသာဝသေန ဩတိဏ္ဏာနံ ပဝတ္တာနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကောပအပ္ပစ္စယာနန္တိ အတ္ထောတိ အယမ္ပိ ဟာဌော အယုတ္တော ဧတေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတော ဧဝ စ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** အယံ ဟာဌော သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န ဒဿိတော"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ နာနပ္ပကာရာနံ ကောပအပ္ပစ္စယာနန္တိ ဧဝံ နီဝရဏဘာဝပ္ပတ္တအောသာနံ ပရာမဋ္ဌတ္တာ အယံ ဟာဌော ပဋိက္ခိတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဘိဇ္ဈာဒီန န္တိ ဧတ္ထ အဘိဇ္ဈာ-သဒ္ဒေန စ အနိဝရဏသဘာဝဿေဝ လောဘဿ မာနာဒီနဉ္စ ဂဟဏံ ဈာနပ္ပဋိလာဘပစ္စယာနန္တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ။ **ဥဘယမ္ပီ** တိ အနင်္ဂဏတ္တံ ဝိဂတူပက္ကိလေသတ္တဉ္စာတိ ဇော် ဥဘယမ္ပိ ယထာက္ကမံ **အနင်္ဂဏသုတ္တဝတ္ထသုတ္တာ** နုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေသု စ သုတ္တေသု ကိဉ္စာပိ နီဝရဏသဘာဝပ္ပတ္တာ ထူလအေသာပိ ဝုတ္တာ, တထာပိ အဓိဂတစတုဥတ္ထဇ္ဈာနဿ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ဣဓ သုခုမာ ဧဝ တေ ဂဟိတာ။ အင်္ဂဏုပက္ကိလေသသာမညေန ပနေတ္ထ သုတ္တာနံ အပဒိသနံ။ တထာ ဟိ "သုတ္တာနုသာရေနာ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန သုတ္တဝသေနာတိ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယံ ဉာဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏန္တိ နိဗ္ဗစနံ ဒဿေန္တော အာဟ **ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိမ္ဟိ**တိအာဒိ။ ဣဒါနိ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိံ တတ္ထ ဉာဏဉ္စ ဝိဘာဂတော ဒဿေတုံ **တတ္ထာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗ**-သဒ္ဒော အတီတဘဝဝိသယော, **နိဝါသ**-သဒ္ဒော စ ကမ္မသာဓနောတိ အာဟ "ပုဗ္ဗေ အတီတဇာတီသု နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာ"တိ။ နိဝုတ္ထတာ စေတ္ထ သကသန္တာနေ ပဝတ္တတာ, တေနာဟ **အနုဘူတာ**တိအာဒိ။ ဣဒါနိ သပရသန္တာနသာဓနဝသေန နိဝါသ-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဒဿေတုံ "နိဝုတ္ထဓမ္မာ တ နိဝုတ္ထာ"တိ ဝတ္တ တံ ဝိဝရိတုံ **ဂောစရနိဝါသေနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဂေါစရဘူတာပိ ဟိ ဓမ္မာ ဉာဏေန နိဝုတ္ထာ နာမ ဟောန္တိ, တေ ပန သပရဝိညာဏဂေါစရတာယ ဒုဝိဓာတိ ဒဿေတုံ **အတ္တနော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပရဝိညာဏဝိညာတာပိ တ နိဝုတ္ထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဓာပိ ပရိစ္ဆိန္နာတိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ အနမတဂ္ဂေပိ ဟိ သံသာရေ အတ္တနာ အဝိညာတပုဗ္ဗာနံ သတ္တာနံ ခန္ဓာ ပရေဟေဝ ဧကေဟိစိ ဝိညာတတ္တာ ပရဝိညာဏဝိညာတာ နာမ ဝုတ္တာ, တေသံ အနုဿရဏံ ပုရိမတော ဒုက္ကရံ ယေဟိ ပရေဟိ ဝိညာတတာယ တေ ပရဝိညာဏဝိညာတာ နာမ ဇာတာ, တေသံ ဝတ္တမာနသန္တာနာနုသာရေန ဝိညာတဗ္ဗတော။ တေ စ ပရဝိညာဏဝိညာတာ ဒုဝိဓာ ပရိနိဗ္ဗုတာ အပရိနိဗ္ဗုတာတိ။ တေသု စ ပရိနိဗ္ဗုတာနုဿရဏံ ဒုက္ကရံ သဗ္ဗသော သုသမုစ္ဆိန္နသန္တာနတ္တာ။ တံ ပန သိခါပ္ပတ္တပရဝိညာတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဒဿေတုံ "ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒီသူ"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဆိန္နဝဋုမကာ** အတီတေ ပရိနိဗ္ဗုတာ ခီဏာသဝ ဆိန္နသံသာရမဂ္ဂတ္တာ ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အပရိနိဗ္ဗုတာနံ ပရဝိညာဏဝိညာတာနမ္ပိ သီဟောက္ကန္တိကဝသေန အနုဿရဏံ ဂဟိတံ။ ယာယ သတိယာ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတီတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

ဝိဟိတ-သဒ္ဒော ဝိဓ-သဒ္ဒပရိယာယောတိ အာဟ "အနေကဝိဓ"န္တိ, ဘဝယောနိအာဒိဝသေန ဗဟုဝိဓန္တိ အတ္ထော။ **ဝိဟိတ**န္တိ တ ပဃုတ္တံ ဝဏ္ဏိတန္တိ အတ္ထံ ဂဟေတွာ "အနေကေဟိ ပကာရေဟိ ဝိဟိတ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ မဇ္ဈေပဒလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ အာဟ "အနေကေဟိ။ပေ။ သံဝဏ္ဏိတ"န္တိ။ **ပကာရေဟီ**တိ နာမကေတ္တာဒိပကာရေဟိ။ **သံဝဏ္ဏိတ** န္တိ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ကထိတံ။ အနု-သဒ္ဒော အနုန္တရတ္ထဒီပကောတိ အာဟ "အဘိနိန္နာမိတမတ္တေ တေ"တိ, ဧတေန စ ပရိကမ္မဿ အာရဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ **ပူရိတပာရမီနဉ္စဟိ**တိအာဒိနာ ပရိကမ္မံ ဝိနာပိ သိဒ္ဓိံ ဒဿေတိ။

အာရဒ္ဓပ္ပကာရဒဿနတ္ထေ တိ အနုဿရိတုံ အာရဒ္ဓာနံ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာနံ ဒဿနတ္ထေ။ ဇာယတီတိ ဇာတိ, ဘဝေ။ သော ဧကကမ္မမူလကော အာဒာနနိက္ခေပပရိစ္ဆိန္နော ခန္ဓပ္ပဗန္ဓော ဣဓ "ဇာတီ"တိ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **ဧကမ္ပိ** တိအာဒိ။ **ကပ္ပေ** တိ အသင်္ချေယျကပ္ပေ, သော ပန အတ္ထတော ကာလော တထာပဝတ္တဓမ္မမုပာဒါယ ပညတ္တော, တေသံ ဝသေနဿ ပရိဟာနိ စ ဝမိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သံဝဋ္ဋော သံဝဋ္ဋနံ ဝိနာသော အဿ အတ္ထီတိ သံဝဋ္ဋော, အသင်္ချေယျကပ္ပော။ သံဝဋ္ဋေန ဝိနာသေန သဟ တိဋ္ဌတိ သီလေနာတိ **သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ** ။ ဧဝံ **ဝိဝဋ္ဋော**တိအာဒီသုပိ။ တတ္ထ ဝိဝဋ္ဋနံ ဝိဝဋ္ဋော, ဥပ္ပတ္တိ, ဝမိ တ။ တေဇေန ဝိနာသော **တေဇောသံဝဋ္ဋော။ ဝိတ္ထာရတော ပနာ**တိ ပုထုလတော ပန သံဝဋ္ဋသီမာဘေဒေ နတ္ထိ, တေနာဟ "သအာပီ"တိ။ ဧကေနဂရိယာ ဝိယ အဿ ဇာတက္ခဏေ ဝိကာရာပဇ္ဇနတော ဇာတိက္ခေတ္တတောဟာရောတိ ဒဿေတုံ "ပဋိသန္ဓိအာဒီသု ကမ္ပတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **အာနုဘာဝေ ပဝတ္တတီ**တိ တဒန္တောဂဓာနံ သဗ္ဗေသံ သတ္တာနံ ရောဂဒိဥပဒ္ဒဝေ ဝူပသမ္မတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ယံ ယာဝတာ တ ပန အာကင်္ခေယျာတိ ဝုတ္တန္တိ** ယံ ဝိသယက္ခေတ္တံ သန္ဓာယ ဧကဿိံ ဧဝ ခဏေ သဗ္ဗတ္ထ သရေန အဘိဝိညာပနံ, အတ္တနော ရူပကာယဒဿနဉ္စ ပဋိဇာနန္တေန ဘဂဝတာ "ယာဝတာ တ ပန အာကင်္ခေယျာ"တိ ဝုတ္တံ။

ဧတေသူတိ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ။ **ပဝတ္တဖလဘောဇနော** တိ သယံပတိတဖလာဟာရော, ဣဒဉ္စ တာပသကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဣတ္ထူပပတ္တိယာ** တိ ဣဓ စရိမဘဝေ ဥပပတ္တိယာ။ **ဧကေကတ္တော** တိ တုသိတကေတ္တေန ဧကေကတ္

တော။ **ဣတရေ**တိ ဝဏ္ဏာဒယော။ **တိတ္ထိယာ**တိ ကမ္မဖလတဒိနော။ **အဘိနီဟာရော**တိ အဘိနီဟာရောပလက္ခိတော ပုညဉာဏသမ္ဘာရဏကာလော ဝုတ္တော။ **စုတိပဋိသန္ဓိဝသေနာ**တိ အတ္တနော ပရဿ စ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ စုတိံ ဒိသွာ အန္တရာ ကိဉ္စိ အနာမသိတွာ ပဋိသန္ဓိယာ ဧဝ ဂဟဏဝသေန ဧဝံ ဇာနန္တံ ဣဇ္ဈိတပ္ပဒေသောက္ကမနန္တိ အာဟ **တေသဥ္ဟိ**တိအာဒိ။ **ဥဘယထာပီ**တိ ခန္ဓပဋိပာဋိယာပိ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေနပိ။ **သီဟောက္ကန္တဝသေနပီ** တိ သီဟနိပာတဝသေနပိ။ ကိလေသာနံ အာတာပနပရိတာပနဋ္ဌေန ဝီရိယံ အာတာပောတိ အာဟ ''ဝီရိယာတာပေနာ''တိ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဒိဝိ ဘဝတ္တာ ဒိဗ္ဗန္တိ ဒေဝတာနံ ပသာဒစက္ခု ဝုစ္စတီတိ အာဟ ''ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ''တိ။ **ဒူရေပီ**တိ ပိ-သဒ္ဒေန သုခုမဿာပိ အာရမ္မဏဿ ဂဟဏံ။ ဝီရိယာရမ္ဘဝသေန ဣဇ္ဈနတော သဗ္ဗာပိ ဘာဝနာ, ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတော တ ဣဒ္ဓိပာဒဘာဝနာဝိသေသတော ဝီရိယဘာဝနာတိ အာဟ ''ဝီရိယဘာဝနာဖလနိဗ္ဗတ္တ''န္တိ။ **ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေနာ**တိ ကသိဏာဒိဇ္ဈာနစတုက္ကဝသေန။ ဣမိနာ ဒူရကာရဏတ္တေ အဿ ဒိဗ္ဗဘာဝမာဟ။ **ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ**တိ ဣမိနာ အာသန္နကာရဏဘူတပာဒကဇ္ဈာနတော နိဗ္ဗတ္တန္တိ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာတိ ဣမဿ ဒိဗ္ဗဝိဟာရပအယာပန္နံ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တံ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဿယပစ္စယဘူတံ နိဿာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဿ ပဝတ္တတ္တာတိပိ အတ္ထော။ ဒိဝုဓာတုဿ ဇုတိဂတိယောဂံ သန္ဓာယ **အာလောကပအဂ္ဂဟေနာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာလောကပရိဂ္ဂဟေနာ** တိ ကသိဏာလောကပရိဂ္ဂဟဝသေန။ **ဒဿနဋ္ဌေနာ** တိ ရူပဒဿနဘာဝေန, ဣမိနာ ''စက္ခတိ ရူပံ ဝိဘာဝေတီ''တိ နိဗ္ဗစနတော စက္ခုတ္တံ ဒဿေတိ။ **စက္ခုကိစ္စကရဏေနာ**တိ ဣဒံ စက္ခုမိဝ စက္ခူတိ ဥပမာယ သဒိသနိမိတ္တဒဿနံ, သမဝိသမာဒိဒဿနသင်္ခါတဿ စက္ခုကိစ္စဿ ကရဏတောတိ အတ္ထော။

ယထာဟာတိ **ဥပက္ကိလေသသုတ္တ** ပဒေသံ (မ. နိ. ၃.၂၄၂) နိဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဝိစိကိစ္ဆာ**တိအာဒီသု ဘဂဝတော ဗောဓိမူလေ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ နာနာဝိဓာနိ ရူပာနိ ပဿန္တဿ ''ဣဒံ နု ခော ကိံ, ဣဒံ နု ခော ကိ''န္တိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပန္နာ, တတော ပန ဝိစိကိစ္ဆာနိဝတ္တနတ္ထံ တာနိ ရူပာနိ **အမနသိကရောတော** အမနသိကရောန္တဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဥပ္ပန္နံ, တတော နိဝတ္တနတ္ထံ ပုန သဗ္ဗရူပာနိ မနသိကရောတော ရက္ခသာဒီသု ဆမ္ဘိတတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, ''ကိမေတ္ထ ဘာယိတဗ္ဗ''န္တိ ဘယဝိနောဒနဝသေန မနသိကရောတော အတ္တနော မနသိကာရကောသလ္လံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပိလသင်္ခါတာ သမာဓိဒူသိကာ ဂေဟသိတပီတိ ဥပ္ပန္နာ, တန္နိသေဓာယ မနသိကာရဝီရိယံ သိထိလံ ကရောန္တဿ ကာယာလသိယသင်္ခါတံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ, တန္နိသေဓာယ ပုန ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှတော အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ, ပုန တန္နိသေဓာယ ဝီရိယံ သိထိလယတော အတိလီနဝီရိယံ ဥပ္ပန္နံ, တန္နိသေဓေတွာ ဒိဗ္ဗရူပါနိ ပဿတော အဘိဇပ္ပာသင်္ခါတာ တဏှာ ဥပ္ပန္နာ, တန္နိသေဓာယ ဟီနာဒိနာနာရူပါနိ မနသိကရောတော နာနာရမ္မဏဝိက္ခေပသင်္ခါတာ နာနတ္တသညာ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန တံ ဝိဟာယ ဧကမေဝ မနသိကရောတော အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ အတိဝိယ စိန္တနံ ဥပ္ပန္နံ။ **ဩဘာသ**န္တိ ပရိကမ္မသမုဋ္ဌိတံ ဩဘာသံ ။ **န စ ရူပါနိ ပဿာမီ** တိ ''ပရိကမ္မောဘာသမနသိကာရပသုတတာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ရူပါနိ န ပဿာမီ''တိ ဧဝံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမသဟိတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, မနုဿာနံ ဣဒန္တိ မာနုသကံ မာနုသကစက္ခုဂေစရံ ထူလရူပံ ဝုစ္စတိ။ တဒေဝ မနုဿာနံ ဒဿနူပစာရတ္တာ မနုဿူပစာရောတိ အာဟ ''မနုဿူပစာရံ အတိက္ကမိတွာ''တိ။ **ရူပဒဿနေနာ** တိ ဒူရသုခုမာဒိရူပဒဿနေန။

ယသ္မာ နိယမေန ပုရေဇာတင်္ဂတရူပါရမ္မဏံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မေဟိ ဝိနာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဘိဇ္ဇမာနံ ရူပမဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ ဒုဗ္ဗလတ္တာ, စုတိစိတ္တဥ္စ ကမ္မဇရူပဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပဋိသန္ဓိစိတ္တဥ္စ ဥပပတ္တိက္ခဏေ, တသ္မာ အာဟ **စုတိက္ခဏေ** တိအာဒိ။ ရူပဒဿနမေဝေတ္ထ သတ္တဒဿနန္တိ **စဝမာနေ**တိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဝုတ္တံ။ **အဘိရူပေ ဝိရူပေတိပီ**တိ ဣဒံ ဝဏ္ဏ-သဒ္ဒဿ သဏ္ဌာနတစကတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ မဟန္တံ ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာတိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၃၈) ဝိယ။ သုန္ဒရံ ဂတိံ ဂတာ သုဂတာတိ အာဟ ''သုဂတိဂတေ''တိ။ **ဣမိနာ ပန ပဒေနာ**တိ ယထာကမ္မုပဂေတိ ဣမိနာ ပဒေန။

နေရယိကာနံ အဂ္ဂိဇာလသတ္တနိပါတာဒီဟိ ဝိဘိန္နသရီရဝဏ္ဏံ ဒိသွာ တဒနန္တရေဟိ ကာမာဝစရဇဝနေဟေဝ ဉာတံ တေသံ ဒုက္ခာနုဘဝနမ္ပိ ဒဿနဖလာယတ္တတာယ ''ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စမေဝ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ မနသိကရောတီ**တိ တေသံ ကမ္မဿ ဉာတုကာမတာဝသေန ဟဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ပရိကမ္မဝသေန ကိန္နု ခောတိအာဒိနာ မန

သိကရောတိ။ အထသ္သ တံ ကမ္မံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဒီနံ ဥပရိ ဥပ္ပန္နေန ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာ
နေန သမ္ပယုတ္တံ ယံ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣဒံ ယထာကမ္မူပဂဉာဏံ နာမာတိ ယောဇနာ။ ဒေတနံ ဒသ္သနေပိ ဧသေဝ န
ယော။ **ဝိသုံ ပရိကမ္မန္တိ** ပုဗ္ဗေနိတသာဒီနံ ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏပရိကမ္မံ ဝိနာ ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နတ္ထိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ “ဟာဒ
ကဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနပရိကမ္မေဟိ ကိစ္စံ နတ္ထိ, ကိန္တု ခော ကမ္မန္တိအာဒိမနသိကာရာနန္တရမေဝ ကမ္မံ။ ကမ္မသီသေန တံ
သမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ အာရမ္မဏံ ကတွာ အပ္ပနာဝီထိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမနာဂတံသဉာဏေပိ, တေနေဝ ဝိသုံ ပရိကမ္မံ
နာမ နတ္ထိ။ပေ.။ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ သဟေဝ ဣဇ္ဈန္တီတိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ ဝသီဘူတာနမ္ပိ အဘိညာနံ ဟာ
ဒကဇ္ဈာနာဒိပရိကမ္မံ ဝိနာ အနုပ္ပတ္တိတော။ ဟာဒကဇ္ဈာနာဒိမတ္တေန စ ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နာမ န ဟောတီတိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ
ဝ တောနိ ဉာဏာနိ သိဒ္ဓါနီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဧဝံ အနာဂတံသဉာဏသ္သာပီ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဒိဋ္ဌသ္သ သတ္တသ္သ အနာဂ
တေ ပဝတ္တိံ ဉာတုကာမတာယ ဟာဒကဇ္ဈာနာဒီနမနန္တရံ ဉာဏဗလာနုရူပံ အနာဂတေသု အနေကကပ္ပေသု ဥပ္ပဇ္ဇနာရ
ဟေ ပုဗ္ဗေ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓေ တအာရမ္မဏေ စ သဗ္ဗေ လောကိယလောကုတ္တရဓမ္မေ
မေ သမ္မုတိဉ္စ ကေက္ခဏေ အာလမ္ဗိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသ္သ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမ္ပယုတ္တသ္သ အနာဂတံသဉာဏ
သ္သာပိ ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နာမ နတ္ထီတိ ယောဇနာ။

ကေစိ ပနေတ္ထ “ပုဗ္ဗေနိတသာနုသ္သတိယံ ဝိယ နာမဂေါတ္တာဒိဂဟဏမ္ပိ အတ္ထေဝ, တဥ္စ န အဘိညာက္ခ
ဏေ, အထ ခေါ တဒနန္တရေသု ကာမာဝစရဇဝနက္ခဏေသု ဧဝ ဟောတိ နာမပရိကပ္ပကာလေ က္ကတရပရိကပ္ပာသမ္ဘ
တ ကမ္မေနုပ္ပတ္တိယဥ္စ ပရိယန္တာဘာတ။ သဗ္ဗပရိကမ္မနိမိတ္တေသု ပန ဓမ္မေသု အတ္ထေသုပိ ကေက္ခဏေ အဘိ
ညာယ ဒိဋ္ဌေသု ယထာရုစိဝသေန ပစ္ဆာ ဧဝံနာမောတိအာဒိနာ ကာမာဝစရစိတ္တေန ဝိကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌေ
သု ဗဟူသု ရူပေသု ထမ္ဘကုမ္ဘာဒိဝိကပ္ပော ဝိယ။ ယဥ္စ ကတ္ထ အဝိကပ္ပိတံ, တမ္ပိ ဝိကပ္ပနာရဟန္တိ သဗ္ဗံ နာမဂေ
တ္တာဒိတော ဝိကပ္ပိတမေဝ ဟောတိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ပုဗ္ဗေနိတသာနုသ္သတိယမ္ပိ ပရိကပ္ပာရဟာတမ္ပိ သန္ဓာယ
ဟဋ္ဌိယံ ဧဝံနာမောတိအာဒိနာ အပဒေသသဟိတမေဝ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန “နာမဂေါတ္တာဒိကံ သဗ္ဗမ္ပိ ကေ
က္ခဏေ ပညာယတိ, အဘိရုစိတံ ပန ဝစသာ တေဟာရန္တိ”တိ ဝဒန္တိ, တေပိ အတ္ထတော ပုရိမေဟိ သဒိသာ ဧဝ, ပုဗ္ဗေ
ဒိဋ္ဌသ္သ ပုန တေဟာရကာလေပိ ပရိကပ္ပေတဗ္ဗတော ပရိကပ္ပာရဟာဓမ္မဒသ္သနမေဝ တေဟိပိ အတ္ထတော ဥပဂတံ။
ဧကေ ပန “သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိအာဒိဝစနတော ကမေနေဝ အတီတာနာဂတဓမ္မဇာနနေန နာမဂေါ
တာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဂဟဏံ သုကရ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ အယုတ္တမေဝ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ သဗ္ဗံ ဉာတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတာယ သဗ္ဗညု
တာဟာနိပ္ပသင်္ဂတော။ **ဟဋ္ဌိယံ** က္ကမေ ဝတ ဘောန္တောတိအာဒိ ယထာကမ္မူပဂဉာဏသ္သ ပဝတ္တိအာကာရဒသ္သနံ။ ကာ
ယတစာဒိ စေတ္ထ ကာယဝစီဝိညတ္တိယော။

ဘာရိယန္တိ အာနန္တရိယသဒိသတ္တာ ဝုတ္တံ။ ခမာပနေ ဟိ အသတိ အာနန္တရိယမေဝ။ **တသ္သာ** တိ ဘာရိယသ
ဘာဝသ္သ ဥပတာဒသ္သ။ **မဟလ္လကော** တိ ကေဝလံ ဝယသာဝ မဟလ္လကော, န ဉာဏေန, “နာယံ ကိဉ္စိ လောကတေ
ဟာရမတ္တမ္ပိ ဇာနာတိ, ပရိသဒူသကော ဧဝ အမှာကံ လဇ္ဇိတဗ္ဗသ္သ ကရဏတော”တိ အဓိပ္ပာယေန ဟီဠေတွာ ဝု
တ္တတ္တာ ဂုဏပရိဓံသနေန ဥပဝဒတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဝုသော**တိအာဒိနာ ထေရော ဥပရိမဂ္ဂုပ္ပတ္တိမသ္သ အာကင်္ခ
န္တော ကရဏာယ အတ္တာနမာဝိကာသိ။ **ဟကတိကံ အဟောသီ**တိ မဂ္ဂါဝရဏံ နာဟောသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အတ္တနာ ဝု
မှတရော**တိ သယမ္ပိ ဝုမှော။ တွောပိ “ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ”တိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တံ။ အနာကမိ အရဟာ စ အာ
ယတိံ သံဝရတ္ထာယ န ခမေယ္ယုံ, သေသာ အဝေသေနပီတိ အာဟ “သစေ သော န ခမတိ”တိ။

ယေ စ။ပေ.။ သမာဒပေန္တိ, တေပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒာနာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သီလသမ္ပန္နော** တိအာဒီသု နိပ္ပရိယာ
ယတော အဂ္ဂမဂ္ဂဋ္ဌော အဓိပ္ပေတော တသ္သေဝ အညာရာဓနော နိယမတော, သေသာပိ တ ပစ္ဆိမဘဝိကာ သီလာဒီသု ဌိ
တာ တေသမ္ပိ အညုပ္ပတ္တိနိယမတော။ **အညန္တိ** အရဟတ္တဖလံ။ **ဧဝံ သမ္ပဒ** န္တိ ဧဝံ နိဗ္ဗတ္တိကံ။ ယထာ တံ အဝိရ
ဇ္ဈနကနိဗ္ဗတ္တိကံ, ဧဝမိဒမ္ပိ တေသ္သ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနန္တိ အတ္ထော။ ယံ သန္ဓာယ “ဧဝံသမ္ပဒမိဒ”န္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌ
ဌံ, တံ ဒသ္သေတုံ **တံ တစ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တံ တစ**န္တိ အရိယူပဝါဒံ။ **စိတ္တ** န္တိ အရိယူပဝါဒကစိတ္တံ။ **ဒိဋ္ဌိ** န္တိ အရိ
ယူပဝါဒေ အဒောသဘာဝဒသ္သနဒိဋ္ဌိံ။ “သဗ္ဗမေတံ ပဇဟိသ္သာမိ”တိ စိတ္တေန အစ္စယံ ဒေသေတွာ ခမာပနဝသေန
အပ္ပဟာယ အပ္ပဋိနိသ္သဇ္ဇိတွာ။ **ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ** တိ ယထာ နိရယပါလေဟိ အာဟရိတွာ နိရယေ
ဌပိတော, ဧဝံ နိရယေ ဌပိတော ဧဝ, အရိယူပဝါဒေနေဝသ္သ က္ကဒံ နိယမေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနံ ယထာ မဂ္ဂေန ဖလံ သမ္ပ
ဇ္ဇတိ, ဧဝံ သမ္ပဇ္ဇနကန္တိ အဓိပ္ပာယော။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သဗ္ဗဟပမူလတ္တာ ပရမာ ပဓာနာ ယေသံ ဝဇ္ဇာနံ တာနိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ ဝဇ္ဇာနိ, သဗ္ဗဝဇ္ဇေဟိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ ပရမံ ဝဇ္ဇန္တိ အတ္ထော။ အဝိတရာဂဿ မရဏာတော ပရံ နာမ ဘဝန္တရုပ္ပဟာအနမေတတိ အာဟ ''ပရံ မရဏာတိ တဒနန္တရံ အဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏေ''တိ။ ယေန တိဋ္ဌတိ, တဿ ဥပစ္ဆေဒေနေဝ ကာယော ဘိဇ္ဇတီတိ အာဟ ''ကာယဿ ဘေဒါတိ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿုပစ္ဆေဒါ''တိ။ ဇတိ ဇတော့မှာ သုခန္တိ အယော, ပုညံ။ **အာယဿာ** တိ အာဂမနဿ, ဟေတုဿ တ။ အယတိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏာဒီဟိ ပဝတ္တတီတိ အာယော, အဿာဒော။ **အသုရသဒိသန္တိ** ပေတာသုရသဒိသံ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄. **သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေနာ** တိ သဘာဝသင်္ခာတဿ လက္ခဏဿ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဈနေန။ **နိဗ္ဗတ္တိကန္တိ** နိပ္ဖာဒနံ။ **ယံ ဌာနံ ပတ္တ**တိ ယံ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂဿ အာရမ္မဏပစ္စယဋ္ဌေန ဌာနံ ကာရဏဘူတံ အာဂမ္မ။ **အပ္ပဝတ္တိ** န္တိ အပ္ပဝတ္တိဟေတုံ။ **ကိလေသဝသေနာ**တိ ယေသံ အာသဝာနံ ခေပနေန ဣဒံ ဉာဏံ အာသဝက္ခယဉာဏံ ဇာတံ, တေသံ ကိလေသာနံ ဝသေန, တေသံ အာသဝာနံ ဝသေန သဗ္ဗကိလေသာနံ သင်္ဂဟဏတော **ပရိယာယတော** ပကာရန္တရတောတိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌိယံ** အတီတကာလဝသေန ''အဗ္ဘညာသိ''န္တိ ဝတ္တပိ အဘိသမယကာလေ တဿ တဿ ဇာနနဿ ပစ္စုပ္ပန္နတံ ဥပာဒါယ ''ဇဝံ ဇာနတော ဇဝံ ပဿတော''တိ ဝတ္တမာနကာလေန နိဒ္ဒေသော ကတော။ ကာမာသဝတီနံ ဝိမုစ္စနေနေဝ တဒဝိနာဘာဝတော ဒိဋ္ဌာသဝဿာပိ ဝိမုတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

''ခီဏာ ဇာတီ''တိ ဇာနနံ ကိလေသက္ခယပစ္စဝေက္ခဏဝသေန, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယန္တိအာဒိဇာနနံ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ဟောတီတိ အာဟ ''ခီဏာ ဇာတီတိအာဒီဟိ တဿ ဘူမိ''န္တိ။ တတ္ထ **ဘူမိန္တိ** ဝိသယံ, တီသု ကာလေသုပိ ဇာတိက္ခယံ ပတိ ဥဇုကမေဝ တယာမာသမ္ဘဝေပိ တံ ပတိ တယာမကရဏဿ သာတ္တကတံ, တဿ အနာဂတက္ခန္ဓာနုပ္ပတ္တိဖလတဉ္စ ဒဿေတုံ **ယာ ပနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယာ ပန မဂ္ဂဿ အဘာဝိတတ္တာ** တိအာဒိနာ ဟိ မဂ္ဂေနာဝိဟတကိလေသေဟေဝ အာယတိံ ခန္ဓာနံ ဇာတိ ဟောဿတိ, တေသဥ္စ ကိလေသာနံ မဂ္ဂေန ဝိနာသေသတိ ခန္ဓာ န ဇာယိဿန္တိ, ကိလေသာနဥ္စ တေကာလိကတာယ ဇာတိယံ ဝုတ္တနယေန ကေနစိ ပစ္စယေန ဝိနာသယော ဂေပိ စိတ္တသန္တာနေ ကိလေသဝိရုဒ္ဓအရိယမဂ္ဂက္ခဏုပ္ပာဒနမေဝ တဗ္ဗိနာသော ဝိရုဒ္ဓပစ္စယောပနိပာတေန အာယတိံ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ဗီဇသန္တာနေ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပနိပာတေန အာယတိံ ဗီဇတ္တာနုပ္ပတ္တိ ဝိယ, ဣတိ မဂ္ဂက္ခဏုပ္ပတ္တိ သင်္ခတကိလေသာဘာဝေန ကိလေသဖလာနံ ခန္ဓာနံ အာယတိံ အနုပ္ပတ္တိယေဝ ဇာတိက္ခယောတိ အယမတ္ထော ဝိဘာဝိယတိ, တေနာဟ ''မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အနုပ္ပာဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ''တိ။ ဇတ္ထ စာယမတ္ထော ကိလေသာဘာဝသင်္ခာတဿ မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပာဒိတတ္တာ ပစ္စယာဘာဝေန အနုပ္ပဇ္ဇန္တီ ခန္ဓာနံ ဇာတိ တေန အာယတိံ အနုပ္ပဇ္ဇနသင်္ခာတေန အနုပ္ပာဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန တေဟာရတော ခီဏာ မေ ဇာတီတိ။ န ဟိ သင်္ခတဓမ္မာနံ ပစ္စယန္တရေန ဝိနာသော သမ္ဘဝတိ, သမ္ဘဝေ စ တဿ ပစ္စယန္တရတာဒိပ္ပသင်္ဂတော။ တဗ္ဗိရုဒ္ဓက္ခဏုပ္ပာဒနမေဝ တဗ္ဗိနာသုပ္ပာဒနံ။ **တန္တိ** ခီဏဇာတိံ အဗ္ဘညာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣမေ ပကာရာ ဣတ္ထံ, တဗ္ဘာဝေ ဣတ္ထတ္တံ, တဒတ္ထာယ။ **ဒဿေန္တော** တိ နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တောတိ။

ဝိဇ္ဇာတ္တယကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနာကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅. **အညာဏန္တိ** မိ-သဒ္ဒယောဂေန သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဟအနီ**တိ ဟဒေ။ **ယသသာ**တိ ပရိတရေန။ **ကောတူဟလစ္ဆရေ** တိ ကောတူဟလေ အစ္ဆရေ စ။ **အယန္တိ** အမိက္ကန္တ-သဒ္ဒေ။ နယိဒံ အာမေဍိတဝသေန ဒွိက္ခတ္တုံ, အထ ခော အတ္ထဒွယဝသေနာတိ ဒဿေန္တော **အထ** တတိအာဒိမာဟ။ အဝိသေသေန အတ္ထသာမညေန နိပ္ဖန္နော အဘိက္ကန္တန္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, ဒေသနာပသာအဒိဝိသေသာပေက္ခာယပိ တထေဝ တိဋ္ဌတိ ပုဗ္ဗေ နိပ္ဖန္နတ္တာတိ အာဟ ''အဘိက္ကန္တံ။ပေ.။ ပသာဒေ''တိ။ **အဓောမုခဋ္ဌပိတံ** ကေနစိ။ **ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ** သယမေဝ။ **ပရိယာယေဟီ**တိ ပကာရေဟိ, အရသရူပတ္တာဒိပဋိဟာဒကကာရဏေဟိ တ။

ဂမုဓာတုသ္သ ဒ္ဝိကမ္မကတ္တာဘာဝတ ကေတမံ သရဏန္တိ ဣဒံ ပဒဒ္ဝယမ္ပိ န ဥပယောဂဝစနံ။ အပိ စ ခော ပုရိမမေဝ, ပစ္ဆိမံ ပန ပစ္စတ္တဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ “ကေတမံ သရဏန္တိ ဂစ္ဆာမိ”တိ ဝုတ္တံ။ တေန စ ဣတိ-သဒ္ဒော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဃဿာ** တိ အဃဝတော ဟာပတော။ **တာတာ**တိ ဟိ ပဒံ အပေက္ခိတ္ဝာ နိဿက္ကဝစနံ ယုတ္တတ္တာ။ **အဓိဂတမဂ္ဂေ သစ္ဆိကတနိရောဓေ** တိ ပဒဒ္ဝယေနာပိ ဖလဋ္ဌာ စေဝ ဒဿိတာ, န မဂ္ဂဋ္ဌာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ တော “ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စာ”တိ အာဟ။ **ဝိတ္ထာရော** တိ ဣမိနာ “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ ဝါ အသင်္ခတာ ဝါ, ဝိရာဂေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိ (ဣတိဝု. ၉၀; အ. နိ. ၄.၃၄) ဝုတ္တပဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အနေဇ**န္တိ နိတ္တဏှံ။ **အပ္ပဋိကူလ**န္တိ အဝိရောဓဒီပနတော အဝိရုဒ္ဓသုစိံ ပဏီတံ ဝါ။ တစာယ ပဂုဏဝိကတ္တဗ္ဗတော, ပကဋ္ဌေဟိ သဒ္ဒတ္ထဂုဏေဟိ ယောဂတော ဝါ **ပဂုဏံ။ သံဟတော**တိ ဃဋိတော သမေတော ။ **ယတ္ထာ** တိ ယေသု ပုရိသယုဂေသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဋ္ဌ စ ပုဂ္ဂလဓမ္မဒသာ တေ** တိ တေ အဋ္ဌ ပုဂ္ဂလာ အရိယဓမ္မဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ ဓမ္မဒသာ။

သရဏန္တိအာဒီသု အယံ သင်္ခေပတ္ထော – ဘယဟိံသနာဒိအတ္ထေန ရတနတ္တယံ **သရဏံ** နာမ, တဒေဝ မေ ရတနတ္တယံ တာဏံ လေဏံ ပရာယဏန္တိ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာဒိဂုဏဝသေန တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒော **သရဏဂမနံ** နာမ။ ယထာဝုတ္တေန ဣမိနာ စိတ္တုပ္ပာဒေန သမန္နာဂတော **သရဏံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ တေသံ စ သရဏဂမနဿ လောကိယလောကုတ္တရဝသေန ဒုဝိဓော ပဘေဒော။ တတ္ထ လောကုတ္တရံ သရဏဂမနူပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန မဂ္ဂက္ခဏေယေဝ သိဇ္ဈတိ။ လောကိယသရဏဂမနံ စတုဓာ ပဝတ္တတိ အတ္တသန္နိယျာတနေန, ယထာဝုတ္တတပ္ပရာယဏတာယ, သိဿဘာဝူပဂမနေန, ပဏိပာတေန စာတိ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ စေတ္ထ သေဋ္ဌဒက္ခိဏေယျဘာဝဝသေနေဝ သရဏဂမနံ ဟောတိ, န ဉာတိဘယာစရိယာဒိဝသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဉာတိအာဒိဝသေန တိတ္ထိယံ ဝန္ဒတော သရဏံ န ဘိဇ္ဇတိ, ဒက္ခိဏေယျဘာဝေန အညံ ဝန္ဒတော သရဏံ ဘိဇ္ဇတိ။ လောကိယဿ သရဏဂမနဿ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိနိယမံ သဒိသဖလံ သရဏဂတဿ အနာဂတေ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိနိယမတော။ သဗ္ဗလောကိယသမ္ပတ္တိသမဓိဂမော ပန အပာယဒုက္ခာဒိသမတိက္ကမော စ အာနိသံသဖလံ။ တီသု ဝတ္ထူသု စ သံသယမိစ္ဆာဉာဏာဒိ သံကိလေသော။ ဘေဒေပိဿ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇဝသေန ဒုဝိဓော။ တတ္ထ ပဌမော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဗ္ဗကေဟိ တိတ္ထိယပဏိပာတာဒီဟိ ဟောတိ, သော စ အနိဋ္ဌဖလတ္တာ သာဝဇ္ဇော။ အနဝဇ္ဇော ပန ကာလကိရိယာယ ဟောတိ။ လောကုတ္တရသရဏဂမနဿ သဗ္ဗထာ သံကိလေသော ဝါ ဘေဒော ဝါ နတ္ထီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကော ဥပာသကောတိအာဒိ ဥပာသကတ္တသရူပကာရဏာဒိပုစ္ဆာ။ တတ္ထ ယော ဂဟဋ္ဌော မနုဿော ဝါ အမနုဿော ဝါ ဝုတ္တနယေန တိသရဏံ ဂတော, အယံ **ဥပာသကော**။ ယော စ သရဏဂမနာဒိကိရိယာယ ရတနတ္တယံ ဥပာသနတော “ဥပာသကော”တိ ဝုစ္စတိ။ ပဉ္စ ဝေရမဏိယော စဿ **သီလံ**။ ပဉ္စမိစ္ဆာဝဏိဇ္ဇာဒိဟာပဇီဝံ ပဟာယ ဓမ္မေန သမေန ဇီဝိတကပ္ပနမဿ **အာဇီဝေ**။ အဿဒ္ဓိယဒုဿီလတာဒယော ဥပာသကတ္တဿ **ဝိပတ္တိ,** တဒဘာဝေ **သမ္ပတ္တီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိဟာရဂ္ဂေနာ တိ ဩဝရကာဒိဝသနဋ္ဌာနကောဋ္ဌာသေန။ **အဇ္ဇဘာဝ** န္တိ အဿိံ အဟနိ ပဝတ္တံ ပသာဒံ။ ကာယဝိညတ္တိဟေတုကော သရီရာဝယဝေ **ကာယင်္ဂံ** ။ ဝစီဝိညတ္တိဟေတုကံ ဩဋ္ဌဇိဝှာဒိ **တစင်္ဂံ။ အစောပေတွာ** တိ အစာလေတွာ။ တေန စ ဝစီပဝတ္တိယာ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဌာနကရဏာနံ စလနပစ္စယော တယောဓာတုယာ ဝိကာရာကာရော ဝိသုံ ကာယဝိညတ္တိ န ဟောတိ, တေန ဝိသုံ ဝိညာပေတဗ္ဗဿ အဓိပ္ပာယဿ အဘာဝတ ဝစီဝိညတ္တိယမေဝ သင်္ဂယှတိ တဒုပကာရတ္တာ။ ယထာ ကာယေန ကာယကမ္မုပ္ပနာဒီသု သဒ္ဒုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတော ပထဝီဓာတုယာ အာကာရဝိကာရော ဝိသုံ အဓိပ္ပာယဿ အဝိညာပနတော ဝစီဝိညတ္တိ န ဟောတိ, ဧဝမယမ္ပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဓိပ္ပာယဝိညာပနတော ဟေတာ ဝိညတ္တိယော နာမ ဇာတာ, န ကေဝလံ တယုပထဝီနံ စလနသဒ္ဒုပ္ပတ္တိပစ္စယဘူတဝိကာရာကာရမတ္တတာယ။ ဧဝဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ ရုက္ခာဒီသု စလနသဒ္ဒုပ္ပတ္တိပစ္စယာနံ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာနံ ဝိကာရာကာရာနံ အဝိညတ္တိတာ သမတ္ထိတာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေစိ **တစင်္ဂ** န္တိ “ဟောတု သာဓူ”တိ ဧဝမာဒိတစာယ အဝယဝန္တိအာဒိံ ဝဒန္တိ, တံ အစောပေတွာတိ ဣမိနာ န သမေတိ။ **ခန္တိံ စာရေတွာ** တိ အနုမတိံ ပဝတ္တေတွာ။ “ခန္တိံ ဓာရေတွာ”တိပိ ပာဌော, ဗဟိ အနိက္ခမနဝသေန ဂဏှိတွာတိ အတ္ထော။ **ပဋိမုခော**တိ ဘဂဝတိ ပဋိနိဝတ္တမုခော, တေနာဟ “အပက္ကမိတွာ”တိ။

၁၆. ယာစဓာတုဿ ဒွိကမ္မကတ္တာ “ဘဂဝတ ဝဿာဝါသံ ယာစိတော”တိ ဝုတ္တံ။ **သုသဿကာလေပီ** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပာကဋံ ကာတုံ “အတိသမဂ္ဃေပီ”တိ ဝုတ္တံ။ အတိဝိယ အပ္ပဂ္ဃေပိ ယဒာ ကိဉ္စိဒေဝ ဒတွာ ဗဟုံ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏံ ဂဏှန္တိ, တာဒိသေ ကာလေပီတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခမာနာ** တိ ယာစမာနာ။ **ဝုတ္တသဿ** န္တိ ဝပိတသဿံ။ **တတ္ထာ** တိ ဝေရဉ္ဇာယံ, ဧတေန “ဝုတ္တံ သလာကာ ဧဝ ဟောတိ ဧတ္ထာတိ သလာကာဝုတ္တာ”တိ ဝိသေသနဿ ပရနိပာတေန နိဗ္ဗစနံ ဒဿေတိ။ အထ ဝါ “သဗ္ဗံ သဿံ သလာကာမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ နိဗ္ဗတ္တံ သမ္ပန္နံ ဧတ္ထာတိ သလာကာဝုတ္တာ”တိပိ နိဗ္ဗစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တေနာဟ “သလာကာ ဧဝ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ။ “သလာကာယ ဝုတ္တံ ဇီဝိကာ ဧတ္ထာတိ သလာကာဝုတ္တာ”တိပိ နိဗ္ဗစနံ ဒဿေတုံ **သလာကာယ ဝါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဓညကရဏဋ္ဌာနေ** တိ ဓညမိနနဋ္ဌာနေ။ **ဝဏ္ဏကဇ္ဈက္ခ** န္တိ ကဟာပဏပရိက္ခကံ။

ဥဉ္ဆေန ပဂ္ဂဟေနာ တိ ဧတ္ထ **ပဂ္ဂဟေနာ** တိ ပတ္တေန, တံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ ပဂ္ဂယှတိ ဧတေန ဘိက္ခာတိ ဟိ ပဂ္ဂဟော, ပတ္တော။ တေနာဟ **ပဂ္ဂဟေန ယော ဥဉ္ဆော** တိအာဒိ။ အထ ဝါ **ပဂ္ဂဟေနာ** တိ ဂဟဏေန, ဥဉ္ဆတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗော ပတ္တောတိ သိဒ္ဓတီတိ အာဟ “ပတ္တံ ဂဟေတွာ”တိ။

ဂင်္ဂါယ ဥတ္တရဒိသာပဒေသော ဥတ္တရာပထော, သော နိဝါသော ဧတေသံ, တတော ဝါ အာဂတာတိ ဥတ္တရာပထကာ, တေနာဟ **ဥတ္တရာပထဝါသိကာ** တိအာဒိ။ “ဥတ္တရာပဟကာ”တိပိ ပဌော, သော ဧဝ အတ္ထော နိရုတ္တိနယေန။ **မန္ဒိရ**န္တိ အဿသာလံ။ “မန္ဒုရ”န္တိပိ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ သာ စ မန္ဒိရာ ယသ္မာ ပရိမဏ္ဍလာကာရေန ဗဟုဝိဓာ စ ကတာ, တသ္မာ “အဿမဏ္ဍလိကာယော”တိ ဝုတ္တာ။

ဂင်္ဂါယ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဒေသော ဒက္ခိဏာပထော, တတ္ထ ဇာတာ မနုဿာ **ဒက္ခိဏာပထမနုဿာ** ။ ဗုဒ္ဓံ မမာယန္တိ မမေတယန္တိ ဂဏှနသီလာ **ဗုဒ္ဓမာမကာ,** ဇဝံ သေသေသုပိ။ **ဧဝန္တိ** ပစ္ဆာ ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဂယှမာနေ။ **ပဋိဝီသ**န္တိ ကောဋ္ဌာသံ။ **တဒုပိယ**န္တိ တဒနုရူပံ တပ္ပဟောနကံ။ **လဒ္ဓါ** တိ လဘိတွာ နော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ “လဒ္ဓေ”တိ ဝါ ပဌော, ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ နေဝ လဘိန္တိ အတ္ထော။ ဉာတိ စ ပသတ္ထတမဂုဏယောဂတော သေဋ္ဌော စာတိ **ဉာတိသေဋ္ဌော။ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု အယမေဝ ပတိရူပေ** တိ အာမိသဿ ဒုလ္လဘကာလေသု ပရိကထောဘာသာဒိ အကတွာ ပရမသလ္လေခဝုတ္တိယာ အာဇီဝသုဒ္ဓိယံ ဌတွာ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယာနုဂုဏံ အာမိသံ ဝိစာရေန္တေန နာမ ဉာတိသိနေဟယုတ္တေန အရိယသာဝကေနေဝ ကာတုံ ယုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

မာရာဝဋ္ဋနာယာ တိ မာရေန ကတစိတ္တပရိဝဋ္ဋနေန, စိတ္တသမ္မောဟနေနာတိ အတ္ထော။ **တမ္ပိ** တိ ဥတ္တရကုရုံ တတိဒသပုရံ တ အာဝဋ္ဋေယျ။

“ဖုဿဿာဟံ ဟာဝစနေ၊ သာဝကေ ပရိဘာသယိံ။
ယဝံ ခါဒထ ဘုဉ္ဇထ၊ မာ စ ဘုဉ္ဇထ သာလယော”တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၈၈) –

အပဒါနေ ဝုတ္တဿ အကုသလဿ တဒာ ဩကာသကတတ္တာ။ **နိဗဒ္ဓအနုဿာ** တိ “ဒဿာမ”တိ တစာယ နိယမိတအနုဿ။ **အပ္ပိတဝတ္တဿာ** တိ ကာယေန အတိဟရိတွာ ဒိန္နဝတ္ထုနောပိ။ **ဝိသဟတီ**တိ သက္ကောတိ။ **သဠေ ပေနာ**တိ နီဟာရေန။ **ဖ္လာမပ္ပဘာယာ** တိ သမန္တတော ပဟဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ အသီတိဟတ္ထမတ္တေ ဌာနေ ဃနီဘူတာယ ဆဗ္ဗဏ္ဏာယ ပဘာယ, ယတော ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော တဋ္ဌာကတော မာတိကာယော ဝိယ နိက္ခမိတွာ ဒသသု ဒိသာသု ဓာဝန္တိ, သာ ယသ္မာ ဗ္ယာမမတ္တာ ဝိယ ခါယတိ, တသ္မာ “ဗ္ယာမပ္ပဘာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ အနုဗ္ယဉ္ဇနာနိ စ ပစ္စေကံ ဘဂဝတော သရီရေ ပဘာသမ္ပတ္တိယုတ္တာ အာကာသေ စန္ဒသူရိယာဒယော ဝိယ ဝိဘာတာ ဝိရောစန္တိ, တသ္မာ တာနိ ဗ္ယာမပ္ပဘာယ သဟ ကေနစိ အနဘိဘဝနီယာနိ ဝုတ္တာနိ။

အနတ္ထသဥ္ဟိတေ တိ ဃာတာပေက္ခံ သာမိအတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ, တေနာဟ “တာဒိသဿ ဝစနဿ ဃာတော”တိ။ အတ္ထော ဓမ္မဒေသနာယ ဟေတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတ္ထ, ဓမ္မဒေသနာဒိကော ဝါ အတ္ထော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတာယာတိ **အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ,** ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု။

ကော် ဂဟေတဗ္ဗတိ ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒပညတ္တိသင်္ခာတေသု ဒွီသု ဓမ္မဒေသနာကာရဏံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ရတ္တိစ္ဆေဒေ ဝ**တိ သတ္တာဟကရဏီယဝသေန ဂန္တွာ ဗဟိ အရုဏုဋ္ဌာပနဝသေန ဝုတ္တော, န ဝဿစ္ဆေဒဝသေန တသ္မိံ ဝိသုံ ဝုတ္တမာနတ္တာ။ တေန စ ဝဿစ္ဆေဒပစ္စယေ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂမနံ အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **န ကိဉ္စိ**တိ ကိဉ္စိ ဂုဏေ သမ္ပာဝနာဝသေန န မညတိ။ **ပဏ္ဍာ သီလံ အဓိဋ္ဌဟေယျာမာ** တိ အာဓိဝဟေတု သန္တဂုဏာပဗ္ဗကာသနေန အာဓိဝဝိပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတိမညိဿတိ** တိ အဝမညိဿတိ။

၁၇. ''အာယသ္မာတိ ပိယဝစနမေတ''န္တိ ဥစ္စနီစဇနသာမညဝသေန ဝုတ္တံ ပုန ဥစ္စဇနာဝေဏိကဝသေနေဝ ဒဿေန္တော ''ဂရုကရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစန''န္တိ အာဟ။ တတ္ထ သဟ ပတိဿယေန နိဿယေနာတိ **သပ္ပတိဿော,** သနိဿယော, တဿ ဂရုဂုဏယုတ္တေသု ကရဝစနန္တိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ဝစနမေဝ အဓိဝစနံ။ **ပပ္ပဋကောဇ**န္တိ အာဒိကပ္ပေ ဥဒကုပရိ ပဌမံ ပထဝီဘာဝေန သဏ္ဌိတံ နဝနီတပိဏ္ဍသဒိသံ ဥဒကေပိ ဥပ္ပိလနသဘာဝံ အဝိလီယနကံ အတိသိနိဒ္ဓမဓုရံ အနေကယောဇနသဟဿဗဟလံ ရသာတလသင်္ခာတံ ပထဝီဇံ။ ယံ အာဒိကပ္ပိကေဟိ မနုဿေဟိ ရသတဏှာယ ဂဟေတဗ္ဗ ဘုဉ္ဇမာနံ တေသံ ကမ္မဗလေန ဥပရိဘာဂေ ကက္ခဠဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဟေဋ္ဌာ ပုရိမာကာရေနေဝ ဌိတံ, ယဿ စ ဗလေန အယံ မဟာပထဝီ သပဗ္ဗတသမုဒ္ဒကာနနာ ဟေဋ္ဌာဥဒကေ အနိမုဇ္ဇမာနာ အဝိကိရိယမာနာ ကုလ္လုပရိ ဝိယ နိစ္စလာ တိဋ္ဌတိ, တံ ပထဝီသာရမဏ္ဍန္တိ အတ္ထော, တေနာဟ **ပထဝီမဏ္ဍော** တိအာဒိ။ **သမ္ပန္န**န္တိ မဓုရရသေန ဥပေတံ, တေနာဟ ''သာဒုရသ''န္တိ။ **ဥပပန္နဖလော** တိ ဗဟုဖလော။ ''နိမ္မက္ခိက''န္တိ ဝုတ္တံ ပုန ''နိမ္မက္ခိကဏ္ဍ''န္တိ မက္ခိကဏ္ဍာနမ္ပိ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ယေ ပထဝီနိဿိတာ ပာဏာ, တေ တတ္ထ သင်္ကာမေဿာမီ**တိ ဧတ္ထ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိနမ္ပိ ဟတ္ထသင်္ကာမနေ ကိံ အနာမာသဒေသော န ဟောတီတိ? န ဟောတိ, ကသ္မာ? ''အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယေ''တိ (ပာရာ. ၁၅၉) ဝစနတော, တေနေဝ ဘဂဝါပိ အနာမာသဒေသံ အဒဿေတွာ ''ဝိပလ္လာသမ္ပိ သတ္တာ ပဋိလဘေယျု''န္တိ အာဟ, ခုဒ္ဒကော **ကမော**။ မဟန္တော သာပဏော **နိဂမော**။ **ပဒဝီတိဟာရေနာ**တိ ပဒနိက္ခေပေန။

ဝိနယပညတ္တိယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈. **ဝိနယပညတ္တိယာ** **မူလတော ပဘုတီ**တိ ပာရာဇိကာဒိဂရုကာနံ, တဒညေသဉ္စ သိက္ခာပဒါနံ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသက္ကမေန ယေဘုယျေန အပညတ္တတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အပညတ္တတာယ။ တေနေဝ ထေရော ဘဂဝန္တံ ''သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျ ဥဒ္ဒိသေယျ ပာတိမောက္ခ''န္တိ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသဝသေန သဟ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ ယာစိ။ **ခန္ဓကေ** ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရာဒီနံ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုရေတရမေဝ ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ''န, ဘိက္ခဝေ, အနနုညာတော မာတာပိတူဟိ ပုတ္တော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော ပဗ္ဗာဇေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၁၀၅) ပညတ္တသိက္ခာပဒံ ဒိဿတိ။ ဣဓေဝ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ''သာမမ္ပိ ပစနံ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ''တိ စ, ''ရတ္တိစ္ဆေဒေ ဝဿစ္ဆေဒေ တ န ကတော''တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗေဝ သာမပာကာဒိပဋိက္ခေပေဟ အတ္ထီတိ ပညာယတိ။ ဧဝံ ကတိပယသိက္ခာပဒါနံ ပညတ္တိသဗ္ဘာဝေပိ အပညတ္တပာရာဇိကာဒိကေ သန္ဓာယ ''န တာဝ, သာရိပုတ္တ, သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတီ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုထုတ္တာရမ္မဏာတော ပဋိနိဝတ္တိတွာ သမ္မဒေဝ ဧကာရမ္မဏေ စိတ္တေန လီနော ပဋိသလ္လီနော နာမာတိ အာဟ ''ဧကီဘာဝံ ဂတဿာ''တိ, စိတ္တဝိဝေကံ ဂတဿာတိ အတ္ထော။ **စိရန္တိ** အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။

သောဋ္ဌသဝိဓာယ ပညာယာတိ မဇ္ဈိမနိကာယေ **အနုပဒသုတ္တန္တဒေသနာယံ** ''မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ပုထုပညော ဟာသပညော ဇဝနပညော တိက္ခပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော''တိ အာဂတာ ဆ ပညာ စ နတနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိပညာ စ အရဟတ္တမဂ္ဂပညာ စာတိ ဧဝံ သောဋ္ဌသဝိဓေန အာဂတာယ ပညာယ။ ယေသံ ဗုဒ္ဓါနံ သာဝကာ သုဒ္ဓါတသေသု သန္တိဿန္တိ, တေယေဝ လောကေ ဟကဋ္ဌာတိ ဝိပဿီအာဒယောဝ ဣဓ ဥဒ္ဓဋာ, န ဣတရေ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ။ တေနေဝ **အာဋ္ဌာနာဋိယသုတ္တေ** (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၅ အာဒယော) ဒေတပိ အတ္တနော ပာကဋ္ဌာနံ တေသညေဝ ဂဟဏံ အကံသု, နာညေသန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၉. **ကိလာသုနော**တိ အပ္ပောဿုက္ကာ ပယောဇနာဘာဝေန နိရုဿာဟာ အဟေသုံ, န အာလသိယေန, တေနာဟ **န အာလသိယကိလာသုနော**တိအာဒိ။ **နိဒ္ဒေသတာယာ** တိ ကာယဝစီဝီတိက္ကမသမုဋ္ဌာပကအေသာဘာတ။ ဟာဏံ န

ဟာနေ န စာဒိန္နမာဒိယေတိအာဒိနာ (သု. နိ. ၄၀၂) ဩတဒသိက္ခာပအနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဝုတ္တံ **သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓဝသေနာ**တိအာဒိ။ ဆန္န ဆန္န ဝသ္သာနံ ဩသာနဒိဝသံ အပေက္ခိတ္ဝာ “သကိံ သကိံ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ တဒပေက္ခမေတ္ထ သာမိဝစနံ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ သဗ္ဗောပိ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဥပေါသထံ အကာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ခန္တီ ပရမန္တိအာဒီသု တိတိက္ခာသင်္ခာတာ ခန္တိ သတ္တသင်္ခာရေဟိ နိဗ္ဗတ္တာနိဋ္ဌာခမနကိလေသတပနတော **ပရမံ တပေါ** နာမ။ တနသင်္ခာတာယ တဏှာယ နိက္ခန္တတ္တာ **နိဗ္ဗာနံ** သဗ္ဗဓမ္မေဟိ **ပရမံ** ဥတ္တမန္တိ ဗုဒ္ဓါ ဝဒန္တိ။ ယထာဝုတ္တခန္တိယာ အဘာဝေန ဟဏဝဓံ တ ဆေဒနတာဠနာဒိံ တ ကရောန္တော **ပရူပဃာတီ** ပရသ္သဟရဏပရဒာရာတိက္ကမနာဒီဟိ မုသာပေသုညဖရုသာဒီဟိ စ ပရံ **ဝိဟေဌယန္တော** စ ဗာဟိတပာပတာယ အဘာဝေန ပဗ္ဗဇိတော တ သမိတပာပတာယ အဘာဝေန သမဏော တ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ သီလသံဝရေန သဗ္ဗပာပဿ အနုပ္ပာဒနံ လောကိယသမာဓိဝိပဿနာဟိ ကုသလဿ ဥပသမ္ပာဒနံ နိပ္ဖာဒနံ သဗ္ဗေဟိ မဂ္ဂဖလေဟိ အတ္တနော စိတ္တဿ ပရိသောဓနံ ပဘဿရဘာဝကရဏံ ယံ, တမေတံ ဗုဒ္ဓါနံ **သာသနံ** အနုသိဋ္ဌိ။ **အနုပဝါဒေါ**တိ ဝါစာယ ကဿစိ အနုပဝဒနံ။ **အနုပဃာတော**တိ ကာယေန ကဿစိ ဥပဃာတကရဏံ ဝုတ္တာဝသေသေ စ ဟတိမောက္ခသင်္ခာတေ သီလေ အတ္တာနံ သံဝရဏံ။ ဘတ္တသ္မိံ မတ္တညုတာသင်္ခာတအာဇီဝပာရိသုဒ္ဓိပစ္စယသန္နိဿိတသီလသမာယောဂေ တမ္မုခေန ဣန္ဒြိယသံဝရော ပန္တသေနာသနသင်္ခာတံ အရညတသံ တမ္မုခေန ပကာသိတေ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမတာသင်္ခာတမဟာအရိယဝံသေ ပတိဋ္ဌာနဉ္စ အဓိစိတ္တသင်္ခာတေ လောကိယလောကုတ္တရသမာဓိမ္ဟိ တဒုပ္ပာဒနဝသေန **အာယောဂေ** အနုယောဂေ စ ယံ, တမေတံ ဗုဒ္ဓါနံ အနုသိဋ္ဌီတိ ယောဇနာ။

“ယာဝ သာသနပရိယန္တာ”တိ အာဏာပာတိမောက္ခဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ပရိနိဗ္ဗာနတော ပန ဥဒ္ဓံ ဩဝါဒပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသောပိ နတ္ထေဝ, ဗုဒ္ဓါ ဧဝ ဟိ တံ ဥဒ္ဒိသန္တိ, န သာဝကာ။ **ပဌမဗောဓိယန္တိ** ဗောဓိတော ဝီသတိဝဿသပရိစ္ဆိန္နေ ကာလေ, **အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန** ပန “ပဉ္စတ္တာလီသာယ ဝဿေသု အာဒိတော ပန္နရသ ဝဿာနိ ပဌမဗောဓိ”တိ ဝုတ္တံ, **သိက္ခာပဒပညတ္တိကအာလတော ပန ပဘုတိ အာဏာပာတိမောက္ခမေဝ ဥဒ္ဒိသန္တီ**တိ ဣဒံ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသက္ကမေနေဝ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ သိက္ခာပဒပညတ္တိကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌာနံ အနဝကာသော**တိ ယထာက္ကမံ ဟေတုပစ္စယပဋိက္ခေပဝသေန ကာရဏပဋိက္ခေပေါ။ **ယန္တိ** ယေန ကာရဏေန။ **အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယာ**တိ အလဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ ဝေမိဿတာယ အသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ, န ကေဝလံ ဗုဒ္ဓါနညေဝ အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော အယုတ္တော, အထ ခော သာဝကာနမ္ပိ။ ဓောဒနာသာရဏာဒိဝသေန ပန သောဓေတွာ သံတသကရဏံ သာဝကာနညေဝ ဘာရော, ဗုဒ္ဓါ ပန သိက္ခာပဒါနိ ပညပေတွာ ဥပေါသထာဒိကရဏဝိဓာနံ သိက္ခာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, ဓောဒနာသာရဏာဒီနိ န ကရောန္တိ, တေနေဝ ဘဂဝါ အသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ပာတိမောက္ခံ အနုဒ္ဒိသိတွာ သကလရတ္တိံ တုဏှီဘူတော နိသီဒိ။ ဘိက္ခူ စ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ အသုဒ္ဓပုဂ္ဂလံ ဗဟိ နီဟရိံသု။ တသ္မာ သာဝကာနမ္ပိ အသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ဉတွာ ဥပေါသထာဒိသံဃကမ္မကရဏံ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယကရဏံ ဝိနာ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမ္မုခသာဝကာနန္တိ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခေ ဓရမာနကာလေ ပဗ္ဗဇိတာနံ သဗ္ဗန္တိမာနံ သာဝကာနံ။ ဥဋ္ဌာရာတိသယဇောတနတ္ထံ “ဥဋ္ဌာရုဋ္ဌာရဘောဂါဒိကုလဝသေန တ”တိ ပုန ဥဋ္ဌာရသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာရမဇ္ဈတ္တအနုဋ္ဌာရာဒီနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေ ပစ္ဆိမာ သာဝကာ အန္တရဓာပေသုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

အပညတ္တေပိ သိက္ခာပဒေ ယဒိ သာဝကာ သမာနဇာတိအာဒိကာ သိယုံ, အတ္တနော ကုလာနုဂတဂန္ထံ ဝိယ ဘဂဝတော ဝစနံ န နာသေယျုံ။ ယသ္မာ ပန သိက္ခာပဒဉ္စ န ပညတ္တံ, ဣမေ စ ဘိက္ခူ န သမာနဇာတိအာဒိကာ, တသ္မာ ဝိနာသေသုန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ **ယသ္မာ ဧေနာမာ။ပေ။ တသ္မာ အညမညံ ဝိဟေဌေန္တော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ စိရဋ္ဌိတိကတာရေ ပန သာဝကာနံ နာနာဇစ္စာဒိဘာဝေ သမာနေပိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ပရိပုဏ္ဏတာယ သာသနဿ စိရပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓါ သိက္ခာပဒါနိ န ပညပေန္တီတိ? ယသ္မာ စ သာသနဿ စိရပ္ပဝတ္တိယာ န ကေဝလံ သိက္ခာပဒပညတ္တိယေဝ ဟေတု, အထ ခော အာယတိံ ဓမ္မဝိနယံ ဂဟေတွာ သာဝကေဟိ ဝိနေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ သမ္ဘဝေပိ, တသ္မာ တေသံ သမ္ဘဝေ သတိ ဗုဒ္ဓါ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တိ, နာသတီတိ ပရိပုဏ္ဏာပညတ္တိယေဝ ဝေနေယျသမ္ဘဝဿာပိ သူစနတော သာသနဿ စိရပ္ပဝတ္တိယာ ဟေတု ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟဋ္ဌိယံ **သဟဿံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ပေ။ ဩဝဒတီ**တိ ဧတ္ထ သဟဿသင်္ချာပရိစ္ဆိန္နော သင်္ဃော သဟဿော သဟဿိလောကဓာတူတိ

အာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၁၈) ဝိယ။ တံ သဟဿံ ဘိက္ခုသင်္ဃန္တိ ယောဇနာ။ သဟဿသဒ္ဒဿ ဧကဝစနန္တတာယ "ဘိက္ခုသဟဿဿာ"တိ ဝတွာ အဝယဝပေက္ခာယ "ဩဝဒိယမာနာန"န္တိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသူတိ ဧတ္ထ **အာသဝေဟီ**တိ ကတ္တုအတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **စိတ္တာနီ**တိ ပစ္စတ္တဗဟုဝစနံ။ **ဝိမုစ္စိံသူ**တိ ကမ္မသာဓနံ။ တသ္မာ အာသဝေဟိ ကတ္တုဘူတေဟိ အနုပါဒါယ အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဂ္ဂဟေတွာ စိတ္တာနိ ဝိမောစိတာနီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **တေသဉှိ စိတ္တာနီ**တိအာဒိ။ **ယေဟိ အာသဝေဟီ**တိ ဧတ္ထာပိ ကတ္တုအတ္ထေ ဧဝ ကရဏဝစနံ။ **ဝိမုစ္စိံသူ**တိ ကမ္မသာဓနံ။ **တေ**တိ အာသဝါ။ **တာနီ**တိ စိတ္တာနိ, ဥပယောဂဗဟုဝစနမေတံ။ **ဝိမုစ္စိံသူ**တိ ကတ္တုသာဓနံ, ဝိမောစေသုန္တိ အတ္ထော။ **အဂ္ဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိံသူ**တိ အာရမ္မဏဝသေန တာနိ စိတ္တာနိ အဂ္ဂဟေတွာ အာသဝါ တေဟိ စိတ္တေဟိ မုတ္တာဝန္တော အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **အာသဝေဟီ**တိ နိဿက္ကဝစနံ, **ဝိမုစ္စိံသူ**တိ ကတ္တုသာဓနံ။ တသ္မာ ကဉ္စိ သင်္ခတဓမ္မံ တဏှာဟာဒိဝသေန အနုပါဒိယိတွာ စိတ္တာနိ ဝိမုတ္တာဝန္တာနိ အဟေသုန္တိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ပုရိမဝစနာပေက္ခ**န္တိ အညတရဿမိံ ဘိံသနကေ ဝနသဏ္ဍေတိ ဝုတ္တဝစနဿ အပေက္ခနံ တသ္မိံ ပုရိမဝစနေတိ ဧဝံ အပေက္ခနန္တိ အတ္ထော, တေနာဟ **ယံ ဝုတ္တ**န္တိအာဒိ။ ဘိံသနဿ ဘယဿ ကတံ ကရဏံ ကိရိယာ ဘိံသနကတံ, တသ္မိံ ဘိံသနကိရိယာယာတိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ "ဘိံသနကိရိယာယာ"တိ။ ဘိံသယတီတိ ဘိံသနော, သောဝ ဘိံသနကော, တဿ ဘာဝေါ "ဘိံသနကတ္တ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တ-ကာရဿ လောပံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ပကာရန္တရေန အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **"အထ ဝါ"**တိအာဒိ။ **ဗဟုတရာနံ သတ္တာနံ ဝါ**တိ ယေဘုယျေနာတိ ပဒဿ အတ္ထဒဿနံ။ တေန စ ယော ကောစီတိ ပဒဿာပိ ယော ယော ပဝိသတီတိ ဝိစ္ဆာဝသေန နာနတ္တေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ, ယော ယော ပဝိသတိ, တေသု ဗဟုတရာနန္တိ အတ္ထသမ္ဗန္ဓော။

နိဂမနန္တိ ပကတေ အတ္ထေ ယထာဝုတ္တဿ အတ္ထဿ ဥပသံဟာရော။ အယဉှေတ္ထ နိဂမနက္ကမော – ယာ ဟိ, သာရိပုတ္တ, ဝိပဿီအာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနတော ဥပရိ ပရိယတ္တိဝသေန ဝိနေတဗ္ဗာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘာဝေန တေသံ အတ္ထာယ ဝိတ္ထာရတော သိက္ခာပဒပညတ္တိယံ ကိလာသုတာ အပ္ပေါဿုက္ကတာ, ယာ စ ဥပနိဿယသမ္ပန္နာနံ ဝေနေယျာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဘိံသနကဝနသဏ္ဍေပိ ဂန္တွာ ဩဝဒန္တာနံ တေသံ မဂ္ဂဖလုပ္ပါဒနတ္ထာယ ဓမ္မဒေသနာယ ဧဝ အကိလာသုတာ သဥဿာဟတာ, န ဝိတ္ထာရတော ဓမ္မဝိနယဒေသနာယ, အယံ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဟေတု, အယံ ပစ္စယော, ယေန ဝိပဿီအာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ ဗြဟ္မစရိယံ န စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသီတိ။ **ပုရိသယုဂဝသေနာ**တိ ပုရိသာနံ ယုဂံ ပဝတ္တိကာလော, တဿ ဝသေန, ပုရိသဝသေနာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗပစ္ဆိမကော**တိ ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ ပဗ္ဗဇိတော **သုဘဒ္ဒ** သဒိသော။ **သတသဟဿံ သဋ္ဌိမတ္တာနိ စ ဝဿသဟဿာနီ**တိ ဣဒံ ဘဂဝတော ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တံ, ဗောဓိတော ပဋ္ဌာယ ပန ဂဏိယမာနံ ဦနံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒွေဝယေဝါ**တိ ဓရမာနေ ဘဂဝတိ ဧကံ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဧကန္တိ ဒွေ ဧဝ ပုရိသယုဂါနိ။

၂၀-၁. အသမ္ဘုဏ္ဏန္တေနာတိ အဟာပုဏ္ဏန္တေန။ **ကော အနုသန္ဓီ**တိ ပုရိမကထာယ ကိမဿ ကော သမ္ဗန္ဓောတိ အတ္ထော။ **ယံ ဝုတ္တ**န္တိ ယံ ယာစိတန္တိ အတ္ထော။ **ယေသူ**တိ ဝီတိက္ကမဓမ္မေသု။ **နေသ**န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအာသဝါနံ။ **တေ**တိ ဝီတိက္ကမဓမ္မာ။ ဉာတိယေဝ ပိတာမဟပိတုပုတ္တာဒိဝသေန ပရိဝဋ္ဋနတော ပရိဝဋ္ဋောတိ **ဉာတိပရိဝဋ္ဋော**။ **လောကာမိသဘူတ**န္တိ လောကပရိယာပန္နံ ဟုတွာ ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗတော လောကာမိသဘူတံ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပေနေဝါ**တိ ဒသသိက္ခာပဒအနာဒိပဗ္ဗဇ္ဇာမုခေန။ **တေ**န္တိ မေထုနာဒီနံ အကရဏံ။ **ထာမ**န္တိ သိက္ခာပဒပညာပနသာမတ္ထိယံ။ **သစ္ဆဝိ**န္တိ သုက္ကစ္ဆဝိ ပကတိစ္ဆဝိ, သုန္ဒရစ္ဆဝိ ဝါ။ **သေသ**န္တိ သေသပဒယောဇနဒဿနံ။ ဣဒါနိ အတ္ထယောဇနံ ဒဿေန္တော အာဟ **အယံ ဝါ ဟေတ္ထာ**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒေါ အဝဓာရဏော။ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ ပသိဒ္ဓိယံ, အယမေဝ ဟေတ္ထာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သတ္ထာတိ ပဒဿ အတ္ထံ ဒဿေတိ "တဒါ သတ္ထာ"တိ။ **ရောပေတွာ**တိ ဖာလိတဋ္ဌာနေ နိန္နံ မံသံ သမံ ဝဍ္ဎေတွာ။ **သကေ အာစရိယကေ**တိ အတ္တနော အာစရိယဘာဝေ, အာစရိယကမ္မေ ဝါ။

ဝိပုလဘာဝေနာတိ ဗဟုဘာဝေန။ **အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ**တိ အနုပါယေန အဘိနိဝိသမာနာ, ဝိပရီတတော ဇာနမာနာတိ အတ္ထော။ **ရသေန ရသံ သံသန္ဒိတွာ**တိ အနဝဇ္ဇသဘာဝေန သာဝဇ္ဇသဘာဝံ သမ္မိဿေတွာ။ **ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယ**န္တိ ဥဂ္ဂတဓမ္မံ ဥဂ္ဂတဝိနယဉ္စ, ယထာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဝိနဿိဿတိ, ဧဝံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဣမ**

သို့ အတ္တေတိ က္လမသို့ သင္တာခိကာရေ။ **ပဘာသ္သရော** တိ ပဘာသနသီလော။ **ဇံနာမော ဇံကေတ္တော** တိ သောယ မာယသ္မာ သောတာပန္နောတိနာမကေတ္တေန သမန္နာဂတော, အယံ ဝုစ္စတိ သောတာပန္နောတိ ပကတေန သမ္ဗန္ ဓော။ **အဝိနိပါတဓမ္မော** တိ ဧတ္တ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒေ သဘာဝတစီ, သော စ အတ္တတော အပါယယေသု ခိပနကော ဒိဋ္ဌိအာဒိ အကုသလဓမ္မော တေတိ အာဟ **“ယေ ဓမ္မာ”** တိအာဒိ။ က္လအနိ သဘာဝဝသေနေဝ အတ္တံ ဒသ္သေတုံ **ဝိနိပါတနံ တတိ** အာဒိ ဝုတ္တံ။ **နိယတော**တိ သတ္တဘဝဗ္ဘန္တရေ နိယတက္ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနော။ တသ္သ ကာရဏမာဟ “သမ္ဗောဓိပရာယ ဏော”တိ။

၂၂. **အနုဓမ္မတာ**တိ လောကုတ္တရဓမ္မာနုဂတော သဘာဝေါ။ **ပတရဏာသင္ဂဟံ ဒတ္ဝာ** တိ “အာကမိနိယာ ပုဏ္ဏမိ ယာ ပတရေသ္သာမာ”တိ အနုမတိအနုဝသေန ဒတ္ဝာ, ပတရဏံ ဥက္ကမိုတ္ဝာတိ အတ္တော, ဧတေန နယေန ကေနစိ ပ စ္စယေန ပတရဏုက္ကမုနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **မာဂသိရဿ ပဌမဒိဝသေ** တိ စန္ဒမာသဝသေန ဝုတ္တံ, အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပာဋိပဒဒိဝသေတိ အတ္တော။ **ဖုဿမာသဿ ပဌမဒိဝသေ** တိ ဧတ္တာပိ ဧသေဝ နယော။ က္လဒဋ္ဌ နိဒဿနမတ္တံ ဝေနေယ္ယာနံ အပရိပါကံ ပဋိစ္စ ဖုဿမာသတော ပရဋ္ဌ ကေဒ္ဝိတိစတုမာသမ္ပိ တ တ္တေဝ ဝသိတ္ဝာ သေသမာသေဟိ စာရိကာယ ပရိယောသာပနတော။ **ဒသသဟဿစက္ကဝာဠေ** တိ က္လဒံ ဒေဝဗ္ရဟ္မာ နံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ မနုဿာ ပန က္လမသ္မိံယေဝ စက္ကဝာဠေ ဗောဓနေယ္ယာ ဟောန္တိ။ က္လတရစက္ကဝာဠေသု ပန မနုဿ သာနံ က္လမသ္မိံ စက္ကဝာဠေ ဥပ္ပတ္တိယာ ဆန္ဒုပ္ပာဒနတ္တံ အနန္တမ္ပိ စက္ကဝာဠံ ဩလောကေတ္ဝာ တဒနုရူဏာနုသာ သနီ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ ကရောန္တိယေဝ။

အာယာမာတိ ဧတ္တ **အာ**-သဒ္ဒေ အာဂစ္ဆာတိ က္လမိနာ သမာနတ္တောတိ အာဟ “အာဂစ္ဆ ယာမာ”တိ, ဗေဟိ ဂစ္ ဆာမာတိ အတ္တော။ **သုဝဏ္ဏရသပိဥ္ဇရာဟိ** တိ ဝိလီနသုဝဏ္ဏဇလံ ဝိယ ပိဥ္ဇရာဟိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဟီတိ အတ္တော။ **ဟဋ္ဌိ ယံ** နိမန္တိတမ္ဟာတိအာဒီသု “နိမန္တိတာ ဝသံ့ဝုတ္ထာ အမ္ဟာ”တိ စ, “နိမန္တိတာ ဝသံ့ဝုတ္ထာ အတ္တာ”တိ စ သမ္ဗန္ဓော။

ယန္တိ ဒေယ္ယဓမ္မဇာတံ, ယံ ကိဉ္စိတိ အတ္တော။ **နော နတ္တိ** တိ အမ္ဟာကံ နတ္တိ, နောတိ တ တေဿ ဝိဝရဏံ န တ္တိတိ။ **တ္တော** တိ ဃရာတသေ။ **တန္တိ** တံ ကာရဏံ, ကိစ္စံ တ။ **ကုတော**တိ ကတရဟေတုတော။ **ယန္တိ** ယေန ကာရ ဏေန, ကိစ္စေန တ။ ဒုတိယေ အတ္တဝိကပ္ပေ တ္တောတိ က္လမဿ ဝိဝရဏံ **က္လမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေ** တိ။ **တန္တိ** တံ ဒေယ္ယဓမ္မံ။

တတ္ထ စာတိ ကုသလေ။ တိက္ခဝိသဒဘာတပဟဒနေန **သမုတ္တေဇေတ္ဝာ။ ဝဿေတ္ဝာ** တိ အာယတိံ တသနာဘာ ဂိယံ ဓမ္မရတနဝသ္သံ ဩတာရေတ္ဝာ။ **ယံ ဒိဝသန္တိ** ယသ္မိံ ဒိဝသေ။

၂၃. **ပတ္တုဏ္ဏပတ္တပဋ္ဋေ စာ** တိ ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဋေ စီနပဋ္ဋေ စ။ **တုမ္ဟာနိ** တိ စမ္မမယတေလဘာဇနာနိ။ **အနုဗန္ဓိ တ္ဝာ**တိ အနုပဂမနံ ကတ္ဝာ။ **အဘိရန္တ** -သဒ္ဒေ က္လဓ အဘိရုစိပရိယာယောတိ အာဟ **“ယထာရုစိယ”** န္တိအာဒိ။ **သောရေယ္ယာဒီနိ** မဟာမဏ္ဍလစာရိကာယ မဂ္ဂဘူတာနိ သောရေယ္ယနဂရာဒီနိ။ **ပယာဂပတိဋ္ဌာန** န္တိ ဂင္ဂာယ ကေသ္ သ တိတ္တဝိသေသဿာပိ, တံသမီပေ ကမဿာပိ နာမံ။ **သမန္တပါသာဒိကာယာ** တိ သမန္တတော သဗ္ဗသော ပသာဒံ ဇ နေတီတိ သမန္တပါသာဒိကာ, တဿာ။

ယေ ပန ပကာရေ သန္ဓာယ “သမန္တတော”တိ ဝုစ္စတိ, တေ ပကာရေ ဝိတ္တာရေတ္ဝာ ဒသ္သေတုံ **တတြိဒ** န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္တ “သမန္တပါသာဒိကာ”တိ ယာ သံဝဏ္ဏနာ ဝုတ္တာ, တတ္ရ တသ္သံ သမန္တပါသာဒိကာယံ သမန္ တပါသာဒိကဘာဝေ က္လဒံ ဝက္ခမာနကထာဝစနံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ဗာဟိရနိဒာနအဗ္ဘန္တရနိဒာနသိက္ခာပဒနိဒာနာနံ ဝ သေန **နိဒာနပ္ပဘေဒဒီပနံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ထေရဝာဒပ္ပကာသနံ ဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပန”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ “သိက္ခာပဒာနံ ပစ္စုပ္ပ န္နဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပန”န္တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သိက္ခာပဒနိဒာနန္တိ ပန ဝေသာလီအာဒိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ကာရဏဘူ တဒေသဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တ္တော** တိ သမန္တပါသာဒိကာယ။ သမ္ဗန္ဓံ ဝိညူနန္တိ သမ္ဗန္ဓော, တသ္မာ အယံ သမန္တပါသာဒိကာတွေဝ ပဝတ္တာတိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

က္လတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၁. ဟရာဇိကကဏ္ဍော

၁. ပဌမဟရာဇိကံ

သုဒိန္နဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၄. ဝိက္ကာယိကဘဏ္ဍသ္သ ဝိက္ကိဏန္ ဣဏာအနန္တ **ဘဏ္ဍပ္ပယောဇနံ** နာမ။ ဇဝံ ပယောဇိတသ္သ မူလသ္သ သဟ ဝမိုယာ ဂဟဏတယာမော **ဥဒ္ဓါရော** နာမ။ **အသုကဒိဝသေ ဒိန္န** န္တိအာဒိနာ ပမုဋ္ဌသ္သ သတုပ္ပာဒနာဒိ **သာရဏံ** နာမ။ **စတုဗ္ဗိဓာယာ** တိ ခတ္တိယဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိသမဏာနံ ဝသေန, ဘိက္ခုအာဒီနံ တ ဝသေန စတုဗ္ဗိဓာယ။ **ဒိသ္ဝတန သ္သ တေဒဟောသီ**တိ ဟေတုအတ္ထေ အယံ ဒိသ္ဝတန-သဒ္ဒော အသမာနကတ္တုကတ္တာ, ယထာ ဃတံ ပိဝိတ္ဝာ ဗလံ ဟောတီတိ, ဧဝမညတ္ထာပိ ဧဝရူပေသု။ **ဘဗ္ဗကုလပုတ္တော** တိ ဥပနိဿယမတ္တသဘာဝေန ဝုတ္တံ, န ပစ္ဆိမဘဝိကတာ ယ။ တေနေဝဿ မာတာဒိအကလ္ယာဏမိတ္တသမာယောဂေန ကတစီတိက္ကမန် နိဿာယ ဥပ္ပန္နဝိပ္ပဋိသာရေန အ ဓိဂမန္တရာယော ဇာတော။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု လဒ္ဓဗ္ယာကရဏာနံ န သက္ကာ ကေနစိ အန္တရာယံ ကာ တုံ။ တေနေဝ **အင်္ဂုလိမာလ** တ္ထေရာဒယော အကုသလံ ကတွာပိ အဓိဂမသမ္ပန္နာ ဧဝ အဟေသုန္တိ။ **စရိမကစိတ္တ** န္တိ စုတိစိတ္တံ။ သင်္ခံ ဝိယ လိခိတံ ဃံသိတွာ ဓောဝိတံ သင်္ခလိခိတန္တိ အာဟ **ဓောတက္က**စ္စာဒိ။ **အဇ္ဈာဝသတာ** တိ အဓိ-သဒ္ဒယောဂေန အကရန္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ "အကာရမဇ္ဈေ"တိ။ ကသာယရသရတ္တာနိ ကာသာယာနီတိ အာဟ "ကသာယရသပီတတာယာ"တိ။ ကသာယတော နိဗ္ဗတ္တတာယ စ ဟိ ရသောပိ "ကသာယရ သော"တိ ဝုစ္စတိ။

၂၆. ယအ ဇာနာတိ-သဒ္ဒော ဗောဓနေတ္တော န ဟောတိ, တအ တဿ ပယောဂေ သပ္ပိနော ဇာနာတိ မခုနော ဇာနာ တီတိအာဒီသု ဝိယ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဣစ္ဆန္တီတိ အာဟ "ကိဉ္စိ ဒုက္ခေန နာနုဘောသီ"တိ။ ကေနစိ ဒုက္ခေန နာနုဘောသီတိ အတ္ထော, ကိဉ္စီတိ တ္ထောပိ ဟိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနဿ လောဟေ ကတော, တေနေဝ ဝက္ခတိ "ဝိကပ္ပဒွယေပိ ပုရိမပဒဿ ဥတ္တရပဒေန သမာနဝိဘတ္တိလောဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော"တိ။ ယအ ပန ဇာ နာတိ-သဒ္ဒော သရဏတ္ထော ဟောတိ, တအ မာတု သရတီတိအာဒီသု ဝိယ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဝဒန္တီတိ အာဟ "အထ ဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နဿရတီတိ အတ္ထော"တိ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ အနနုဘူတတာယ နဿရ တီတိ အတ္ထော။ **ဝိကပ္ပဒွယေပီ** တိ အနုဘဝနသရဏတ္ထဝသေန ဝုတ္တေ ဒုတိယတတိယဝိကပ္ပဒွယေ။ **ပုရိမပဒဿ** တိ ကိဉ္စီတိ ပဒဿ။ **ဥတ္တရပဒေနာ**တိ ဒုက္ခဿာတိပဒေန။ သမာနာယ သာမိဝစနဘူတာယ ဝိဘတ္တိယာ "ကဿ စိ ဒုက္ခဿာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ကိဉ္စိ ဒုက္ခဿာ"တိ လောဟောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မရဏေနပိ မယံ တေ**တိ တ္ထေ **တေ**တိ ပဒဿ သဟတ္ထေ ကရဏဝသေနပိ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **တယာ ဝိယောဂံ ဝါ ဟပုဏိဿာမ** တိ အတ္ထန္တရံ ဝုတ္တံ။

၂၈. **ဂန္ဓဗ္ဗာ** နာမ ကယနကာ။ **နဋာ** နာမ ရင်္ဂနဋာ။ **နာဋကာ** လင်္ဃနကာဒယော။ သုခူပကရဏေဟိ အတ္တနော ပရိစရ ဏံ ကရောန္တော ယသ္မာ လဠန္တော ကီဠန္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ **လဠာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အနပ္ပအနာဒီနီ** တိ တ္ထေ နိစ္စအနံ **အနံ** နာမ, ဝိသေသအနံ **ပအနံ** နာမ, **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သီလာဒီနိ သင်္ဂဏှာတိ။

၃၀. **စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနီ** တိ သင်္ဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနံ သလာကံ ပက္ခိကံ ဥပောသထိကံ ပာဋိပဒိကံ အာဂန္တုကံ ဂမိကံ ဂိလာနံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကံ ဝိဟာရ-ဓုရ-တရာဘတ္တန္တိ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိ။ တ္ထေ စ သေနာသနာဒိ ပစ္စယတ္တယနိဿိတေသု အာရညကင်္ဂါဒိပဓာနင်္ဂါနံ ဂဟဏဝသေန သေသဓုတင်္ဂါနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝဇ္ဇီန** န္တိ ဝဇ္ဇီရာဇူနံ။ **ဝဇ္ဇီသူ** တိ ဇနပဒအပေက္ခံ ဗဟုဝစနံ, ဝဇ္ဇီနာမကေ ဇနပဒေတိ အတ္ထော။ ပဉ္စကာမဂု ဏာယေဝ ဥပဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော စ **ဥပဘောဂပရိဘောဂ,** ဣတ္ထိဝတ္ထာဒီနိ စ တဒုပကရဏာနီတိ အာဟ **"ယေဟိ တေသ"**န္တိအာဒိ။ **ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ** တိ သေသဓုတင်္ဂပရိတရိတေန ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂေ န သမန္နာဂတတ္တာ, တေနာဟ "သပဒါနစာရံ စရိတုကာမော"တိ။

၃၁. **အေသာ**တိ ရတ္တိ။ တတ္ထ အဘိဝုတ္ထံ ပရိဝုသိတံ **အာဘိအေသိကံ,** အဘိအေသံ တ ပစ္စူသကာလံ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တော အာဘိအေသိကော, တေနာဟ **ကေရတ္တာတိက္ကန္တသ္သ တ** တိအာဒိ။

၃၂. **ဥဒကကဥ္ဇိယ** န္တိ ဟနီယပရိဘောဇနီယဥဒကဉ္စ ယာဂု စ။ **တထာ**တိ သမုစ္စယတ္ထော။ **အနောကပ္ပနံ** အသဒ္ဒဟနံ, **အမရိသနံ** အသဟနံ။

၃၄. **တဒ္ဓိတလောပ** န္တိ ပိတာမဟတော အာဂတံ ''ပေတာမဟ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တဒ္ဓိတပစ္စယနိမိတ္တသ္သ ဧ-ကာရသ္သ လောပံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ယေသံ သန္တကံ ဓနံ ဂဟိတံ, တေ **ဉာတကာယိကာ။ ပလိဗုဒ္ဓေ**ာတိ 'မာ ဂစ္ဆ မာ ဘုဉ္ဇာ'တိအာဒိနာ ကတာဝရဏော, ပီဠိတောတိ အတ္ထော။

၃၅. **အတ္တနာ**တိ သယံ။ သပတိနော ဓနသာမိနော ဉာဒံ **သာပတေယျံ,** ဓနံ။ တဒေဝ **ဝိဘဝေ**ာ။

၃၆. **ဘိဇ္ဇန္တိ** တိ အဂဟိတပုဗ္ဗာ ဧဝ ဘိဇ္ဇန္တိ။ **ဒိန္နာပိ ပဋိသန္ဓိ** တိ ပိတရာ ဒိန္နံ သုက္ကံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နသ္သ သတ္တသ္သ ပဋိသန္ဓိပိ တေန ဒိန္နာ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ သုက္ကမေဝ တ ဉာဓ ပဋိသန္ဓိနိဿယတ္တာ ''ပဋိသန္ဓိ''တိ ဝုတ္တံ, တေနာဟ ''ခိပ္ပံ ပတိဋ္ဌာတိ''တိ။ န ဟိ ပိတု သံယောဂက္ခဏေယေဝ သတ္တသ္သ ဥပ္ပတ္တိနိယမော အတ္ထိ သုက္ကမေဝ တထာ ပတိဋ္ဌာနနိယမတော။ သုက္ကေ ပန ပတိဋ္ဌိတေ ယာဝ သတ္တ ဒိဝသာနိ, အဍ္ဎမာသမတ္တံ တ, တံ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသ္သ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ မာတု မံသသ္သ လောဟိတလေသသ္သ သဗ္ဗအာပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ပုဗ္ဗေပိ ပညတ္တသိက္ခာပအနံ သဗ္ဗာဝတော **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ ဉာမသ္သ ပဌမပာရာဇိကသိက္ခာပဒေ အဋ္ဌပိတေတိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဝေရူပ**န္တိ ဝေံ ဂရုကသဘာဝံ, ပာရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသဝတ္ထုဘူတန္တိ အတ္ထော, တေနာဟ ''အဝသေသေ ပဉ္စခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓေ ဧဝ ပညပေသီ''တိ။ ယံ အာဒီနဝန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကာယဝိညတ္တိစောပန တော**တိ ကာယဝိညတ္တိယာ နိဗ္ဗတ္တစလနတော။

တေနေတတိ အဝဓာရဏေန ယာနိ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာရဏာနိ နိဝတ္တိတာနိ, တာနိပိ ဒဿေတုံ **ကိံ ပနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဥဘယေသံ ဆန္ဒရာဂဝသေန ကာယသံသဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ ဉာတ္ထိယာ ဧဝ ဆန္ဒရာဂဝသေန နာဘိပရာမသနံ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ **သာမပဏ္ဍိတသ္သ** ဟိ မာတာ ပုတ္တုပ္ပတ္တိယာ သဉ္ဇာတာဒရာ နာဘိပရာမသနကာလေ ကာမရာဂသမာကုလစိတ္တာ အဟောသိ, ဉာတရထာ ပုတ္တုပ္ပတ္တိယာ ဧဝ အသမ္ဘဝတော။ ''သက္ကော စဿာ ကာမရာဂသမုပ္ပတ္တိနိမိတ္တာနိ အကာသီ''တိပိ ဝဒန္တိ, ဝတ္ထုဝသေန တ ဇတံ နာဘိပရာမသနံ ကာယသံသဂ္ဂတော ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **မာတင်္ဂပဏ္ဍိတသ္သ** ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ နာဘိပရာမသနေန မဏ္ဍဗျသ္သ နိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ။ **စဏ္ဍပဇ္ဇောတမာတု** နာဘိယံ ဝိစ္ဆိကာ ဖရိတ္ဝာ ဂတာ, တေန စဏ္ဍပဇ္ဇောတသ္သ နိဗ္ဗတ္တိ အဟောသီတိ အာဟ **ဧတေနေဝ နယေနာ** တိအာဒိ။

အယန္တိ သုဒိန္နသ္သ ပုရာဏဒုတိယိကာ။ **ယံ သန္ဓာယာ** တိ ယံ အဇ္ဈာစာရံ သန္ဓာယ။ **မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တီ**တိ ဉာမိနာ သုက္ကသ္သ သမ္ဘဝံ ဒီပေတိ, **မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတီ**တိ ဉာမိနာ သောဏိတသ္သ။ **ဂန္ဓဗ္ဗော**တိ တတ္ရူပကေ သတ္တော အဓိပ္ပေတော, ဂန္တဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တ-ကာရသ္သ စေတ္ထ ဓ-ကာရော ကတော။ အထ တ ဂန္ဓဗ္ဗာ နာမ ရင်္ဂနဋ္ဌာ, တေ ဝိယ တတ္ရ တတ္ရ ဘဝေသု နာနာဝေသဂ္ဂဟဏတော အယမ္ပိ ''ဂန္ဓဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တော, သော မာတာပိတူနံ သန္နိဟတက္ခဏတော ပစ္ဆာပိ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ တတ္ရ ဥပပန္နော ''ပစ္စုပဋ္ဌိတော''တိ ဝုတ္တော။ **ဂဗ္ဘသ္သာ** တိ ကလလရူပသဟိတသ္သ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏသ္သ။ တဥ္ဟိ ဉာဓ ''ဂဗ္ဘော''တိ အဓိပ္ပေတံ သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတိအာဒီသု (ပာရာ. ၃၆) ဝိယ။ အဿ တံ အဇ္ဈာစာရန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟဋ္ဌိယံ** နိရဗ္ဗုဒအေ ဝတ ဘော ဘိက္ခုသင်္ဃော နိရာဒီနဝေတိ ဉာမသ္သ အနန္တရံ တသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေတိ အဇ္ဈာဟရိတ္ဝာ သုဒိန္နေန။ ပေ.။ အာဒီနဝေ ဥပ္ပာဒိတေတိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဉာတိဟာ**တိ နိဟတသမုအာယသ္သ **ဧဝန္တိ** ဉာဒံ အတ္ထဘာဝနံ။ **မုဟုတ္တေနာ**တိ ဉာဒံ **ခဏေနာ**တိ ပဒသ္သ ဝေဝစနံ။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ အဗ္ဘုဂ္ဂတောပိ ဒေဝတနံ တာဝမဟန္တော သဒ္ဒော တေသံ ရူပံ ဝိယ မနုဿာနံ ကေစရော န ဟောတိ။ တသ္မာ ပစ္ဆာ သုဒိန္နေန ဝုတ္တေ ဧဝ ဇာနိံသူတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၇. **မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂပဒဋ္ဌာနံ သိက္ခတ္တယမေဝ ဥပစာရတော ဝုတ္တံ တဿေဝ ယာဝဇီဝံ စရိတဗ္ဗတ္တာ။ **အဝိပ္ပဋိသာရိကော** တိ ဥဒ္ဒေသာဒီသု အဗျာဝဋော။ **ဝဟစ္ဆိန္နော** တိ ဆိန္နဟအော, ဆိန္နခန္ဓော တ။ **စိန္တယီ** တိ ဉာ

မိနာ **ပဇ္ဈာယိ** တိ ပဒဿ ကိရိယာပဒတ္တံ ဒဿေတိ။ တေန ''ကိသော အဟောသိ။ပေ။ ပဇ္ဈာယိ စာ''တိ စ-ကာရံ အာနေတွာ ဟဋ္ဌိယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

၃၈. ဂဏေ ဇနသမာဂမေ သန္နိပတနံ ဂဏသင်္ဂဏိကာ, သာဝ ပပဉ္စာ, တေန **ဂဏသင်္ဂဏိကာပပဉ္စေန။ ယဿာ** တိ ယေ အဿ။ **ကထာဖာသုကာ**တိ ဝိဿာသိကဘာဝေန ဖာသုကကထာ, သုခသမ္ဘာသာတိ အတ္ထော။ ဥပဟအရူပံ ဘူတရူပမုခေနေဝ မန္ဒနံ ပီနနဥ္စ ဟောတီတိ အာဟ **ပသာဒ**က္ကစ္စာဒိ။ **အနီ**တိ နိပါတော ကာလ ပန-သဒ္ဒတ္ထေ ဝတ္တတိ တကာလတစိနော တေရဟိ-ပဒဿ ဝိသုံ ဝုစ္စမာနတ္တာတိ အာဟ ''သော ပန တွဝ''န္တိ။ နော-သဒ္ဒောပိ နု-သဒ္ဒော ဝိယ ပုစ္ဆနတ္ထောတိ အာဟ ''ကစ္စိ နု တွဝ''န္တိ။ **တမေတ**တိ ဂိဟိဘာဝပဋ္ဌနာလက္ခဏမေဝ။ အနဘိရတိမေတတိ ဧဝ-ကာရေန နိဝတ္တိတာယ ပန တဒညာယ အနဘိရတိယာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တံ ဒဿေတုံ **အဓိကုသလာန**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, သမထဝိပဿနာ **အဓိကုသလာ** နာမ။ **ကာဒံ ပနာ**တိအာဒိ ဥပရိ ဝတ္တဗ္ဗဝိသေသဒဿနံ။ **ပရိယာယဝစနမတ္တ**န္တိ သဒ္ဒတ္ထကထနမတ္တံ။

တသ္မိ န္တိ ခမ္မေ, ဧဝံ ဝိရာကယ ဒေသိတေ သတီတိ အတ္ထော။ **နာမာ**တိ ဂရဟာယံ။ **လောကုတ္တရနိဗ္ဗာန** န္တိ ဝိရာကယာတိအာဒိနာ ဝုတ္တကိလေသက္ခယနိဗ္ဗာနတော ဝိသေသေတိ။ ဇာတိံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကမာနော ဧဝ မဒဇနန ဋ္ဌေန မဒေတိ **မာနမဒေ**။ ''အဟံ ပုရိသော''တိ ပဝတ္တော မာနော **ပုရိသမဒေ**။ ''အသဒ္ဓမ္မသေဝနာသမတ္တတံ နိဿာယ မာနော, ရာဂေ ဧဝ တ **ပုရိသမဒေ**''တိ ကေစိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဗလမအာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တေဘူမကဝဋ္ဋ** န္တိ တီသု ဘူမီသု ကမ္မကိလေသဝိပါကာ ပဝတ္တနဋ္ဌေန ဝဋ္ဋံ။ **ဝိရဇ္ဇတီ** တိ ဝိဂစ္ဆတိ။ **ယောနိယော**တိ အဏ္ဍဇာဒယော, တာ ပန ယဝန္တိ တာဟိ သတ္တာ အမိဿိတာပိ သမာနဇာတိတာယ မိဿိတာ ဟောန္တီတိ ''ယောနိယော''တိ ဝုတ္တာ။

ဉာတတီရဏပဟာနဝသေနာတိ ဧတ္ထ လက္ခဏာဒိဝသေန သပ္ပစ္စယနာမရူပပရိဂ္ဂဟော **ဉာတပရိညာ** နာမ။ ကလာပသမ္မသနာဒိဝသေန ပဝတ္တာ လောကိယဝိပဿနာ **တီရဏပရိညာ** နာမ။ အရိယမဂ္ဂေ **ပဟာနပရိညာ** နာမ။ ကာဓ ပန ဉာတတီရဏကိစ္စာနမ္ပိ အသမ္မောဟတော မဂ္ဂက္ခဏေ သိဇ္ဈနတော အရိယမဂ္ဂမေဝ သန္ဓာယ တိဝိဓာပိ ပရိညာ ဝုတ္တာ, တေနေဝ ''လောကုတ္တရမဂ္ဂေဝ ကထိတော''တိ ဝုတ္တံ။ **ကာမေသု ဟတဗ္ဗတာန** န္တိ ဝတ္ထုကာမေသု ဟတဗ္ဗတာသင်္ခါတာနံ သုဘာဒိအာကာရာနံ တဏှာယ ဂဟေတဗ္ဗာကာရာနံ တဏှာပဟာနန္တိ အတ္ထော။ ဝိသယမုခေန ဟေတ္ထ ဝိသယိနော ဂဟိတာ။ **တီသု ဌာနေသူ**တိ ''ဝိရာကယ ခမ္မော ဒေသိတော။ပေ။ နော သဥပဟအနာယာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တေသု။

၃၉. **ကလိသာသနာရောပနတ္ထာယာ** တိ အောသာရောပနတ္ထာယ။ ကလီတိ ကောဓဿ နာမံ, တဿ သာသနံ ကလိသာသနံ, ကောဓဝသေန ဝုစ္စမာနာ ဂရဟာ။ အဇ္ဈာစာရော ဝီတိက္ကမော။ **သမဏကရဏာနံ ဓမ္မာန** န္တိ သမဏဘာဝကရာနံ ဟိရောတ္တပ္ပာဒိဓမ္မာနံ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ကထံ-သဒ္ဒယောဂေန နု သက္ခိဿသီတိ အနာဂတဝစနံ ကတံ, ''နာမ-သဒ္ဒယောဂေနာ''တိပိ ဝဒန္တိ။ **အတိဝိယ ဒုက္ခဝိပါက**န္တိ ဂဟဋ္ဌာနံ နာတိသာဝဇ္ဇမ္ပိ ကမ္မံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဘဂဝတော အာဏာဝီတိက္ကမတော စေဝ သမာဒိန္နသိက္ခတ္တယဝိနာသနတော စ မဟာသာဝဇ္ဇံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ ဥဒကေ ဘဝံ ဩဒကံ, ဓောဝနကိစ္စန္တိ အာဟ **ဥဒကကိစ္စ**န္တိအာဒိ။ သမာပဇ္ဇိဿသီတိ အနာဂတဝစနံ နာမ-သဒ္ဒယောဂေန ကတန္တိ အာဟ ''နာမ-သဒ္ဒေန ယောဇေတဗ္ဗ''န္တိ။ ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဟေတုဘူတော အသံဝရော ကာဓ ဒုဗ္ဘရတာဒိ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော ကာရဏေ ကာရိယောပစာရေနာတိ အာဟ ''ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿာ''တိ။ **အတ္တာ** တိ အတ္တဘာဝေ။ **ဒုဗ္ဘရတ** န္တိ အတ္တနာ ဥပဋ္ဌာကေဟိ စ ဒုက္ခေန ဘရိတဗ္ဗတံ။ သတ္တေဟိ ကိလေသေဟိ စ သင်္ဂဏနံ သမောဓာနံ သင်္ဂဏိကာတိ အာဟ **ဂဏသင်္ဂဏိကာယာ** တိအာဒိ။ **အဋ္ဌကုသီတဝတ္ထုပာရိပူရိယာ** တိ ဧတ္ထ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဇော်, တထာ အကာသိန္တိ, မဂ္ဂေ ဂန္တဗ္ဗောတိ အဂမာသိန္တိ, နာလတ္ထံ ဘောဇနဿ ပာရိပူရိန္တိ, အလတ္ထန္တိ, ဥပ္ပန္နော မေ အာဗာဓောတိ, အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာတိ ဇော်န္တိ ကာမာနိ အဋ္ဌ ကုသီတဝတ္ထူနိ နာမ။ တေသု ဝေ စ ကောသဇ္ဇံ ကုသီတ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တံ။ ဝိနာပိ ဟိ ဘာဝဇောတနပစ္စယံ ဘာဝတ္ထော ဝိညာယတိ ယထာ ပဋဿ သုက္ကန္တိ။ **သဗ္ဗကိလေသာပစယဘူတာယ ဝိဝဋ္ဋာယာ** တိ ရာဂါဒိသဗ္ဗကိလေသာနံ အပစယဟေတုဘူတာယ နိဗ္ဗာနာယ, နိဗ္ဗာနတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **သံဝရပ္ပဟာနပဋိသံယုတ္တ** န္တိ သီလသံဝရာဒီဟိ ပဉ္စဟိ သံဝရေဟိ စေဝ တဒင်္ဂပ္ပဟာနာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ပဟာနေဟိ စ ဥပေတံ။ **အသုတ္တန္တ ဝိနိဗဒ္ဓ** န္တိ တီသု ပိဋကေသု ဟဋ္ဌိသင်္ခါတသုတ္တန္တဝသေန အရစိတံ, သင်္ဂီတိကာရေဟိ စ အနာရောပိတံ, တေနာဟ ''ဟဋ္ဌိဝိနိမုတ္တ''န္တိ။ တေန စ အဋ္ဌကထာသု ယထာနုရူပံ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဿေတိ။ ဧဝရူပ ဟိ ပကိဏ္ဏကဒေသနာ အဋ္ဌကထာယ မူလံ။ **ဩက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနာ** နာမ တသ္မိံ တသ္မိံ ပသင်္ဂေ

ဩတာရေတွာ ဩတာရေတွာ နာနာနယေဟိ ကထိယမာနာ ဓမ္မဒေသနာ, တေနာဟ **ဘဂဝတော ကိရိယာ**တိအာဒိ။ **ပဋိက္ခိပနာဓိပ္ပါယာ**တိ ပညတ္တမ္ပိ သိက္ခာပဒံ “ကိမေဝေတေနာ”တိ မဒ္ဒနစိတ္တာ။

ဝုတ္တတ္ထဝသေနာတိ ပတိဋ္ဌာအဓိဂမုပာယဝသေန။ **သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ** ယာ တသ္မိံ သမယေ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ အာရတိ ဝိရတီတိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၇၀၆) နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိရတိယော စေဝ, ယာ တသ္မိံ သမယေ စေတနာ သဉ္စေတနာတိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၇၀၄) နိဒ္ဒိဋ္ဌစေတနာ စ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမန္တဿ ဖဿော။ပေ။ အဝိက္ခေပေါတိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၇၀၅) နိဒ္ဒိဋ္ဌဖဿာဒိဓမ္မာ စ သိက္ခာပဒန္တိ ဒဿေတုံ “အယဉ္စ အတ္ထော သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ။ “ယော တတ္ထ နာမကာယော ပဒကာယောတိ ဣဒံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **နာမကာယော**တိ နာမသမူဟော နာမပညတ္တိယေဝ, သေသာနိပိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **သိက္ခာကောဋ္ဌာသော**တိ ဝိရတိအာဒယော ဝုတ္တာ တပ္ပကာသကဉ္စ ဝစနံ။

အတ္ထဝသေတိ ဟိတဝိသေသေ အာနိသံသဝိသေသေ, တေ စ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဟေတူတိ အာဟ “ကာရဏဝသေ”တိ။ သုခဝိဟာရာဘာဝေ သဟဇီဝနဿ အဘာဝတော **သဟဇီဝိတာ**တိ သုခဝိဟာရောဝ ဝုတ္တော။ **ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ**တိ နိဿီလာ ဒုဿီလာ စ။ ပါရာဇိကသိက္ခာပဒပ္ပသင်္ဂေ ဟိ နိဿီလာ အဓိပ္ပေတာ, သေသသိက္ခာပဒပသင်္ဂေ တေဟိ တေဟိ ဝီတိက္ကမေဟိ ခဏ္ဍဆိဒ္ဒာဒိဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဒုဿီလာ အဓိပ္ပေတာ။ ဥဘယေနပိ အလဇ္ဇိနောဝ ဣဓ “ဒုဿီလာ”တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗသိက္ခာပဒအနုမ္ပိ ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စေဝ ပညတ္တတ္တာ ဥပရိ ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ နိဿာယာတိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော, တေနေဝ “ယေ မင်္ကုတံ။ပေ။ နိဂ္ဂဟေဿတီ”တိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒသာဓာရဏဝသေန အတ္ထော ဝုတ္တော။ တတ္ထ **မင်္ကုတ**န္တိ နိတ္တေဇတံ အဓောမုခတံ။ **ဓမ္မေနာ**တိအာဒီသု **ဓမ္မော**တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသန**န္တိ ဉတ္တိသမ္ပဒာ စေဝ အနုသာဝနသမ္ပဒာ စ။ **သန္ဒိဋ္ဌမာနာ**တိ သံသယံ အာပဇ္ဇမာနာ။ **ဥဗ္ဗာဠှာ**တိ ပီဠိတာ။ **ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ နိဿာယ ဟိ ဥပေါသထော န တိဋ္ဌတိ, ပဝါရဏာ န တိဋ္ဌတိ, သင်္ဃကမ္မာနိ နပ္ပဝတ္တန္တိ, သာမဂ္ဂီ န ဟောတီ**တိ ဣမိနာ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထာဒိသကလသင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဓမ္မပရိဘောဂတ္တာတိ ဒဿေတိ။ ဥပေါသထပဝါရဏာနံ နိယတကာလိကတာယ စ အဝဿံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ သင်္ဃကမ္မတော ဝိသုံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အကိတ္တိ** ဂရဟာ။ **အယသော** ပရိဝါရဟာနိ။

စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ နာမ **ဝတ္တက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၃၅၆ အာဒယော) ဝုတ္တာနိ အာဂန္တုကဝတ္တံ အာဝါသိကဂမိကအနုမောဒနဘတ္တဂ္ဂပိဏ္ဍစာရိကအာရညကသေနာသနဇန္တာဃရဝစ္စကုဋိဥပဇ္ဈာယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအာစရိယအန္တေဝါသိကဝတ္တန္တိ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ဝတ္တာနိ, တာနိ စ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ သဗ္ဗဒါ စ ယထာရဟံ စရိတဗ္ဗာနိ။ **ဒွေ အသီတိ မဟာဝတ္တာနိ** ပန တဇ္ဇနီယကမ္မကတာဒိကာလေယေဝ စရိတဗ္ဗာနိ, န သဗ္ဗဒါ။ တသ္မာ ဝိသုံ ဂဏိတာနိ။ တာနိ ပန “ပါရိဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝတ္တံ ပညပေဿာမီ”တိ (စူဠဝ. ၇၅) အာရဘိတွာ “န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ပေ။ န ဆမာယ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တာဝသာနာနိ ဆသဋ္ဌိ, တတော ပရံ “န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ ပါရိဝါသိကေန ဝုဍ္ဎတရေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ, မူလာယပဋိကဿနာရဟေန, မာနတ္တစာရိကေန, မာနတ္တာရဟေန, အဗ္ဘာနာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၈၂) ဝုတ္တဝတ္တာနိ ပကတတ္တေန စရိတဗ္ဗေဟိ အနညတ္တာ ဝိသုံ အဂဏေတွာ ပါရိဝါသိကဝုဍ္ဎတရာဒီသု ပုဂ္ဂလန္တရေသု စရိတဗ္ဗတ္တာ တေသံ ဝသေန သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဧကေကံ ကတွာ ဂဏိတာနိ ပဉ္စာတိ ကေသတ္တတိဝတ္တာနိ စ ဥက္ခေပနီယကမ္မကတဝတ္တေသု စ ဝုတ္တံ “န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ။ပေ။ နဟာနေ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ သာဒိတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. ၈၆) ဣဒံ အဘိဝါဒနာဒီနံ အသာဒိယနံ ဧကံ, “န ပကတတ္တော ဘိက္ခု သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော”တိအာဒီနိ (စူဠဝ. ၅၁) စ ဒသာတိ ဧဝံ ဒွာသီတိ ဝတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဧတေသွေဝ ပန ကာနိစိ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒိဝတ္တာနိ ကာနိစိ ပါရိဝါသိကာဒိဝတ္တာနီတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဒွာသီတိယေဝ။ အညတ္ထ ပန အဋ္ဌကထာပဒေသေ အပ္ပကံ ဦနမဓိကံ ဝါ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ အသီတိခန္ဓကဝတ္တာနီတိ အာဂတံ။ အထ ဝါ ပုရိမေဟိ စုဒ္ဒသဝတ္တေဟိ အသင်္ဂဟိတာနိ ဝိနယာဂတာနိ သဗ္ဗာနိ ဝတ္တာနိ ယထာ ဒွာသီတိ ဝတ္တာနိ, အသီတိ ဝတ္တာနိ ဒွေ ဝါ ဟောန္တိ, တထာ သင်္ဂဟေတွာ ဉာတဗ္ဗာနိ။

သံဝရဝိနယောတိ သီလသံဝရော သတိသံဝရော ဉာဏသံဝရော ခန္တိသံဝရော ဝီရိယသံဝရောတိ ပဉ္စဝိဓောပိ သံဝရော
ယထာသကံ သံဝရိတဗ္ဗာနံ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံဝရဏတော သံဝရော, ဝိနယနတော ဝိနယောတိ ဝုစ္
စတိ။ **ပဟာနဝိနယော**တိ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ နိဿရဏပ္ပ
ဟာနန္တိ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ပဟာနံ, ယသ္မာ စာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ, ဝိနယနဋ္ဌေန ဝိနယော, တသ္မာ ''ပဟာနဝိနယော''တိ ဝုစ္စတိ။
သမထဝိနယောတိ သတ္တ အဓိကရဏသမထာ။ **ပညတ္တိဝိနယော** တိ သိက္ခာပဒမေဝ။ တမ္ပိ ဟိ ဘဂဝတော သိက္ခာပဒပည
တ္တိယာဝ အနုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ တဗ္ဗာဝေ ဧဝ ဘာဝတော။ သင်္ခလိကနယံ ကတ္ဝာ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနဉ္စ ကတ္ဝာ
ယံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ပုရိမပုရိမပဒဿ အနန္တရပဒေနေဝ ယောဇိတတ္တာ အယောသင်္ခလိကသဒိသန္တိ
''သင်္ခလိကနယ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဒသသု ပဒေသု ဧကမေကံ ပဒံ တဒဝသေသေဟိ နဝနဝပဒေဟိ ယောဇိတတ္တာ ''ဧကေက
ပဒမူလိက''န္တိ ဝုတ္တံ။

အတ္ထဝသံ ဓမ္မဝသံန္တိ ဧတ္ထ ယော ဟိ သော **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၃၃၄) ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသူတိ အာဒိံ
ကတ္ဝာ ယံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, တံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ ပရိယောသာနံ ခဏ္ဍစက္ကဝသေနေဝ သင်္ခလိကနယော ဝုတ္
တော, တသ္မိံ ဧကမူလကနယေ အာဂတဗဒ္ဓစက္ကနယေန ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သင်္ဃသုဋ္ဌုတိ ဣဒမ္ပိ ယောဇေတ္
တ ဗဒ္ဓစက္ကေ ကတေ ပုရိမပုရိမာနိ ဒသ ဓမ္မပဒါနိ, ပစ္ဆိမပစ္ဆိမာနိ ဒသ အတ္ထပဒါနိ စာတိ ဝီသတိ ပဒါနိ ဟောန္တိ။
ဧကမူလကနယေ ပန ဧကသ္မိံ ဝါရေ နဝေဝ အတ္ထပဒါနိ လဗ္ဘန္တိ။ ဧဝံ ဒသဟိ ဝါရေဟိ နဝုတိ အတ္ထပဒါနိ နဝုတိ ဓမ္မ
ပဒါနိ စ ဟောန္တိ, တာနိ သင်္ခလိကနယေ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ အတ္ထပဒေဟိ ဒသဟိ ဓမ္မပဒေဟိ စ သဒ္ဓိံ ယောဇိတာနိ ယ
ထာဝုတ္တံ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတ္ထ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ ဋီ. ပာရာဇိက
ကဏ္ဍ ၂.၃၉) သင်္ခလိကနယေပိ ဧကမူလကနယေပိ ပစ္စေကံ အတ္ထသတဿ ဓမ္မသတဿ ယောဇနာမုခံ ဝုတ္တံ, တံ
တထာ သိဒ္ဓေပိ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတန္တိ (ပရိ. ၃၃၄) ကထာယ န သမေတိ ဒွေ ဝ အတ္ထသတာနိ ဒွေ ဝ ဓမ္မသတာနိ စတ္
တာရိ နိရုတ္တိသတာနိ အဋ္ဌ ဉာဏသတာနီတိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ တသ္မာ ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတန္
တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဒွေ ဝ စ နိရုတ္တိသတာနီ** တိ အတ္ထဇောတိကာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတံ, ဓမ္မဘူတာ
နံ နိရုတ္တီနဉ္စ ဝသေန နိရုတ္တိသတန္တိ ဒွေ ဝ နိရုတ္တိသတာနိ။ **စတ္တာရိ စ ဉာဏသတာနီ** တိ အတ္ထသတေ ဉာဏသ
တံ, ဓမ္မသတေ ဉာဏသတံ, ဒွ ဝီသု နိရုတ္တိသတေသု ဒွေ ဝ ဉာဏသတာနီတိ စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ။ **အတိရေကာနယနတ္ထ
ထော**တိ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော။

ပဌမပညတ္တိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

သုဒိန္နဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မက္ကဋီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀. ပစုရတ္ထေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစန န္တိ ဧကေအ ပဋိသေဝိတ္ဝာ ပစ္ဆာ အနောရမိတ္ဝာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သေဝနိစ္
ဆာယ ဝတ္တမာနတ္တာ သေဝနာယ အဘာဝက္ခဏေပိ ဣဟ မလ္လာ ယုဇ္ဈန္တီတိအာဒီသု ဝိယ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နတံ ဗာဟု
လ္လဝုတ္တိတဉ္စ ဥပဟာဒယ ပဋိသေဝတီတိ ဝတ္တမာနဝစနံ ကတန္တိ အတ္ထော။ **အာဟိဏ္ဍန္တာ** တိ ဝိစရန္တာ။

၄၁. သဟောမုဂ္ဂဟိတော တိ သဘဏ္ဍဂ္ဂဟိတော, အယမေဝ တ ဟဗ္ဗော။ **တံ သိက္ခာပဒံ တထေဝ ဟောတီ**တိ မနု
ဿာမနုဿာဒိပုဂ္ဂလဝိသေသံ ကိဉ္စိ အနုပာဒိယိတ္ဝာ သာမညတော ''ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ
ယာ''တိ (ပာရာ. ၃၉) ဝုတ္တတ္တာ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတာနံ ဣတ္ထိပုရိသပဏ္ဍကဥဘတောဗျဉ္ဇနာနံ တိံ
သဝိဓေပိ မဂ္ဂေ မေထုနံ သေဝန္တဿ တံ သိက္ခာပဒံ မူလစ္ဆေဇ္ဇကရံ ဟောတိ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ တေန ယံ အနုပ
ညတ္တိမူလပညတ္တိယာ ဧဝ အဓိပ္ပာယပ္ပကာသနဝသေန သုဗောဓတ္တာယ ဝတ္ထုဝသေန ပဝတ္တာနံ ဝိသေသတ္ထ
ဇောတကဝသေနာတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **အာမသနံ** အာမဋ္ဌမတ္တံ။ တတော ဒဠှဟတရံ **ဖုသနံ။ ဃဋ္ဋနံ** ပန တတော ဒဠှ
ဟတရံ ကတ္ဝာ သရီရေန သရီရဿ သင်္ဃဋ္ဋနံ။ **တံ သဗ္ဗမ္ပိ** တိ အနုရာဂေန ပဝတ္တိတံ ဒဿနာဒိသဗ္ဗမ္ပိ။

၄၂. ဟဏာတိပာတာဒိသစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ **သုရာပာနာ**ဒိအစိတ္တကသိက္ခာပဒါနဉ္စ (ပာစိ. ၃၂၆ အာဒယော) ဧ
ကေနေဝ လက္ခဏဝစနေန လောကဝဇ္ဇတံ ဒဿေတုံ ''ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ,

တံ လောကဝဇ္ဇံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သစိတ္တကပက္ခေ**တိ ဣဒံ ကိဉ္စာပိ အစိတ္တကသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယေဝ ဝ
တ္တုံ ယုတ္တံ တဿေဝ သစိတ္တကပက္ခသမ္ဘဝတော, တထာပိ သစိတ္တကသိက္ခာပဒါနမ္ပိ အသဉ္စိစ္စ စင်္ကမနာဒီ
သု လောကေ ပါဏဃာတတေပါရသမ္ဘဝေန အစိတ္တကပက္ခံ ပရိကပ္ပေတွာ ဥဘိန္နမ္ပိ သစိတ္တကာစိတ္တက
သိက္ခာပဒါနံ သာဓာရဏဝသေန “သစိတ္တကပက္ခေ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ သစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ ဣမသ္မိံ တက္က
ယေ လောကဝဇ္ဇတာလက္ခဏံ န ဝုတ္တံ သိယာ။ “သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါ”တိ ဝုတ္တေ ပန သစိတ္
တကသိက္ခာပဒါနံ စိတ္တံ အကုသလမေဝ, ဣတရေသံ သစိတ္တကပက္ခေယေဝ အကုသလနိယမော, န အစိတ္တကပက္
ခေ။ တတ္ထ ပန ယထာသမ္ဘဝံ ကုသလံ ဝါ သိယာ, အကုသလံ ဝါ, အဗျာကတံ ဝါတိ အယမတ္ထော သာမတ္ထိယ
တော သိဒ္ဓါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သစိတ္တကပက္ခေ**တိ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေတိ ဂဟေတဗ္
ဗံ, န ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေန တထာ သတိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနမ္ပိ လောကဝဇ္ဇတာပသင်္ဂတော။ “ပဋိက္ခိတ္တမိဒံ
ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဇာနန္တဿ ဟိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေပိ အနာဒရိယဝသေန ပဋိဃစိတ္တမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ
ဣဒံ တဿံ နိရတ္ထကမေဝ သိယာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနမ္ပိ လောကဝဇ္ဇာနီတိ ဧကမတ္တဿေဝ ဝတ္တဗ္ဗတာပသင်္
ဂတော။

ဧတ္ထ စ သစိတ္တကပက္ခေယေဝ စိတ္တံ အကုသလန္တိ နိယမဿ အကတတ္တာ သုရာပါနာဒီသု အစိတ္တကပ
က္ခေ စိတ္တံ အကုသလံ န ဟောတီတိ န သက္ကာ နိယမေတုံ, ကေဝလံ ပန သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေ
ဝ, န ကုသလာဒီတိ ဧဝမေတ္ထ နိယမော သိဒ္ဓေါတိ, ဧဝဉ္စ သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တာနမ္ပိ အကုသလစိတ္တေနေဝ ပါ
နံ ဂန္ဓဝဏ္ဏကာဒိဘာဝံ အဇာနိတွာ လိမ္ပန္တီနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝိနာပိ အကုသလစိတ္တေန လိမ္ပနဉ္စ, ဥဘယတ္ထာပိ အာပတ္တိ
သမ္ဘဝေါ စ သမတ္ထိတော ဟောတိ။ ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၄၂) “သစိတ္တကပ
က္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါတိ ဝစနတော အစိတ္တကဿ ဝတ္ထုအဇာနနဝသေန အစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ
အကုသလမေဝါတိ အယံ နိယမော နတ္ထီတိ ဝိညာယတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ ။ အစိတ္တကေသု ဟိ တေရသသု
လောကဝဇ္ဇေသု သုရာပါနဿေဝ အစိတ္တကပက္ခေပိ အကုသလစိတ္တနိယမော, န ဣတရေသံ ဒွါဒသန္နံ အကု
သလာဒိစိတ္တေနာပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ ယံ ပန ဧဝံ ကေနစိ အနိစ္ဆမာနံ သဒ္ဒတောပိ အပတီယမာနမိမံ နိယမံ ပရာဓိပ္
ပါယံ ကတွာ ဒဿေတုံ “ယဒိ ဟိ အစိတ္တကဿ အစိတ္တကပက္ခေပိ စိတ္တံ အကုသလမေဝ သိယာ, သစိတ္တက
ပက္ခေတိ ဣဒံ ဝိသေသနံ နိရတ္ထကံ သိယာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ နိရတ္ထကမေဝ ဧဝံ နိယမဿ ကေနစိ အနဓိပ္ပေတ
တ္တာ။ န ဟိ ကောစိ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ နိယမံ ဣစ္ဆတိ, ယေန သစိတ္တကပက္ခေတိ ဣဒံ ဝိသေသနံ နိရတ္ထကံ သိယာ
တိအာဒိ ဝုတ္တံ ဘဝေယျ, ကိန္တု သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ, အစိတ္တကပက္ခေ ပန စိတ္တံ အနိယ
တံ အကုသလမေဝ ဝါ သိယာ, ကုသလာဒီသု ဝါ အညတရန္တိ ဧဝမေဝ ဣစ္ဆတိ။ တေန **သစိတ္တကပက္ခေ**တိ ဝိသေသ
နမ္ပိ သာတ္ထကံ သိယာ။ အစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ သစိတ္တကပက္ခေသု အကုသလနိယမေန လောကဝဇ္ဇတာ စ သိဒ္ဓါ
တိ။ တေသု စ သုရာပါနဿေဝ အစိတ္တကပက္ခေပိ လောကဝဇ္ဇတာ အကုသလစိတ္တတာ စ, ဣတရေသံ ပန သစိတ္
တကပက္ခေ ဧဝါတိ တဒပိ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ န ကိဉ္စေတ္ထ အနုပပန္နံ နာမ။

ယံ ပနေတ္ထ “သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ။ပေ။ ဝိနာပိ အကုသလစိတ္တေန အာပတ္တိသမ္ဘဝတော။ပေ။
သုရာပါနာဒိအစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ လောကဝဇ္ဇတာ န သိယာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယဉ္စ တမတ္ထံ သာဓေတုံ **ဂဏ္ဌိပဒေ
သု** အာဂတဝစနံ ဒဿေတွာ ဗဟုံ ပပဉ္စိတံ, တံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာဟိ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ။ တထာ ဟိ “ဝတ္ထု
အဇာနနတာယ စေတ္ထ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယဉ္
စေတဿ “သစိတ္တကပက္ခေ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတော လောကဝဇ္ဇတာ”တိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာဝစနံ, တံ န သု
န္ဒရံ။ “သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါ”တိ သဗ္ဗေသံ လောကဝဇ္ဇာနံ ဣဓေဝ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာယ
သာမညတော ဝတွာ သုရာပါနသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ “အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယာ”တိ ဧဝံ အစိတ္တကပက္ခေပိ
အကုသလစိတ္တတာယ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ။ န ဟိ “သာမညတော ဣဓ ဝုတ္တောဝ အတ္ထော ပုန **သုရာပါနဋ္ဌ
ကထာယမ္ပိ** ဝုတ္တော”တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဝုတ္တဿေဝ ပုန ဝစနေ ပယောဇနာဘာဝတော, တဒညေသုပိ အစိတ္တ
ကလောကဝဇ္ဇေသု ဝတ္တဗ္ဗတာပသင်္ဂတော စ, နာပိ ကေဝလံ ဝုတ္တော နယော တဒညေသုပိ ဧကလက္ခဏတာယ ဝု
တ္တော ဧဝ ဟောတီတိ “သုရာပါနသိက္ခာပဒေယေဝ (ပါစိ. ၃၂၆ အာဒယော) ဝုတ္တော”တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ အစိတ္တ
ကလောကဝဇ္ဇာနံ သဗ္ဗပဌမေ ဥယျုတ္တသိက္ခာပဒေယေဝ (ပါစိ. ၃၁၁ အာဒယော) ဝတ္တဗ္ဗတော, သုရာပါနသိက္ခာပ
ဒေယေဝ ဝါ ဝတွာ ဧသေဝ နယော သေသေသု အစိတ္တကလောကဝဇ္ဇေသုပီတိ အတိဒိသိတဗ္ဗတော စ။

အပိစ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝဒန္တေန "သစိတ္တကပက္ခေ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယာ"တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တက္ကမေ နေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သန္နေဟာဒိဝိဂမတ္ထတ္တာ ပုန ဝစနဿ။ သိက္ခာပဒဝိသယေ စ ဝိသေသိတဗ္ဗံ ဝိသေသေတ္တဝ ဝုစ္စတိ, ဣတရထာ အာပတ္တာနာပတ္တာဒိဘေဒဿ ဒုဝိညေယျတ္တာ။ တထာ ဟိ **ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယံ** "ဝိနာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ အစိတ္တကာနိ, စိတ္တေ ပန သတိ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ လောကဝဇ္ဇာနိ စေဝ အကုသလစိတ္တာနိ စာ"တိ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာဒီနံ သစိတ္တကပက္ခေ ဧဝ လောကဝဇ္ဇတာ အကုသလစိတ္တတာ စ ဝိသေသေတ္တတ ဝုတ္တာ, န ဧဝံ သုရာပါနဿ။ တဿ ပန ပက္ခဒ္ဝယဿာပိ သာဓာရဏဝသေန "အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယာ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန "သစိတ္တကပက္ခေ"တိ ဝိသေသေတ္တတ။ တသ္မာ ဣဒံ သုရာပါနံ သစိတ္တကာစိတ္တကပက္ခဒ္ဝယေပိ လောကဝဇ္ဇံ အကုသလစိတ္တဉ္စာတိ ဒဿေတုမေဝ "အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ"တိ ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ သုဋ္ဌု သိဇ္ဈတိ။ ဧတေနေဝ ယံ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** "သစိတ္တကပက္ခေ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ"တိ ဝုတ္တဿ ဣမဿေဝ အဓိပ္ပာယဿ ပဋိပါဒကမေတန္တိ သညာယ ဣမိနာ ဧဝ ဟိ အဓိပ္ပာယေန အညေသုပိ လောကဝဇ္ဇေသု အစိတ္တကသိက္ခာပဒေသု အကုသလစိတ္တတာ ဧဝ ဝုတ္တာ, န ပန တိစိတ္တတာ။ ဧတေနေဝ **ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ "ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ စိတ္တာဂါရသိက္ခာပဒံ သင်္ဃာဏိ ဣတ္ထာလင်္ကာရော ဂန္ဓဝဏ္ဏကော ဝါသိတကပိညာကော ဘိက္ခုနီအာဒီဟိ ဥမ္မဒ္ဒနပရိမဒ္ဒနာနီတိ ဣမာနိ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ အစိတ္တကာနိ အကုသလစိတ္တာနိ, အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝိနာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ အစိတ္တကာနိ, စိတ္တေ ပန သတိ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ လောကဝဇ္ဇာနိ စေဝ အကုသလစိတ္တာနိ စာ"တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ပဋိသိဒ္ဓံ ဟောတိ တဗ္ဗိပရီတဿေဝ အတ္ထဿ ယထာဝုတ္တနယေန သာဓိတတ္တာ။ တသ္မာ သုရာပါနဿ အစိတ္တကပက္ခေပိ စိတ္တံ အကုသလမေဝါတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဒဿေတုမေဝ ဣဒံ ဝစနံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အယဉ္စေတ္ထ အတ္ထော ဝတ္ထုအဇာနနတာယ စေတ္ထာတိ ဧတ္ထ စ-ကာရော ဝိသေသတ္ထဇောတကော အပိစာတိ ဣမိနာ သမာနတ္ထော။ တသ္မာ ယဒိဒံ အညေသု အစိတ္တကလောကဝဇ္ဇေသု ဝိနာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ အစိတ္တကာနိ, စိတ္တေ ပန သတိ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ လောကဝဇ္ဇာနိ စေဝ အကုသလစိတ္တာနိ စာတိ လောကဝဇ္ဇတာယ အကုသလစိတ္တတာယ စ လက္ခဏံ ဝုစ္စတိ, တံ ဧတ္ထ သုရာပါနသိက္ခာပဒေ နာဂစ္ဆတိ, ဣဓ ပန ဝိသေသော အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သော ကတရောတိ စေ? ဝတ္ထုအဇာနနတာယ ဧဝ ဝတ္ထုဇာနနစိတ္တေန ဝိနာပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတာယ ဧဝ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န တေနေတ္ထ အစိတ္တကတာယ ဝိသေသော။ ကိန္တု ဝတ္ထုအဇာနနသင်္ခါတအစိတ္တကပက္ခေပိ အကုသလစိတ္တေနေဝ သုရာမေရယဿ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗတာယာတိ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ သစိတ္တကပက္ခေပိ အစိတ္တကပက္ခေပိ လောကဝဇ္ဇတာ အကုသလစိတ္တတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ ဣဓ ဟိ "စိတ္တေ ပန သတီ"တိ အဝိသေသေတ္တတ "အကုသလေနေဝ"တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဥဘယပက္ခေပိ လောကဝဇ္ဇတာ အကုသလစိတ္တတာ စ သိဒ္ဓါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတေနေဝ **ပရမတ္ထဇောတိကာယ** (ခု. ပါ. အဋ္ဌ. ၂.ပဉ္စမပဉ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ခုဒ္ဒကဋ္ဌကထာယ သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယ "သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စာတိ ဒွိသမုဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ သုရာတိ ဇာနနစိတ္တာဘာဝေနေဝ ဟေတ္ထ စိတ္တင်္ဂဝိရဟိတော ကေဝလောပိ ကာယော ဧကသမုဋ္ဌာနံ ဝုတ္တော, တသ္မိဉ္စ ဧကသမုဋ္ဌာနက္ခဏေပိ ယာယ စေတနာယ ပိဝတိ, သာ ဧကန္တအကုသလာ ဧဝ ဟောတိ။ ဧတေနေဝ တတ္ထေဝ အဋ္ဌကထာယံ "ပဉ္စမာ စေတ္ထ ပဉ္စ ဧကန္တအကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနတ္တာ ပါဏာတိပါတာဒီနံ ပကတိဝဇ္ဇတော ဝေရမဏိယော, သေသာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတော"တိ ဧဝံ ပဉ္စန္နမ္ပိ သာမညတော အကုသလစိတ္တတာ လောကဝဇ္ဇတာသင်္ခါတာ ပကတိဝဇ္ဇတာ စ ဝုတ္တာ။ အင်္ဂေသု စ ဇာနနင်္ဂံ န ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ "သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနဿ ပန သုရာဒီနံ အညတရံ ဟောတိ မဒနီယံ, ပါတုကာမတာစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, တဇ္ဇဉ္စ ဝါယာမံ အာပဇ္ဇတိ, ပီတေ စ ပဝိသတီတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနီ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန သုရာတိ ဇာနနင်္ဂေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စင်္ဂါတိ။ ယဒိ ဟိ သုရာတိ ဇာနနမ္ပိ အင်္ဂံ သိယာ, အဝဿမေဝ တံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ ဝုတ္တံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ အညာသုပိ **သုတ္တပိဋကာဒိအဋ္ဌကထာသု** ကတ္ထစိ ဇာနနင်္ဂံ န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ "အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ"တိ ဣမဿ အဋ္ဌကထာပါဌဿ အစိတ္တကပက္ခေပိ "အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ"တိ ဧဝမေဝ အတ္ထောတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

အပိစ ယံ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** "ဧဝံ သတ္တံ မာရေဿာမီတိ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ နိပန္နံ အညံ မာရေန္တဿ ပါဏသာမညဿ အတ္ထိတာယ ယထာ ပါဏာတိပါတော ဟောတိ, ဧဝံ ဧတံ မဇ္ဇံ ပိဝိဿာမီတိ အညံ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ မဇ္ဇသာမညဿ အတ္ထိတာယ အကုသလမေဝ ဟောတိ, ယထာ ပန ကဋ္ဌသညာယ သပ္ပံ ဃာတေန္တဿ ပါဏာတိပါ

တော န ဟောတိ, ဧဝံ နာဠိကေရဟနသညာယ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ အကုသလံ န ဟောတီ”တိ ဟဏာတိဟတေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗ
ထာ သမာနတ္တေန ဥပမေတွာ ဝုတ္တံ, တံ အတိဝိယ အယုတ္တံ သဗ္ဗေသံ သိက္ခာပဒါနံ ဟဏာတိဟတာဒိအကုသလာန
ဉ္စ အညမညံ သမာနတာယ နိယမာဘာဝတော။ ဟဏာတိဟတော ဟိ ပရိယာယေနာပိ သိဇ္ဈတိ, န တထာ အဒိန္နာဒါနံ။ တံ ပန
အာဏတ္တိယာပိ သိဇ္ဈတိ, န စ မေထုနာဒီသု။ တသ္မာ ပယောဂင်္ဂါဒီဟိပိ ဘိန္နာနမေဝ သံသဂ္ဂံ သဗ္ဗထာ သမီကရဏံ အ
ယုတ္တမေဝ။ “ဟဏာတိဟတော ဝိယ အဒိန္နာဒါနမေထုနာဒီနိပိ ပရိယာယကထာဒီဟိ သိဇ္ဈန္တီ”တိ ကေနစိ ဝုတ္တေ တံ
ကိန္တိ န ဂယှတိ တထာ ဝစနာဘာဝတောတိ စေ? ဣဓာပိ “တထာ ဟဏာတိဟတသဒိသံ သုရာပါန”န္တိ ဝစနာဘာဝတော ကဒမ္ပိ
န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ ကိဉ္စ အဋ္ဌကထာဝစနေနေဝ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပဋိဗာဟန္တေန ဝိနယညုနာ သုတ္တသုတ္တာနုလော
မာဒီဟိ တဿ ဝိရောဓံ ဒဿေတွာ ပဋိဗာဟေတဗ္ဗံ, န ပန ပယောဂင်္ဂါဒီဟိ အစ္စန္တဝိဘိန္နေန သိက္ခာပဒန္တရေန
သဟ သမီကရဏမတ္တေန။ န ဟိ “သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿာပိ အကုသလမေဝါ”တိ ဧတ္ထ သုတ္တာဒိဝိရော
ဓော အတ္ထိ, ဝိနယပိဋကေ တာဝ ဧတဿ အတ္ထဿ ဝိရုဒ္ဓံ သုတ္တာဒိကံ န ဒိဿတိ, နာပိ သုတ္တပိဋကာဒီသု။

ယံ ပနေတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ (ဓ. ပ. ၁, ၂) ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗာနိ အကုသလာနိ ပုဗ္ဗေ ဝီ
တိက္ကမဝတ္ထုံ ဇာနန္တဿေဝ ဟောန္တီ”တိ။ တံ တေသံ သုတ္တာဓိပ္ပာယာနဘိညာတမေဝ ပကာသေတိ။ န ဟိ
“မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ”တိ ဣဒံ ဝစနံ ပုဗ္ဗေ ဝီတိက္ကမဝတ္ထုံ ဇာနန္တဿေဝ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဣ
မမတ္ထံ ဒီပေတိ, အထ ခော ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပါဒပစ္စယဋ္ဌေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ သဟဇာတစိတ္တံ
နိဿာယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န ဝိနာ စိတ္တေနာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ န ဟေတ္ထ “သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ
အကုသလမေဝါ”တိ ဝုတ္တေ သဟဇာတစိတ္တံ ဝိနာပိ လောဘာဒိအကုသလစေတသိကာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အယ
မတ္ထော အာပဇ္ဇတိ။ ယေန တံ နိသေဓာယ ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရဏီယံ သိယာ, အဘိဓမ္မဝိရောဓောပေတ္ထ နတ္ထိ ပုဗ္ဗေ
နာမဇာတိအာဒိဝသေန အဇာနန္တဿေဝ ပဉ္စဝိညာဏဝီထိယံ ကုသလာကုသလဇဝနုပ္ပတ္တိဝစနတော။

အပိစ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ ဆသု ဒွါရေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ဇဝနာနိ ယေဘုယျေန အကုသလာနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကု
သလာနိ ပန တေသံ ကလျာဏမိတ္တာဒိဥပနိဿယဗလေန အပ္ပကာနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တုဏှီဘူတာနမ္ပိ နိဒ္ဒါယိတွာ
သုပိနံ ပဿန္တာနမ္ပိ ဥဒ္ဓစ္စာဒိအကုသလဇဝနဿေဝ ယေဘုယျပ္ပဝတ္တိတော ကုသလာကုသလဝိရဟိတဿ ဇဝန
ဿ တေသံ အဘာဝတော။ အကုသလာ ဟိ ဝိသယာနုဂုဏံ တသနာနုဂုဏဉ္စ ယထာပစ္စယံ သမုပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ ကိံ ပုဗ္ဗေ
ဇာနနာဇာနနနိဗန္ဓေန။ ယေ ပန ဇာနနာဒိအင်္ဂသမ္ပန္နာ ဟဏာတိဟတာဒယော, ယေ စ ဇာနနာဒိံ ဝိနာပိ သိဇ္ဈမာနာ
သုရာပါနမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော, တေ တေ တထာ တထာ ယာထာဝတော ဉတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, တေသဉ္စ ယထာနိ
ဒ္ဒိဋ္ဌဝသေန ဂဟဏေ ကော နာမ အဘိဓမ္မဝိရောဓော။ ဧဝံ သုတ္တာဒိဝိရောဓာဘာဝတော, အဋ္ဌကထာယ စ ဝုတ္တတ္တာ ယ
ထာဝုတ္တဝသေနေဝေတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ “သာမဏေရော ဇာနိတွာ ပိဝန္တော သီလဘေ
ဒံ အာပဇ္ဇတိ, န အဇာနိတွာ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဒေါသော သီလဘေဒဿ ဘဂဝတော အာဏာယတ္တ
တ္တာ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာဒီနံ သီလဘေဒော ဝိယ။ န ဟိ တာသံ အကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဧဝ သီလဘေဒော ဟောတိ
သင်္ဃာယတ္တသမနုဘာသနာနန္တရေယေဝ ဝိဟိတတ္တာ။ ဧဝမိဓာပိ ဇာနိတွာ ပိဝနေ ဧဝ ဝိဟိတော, န အဇာနိတွာ ပိဝ
နေ။ အညော ဟိ သိက္ခာပဒဝိသယော, အညော အကုသလဝိသယော။ တေနေဝ သာမဏေရာနံ ပုရိမေသု ပဉ္စသု သိက္ခာပဒေ
သု ဧကသ္မိံ ဘိန္နေ သဗ္ဗာနိပိ သိက္ခာပဒါနိ ဘိဇ္ဇန္တိ။ အကုသလံ ပန ယံ ဘိန္နံ, တေန ဧကေနေဝ ဟောတိ, နာညေဟိ။
တသ္မာ သာမဏေရဿ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ သီလဘေဒါဘာဝေပိ ကမ္မပထပ္ပတ္တံ အကုသလမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၄၂) “သာမဏေရဿ သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ
ပါရာဇိကံ နတ္ထိ, အကုသလံ ပန ဟောတီ”တိ ကေဟိစိ ဝုတ္တဝစနံ “တံ တေသံ မတိမတ္တ”န္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ “ဘိက္ခု
နော အဇာနိတွာပိ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ ပါစိတ္တိယံ။ သာမဏေရော ဇာနိတွာ ပိဝန္တော သီလဘေဒံ
အာပဇ္ဇတိ, န အဇာနိတွာတိ ဧတ္တကမေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, အကုသလံ ပန ဟောတီတိ န ဝုတ္တ”န္တိ တတ္ထ
ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ အကာရဏံ။ န ဟိ အဋ္ဌကထာယံ သာမဏေရာနံ ဇာနိတွာ ပိဝနေ ဧဝ သီလဘေဒော, န အဇာနိတွာတိ
သီလဘေဒကထနဋ္ဌာနေ အကုသလံ ပန ဟောတီတိ အဝစနံ အဇာနနပက္ခေ အကုသလာဘာဝဿ ကာရဏံ ဟောတိ, တ
တ္ထ ပသင်္ဂါဘာဝတော, ဝတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဧဝ “အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ စ။ န
စ တေ “အကုသလံ ပန ဟောတီ”တိ ဝဒန္တာ အာစရိယာ ဣမံ သာမဏေရာနံ သီလဘေဒပ္ပကာသကံ ခန္ဓကဋ္ဌကထာပ

ဌမေဝ ဂဟေတွာ အတေစုံ, ယေန "ဧတ္တကမေဝ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, အထ ခေါ သုရာပါနဋ္ဌကထာဂတံ သုတ္တပိဋ္ဌကဋ္ဌကထာဂတဉ္စ အနေကဝိဓံ ဝစနံ, မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ပရမ္ပရောပဒေသဉ္စ ဂဟေတွာ အတေစုံ။ ဘိန္နလဒ္ဓိကာနံ အဘယဂိရိကာဒီနံ မတဉ္စေ ပဟာတုံ, ယဒိဒံ ဇာနိတွာ ပိဝန္တဿေဝ အကုသလန္တိ ဂဟဏံ။ တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ ကေဟိစိ "သာမဏေရဿ သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ ပာရာဇိကံ နတ္ထိ, အကုသလံ ပန ဟောတီ"တိ, တံ သုဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ယဉ္စ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၄၂) "အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿာပိ သောတာပန္နဿ မုခံ သုရာ န ပဝိသတိ ကမ္မပထပ္ပတ္တအကုသလစိတ္တေနေဝ ပါတဗ္ဗတော"တိ ကေဟိစိ ဝုတ္တဝစနံ "န သုန္ဒရ"န္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ "ဗောဓိသတ္တော ကုစ္ဆိဂတေ ဗောဓိသတ္တမာတု သီလံ ဝိယ ဟိ ဣဒမ္ပိ အရိယသာဝကာနံ ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ ဓမ္မတာသိဒ္ဓတ္တံယေဝ သမတ္ထေတုံ "ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော ဇီဝိတဟေတုပိ နေဝ ပါဏံ ဟနတိ, န သုရံ ပိဝတိ။ သစေ ပိဿ သုရဉ္စ ခီရဉ္စ မိဿေတွာ မုခေ ပက္ခိပန္တိ, ခီရမေဝ ပဝိသတိ, န သုရာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ကောဉ္စသကုဏာနံ ခီရမိဿကေ ဥဒကေ ခီရမေဝ ပဝိသတိ, န ဥဒကံ။ ဣဒံ ယောနိသိဒ္ဓန္တိ စေ, ဣဒမ္ပိ ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿိတံ, တမ္ပိ န ယုတ္တမေဝ။ ယထာ ဟိ ဗောဓိသတ္တမာတု သီလံ ဝိယ အရိယသာဝကာနံ ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ ဧတ္ထ ဗောဓိသတ္တမာတု ဓမ္မတာ နာမ ဗောဓိသတ္တဿ စ အတ္တနော စ ပါရမိတာနုဘာဝေန အကုသလာနုပ္ပတ္တိနိယမော ဧဝ။ တထာ အရိယသာဝကာနမ္ပိ ဘဝန္တရေ ပါဏာတိပါတာဒီနံ ဒသန္နံ ကမ္မပထာနံ အညေသဉ္စ အပါယဟေတုကာနံ အကုသလာနံ အစ္စန္တပ္ပဟာယကဿ မဂ္ဂဿ အာနုဘာဝေန တံတံသီလဝီတိက္ကမဟေတုကဿ အကုသလဿ အနုပ္ပတ္တိနိယမော ဧဝ ဓမ္မတာ။ န ဟိ သဘာဝတာဒီနံ ဓမ္မတာ ဝိယ အဟေတုကတာ ဣဓ ဓမ္မတာ နာမ။ ယထာ တ ဇိံဓမ္မတာနယေ ကာရဏဿ ဘာဝေ အဘာဝေ စ ကာရိယဿ ဘာဝေ အဘာဝေ စ ဓမ္မတာ, န အဟေတုအပ္ပစ္စယာဘာဝတာဘာဝေ, ဧဝမိဓာပိ ပါဏာတိပါတာဒိကမ္မပထာနံ ဟေတုဘူတဿ ကိလေသဿ အစ္စန္တာဘာဝေန တေသံ အဘာဝေ, တဒဝသေသာနံ အကုသလာနံ ဟေတုနော ဘာဝေန ဘာဝေ စ ဓမ္မတာ, န အဟေတုကတာ။ တသ္မာ အပါယဟေတုနော ရာဂဿ အဘာဝေနေဝ အရိယာနံ အဇာနိတွာပိ သုရာယ အနဇ္ဈောဟရဏန္တိ သုဝုတ္တမေဝိဒံ ကေဟိစိ "အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿာပိ သောတာပန္နဿ မုခံ သုရာ န ပဝိသတိ ကမ္မပထပ္ပတ္တအကုသလစိတ္တေနေဝ ပါတဗ္ဗတော"တိ, တံ ကေန ဟေတုနာ န သုန္ဒရံ ဇာတန္တိ န ဉာယတိ, ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ တကထနေန ကထံ တံ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ။

ယမ္ပိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၅၂) "သုရဉ္စ ခီရဉ္စ မိဿေတွာ။ပေ။ ဣဒံ ဓမ္မတာသိဒ္ဓ"န္တိ ဝစနံ, တမ္ပိ သုရာပါနဿ အစိတ္တကပက္ခေပိ အကုသလစိတ္တညေဝ သာဓေတိ။ တထာ ဟိ "ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော ဇီဝိတဟေတုပိ ပါဏံ န ဟနတိ, နာဒိန္နံ အာဒိယတိ။ပေ။ န သုရံ ပိဝတီ"တိ ဝုတ္တေ "ပုရိမာနံ တာဝ စတုန္နံ ကမ္မပထာနံ သစိတ္တကတ္တာ ဝိရမဏံ သုကရံ, ပစ္ဆိမဿ ပန သုရာပါနဿ အစိတ္တကတ္တာ ကထံ ဝိရမဏံ ဘဝေယျာ"တိ စောဒနာသမ္ဘဝံ မနသိကတွာ ဝတ္ထုအဇာနနဝသေန အစိတ္တကတ္တေပိ ယသ္မာ ကမ္မပထပ္ပတ္တအကုသလေနေဝ သုရာ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗာ, တာဒိသီ စ အကုသလပ္ပဝတ္တိ အရိယသာဝကဿ မဂ္ဂေနေဝ ဟတာ, တသ္မာဿ ပရဂလံ သုရာယ ပဝိသနံ နတ္ထီတိ အတ္ထတော ဂမ္ယမာနတ္ထံ ပရိဟာရဝစနံ ဝဒတာ "သစေ ပိဿ သုရဉ္စ ခီရဉ္စာ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ခီရမေဝ ပဝိသတိ, န သုရာတိ ဣဒံ သုရာယ သဗ္ဗထာပိ ပရဂလပ္ပဝေသာဘာဝဒဿနပရံ, န ပန သုရာမိဿခီရဿ သုရာယ ဝိယောဇနသာမတ္ထိယဒဿနပရံ။ အယဉ္စေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယဒိ ဟိ သုရာမိဿေ ခီရေ ကိဉ္စိ ပဝိသေယျ, ခီရမေဝ ပဝိသေယျ, န သုရာ။ ခီရေ ပန သုရာယ အဝိယုတ္တေ န ကိဉ္စိ ပဝိသတီတိ ။ **ဣဒံ ယောနိသိဒ္ဓ**န္တိ ဥဒကဿ မုခေ အပ္ပဝိသနံ ယောနိသိဒ္ဓံ။ ယောနီတိ စေတ္ထ ဇာတိ အဓိပ္ပေတာ။ တသ္မာ ကောဉ္စဇာတိကာနံ မုခတုဏ္ဍသဏ္ဌာနံ ရူပဓမ္မာနံ ခီရမိဿဥဒကဇ္ဈောဟရဏဟေတုတ္တာဘာဝေန တံ အပ္ပဝိသနံ သိဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ ခီရမိဿာယ သုရာယ ခီရေ ပဝိသန္တေပိ ပရဂလာပဝိသနန္တိ။ **ဓမ္မတာသိဒ္ဓ** န္တိ အရိယသာဝကဿ အရူပဓမ္မာနံ သုရာပိဝနဟေတုဘူတကိလေသသဟိတတ္တာဘာဝသဏ္ဌာတာယ ဓမ္မတာယ သိဒ္ဓံ။ ဧဝမေတ္ထ အစိတ္တကပက္ခေပိ သုရာယ အကုသလစိတ္တေနေဝ ပါတဗ္ဗတော အရိယသာဝကာနံ အပိဝနံ သမတ္ထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထာပိ သိယာ အဇာနနပက္ခေ အကုသလစိတ္တေန ဝိနာဝ ပါတဗ္ဗတ္တေပိ သုရာယ အပိဝနံ အရိယာနံ ဓမ္မတာတိ သမတ္ထနပရမေတန္တိ, တံ န, အဋ္ဌကထာဝစနန္တရေဟိ ဝိရုဇ္ဈနတော။ ယထာ ဟိ ဝစနန္တရေဟိ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာယေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

အပိစ ပါဏာတိပါတာဒီနံ ပဥ္စန္နံ ကမ္မပထာနံ ဘဝန္တရေပိ အကရဏံ အရိယာနံ ဓမ္မတာသီလမေဝ, တေသဉ္စ ယဒိ သစိတ္တကတံ သမာနံ။ သုရာပါနံ ဝိယ ဣတရာနိပိ စတ္တာရိ အဇာနန္တေနာပိ အရိယသာဝကေန န ကတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ, တထာ စ အဇာနန္တာနံ အရိယာနံ ကုသလာဗျာကတစိတ္တေဟိပိ ဝိရမဏပရမာရဏပရသန္တကဂဟဏာဒိသု ကာယဝစီပဝတ္တိ န သမ္ဘဝေယျ, နော စေ သမ္ဘဝတိ, စက္ခုပါလတ္ထေရဿ စင်္ကမနေန ပါဏဝိယောဂဿ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏတ္ထေရိယာ ဗလက္ကာရေန မဂ္ဂေနမဂ္ဂဖုသနဿ စ ပဝတ္တတ္တာ။ တသ္မာ သုရာပါနဿ အစိတ္တကပက္ခေပိ အကုသလေနေဝ ပါတဗ္ဗတာယ သုရာ အရိယာနံ ပရဂလံ န ပဝိသတီတိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နနု ဝတ္ထုံ ဇာနန္တဿေဝ သဗ္ဗေ ကမ္မပထာ ဝုတ္တာတိ? န, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဝိပရီတဂ္ဂဟဏေနေဝ ပဝတ္တတ္တာ။ ကထဉ္စဟိ နာမ အသဗ္ဗညုံ သဗ္ဗညုတော, အနိစ္စာဒိံ နိစ္စာဒိတော စ ဂဟဏန္တီ ဒိဋ္ဌိ ဝတ္ထုံ ဝိဇာနာတိ။ ယဒိ ဟိ ဇာနေယျ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ န သိယာ။ သာ စ ကမ္မပထေသု ဂဏိတာတိ ကုတော ဇာနန္တဿေဝ ကမ္မပထပ္ပဝတ္တိနိယမော။ အထ သဗ္ဗညုံ သဗ္ဗညူတိ ဂဏှန္တီပိ “အယံ သတ္တော”တိ တဿ သရူပဂ္ဂဟဏတော ဒိဋ္ဌိပိ ဝတ္ထုံ ဝိဇာနာတီတိ စေ? န, သုရာပါနဿပိ “အယံ န သုရာ”တိ သရူပဂ္ဂဟဏဿ သမာနတ္တာ။ “အယ”န္တိ စ ဝတ္ထုပရာမသနေပိ “သုရာ”တိ ဝိသေသဝိဇာနနာဘာဝတော န ဇာနာတီတိ စေ? “အယ”န္တိ ပုဂ္ဂလတ္တံ ဇာနန္တိပိ “အသဗ္ဗညူ”တိပိ ဝိသေသဇာနနာဘာဝတော ဒိဋ္ဌိပိ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတီတိ သမာနမေဝ။ ဧဝဉ္စဟိ တေသံ ဗုဒ္ဓါတိ အပိဟိတောတိ အပိဟိတံ တ ပူရဏကဿပာဒိံ ဟိတော ပဋိဃဿ တ အနုနယဿ တ ဥပ္ပာဒနေပိ ဧသေဝ နယော။ ဝိပလ္လာသပုဗ္ဗကဉ္စဟိ သဗ္ဗံ အကုသလံ။

အပိစ သုရာယ ပီယမာနာယ နိယမေန အကုသလုပ္ပာဒနံ သဘာဝတော ပီတာယ ဝိယ။ ခီရာဒိသညာယ ပီတသုရဿ ပုဂ္ဂလဿ မာတုဘဂိနိအာဒီသုပိ ရာဂဒေါသာဒိအကုသလပ္ပဗန္ဓော ဝတ္ထုသဘာဝေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပီယမာနက္ခဏေပိ တိခိဏော ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ, တေနေဝ သာဂတတ္ထေရဿ အဇာနိတွာ ပိဝနကာလေ ပဉ္စာဘိညာဒိဈာနပရိဟာနိ, ပစ္ဆာ စ ဗုဒ္ဓါဒီသု အဂါရဝါဒိအကုသလပ္ပဗန္ဓော ယာဝ သုရာဝိဂမာ ပဝတ္တိတ္ထ။ တေနေဝ ဘဂဝါပိ တဿ အဂါရဝါဒိအကုသလပ္ပဝတ္တိဒဿနမုခေန သုရာဒေါသံ ပကာသေတွာ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ။ န ဟိ ပဥ္စနီဝရဏုပ္ပတ္တိံ ဝိနာ ဈာန ပရိဟာနိ ဟောတိ။ တသ္မာ အဇာနန္တဿာပိ သုရာ ပီယမာနာ ပီတာ စ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ အကုသလုပ္ပာဒိကာတိ အယမတ္ထော သာဂတတ္ထေရဿ ဈာနပရိဟာနိယာ အန္ဝယတောပိ, အရိယာနံ ကိလေသာဘာဝေန မုခေန သုရာယ အပ္ပဝေသသင်္ခါတဗျတိရေကတောပိ သိဇ္ဈတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ, ဧဝံ ဂဟဏမေဝ ဟိ ဝိဘဇ္ဇဝါဒိမတာနုသာရံ။

ယံ ပန “ဇာနိတွာ ပိဝန္တဿေဝ အကုသလ”န္တိ ဂဟဏံ, တံ ဘိန္နလဒ္ဓိကာနံ အဘယဂိရိကာဒီနမေဝ မတံ, တံ ပန ဂဏ္ဌိပဒကာရကာဒီဟိ “ပရဝါဒေါ”တိ အဇာနန္တေဟိ အတ္တနော မတိယာ သံသန္ဒိတွာ လိခိတံ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီမဏ္ဍလမ္ပိ ပဝိသိတွာ ယာဝဇ္ဇတနာ သာသနံ ဒူသေတိ, ပုရာပိ ကိရ **ဣမသ္မိမ္ပိ ဒမိဠရဋ္ဌေ** ကောစိ ဘိန္နလဒ္ဓိကော နာဂသေနော နာမ ထေရော ကုဏ္ဍလကေသီဝတ္ထုံ ပရဝါဒမထနနယဒဿနတ္ထံ ဒမိဠကဗ္ဗရူပေန ကာရေန္တော “ဣမံ သုရာပါနဿ ဇာနိတွာဝ ပိဝနေ အကုသလနယံ, အညဉ္စ ဒေသကာလာဒိဘေဒေန အနန္တမ္ပိ ဉေယျံ သဗ္ဗညုတညာဏံ သလက္ခဏဝသေနေဝ ဉာတုံ န သက္ကောတိ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္နတ္တေန ဉေယျဿ အနန္တတ္တဟာနိပ္ပသင်္ဂတော။ အနိစ္စတာဒိသာမညလက္ခဏဝသေနေဝ ပန ဉာတုံ သက္ကောတီ”တိ စ, “ပရမတ္ထဓမ္မေသု နာမရူပန္တိအာဒိဘေဒေ ဝိယ ပုဂ္ဂလာဒိသမ္မုတိပိ ဝိသုံ ဝတ္ထုဘေဒေ တေ”တိ စ ဧဝမာဒိကံ ဗဟုံ ဝိပရီတတ္ထနယံ ကဗ္ဗာကာရဿ ကဝိနော ဥပဒိသိတွာ တသ္မိံ ပဗန္ဓေ ကာရဏာဘာသေဟိ သတိံ သမ္မောဟေတွာ ပဗန္ဓာပေသိ, တဉ္စ ကဗ္ဗံ နိဿာယ ဣမံ ဘိန္နလဒ္ဓိကမတံ ဣဓ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီမတေ သမ္မိဿံ စိရံ ပဝတ္တိတ္ထ။ တံ ပန ပစ္ဆာ အာစရိယဗုဒ္ဓပ္ပိယမဟာထေရေန ဗာဟိရဗ္ဗရိကံ ဒိဋ္ဌိဇာလံ ဝိဃာဋေတွာ ဣဓ ပရိသုဒ္ဓံ သာသနံ ပတိဋ္ဌာပေန္တေန သောဓိတမ္ပိ **သာရတ္ထဒီပနိယာ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၄၂) ဝိနယဋီကာယ သုရာပါနဿ သစိတ္တကပက္ခေယေဝ စိတ္တံ အကုသလန္တိ သမတ္ထနဝစနံ နိဿာယ ကေဟိစိ ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တေဟိ ပုန ဥက္ခိတ္တသိရံ ဇာတံ, တဉ္စ မဟာထေရေဟိ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ကရယှဟတဒံ ကတွာ မဒ္ဒိတွာ လဒ္ဓိကဟာကေ စ ဘိက္ခူ ဝိယောဇေတွာ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန စိရေနေဝ ဝူပသမိတံ။ တေနေဝေတ္ထ မယံ ဧဝံ ဝိတ္ထာရတော ဣဒံ ပဋိက္ခိပိမှ “မာ အညေပိ ဝိဘဇ္ဇဝါဒိနော အယံ လဒ္ဓိ ဒူသေသီ”တိ။ တသ္မာ ဣဓ ဝုတ္တာနိ အဝုတ္တာနိ စ ကာရဏာနိ သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေတွာ ယထာ အာဂမဝိရောဓော န ဟောတိ, တထာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

သေသန္တိ ယသ္သ ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေပိ စိတ္တံ အကုသလမေဝတိ နိယမော နတ္ထိ, တံ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ရုန္ဓန္တီ** တိ "တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ အေသော နတ္ထီ"တိအာဒိနာ အနာပတ္တိယာ လေသဂ္ဂဟဏံ နိတရေန္တီ။ **ဒ္ဝတရံ ပိဒဟန္တီ** တိ "တဒ္ဓ ခော မနုဿိတ္ထိယာ"တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၄၁) လေသဂ္ဂဟဏဿ ကာရဏာသဋ္ဌာတံ ဒ္ဝတရံ ပိဒဟန္တီ။ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ** တိ တဒုဘယလေသဂ္ဂဟဏဒ္ဝတရာနံ ဝသေန အဝိစ္ဆိန္နံ ဝီတိက္ကမသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ။ **ကဋ္ဌဟတရံ ကရောန္တီ** တိ ယထာဝုတ္တေဟိ ကာရဏေဟိ ပဌမပညတ္တိသိဒ္ဓံ အာပတ္တိညေဝဒဋ္ဌဟံ ကရောန္တိ, အနာပတ္တိယာ ဩကာသံ အဒဒမာနာတိ အတ္ထော။ သာ စ ယသ္မာ ဝီတိက္ကမာဘာဝေ, အဝိသယတာယ အဗ္ဗောဟာရိကေ ဝီတိက္ကမေ စ လောကဝဇ္ဇေပိ သိထိလံ ကရောန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တထာ ဥပ္ပတ္တိံ ဥပ္ပတ္တိကာရဏဉ္စ ဒဿေန္တော အာဟ **အညတ္ရ အဓိမာနာ** တိအာဒိ။ အညတ္ရ အဓိမာနာတိ ဣမိဿာ အနုပညတ္တိယာ "ဝီတိက္ကမာဘာဝတ"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ အညတ္ရ သုပိနန္တာတိ ဣမိဿာ "အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝီတိက္ကမာဘာဝတ** တိ ဟပိစ္ဆာယ အဝိဇ္ဇမာနဿ ဥတ္တရိမနုဿမ္မဿ ဝိဇ္ဇမာနတော ပကာသနဝသပ္ပဝတ္တဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယသင်္ခာတဿ ဝီတိက္ကမဿ အဘာဝတော။ အဓိမာနိကဿ ဟိ အနဓိဂတေ အဓိဂတသညိတာယ ယထာဝုတ္တဝီတိက္ကမော နတ္ထိ။ **အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ** တိ "အတ္ထေသာ, ဘိက္ခဝေ, စေတနာ, သာ စ ခော အဗ္ဗောဟာရိကာ"တိ (ဟရာ. ၂၃၅) ဝစနတော မောစနဿာဒစေတနာယ ဥပက္ကမဿ စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေပိ ထိနမိဒ္ဓေန အဘိဘူတတာယ အဝသတ္တေန အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ, အာပတ္တိကာရဏတေဟာရာဘာဝတတိ အတ္ထော။ **တ-**သဒ္ဒော စေတ္ထ သမုစ္စယတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, "အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ စာ"တိ တ ဟဇ္ဇော။ **ဝုတ္တာ** တိ ဒုဝိဓာပိ စေသာ အနုပညတ္တိ အနာပတ္တိကရာ ဝုတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

အကတေ ဝီတိက္ကမေ တိ အာပအာသုပိ ဘိက္ခူဟိ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမေ အကတေ, ကုက္ကုစ္စာ န ဘုဉ္ဇိံသူတိအာဒီသု ဝိယ ဝီတိက္ကမံ အကတ္တာ ဘိက္ခူဟိ အတ္တနော ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ အာရောစိတာယာတိ အတ္ထော။ **သိထိလံ ကရောန္တီ**တိ ပဌမံ သာမညတော ဗဒ္ဓသိက္ခာပဒံ မောစေတ္တာ အတ္တနော ဝိသယေ အနာပတ္တိကရဏဝသေန သိထိလံ ကရောန္တီ။ **ဒ္ဝတရံ ဒဒမာနာ**တိ အနာပတ္တိယာ ဒ္ဝတရံ ဒဒမာနာ။ **အပရာပရမ္ပိ အနာပတ္တိံ ကုရုမာနာ** တိ ဒိန္နေန တေန ဒ္ဝတရေန ဥပရူပရိ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေန္တီ။ ပညတ္တေပိ သိက္ခာပဒေ ဥအယိနာ "မုဟုတ္တိကာယ ဝေသိယာ န အေသော"တိ လေသေန ဝီတိက္ကမိတ္တာ **သဥ္စရိတ္တာပဇ္ဇနဝတ္ထုသ္မိံ** (ဟရာ. ၂၉၆ အာဒယော) ပညတ္တတ္တာ "ကတေ ဝီတိက္ကမေ"တိ ဝုတ္တံ။ **ပညတ္တိဂတိကာ** တိ အတ္ထတော မူလပညတ္တိယေဝတိ အဓိပ္ပာယော။

မက္ကဋီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

သန္ထတဘာဏဝါရော

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃-၄၄. ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုကထာယ **ဟာဋ္ဌိယံ** "ဝေသာလိကာ။ပေ။ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိံသူ"တိ ဧတ္ထ တေ ဉာတိကုလံ ဂန္တွာ ဂိဟိလိင်္ဂံ ဂဟေတ္တာ "ဂိဟိဘူတာ မယ"န္တိ သညာယ မေထုနံ ပဋိသေဝိံသူတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တေနာဟ **ဉာတိဗ္ယသနေနပိ ဖုဋ္ဌာ**တိအာဒိ။ ဉာတီနံ ဝိနာသော ရာဇဒဏ္ဍာဒိကာရဏေန ဟောတီတိ အာဟ **ရာဇဒဏ္ဍ** ဣစ္စာဒိ။ ဧဟိ ရညအာသိအာသကေမဟိံသာဒိခေနာနိ **ဘောဂ** နာမ, တေသမ္ပိ ရာဇဒဏ္ဍာဒိနာဝ ဝိနာသောတိ အာဟ "သေ နယော ဒုတိယပဒေပီ"တိ။ န သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေတိအာဒိနာ တီသု ဝတ္ထူသု အပ္ပသန္နာဝ သာသနေ အဘဗ္ဗာတိ သညာယ အတ္တနော ဘဗ္ဗတံ ပကာသေန္တာ **န မယ**န္တိအာဒိမာဟံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏေသူ"တိ **ဟာဋ္ဌိယံ** အနာဂတေ အာလောကာကာသကသိဏေ ဝဇ္ဇေတ္တာ ဝုတ္တံ, တေဟိ ပန သဒ္ဓိံ စတ္တာလီသ ဟောန္တိ။ **ဝိဘတ္တာ ကုသလာ ဓမ္မာ** တိ "ဣမသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဣဒံ ဟောတီ"တိ ဝိဘာဂသော ဒဿိတာ သဥပစာရဈ္ဈာနာ မဟဂ္ဂတကုသလာ ဓမ္မာ။ **ဂိဟိပလိဗောဓေန္**တိ သဟသောကိတာဒိဝသေန ဂိဟီသု ဗျာဝဋတံ။ **အာတသပလိဗောဓန္တိ** သေနာသနေသု နဝကမ္မာဒိဝသေန နိစ္စဗျာဝဋတံ။ ဒုပ္ပရိစ္စာကနံ ဣမေသံ ဒ္ဝိန္နံ ပလိဗောဓာနံ ဝသေန သဗ္ဗေပိ ပလိဗောဓာ သင်္ဂဟိတာ ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယေနာတိ ကာရဏေန။ **အသံတသော**တိ ဣဒံ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ကေနစိပိ ပရိယာယေန ဘိက္ခု ဟုတ္တာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သံတသံ နာရဟတီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ "အသံတသော"တိ။ **ပညတ္တံ သမူဟနေယ္ယာ** တိ

“သော အာဂတော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”တိ အဝတွာ “န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ ဟ ရာဇိကဿ သာမဏေရဘူမိ အနုညာတာတိ ဝိညာယတိ, တေနာဟ **သာမဏေရဘူမိယံ ပန ဌိတော**တိအာဒိ။ “ယော ပန ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တတ္တာ (ပါရာ. ၃၉) ပစ္စက္ခာတသိက္ခော ယသ္မာ ဘိက္ခု န ဟောတိ, မေထုနသေဝနေ စ ပာရာဇိကံ နာပဇ္ဇ ဇတိ, တသ္မာဿ “အာဂတော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော”တိ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနန္တော ပာရာဇိကံ န သမ္ပဟနတိ နာမ, တေ နာဟ “ဘိက္ခုဘာဝေ ဌတွာ အဝိပန္နသီလတာယာ”တိ။ **ဥတ္တမတ္ထံ** အရဟတ္တံ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ။

စတုဗ္ဗိဓဝိနယာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅. **နီဟရိတွာ**တိ ဟဋ္ဌိတော ဥဒ္ဓရိတွာ, တထာ ဟိ “ပဉ္စဟုပါလိ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ နာနုယုဉ္ဇိ တဗ္ဗံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သုတ္တံ န ဇာနာတိ, သုတ္တာနုလောမံ န ဇာနာတိ”တိအာဒိဟဋ္ဌိတော သုတ္တံ သုတ္တာနုလော မဉ္စ နီဟရိံသု။ “အနာပတ္တိ ဧဝံ အမ္ဟာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပရိပုစ္ဆာတိ ဘဏတီ”တိ ဧဝမာဒိတော အာစရိယဝါဒံ။ “အာယသ္မာ ဥပါလိ ဧဝမာဟ – ‘အနာပတ္တိ, အာဝုသော, သုပိနန္တေနာ’တိ” ဧဝမာဒိတော အတ္တနောမတိံ နီဟရိံသု, သာ စ ထေရဿ အတ္တနောမတိ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတတ္တာ သုတ္တံ ဇာတံ, ဧဝမညာပိ သုတ္တာဒီဟိ သင်္ဂဟိတာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ, နေတရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ **နီဟရိတွာ**တိ ဝိဘဇိတွာ သာဋ္ဌကထံ သကလံ ဝိနယပိဋကံ သုတ္တာဒီသု စတူသု ပဒေသေသု ပက္ခိပိတွာ စတုဓာ ဝိဘဇိတွာ ဝိနယံ ပကာသေသုံ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ အဘာဝတော အဓိပ္ပာယော။ **ဝုတ္တ** န္တိ နာဂသေနတ္ထေရေန **မိလိန္ဒပဉှေ** ဝုတ္တံ။ ကဏ္ဍာဒိဝဏ္ဏပ္ပတ္တိဋ္ဌာနကရဏာဒီဟိ အာဟရိတွာ အတ္ထ နော ဝစီဝိညတ္တိယာဝ ဘာသိတဝစနံ **အာဟစ္စပဒံ။ ရသော** တိ သာရော “ပတ္တရသော”တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၆၂၈-၆၃၀) ဝိယ, ပဋိက္ခိတ္တအနုညာတသုတ္တသာရောတိ အတ္ထော, **ရသော**တိ တ လက္ခဏံ ပဋိဝတ္တုကံ အနုဒ္ဓရိတွာ လက္ခဏာနု လောမေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာဒိအာစရိယဝံသေန အာဘတာ အဋ္ဌကထာ အာစရိယဝံသောတိ အာဟ “အာစရိယ ဝံသောတိ အာစရိယဝါဒော”တိ။

ဝိနယပိဋကေ ပါဠီတိ ဣမ အဓိကာရဝသေန ဝုတ္တံ။ သေသပိဋကေသုပိ သုတ္တာဒိစတုနယာ ယထာနုရူပံ လဗ္ဘန္တေဝ။ **မဟာပဒေသာ**တိ မဟာဩကာသာ မဟာဝိသယာ, တေ အတ္ထတော “ယံ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိပါဠိဝသေန အကပ္ပိ ယာနုလောမတော ကပ္ပိယာနုလောမတော စ ပုဂ္ဂလေဟိ နယတော တထာ တထာ ဂယှမာနာ အတ္ထနယာ ဧဝ။ တေ ဟိ ဘဂဝတာ သရူပတော အဝုတ္တေသုပိ ပဋိက္ခိတ္တာနုလောမေသု, အနုညာတာနုလောမေသု စ သေသေသု ကိစ္စေသု နိဝ တ္တိပဝတ္တိဟေတုတာယ မဟာဂောစရာတိ “မဟာပဒေသာ”တိ ဝုတ္တာ, န ပန “ယံ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဣဒံ န ကပ္ပ တီ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တာ သာဓိပ္ပာယာ ပါဠိယေဝ တဿာ သုတ္တေ ပဝိဋ္ဌတ္တာ။ “သုတ္တာနုလောမမ္ပိ သုတ္တေ ဩ တာရေတဗ္ဗံ။ပေ.။ သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ”န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) ဟိ ဝုတ္တံ, န ဟေသာ သာဓိပ္ပာယာ ပါဠိ သုတ္ တေ ဩတာရေတဗ္ဗာ, န ဂဟေတဗ္ဗာ တ ဟောတိ, ယေနာယံ သုတ္တာနုလောမံ သိယာ။ တသ္မာ ဣမံ ပါဠိအဓိပ္ပာယံ နိ ဿာယ ပုဂ္ဂလေဟိ ဂဟိတာ ယထာဝုတ္တအတ္ထာဝ သုတ္တာနုလောမံ။ တပ္ပကာသကတ္တာ ပန အယံ ပါဠိပိ သုတ္တာနု လောမန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တေနာဟ **ယေ ဘဂဝတာ ဧဝံ ဝုတ္တာ** တိအာဒိ။ ယံ ဘိက္ခဝေတိအာဒိပါဠိနယေန ဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဂဟေတဗ္ဗာ ယေ အကပ္ပိယာနုလောမာဒယော အတ္ထာ ဝုတ္တာ, တေ မဟာပဒေသာတိ အတ္ထော။

ဘဂဝတော ပကိဏ္ဏကဒေသနာဘူတာ စ သုတ္တာနုလောမဘူတာ စ အဋ္ဌကထာ။ ယသ္မာ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေ ဟိ ပါဠိဝဏ္ဏနာက္ကမေန သင်္ဂဟေတွာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ “အာစရိယဝါဒော”တိ ဝုတ္တာ, ဧတေန စ အဋ္ဌကထာ သုတ္ တသုတ္တာနုလောမေသု အတ္ထတော သင်္ဂယှတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ စ သော, ဧဝံ အတ္တနောမတိပိ ပမာဏဘူတာ။ န ဟိ ဘဂဝတော ဝစနံ ဝစနာနုလောမဉ္စ အနိဿာယ အင်္ဂသာဝကာဒယောပိ အတ္တနော ဉာဏဗလေန သုတ္တာဘိဓမ္မဝိန ယေသု ကဉ္စိ သမ္မုတိပရမတ္ထဘေဒံ အတ္ထံ ဝတ္တုံ သက္ကောန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗမ္ပိ ဝစနံ သုတ္တေ သုတ္တာနု လောမေ စ သင်္ဂယှတိ။ ဝိသုံ ပန အဋ္ဌကထာဒီနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ တဒဝသေသံ သုတ္တသုတ္တာနုလောမတော ဂဟေ တွာ စတုဓာ ဝိနယော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ သုတ္တာဒယော နိဿာယေဝ ပဝတ္တာပိ အတ္တနောမတိ တေသု သရူပေန အနာဂတတ္ တာ ဝုတ္တံ “သုတ္တသုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါဒေ မုဉ္စိတွာ”တိ, တေနာဟ “အနုဗုဒ္ဓိယာ နယဂ္ဂဟေနာ”တိ။ တတ္ ထ သုတ္တာဒီနိ အနုဂတာယ ဧဝ ဗုဒ္ဓိယာ တေဟိ လဒ္ဓနယဂ္ဂဟေန စာတိ အတ္ထော။

ထေရတာအောတိ မဟာသုမတ္ထေရာဒီနံ ကဟော။ သုတ္တာဒိံ နိဿာယေဝ ဝိပရီတတောပိ အတ္တနောမတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **တံ ပနာ**တိအာဒိ။ **အတ္ထေနာ**တိ အတ္တနာ နယဂ္ဂဟိတေန အတ္ထေန။ **ဟဋ္ဌိန္တိ** အတ္တနော ကဟာသ္သ နိဿယဘူတံ သာဋ္ဌကထံ ဟဋ္ဌိံ။ **ဟဋ္ဌိယာ**တိ တပ္ပဋ္ဌိက္ခေပတ္ထံ ပရေနာဟဋ္ဌာယ သာဋ္ဌကထာယ ဟဋ္ဌိယာ, အတ္တနာ ဂဟိတံ အတ္ထံ နိဿာယ ဟဋ္ဌိဥ္စ သံသန္ဒိတ္ဂတတိ အတ္ထော။ **အာစရိယတဒေ**တိ အတ္တနာ ပရေန စ သမုဒ္ဒဋ္ဌအဋ္ဌကထာယ။ **ဩတရတိ စေဝ သမေတိ စာ**တိ အတ္တနာ ဥဒ္ဒဋ္ဌေဟိ သံသန္ဒနဝသေန ဩတရတိ, ပရေန ဥဒ္ဒဋ္ဌေန သမေတိ။ **သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ**တိ အသဗ္ဗညုပုဂ္ဂလဿ ဒောသဝတသနာယ ယာထာဝတော အတ္ထသမ္ပဋိပတ္တိအဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ပမာဒပာဌဝသေန အာစရိယတဒဿ သုတ္တာနုလောမေန အသံသန္ဒနာပိ သိယာတိ အာဟ "ဣတရော န ဂဟေတဗ္ဗော"တိ။

သမေန္တမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယေ သုတ္တေန သံသန္ဒန္တိ, ဝေရူပာဝ အတ္ထာ မဟာပဒေသတော ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ တထာ တထာ ဥဒ္ဒဋ္ဌအတ္ထာနမေဝ သုတ္တာနုလောမတ္တာ, တေနာဟ "သုတ္တာနုလောမတော ဟိ သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ"န္တိ။ **အပ္ပဋိဝတ္တိယ**န္တိ အပ္ပဋိဗာဟိယံ။ **ကာရကသင်္ဃသဒိသ**န္တိ ပမာဏတ္တာ သင်္ဂီတိကာရကသင်္ဃသဒိသံ။ **ဗုဒ္ဓာနံ ဌိတကာလသဒိသ**န္တိ ဓရမာနကဗုဒ္ဓသဒိသန္တိ အတ္ထော။ **သကတဒီ သုတ္တံ ဂဟေတ္ဗတ ကထေတီ**တိအာဒိသု ယော ယထာဘူတမတ္ထံ ဂဟေတ္ဗတ ကထနသီလော, သော **သကတဒီ။ သုတ္တ**န္တိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှံ ဟဋ္ဌိဝစနံ။ **ပရတဒီ**တိ မဟာဝိဟာရတသီ တ ဟောတု အညနိကာယတသီ တ, ယော ဝိပရီတတော အတ္ထံ ဂဟေတ္ဗတ ကထနသီလော, သောဝ ဣဓ "ပရတဒီ"တိ ဝုတ္တော။ **သုတ္တာနုလောမ**န္တိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှံ တ အနာရုဠှံ တ ယံကိဉ္စိ ဝိပလ္လာသတော တ ဝဥ္စနာယ တ "သင်္ဂီတိတ္တယာဂတမိဒ"န္တိ ဒဿိယမာနံ သုတ္တာနုလောမံ။ ကေစိ "အညနိကာယေ သုတ္တာနုလောမ"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ သကတဒီပရတဒီနံ ဥဘိန္နမ္ပိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှဟာသုတ္တာဒီနံ ဧဝ ဂဟေတဗ္ဗတော။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှံ ဟဋ္ဌိအာဂတံ ပညာယတိ, ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိ။ န ဟိ သကတဒီ အညနိကာယသုတ္တာဒိံ ပမာဏတော ဂဏှာတိ, ယေန တေသု သုတ္တာဒီသု ဒဿိတေသု တတ္ထ ဌာတဗ္ဗံ ဘဝေယ္ယ, ဝက္ခတိ စ "ပရော တဿ အကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဥ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတိ။ပေ.။ 'သာဓူ'တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဗတ အကပ္ပိယေယေဝ ဌာတဗ္ဗ"န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅)။ တသ္မာ ပရတဒိနာပိ သင်္ဂီတိတ္တယေ အနာရုဠှဟမ္ပိ အနာရုဠှဟမိစ္စေဝ ဒဿီယတိ, ကေဝလံ တဿ တဿ သုတ္တာဒိနော သင်္ဂီတိတ္တယေ အနာဂတဿ ကူဋတ္ထာ, အာဂတဿ စ ဗျဥ္ဇနစ္ဆာယာယ အညထာ အဓိပ္ပာယယောဇနာ စ ဝိသေသော။ တတ္ထ စ ယံ ကူဋံ, တံ အပနီယတိ။ ယံ အညထာ ယောဇိတံ, တဿ ဝိပရီတတာသန္ဒဿနတ္ထံ တဒညေန သုတ္တာဒိနာ သံသန္ဒနာ ကရီယတိ။ ယော ပန ပရတဒိနာ ဂဟိတော အဓိပ္ပာယော သုတ္တန္တာဒိနာ သံသန္ဒတိ, သော သကတဒိနာပိ အတ္တနော ကဟံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဗတ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဥဘိန္နမ္ပိ သင်္ဂီတိတ္တယာဂတမေဝ သုတ္တာဒိပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ကထာဝတ္ထု**ပ္ပကရဏေ သကတဒေ ပဥ္စ သုတ္တသတာနိ ပရတဒေ ပဥ္စာတိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒာနကထာ; ကထာ. အဋ္ဌ. နိဒာနကထာ) သုတ္တသဟဿမ္ပိ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏနာနတ္တေန သင်္ဂီတိတ္တယာဂတမေဝ ဂဟိတံ, န နိကာယန္တရေ ကိဥ္စိတိ။

ခေပန္တိ "ကိံ ဣမိနာ"တိ ပဋိက္ခေပံ ဆဍ္ဍနံ။ **ဂရဟ**န္တိ "ကိမေသ ဗာလော ဇာနာတီ"တိ နိန္ဒနံ။ **သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗ**န္တိ ယဿ သုတ္တဿ အနုလောမနတော ဣဒံ သုတ္တာနုလောမံ အကာသိ, တသ္မိံ, တဒနုရူပေ တ အညတရသ္မိံ သုတ္တေ အတ္တနာ ဂဟိတံ သုတ္တာနုလောမံ အတ္ထတော သံသန္ဒနဝသေန ဩတာရေတဗ္ဗံ, "ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေန ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သံသန္ဒတီ"တိ သံသန္ဒိတ္ဗတ ဒဿေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အယ**န္တိ သကတဒီ။ **ပရော**တိ ပရတဒီ။ **အာစရိယတအော သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗော**တိ ယဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာဝသေန အယံ အာစရိယတအော ပဝတ္တော, တသ္မိံ, တာဒိသေ စ အညတရသ္မိံ သုတ္တေ ပုဗ္ဗာပရအတ္ထသံသန္ဒနဝသေန ဩတာရေတဗ္ဗံ။ **ကာရဏစ္ဆာယာ**တိ ...

ယံ ကိဥ္စိ ကူဋသုတ္တံ ဗာဟိရကသုတ္တာဒိဝစနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမေ ဩတာရေတဗ္ဗ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဂုဠှဟဝေဿန္တရာဒီနိ မဟာသင်္ဃိကာဒိဘိန္နလဒ္ဓိကာနံ ပကရဏာနိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂုဠှဟဥမ္မဂ္ဂာဒီနံ ဂဟဏံ ။ သကတဒီ သုတ္တံ ဂဟေတ္ဗတ ကထေတိ, ပရတဒီပိ သုတ္တန္တိအာဒိနာ အညေပိ တအာလမ္ဗနာ ဝုတ္တနယေန သက္ကာ ဉာတုန္တိ ဣဓ န ဝုတ္တာ။

ဇဝံ သုတ္တသုတ္တာနုလောမာဒိမုခေန သာမညတော ဝိတဒံ ဒဿေတ္ဝာ တ ကူအနိ ဝိသေသတော ဝိတဒဝတ္ထုံ တဗ္ဗိနိစ္ဆယမုခေန သုတ္တာဒီနမ္ပိ ဒဿေတုံ **အထ ပနာယံ ကပ္ပိယန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တံ။ **သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စာ** တိဇတ္တ **စ**-ကာရော ဝိကပ္ပတ္ထော, တေန အာစရိယတအာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော, တေနာဟ ''ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒသ္သေတီ''တိ။ တတ္ထ **ကာရဏ**န္တိ သုတ္တာဒိနယံ နိဿာယ အတ္တနောမတိယာ ဥဒ္ဓဋံ ဟေတုံ။ **ဝိနိစ္ဆယ** န္တိ အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယံ။ **ကာရဏစ္ဆာယာ** တိ သုတ္တာဒီသု ''ကပ္ပိယ''န္တိ ကဟသ္သ, ''အကပ္ပိယ''န္တိ ကဟသ္သ စ နိမိတ္တဘူတံ ကိစ္ဆေန ပဋိဟဒနီယံ အဝိဘူတကာရဏံ ကာရဏစ္ဆာယာ, ကာရဏပတိရူပကန္တိ အတ္ထော။ **ဝိနယဉ္ဉုဟိ ပတ္တတ**တိ ကူမသ္သ ဝိဝရဏံ **ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိစာရဏမာဂမ္မာ** တိ။ **ရုန္ဓိတဗ္ဗ** န္တိ ကပ္ပိယသညာယ ဝီတိက္ကမကရဏံ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ, တံနိတရဏစိတ္တံ ဒဋ္ဌပတရံ ကာတဗ္ဗံ။ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗ** န္တိ တတ္ထ ဝီတိက္ကမပ္ပဝတ္တိ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ **ဂရုကဘာဝေ**တိ အကပ္ပိယဘာဝေ။ **သုတ္တဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟီ** တိ သုတ္တေန အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယေန စ လဒ္ဓကာရဏေဟိ။ **ဇဝ** န္တိအာဒိ ယထာဝုတ္တဿ အတ္ထဿ နိဂမနဝစနံ။ **အတိရေကကာရဏ**န္တိ သုတ္တာဒီသု ပုရိမံ ပုရိမံ အတိရေကကာရဏံ နာမ, ဗဟုကာရဏံ တ။

တစုဂ္ဂတ န္တိ တစာယ ဥဂ္ဂတံ, တတ္ထ နိရန္တရံ ဌိတန္တိ အတ္ထော။ ''သုတ္တံ နာမ သကလံ ဝိနယပိဋ္ဋက''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုန **သုတ္တတောတိ** တဒတ္ထပဋိဟဒကံ သုတ္တာဘိဓမ္မဟဋ္ဌိဝစနံ အဓိပ္ပေတံ။ **အနုဗ္ယဉ္ဇနတောတိ** ကူမသ္သ ဝိဝရဏံ **ပရိပုစ္ဆတော စ အဋ္ဌကထာတော စာ** တိ။ တတ္ထ **ပရိပုစ္ဆာ**တိ အာစရိယဿ သန္တိကာ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထသဝနံ။ **အဋ္ဌကထာ**တိ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော။ တဒုဘယမ္ပိ ဟိ ဟဋ္ဌိံ အနုဂန္တွာ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ''အနုဗျဉ္ဇန''န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိနယေ**တိ ဝိနယာစာရေ, တေနေဝ ဝက္ခတိ **ဝိနယံ အဝိဇဟန္တော အတေက္ကမန္တော** တိအာဒိ။ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာနံ နာမ သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိယာ အနာပဇ္ဇနာဒိ ဟောတီတိ အာဟ ''လဇ္ဇိဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတော''တိ, တေန လဇ္ဇီ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိနယဓရဿ လက္ခဏေ ဝတ္တဗ္ဗေ ကိံ ကူမိနာ လဇ္ဇိဘာဝေနာတိ အာဟ **အလဇ္ဇီ ဟီ**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဗဟုဿုတောပိ** တိ ကူမိနာ ပဌမလက္ခဏသမန္နာဂမံ ဒဿေတိ။ **လာဘဂရုတာယာ**တိအာဒိနာ ဝိနယေ ဌိတတာယ အဘာဝေ ပဌမလက္ခဏယောဂေ ကိစ္စကရော န ဟောတိ, အထ ခော အကိစ္စကရော အနတ္ထကရော ဇတေတိ ဒဿေတိ။ သင်္ဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ကလဟော **သင်္ဃရာဇိ** ။

ဝိတ္ထုနတီ တိ ဝိတ္ထမ္ဘတိ, နိတ္ထုနတိ တ သန္တိဋ္ဌတုံ န သက္ကောတိ, တေနာဟ ယံ ယန္တိအာဒိ။ **အာစရိယပရမ္ပရာ**တိ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယပရမ္ပရာ, တေနေဝ ဝက္ခတိ ''အတ္တနော မတိံ ပဟာယ။ပေ.။ ယထာ အာစရိယော စ အာစရိယာစရိယော စ ဟဋ္ဌိဉ္စ ပရိပုစ္ဆဉ္စ ဝဒန္တိ, တထာ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ န ဟိ အာစရိယာနံ နာမမတ္တတော ပရမ္ပရာဇာနနေ ပယောဇနမတ္ထိ။ **ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော** တိ ပုဗ္ဗဝစနဿ အပရဝစနေန သဟ အတ္ထသမ္ဗန္ဓဇာနနတော။ **အတ္ထတော**တိ ပဒတ္ထပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပေတတ္ထာဒိတော။ **ကာရဏတော**တိ တဒတ္ထုပပတ္တိတော။ **ထေရဝါဒင်္ဂ** န္တိ ထေရဝါဒပဋိဟဋ္ဌိံ, တေသံ ဝိနိစ္ဆယပဋိဟဋ္ဌိန္တိ အတ္ထော။

ကူမေဟိ စ ပန တီဟိ လက္ခဏေဟီ တိ ဇတ္ထ ပဌမေန လက္ခဏေန ဝိနယဿ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ဒုတိယေနဿ လဇ္ဇိဘာဝေန စေဝ အစလတာယ စ ပတိဋ္ဌိတတာ။ တတိယေန ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု အနုရူပေန အနာဂတမ္ပိ တဒနုလောမတော အာစရိယေဟိ ဒိန္နနယတော ဝိနိစ္ဆိနိတုံ သမတ္ထတာ။ **ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ စောဒနာဝသေန ဝီတိက္ကမဝတ္ထုသ္မိံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩတိဏ္ဏေ။ **စောဒကေန စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္ထုမ္ဟိ** တိ ဇဝံ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုံ နိဿာယ စောဒကေန ''ဒိဋ္ဌံ သုတ''န္တိအာဒိနာ စုဒိတကေန ''အတ္ထိ နတ္ထီ''တိအာဒိနာ စ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မိံ ဝတ္ထုမ္ဟိ ဝုတ္တေတိ အတ္ထော။ ထုလ္လစ္စယဒုဗ္ဘာသိတာနံ မာတိကာယ အနာဂတတ္တာ ''ပဉ္စန္နံ အာပတ္တီန''န္တိ ဝုတ္တံ။ **တိကဒုက္ကဋ** န္တိ ''အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ ဥဇ္ဈာယတိ ဝါ ခီယတိ ဝါ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၁၀၆ ထောကံ ဝိသဒိသံ) အာဂတံ တိကဒုက္ကဋံ။ **အညတရံ ဝါ အာပတ္တိ** န္တိ ''ကာလေ ဝိကာလသညီ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, ကာလေ ဝေမတိကော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိအာဒိကံ (ပါစိ. ၂၅၀) ဒုကဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အန္တရာပတ္တိ** န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဂတဝတ္ထုဝီတိက္ကမံ ဝိနာ အညသ္မိံ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမေ နိဒာနတော ပဘုတိ ဝိနီတဝတ္ထုပရိယောသာနာ အန္တရန္တရာ ဝုတ္တံ အာပတ္တိံ။ ကူဓ ပန ''ဝတ္ထုံ ဩလောကေတီ''တိ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ တဒဝသေသာ အန္တရာပတ္တီတိ ဂဟိတာ။ **ပဋိလာတံ ဥက္ခိပတီ** တိ ကူဒံ ဝိသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒေ (ပါစိ. ၃၅၀-၃၅၁) အာဂတံ။ တတ္ထ ဒဍ္ဎဟမာနံ အလာတံ အင်္ဂါကပလာဒိတော ဗဟိ ပတိတံ အဝိဇ္ဈာတမေဝ ပဋိဥက္ခိပတိ , ပုန ယထာဌာနေ ဌပေတီတိ အတ္ထော။ ဝိဇ္ဈာတံ ပန ပက္ခိပန္တဿ ပါစိတ္တိယမေဝ။ **အနာပတ္တိ** န္တိ ဇတ္ထ

အနန္တရန္တရာ ဝုတ္တာ အနာပတ္တိပိ အတ္ထိ, ''အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုစ္စာယန္တဿ ကုက္ကုစ္စသောတိ'' (ပါရာ. ၁၅၉) ဝိယ သာပိ သင်္ဂယှတိ။

ပါရာဇိကာပတ္တီတိ န တာဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဣဒံ အာပန္နပုဂ္ဂလေန လဇ္ဇိဓမ္မေ ဌတွာ ယထာဘူတံ အာဝိကရဏေပိ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယံ အဒိန္နာဒါနာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန မေထုနာဒီသု ဝိဇာနနံ, တံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ, တေနာဟ **မေထုနဓမ္မဝီတိက္ကမော ဟီ**တိအာဒိ။ ယော ပန အလဇ္ဇိတာယ ပဋိညံ အဒတွာ ဝိက္ခေပံ ကရောတိ, တဿ အာပတ္တိ န သက္ကာ ဩဠာရိကာပိ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ, ယာဝ သော ယထာဘူတံ နာဝိ ကရောတိ, သင်္ဃဿ စ အာပတ္တိသန္ဒေဟော န ဝိဂစ္ဆတိ, တာဝ နာသိတကောဝ ဘဝိဿတိ။ **သုခုမာ**တိ စိတ္တပရိဝတ္တိယာ သုခုမတာယ သုခုမာ။ တေနာဟ ''စိတ္တလဟုကာ''တိ, စိတ္တံ တဿ လဟုကန္တိ အတ္ထော။ **တေတိ** ဝီတိက္ကမေ။ **တံဝတ္ထုကာ**န္တိ အဒိန္နာဒါနာဒိမူလကံ။ **ယံ အာစရိယော ဘဏတိ, တံ ကရောဟီ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ လဇ္ဇိပေသလံ ကုက္ကုစ္စကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယော ယာထာဝတော ပကာသေတွာ သုဒ္ဓိမေဝ ဂဝေသတိ, **တေနာပိ, ပါရာဇိကောသီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော**တိ အနာပတ္တိကောဋိယာပိ သင်္ကိယမာနတ္တာ ဝုတ္တံ, တေနေဝ ''ပါရာဇိကစ္ဆာယာ''တိ ဝုတ္တံ။ **သီလာနိ သောဓေတွာ**တိ ယသ္မိံ ဝီတိက္ကမေ ပါရာဇိကာသင်္ကာ ဝတ္တတိ, တတ္ထ ပါရာဇိကာဘာဝပက္ခံ ဂဟေတွာ ဒေသနာဝုဋ္ဌာနကမိနိနံ အာပတ္တီနံ သောဓနဝသေန သီလာနိ သောဓေတွာ။ **ဒွတ္တိံသာကာရ**န္တိ ဟာကဥ္ဇာဘာဝတော ဥပလက္ခဏဝသေန ဝုတ္တံ, ယံ ကိဉ္စိ အဘိရုစိတံ မနသိကာတုံ ဝဋ္ဋတေဝ။ **ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋိယတီ**တိ ဝိပ္ပဋိသာရမူလကေန ဝိက္ခေပေန အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ ပဗန္ဓဝသေန စိတ္တေန သင်္ဃဋိယတိ။ **သင်္ခါရာ**တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တံ။ သာပတ္တိကဿ ဟိ ပဂုဏမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ န သုဋ္ဌု ဥပဋ္ဌာတိ, ပဂေဝ ပါရာဇိကဿ။ တဿ ဟိ ဝိပ္ပဋိသာရနိန္နတာယ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ။ ဧကဿ ပန ဝိတက္ကဝိက္ခေပာဒိဗဟုလဿ သုဒ္ဓသီလဿပိ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, တံ ဣဓ ပါရာဇိကမူလကန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကတပါပမူလကေန ဝိပ္ပဋိသာရေနေဝေတ္ထ စိတ္တဿ အသမာဓိယနံ သန္ဓာယ ''ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋိယတီ''တိ ဝုတ္တံ, တေနာဟ **ဝိပ္ပဋိသာရဂ္ဂိနာ**တိအာဒိ။ **အတ္တနာ**တိ စိတ္တေန ကရဏဘူတေန ပုဂ္ဂလော ကတ္တာ ဇာနာတိ, ပစ္စတ္တေ ဝါ ကရဏဝစနံ, အတ္တာ သယံ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။

စတုဗ္ဗိဓဝိနယာဒိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

ယော ဝိယ ဒိဿတီတိ **ယာဒိသော,** ယံ-သဒ္ဒတ္ထေ ယထာ-သဒ္ဒော ဝတ္တတီတိ အာဟ ''ယေန ဝါ တေန ဝါ ယုတ္တော''တိ။ ယေန တေနာတိ ဟိ ပဒဒွယေန အနိယမတော ယံ-သဒ္ဒတ္တောဝ ဒဿိတော။ **တသဒုရယုတ္တော**တိ ဝိပဿနာဓုရယုတ္တော။ ယာ ဇာတိ အဿာတိ ယံဇာတိ, ပုဂ္ဂလော, သောဝ **ယံဇစ္စော** သကတ္ထေ ယပစ္စယံ ကတွာ။ ဧကတ္တဝသေန ယေန ဝါ တေန ဝါ ဧကေတ္တော ယထာဧကေတ္တော ဝါ တထာဧကေတ္တော ဝါ ဟောတူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သီလေသူ**တိ ပကတိသု။ **အထ ခေါ**တိ ဣဒံ ကိန္တုတိ ဣမသ္မိံ အတ္ထော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဣမသ္မိံ အတ္ထေ**တိ ဣမသ္မိံ ပါရာဇိကဝိသယေ။ **သောေ**တိ ယထာဝုတ္တေဟိ ပကာရေဟိ ယုတ္တော။ **အရိယာယာ**တိ ''ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ, ဧသာ အရိယာနံ ယာစနာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ, န, ''ဒေဟိ မေ''တိ ကပဏာယ။ **လိင်္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနေနာ**တိ ''ဘိက္ခံ စရိဿာမီ''တိ စိတ္တာဘာဝေပိ ဘိက္ခာဟာရနိဿိတပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂဿ သမ္ပဋိစ္ဆနေန။ **ကာဇဘာတ္တ**န္တိ ကာဇေဟိ အာနီတဘတ္တံ။ **အဓမ္မိကာယာ**တိ အဓိသီလသိက္ခာဒိဘိက္ခုဂုဏာဘာဝတော ဝုတ္တံ, တေနာဟ ''အဘူတာယာ''တိ။ ''မယံ ဘိက္ခူ''တိ ဝဒန္တာ ပဋိညာမတ္တေနေဝ ဘိက္ခူ, န အတ္ထတောတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ ''မယံ ဘိက္ခူ''တိ ပဋိဇာနနဿာပိ သမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ ''မယံ ဘိက္ခူ''တိ အပ္ပဋိဇာနန္တာပိ ဟိ ဘိက္ခုတေဟာရနိမိတ္တဿ လိင်္ဂဿ ဂဟဏေန စေဝ ဘိက္ခူနံ ဒိန္နပစ္စယဘာဂဂ္ဂဟဏာဒိနာ စ ဘိက္ခုပဋိညာ ဧဝ နာမ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **ပုဂ္ဂလပညတ္တိအဋ္ဌကထာယံ** –

'''အဗ္ရဟ္မစာရီ ဗ္ရဟ္မစာရိပဋိညော'တိ အညေ ဗ္ရဟ္မစာရိနော သုနိဝတ္ထေ သုပာရုတေ သုမ္ဘကပတ္တဓရေ ကမနိဂမဇနပဒရာဇဓာနီသု ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တေ ဒိသွာ သယမ္ပိ တာဒိသေန အာကာရေန တထာ ပဋိပဇ္ဇနတော 'အဟံ ဗ္ရဟ္မစာရီ'တိ ပဋိညံ ဒေန္တော ဝိယ ဟောတိ။ 'အဟံ ဘိက္ခူ'တိ ဝတွာ ဥ

ဟောသထက္ကဒီနိ ပဝိသန္တော ပန ဗ္ရဟ္မစာရိပဋိညော ဟောတိယေဝ, တထာ သင်္ဃိကံ လာဘံ ဂဏှန္တော”တိ (ပု. ပ. အဋ္ဌ. ၉၁)။

တသ္မာ ဧဝရူပေဟိ ပဋိညာယ ဘိက္ခုဟိ ကေတုန္ဘုပရိယောသာနေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ဘောဂပရိဘောဂေ န ဝဋ္ဋတိ, အလဇ္ဇီပရိဘောဂေဝ ဟောတိ။ သဠိစ္စ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနာဒိအလဇ္ဇီလက္ခဏံ ပန ဥက္ကဋ္ဌာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသေန ဝုတ္တံ သာမဏေရာဒီနမ္ပိ အလဇ္ဇိတေဟာရဒဿနတော။ “အလဇ္ဇီသာမဏေရေဟိ ဟတ္ထကမ္မမ္ပိ န ကာရေတဗ္ဗ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ယထာဝိဟိတပဋိပတ္တိယံ အတိဋ္ဌနဉ္ဟိ သဗ္ဗသာဓာရဏံ အလဇ္ဇီလက္ခဏံ။ ဒုဿီလာ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ယထာဝိဟိတပဋိပတ္တိယာ အဘာဝတော ကေန္တာ လဇ္ဇိနော ဝ မဟာသင်္ဃိကာဒိနိကာယန္တရိကာ ဝိယ, လိင်္ဂတ္ထေနကာဒယော ဝိယ, စ။ ယာဝ ၁၁ စ တေသံ ဘိက္ခုပဋိညာ အနုဝတ္တတိ, တာဝ ဘိက္ခု ဧဝ, တေဟိ စ ပရိဘောဂေ အလဇ္ဇိပအဘောဂေဝ, တေသဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃသညာယ ဒိန္နံ သင်္ဃေ ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ဘဂဝတာ –

> “ဘဝိဿန္တိ ခေါ ပနာနန္ဒ, အနာဂတမဒ္ဓါနံ ကေတုန္ဘုနော ကာသာဝကဏ္ဌာ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ, တေသု ဒုဿီလေသု သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ အနံ ဒဿန္တိ, တဒာပဟံ, အာနန္ဒ, သင်္ဃဂတံ ဒက္ခိဏံ အသင်္ခေယျံ အပ္ပမေယျံ ဝဒာမိ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၈၀)။

ဘဂဝတော သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နတ္တာ ဒက္ခိဏာ အသင်္ခေယျာ အပ္ပမေယျာ ဇာတာ။ ဒုဿီလာနံ ဒိန္နတ္တာ နာတိ စေ? န, တေသု သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿာတိ ကေတုန္ဘုနံ ပဋိဂ္ဂာဟကတ္တေန ပရာမဋ္ဌတ္တာ, ဣတရထာ “ယေသု ကေသုစိ ဂဟဋ္ဌေသု တ ပဗ္ဗဇိတေသု တ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတာပသင်္ဂတော, တထာ စ “တဒာပဟံ, အာနန္ဒာ”တိ ဟေဋ္ဌိမကောဋိဒဿနဿ ပယောဇနံ န သိယာ။ တသ္မာ ကေတုန္ဘုနမ္ပိ အဘာဝေ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ အနံ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ တေသုပိ ဒိန္နာ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ အသင်္ခေယျာ, န တတော ပရံ သိဇ္ဈတီတိ တေပိ ပဋိညာယ ဘိက္ခု တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဗ္ရဟ္မဃောသ န္တိ ဥတ္တမဃောသံ, ဗ္ရဟ္မုနော ဃောသသဒိသံ တ ဃောသံ။ **ဇေဟိ ဘိက္ခု** တိ “ဘိက္ခု”တိသမ္ဗောဓနံ။ သံသာရေ ဘယက္ခက္ခက တဿ ဘယဿ သဗ္ဗသော ဝိနာသနတ္ထံ တိသရဏံ, သာသနံ တ **ဇေဟိ** မနသာ “တာဏံ လေဏ”န္တိ ပဝိသ ဥပဂစ္ဆ။ ဥပဂန္တွာပိ **စရ ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ သာသနဗ္ရဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယဉ္စ စရဿု။ **ဘဏ္ဍု** တိ မုဏ္ဍိတကေသော။ **တသီ**တိ ဒန္တကဋ္ဌာဒိစ္ဆေဒနတသိ။ **ဗန္ဓန** န္တိ ကာယဗန္ဓနံ။ ယုတ္တော ယောဂေ သမာဓိပညာဝသေန သော **ယုတ္တယောဂေ,** တဿ အဋ္ဌေတေ ပရိက္ခာရာတိ သေသော။ သရီရေ ပဋိမုက္ကေဟိယေဝ ဥပလက္ခိတောတိ သေသော။ “တီဏိ သတာနိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ “တီဏိ သတ”န္တိ ဝုတ္တံ။

တသ္မာ တိ ဘဂဝတ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ပရာမသတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဟိ “အဟံ ခေါ ပန, ကဿပ, ဇာနညေဝ ဝဒာမိ ‘ဇာနာမီ’တိ, ပဿညေဝ ဝဒာမိ ‘ပဿာမီ’”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ဝုတ္တံ, တံ ပရာမသတိ, ယသ္မာ အဟံ ဇာနံ ဝဒာမိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **ဣဟာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **တိဗ္ဗ** န္တိ မဟန္တံ။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတီ** တိ ထေရာဒိဥပသင်္ကမနတော ပုရေတရမေဝ တေသု ယံနူန မေ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဥပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **ကုသလူပသံဟိတ**န္တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မနိဿိတံ။ **အဋ္ဌိံ ကတွာ** တိ အတ္တာနံ တေန ဓမ္မေန အဋ္ဌိကံ ကတွာ, တံ တ ဓမ္မံ “ဧသ မေ အတ္ထော”တိ အတ္ထံ ကတွာ။ **သြဟိတသောတော**တိ ဓမ္မေ နိဟိတသောတော။ **ဧဝဉ္ဟိ တေ, ကဿပ, သိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ဉာဏသောတဉ္စ ပသာဒသောတဉ္စ သြဒဟိတွာ “ဓမ္မံ သက္ကစ္စမေဝ သုဏိဿာမီ”တိ ဧဝမေဝ တယာ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **သာတသဟဂတာ စ မေ ကာယဂတာသတီ**တိ အသုဘေသု စေဝ အာနာပာနေ စ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သုခသမ္ပယုတ္တကာယဂတာသတိ။ ယံ ပနေတဿ သြဝါဒဿ သက္ကစ္စပဋိဂ္ဂဟဏံ, အယမေဝ ထေရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ အဟောသိ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁၅၄)။

ဥဒ္ဓုမာတကပဋိဘာဂရမ္မဏံ ဈာနံ **ဥဒ္ဓုမာတကသညာ** ။ ကသိဏာရမ္မဏံ ရူပာဝစရဇ္ဈာနံ **ရူပသညာ။ ဣမေ**တိ သညာသီသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဣမေ ဒွေ ဈာနဓမ္မာ။ သောပာကော စ ဘဂဝတာ ပုဋ္ဌော “ရူပာဝစရဘာဝေန ကေတ္ထာ, ဗြူဟ ဇနမေဝ နာန”န္တိ အာဟ။ **အာရဒ္ဓစိတ္တော** တိ အာရာဓိတစိတ္တော။ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဥပသမ္ပဒာ ဥပရိ သယမေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေနာ တိ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန။ ဥတ္တိစတုတ္ထာ ကမ္မဝါစာ ဥပသမ္ပဒါကမ္မဿ
သ ကာရဏတ္တာ ဌာနံ, တဿ ဌာနဿ အရဟံ အနုစ္ဆဝိကန္တိ ဝတ္ထုဒေါသာဒိဝိနိမုတ္တကမ္မံ ''ဌာနာရဟ''န္တိ ဝုတ္တံ
တံ ဝတ္ထာဒိဒေါသယုတ္တဿ ကမ္မဿ သဘာဝတော ကမ္မဝါစာရဟတ္တာဘာဝါ။ အထ ဝါ ဌာနန္တိ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တ
တိဟေတုကော သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနံ ဝုစ္စတိ, တဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ဌာနာရဟံ။ ယထာဝိဟိတလက္ခ
ဏေန ဟိ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နော ဝ သကလံ သာသနံ သမာဒာယ ပရိပူရေတုမရဟတိ။ တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓကမ္မဝါစာပရိ
ယောသာနံ သဗ္ဗံ သင်္ဃကိစ္စံ ဌာနာရဟံ နာမ, တေနာဟ ''သတ္ထုသာသနာရဟေနာ''တိ, သီလာဒိသကလသာသနပရိပူ
ဏ္ဏဿ အနုစ္ဆဝိကေနာတိ အတ္ထော။ **အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ** တိ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နဿေဝ သဗ္ဗ
သိက္ခာပဒေသု ဝုတ္တတ္တာ ကိဉ္စာပိ ဧဟိဘိက္ခုူပသမ္ပဒါဒီဟိ ဥပသမ္ပန္နာနံ သုဒ္ဓသတ္တာနံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာ
ပဒဝီတိက္ကမေပိ အဘဗ္ဗတာ ဝါ ဒေါသာဘာဝေ ဝါ သဒ္ဒတော ပညာယတိ, တထာပိ အတ္ထတော တေသမ္ပိ ပဏ္ဏ
တ္တိဝဇ္ဇေသု, လောကဝဇ္ဇေသုပိ ဝါ သုရာပါနာဒိလဟုကေသု မဂ္ဂုပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ အသဉ္စိစ္စာဒိနာ အာပတ္တိ
အာပဇ္ဇနံ သိဇ္ဈတိယေဝ။ တထာ ဟိ ''ဒွေ ပုဂ္ဂလာ အဘဗ္ဗာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ။ ဒွေ ပုဂ္ဂ
လာ ဘဗ္ဗာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စာ''တိ (ပရိ. ၃၂၂) ဝုတ္တံ။ **ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ဥပ
သမ္ပန္နော**တိ ဣဒံ ပန သဗ္ဗသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာရဟေ သဗ္ဗကာလိကေ စ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တ
တံ။ **နိရုတ္တိဝသေနာ** တိ နိဗ္ဗစနဝသေန။ **အဘိလာပဝသေနာ**တိ ဝေါဟာရဝသေန။ **ဂုဏဝသေနာ**တိ ဘိက္ခုဝေါဟာရနိမိ
တ္တာနံ ဂုဏာနံ ဝသေန။

သာဓိဝပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာ သီလာဒယော လောကိယေဟိ အဘိဝိသိဋ္ဌတ္တာ အဓိသီလာဒိဝေါဟာရေန ဝုတ္တာတိ ဒဿေ
တုံ **ကတမံ ပနာ**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ပဉ္စင်္ဂဒသင်္ဂသီလ** န္တိ အဗုဒ္ဓုပ္ပာဒကာလေ သီလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ တဿ
ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယတ္တာဘာဝါ။ ယံ ပန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရတနတ္တယဂုဏံ တထတော ဉတွာ သာသနေ သုနိဝိဋ္ဌသဒ္ဓါဟိ ဥ
ပါသကောပါသိကာဟိ စေဝ သာမဏေရသိက္ခမာနာဟိ စ ရက္ခိယမာနံ ပဉ္စင်္ဂအဋ္ဌင်္ဂဒသင်္ဂသီလံ, တမ္ပိ အဓိသီလမေ
ဝ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိဟေတုတော။ ဝိပဿနာမဂ္ဂုပ္ပတ္တိနိမိတ္တတာယ ဟိ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ လောကိယာနံ သီလေ
ဟိ အဓိသီလံ ဇာတံ အဓိစိတ္တံ ဝိယ။ န ဟိ ဝိပဿနာမဂ္ဂနိမိတ္တတံ မုဉ္စိတွာ လောကိယစိတ္တတော အဓိစိတ္တဿ
အညော ကောစိ ဝိသေသော ဥပလဗ္ဘတိ, တဒုဘယဉ္စ အနာဒိမတော သံသာရဝဋ္ဋဿ အတ္တာဒိသာရဝိရဟိတတာယ
တိလက္ခဏဗ္ဘာဟတတ္တံ, ''အဟံ မမာ''တိ အာကာရေန ပဝတ္တအဝိဇ္ဇာတဏှာဟာဒိဒေါသမူလကတ္တဉ္စ, တံဒေါသ
မူလဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထာယ သီလစိတ္တဗလောပတ္ထဒ္ဓါယ ဝိပဿနာယ ဥက္ကံသေနေဝ တဿ သံသာရဝဋ္ဋဿ ဝိ
ဂမဉ္စ, တဒုပဒေသကဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သဗ္ဗညုတာဒိအပရိမိတဂုဏဂဏယောဂေန အဝိပရီတသဒ္ဓမ္မဒေသကတ္တဉ္
စ ယာထာဝတော ဉတွာ ပဋိပန္နေန သမာဒာယ သိက္ခိတဗ္ဗတာယ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ဇာတံ, န အညေန ကာရဏေန, တဉ္
စ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယတ္တံ ယဒိ သာသနေ ပဉ္စသီလာဒိဿာပိ သမာနံ, ကိမိဒံ အဓိသီလံ န သိယာ။ ပဉ္စသီလာဒိမတ္တေ ဌိ
တာနဉ္ဟိ အနာထပိဏ္ဍိကာဒီနံ ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ မဂ္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ န ဟိ အဓိသီလာဓိစိတ္တံ ဝိနာ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိ ဟောတိ,
တဉ္စ ကိဉ္စာပိ ကေသဉ္စိ အနုပနိဿယတာယ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိယာ ဟေတု န ဟောတိ, တထာပိ ဘဝန္
တရေ အဝဿံ ဟောတေဝါတိ အဓိသီလမေဝ ကာလံ ကရောန္တာနံ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာနံ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ
ဝိယ, တေနာဟ **ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ စ ပဝတ္တတီ** တိအာဒိ။ ဝိဝဋ္ဋံ ပတ္ထေတွာ ရက္ခိယမာနမ္ပိ ပဉ္စသီလာဒိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ
ယေဝ ပဝတ္တတိ။ **န ဟိ တံ ပညတ္တိ** န္တိအာဒိ ပန ဥက္ကဋ္ဌဝသေန သဗ္ဗံ ဟတိမောက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဒေကဒေသ
ဘူတမ္ပိ ဟိ ဟဏာတိပါတာဒိန္နာအနာဒိဂဟဋ္ဌသီလမ္ပိ။ ဗုဒ္ဓါယေဝ ဝိနယေ ဟာရာဇိကသုတ္တဝိဘင်္ဂာဒိသု အာဂတဝ
သေန သဗ္ဗသော ကာယဝစီဒွါရေသု မဂ္ဂုပ္ပတ္တိယာ ဝိဗန္ဓကအဇ္ဈာစာရသောတံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိယာ ပဒဋ္ဌ
ဌာနဘာဝေန ပညပေတုံ သက္ကောန္တိ, န အညေ။ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဟိဿ အဓိသီလတာ ဝုတ္တာ။ တေနာဟ
''ဟတိမောက္ခသံဝရတောပိ စ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ အဓိသီလ''န္တိ။ တဿေဝ ဟိ အဓိသီလန္တိ အဗ္ဗဝ
ဓာနေန မဂ္ဂါဓိဋ္ဌာနာတိ။ **ဣဓ အနဓိပ္ပေတ** န္တိ ဣမသ္မိံ ပဌမပါရာဇိကဝိသယေ ''သိက္ခာ''တိ အနဓိပ္ပေတံ။

လောကိယအဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တာနီ တိ သာသနသဘာဝံ အဇာနန္တေဟိ လောကိယဇနေဟိ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနိ အ
ဋ္ဌ ရူပာရူပဇ္ဈာနသမ္ပယုတ္တစိတ္တာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ မဟဂ္ဂတေသု လောကိယလောကုတ္တရဘေဒေါ အတ္
ထိ, ယေန လောကိယဝိသေသနံ လောကုတ္တရနိဝတ္တနံ သိယာ။ တသ္မာ သာသနိကေဟိ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗမဟဂ္ဂတဇ္ဈာ

နနိဝတ္တနမေဝ လောကိယဝိသေသနံ ကတံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ **ကာမာဝစရာနိ ပန အဋ္ဌ ကုသလစိတ္တာနီ** တိ ဧတ္ထာပိ လောကိယဝိသေသနံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ အယမေဝ ဟိ အဓိစိတ္တတော စိတ္တဿ ဘေဒော, ယံ သာသနံ အဇာနန္တဿ ပုဂ္ဂလဿ သမုပ္ပဇ္ဇနံ။ ဧဝဉ္စ အဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေပိ သာသနသဘာဝံ ဇာနန္တာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာဒီနမ္ပိ သီလစိတ္တာနံ အဓိသီလာဓိစိတ္တတာ သမတ္ထိတာ ဟောတိ။ **န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒာ** တိ ဣဒံ ပန အညေသံ အဘိသမယဟေတုဘာဝေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗောဓိသတ္တာဒီနံ ဒေသနာသာမတ္ထိယာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ အာယတိံ တသနာဟေတုံ ပန သီလစိတ္တံ တေပိ ဒေသေန္တိယေဝ, တဉ္စ မဂ္ဂဟေတုတာယ အဓိသီလာဓိစိတ္တမ္ပိ ဟောန္တံ အပ္ပကတာယ ဝိပ္ဖာရိကတာဘာဟုဇညတ္တာဘာဝေန အဗ္ဗောဟာရိကန္တိ “ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ”တိ အဝဓာရဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **န ဟိ တံသမာပန္နော** တိ အာဒိအဋ္ဌကထာဝစနေဟိ ဣမေ အဓိစိတ္တနိဒ္ဒေသေ, ဥပရိ အဓိပညာနိဒ္ဒေသေ စ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာအဓိစိတ္တအဓိပညာနမေဝ ပဋိက္ခေပတော လောကိယာဓိစိတ္တာဓိပညာနံ ဣဓ အဓိပ္ပေတတာ, တံ ဒ္ဝယံ သမာပန္နဿာပိ မေထုနဓမ္မသမာပဇ္ဇနသဘာဝတေ စ ဝိညာယတိ, **ဟဋ္ဌိယံ** ပန “ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ လောကိယာပိ အဓိစိတ္တာဓိပညာ အနဓိပ္ပေတာတိ ဝိညာယတိ။ တသ္မာ **ဟဋ္ဌိယံ** အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဧဝမဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော – “မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိဿာမီ”တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ လောကိယံ အဓိစိတ္တံ အဓိပညာ စ ပရိဟာယတိ, အဓိသီလံ ပန စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန န ပရိဟာယတီတိ **ဟဋ္ဌိယံ** အဓိသီလသိက္ခာဝ ဝုတ္တာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပဋိလဒ္ဓလောကုတ္တရမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုနော “မေထုနံ ပဋိသေဝိဿာမီ”တိ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ သဗ္ဗသော အကုပ္ပဓမ္မတ္တာ, ပုထုဇ္ဇနာနံ သမာပတ္တိလာဘီနမ္ပိ ကေနစိ ကာရဏေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုပ္ပဓမ္မတ္တာတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ “န ဟိ တံသမာပန္နော”တိ လောကုတ္တရာဝ ပဋိက္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္ထိ ဒိန္န န္တိ ဧတ္ထ **ဒိန္န** န္တိ အနစေတနာ အဓိပ္ပေတာ, တဿ ဒိန္နဿ ဖလံ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ သေနယော **အတ္ထိ ယိဋ္ဌ** န္တိ ဧတ္ထာပိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟုတာဒီနံ သင်္ဂဟော။ တတ္ထ **ယိဋ္ဌ** န္တိ မဟာယာဂေ သဗ္ဗသာဓာရဏံ မဟာအနမေဝ။ **ဟုတ**န္တိ ပဟောနကသက္ကာရော, အတ္တနော တ ဟောတု, ပရေသံ တ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ, သဗ္ဗေပိ တ အကုသလာ ဓမ္မာ အနတ္ထုပ္ပာဒနတော န သကံ ကမ္မံ နာမ, တဗ္ဗိပရီတာ ကုသလာ ဓမ္မာ သကံ နာမ, တဒုဘယမ္ပိ တ ကုသလာကုသလံ ကမ္မဿကောမှီတိအာဒိဝစနတော သတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန သတ္တာနံ သကန္တိ ဧဝံ ကမ္မဿကတာယ သကဘာဝေ အတ္တနော သန္တကတာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကဉာဏံ **ကမ္မဿကတဉာဏံ,** ဥပလက္ခဏမတ္တဉ္စေတံ။ သာသနနိဿိတာ ပန သဗ္ဗာပိ ဝဋ္ဋကာမိနိကုသလပညာ ကမ္မဿကတဉာဏေ ပဝိဋ္ဌာ။ သာသနနိဿိတာ ဟိ ဝိဝဋ္ဋကာမိနီ သဗ္ဗာပိ ပညာ “သစ္စာနုလောမိကဉာဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ သာ ဧဝ စ အဓိပညာ တဒဝသေသံ သဗ္ဗံ ကမ္မဿကတဉာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တေနေဝ ဘဂဝတ “ကမ္မဿကတဉာဏံ သစ္စာနုလောမိကဉာဏံ မဂ္ဂသမင်္ဂိဿ ဉာဏံ ဖလသမင်္ဂိဿ ဉာဏ”န္တိ သဗ္ဗမ္ပိ ဉာဏစတုက္ကေယေဝ သင်္ဂဟေသိ။ **တိလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒကံ ပန ဝိပဿနာဉာဏ**န္တိ ဣဒံ ပန မဂ္ဂဿ အာသန္နပစ္စယတာယ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ တဒိတရာသဉ္စဟိ ရတနတ္တယာနုဿရဏာဒိပညာနမ္ပိ မဂ္ဂဟေတုတာယ အဓိပညတာ သမာနာတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သာဓိဝပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ပစ္စက္ခာနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ

ဒုဗ္ဗလျေ **အာဝိကတေ**တိ ယံန္နူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျန္တိအာဒိနာ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ ပကာသိတေ။ **မုခာရုဠှတာ**တိ လောကဇနာနံ သတ္တဋ္ဌာတိအာဒီသု မုခာရုဠှဟဉယေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒိရတ္တတိရတ္တ** န္တိ (ပာစိ. ၅၂) ဧတ္ထ ယထာ အန္တရန္တရာ သဟသေယျာဝသေန တိရတ္တံ အဂ္ဂဟေတွာ နိရန္တရမေဝ တိဿော ရတ္တိယော အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ သဟသေယျာယ အရုဏုဋ္ဌာပနဝသေန တိရတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ “ဒိရတ္တတိရတ္တ”န္တိ အဗ္ဗဝဓာနေန ဝုတ္တန္တိ ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏဿ ပယောဇနမ္ပိ သက္ကာ ဂဟေတုံ, ဧဝမိဓာပိ **ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ** တိ ဣမဿာပိ ဂဟဏဿ ပယောဇနမတ္ထေတတိ ဒဿေတုံ **ယသ္မာ တ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဣအာနိ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာတိ ဣမဿ ပုရိမပဒဿေဝ ဝိဝရဏဘာဝံ ဝိနာပိ ဝိသုံ အတ္ထသဗ္ဘာဝံ ဒဿေတုံ **အပိစာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိသေသာဝိသေသ**န္တိ ဧတ္ထ ယေန တဏ္ဍေန ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မမေဝ ဟောတိ, န သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ, တတ္ထ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မာနံ အညမညံ ဝိသေသော ဟောတိ။ ယေန ပန ဝစနေန တဒုဘယမ္ပိ

ဟောတိ, တတ္ထ နေဝတ္ထိ ဝိသေသော အဝိသေသောပိ, တံ ဝိသေသာဝိသေသံ။ ''ကဌ ကိစ္စာဇီဝနေ''တိ ဓာတုသု ပဌိတ တ္တာ ဝုတ္တံ ''ကိစ္စာဇီဝိကပ္ပတ္တော''တိ။ ဥက္ကဏ္ဌာနဥပ္ပတိ ဥက္ကဏ္ဌာ, တံ ဣတော ဂတောတိ ဥက္ကဏ္ဌိတော, ကိ စ္စာဇီဝိကံ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဥဒ္ဓံ ဂတော ကဏ္ဌော တေသ္သာတိ ဥက္ကဏ္ဌာ, အနဘိရတိယာ ဝဇေ နိရုဒ္ဓကောဂ ဏော ဝိယ ဂမနမဂ္ဂံ ဂဝေသန္တော ပုဂ္ဂလော ဥက္ကဏ္ဌော ဟောတိ, တံ ဥက္ကဏ္ဌံ။ အနဘိရတိံ ဣတောတိပိ ဥက္က ဏ္ဌိတောတိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ – ''ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတွာ ဝိဟရမာနော''တိ။ သာ စ ဥက္ကဏ္ဌတာ ဝိက္ခေ ပေနေတတိ **ဝိက္ခိတ္တော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

သမဏဘာဝတောတိ ဥပသမ္ပဒတော။ **ဘာဝဝိကပ္ပာကာရေနာ** တိ ဘိက္ခုဘာဝတော စဝိတုံ ယံ ယံ ဂိဟိအာဒိဘာဝံ ပတ္ထယမာနော ''အဟံ အဿ''န္တိ အတ္တနော ဘဝနံ ဝိကပ္ပေတိ, တေန တေန ဂိဟိအာဒိအာကာရေန, အတ္တနော ဘဝနဿ ဝိကပ္ပနာကာရေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၆. ဟန္ဒါဟံ ယဒိ ပနာဟန္တိ အဟံ ယဒိ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ, သာဓု ဝတဿာတိ အတ္ထော။ **အဟဟံ, ဟန္ဒာဟ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ''ဟောတိ မေ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျ''န္တိ မမ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇ တီတိ ဝဒတိ။

၅၀. န ရမာမီတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဒုက္ခဗဟုလတာယ သုခာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **နာဘိရမာမီ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝိဇ္ဇမာနေပိ အန ဝဇ္ဇသုခေ အတ္တနော အဘိရတိအဘာဝံ ဒဿေတိ။

၅၁. တေနေဝ ဝစီဘေဒေနာတိ ဝစီဘေဒံ ကတွာပိ အသေန ကာယပယောဂေန ဝိညာပနံ နိဝတ္တေတိ။ **အယံ သာ သနံ ဇဟိတုကာမော**တိအာဒိနာ ဘာသာကောသလ္လာဘာဝေန သဗ္ဗသော ပဒတ္ထာဝဗောဓာဘာဝေပိ ''အယံ အတ္တနော ပဗ္ ဗဇိတဘာဝံ ဇဟိတုကာမော ဣမံ တက္ကုဘေဒံ ကရောတီ''တိ ဧတ္တကံ အဓိပ္ပေတတ္ထမတ္တံ စေပိ သော တာဝ ဇာနာ တိ, ပစ္စက္ခာနမေဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ ''ဧတ္တကမတ္တမ္ပိ ဇာနာတီ''တိ။ **ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ** န္တိ ပဒပရာဝ တ္တိံ, မာဂဓဘာသတော အဝသိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ ဘာသာ ''မိလက္ခဘာသာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏာ** န္တိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ ရုဟနဋ္ဌာနဘူတံ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏံ။

ဒူတန္တိ မုခသာသနံ။ **သာသန**န္တိ ပဏ္ဏသာသနံ, ဘိတ္တိထမ္ဘာဒီသု အက္ခရံ တ ဆိန္ဒိတွာ ဒဿေတိ။ ပစ္စ က္ခာတုကာမတာစိတ္တေ ဓရန္တေယေဝ ဝစီဘေဒသမုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ''စိတ္တသမ္ပယုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ, စိတ္တ တသမုဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ နိယမိတာနိယမိတဝသေန ဝိဇာနနဘေဒံ ဒဿေတုမာဟ **ယဒိ အယမေဝ ဇာနာတူ**တိအာဒိ။ အယဥ္စ ဝိဘာဂေ ဝဒတိ **ဝိညာပေတီ**တိ ဧတ္ထ ယဿ ဝဒတိ, တဿေဝ ဝိဇာနနံ အဓိပ္ပေတန္တိ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေ န လဗ္ဘတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န ဟေတ္ထ ကေဿ ဝဒတိ အညဿ ဝိညာပေတီတိ အယမတ္တော သမ္ဘဝတိ။ ''တေသု ကေ သိဉ္စိ ဇာနန္တေပီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဒွေဝယေဝ ဇာနန္တု ကော မာ ဇာနာတူ''တိ ဇဝံ ဒွိဝိန္နမ္ပိ ဇနာနံ နိယမေတွာ အာ ရောစိတေပိ တေသု ကေသိဉ္စိ ဇာနန္တေ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိယေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပရိသင်္ကမာနော** တိ ''တရေဿ န္တိ''တိ အာသင်္ကမာနော။ **သမယည**ူတိ သာသနသင်္ကေတည၊ူ ဣဓ ပန အဓိပ္ပာယမတ္တဇာနနနေနာပိ သမယည နာမ ဟော တိ, တေနာဟ **ဥက္ကဏ္ဌိတော** တိအာဒိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒိခေတ္တပဒါနံ သဗ္ဗသော အတ္ထံ ဥတွာပိ သစေ ''ဘိက္ခုဘာဝတော စဝိတုကာမတာယ ဧသ ဝဒတီ''တိ အဓိပ္ပာယံ န ဇာနာတိ, အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ အတ္ထံ ပန အဇာနိတွာပိ ''ဥက္ကဏ္ဌိတော ဝဒတီ''တိ တံ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ သောတဝိညာဏဝီထိ ယာ သဒ္ဒမတ္တဂ္ဂဟဏမေဝ, အတ္ထဂ္ဂဟဏံ ပန မနောဝိညာဏဝီထိပရမ္ပရာယာတိ အာဟ **တင်္ခဏညေဝ** တိအာဒိ။

၅၃. ဝဏ္ဏပဋ္ဌာန န္တိ သတ္ထုဂုဏဝဏ္ဏပ္ပကာသကံ ပကရဏံ။ **ဥပာလိဂါထာသု**တိ ဥပာလိသုတ္တေ ဥပာလိဂဟ ပတိနာ ဓီရဿ ဝိဂတမောဟဿာတိအာဒိနာ ဝုတ္တဂါထာသု။ **ယထာရုစ**န္တိ ဟန္ဒါဟံ ဝုတ္တမေဝါတိ အတ္ထော။ **အန န္တဗုဒ္ဓီ**တိအာဒီနိ ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနေ အာဂတနာမာနိ။ **ဓီရ**န္တိအာဒီနိ (မ. နိ. ၂.၇၆) ပန ဥပာလိဂါထာသု။ တတ္ထ ဗောဓိ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ, သာ ဇာနနဟေတုတ္တာ ပညာဏံ ဧတဿာတိ **ဗောဓိပညာဏော။ သုတကခါတံ ဓမ္မ** န္တိအာဒီသု **ဓမ္မ**-သ ဒ္ဒေ သုတက္ခါတာဒိပဒါနံ ဓမ္မဝေဝစနဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တော။ တသ္မာ သွာက္ခာတံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒိနာ ဝုတ္ တေယေဝ ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ နာမ ဟောတိ။ ဓမ္မ-သဒ္ဒေန သဟ ယောဇေတွာ ဝုတ္တေ ပန ယထာရုစဝသေန ပစ္စ

က္ခာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုပ္ပဋိပန္နံ သင်္ဃ** န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ကုသလံ ဓမ္မ**န္တိအာဒီနိပိ ကုသလာ ဓမ္မာ အကု
သလာ ဓမ္မာတိအာဒိဓမ္မမေဝ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁) သန္ဓာယ ဝုတ္တာနာမာနိ, ဣတရထာ အကုသလဓမ္မပစ္စက္ခာနေ
အေသာဘာဝပ္ပသင်္ဂတောတိ, တေနာဟ **စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿေသူ** တိအာဒိ။ **ပဉ္စမဟာရာဇိက**န္တိအာဒိနာ
သိက္ခာပအနံယေဝ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န အာပတ္တီနံ။

ယဿ မူလေနာ တိ ယဿ သန္တိကေ။ အာစရိယဝေဝစနေသု ယော ဥပဇ္ဈံ အဒတွာ အာစရိယောဝ ဟုတွာ ပဗ္ဗ
ဗာဇေသိ, တံ သန္ဓာယ ''ယော မံ ပဗ္ဗာဇေသီ''တိ ဝုတ္တံ။ **တဿ မူလေနာ** တိ တဿ သန္တိကေ။ **ဩကလ္လကော** တိ
ခုပ္ပိပာသာဒိဒုက္ခာတုရာနံ ကိသလူခသရီရဝေသာနံ ဂဟဋ္ဌမနုဿာနံ အဓိဝစနံ။ **မောဠိဗဒ္ဓော** တိ ဗဒ္ဓကေသကလာပေ
ဂဟဋ္ဌော။ **ကုမာရကော**တိ ကုမာရာဝတ္ထော အတိဝိယ ဒဟရော သာမဏေရော။ **စေလ္လကော** တိ တတော ကိဉ္စိ မဟန္တ
တော။ **စေဋ္ဌကော**တိ မဇ္ဈိမော။ **မောဠိဂလ္လော** တိ မဟာသာမဏေရော။ **သမဏုဒ္ဒေသော** တိ အဝိသေသတော သာမဏေ
ရာဓိဝစနံ။ **အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရော** တိ အသုစိ ဟုတွာ ''မယာ ကတံ ပရေ ဇာနန္တိ နု ခော, န နု ခော''တိ အတ္တ
နာ, ''အသုကေန နု ခော ဣဒံ ကတ''န္တိ ပရေဟိ စ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗေန အနုဿရိတဗ္ဗေန သမာစာရေန ယုတ္တ
တော။ သဉ္ဇာတရာကဒိကစဝရတ္တာ **ကသမ္ဗုဇာတော။ ကောဏ္ဍော** တိ ဒုဿီလာဓိဝစနမေတံ။

၅၄. တိပေဟတုကပဋိသန္ဓိကာတိ အတိခိပ္ပံ ဇာနနသမတ္ထေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဒုပေဟတုကာနံ တတ္ထ အသမတ္ထ
တော။ **သဘာဂဿာ** တိ ပုရိသဿ။ **ဝိသဘာဂဿာ** တိ မာတုကမဿ။ **ပေဟတ္တကရူပသဒိသဿာ** တိ မတ္တိကာဒီ
ဟိ ကတရူပသဒိသဿ ။ **ဂရုမေဓဿာ** တိ အာရမ္မဏေသု လဟုပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝတော ဒန္ဓဂတိကတာယ ဂရုပညဿ
သ, မန္ဒပညဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣအနေတ္ထ သိက္ခာပစ္စက္ခာနတရဿ **ဟဋ္ဌိယံ** အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဝုတ္တနယာနံ သမ္ပိဏ္ဍနတ္တဝသေန ဧဝံ ဝိနိစ္ဆ
ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော – တတ္ထ ဟိ သာမညာ စဝိတုကာမောတိအာဒီဟိ ပဒေဟိ စိတ္တနိယမံ ဒဿေတိ။ ဗုဒ္ဓန္တိအာဒီဟိ
ပဒေဟိ ခေတ္တနိယမံ, ပစ္စက္ခာမိ ဓာရေတီတိ ဧတေန ကာလနိယမံ, ဝဒတီတိ ဣမိနာ ပယောဂနိယမံ, အလံ မေ ဗုဒ္ဓေန, ကိံ နု
မေ, န မမတ္ထော, သုမုတ္တာဟန္တိအာဒီဟိ အနာမဋ္ဌကာလဝသေနပိ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ, ဝိညာပေတီတိ
ဣမိနာ ဝိဇာနနနိယမံ, ဥမ္မတ္တကော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ ဥမ္မတ္တကဿ သန္တိကေတိအာဒီဟိ ပုဂ္ဂလနိယမံ, သော စ နပ္ပ
ပဋိဝိဇာနာတီတိအာဒီဟိ ဝိဇာနနနိယမာဘာဝေန ပစ္စက္ခာနာဘာဝံ ဒဿေတိ, ဒဝါယာတိအာဒီဟိ စိတ္တနိယမာဘာဝေန,
သာဝေတုကာမော န သာဝေတီတိ ဣမိနာ ပယောဂနိယမာဘာဝေန, အဝိညုဿ သာဝေတိ ဝိညုဿ န သာဝေတီတိ ဧတေ
ဟိ ယံ ပုဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ သာဝေတိ, တဿေဝ သဝနေ သီသံ ဧတိ, နာညဿာတိ။ သဗ္ဗသော ဝာ ပန န သာဝေတိ အပ္ပစ္စ
စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာတိ ဣဒံ ပန စိတ္တာဒိနိယမေနေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န အညထာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝု
တ္တံ။ တသ္မာ စိတ္တခေတ္တကာလပယောဂပုဂ္ဂလဝိဇာနနဝသေန သိက္ခာယ ပစ္စက္ခာနံ ဉတွာ တဒဘာဝေန အပ္ပစ္စက္
ခာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကထံ? ဥပသမ္ပန္နဘာဝတော စဝိတုကာမတာစိတ္တေနေဝ ဟိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ဒဝါ ဝါ ရဝါ ဝါ ဘဏ
န္တဿ။ ဧဝံ စိတ္တဝသေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။ တထာ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒိနာ ဝုတ္တာနံ
ဗုဒ္ဓာဒီနံ သဗ္ရဟ္မစာရိပရိယောသာနာနံ စတုဒ္ဒသန္နဉ္စေဝ ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟီတိအာဒိနာ ဝုတ္တာနံ ဂိဟိအာဒီနံ အသက္ယ
ပုတ္တိယပရိယောသာနာနံ အဋ္ဌန္နဉ္စာတိ ဣမေသံ ဒွါဝီသတိယာ ခေတ္တပအနံ ယဿ ကဿစိ သဝေဝစနဿ ဝသေ
န တေသု ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္တုကာမဿ ယံ ကိဉ္စိ ဝဒတောပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။ ဧဝံ ခေတ္တဝသေန သိက္ခာပစ္စက္ခာ
နံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။ တတ္ထ ယဒေတံ ''ပစ္စက္ခာမီတိ စ မံ ဓာရေဟီတိ စာ''တိ ဝုတ္တံ ဝတ္တမာနကာလဝစနံ,
ယာနိ စ ''အလံ မေ ဗုဒ္ဓေန, ကိံ နု မေ ဗုဒ္ဓေန, န မမတ္ထော ဗုဒ္ဓေန, သုမုတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓေနာ''တိအာဒိနာ နယေန အာချာတဝ
သေန ကာလံ အနာမသိတွာ ပုရိမေဟိ စုဒ္ဒသဟိ ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဝုတ္တာနိ အလံ မေတိအာဒီနိ စတ္တာရိ ပ
အနိ, တေသံယေဝ စ သဝေဝစနာနံ ဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ပန ''ပစ္စက္ခာသိ''န္တိ ဝါ, ''ပစ္စက္ခိဿ''န္တိ ဝါ,
''မံ ဓာရေသီ''တိ ဝါ, ''မံ ဓာရေဿသီ''တိ ဝါ, ''ယံနူန ပစ္စက္ခေယျ''န္တိ ဝါတိအာဒီနိ အတီတာနာဂတပရိကပ္ပဝစ
နာနိ ဘဏန္တဿ။ ဧဝံ ဝတ္တမာနကာလဝသေန စေဝ အနာမဋ္ဌကာလဝသေန စ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။
ပယောဂေ ပန ဒုဝိဓော ကာယိကော ဝါစသိကော, တတ္ထ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒိနာ နယေန ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ

ဝစီဘေဒံ ကတ္ဝာ တစသိကပယောဂေနေဝ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န အက္ခရလိခနံ တ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိဒဿနံ တ ကာယပယောဂံ ကရောန္တဿာ။ ဇဝံ တစသိကပယောဂေနေဝ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ပုဂ္ဂလော ပန ဒုဝိဓော ယော စ ပစ္စက္ခာတိ, ယဿ စ ပစ္စက္ခာတိ, တတ္ထ ယော ပစ္စက္ခာတိ, သော သစေ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋာနံ အညတရော န ဟောတိ, ယဿ ပန ပစ္စက္ခာတိ, သော သစေ မနုဿဇာတိကော ဟောတိ, န စ ဥမ္မတ္တကာဒီနံ အညတရော သမ္မုခီဘူတော စ, သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။ န ဟိ အသမ္မုခီဘူတဿ ဒူတေန တ ပဏ္ဏေန တ အာရောစနံ ရုဟတိ။ ဇဝံ ယထာဝုတ္တပုဂ္ဂလဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။ ဝိဇာနနမ္ပိ နိယမိတာနိယမိတဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ယဿ ယေသံ တ နိယမေတ္ဝာ ဣမဿ ဣမေသံ တ အာရောစေမီတိ ဝဒတိ, သစေ တေ ယထာ ပကတိယာ လောကေ မနုဿာ ဝစနံ သုတ္ဝာ အာဝဇ္ဇနသမယေ ဇာနန္တိ, ဇဝံ တဿ ဝစနာနန္တရမေဝ "အယံ ဥက္ကဏ္ဌိတော"တိ တ, "ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယတီ"တိ တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန မနုဿဇာတိကော ဝစနတ္ထံ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ အထ အပရဘာဂေ "ကိံ ဣမိနာ ဝုတ္တ"န္တိ စိန္တေတ္ဝာ ဇာနန္တိ, အညေ တ ဇာနန္တိ, အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ။ အနိယမေတ္ဝာ အာရောစေန္တဿ ပန သစေ ဝုတ္တနယေန ယော ကောစိ မနုဿဇာတိကော ဝစနတ္ထံ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ, ဇဝံ ဇာနနဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။ ဣတိ ဣမေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ စိတ္တာဒီနံ ဝသေနေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န အညထာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

မူလပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဣတော ပဋ္ဌာယ တိ ဒုဋ္ဌုလ္လပဒတော ပဋ္ဌာယ။ မေထုနဓမ္မော ယထာ သရူပေနေဝ ဒုဋ္ဌုလ္လံ, ဇဝံ ဒဿနာဒိဒုဋ္ဌုလ္လဓမ္မပရိတရတ္တာပိ ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ ဒဿေတုံ **ယသ္မာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဝဿုတာန** န္တိ မေထုနရာဂေန တိန္တာနံ။ **ပရိယုဋ္ဌိတာန** န္တိ မေထုနရာဂေန အဘိဘူတစိတ္တာနံ။ မေထုန-သဒ္ဒဿ သဒိသသဒ္ဒပအယာယတ္တာ ဝုတ္တံ "သဒိသာန"န္တိ, ရတ္တတာဒီဟိ သဒိသာနန္တိ အတ္ထော။ ဣဒ္ဓ ယေဘုယ္ယတော ဝုတ္တံ ဥဘောသု အညတရဿ ရာကဘာဝေပိ ဣတရဿ မေထုနသေဝနသံသိဒ္ဓိတော။ မေထုန-သဒ္ဒော တ ဥဘယသဒ္ဒပအယာယော, မေထုနံ ယုဂဠံ ယမကံ ဥဘယန္တိ ဟိ အတ္ထတော ဇကံ, တေနာဟ "ဥဘိန္နံ ရတ္တာန"န္တိ။ "ဒ္ဝယံဒ္ဝယသမာပတ္တီ"တိ ဟိ **ဟဋ္ဌိယမ္ပိ** ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တေနာ** တိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ဣတ္ထိနိမိတ္တေ အတ္တနော နိမိတ္တံ ပဝေသေတီတိ အတ္ထော။ နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတန္တိ အတ္ထတော ဇကံ။ တိလဖလန္တိ သာသပမတ္တံ တိလဗီဇံ အဓိပ္ပေတံ, န ကောသသဟိတံ ဖလန္တိ အာဟ "တိလဗီဇမတ္တမ္ပီ"တိ။ **အလ္လောကာသေ** တိ သဘာဝေန ပိဟိတဿ နိမိတ္တဿ ပကတိတတေန အသမ္ဖုဋ္ဌေ တိန္တပ္ပဒေသေ။ တာဒိသော ပဒေသော သစေပိ ကေနစိ တတာဒိဝိကာရေန သုက္ခတိ, တထာပိ အနလ္လောကာသောတိ ဥပက္ကမတော ဟရာဇိကမေဝ။

ဝေမဇ္ဈ န္တိ ယထာ စတ္တာရိ ပဿာနိ အဖုသန္တော ပဝေသေတိ, ဇဝံ ကတဝိဝရဿ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ အဗ္ဘန္တရတလံ ဝုစ္စတိ။ ပုရိသနိမိတ္တေ ပန **မဇ္ဈ** န္တိ အင်္ဂကောဋိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဥပရီ**တိ မဇ္ဈိမပဗ္ဗေန သမိဉ္ဇိတ္ဝာ ပဝေသိယမာနဿ အင်္ဂဇာတဿ သမိဉ္ဇိတင်္ဂုလိယာ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိသဒိသအင်္ဂကောဋိယေဝ။ **ဟေဋ္ဌာ ပဝေသေန္တော**တိ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန ဆုပိယမာနံ ပဝေသေန္တော, ယထာ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ အလ္လောကာသံ ဟေဋ္ဌိမတလံ တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ အတ္တနော နိမိတ္တေန ဆုပတိ, ဇဝံ ပဝေသေန္တောတိ အတ္ထော။ ဆုပနမေဝ ဟေတ္ထ ပဝေသနံ, ဇဝံ သေသေသုပိ။ **မဇ္ဈေန ပဝေသေန္တော** တိ အဗ္ဘန္တရတလေန ဆုပိယမာနံ ပဝေသေန္တော, ယထာ အဗ္ဘန္တရတလံ ဆုပတိ, ဇဝံ ပဝေသေန္တောတိ အတ္ထော။ ကတ္ထစိ အစ္ဆုပန္တံ ပဝေသေတ္ဝာ အာကာသဂတမေဝ နီဟရန္တဿ နတ္ထိ ဟရာဇိကံ, ဒုက္ကဋံ ပန ဟောတိ **ဆိန္နသီသဝတ္ထုသ္မိံ** (ဟရာ. ၇၃) ဝိယ။ **မဇ္ဈေနေဝ ဆုပန္တံ ပဝေသေန္တော**တိ အင်္ဂကောဋိယာ ဆုပန္တံ ပဝေသေန္တော။ **မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ သင်္ကောစေတ္ဝာ** တိ နိမိတ္တံ အတ္တနော မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ သမိဉ္ဇိတ္ဝာ ဥပရိဘာဂေန ဆုပန္တံ ပဝေသေန္တောပိ။ ကိံ ဝိယ? သမိဉ္ဇိတင်္ဂုလိ ဝိယာတိ ယောဇနာ။ အထ တ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ သမိဉ္ဇိတင်္ဂုလိ ဝိယာတိ သမ္ဗန္ဓော, သမိဉ္ဇိတင်္ဂုလိံ တ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ ပဝေသေန္တော ဝိယာတိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဥပရိဘာဂေနာ**တိ သင်္ကောစိတဿ နိမိတ္တဿ ဥပရိကောဋိယာ။

ဣ္ဂအနိ ပုရိသနိမိတ္တသ္သ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု ဆသု “ဥပရိ”တိ ဝုတ္တသ္သ ဆဋ္ဌသ္သ ဌာနသ္သ ဝသေန ဝိသုံ စ တ္တာရိ ပဉ္စာနိ ဂဟေတ္ဝာ ပုရိသနိမိတ္တေ ဒသဋ္ဌာနဘေဒံ ဒဿေန္တော **တတ္ထာ** တိအာဒိမာဟ။ ဟေဋ္ဌာ ပန အဂ ဟိတဂ္ဂဟဏဝသေန ဆ ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ။ **တုလာဒဏ္ဍသဒိသံ ပဝေသေန္တဿာပီ** တိ အသမ္ဘိဋ္ဌံ ကတွာ ဥဇုကံ ပဝေသေ န္တဿ။ **စမ္မခီလ** န္တိ ဌေကာဒီနံ ဂီဝာယ ဝိယ နိမိတ္တေ ဇာတံ စမ္မင္ကုရံ, “ဥဏ္ဏိဂဏ္ဍော”တိပိ ဝဒန္တိ။ “ဥပဟ တကာယပ္ပသာဒ”န္တိ အဝတွာ **နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒ** န္တိ ဝစနေန ဥပဟဒိန္နဘာဝေ သတိ ကေနစိ ပစ္စယေန ဥပဟတေပိ ကာယပ္ပသာဒေ **ဥပဟတိန္ဒြိယဝတ္ထုသ္မိံ** (ပာရာ. ၇၃) ဝိယ ပာရာဇိကမေဝာတိ ဒဿေတိ။ ဣတ္ထိနိမိတ္တသ္သ ပန နဋ္ဌေပိ ဥပဟဒိန္နဘာဝေ သတိ မတသရီရေ ဝိယ ပာရာဇိကခေတ္တတာ န ဝိဇဟတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **မေထုနဿာဒေနာ** တိ ဣဒံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ သတိ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဗီဇာနီ**တိ အဏ္ဍာနိ။

မုခံ အပိဓာယာတိ ပမာဒေန သမုပ္ပန္နမ္ပိ ဟာသံ ဗီဇနိယာ ပဋိစ္ဆာဒနမ္ပိ အကတွာ နိသီဒနံ အကရဝန္တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ **အပိဓာယာ**တိ ပိဒဟိတွာ, ဗီဇနိယာ မုခံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဟာသမာနေန န နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဒန္တဝိဒံ သက**န္တိ ဒန္တေ ဒဿေတွာ။ **ဂဗ္ဘိတေနာ** တိ “အယုတ္တကထာ”တိ သဉ္ဇာတစံ အနာပဇ္ဇန္တေန, နိရဝသေသာဓိပ္ပ ဟာယကထနေ သဇ္ဈာတုသ္သာဟေနာတိ အတ္ထော။

အနုပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

ဟာရာဇိကဝတ္ထုဘူတာတိ ယေသံ တီသု မဂ္ဂေသု တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ နိမိတ္တသ္သ ပဝေသော ကာသော ဟောတိ, တေ ဣတ္ထိပုရိသာဒိဘေဒာ သဗ္ဗေ သင်္ဂယှန္တိ, န ဣတရေ။ ဣမေ ပန တိရစ္ဆာနဂတာယာတိ-ပဋိပဒအနုရူပတော န သဗ္ဗာတိအာဒိနာ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဝုတ္တံ။ **ကေနသာ**တိ သပ္ပဝိသေသာ, ယေသံ ပိဋ္ဌိသု မဟန္တမဟန္တာနိ မဏ္ဍ လာနိ ဟောန္တိ။ ကစ္ဆပမဏ္ဍူကာနံ စတုပ္ပဒတ္တေပိ ဩဒကတာသာမညေန အပဒေဟိ သဟ ဂဟဏံ။ **မုခသဏ္ဌာန** န္တိ ဩဋ္ဌစမ္မသဏ္ဌာနံ။ **ဝဏသင်္ခေပ** န္တိ ဝဏသင်္ဂဟံ။ ဝဏေ ထုလ္လစ္စယဥ္စ “အမဂ္ဂေန အမဂ္ဂံ ပဝေသေတိ, အာပ တ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (ပာရာ. ၆၆) ဣမသ္သ သုတ္တသ္သ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မင်္ဂုသာ** တိ နကုလာ။ **တေမေဝ ဟိ အတ္ထ**န္တိ ယော နံ အစ္ဆာပဇ္ဇတိ, တံ ပရာဇေတီတိ ဣမမတ္ထံ ဝုတ္တာနံယေဝ ဟာရာဇိကာဒိသဒ္ဒာနံ နိဗ္ဗစနပ္ပသ င်္ဂေ ဣမိဿာ ပရိတရကထာယ ပဝတ္တတ္တာ။ **ဘဋ္ဌော** တိ သာသနတော ပရိဟီနော။ **နိရင္ကတော** တိ နိရာကတော။ **တေ**န္တိ အာပတ္တိရူပံ ဟာရာဇိကံ။ **ဆိန္နော** တိ အန္တရာခဏ္ဍိတော။

ပကတတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ တိ ဧတ္ထ **ပကတတ္တာ** နာမ ပာရာဇိကံ အနာပန္နာ အနုက္ခိတ္တာ စ။ ကေစိ ပန “ပက တတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧကတော ကတ္တဗ္ဗတ္တာတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ပကတတ္တဘူတေဟိ အလဇ္ဇီဟိပိ သ ဒ္ဓိံ ဥပောသထာဒိသင်္ဃကမ္မကရဏေ ဒေါသော နတ္ထိ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ဣမိနာ ဝစနေန တဿ အတ္ထဿ အသိဇ္ဈနတော။ ယဒိ ဟိ သင်္ဃကမ္မံ ကရီယတိ, ပကတတ္တေဟေဝ ကရီယတိ, န အပကတတ္တေဟီတိ ဧဝံ အပက တတ္တေဟိ သဟာသံဝာသပဋိက္ခေပပရံ ဣဒံ ဝစနံ, န ပန ပကတတ္တေဟိ သဗ္ဗေဟိ အလဇ္ဇီအာဒီဟိ ဧကတော သင်္ဃက မ္မံ ကတ္တဗ္ဗမေဝာတိ။ ဧဝံ သံဝါသဝိဓာနပရံ ပကတတ္တေသုပိ သဘာဂပတ္တိံ အာပန္နေဟိ အညမညဥ္စ အလဇ္ဇီဟိ စ သဒ္ဓိံ ဧကတော ကမ္မကရဏဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ “သစေ သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာဂပတ္တိံ အာပန္နော သတိ ဝုတ္တဝိဓိံ အကတွာ ဥပောသထံ ကရောတိ, ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗော သင်္ဃော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ”တိအာဒိ (ကင် ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ)။ “ယတ္ထ အာမိသပရိဘောဂေ ဝဋ္ဋတိ, ဓမ္မပရိဘောဂေပိ တတ္ထ ဝဋ္ဋတီ”တိ အလဇ္ဇီဟိ သဟ ပရိဘောဂေ စ အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တော ဧကတော ကမ္မကရဏဿာပိ ဓမ္မပရိဘောဂတ္တာ။ တသ္မာ ယထာ ဟိ **ဟာဋ္ဌိယံ** ပာရာဇိကာပတ္တိအာပဇ္ဇနကပုဂ္ဂလနိယမတ္ထံ ယွတယံ ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန။ပေ။ ဥပသမ္ပန္နော, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူတိ ဣမသ္မိံ ဝစနေ သဗ္ဗေပိ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နာ ပာရာဇိ ကာပဇ္ဇနကပုဂ္ဂလာယေဝါတိ နိယမော န သိဇ္ဈတိ ပာရာဇိကာနာပဇ္ဇနကာနမ္ပိ သေက္ခာဒီနံ သမ္ဘဝတော, အထ ခော ဥတ္ တိစတုတ္ထကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နေသုယေဝ ပာရာဇိကာပတ္တိအာပဇ္ဇနကာ အလဇ္ဇီ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ လဗ္ဘန္တိ, န ပန ဧဟိ ဘိက္ခုအာဒီသူတိ ဧဝံ နိယမော သိဇ္ဈတိ, ဧဝမိဓာပိ ပကတတ္တေသုယေဝ ဧကတော ကမ္မကရဏာရဟာ အနာပတ္တိကာ လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကာ သိက္ခာကာမာ ဥပလဗ္ဘန္တိ , န အပကတတ္တေသူတိ ဧဝမေဝ နိယမော သိဇ္ဈတိ အပကတတ္တာနံ ဂဏ ပူရဏတ္တာဘာဝေန အသံဝါသိကတ္တနိယမတော။ အလဇ္ဇိနော ပန ဂဏပူရကာ ဟုတွာ ကမ္မဿ သာဓနတော အသံ ဝါသိကေသု န ဂဟိတာ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ အကတွာ တေဟိ သဟ မဒ္ဒိတွာ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ အာပတ္တိ အလဇ္ဇီတာ

စ န ဝိဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ‘‘ကောဧ အလဇ္ဇီ အလဇ္ဇီသတမ္ပိ ကရောတီ’’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၅) ဟိ ဝုတ္တံ, တေနေဝ ဝက္ခတိ ‘‘သဗ္ဗေပိ လဇ္ဇိနော ဧတေသု ကမ္မာဒီသု သဟ ဝသန္တိ’’တိအာဒိ။ အယမ္ပေတ္ထော ဥပရိ ဝိတ္ထာရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။

တထာတိ သီမာပရိစ္ဆိန္နေဟီတိအာဒိံ ပရာမသတိ။ ဧကတော ဝန္ဒနာဒုဋ္ဌနကမပ္ပဝေသနဝတ္တာပဋိဝတ္တကရဏ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဇ္ဈာယကရဏာဒိသာမဂ္ဂီကိရိယာဝသေန ဘဂဝတာ ပညတ္တသိက္ခာပဒသိက္ခနံ သမသိက္ခတာ နာမ, တဉ္စ လဇ္ဇီဟေဝ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗံ, န အလဇ္ဇီဟီတိ ဒဿေတုံ ‘‘ပညတ္တံ ပန။ပေ.။ သမသိက္ခတာ နာမာ’’တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အနတိက္ကမနဝသေန ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိဝသေန စ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ သမံ ဧကတော သိက္ခိတဗ္ဗာ သမသိက္ခာတိ သိက္ခာပဒာနိ ဝုတ္တာနိ, တာသံ သမသိက္ခနံ ယထာဝုတ္တနယေန လဇ္ဇီဟိ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝေ သမသိက္ခတာ နာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာဝုတ္တေသု ဧကကမ္မာဒီသု အလဇ္ဇီနံ လဇ္ဇီဓမ္မေ အနောက္ကန္တေ လဇ္ဇီဟိ သဟ သံဝသော နတ္ထိ, တတော ဗဟိယေဝ တေ သန္ဒိဿန္တီတိ အာဟ **သဗ္ဗေပိ လဇ္ဇိနော** တိအာဒိ။

၅၆. ယံ တံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝတ္ထုမေဝ န ဟောတီ**တိ သုဝဏ္ဏာဒိဟိ ကတဣတ္ထိရူပာနံ အင်္ဂဇာတေသုပိ နိမိတ္တဝေဟာရဒဿနတော တတ္ထ ပာရာဇိကာသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝိနီတဝတ္ထူသု လေပစိတ္တ ကာဒိဝတ္ထူသု သင်္ဃာဒိသေသကာတုက္ကဋဿ ပာရာဇိကေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။

ပဌမစတုက္ကဝဏ္ဏနာ

၅၇. **အဿာ** တိ အာဓာရပဒတ္ထိ တဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော ‘‘ဟောတီ’’တိ အာဟ, ဘဝေယျာတိ အတ္ထော, ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ ‘‘ဟောတီ’’တိ ကြိယံ ဝစနသေသော။

၅၈. **သာဒိယန္တဿေဝ** တိ **ဧတ္ထ သာဒိယနံ နာမ သေဝေတုကာမတာစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒနမေဝါတိ အာဟ ‘‘ပဋိသေဝနစိတ္တသမင်္ဂိဿာ’’**တိ။ **ပဋိပက္ခန္တိ အနိဋ္ဌံ** အဟိတံ။ ‘‘ဘိက္ခုနံ ပစ္စတ္ထိကာ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ’’တိ ဝုတ္တေ ဥပရိ ဝုစ္စမာနာ ရာဇပစ္စတ္ထိကာဒယောပိ ဣဓေဝ ပဝိသန္တီတိ တံ နိဝတ္တနတ္ထံ **ဘိက္ခူ ဧဝ ပစ္စတ္ထိကာ** တိ ရာဇပစ္စတ္ထိကာနုရူပေန အတ္ထော ဒဿိတော။ **တဿိံ ခဏေ** တိ ပဝေသနက္ခဏေ။ အင်္ဂတော ဟိ ယာဝ မူလာ ပဝေသနကိရိယာယ ဝတ္တမာနကာလော ပဝေသနက္ခဏော နာမ။ **ပဝိဋ္ဌကာလေ** တိ အင်္ဂဇာတဿ ယတ္တကံ ဌာနံ ပဝေသနာရဟံ, တတ္တကံ အနုပဝေသိတေ ပဝိဋ္ဌကာလေ, ပဝေသနကိရိယာယ နိဋ္ဌိတက္ခဏေတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ပဝိဋ္ဌဿ ဥဒ္ဓရဏာရမ္ဘတော အန္တရာ ဌိတကာလေ ဌိတံ အင်္ဂဇာတံ, တဿ ဌိတိ တ **ဌိတံ** နာမ, **အဋ္ဌကထာယံ** ပန မာတုကမဿ သ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ပတ္တ သဗ္ဗထာ တယာမတော ဩရမိတ္တ ဌိတကာလံ သန္ဓာယ ‘‘သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယေ’’တိ ဝုတ္တံ, တဒုဘယမ္ပိ ဌိတမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဥဒ္ဓရဏံ** နာမ ယာဝ အင်္ဂ နီဟရဏကိရိယာယ ဝတ္တမာနကာလောတိ အာဟ ‘‘နီဟရဏကာလေ ပဋိသေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတီ’’တိ။

ဧတ္ထ စ ယသ္မာ ပရေဟိ ဥပက္ကမိယမာနဿ အင်္ဂဇာတာဒိကာယစလနဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ သေဝနစိတ္တေ ဥပဋ္ဌိတမတ္တေ တဿိံ ခဏေ စိတ္တဇရူပေန သဥ္ဇာယမာနံ အင်္ဂဇာတာဒိစလနံ ကြမိနာ သေဝနစိတ္တေန ဥပဟာဒိတမေဝ ဟောတိ။ အပိစ သေဝနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပရေဟိ အနုပက္ကမိယမာနဿာပိ အင်္ဂဇာတေ စလနံ ဟောတေဝ, တဉ္စ တေန ကတံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌိတံ ပာရာဇိကာပတ္တိံ သော အာပဇ္ဇတိယေဝ **ဥဗ္ဘဇာဏု မဏ္ဍလိကာ** (ပာစိ. ၆၅၇-၆၅၈) ဝိယ။ တတ္ထာပိ ဟိ ‘‘အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ အာမသနံ တ။ပေ.။ ပဋိပီဠနံ တ သာဒိယေယျာ’’တိ (ပာစိ. ၆၅၇) သာဒိယနမတ္တေယေဝ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, ဘိက္ခုနော ကာယသံသဂ္ဂေ ပန ‘‘ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ’’တိ (ပာရာ. ၂၇၀) အတ္တနော ဥပက္ကမဿ အာပတ္တိနိမိတ္တဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ ကတ္ထ ယာ ဖုသိယမာနဿ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ စ ကတ္ထိယာ သဥ္ဇနိတကာယစလနေ စ ဝိဇ္ဇမာနေပိ အတ္တနော ပယောဂဘာဝေ အနာပတ္တိယေဝ ဝုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန ‘‘ပဌမသင်္ဃာဒိသေသဝိသယေပိ ပရေဟိ ဖလက္ကာရေန ဟ တ္ထာဒီဟိ ဥပက္ကမိယမာနဿ မောစနဿာဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန စ အသုစိမ္ပဟိ မုတ္တေ သင်္ဃာဒိသေသော, အ မုတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ တေ’’တိ ဝဒန္တိ။ **အင်္ဂရကာသု** န္တိ အင်္ဂရရာသိံ, အင်္ဂရပုဏ္ဏာတဋ္ဋံ တ။ ကတ္ထိယာ ဥပက္ ကမိယမာနေ အသာဒိယနံ နာမ န သဗ္ဗေသံ ဝိသယောတိ အာဟ **ကမဥ္စ္ဆီ**တိအာဒိ။ **ကောဒသဟိ အဂ္ဂိဟီ** တိ ရာဂအောသ

မောဟဇာတိဇရာမရဏသောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသသင်္ခာတေဟိ ကောဒသဂ္ဂိဟိ။ **အဿာ** တိ အဿာဒိယန္တဿ။ **စတုက္ကံ နီဟရိတွာ ဌပေသီ** တိ ဧတ္ထ ကေပုဂ္ဂလဝိသယတာယ ကောပိ အနာပတ္တိတရော ပဝေသနပဝိဋ္ဌဋ္ဌိတဥဒ္ဓရဏသင်္ခါတာနံ စတုန္နံ ပအနံ ဝသေန “စတုက္က”န္တိ ဝုတ္တော။ **ပဌမစတုက္ကကထာ** တိ ဧတ္ထ ပန အနာပတ္တိတရေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စန္နံ တရာနံ ဝုတ္တနယေန “ပဉ္စ စတုက္ကာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေပိ ကေမဂ္ဂဝိသယတာယ တေသံ ကေတ္တံ အာရောပေတွာ ပဌမစတုက္ကတာ ဝုတ္တာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ **တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဝသေန တီဏိ သုဒ္ဓိကစတုက္ကာနီ**တိအာဒိ။

ဧကူနသတ္တတိဒွိသတစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၉-၆၀. မတ္တန္တိ သုရာဒီဟိ မတ္တံ။ အက္ခာယိတနိမိတ္တာ ဣမေ ဥတ္တရပဒလောပေန အက္ခာယိတသဒ္ဒေန ဝုတ္တာတိ အာဟ “အက္ခာယိတနိမိတ္တ”န္တိ။ **ဇာဂရန္တိ**န္တိအာဒိ ဝိသေသနရဟိတတ္တာ “သုဒ္ဓိကစတုက္ကာနီ”တိ ဝုတ္တံ။ **သမာနာစရိယကာထေရာ**တိ ကောစရိယဿ ဥဒ္ဒေသန္တေဝါသိကာ။ ဂင်္ဂါယ အပရဘာဂေ **အပရဂင်္ဂံ။ ဝတရေ** တိ ဂရဟတ္ထေ နိပါတော။ **ဧဝံ ဝိနယဂရုကာန**န္တိ ဣမိနာ ဥပရိ ဥပတိဿတ္ထေရေန ဝုစ္စမာနဝိနိစ္ဆယဿ ဂရုကရဏီယတာယ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗံ ပရိယာဒိယိတွာ** တိ သဗ္ဗံ ပါရာဇိကခေတ္တံ အနဝသေသတော ဂဟေတွာ။ ယဒိ ဟိ သာဝသေသံ ကတွာ ပညပေယျ, အလဇ္ဇီနံ တတ္ထ လေသေန အဇ္ဈာစာရသောတော ပဝတ္တတီတိ အာဟ “သောတံ ဆိန္ဒိတွာ”တိ။ သဟသေယျာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေသုယေဝ (ပါစိ. ၄၉-၅၁) သာဝသေသံ ကတွာပိ ပညာပနံ သမ္ဘဝတိ, န လောကဝဇ္ဇေသူတိ အာဟ **ဣဒဉ္စ ဟီ**တိအာဒိ။ **သဟသေယျသိက္ခာပဒေ** ဟိ (ပါစိ. ၄၉ အာဒယော) ကိဉ္စာပိ ယေဘုယျစ္ဆန္နေ ယေဘုယျပရိစ္ဆန္နေ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒတော ပါစိတ္တိယံ ဒဿိတံ, ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, တထာပိ သာဝသေသတ္တာ ပညတ္တိယာ ယေဘုယျစ္ဆန္နဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နာဒီသုပိ **အဋ္ဌကထာယံ** ပါစိတ္တိယမေဝ ဒဿိတံ။ ဣမေ ပန နိရဝသေသတ္တာ ပညတ္တိယာ ဘဂဝတာ ဒဿိတံ ယေဘုယျေန အက္ခာယိတနိမိတ္တတော ဟေဋ္ဌာ ပါရာဇိကက္ခေတ္တံ နတ္ထိ, ထုလ္လစ္စယာဒိမေဝ တတ္ထ လဗ္ဘတိ။

ဥပတိဿတ္ထေရေန ဝုတ္တဿေဝ ဝိနိစ္ဆယဿ အညမ္ပိ ဥပတ္ထမ္ဘကကာရဏံ ဒဿေန္တော **အပိစာ**တိအာဒိမာဟ။ နိမိတ္တေ အပ္ပမတ္တိကာပိ မံသရာဇိ သစေ အဝသိဋ္ဌာ ဟောတိ, တံ ယေဘုယျက္ခာယိတမေဝ ဟောတိ, တတော ပရံ ပန သဗ္ဗသော ခါယိတေ နိမိတ္တေ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဒဿေန္တော အာဟ “တတော ပရံ ထုလ္လစ္စယံ နတ္ထီ”တိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ ဝစ္စမဂ္ဂါဒီ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ “တေသု ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမ္မ ယာဝ တတိယကောဋ္ဌာသဿ ပရိယောသာနာ ခါယိတံ ယေဘုယျက္ခာယိတံ နာမ, တတော ပရံ ထုလ္လစ္စယံ နတ္ထိ, ယာဝ စတုတ္ထကောဋ္ဌာသဿ ပရိယောသာနာ ခါယိတံ, တမ္ပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုမေဝါ”တိ စ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ **မတသရီရသ္မိံယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ**န္တိ မတံ ယေဘုယျေန အက္ခာယိတန္တိအာဒိဝစနတော ဝုတ္တံ။ **ယဒိပိ နိမိတ္တ**န္တိအာဒိ ဇီဝမာနကသရီရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ တဿေဝ အဓိကတတ္တာ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) “ဇီဝမာနကသရီရဿ ဝုတ္တပ္ပကာရေ မဂ္ဂေ သစေပိ တစာဒီနိ အနဝသေသေတွာ သဗ္ဗသော ဆိန္နေ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗသော ခါယိတ**န္တိ နိမိတ္တမံသံ သဗ္ဗံ ဆိန္နန္တိ အတ္ထော။ **နိမိတ္တသဏ္ဌာန**န္တိ ဆိန္နမံသဿ အန္တော ယာဝ မုတ္တဝတ္ထိကောသာ ဆိဒ္ဒါကာရော အဗ္ဘန္တရဆဝိစမ္မမတ္တော ဣတ္ထိနိမိတ္တာကာရော, တေနာဟ “ပဝေသနံ ဇာယတီ”တိ။ **နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ ပန အနဝသေသေတွာ** တိ ပဝေသနာရဟဆိဒ္ဒါကာရေန ဌိတအဗ္ဘန္တရမံသာဒိံ အနဝသေသေတွာ။ ဧတေန ယာဝ ပဝေသော လဗ္ဘတိ, တာဝ မဂ္ဂေယေဝါတိ ဒဿေတိ။ **နိမိတ္တတော ပတိတာယ မံသပေသိယာ**တိ ဣဒံ နိမိတ္တသဏ္ဌာနဝိရဟိတံ အဗ္ဘန္တရမံသခဏ္ဍံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ အကောပေတွာ သမန္တတော ဆိန္ဒိတွာ ဥဒ္ဓဋမံသပေသိယာ ပန မတသရီရေ ယေဘုယျေန အက္ခာယိတနိမိတ္တေ ဝိယ ဥပက္ကမန္တဿ ပါရာဇိကမေဝ။

ဧဝံ ဇီဝမာနကမနုဿသရီရေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ မတသရီရေ ဒဿေတုံ **မတသရီရေ ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ **ဝတ္ထိကောသေသူ** တိ ပုရိသာနံ အင်္ဂဇာတကောသစမ္မေသု။ “နဝဒွါရော မဟာဝဏော”တိအာဒိ (မိ. ပ. ၂.၆.၁) ဝစနတော မနုဿာနံ အက္ခိနာသာဒီနိ ဝဏသင်္ခေပေန ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တာနီတိ တေသုပိ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ မနုဿာနံ မတသရီရေပိ, တေနာဟ **မတေ အလ္လသရီရေ** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အလ္လသရီရေ** တိ အကုထိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပါရာဇိကက္ခေတ္တေ** တိ ယေဘုယျေန အက္ခာယိတမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တ**

တေတိ ဥပမုက္ခာယိတာဒိမ္ပိ သင်္ဂဏှာယ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ အကိ္ခနာသာဒိထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေသု ယေဘုယျေန အက္ခာယိတေသုပိ ထုလ္လစ္စယံ, ဥပမုက္ခာယိတာဒီသု ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗေသမ္ပိ** တိ ယထာဝုတ္တာဟတ္ထိအာဒီဟိ အဉေသံ တိရစ္ဆာနာနံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တိရစ္ဆာနဂတာနံ အကိ္ခကဏ္ဏဝဏေသု ဒုက္ကဋံ ပန အဋ္ဌကထာပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ, ''အမဂ္ဂေန အမဂ္ဂံ ပဝေသေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ (ဟာရာ. ၆၆) ဟိ သာမညတော ဝုတ္တံ, န ပန မနုဿာနန္တိ ဝိသေသေတွာ။ ယဒိ ဟိ မနုဿာနညေဝ ဝဏေသု ထုလ္လစ္စယံ သိယာ, ဟတ္ထိအဿာဒီနံ နာသဝတ္ထိကောသေသုပိ ပဋ္ဋမုခမဏ္ဍူကဿ မုခသဏ္ဌာနေပိ စ ဝဏသင်္ခေပတော ထုလ္လစ္စယံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝုတ္တဉ္စ။ တသ္မာ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဧဝေတ္ထ ပမာဏံ။ မတာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနန္တိ မတကေန သမ္ဗန္ဓော။

မေထုနရာဂေန ဝတ္ထိကောသံ ပဝေသေန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ ''ဝတ္ထိကောသံ အပ္ပဝေသေန္တော''တိ။ **မေထုနရာဂေ** စ နာမ ကာယသံသဂ္ဂရာဂံ မောစနဿာဒဉ္စ မုဉ္စိတွာ ဝိသုံ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိယာ ရာဂေ, သော စ ပုရိသာဒီသုပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန စ အဟရာဇိကက္ခေတ္တေ ဣတ္ထိသရီရေပိ ဥပက္ကမန္တဿ အသုစိမ္ဟိ မုတ္တေပိ သင်္ဃာဒိသေသော န ဟောတိ, ခေတ္တာနုရူပံ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အပ္ပဝေသေန္တော**တိ ဣမိနာ တီသု မဂ္ဂေသု ပဝေသနာဓိပ္ပာယေ အသတိပိ မေထုနရာဂေန ဗဟိ ဃဋ္ဋနံ သမ္ဘဝတီတိ ဒဿေတိ, တေနေဝ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ, ဣတရထာ ပဝေသနာဓိပ္ပာယေန ဗဟိ ဆုပန္တဿ မေထုနဿ ပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ ဒုက္ကဋမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဆုပတိ ထုလ္လစ္စယ**န္တိ ဣဒဉ္စ ''န စ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ, ယော ဆုပေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ (မဟာဝ. ၂၅၂) ဣမဿ စမ္မက္ခန္ဓကေ အာဂတဿ သုတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ ကေသဉ္စိ အညထာပိ အတ္ထဝိကပ္ပဿ ဗီဇံ ဒဿေန္တော **မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ **မုခေနေဝ ဆုပနံ သန္ဓာယာ** တိ ဩဋ္ဌဇိဝှာဒိမုခာဝယဝေန ဆုပနံ သန္ဓာယ။ **ဩဋ္ဌာရိကတ္တာ**တိ အဇ္ဈာစာရဿ ထုလ္လတ္တာ။ **တံ သန္ဓာယဘာသိတ**န္တိ တံ ယထာဝုတ္တသုတ္တံ။ သုတ္တဉ္ဟိ အဇ္ဈာစာရံ သန္ဓာယ ပဋိမုစ္စ ဝုတ္တတ္တာ ''သန္ဓာယဘာသိတ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **သုဇ္ဈသလ္လက္ခေတွာ**တိ ပိဋ္ဌိ အဘိရုဟန္တာနံ အင်္ဂဇာတမုခေနေဝ နိမိတ္တဆုပနဿ သမ္ဘဝံ မေထုနရာဂိနဉ္စ အင်္ဂဇာတေန ဆုပနဿေဝ အနုရူပတဉ္စ သုတ္တေ စ ''မုခေနာ''တိ အဝုတ္တတဉ္စ အညဉ္စ နယံ ယထာဗလံ သုဇ္ဈ သလ္လက္ခေတွာတိ အတ္ထော။ **သင်္ဃာဒိသေသော**တိ မနုဿိတ္ထိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဿာဝမဂ္ဂ**န္တိ ဣဒံ **စမ္မက္ခန္ဓကေ** နိအနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣတရမဂ္ဂဒွယံ ပန နိမိတ္တမုခေန ဆုပန္တဿ ဝဏသင်္ခေပေန ထုလ္လစ္စယမေဝ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ**တိ မေထုနရာဂေနေဝ။ နိမိတ္တမုခေန ပန ဝိနာ မေထုနရာဂေန မနုဿိတ္ထိယာ တ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ တ ပဿာဝမဂ္ဂံ ပကတိမုခေန ဆုပန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ ပကတိမုခေန ပကတိမုခဆုပနေ ဝိယ, ဣတရထာ တတ္ထာပိ ထုလ္လစ္စယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တဉ္စ န ယုတ္တံ ခန္ဓကသုတ္တေပိ တထာ အဝုတ္တတ္တာ။ **ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဒုက္ကဋ**န္တိ နိမိတ္တမုခေန တ ပကတိမုခါဒိံ ဣတရကာယေန တ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဆုပန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။

ဧတ္ထ စ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဗဟိနိမိတ္တေ ဥပက္ကမတော အဇာနန္တဿေဝ အင်္ဂဇာတံ ယဒိ ဟရာဇိကက္ခေတ္တံ ဆုပတိ, တတ္ထ ကိံ ဟောတီတိ? ကေစိ တာဝ ''မေထုနရာဂဿ အဘာဝတ မနုဿိတ္ထိယာ သင်္ဃာဒိသေသော, သေသေသု ဝတ္ထုဝသေန ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနီ''တိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန ''ပဝေသနက္ခဏေ ဖဿဿ သာဒိယနသမ္ဘဝတော ဗလက္ကာရေန ဥပက္ကမနက္ခဏေ ဝိယ ဟရာဇိကမေဝာ''တိ ဝဒန္တိ, ဣဒမေဝ ယုတ္တတရံ။ မဂ္ဂေ တယတော ဟိ အညသ္မိံ ပဒေသေယေဝ ကာယသံသဂ္ဂဒိရာဂဘေဒတော အာပတ္တိဘေဒော လဗ္ဘတိ, န မဂ္ဂတ္တယေ။ တတ္ထ ပန ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဖဿဿ သာဒိယနက္ခဏေ ဟရာဇိကမေဝ, တေနေဝ ပရောပက္ကမေန ပဝေသနာဒီသု ရာဂဘေဒံ အနုဒ္ဓရိတွာ သာဒိယနမတ္တေန ဟရာဇိကံ ဝုတ္တံ။

သန္ထတစတုက္ကဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၆၁-၂. **ပဋိပန္နကဿာ**တိ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ။ **ဥပဟဒိန္နက**န္တိ ကာယိန္ဒ္ရိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပဟဒိန္နကေန ဖုသတီ**တိ ဥပဟဒိန္နကသရီရေန ဖုသီယတီတိ ကမ္မသာဓနေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ တ ဇဝံ ကရောန္တော ဘိက္ခု ကိဉ္စိ ဥပဟဒိန္နကံ ဥပဟဒိန္နကေန န ဖုသတီတိ အတ္ထော။ **လေသံ ဩဍ္ဍေဿန္တီ**တိ လေသံ ဌပေဿန္တိ, ပရိကပ္ပေဿန္တီတိ အတ္ထော။ **သန္ထတာဒိဘေဒေဟိ ဘိန္ဒိတွာ**တိ သန္ထတာဒိဝိသေသနေဟိ ဝိသေသေတွာ။ **သန္ထ**

တာယာတိ သမုအာယေ ဧကဒေသသေတေဟာရော ဒမုသ္သ ပဋ္ဌုသ္သ ဆိဒ္ဒန္တိအာဒီသု ဝိယ။ ယထာ ဟိ ပဋ္ဌုသ္သ ဧကဒေ သော ဝတ္ထတော ဒမော်တိ ဝုစ္စတိ, တံ ဧကဒေသသေတေဟာရံ သမုအာယေ ပဋ္ဌေ ဥပစာရတော အာရောပေတွာ ပုန တံ သ မုအာယံ ဒမုပ္ပဒေသသင်္ခာတဆိဒ္ဒသမ္ဗန္ဓီဘာဝေန "ဒမုသ္သ ပဋ္ဌုသ္သ ဆိဒ္ဒ"န္တိ တေဟာရန္တိ, ဧဝမိဓာပိ ဣတ္ထိ ယာ မဂ္ဂပ္ပဒေသသေတေဟာရံ သမုအာယဘူတာယ ဣတ္ထိယာ အာရောပေတွာ ပုန တံ ဣတ္ထိံ သန္တတမဂ္ဂသမ္ဗန္ဓိနိံ ကတွာ **သန္တတာယ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂေနာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၆၁-၆၂) ပနေတ္ထ "ဧကဒေသေ သမုအာယတေဟာရော"တိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ အဝယဝတေဟာရေန သမုအာယသ္သ သေဝ ပတီယမာနတ္တာ။ ဣတရထာ ဟိ သန္တတာယ ဝစ္စမဂ္ဂေနာတိ ဣတ္ထိလိင်္ဂတော မဂ္ဂသမ္ဗန္ဓိတာ စ န သိယာ, ဧကဒေသေ သမုအာယောပစာရသ္သ ပန ဧကဒေသော ဝ အတ္တော သာခာယ ဆိဇ္ဇမာနာယ ရုက္ခော ဆိဇ္ဇတီတိအာဒီသု ဝိယ။

ဝတ္ထာဒီနိ မဂ္ဂသ္သ အန္တော အပ္ပဝေသေတွာ ဗဟိယေဝ ဝေဌေနံ သန္ဓာယ "ပလိဝေဌေတွာ"တိ ဝုတ္တံ။ သမုအာ ယေ အဝယဝူပစာရေနေဝ ဘိက္ခုပိ **သန္ထတော နာမာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယတ္တကေ ပဝိဋ္ဌေ** တိ တိလဗီဇမတ္တေ ပဝိဋ္ဌေ။ အင်္ဂဇာတာဒီနံ သန္ထတတ္တေပိ ယထာဝတ္ထုကမေဝာတိ အာဟ **ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ ထုလ္လစ္စယ** န္တိအာဒိ။ **ခာ ဏုံ ဃဋ္ဋေန္တသ္သ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဣတ္ထိနိမိတ္တသ္သ အန္တော ခာဏုံ ပဝေသေတွာ သမတလံ, အတိရိတ္တံ တ ဋ္ဌိတံ ခာဏုံ သစေ ဃဋ္ဋေတိ, ဃဋ္ဋေန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ ပဝေသာဘာဝတော။ သစေ ပန ဉ်သကံ အန္တော အလ္လောကာသေ ပဝေသေတွာ ဌိတံ အနုပဟဒိန္နမေဝ ခာဏုသီသံ အင်္ဂဇာတေန ဆုပတိ, ဟရာဇိကမေဝ။ **တသ္သ တလ** န္တိ ဝေဠုနဠာဒိက သ္သ အန္တောတလံ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ခာဏုကေ** တိ အန္တော ပဝေသိတဝေဠုပဗ္ဗာဒိကသ္သ ဗဟိ နိက္ခန္တသီသံ သန္ဓာယ ဝု တ္တံ။ **ယထာ စ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ** တိအာဒီသု ယထာ ဣတ္ထိယာ ပဿာဝမဂ္ဂေ ခာဏုံ ကတွာ ဃဋ္ဋနာဒိကံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝစ္စမဂ္ဂာဒီသုပိ လက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္တော။

ရာဇပစ္စတ္ထိကာဒိစတုက္ကဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၆၅. **ကေရာဋ္ဌိကာ**တိ ဝဉ္စကာ။ ပဌမံ ဣတ္ထိဝုတ္တမေဝ ဒဿေတွာ ဣအာနိ ဣတရဝုတ္တေပိ သင်္ဂဟေတွာ ဒ ဿေတုံ "ဣတ္ထိဝုတ္တသုရာဝုတ္တာဒယော တ"တိ ဝုတ္တံ။

အာပတ္တာနာပတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

၆၆. ပဋိညာတကရဏံ နတ္ထိ သေဝေတုကာမတာ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိတိ ဒွိန္နံ အင်္ဂါနံ သိဒ္ဓတ္တာ။ ဒူသိတသ္သ သ ပန မဂ္ဂေန မဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိ ဧဝမေကံ အင်္ဂံ သိဒ္ဓံ, သေဝေတုကာမတာသင်္ခာတံ သာဒိယနံ အသိဒ္ဓံ။ တသ္မာ သော ပုစ္ဆိတွာ "သာဒိယိ"န္တိ ဝုတ္တပဋိညာယ နာသေတဗ္ဗော။ **တတ္ထေတ** တိ ဝေသာလိယံ မဟာဝနေ ဝေ။ **သဗ္ဗင်္ဂဂတ** န္တိ သဗ္ဗကာယဂတံ။ "လောဟိတံ ဝိယာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေသာဒီနံ ဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနေ သဗ္ဗတ္ထာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နိစ္စ မေဝ ဥမ္မတ္တကော ဟောတီ**တိ ယသ္သ ပိတ္တကောသတော ပိတ္တံ စလိတွာ သဗ္ဗအ ဗဟိ နိက္ခန္တံ ဟောတိ, တံ သန္ ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယသ္သ ပန ပိတ္တံ စလိတွာ ပိတ္တကောသေယေဝ ဌိတံ ဟောတိ, ကအာစိ တ နိက္ခန္တံ ပုန နိက္ခမတိ, သောပိ အန္တရန္တရာ သညံ ပဋိလဘတိ ဘေသဇ္ဇေန စ ပကတိအာရောဂျံ ပဋိလဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

ပကိဏ္ဏက န္တိ တေမိသ္သကနယံ။ **သမုဋ္ဌာန** န္တိ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ။ **ကိရိယာ**တိအာဒိ နိဒ္ဒသ္သနမတ္တံ အ ကိရိယာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟတော။ ဝေဒနာယ သဟ ကုသလတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေနာ** တိ သဗ္ဗေသံ သိက္ခာပဒာနံ သင်္ဂါဟကဝသေန "ကာယော တစာ ကာယတစာ ကာယစိတ္တံ တစာစိတ္တံ ကာယတစာစိတ္တ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနိ။ သမုဋ္ဌာနာဒယော ဟိ အာပတ္တိယာ ဧဝ ဟောန္တိ, န သိက္ခာပဒသ္သ။ တံတံသိက္ခာပဒသ္သ နိယတအာပတ္တိယာ ဧဝ ဂဟဏတ္တံ ပန သိက္ခာပဒသီသေန သမုဋ္ဌာနာဒီနံ ကထနံ။ ဝေဥဟိ အာပတ္ တိဝိသေသော ပညာယတိ အာပတ္တိ-သဒ္ဒသ္သ သဗ္ဗာပတ္တိသာဓာရဏတ္တာ, ဣမေသု ပန ဆသု သမုဋ္ဌာနေသု ပုရိ

မာနိ တီဏိ အစိတ္တကာနိ, ပစ္ဆိမာနိ သစိတ္တကာနိ။ သမာသတော တံ ကြမံ ပကိဏ္ဏကံ ဝိဒိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဆ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတဿာတိ **ဆသမုဋ္ဌာနံ** ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

အတ္ထိ ကထိနသမုဋ္ဌာန န္တိအာဒိ သမုဋ္ဌာနသီသဝသေန ဒွိသမုဋ္ဌာနကေသမုဋ္ဌာနာနံ ဒဿနံ။ တေရသ ဟိ သမုဋ္ဌာနသီသာနိ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ အဒိန္နာဒါနသမုဋ္ဌာနံ သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနံ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ အနနုညာတသမုဋ္ဌာနန္တိ။ တတ္ထ **အတ္ထိ ဆသမုဋ္ဌာန** န္တိ ကြမိနာ သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ, ပဉ္စသမုဋ္ဌာနဿ အဘာဝတော “အတ္ထိ ပဉ္စသမုဋ္ဌာန”န္တိ အဝတွာ “အတ္ထိ စတုသမုဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တံ, ကြမိနာ စ အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ အနနုညာတသမုဋ္ဌာနဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ ယဉှိ ပဌမတတိယစတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ , ဣဒံ အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပန ဒုတိယတတိယပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ အနနုညာတသမုဋ္ဌာနံ။ **အတ္ထိ တိသမုဋ္ဌာန** န္တိ ကြမိနာ အဒိန္နာဒါနသမုဋ္ဌာနံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ ယဉှိ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ အဒိန္နာဒါနသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပန အစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနံ။ **အတ္ထိ ကထိနသမုဋ္ဌာန** န္တိအာဒိနာ ပန အဝသေသသမုဋ္ဌာနသီသဝသေန ဒွိသမုဋ္ဌာနံ ဧကသမုဋ္ဌာနဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ ဟိ ယံ တတိယဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ နာမ။ ယံ ပန ပဌမစတုတ္ထေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ဆဋ္ဌေနေဝ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ, “သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာန”န္တိပိ တဿေဝ နာမံ။ ဣတိ သရူပေန အဋ္ဌ အာပတ္တိသီသာနိ ဒဿိတာနိ။ အာဒိသဒ္ဒေန ပနေတ္ထ အဝသေသာနိ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနပဒသောဓမ္မထေယျသတ္ထဓမ္မဒေသနာစောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနာနိ ပဉ္စပိ သမုဋ္ဌာနသီသာနိ သင်္ဂဟိတာနိ။ တတ္ထ ယံ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ဒုတိယပဉ္စမေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ စတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပဉ္စမေနေဝ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ။ ဧတ္ထ စ ပစ္ဆိမေသု တီသု သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနေသု ဧကေကသမုဋ္ဌာနဝသေန ဧကသမုဋ္ဌာနာနိ တိဝိဓာနိ။ ဒွိသမုဋ္ဌာနာနိ ပန ပဌမစတုတ္ထေဟိ တ ဒုတိယပဉ္စမေဟိ တ တတိယဆဋ္ဌေဟိ တ စတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ တ ပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ တ သမုဋ္ဌာနဝသေန ပဉ္စဝိဓာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဧဝံ သမုဋ္ဌာနဝသေန သဗ္ဗသိက္ခာပဒာနိ တေရသဓာ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကိရိယာဝသေန ပဉ္စဓာ ဒဿေတုံ **တတ္ထာ ပီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကိဉ္စိ** တိ သိက္ခာပဒံ။ **ကိရိယတော**တိ ပထဝိခဏနာဒိ (ပာစိ. ၈၄-၈၅) ဝိယ ကာယဝစီဝိညတ္တိဇနိတကမ္မတော။ **အကိရိယတော**တိ ပဌမကထိနာဒိ (ပါရာ. ၄၅၉ အာဒယော) ဝိယ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေနေဝ။ **ကိရိယာကိရိယတော**တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ (ပါရာ. ၅၀၈ အာဒယော) ဝိယ။ **သိယာ ကိရိယတော, သိယာ အကိရိယတော** ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ (ပါရာ. ၅၈၂ အာဒယော) ဝိယ, **သိယာ ကိရိယတော, သိယာ ကိရိယာကိရိယတော** ကုဋိကာရာဒိ (ပါရာ. ၃၄၂) ဝိယ။ ဝီတိက္ကမသညာယ အဘာဝေန ဝိမောက္ခော အဿာတိ **သညာဝိမောက္ခ**န္တိ မဇ္ဈေပဒလောပီသမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **စိတ္တင်္ဂံ လဘတိ** သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနေဟေဝ သမုဋ္ဌဟနတော။ **ဣတရ**န္တိ ယဿ စိတ္တင်္ဂနိယမော နတ္ထိ, တံ, အနာပတ္တိမုခေန စေတံ သညာဒုကံ ဝုတ္တံ, အာပတ္တိမုခေန သစိတ္တကာစိတ္တကဒုကန္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝိသေသော, အတ္ထတော သမာနာဝ။

ကာယဝစီဒွါရေဟိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗမ္ပိ ကာယကမ္မေ တ ဝစီကမ္မေ တ သင်္ဂယှတိ။ တတ္ထ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော အဒိန္နာဒါနမုသာဝါဒါဒယော ဝိယာတိ **အတ္ထိ သိက္ခာပဒံ ကာယကမ္မ** န္တိအာဒိနာ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မဉ္စာတိ ဒုကမေဝ ဝုတ္တံ, ဝိဘာဂတော ပန ကာယဝစီကမ္မေန သဒ္ဓိံ တိကမေဝ ဟောတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ “သဗ္ဗာ စ ကာယကမ္မဝစီကမ္မတဒုဘယဝသေန တိဝိဓာ ဟောန္တီ”တိ။ တတောယေဝ ဣဓာပိ အဒိန္နာဒါနာဒီသု (ပါရာ. ၈၉) ကာယကမ္မဝစီကမ္မန္တိ တဒုဘယဝသေန ဒဿိတံ။ **အတ္ထိ ပန သိက္ခာပဒံ ကုသလ**န္တိအာဒိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တဝသေန ကာရိယေ ကာရဏောပစာရေန ဝုတ္တံ, န ပန အာပတ္တိယာ ကုသလာဒိပရမတ္ထဓမ္မတာဝသေန အာပတ္တိယာ သမ္မုတိသဘာဝတ္တာ။ ကုသလာကုသလာဒိပရမတ္ထဓမ္မေ ဥပာဒါယ ဟိ ဘဂဝတာ အာပတ္တိသမ္မုတိ ပညတ္တာ။ ဝက္ခတိ ဟိ “ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, တံ ကုသလ”န္တိအာဒိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၆၆ ပကိဏ္ဏကကထာ)။ န ဟိ ဘဂဝတော အာဏာယတ္တာ အာပတ္တိ ကုသလာဒိပရမတ္ထသဘာဝတ ဟောတိ အနုပသမ္ပန္နာနံ အာဒိကမ္မိကာနဉ္စ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော, တဿာ ဒေသနာဒီဟိ ဝိသုဒ္ဓိအဘာဝပ္ပသင်္ဂ

တော စ။ န ဟိ ကာရဏဗလေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ကုသလာဒိသဘာဝ အာပတ္တိ အနုပသမ္ပန္နာဒီသု နိဝတ္တတိ, ဥပ္ပန္နာယ စ တဿာ ကေနစိ ဝိနာသော န သမ္ဘဝတိ။ သရသဝိနာသတော ဒေသနာဒိနာ စ အာပတ္တိ ဝိဂစ္ဆတီတိ ဝစနမတ္တံ, န ပန တေန အကုသလာဒိ ဝိဂစ္ဆတိ။ ပိတုဃာတာဒိကမ္မေန ဟိ ပာရာဇိကံ အာပန္နဿ ဘိက္ခုနော ဂိဟိလိင်္ဂံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုဘာဝပရိစ္စာဂေန ပာရာဇိကာပတ္တိ ဝိဂစ္ဆတိ, န ပာဏာတိပာတာဒိအကုသလံ အာနန္တရိယာဒိဘာဝတော။ တဿာ ဒုမ္မင်္ကူနံ နိဂ္ဂဟာဒိသအတ္ထဝသေ (ပါရာ. ၃၉; ပရိ. ၂) ပဋိစ္စ ဘဂဝတာ ယထာပစ္စယံ သမုပ္ပဇ္ဇမာနေ ကုသလာကုသလာဒိနာမရူပဓမ္မေ ဥပာဒာယ ပညတ္တာ သမ္မုတိယေဝ အာပတ္တိ, သာ စ ယထာဝိဓိပဋိကမ္မကရဏေန ဝိဂတာ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တေနာဟ **ဒ္ဝတ္တိံသေဝ ဟိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနီ** တိအာဒိ။ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တေနေဝ ဟေတ္ထ ကုသလာဒိနံ အာပတ္တိတော ဘေဒော သိဒ္ဓေါ။ န ဟိ တံသမုဋ္ဌိတဿ တတော အဘေဒေ ယုတ္တော သမုဋ္ဌာနသမုဋ္ဌိတဘေဒဗျဝဟာရပစ္စေဒပ္ပသင်္ဂတော။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၆၆ ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ) ပန အာပတ္တိယာ ပရမတ္ထတော ကုသလတ္တမေဝ န သမ္ဘဝတိ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ, သိယာ အဗျာကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ ဝစနတော, "အကုသလတ္တံ ပန အဗျာကတတ္တဉ္စ အာပတ္တိယာ သမ္ဘဝတိ"တိ သညာယ ကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနကာ္ခဏောပိ ရူပဗျာကတတ္တံ အာပတ္တိယာ သမတ္ထေတုံ ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, တံ ကုသလံ, ဣတရေဟိ ဣတရန္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၆၆ ပကိဏ္ဏကကထာ) ဣမံ အဋ္ဌကထာဝစနံ နိဿာယ ဝုတ္တံ "ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတီတိ ယံ သိက္ခာပဒသီသေ ဂဟိတံ အာပတ္တိံ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီ အာပဇ္ဇတိ, ဣမိနာ ပန ဝစနေန တံ ကုသလန္တိ အာပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနော ကုသလဘာဝေ ပရိယာယတော, န ပရမတ္ထတောတိ ဒဿေတိ။ ကုသလစိတ္တေန ဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော သဝိညတ္တိကံ အဝိညတ္တိကံ ဝာ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာကာရပ္ပဝတ္တံ ရူပက္ခန္ဓသင်္ခါတံ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ"တိ။ တတ္ထ ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတီတိ ဣမံ ဝစနံ ဥဒ္ဒိဿ "ဣမိနာ ပန ဝစနေန တံ ကုသလန္တိ အာပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနော ကုသလဘာဝေ ပရိယာယတော, န ပရမတ္ထတောတိ ဒဿေတီ"တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ဣတရေဟိ ဣတရန္တိ ဝစနေန "ယံ အကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, တံ အကုသလံ, ယံ အဗျာကတစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, တံ အဗျာကတ"န္တိ ဣမဿ အတ္ထဿ ဝုတ္တတ္တာ ဣတရေဟီတိ ဝစနံ ဥဒ္ဒိဿ "ဣမိနာပိ ဝစနေန ဣတရန္တိ အာပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနော အကုသလဘာဝေ အဗျာကတဘာဝေ စ ပရိယာယတော ဒဿေတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ အဝတွာ ကုသလပက္ခေ ဧဝ ကထနဿ ကာရဏံ န ပဿာမ။ ယံ ပန အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလန္တိအာဒိဝစနံ ကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, တမ္ပိ အကာရဏံ ယံ အကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, တံ အကုသလန္တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန အကုသလာဒိဘာဝဿ ပရိယာယဒေသိတတ္တာ, အာပတ္တိယာ ကုသလတေဟာရဿ အယုတ္တတာယ နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလန္တိ ဝုတ္တတ္တာ စ။ အာပတ္တိယာ ဟိ ကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌိတတ္တေပိ ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေန သာဝဇ္ဇဓမ္မတ္တာ ကာရဏူပစာရေနာပိ အနဝဇ္ဇကုသလတေဟာရော န ယုတ္တော သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာနံ အညမညဝိရုဒ္ဓတ္တာ။ ယထာ အာကာသာဒိသမ္မုတိသစ္စာနံ ဥပ္ပန္နတာဒိတေဟာရော ဝိယ ဇာတိဇရာဘင်္ဂါနံ ဥပ္ပန္နတာဒိတေဟာရော အနဝဇ္ဇာနာဒိဒေသတော အယုတ္တော, ဧဝမိဓာပိ ကုသလတေဟာရော အယုတ္တော ဝိရုဒ္ဓတ္တာ။ အကုသလာဒိတေဟာရော ပန ယုတ္တော , ကာရဏူပစာရေန ပန အကုသလာဒိသဘာဝတာ ယထာဝုတ္တအေသာနတိဝတ္တန တော။ သုတ္တဿာပိ ဟိ ယထာ သုတ္တသုတ္တာနုလောမာဒီဟိ ဝိရောဓော န ဟောတိ, တထေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ယံ ပန ဝုတ္တံ "ကုသလစိတ္တေန ဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော။ပေ။ ရူပက္ခန္ဓသင်္ခါတံ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ"တိ, တံ အယုတ္တမေဝ ရူပက္ခန္ဓဿ ခဏိကတာယ အာပတ္တိယာပိ ဒေသနာဒိပဋိကမ္မံ ဝိနာဝ ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပသင်္ဂတော။ ရူပပရမ္ပရာ အာပတ္တီတိ စေ? တန္န, ပဋိကမ္မေနာပိ အဝိဂမပ္ပသင်္ဂတော။ န ဟိ ရူပသန္တတိ ဒေသနာဒီဟိ ဝိဂစ္ဆတိ သကာရဏာယတ္တတ္တာ, ဣတိ သဗ္ဗထာ အာပတ္တိယာ ပရမတ္ထတာ အယုတ္တာ, ဧတေနေဝ ယံ ဝုတ္တံ "နိပဇ္ဇိတွာ နိရောဓသမာပန္နဿ သဟသေယ္ယဝသေန တထာကာရပ္ပဝတ္တရူပဓမ္မဿေဝ အာပတ္တိဘာဝတော"တိအာဒိ, တမ္ပိ ပဋိသိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန နိရောဓသမာပန္နာနံ ရူပဓမ္မမေဝ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နတ္တာ အာပတ္တိ အစိတ္တာ အဝေဒနာ, အညတ္ထ ပန သစိတ္တာ သဝေဒနာဝ, သဗ္ဗတ္ထာပိ ပညတ္တိသဘာဝတတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနေဝ **ဒုဋ္ဌအေသသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** အာပတ္တိယာ အကုသလာဒိသဘာဝံ ပရပရိကပ္ပိတံ နိသေဓေတုံ "အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တိဝစနတော။ပေ။ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တမေဝ အာပတ္တာဓိကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ သယမေဝ ဝက္ခတိ, တဿာ "တံတံကုသလာဒိဓမ္မသမုပ္ပတ္တိယာ ဘဂဝတာ ပညတ္တာ အာပတ္တိသမ္မုတိ သမုဋ္ဌိတာ"တိ စ, "ယာဝ ပဋိပ္ပ

ပသ္သဒ္ဓိကာရဏာ တိဋ္ဌတီ''တိ စ, ''ပဋိပ္ပသ္သဒ္ဓိကာရဏေဟိ ဝိနဿတီ''တိ စ တေဟရိယတိ။ အာပတ္တိယာ စ သမ္ဘုတိသဘာဝတ္တေပိ ဟိ သဠိစ္စ တံ အာပဇ္ဇန္တဿ, ပဋိကိရိယံ အကရောန္တဿ စ အနာဒရေ အကုသလရာသိ စေဝ သင်္ဂမင်္ဂန္တရာယော စ ဟောတီတိ လဇ္ဇိနော ယထာဝိဓိံ နာတိက္ကမန္တိ, အနတိက္ကမနပစ္စယာ စ တေသံ အနန္တပ္ပဘေဒာ သီလာဒယော ဓမ္မာ ပရိဝဍ္ဎန္တီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒ္ဒဝတ္တိသေတတိ နိယမော အာပတ္တိနိမိတ္တာနံ ကာယဝစီဝိညတ္တီနံ ဧတေဟေဝ သမုပ္ပဇ္ဇနတော ကတော, န ပန သဗ္ဗာပတ္တီနုမ္ပိ ဧတေဟေဝ သမုပ္ပဇ္ဇနတော။ နိပဇ္ဇိတ္တ နိဒ္ဒါယန္တာနညှာ ဗျာနနိရောဓသမာပန္နာနဉ္စ အဝိညတ္တိဇနကေဟိ ဝိပာကအပ္ပနာစိတ္တေဟိ စေဝ ရူပဓမ္မေဟိ စ သဟသေယ္ယာဒိအာပတ္တိ သမ္ဘဝတိ။

ဒသာတိ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုဒွဝယေန သဟ အဋ္ဌ မဟာကိရိယစိတ္တာနိ။ ပညတ္တိံ အဇာနိတွာ ကတ္တဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနာဒီသု အဘိညာနံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တွေ စ ကိဋ္ဌိ သိက္ခာပဒံ အကုသလစိတ္တမေဝ, ကိဋ္ဌိ ကုသလာဗျာကတဝသေန ဒွိစိတ္တံ, ကိဋ္ဌိ တိစိတ္တန္တိ အယမေဝ ဘေအော လဗ္ဘတိ, နာညောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကိရိယာသမုဋ္ဌာန** န္တိ ပရူပက္ကမေန ဇာယမာနံ အင်္ဂဇာတာဒိစလနံ သာဒိယနစိတ္တသင်္ခါတေ သေဝနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ တေန စိတ္တေန သမုပ္ပာဒိတမေဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဣတရထာ ''သိယာ ကိရိယသမုဋ္ဌာနံ, သိယာ အကိရိယသမုဋ္ဌာန''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော။

ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၆၆ ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''ကိရိယသမုဋ္ဌာနန္တိ ဣဒံ ယေဘုယ္ယဝသေန ဝုတ္တံ ပရူပက္ကမေ သတိ သာဒိယန္တဿ အကိရိယသမုဋ္ဌာနဘာဝတော''တိအာဒိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ ပဉ္စမပာရာဇိကဿ အကိရိယသမုဋ္ဌာနတာယ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု အဝုတ္တတ္တာ။ ''မနောဒွာရေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဉ္စမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ ကထဉ္စ ဟိ နာမ ပရူပက္ကမေန မေထုနံ သာဒိယန္တော အတ္တနော အင်္ဂဇာတာဒိကာယစလနံ န သာဒိယေယျ, သာဒိယနစိတ္တာနုဂုဏမေဝ ပန သကလသရီရေ စိတ္တဇရူပသမုပ္ပတ္တိယာ ဝိညတ္တိပိ သုခုမာ သမုပ္ပန္နာ ဧဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တေနာဟ **ကာယဒွာရေနေဝ သမုဋ္ဌာနတော ကာယကမ္မန္တိ**အာဒိ။ **စိတ္တံ ပနေတ္ထ အင်္ဂမတ္တံ ဟောတီ** တိ ကာယဝိညတ္တိ ဧဝ ကာယကမ္မဘာဝေ ကာရဏံ, န စိတ္တံ။ တံ ပနေတ္ထ ကာယသင်္ခါတာယ ဝိညတ္တိယာယေဝ အင်္ဂမတ္တံ, န ကာယကမ္မဘာဝဿ, ဣတရထာ မေထုနဿ ''မနောကမ္မ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော, တေနာဟ ''န တဿ ဝသေန ကမ္မဘာဝေ လဗ္ဘတီ''တိ။ **ကမ္မဘာဝေ**တိ ကာယကမ္မဘာဝေ။ **သဗ္ဗဍ္ဍေဝ** န္တိ ဧဝံ သမုဋ္ဌာနာဒိကံ။ **သိက္ခာပဒသီသေနာ**တိ တံတံသိက္ခာပဒနိယတအာပတ္တိယာ ဧဝ ဂဟဏတ္ထံ သိက္ခာပဒမုခေန။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

ဣဒံ ကိန္တိ ကထေတုကာမတာပုစ္ဆာ။ **ဣမာ**တိအာဒိ ဝိဿဇ္ဇနံ။ ဝိနီတာနိ အာပတ္တိံ တွာ ဝံ ဘိက္ခု အာပန္နောတိအာဒိနာ (ပါရာ. ၆၇) ဘဂဝတာ ဝိနိစ္ဆိနိတာနိ ဝတ္ထူနိ **ဝိနီတဝတ္ထူနိ** ။ တံ တံ ဝတ္ထုံ ဥဒ္ဒရိတွာ အနတော ဒဿနတော ဥဒ္ဒာနဘူတာ ကထာ **ဥဒ္ဒာနကထာ,** သင်္ဂဟကထာ, ဥဒ္ဒေသကထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝတ္ထုကထာ**တိ တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခူတိအာဒိကာ ဝိနီတဝတ္ထုပဋိဃယေဝ တေသံ တေသံ ဝိနီတဝတ္ထူနံ ဂန္ထနတော ''ဝတ္ထုကထာ''တိ ဝုတ္တာ , န ဆန္ဒောဝိစိတိလက္ခဏေန။ ဥဒ္ဒာနကထာနံ ဝတ္ထု ဝတ္ထုကထာတိ ဧဝံ တ တွေ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တွော** တိ ဝိနီတဝတ္ထူသု။ **ဒုတိယာဒီနန္တိ** ဒုတိယပာရာဇိကာဒီနံ။ ယံ ပဿိတ္တာ စိတ္တကာရာဒယော သိပ္ပိကာ စိတ္တကမ္မာဒီနိ သိက္ခန္တိ, တံ **ပဋိစ္ဆန္နကရူပံ,** ပဋိမာရူပန္တိ အတ္တော။

၆၇. **ပုရိမာနိ ဒွေဝ**တိ မက္ကဋိဝတ္ထုပုတ္တကဝတ္ထူနိ ဒွေ။ တာနိပိ ဘဂဝတာ ဝိနီတဘာဝေန ပုန ဝိနီတဝတ္ထူသု ပက္ခိတ္တာနိ။ တတ္ထ တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသီတိအာဒိ ပန ကိဉ္စာပိ တေသံ ပဌမံ ကုက္ကုစ္စံ န ဥပ္ပန္နံ, ဘိက္ခူဟိ ပန ဘဂဝတာ စ ဂရဟိတွာ ဝုတ္တဝစနံ သန္ဓာယ ပစ္ဆာ ဥပ္ပန္နတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုန္တိအာဒိ စ ဘိက္ခူဟိ အာနန္ဒတ္ထေရေန စ ပဌမံ ဘဂဝတော အာရောစိတေ, ဘဂဝတာ စ တေသံ ပာရာဇိကတ္တေ ပကာသိတေ ဘီတာ တေ သယမ္ပိ ဂန္တွာ အတ္တနော ကုက္ကုစ္စံ ပစ္ဆာ အာရောစေန္တိ ဧဝ။ ''သစ္စံ ကိရ တွံ''န္တ

တိအာဒိနာ ဘဂဝတာ ပုဌာ ပန ''သစ္စံ ဘဂဝါ''တိ ပဋိဇာနနဝသေနာပိ အာရောစေန္တိ။ ဘဂဝါပိ အာပတ္တိံ တ္ဝန္တိ အာဒိနာ တေသံ ဟာရာဇိကတ္တံ ဝိနိစ္ဆိနောတိ ဝေ။ အနုပညတ္တိကထာယံ ပန တံ သဗ္ဗံ အဝတွာ အနုပညတ္တိယာ အနု ဂုဏာမေဝ ကိဉ္စိမတ္တံ ဝုတ္တံ, ဣဓာပိ တေသံ ဝတ္ထုနံ ဘဂဝတာ ဝိနိစ္ဆိတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဇဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ဣမံ အဓိပ္ပာယံ အမနသိကတွာ ''အညာနေ့ဝေတာနိ ဝတ္ထူနီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ကုသေ**တိ ကုသတိဏာနိ။ **ကေသေဟီ**တိ မနုဿကေသေဟိ။

၆၈. ဝဏ္ဏုဟောက္ခရတာယာ တိ ဇွေ ပောက္ခလံ နာမ သမိဒ္ဓံ သုန္ဒရန္တိ, တဿ ဘာဝေ ''ပေါက္ခရတာ''တိ ရ-ကာရံ ကတွာ ဝုတ္တော, သမိဒ္ဓတာ သုန္ဒရတာတိ အတ္ထော။ **ပမံသေသီ**တိ အဘိဘဝိ။ **န လိမ္ပတီ** တိ န အလ္လီယတိ။

၆၉. ဇေရူပေ ပရိဝတ္တလိင်္ဂ ဘိက္ခုနိယော အတ္တတော ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာပိ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ သုယေဝ သင်္ဂယှန္တိ ဘိက္ခုပသမ္ပဒာယ ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပဒတောပိ ဥက္ကဋ္ဌတ္တာ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ''တာပဟိ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တီ''န္တိ ဥပယောဂဝစနံ ကတွာ အနုဇာနာမီတိ ပဒေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဣတ္ထိလိင်္ဂန္တိ ထနာဒိကံ ဣတ္ထိသ ဏ္ဌာနံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – ''ပုရိသ။ပေ။ ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္န''န္တိ။ တံ နာနန္တရိကတော ပန ''ပုရိသိန္ဒြိယမ္ပိ အန္တရဟိတံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယဉ္စ ဥပ္ပန္န''န္တိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ, ဇဝံ ဥပရိပိ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏေနေဝ ဣတ္ထိန္ဒြိယာဒိဂ္ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တာ**တိ အာပတ္တိယော, တဿ ဝုဌာတုန္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော, တာပဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဌာပေတုန္ တိ အတ္ထော။ ကထန္တိ အာဟ **တာ သဗ္ဗာပိ ဘိက္ခုနီဟိ ကာတဗ္ဗ** န္တိအာဒိ။ တေန ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယပိ ဂရုကာပတ္တိယာ ပက္ခမာနတ္တစရဏာဒိကံ ဝိဓိံ ဒဿေတိ။

သြက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော တိ ပသင်္ဂါနုဂုဏံ သြတရဏကဝိနိစ္ဆယော။ **ဗလဝအကုသလေနာ**တိ ပရဒါရိကကမ္မာ ဒိနာ။ **ဒုဗ္ဗလကုသလေနာ** တိ ယထာဝုတ္တဗလဝကုသလောပဟတသတ္တိနာ တတော ဧဝ ဒုဗ္ဗလဘူတေန ကုသလေန။ **ဒုဗ္ဗလအကုသလေနာ**တိ ပုရိသဘာဝုပ္ပါဒကဗ္ရဟ္မစရိယာဒိဗလဝကုသလောပဟတသတ္တိနာ တတော ဧဝ ဒုဗ္ဗလဘူတေန ပ ရဒါရိကာဒိအကုသလေန။ သုဂတိယံ ဘာဝဒွဝယဿ ကုသလကမ္မဇတ္တာ အကုသလေနေဝ ဝိနာသော ကုသလေနေဝ ဥပ္ ပတ္တီတိ အာဟ **ဥဘယမ္ပီ** တိအာဒိ။ ဒုဂ္ဂတိယံ ပန အကုသလေနေဝ ဥဘိန္နမ္ပိ ဥပ္ပတ္တိ စ ဝိနာသော စ, တတ္ထ ဒုဗ္ ဗလဗလဝဘာဝေါ ဝိသေသော။

''ပေါ် မယံ ဂမိဿာမာ''တိ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓါနဂမနေ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္ တံ ''သံဝိဒဟနံ ပရိမောစေတွာ''တိ။ တေန ဧကကမဂ္ဂေတ္တေပိ ဗဟိကမတော အန္တရဃရံ သံဝိဓာယ ဂမနမ္ပိ အာပ တ္တိကရမေဝါတိ ဒဿေတိ။ ပရိမောစနဝိဓိံ ဒဿေန္တော အာဟ **မယ**န္တိအာဒိ။ **ဗဟိကမေ**တိ ကမန္တရေ။ ဒုတိယိ ကာ ဘိက္ခုနီ ပက္ကန္တာ တ ဟောတီတိအာဒိနာ (ပာစိ. ၆၉၃) ဝုတ္တအနာပတ္တိလက္ခဏံ အနုလောမေတီတိ ဝုတ္တံ ''က မန္တရ။ပေ။ အနာပတ္တီ''တိ။ **ကောပေတွာ**တိ ပရိစ္စဇိတွာ။ **လဇ္ဇိနိယော။ပေ။ လဗ္ဘတီ** တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနဒုက္ခပီဠိ တဿ သင်္ဂဟေပိ အသတိ ဟီနာယာဝတ္တနမ္ပိ ဘဝေယျာတိ ''အာပဒါသု''တိ ဝုတ္တအနာပတ္တိအနုလောမေန ဝု တ္တံ။ တာယ ဒုတိယိကံ ဂဟေတွာဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ **အလဇ္ဇိနိယော။ပေ။ လဗ္ဘတီ** တိ အလဇ္ဇိနီဟိ သဒ္ဓိံ ဧကကမ္မာဒိသံဝါ သေ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော တာ အသန္တပက္ခံ ဘဇန္တီတိ ဝုတ္တံ, ဣမိနာပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ''အလဇ္ဇိနီဟိ သဒ္ဓိံ ပရိ ဘောဂေ န ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ယဒိ ဟိ ဝဋ္ဋေယျ, တတောပိ ဒုတိယိကံ ဝိနာ ကမန္တရဂမနာဒီသု အာပတ္တိ ဧဝ သိယာ သင် ကဟိကတ္တာ တာသံ သင်္ဂါဟိကလဇ္ဇိနိဂဏတော ဝိယ။ **ဉာတိကာ န ဟောန္တိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ** တိ ဣမိနာ အင်္ဂကထာသု အနာဂတဘာဝံ ဒီပေတိ။ တတ္ထာပိ ဝိဿာသိကဉာတိကဘိက္ခုနိယော ဝိနာ ဘိက္ခုနိဘာဝေ အရမန္တဿ မာနပကတိကဿ အာပဒါဌာနသမ္ဘဝေန တံ ဝစနံ အပ္ပဋိက္ခိတ္တမ္ပိ တဒညေသံ န ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဘိက္ခုဘာဝေပီ**တိ ဘိက္ခုကာလေပိ ။ **တံ နိဿာယာ** တိ တံ နိဿယာစရိယံ ကတွာ။ **ဥပဇ္ဈာ ဂဟေတဗ္ဗာ** တိ ဥပသမ္ပ ဒာဂဟဏတ္ထံ ဥပဇ္ဈာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဝိနယကမ္မန္တိ ဝိကပ္ပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပုန ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပုန ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ **ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနီနံ သန္နိဓိံ ဘိက္ခူဟိ, ဘိက္ခူနံ သန္နိဓိံ ဘိက္ခုနီဟိ စ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ ပရိဘု ဥ္ဇိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၁) ဝစနတော ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **သတ္တမေ ဒိဝသေ** တိ ဣဒဉ္စ နိဿဂ္ဂိယံ အနာပဇ္ဇိတွာဝ ပုနပိ သတ္တာဟံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ပကတတ္တ**

တောတိ အပရိဝတ္တလိင်္ဂေ။ **ရက္ခတီ** တိ တံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဓဟနတော ရက္ခတိ, အဝိဘတ္တတာယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇ ဟတီတိ အဓိပ္ပာယော။

သာမံ ဂဟေတွတန နိက္ခိပေယ္ယာ တိ သဟတ္ထေန ပဋိဂ္ဂဟေတွတန နိက္ခိပေယ္ယ။ **ပရိဘုဥ္တသ္သ အာပတ္တီ**တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ ဇာတေ ပုန အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ပရိဘုဥ္တသ္သ အာပတ္တိ။

ဟီနာယာဝတ္တနေနာ တိ ဧတ္ထ ကေစိ ''ပကတတ္တသ္သ ဘိက္ခုနော သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ 'ဂိဟီ ဘဝိသ္သာမီ'တိ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏံ ဟီနာယာဝတ္တန''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ တတ္တကေန ဘိက္ခုဘာဝသ္သ အဝိဇဟန တော။ အညေ ပန ''ပာရာဇိကံ အာပန္နသ္သ ဘိက္ခုပဋိညံ ပဟာယ ဂိဟိလိင်္ဂဘာဝူပဂမနမ္ပိ ဟီနာယာဝတ္တန''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တမေဝ။ ပာရာဇိကံ အာပန္နော ဟိ တံ ပဋိစ္ဆာဒေတွတ ယာဝ ဘိက္ခုပဋိညော ဟောတိ, တာဝ ဘိက္ခု ဧဝ ဟော တိ ဘိက္ခူနမေဝ ပာရာဇိကသ္သ ပညတ္တတ္တာ။ ''ယော ပန ဘိက္ခူ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ သော သံဝါသံ သာဒိယန္တ ေတာပိ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ, သဟသေယ္ယာဒိအာပတ္တိဥ္စ န ဇနေတိ, အတ္တာနံ ဩမသန္တသ္သ ပါစိ တ္တိယဥ္စ ဇနေတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ –

> ''အသုဒ္ဓေါ ဟောတိ ပုဂ္ဂလော အညတရံ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဥ္စေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော ဩကာသံ ကာရာပေတွတ အက္ကောသာဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဩမသဝါဒသ္သာ''တိ (ပါရာ. ၃၈၉)။

ဧကေ ပန ''ပာရာဇိကံ အာပန္နာနံ အဒေသံ ပဋိဇာနိတွတ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏံ နာမ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ တေနာပိ ပဋိညာယ ဘိက္ခုဘာဝသ္သ ဝိဇဟနတော။ တေနေဝ ဝိနယဝိနိစ္ဆယာဒီသု ဟီနာယာဝတ္တနံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေ သမောဓာနေတွတ ဝိသုံ တံ န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဘိက္ခူနိနံ ဝိဗ္ဘမိတုကာမတာယ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏံ ဣဓ ဟီနာယာ ဝတ္တနံ တာသံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသ္သ အဘာဝတော။ တာသံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနသ္သာပိ သဗ္ဗသော ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အပ္ပဋိဗာဟိယမေဝ။ တသ္မာ ပာရာဇိကာနံ ဘိက္ခူနီနဥ္စ ''ဥပ္ပဗ္ဗဇိသ္သာမီ''တိ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏံ ဟီနာ ယာဝတ္တနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိဗ္ဘမောတိပိ ဧတသ္သေဝ နာမံ, တေနေဝ တံ **ခုဒ္ဒသိက္ခာယံ** ''အစ္ဆေဒဝိသ္သဇ္ဇနကဟ ဝိဗ္ဘမာ''တိ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနေ ဝိဗ္ဘမနာမေန ဝုတ္တံ။

အနပေက္ခဝိသ္သဇ္ဇနေနာ တိ အညသ္သ အဒတွတာဝ အနတ္ထိကသ္သေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုနံ ဗဟိ ဆဍ္ဍနေန။ ကေ စိ ''ပဋိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုသု သာပေက္ခသ္သ ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝတော ပရိမောစနတ္ထံ တတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟမတ္တသ္သ ဝိ သ္သဇ္ဇနမ္ပိ အနပေက္ခဝိသ္သဇ္ဇနမေဝ စီဝရာဒိအဓိဋ္ဌာနပစ္စုဒ္ဓာရော ဝိယာ''တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ တထာဝစနာ ဘာဝတ။ ယထေဝ ဟိ စီဝရာဒီသု အနပေက္ခဝိသ္သဇ္ဇနေန အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝတွတာပိ ဝိသုံ ပစ္စုဒ္ဓာရော စ ဝုတ္တော, ဧဝ မိဓာပိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ယထာ စ စီဝရာဒီသု ကာယပဋိဗဒ္ဓေသုပိ ပစ္စုဒ္ဓာရေန အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဂစ္ဆတိ, န ဧဝမိဓ။ ဣဓ ပန ပဋိဂ္ဂ ဟိတဝတ္ထုသ္မိံ အနပေက္ခသ္သာပိ ကာယတော မုတ္တေယေဝ တသ္မိံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ''သတ က္ခတ္တုမ္ပိ ပရိစ္စဇတု, ယာဝ အတ္တနော ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝာ''တိ။ အနပေက္ခဝိသ္သဇ္ဇနေနာတိ ဧတ္ထ စ ''အနပေက္ခာယာ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ အနပေက္ခတံ မုဥ္စိတွတ ဣဓ ဝိသုံ ဝိသ္သဇ္ဇနသ္သ အဘာဝတာ။ န ဟေ တ္ထ ပစ္စုဒ္ဓာရေ ဝိယ ဝိသ္သဇ္ဇနဝိဓာနမတ္ထိ။ အပိစ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တဝိသ္သဇ္ဇနေ သတိ ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟိတောပိ အာ ဟာရော ဘုဥ္ဇိတုကမျတာယ ဥပ္ပန္နာယ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တံ ဝိသ္သဇ္ဇေတွတ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ယထာသုခံ ဘုဥ္ဇိတ ဗ္ဗော သိယာတိ, တထာ စ **သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တာ သဗ္ဗာပိ ဝိနိစ္ဆယဘေဒာ နိရတ္ထကာ ဧဝ သိယုံ။ ဝုတ္တ ဥ္ဟိ တတ္ထ –

> ''ဂဏ္ဌိကပတ္တသ္သ တ ဂဏ္ဌိကန္တရေ သ္နေဟော ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ပေ။ တာဒိသေ ပတ္တေပိ ပုနဒိဝ သေ ဘုဥ္တသ္သ ပါစိတ္တိယ''န္တိအာဒိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၃)။

တတ္ထ ပန ''ပဋိဂ္ဂဟဏံ အနပေက္ခစိတ္တေန ဝိသ္သဇ္ဇေတွတ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န စ ဝုတ္တံ။ ကတ္ထစိ ဤဒိသေသု စ ဂဏ္ဌိကပတ္တာဒီသု ပဋိဂ္ဂဟဏေ အပေက္ခာ ကသ္သစိပိ နတ္ထေဝ တပ္ပဟာနာယ တ ယာမတော, တထာပိ တတ္ထဂတအာမိသေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဂစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ဘိက္ခုသ္သ ပတ္တေ ပုန ဘုဥ္ဇိတုကာမ တာပေက္ခာယ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပတ္တဂတိကေ အာဟာရေပိ တသ္သာ ဝတ္တနတော။ န ဟိ ပတ္တံ အဝိသ္သဇ္ဇေတွတ

တဂ္ဂတိကံ အာဟာရံ ဝိသုဇ္ဇေတုံ သက္ကာ, နာပိ အာဟာရံ အဝိသုဇ္ဇေတွာ တဂ္ဂတိကံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိသုဇ္ဇေတုံ။ တသ္မာ ဝတ္ထုနော ဝိသဇ္ဇနမေဝ အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနံ, န ပဋိဂ္ဂဟဏဿာတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ တေနေဝ သန္နိဋ္ဌိဝိသိက္ခာပဒဿ **အနာပတ္တိဝါရေ** –

> ''အန္တောသတ္တာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိသဇ္ဇေတိ, နဿတိ, ဝိနဿတိ, ဍယှတိ, အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှန္တိ, ဝိဿာသံ ဂဏှန္တိ, အနုပသမ္ပန္နဿ စတ္တေန ဝန္တေန မုတ္တေန အနပေက္ခော ဒတွာ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီ''တိ –

ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝတ္ထုဝိသဇ္ဇနမေဝ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ''အန္တောသတ္တာဟံ အဓိဋ္ဌေတီ''တိ ဗာဟိရပရိဘောဂကာယ အဓိဋ္ဌာနဝစနတော ဝတ္ထုံ အဝိသဇ္ဇေတွာပိ ကေဝလံ အနဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထာယ နိယမနမ္ပိ ဝိသုံ ဧကံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနကာရဏမေဝ, ကုဒ္ဒာယ သန္တာယ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တဝိသဇ္ဇနံ ဝုတ္တံ သိယာ, သုဝုတ္တမေဝ သိယာ, တထာ စ ''ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ''တိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိသဇ္ဇနံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ ဗာဟိရပရိဘောဂမဓိဋ္ဌာနဿ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတော။

သာရတ္ထဒီပနိယ ဉ္ပနိ (သာရတ္ထ. ဒီ. ဟရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၆၉) ''အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနေနာတိ ဧတ္ထ အညဿ အဒတွာဝ အနတ္ထိကတာယ 'နတ္ထိ ဣမိနာ ကမ္မံ န အနိ နံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ'တိ ဝတ္ထုမှိ တ, 'ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပဋိဘုဉ္ဇိဿာမီ'တိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ တ အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနေနာ''တိ ဧဝံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမဿေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တဝိသဇ္ဇနမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုရိမမေဝ ပန ဗာဟိရပရိဘောဂမဓိဋ္ဌာနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပန **အဋ္ဌကထာသု** ''အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနသင်္ခာတေ ဝိသဇ္ဇေတီ''တိ ဝုတ္တပဒဥပဒတ္တေ သင်္ဂဟေတွာ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ နဿတိ, ဝိနဿတိ, ဍယှတိ, ဝိဿာသံ တ ဂဏှန္တီတိ ဣမာနိ ပန ပအနိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှန္တီတိ ဣမသ္မိံ ပဒေ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟဏေနာ တိ အနုပသမ္ပန္နာနံ ဗလက္ကာရာဒိနာ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟဏေန။ ဥပသမ္ပန္နာနဉ္ပနိ အစ္ဆိန္နဝိဿာသဂ္ဂဟေသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ။ **ဧတ္တော** တိ ဘိက္ခုဝိဟာရေ။ **ဥပရောပကာ**တိ တေန ရောပိတာ ရုက္ခဂစ္ဆာ။ **တေရသသု သမ္မုတီသု** တိ ဘတ္တုဒ္ဒေသကသေနာသနပညာပကဘဏ္ဍာဂာရိကစီဝရပဋိဂ္ဂဟကစီဝရဘာဇကယာဂုဘာဇကဖလဘာဇကခဇ္ဇဘာဇကအပ္ပမတ္တကဝိသဇ္ဇကသာဒိယကဟာပကပတ္တကဟာပကအာရာမိကပေသကသာမဏေရပေသကသမ္မုတိသင်္ခါတာသု တေရသသု သမ္မုတီသု။

ပဋ္ဋိမိကာယ သေနာသနဂ္ဂဟေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေပိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေပိ ကထိနတ္ထာရဿ, တမ္ဗူလကာနံ ပဥ္စာနိသံသာနဉ္စ အဘာဝဿ သမာနတ္တာ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ သေနာသနဂ္ဂဟပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အဒဿေတွာ တတ္ထ ဘိက္ခုူဟိ ကတ္တဗ္ဗံ သင်္ဂဟမေဝ ဒဿေတုံ **သစေ ပစ္ဆိမိကာယာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သစေ အကုသလဝိပါကေ ။ ပေ.။ ဆာရတ္တံ မာနတ္တမေဝ အာတဗ္ဗန္တိ** ဣဒံ ပဋိစ္ဆန္နာယ သာဓာရဏာပတ္တိယာ ပရိဝသန္တဿ အသမာဒိန္နပရိတသဿ တ လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေ ပက္ခမာနတ္တံ စရန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ သစေ ပနဿ ပက္ခမာနတ္တေ အသမာဒိန္နေ ဧဝ ပုန လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တတိ, ပရိတာသံ ဒတွာ ပရိဝုတ္ထပရိတာသဿေဝ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ အာတဗ္ဗံ။ **ပရိတာသအာနံ နတ္ထိ** ဘိက္ခုကာလေ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝတော။ သစေ ပန ဘိက္ခုကာလေပိ သဥ္စိစ္စ နာရောစေတိ, အာပတ္တိ ပဋိစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ, အာပတ္တိပဋိစ္ဆန္နဘာဝတော ပရိတာသော စ အာတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။ ဟရာဇိကံ အာပန္နာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေပိ ဟရာဇိကတ္တဿ ဧကသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အဝိဇဟနတော ပုန ဥပသမ္ပဒာ န အာတဗ္ဗာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ တေသံ သီသစ္ဆိန္နပုရိသာဒယော နိဒဿိတာ။

၇၁. **တထေတာ**တိ မုစ္စတု တ မာ တတိ ဣမမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ **အဉေသန္တိ** ပုထုဇ္ဇနေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသဉ္ပနိ ဤဒိသေ ဌာနေ အသာဒိယနံ ဒုက္ကရံ သောတာပန္နာဒိအရိယာနံ တတ္ထ ဒုက္ကရတ္တာဘာဝတာ။ န ဟိ အရိယာ ဟရာဇိကာဒိလောကဝဇ္ဇာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ။

၇၃. **သုဖုသိတာ**တိ ဥပရိမာယ ဒန္တပန္တိယာ ဟေဋ္ဌိမာ ဒန္တပန္တိ အာဟစ္စ ဌိတာ, အဝိဝဋာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ ''အန္တောမုခေ ဩကာသော နတ္ထီ''တိ။ **ဥပ္ပာဋိတေ ပန ဩဋ္ဌမံသေ ဒန္တေ သုယေဝ ဥပက္ကမန္တဿ ထုလ္လ

လစ္စယန္တိ နိမိတ္တေန ဗဟိနိမိတ္တေ ဆုပနတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဗဟိနိကန္တနဒန္တဇိဝ္ဟာသုပိ ဧသေဝ နယော။ **နိဗ္ဗာနမတ ဏ္ဍပဟိကာ** နာမ လောမကူပေဟိ သမုဋ္ဌိတအဂ္ဂိဇာလာဟိ ဒမုသရီရတာယ အတိဝိယ တသိတရူပာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခုပ္ပိ ပာသာသုရာ အဋ္ဌိစမ္မာဝသိဋ္ဌာ ဘယာနကသရီရာ ပေတိယော သင်္ဂဟိတာ။ **ဝိသည ကတ္တတ**တိ ယထာ သော ကတမ္ပိ ဥ ပက္ကမံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ကတ္တ။ တေန စ ဝိသညီ အဟုတ္တတ သာဒိယန္တသ္သ ဟာရာဇိကမေတတိ ဒဿေတိ။ **ဥပဟ တကာယပ္ပသာအေ**တိ တတပိတ္တာဒိအေသေဟိ ကာယဝိညာဏာနုပ္ပာဒကဘာဝေန ဒူသိတကာယပ္ပသာအေ, န ပန ဝိန ဋ္ဌကာယပ္ပသာအေ။ **သီသေ ပတ္တေ** တိ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပ္ပဋိပာဒနေ ဇာတေ။ အပ္ပဝေသေတုကာမတာယ ဧဝ နိမိတ္တေန နိ မိတ္တဆုပနေ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ, သေဝေတုကာမဿ ပန တတ္ထာပိ ဒုက္ကဋမေတတိ အာဟ "ဒုက္ကဋမေဝ သာမန္တ"န္တိ။

၇၄. ဇာတိ-သဒ္ဒေန သုမနပုပ္ဖပရိယာယေန တန္နိဿယော ဂုမ္ဗော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ "ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာ န"န္တိ။ တေန စ ဇာတိယာ ဥပလက္ခိတံ ဝနံ ဇာတိယာဝနန္တိ အလုတ္တသမာသောတိ ဒဿေတိ။ **ကေရသ**န္တိ ဝိထိစိတ္တ တေဟိ အသမ္မိဿံ။

၇၇. **ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုမှိ** တိ ဣတ္ထိဟိ ကတအဇ္ဈာစာရဝတ္ထုသ္မိံ။ **ရုက္ခသူစိကဏ္ဍကဒ္ဝါရ** န္တိ ရုက္ခသူစိဒ္ဝါရံ ကဏ္ဍကဒ္ဝါရံ, ဧဝမေဝ တ ဟဒ္ဓော။ တတ္ထ ယံ ဥဘောသု ပဿေသု ရုက္ခထမ္ဘေ နိခနိတ္တ တတ္ထ မဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတ္တ တ ဒ္ဒေ တိဿော ရုက္ခသူစိယော ပဝေသေတ္တတ ကရောန္တိ, တံ **ရုက္ခသူစိဒ္ဝါရံ** နာမ။ ပဝေသနနိက္ခမနကာလေ ပန အပ နေတ္တတ ထကနကယောဂ္ဂေန ကဏ္ဍကသာခာပဋလေန ယုတ္တံ ဒ္ဝါရံ **ကဏ္ဍကဒ္ဝါရံ** နာမ။ ကမဒ္ဝါရဿ ပိဓာနတ္ထံ ပဒရေန ကဏ္ဍကသာခာဒီဟိ တ ကတဿ ကတဋ္ဌဿ ဥဒုက္ခလပာသရဟိတတာယ ဧကေန သံဝရိတုံ ဝိဝရိတုဉ္စ အသ က္ကုဏေယ္ယဿ ဟေဋ္ဌာ ဧကံ စက္ကံ ယောဇေန္တိ, ယေန ပရိဝတ္တမာနေန တံ ကတဋ္ဌံ သုခထကနံ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "စက္ကလကယုတ္တဒ္ဝါရ"န္တိ။ စက္ကမေဝ ဟိ လာတဗ္ဗဋ္ဌေန သံဝရဏဝိဝရဏတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌ ေန စက္ကလကံ, တေန ယုတ္တမ္ပိ ကတဋ္ဌံ စက္ကလကံ နာမ, တေန ယုတ္တံ ဒ္ဝါရံ စက္ကလကယုတ္တဒ္ဝါရံ။ မဟာဒ္ဝ ါရေသု ပန ဒ္ဒေ တီဏိပိ စက္ကလကာနိ ယောဇေန္တီတိ အာဟ **ဖလကေသု**တိအာဒိ။ **ကိဋိကာသု**တိ ဝေဠုပေသိကာဟိ က ဏ္ဍကသာခာဒီဟိ စ ကတထကနကေသု။ **သံသရဏကိဋိကဒ္ဝါရ**န္တိ စက္ကလကယန္တေန သံသရဏကိဋိကာယုတ္တမ ဟာဒ္ဝါရံ။ **ကေဗ္ဗေတုတ** တိ အာဝုဏိတ္တတ, ရဇ္ဇုဟိ ဂန္ထေတ္တတ တ။ **ဧကံ ဒုဿသာဏိဒ္ဝါရမေတ** တိ ဧတ္ထ ကိလဉ္စ သာဏိဒ္ဝါရမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ တဂ္ဂတိကတ္တာ။ **အထ ဘိက္ခူ။ပေ။ နိသိန္နာ ဟောန္တီ** တိ ဣဒံ ဘိက္ခုနံ သန္နိဟိတ ဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ နိပန္နေပိ အာဘောဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, နိပဇ္ဇိတ္တတ နိဒ္ဒာယန္တေ ပန အာဘောဂံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋ တိ အသန္တပက္ခေ ဌိတတ္တာ။ ရဟော နိသဇ္ဇာယ ဝိယ ဒ္ဝါရသံဝရဏံ နာမ မာတုဂါမာနံ ပဝေသနနိဝာရဏတ္ထံ အနု ညာတန္တိ အာဟ **ဘိက္ခုနီ တ** တိအာဒိ။ **နိဿေဏိံ အာရောပေတ္တတ** တိ ဣဒံ ဟေဋ္ဌိမတလဿ သဒ္ဝါရဗန္ဓတာယ ဝု တ္တံ။ စတူသု ဒိသာသု ပရိက္ခိတ္တဿ ကုဋ္ဋဿ ကောဇဒ္ဓတာယ "ကေကုဋ္ဋေ"တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္ဆိမာနံ ဘာရော** တိ ဟဋ္ဌိယာ အာဂစ္ဆန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိတ္တေ** တိ ဧတ္ထ ပရိက္ခေပဿ ဥဗ္ဗေဓတော ပ မာဏံ သဟသေယ္ယပ္ပဟောနကေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

မဟာပရိဝေဏန္တိ မဟန္တံ အင်္ဂဏံ, တေန စ ဗဟုဇနသဉ္စာရံ ဒဿေတိ, တေနာဟ **မဟာဗောဓိ**တိအာဒိ။ **အရု ဏေ ဥဂ္ဂတေ ဝုဋ္ဌာဟတိ, အနာပတ္တိ** အနာပတ္တိခေတ္တဘူတာယ ရတ္တိယာ သုဒ္ဓစိတ္တေန နိပန္နတ္တာ။ **ပဗုဇ္ဈိတ္တ တ ပုန သုပတိ အာပတ္တီ**တိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ပဗုဇ္ဈိတ္တတ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဥတ္တတ တ အဉတ္တတ တ အနုဋ္ဌဟိတ္တတ သယိ တသန္တာနေန သုပတိ ဥဋ္ဌဟိတ္တတ ကတ္တဗ္ဗဿ ဒ္ဝါရသံဝရဏာဒိနော အကတတ္တာ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ ဟောတိ အနာပတ္တိခေတ္တေ ကတနိပဇ္ဇနကိရိယာယ အနင်္ဂတ္တာ။ အယဉ္စာပိ အာပတ္တိ ဤဒိသေ ဌာနေ အကိရိယာ, ဒိတ အသံဝရိတ္တတ နိပဇ္ဇနက္ခဏေ ကိရိယာ စ အစိတ္တကာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပုရာရုဏာ ပဗုဇ္ဈိတ္တတပိ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂ ဂမနာ သယန္တဿာပိ ပုရိမနယေန အာပတ္တိယေဝ။ **အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီတိ။ပေ။ အာပတ္တိယေဝ** တိ ဧတ္ထ ကအာ တဿ အာပတ္တီတိ? ဝုစ္စတေ – န တာဝ ရတ္တိယံ "ဒိတ အာပဇ္ဇတိ နော ရတ္တိ"န္တိ (ပရိ. ၃၂၃) ဝုတ္တ တတ္တာ။ "အနာဒရိယဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီ"တိ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ပန ဒိတသယနဒုက္ကဋမေဝ န ဟောတိ အနာဒရိယဒုက္က ဋတ္တာ။ ဧဝံ အရုဏုဂ္ဂမနေ ပန အစိတ္တကံ အကိရိယသမုဋ္ဌာနံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော သစေ ဒ္ဝါ ရံ သံဝရိတ္တတ "အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ နိပဇ္ဇတိ, ဒ္ဝါရေ စ အညေဟိ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဝိဝဋ္ဋေပိ တ ဿ အနာပတ္တိယေဝ ဒ္ဝါရပိဒဟနဿ ရတ္တိဒိတဘာဂေသု ဝိသေသာဘာဝတ္တ။ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနဿေဝ ကာလဝိ

သေသော ကူစ္စိတမ္ဘော, န တပ္ပရိဟာရသ္သာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ‘‘ဒ္ဒတရံ အသံဝရိတ္ဒတ ရတ္တိံ နိပဇ္ဇတီ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ ၄. ၁.၇၇) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဒိတ သံဝရိတ္ဒတ နိပန္နသ္သ ကေနစိ ဝိဝဋ္ဋေပိ ဒ္ဒတရေ အနာပတ္တိယေဝ။ အတ္တနာပိ အနုဋ္ဌဟိတ္ဒတဝ သတိ ပစ္စယေ ဝိဝဋ္ဋေပိ အနာပတ္တိတိ ဝဒန္တိ။ **ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ စ န ဝုဋ္ဌာတီ** တိ အရုဏေ ဉဂ္ဂတေယေဝ ဥဋ္ဌာတိ။ **အာပတ္တိယေဝ** တိ မူလာပတ္တိယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အနာဒရိယအာပတ္တိ ပန ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌိတသ္သာပိ တသ္သ ဟောတေဝ ‘‘ဒုက္ကဋ္ဌာ န မုစ္စတီ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ, ဒုက္ကဋ္ဌာ န မုစ္စတီတိ စ ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌဟိတ္ဒတ မူလာပတ္တိယာ မုတ္တောပိ အနာဒရိယဒုက္ကဋ္ဌာ န မုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။

နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတီ တိ ဝေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ, ဟအနံ ပန ဘူမိတော အမောစိတတ္တာ အယံ နိပန္နော နာမ န ဟောတိ, တေနေဝ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **အပဿာယ သုပန္တဿာ** တိ ကဋ္ဋိဋ္ဌိတော ဉဒ္ဓံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ အပ္ပမတ္တက မ္ပိ ပဒေသံ ဘူမိံ အဖုသာပေတ္ဒတ ထမ္ဘာဒိံ အပဿာယ သုပန္တဿ။ ကဋ္ဋိဋ္ဌိ ပန ဘူမိံ ဖုသာပေန္တဿ သယနံ နာမ ဟောတိ။ ပိဋ္ဌိပသာရဏလက္ခဏာ ဟိ သေယ္ယာ။ ဒီဃဝန္ဒနာဒီသုပိ တိရိယံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကာနံ ပသာရိတတ္တာ နိပဇ္ဇနမေ တတိ အာပတ္တိ ပရိဟရိတဗ္ဗာဝ ‘‘ဝန္ဒာမီတိ ဟဒမူလေ နိပဇ္ဇိ’’တိအာဒီသု နိပဇ္ဇနသ္သေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **တဿာပိ အနာပတ္တိ** ပတနက္ခဏေ အဝိသယတ္တာ, ဝိသယေ ဇာတေ သဟသာ ဝုဋ္ဌိတတ္တာ စ။ ယဿ ပန ဝိသညိတာယ ပစ္စ ဆာပိ အဝိသယော, တေဿ အနာပတ္တိယေဝ ပတိတက္ခဏေ ဝိယ။ **တတ္ထေဝ သယတိ န ဝုဋ္ဌာတီ** တိ ကူမိနာ ဝိသ ယေပိ အကရဏံ ဒသ္သေတိ, တေနေဝ ‘‘တဿ အာပတ္တိ’’တိ ဝုတ္တံ။

ကောဘဋ္ဋေနော တိ ဉဘော ဟဒေ ဘူမိတော အမောစေတ္ဒတဝ ကေပဿေန သရီရံ ဘဥ္ဇိတ္ဒတ နိပန္နော။ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ ပန မဟာပဒုမတ္ထေရေန ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော, တေန ‘‘မဟာအဋ္ဌကထာယ လိခိတမဟာပဒုမတ္ထေရဝတ အေ အယ’’န္တိ ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ သုပန္တဿာပိ အဝိသယတ္တမတ္တိတိ မဟာပဒုမတ္ထေရေန ‘‘အဝိသယတ္တာ ပန အာပတ္တိ န ဒိဿတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ အာစရိယာ ပန သုပန္တဿ ဝိသညတ္တာဘာဝေန ဝိသယတ္တာ အနာပတ္တိံ န ကထယန္တိ။ ဝိသညတ္တေ သတိ အနာပတ္တိယေဝ။ **ဒွေဝ ပန ဇနာ**တိအာဒိပိ မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ ဝစနံ, တဒေဝ ပစ္စ ဆာ ဝုတ္တတ္တာ ပမာဏံ။ ယက္ခဂဟိတဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ ဝိသညီဘူတောပိ သင်္ဂဟိတော။ ကောဘဋ္ဋေန နိပန္နော ပန အနိပန္နတ္တာ အာပတ္တိတော မုစ္စတိယေဝတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၇၈. **အပဒေ**တိ အာကာသေ။ **ပဒန္တိ** ပဒဝဋ္ဋဥ္ဇံ, တေနာဟ ‘‘အာကာသေ ပဒ’’န္တိ။ **တေဒဂ္ဂ** န္တိ ဇေသော အဂ္ဂေ။ **ယဒိဒ**န္တိ ယော အယံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ကင်္ခါဝိတရဏီ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၂. ဒုတိယပါရာဇိကံ

အဒုတိယေနာတိ အသဒိသေန ဇိနေန ယံ ဒုတိယံ ပါရာဇိကံ ပကာသိတံ, တဿ ကူအနိ ယသ္မာ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော ပတ္တော, တသ္မာ အဿ ဒုတိယဿ အယံ သံဝဏ္ဏနာ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

ဓနိယဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၈၄. ရာဇဂူဟိ ဂဟိတန္တိ ရာဇဂဟန္တိ အာဟ ‘‘မန္ဓာတု’’တိ။ ရာဇပုရောဟိတေန ပရိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ရာဇပရိဂ္ဂဟိတမေ တတိ **မဟာကောဝိန္ဒ** ဂ္ဂဟဏံ, နဂရသဒ္ဒာပေက္ခာယ စေတ္ထ ‘‘ရာဇဂဟ’’န္တိ နပုံသကနိဒ္ဒေသော။ **အညေပေတ္ထ ပကာရေ**တိ သုသံဝိဟိတာရက္ခတ္တာ ရာဇူနံ ဂဟံ ဂေဟဘူတန္တိ ရာဇဂဟန္တိအာဒိကေ ပကာရေ။ **ဝဿန္တဝနန္တိ** ကီဠာဝနံ, ဝသန္တကာလေ ကီဠာယ ယောဂ္ယတ္တာ ပန ဝဿန္တဝနန္တိ ဝုတ္တံ။

သဒ္ဒတရဇန္ဓာ တိ ဝဿူပဂမနယောဂ္ဂတာဒဿနံ။ **နာလကပဋိပဒန္တိ** **သုတ္တနိပါတေ** (သု. နိ. ၆၈၄ အာဒယော) နာလကတ္ထေရဿ ဒေသိတံ မောနေယ္ယပဋိပဒံ။ **ပဥ္စန္နံ ဆဒနာန** န္တိ တိဏပဏ္ဏဣဋ္ဌကသိလာသုဓာသင်္ခါတာနံ ပ

ဥစ္စန္တိ။ **နော စေ လဘတိ။ပေ။ သာမမ္ပိ ကာတဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ နာတသတ္တဝဓေ ဌပေတွာ အညတ္ထ "အသေနာသနိကော အဟ"န္တိ အာလယကရဏမတ္တေန ဥပဂမနံ န ဝဋ္ဋတိ။ သေနာသနံ ပရိယေသိတွာ ဝဇိဘောဒံ ကတွာ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗမေဝာတိ ဒဿေတိ။ "န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၀၄) ဟိ **ဟဋ္ဌိယံ** "နာလကပဋ္ဌိပဒံ ပဋ္ဌိပန္နေနာပိ"တိ အဋ္ဌကထာယဉ္စ အဝိသေသေန ဒဋ္ဌဟံ ကတွာ ဝုတ္တံ, နာတသတ္တဝဓေသုယေဝ စ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နာတယ ဝဿံ ဥပဂန္တု"န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၀၃) အသတိပိ သေနာသနေ အာလယကရဏဝသေန ဝဿူပဂမနံ အနုညာတံ, နာညတ္ထာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အယမနုဓမ္မတာ**တိ သာမီစိဝတ္တံ။ **ကတိကဝတ္တာနိ**တိ ဘဿာရာမတာဒိံ ဝိဟာယ သဗ္ဗအ အပ္ပမတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိအာဒိကတိကဝတ္တာနိ။ **ခန္ဓကဝတ္တာနိ**တိ "အာဂန္တုကာဒိခန္ဓကဝတ္တံ ပူရေတဗ္ဗ"န္တိ ဇဝံ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စ အဓိဋ္ဌဟိတွာ။

ဝဿံဝုတ္ထာတိ ပဒဿ အဋ္ဌကထာယံ "ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ 'ဝုတ္ထဝဿာ'တိ ဝုစ္စန္တိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ မဟာပဝါရဏာဒိဝသေ ပဝါရေတွာ တ အပ္ပဝါရေတွာ တ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တေဟိ သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တေ သတိ ဝေ ဂန္တဗ္ဗံ, နာသတိ, ဣတရထာ ဝဿစ္ဆေဒေ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမိ"တိ ဟိ "န, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပုရိမံ တ တေမာသံ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ အဝသိတွာ စာရိကာ ပက္ကမိတဗ္ဗာ"တိ (မဟာဝ. ၁၈၅) စ ဝုတ္တံ။ ဣဓေဝ စ ဝဿံဝုတ္ထာ တေမာသစ္စယေန။ပေ။ ပက္ကမိံသူတိ ဝုတ္တံ။ ပဝါရဏာဒိဝသောပိ တေမာသပရိယာပန္နော။ ကေစိ ပန "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထာနံ ဘိက္ခူနံ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝါရေတု"န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၉) ပဝါရဏာကမ္မဿ ပုဗ္ဗေယေဝ ဝဿံဝုတ္ထာနန္တိ ဝုတ္ထဝဿတာယ ဝုတ္တတ္တာ မဟာပဝါရဏာဒိဝသေ သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တံ ဝိနာပိ ယထာသုခံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ, ဝုတ္ထဝဿာနညှိ ပဝါရဏာနုဇာနနံ အနုပဂတဆိန္နဝဿာဒီနံ နိဝတ္တနတ္ထံ ကတံ, န ပန ပဝါရဏာဒိဝသေ အဝသိတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထံ တဒတ္ထဿ ဣဓ ပသင်္ဂာဘာဝတ, ပဝါရဏံ ကာတုံ အနုစ္ဆဝိကာနံ ပဝါရဏာ ဣဓ ဝိဓီယတိ, ယေ စ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ဝဿစ္ဆေဒဉ္စ အကတွာ ယာဝ ပဝါရဏာဒိဝသာ ဝသိံသု, တေ တတ္တကေန ပဝါရဏာကမ္မံ ပတိ ပရိယာယတော ဝုတ္ထဝဿာတိ ဝုစ္စန္တိ, အပ္ပကံ ဦနမဓိကံ တ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ ဉာယတော, န ကထိနကမ္မံ ပတိ တေမာသဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ, ဣတရထာ တသ္မိံ မဟာပဝါရဏာဒိဝသေပိ ကထိနတ္ထာရပ္ပသင်္ဂတော။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထာနံ ဘိက္ခူနံ ကထိနံ အတ္ထရိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၆) ဣဒံ ပန "န, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပုရိမံ တ တေမာသံ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ အဝသိတွာ စာရိကာ ပက္ကမိတဗ္ဗာ"တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၈၅) စ နိပ္ပရိယာယတော မဟာပဝါရဏာယ အနန္တရဟဋ္ဌိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ကထိနတ္ထာရံ ပက္ကမနဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **ပရိဝါရေ** စ "ကထိနဿ အတ္ထာရမာသော ဇာနိတဗ္ဗော"တိ (ပရိ. ၄၁၂) ဝတွာ "ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော ဇာနိတဗ္ဗော"တိ (ပရိ. ၄၁၂) ဝုတ္တံ။ ယော ဟိ ကထိနတ္ထာရဿ ကာလော, တတော ပဋ္ဌာယေဝ စာရိကာပက္ကမနဿာပိ ကာလော, န တတော ပုရေ ဝဿံဝုတ္ထာနံယေဝ ကထိနတ္ထာရာရဟတ္တာ။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ ပဝါရဏာဒိဝသေ ကထိနတ္ထာရော န ဝဋ္ဋတိ, တဒဂ္ဂေန ဘိက္ခူပိ ဝုတ္ထဝဿာ န ဟောန္တိ ပဝါရဏာဒိဝသဿ အဝုတ္ထတ္တာ။

ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၈၄) "ကေဒေသေန အဝုတ္ထမ္ပိ တံ ဒိဝသံ ဝုတ္ထဘာဂပက္ခိယ ဝုတ္ထမေဝ ဟောတိ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ, တံဒိဝသပရိယောသာနေ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဝသန္တော ဟိ တံ ဒိဝသံ ဝုတ္ထော နာမ ဟောတိ ပရိတသအရညတသာဒီသု ဝိယ, အယဉ္စ ဝိစာရဏာ ဥပရိ ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ တတ္ထေဝ တံ ဟာကဋံ ကရိဿာမ။

မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတာတိ ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ အစ္ဆိန္နဝဿတာဒဿနပရံ ဇာ ကေနစိ အန္တရာယေန အပ္ပဝါရိတာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿတ္တာ။ န ဩဝဿိယတီတိ **အနောဝဿက**န္တိ ကမ္မသာဓနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ယထာ န တေမိယတိ, တထာ ကတွာတိ အတ္ထော။ **အနဝယော**တိ ဇွေ အနုသဒ္ဒေ ဝိစ္ဆာယံ ဝတ္တတီတိ အာဟ **အနု အနု အဝယော**တိအာဒိ။ အာစရိယဿ ကမ္မံ အာစရိယကန္တိ အာဟ "အာစရိယကမ္မေ"တိ။ ကဋ္ဌကမ္မံ **ထမ္ဘာဒိ**။ **တေလတမ္ဗမတ္တိကာယာ**တိ တေလမိဿာယ တမ္ဗမတ္တိကာယ။

၈၅. **ကုဋ္ဋိကာယ ကရဏဘာဝ**န္တိ ကုဋ္ဋိယာ ကတဘာဝံ။ **ကိံ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ** အနာဂတပ္ပစ္စယဝိဓာနံ သန္ဓာယ **တသ္မိံ သ လက္ခဏ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ထေရဿ ဟဏ္ဍတာဓိပ္ပာယော နတ္ထိ, အနုပပရိက္ခိတွာ ကရဏေန ပန ဗဟူ

နံ ဟဏာနံ မရဏတ္တာ **ဟဏေ ဟ္ဃာဗာဓေန္တေဿာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဟတဟ္ဃဘာဝံ** န္တိ ဝိနာသေတဗ္ဗတံ။ **ဟဏာတိ ဟတံ ကရောန္တာန**န္တိ ထေရေန အကတေပိ ဟဏာတိဟတေ ဟဏကာနံ မရဏမတ္တေန ပစ္စိမာနံ လေသေန ဂဟဏာ ကာရံ ဒဿေတိ, တေန စ “မမ တာဒိသံ အကုသလံ နတ္ထိ”တိ ပစ္စိမာနံ ဝိပလ္လာသလေသဂ္ဂဟဏနိမိတ္တကိစ္စံ န ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ဒိဋ္ဌာနုဂတိ** န္တိ ဒိဋ္ဌဿ ကမ္မဿ အနုပဂမနံ အနုကိရိယံ, ဒိဋ္ဌိယာ တ လဒ္ဓိယာ အနုဂမနံ ကဟံ။ **ဃံသိတဗ္ဗေ** တိ မဒ္ဒိတဗ္ဗေ, ဝိနာသိတဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **ကတံ လဘိတ္ွတ တတ္ထ ဝသန္တာနမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝ**တိ ဣဒံ ဘဂဝတာ ကုဋိယာ ဘေဒာပနဝစနေန သိဒ္ဓံ, သာပိ တိဏဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ တုလာထမ္ဘာဒီဟိ အမိဿာ သုဒ္ဓမတ္တိကာမယာပိ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတာ ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ဟိ ဣဋ္ဌကာဟိယေဝ ထမ္ဘေ စိနိတ္ွတ တဒုပရိ ဣဋ္ဌကာဟိယေဝ ဝိတာနာဒိသဏ္ဌာနေန တုလာဒိအရှသမ္ဘာရဝိရဟိတံ ဆဒနမ္ပိ ဗန္ဓိတ္ွတ ဣဋ္ဌကာမယမေဝ အာဝသထံ ကရောန္တိ, တာဒိသံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဂိဉ္ဇကာဝသထသင်္ခေပေန ကတာ** တိ ဧတ္ထ ဂိဉ္ဇကာ ဝုစ္စန္တိ ဣဋ္ဌကာ, တာဟိယေဝ ကတော အာဝသထော ဂိဉ္ဇကာဝသထော။ **ဝယကမ္မမ္ပိ** တိ မတ္တိကုဒ္ဒါရဏဣဋ္ဌကအရှစ္ဆေဒနာဒိကာရကာနံ ဒိန္နဘတ္တဝေတ္တနာဒိဝတ္ထုဗ္ဗယေန နိပ္ဖန္နကမ္မမ္ပိ အတ္ထိ, ဧတေန ကုဋိဘေဒကာနံ ဂီတဒိဘာဝံ ပရိသင်္ကတိ။ **တိတ္ထိယဓဇော**တိ တိတ္ထိယာနမေဝ သညာဏဘူတတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေ ဟိ ဤဒိသေသု စာဋိအာဒီသု ဝသန္တိ။ **အညာနိပီ**တိ ပိ-သဒ္ဒေန အတ္တနာ ဝုတ္တကာရဏဒ္ွဝယမ္ပိ **မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ** ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ ယသ္မာ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ ကုဋိ သီတကာလေ အတိသီတာ ဥဏှကာလေ စ ဥဏှာ သုကရာ စ ဟောတိ စောရေဟိ ဘိန္ဒိတုံ, တသ္မာ တတ္ထ ဌပိတပတ္တစီဝရာဒိကံ သီတုဏှစောရာဒီဟိ ဝိနဿတီတိ ဝုတ္တံ “ပတ္တစီဝရဂုတ္တတ္ထာယာ”တိ။ ဆိန္ဒာပေယျ တ ဘိန္ဒာပေယျ တ အနုပဝဇ္ဇောတိ ဣဒံ အယံ ကုဋိ ဝိယ သဗ္ဗထာ အနုပယောဂါရဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ပဉ္စဝဏ္ဏသုတ္တေဟိ ဝိနဒ္ဓ ဆတ္တာဒိကံ, တတ္ထ အကပ္ပိယဘာဂောဝ ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, န တဒဝသေသော တဿ ကပ္ပိယတ္တာ, တံ ဆိန္ဒန္တော ဥပဝဇ္ဇော ဟောတိ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “ဃဋကမ္ပိ တဋ္ဌရူပမ္ပိ ဘိန္ဒိတ္ွတ ဓာရေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိ။

ဟင်္ဂုမုတ္တကဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ

ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂဟကံ သလာကပဉ္ဇရ န္တိ ဧတ္ထ ယော ပဉ္ဇရသလာကာနံ မဇ္ဈေ ဗုန္ဓေ ပုထုလော အဟိစ္ဆတ္တကသဒိသော အဂ္ဂေ သဆိဒ္ဒော ယတ္ထ ဒဏ္ဍန္တံ ပဝေသေတ္ွတ ဆတ္တံ ဂဏှန္တိ, ယော တ သယမေဝ ဒီဃတာယ ဂဟဏဒဏ္ဍော ဟောတိ, အယံ ဆတ္တဒဏ္ဍော နာမ, တဿ အပရိဂဠနတ္ထာယ ဆတ္တသလာကာနံ မူလပ္ပဒေသဒဏ္ဍဿ သမန္တတော ဒဋ္ဌဟပဉ္ဇရံ ကတ္ွတ သုတ္တေဟိ ဝိနန္ဓန္တိ, သော ပဒေသော ဆတ္တဒဏ္ဍကဟက သလာကပဉ္ဇရံ နာမ, တံ ဝိနန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယာ** တိ ဣမိနာ ထိရကရဏတ္ထမေဝ ဧကဝဏ္ဏသုတ္တေန ဝိနန္ဓိယမာနံ ယဒိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဟောတိ, န တတ္ထ ဒောသောတိ ဒဿေတိ။ **အာရဂ္ဂေနာ** တိ နိခါဒနမုခေန။ **ဒဏ္ဍဗုန္ဓေ** တိ ဒဏ္ဍမူလေ ကောဋိယံ။ **ဆတ္တမဏ္ဍလိက** န္တိ ဆတ္တပဉ္ဇရေ မဏ္ဍလာကာရေန ဗဒ္ဓဒဏ္ဍဝလယံ။ **ဥက္ကိရိတ္ွတ** တိ နိန္နံ, ဥန္နတံ တ ကတ္ွတ။

နာနာသုတ္တကေဟီ တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ။ ဣဒဉ္စ တထာ ကရောန္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဧကဝဏ္ဏသုတ္တကေနာပိ န ဝဋ္ဋတိယေဝ, “ပကတိသူစိကမ္မမေဝ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **ပဋ္ဋမုခေ** တိ ဒ္ွဝိန္နံ ပဋ္ဋာနံ သင်္ဃဋိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပရိယန္တေ** တိ စီဝရပရိယန္တေ, အနုဝါတံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဝေဏိ**န္တိ ဝရကသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **သင်္ခလိက** န္တိ ဒိဂုဏသင်္ခလိကာကာရေန သိဗ္ဗနံ, ဝေဏိံ တ သင်္ခလိကံ တ ကရောန္တီတိ ပကတေန သမ္ဗန္ဓော။ **အဂ္ဃိယံ** နာမ စေတိယသဏ္ဌာနံ, ယံ အဂ္ဃိယတ္ထမ္ဘောတိ ဝဒန္တိ။ **ဥက္ကိရန္တီ** တိ ဥဋ္ဌပေန္တိ။ **စတုကောဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဂဏ္ဌိကပာသကပဋ္ဋာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကောဏသုတ္တပိဠကာ** တိ ဂဏ္ဌိကပာသကပဋ္ဋာနံ ကောဏေဟိ ဗဟိ နိဂ္ဂတသုတ္တာနံ ပိဠကာကာရေန ဌပိတကောဋိယောတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တေ ပိဠကေ ဆိန္ဒိတ္ွတ ဒုဝိညေယျယာ ကာတဗ္ဗာတိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန “ကောဏသုတ္တာ စ ပိဠကာတိ ဒ္ွေဝယေတ”တိ ဝဒန္တိ, တေသံ မတေန ဂဏ္ဌိကပာသကပဋ္ဋာနံ ကောဏတော ကောဏေဟိ နီဟတသုတ္တာ ကောဏသုတ္တာ နာမ။ သမန္တတော ပန ပရိယန္တေန ကတာ စတုရဿသုတ္တာ ပိဠကာ နာမ။ တံ ဒုဝိဓမ္ပိ ကေစိ စီဝရတော ဝိသုံ ပညာယနတ္ထာယ ဝိကာရယုတ္တံ ကရောန္တိ, တံ နိသေဓာယ “ဒုဝိညေယျရူပာ ဝဋ္ဋန္တီ”တိ ဝုတ္တံ, န ပန သဗ္ဗထာ အစက္ခုဂောစရဘာဝေန သိဗ္ဗနတ္ထာယ တထာသိဗ္ဗနဿ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။ ယထာ ပကတိစီဝရတော ဝိကာရော န ပညာယတိ, ဧဝံ သိဗ္ဗိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ရဇနကမ္မတော ပုဗ္ဗေ ပညာယမာနောပိ ဝိသေသော စီဝရေ ရတ္တေ ဧကဝဏ္ဏတာယ န ပညာယတီတိ အာဟ “စီဝရေ ရတ္တေ”တိ။ **မဏိနာ**တိ နီလမဏိအာဒိမဋ္ဌပာသာဏေန, အံသဝဒ္ဓကကာယဗန္ဓနာဒိကံ ပန အစီဝရတ္တာ

သင္ခါဒီဟိ ဃံသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ကဏ္ဏသုတ္တက** န္တိ စီဝရသ္သ ဒီဃတော တိရိယဉ္စ သိဗ္ဗိတာနံ စတုန္နံ ကဏ္ဏာနံ ကောဏေသု စ နိက္ခန္တာနံ သုတ္တသီသာနမေတံ နာမံ, တံ ဆိန္ဒိတ္ဗတာဝ ဟာရပိတဗ္ဗံ, တေနာဟ ''ရဇိတကာလေ ဆိန္ဒိတဗ္ဗ''န္တိ။ ဘဂဝတာ အနုညာတံ ဓာရံ ကဏ္ဏသုတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, တံ ပန နာမေန သဒိသမ္ပိ ဣတော အညမေဝာတိ ဒဿေတုံ **ယံ ပနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **လဂ္ဂနတ္ထာယာ** တိ စီဝရရဇ္ဇုယံ စီဝရဗန္ဓနတ္ထာယ။ **ဂဏ္ဌိကေ** တိ ဒန္တာဒိမယေ။ **ပီဠကာ**တိ ဗိန္ဒုံ ဗိန္ဒုံ ကတွာ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပီဠကာ။

ထာလကေ တတိ တမ္ဗာဒိမယေ ပုဂ္ဂလိကေ တိဝိဓေပိ ကပ္ပိယထာလကေ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ မဏိဝဏ္ဏကရဏပယောဂေန ဝဋ္ဋတိ, တေလဝဏ္ဏကရဏတ္ထံ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **ပတ္တမဏ္ဍလေ** တိ တိပုသီသာဒိမယေ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တာနိ ပတ္တမဏ္ဍလာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ ရူပကာကိဏ္ဏာနိ ဘိတ္တိကမ္မကတာနီ''တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဝုတ္တတ္တာ ''ဘိတ္တိကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မကရဒန္တကံ ဆိန္ဒိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဝုတ္တတ္တာ ''မကရဒန္တကံ ပန ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ, ဣဒံ ပန ဟဋ္ဋိယာ လဒ္ဓမ္ပိ ဣမ ဟဋ္ဋိယာ မုတ္တတ္တာ ဟဋ္ဋိမုတ္တကနယေ ဝုတ္တံ။ ဧဝမညမ္ပိ ဤဒိသံ။

လေခာ န ဝဋ္ဋတီ တိ အာရဂ္ဂေန ဒိန္နလေခာဝ န ဝဋ္ဋတိ, ဇာတိဟိင်္ဂုလိကာဒိဝဏ္ဏေဟိ ကတလေခာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဆတ္တမုခဝဋ္ဋိယ**န္တိ ဓမကရဏဿ ဟတ္ထေန ဂဟဏဆတ္တာကာရဿ မုခဝဋ္ဋိယံ, ''ပရိဿာဝနစောဠဗန္ဓနဋ္ဌာနေ''တိ ကေစိ။

ဒေဠှဘာသီသ န္တိ ဥဒကသပ္ပသီသံ။ **အစ္ဆီနိ** တိ ကုဥ္စရစ္ဆိသဏ္ဌာနာနိ။ **ကေမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ကေရဇ္ဇုကံ ဒိဂုဏံ တိဂုဏံ ကတွာပိ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကေမေဝ ပန သတတရမ္ပိ သရီရံ ပရိက္ခိပိတွာ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွာ ကတံ ''ဗဟုရဇ္ဇုက''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ ''ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, တံ မုရဇသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မုရဇဉှိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကတံ, ဣဒံ ပန မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏသင်္ခါတံ ဟာမင္ဂသဏ္ဌာနဉ္စ ဒသာသု ဝဋ္ဋတိ ''ကာယဗန္ဓနဿ ဒသာ ဇီရန္တိ; အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏ''န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဝုတ္တတ္တာ။

ဝိဓေတိ ဒသာပရိယောသာနေ ထိရဘာဝတ္ထာယ ဒန္တဝိသာဏသုတ္တာဒီဟိ ကတ္တဗ္ဗေ ဝိဓေ။ **အဋ္ဌ မင်္ဂလာနိ** နာမ သင်္ခော စက္ကံ ပုဏ္ဏကုမ္ဘော ဂယာ သိရီဝစ္ဆော အင်္ကုသော ဓဇံ သောဝတ္ထိကန္တိ ဝဒန္တိ။ မစ္ဆယုဂဠဆတ္တနန္ဒိယာဝဋ္ဋာဒိဝသေနပိ ဝဒန္တိ။ **ပရိစ္ဆေဒလေခာမတ္တ**န္တိ ဒန္တာဒီဟိ ကတဝိဓဿ ဥဘောသု ကောဋီသု ကတပရိစ္ဆေဒရာဇိမတ္တံ။

''ဥဇုကမေဝ''တိ ဝုတ္တတ္တာ စတုရဿာဒိသဏ္ဌာနာပိ အဋ္ဌံသီ ဝဋ္ဋတိကာ န ဝဋ္ဋတိ။ **သီဟဠိကာယာ**တိ တသိအာဒိဘဏ္ဍနိက္ခိပနပသိဗ္ဗကေ။ **အာရကဏ္ဋကံ** နာမ ပောတ္ထကာဒိအဘိသင်္ခါရကတ္ထံ ကတဒီဃမုခသတ္ထကန္တိ ဝဒန္တိ။ ''ဘမကာရာနံ အရအာဒိလိခနသတ္ထက''န္တိ ကေစိ။ **ဝဋ္ဋမဏိက** န္တိ ဝဋ္ဋံ ကတွာ ဥဋ္ဌပေတဗ္ဗံ ပုပ္ဖုဠကံ။ **အည**န္တိ ဣမိနာ ပိဠကာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပိပ္ဖလိကေ** တိ ယံ ကိဉ္စိ ဆေဒနကေ ခုဒ္ဒကသတ္ထေ။ **ဝလိတက**န္တိ နခစ္ဆေဒနကာလေ ဒဠှဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဝလီဟိ ယုတ္တမေဝ ကရောန္တိ။ **တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ ယံ အညမ္ပိ ဝိကာရံ ဒဠှီကမ္မာဒိအတ္ထာယ ကရောန္တိ, န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယ, တံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ, တေန စ ကတ္တရဒဏ္ဍကောဋိယံ အညမညမ္ပိ ဃဋ္ဋနေန သဒ္ဒနိစ္ဆရဏတ္ထာယ ကတံ အယောဝလယာဒိကံ သံယုတ္တမ္ပိ ကပ္ပိယတော ဥပပန္နံ ဟောတိ။ **မဏ္ဍလ**န္တိ ဥတ္တရာရဏိယာ ပဝေသနတ္ထံ အာတဋ္ဋမဏ္ဍလံ ဟောတိ။ ဥဇုကမေဝ ဗန္ဓိတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော, ဥဘောသု တ ပဿေသု ဧကပဿေ တတိ ဝစနသေသော။ တသိဒဏ္ဍဿ ဥဘောသု ပဿေသု ဒဏ္ဍကောဋီနံ အစလနတ္ထံ ဗန္ဓိတုန္တိ အတ္ထော။

အာမဏ္ဍသာရကေ တိ အာမလကဖလာနိ ပိသိတွာ တေန ကက္ကေန ကတတေလဘာဇနေ။ တတ္ထ ကိရ ပက္ခိတ္တံ တေလံ သီတလံ ဟောတိ။ **ဘူမတ္ထရဏေ** တိ ကဋသာရာဒိမယေ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ အတ္ထရိတဗ္ဗအတ္ထရဏေ။ **ဟနီယဃဋ္ဋေ**တိ သဗ္ဗံ ဘာဇနဝိကတိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သဗ္ဗံ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယထာဝုတ္တေသု မဉ္စာဒီသု ဣတ္ထိပုရိသရူပမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ တေလဘာဇနေသုယေဝ ဣတ္ထိပုရိသရူပာနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ, တေလဘာဇနေန သဟ အဂဏေ တွာ ဝိသုံ မဉ္စာဒီနံ ဂဟိတတ္တာ စာတိ ဝဒန္တိ, ကိဉ္စာပိ ဝဒန္တိ, ဧတေသံ ပန မဉ္စာဒီနံ ဟတ္ထေန အာမသိတဗ္ဗဘာဏ္

ဍုတ္တာ ဣတ္ထိရူပမေဝေတ္ထ န ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အညေသန္တိ** သီမသာမိကာနံ။ **ရာဇဝလ္လဘေဟီ** တိ လဇ္ဇိပေ
သလာဒီနံ ဥပဟေသထာဒိအန္တရာယကရာ အလဇ္ဇိနော ဘိန္နလဒ္ဓိကာ စ ဘိက္ခူ အဓိပ္ပေတာ တေဟိ သဟ ဥပဟေသထာ
ဒိကရဏာယောက, တေနေဝ "သီမာယာ"တိ ဝုတ္တံ။ **တေသံ လဇ္ဇီပရိသာ**တိ တေသံ သီမာသာမိကာနံ အနုဗလံ အတုံ သမ
တ္တာ လဇ္ဇီပရိသာ။ **ဘိက္ခူဟိ ကတ** န္တိ ယံ အလဇ္ဇိနံ သေနာသနဘေဒနာဒိကံ လဇ္ဇီဘိက္ခူဟိ ကတံ, သဗ္ဗဥ္စေတံ သုကတ
မေဝ အလဇ္ဇိနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ပဝတ္တိတဗ္ဗတော။

၈၈. အဝဏ္ဏာယန္တီ တိ နီစတော စိန္တေန္တီ။ **ဥဏ္ဏာယန္တော** တိ ဘိက္ခူနော ထေယ္ယကမ္မနိန္ဒနန္တော "ကထ
ဥဟိ နာမ အဒိန္နံ အာဒိယိဿတီ"တိ, န ပန အရု-သဒ္ဒဝိသေသနတ္တော တဿ ဗဟုဝစနတ္တာ။ **ဝစနဘေဒေ**တိ ဧကဝ
စနဗဟုဝစနာနံ ဘေဒေ။ **သဗ္ဗာဝန္တ** န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီအာဒိသဗ္ဗာဝယဝဝန္တံ။ **ဗိမ္ဗိသာရောတိ တဿ နာမ** န္တိ တေ့
ထ **ဗိမ္ဗီ** တိ သုဝဏ္ဏံ။ တသ္မာ သာရသုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏတာယ "ဗိမ္ဗိသာရော"တိ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟေရာဏသတ္
ထာနုရူပံ ဥပ္ပာဒိတော ဝိသတိမာသပ္ပမာဏဥတ္တမသုဝဏ္ဏဂ္ဃနကော လက္ခဏသမ္ပန္နော **နီလကဟာပဏော**တိ ဝေဒိ
တဗ္ဗော။ ရုဒ္ဒဒာမေန နာမ ကေနစိ ဥပ္ပာဒိတော **ရုဒ္ဒဒာမကော** ။ သော ကိရ နီလကဟာပဏဿ တိဘာဂံ အဂ္ဃတိ။ ယ
သ္မိံ ပန ဒေသေ နီလကဟာပဏာ န သန္တိ, တတ္ထာပိ ကာဠကဝိရဟိတဿ နိဒ္ဒန္တသုဝဏ္ဏဿ ပဉ္စမာသဂ္ဃနကေ
န ဘဏ္ဍေန ဟာဒပရိစ္ဆေဒော ကာတဗ္ဗော။ **တေနာ**တိ နီလကဟာပဏဿ စတုတ္ထဘာဂဘူတေန။ **ဟာရာဇိကဝတ္ထုမ္ပိဟိ
တ**တိအာဒိ ဟာရာဇိကာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ ပညတ္တဘာဝေန ဝုတ္တံ, သင္ဃာဒိသေသာဒီသု ပန ဣတရာပတ္တီသုပိ တဗ္ဗတ္
ထူသု စ နာနတ္တံ နတ္ထေဝ, ကေဝလံ ကေစိ သဗ္ဗာကာရေန ပညပေန္တိ, ကေစိ ဧကဒေသေနာတိ တ္တကမေဝ ဝိသေ
သော။ န ဟိ ကအာစိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ ယထာပရာဓံ အတိက္ကမ္မ ဦနမဓိကံ တ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တိ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၉၂. ပုနပိ "အာဂန္တုကာမာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ စ သဗ္ဗထာ မနုဿေဟိ အနိဝုတ္ထပုဗ္ဗေ အဘိနဝမာပိတေ, "ပုန န ပ
ဝိသိဿာမာ"တိ နိရာလယေဟိ ပရိစ္စတ္တေ စ ကမေ ကမတေဟာရာဘာတ ကမပ္ပဝေသနာပုစ္ဆနာဒိကိစ္စံ နတ္ထီတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အရညပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထ** န္တိ ကမကမူပစာရေသု ဒဿိတေသု တဒညံ အရညန္တိ အရညပရိစ္ဆေဒော
သက္ကာ ဉာတုန္တိ ဝုတ္တံ။ **မာတိကာယံ** ပန ကမဂ္ဂဟဏေနေဝ ကမူပစာရောပိ ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣန္ဒခီလေ** တိ
ဥမ္မာရေ၊ **အရညသင္ခေပံ ဂစ္ဆတိ** တထာ **အဘိဓမ္မေ** ဝုတ္တတ္တာ။ အသတိပိ ဣန္ဒခီလေ ဣန္ဒခီလဋ္ဌာနိယတ္တာ
"ဝေမဇ္ဈမေဝ ဣန္ဒခီလောတိ ဝုစ္စတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ဒ္ဒတရဗာဟာပိ နတ္ထိ, တတ္ထ ဟကာရဝေမဇ္ဈမေဝ ဣန္ဒ
ခီလောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **လုဋ္ဌိတ္တတ**တိ ပဝဋ္ဋိတ္တတ။

မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သုပ္ပဟတော တ တိအာဒိ မာတုကမဿ ကာကုဍ္ဍာပနဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဗလဒဿ္
သနဝသေန "မာတုကမော ဘာဇနဓောဝနဥဒကံ ဆဍ္ဍေတီ"တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂) ဥပရိ ဝုစ္စမာနတ္တာ, တေနေဝ "လေ
ဍ္ဍုပာတော"တိ အဝတ္တ္တ **သုပ္ပဟတော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ မဟာပစ္စရိယဉ္စ** ဃရူပစာရောဝ ကမော
တိ အဓိပ္ပာယေန "ဃရူပစာရေ ဋ္ဌိတဿ လေဍ္ဍုပာတော ကမူပစာရော"တိ ဝုတ္တံ။ **ကတပရိက္ခေပေ** တိ ဣမိနာ ပရိ
က္ခေပတော ဗဟိ ဥပစာရော န ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ သုပ္ပမုသလပာတောပိ အပရိက္ခိတ္တဂေဟဿေဝ, သော
စ ယတော ပဟောတိ, တတ္ထေဝ ဂဟေတဗ္ဗော, အပ္ပဟောနဋ္ဌာနေ ပန ဝိဇ္ဇမာနဋ္ဌာနမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဿ ပန ဃ
ရဿ သမန္တတော ဟကာရာဒီဟိ ပရိက္ခေပေ ကတော ဟောတိ, တတ္ထ သောဝ ပရိက္ခေပေ ဃရူပစာရောတိ ဂဟေ
တဗ္ဗံ။

ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနာ တိ ပရိက္ခိတ္တကမေ ဝုတ္တနယေန။ **သင္ကရီယတီ** တိ မိဿီယတိ။ ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေ
သနေ "ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿ။ အပရိက္ခိတ္တဿ္
သ ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"တိ (ဟာစိ. ၅၁၃) ဝုတ္တတ္တာ ကမကမူပစာရာ
နံ အသင္ကရတာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ အာဟ **အသင္ကရတော စာ** တိအာဒိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ **ဟာဠိယံ** "အပရိက္ခိတ္တဿ
ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တဿာတိ ဣဒံ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န တတော ပရံ ကေလေဍ္ဍုပာတ
ပရိစ္ဆိန္နံ ဥပစာရံ ။ တသ္မာ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနသင္ခာတံ ကမံ ဩက္ကမန္တဿေဝ အာပတ္တိ, န ဥပစာရ"န္တိ ဝဒ
န္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ "ဃရူပစာရေ ဋ္ဌိတဿ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတဗ္ဘန္တရံ ကမော နာမ။ တတော အ

ညဿ လေဍ္ဍုပါတဿ အဗ္ဘန္တရံ ဂါမူပစာရော နာမာ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂) ဣစ္စေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ။ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယဉ္ဟိ အပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ ဥပစာရော အဒိန္နာဒါနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၅၁၂) အယမေဝ နယော အတိဒိသိတော။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ “ယွာယံ အပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ ဥပစာရော ဒဿိတော, တဿ ဝသေန ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနာဒီသု အာပတ္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿ, အပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ ဃရူပစာရတော ပဋ္ဌာယ ဒုတိယလေဍ္ဍုပါတသင်္ခါတံ ဂါမူပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနာပတ္တိ ဟောတိ, **မာတိကာယဉ္စ** ဝိကာလေ ဂါမံ ပဝိသေယျာတိ ဂါမဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂါမူပစာရောပိ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနာဒီသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဃရဃရူပစာရာဒီသု ဌိတာနံ ဥပ္ပန္နလာဘဘာဇနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာတိ ဣန္ဒခီလတော ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတံ ယံ ဌာနံ သဗ္ဗမေတံ အရညန္တိ ယောဇနာ။ **အာစရိယဓနု** နာမ ပကတိဟတ္ထေန နဝဝိဒတ္ထိပမာဏံ, ဇိယာယ ပန အာရောပိတာယ သတ္တဋ္ဌဝိဒတ္ထိမတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။

ကပ္ပိယန္တိ အနုရူပဝသေန ဝုတ္တံ အကပ္ပိယဿာပိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဿ ပရိဘောဂေ ပါစိတ္တိယတ္တာ။ ပရိစ္စာဂါဒိမှိ အကတေ “ဣဒံ မယှံ သန္တက”န္တိ ဝတ္ထုသာမိနာ အဝိဒိတမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟိတမေဝ ဗာလုမ္မတ္တာဒီနံ သန္တကံ ဝိယ, တာဒိသံ အဝဟရန္တောပိ ဉာတကာဒီဟိ ပစ္ဆာ ဉတွာ ဝတ္ထုသာမိနာ စ အနုဗန္ဓိတဗ္ဗတော ပါရာဇိကောဝ ဟောတိ။ ယဿ ဝသေန ပုရိသော ထေနော ဟောတိ, တံ ထေယျန္တိ အာဟ “အဝဟရဏစိတ္တဿေတံ အဓိဝစန”န္တိ။ **ပပဉ္စသင်္ခါ**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသာ။ **ဧကော စိတ္တကောဋ္ဌာသော**တိ ဌာနာစာဝနပယောဂသမုဋ္ဌာပကော ဧကော စိတ္တကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော။

အဘိယောဂဝသေနာတိ အဍ္ဍကရဏဝသေန။ **သဝိညာဏကေနေဝါ**တိ ဣဒံ သဝိညာဏကာနညေဝ အာဝေဏိကဝိနိစ္ဆယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပါဏော အပဒန္တိအာဒီသု ဟိ “ပဒသာ နေဿာမီ”တိ ပဌမံ ပါဒံ သင်္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိအာဒိနာ **ပါဠိယံ** (ပါရာ. ၁၁၁), ဘိက္ခု အဿံ ဒိသွာ သုခဒုက္ခံ ပုစ္ဆိတွာ ဝါ အပုစ္ဆိတွာ ဝါ “ဂစ္ဆ, ပလာယိတွာ သုခံ ဇီဝါ”တိ ဝဒတိ, သော စေ ပလာယတိ, ဒုတိယပဒဝါရေ ပါရာဇိကန္တိအာဒိနာ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၄) **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** ယော သဝိညာဏကာနညေဝ အာဝေဏိကော ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, သော အာရာမာဒိအဝိညာဏကေသု န လဗ္ဘတီတိ တာဒိသံ သန္ဓာယ “သဝိညာဏကေနေဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ ယော ပန ဝိနိစ္ဆယော အာရာမာဒိအဝိညာဏကေသု လဗ္ဘတိ, သော ယသ္မာ သဝိညာဏကေသု အလဗ္ဘနကော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ “နာနာဘဏ္ဍဝသေန သဝိညာဏကာဝိညာဏကမိဿကေနာ”တိ။ သဝိညာဏကေန စ အဝိညာဏကေန စာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ စေတ္ထ အဝိညာဏကေနေဝ အာဒိယနာဒီနိ ဆပိ ပဒါနိ န သက္ကာ ယောဇေတုံ ဣရိယာပထဝိကောပနဿ သဝိညာဏကဝသေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗတော, တသ္မာ “အဝိညာဏကေနေဝါ”တိ တတိယံ ပကာရံ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အာရာမန္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ အသာဒိသဝိညာဏကဿာပိ ဣဓ သင်္ဂဟေတဗ္ဗတော, နာနာဘဏ္ဍဝသေန ဟေတ္ထ ယောဇနာ ဒဿိယတိ။ **ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာန**န္တိ ပရိကပ္ပိတောကာသံ။ **သုင်္ကဃာတ**န္တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေဟိ သတ္ထိကေဟိ အတ္တနာ နီယမာနဘဏ္ဍတော ရညော ဒါတဗ္ဗဘာဂေ သုင်္ကော နာမ, သော ဧတ္ထ ဟညတိ အဒတွာ ဂစ္ဆန္တေဟိ အဝဟရီယတိ, တံ ဝါ ဟန္တိ ဧတ္ထ ရာဇပုရိသာ အဒဒန္တာနံ သန္တကံ ဗလက္ကာရေနာတိ သုင်္ကဃာတော, “ဧတ္ထ ပဝိဋ္ဌေဟိ သုင်္ကော ဒါတဗ္ဗော”တိ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒိသညာဏေန နိယမိတပ္ပဒေသဿေတံ အဓိဝစနံ။

ပဉ္စဝီသတိအဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

ကတ္ထစိတိ ဧကိဿာ အဋ္ဌကထာယံ။ **ဧကံ ပဉ္စကံ ဒဿိတ**န္တိ “ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတိ, ပရပရိဂ္ဂဟိတသညီ စ, ဂရုကော စ ဟောတိ ပရိက္ခာရော ပဉ္စမာသကော ဝါ အတိရေကပဉ္စမာသကော ဝါ, ထေယျစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဌာနာ စာဝေတီ”တိ (ပါရာ. ၁၂၂) ဝုတ္တပဉ္စအဝဟာရင်္ဂါနိ ဧကံ ပဉ္စကန္တိ ဒဿိတံ။ **ဒွေဝ ပဉ္စကာနိ ဒဿိတာနီ**တိ “ဆဟိ အာကာရေဟိ အဒိန္နံ အာဒိယန္တဿ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ န စ သကသညီ, န စ ဝိဿာသဂ္ဂါဟီ,

န စ တာဝကာလိကံ, ဂရုကော စ ဟောတိ ပရိက္ခာရော ပဉ္စမာသကော ဝါ အတိရေကပဉ္စမာသကော ဝါ, ထေယျစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ”တိ (ပါရာ. ၁၂၅) ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဆသု ပဒေသု ဧကံ အပနေတွာ သေသာနိ ပဉ္စ ပဒါနိ ဧကံ ပဉ္စကံ ကတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပဉ္စကဉ္စ ဂဟေတွာ ဒွေ ပဉ္စကာနိ ဒဿိတာနိ။ **ဧတ္ထ ပနာ**တိ ပဉ္စဟာကာရေဟီတိအာဒီသု။ **သဗ္ဗေဟိပိ ပဒေဟီ** တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတီတိအာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ။

ပဉ္စန္နံ အဝဟာရာနံ သမူဟော **ပဉ္စကံ**။ သကော ဟတ္ထော သဟတ္ထော, တေန နိဗ္ဗတ္တော, တဿ ဝါ သမ္ဗန္ဓီတိ သာဟတ္ထိကော, အဝဟာရော။ သာဟတ္ထိကာဒိ ပဉ္စကံ **သာဟတ္ထိကပဉ္စက** န္တိအာဒိပဒဝသေန နာမလာဘော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **တတိယပဉ္စမေသု ပဉ္စကေသူ**တိ သာဟတ္ထိကပဉ္စကထေယျာဝဟာရပဉ္စကေသု။ **လဗ္ဘမာနပဒဝသေနာ**တိ သာဟတ္ထိကပဉ္စကေ လဗ္ဘမာနဿ နိဿဂ္ဂိယာဝဟာရပဒဿ ဝသေန, ထေယျာဝဟာရပဉ္စကေ လဗ္ဘမာနဿ ပရိကပ္ပါဝဟာရပဒဿ စ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

နိဿဂ္ဂိယော နာမ။ပေ။ ပါရာဇိကဿာ တိ ဣမိနာ ဗဟိသုင်္ကဃာတပါတနံ နိဿဂ္ဂိယပယောဂေတိ ဒဿေတိ။ “ဟတ္ထေ ဘာရံ ထေယျစိတ္တော ဘူမိယံ နိက္ခိပတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ”တိ (ပါရာ. ၁၀၁) ဝုတ္တတ္တာ ပန သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတပရဘဏ္ဍဿ ထေယျစိတ္တေန ဂုမ္ဗာဒိပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ခိပနမ္ပိ ဣမသ္မိံ နိဿဂ္ဂိယပယောဂေ သင်္ဂယှတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိရိယာသိဒ္ဓိတော ပုရေတရမေဝ ပါရာဇိကာပတ္တိသင်္ခါတံ အတ္ထံ သာဓေတီတိ **အတ္ထသာဓကော** ။ အထ ဝါ အတ္တနော ဝတ္တမာနက္ခဏေ အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကိရိယာသိဒ္ဓိသင်္ခါတံ အတ္ထံ အဝဿံ အာပတ္တိံ သာဓေတီတိပိ **အတ္ထသာဓကော။ အသုကံ နာမ ဘဏ္ဍံ ယဒါ သက္ကောသီ** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ ပရဿ တေလကုမ္ဘိယာ ဥပါဟနာဒီနံ နိက္ခေပပယောဂဿာပိ အတ္ထသာဓကတ္တာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** –

> **“အတ္ထသာဓကော** နာမ ‘အသုကဿ ဘဏ္ဍံ ယဒါ သက္ကောသိ, တဒါ တံ အဝဟရာ’တိ အဉ္ဉံ အာဏာပေတိ။ တတ္ထ သစေ ပရော အနန္တရာယိကော ဟုတွာ တံ အဝဟရတိ, အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကံ။ ပရဿ ဝါ ပန တေလကုမ္ဘိယာ ပါဒဂ္ဃနကတေလံ အဝဿံ ပိဝနကာနိ ဥပါဟနာဒီနိ ပက္ခိပတိ, ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေယေဝ ပါရာဇိက”န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ)။

ဣမဿ အတ္ထသာဓကဿ အာဏတ္တိယာ စ ကော ဝိသေသောတိ? တင်္ခဏညေဝ ဂဟဏေ နိယုဉ္ဇနံ **အာဏတ္တိကပယောဂေ,** ကာလန္တရေန ဂဟဏတ္ထံ နိယောဂေ **အတ္ထသာဓကော** တိ အယံ နေသံ ဝိသေသော။ တေနေဝါဟ “အသုကံ နာမ ဘဏ္ဍံ ယဒါ သက္ကောသီ”တိအာဒိ။ **ဓုရနိက္ခေပေ ပန ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, အာရာမာဘိယုဉ္ဇနာဒီသုပိ တာဝကာလိကဘဏ္ဍဒေယျာနံ အဒါနေပိ ဧသေဝ နယော။ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏပ္ပယောဂတော အာဏတ္တိယာ ပုဗ္ဗတ္တာ အာဟ “အာဏတ္တိဝသေန ပုဗ္ဗပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ။ ပယောဂေန သဟ ဝတ္တမာနော အဝဟာရော သဟပယောဂေတိ အာဟ “ဌာနာစာဝနဝသေနာ”တိ, ဣဒဉ္စ နိဒဿနမတ္တံ ခီလသင်္ကမနာဒီသုပိ အသတိ ဌာနာစာဝနေ သဟပယောဂတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ဌာနာစာဝနဝသေန ခီလာဒီနိ သင်္ကာမေတွာ ခေတ္တာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန စ **သဟပယောဂေ** ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ)။

တုလယိတွာတိ ဥပပရိက္ခိတွာ။ **သာမီစီ**တိ ဝတ္တံ။ သကသညာယ အဒေန္တဿ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ **သမ္မဒ္ဒော** တိ နိဝိဒ္ဓတာသင်္ခါဘော။ **ဘဂ္ဂေ ဇနကာယေ** တိ အပဂတေ ဇနသမူဟေ။ **အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ဧတဿေဝ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ**တိ ဣဒံ ဥဘိန္နမ္ပိ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဝဟာရကဿ ဟိ “မယာ သဟတ္ထေန န ဒိန္နံ, ဘဏ္ဍဒေယျံ တေ”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဣတရဿ စ “မယာ ပဌမံ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ပစ္ဆာ အဒိန္နံ ဂဟိတ”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ။

သမဂ္ဃ န္တိ အပ္ပဂ္ဃံ။ **အရုအတ္ထံ ဖရတီ** တိ အရူပိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ သာဓေတိ။ ကေဒိဝသံ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနာဒိနာ ယာ အယံ အဂ္ဃဟာနိ ဝုတ္တာ, သာ သဗ္ဗာ ဘဏ္ဍသာမိနာ ကိဏိတွာ ဂဟိတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗံ ပ

နေတံ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟသာဏာဥ္စ သက္ခရဥ္စ **ဟသာဏာသက္ခရံ** ။

အက္ခဒဿာ တိ ဧတ္ထ အက္ခ-သဒ္ဒေန ကိရ ဝိနိစ္ဆယသာလာ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ နိသီဒိတ္ဝာ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ နိရူပယ န္တီတိ "အက္ခဒဿာ"တိ ဝုစ္စန္တိ ဓမ္မဝိနိစ္ဆနကာ။ ဟနနံ နာမ ဟတ္ထပါဒါဒီဟိ ပေါထနဉ္စေဝ ဟတ္ထနာသာဒိစ္ ဆေဒနဥ္စ ဟောတီတိ အာဟ "ဟနေယျုန္တိ ပေါထေယျုဉ္စေဝ ဆိန္ဒေယျုဉ္စာ"တိ။

ပဒဘာဇနီယဥ္စ "ဟနေ္တယ န တ ဟဒေန တ ကသာယ တ ဝေတ္တေန တ အမုဒဏ္ဍကေန တ ဆဇ္ဇာယ တ ဟနေ ယျု"န္တိ (ဟရာ. ၉၂) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အမုဒဏ္ဍကေနာ** တိ ဒ္ဝိဟတ္ထပ္ပမာဏေန ရဿမုဂ္ဂရေန, ဝေဠုပေသိ ကာယ တ။ **ဆေဇ္ဇာယ တ** တိ ဟတ္ထာဒီနံ ဆေဒနေန။ ဆိန္နန္တိ တောယ ဟတ္ထဟာဒိနီတိ ဆေဇ္ဇာ, သတ္ထံ, တေန သတ္ထေနာတိပိ အတ္ထော။ **နီဟရေယျု** န္တိ ရဋ္ဌတော နီဟရေယျုံ။ "စောရောသိ။ပေ။ ထေနောသီ"တိ ဧတ္ထ ပရိ ဘာသေယျုန္တိ ပဒံ အဇ္ဈာဟရိတ္ဝာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အာဟ "စောရောသိ။ပေ။ ပရိဘာသေယျု"န္တိ။ ယံ တံ ဘဏ္ဍံ ဒဿိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၉၃. ယတ္ထ ယတ္ထ ဌိတ န္တိ ဘူမိယာဒီသု ယတ္ထ ယတ္ထ ဌိတံ။ **ယထာ ယထာ အာဒါနံ ဂစ္ဆတီ** တိ ယေန ယေန အာကာရေန ဂဟဏံ ဥပဂစ္ဆတိ။

ဘူမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၄. တစာယ တစာယာတိ ဧကေကတ္ထဒီပိကာယ တစာယ တစာယ။ **ဥပလဒ္ဓော** တိ ဉာတော။ **ဟဋ္ဌိယံ** သေသ အဋ္ဌကထာသု စ ကုအာလံ တ ပိဋ္ဌကံ တတိ ဣဒမေဝ ဒ္ဝယံ ဝတ္ဝာ တသိဖရသူနံ အဝုတ္တတ္တာ တေသမ္ပိ သင်္ခေပဋ္ဌက ထာဒီသု အာဂတဘာဝံ ဒဿေတုံ **သင်္ခေပဋ္ဌကထာယ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ထေယျစိတ္တေန ကတတ္တာ "ဒုက္ကဋ္ဌေ ဟိ သဒ္ဓိံ ဟာစိတ္တိယာနီ"တိ ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌဝိခံ ဟေတ န္တိအာဒီသု ဧတံ ဒုက္ကဋံ နာမ ထေရေဟိ ဓမ္မသင်္ဂဟကေဟိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သမောဓာနေတ္ဝာ အဋ္ဌဝိခန္တိ ဒဿိတန္တိ ယောဇနာ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဒုက္ကဋာနံ ဣမေသုယေဝ အဋ္ဌသု သင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝတော ပန ဣတရေဟိ သတ္တဟိ ဒုက္ကဋ္ဌေဟိ ဝိနိမုတ္တံ ဝိနယဒုက္ကဋ္ဌေယေဝ သင်္ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဒသဝိခံ ရတန** န္တိ "မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခေါ သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လ"န္တိ ဧဝမာဂတံ ဒသဝိခံ ရတနံ။

> "မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော စ သင်္ခေါ၊
> သိလာ ပဝါဠံ ရဇတဥ္စ ဟေမံ။
> လောဟိတကဥ္စ မသာရဂလ္လံ၊
> ဒသေတေ ဓီရော ရတနာနိ ဇညာ"တိ။ –

ဟိ ဝုတ္တံ။ **သတ္တဝိခံ ဓည** န္တိ သာလိ ဝီဟိ ယတေ ကင်္ဂု ကုဒ္ရူသံ ဝရကော ဂောဓုမောတိ ဣမံ သတ္တဝိခံ ဓညံ။ **အာဝုဓ ဘဏ္ဍာဒိန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တုရိယဘဏ္ဍက္ကတ္တိရူပါဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ အနာမသိတဗ္ဗေ ဝတ္ထုမ္ဟိ ဒုက္ကဋံ **အနာမာသဒုက္ကဋံ။ ဒုရူပစိဏ္ဏဒုက္ကဋ္ဌ**န္တိ "အကတ္တဗ္ဗ"န္တိ တရိတဿ ကတတ္တာ ဒုဋ္ဌု ဥပစိဏ္ဏံ စရိတန္တိ ဒုရူပစိ ဏ္ဏံ, တသ္မိံ ဒုက္ကဋံ ဒုရူပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ။ ဝိနယေ ပညတ္တံ အဝသေသံ ဒုက္ကဋံ **ဝိနယဒုက္ကဋံ။ ကောဒသ သမနုဘာ သနာ** နာမ ဘိက္ခုပာတိမောက္ခေ စတ္တာရော ယာဝတတိယကာ သင်္ဃာဒိသေသာ အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒန္တိ ပဥ္စ, ဘိက္ခုနီပာ တိမောက္ခေ ဧကံ ယာဝတတိယကပာရာဇိကံ စတ္တာရော သင်္ဃာဒိသေသာ စဏ္ဍကာဠီသိက္ခာပဒန္တိ ဆ။

သဟပယောဂတော ပဋ္ဌာယ စေတ္ထ ပုရိမပုရိမာ အာပတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ အာဟ **အထ ခုရနိက္ခေပံ အကတ္ဝာတ**တိအာဒိ။ "ခုရနိက္ခေပံ အကတ္ဝာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ခုရနိက္ခေပံ ကတ္ဝာ ပုန ခဏန္တဿ ပုရိမာပတ္တိ ယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ ဝဒန္တိ။ "ဆေဒနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဒေသေတ္ဝာ မုစ္စတီ"တိ ဝတ္ဝာ ပုဗ္ဗပယောဂေ အာပတ္ တီနံ ဒေသေတဗ္ဗတာယ အဝုတ္တတ္တာ သဟပယောဂေ ပတ္တေ ပုဗ္ဗပယောဂေ အာပတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပရဒ္ဓံ ဝိရဒ္ဓံ ခလိတန္တိ သဗ္ဗမေတံ **ယဉ္စ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဿ ဒုက္ကဋဿ ပရိယာယဝစနံ, **ယံ မ**
နုဿော ကရေတိအာဒိ ပနေတ္ထ ဩပမ္မနိဒဿနံ။ **သံယောဂဘာဝေ**တိ ဒ္ဝိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တေန ရဿတ္
တဿာပိ နိမိတ္တံ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကေဿ မူလေ**တိ ကေဿ သန္တိကေ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ အာမသနေ ဒုက္
ကဋံ, ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဝိသုံ ဝိသုံ အာမသနဖန္ဒာပနပယောဂံ ကရောန္တဿေဝ ဟောတိ, ဧကပယောဂေန ဂ
ဏှန္တဿ ပန ဥဒ္ဓါရေ ပါရာဇိကမေဝ, န ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာနီတိ ဝဒန္တိ, ဧကပယောဂေန ဂဏှန္တဿာပိ
အာမသနဖန္ဒာပနာနမ္ပိ လဗ္ဘမာနတ္တာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ သက္ကာ အနာမသိတွာ အဖန္ဒာပေတွာ စ ကိဉ္စိ
ဂဟေတုံ။ “ဧကမေဝ ဒေသေတွာ မုစ္စတီ”တိ ပံသုခဏနာဒိသမာနပယောဂေပိ ပုရိမာ အာပတ္တိ ဥတ္တရမုတ္တရံ အာပတ္တိံ
ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ သညာယ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ, **ဣတရဋ္ဌကထာသု** ပန ခဏနပယောဂဘေဒေပိ ပ
ယောဂေ ပယောဂေ အာပန္နာ အာပတ္တိယော ဥတ္တရမုတ္တရံ ပတွာ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ အညမညံ သဒိသတ္တာ ဝိယူဟ
နံ ပတွာ တာ သဗ္ဗာပိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ ဝိသဒိသပယောဂတ္တာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဓာနံ ဝုတ္
တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ဟိ အဝဟာရကဿ အာသန္နံ ဩရိမန္တံ ပရာမသတိ။

တတ္ထေဝတိ မုခဝဋ္ဋိယမေဝ။ **ဗုန္ဒေနာ**တိ ကုမ္ဘိယာ ဟေဋ္ဌိမတလေန။ ဧကဋ္ဌာနေ ဌိတာယ ကုမ္ဘိယာ ဌာနာ
စာဝနံ ဆဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဧကဋ္ဌာနေ**တိ စ သင်္ခလိကဗဒ္ဓဘာဝေန ဧကသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတော
ကာသဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ **ခာဏုကံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနာ စာဝေတီ**တိ ခာဏုကံ အတ္တနော ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနတော
ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဌာနာ စာဝေတိ။ **ဆိန္နမတ္တေ ပါရာဇိက**န္တိ အဝဿံ စေ ပတတိ, ဆိန္နမတ္တေ ပါရာဇိကံ။ **ပရိစ္
ဆေဒေ**တိ ပဉ္စမာသကာဒိဂရုဘာဝပရိစ္ဆေဒေ။ **အပဗ္ယူဟန္တော**တိ ဌိတဋ္ဌာနတော အပနယနဝသေန ဝိယူဟန္တော
ရာသိံ ကရောန္တော။ **ဧဝံ ကတွာ**တိ ဘာဇနမုခဝဋ္ဋိယာ ကုမ္ဘိဂတေန ဘာဇနဂတဿ ဧကာဗဒ္ဓဘာဝံ ဝိယောဇေတွာ
တိ အတ္ထော။ **ဥပနုကုမ္ဘိယ**န္တိ ဥပနုပုဏ္ဏာယ ကုမ္ဘိယာ။ **ဝိနယဓမ္မတာ**တိ အဓိကကာရဏာလာဘေ ဝိနယဝိနိစ္ဆ
ယဓမ္မတာတိ အဓိပ္ပာယော။ န ကေဝလဉ္စေတ္ထ ဂရုကတာဝ, သုတ္တာနုဂမနမ္ပိ အတ္ထီတိ ဒဿေန္တော **အပိစာ**တိ
အာဒိမာဟ။ **ကဏ္ဌေန ပန ပရိစ္ဆိန္နကာလေ**တိ မုခဂတံ အဇ္ဈောဟဋကာလေတိ အတ္ထော။ အဇ္ဈောဟရဏမေဝ ဟော
တ္ထ ပရိစ္ဆိန္ဒနံ, န ကဏ္ဌပိဒဟနံ။ **စိက္ကန**န္တိ ထဒ္ဓံ, ဗဟလံ ဃနန္တိ အတ္ထော။

**ယောပိ ထေယျစိတ္တေန ပရဿ ကုမ္ဘိယာ ပါဒဂ္ဃနကံ သပ္ပိံ ဝါ တေလံ ဝါ အဝဿံ ပိဝနကံ ယံ ကိဉ္စိ ဒု
ကူလသာဋကံ ဝါ စမ္မခဏ္ဍာဒီနံ ဝါ အညတရံ ပက္ခိပတိ, ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိက**န္တိ ဧတ္ထ အဝဟာ
ရော ဝီမံသိတဗ္ဗော။ ယဒိ စ ဒုကူလာဒီသု သပ္ပိတေလာနံ ပဝိသနံ သန္ဓာယ ပါရာဇိကံ ဘဝေယျ, တတ္ထ ပဝိဋ္ဌတေလာ
ဒိနော ကုမ္ဘိဂတေန ဧကာဗဒ္ဓတာယ န တာဝ အဝဟာရော ဘာဇနန္တရံ ပဝေသေတွာ ဂဟဏကာလေ ဝိယ။ တထာ ဟိ
ဝုတ္တံ – “ဘာဇနံ ပန နိမုဇ္ဇာပေတွာ ဂဏှန္တဿ ယာဝ ဧကာဗဒ္ဓံ ဟောတိ, တာဝ ရက္ခတီ”တိအာဒိ။ အထ တေ
လာဒိဝိနာသေန ပါရာဇိကံ ဘဝေယျ, တဒာပိ ထိဏဇ္ဈာပနာဒီသု ဝိယ အဝဟာရော နတ္ထိ, ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ဘဏ္ဍဒေယ္
ယမေဝ ဟောတိ, တထာ စ ပါဒဂ္ဃနကံ တေလာဒိံ ပီတံ ဒုကူလာဒိံ ဥဒ္ဓရန္တဿာပိ ပါရာဇိကံ န သိယာ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌ
ဿ တေလာဒိနော ဝိနဋ္ဌဋ္ဌေန ဂဟဏက္ခဏေ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ, ဝိဇ္ဇမာနတ္တေန စ ဥဒ္ဓါရေယေဝ ပါရာဇိကံ ဝတ္
တဗ္ဗံ, န ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေတိ။ **သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု** စ ဒုကူလာဒီနံ ပက္ခိပနေ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိ
ကဿ ဝုတ္တတ္တာ န တံ ပဋိက္ခိပိတုံ သက္ကာ။ အဋ္ဌကထာပမာဏေန ပနေတံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ယုတ္တိ ပနေတ္ထ ပဏ္ဍိ
တေဟိ ပုဗ္ဗာပရံ သံသန္ဒိတွာ ဥဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။

ပလိဗုဇ္ဈိဿတီတိ နိဝါရေဿတိ။ **ဝုတ္တနယေန ပါရာဇိက**န္တိ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေယေဝ ပါရာဇိကံ။
နေဝ အဝဟာရော, န ဂီဝါတိ အတ္တနော ဘာဇနတ္တာ ဝုတ္တံ, အနာပတ္တိမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ, န ပန ဧဝံ ဝိစာရိတန္တိ အဓိပ္
ပါယော။ **ဗဟိဂတံ နာမ ဟောတီ**တိ တတော ပဋ္ဌာယ တေလဿ အဋ္ဌာနတော အဓောမုခဘာဝတော စ ဗဟိဂတံ နာမ
ဟောတိ။ အန္တော ပဋ္ဌာယ ဆိဒ္ဒေ ကရိယမာနေ တေလဿ နိက္ခမိတွာ ဂတဂတဋ္ဌာနံ ဘာဇနသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီ
တိ အာဟ “ဗာဟိရန္တတော ပါဒဂ္ဃနကေ ဂဠိတေ ပါရာဇိက”န္တိ။ **ယထာ တထာ ဝါ ကတဿာ**တိ ဗာဟိရန္တတော
ဝါ အဗ္ဘန္တရန္တတော ဝါ ပဋ္ဌာယ ကတဿ။ **မဇ္ဈေ ဌပေတွာ ကတဆိဒ္ဒေ**တိ မဇ္ဈေ ထောကံ ကပါလံ ဌပေတွာ
ပစ္ဆာ တံ ဆိန္ဒန္တေန ကတဆိဒ္ဒေ။

ပတ္ထိန္နသ္သ ခာဒနံ ဣတရဿ ဟနနဉ္စ သပ္ပိအာဒီနံ ပရိဘောဂေကတိ အာဟ “အခါဒိတဗ္ဗံ တ အဟာတဗ္ဗံ တ က ရောတီ”တိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ “ဌာနာစာဝနဿ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋ”န္တိ။ **ပုရိမဒ္ဒဝယန္တိ** ဘေဒနံ ဆဍ္ဍနဉ္စ။ **ကုမ္ဘိဇဇ္ဇရကရဏေနာ** တိ ပုဏ္ဏကုမ္ဘိယာ ဇဇ္ဇရကရဏေန။ **မာတိကာဥဇုကရဏေနာ**တိ ဥဒကပု ဏ္ဏာယ မာတိကာယ ဥဇုကရဏေန။ **ဧကလက္ခဏာ** န္တိ ဘေဒနံ ကုမ္ဘိယာ ဇဇ္ဇရကရဏေန, ဆဍ္ဍနံ မာတိကာယ ဥဇုက ရဏေန စ သဒ္ဒိံ ဧကသဘာဝံ။ **ပစ္ဆိမံ ပန ဒ္ဝယ** န္တိ ဈာပနံ အပရိဘောဂကရဏဉ္စ။ **ဧတ္ထ ဝေ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တီ** တိ ဧ တသ္မိံ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တေ အတ္ထေ ဧကေ အာစရိယာ ဝေ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ။ **ပစ္ဆိမဒ္ဒဝယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ပုရိမပဒဒ္ဒဝယေ ဝိနိစ္ဆယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနုသာရေန သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ တတ္ထ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပစ္ဆိမ ပဒဒ္ဒဝယံ သန္ဓာယ “ဌာနာစာဝနဿ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော ။ **ထေယျစိတ္တေနာ** တိ အတ္တနော တ ပရဿ တ ကာတုကာမတာဝသေန ဥပ္ပန္နထေယျစိတ္တေန။ **ဝိနာသေတုကာမတာယာ**တိ ဟတ္ထပာဒါ ဒိနိ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ ကေဝလံ ဝိနာသေတုကာမတာယ။ **ဝုတ္တနယေန ဘိန္နန္တဿ တ ဆဍ္ဍေန္တဿ တ** တိ မုဂ္ဂ ရေန ပဟရိတွာ ဘိန္နန္တဿ တ ဥဒကံ တ တလိကံ တ အာကိရိတွာ ဥတ္တရာပေန္တဿ တတိ အတ္ထော။ **အ ယုတ္တန္တိ စေ**တိ ဟဋ္ဌိယံ ပုရိမဒ္ဒဝယေပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တတ္တာ “ပုရိမဒ္ဒဝယေ ဟာရာဇိက”န္တိ ဣဒံ အယုတ္တန္ တိ ယဒိ တုမှာကံ သိယာတိ အတ္ထော။ **နာ**တိ အယုတ္တဘာဝံ နိသေဓေတွာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ “အညထာ ဂဟေ တဗ္ဗတ္ထတော”တိ။

ဝေမေကေ ဝဒန္တီ တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဿ အတ္ထနယဿ အတ္တနာ အနဘိမတဘာဝံ ဒဿေတွာ သယံ အည ထာပိ ဟဋ္ဌိ အဋ္ဌကထဉ္စ သံသန္ဒိတွာ အတ္ထံ ဒဿေတုကာမော **အယံ ပနေတ္ထ သာရော** တိအာဒိမာဟ။ **အစာဝေတု ကာမောတ**တိ ထေယျစိတ္တေန ဌာနာ အစာဝေတုကာမော။ **အဆဍ္ဍေတုကာမောယေတ** တိ ဧတ္ထာပိ ထေယျစိတ္ တေနာတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဣဒဉ္ဟိ ထေယျစိတ္တပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ နာသေတုကာမတာပက္ခဿ ဝက္ခမာနတ္ တာ။ တေနေတဟ **နာသေတုကာမတာပက္ခေ ပနာ** တိအာဒိ။ **ဣတရထာပိ ယုဇ္ဇတီ** တိ ထေယျစိတ္တာဘာဝတ ဌာနာ စာ ဝေတုကာမဿာပိ ဒုက္ကဋံ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘူမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

အာကာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၆. အာကာသဋ္ဌကထာယံ **အန္တောဝတ္ထုမှိ** တိ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝတ္ထုဿ အန္တော။ **အန္တောဂါမေ** တိ ပ ရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ အန္တော။ အပရိက္ခိတ္တေ ပန ဝတ္ထုမှိ ဂါမေ တ ဋ္ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ။ **အဋဝိမုခံ ကရော တီ။ပေ.။ ရက္ခတီ**တိ တေန ပယောဂေန တဿ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အာဂတတ္တာ ရက္ခတိ။ **ကမတော နိက္ခန္တဿ** တိ ပရိက္ခိတ္တကမတော နိက္ခန္တဿ။ **ကပိဉ္ဇရော** နာမ အညမည့် ယုဇ္ဈာပနတ္ထာယ ဗာလဇနေဟိ ပောသာဝနိယပက္ခိ ဇာတိ။

ဝေဟာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇. ဝေဟာသဋ္ဌကထာယံ **ဆိန္နမတ္တေ မုတ္တမတ္တေ** တိ ယထာ ဆိန္နံ မုတ္တဉ္စ ပကတိဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, တထာ ဆေဒနံ မောစနဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဥဒကဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈. ဥဒကဋ္ဌကထာယံ သန္ဒမာနဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ န တိဋ္ဌတီတိ အာဟ “အသန္ဒနကေ ဥဒကေ”တိ။ **အနာပတ္တိ** တိ ဟတ္ထတရပဒတရေသု ဒုက္ကဋာပတ္တိယာ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကမုတီ** တိ ဟေဋ္ဌတော သြသာရေတိ။ **သ ကလမုဒကန္တိ** ဒဏ္ဍေန ဖုဋ္ဌောကာသဂတံ သကလမုဒကံ။ **န ဥဒကံ ဌာန**န္တိ အတ္တနာ ကတဋ္ဌာနဿ အဋ္ဌာနတ္တာ။ **ပ ဒုမိနိယန္တိ** ပဒုမဂစ္ဆေ။ **ကလာပဗဒ္ဓ** န္တိ ဟတ္ထကဝသေန ခုဒ္ဒကံ ကတွာ ဗဒ္ဓံ ကလာပဗဒ္ဓံ။ **ဘာရဗဒ္ဓံ** နာမ သီ သဘာရာဒိဝသေန ဗဒ္ဓံ။ **မုဠာလန္တိ** ကန္ဒံ။ **ပတ္တံ တ ပုပ္ဖံ တ** တိ ဣဒံ ကဒ္ဒမဿ အန္တော ပဝိသိတွာ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **နိဒ္ဓမနတုမ္ဗ** န္တိ တဠာကာ ဥဒကဿ နိက္ခမနနာဠံ။ **ဥဒကတဏှကန္တိ** မဟာမာတိကံ။ **အဝဟာရေန သော န ကာ**

ရောစေတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ ဟဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနေ အာပတ္တိယာ သဗ္ဗတ္ထ န မုစ္စတီတိ ဒီပေတိ။ **မာတိကံ အာရောပေတ္ဗာ**တိ ခုဒ္ဒကမာတိကံ အာရောပေတ္ဗာ။ **မရိတ္ဗာ။ပေ.။ တိဋ္ဌန္တိ** တိ ဧတ္ထ မတမတ္တာနံယေဝ တေသံ သန္တကတ္တာ အမတေ ဂဏှာပန္တဿ နတ္ထိ အဝဟာရော။

နာဝဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၉. နာဝဋ္ဌကထာယံ **ထုလ္လစ္စယမ္ပိ ဟရာဇိကမ္ပိ ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ပဌမံ ဌာနာ အစာဝေတ္ဗာ မုတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ, ပဌမံ ပန ဌာနာ စာဝေတ္ဗာ မုတ္တေ ဟရာဇိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟသေ ဗဒ္ဓသူကရော ဝိယာတိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သန္ဓာယာဟ "တတ္ထ ယုတ္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာဝေ"တိ။ **ဝိပန္နဋ္ဌနာတ** တိ ဝိသမတဝေဟိ ဒေသန္တရံ ပလာတာ, ဘိဇ္ဇိတ္ဗာ တ ဝိနာသံ ပတ္ဗာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတ္ဗာ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိတလံ အပ္ပတ္ဗာ သာမိကေဟိ စ အပရိစ္စတ္တာလယာ ဝုစ္စတိ။ **ဗလတ စ တတော အာဂမ္မာ** တိ ဣမိနာ အသတိ တတေ အယံ ပယောဂေ ကတောတိ ဒဿေတိ။ **ပုဂ္ဂလဿ နတ္ထိ အဝဟာရော**တိ သုက္ခမာတိကာယံ ဥဇုကရဏနယေန ဝုတ္တံ။ တံ အတ္တနော ဟဒေန အနက္ကမိတ္ဗာ ဟတ္ထေန စ အနုက္ခိပိတ္ဗာ အညသ္မိံ ဒဏ္ဍာဒီသု ဗန္ဓိတ္ဗာ ဌပိတေ ယုဇ္ဇတိ, အတ္တနော ဟဒေန အက္ကမိတ္ဗာ ဟတ္ထေန စ ဥက္ခိပိတ္ဗာ ဌိတဿ ပန ဗလဝတတေန ဆတ္တစီဝရာဒီသု ပဟဋ္ဌေသု ပကတိံ ဝိဇဟိတ္ဗာ ဒဋ္ဌဟတရံ အက္ကမနဂဟဏာဒိပယောဂေ အဘိနတေ ကာတဗ္ဗော သိယာ။ ဣတရထာ ဆတ္တစီဝရာဒီနိ တ ဝိဂစ္ဆန္တိ, အဝဟာရကော တ သယံ ပတိဿတိ, နာတ စ တအာ န ဂမိဿတိ။ တသ္မာ ဤဒိသေ အဘိနဝပ္ပယောဂေ သတိ အဝဟာရေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သုက္ခမာတိကာယံ ဥဇုကတာယ ဥဒကာဂမနကာလေ ကာတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီတိ တံ ဣမ နိဒဿနံ န ဟောတိ။ အသံ ပန ပကတိယာ ပလာယန္တံ "သီဃံ ယာဟီ"တိ ဝတ္ဗာ ပကတိဂမနတော တုရိတဂမနုပ္ပာဒနာဒိနာ ဣမ နိဒဿနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အမှာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတေ အာဂတေပိ ယတ္ထ အတိလဟုကတ္တာ နာဝါယ ကဉ္စိ ပယောဂံ အကတ္ဗာ ပကတိယာ အဝဟာရကော တိဋ္ဌတိ, တတ္ထာပိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ယာနဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ယာနဋ္ဌကထာယံ **ဥဘောသု ပဿေသူ** တိ စတုန္နံ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ စတုရဿံ အရသင္ဃာဋံ အာရောပေတ္ဗာ တဿ တမဒက္ခိဏပဿေသု ဥဘောသု တတာတဟာဒိပရိဿယဝိနောဒနတ္ထံ ဂရုဠပက္ခိနော ဥဘော ပက္ခာ ဝိယ ကတာ **သန္ဒမာနိကာ။ ဒုကယုတ္တဿာ** တိ ဒ္ဝီဟိ ဂောဏေဟိ ယုတ္တဿ။ **အယုတ္တက** န္တိ ဂောဏေဟိ အယုတ္တံ။ **ကပ္ပကတာ** တိ ဒ္ဝိန္နံ သိခာနံ သန္ဓိဋ္ဌာနေ ဂေသိင္ဂာနိ ဝိယ ဒ္ဝေ ကောဋိယော ဌပေတ္ဗာ ဥပတ္ထမ္ဘနီ ကပ္ပကတာ နာမ, သာ ဒ္ဝီဟိပိ ကောဋီဟိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာတိ, တေနာဟ "ဆ ဌာနာနီ"တိ။ **တီဏိ တ စတ္တာရိ တ ဌာနာနီ** တိ အကပ္ပကတာယ ဥပတ္ထမ္ဘနိယာ စ ဒ္ဝိန္နံ စက္ကာနဥ္စ ဝသေန တီဏိ ဌာနာနိ, ကပ္ပကတာယ ဝသေန စတ္တာရိ ဌာနာနိ, တထာ ပထဝိယံ ဌပိတဿ တီဏိ ဌာနာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အက္ခသီသေဟီ** တိ အက္ခအရုနော ဒ္ဝီဟိ ကောဋီဟိ။ **အက္ခုဒ္ဒိဟီ**တိ အက္ခအရုနာ သမ္ပဋိစ္ဆကာ ဟေဋ္ဌိမဘာဂေ ကပ္ပကတာ ဒ္ဝေ အရုခဏ္ဍာ အက္ခုဒ္ဒိယော နာမ, တာသံ ကပ္ပကတာနံ ဒ္ဝိန္နံ ကပ္ပသီသာနိ စတ္တာရိ ဣမ "အက္ခုဒ္ဒိယော"တိ ဝုစ္စန္တိ, တေနာဟ "စတူဟိ စ အက္ခုဒ္ဒိဟီ"တိ။ တာဟိ ပတိဋ္ဌိတာဟိ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနာနိ စတ္တာရိ ဓုရေန ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ ဧကန္တိ **ပဉ္စ ဌာနာနိ** ဟောန္တိ။ ဥဒ္ဒိယော ဝ "ဥဒ္ဒိခာဏုကာ"တိ ဝုတ္တာ, ဥဒ္ဒိခာဏုကာနံ အဘာဝေ အက္ခသီသာနံ ပတိဋ္ဌာနောကာသံ ဒဿေန္တော အာဟ **သမမေဝ ဗာဟံ ကတ္ဗာ**တိအာဒိ။ တတ္ထ **သမမေဝာ**တိ ဥဒ္ဒိယော ဟေဋ္ဌာ အနောလမ္ဗေတ္ဗာ ဗာဟုနော ဟေဋ္ဌိမဘာဂံ သမံ ကတ္ဗာ ဒ္ဝိန္နံ ဗာဟုအရုနံ မဇ္ဈေ အက္ခသီသပ္ပမာဏေန ဆိဒ္ဒံ ကတ္ဗာ တတ္ထ အက္ခသီသာနိ ပဝေသိတာနိ ဟောန္တိ, တေန ဗာဟာနံ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ သဗ္ဗံ ဘူမိံ ဖုသိတ္ဗာ တိဋ္ဌတိ, တေနာဟ "သဗ္ဗံ ပထဝိံ ဖုသိတ္ဗာ တိဋ္ဌတီ"တိ။ သေသံ နာဝါယံ **ဝုတ္တသဒိသ** န္တိ ဣမိနာ ယဒိ ပန တံ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တံ ပကတိဂမနံ ပစ္ဆိန္ဒိတ္ဗာ အညံ ဒိသာဘာဂံ နေတိ, ပါရာဇိကံ။ သယမေဝ ယံ ကိဉ္စိ ဌာနံ သမ္ပတ္တံ ဌာနာ အစာလေန္တော ဝိက္ကိဏိတ္ဗာ ဂစ္ဆတိ, နေဝတ္ထိ အဝဟာရော, ဘဏ္ဍဒေယျံ ပန ဟောတီတိ ဣမံ နယံ အတိဒိသတိ။

ဘာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. ဘာရဋ္ဌကထာယံ ဘာရဋ္ဌန္တိ မာတိကာပဒသ္သ ဘာရော နာမာတိ ဣဒံ အတ္ထဒသ္သနန္တိ အာဟ ''ဘာရောယေဝ ဘာရဋ္ဌ''န္တိ။ **ပုရိမဂလေ**တိ ဂလသ္သ ပုရိမဘာဂေ။ **ဂလတဋ္ဋကော**တိ ဂီဝာယ ဥပရိမဂလတဋ္ဋကော။ **ဥရပရိစ္ဆေဒမၛ္ဈေ**တိ ဥရပရိယန္တသ္သ မၛ္ဈေ။ **သာမိကေဟိ အနာဏတ္တော** တိ ဣဒံ ယဒိ သာမိကေဟိ ''ဣမံ ဘာရံ နေတွာ အသုကဋ္ဌာနေ ဒေဟီ''တိ အာဏတ္တော ဘဝေယျ, တဒါ တေန ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဥပနိက္ခိတ္တံ သိယာ, တဉ္စ ထေယျစိတ္တေန သီသာဒိတော ဩရောပေန္တဿာပိ အဝဟာရော န သိယာ, သာမိကာနံ ပန ဓုရနိက္ခေပေ ဧဝ သိယာတိ တတော ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍာဘာဝတော ဝိယောဇေတုံ ဝုတ္တံ, တေနေဝ ဝက္ခတိ ''တေဟိ ပန အနာဏတ္တတ္တာ ဟရာဇိက''န္တိ။ **ဃံသန္တော** တိ သီသတော အနုက္ခိပန္တော, ယဒိ ဥက္ခိပေယျ, ဥက္ခိတ္တမတ္တေ ဟရာဇိကံ, တေနာဟ **သီသတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပီ**တိအာဒိ။ **ယော စာယ**န္တိ ယော အယံ ဝိနိစ္ဆယော။

အာရာမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. အာရာမဋ္ဌကထာယံ **အာရာမံ အဘိယုဉ္ဇတီ** တိ ဣဒံ အဘိယောဂကရဏံ ပရေသံ ဘူမဋ္ဌဘဏ္ဍာဒီသုပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ အာရာမာဒိထာဝရေသု ပန ယေဘုယျေန အဘိယောဂဝသေနေဝ ဂဟဏသမ္ဘဝတော ဧတ္ထေဝ **ဟဋ္ဌိယံ** အဘိယောဂေ ဝုတ္တော, ဣတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထာပိ သက္ကာ ဉာတုန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဒိန္နာဒာနဿ ပယောဂတ္တာ**တိ သဟပယောဂမာဟ။ ဝတ္ထုမှဟိယေဝ ကတပယောဂတ္တာ သဟပယောဂဝသေန ဟောတံ ဒုက္ကဋံ။ **သယမ္ပီ**တိ အဘိယုဉ္ဇကောပိ။ ''ကိံ ကရောမိ ကိံ ကရောမီ''တိ ဇဝံ ကိတ္တာရမေဝ ပဋိသ္သုဏန္တော ဝိယ စရတီတိ ကိတ္တာရပဋိသ္သာဝီ, တသ္သ ဘာဝေ **ကိတ္တာရပဋိသ္သာဝိဘာဝေ,** တသ္မိံ, အတ္တနော ဝသဝတ္တိဘာဝေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥက္ကောစ** န္တိ လဉ္ဇံ။ **သဗ္ဗေသံ ဟရာဇိက** န္တိ ကူဋဋ္ဌဝိနိစ္ဆယိကာဒီနံ။ အယံ ဝတ္ထုသာမီတိအာဒိကသ္သ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပကရဏဟေတုနော ပယောဂသ္သ ကရဏက္ခဏေဧဝ ဟရာဇိကံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန သာမိကသ္သ ဝိမတိ စ ဓုရနိက္ခေပော စ ကမေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ပယောဂသမုဋ္ဌာပကစိတ္တက္ခဏေ ဟရာဇိကမေဝ ဟောတိ, န ထုလ္လစ္စယံ။ ယဒိ ဝိမတိယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ထုလ္လစ္စယမေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အယံ နယော သဗ္ဗတ္ထ ယထာနုရူပံ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဓုရနိက္ခေပဝသေနေဝ ပရာဇယော** တိ သာမိကော ''အဟံ န မုစ္စာမီ''တိ ဓုရံ အနိက္ခိပန္တော အဋ္ဋော ပရာဇိတော နာမ န ဟောတီတိ ဒသ္သေတိ။

ဝိဟာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. ဝိဟာရဋ္ဌကထာယံ **ဝိဟာရ**န္တိ ဥပစာရသီမာသင်္ခာတံ သကလံ ဝိဟာရံ။ **ပရိဝေဏ**န္တိ တသ္သ ဝိဟာရသ္သ အဗ္ဘန္တရေ ဝိသုံ ဝိသုံ ပာကာရာဒိပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနံ။ **အာဝါသ**န္တိ ဧကံ အာဝသထမတ္တံ။ ဂဏသန္တကေ ပရိစ္ဆိန္နသာမိကတ္တာ သက္ကာ ဓုရံ နိက္ခိပာပေတုန္တိ အာဟ ''ဒီဃဘာဏကာဒိဘေဒသ္သ ပန ဂဏသ္သာ''တိ။ ဣဓာပိ သစေ ဧကောပိ ဓုရံ န နိက္ခိပတိ, ရက္ခတိယေဝ။ သေ နယော ဗဟူနံ သန္တကေ သဗ္ဗတ္ထ။

ခေတ္တဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. ခေတ္တဋ္ဌကထာယံ **နိရုမ္ဘိတွာ တ** တိအာဒီသု ဂဏှဟန္တဿာတိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ, တတ္ထ နိရုမ္ဘိတွာ ဂဟဏံ နာမ ဝီဟိသီသံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ယထာဋ္ဌိတမေဝ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အာကမိုတွာ ဗီဇမတ္တဿေဝ ဂဟဏံ။ **ကေမေက**န္တိ ဧကံ ဝီဟိသီသံ။ **ယသ္မိံ ဗီဇေ တ** တိအာဒိ နိရုမ္ဘိတွာ ဂဟဏာဒီသု ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ''တသ္မိံ ဗန္ဓနာ မောစိတမတ္တေ''တိ ဝစနတော တသ္မိံ ဗီဇာဒိမှိ ဗန္ဓနာ မုတ္တေ သတိ တတော အနပနီတေပိ ဌာနန္တရသ္သ အဘာဝတ ဟရာဇိကမေဝ။ ယသ္သ ပန သီသာဒိကသ္သ သန္တရာဒိနာ သဟ သံသိဗ္ဗနံ တ ကောဗဒ္ဓတာ တ ဟောတိ, တသ္သ ဗန္ဓနာ မောစိတေ ထုလ္လစ္စယံ, ဣတရဋ္ဌာနတော မောစိတေ ဟရာဇိကန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တေနာဟ **ဝီဟိနာဠန္တိ**အာဒိ။ **သဘုသ**န္တိ ပလာလသဟိတံ။ **ခီလေနာ**တိ ခါဏုကေန။ ဧတ္ထ စ ခီလသင်္ကမနာဒီသု သဟပယောဂေ ဓုရနိက္ခေပေ စာတိ ဥဘယံ သမ္ဘဝတိ။ **ခီလသင်္ကမနာဒိ** ဧတ္ထ သဟပယောဂေ။ တသ္မိဉ္စ ကတေ ယဒိ သာမိကာ ဓုရံ န နိက္ခိပန္တိ ပုန ဂဏှဟိတုကာမာဝ ဟောန္တိ, န တာဝ အဝဟာရော, ''ခီလံ သင်္ကာမေတွာ ခေတ္တာဒိံ အသုကော ရာဇဝလ္လဘော ဘိက္ခု ဂဏှဟိတုကာမော''တိ ဥတ္တွာ တသ္သ ဗလံ ကက္ခဋ္ဌာဒိဘာဝဉ္စ နိဿာယ ခီလသင်္ကမနာဒိ ကိရိယာနိဋ္ဌာနတော ပဌမမေဝ သာမိကာ ဓုရံ နိက္ခိပန္တိ, န အဝဟာရော တေသ္သ ပယောဂနိဋ္ဌာနတော ပုရေတရမေဝ ဓု

ရညော နိက္ခိတ္တတ္တာ။ ယဒါ ပန ခီလသင်္ကမနာဒိပယောဂေနေဝ ဓုရနိက္ခေပေါ ဟောတိ, တဒါယေဝ အဝဟာရော, တေနေဝေတ္ထ “တဉ္စ ခေါ သာမိကာနံ ဓုရနိက္ခေပေနာ”တိ ဝုတ္တံ။ ခီလာဒီနံ သင်္ကမိတဘာဝံ အဇာနိတွာ သာမိကာနံ သမ္ပဋိစ္ဆနမ္ပေတ္ထ ဓုရနိက္ခေပေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထာ**တိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ရဇ္ဇုသင်္ကမနာဒီသုပိ အတိဒိသတိ။ **ယဋ္ဌိ**န္တိ မာနဒဏ္ဍံ။ **ကေသ္မိံ အနာဂတေ ထုလ္လစ္စယံ, တသ္မိံ အာဂတေ ပါရာဇိက**န္တိ သစေ အရူနိ နိခဏိတွာ တတ္ထကေနေဝ ဂဏှိတုကာမော ဟောတိ, အဝသာနေ အရုမှိ ပါရာဇိကံ။ သစေ တတ္ထ ကဏ္ဍုကသာခါဒီဟိ ပါဒါနံ အန္တရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကဿစိ အပ္ပဝေသာရဟံ ကတွာ ဂဟေတုကာမော ဟောတိ, အဝသာနသာခါယ ပါရာဇိကံ, တေနာဟ “သာခါပရိဝါရေနေဝ အတ္တနော ကာတုံ သက္ကောတီ”တိ, အရူနိ စ နိခဏိတွာ သာခါပရိဝါရဉ္စ ကတွာ ဧဝ အတ္တနော သန္တကံ ကာတုံ သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ ခေတ္တမရိယာဒန္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ “ကေဒါရပါဠိ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ခီလသင်္ကမနာဒိနာ ဂဟဏံ အာရာမာဒီသုပိ လဗ္ဘတေဝ။

ဝတ္ထုဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ဝတ္ထုဋ္ဌကထာယံ **တိဏ္ဏံ ပါကာရာန**န္တိ ကုဋ္ဋကသိလာအရူနံ ဝသေန တိဏ္ဏံ ပါကာရာနံ။

၁၀၆. ကမဋ္ဌကထာယံ “ကမော နာမာ”တိ **ပါဠိယံ** န ဝုတ္တံ သဗ္ဗသော ကမလက္ခဏဿ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ။

အရညဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. အရညဋ္ဌကထာယံ **ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ**တိ ဥဇုကမေဝ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ။ **လက္ခဏစ္ဆိန္နဿာ**တိ အရညသာမိကာနံ ဟတ္ထတော ကိဏိတွာ ဂဏှန္တေဟိ ကတအက္ခရာဒိသညာဏဿ။ **ဆလ္လိယာ ပရိယောနဒ္ဓ**န္တိ ဣမိနာ သာမိကာနံ နိရာပေက္ခတာယ စိရဆဍ္ဍိတဘာဝံ ဒီပေတိ, တေနာဟ “ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ ယဒိ သာမိကာနံ သာပေက္ခတာ အတ္ထိ, န ဝဋ္ဋတိ။ **တာနိ ကတာနိ အဇ္ဈာဝုတ္ထာနိ စ ဟောန္တီ**တိ တာနိ ဂေဟာဒီနိ ကတာနိ ပရိနိဋ္ဌိတာနိ မနုဿေဟိ စ အဇ္ဈာဝုတ္ထာနိ စ ဟောန္တိ။ **အရူနီ**တိ ဂေဟာဒီနံ ကတတ္တာ အဝသိဋ္ဌအရူနိ။ **ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သာမိကာနံ အနာလယတ္တာ ဝုတ္တံ, တေ စ ယဒိ ဂဟဏကာလေ ဒိသွာ သာလယာ ဟုတွာ ဝါရေန္တိ, ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **“ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တေ ဒါတဗ္ဗမေဝါတိ** “ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တေ “ဒဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂစ္ဆန္တဿ “ဒေဟီ”တိ အဝုတ္တေ အဒတွာ ဂမနေ အာပတ္တိ နတ္ထိ။ ပစ္ဆာပိ တေဟိ စောဒိတေ ဒါတဗ္ဗမေဝ။

အဒိသွာ ဂစ္ဆတိ, ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂတဿ ဘဏ္ဍဒေယျံ။ အာရက္ခဋ္ဌာနမ္ပိ သုဒ္ဓစိတ္တေန အတိက္ကမိတွာ ထေယျစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေပိ အဝဟာရော နတ္ထိ အာရက္ခဋ္ဌာနဿ အတိက္ကန္တတ္တာ။ ကေစိ ပန “ယတ္ထ ကတ္ထစိ နီတာနမ္ပိ အရူနံ အရညသာမိကာနညေဝ သန္တကတ္တာ ပုန ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂစ္ဆတိ, ပါရာဇိကမေဝါ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ “အာရက္ခဋ္ဌာနံ ပတွာ။ပေ။ အဿတိယာ အတိက္ကမတီ”တိ, သဟသာ တံ ဌာနံ အတိက္ကမတီတိအာဒိနာ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇) စ အာရက္ခဋ္ဌာနာတိက္ကမေယေဝ အာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ, အာရက္ခဋ္ဌာနာတိက္ကမမေဝ သန္ဓာယ “ဣဒံ ပန ထေယျစိတ္တေန ပရိဟရန္တဿ အာကာသေန ဂစ္ဆတောပိ ပါရာဇိကမေဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ ယဉ္စ “ယတ္ထ ကတ္ထစိ နီတာနမ္ပိ အရူနံ အရညသာမိကာနညေဝ သန္တကတ္တာ”တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ အာရက္ခဋ္ဌာနတော ဗဟိ ပါရာဇိကာပဇ္ဇနဿ ကာရဏံ န ဟောတိ ဘဏ္ဍဒေယျဘာဝဿေဝ ကာရဏတ္တာ။ တေသံ သန္တကတ္တေနေဝ ဟိ ဗဟိ ကတဿာပိ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဇာတံ, ဣတရထာ စ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န သိယာ သုင်္ကဃာတာတိက္ကမေ ဝိယ။ အဒ္ဓိကေဟိ ဒိန္နမေဝ သုင်္ကိကာနံ သန္တကံ ဟောတိ, နာဒိန္နံ, တေန တံ ဌာနံ ယတော ကုတောစိ ပစ္စယတော သုဒ္ဓစိတ္တေန အတိက္ကန္တဿ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတိ။ ဣဓ ပန အရညသာမိကာနံ သန္တကတ္တာ သဗ္ဗတ္ထာပိ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ ဟောတိ, တေနေဝေတံ အရညေ အာရက္ခဋ္ဌာနံ သုင်္ကဃာတတောပိ ဂရုတရံ ဇာတံ။ ယဒိ ဟိ အာရက္ခဋ္ဌာနတော ဗဟိပိ ထေယျစိတ္တေ သတိ အဝဟာရော ဘဝေယျ, အာရက္ခဋ္ဌာနံ ပတွာတိအာဒိနာ ဌာနနိယမော နိရတ္ထကော သိယာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ထေယျစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပါရာဇိကန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ တသ္မာ အာရက္ခဋ္ဌာနတော ဗဟိ ထေယျစိတ္တေန ဂစ္ဆန္တဿ အဝဟာရော န ဘဝတိ ဧဝါတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ **ဣဒံ ပန ထေယျစိတ္တေန ပရိဟရန္တဿာ**တိ ယသ္မိံ ပဒေသေ အတိက္ကန္

တေ တေသံ အရညံ အာရက္ခဋ္ဌာနဉ္စ အတိက္ကန္တော နာမ ဟောတိ, တံ ပဒေသံ အာကာသေနာပိ အတိက္ကမန္တဿေဝ ဂစ္ဆန္တဿာပီတိ အတ္ထော။

ဥဒကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ဥဒကကထာယံ မဟာကုစ္ဆိကာ ဥဒကစာဋိ **ဥဒကမဏိကော,** "သမေခလာ စာဋိ ဥဒကမဏိကော"တိပိ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဘာဇနေသု။ **ဘူတကမေန သဏ္ဌိတမ္ပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန အကပ္ပိယပထဝိမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **တဋ္ဌာကရက္ခဏတ္ထာယာ**တိ "မဟောဒကံ အာဂန္တွာ တဋ္ဌာကမရိယာဒံ မာ ဆိန္ဒီ"တိ တဋ္ဌာကရက္ခဏတ္ထံ။ **နိဗ္ဗာဟနဥဒက** န္တိ ဧတ္ထ တဋ္ဌာကဿ ဧကေန ဥန္နတေန ပဿေန အဓိကဇလံ နိဗ္ဗာဟတိ နိဂ္ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ "နိဗ္ဗာဟန"န္တိ အဓိကဇလနိက္ခမနမာတိကာ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဂစ္ဆမာနံ ဥဒကံ နိဗ္ဗာဟနဥဒကံ နာမ။ **နိဒ္ဓမနတုမ္ဗ** န္တိ သဿာဒီနံ အတ္ထာယ ကေဒါရာဒီဟိ ကတံ ဥဒကနိက္ခမနပနာဠိံ။ **မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ** တိ ဧတ္ထ ဒုဗ္ဗလံ အကတွာပိ ယထာဝုတ္တပ္ပယောဂေ ကတေ မရိယာဒံ ဆိန္ဒိတွာ နိက္ခန္တဥဒကဃာနုရူပေန အဝဟာရေန ကတ္တဗ္ဗမေဝ။ **ယတ္တကံ တပ္ပစ္စယာ သဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဗီဇကသိကမ္မာဒိဗ္ဗယံ ဌပေတွာ ယံ အဓိကလာဘံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တေဟိ ကာတဗ္ဗံ ဝယကရဏမ္ပိ တေဿ အာတဗ္ဗံ။ ကေဒါရစ္စ တရုဏသဿေ ဇာတေ ဥဒကံ ဝိနာသေန္တဿ ယုဇ္ဇတိ, သဿေ ပန သဗ္ဗထာ အကတေယေဝ ဥဒကံ ဝိနာသေန္တေန စ ဥဒကဃမေဝ အာတဗ္ဗံ, န တပ္ပစ္စယာ သကလံ သဿံ တေန ဝိနာသိတဘဏ္ဍဿေဝ ဘဏ္ဍဒေယျတ္တာ, ကေတရထာ တဏှိမ္ဗာဒိအတ္ထာယ ပရေဟိ ဌပိတဘဏ္ဍံ အဝဟရန္တဿ တဒုဘယမ္ပိ ဂဟေတွာ ဘဏ္ဍဃံ့ ကာတဗ္ဗံ သိယာ, တဉ္စ န ယုတ္တန္တိ အမှာကံ ခန္တိ။ **သာမိကာနံ ဓုရနိက္ခေပေနာ**တိ ဧတ္ထ ဧကဿ သန္တကေ တဋ္ဌာကေ ခေတ္တေ စ ဇာတေ တဿေဝ ဓုရနိက္ခေပေန ပာရာဇိကံ, ယဒိ ပန တံ တဋ္ဌာကံ သဗ္ဗသာဓာရဏံ, ခေတ္တာနိ ဟဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကာနိ, တဿ တဿ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဓုရနိက္ခေပေ အဝဟာရော, အထ ခေတ္တာနိပိ သဗ္ဗသာဓာရဏာနိ, သဗ္ဗေသံ ဓုရနိက္ခေပေယေဝ ပာရာဇိကံ, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အနိဂ္ဂတေ တိ အနိက္ခန္တေ, တဋ္ဌာကေယေဝ ဌိတေတိ အတ္ထော။ **ပရေသံ မာတိကာမုခ**န္တိ ခုဒ္ဒကမာတိကာမုခံ။ **အသမ္ပတ္တေတ** တိ တဋ္ဌာကတော နိက္ခမိတွာ မဟာမာတိကာယံ ဧဝ ဌိတေ။ **အနိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ** တိ တဋ္ဌာကတော အနိက္ခန္တေ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတိ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ ဥဒကဿာတိ အဓိပ္ပာယော။ နိက္ခန္တေ ပန ဟဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကံ ဟောတီတိ အာဟ "နိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ ဘဏ္ဍဒေယျ"န္တိ။ ကေစ ပန ခုဒ္ဒကမာတိကာယံ အပ္ပဝိဋ္ဌတ္တာ အဝဟာရော န ဇာတော, "တဋ္ဌာကတော အနိဂ္ဂတေ ပရေသံ မာတိကာမုခံ အသမ္ပတ္တေတ"တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဿ ဝိကပ္ပဒွယဿ "အနိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ, နိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ ဘဏ္ဍဒေယျ"န္တိ ကမံ ဒွယံ ယထာက္ကမေန ယောဇနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **နတ္ထိ အဝဟာရော**တိ ဧတ္ထ "အဝဟာရော နတ္ထိ, ဘဏ္ဍဒေယျံ ပန ဟောတီ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ **ဝတ္ထုံ။ပေ။ န သမေတီ** တိ ဧတ္ထ တဋ္ဌာကဂတဥဒကဿ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ ပရသန္တကဝတ္ထု န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဒန္တပေါနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ဒန္တကဋ္ဌကထာယံ **တတော ပဋ္ဌာယ အဝဟာရော နတ္ထီ** တိ "ယထာသုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ"တိ အဘာဇေတွာဝ ယာဝဒိစ္ဆကံ ဂဟဏတ္ထမေဝ ဌပိတတ္တာ အရက္ခိတတ္တာ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ စ အညံ သင်္ဃိကံ ဝိယ န ဟောတီတိ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တဿာပိ နတ္ထိ အဝဟာရော။ **ခာဒန္တု, ပုန သာမဏေရာ အာဟရိဿန္တီတိ ကေစိ** ထေရာ ဝဒေယျုန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဝနပ္ပတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ဝနပ္ပတိကထာယံ **သန္ဓာရိတတ္တာ** တိ ဆိန္နဿ ရုက္ခဿ ပတိတုံ အာရဒ္ဓဿ သန္ဓာရဏမတ္တေန ဝုတ္တံ, န ပန မရိစဝလ္လိအာဒီဟိ ပုဗ္ဗေ ဝေဌေတွာ ဌိတဘာဝေန။ တာဒိသေ ဟိ ဆိန္နေပိ အဝဟာရော နတ္ထိ အရညဋ္ဌကထာယံ ဝေဌိတဝလ္လိယံ ဝိယ။ **ဥဇုကမေဝ တိဋ္ဌတီ** တိ ကေဝလံ သဗ္ဗသော ဆိန္နမေဝ ဝလ္လိအာဒီဟိ အသမ္ဗဒ္ဓဿ ရုက္ခဿ ဌာနာစာဝနံ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အာကာသာဒီသု ဖုဋ္ဌသကလပဒေသတော မောစနန္တိ အာဝေဏိကမိဓ ဌာနာစာဝနံ ဒဿေတိ။ ကေစိ ပန "ရုက္ခဘာရေန ကိဉ္စိဒေဝ ဘဿိတွာ ဌိတတ္တာ ဟောတိယေဝ ဌာနာစာဝန"န္တိ ဝဒန္တိ, တန္န, ရု

က္ခေန ဖုဋ္ဌဿ သကလဿ အာကာသပဒေသဿ ပဉ္စဟိ ဆဟိ ဝါ အာကာရေဟိ အနတိက္ကမိတတ္တာ။ **ဝါတမုခံ သောဓေတီ**တိ ယထာ ဝါတော အာဂန္တွာ ရုက္ခံ ပါတေတိ, ဧဝံ ဝါတဿ အာဂမနမဂ္ဂံ ရုန္ဓိတွာ ဌိတာနိ သာခါဂုမ္ဗာဒီနိ ဆိန္ဒိတွာ အပနေန္တော သောဓေတိ။ **မဏ္ဍူကကဏ္ဋကံ ဝါ**တိ မဏ္ဍူကာနံ နင်္ဂုဋ္ဌေ အဂ္ဂကောဋိယံ ဌိတကဏ္ဋကန္တိ ဝဒန္တိ, ဧကေ "ဝိသမစ္ဆကဏ္ဋက"န္တိပိ ဝဒန္တိ။

ဟရဏကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ဟရဏကကထာယံ **ဟရဏက**န္တိ ဝတ္ထုသာမိနာ ဟရိယမာနံ။ **သော စ ပါဒံ အဂ္ဃတိ, ပါရာဇိကမေဝါတိ** "အန္တံ န ဂဏှိဿာမီ"တိ အသလ္လက္ခိတတ္တာ သာမညတော "ဂဏှိဿာမိ ဧတ"န္တိ သလ္လက္ခိတဿေဝ ပဋဿ ဧကဒေသတာယ တမ္ပိ ဂဏှိတုကာမောဝါတိ ပါရာဇိကံ ဝုတ္တံ။ **သဘဏ္ဍဟာရက**န္တိ သဟဘဏ္ဍဟာရကံ, သကာရာဒေသဿ ဝိကပ္ပတ္တာ သဟ သဒ္ဒေဝ ဌိတော, ဘဏ္ဍဟာရကေန သဟ တံ ဘဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။ **သာသင်္ကော**တိ "ယဒိ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဏ္ဍံ ဂဏှိဿာမိ, အာဝုဓေန မံ ပဟရေယျာ"တိ ဘယေန သဉ္ဇာတာသင်္ကော။ **ဧကမန္တံ ပဋိက္ကမ္မာ**တိ ဘယေနေဝ အနုပဂန္တွာ မဂ္ဂတော သယံ ပဋိက္ကမ္မ။ **သန္တဇ္ဇေတွာ**တိ ဖရုသဝါစာယ စေဝ အာဝုဓပရိဝတ္တနာဒိကာယဝိကာရေန စ သန္တဇ္ဇေတွာ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက**န္တိ အပရိဂ္ဂဟိတကံ။ အာလယေန အနဓိမုတ္တမ္ပိ ဘဏ္ဍံ အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ နာမ ဟောတီတိ အာဟ "အာဟရာပေန္တေ ဒါတဗ္ဗ"န္တိ, ဣမိနာ ပဌမံ ပရိစ္စတ္တာလယာနမ္ပိ ယဒိ ပစ္ဆာပိ သကသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေသညေဝ တံ ဘဏ္ဍံ ဟောတိ, ဗလက္ကာရေနာပိ သကသညာယ တဿ ဂဟဏေ အဒေါသော နတ္ထိ, အဒဒန္တဿေဝ အဝဟာရောတိ ဒဿေတိ။ ယဒိ ပန သာမိနော "ပရိစ္စတ္တံ မယာ ပဌမံ, ဣဒါနိ မမ သန္တကံ ဝါ ဧတံ, နော"တိ အာသင်္ကာ ဟောတိ, ဗလက္ကာရေန ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ သကသညာဗလေနေဝ ပုန ဂဟေတဗ္ဗဘာဝဿ အာပန္နတ္တာ။ "အဒေန္တဿ ပါရာဇိက"န္တိ ဝစနတော စောရဿ သကသညာယ ဝိဇ္ဇမာနာယပိ သာမိကေသု သာလယေသု အဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **အညေသူ**တိ မဟာပစ္စရိယာဒီသု။ **ဝိစာရဏာယေဝ နတ္ထီ**တိ ဣမိနာ တတ္ထာပိ ပဋိက္ခေပါဘာဝတော အယမေဝ အတ္ထောတိ ဒဿေတိ။

ဥပနိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ဥပနိဓိကထာယံ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တဿ ဘဏ္ဍဿ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ပဋိသာမနပ္ပယောဂံ ဝိနာ နာဟံ ဂဏှာမီတိအာဒိနာ အညသ္မိံ ပယောဂေ အကတေ ရဇ္ဇသင်္ခောဘာဒိကာလေ "န ဣဒါနိ တဿ ဒဿာမိ, န မယှံ ဣဒါနိ ဒဿတီ"တိ ဥဘောဟိပိ သကသကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဓုရနိက္ခေပေ ကတေပိ အဝဟာရော နတ္ထိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ "ပါရာဇိကမေဝ ပဋိသာမနပ္ပယောဂဿ ကတတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ, န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ပဋိသာမနကာလေ ဟိဿ ထေယျစိတ္တံ နတ္ထိ, "န ဣဒါနိ တဿ ဒဿာမီ"တိ ထေယျစိတ္တုပ္ပတ္တိက္ခဏေ ပန သာမိနော ဓုရနိက္ခေပစိတ္တုပ္ပတ္တိယာ ဟေတုဘူတော ကာယဝစီပယောဂေါ နတ္ထိ, ယေန သော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျ။ န ဟိ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာယံ အာပတ္တီတိ။ **ဒါနေ သဥဿာဟော, ရက္ခတိ တာဝါ**တိ အဝဟာရံ သန္ဓာယ အဝုတ္တတ္တာ နာဟံ ဂဏှာမီတိအာဒိနာ မုသာဝါဒကရဏေ ပါစိတ္တိယမေဝ ဟောတိ, န ဒုက္ကဋံ ထေယျစိတ္တာဘာဝေန သဟပယောဂဿာပိ အဘာဝတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ယဒိပိ မုခေန ဒဿာမီတိ ဝဒတိ။ပေ။ ပါရာဇိက**န္တိ ဧတ္ထ ကတရပယောဂေန အာပတ္တိ, န တာဝ ပဌမေန ဘဏ္ဍပဋိသာမနပ္ပယောဂေန တဒါ ထေယျစိတ္တာဘာဝါ, နာပိ "ဒဿာမီ"တိ ကထနပ္ပယောဂေန တဒါ ထေယျစိတ္တေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ပယောဂဿ ကပ္ပိယတ္တာတိ? ဝုစ္စတေ – သာမိနာ "ဒေဟီ"တိ ဗဟုသော ယာစိယမာနောပိ အဒတွာ ယေန ပယောဂေန အတ္တနော အဒါတုကာမတံ သာမိကဿ ဉာပေတိ, ယေန စ သော "အဒါတုကာမော အယံ ဝိက္ခိပတီ"တိ ဉတွာ ဓုရံ နိက္ခိပတိ, တေနေဝ ပယောဂေနဿ အာပတ္တိ။ န ဟေတ္ထ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍေ ပရိယာယေန မုတ္တိ အတ္ထိ။ အဒါတုကာမတာယ ဟိ ကဒါ တေ ဒိန္နံ, ကတ္ထ တေ ဒိန္နန္တိအာဒိပရိယာယဝစနေနာပိ သာမိကဿ ဓုရေ နိက္ခိပါပိတေ အာပတ္တိယေဝ။ တေနေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ – "ကိံ တုမှေ ဘဏထ။ပေ။ ဧဝံ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေန ဘိက္ခုနော ပါရာဇိက"န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၁)။ ပရသန္တကဿ ပရေဟိ ဂဏှာပနေ ဧဝ ပရိယာယတော မုတ္တိ, န သဗ္ဗတ္ထာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တတ္တာ**တိ ဧတ္ထ အတ္တနော ဟတ္ထေ သာမိနာ ဒိန္နတာယ ဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ စ ဌာနာစာဝနေပိ နတ္ထိ အဝဟာရော, ထေယျစိတ္တေန ပန ဂဟဏေ ဒုက္ကဋမေဝ န မုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧသေဝ နယောတိ ဥဒ္ဓါရေယေဝ စောရဿ ဟာရာဖိကံ, ကသ္မာ? အညေဟိ သာဓာရဏဿ အဘိညာဏဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **အညံ တာဒိသမေဝ ဂဏှာဟန္တေ ယုဇ္ဇတီ** တိ သညာဏတော ဩကာသတော စ တေန သဒိသမေဝ အညံ ဂဏှာဟန္တေ ယုဇ္ဇတိ, စောရေန သလ္လက္ခိတပဒေသတော တံ အပနေတွာ ကေဟိစိ တတ္ထ တာဒိသေ အညသ္မိံ ပတ္တေ ဌပိတေ တံ ဂဏှာဟန္တေယေဝ ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော, တေန စောရေန ဒိတ သလ္လက္ခိတပတ္တံ အညတ္ထ အပနေတွာ တဒညေ တာဒိသေ ပတ္တေ တတ္ထ ဌပိတေပိ စောရဿ ပစ္ဆာ ရတ္တိဘာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ထေယ္ယစိတ္တံ ဒိတ သလ္လက္ခိတပဒေသေ ဌပိတံ အညံ တာဒိသံ ပတ္တမေဝ အာလမ္ဗိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **ပဒတရေနာ**တိ ထေရေန နီဟရိတွာ ဒိန္နံ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတော စောရဿ ပဒတရေန။ **အတာဒိသမေဝ ဂဏှာဟန္တေ ယုဇ္ဇတီ**တိ အတာဒိသဿ ထေရေန ဂဟဏက္ခဏေ အဝဟာရာဘာဝတော ပစ္ဆာ ဟတ္ထပတ္တံ "တ"န္တိ တ "အည"န္တိ တ သညာယ "ဣဒံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဂမနေ ပဒတရေနေဝ အဝဟာရော ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဟာရာဖိကံ နတ္ထီ တိ ပဒတရေပိ ဟာရာဖိကံ နတ္ထိ ဥပနိဓိဘဏ္ဍေ ဝိယာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ကမဒ္ဒတရန္တိ** ဗဟိကမေ ဝိဟာရဿ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ကမပ္ပဝေသဿ အာရမ္ဘပဒေသဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ, အန္တောကမန္တိ အတ္ထော။ **ဒွဝိန္နမ္ပိ ဥဒ္ဓါရေယေဝ ဟာရာဖိက**န္တိ ထေရဿ အဘဏ္ဍာကရိကတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ သော ဘဏ္ဍာကရိကော ဘဝေယျ, သဗ္ဗမ္ပိ ဥပနိက္ခိတ္တမေဝ သိယာ, ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍေ စ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဏှာဟတောပိ နတာဝ ထေရဿ အဝဟာရော ဟောတိ, စောရဿေဝ အဝဟာရော။ **ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ကဋ** န္တိ ထေရဿ အတ္တနော သန္တကတာယ စောရဿ သာမိကေန ဒိန္နတ္တာ အဝဟာရော န ဇာတော, ဥဘိန္နမ္ပိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတတ္တာ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။

အာဏတ္တိယာ ဂဟိတတ္တာ တိ "ပတ္တစီဝရံ ဂဏှာဟာ"တိ ဧဝံ ထေရေန ကတအာဏတ္တိယာ ဂဟိတတ္တာ။ **အဋ္ဌိံ ပဝိသတိ, ပဒတရေန ကာရေတဗ္ဗော**တိ "ပတ္တစီဝရံ ဂဏှာဟ, အသုကံ နာမ ကမံ ဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ"တိ ထေရေန ဝိဟာရတော ပဋ္ဌာယ ကမမဂ္ဂေပိ သကလေပိ ကမေ ဝိစရဏဿ နိယမိတတ္တာ မဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မ ဂစ္ဆန္တဿေဝ ပဒတရေန အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ဝိဟာရဿ ဟိ ပရဘာဂေ ဥပစာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ တဿ ကမဿ ပရတော ဥပစာရော, တာဝ သဗ္ဗံ ဒဟရဿ ထေရာဏတ္တိယာ သဉ္စရဏူပစာရောဝ ဟောတိ, န ပန တတော ပရံ။ တေနေဝ "ဥပစာရာတိက္ကမေ ဟာရာဖိကံ။ ကမူပစာရာတိက္ကမေ ဟာရာဖိက"န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ပဋိနိဝတ္တနေ စီဝရဓောဝနာဒိအတ္ထာယ ပေသနေပိ ဧသေဝ နယော။ **အဋ္ဌတွာ အနိသီဒိတွာ** တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သီသာဒီသု ဘာရံ ဘူမိယံ အနိက္ခိပိတွာ တိဋ္ဌန္တော တ နိသီဒန္တော တ ဝိဿမိတွာ ထေယ္ယစိတ္တေ ဝူပသန္တေ ပုန ထေယ္ယစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂစ္ဆတိ စေ, ပာဒုဒ္ဓါရေန ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ ဘူမိယံ နိက္ခိပိတွာ ပုန တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ, ဥဒ္ဓါရေန ကာရေတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? အာဏာပကဿ အာဏတ္တိယာ ယံ ကတ္တဗ္ဗံ, တဿ တာဝတာ ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ။ "အသုကံ နာမ ကမ"န္တိ အနိယမေတွာ "အန္တောကမံ ဂမိဿာမာ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တေ ဝိဟာရသာမန္တာ ပုဗ္ဗေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌပုဗ္ဗာ သဗ္ဗေ ဂေစရကမာပိ ခေတ္တမေတတိ ဝဒန္တိ။ **သေသ**န္တိ မဂ္ဂုက္ကမနဝိဟာရာဘိမုခဂမနာဒိ သဗ္ဗံ။ **ပုရိမသဒိသမေတ**တိ အနာဏတ္တိယာ ဂဟိတေပိ သာမိကဿ ကထေတွာ ဂဟိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိဟာရူပစာရာဒိ သဗ္ဗံ ခေတ္တမေတတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **ဧသေဝ နယော**တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ထေယ္ယစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာတိအာဒိနာ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၂) ဝုတ္တံ နယံ အတိဒိသတိ။

နိမိတ္တေ တ ကတေ တိ စီဝရံ မေ ကိလိဋ္ဌံ, ကော နု ခော ရဇိတွာ ဒဿတီတိအာဒိနာ နိမိတ္တေ ကတေ။ **ဝုတ္တန ယေနေတ**တိ အနာဏတ္တဿ ထေရေန သဒ္ဓိံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဂမနတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ **ကေပဿေ** တိ ဝိဟာရဿ မဟန္တတာယ အတ္တာနံ အဒဿေတွာ ကေသ္မိံ ပဿေ။ **ထေယ္ယစိတ္တေန ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဇီရာ ပေတီ**တိ ထေယ္ယစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဌာနာစာဝနံ အကတွာ နိဝတ္ထပာရုတနီဟာရေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဇီရာပေတိ, ဌာနာ စာဝေန္တဿ ပန ထေယ္ယစိတ္တေ သတိ ဟာရာဖိကမေဝ သီသေ ဘာရံ ခန္ဓေ ကရဏာဒီသု ဝိယ (ပါရာ. ၁၀၁)။ **ယထာ တ တထာ တ နဿတီ** တိ အဂ္ဂိအာဒိနာ နဿတိ, **အညော တ ကောစီ**တိ ဣမိနာ ယေန ဌပိတံ, သောပိ သင်္ဂဟိတော တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတရဿာ တိ စောရဿ။ **ဣတရံ ဂဏှာဟတော ဥဒ္ဓါရေ ဟာရာဖိက** န္တိ ဧတ္ထ "ပဝိသိတွာ တဝ သာဋကံ ဂဏှာဟာဟီ"တိ ဣမိနာဝ ဥပနိဓိဘာဝတော မောစိတတ္တာ, သာမိကဿ ဣတရံ ဂဏှာဟတော အတ္တနော သာဋကေ အာလယ

သ္သ သဗ္ဗာဝတော စ "ဥဒ္ဒာရေ ဟရာဇိက"န္တိ ဝုတ္တံ။ သာမိကော စေ "မမ သန္တကံ ဣဒံ တ ဟောတု, အညံ တ, ကိံ တေန, အလံ မယှံ ကမ္မိနာ"တိ ဇေံ သုဋ္ဌု နိရာလယော ဟောတိ, စောရဿ ဟရာဇိကံ နတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **န ဇာနန္တီ**တိ တေန ဝုတ္တဝစနံ အသုဏန္တာ န ဇာနန္တိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဧတ္ထ သစေ ဇာနိတွာတပိ စိတ္တေန န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, ဧသေဝ နယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပဋိက္ခိပန္တီ** တိ ဧတ္ထ စိတ္တေန ပဋိက္ခေပေပိ သင်္ဂဟိတောတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥပစာရေ ဝိဇ္ဇမာနေ** တိ ဘဏ္ဍာကရဿ သမီပေ ဥစ္စာရပဿာဝဌာနေ ဝိဇ္ဇမာနေ။ **မယိ စ မတေ သင်္ဃဿ စ သေနာသနေ ဝိနဋ္ဌေ**တိ ဧတ္ထ "တံ မာရေဿာမာ"တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တေပိ ဝိဝရိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဂိလာနပက္ခေ ဌိတတ္တာ အဝိသယောတိ ဝုတ္တတ္တာ။ မရဏတော ဟိ ပရံ ဂေလညံ အဝိသယတ္တဉ္စ နတ္ထိ။ "ဒ္တရံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပရိက္ခာရံ ဟရိဿာမာ"တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တေပိ ဝိဝရိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **သဟာယေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ** န္တိ တေဟိပိ ဘိက္ခာစာရာဒီဟိ ပရိယေသိတ္ဝာ အတ္တနော သန္တကေပိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ အာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အယံ သာမီစီ**တိ ဘဏ္ဍာကရေ ဝသန္တာနံ ဣဒံ ဝတ္တံ။

လောလမဟာထေရောတိ မန္ဒော မောမူဟော အာကိဏ္ဏဝိဟာရီ။ **ဣတရေဟီ**တိ တသ္မိံယေဝ ဂဗ္ဘေ ဝသန္တေဟိ ဣတရဘိက္ခူဟိ။ ဝိဟာရရက္ခဏတရေ နိယုတ္တော **ဝိဟာရတရိကော,** ဝုမ္မပဋိဟဋိယာ အတ္တနော တရေ ဝိဟာရရက္ခဏကော။ **နိတပန္တိ** ဘတ္တဝေတနံ။ **စောရာနံ ပဋိပထံ ဂတေသူ**တိ စောရာနံ အာဂမနံ ဉတ္ဝာ "ပဌမတရညေဝ ဂန္တ္ဝာ သဒ္ဒံ ကရိဿာမာ"တိ စောရာနံ အဘိမုခံ ဂတေသု, "စောရေဟိ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍံ အာဟရိဿာမာ"တိ တဒနုပထံ ဂတေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **နိဗဒ္ဓံ ကတ္ဝာ** တိ "အသုကကုလေ ယာဂုဘတ္တံ ဝိဟာရတရိကာနညေဝ"တိ ဇေံ နိယမနံ ကတ္ဝာ။ **ဒွေဝ တိဿော ယာဂုသလာကာ စတ္တာရိ ပဉ္စ သလာကဘတ္တာနိ စ လဘမာနောတ**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, တတော ဦနံ တ ဟောတု အဓိကံ တ အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စကရဿ စ ယာပနမတ္တံ လဘနမေဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နိဿိတကေ ဇဂ္ဂေန္တီ**တိ တေဟိ ဝိဟာရံ ဇဂ္ဂာပေန္တီတိ အတ္ထော။ **အသဟာယကဿာ** တိ သဟာယရဟိတဿ။ **အတ္တဒုတိယဿာ**တိ အပ္ပိစ္ဆဿ အတ္တာ သရီရမေဝ ဒုတိယော အဿ နာညောတိ အတ္တဒုတိယော။ တဒုဘယဿာပိ အတ္တဿ ဝိဘာဝနံ **ယဿာ** တိအာဒိ, ဧတေန သဗ္ဗေန ဧကေကဿ တရော န ဟာပေတဗ္ဗောတိ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟာကဝတ္တတ္တာယာ** တိ နိစ္စံ ပစိတဗ္ဗယာဂုဘတ္တသင်္ခာတဝတ္တတ္တာယ။ **ဌပေန္တီ** တိ အာယကာ ဌပေန္တိ။ **တံ ဂဟေတ္ဝာတ**တိ တံ အာရာမိကာဒီဟိ ဒိယျမာနံ ဘာဂံ ဂဟေတ္ဝာ။ **န ကဟာပေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ အဗ္ဘောကာသိကဿာပိ အတ္တနော အဓိကပရိက္ခာရော တ ဌပိတော အတ္ထိ, စီဝရာဒိသင်္ဃိကဘာဂေပိ အာလယော တ အတ္ထိ, သောပိ ကဟာပေတဗ္ဗောဝ။ **ဒိဂုဏ**န္တိ အညေဟိ လဗ္ဘမာနတော ဒိဂုဏံ။ **ပက္ခတရေနာ** တိ အမုမာသတရေန။

သင်္ကဃာတကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. သင်္ကဃာတကထာယံ သင်္ကံ ယတ္ထ ရာဇပုရိသာ ဟနန္တိ အဒဒန္တာနံ သန္တကံ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာတပိ ဂဏှာဟန္တိ, တံ ဌာနံ **သင်္ကဃာတ** န္တိ ဧဝမ္ပိ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဟာကဋ္ဌံ ကာတုံ **တဉ္စဟီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒုတိယံ ဟာဒံ အတိက္ကာမေတီ**တိ ဧတ္ထ ပဌမဟာဒံ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ ဌပေတ္ဝာ ဒုတိယဟာဒေ ဥဒ္ဒဋ္ဌမတ္တေ **ဟာရာဇိကံ**။ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဗဟိ အဋ္ဌပိတေပိ ဗဟိ ဌိတော ဧဝ နာမ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဇေံ သဗ္ဗတ္ထ ပဒတရေသုပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပရိဝတ္တိတ္ဝာ အဗ္ဘန္တရိမံ ဗဟိ ဌပေတိ, ဟာရာဇိက**န္တိ ဣဒံ သယံ ဗဟိ ဌတ္ဝာ ပဌမံ အဗ္ဘန္တရိမံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ တ သမကံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ တ ပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗဟိ ဌတ္ဝာ ဥက္ခိတ္တမတ္တေ ဟိ သဗ္ဗံ ဗဟိဂတမေဝ ဟောတီတိ။ သစေ ပန သော ဗဟိ ဌတ္ဝာတပိ ဗာဟိရပုဋ္ဌကံ ပဌမံ အန္တော ဌပေတ္ဝာ ပစ္ဆာ အဗ္ဘန္တရိမံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ဗဟိ ဌပေတိ, တဒာပိ ကောဗဒ္ဓတာယ အဝိဇဟိတတ္တာ အဝဟာရော န ဒိဿတိ။ ကေစိ ပန "ဘူမိယံ ပတိတ္ဝာ ဝတ္တန္တံ ပုန အန္တော ပဝိသတိ, ဟာရာဇိကမေဝတိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၃) ဝုတ္တတ္တာ ဗာဟိရပုဋ္ဌကေ အန္တောပဝိဋ္ဌေပိ ဗဟိဂတဘာဝတော န မုစ္စတိ, အန္တောဂတံ ပန ပုဋ္ဌကံ ပဌမံ, ပစ္ဆာ ဧဝ တ ဗဟိ ဌပိတမတ္တေ တ ဟာရာဇိကမေဝ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ဗဟိ ဘူမိယံ ဟတိတဿ ကေနစိ သဒ္ဓိံ ကောဗဒ္ဓတာယ အဘာဝေန အန္တောပဝိဋ္ဌေပိ ဟာရာဇိကမေဝတာတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ, ဣဒံ ပန ကောဗဒ္ဓတ္တာ တေန သဒ္ဓိံ န သမေတိ။ တသ္မာ ယထာ အန္တောဘူမိဂတေန ကောဗဒ္ဓတာ န ဟောတိ, ဇေံ ဥဘယဿာပိ ဗဟိဂတဘာဝေ သာဓိတေယေဝ အဝဟာရောတိ ဝိညာယတိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယေ ပန ပရိဝတ္တိတ္ဝာတတိ ဣမဿ နိဝတ္တိတ္ဝာတတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တေဟိ ပန အဗ္ဘန္တရိမံ ဗဟိ ဌပေတီတိ အယမတ္ထော ဂဟိတော ဟောတီတိ တတ္ထ သင်္ကာယေဝ နတ္ထိ။ **ကောဗဒ္ဓ** န္တိ ကာဇကောဋိယံ ရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဗန္ဓိတ္ဝာ ကာဇကောဋိယံ ဌပိတမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဟာရာဇိက** န္တိ ဗဟိ ဂဟိတကာဇကောဋိယံ ဌပိတံ ယဒိ ဟာဒံ အ

ဌတိ, ဟရာဇိကမေဝ, အနွောဠပိတေန ကောဇဒ္ဓတာယ အဘာတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂစ္ဆန္တေ ယာနေ တ။ပေ။ ဌ ပေတီ**တိ သုင်္ကဃာတံ ပဝိသိတွာ အပ္ပဝိသိတွာ တ ဌပေတိ။ **သုင်္ကဌာနသ္မ ဗဟိ ဌိတ** န္တိ ယာနာဒီဟိ နီဟဋ္ဌတ္တာ ဗဟိ ဌိတံ။ ကေစိ ပန ''ဗဟိ ဌပိတ''န္တိ ပဌန္တိ ဝိကပ္ပေတွာ သုင်္ကဌာနတော ပုဗ္ဗေဝ ဗဟိ ဌပိတန္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ; သုင်္ကဌာနေ ပဝိသိတွာ ယာနေ ဌပိတေပိ ပဝတ္တိတွာ ဂတေ ဝိယ အဒေသာဘာဝတော။ ယော ပန သုင်္က ဌာနသ္မ အနွောဝ ပဝိသိတွာ ''သုင်္ကဌာန''န္တိ ဥတွာ ထေယျစိတ္တေန အာဂတမဂ္ဂေန ပဋိနိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ, တဿာပိ ယဒိ တေန ဒိသာဘာဂေန ဂစ္ဆန္တာနမ္ပိ ဟတ္ထတော သုင်္ကံ ဂဏှန္တိ, ဟရာဇိကမေဝ။ **ဣမသ္မိံ ဌာနေ**တိ ယာနာဒီဟိ နီဟရဏေ။ **တတ္ရာ** တိ တသ္မိံ ဌေကလောမသိက္ခာပဒေ (ဟရာ. ၅၇၁ အာဒယော)။

ဟဏကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. ဟဏကထာယံ **အာဌပိတော**တိ မာတာပိတူဟိ ဣဏံ ဂဏှန္တေဟိ ''ယာဝ ဣဏအနာ အယံ တုမှာကံ သန္တိကေ ဟောတူ''တိ ဣဏအယကာနံ နိယျာတိတော။ **အဝဟာရော နတ္ထီ** တိ မာတာပိတူဟိ ပုတ္တဿ အပရိစ္စတ္တတ္တာ မာတာပိတူနဉ္စ အသန္တကတ္တာ အဝဟာရော နတ္ထိ။ **ဓနံ ပန ဂတဌာနေ ဝမုတီ** တိ ဣမိနာ အာဌပေတွာ ဂဟိတဓနံ ဝမိုယာ သဟ အာဌပိတပုတ္တဟာရကဿ ဂီတတိ ဒဿိတန္တိ ဝဒန္တိ။ **အာသဿ ဇာတော** တိ ဥက္ကဌလက္ခဏံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ အသိကုစ္ဆိယံ ပန အအာသဿ ဇာတောပိ ဇေတ္ထဝ သင်္ဂဟိတော ။ **ပရဒေသတော ပဟရိတွာ**တိ ပရဒေသဝိလုမ္ပကေဟိ ရာဇစောရာဒီဟိ ပဟရိတွာ။ **သုခံ ဇီတတိ ဝဒတီ**တိ ထေယျစိတ္တေန သာမိကာနံ သန္တိကတော ပလာပေတုကာမတာယ ဝဒတိ, တထာ ပန အစိန္တေတွာ ကာရုညေန ''သုခံ ဂန္တွာ ဇီတ''တိ ဝဒန္တဿ နတ္ထိ အဝဟာရော, ဂီတ ပန ဟောတိ။ **ဒုတိယပဒတရေ**တိ ယဒိ ဒုတိယပဒံ အဝဿံ ဥဒ္ဓရိဿတိ, ဘိက္ခုဿ ''ပလာယိတွာ သုခံ ဇီတ''တိ ဝစနက္ခဏေယေဝ ဟရာဇိကံ။ **အနာပတ္တိ ဟရာဇိကဿာ** တိ တဿ ဝစနေန ဝေဂဝမုနေ အကတေပိ ဒုက္ကဋ္ဌာ န မုစ္စတီတိ ဒဿေတိ။ ''အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒိယေယျာ''တိ (ဟရာ. ၈၉, ၉၁) အာအနဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တပရိယာယေန မုစ္စတီတိ။

စတုပ္ပဒကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. စတုပ္ပဒကထာယံ **ဟင္ဂိယံ အာဂတာဝသေသာ**တိ ဟင္ဂိယံ အာဂတေဟိ ဟတ္ထိ အာဒီဟိ အညေ ပသု-သဒ္ဒသ္သ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ။ **ဘိင်္ကစ္ဆာပ** န္တိ ''ဘိင်္က ဘိင်္က''တိ သဒ္ဒာယနတော ဇဝံ လဒ္ဓနာမံ ဟတ္ထိပောတကံ။ **အနွောဝတ္ထုမှိ** တိ ပရိက္ခိတ္တေ။ **ဗဟိနဂရေ ဌိတဿာ** တိ ပရိက္ခိတ္တနဂရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အပရိက္ခိတ္တနဂရေ ပန အနွောနဂရေ ဌိတဿာပိ ဌိတဌာနမေဝ ဌာနံ။ **ခဏ္ဍာဒ္ဓတရ** န္တိ အတ္တနာ ခဏ္ဍိတဒ္ဒတရံ။ **ဧကော နိပန္နော** တိ ဧတ္တာပိ ဗန္ဓောတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, တေနာဟ ''နိပန္နဿ ဒွေဝ''တိ။ **ဃာတေတီ**တိ ထေ ထေယျစိတ္တေန ဝိနာသေန္တဿ သဟပယောဂတ္တာ ဒုက္ကဋမေဝတိ ဝဒန္တိ။

ဩစရကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. ဩစရကကထာယံ **ပရိယာယေန ဟိ အဒိန္နာအနတော မုစ္စတီ** တိ ဣဒံ အာဏတ္တိကပယောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, သယမေဝ ပန အဘိယုဉ္ဇနာဒီသု ပရိယာယေနပိ မောက္ခော နတ္ထိ။

ဩဏိရက္ခကထာဝဏ္ဏနာ

ဩဏိရက္ခကထာယံ **ဩဏိန္တိ** ဩဏိတံ, အာနီတန္တိ အတ္ထော။ ဩဏိရက္ခဿ သန္တိကေ ဌပိတဘဏ္ဍံ ဥပနိဓိ (ဟရာ. ၁၁၂) ဝိယ ဂုတ္တဌာနေ ဌပေတွာ သင်္ဂောပနတ္ထာယ အနိက္ခိပိတွာ ယထာဌပိတဌာနေ ဧဝ မုဟုတ္တမတ္တံ ဩလောကနတ္ထာယ ဌပိတတ္တာ တဿ ဘဏ္ဍဿ ဌာနာစာဝနမတ္တေန ဩဏိရက္ခကဿ ဟရာဇိကံ ဟောတိ။

သံဝိဒာဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

သံဝိဓာဝဟာရကထာယံ **သံဝိဓာယာ**တိ သံဝိဒဟိတွာ။ **တေန နေသံ ဒုက္ကဋာပတ္တိယော** တိ အာဏတ္တိဝသေန ပါရာဇိကာပတ္တိယာ အသမ္ဘဝေ သတီတိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ တေန အာဏတ္တာ ယထာဏတ္တိဝသေန ဟရန္တိ, အာဏတ္တိက္ခဏေ ဧဝ ပါရာဇိကာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ။ **ပါဠိယံ** “သမ္ဗဟုလာ သံဝိဒဟိတွာ ဧကော ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကဿာ”တိ (ပါရာ. ၁၁၈) ဧတ္ထာပိ အာဏာပကာနံ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ အာပတ္တိ, အဝဟာရကဿ ဥဒ္ဓာရေတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဧကံ အာဏာပေန္တိ ‘ဂစ္ဆေတံ အာဟရာ’တိ, တဿုဒ္ဓါရေ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကန္တိ**အာဒီသုပိ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **သာဟတ္ထိကံ ဝါ အာဏတ္တိကဿ အာဏတ္တိကံ ဝါ သာဟတ္ထိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတီ**တိ ဘိန္နကာလိကတ္တာ အညမညဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ။ တထာ ဟိ သဟတ္ထာ အဝဟရန္တဿ ဌာနာစာဝနက္ခဏေ အာပတ္တိ, အာဏတ္တိယာ ပန အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝါတိ ဘိန္နကာလိကတ္တာ အာပတ္တိယောတိ။

သင်္ကေတကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. သင်္ကေတကမ္မကထာယံ **ဩစရကေ ဝုတ္တနယေနေဝ** တိ ဧတ္ထ အဝဿံ ဟာရိယေ ဘဏ္ဍေတိအာဒိနာ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၈) ဝုတ္တနယေနေဝ။ **ပါဠိယံ** “တံ သင်္ကေတံ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ”တိ တဿ သင်္ကေတဿ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါတိ အတ္ထော။ “တံ နိမိတ္တံ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ”တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

နိမိတ္တကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. နိမိတ္တကမ္မကထာယံ အက္ခိနိခဏနာဒိနိမိတ္တကမ္မံ ပန လဟုကံ ဣတ္တရကာလံ, တသ္မာ တင်္ခဏေယေဝ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရိတုံ န သက္ကာ။ နိမိတ္တကမ္မာနန္တရမေဝ ဂဏှိတုံ အာရဒ္ဓတ္တာ တေနေဝ နိမိတ္တေန အဝဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယဒိ ဧဝံ ပုရေဘတ္တပ္ပယောဂေဝ ဧသောတိ တဒေဝ ပမာဏဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ။ န ဟိ **သင်္ကေတကမ္မံ** (ပါရာ. ၁၁၉) ဝိယ နိမိတ္တကမ္မံ ကာလပရိစ္ဆေဒယုတ္တံ။ ကာလဝသေန ဟိ သင်္ကေတကမ္မံ ဝုတ္တံ, ကိရိယာဝသေန နိမိတ္တကမ္မန္တိ အယမေဝ တေသံ ဝိသေသော။ “တံ နိမိတ္တံ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, မူလဋ္ဌဿ အနာပတ္တီ”တိ ဣဒံ ပန နိမိတ္တကရဏတော ပုရေ ဂဏှန္တဿ စေဝ နိမိတ္တကမ္မေ စ ကတေပိ ဂဏှိတုံ အနာရဘိတွာ ပစ္ဆာ သယမေဝ ဂဏှန္တဿ စ ဝသေန ဝုတ္တံ။

အာဏတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. အာဏတ္တိကထာယံ **အသမ္မောဟတ္ထ** န္တိ ယသ္မာ သင်္ကေတကမ္မနိမိတ္တကမ္မာနိ ကရောန္တော န ကေဝလံ ပုရေဘတ္တာဒိကာလသင်္ကေတကမ္မံ အက္ခိနိခဏနာဒိနိမိတ္တကမ္မမေဝ ဝါ ကရောတိ, အထ ခော ဧဝံဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဘဏ္ဍံ ဂဏှာဟီတိ, ဘဏ္ဍနိယမမ္ပိ ကရောတိ, တွံ ဣတ္ထန္နာမဿ ပဟိဏ, သော အညဿ ပဟိဏတူတိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလပဋိပာဋိယာ စ အာဏာပေတိ, တသ္မာ ပုဗ္ဗဏှာဒိကာလဝသေန အက္ခိနိခဏနာဒိကိရိယာဝသေန ဘဏ္ဍပုဂ္ဂလပဋိပာဋိဝသေန စ အာဏတ္တေ တေသု သင်္ကေတကမ္မနိမိတ္တကမ္မေသု ဝိသင်္ကေတာ ဝိသင်္ကေတဘာဝေ သမ္မောဟော ဇာယတိ, တဒပဂမေန အသမ္မောဟတ္ထံ။ **ယံ အာဏာပကေန နိမိတ္တသညံ ကတွာ ဝုတ္တ** န္တိ ပုဗ္ဗဏှာဒီသု အက္ခိနိခဏနာဒီသု ဝါ ဂဟဏတ္ထံ အာဏာပေန္တေန ဧဝံဒိသဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိယုတ္တံ ဂဏှာဟီတိ ဧဝံ ဂဟဏဿ နိမိတ္တဘူတသညာဏံ ကတွာ ယံ ဘဏ္ဍံ ဝုတ္တံ။ **အယံ ယုတ္တိ သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု ဥပရိ ဝက္ခမာနေသု စ သဗ္ဗတ္ထ အာဏတ္တိပ္ပသင်္ဂေသု အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကာဒီနံ ဘာဝသင်္ခါတာ ဝိနယယုတ္တိ, သာ စ အာဏတ္တဿ ကိရိယာနိဋ္ဌာပနက္ခဏေ အာဏာပကဿ ပယောဂေ ထေယျစိတ္တာနံ အဘာဝတ အာဏတ္တိက္ခဏေ ဧဝ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဧဝံ ဥပပတ္တိယာ ပဝတ္တတ္တာ ယုတ္တီတိ ဝုတ္တာ။ “မူလဋ္ဌဿ ထုလ္လစ္စယ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃရက္ခိတေန ပဋိဂ္ဂဟိတေပိ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဓမ္မရက္ခိတာနံ ဒုက္ကဋမေဝ, ကသ္မာ ပနေတ္ထ အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ အာဟ **“မဟာဇနော ဟီ”**တိအာဒိ။ မဟာဇနောတိ စ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဓမ္မရက္ခိတသင်္ဃရက္ခိတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋ** န္တိ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဒုက္ကဋံ။ ဣဒဉ္စ မူလဋ္ဌဿ ထုလ္လစ္စယာဘာဝဒဿနတ္ထံ ပဌမံ အာဏတ္တိက္ခဏေ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန သင်္ဃရက္ခိတေန ပဋိဂ္ဂဟိတပစ္စယာ ပုန ဒုက္ကဋသမ္ဘဝံ သန္ဓာယ။ န ဟိ သော ဧကပယောဂေန ဒုက္ကဋဒွယံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧကေစိ ပန “ဝိသင်္ကေတတ္တာ **ပါဠိယံ**

‘မူလဋ္ဌသ္သာ’တိ အဝတွာ ‘ပဋိဂ္ဂဏှာဟာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’တိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ ကြဒံ သင်္ဃရက္ခိတဿ ဒုက္ကဋံ့ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ကိဉ္စာပိ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ, ဟဋ္ဌိတော ပန ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿ သတိ။ န ဟိ တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာဂေ အနာပတ္တိ ဟောတီတိ။ ကြမိနာဝ ဟေဋ္ဌာ အာဂတတရေသုပိ ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တ တာနံ ဒုက္ကဋံ့ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ပဏ္ဏေ တ သိလာဒီသု တ ‘စောရိယံ ကာတဗ္ဗ’န္တိ လိခိတွာ ဌပိတေ ဟရာဇိကမေတ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ ပန “အသုကဿ ဂေဟေ ဘဏ္ဍ”န္တိ ဇ်ံ နိယမေတွာ လိခိတေ ယုဇ္ဇတိ, န အနိယမေတွာ လိခိ တေတိ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒိသာ** တိ ကြမိနာ ယထာ အရိယပုဂ္ဂလာနံ မဂ္ဂါနန္တရေ ဖလေ ဥပ္ပန္နေ ကိလေ သပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပရိယောသာနံ ဘာဝနာကိစ္စံ နိပ္ဖန္နံ နာမ ဟောတိ, ဧဝမေတိဿာ အတ္ထသာကေစေတနာယ ဥပ္ပန္နာ ယ အာဏတ္တိကိစ္စံ နိပ္ဖန္နမေဝတိ ဒဿေတိ, တေနာဟ “တသ္မာ အယံ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ဟရာဇိ ကော”တိ, အာဏတ္တိဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပကစေတနာက္ခဏေယေဝ ဟရာဇိကော ဟောတီတိ အတ္ထော။

အာဏတ္တိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

အာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. တတ္ထ တတ္ထာ တိ ဘူမဋ္ဌထလဋ္ဌာဒီသု။ **ဟဋ္ဌိယံ** မနုဿပရိဂ္ဂဟိတံ သန္ဓာယ “ပရပရိဂ္ဂဟိတ”န္တိ ဝု တ္တံ။ အာမသတိ ဖန္ဒာပေတိ ဌာနာ စာဝေတီတိ ကြမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ ပုဗ္ဗပယောဂသဟိတံ ပဉ္စမံ အဝဟာရင်္ဂံ ဝုတ္တံ, ဌာနာ စာဝေတီတိ စ ကြဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ အာဏတ္တိကာဒယော သဗ္ဗေပိ ပယောဂ ခုရနိက္ခေပ စ ကြစ သင် ဂဟေတဗ္ဗာတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၂၅. ဌာနာစာဝနန္တိ ကြဒံ ဟဋ္ဌိအနုသာရတော ဝုတ္တံ ခုရနိက္ခေပသ္သာပိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗတော။ သေ နယော ဥပရိ ပိ သဗ္ဗတ္ထ။ တတ္ထ ဟိ န စ သကသညီတိ ကြမိနာ ပရပရိဂ္ဂဟိတတာ ဝုတ္တာ, န စ ဝိဿာသဂ္ဂါဟီ န စ တာဝကာလိ ကန္တိ ကြမေဟိ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ, တီဟိ တ ဧတေဟိ ပရပရိဂ္ဂဟိတတာ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ စ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက** န္တိ “မမေဒ”န္တိ ပရိဂ္ဂဟဝသေန အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ အရညေ အရုတိဏပဏ္ဏာဒိ။ **ဆဍ္ဍိ တ**န္တိ ပဌမံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ အနတ္ထိကတာယ ဆဍ္ဍိတံ ယံ ကိဉ္စိ။ **ဆိန္နမူလက** န္တိ နဋ္ဌံ ပရိယေသိတွာ အာလယသင်္ခါတဿ မူလဿ ဆိန္နတ္တာ ဆိန္နမူလကံ။ **အဿာမိက** န္တိ အနဇ္ဈာဝုတ္ထကာဒီဟိ တီဟိ အာကာရေ ဟိ ဒဿိတံ အဿာမိကဝတ္ထုံ။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ အဿာမိကံ အတ္တနော သန္တကဉ္စ။

အနာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တာ တိ တသ္မိံယေဝ မတသရီရေ ပေတတ္တဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တာ။ **ရုက္ခာဒီ သု လဂ္ဂိတသာဋကေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီ**တိ မနုဿေဟိ အကောပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, သစေ ပနေတံ ဒေဝတလယစေ တိယရုက္ခာဒီသု နိယုတ္တေဟိ ပုရိသေဟိ ရက္ခိတကောပိတံ ဟောတိ, ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ထောကေ ခာယိတေ။ပေ။ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ကြဒံ အဒိန္နာအနာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗိဃစ္ဆိတဟဏိနာ ခာဒိယမာနမံသဿ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ခာဒနံ နာမ ကာရုညဟာနိတော လောလဘာဝတော စ အသာရုပ္ပမေဝ။ တေနေဝ ဟိ အရိယဝံသိကာ အတ္တနော ပတ္တေ ဘ တ္တံ ခာဒန္တမ္ပိ သုနခါဒိံ တဇ္ဇေတွာ န တရေန္တိ, တိရစ္ဆာနာနံ အာမိသအနေ ကုသလံ ဝိယ တေသံ အာမိသဿ အ စ္ဆိန္ဒနေပိ အကုသလမေဝတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တေနေဝ ဝက္ခတိ “ပရာနုဒ္ဒယတာယ စ န ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၀)။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

ဗဟု ကေတော အရုအာဒိဘာရိယဿ ဧကဿ ဘဏ္ဍဿ ဥက္ခိပနကာလေ “ဂဏှာဟထ ဥက္ခိပထ”တိ ဝစီပ ယောဂေန သဒ္ဓိံ ကာယပယောဂသဗ္ဘာဝဌာနံ သန္ဓာယ “သာဟတ္ထိကာဏတ္တိက”န္တိ ဝုတ္တံ။ “တွံ တော် ဝတ္ထုံ ဂဏှာဟ, အဟံ အညံ”န္တိ ဇံ ပဝတ္တေ ပန အဝဟာရေ အတ္တနာ ဂဟိတံ သာဟတ္ထိကမေဝ, ပရေန ကဟာပိတံ အာဏတ္ တိကမေဝ, တေနေဝ တဒုဘယဥ္ဆေန ပဉ္စမာသေပိ ဟရာဇိကံ န ဟောတိ, ဧကေကဘဏ္ဍဂ္ဃဝသေန ထုလ္လစ္စယာဒိမေ ဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ “သာဟတ္ထိကံ တ အာဏတ္တိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတီ”တိအာဒိ။ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍံ ဘဏ္ဍ

ဒေယျွဥ္စ အအာတုကာမတာယ “ဒေမိ ဒမ္မိ”တိ ဝိကပ္ပိတော တုဏှီဘာဝေန ဝိဟေဌေန္တောပိ တေန တေန ကာယဝိကာရာဒိကိရိယာယ ပရဿ ခုရံ နိကိ္ခပပေသီတိ “ကိရိယာသမုဋ္ဌာနဉ္စ”တိ ဝုတ္တံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. ဝိနီတဝတ္ထူသု နိရုတ္တိယေဝ တံတံအတ္ထဂ္ဂဟဏဿ ဥပာယတာယ ပထောတိ နိရုတ္တိပထော, တေနေတာဟ “ဝေါဟာရဝစနမတ္တေ”တိ။ **ယထာကမ္မံ ဂတော** တိ တတော ပေတတ္တဘာဝတော မတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အဗ္ဗုဘတ္တော့ဟာ**တိ အာသန္နမရဏတာယ သရီရဿ ဥဏှာဟာသမင်္ဂိတံ ဒဿေတိ, တေနေတာဟ “အလ္လသရီရေ”တိ။ ကုဏပဘာဝံ ဥပဂတမ္ပိ ဘိန္နမေဝ အလ္လဘာဝတော ဘိန္နတ္တာ။ **ဝိသဘာဂသရီရေ**တိ ဣတ္ထိသရီရေ။ **သီသေ တ**တိအာဒိ အနေက္ခကေ ဥပ္ပဇာဏုမဏ္ဍလေ ပဒေသေ စိတ္တဝိကာရုပ္ပတ္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ အနာမသန္တေန ကတံ သုကတမေဝ။ မတသရီရမ္ပိ ဟိ ယေန ကေနစိ အာကာရေန သဥ္စိစ္စ ဖုသန္တဿ အနာမာသဒုက္ကဋမေဝါတိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တမေဝ။ န ဟိ အဟာရာဇိကဝတ္ထုကေပိ စိတ္တာဒိက္ကတ္ထိရူပေ ဘဝန္တံ ဒုက္ကဋံ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတေ မတိတ္ထိသရီရေ နိဝတ္တတိ။

ကုသသင်္ကာမနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. ဗလသာတိ ဗလေန။ **သာဋကော ဘဝိဿတိ, ဂဏှိဿာမိ** တိ အနာဂတဝစနံ ပသိဗ္ဗကဂ္ဂဟဏတော ပုရေတရံ သမုပ္ပန္နပရိကပ္ပဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဂဟဏက္ခဏေ ပန “သာဋကော စေ, ဂဏှာမိ”တိ ပသိဗ္ဗကံ ဂဏှာတီတိ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော, န ပန ဗဟိ နီဟရိတွာ သာဋကဘာဝံ ဉတွာ ဂဟေဿာမီတိ, တေနာဟ “ဥဒ္ဓာရေယေဝ ပါရာဇိက”န္တိ။ ဣတရထာ “ဣအနိ န ဂဏှာမိ, ပစ္ဆာ အန္ဓကာရေ ဇာတေ ဝိဇာနနကာလေ တ ဂဏှိဿာမိ, ဣအနိ ဩလောကေန္တော ဝိယ ဟတ္ထဂတံ ကရောမီ”တိ ဂဏှာဟန္တဿာပိ ဂဟဏက္ခဏေ အဝဟာရော ဘဝေယျ, န စ တံ ယုတ္တံ တအာ ဂဟဏေ သန္နိဋ္ဌာနာဘာဝတ။ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာယ ဧဝ ဟိ ဟဏာတိဟတာဒိအကုသလံ ဝိယ။ န ဟိ “ပစ္ဆာ ဝဓိဿာမီ”တိ ဟဏံ ဂဏှာဟန္တဿ တဒေဝ တသ္မိံ မတေပိ ဟဏာတိဟတော ဟောတိ ဝဓကစေတနာယ ပယောဂဿ အကတတ္တာ, ဧဝမိဓာပိ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ အဝဟရိဿာမီတိအာဒိနာ ကာလပရိကပ္ပနဝသေန ဌာနာ စာဝိတေပိ တအာပိ အဝဟာရော န ဟောတိ **ဩကာသပရိကပ္ပေ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၃၈) ဝိယ, တသ္မိံ ပန ယထာပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနေ ကာလေ အာဂတေ ဘဏ္ဍံ ဘူမိယံ အနိက္ခိပိတွာပိ ထေယျစိတ္တေန ဂစ္ဆတော ပဒဝါရေန အဝဟာရောတိ ခာယတိ။ တသ္မာ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပော ဩကာသပရိကပ္ပော ကာလပရိကပ္ပောတိ တိဝိဓောပိ ပရိကပ္ပော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန ဩကာသပရိကပ္ပေ သမောဓာနေတွာ ကာလပရိကပ္ပော ဝိသုံ န ဝုတ္တောတိ အမှာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပဒဝါရေန ကာရေတဗ္ဗော** တိ ဘူမိယံ အနိက္ခိပိတွာ ဝီမံသိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပရိယုဋ္ဌိတော**တိ အနုဗန္ဓော။

ပရိကပ္ပော ဒိဿတိ တိ ဂဟဏက္ခဏေ ပရိကပ္ပော ဒိဿတိ, န တအာ တေသံ မတေန အဝဟာရောတိ ဒဿေတိ။ **ဒိသွာ ဟဋ္ဌတ္တာ ပရိကပ္ပါဝဟာရော န ဒိဿတိ** တိ ပစ္ဆာ ပန ဗဟိ ဝီမံသိတွာ သာဋကဘာဝံ ဉတွာ တတော ပစ္ဆာ ထေယျစိတ္တေန ဟဋ္ဌတ္တာ ပုဗ္ဗေ ကတဿ ပရိကပ္ပဿ အဝဟာရနင်္ဂတ္တာ “သုတ္တ”န္တိ ဉတွာ ဟရဏေ ဝိယ ထေယျာဝဟာရော ဧဝ သိယာ။ တသ္မာ ပရိကပ္ပါဝဟာရော န ဒိဿတိ။ သာဋကော စေ ဘဝိဿတီတိ အာဒိကဿ ပရိကပ္ပဿ တအာ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ကေဝလံ အဝဟာရော ဧဝ, န ပရိကပ္ပါဝဟာရောတိ အဓိပ္ပာယော, တေန ဘဏ္ဍပရိကပ္ပါဝဟာရဿ “သာဋကော စေ ဘဝိဿတိ, ဂဟေဿာမီ”တိ ဧဝံ ဘဏ္ဍသန္နိဋ္ဌာနာဘာဝက္ခဏေယေဝ ပဝတ္တိံ ဒဿေတိ, တေနာဟ “ယံ ပရိကပ္ပိတံ, တံ အဒိဋ္ဌံ ပရိကပ္ပိတဘာဝေ ဌိတံယေဝ ဥဒ္ဓရန္တဿ အဝဟာရော”တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဩကာသပအပ္ပါဝဟာရော ဘဏ္ဍံ ဒိသွာ အဝဟရန္တဿ ပရိကပ္ပါဝဟာရော သိယာတိ? နာယံ ဒေါသော အဘဏ္ဍဝိသယတ္တာ တဿ ပရိကပ္ပဿ, ပုဗ္ဗေဝ ဒိသွာ ဉာတဘဏ္ဍဿေဝ ဟိ ဩကာသပရိကပ္ပော ဝုတ္တော။ **တံ မညမာနော တံ အဝဟရီ**တိ ဣဒံ သုတ္တံ ကိဉ္စာပိ “တညေဝေတ”န္တိ နိယမေတွာ ဂဏှာဟန္တ

ဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, တထာပိ “တဒ္ဓေ ဂဏှာဟိဿာမီ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တေ ဣမသ္မိံ ပရိကပ္ပေပိ “ဂဏှာဟိဿာမီ”တိ ဂဟဏေ နိယမသဗ္ဘာဝတော အဝဟာရတ္ထသာဓကံ ဟောတီတိ ဥဒ္ဓဋံ, တေနေဝ “သမေတီ”တိ ဝုတ္တံ။

ကေစီတိ မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ ဧကစ္စေ အာစရိယာ။ **မဟာပစ္စရိယံ ပနာ**တိအာဒိနာပိ ကေစိဝါဒေ ကာရဏံ ဝတွာ, မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒေါဝ ယုတ္တတရောတိ ဒဿေတိ။

အလင်္ကာရဘဏ္ဍန္တိ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာဒိ။ **ကုသံ ပါတေတွာ**တိ ဝိလီဝမယံ ဝါ တာလပဏ္ဏာဒိမယံ ဝါ ကတသညာဏံ ပါတေတွာ။ ပရကောဋ္ဌာသတော ကုသေ ဥဒ္ဓဋေပိ န တာဝ ကုသဿ ပရိဝတ္တနံ ဇာတန္တိ ဝုတ္တံ “ဥဒ္ဓာရေ ရက္ခတီ”တိ။ **ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိက**န္တိ ဣမိနာ ဌာနာစာဝနံ ဓုရနိက္ခေပဉ္စ ဝိနာ ကုသသင်္ကာမနံ နာမ ဝိသုံ ဧကောယံ အဝဟာရောတိ ဒဿေတိ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ အဝဟာရာ သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကာဒိပယောဂဝသေန နိပ္ဖာဒိယမာနာ အတ္ထတော ဌာနာစာဝနဓုရနိက္ခေပကုသသင်္ကာမနေသု တီသု သမောသရန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣတရော တဿ ဘာဂံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓာရေ ပါရာဇိက**န္တိ ပုရိမဿ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ အာလယဿ အဝိဂတတ္တာ ဝုတ္တံ, အာလယေ ပန သဗ္ဗထာ အသတိ အဝဟာရော န ဟောတိ, တေနာဟ “ဝိစိနိတာဝသေသံ ဂဏှန္တဿာပိ အဝဟာရော နတ္ထေဝါ”တိ။

နာယံ မမာတိ ဇာနန္တောပီတိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေန တတ္ထ ဝေမတိကောပိ ဟုတွာ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တောပိ သင်္ဂယှတိ။ **သိဝေယျက**န္တိ သိဝိရဋ္ဌေ ဇာတံ။

၁၄၀-၁. **ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ**တိ ပစာပေတွာ။ **တဿိံ ပါစိတ္တိယ**န္တိ အဒိန္နာဒါနဘာဝေန သဟပယောဂဿာပိ အဘာဝတော ဒုက္ကဋံ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဏတ္တေဟီ**တိ သမ္မတေန အာဏတ္တေဟိ။ **အာဏတ္တေနာ**တိ သာမိကေဟိ အာဏတ္တေန။ **ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ သမ္မတာဒီဟိ ဒိန္နတ္တာ န ပါရာဇိကံ ဇာတံ, အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ ဝတွာ ဂဟိတတ္တာ ပန ဘဏ္ဍဒေယျံ ဝုတ္တံ။ **အညေန ဒိယျမာန**န္တိ သမ္မတာဒီဟိ စတူဟိ အညေန ဒိယျမာနံ။ **ဂဏှန္တော**တိ “အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ဂဏှန္တော။ **အပရဿာ**တိ အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ အဒဿေတွာ ပန “အပရံ ဘာဂံ ဒေဟီ”တိ တ ကူဋဝသ္သာနိ ဂဏေတွာ တ ဂဏှတော ဂိဟိသန္တကေ သာမိနာ စ “ဣမဿ ဒေဟီ”တိ ဧဝံ အာဏတ္တေန စ ဒိန္နေ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတိ, သင်္ဃသန္တကေ ပန ဟောတီတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **အသမ္မတေန ဝါ အနာဏတ္တေန ဝါ**တိအာဒိ ပုန ဝုတ္တံ။ **ဣတရေဟိ ဒိယျမာန**န္တိ သမ္မတေန အာဏတ္တေန ဝါ ဒိယျမာနံ။ **ဧဝံ ဂဏှတော**တိ “အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ကူဋဝသ္သာနိ ဂဏေတွာ ဝါ ဂဏှတော။ **သာမိကေန ပနာ**တိ ဧတ္ထ **ပန**-သဒ္ဒော ဝိသေသတ္ထဇောတကော, တေန “အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒေဟီ”တိ ဝါ ကူဋဝသ္သာနိ ဂဏေတွာ ဝါ ဂဏှန္တေ သာမိကေန သယံ ဒေန္တေ ဝါ အပေန္တေ ဝါ ဝိသေသော အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သုဒိန္န**န္တိ ဘဏ္ဍဒေယျံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဟေဋ္ဌာ ပန သာမိကေန ဝါ အာဏတ္တေန ဝါ ဒိယျမာနံ ဂိဟိသန္တကံ “အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ဂဏှတော အပရဿ အဘာဝတော သာမိသန္တကမေဝ ဟောတီတိ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဇာတံ, ဣဓ ပန တေဟိယေဝ ဒိယျမာနံ “အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ဝါ ကူဋဝသ္သာနိ ဂဏေတွာ ဝါ ဂဏှတော “ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အညာတကဝိညတ္တိမတ္တံ ဌပေတွာ ဘဏ္ဍဒေယျံ န ဟောတီတိ သုဒိန္နမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ အဿာမိကေန ပန အာဏတ္တေန ဒိန္နံ ဘဏ္ဍံ ဂဏှတော ဘဏ္ဍဒေယျမေဝါတိ ဝဒန္တိ, ပတ္တစတုက္ကေ ဝိယ အဝဟာရတာဝေတ္ထ ယုတ္တာ, သင်္ဃသန္တကေ ပန “ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တေပိ သာမိကဿ ကဿစိ အဘာဝတော သမ္မတေန ဒိန္နေပိ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၄၆-၉. **အာဟရာပေန္တေသု ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ “ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတီ”တိ ဝစနတော အနတ္တမနဿ သန္တကံ ဂဟိတမ္ပိ ပုန အတဗ္ဗမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ “သမ္မုခီဘူတေဟိ ဘာဇေတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ ဥပစာရသီမဋ္ဌာနမေဝ ဟာပုဏာတီတိ အာဟ “အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတဿေဝ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ **ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ ဥဘိန္နံ သာလယဘာဝေပိ စောရဿ အဒတွာ သာမိကဿေဝ အတဗ္ဗံ စောရေနာပိ သာမိကဿေဝ အတဗ္ဗတော။ **ဧဝမေဝ နယော**တိ ပံသုကူလသညာယ ဂဟိတေ ဘဏ္ဍဒေယျံ, ထေယျစိတ္တေန ပါရာဇိကန္တိ အတ္ထော။

ဝုဋ္ဌဟန္တေသူတိ ကမံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယန္တေသု။ **အဝိသေသေနာ**တိ သဥဿာဟတာဒိဝိသေသံ အပရာမသိတွာ သာမညတော။ သဥဿာဟမတ္တမေဝ အာပတ္တိဘာဝဿ ပမာဏံ သာမိကာနံ ပရိစ္စာဂဿ ဘာဝတော။ **တတော**တိ ဂဏသန္တကာဒိတော။ **ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယ ဒေတီ**တိ ပံသုကူလဝိဿာသိကာဒိသညာယ ဂဟေတွာ ဒေတိ, တဿ ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ စ ဒုက္ကဋံ ဘဏ္ဍဒေယျဉ္စ, ထေယျစိတ္တေ ပန သတိ ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယ ဂဏှတောပိ ပါရာဇိကမေဝ။ ဦနပဉ္စမာသကာဒီသု ကုလဒူသကဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနိ။ **သေနာသနတ္ထာယ နိယမိတ**န္တိ ဣဒံ ဣဿရဝတာယ ဒဒတော ထုလ္လစ္စယဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣတရပစ္စယတ္ထာယ ဒိန္နမ္ပိ အထေယျစိတ္တေန ဣဿရဝတာယ ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယ ဝါ ဉာတကာဒီနံ ဝါ ဒဒတော ဒုက္ကဋံ ဘဏ္ဍဒေယျဉ္စ ဟောတေဝ။ **ဣဿရဝတာယာ**တိ “မယိ ဒေန္တေ ကော နိဝါရေဿတိ, အဟမေဝေတ္ထ ပမာဏ”န္တိ ဧဝံ အတ္တနော ဣဿရိယဘာဝေန။ **ထုလ္လစ္စယ**န္တိ ကုလသင်္ဂဟဏတ္ထာယ ဝါ အညထာ ဝါ ကာရဏေန ဒဒတော သေနာသနတ္ထာယ နိယမိတဿ ဂရုဘဏ္ဍတာယ ထုလ္လစ္စယံ ဘဏ္ဍဒေယျဉ္စ။ **ဂီဝါ**တိ ဧတ္ထ သေနာသနတ္ထာယ နိယမိတေ ထုလ္လစ္စယေန သဒ္ဓိံ ဂီဝါ, ဣတရသ္မိံ ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုခါဒိတမေဝါ**တိ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌတွာ ဘာဇေတွာ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ခါဒိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ သင်္ဃိကဉှိ ဝိဟာရပဋိဗဒ္ဓံ ဝေဘင်္ဂိယံ ဗဟိဥပစာရသီမဋ္ဌံ ဘဏ္ဍံ အန္တောဥပစာရဋ္ဌေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ, န ဗဟိ ဌိတေဟိ ဥပစာရသီမာယ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ။

၁၅၀. “ဝုတ္တော ဝဇ္ဇေမီ”တိ ဝုတ္တဘိက္ခုသ္မိံ “ဝုတ္တော ဝဇ္ဇေဟီ”တိ ဝုတ္တဿ ပဏ္ဏံ ဥပ္ပဇ္ဇနကပါရာဇိကာဒိအာသာရောပနတော, ဂဟဋ္ဌာနံ ဝါ “ဘဒ္ဒန္တာ အပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝဒန္တီ”တိ ဧဝံ အာသာရောပနတော။

၁၅၃-၅. **ဆာတဇ္ဈတ္တ**န္တိ တေန ဆာတေန ဖီဠိတာယ ဥဒရဂ္ဂိနာ ဈတ္တံ, ဒဍ္ဎံ ပီဠိတန္တိ အတ္ထော။ **ခနုက**န္တိ ခုဒ္ဒကခနုသဏ္ဌာနံ လဂ္ဂနကဒဏ္ဍံ။ **မဒ္ဒန္တော ဂစ္ဆတိ, ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ ဧတ္ထ ကေသူကရဏ္ဍကဘဏ္ဍံ အတဗ္ဗံ ကေသမ္ပိ ဗန္ဓေ အညေသံ တတ္ထ အဗဇ္ဈနတော။ **အဒူဟလ**န္တိ ယန္တပါသာဏော, ယေန အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌာ မိဂါ ပလာယိတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ပဏ္ဏံ ဂစ္ဆတီ**တိ တေန ကတပယောဂေန အဂန္တွာ ပဏ္ဏံ သယမေဝ ဂစ္ဆတိ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသုပိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဧသေဝ နယော။ **ရက္ခံ ယာစိတွာ**တိ ရာဇပုရိသာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အနုဒ္ဒိဿ ရက္ခံ ယာစိတွာ။ **ကုမီနမုခ**န္တိ ကုမီနဿ အန္တော မစ္ဆာနံ ပဝိသနမုခံ။

၁၅၆. **ထေရာန**န္တိ အာဂန္တုကတ္ထေရာနံ။ **တေသမ္ပီ**တိ အာဝါသိကဘိက္ခူနမ္ပိ။ **ပရိဘောဂတ္ထာယာ**တိ သင်္ဃိကေ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇနတ္ထာယ။ ဂဟဏေတိ ဟဋ္ဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ယတ္ထာ**တိ ယသ္မိံ အာဝါသေ။ **အညေသ**န္တိ အညေသံ အာဂန္တုကာနံ။ **တေသုပိ အာဂန္တုကာ အနိဿရာ**တိ သေနာသနေ နိရန္တရံ ဝသန္တာနံ စီဝရတ္ထာယ အာယကေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝါ နိယမေတွာ ဒိန္နတ္တာ ဘာဇေတွာ ခါဒိတုံ အနိဿရာ, အာဂန္တုကေဟိပိ ဣစ္ဆန္တေဟိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝဿာနာဒီသု ပဝိသိတွာ စီဝရတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တေသံ ကတိကာယ ဌာတဗ္ဗ**န္တိ သဗ္ဗာနိ ဖလာဖလာနိ အဘာဇေတွာ “ဧတ္တကေသု ရုက္ခေသု ဖလာနိ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမ, အညေသု ဖလာဖလေဟိ သေနာသနာနိ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ”တိ ဝါ, “ပိဏ္ဍပါတာဒိပစ္စယံ သမ္ပါဒေဿာမာ”တိ ဝါ, “ကိဉ္စိပိ အဘာဇေတွာ စတုပစ္စယတ္ထာယေဝ ဥပနေမာ”တိ ဝါ ဧဝံ သမ္မာ ဥပနေန္တာနံ အာဝါသိကာနံ ကတိကာယ အာဂန္တုကေဟိ ဌာတဗ္ဗံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** “အနိဿရာ”တိ ဝစနေန ဒီပိတော ဧဝ အတ္ထော, **မဟာပစ္စရိယံ** စတုန္နံ ပစ္စယာနန္တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿိတော။ **ပရိဘောဂဝသေနေဝါ**တိ ဧတ္ထ ဧဝ-သဒ္ဒေါ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော, ပရိဘောဂဝသေန တမေဝ ဘာဇေတွာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထာ**တိ ဧတသ္မိံ ဝိဟာရေ, ရဋ္ဌေ ဝါ။

သေနာသနပစ္စယန္တိ သေနာသနဉ္စ တဒတ္ထာယ နိယမေတွာ ဌပိတဉ္စ။ **ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဝရသေနာသနာနိ ဌပေတွာ**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပုန ဗျတိရေကမုခေန ဒဿေတုံ “မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒံ ပန ကတွာ န ဥပနေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ, သေနာသနသင်္ခါတဝတ္ထုနော မူလစ္ဆေဒံ ကတွာ သဗ္ဗာနိ သေနာသနာနိ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပနေတ္ထ “ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဝရသေနာသနာနိ ဌပေတွာ လာမကတော ပဋ္ဌာယ ဝိဿဇ္ဇေန္တေဟိပိ သေနာသနဘူမိယော န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော”တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ ယုတ္တမေဝ ဣမဿာပိ အတ္ထဿ အဝဿံ ဝတ္တဗ္ဗတော, ဣတရထာ ကေစိ သဟ ဝတ္ထုနာပိ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ မညေယျုံ။

ပဏ္ဏံ အာရောပေတ္ဝာ တိ "ဇွောကေ ရုက္ခေ ရက္ခိတ္ဝာ တတော ဇွောကံ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ပဏ္ဏံ အာရော ပေတ္ဝာ။ **နိမိတ္တသညံ ကတ္ဝာ** တိ သင်္ကေတံ ကတ္ဝာ။ **အရကာ**တိ တေသံ ပုတ္တနတ္တာဒယော ယေ ကေစိ ကေပေန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ဣမ "အရကာ"တိ ဝုတ္တာ။ **တတော**တိ ယထာဝုတ္တအရုသမ္ဘာရတော။ **အာပုစ္ဆိတ္ဝာ** တိ ကာရကသ င္ဃံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ။ **တံ သဗ္ဗမ္ပိ အာဟရိတ္ဝာ** တိ အနာပုစ္ဆိတ္ဝာပိ တာဝကာလိကံ အာဟရိတ္ဝာ။ **အယမေဝ ဘိက္ခု ဣဓ သွရော**တိအာဒိတော ပဌာယ အတ္တနော သန္တကေဟိ အရုသမ္ဘာရာဒီဟိ စ ကာရာပိတတ္တာ ပဋိဇဂ္ဂိတတ္တာ စ သင် ဃိကသေနာသနေ ဘာဂိတာယ စ အယမေဝ ဣဿရော, န စ သော တတော ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥဒက ပူဇ**န္တိ စေတိယင်္ဂဏေ သိဉ္စနာဒိပူဇံ။ **ဝတ္တသီသေနာ** တိ ကေဝလံ သဒ္ဓာယ, န ဝေတနာဒိအတ္ထာယ။ **သဝတ္ထုက**န္တိ သဟ ဘူမိယာ။ **ကုဋ္ဋ** န္တိ ဂေဟဘိတ္တိံ။ **ဟာကာရ**န္တိ ပရိက္ခေပဟာကာရံ။ **တတော**တိ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရတော။ **တတော အာဟရိတွတ သေနာသနံ ကတံ ဟောတီ**တိ သာမန္တကမတသီဟိ ဘိက္ခူဟိ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရတော အရုသမ္ဘာရဒိံ အာဟရိ တွတ သေနာသနံ ကတံ ဟောတိ။

၁၅၇. "ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တမတ္ထံယေဝ ပာကဋံ ကာတုံ "အာဂတာဂတာနံ ဝုဍ္ဍတရာနံ န ဒေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **စတုဘာဂဥဒကသမ္ဘိန္နေ** တိ စတုတ္ထဘာဂေန သမ္ဘိန္နေ။ **ဟဋ္ဌိယံ** "အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဟရာဇိ ကဿာ"တိ (ဟရာ. ၁၅၇) သာမိကေဟိ ထုလ္လနန္ဒံ ဥဒ္ဒိဿ ဇတိဿာ ဟတ္ထေ ဒိန္နတ္တာ, အထေယျစိတ္တေန ပရိဘုဉ္ဇိတတ္တာ စ ဝုတ္တံ။ ထေယျစိတ္တေန ပရိဘုတ္တေပိ စဿာ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဌာနိ ယတ္တာ။ **ဩဒနဘာဇနီယဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ "အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီ"တိ အာဂတဝတ္ထုသ္မိံ (ဟရာ. ၁၄၁)။

၁၅၉. **တဿ ကုလဿ အနုကမ္ပာယ ပသာဒာနုရက္ခဏတ္ထာယာ** တိအာဒိနာ ကုလသင်္ဂဟတ္ထံ နာကာသီတိ ဒ ဿေတိ။ "ယာဝ အရကာ ဟသာဒံ အာရောပတ္ထိ, တာဝ ဟသာဒေ တေသံ သန္တိကေ ဟောတူ"တိ ပုဗ္ဗေ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတ္ဝာ အဓိဋ္ဌိတတ္တာ ဇဝ ယထာကာလပရိစ္ဆေဒမေဝ တတ္ထ တိဋ္ဌတိ, တတော ပရံ ဟသာဒေ သယမေဝ ယ ထာဌာနံ ဂစ္ဆတိ, တထာဂမနဉ္စ ဣဒ္ဓိဝိဿဇ္ဇနေန သဉ္စာတံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ "ထေရော ဣဒ္ဓိ ပဋိသံဟ ရီ"တိ။ ယသ္မာ ဇဝံ ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇနေန ကရောန္တဿ ကာယဝစီပယောဂ န သန္တိ ထေယျစိတ္တဉ္စ နတ္ထိ ဟသာဒဿ သေဝ ဝိစာရိတတ္တာ, တသ္မာ "ဇွေ အဝဟာရော နတ္ထိ"တိ ထေရော ဇဝမကာသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ အရကေသု အနုကမ္ပာယ အာနယနတ္တမေဝ ဟသာဒေ ဥပနီတေ ဟသေ ဗုဒ္ဓသူကရာဒီနံ အာမိသံ ဒဿေတွတ ဌာနာစာဝနံ ဝိယ ကရမရာနီတေသု အရကေသု ဟသာဒံ အာရုဠှေဟသုပိ ပုန ပဋိသံဟရဏေ စ ဣမ အဝဟာရော နတ္ထိ ကာရုညာဓိပ္ပာယတ္တာ, ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတိ ကာယဝစီပယောကာဘာတ။ ကာယဝစီပယောဂေ သတိယေဝ ဟိ အာပတ္တိ ဘဏ္ဍဒေ ယျံ တ ဟောတိ, တေနေဝ ဘဂဝ "အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, အထေယျစိတ္တဿာ"တိအာဒိံ အဝတ္ဝာ "အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယေ"တိ (ဟရာ. ၁၅၉) ဇွေကမေဝ အဘာစ။ **ဣဒ္ဓိဝိသယေ** တိ ဧတ္ထ ပရဘာ ဏ္ဍာအယကကာယဝစီပယောကသမုဋ္ဌာပကဿ ကေဝလံ မနောဒွတရိကဿ အထေယျစိတ္တဘူတဿ ဣဒ္ဓိစိ တ္တဿ ဝိသယေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပါယော ဂဟေတဗ္ဗော။ ကိံ ပန ပဋိက္ခိတ္တံ ဣဒ္ဓိဟဋိဟာရိယံ ကာ တုံ ဝဋ္ဋတီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ "ဤဒိသာယ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိယာ အနာပတ္တီ"တိ။ "အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယေ"တိ ဟိ ဣမိနာယေဝ သုတ္တေန အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိယာ အပ္ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေ သိဒ္ဓါတိ။ အတ္တနော ပကတိ ဝဏ္ဏံ အဝိဇဟိတွတ ဗဟိဒ္ဓါ ဟတ္ထိအာဒိဒဿနံ, "ဧကောပိ ဟုတ္ဝာ ဗဟုဓာ ဟောတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၈, ၂၃၉; မ. နိ. ၁.၁၄၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၀၂) အာဂတဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဝသေန နိပ္ဖန္နတ္တာ **အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ** နာမ, "သော ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတ္ဝာ တ ကုမာရကဝဏ္ဏံ တ ဒဿေတိ, နာဂဝဏ္ဏံ။ပေ။ ဝိဝိဓမ္ပိ သေနာဗျူဟံ ဒဿေတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၃.၁၃) ဇဝံ အာဂ တာ ဣဒ္ဓိ ပကတိဝဏ္ဏဝိဇဟနဝိကာရဝသေန ပဝတ္တတ္တာ **ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ** နာမ။ အတ္တနော ပန ပကတိရူပံ ယထာသဘာဝေန ဌပေတွတဝ ဗဟိ ဟတ္ထိအာဒိဒဿနံ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ နာမ န ဟောတိ, အတ္တနော ရူပမေဝ ဟတ္ထိအာဒိရူပေန နိမ္မာနံ ဝိကုဗ္ ဗနိဒ္ဓီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပရာဇိတကိလေသေနာတိ ဝိဇိတကိလေသေန, နိဂ္ဂိလေသေနာတိ အတ္ထော။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ, တေန ဒုတိယပရာဇိကသိက္ခာပဒေန သမံ အညံ အနေကနယတောကိဏ္ဏံ ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ ကိဉ္စိ သိက္ခာပဒံ န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ အတ္ထော နာမ ဟဋ္ဌိအတ္ထော, ဝိနိစ္ဆယော ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော, တေ ဂမ္ဘီရာ ယသ္မိံ, တံ **ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ**။ **ဝတ္ထုမ္ဟိ ဩတိဏ္ဏေ**တိ စောဒနာဝသေန တ အတ္တနာဝ အတ္တနော ဝီတိက္ကမာရောစနဝသေန တ

သင်္ဃမဇ္ဈေ အဒိန္နာဒါနဝတ္ထုသ္မိံ ဉတ္တိကမ္မေ။ **ဉတ္တော** တိ ဉတ္တိကမ္မဝတ္ထုမှိ။ **ဝိနိစ္ဆယော** တိ အာပတ္တာနာပတ္တိနိယမနံ။ **ကပ္ပိယေပိ စ ဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ အတ္တနာ ဂဟေတုံ ယုတ္တေ မာတာပိတာဒီနံ သန္တကေပိ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၃. တတိယပါရာဇိကံ

တီဟီတိ ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ။

ပဌမပညတ္တိနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. ယာ အယံ ဟေဋ္ဌာ တံ ပနေတံ ဗုဒ္ဓကာလေ စ စက္ကဝတ္တိကာလေ စ နဂရံ ဟောတီတိအာဒိနာ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၄) ရာဇဂဟဿ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ, သာ ဧတ္ထာပိ သမာနာတိ ဒဿေတုံ "ဣဒမ္ပိ စ နဂရ"န္တိ ဝုတ္တံ, တေန စ န ကေဝလံ ရာဇဂဟာဒယော ဧတေ ဒဿေတိ။ **မဟာဝနံ နာမာ**တိအာဒိ မဇ္ဈိမဘာဏကသံယုတ္တဘာဏကာနံ မတေန ဝုတ္တံ, ဒီဃဘာဏကာ ပန "ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓံ ဟုတွာ ဌိတံ မဟာဝန"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေနာ** တိ ဟံသဝဋ္ဋကပဋိစ္ဆန္နေန, ဟံသမဏ္ဍလာကာရေနာတိ အတ္ထော။ **ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယက ထ**န္တိ ကရဇကာယေ ဝိရာဂုပ္ပာဒကကထံ။ **ဆန္ဒော** တိ ဒုဗ္ဗလရာဂေါ။ **ရာဂေါ**တိ ဗလဝရာဂေါ။ "ကေသလောမာဒိ"န္တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဘာဂေန ဒဿေတုံ **ယေပိ ဟီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒေနာ** တိ ဧတ္ထ ပဉ္စ ပဉ္စ ပဘေဒါ ဧတဿ ပရိယာယဿာတိ ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒော, တေန ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒေနာတိ ဧဝံ ဗာဟိရတ္ထသမာသဝသေန ပရိယာယဝိသေသနတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အသုဘကထာတိ အသုဘမာတိကကထာ။ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗမာတိကဉ္ဟိ အပေက္ခိတွာ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ သာမိဝစနံ, တေနာဟ **မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ** တိအာဒိ။ **တံ ဝိဘဇန္တော** တိ မာတိကံ ဝိဘဇန္တော။ **ဖာတိကမ္မ**န္တိ နိပ္ဖတ္တိကရဏံ။ **ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီန**န္တိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိပဉ္စနီဝရဏင်္ဂဝိဂမေန ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနတာ, အပ္ပနာပ္ပတ္တဝိတက္ကာဒိဈာနင်္ဂါနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တိဝိဓကလျာဏံ ဒသလက္ခဏသမ္ပန္န**န္တိ ဧတ္ထ ပန ဈာနဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနံ ဝသေန တိဝိဓကလျာဏတာ, တေသံယေဝ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနံ လက္ခဏဝသေန ဒသလက္ခဏသမ္ပန္နတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန "ဒသလက္ခဏဝိဘာဝနေနေဝ တန္နိဿယဘူတာ တိဝိဓကလျာဏတာပိ ဈာနဿ ပါကဋာ ဟောတီ"တိ **တတြိမာနီ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတြာယံ ပါဠီတိ တဿံ ဒသလက္ခဏဝိဘာဝနဝိသယေ အယံ ပါဠိ။ **ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ** တိ ဂောတြဘုပရိယောသာနာယ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါယ ဈာနဿ နီဝရဏာဒိပရိဗန္ဓတော ဝိသုဒ္ဓိ, သာယံ ယသ္မာ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာဒီနမ္ပိ ပစ္စယတ္တေန ပဓာနာ ပုရိမကာရဏသိဒ္ဓါ စ, တသ္မာ ဝုတ္တံ "ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒီ"တိ။ **ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ** တိ ဝိသောဓေတဗ္ဗတာဒီနံ အဘာဝတော တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ အနုဗြူဟနာ, သာ ပန ပရိဗန္ဓဝိသုဒ္ဓိသမကာလဝိဘာဝိနီပိ တဗ္ဗိသုဒ္ဓိယာဝ နိပ္ဖန္နာတိ ဒီပနတ္ထမာဟ "ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ"တိ။ **သမ္ပဟံသနာ** တိ ဝတ္ထုဓမ္မာဒီနံ အနတိဝတ္တနာဒိသာဓကဿ ဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန ပရိယောဒပနာ, သာ ပန ယသ္မာ ကတ္တဗ္ဗဿ သဗ္ဗကိစ္စဿ နိပ္ဖတ္တိယာဝ သိဒ္ဓါ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ "သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာန"န္တိ။ တီဏိပိ စေတာနိ ကလျာဏာနိ ဧကက္ခဏေ လဗ္ဘမာနာနိပိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နတာဒိဝသေန ပဝတ္တန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဘာဝေန ဝုတ္တာနိ, န ပန ဈာနဿ ဥပ္ပာဒာဒိက္ခဏတ္တယေ ယထာက္ကမံ လဗ္ဘမာနတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **မဇ္ဈိမံ သမာဓိနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတီ**တိအာဒီသု မဇ္ဈိမံ သမာဓိနိမိတ္တံ နာမ သမပ္ပဝတ္တော အပ္ပနာသမာဓိယေဝ။ သော ဟိ လီနုဒ္ဓစ္စသင်္ခါတာနံ ဥဘိန္နံ အန္တာနံ အနုပဂမနေန မဇ္ဈိမော, သဝိသေသံ စိတ္တဿ ဧကတ္တာရမ္မဏေ ဌပနတော သမာဓိ, ယေဝ ဥပရိဝိသေသာနံ ကာရဏဘာဝတော "သမာဓိနိမိတ္တ"န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ ပဋိပဇ္ဇတိ ပဋိလဘတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ပဋိပန္နတ္တာ မဇ္ဈိမေန သမာဓိနိမိတ္တေန တတ္ထ ဧကတ္တာရမ္မဏေ အပ္ပနာဂေါစရေ ပက္ခန္ဒတီတိ ဥပတိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓဿ ပန တဿ စိတ္တဿ ပုန ဝိသောဓေတဗ္ဗာဘာဝတော ဝိသောဓနေ ဗျာပါရံ အကရောန္တော ပုဂ္ဂလော ဝိသု

ဒွံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ နာမ။ သမထဘာဝူပဂမနေန သမထပဋိပန္နဿ ပုန သမာဓာနေ ဗျာပာရံ အကရောန္တော သမထပဋိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, သမထပဋိပန္နဘာဝတော ဧဝမဿ ကိလေသသံသဂ္ဂံ ပဟာယ ဧကတ္တေန ဥပဋ္ဌိတဿ ပုန ဧကတ္တုပဋ္ဌာနေ ဗျာပာရံ အကရောန္တော ဧကတ္တုပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ နာမ။

တတ္ထ ဇာတာနန္တိအာဒီသု ယေ ပန တေ ဧဝံ ဥပေက္ခာနုဗြူဟိတေ တသ္မိံ ဈာနစိတ္တေ ဇာတာ သမာဓိပညာသင်္ခာတာ ယုဂနဒ္ဓဓမ္မာ, တေသံ အညမညံ အနတိဝတ္တနသဘာဝေန သမ္ပဟံသနာ ဝိသောဓနာ ပရိယောဒပနာ စ, သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိရသေန ဧကရသတာယ သမ္ပဟံသနာ စ, ယဉ္စေတံ တဒုပဂံ တေသံ အနတိဝတ္တနဧကရသဘာဝါနံ အနုစ္ဆဝိကံ ဝီရိယံ, တဿ တဒုပဂဝီရိယဿ တဟနဋ္ဌေန ပဝတ္တနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ စ, တသ္မိံ ခဏေ ယထာဝုတ္တဓမ္မာနံ အာသေဝနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ စ, ပရိယောဒပနာ စ ပရိယောဒပနကဿ ဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေနေဝ ဣဇ္ဈတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧဝံ တိဝိဓတ္တဂတံ စိတ္တ**န္တိအာဒီနိ တဿေဝ စိတ္တဿ ထောမနဝစနာနိ။ **ဝိတက္ကသမ္ပန္န**န္တိ ဝိတက္ကင်္ဂေန သုန္ဒရဘာဝမုပဂတံ။ **စိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္န**န္တိ တသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ နိရန္တရပ္ပဝတ္တိသင်္ခါတေန သမာဓိနာ သမ္ပန္နံ, ဣဒံ ဈာနင်္ဂဝသေန ဝုတ္တံ။ **သမာဓိသမ္ပန္န**န္တိ ဣဒံ ပန ဣန္ဒြိယဝသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဋိကုဋ္ဋတီတိ သင်္ကုစတိ။ **ပဋိဝဋ္ဋတီ**တိ ပဋိနိဝဋ္ဋတိ။ **န္ဟာရုဒဒ္ဒုလ**န္တိ န္ဟာရုခဏ္ဍံ။ **ပယုတ္တတစ**န္တိ ပစ္စယပရိယေသနေ နိယုတ္တတစံ။ **ဒဏ္ဍတဂုရာဟိ** တိ ဒဏ္ဍပဋိဗဒ္ဓာဟိ ဒီဃဇာလသင်္ခါတာဟိ တဂုရာဟိ။

သမဏကုတ္တကောတိ ကာသာယနိဝတ္ထနာဒိသမဏကိစ္စကော။ **ဝဂ္ဂုမုဒာ**တိ ဧတ္တ ''ဝဂ္ဂုမတာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ လောကိကာ ''မုဒာ''တိ ဝေဟာရိံသူတိ ဒဿေန္တော အာဟ ''ဝဂ္ဂုမတာ''တိ။ ''ဝဂ္ဂူ''တိ မတာ, သုဒ္ဓသမ္မတာတိ အတ္ထော, တေနာဟ ''ပုညသမ္မတာ''တိ။ သတ္တာနံ ဟပုနနေန သောဓနေန သာ ပုညသမ္မတာ။

၁၆၃. မာရဿ ဓေယျံ ဌာနံ, ဝတ္ထု တ နိဝါသော မာရဓေယျံ, သော အတ္ထတော တေဘူမကဓမ္မာ ဧဝ, ဣဓ ပန ပဉ္စ ကာမဂုဏာ အဓိပ္ပေတာ, တံ **မာရဓေယျံ**။ ''အယံ သမဏကုတ္တကော ယထာသမုပ္ပန္နသံဝေဂမူလကေန သမဏဘာဝူပဂမနေန အတိက္ကမိတုံ သက္ခိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ အဘေစ, န ပန ''အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ တီသု ဘဝေသု အပ္ပဋိသန္ဓိကတာယ တံ အတိက္ကမိတုံ သက္ခိဿတီ''တိ မရဏေနေဝ သတ္တာနံ သံသာရမောစနလဒ္ဓိကတ္တာ ဒေဝတာယ။ န ဟိ မတာနံ ကတ္ထစိ ပဋိသန္ဓိ ဂစ္ဆတိ။ **ဣမိနာ အတ္တေန ဧဝမေဝ ဘဝိတဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ ပရေသံ ဇီဝိတာ ဝေရောပနတ္တေန ဧဝမေဝ သံသာရမောစနသဘာဝေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ''အတ္တနာပိ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေန္တိ, အညမညမ္ပိ ဇီဝိတာ ဝေရောပေန္တီ''တိ (ပာရာ. ၁၆၂) ဝုတ္တတ္တာ **သဗ္ဗာနိပိ တာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ ဇီဝိတာ ဝေရောပေသီ**တိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ယေ အတ္တနာပိ အတ္တာနံ အညမညဉ္စ ဇီဝိတာ ဝေရောပေသုံ, တေ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူ ဌပေတွာ တဒဝသေသေ စ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူ, သဗ္ဗေ စ အရိယေ အယံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၆၄. ဧကီဘာဝတောတိ ပဝိဝေကတော။ **ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆံ ဂဏှာန္တိ**တိ အတ္တနော အတ္တနော အာစရိယာနံ သန္တိကေ ဂဏှန္တိ, ဂဟေတွာ စ အာစရိယေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တဒါ ပန ဥဒ္ဒေသာဒိဒါယကာ တနုဘူတေ ဟိ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝန္တံ ဥပဂတာ, တံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ ပုစ္ဆတိ။

အာနာပာနဿတိသမာဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. ဒသာနုဿတီသု အနေ္တာဂဓာပိ အာနာပာနဿတိ တဒါ ဘိက္ခူနံ ဗဟူနံ သပ္ပာယတံ ဒဿေတုံ ပုန ဂဟိတာ။ တထာ ဟိ တံ ဘဂဝါ တေသံ ဒေသေသိ။ အာဟာရေ ပဋိက္ကူလသညာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနသဒိသာ, စတ္တာရော ပန အာရုပ္ပာ အာဒိကမ္မိကာနံ အနနုရူပတိ တေသံ ဣဓ အဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အညံ ပရိယာယ**န္တိ အရဟတ္တာဓိဂမတ္ထာယ အညံ ကာရဏံ။ **အတ္ထယောဇနာက္ကမ**န္တိ အတ္ထဉ္စ ယောဇနာက္ကမဉ္စ။ **အဿာသဝသေနာ**တိ အဿာသံ အာရမ္မဏံ ကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပဋ္ဌာနံ သတီ**တိ အပ္ပမုဿနတာယ တမေဝ အဿာသံ ပဿာသဉ္စ ဥပဂန္တွာ ဌာနံ, တထာ တိဋ္ဌနကဓမ္မော သတိ နာမာတိ အတ္ထော။ ဣဓာနိ သတိဝသေနေဝ ပုဂ္ဂလံ နိဒ္ဒိသိတုကာမေန **ယော အဿသတီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော အဿသတိ, တဿ သတိ အဿာသံ ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတီတိအာဒိနာ

အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အကောသလ္လသမ္ဘူတေ** တိ အဝိဇ္ဇာသမ္ဘူတေ ။ **ခဏေနေဝ**တိ အတ္တနော ပဝတ္တိက္ခဏေ
နေဝ။ အရိယမဂ္ဂဿ ဟာဒကဘူတော အယံ သမာဓိ အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎိတွာ အရိယမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတော ဝိယ ဟောတီ
တိ အာဟ "အရိယမဂ္ဂဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော"တိ။ **ဩပမ္မနိဒဿန** န္တိ ဧတ္ထ ဥပမာဝ ဩပမ္မံ, တဿ နိဒဿနံ။

ဗာဟိရကာ အာနာပာနဿတိံ ဇာနန္တာ အာဒိတော စတုပ္ပကာရမေဝ ဇာနန္တိ, န သဗ္ဗံ သောဠသပ္ပကာရန္တိ
အာဟ **သဗ္ဗပ္ပကာရ** ဣစ္စာဒိ။ **ဝေမဇ္ဈေတံ သေနာသန** န္တိ ဧတ္ထ **ဝေ**န္တိ ဘာဝနာသတိယာ ယထာဝုတ္တနယေန
အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ နိဗန္ဓနေ သတိယေဝ, နာသတီတိ အတ္ထော, တေန မုဋ္ဌဿတိဿ အရညဝါသော နိရတ္ထ
ကော အနနုရူပေါတိ ဒဿေတိ။ **အဝသေသသတ္တဝိဓသေနာသန**န္တိ "ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘ
ောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇ"န္တိ (ဝိဘ. ၅၀၈) ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဥတုတ္တယာနုကူလံ ဓာတုစရိယာနုကူလ** န္တိ ဂိမှဟာနာဒိဥတုတ္
တယဿ သေမှာဒိဓာတုတ္တယဿ မောဟာဒိစရိယတ္တယဿ စ အနုကူလံ။ နိသဇ္ဇာယ ဒဠှဘာဝံ ပလ္လင်္ကာ
ဘုဇနေန, အဿာသပဿာသာနံ ပဝတ္တနသုခတံ ဥပရိမကာယဿ ဥဇုကံ ဌပနေန, အာရမ္မဏပရိဂ္ဂဟူပါယံ ပရိမုခံ
သတိယာ ဌပနေန **ဥပဒိသန္တော။ န ပဏာမန္တီ** တိ န ဩဏာမန္တိ။ **ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ သတိ** န္တိ သဗ္ဗထာ ဂဟိတံ သမ္
မောသပဋိပက္ခတော နိဂ္ဂမနသဘာဝတံ သတိံ ကတွာ, ပရမံ သတိနေပက္ကံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။

သတောဝတိ သတိယာ သမန္နာဂတောဝ။ **ဒွတ္တိံသာယ အာကာရေဟီ** တိ စတူသု စတုက္ကေသု အာဂတာနိ ဒီဃ
ရဿာဒီနိ သောဠသ ပဒါနိ အဿာသပဿာသဝသေန ဒွိဓာ ဝိဘဇိတွာ ဝုတ္တေဟိ ဒွတ္တိံသာကာရေဟိ။ **ဒီဃံအ
ဿာသဝသေနာ**တိ ဒီဃအဿာသဝသေန, ဝိဘတ္တိအလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသော, ဒီဃန္တိ ဝါ ဘဂဝတာ ဝုတ္တအ
ဿာသဝသေန။ **စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပ** န္တိ ဝိက္ခေပပဋိပက္ခဘာဝတော "အဝိက္ခေပေါ"တိ လဒ္ဓနာမံ စိ
တ္တဿ ဧကဂ္ဂဘာဝံ **ပဇာနတော။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿာသဝသေနာ** တိ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ဟုတွာ အ
ဿာသဝသေန, "ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီအဿာသနဝသေနာ"တိ ဝါ ပါဌော, တဿ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိနော အ
ဿာသဝသေနာတိ အတ္ထော။ အာ ပဌမံ ဗဟိမုခံ သသနံ အဿာသော, တတော အန္တောမုခံ ပဋိသသနံ ပဿာသော
တိ အာဟ **အဿာသောတိ ဗဟိနိက္ခမနဝါတော** တိအာဒိ, **သုတ္တန္တဋ္ဌကထာသု** ပန အာကမုနဝသေန အန္တော သ
သနံ အဿာသော, ဗဟိ ပဋိသသနံ ပဿာသောတိ ကတွာ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဝုတ္တံ။

တတ္ထာ တိ ဗဟိနိက္ခမနအန္တောပဝိသနဝါတေသု, တဿ စ ပဌမံ အဗ္ဘန္တရတော နိက္ခမတီတိ ဣမိနာ သမ္ဗ
န္ဓော။ **"သဗ္ဗေသမ္ပိ ဂဗ္ဘသေယျကာန** န္တိအာဒိနာ အရကာနံ ပဝတ္တိက္ကမေန အဿာသော ဗဟိနိက္ခမနဝါတော
တိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတီ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ သုတ္တနယော ဧဝ စေတ္ထ "အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ သတိယာ
အနုဂစ္ဆတော အဇ္ဈတ္တံ ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေန ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ သာရဒ္ဓါ စ ဟောန္တိ ဣဉ္ဇိတာ စ ဖန္ဒိ
တာ စ ပဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေန ကာယောပိ စိတ္တ
မ္ပိ သာရဒ္ဓါ စ ဟောန္တိ ဣဉ္ဇိတာ စ ဖန္ဒိတာ စာ"တိ ဣမာယ ပါဠိယာ သမေတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဒ္ဓါနဝသေနာ** တိ
ကာလဒ္ဓါနဝသေန။ အယဉှိ အဒ္ဓါန-သဒ္ဒော ကာလဿ ဒေသဿ စ ဝါစကော။ တတ္ထ **ယထာ ဟီ**တိအာဒိနာ ဒေ
သဒ္ဓါနံ ဥပမာဝသေန ဒဿိတံ။ ဣဒါနိ တဗ္ဗိသိဋ္ဌကာလဒ္ဓါနဝသေန အဿာသပဿာသာနံ ဒီဃရဿတံ ဥပမေ
ယျဝသေန ဝိဘာဝေတုံ **ဧဝ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာ** အနေကကလာပဘာဝေန။ ဧတ္ထ စ ဟတ္ထိအာဒိသရီ
ရေ သုနခါဒိသရီရေ စ အဿာသပဿာသာနံ ဒေသဒ္ဓါနဝိသိဋ္ဌကာလဒ္ဓါနဝသေနေဝ ဒီဃရဿတာ ဝုတ္တာတိ ဝေ
ဒိတဗ္ဗာ အတ္တဘာဝသဏ္ဍာတံ ဒီဃံ အဒ္ဓါနံ သဏိကံ ပူရေတွာတိအာဒိဝစနတော။ **တေသ**န္တိ သတ္တာနံ။ **တေ**တိ အဿ
ာသပဿာသာ။ **ဣတ္တရမဒ္ဓါန** န္တိ အပ္ပကံ ကာလံ။ **နဝဟာကာရေဟီ**တိ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တဿ ပုဗ္ဗေနာပရံ အ
လဒ္ဓဝိသေသဿ ကေဝလံ အဒ္ဓါနဝသေန အာဒိတော ဝုတ္တာ တယော အာကာရာ, တေ စ ကဿစိ အဿာသော,
ကဿစိ ပဿာသော, ကဿစိ ဥဘယမ္ပိ ဥပဋ္ဌာတီတိ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဝုတ္တာ, တထာ ဆန္ဒဝသေန
တယော, တထာ ပါမောဇ္ဇဝသေနာတိ ဣမေဟိ နဝဟိ အာကာရေဟိ။ **ဧကေနာကာရေနာ**တိ ဒီဃံ အဿာသာဒီသု ဧကေ
နာကာရေန။

အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ တိ ဒီဃေ ဩကာသဒ္ဓါနသင်္ခါတေ အတ္တဘာဝေ ကာလဒ္ဓါနေပိ ဝါ, ဧဝံ ဥပရိ **ဣတ္တရသင်္
ခါတေ**တိ ဧတ္ထာပိ။ **ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဘာဝနာယ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ အာဝဟန္တိယာ လဒ္ဓဿာဒတ္တာ တတ္
ထ သာတိသယော ကတ္တုကာမတာလက္ခဏော ကုသလစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဆန္ဒဝသေနာ**တိ တထာပဝတ္တဆန္ဒဿ

သ ဝသေန။ **ဟမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ အဿာသပဿာသာနံ သုခုမတရဘာဝေ အာရမ္မဏဿ သန္တတရတာယ, က မ္မဋ္ဌာနဿ စ ဝီထိပဋိပန္နတာယ ဘာဝနာစိတ္တသဟဂတော ပမောဒော ခုဒ္ဒကာဒိဘေဒာ တရုဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **စိ တ္တံ ဝိဝတ္တတီ**တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပကတိအဿာသပဿာသတော စိတ္တံ နိဝတ္တတိ။ **ဥပေက္ခာ သဏ္ ဌာတီ**တိ တသ္မိံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေ သမာဓိမ္ဟိ ဥပ္ပန္နေ ပုန ဈာနနိဗ္ဗတ္တနတ္ထံ ဗျာပာရာဘာဝ တော အဇ္ဈုပေက္ခနံ ဟောတိ, သာ ပနာယံ ဥပေက္ခာ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနုပဿနာဉာဏ** န္တိ သမထဝသေန နိမိတ္တဿ အနုပဿနာ, ဝိပဿနာဝသေန အဿာသပဿာသမုခေန တန္နိဿယနာမရူပဿ အနုပဿနာ စ ဉာဏံ။ **ကာယော ဥပဋ္ဌာန** န္တိ အဿာသပဿာသသင်္ခာတော ကာယော ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ သတီတိ ဥပဋ္ဌာနံ, နော သတိ, သတိ ပန သရဏတော ဥပတိဋ္ဌနဋ္ဌေန သရဏဋ္ဌေန စ ဥပဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိ စ။ **တေန ဝုစ္ စတီ**တိအာဒီသု ယာ အယံ ယထာဝုတ္တအဿာသပဿာသကာယေ, တန္နိဿယဘူတေ ကရဇကာယေ စ ကာယဿ ဝေသ အနုပဿနာ နိစ္စာဒိဘာဝံ တ ဂ္ဂဏ္ဟိတွာ ပုရိမသတ္တဇီဝဒိဘာဝံ တ အနနုပဿိတွာ အဿာသပဿာသကာယမ တ္တဿေဝ အနိစ္စာဒိဘာဝဿ စ အနုပဿနာ, တာယ ကာယာနုပဿနာယ သတိသင်္ခာတဿ ပဋ္ဌာနဿ ဘာဝနာ ဝဍ္ဍနာ **ကာယေ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ** တိ အယံ သင်္ခေပတ္ထော။

ဂ္ဂတ္တရဝသေနာ တိ ပရိတ္တကာလဝသေန။ **တာဒိသော**တိ ဒီဃော ရဿော စ။ **ဝဏ္ဏာ** တိ ဒီဃာဒိအာကာရာ။ **နာ သိကဂ္ဂေဝ ဘိက္ခုနော**တိ နာသိကဂ္ဂေ တ, **တ**-သဒ္ဒေန ဥတ္တရောဋ္ဌေ တတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ "အာဒိမ ဇ္ဈပရိယောသာနဝသေန သဗ္ဗံ အဿာသပဿာသကာယံ ဝိဒိတံ ဟာကဋ္ဋံ ကရိဿာမီ"တိ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တအာဘောဂဝ သေန ပစ္ဆာ တထာ သမုပ္ပန္နေန ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန တံ အဿာသပဿာသကာယံ ဧဝံ ဝိဒိတံ ဟာကဋ္ဋံ က ရောန္တော အဿသတိ စေဝ ပဿသတိ စ, တသ္မာ ဧဝံဘူတော သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ ပဿသိဿ သာမီတိ သိက္ခတိ နာမ, န ပန "အနာဂတေ ဧဝံ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တနမတ္တေန သော ဧဝံ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တထာဘူတဿာ** တိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ ဝိဒိတံ ကရောန္တဿ။ **သံဝရော**တိ သတိ ဝီရိယမ္ပိ တ။ **န အညံ ကိဉ္စီ** တိ သဗ္ဗကာယံ ဝိဒိတံ ကရိဿာမီတိအာဒိကံ ပုဗ္ဗာဘောဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဉာဏုပ္ပာဒနာဒီသူ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကာယသင် ခါရပဿမ္ဘနပီတိပဋိသံဝေဒနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ကာယသင်္ခါရ** န္တိ အဿာသပဿာသံ။ သော ဟိ စိတ္တသမုဋ္ ဌာနောပိ သမာနော ကရဇကာယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ တေန သင်္ခရီယတီတိ ကာယသင်္ခါရောတိ ဝုစ္စတိ။ **အပရိဂ္ဂဟိ တကာလေ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အနာရဒ္ဓကာလေ, တအာရဒ္ဓတ္ထာယ ကာယစိတ္တာနမ္ပိ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေတိ အ တ္ထော။ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာတိ ဟိ က္ကမိနာ ကာယပရိဂ္ဂဟော, ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ ပေတွာတတိ က္ကမိနာ စိတ္တပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **အဓိမတ္တ**န္တိ ဗလဝံ ဩဠာရိကံ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ။ ကာယသ င်္ခါရော ဟိ အဓိပ္ပေတော။ အဓိမတ္တံ ဟုတွာ ပဝတ္တတီတိ ကိရိယာဝိသေသနံ တ ဧတံ။ **သဗ္ဗသံယေတ** တိ ဥဘယေ သမ္ပိ။

မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟေ သုခုမော တိ စတုဓာတုမုခေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပ ဿနာယာ**တိ ကလာပသမ္မသနမာဟ။ နိဗ္ဗိအနုပဿနတော ပဋ္ဌာယ ဗလဝဝိပဿနာ, တတော ဩရံ ဒုဗ္ဗလဝိပဿ နာ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေတိအာဒိနာ သမထနယေ ဝုတ္တနယေန။

စောဒနာသောဓနာဟိတိ အနုယောဂပရိဟာရေဟိ။ **ကထ**န္တိအာဒိ ပဋိသမ္ဘိဒါပာဠိ, တတ္ထ ကထံ သိက္ခတီတိ သမ္ ဗန္ဓော။ **ဂ္ဂတိ ကိရာ**တိအာဒိ စောဒကဝစနံ။ **ဂ္ဂတိ ကိရာ**တိ ဧဝဉ္စေတိ အတ္ထော။ အဿာသပဿာသော သဗ္ဗထာ အ ဘာဝံ ဥပနေတိ စေတိ စောဒကဿ အဓိပ္ပာယော။ **တတူပလဒ္ဓိယာ** တိ အဿာသပဿာသတတဿ အဘာဝေန တ ဗ္ဗိသယာယ ဥပလဒ္ဓိယာ ဘာဝနာစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒော ဝမိ စ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **န စ န**န္တိ ဧတ္ထ **န**န္တိ နိပာ တမတ္တံ။ **ပုန ဂ္ဂတိ ကိရာ**တိအာဒိ ယထာဝုတ္တာယ စောဒနာယ ဝိသဇ္ဇနာ, တတ္ထ **ဂ္ဂတိ ကိရ သိက္ခတီ** တိ မယာ ဝု တ္တာကာရေန ယဒိ သိက္ခတီတိ အတ္ထော။ **ပဘာဝနာ ဟောတီ**တိ ယဒိပိ ဩဠာရိကာ ကာယသင်္ခါရာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, သုခုမာ ပန အတ္ထေဝတတိ ဘာဝနာယပိ ဝမိ ဟောတေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကံသေ**တိ ကံသဘာဇနေ။ **နိမိတ္တ** န္တိ နိ မိတ္တဿ, တေသံ သဒ္ဒာနံ ပဝတ္တိအာကာရဿာတိ အတ္ထော။ **သုခုမကာ သဒ္ဒာ** တိ အနုရဝေ အာဟ။ **သုခုမသဒ္ဒနိမိ တ္တာရမ္မဏတာပီ**တိ သုခုမော သဒ္ဒော ဝ နိမိတ္တံ တအာရမ္မဏတာယပိ။

အာဘိသမာစာရိကသီလန္တိ ဧတ္ထ အဘိသမာစာရောတိ ဥတ္တမသမာစာရော, တဒေဝ အာဘိသမာစာရိကံ သီလံ, ခန္ဓကေဝတ္တပရိယာပန္နဿ သီလဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အဟံ သီလံ ရက္ခာမိ** တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နံ သီလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အာတသော**တိ အာတသပလိဗောဓော။ **ကုလ**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ကမ္မ**န္တိ နဝကမ္မံ။ **ဣဒ္ဓိ** တိ ပေထုဇ္ဇနိကာ ဣဒ္ဓိ, သာ ဝိပဿနာယ ပလိဗောဓော။ **သော ဥပစ္ဆိန္နိတဗ္ဗော** တိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) ဝုတ္တေန တေန တေန ပလိဗောဓဿ ဥပစ္ဆေဒပ္ပကာရေန ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော။ **ယောကနုယောကေ**တိ ယောဂဿ ဘာဝနာယ အနုယုဉ္ဇနံ။ **အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏေသူ** တိ အာလောကာကာသကသိဏဒ္ဝယံ ဝဇ္ဇေတွာ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတာနံ အဋ္ဌန္နံ ကသိဏာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, စတ္တာရီသာယေဝ ပန ကမ္မဋ္ဌာနာနိ။ **ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေနာ** တိ ယောကနုယောဂကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာတိ ဣမမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ **ဣမိနာဝ ကမ္မဋ္ဌာနေနာ** တိ ဣမိနာ အာနာပာနဿတိကမ္မဋ္ဌာနေန။ **မဟာဟတ္ထိပထံ နီဟရန္တော ဝိယာ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝီထိံ မဟာဟတ္ထိမဂ္ဂံ ကတွာ ဒဿေန္တော ဝိယ။

ဝုတ္တပ္ပကာရမာစရိယ န္တိ ''ဣမိနာဝ ကမ္မဋ္ဌာနေန စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တဿာ''တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အာစရိယံ။ ''ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော''တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၇.၃၇; နေတ္တိ. ၁၁၃; မိ. ပ. ၆.၁.၁၀) **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၂) ဝုတ္တပ္ပကာရမာစရိယန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပဉ္စသန္ဓိက**န္တိ ပဉ္စပဗ္ဗံ, ပဉ္စဘာဂန္တိ အတ္ထော။ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဟော**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနဂန္ထဿ ဥဂ္ဂဏှနံ။ တဒတ္ထပရိပုစ္ဆာ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ပရိပုစ္ဆာ,** တတ္ထ သံသယပရိပုစ္ဆာ ဝါ။ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥပဋ္ဌာန** န္တိ ဧဝံ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တဿ ဧဝမိဒံ နိမိတ္တံ ဥပတိဋ္ဌတီတိ ဥပဓာရဏံ။ တထာ **ကမ္မဋ္ဌာနပ္ပနာ** ဧဝံ ဈာနမပ္ပေတီတိ။ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ လက္ခဏ** န္တိ ဂဏနာနုဗန္ဓနာဖုသနာနံ ဝသေန ဘာဝနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ ဌပနာဝသေန မတ္ထကပ္ပတ္တိ ဣမဿ ဘာဝနာတိ ကမ္မဋ္ဌာနသဘာဝဿ သလ္လက္ခဏံ, တေနာဟ ''ကမ္မဋ္ဌာနသဘာဝူပဓာရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ။

အဋ္ဌာရသသေနာသနဒောသဝိဝဇ္ဇိတ န္တိ မဟတ္တံ နဝတ္တံ ဇိဏ္ဏတ္တံ ပန္ထနိဿိတတ္တံ သောဏ္ဍိပဏ္ဏပုပ္ဖဖလယုတ္တတာ ပတ္ထနီယတာ နဂရအရုခေတ္တသန္နိဿိတတာ ဝိသဘာဂါနံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထိတာ ပဋ္ဋနသန္နိဿိတတာ ပစ္စန္တသန္နိဿိတတာ ရဇ္ဇသီမသန္နိဿိတတာ အသပ္ပာယတာ ကလျာဏမိတ္တာနံ အလာဘောတိ ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ သေနာသနဒောသေဟိ ဝိဝဇ္ဇိတံ။ **ပဉ္စသေနာသနင်္ဂသမန္နာဂတ** န္တိ –

> ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ နာစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁) –

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တေဟိ ပဉ္စဟိ သေနာသနင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ, ဧတ္ထ စ နာတိဒူရတာဒိ ဧကံ, ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏတာဒိ ဧကံ, အပ္ပဍံသာဒိတာ ဧကံ, စီဝရာဒိလာဘော ဧကံ, ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ နိဝါသော ဧကန္တိ ဧဝံ ပဉ္စင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဥပစ္ဆိန္နခုဒ္ဒကပလိဗောဓေနော တိ ဒီဃာနံ ကေသာဒီနံ ဟရဏေန ပတ္တစီဝရာဒီနံ ပစနတုန္နကရဏရဇနာဒိကရဏေဟိ စ ဥပစ္ဆိန္နာ ခုဒ္ဒကာ ပလိဗောဓာ ယေန, တေန။ **ဘတ္တသမ္မဒ** န္တိ ဘောဇနနိမိတ္တံ ပရိဿမံ။ အာစရိယတော ဥဂ္ဂဟော **အာစရိယုဂ္ဂဟော,** သဗ္ဗောပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိဓိ, န ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဥဂ္ဂဟမတ္တံ, တတော။ **ကောပဒမ္ပိ** တိ ကောကောဋ္ဌာသမ္ပိ။

အနုဝဟနာတိ အဿာသပဿာသာနံ အနုဂမနဝသေန သတိယာ နိရန္တရံ အနုပ္ပဝတ္တနာ။ ယသ္မာ ပန ဂဏနာဒိဝသေန ဝိယ ဖုသနာဝသေန ဝိသုံ မနသိကာရော နတ္ထိ, ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဧဝ ဂဏနာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ ဣဓ ဖုသနာဂဟဏန္တိ ဒီပေန္တော ''ဖုသနာတိ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာန''န္တိ အာဟ။ ဌပနာတိ သမာဓာနံ, သမာဓိပ္ပဓာနာ ပန အပ္ပနာတိ အာဟ ''ဌပနာတိ အပ္ပနာ''တိ။ အနိစ္စတာဒီနံ လက္ခဏတော **သလ္လက္ခဏာ ဝိပဿနာ** ။ ပဝတ္တတော နိမိတ္တတော စ ဝိနိဝဋ္ဋနတော **ဝိနိဝဋ္ဋနာ မဂ္ဂေါ** ။ ကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘာဝတော **ပါရိသုဒ္ဓိ ဖလံ။ တေသ** န္တိ ဝိနိဝဋ္ဋနာပါရိသုဒ္ဓီနံ။ **ခဏ္ဍာ** န္တိ ''ဧကံ ဒွေ တီဏိ ပဉ္စာ''တိ ဧကေန္တရိကာဒိဘာဝေန ဂဏနာယ ခဏ္ဍနံ။ အထ ဝါ ခဏ္ဍန္တိ အန္တရန္တရာ ကတိပယကာလံ

အဂဏောတ္ တ ပုန ဂဏနဝသေန အန္တရာ ဩမိပရိစ္ဆေဒေ န ဒဿေတဗ္ဗော။ တထာ ခဏ္ဍံ ဒဿေန္တဿ ဟိ “က မ္မဋ္ဌာနန္နိုန္န ပဝတ္တတိ နု ခေါ မေ စိတ္တံ, နော”တိ ဝိမံသုပ္ပတ္တိယာ ဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, တေနာဟ **သိခါပ္ပတ္တံ နု ခေါ မေတိ**အာဒိ, ဣဒ္ဓဗ္ဗ ဧဝံ ခဏ္ဍံ ဒဿေတ္ တ စိရတရံ ဂဏနာယ မနသိကရောန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ သော ဟိ တထာ လဒ္ဓံ အဝိက္ခေပမတ္တံ နိဿာယ ဧဝံ မညေယျ။ **ယော ဥပဋ္ဌာတိ, တံ ဂဟေတ္ တ** တိ ဣဒံ အဿာသပဿ္ သာသေသု ယဿ ဧကော ပဌမံ ဥပဋ္ဌာတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယဿ ပန ဥဘောပိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေန ဥဘယမ္ပိ ဂဟေတ္ တ ဂဏိတဗ္ဗံ။ ယော ဥပဋ္ဌာတီတိ ဣမိနာ ဝ ဒ္ဝီသု နာသာပုဋ္ဌတေသု ယော ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ, သော ဂဟေတဗ္ဗော ဟောတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဒီပိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဌမံ ဧကေကသ္မိံ ဥပဋ္ဌိတေပိ ဥပလက္ခေတ္ တ ဂဏန္တဿ ဝ ကမေန ဥဘောပိ ပာကဋ္ဌာ ဟောန္တိတိ အာဟ “အဿာသပဿာသာ ပာကဋ္ဌာ ဟောန္တိ”တိ။ ဧဝံ သီဃံ သီဃံ ဂဏေတ ဗ္ဗမေဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သီဃဂဏနာရမ္ဘဿ ဩကာသံ ဒဿေတုံ **ဣမဿာပိ ပုရိမနယေန ဂဏယတော** တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပုရိမနယေနာ**တိ ဒန္ဓဂဏနာယ, **ပာကဋ္ဌာ ဟုတ္ တာ**တိ ဣမိနာ ဒန္ဓဂဏနာယ အာရဒ္ဓကာလေ စိတ္ တဿ အဝိသဒတာယ သုခုမဿာသာဒီနံ အပာကဋ္ဌတံ, ပစ္ဆာ ဝိသဒကာလေ ပာကဋ္ဌတဉ္စ တေသု စ ပာကဋ္ဌေသု ဒန္ဓဂ ဏနံ ပဟာယ သီဃဂဏနာ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ သီဃဂဏနာယ နိပ္ပရိယာယတော နိရန္တရပ္ပဝတ္တိ အပ္ပနာဝီထိယ မေဝ, န ကာမာဝစရေ ဘဝင္ဂန္တရိကတ္တာတိ အာဟ “နိရန္တရပ္ပဝတ္တံ ဝိယာ”တိ။ **ပုရိမနယေနေ**တိ သီဃဂဏနာယ။ အန္တော ပဝိသန္တံ တတံ မနသိကရောန္တော အန္တော စိတ္တံ ပဝေသေတိ နာမ။

တေန္တိ တံ အဿာသပဿာသဇာတံ။ **အနုဂမနန္တိ** ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေ မနသိကရဏမေဝ, န အဿာသပဿာသာ နံ အနုဝတ္တနံ, တေနာဟ – “တဉ္စ ခေါ န အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေနာ”တိ။ **ဖုသနာဋ္ဌပနာဝသေန ဝိသုံ မနသိ ကာရော နတ္ထီ**တိ ဣမိနာ ယထာ ဂဏနာယ ဖုသနာယ စ မနသိကရောတိ, ဧဝံ အနုဗန္ဓနံ ဝိနာ ကေဝလံ ဌပနာယ စ ဖုသနာ ယ စ မနသိကာရောပိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တေန ဂဏနံ ပဋိသံဟရိတ္ တ ယာဝ အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ အနုဗန္ဓနာယ စ ဖု သနာယ စ မနသိကရောတိ, အပ္ပနာယ ပန ဥပ္ပန္နာယ အနုဗန္ဓနာယ ဌပနာယ စ မနသိကရောတိ နာမာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ, **အဋ္ဌကထာယံ** ပန အနုဗန္ဓနာယ ဝိနာ ဌပနာယ မနသိကာရော နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ “အနုဗန္ဓနာယ စ ဖုသနာယ စ ဌပ နာယ စ မနသိကရောတီတိ ဝုစ္စတိ”တိ တွေကမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ ။ ယာ အစ္စန္တာယ န မိနောတိ န ဝိနိစ္ဆိန တိ, သာ မာနဿ သမီပေတိ ဥပမာနံ သိဒ္ဓသာဒိသေန သာဓ္ယသာဓနံ ယထာ ကေ ဝိယ ဂဝယောတိ။ **ပင္ဂုဠော** တိ ပီဌသပ္ ပီ။ **ဒောလာ**တိ ပေင္ခောလော။ **ကီဠတန္တိ** ကီဠန္တာနံ။ **ဥပနိဗန္ဓနတ္ထမ္ဘမူလေ** တိ နာသိကဂ္ဂံ မုခနိမိတ္တဉ္စ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တံ။ **အာဒိတော ပဘုတီ**တိ ဥပမေယျတ္ထဒဿနတော ပဋ္ဌာယ။ **နိမိတ္တ** န္တိ ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တံ နာသိကဂ္ဂံ, မုခနိမိတ္တံ တ။ **အနာရမ္မဏမေကစိတ္တဿာ** တိ အဿာသပဿာသာနံ ဧကစ္စေဏ အပ္ပဝတ္တနတော ဧကဿ စိတ္တဿ တယောပိ အာရမ္မဏံ န ဟောန္တိ, နိမိတ္တေန သဟ အဿာသော ပဿာသော တတိ ဒွေဝယေဝ ဧကေ ခဏေ အာရမ္မဏံ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **အဇာနတော စ တယော ဓမ္မေ** တိ နိမိတ္တံ အဿာသော ပဿာသောတိ ဣမေ တယော ဓမ္မေ အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဝိန္ဒန္တဿ, **စ**-သဒ္ဒေါ ဗျတိရေကော, တေန ဧဝဉ္စ သတိ အယံ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါတိ ဗျတိရေကံ ဒဿေတိ။ **ဘာဝနာ**တိ အာနာပာနဿတိဘာဝနာ။

ကထံ ဣမေ။ပေ။ ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီ တိ ဣဒံ ပရိဟာရကထာယ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **ကကစောပမာယ** (မ. နိ. ၁.၂၂၂ အာဒယော) ဝိဝရိတုံ ပုစ္ဆာဌပနံ။ တတ္ထ ကထံ-သဒ္ဒေါ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော “ကထမိမေ အဝိဒိတာ။ပေ။ ကထံ ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီ”တိ။ **ပဓာနန္တိ** ဘာဝနာနိပ္ဖာဒကံ ဝီရိယံ။ **ပယောဂန္တိ** နီဝရဏဝိက္ခမ္ဘကံ ဘာဝနာနုယောဂံ။ **ဝိသေသန္တိ** အရဟတ္တပရိယောသာနဝိသေသံ။ **ပဓာနန္တိ** ရက္ခဿ ဆေဒနဝီရိယံ။ **ပယောဂန္တိ** တဿေဝ ဆေဒန ကကိရိယံ။ ကိဉ္စာပေတ္ထ “ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီ”တိ ဥပမာယံ န ဝုတ္တံ, တထာပိ အတ္ထတော ယောဇေတဗ္ဗမေဝ။ **ယထာ ရုက္ခော** တိအာဒိ ဥပမာသံသန္ဒနံ။ **နာသိကဂ္ဂေ တ မုခနိမိတ္တေ တ** တိ ဒီဃနာသိကော နာသိကဂ္ဂေ, ဣတရော မု ခံ နိမိယတိ ဆာဒိယတိ ဧတေနာတိ မုခနိမိတ္တန္တိ လဒ္ဓနာမေ ဥတ္တရောဋ္ဌေ။

ဣဒံ ပဓာနန္တိ ယေန ဝီရိယာရမ္ဘေန ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ ဘာဝနာကမ္မဿ အရဟံ ဣဓ ပဓာနန္တိ ဖလေန ဟေတုံ ဒဿေတိ။ **ဥပက္ကိလေသာ** တိ နီဝရဏာ။ **ဝိတက္ကာ** တိ ကာမဝိတက္ကာဒိမိစ္ဆာဝိတက္ကာ, နီဝရဏပ္ပဟာနေန တ ပဌမဇ္ဈာနာဓိဂမံ ဒဿေတ္ တ ဝိတက္ကူပသမာပဒေသေန ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနမဓိဂမမာဟ။ **အယံ ပယောဂေါ**တိ အယံ ဈာနာဓိဂမဿ ဟေတုဘူတော ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂသင်္ခာတော ပယောဂေါ။ **သံယောဇနာ ပဟီယန္တိ** တိ ဒသပိ သံ ယောဇနာနိ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ သမုစ္ဆေဒဝသေန ပဟီယန္တိ။ **ဗျန္တီ ဟောန္တိ** တိ တထာ သတ္တပိ အနုသယာ ဘင်္ဂမတ္

တဿပိ အနဝသေသတော ဝိဂတန္တာ ဟောန္တိ။ **အယံ ဝိသေသော**တိ ဣမံ သမာဓိံ နိဿာယ အနုက္ကမေန လဒ္ဓမာ
နော အယံ သံယောဇနပ္ပဟာနာဒိကော ဣမဿ သမာဓိဿ ဝိသေသောတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ဣမေ တယော ဓမ္မာ** တိ
အာဒိ နိဂမနဝစနံ။ **ပရိပုဏ္ဏာ** တိ သောဠသန္နံ ဝတ္ထူနံ ဟာရိပူရိယာ သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏာ။ **အနုပုဗ္ဗ**န္တိ အနုက္ကမေန။ **ပရိစိ
တာ**တိ ပရိစိဏ္ဏာ။ **ဣမံ လောက**န္တိ ခန္ဓာဒိလောကံ ပညာပဘာသေန ပဘာသေတိ။

ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ။ **အဿာ** တိ ဥပမာဘူတဿ ကကစဿ။ အာနယနေ ပယောဇနန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နိမိ
တ္တ**န္တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ **အဝသေသဈာနင်္ဂပဋိမဏ္ဍိတာ** တိ ဝိတက္ကာဒိအဝသေသဈာနင်္ဂပဋိမဏ္ဍိတာတိ ဝဒန္တိ။
ဝိစာရာဒီဟီတိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ နိပ္ပရိယာယေန ဝိတက္ကဿ အပ္ပနာဘာဝတော။ သော ဟိ “အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ”တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဟိ သတိ အဝသေသ-သဒ္ဒော ဥပပန္နော ဟောတိ, ဝိတက္ကသမ္ပယောဂတော တ ဈာနင်္ဂေသု ပဓာနဘူတော
သမာဓိ အပ္ပနာတိ ကတွာ “အဝသေသဈာနင်္ဂပဋိမဏ္ဍိတာ အပ္ပနာသင်္ခါတာ ဌပနာ စ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ကဿ
စိ ပန ဂဏနာဝသေနေဝ မနသိကာရကာလတော ပဘုတီ**တိ ဧတ္ထ “အနုက္ကမတော။ပေ.။ ပတ္တံ ဝိယ ဟောတီ”တိ ဥပ
ရိ ဝက္ခမာနော ဂန္ထော ပုရာဏပေါတ္ထကေသု ဒိဿတိ, တသ္မာ အယံ ပါဌော ဧတ္ထာပိ လိခိတဗ္ဗော, လေခကာနံ
ပန အေသေန ဂဠိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဩဠာရိကေ အဿာသပဿာသေ နိရုဒ္ဓေ တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမ္ပိ ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တဿ
ကာယသင်္ခါရဿ ဝိစယနဝိဓိံ ဒဿေတုံ အာနီတံ။ **ဒေသတော**တိ ပုဗ္ဗေ ဖုသနဝသေန ဂဟိတဋ္ဌာနတော။ **နိမိတ္တံ ပဋ္ဌ
ပေတဗ္ဗ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတာကာရနိမိတ္တဂ္ဂာဟိကာ သညာ ဖုသနဋ္ဌာနေ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ။ **ဣမမေဝ ဟိ အတ္ထဝသ** န္တိ
တိ ဣမံ အနုပဋ္ဌဟန္တဿ အာရမ္မဏဿ ဥပဋ္ဌာနဝိဓိသင်္ခါတံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ။ **ဣတော**တိ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန
တော။ ဂရုကတာ စ ဘာဝနာဒုက္ကရတာယာတိ အာဟ “ဂရုကဘာဝန”န္တိ။ **စရိတွာ**တိ ကေစရံ ဂဟေတွာ။ **နိမိတ္တ** န္တိ
တိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ, ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ တ။ ဥဘယမ္ပိ ဟိ ဣဓ ဧကဇ္ဈံ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ တူလပိစုအာဒိဥပမတ္တယံ ဥဂ္
ဂဟေ ယုဇ္ဇတိ, သေသံ ဥဘယတ္ထ။

တာရကရူပံ ဝိယာတိ တာရကာယ သရူပံ ဝိယ။ **သညာနာနတာယာ**တိ နိမိတ္တုပဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တသညာနံ
နာနတာယ။ **သညဇ**န္တိ ဘာဝနာသညာယ ပရိကပ္ပိတံ, န ဥပ္ပာဒိတံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ, တေနာဟ “နာနတော ဥပဋ္ဌာ
တီ”တိ။ **ဧဝံ ဟောတီ**တိ ဘာဝနမနုယုတ္တဿ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာတိ။ **ဧဝ**န္တိ ဧဝံ သတိ, ယထာဝုတ္တနယေန နိမိတ္တေ ဧဝ စိ
တ္တဿ ဌပနေ သတီတိ အတ္ထော။ **ဣတော ပဘုတီ**တိ ဣတော ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ။ **နိမိတ္တေ**
တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ။ **ဌပယ**န္တိ ဌပနာဝသေန စိတ္တံ ဌပေန္တော။ **နာနာကာရ**န္တိ “စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္
တံ နာနာကာရံ။ **ဝိဘာဝယ**န္တိ ဝိဘာဝေန္တော အန္တရဓာပေန္တော။ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တေ အာကာရာ
အမနသိကရောတော အန္တရဟိတာ ဝိယ ဟောန္တိ။ **အဿာသပဿာသေ** တိ အဿာသေ ပဿာသေ စ ယော နာနာ
ကာရော, တံ ဝိဘာဝယံ အဿာသပဿာသသမ္ဘူတေ တ နိမိတ္တေ စိတ္တံ ဌပယံ သကံ စိတ္တံ နိဗန္ဓတိ နာမာတိ
ယောဇနာ။ ကေစိ ပန ဝိဘာဝယန္တိ တေဿ ဝိဘာဝေန္တော ဝိဒိတံ ပာကဋံ ကရောန္တောတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တံ ပုဗ္ဗာ
ဂဝသေန ယုဇ္ဇေယျ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – အဿာသပဿာသေ နာနာကာရံ ဝိဘာဝေန္တော ပဇာနန္တော
တတ္ထ ယံ လဒ္ဓံ နိမိတ္တံ, တသ္မိံ စိတ္တံ ဌပေန္တော အနုက္ကမေန သကံ စိတ္တံ နိဗန္ဓတိ အပ္ပေတီတိ။

ကိလေသာတိ အဝသေသကိလေသာ။ **သန္နိသိန္နာယေတ** တိ အလဒ္ဓနီဝရဏသဟာယာ ဩလီနာယေဝ။ **ဥပစာရဘူမိ
ယ**န္တိ ဥပစာရာဝတ္ထာယံ။ **လက္ခဏတော** တိ ဝိက္ခမ္ဘနာဒိသဘာဝတော တ အနိစ္စာဒိသဘာဝတော တ။ **ကေစရော**တိ
ဘိက္ခာစာရကမော။ ယတ္ထ ဒုလ္လဘာ သပ္ပာယဘိက္ခာ, သော အသပ္ပာယော, ဣတရော သပ္ပာယော။ **ဘဿ** န္တိ
ဒသကထာဝတ္ထုနိဿိတံ ဘဿံ, တံ သပ္ပာယံ, ဣတရမသပ္ပာယံ။ သေသေသု အာတသာဒီသု ယတ္ထ ယတ္ထ အသ
မာဟိတံ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, တံ တံ သပ္ပာယံ, ဣတရမသပ္ပာယန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဿ ပန ဧဝံ သတ္တဝိဓံ အသပ္ပာ
ယံ ဝဇ္ဇေတွာ သပ္ပာယမေဝ သေဝန္တဿပိ အပ္ပနာ န ဟောတိ, တေန သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ ဒသဝိဓံ အပ္ပနာကောသလ္လံ ဒ
ဿေန္တော **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ** နာမ ကေသနခစ္ဆေဒနာဒီဟိ အဇ္ဈတ္တိက
ဿ သရီရဝတ္ထုဿ, စီဝရသေနာသနာဒိဓောဝနပရိကမ္မာဒီဟိ ဗာဟိရဝတ္ထုဿ စ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ဧဝဉ္ဟိ ဉာ
ဏမ္ပိ ဝိသဒကိစ္စနိပ္ဖတ္တိကရံ ဟောတိ။ **ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ** နာမ သဒ္ဓာဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ **နိ
မိတ္တကုသလတာ** နာမ ဘာဝနာယ လဒ္ဓနိမိတ္တဿ ရက္ခဏကောသလ္လံ။ **ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ

တိအာဒီသု ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အစ္စာရဒ္ဓတာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ဥဒ္ဓတတာယ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တဒါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော တယော အဘာဝေတွာ ပဿဒ္ဓာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဘာဝနေန စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနာ ဟောတိ။ ယဒါ ပနဿ စိတ္တံ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ လီနတာယ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တဒါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော တယော အဘာဝေတွာ ဓမ္မဝိစယာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဘာဝနေန စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနံ ဟောတိ။ ယဒါဿ ပညာပယောဂမန္ဒတာဒီဟိ နိရဿာဒံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါ တဿ စိတ္တဿ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏာဒိနာ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၄၁၈) သမ္ပဟံသနသင်္ခါတာ သံဝေဇနာ ဟောတိ။ ယဒါ ပနဿ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇနတော အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပဋိပန္နဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါ တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု အဗျာပာရတာသမာပဇ္ဇနေန အဇ္ဈုပေက္ခနာ ဟောတိ။

တဒဓိမုတ္တတာ နာမ သမာဓိအဓိမုတ္တတာ, သမာဓိနိန္နပေါဏပဗ္ဘာရတာတိ အတ္ထော။ **တ္ထော** တိ တေိဿံ ကာယာနုပဿနာယံ။

ဟရိသုဒ္ဓိံ ပတ္တုကာမော တိ ဖလံ အဓိဂန္တုကာမော သမာပဇ္ဇိတုကာမော စ။ တတ္ထ သလ္လက္ခဏာဝိဝဋ္ဋနာဝသေန ပဌမံ မဂ္ဂာနန္တရဖလံ အဓိဂန္တုကာမော။ တတော ပရံ သလ္လက္ခဏာဝသေန ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတုကာမောပီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇန။ပေ။ ဝသိပ္ပတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ပဋိလဒ္ဓဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိတက္ကာဒီသု ဈာနင်္ဂေသု ဧကေကံ အာဝဇ္ဇယတော ဘဝင်္ဂံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပန္နာဝဇ္ဇနာနန္တရံ ဝိတက္ကာဒီသု ယထာဝဇ္ဇိတဈာနင်္ဂါရမ္မဏာနိ ကာမာဝစရဇဝနာနိ ဘဝင်္ဂန္တရိတာနိ ယဒါ နိရန္တရံ ပဝတ္တန္တိ, အထဿ **အာဝဇ္ဇန ဝသီ** သိဒ္ဓါ ဟောတိ။ တံ ပန ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတုကာမတာနန္တရံ သီဃံ သမာပဇ္ဇနသမတ္ထတာ **သမာပဇ္ဇနဝသီ** နာမ။ အစ္ဆရာမတ္တံ ဝါ ဒသစ္ဆရာမတ္တံ ဝါ ခဏံ ဈာနံ ဌပေတုံ သမတ္ထတာ **အဓိဋ္ဌာနဝသီ** နာမ။ တထေဝ လဟုံ ခဏံ ဈာန သမင်္ဂီ ဟုတွာ ဈာနတော ဘဝင်္ဂုပ္ပတ္တိဝသေန ဝုဋ္ဌာတုံ သမတ္ထတာ **ဝုဋ္ဌာနဝသီ** နာမ။ "ဧတ္တကမေဝ ခဏံ သမာပဇ္ဇိဿာမိ"တိ, "ဧတ္တကမေဝ ခဏံ ဈာနသမင်္ဂီ ဟုတွာ ဈာနတော ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ"တိ စ ပဝတ္တပုဗ္ဗပရိကမ္မဘေဒေနေတ္ထ အဓိဋ္ဌာနဝုဋ္ဌာနဝသီယော ဘိန္နာ, န သရူပဘေဒေန, ယာ "သမာပတ္တိကုသလတာ, ဝုဋ္ဌာနကုသလတာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ** ပန အာဝဇ္ဇနဝသီယာ ဧဝ ဝုတ္တာ။ ပစ္စဝေက္ခဏဝီထိယဉှိ သီဃံ အာဝဇ္ဇနုပ္ပတ္တိယာ အာဝဇ္ဇနဝသီ တဒနန္တရာနံ ဇဝနာနံ သမုပ္ပတ္တိယာ ပစ္စဝေက္ခဏဝသီတိ အာဝဇ္ဇနဝသီသိဒ္ဓိယာဝ ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ သိဒ္ဓါ ဧဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဈာနင်္ဂါနိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ** တိ ဈာနစိတ္တသမ္ပယုတ္တာနိ ဈာနင်္ဂါနိ လက္ခဏာဒိဝသေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ။ **တေသဉ္စ နိဿယ** န္တိ တေသံ ဝတ္ထုနိဿယာနံ ဘူတာနံ နိဿယံ။ ဣဒဉ္စ ကရဇကာယဿ ဝတ္ထုဒသကဿ ဘူတနိဿယတ္တာ သုတ္တန္တနယေန ဝုတ္တံ, န ပဋ္ဌာနနယေန။ န ဟိ ကလာပန္တရဂတာနိ ဘူတာနိ ကလာပန္တရဂတာနံ ဘူတာနံ နိဿယပစ္စယာ ဟောန္တိ, သုတ္တန္တနယေန ပန ဥပနိဿယပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ပဋ္ဌာနေ ဟိ အသင်္ဂဟိတာ သဗ္ဗေ ပစ္စယာ သုတ္တန္တိကနယေန ဥပနိဿယပစ္စယေ သင်္ဂယှန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တံနိဿိတရူပါနီ** တိ ဥပါဒါရူပါနိ။ **ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပဝတ္ထုဒွါရာရမ္မဏံ တ** တိ ဧတ္ထ ယထာပရိဂ္ဂဟိတကေသာဒိရူပါရမ္မဏံ တတော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယဝတ္ထာရမ္မဏဉ္စ တန္နိဿယကရဇကာယပအဂ္ဂဟမုခေန ဥပဋ္ဌိတစက္ခာဒိဒွါရဉ္စ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဝိညာဏံ တတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကမ္မာရဂဂ္ဂရီ** တိ ကမ္မာရာနံ အဂ္ဂိဓမနဘသ္တာ။ **တဇ္ဇ** န္တိ တဒနုရူပံ။ **တဿာ** တိ နာမရူပဿ။ **တံ ဒိသွာ**တိ အဝိဇ္ဇာတဏှာဒိပစ္စယံ ဒိသွာ။ **ကင်္ခံ ဝိတရတီ** တိ အဟောသိံ နု ခော အဟံ အတီတမဒ္ဓါနန္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀) သောဠသဝတ္ထုကံ ဝိစိကိစ္ဆံ အတိက္ကမတိ။ **ကလာပသမ္မသနဝသေနာ** တိ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နန္တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၃၆၁; ၃.၈၆, ၈၉; အ. နိ. ၄.၁၈၁) ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အတီတာဒိကောဋ္ဌာသံ ဧကေကကလာပတော ဂဟေတွာ အနိစ္စာဒိဝသေန သမ္မသနံ ကလာပသမ္မသနံ, တဿ ဝသေန။ **ပုဗ္ဗဘာဂေ**တိ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပရိယာပန္နာယ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ။ **ဩဘာသာဒယော**တိ ဩဘာသော ဉာဏံ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သုခံ အဓိမောက္ခော ပဂ္ဂဟော ဥပေက္ခာ ဥပဋ္ဌာနံ နိကန္တိ စ။ တတ္ထ **အဓိမောက္ခော** တိ သဒ္ဓါ။ **ဥပဋ္ဌာန** န္တိ သတိ။ **ဥပေက္ခာ**တိ တတြမဇ္ဈတ္တတာ။ ဧတ္ထ စ ဩဘာသာဒယော နဝ နိကန္တိသင်္ခါတတဏှာဟုပက္ကိလေသဝတ္ထုတာယ ဥပက္ကိလေသာ ဝုတ္တာ , နိကန္တိ ပန ဥပက္ကိလေသတာယ တဗ္ဗတ္ထုတာယ စ။ **နိဗ္ဗိန္ဒန္တော** အာဒီနဝါနုပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော။ မုဉ္စိတုကမျတာပဋိသင်္ခါနုပဿနာသင်္ခါရုပေက္ခာနုလောမဉာဏာနံ စိဏ္ဏပရိယန္တေ ဥပ္ပန္နဂေါတြဘုဉာဏာနန္တရံ ဥပ္ပန္နေန မဂ္ဂဉာဏေန သဗ္ဗသင်္ခါရေသု **ဝိရဇ္ဇန္တော ဝိမုစ္စန္တော**။ ဖလက္ခဏေ ဟိ ဝိမုတ္တော နာမ ဝုစ္စတိ, မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိမုစ္စန္တောတိ။ **ကျူနဝီသတိဘေဒဿာ** တိ စတုန္နံ မဂ္ဂဝီထီနံ အနန္တရံ ပစ္စေကံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ မဂ္ဂဖလနိဗ္

ဗာနပဟီနာဝသိဌကိလေသာနံ ပဥ္စန္နံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာနံ ဝသေန ဧကူနဝီသတိဘေဒသ္မာ။ အရဟတော ဟိ အဝသိဋ္ဌကိလေသာဘာဝေန ဧကူနဝီသတိတာ။ **အသ္မာ** တိ အာနာပာနကမ္မဋ္ဌာနိကသ္မာ။

သပ္ပီတိကေ ဒွေ စျာနေ တိ ပီတိသဟဂတာနိ စတုက္ကနယေ ဒွေ ပဌမဒုတိယဇ္ဈာနာနိ။ **တသ္မာ** တိ တေန ယောဂိနာ။ **သမာပတ္တိက္ခဏေ** တိ သမာပန္နက္ခဏေ။ **အာရမ္မဏတော** တိ ပဋိသံဘာကရမ္မဏဂ္ဂဟဏမုခေန **ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ, အာရမ္မဏသ္သ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ**။ အာရမ္မဏေ ဟိ ဝိဒိတေ တဗ္ဗိသယာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ သယံ အတ္တနော ပဋိသံဝိဒိတာ နာမ ဟောတိ သလက္ခဏတော သာမညလက္ခဏတော စ ပဍ္ဍာ ဂဟဏေ သန္နေဟာဘာဝတော။ **ဝိပဿနာက္ခဏေ** တိ ဝိပဿနာပညာယ ဝိသယတော ဒဿနက္ခဏေ။ ဧဝံ ပီတိံ အနိစ္စာဒိဝသေန ဂဟဏမေဝ **အသမ္မောဟတော** ပီတိပဋိသံဝေဒနံ နာမ။

ဒီဃံ အဿာသဝသေနာ တိ ဒီဃဿ အဿာသဿ အာရမ္မဏဘူတဿ ဝသေန, ပဇာနတော သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပံ ပဇာနတော** တိ စျာနပရိယာပန္နံ အဝိက္ခေပဟပန္နံ နာမ စိတ္တဿေကဂ္ဂတံ တံသမ္ပယုတ္တာယ ပညာယ ပဇာနတော။ ယထေဝ ဟိ အာရမ္မဏမုခေန ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ, ဧဝံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဧဝ ဟောန္တီတိ။ **သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတီ** တိ ဒီဃံ အဿာသဝသေန စျာနသမ္ပယုတ္တာ သတိ တဿ အာရမ္မဏေ ဥပဋ္ဌိတာ တဒာရမ္မဏဇ္ဈာနေပိ ဥပဋ္ဌိတာ နာမ ဟောတီတိ။ **ဒီဃံ ပဿာသဝသေနာ**တိအာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဒဿိတံ ပီတိပဋိသံဝေဒနံ အာရမ္မဏတော အသမ္မောဟတော စ ဝိဘာဂတော ဒဿေတုံ **အာဝဇ္ဇတော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာဝဇ္ဇတော** တိ စျာနံ အာဝဇ္ဇန္တဿ။ **သာ ပီတီ**တိ သာ စျာနပရိယာပန္နာ ပီတိ။ **ဇာနတော**တိ သမာပန္နက္ခဏေ အာရမ္မဏမုခေန ဇာနတော, တဿ သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဿတော** တိ ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန စျာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဿန္တဿ။ **ပစ္စဝေက္ခတော** တိ စျာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ။ **စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟတော** တိ "ဧတ္တကံ ဝေလံ စျာနသမင်္ဂီ ဘဝိဿာမီ"တိ စျာနစိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ။ ဧဝံ ပဉ္စန္နံ ဝသီဘာဝါနံ ဝသေန စျာနဿ ပဇာနနမုခေန အာရမ္မဏတော ပီတိယာ ပဋိသံဝေဒနာ ဒဿိတာ။ **အဓိမုစ္စတော** တိ သဒ္ဓါဟန္တဿ, သမထဝိပဿနာဝသေနာတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှတော**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဘိညေယျ** န္တိ ဝိသိဋ္ဌာယ ပညာယ ဇာနိတဗ္ဗံ စတုသစ္စံ ဝိပဿနာပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ မဂ္ဂပညာယ အဘိဇာနတောတိအာဒိ ယောဇနာ။ ဧဝံ **ပရိညေယျ** န္တိအာဒီသုပိ ပရိဇာနတောတိအာဒိနာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ပရိညေယျ** န္တိ ဒုက္ခသစ္စံ။ **အဝသေသပဒာနီ**တိ သုခပဋိသံဝေဒီ စိတ္တသင်္ခါရ ပဋိသံဝေဒီတိ ပဒါနိ။

ဝေဒနာဒယောတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သညာ ဂဟိတာ, တေနာဟ "ဒွေ ခန္ဓာ"တိ။ **ဝိပဿနာဘူမိဒဿနတ္ထ** န္တိ ကာယိကသုခါဒိသီသေန ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရဒဿနတော ဝုတ္တံ သမထေ ကာယိကသုခါဘာဝတော။ **သော**တိ ပဿမ္ဘနပရိယာယေန ဝုတ္တော နိရောဓော။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေတိအာဒိနာ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၆၅) ကာယသင်္ခါရေ ဝုတ္တနယေန။ **ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ** တိ ပီတိအပဒေသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ, သုခဂ္ဂဟဏတော ဝေဒနာနုပဿနာပသင်္ဂတောတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဒွီသု စိတ္တသင်္ခါရပဒေသူ** တိ "စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရ"န္တိ ဣမေသု ဒွီသု ကောဋ္ဌာသေသု။ **သညာသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ** တိ ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **စိတ္တပဋိသံဝေဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ အာရမ္မဏတော အသမ္မောဟတောတိအာဒိနာ ဝုတ္တနယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **စိတ္တ** န္တိ စျာနသမ္ပယုတ္တံ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တဉ္စ စိတ္တံ။ **အာမောဒေတီ**တိ သမ္ပယုတ္တာယ ပီတိယာ စျာနဝိသယာယ မောဒေတိ။ **ဝိပဿနာက္ခဏေ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တဘင်္ဂါနုပဿနက္ခဏေ။

အာနာပာနဿတိသမာဓိကထာဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၁၆၇. ယဒိပိ အရိယာ နေဝ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ အညမညံ တ ဇီဝိတာ ဝေရောပေန္တိ, နာပိ ပရေဟိ သမာဒပေန္တိ, တထာပိ ယထာဝုတ္တေဟိ တီဟိ ပကာရေဟိ မတာနံ ပုထုဇ္ဇနာနံ အန္တရေ မိဂလဏ္ဍိကေန မာရိတာနံ အရိယပုဂ္ဂလာနမ္ပိ အတ္ထိတာယ "အရိယပုဂ္ဂလမိဿကတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ ပုထုဇ္ဇနကာလေ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဃာတေတွာ မရဏာသမယေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရိယမဂ္ဂံ ပဋိလဘိတွာ မတာနမ္ပိ သဗ္ဘာဝတော ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၇၂. **ဖုဋ္ဌနေ အာဒရံ အကတွာ** တိ ဇာနိတွာ သဉ္ဇာနိတွာတိအာဒိနာ ဖုဋ္ဌနာနုရူပံ အဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပါဏောတိ ဇာနန္တော** တိ ဣဒံ မနုဿောတိ အဇာနိတွာပိ ကေဝလံ သတ္တသညာယ ဧဝ ပါရာဇိကဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဝဓကစေတနာဝသေန စေတေတွာ**တိ “ဣမံ မာရေမီ”တိ ဝဓကစေတနာယ စိန္တေတွာ။ **ပကပ္ပေတွာ** တိ “ဝဓာမိ န”န္တိ ဧဝံ စိတ္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **အဘိဝိတရိတွာ**တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ, တေနာဟ “နိရာသင်္ကစိတ္တံ ပေသေတွာ”တိ။ **သိခာပဒတ္တော အဝတ္တော** တိ သဉ္စိစ္စာတိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝသေန ဝုတ္တဿပိ ဝီတိက္ကမဘူတဿ အပရကာလကိရိယာယုတ္တဒဿနေန ကောဋ္ဌပ္ပတ္တော အတ္ထော။ **ဇာတိဥဏ္ဏာ** နာမ တဒဟုဇာတဝစ္ဆကဿ လောမံ။ **ဧဝံ ဝဏ္ဏပ္ပမာဏ** န္တိ ဧဝံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ။ **တတော တ ဥဒ္ဓ** န္တိ ဒုတိယသတ္တာဟာဒီသု အဗ္ဗုဒါဒိဘာဝပ္ပတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပရိဟီနဝေလာသု သန္တာနသု ပစ္စယော ဟောတီ** တိ သဟကာရီပစ္စယော ဟောတိ, န ဇနကော။ ကမ္မမေဝ ဟိ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ကမ္မဇရူပာနံ ဇနကပစ္စယော, တဉ္စ ပဝတ္တိယံ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဌိတံ အနုပဟတံ စတုသန္တတိရူပံ သဟကာရီပစ္စယံ လဘိတွာဝ ကာတုံ သက္ကောတိ, န အညထာ, ယေန ကေနစိ ဝိရောဓိပစ္စယေန နိရုဒ္ဓစက္ခာဒိပ္ပသာဒါနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ စက္ခာဒိကံ ဇနေတုံ န သက္ကောတီတိ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။

အတိပါတေန္တော တိ အတိပါတေန္တော ဝိနာသေန္တော။ **ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ** တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယာတိပာတနဝိဓာနံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ။ သရသေနေဝ ပတနသဘာဝဿ သဏိကံ ပတိတုံ အဒတွာ အတီဝ ပါတနံ သီဃပါတနံ အတိပါတော, ပါဏဿ အတိပါတော ပါဏာတိပါတော။ **အာထဗ္ဗဏိကာ** တိ အထဗ္ဗဏဝေဒိနော။ **အထဗ္ဗဏ** န္တိ အထဗ္ဗဏဝေဒဝိဟိတံ။ **မန္တံ ပယောဇေန္တိ** တိ အလောဏဘောဇနဒဗ္ဗသယနသုသာနဂမနာဒီဟိ ပယောဂေဟိ မန္တံ ပရိဝတ္တေန္တိ, တေန ယထိစ္ဆိတပါဏဝဓာဒိဖလံ ဥပပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တံ ကာယဝစီကမ္မေသု ပဝိဋ္ဌံ။ **ဤတိ**န္တိ ပီဠံ။ **ဥပဒ္ဒဝ** န္တိ တတော အဓိကတရံ ပီဠံ။ **ပဇ္ဇရက** န္တိ ဝိသမဇ္ဇရံ။ **သူစိက**န္တိ သူစီဟိ ဝိယ ဝိဇ္ဈမာနံ သူလံ။ **ဝိသူစိက**န္တိ သသူလံ အာမာတိသာရံ။ **ပက္ခန္ဒိယ** န္တိ ရတ္တာတိသာရံ။ **ဝိဇ္ဇံ ပရိဝတ္တေတွာ** တိ ဂန္ဓာရဝိဇ္ဇာဒိကံ အတ္တနော ဝိဇ္ဇံ ကတူပစာရံ မန္တပဌနက္ကမေန ပရိဇပ္ပိတွာ။ **တေဟီ**တိ တေဟိ ဝတ္ထူဟိ။ **ပယောဇန**န္တိ ပဝတ္တနံ။ **အဟော ဝတာယ**န္တိ အယံ တံ ကုစ္ဆိဂတံ။ **ဂဗ္ဘ** န္တိ ဣဒံ ကုစ္ဆိဂတံ ဂဗ္ဘံ။ **ကုလုမ္ဗဿာ** တိ ဂဗ္ဘဿ, ကုလဿေဝ တ, ကုဋုမ္ဗဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာ** တိ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တံ တေသံ ဣဏမတ္တ** န္တိ သုတ္တတ္တတော န သမေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အထဗ္ဗဏိဒ္ဓိဝသေနေဝ ဟိ သုတ္တေ “ဣဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော”တိ ဝုတ္တံ, န ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတရထာတိ ပရိယေသေယျာတိ ပဒဿ ဂဝေသနမတ္တမေဝ ယထာရုတဝသေန အတ္ထော သိယာ, တဒါ ပရိယိဋ္ဌမတ္တေန ပရိယေသိတွာ သတ္ထာဒီနံ လဒ္ဓမတ္တေနာတိ အတ္ထော။ သသန္တိ ဟိံသန္တိ ဧတေနာတိ သတ္ထန္တိ ဝဓောပကရဏဿ ပါသာဏရဇ္ဇုအာဒိနော သဗ္ဗဿာပိ နာမန္တိ အာဟ **လဂုဠာ**တိအာဒိ။ **လဂုဠ**န္တိ မုဂ္ဂရဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သတ္ထသင်္ဂဟော** တိ မာတိကာယံ **သတ္ထဟာရက** န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တသတ္ထသင်္ဂဟော။ **ပရတော ဝုတ္တနယတ္တာ**တိ ပရတော နိဂမနဝသေန ဝုတ္တဿ ဒုတိယပဒဿ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တနယတ္တာ။ **စိတ္တသဒ္ဒဿ အတ္ထဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တော**တိ စိတ္တ-သဒ္ဒဿ ဝိစိတ္တာဒိအနေကတ္ထဝိသယတ္တာ ဣတရေဟိ နိဝတ္တေတွာ ဝိညာဏတ္ထံ နိယမေတုံ ဝုတ္တော။

၁၇၄. **ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတီ** တိ ပါဏာတိပါတကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ, တံ ကမ္မမဿ သိဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **ဥဘယထာပီ**တိ ဥဒ္ဒိဿကာနုဒ္ဒိဿကဝသေန။ **ပစ္ဆာ ဝါ တေန ရောဂေနာ** တိ ဧတေန အနာဂတမ္ပိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရဗ္ဘ ပါဏာတိပါတဿ ပဝတ္တိံ ဒဿေတိ။ ဧဝဉ္စ “ယဒါ သက္ကောတိ, တဒါ တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတီ”တိ အာဏတ္တိယာ စိရေန သမိဒ္ဓိယမ္ပိ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပါဏာတိပါတော။ ဩပါတခဏနာဒိထာဝရပယောဂေသု ပယောဂကရဏတော ပစ္ဆာ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿာပိ သတ္တဿ မရဏေ ပါဏာတိပါတော စ အနာဂတာရမ္မဏော ဥပပန္နော ဟောတိ။ ယံ ပန **သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ** “ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနေဝ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ပါဏာတိပါတာဒိတော ဝိရတိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပါဏာတိပါတာဒိန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အညစိတ္တေနာ** တိ အမာရေတုကာမတာစိတ္တေန။ **ဒုတိယပ္ပဟာရေန မရတီ**တိ ပဌမပ္ပဟာရံ ဝိနာ ဒုတိယေနေဝ မရတီတိ အတ္ထော။ **ပဌမပ္ပဟာရေနေဝာ** တိ ပဌမပ္ပဟာရသမုဋ္ဌာပက

စေတနာက္ခဏေယေတတိ အတ္ထော။ ကိဉ္စာပိ ပဌမပ္ပဟာရော သယမေဝ န သက္ကောတိ မာရေတုံ, ဒုတိယံ ပန လဘိတွာ သက္ကောန္တော ဇီဝိတဝိနာသဟေတု ဟောတိ, တသ္မာ ပဌမပ္ပဟာရံ ဝိနာ မရဏဿ အသိဒ္ဓတ္တာ "ပယောဂေ ကေ တေန စ မရဏ"န္တိ ဣမိနာ သံသန္ဒနတော ပဌမပ္ပဟာရေနေဝ ကမ္မဗန္ဓော ယုတ္တော, န ဒုတိယေန တဿ အညစိတ္တေန ဒိန္နတ္တာ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ အညေန ပုဂ္ဂလေန ဒုတိယပ္ပဟာရဒာနာဒီသု ဝိယ။ ယဒိ ပန ဒုတိယပ္ပဟာရအယကဿာပိ ပုဂ္ဂလဿ ဝဓကစေတနာ အတ္ထိ, တဿာပိ အတ္တနော ပယောဂေနာပိ မတတ္တာ ပယောဂက္ခဏေ ဟဏာတိပာတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိဘာဝတ္ထန္တိ အာနန္တရိယာဒိကမ္မဝိဘာဂဿ ပာရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝိဘာဂဿ စ ပာကဋဘာဝတ္ထံ။ "ဧွကံ မာရေမီ"တိ ဝိပရီတဂ္ဂဟဏေပိ "ဣမ"န္တိ ယထာနိပန္နေဿဝ ပရမတ္ထတော ဂဟိတတ္တာ ယထာဝတ္ထုကံ ကမ္မဗန္ဓော ဟောတိယေဝတိ အာဟ **ဣမံ ဝတ္ထုန္တိ**အာဒိ။ **ဃာတကော စ ဟောတီ**တိ ပါဏာတိပါတကမ္မေန ဗန္ဓောတိ အတ္ထော။ မာတာဒိဂုဏမဟန္တေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တဝဓကစေတနာယ မဟာသာဝဇ္ဇတာယ ဝုတ္တံ "ဣမ ပန စေတနာ အရုဏာ ဟောတီ"တိ။

လောဟိတကန္တိ လောဟိတမက္ခိတံ။ **ကမ္မံ ကရောန္တေ**တိ ယုဒ္ဓကမ္မံ ကရောန္တေ။ **ယထာဓိပ္ပာယံ ဂတေ**တိ ယောဓံ ဝိဇ္ဈိတွာ ပိတရိ ဝိဒ္ဓေ, ယောဓံ ပန အဝိဇ္ဈိတွာ ကေဝလံ ပိတရိ ဝိဒ္ဓေပိ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထိယေဝ ပိတရိပိ ဝဓကစိတ္တဿ အတ္ထိတာယ, ကေဝလံ ယောဓေ ဝိဒ္ဓေပိ ဧသေဝ နယော။ **အာနန္တရိယံ ပန နတ္ထီ**တိ ပိတုဝိသယံ ပါဏာတိပါတကမ္မံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝိဇ္ဈာတိ ဧဝံ ဟဒယေ ဘူမိယံ ဌတွာ ဧဝံ ခနုံ ဂဟေတွာ အာကမိတွာတိအာဒိနာ ဝိဇ္ဈနပ္ပကာရသိက္ခာပနမုခေန အာဏာပေတီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ပဟရာ**တိ ဒဠှံ အသိံ ဂဟေတွာ ဧဝံ ပဟရ။ **ဧဝံ ဃာတေဟီ**တိ ဧဝံ ကမ္မကာရဏံ ကတွာ မာရေဟိ။ **တတ္ထကာ ဥဘိန္နံ ဟဏာတိပါတာ**တိ အနုဋ္ဌိသိတွာ ယေသံ ကေသဉ္စိ မာရဏတ္ထာယ ဥဘောဟိ ပယောဂဿ ကတတ္တာ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ အာဏာပကော "ဧဝံ ဝိဒ္ဓေ အသုကော ဧဝံ မရတီ"တိ သညာယ "ဧဝံ ဝိဇ္ဈာ"တိ အာဏာပေတိ, နိယမိတဿေဝ မရဏေ အာဏာပကဿ ကမ္မဗန္ဓောတိ ဝဒန္တိ။ သစေ အာဏတ္တော "အသုက"န္တိ နိယမေတွာ ဥဒ္ဒိဿ သရံ ခိပတိ, အာဏာပကော အနိယမေတွာ အာဏာပေတိ, အာဏာပကဿ ယေသံ ကေသဉ္စိ မရဏေပိ ကမ္မဗန္ဓော, အာဏတ္တဿ ပန နိယမိတမရဏေယေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဇ္ဈေ**တိ ဟတ္ထိနော ပိဋ္ဌိနော မဇ္ဈေ။ **ဧတေနာ**တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာဏာပေတီတိအာဒိဟဋ္ဌိဝစနေန။ **တတ္ထာ**တိ အာဏတ္တိကပယောဂေ။

ကိဉ္စာပိ ကိရိယာဝိသေသော အဋ္ဌကထာသု အနာဂတော, **ပာဠိယံ** ပန "ဧဝံ ဝိဇ္ဈ, ဧဝံ ပဟရ, ဧဝံ ဃာတေဟီ"တိ (ပါရာ. ၁၇၄) ကိရိယာဝိသေသဿ ပရာမဋ္ဌတ္တာ အာစရိယပရမ္ပရာ အာဂတံ ကိရိယာဝိသေသမ္ပိ ပါဠိသံသန္ဒနတော ဂဟေတွာ ဒဿေန္တော **အပရော နယော**တိအာဒိမာဟ။ **ဝိဇ္ဈန**န္တိ ဥသုသတ္တိအာဒီဟိ ဝိဇ္ဈနံ။ **ဆေဒန**န္တိ အသိအာဒီဟိ ဟတ္ထပာဒါဒိစ္ဆေဒနံ။ **ဘေဒန**န္တိ မုဂ္ဂရာဒီဟိ သီသာဒိဘေဒနံ ဒ္ဝိဓာကရဏံ။ **သင်္ခမုဏ္ဍက**န္တိ သီသကဋာဟေ စမ္မံ သဟ ကေသေဟိ ဥပ္ပာဋေတွာ ထူလသက္ခရာဟိ သီသကဋာဟံ ဃံသိတွာ သင်္ခဝဏ္ဏကရဏဝသေန သင်္ခမုဏ္ဍကမ္မကရဏံ။ **ဝေမာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဗိဠင်္ဂထာလိကာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ ဥရေ ပဟရိတွာ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ ဂီဝါယံ ပဟရိတွာတိအာဒိနာ သရီရာဝယဝပ္ပဒေသေသု ပဟရဏဝိဇ္ဈနာဒိနိယမောပိ ကိရိယာဝိသေသေယေဝ သင်္ဂယှတိ အဋ္ဌကထာသု သင်္ခမုဏ္ဍကာဒိသရီရပ္ပဒေသဝိသယာယပိ ဃာတနာယ တတ္ထ ပဝေသိတတ္တာ, ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၁၇၄ ပယောဂကထာဝဏ္ဏနာ) ပုရတော ပဟရိတွာ မာရေဟီတိအာဒိကဿ အဋ္ဌကထာဟဌဿ "ပုရိမပဿာဒီနမ္ပိ ဝတ္ထုသဘာဂတော ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟဏန္တိ အာဟ ပုရတော ပဟရိတွာတိအာဒီ"တိ ဧဝမဓိပ္ပာယကထနံ, တံ သင်္ခမုဏ္ဍကာဒိကဿ သရီရပ္ပဒေသေ ကမ္မကာရဏာကရဏဿ အဋ္ဌကထာယ ကိရိယာဝိသေသဝိသယေ ဝုတ္တတ္တာ န ယုဇ္ဇတိ။ ယထာဏတ္တံ မုဉ္စိတွာ ပုဂ္ဂလန္တရမာရဏမေဝ ဟိ ဝတ္ထုဝိသံဝါဒနေ, န ပဟရိတုံ အာဏတ္တံ သရီရပ္ပဒေသဝိသံဝါဒနံ, တေနာဟ "ဝတ္ထုံ ဝိသံ ဝါဒေတွာ။ပေ။ တတော အညံ မာရေတိ။ ပုရတော ပဟရိတွာ မာရေဟီတိ ဝါ။ပေ။ နတ္ထိ ကမ္မဗန္ဓော"တိ, ဣဒံ ပန ယထာဏတ္တဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ ကိရိယာဝိသေသဝိသင်္ကေတေန ကမ္မဗန္ဓာဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တန္တိ ပညာယတိ။ တေန "ဝတ္ထုံ အဝိသံဝါဒေတွာ မာရေန္တီ"တိ ဧတ္ထာကမေဝ အဝတွာ "ယထာဏတ္တိယာ"တိ ကိရိယာဝိသေသနိယမောပိ ဒဿိတော, ဣတရထာ ယထာဏတ္တိယာတိ ဝစနဿ နိရတ္ထကတာပတ္တိတော။ **ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ** စ "ဝတ္ထုံ တိ မာရေတဗ္ဗော သတ္တော"တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၄) ဧတ္တေ

တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ပန “ယထာဏတ္တဿ ပဟရိတဗ္ဗသရီရပ္ပဒေသောပီ”တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ပုရတော ပဟရဏာဒိပိ ကိရိယာဝိသေသေ ဧဝ သင်္ဂယှတီတိ အမှာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဝတ္ထုဝိသေသေနာ**တိ မာတုအာဒိမတသတ္တဝိသေသေန။ **ကမ္မဝိသေသော**တိ အာနန္တရိယာဒိကမ္မဝိသေသော။ **အာပတ္တိဝိသေသော** တိ ဟာရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝိသေသော။

ယအာ ကအာစိ ပုဗ္ဗဏှေဟ တိ အာဏတ္တဒိဝသတော အညဿပိ ယဿ ကဿစိ ဒိဝသဿ ပုဗ္ဗဏှေဟ။ **ဧတံ ကမေ ဌိတ**န္တိ ကမော ပုဂ္ဂလနိယမနတ္ထံ ဝုတ္တော, န ဩကာသနိယမနတ္ထံ, တသ္မာ “ယတ္ထ ကတ္ထစိ မာရေတိ, နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော”တိ ဝုတ္တံ, ဧတေန ကာလောကာသအာဝုဓက္ကေအယာပထကိရိယာဝိသေသာနံ နိယမိတ္တာယ အသတိ ယေန ကေနစိ ပကာရေန မရဏမေဝ ကင်္ခန္တဿ အာဏာပကဿ မုခာရုဠှဝသေန ဝုတ္တဿ ဒေသကာလာဒိနိယမဿ ဝိသင်္ကေတေပိ ကမ္မဗဒ္ဓေါယေတတိ ဉာပိတံ ဟောတိ။ ယော ပန စိတ္တေန ယတ္ထ ကတ္ထစိ ယအာ ကအာစိ ယေန ကေနစိ ပကာရေန မရဏမေဝ ကင်္ခန္တောပိ ကာလာဒိဝိသင်္ကေတေန အကုသလတော စောဒနတော တ မုစ္စိတု ကာမော လေသေန ကာလာဒိနိယမံ ကရောတိ, တဿ မနုဿဝိဂ္ဂဟဟာရာဇိကတော ပရိယာယေန အမုစ္စနတော ကာလာဒိဝိသင်္ကေတေပိ ကမ္မဗဒ္ဓေါတတိ ဂဟေတွာ ဝိစာရဏတော ဂဟေတဗ္ဗံ, ကေစိ ပနေတံ န ကင်္ခန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **တုဏ္ဍေနာ** တိ အဂ္ဂကောဋိယာ။ **ထရုနာ**တိ ခဂ္ဂမုဋ္ဌိနာ။ **ဧတံ ဂစ္ဆန္တ**န္တိ ဂမနေန ပုဂ္ဂလောဝ နိယမိတော, န ကိရိယာပထော, တေနာဟ “နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော”တိ။

“ဒီဃံ မာရေဟီ”တိ ဝုတ္တေပိ ဒီဃသဏ္ဌာနာနံ ဗဟုဘာဝတော “ကတ္ထန္နာမံ ဝေရူပဥ္စ ဒီဃ”န္တိ အသေသံ အသာဓာရဏလက္ခဏေန အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ “အနိယမေတွာ အာဏာပေတိ”တိ ဝုတ္တံ, တေနေတဟ “ယံ ကိဉ္စိ တာဒိသံ မာရေမီ”တိ။ ဧတ္ထ စ စိတ္တေန ဗဟူသု ဒီဃသဏ္ဌာနေသု ဧကံ နိယမေတွာ ဝုတ္တေပိ တစာယ အနိယမိတတ္တာ အညသ္မိံ တာဒိသေ မာရိတေ နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတောတိ ဝဒန္တိ။ အတ္တာနံ မုဉ္စိတွာ ပရဟဏိမ္ဟိ ဟဏသညိတာလက္ခဏဿ အင်္ဂဿ အဘာဝတော နေဝတ္ထိ ဟဏာတိဟာတောတိ အာဟ “အာဏာပကော မုစ္စတီ”တိ။ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ “အသုကဋ္ဌာနေ နိသိန္န”န္တိ ဩကာသနိယမေ တသ္မိံ ပဒေသေ နိသိန္နဿ ယဿ ကဿစိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရဗ္ဘ ဝဓကစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ “နေဝ ဝဓကော မုစ္စတိ န အာဏာပကော”တိ။ ဩကာသဥဒ္ဒိဿ နိယမေတွာ နိဒ္ဒိသန္တော တသ္မိံ ဩကာသေ နိသိန္နံ မာရေတုကာမော ဟောတိ, သယံ ပန တအာ တတ္ထ နတ္ထိ, တသ္မာ ဩကာသေန သဟ တတ္ထ နိသိန္နဿေဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, န အတ္တနောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန သယံ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ အတ္တနော နိသိန္နဋ္ဌာနမေဝ နိယမေတွာ “မာရေဟီ”တိ ဝုတ္တေပိ အညော တတ္ထ နိသိန္နော မာရိယတိ, တဿာပိ အတ္တနောပိ ဇီဝိတံ အာရဗ္ဘ ဝဓကစေတနာ ပဝတ္တတိ, ပရသ္မိံ တတ္ထ မာရိတေ အာဏာပကဿ ကမ္မဗဒ္ဓေါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝေရူပေ ဌာနေ စိတ္တပ္ပဝတ္တိနိယမော ဗုဒ္ဓဝိသယော, န အညေသံ ဝိသယောတိ အာဟ “တသ္မာ ဧတ္ထ န အနာဒရိယံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ။

ဧဝံ အာဏာပေန္တဿ အာစရိယဿ တာဝ ဒုက္ကဋန္တိ သစေ အာဏတ္တိကော ယထာဓိပ္ပာယံ န ဂစ္ဆတိ, အာစရိယဿ အာဏတ္တိက္ခဏေ ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန သော ယထာဓိပ္ပာယံ ဂစ္ဆတိ, ယံ ပရတော ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ, အာဏတ္တိက္ခဏေ တဒေဝ ဟောတိ။ အထ သော အဝဿံ ဃာတေတိ, ယံ ပရတော “အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ဟာရာဇိကဿာ”တိ (ဟာရာ. ၁၇၄) ဝုတ္တံ, တတော ကမဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ဟာရာဇိကံ ဟောတိ, န ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာနီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တေသမ္ပိ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဗုဒ္ဓရက္ခိတာဒီနမ္ပိ အာရောစနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ, ကဒဥ္စ ယထာဏတ္တိဝသေန သင်္ဃရက္ခိတဿ ဇီဝိတာ ဝေရောပနေ အသတိ ယုဇ္ဇတိ, ဝေရောပနေ သတိ တေသမ္ပိ အာရောစနက္ခဏေယေဝ ဟာရာဇိကံ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ** တိ ကဒံ အဝဿံ ပဋိဂ္ဂဟဏသဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပဋိဂ္ဂဟိတက္ခဏေယေဝ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဒဿနတ္ထံ။ သစေ ဟိ သော အဝဿံ ပဋိဂ္ဂဟေဿတိ, ကမ္မံ ပန န နိပ္ဖာဒေဿတိ, တအာ အာစရိယဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ကဒံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယဒဿနမတ္တံ, န ပနေတံ အတ္တနာ အဓိပ္ပေတံ, တေနာဟ **ဧဝံ သန္တေ** တိအာဒိ, ဧဝံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေန အတ္ထေ သတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိယေဝ န သိယာ**တိ ဝဓကဿ “သာဓု သုဋ္ဌု”တိ မရဏပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋာပတ္တိ နေဝ သိယာ, ဧဝံ အနောဋ္ဌာရိကဝိသယေပိ တာဝ ဒုက္ကဋံ, ကိမင်္ဂ ပန မရဏပဋိဂ္ဂဟဏေတိ ဒဿနတ္ထံ သဉ္စရိတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ နိဒဿိတံ။

“အဟော ဝတ ကုတ္တန္နာမော ဟတော အသ္သာ”တိ ဧဝံ မရဏာဘိနန္ဒနဒသ္သနတ္ထံ သဉ္စရိတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဘိန
န္ဒနေ ဒုက္ကဋေ သတိ ပဂေဝ “အဟံ တံ မာရေသ္သာမီ”တိ မရဏပဋိဂ္ဂဟဏေတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိဂ္ဂဏ္ဟန္တသ္သ**
စေဝတံ ဒုက္ကဋန္တိ အဝဓာရဏေန သင္ဃရက္ခိတသ္သ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ မူလဋ္ဌသ္သ နတ္ထေဝ အာပတ္တီတိ ဒ
သ္သေတိ, ဝိသင္ကေတတ္တာ ပဌမံ အာဏတ္တဒုက္ကဋမေဝသ္သ ဟောတိ။ ကေစိ ပန “မူလဋ္ဌသ္သာပိ ဒုက္ကဋမေ
တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ဧကေန ပယောဂေန ဒ္ဝိန္နံ ဒုက္ကဋာနံ အသမ္ဘဝါ။ **ပုရိမနယေ**တိ သမနန္တရာတီတေ အဝိ
သင္ကိယဒူတနိဒ္ဒေသေ။ **တေန္တိ** ဒုက္ကဋံ။ **ဩကာသာဘာဝေနာ**တိ မူလဋ္ဌသ္သ ထုလ္လစ္စယသ္သ ဝုစ္စမာနတ္တာ ပ
ဋိဂ္ဂဏ္ဟန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ န ဝုတ္တံ ဩကာသာဘာဝေန, န ပန အာပတ္တိအဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၇၅. သယံ သင္ဃတ္ထေရတ္တာ “ဥပဋ္ဌာနကာလေ”တိ ဝုတ္တံ။ **တစာယ တစာယ ဒုက္ကဋ**န္တိ “ယော ကောစိ
မမ ဝစနံ သုတွာ ကုမံ မာရေတူ”တိ ကုမိနာ အဓိပ္ပာယေန အဝတွာ ကေဝလံ မရဏာဘိနန္ဒနဝသေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ
စောရာပိ နာမ တံ န ဟနန္တီတိအာဒိတစာယပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ **ဒ္ဝိန္နံ ဥဒ္ဒိသ္သာ**တိ ဒ္ဝေဝ ဥဒ္ဒိသ္သ, ဒ္ဝိန္နံ တ မရ
ဏံ ဥဒ္ဒိသ္သ။ ဥဘော ဥဒ္ဒိသ္သ မရဏံ သံဝဏ္ဏေန္တသ္သ ပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာယ စေတနာယ ဧကတ္တေပိ “ဒ္ဝေဝ
ဟဏာတိဟာတာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတာသင်္ခါတံ ဗလဝဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု မဟာဝိဟာကတ္တာ “အကုသလ
ရာသီ”တိ ဝုတ္တံ, ဗဟူ ဥဒ္ဒိသ္သ မရဏသံဝဏ္ဏနေပိ ဧသေဝ နယော။ **တတ္တကာ ဟဏာတိဟာတာ**တိ ယတ္တကာ သံဝဏ္ဏ
နံ သုတွာ မရိသ္သန္တိ, တတ္တကာနမ္ပိ ဝတ္တမာနံ အနာဂတဉ္စ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ သဗ္ဗံ အာလမ္ဗိတွာဝ စေတနာယ ပဝ
တ္တနတော တတ္တကာ ဟဏာတိဟာတာ ဟောန္တိ, တတ္တကာဟိ စေတနာဟိ အတဗ္ဗံ ပဝတ္တိဝိဟာကံ ကောဝ သာ
စေတနာ အတုံ သက္ကောတီတိ အတ္ထော, ပဋိသန္ဓိဝိဟာကံ ပန သယဉ္စ ပုဗ္ဗာပရစေတနာ စ ဧကေကမေဝ အတုံ သက္
ကောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၇၆. **ယေသံ ဟတ္ထတော**တိ ယေသံ ဉာတကပတရိတာဒီနံ ဟတ္ထတော, လဒ္ဓဉ္စ ဘိက္ခုနော ရူပိယမူလသ္သ အ
ဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အတ္တနော ဝ ဓနဋ္ဌေ, သယမေဝ မူလံ ဂဟေတွာ မုဉ္စတိ, မူလံ ပန အဂ္ဂဟေတွာပိ ဟေတ္ထက
သ္သ ဟေတ္ထကသာမိနော သန္တကတ္တာဟာဒနမေဝေတ္ထ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **လေခာဒသ္သနကောတူဟလကာ**
တိ သုန္ဒရက္ခရံ ဒိသွာ တ “ကီဒိသံ နု ခော ဟေတ္ထက”န္တိ တ ဩလောကေတုကာမာ။

ဟဏာတိဟာတသ္သ ပယောဂတ္တာတိ သရီရတော ဟဏဝိယောဇနသ္သ နိဋ္ဌာပကပယောဂတ္တာ။ ဩဟာတခဏန
တ္ထံ ပန ကုအလာဒိအတ္ထာယ အယောဗီဇသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ အကပ္ပိယပထဝိံ တ ကုအလဒဏ္ဍာဒီနံ အတ္ထာယ ဘူတကာမံ
ဝိကောပေန္တသ္သ ဟာစိတ္တိယမေဝ။ ဟဏာတိဟာတပယောဂတ္တာဘာတ အဒိန္နာအနပုဗ္ဗပယဩဂေ ဝိယ ဒုတိယပရိ
ယေသနာဒီသုပိ တ္ထ ဒုက္ကဋဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋံ, မုသာတဒိဟစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဟစိတ္တိယမေဝတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပမာ
ဏေ**တိ အတ္တနာ သလ္လက္ခိတေ ပမာဏေ။ **တစ္ဆေတွာ**တိ ဥန္နတပ္ပဒေသံ တစ္ဆေတွာ။ **ပံသုပစ္ဆိ**န္တိ သဗ္ဗန္တိမံ
ပံသုပစ္ဆိံ။ **တ္တေကံ အလ**န္တိ နိဋ္ဌာပေတုကာမတာယ သဗ္ဗန္တိမပယဩဂသာဓိကာ စေတနာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ,
မဟာအဋ္ဌကထာယံ “ကေသိံ ဒိဝသေ အဝူပသန္တေနေဝ ပယောဂေန ခဏိတွာ နိဋ္ဌာပေန္တံ သန္ဓာယ သဗ္ဗန္တိမာ သ
န္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဝုတ္တာ, ကုတရာသု ပန **အဋ္ဌကထာသု** “ကုမသိံ ပတိတွာ မရန္တူ”တိ အဓိပ္ပာယေန ကေသိံ ဒိဝ
သေ ကိဉ္စိ ခဏိတွာ အပရသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ တတော ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ခဏိတွာ နိဋ္ဌာပေန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဧဝံ
အဋ္ဌကထာနံ အညမညဝိရောဓော ဉာတဗ္ဗော။ **အတ္တနော ဓမ္မတာယာ**တိ အဇာနိတွာ, ပက္ခလိတွာ တ။ **အရဟန္တာပိ သင္ဂ
ဟံ ဂစ္ဆန္တီ**တိ အညေဟိ ဟတိယမာနာနံ အမရိတုကာမာနမ္ပိ အရဟန္တာနံ မရဏံ သမ္ဘဝတီတိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမနယေ**တိ
“မရိတုကာမာ ကုမ မရိသ္သန္တီ”တိ ဝုတ္တနယေ။ **ဝိသင္ကေတော**တိ မရိတုကာမာနံ မာရေတုကာမာနဉ္စ ဥဒ္ဒိသ္သ ခဏ
တ္တာ အမရိတုကာမာနံ မရဏေ ကမ္မဗဒ္ဓော နတ္ထီတိ အတ္ထော။

တတ္ထ ပတိတံ ဗဟိ နီဟရိတွာတိ ကြဒံ တတ္ထ ပတနပစ္စယာ မရဏသ္သ ပဝတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ အာတဋ္ဌေ ပတိ
တွာ ထောကံ စိရာယိတွာ ဂစ္ဆန္တံ ဂဟေတွာ မာရိတေ တတ္ထ ပတိတရောဂေန ပီဠိတသ္သ ဂစ္ဆတော ပက္ခလိတွာ
ဟာသာဏာဒီသု ပတနေနာပိ မရဏေပိ ဩဟာတခဏကော န မုစ္စတီတိ ဝဒန္တိ။ အမရိတုကာမာ တတိ အဓိပ္ပာယသ္သ
သမ္ဘဝတော ဩပဟာတိကေ ဥတ္တရိတုံ အသက္ကုဏိတွာ မတေပိ ဟာရာဇိကံ ဝုတ္တံ။ “နိဗ္ဗတ္တိတွာ”တိ ဝုတ္တတ္
တာ ပတနံ န ဒိသ္သတီတိ စေ? တတ္ထသ္သ နိဗ္ဗတ္တိယေဝ ပတနန္တိ နတ္ထိ ဝိရောဓော။ ယသ္မာ မာတုယာ ပတိတွာ ပရိ
ဝတ္တိတလိင်္ဂါယ မတာယ သော မာတုဃာတကော ဟောတိ, န ကေဝလံ မနုသ္သပုရိသဃာတကော, တသ္မာ ပတိတွာ

သေဝ ဝသေန အာပတ္တိတိ အဓိပ္ပာယေန ''ပတနရူပံ ပမာဏ''န္တိ ဝုတ္တံ, ဣဒံ ပန အကာရဏံ ''လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေပိ ဧကသန္တာနတ္တာသ္မွ အဝိဂတတ္တာ။ မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ အပိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တ သ္မ ကမ္မံ အာနန္တရိယ''န္တိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ယေန ပန သဘာဝေန သတ္တာ ဇာယန္တိ, ဝေါနေဝ မရန္တိ, သောဝ ဝေါသံ ရူပန္တရဂ္ဂဟဏေပိ သဘာဝေါတိ ''မရဏရူပမေဝ ပမာဏံ, တသ္မာ ဟာစိတ္တိယ''န္တိ ဝုတ္တော။ ပစ္ဆိ မော ဝါဒေါ ပမာဏံ, ဧဝံ သန္တေ **ဟဋ္ဌိယံ** ''ယက္ခော ဝါ ပေတော ဝါ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟော ဝါ တသ္မိံ ပတ တိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ပတိတေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ မရတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လ စ္စယဿာ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? နာယံ ဒေါသော။ ''ယက္ခော ဝါ ပေတော ဝါ''တိ ဟိ ပဌမံ သကရူပံ ဒဿေ တွာ ရူပန္တရံ ဂဟေတွာပိ ဌိတေယေဝ ယက္ခပေတေ ဒဿေတုံ ''တိရစ္ဆာနဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟော ဝါ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တိရစ္ဆာနဂတဝိဂ္ဂဟော မနုဿဝိဂ္ဂဟော ဝါ ယက္ခော ဝါ ပေတော ဝါတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ကေစိ ပန ''မနုဿဝိဂ္ဂဟေန ဌိတတိရစ္ဆာနဂတာနံ အာဝေဏိကံ ကတွာ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတီ''တိ ဝဒ န္တိ, တံ န ယုတ္တံ တိရစ္ဆာနော ဝါ မနုဿဝိဂ္ဂဟောတိ ဝတ္တဗ္ဗတော, အဋ္ဌကထာသု စ ဣမဿ ဝိသေသဿ အ ဝုတ္တတ္တာ။ **ယက္ခပေတရူပေန မတေပိ ဧသေဝ နယော** တိ ဣမိနာ မရဏရူပဿေဝ ပမာဏတ္တာ ထုလ္လစ္စယံ အတိဒိသတိ။

မုဓာတိ အမူလေန။ **သော နိဒ္ဒေါသော** တိ ဝေန တတ္ထ ကတပယောဂဿ အဘာဝတော, ယဒိ ပန သောပိ တတ္ထ ကိဉ္စိ ကရောတိ, န မုစ္စတိ ဝေါတိ ဒဿေန္တော **ဧဝံ ပတိတာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝန္တိ** ဧဝံ မယာ ကတေတိ အတ္ထော ။ **န နဿိဿန္တီ** တိ အဒဿနံ န ဂမိဿန္တိ, န ပလာယိဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုဥဒ္ဓရာ ဝါ ဘဝိဿ န္တီ**တိ ဣဒံ ဂမ္ဘီရဿ ဩပာတဿ ပူရဏေ ပယောဇနဒဿနံ။ ဥတ္တာနေ ကတေ ဩပာတေ သီဃံ အမေ့ဟတိ ဂ ဟေတွာ မာရေတုံ သုဥဒ္ဓရာ ဘဝိဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ** တိ မူလဋ္ဌံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ပန ပစ္ဆိမောပိ လဘိတွာ တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ကိဉ္စိ ကတွာ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ ဧဝံ ကရောတိ, တဿာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဇာတပထဝီ ဇာတာ**တိ ဤဒိသေ ပုန အညေန ဩပာတေ ခတေ တအ မုစ္စတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဇာ တပထဝီသဒိသံ ကတွာ ပုန သုဋ္ဌု ကောဋ္ဋေတွာ ဒဋ္ဌဟတရံ ပူရိတေပိ မုစ္စတိယေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ထဒ္ဓတရ န္တိ ထိရကရဏတ္ထံ အပရာပရာယ ဟာသယဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဝါ ဝါ မေဝ ဝါ သိထိလဘူတပာသံ ထဒ္ဓတရံ ဗန္ဓိတွာ ဌပေတိ။ **ခာဏုကန္တိ** ဟာသယဋ္ဌိဗန္ဓနခာဏုကံ။ **တတ္ထဇာတကယဋ္ဌိံ ဆိန္ဒိတွာ မုစ္စတီ** တိ ဣဒံ အရညေ ယထာဌိတမေဝ ဒဏ္ဍံ မူလေ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဟာသဗန္ဓနယောဂ္ဂံ ကတွာ ဌပိတတ္တာ တတ္ထ အညောပိ ကော စိ ဟာသံ ဗန္ဓေယ္ယ, မူလဋ္ဌော န မုစ္စတိ, တံ ပန မူလေပိ ဆိန္ဒိတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကတွာ မုစ္စတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္ တံ။ **ရဇ္ဇုကေ** တိ ဝါကေဟိ ကေတရံ ဝဋ္ဋိတရဇ္ဇုကေ။ **သယံ ဝဋ္ဋိတ** န္တိ တနုကဝဋ္ဋိတံ ဒိဂုဏတိဂုဏတာဟာဒနေန အတ္ထ နာ ဝဋ္ဋိတံ။ **ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ** တိ ဟာကတိကံ ကတွာ။ **ကေပေန္တောပိ** တိ ဟီရံ ဟီရံ ကတွာ ကေပေန္တောပိ။

၁၇၇. အာလမ္ဗနရုက္ခော ဝါ တိ တတ္ထဇာတကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တဒတ္ထမေဝ ကတွာ** တိ မာရဏတ္ထမေဝ အယောဗီဇသမုဋ္ဌာပနာဒိနာ တသိအာဒိံ သတ္ထံ ကာရေတွာ။ **ဟာကတိကန္တိ** အညေဟိ ကတံ ပကတိသတ္ထမေဝ လဘိ တွာ မူလဋ္ဌေန ဌပိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **မုစ္စတီ** တိ မူလဋ္ဌော မုစ္စတိ။ **ဝိသမဏ္ဍလ** န္တိ မဓ္ဃပိဋ္ဌာဒိသု အာလိတ္တံ ဝိသမဏ္ဍလံ။

ဝတွာ အသိံ ဥပနိက္ခိပတီ တိ ဧတ္ထ မုခေန အဝတွာ မနသာဝ စိန္တေတွာ ဥပနိက္ခိပနေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပုရိ မနယေနာ**တိ ယေသံ ဟတ္ထတော မူလံ ဂဟိတန္တိအာဒိနာ။ **ဝိသဘာဂရောဂေ** နာမ ကုဋ္ဌာဒိဝိရူပဘာဝတော, ဂဏ္ဍပီဠ ကာဒိ ဝါ ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိယာ ပစ္စနီကတ္တာ။

၁၇၈. မနာပိယေပိ ဧသေဝ နယောတိ ဧတေန မနာပိယံ ရူပံ ဥပသံဟရတီတိ ဧတ္ထ ယံ ဝါ မနာပရူပံ, တဿ သမီပေ ဌပေတိ, အတ္ထနာ ဝါ မနာပိယေန ရူပေန သမန္နာဂတော တိဋ္ဌတီတိအာဒိ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **အလင်္ကရိတွာ ဥပသံဟရတီ**တိ ''အလာဘကေန သုဿိတွာ မရတူ''တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဥပသံဟရတိ, ဝေါနေဝ ''သစေ ဥတ္တ သိတွာ မရတိ, ဝိသင်္ကေတော''တိ ဝုတ္တံ။ **အလာဘကေန သုဿိတွာ မရတီ** တိ ဧတ္ထ ဟာရာဇိကောတိ ဟဒသေ သော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မဟာကစ္စာ** နာမ ဝလ္လိဖလဝိသေသော, ယဿ မဇ္ဈရဟာဒဿေဝ သဏ္ဍာနံ ဒုက္ခသမ္ဖဿာနိ သု

ခုမလောမာနိ စ ဟောန္တိ။ **ဟံသပုပ္ဖ**န္တိ ဟံသာဒီနံ ပက္ခလောမံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **အတ္တနော ဓမ္မတာယ မရတိ, အနာပတ္တီ**တိ ပါရာဇိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဒုက္ကဋာ န မုစ္စနတော။

၁၇၉. အသဉ္စိစ္စာတိ ဣဒံ မရဏသံဝတ္တနိကဥပက္ကမဿ အသလ္လက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **ဣမိနာ ဥပက္ကမေနာ**တိအာဒိ။ အဇာနန္တဿာတိ ဣဒံ ပန မရဏသံဝတ္တနိကဝိသာဒိဥပက္ကမကရဏဿ အဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **ဣမိနာ အယံ မရိဿတီ**တိအာဒိ။ န မရဏာဓိပ္ပာယဿာတိ ဣဒံ ဒုက္ခုပ္ပာဒကံ ဥပက္ကမန္တိ ဇာနန္တဿာပိ မရဏာဓိပ္ပာယဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **မရဏံ အနိစ္ဆန္တဿာ**တိအာဒိ။ **အနုပ္ပဗန္ဓာဘာဝတော**တိ ဒေါမနဿဝီထီနံ နိရန္တရပ္ပဝတ္တိအဘာဝတော။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၈၀. ဝေါဟာရဝသေနာတိ ပုဗ္ဗဘာဂဝေါဟာရဝသေန, မရဏာဓိပ္ပာယဿ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာက္ခဏေ ကရုဏာယ အဘာဝတော ကာရုညေန ပါသေ ဗဒ္ဓသူကရမောစနံ (ပါရာ. ၁၅၃) ဝိယ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ “ယထာယုနာ”တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ “ယထာနုသန္ဓိနာ”တိ ပရိယာယန္တရေန ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌာ ကိဉ္စိပိ ဝိဇ္ဇမာနေ သာဋကံ ဝလိံ ဂဏှာတီတိ အာဟ “ယသ္မိံ ဝလိ န ပညာယတီ”တိ။ ပဋိဝေက္ခဏဉ္စေတံ ဂိဟီနံ သန္တကေ ဧဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပါဠိယံ **မုသလေ ဥဿိတေ**တိ အညမညံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဒွီသု မုသလေသု ဘိတ္တိံ အပဿာယ ဌပိတေသူတိ အတ္ထော။ **ဥဒုက္ခလဘဏ္ဍိက**န္တိ ဥဒုက္ခလတ္ထာယ အာနီတံ အရုဘဏ္ဍံ။ **ပရိဗန္ဓ**န္တိ ဘောဇနပရိဗန္ဓံ, ဘောဇနန္တရာယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၈၁. အင်္ဂကာရိကန္တိ ဧတ္ထ ကာရိက-သဒ္ဒဿ ဘာဝဝစနတ္တာ “အင်္ဂကိရိယ”န္တိ အတ္ထံ ဝတွာပိ ယသ္မာ ကိရိယံ ဒါတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ အနုသင်္ဂါတာယ အင်္ဂကိရိယာယ ယုတ္တပိဏ္ဍပါတမေဝ ဣဓ ဥပစာရယုတ္တိယာ အင်္ဂကိရိယာတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **ပဌမံ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတ**န္တိအာဒိ။

၁၈၂-၃. ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရနိခါဒနဝေမာဒီနံ ဝသေနာတိ ဧတ္ထ **ဒဏ္ဍော** နာမ ဒီဃဒဏ္ဍော။ **မုဂ္ဂရော** နာမ ရဿော။ **ဝေမံ** နာမ တန္တဝါယာနံ ဝတ္ထဝါယနဥပကရဏံ, ယေန ဝီတံ တန္တံ ဃဋ္ဋေန္တိ။ **ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေနာ**တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန။ **ဝိသေသာဓိဂမော**တိ သမာဓိ ဝိပဿနာ စ။ **ဝိသေသာဓိဂမ**န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မပဋိလာဘံ။ **ဗျာကရိတွာ**တိ အာရောစေတွာ, ဣဒဉ္စ ဝိသေသဿ အဓိဂတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဓိဂတဝိသေသာ ဟိ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတ္ထံ လဇ္ဇိဘိက္ခူနံ အဝဿံ အဓိဂမံ ဗျာကရောန္တိ, အဓိဂတဝိသေသေန ပန အဗျာကရိတွာပိ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အဓိဂမန္တရာယဝိနောဒနတ္ထမေဝ အာဟာရူပစ္ဆေဒဿ အနုညာတတ္တာ တဒဓိဂမေ သော န ကာတဗ္ဗောဝ။ ကိံ ပနာဓိဂမံ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **သဘာဂါန**န္တိအာဒိ။ **ဘဏ္ဍကံ ဝါ ဓောဝန္တာ**တိ စီဝရံ ဝါ ဓောဝန္တာ။ **ဓောဝနဒဏ္ဍက**န္တိ စီဝရဓောဝနဒဏ္ဍံ။

၁၈၅. မဒ္ဒါပေတွာ ပါတေတိ, ဝိသင်္ကေတောတိ ယထာဏတ္တိယာ အကတတ္တာ ဝုတ္တံ, ယဒိ ပန အာဏာပကော မဒ္ဒနမ္ပိ မဒ္ဒါပနမ္ပိ သန္ဓာယ ဝေါဟာရဝသေန “မဒ္ဒိတွာ ပါတေဟီ”တိ ဝဒတိ, ဝိသင်္ကေတော နတ္ထီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “မရဏဝဏ္ဏံ ဝါ သံဝဏ္ဏေယျာ”တိ (ပါရာ. ၁၇၁) ဝုတ္တတ္တာ အာဟ “ပရိယာယော နာမ နတ္ထီ”တိ, ပရိယာယေန အာပတ္တိမောက္ခော န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အဝိဇာယနတ္ထာယ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏဿ ပုရေတရမေဝ ဘေသဇ္ဇံ ဒေန္တဿ ကုစ္ဆိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဂဗ္ဘော ဝိနဿတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဒိန္နေ တထာမရန္တာနံ ဝသေန ကမ္မဗဒ္ဓော, ကုစ္ဆိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဒိန္နေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ မရတု ဝါ မာ ဝါ, နေဝတ္ထိ ကမ္မဗဒ္ဓော။

သဟဓမ္မိကာနန္တိ ကေဝလံ သတ္ထု သာသနေ သဟသိက္ခမာနဓမ္မာနံ, သဟဓမ္မေ ဝါ သိက္ခာပဒေ သိက္ခနဘာဝေန နိယုတ္တာနံ။ **သမသီလသဒ္ဓာန**န္တိအာဒိနာ ဒုဿီလာနံ ဘိန္နလဒ္ဓိကာနဉ္စ အကာတုမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။

ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော တိ အတ္တနော တေသံ ဝါ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော။ အရိယေဟိ အကတာ အယုတ္တဝသေ
န အကတပုဗ္ဗာ ဝိညတ္တိ **အကတဝိညတ္တိ** ။

ပဋိယာဒိယတီတိ သမ္ပာဒိယတိ။ **အကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဝဒန္တိ, အယုတ္တတာဝသေနေဝ ပနေတ္
ထ အကရဏပဋိက္ခေပေါ ယုတ္တော, န အာပတ္တိဝသေနာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ယာဝ ဉာတကာ ပဿန္တီ** တိ ယာဝ တဿ
သ ဉာတကာ ပဿန္တိ။

ပိတုဘဂိနီ **ပိတုစ္ဆာ** ။ မာတုဘာတာ **မာတုလော။ နပ္ပဟောန္တီ** တိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **န ယာစန္တီ** တိ လဇ္ဇာ
ယ န ယာစန္တိ။ “အာဘောဂံ ကတွာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အညထာ ဒေန္တဿ အာပတ္တိယေဝ။ ကေစိ ပန “အာဘောဂံ
အကတွာပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ဘေသဇ္ဇကရဏဿ **ဟဋ္ဌိယံ** “အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ပါရာဇိကဿ
သ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပါရာ. ၁၈၇) ဧဝံ အနန္တရာပတ္တိဒဿနဝသေန သာမညတော ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ,
အဋ္ဌကထာယံ အဝုတ္တပ္ပကာရေန ကရောန္တဿ သုတ္တေနေဝ အာပတ္တိ သိဒ္ဓါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တေနေဝ အဋ္ဌကထာ
ယမ္ပိ “တေသညေဝ သန္တက”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အညေသန္တိ** အသာလောဟိတာနံ, တေနာဟ **ဧတေသံ ပုတ္တပရမ္ပ
ရာယာ**တိအာဒိ။ **ကုလပရိဝဋ္ဋေ** တိ ကုလသ္မိံ ဉာတိပရမ္ပရာ။ **ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တဿာ** တိ ယထာဝုတ္တဝိဓိနာ က
ရောန္တဿ, “တာဝကာလိကံ ဒဿာမီ”တိ အာဘောဂံ အကတွာ ဒေန္တဿာပိ ပန အနန္တရာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ ဝိနာ
မိစ္ဆာဇီဝံ ဝါ ကုလဒူသနံ ဝါ န ဟောတိယေဝ, တေနာဟ – “ဝေဇ္ဇကမ္မံ ဝါ ကုလဒူသကာပတ္တိ ဝါ န ဟောတီ”တိ။
ဉာတကာနဉှိ သန္တကံ ယာစိတွာပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တတ္ထ ကုလဒူသနာဒိ န သိယာ။ **သဗ္ဗပဒေသူ**တိ “စူဠ
မာတုယာ”တိအာဒီသု သဗ္ဗပဒေသု။

ဥပဇ္ဈာယဿ **အာဟရာမာ**တိ ဣဒံ ဥပဇ္ဈာယေန “မမ ဉာတကာနံ ဘေသဇ္ဇံ အာဟရထာ”တိ အာဏတ္တေဟိ
ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဣမိနာ စ သာမဏေရာဒီနံ အပစ္စာသာယပိ ပရဇနဿ ဘေသဇ္ဇကရဏံ န ဝဋ္ဋတီ
တိ ဒဿေတိ။ **ဝုတ္တနယေန ပရိယေသိတွာ** တိ ဣမိနာ “ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ဝါ”တိ ဣမိနာ, “ဉာတိသာမဏေရေ
ဟီ”တိ ဣမိနာ စ ဝုတ္တမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ **အပစ္စာသီသန္တေနာ** တိ အာဂန္တုကစောရာဒီနံ ကရောန္တေနာပိ “မနုဿာ
နာမ ဥပကာရကာ ဟောန္တီ”တိ အတ္တနော တေဟိ လာဘံ အပတ္ထယန္တေန။ ပစ္စာသာယ ကရောန္တဿ ပန ဝေဇ္ဇ
ကမ္မကုလဒူသနာဒိဒေါသော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ “ဧဝံ ဥပကာရေ ကတေ သာသနဂုဏံ ဉတွာ ပသီဒန္တိ, သဒ္ဓသ်
သ ဝါ ဥပကာရကာ ဟောန္တီ”တိ ကရဏေ ပန ဒေါသော နတ္ထိ။ ကေစိ ပန “အပစ္စာသီသန္တေန အာဂန္တုကာဒီနံ ပဋိက္ခိ
တ္တပုဂ္ဂလာဒီနမ္ပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနဝိဘာဂဿ နိရတ္ထကတ္တ
ပ္ပသင်္ဂတော “အပစ္စာသီသန္တေန သဗ္ဗေသံ ဒါတုံ ကာတုဉ္စ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧတ္တကမတ္တဿေဝ ဝတ္တဗ္ဗတော။
အပစ္စာသီသနဉ္စ မိစ္ဆာဇီဝကုလဒူသနာဒိဒေါသနိသေဓနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ ဘေသဇ္ဇကရဏသင်္ခါတာယ ဣမိဿာ အန်
တရာပတ္တိယာ မုစ္စနတ္ထံ အာဂန္တုကစောရာဒီနံ အနုညာတာနံ အနေနေဝ တာယ အာပတ္တိယာ မုစ္စနတောတိ ဂဟေတ
ဗ္ဗံ။ တေနေဝ အပစ္စာသီသန္တေနာပိ အကာတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ **သဒ္ဓံ ကုလ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပုစ္ဆန္တိ** တိ ဣမိနာ
ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌရောဂီနံ ပရိယာယေနာပိ ဝတွာ ဝိစရဏံ အယုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ ပုစ္ဆိတဿာပိ ပန ပစ္စာသီသန္တဿ ပရိ
ယာယကထာပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

သမုလ္လပေသီ တိ အပစ္စာသီသန္တော ဧဝံ အညမညံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ **အာစရိယဘာဂေါ**တိ ဝိနယာစာရံ အ
ကောပေတွာ ဘေသဇ္ဇာစိက္ခဏေန ဝေဇ္ဇာစရိယဘာဂေါတိ အတ္ထော။ ပုပ္ဖပူဇနတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိယမာနံ ရူပိယံ
အတ္တနော သန္တကတ္တဘဇနေန နိဿဂ္ဂိယမေဝါတိ အာဟ “ကပ္ပိယဝသေန ဂါဟာပေတွာ”တိ, “အမှာကံ ရူပိယံ
န ဝဋ္ဋတိ, ပုပ္ဖပူဇနတ္ထံ ပုပ္ဖံ ဝဋ္ဋတီ”တိအာဒိနာ ပဋိက္ခိပိတွာ ကပ္ပိယေန ကမ္မေန ဂါဟာပေတွာတိ အတ္ထော။

ယဒိ “ပရိတ္တံ ကရောထာ”တိ ဝုတ္တေ ကရောန္တိ, ဘေသဇ္ဇကရဏံ ဝိယ ဂိဟိကမ္မံ ဝိယ ဟောတီတိ “န ကာတဗ်
ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ “ပရိတ္တံ ဘဏထာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဓမ္မဇ္ဈေသနတ္တာ အနဇ္ဈိဋ္ဌေနပိ ဘဏိတဗ္ဗော ဓမ္မော, ပဂေ
ဝ အဇ္ဈိဋ္ဌေနာပီတိ “ကာတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **စာလေတွာ သုတ္တံ ပရိမဇ္ဇိတွာ** တိ ဣဒံ “ပရိတ္တာဏံ ဧတ္ထ ပဝေ
သေမီ”တိ စိတ္တေန ဧဝံ ကတေ ပရိတ္တာဏာ တတ္ထ ပဝေသိတာ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရတော။ပေ.။ ဒုက္ကဋ
န္တိ** ဣဒံ အညာတကဂဟဋ္ဌေ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ပါဒေသု ဥဒကံ အာကိရိတွာ**တိ ဣဒံ တသ္မိံ ဒေသေ

စာရိတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉှိ "တတ္ထ ဟဠိယာ နိသိန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဟဒေသု ရောဂဝူပသမနာဒိအတ္ထာယ ဥဒကံ သိဥ္စိတ္ဝာ ပရိတ္တံ ကာတုံ သုတ္တဥ္စ ဌပေတ္ဝာ 'ပရိတ္တံ ဘဏထာ'တိ ဝတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝဉှိ ကရိယမာနေ ယဒိ ဟဒေ အပနေန္တိ, မနုဿာ တံ အဝမင္ဂလန္တိ မညန္တိ, ရောဂေ တ န ဝူပသမိဿတီ"တိ။ တေနာဟ "န ဟာအ အပနေတဗ္ဗာ"တိ။ မတသရီရဒဿနေ ဝိယ ကေဝလံ သုသာနဒဿနေပိ "ကၠဒံ ဇာတာနံ သတ္တာနံ ခယဂမနဌာန"န္တိ မရဏဿတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ "သီဝထိကဒဿနေ။ပေ။ 'မရဏဿတိံ ပဋိလဘိဿာမာ'တိ ကမ္မဌာနသီသေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ လေသကပ္ပံ အကတ္ဝာ သမုပ္ပန္နသုဒ္ဓစိတ္တေန "ပရိတရတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တု"တိ ဝုတ္တေပိ ဂန္ တုံ ဝဋ္ဋတိ။

အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပာတော တိ အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂေ, အပရိဘုတ္တောတိ အတ္တော။ **ကဟာပဏဂ္ဃနကော ဟောတီ** တိ ကၠမိနာ အယကောဟိ ဗဟုဗ္ယဉ္ဇနေန သမ္ပာဒေတ္ဝာ သက္ကစ္စံ ဒိန္နဘာဝံ ဒီပေတိ။ **ထာလကေ**တိ သင္ဃိကေ ကံသာဒိမယေ ထာလကေ, ပတ္တောပိ တွေ့ သင်္ဂယှဟတိ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ ကၠမိနာ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတိ။ **အာမရိကစောရဿာ** တိ ရဇ္ဇံ ပတ္ထေန္တဿ ဟာကဋ္ဌစောရဿ။ အဒီယမာနေပိ "န ဒေန္တီ"တိ ကုဇ္ဈန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အာမိသဿ ခ မ္မဿ စ အလာဘေန အတ္တနော ပရဿ စ အန္တရေ သမ္ဘဝန္တဿ ဆိဒ္ဒဿ စ ဝိဝရဿ ပဋိသန္ထရဏံ ပိဒဟ နံ **ပဋိသန္ထာရော,** သော ပန ဓမ္မာမိသဝသေန ဒုဝိဓော။ တတ္ထ အာမိသပဋိသန္ထာရံ သန္ဓာယ "ကဿ ကာတဗ္ဗော, ကဿ န ကာတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ "အာဂန္တုကဿ တ။ပေ။ ကတ္တဗ္ဗော ယေဝ"တိ သဋ္ဌေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဟာကဋ္ဌံ ကာတုံ **အာဂန္တုကံ တာဝ**တိအာဒိမာဟ။ **ခီဏပရိဗ္ဗယ** န္တိ ကၠမိနာ အဂတိဘာဝံ ကာရုညဘာဇနတဥ္စ ဒဿေတိ, တေန စ တဗ္ဗိဓုရာနံ သမိဒ္ဓာနံ အယကာဒီနံ အာဂန္တုကတ္တေပိ အတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ တဏ္ဍုလာဒိမ္ဟိ အာတ ဗ္ဗေ သတိ "အဝေလာယံ။ပေ။ န ဝတ္တဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ "အပစ္စာသီသန္တေနာ"တိ ဝတ္ဝာ ပစ္စာသီသနပ္ပကာရံ ဒ ဿေတုံ **မနုဿာ နာမ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အနနုညာတာနံ ပန အပစ္စာသီသန္တေနာပိ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ သဒ္ဓာဒေယျဝိနိ ပာတတ္တာ, ပစ္စာသီသာယ ပန သတိ ကုလဒူသနမ္ပိ ဟောတိ။

ဥဗ္ဗာသေတ္ဝာ တိ သမန္တတော တိယောဇနံ ဝိလုမ္ပန္တေ မနုဿေ ပလာပေတ္ဝာ။ **ဝရဟေတ္ထကစိတ္တတ္ထရ ဏ**န္တိ အနေကပ္ပကာရရက္ကတ္ထိပုရိသာဒိဥတ္တမရူပဝိစိတ္တံ အတ္ထရဏံ။

၁၈၇. သတ္တရသဝဂ္ဂိယေသု ပုဗ္ဗေ ကေဿ အင်္ဂုလိပတောဒကေန မာရိတတ္တာ သေသေသု သောဠသဇနေသု ဥဒ ရံ အာရုဟိတ္ဝာ နိသိန္နမေကံ ဌပေတ္ဝာ "သေသာပိ ပန္နရသ ဇနာ"တိ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဒူဟလဟာသာဏာ ဝိယာ**တိ အဒ္ဒူဟလေ အာရောပိတဟာသာဏာ ဝိယ။ **ကမ္မာဓိပ္ပာယာ** တိ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကရဏာဓိပ္ပာယာ။

အာတဟေတ္ဝာတိ အာဝိသာပေတ္ဝာ။ **ရူပံ ကတ္ဝာ ဟတ္ထပာအာဒီနိ ဆိန္ဒန္တိ** တိ တသ္မိံ ပိဋ္ဌာဒိမယေ ရူပေ အမနု ဿံ အာတဟေတ္ဝာ တဿ ဟတ္ထပာအာဒီနိ ဆိန္ဒန္တိ။ **သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ မာရေယျာ** တိ ကၠဒံ သမ္ဘာဝနဝသေန ဝု တ္တံ။ န ဟိ တာဒိသာ မဟာနုဘာဝ ယက္ခာ သတ္ထဃာတာရဟာ ဟောန္တိ ဒေတသုရယုဒ္ဓေပိ တေသံ သတ္ထပ္ပဟာ ရေန မရဏာဘာဝ။

၁၈၈. ပဟာရော န အာတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော။ အမနုဿံ ကောဓစိတ္တေန ပဟာရန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။ စိကိစ္ဆာဓိပ္ပာယေန ပဟာရန္တဿ အနာစာရောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **တာလပဏ္ဏံ။ပေ။ ဗန္ဓိတဗ္ဗ** န္တိ အမနုဿာ တာလပ ဏ္ဏဗန္ဓနေန ပလာယန္တီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ, ကၠဒဥ္စ ဂိဟီနံ ဝေဇ္ဇကမ္မဝသေန ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၁၈၉. ယော ရုက္ခေန ဩတ္ထတောပိ န မရတီ တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ သယ မေဝ ဝက္ခတိ, တံ တတ္ထေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၉၀. ဒဗ္ဗူပကရဏာနီ တိ ဂေဟိစိ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဌပိတာနိ သပရိဂ္ဂဟိတာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ဌာနာစာ ဝနာဘာဝေန ဝိနာသာဓိပ္ပာယဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ခိဍ္ဍာဓိပ္ပာယေနာပိ ဒုက္ကဋ** န္တိ သုက္ခတိဏာဒီသု အဂ္ဂိကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အလ္လေသု ပန ကီဠာဓိပ္ပာယေနပိ ကရောန္တဿ ပာစိတ္တိယမေဝ။ ပဋိပက္ခဘူတော, ပဋိမုခံ ဂစ္ဆန္ တော တ အဂ္ဂိ **ပဋဂ္ဂိ,** တဿ အလ္လတိဏာဒီသုပိ အနံ အနုညာတံ, တံ ဒေန္တေန ဒူရတော အာဂစ္ဆန္တံ အဝဂ္ဂိံ ဒိသ္ဝာ တ ဝိဟာရဿ သမန္တတော ဧကက္ခဏေ အဒတ္ဝာ ဧကဒေသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရဿ သမန္တတော သဏိကံ ဈာ

ပေတ္တတ ယထာ မဟန္တောပိ အဂ္ဂိ ဝိဟာရံ ဟပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ ဝိဟာရသ္သ သမန္တာ အဇ္ဈောကာသံ ကတ္တ ပဋ္ဌဂ္ဂိ အတဇ္ဇော, သော အဝဂ္ဂိနော ပဋ္ဌိပထံ ဂန္တွာ ဓေကတော ဟုတ္တတ တေန သဟ နိဗ္ဗာတိ။ **ပရိတ္တကရဏာ** န္တိ သမန္တာ ရုက္ခတိဏာဒိစ္ဆေဒနပရိခါခဏနာဒိအာရက္ခကရဏံ, တေနာဟ **တိဏကုဋိကာနံ သမန္တာ ဘူမိတစ္ဆန** န္တိ အာဒိ။

၁၉၁. ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဟာရာဇိက န္တိ ဒ္ဓဝီသု ကေသ္သာပိ အန္တောဂဓတ္တော ''ဒ္ဓဝီဟီ''တိ ဝုတ္တခေတ္တေ ကေသ္သာပိ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဟာရာဇိကံ, ''ဒ္ဓဝီဟိ ဧဝ မာရေဟိ န ဧကေနာ''တိ နိယမိတေ ပန ဧကေနေဝ မာရိတေ နတ္ထိ ဟာရာဇိကန္တိ ဝဒန္တိ, ဧဝံ ဒ္ဓေဝ ဧဝ ပုရိသာတိအာဒီသုပိ။ ပုဗ္ဗေ ကတသီသစ္ဆေဒပယောဂတော အညော ပယောဂေ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကော န ဥပလဗ္ဘတိ, ပဌမေန ပယောဂေနေသ္သ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ''သီသစ္ဆေဒကသ္သာ''တိ ဝုတ္တံ, ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ''ဇီဝိတိန္ဒြိယသ္သ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ''တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ အကာရဏံ ဇီဝိတိန္ဒြိယသန္တိဿိတစိတ္တသန္တတိ ဝိနာ ဥက္ခိပနသန္နိရုဇ္ဈနာဒိသပ္ပဝတ္တသ္သ ဂမနသ္သ အသမ္ဘဝတော။ နဟိ တယုဝေဂေန ပဏ္ဏပဋ္ဌာဒယော ဝိယ ကာယော ဂစ္ဆတိ, န စ ဥက္ခိပနေ ပဝတ္တာဝ စိတ္တဇဝိညတ္တိအာဒယော၀ နိက္ခိပနာဒိနောပိ ဟေတုဘူတာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဝိစ္ဆိန္နိတ္တတ ပဝတ္တနတော။ ပုဗ္ဗေ အနာဟိတဝေဂေပိ ဟိ ကာစိ သရီ သပဇာတိ ဒ္ဓဝိဓာ ဆိန္နာ ဆေဒနမတ္တာ ဒ္ဓဝီဟိ ဝိဘာဂေဟိ ကတိပယက္ခဏံ ဒ္ဓဝီသု ဒိသာသု ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ စ ယသ္မိံ ဘာဂေ ဟဒယဝတ္ထု တိဋ္ဌတိ, တတ္ထရဋ္ဌ ပဋ္ဌဒ္ဓတရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ ဒ္ဓဝီသုပိ ဘာဂေသု ကာယပ္ပသာဒေ ဃဋ္ဋိတံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အာလမ္ဗိတ္တတ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော တဒာရမ္မဏမေဝ ယထာရဟမေကသ္မိံ ဘာဂေ ဧကအ အညသ္မိံ အညအာတိ ဧဝံ ပရိယာယေန ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော ဟဒယဝတ္ထုသ္မိံယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိဝီထိစိတ္တာနိ ဘဝင်္ဂန္တရိတာနိ မနောဒ္ဓတရဝီထိဝိညာဏာနိ စ ဝိညတ္တိဇနကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ယေ ဟိ ဥဘယဘာက ဂစ္ဆန္တိ တ စလန္တိ တ ဖန္ဒန္တိ တ။ စိတ္တသ္သ ပန လဟုပရိဝတ္တိယာ ဧကက္ခဏေ ဥဘယဘာကပိ စလန္တာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, သေယ္ယထာပိ နာမ ကုက္ကုဋ္ဌာဒိနရကေသု နိမုဂ္ဂသကလသရီရသ္သ သတ္တသ္သ ဧကသ္မိံ ခဏေ သကလသရီရေပိ ကာယဝိညာဏဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တတော ပန ယသ္မိံ ဘာဂေ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ သသေသကမ္မဇရူပံ နိရုဇ္ဈတိ, တတ္ထ ကာယဝိညာဏံ နပ္ပဝတ္တတိ, ဟဒယဝတ္ထုသဟိတဘာဂေယေဝ ယာဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယနိရောဓာ ပဝတ္တတိ။

နနု နရကာဒီသု ကောဇဒ္ဓေ သရီရေ သဗ္ဗတ္ထ ပရိယာယေန ကာယဝိညာဏသမုပ္ပတ္တိ ယုတ္တာ ဟောတု, ဒ္ဓဝိဓာ ဟုတ္တတ ဝိစ္ဆိန္နေ ပန ဘာဂဒ္ဓဝယေ ကထန္တိ? နာယံ ဒေါသော။ သရီရေ ဟိ ကောဇဒ္ဓတာ နာမ ပရမတ္ထဓမ္မဗ္ဗတိရိတ္တာ ကာစိ နတ္ထိ ပရတာဒီနံ အဝယဝီအာဒိ ဝိယ, ကမ္မာဒိဧကေကာရဏပုဋ္ဌာယတ္တတာယ ဗဟူနံ သဟုပ္ပတ္တိယေဝ ဧကာဇဒ္ဓတာ။ တတ္ထ စ သတ္တပ္ပဟာရာဒိဝိရုဒ္ဓပစ္စယောပနိပာတေန ဝိဘိန္နာနမ္ပိ ကမ္မာဒိဧကေကာရဏာနံ ပုဋ္ဌာယတ္တတာ န ဝိဂစ္ဆတိ, ယာဝ သာ န ဝိဂစ္ဆတိ, တာဝ အဝိစ္ဆိန္နာဝ တတ္ထ ဝိညာဏပ္ပဝတ္တိ။ ဝိဘိန္နာနံ ပန ကမ္မဇရူပာနံ အညေသဥ္စ သေသတိသန္တတိရူပာနဥ္စ ဥပတ္ထမ္ဘနဘာဝေန စိရံ ပဝတ္တိတုံ န သက္ကောန္တိ, ယာဝ စ ဓရန္တိ, တာဝ ဝိညာဏပစ္စယာ ဟောန္တိ, ဝိညာဏေန စ တေသံ စလနဂမနာဒိဒေသန္တရုပ္ပတ္တိ။ တသ္မာ ကဗန္ဓသ္သပိ ဓာဝက္ခဏေ သဝိညာဏဇီဝိတိန္ဒြိယံ အတ္တေဝ, တဥ္စ သီသစ္ဆေဒကပ္ပယောဂေနေဝ သီဃံ ပတတိ, တတော အညပ္ပယောဂသ္သ သရီရေ ဝိသေသုပ္ပာဒနတော ပုရေတရမေဝ ပဌမေနေဝ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိတော သီသစ္ဆေဒကသ္သေဝ ကမ္မဗဒ္ဓောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဝေရူပဟနီ**တိ ကဗန္ဓဝတ္ထုသဒိသာနိ။ **ဣမသ္သ ဝတ္ထုဿာ** တိ အာဃာတနဝတ္ထုဿ။ **အတ္ထဒီပနေ** တိ ဧကေန ပုရိသေန ပယောဂေန တ မာရိတတာသင်္ခါတသ္သ အတ္ထသ္သ ဒီပနေ။

၁၉၂. ဟာနပရိဘောဂေန ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ ပန ဝုတ္တတ္တာ ''လောဏသောဝီရကံ ယာမကာလိက''န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ကေစိ ပန ''ဂိလာနာနံ ဟာကတိကမေဝ, အဂိလာနာနံ ပန ဥဒကသမ္ဘိန္န''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဂုဠံ ဝိယ သတ္တာဟကာလိက''န္တိ။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

တတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၄. စတုတ္ထပာရာဇိကံ

ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယဘိက္ခုဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. **အဓိဋ္ဌေမာ** တိ သံဝိဒဟာမ။ **ဣရိယာပထံ သဏ္ဌပေတွာ** တိ ပဓာနာနုရူပံ ကတွာ။ **အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ ပန အသတီ**တိ ဘာသိတော ဘဝိဿတီတိ ပါဌသေသံ ကတွာ အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ အသတိ။ ဘာသိတောတိ အတီတဝစနံ ကထံ အနာဂတဝစနေန သမ္ဗန္ဓမုပဂစ္ဆတီတိ အာဟ **လက္ခဏံ ပနာ** တိအာဒိ။ ဤဒိသေ ဟိ ဌာနေ ဓာတုသမ္ဗန္ဓေ ပစ္စယာတိ ဣမိနာ လက္ခဏေန ဓာတွတ္ထသမ္ဗန္ဓေ သတိ အယထာကာလဝိဟိတာပိ ပစ္စယာ သာဓဝေ ဘဝန္တီတိ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဝဒန္တိ။

၁၉၄. **ဝဏ္ဏဝါ** တိ ကိမိနာ အဘိနဝုပ္ပန္နဝဏ္ဏတာ ဝုတ္တာ။ **ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ** တိ ကိမိနာ မုခဝဏ္ဏဿ အတိပဏီတတာ ဝုတ္တာ။ **ဝိပ္ပသန္နစ္ဆဝိဝဏ္ဏာ** တိ ကိမိနာ ပကတိသရီရဝဏ္ဏဿေဝ ယထာဝုတ္တနယေန ဝိပ္ပသန္နတာ ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ ဣန္ဒြိယာနံ ဥပါဒါရူပတ္တာ နိဿယဝသေနေဝ ပီဏနန္တိ အာဟ “အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ”တိ။ ပဉ္စပ္ပသာဒါနံ ဝိယ ဟဒယရူပဿာပိ ပရိပုဏ္ဏတာ ဝုတ္တာယေဝါတိ အာဟ “မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာန”န္တိ။ ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆံ အနုယုဉ္ဇန္တာ ကမ္မံ သရီရသောဘံ နေဝ ပါပုဏိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယထာ တ**န္တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **စတုစက္က** န္တိ ဧတ္ထ ပဝတ္တနဋ္ဌေန ဣရိယာပထောဝ စက္ကန္တိ ဝုတ္တော။

၁၉၅. **ဥပလဗ္ဘန္တီ** တိ ဒိဿန္တိ, ဉာယန္တီတိ အတ္ထော။ **ပစန္တော** တိ ပီဠေန္တော, ဂေဟာဒီနိ ဝါ သယံ ဍဟန္တော, အညေဟိ ဝါ ပါစေန္တော။ **ဥဒ္ဓတေ** တိ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကေ။ **ဥန္နဠေ** တိ ဥဂ္ဂတနဠသဒိသေန ဥဂ္ဂတတုစ္ဆမာနေန သဟိတေ။ **စပလေ**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တေ။ **မုခရေ**တိ ခရဝစနေ။ **ပါကတိန္ဒြိယေ** တိ အသံဝုတတ္တာ ဂိဟိကာလေ ဝိယ ပကတိယံ ဌိတိန္ဒြိယေ။ **ဣရိယာပထသဏ္ဌပနာဒီနီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပစ္စယပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရမသလ္လေခဝုတ္တီဟိ မဟာအရိယဝံသေဟိ ဘိက္ခူဟိ နိဝုတ္ထသေနာသနာနိ **လောက သမ္မတသေနာသနာနိ** နာမ။ **ပရိပါစေတု**န္တိ ဝိမှာပနဝသေန ပရိဏာမေတုံ။ **ဘိက္ခာစာရေ အသမ္ပဇ္ဇမာနေ** တိ ကထံ **ဇန ပဒစာရိကံ စရန္တီ** တိ ကိမိနာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, န ပန **ပါဌံ ဝါစေန္တော** တိအာဒီဟိ, တာနိ ပန ပဒါနိ အတ္တနော နိရန္တရတာ သဋ္ဌာနေပိ ဇနပဒေသုပိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဒဿနဝသေန ဝုတ္တာနိ, တာနိ စ တေ ဝတ္တသီသေန ကရောန္တိ, န လာဘနိမိတ္တံ, တေနာဟ **တန္တီ** တိအာဒိ။ **ကိစ္စေနာ** တိ ကိမဿေဝ ဝေဝစနံ **ကသိရေနာ**တိ။ တဒုဘယမ္ပိ ပါရမီပူရဏတယာမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သာဓာရဏပရိက္ခာရဘာဝေနာ**တိ သင်္ဃိကပရိက္ခာရဘာဝေန။ **တထာဘာဝတော ထေနေတွာ**တိ အဝိဿဇ္ဇိယအဝေဘင်္ဂိယဘာဝတော ထေနေတွာ, န ဌာနာစာဝနဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော, တေနာဟ “ကုလဒူသကဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ”တိ။ **အသန္တ** န္တိ ကမဿ **အဘူတ**န္တိ ကထံ ကာရဏဝစနံ, အနုပ္ပန္နတ္တာ အဝိဇ္ဇမာနန္တိ အတ္ထော။ **ကိတဝဿေဝ** တိ ကိတဝဿ သကုဏဂဟဏမိဝ။ **ကေရာဋိကဿာ** တိ သဌဿ။ သမဏောတိ ကေတ္တမတ္တံ အနုဘောန္တိ ဓာရေန္တီတိ **ကေတုဘုနော,** နာမမတ္တသမဏာတိ အတ္ထော။ **ဒုဇ္ဇာနပရိစ္ဆေဒ** န္တိ အနန္တဒုက္ခတ္တာ “ဧတ္တကံ ဒုက္ခ”န္တိ သင်္ချာဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ ဉာတုံ သဗ္ဗညုတညာဏေနာပိ ဒုက္ကရံ, န ပန သရူပဝသေန ဉာတုံ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ အဝိသယဘာဝါ။

အဓိမာနဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၉၆. **အရဟတ္တေ** တိ အဂ္ဂဖလေ။ **ဉာဏစက္ခုနာ**တိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏသင်္ခါတေန စက္ခုနာ, အထ ဝါ ဖလစိတ္တသမ္ပယုတ္တေနေဝ ဉာဏစက္ခုနာ။ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တေနာပိ ဟိ ဉာဏေန အသမ္မောဟတော သယံ ဒိဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ, တထာ တဿိံ အဓိဋ္ဌေတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗေသံ ကိလေသာနံ ပဟာယကဝသေန အာဇာနာတိ, သမန္တတော သဗ္ဗေန ဝါ ပကာရေန ဇာနာတီတိ “အညာ”တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေ ဝုစ္စတိ, တဒုပစာရေန ပန ဖလမ္ပီတိ အာဟ “အညံ ဗျာကရိံသူတိ အရဟတ္တံ ဗျာကရိံသူ”တိ။ **အန္တရာ ဌပေတီ** တိ သေခဘူမိယံ အဓိမာနော ဌပေတိ။ **ကိလေသသမုဒာစာရံ အပဿန္တော**တိ ပုရိမမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈာနံယေဝ ကိလေသာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, န ဘဝရာဂါဒီနံ။

သဝိဘင်္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. ပကတိမနုဿေဟိ ဥတ္တရိတရာနံ ဗုဒ္ဓာဒိဥတ္တမပုရိသာနံ အဓိဂမဓမ္မော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောတိ အာဟ **ဥတ္တရိမနုဿာန**န္တိအာဒိ။ **ပါဠိယံ** (ပါရာ. ၁၉၈) “အတ္ထိ စ မေ ဧတေ ဓမ္မာ မယီ”တိ ဧတ္ထ **မေ**တိ ကထံ ပဒပူရဏမ

တ္တံ။ အဓိဂန္တဗ္ဗတော အဓိဂမသင်္ခါတဿ ဈာနာဒိနော ပုဗ္ဗာ **အဓိဂမပုဗ္ဗာ,** သာ စ ဈာနာဒီသု သာမညတော ပဝတ္တာတိ ဣဒါနိ တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝါ ဒုတိယာဒီသု အညတရံ ဝါ တတ္ထာပိ ကသိဏာဒိအာရမ္မဏေသု ကတရမာရမ္မဏံ ဈာနံ ဝါ လောကုတ္တရေသု စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဝါ သကဒါဂါမိမဂ္ဂါဒီသု အညတရံ ဝါ တတ္ထာပိ သုညတဝိမောက္ခံ ဝါ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခာဒီသု အညတရံ ဝါတိ ဧဝံ ပစ္စေကံ ဘေဒနိဒ္ဓါရဏဝသေန ပုစ္ဆနာကာရံ ဒဿေတုံ **ပါဠိယံ** (ပါရာ. ၁၉၈) "ပုန ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီ"တိ အယံ ပုစ္ဆာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တေနာဟ **ပဌမမဂ္ဂါဒီသူ** တိ အာဒိ။ ယာယ အနုက္ကမပဋိပတ္တိယာ လောကုတ္တရော အဓိဂမော အာဂစ္ဆတိ, သာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိ **အာဂမနပဋိပဒါ။ န သုဇ္ဈတီ**တိ ပုစ္ဆိယမာနော ပဋိပတ္တိက္ကမံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ကထေတိ။ **အပနေတဗ္ဗော** တိ တယာ ဝုတ္တက္ကမေနာယံ န သက္ကာ အဓိဂန္တုန္တိ အဓိဂတမာနတော အပနေတဗ္ဗော။ သန္နိဟိတေသု ကပ္ပိယေသုပိ စတူသု ပစ္စယေသု အလဂ္ဂတ္တာ "အာကာသေ ပါဏိသမေန စေတသာ"တိ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တသဒိသံ ဗျာကရဏံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ခီဏာသဝပဋိပတ္တိသဒိသာ ပဋိပဒါ ဟောတိ** သုဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသတ္တာ။ ဣဒဉ္စ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, တေနာဟ **ခီဏာသဝဿ နာမာ** တိအာဒိ။ ဧဝံ သုဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသဿ ဝတ္တနသေက္ခဓမ္မပဋိဇာနနံ ဣမိနာ ဘယုပ္ပာဒနေန, အမ္ဗိလာဒိဒဿနေ ခေဠုပ္ပာဒါဒိနာ စ န သက္ကာ ဝီမံသိတုံ, တသ္မာ တဿ ဝစနေနေဝ တံ သဒ္ဒါတဗ္ဗံ။ **အယံ ဘိက္ခု သမ္ပန္နဗျာကရဏော** တိ ဣဒံ န ကေဝလံ အဘာယနကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဧကစ္စဿ သူရဇာတိကဿ ပုထုဇ္ဇနဿာပိ အဘာယနတော, ရဇ္ဇနီယာရမ္မဏာနံ ဗဒရသာဠဝါဒိအမ္ဗိလမဒ္ဒနာဒီနံ ဥပနယနေပိ ခေဠုပ္ပာဒါဒိတဏှာပဝတ္တိရဟိတံ သဗ္ဗထာ သုသောဓိတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနလက္ခဏာ ပါပိစ္ဆာတိ အာဟ **ယာ သာ ဣဓေကစ္စော** တိအာဒိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဿဒ္ဓော တိအာဒိပါဌံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သာမညံ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌ** န္တိ သမဏဓမ္မသင်္ခါတံ သာမညံ ခဏ္ဍသီလာဒိတာယ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ ဒုဋ္ဌု ဂဟိတံ နိရယာယ နိရယဒုက္ခာယ တံ ပုဂ္ဂလံ တတ္ထ နိရယေ ဥပကဍ္ဎတိ နိဗ္ဗတ္တာပေတီတိ အတ္ထော။ **သိထိလော**တိ ဩလီယိတွာ ကရဏေန သိထိလဂါဟေန ကတော, သထေန ဝါ သာဌေယျေန အာဒိဏ္ဏော သိထိလော။ **ပရိဗ္ဗဇော**တိ သမဏဘာဝေါ။ **ဘိယျော** တိ ပုဗ္ဗေ ဝိဇ္ဇမာနာနံ ရာဂရဇာဒီနံ ဥပရိ အပရမ္ပိ ရဇံ အာကိရတီတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုဘာဝေါ**တိ အဓမ္မိကပဋိညာမတ္တသိဒ္ဓေါ ဘိက္ခုဘာဝေါ။ **အဇာနမေဝ**တိ ဧတ္ထ ဧဝ-သဒ္ဒေါ အဝဓာရဏေ အဇာနန္တော ဧဝါတိ, "အဇာနမေဝ"န္တိပိ ပါဌော, တတ္ထ ပန ဧဝံ ဇာနာမိ ဧဝံ ပဿာမီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. ဝေန္တိ စ ပဌမဇ္ဈာနာဒိပရာမသနံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဇာနာမိ ဒုတိယာဒိဈာနန္တိ။ **အသုဘဇ္ဈာနာဒီနိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကာယဂတာသတိဇ္ဈာနံ ကသိဏဇ္ဈာနံ ကသိဏမူလကာနိ အာရုပ္ပဇ္ဈာနာနိ စ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝိမောက္ခော** တိ စတုဗ္ဗိဓော မဂ္ဂေါ, တဿ သဂုဏတော သုညတာဒိနာမံ ဒဿေန္တော အာဟ **သော ပနာယ**န္တိအာဒိ။ မဂ္ဂေါ ဟိ နာမ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ နာမံ လဘတိ သရသေန ဝါ ပစ္စနီကေန ဝါ သဂုဏေန ဝါ အာရမ္မဏေန ဝါ အာဂမနေန ဝါ။ သစေ ဟိ သင်္ခါရုပေက္ခာ အနိစ္စတော သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, မဂ္ဂေါ အနိမိတ္တဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတိ။ သစေ ဒုက္ခတော သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတိ။ သစေ အနတ္တတော သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, သုညတဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတိ, ဣဒံ **သရသတော** နာမံ နာမ။ ယသ္မာ ပနေသ သင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စနိမိတ္တံ ပဇဟန္တော အာဂတော, တသ္မာ အနိမိတ္တော။ ဒုက္ခာနုပဿနာယ သုခသညံ ပဏိဓိံ ပတ္ထနံ ပဟာယ အာဂတတ္တာ အပ္ပဏိဟိတော။ အနတ္တာနုပဿနာယ အတ္တသညံ ပဟာယ အတ္တသုညတာဒဿနဝသေန သုညတော ဟောတိ, ဣဒံ **ပစ္စနီကတော** နာမံ နာမ။ ရာဂါဒီဟိ ပနေသ သုညတတ္တာ သုညတော, ရူပနိမိတ္တာဒီနံ, ရာဂနိမိတ္တာဒီနံ ဧဝ ဝါ အဘာဝေန အနိမိတ္တော, ရာဂပဏိဓိအာဒီနံ အဘာဝတော အပ္ပဏိဟိတောတိ ဝုစ္စတိ, ဣဒံ အဿ **သဂုဏတော** နာမံ။ ရာဂါဒိသုညံ အနိမိတ္တံ အပ္ပဏိဟိတဉ္စ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ သုညတော အနိမိတ္တော အပ္ပဏိဟိတောတိ ဝုစ္စတိ, ဣဒမဿ **အာရမ္မဏတော** နာမံ။ အာဂမနံ ပန ဒုဝိဓံ ဝိပဿနာဂမနံ မဂ္ဂါဂမနဉ္စ။ တတ္ထ မဂ္ဂေ ဝိပဿနာဂမနမေဝ, ဖလေ ပန မဂ္ဂါနန္တရေ မဂ္ဂါဂမနံ, ဖလသမာပတ္တိယံ ဝိပဿနာဂမနမ္ပိ။ အနတ္တာနုပဿနာဝသေန မဂ္ဂေါ သုညတော အနိစ္စဒုက္ခာနုပဿနာဟိ အနိမိတ္တော အပ္ပဏိဟိတောတိ ဧဝံ ဝိပဿနာ အတ္တနော နာမံ မဂ္ဂဿ ဒေတိ, မဂ္ဂေါ ဖလဿာတိ ဣဒံ **အာဂမနတော** နာမံ။

သုညတ္တာတိ ဝိဝိတ္တတ္တာ။ ရာဂါဒယောဝ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဏိဓီတိ အာဟ “ရာဂဒောသမောဟပဏိဓီန”န္တိ။ **ဣမိဿာ ဝိဇ္ဇာယာတိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိဇ္ဇာယာ**တိအာဒိနာ ဧကေကဝိဇ္ဇံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ဧကိဿာပိ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာပိ တာ ဧဝ သန္ဓာယ “ဝိဇ္ဇာနံ လာဘိမှီ”တိ ဘဏန္တောပိ ပါရာဇိကော ဟောတီတိ သင်္ခေပဋ္ဌကထာယံ အဓိပ္ပာယော။ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒီနိ ပန သန္ဓာယ ဝဒန္တော န ဟောတိ။ **ဧကေကကောဋ္ဌာသဝသေနာ**တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေန လောကုတ္တရဝိသေသံ အကတွာ ကေဝလံ “သတိပဋ္ဌာနာနံ လာဘီ”တိ ဧကေကကောဋ္ဌာသဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တတ္ထာ**တိ တေသု ကောဋ္ဌာသေသု။ ကိလေသာနံ ပဟာနံ နာမ အဘာဝမတ္တမ္ပိ လောကုတ္တရကိစ္စတ္တာ လောကုတ္တရန္တိ သမတ္ထေတုံ **တံ ပနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ရာဂါ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာ**တိ ရာဂတော စိတ္တဿ ဝိနီဝရဏတာ, တတော ရာဂတော ဝိမုတ္တတ္တာ ဧဝ ဝီတရာဂနီဝရဏတာတိ အတ္ထော, ယာ စ ပဉ္စ ဝိဇ္ဇာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **န အာဂတာ**တိ ဣဓ ပဒဘာဇနေ “ဉာဏန္တိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ”တိ (ပါရာ. ၁၉၉) ဝုတ္တတ္တာ သေသာ ပဉ္စ ဝိဇ္ဇာ န အာဂတာတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရတ္တာ**တိ လောကိယဓမ္မသာဓာရဏသင်္ခတဿာပိ အဘာဝါ လောကိယေဟိ သဗ္ဗထာ အသမ္မိဿလောကုတ္တရတ္တာ။ **အည**န္တိ သင်္ခေပဋ္ဌကထာဒီသု ဝဒန္တိ, တမ္ပိ တတ္ထေဝ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၀၀. **ပုန အာနေတွာ ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ န ယောဇိတ**န္တိ ဧတ္ထ “ပဌမဇ္ဈာနေနာတိ ပါဌော”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တမေဝ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဂဟေတဗ္ဗဿ ဈာနဿ အဘာဝါ။ ပဌမဇ္ဈာနမူလကဉ္ဟိ ဧကမေဝ ခဏ္ဍစက္ကံ။ ကတ္တုသာဓနောပိ ဘဏိတ-သဒ္ဒော ဟောတီတိ အာဟ **အထ ဝါ**တိအာဒိ။ ယေန စိတ္တေန မုသာ ဘဏတိ, တေနေဝ စိတ္တေန န သက္ကာ “မုသာ ဘဏာမီ”တိ ဇာနိတုံ, အန္တရန္တရာ ပန အညာဟိ မနောဒွါရဝီထီဟိ “မုသာ ဘဏာမီ”တိ ဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ “ဘဏန္တဿ ဟောတိ မုသာ ဘဏာမီ”တိ။ **အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဿိတော**တိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော မုသာဝါဒေါတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော။ **ဒဝါ**တိ သဟသာ။ **ရဝါ**တိ အညံ ဝတ္တုကာမဿ ခလိတွာ အညဘဏနံ။ တံ ဇာနာတီတိ တံဉာဏံ, တဿ ဘာဝေါ **တံဉာဏတာ,** ဉာဏဿ ဝိသယဝိသယီဘာဝေန အတ္တသံဝေဒနန္တိ အတ္ထော။ **ဉာဏသမောဓာန**န္တိ ဗဟူနံ ဉာဏာနံ ဧကသ္မိံ ခဏေ သမောဓာနံ, သဟုပ္ပတ္တီတိ အတ္ထော။ **ယေန စိတ္တေန “မုသာ ဘဏိဿ”န္တိ ဇာနာတီ**တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗဘာဂစေတနဉ္စ သန္နိဋ္ဌာနစေတနဉ္စ ဧကတော ကတွာ ဝုတ္တံ။ ယေန စိတ္တေန ပုဗ္ဗဘာဂစေတနာဘူတေန သန္နိဋ္ဌာနစေတနာဘူတေန စ ဝိသံဝါဒိတဗ္ဗသတ္တသင်္ခါရေ ဇာနာတိ, ယေန စိတ္တေန မုသာ ဘဏိဿန္တိ အတ္ထော။ **တေနေဝ။ပေ။ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗာ**တိ တေနေဝ စိတ္တေန “ဧဝံ အဟံ မုသာ ဘဏာမီ”တိ ဝါ “ဘဏိတ”န္တိ ဝါ တဒေဝ မုသာဝါဒစိတ္တမာရမ္မဏံ ကတွာ ဘိက္ခု ဇာနာတီတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗာပရသန္နိဋ္ဌာနစေတနာက္ခဏေသု တီသု ဧကေနေဝ စိတ္တေန ဉာဏဝိသယဉ္စ ဉာဏဉ္စာတိ ဥဘယမ္ပိ ဧကက္ခဏေ ပုဂ္ဂလော ဇာနာတီတိ အယံ တံဉာဏတာ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗာ ဝိသယဿေဝ တဒါ ပကာသနတောတိ အဓိပ္ပာယော, တေနာဟ **န ဟီ**တိအာဒိ။ ယဒိ ဉာဏဿ အတ္တနော သရူပံ န ဉာယတိ, ကထံ ပစ္ဆိမံ စိတ္တံ ဇာနာတီတိ အာဟ **ပုရိမံ ပုရိမ**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဘဏိဿာမီ**တိ အာဒိနာ တီသု ကာလေသု ဥပ္ပန္နံ ပုရိမပုရိမစိတ္တံ အတ္တနော ဝိသယံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ စိတ္တဿ တထာ ဥပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တေနာ**တိ ယေန ကာရဏေန တီသု ခဏေသု စိတ္တာနိ တဒညေဟေဝ စိတ္တေဟိ ဇာနိတဗ္ဗာနိ, တာနိ စ ပုရိမပုရိမစိတ္တေနေဝ အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေန ကာရဏေနာတိ အတ္ထော။ **တသ္မိံ သတီ**တိ ဘဏိဿာမီတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ သတိ။ **သေသဒွယ**န္တိ ဘဏာမိ, ဘဏိတန္တိ ဣဒံ ဒွယံ န ဟောဿတီတိ ဧဝံ နတ္ထီတိ ယောဇနာ ဟောတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **ဧကံ ဝိယ ပကာသတီ**တိ ဘိန္နက္ခဏာနမ္ပိ နိရန္တရုပ္ပတ္တိယာ “တဒေဝေဒ”န္တိ ဂဟေတဗ္ဗတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ဗလဝဓမ္မဝိနိဓာနဝသေနာတိ ဗလဝကဟာဿ ဝိနိဓာနဝသေန။ **ဒုဗ္ဗလဒုဗ္ဗလာန**န္တိ ဒုဗ္ဗလဒုဗ္ဗလာနံ ကဟာနံ။ **သကဘာဝပရိစ္စဇနဝသေနာ**တိ အတ္တနော သန္တကဘာဝဿ ပရိစ္စဇနဝသေန။

၂၀၇. **ဥတ္တာသိတတ္တာ**တိ ဘယံ ဇနေတွာ ဝိယ ပလာပိတတ္တာ။ ဧဝံ ပလာပိတော န ပုန တံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီတိ အာဟ “ပုန အနလ္လီယနဘာဝဒဿနဝသေနာ”တိ။ ခေဠ-သဒ္ဒံ သဒ္ဒတ္ထဝိဒူ ဥတ္တာသတ္ထေ ပဌန္တီတိ အာဟ **သွာယမတ္ထော**တိအာဒိ။ အဏု ဧဝ အဏုသဟဂတံ, အဏုတ္တေန ဝါ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။

ဝတ္တုကာမဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. **ကေဝလဥ္ဟိယန္တိ** ကေဝလဥ္ဟိ အယံ တရောတိ အၛွာဟရိတဗ္ဗံ။ **တင္ခဏညေဝ ဇာနာတီ** တိ ပကတိယာ ဝ စနာနန္တရံ ဝိဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပန ဝစီဘေဒံ အကတွာ "ယော ဣမမ္ဟာ အာဝါသာ ပဌမံ ပက္ကမိဿတိ, နံ မယံ 'အရဟာ'တိ ဇာနိဿာမာ"တိ ဧဝံ ကတသင်္ကေတော ဝိဟာရာ ပဌမံ ပက္ကမနေန တဿိံ ခဏေ အဝိဓိတ္တော ပိ နိ က္ခန္တမတ္တေပိ ဟာရာဇိကံ အညာတရော ဘိက္ခု "မံ 'အရဟာ'တိ ဇာနန္တူ"တိ တမ္ဟာ အာဝါသာ ပဌမံ ပက္ကာမိတိ အာဂတဝတ္ထုမ္ဟိ (ပာရာ. ၂၂၇) ဝိယ။ **ဝိညတ္တိပထေ** တိ ကာယဝစီဝိညတ္တိနံ ဂဟဏယောဂ္ဂေ ပဒေသေ, တေန ဝိညတ္ တိပထံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော ကောစိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ကာယဝိကာရံ ဒိသွာ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝစီဘေဒဋ္ဌ သုတွာ ဇာနာတိ, န ပာရာဇိကန္တိ ဒီပေတိ။ **ဟဋ္ဌိယံ** "ပဋိဝိဇာနန္တဿ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ"တိ (ပာရာ. ၂၁၅) ဣမဿိံ ပဋိဝိဇာနနတရေ ယဿိံ အက္ခရေ တ ဥစ္စာရိတေ ကာယပ္ပယောဂေ တ ကတေယေဝ အယံ ပဌမၛ္ဈာနံ သမာပန္န နောတိအာဒိအတ္ထံ ပရော ဝိဇာနာတိ, တတော ပုရိမေသု အက္ခရုစ္စာရဏာဒိပ္ပယောဂေသု ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆိမေဝ ပဋိဝိဇာနနပယောဂက္ခဏေ ပာရာဇိကံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ထုလ္လစ္စယဿေဝေတ္ထ သာမန္တတ္ တာ, တေနေဝ **ဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန** –

> "ဒုက္ကဋံ ပဌမဿေဝ၊ သာမန္တမိတိ ဝဏ္ဏိတံ။
> သေသာနံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ၊ ထုလ္လစ္စယမုဒီရိတ"န္တိ –

ဝုတ္တံ , အယၛ္ဆတ္တော "န ပဋိဝိဇာနန္တဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ"တိ ဣမိနာ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတော တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိဝသေနာ** တိအာဒိနာ ဈာနသမာဓိအာဒိသဒ္ဒာနမတ္ထေသု ပုဗ္ဗေ အကတပရိစယတ္တာ သု တွာ "အတ္ထံ ဣဒိသ"န္တိ အဇာနိတွာ ကေဝလံ "ဝိသိဋ္ဌော ကောစိ သမဏဂုဏော အနေန လဒ္ဓေါ"တိ ပရေနေ ဉာ တေပိ ပါရာဇိကမေဝာတိ ဒဿေတိ။

အနာပတ္တိဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၂၂၀. **အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာ** တိ "ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော မယာ ပကာသိတော ဟောတီ"တိ အမ နသိကတွာ "နာဟံ, အာဝုသော, မစ္စုနော ဘာယာမီ"တိအာဒိကံ ကထေန္တဿ။ ဧဝံ ကထေန္တော စ တေဟာရတော အညံ ဗျာကရောန္တော နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ "အညံ ဗျာကရောန္တဿာ"တိ။ **ဘာယန္တော** တိ "ဥတွာ ဂရဟန္ တိ နု ခေါ"တိ ဘာယန္တော။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. **သေက္ခဘူမိယ** န္တိ ဣမိနာ ဈာနဘူမိမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာန** န္တိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကာ နံ။ ပိဏ္ဍာယ စရဏဿ ဘောဇနပရိယောသာနတာယ ဝုတ္တံ "ယာဝ ဘောဇနပအယောသာန"န္တိ။ အန္တရဃရေ ဘုတွ တ အာဂစ္ဆန္တဿာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္ဘာဝနိစ္ဆာယ စီဝရသဏ္ဌာပနာဒိနိ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ, **ဟဋ္ဌိယံ** ပန ဒုက္ကရာဒိဝတ္ထူသု "အနာပတ္တိ အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာ"တိ ဣဒံ ထုလ္လစ္စယေနာပိ အနာပတ္တိဒဿနတ္ ထံ ဝုတ္တံ။ ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာပိ ဟိ "နာဝုသော, ဒုက္ကရံ အညံ ဗျာကာတု"န္တိ ဝုတ္တေ ထုလ္လစ္စယမေဝ အ တ္တုပနာယိကတ္တာဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၂၇. **န အနာပဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမီ** တိ ပုန တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗာနေ န ဂမိဿာမိ, ဧဝံ သတိ ပဌမံ ဂတော အယံ ပုန စ နာဂတော, တသ္မာ အရဟာတိ မညိဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တံ ဌာန** န္တိ အာဝါသံ တတိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ပရိစ္ဆိန္နဋ္ ဌာနံ။ ပဒသာ ဂမနံ သန္ဓာယ ကတိကာယ ကတတ္တာ **ယာနေနာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိံ သန္ဓာယ "ဣဒ္ဓိယာ"တိ ဝု တ္တံ ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယဿ အဘိညိဒ္ဓိယာ အသမ္ဘဝတော။ **အညမညံ ရက္ခန္တီ** တိ ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယေ သတိပိ ကေ ဿာပိ ပဌမဂမနာဘာဝတ ရက္ခန္တိ။ သစေ ပန ကတိကံ ကတွာ နိသိန္နေသု ဧကံ ဒွေဝ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဥလ္လပ နာဓိပ္ပာယေန ဧကတော ဂစ္ဆန္တိ, ဂတာနံ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကမေဝ။ တေသု ယဿ ဥလ္လပနာဓိပ္ပာယော နတ္ထိ, တဿ သ အနာပတ္တိ။ **တေန္တိ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ ကတိကဝတ္တံ။ **နာနာဝေရဇ္ဇကာ** တိ နာနာဇနပဒတသိနော။ **သင်္ဃလာ**

ဘောတိ ယထာဝုမုံ ဟာပုဏာနကကောဌာသော။ အယဋ္ဌ ပဋိက္ခေပေ အဝိသေသေတွာ ကရဏံ သန္ဓာယ ကတော, ဝိသေသေတွာ ပန ''တွေကော အသုကသ္မာ''တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပလောကေတွာ အာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၂၈. **ဓမ္မဓာတူ**တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ, ဓမ္မာနံ သဘာဝေ တ။ **ဥပပတ္တီ** တိ အတ္တဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဒုဿ္ဒာပယာ ဟောန္တီ**တိ ပုထုဇ္ဇနေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န လက္ခဏတ္တေရာဒိကေ အရိယပုဂ္ဂလေ ။ **ဝိတုဒေန္တီ** တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဒေန္တိ ဂစ္ဆန္တိ, ဖာသုဠန္တရိကာယော ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒံ ကတွာ တာဟိ ဂစ္ဆန္တီတိ နိဿက္ကဝသေန အတ္ထော။ ဝိတုဒေန္တီတိ ဟဋ္ဌေ ဖာသုဠန္တရိကာဟိတိ အာဓာရတ္တေ နိဿက္ကဝစနံ။ **လောဟတုဏ္ဍေဟီ** တိ ကာဠလောဟမယေဟိ တုဏ္ဍေဟိ။ **အစ္ဆရိယံ ဝတာ** တိ ဂရဟိတဗ္ဗတာယ အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တရူပံ။ **စက္ခုဘူတာ**တိ လောကဿ စက္ခုဝိယ ဘူတာ သဉ္ဇာတာ, စက္ခုသဒိသာတိပိ အတ္ထော။ **တသ္သေဝ ကမ္မဿ** တိ ယေန ကေဃာတကကမ္မေနေဝ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော, တဿေဝတိ အတ္ထေ ဂယှမာနေ ကောယ စေတနာယ ဗဟုပဋိသန္ဓိယော ဟောန္တီတိ အာပဇ္ဇတိ, န စေတံ ယုတ္တံ ကေဿ အမ္ဗာဒိဗီဇဿ အနေကင်္ကုရုပ္ပတ္တိ ဝိယာတိ တံ ပရိဟရန္တော အာဟ **တဿ နာနာစေတနာဟိ အာယူဟိတဿာ**တိအာဒိ, တေန ကေဃာတကကမ္မက္ခဏေ ပုဗ္ဗစေတနာ အပရစေတနာ သန္နိဋ္ဌာပက စေတနာတိ ကေသ္မိမ္ပိ ဟဏာတိဟာတေ ဗဟူ စေတနာ ဟောန္တိ, နာနာဟဏာတိဟာတေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တတ္ထ ကောယ စေတနာယ နရကေ ပဋိတွာ တဒညစေတနာသု ကောယ အပရာပရိယစေတနာယ ကမသိ ပေတတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တောတိ ဒဿေတိ, တေနာဟ ''အဝသေသကမ္မံ တ ကမ္မနိမိတ္တံ တ''တိ။ တွေ စ ကမ္မသရိက္ခဝိပာကုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ကမ္မကမ္မနိမိတ္တာနမေဝ ဂဟဏံ ကတံ, န ဂတိနိမိတ္တဿ, တေနာဟ ''အဋ္ဌိရာသိယေဝ နိမိတ္တံ အဟောသီ''တိ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝိတစ္ဆေန္တီတိ တုဏ္ဍေဟိ တစ္ဆေန္တော ဝိယ လုဥ္စန္တိ။ **ဝိရာဇေန္တီ** တိ ဝိလိခန္တိ။

၂၂၉. **ဝလ္လူရဝိက္ကယေနာ** တိ သုက္ခာပိတမံသဝိက္ကယေန။ **နိပ္ပက္ခစမ္မေ** တိ ဝိဂတပက္ခလောမစမ္မေ။ **ဇေ** **မိဂန္ဒ** တိ ဒီပကမိဂံ။ **ကာရဏာဟိ**တိ ဃာတနာဟိ။ **ဥတ္တတ**တိ ကမ္မဌာနံ ဥတ္တတ။

၂၃၀. မင်္ဂုနဝသေန ဥလတီတိ **မင်္ဂုလိ,** ဝိရူပဗီဘစ္ဆဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **စိတ္တကေဠိ** န္တိ စိတ္တရုစိယံ အနာစာရကီဠံ။

၂၃၁. **နိဿ္ဘေတလပဏကကဒ္ဒမော** တိ တိလဗီဇကာဒိသေတလေန နီလမဏ္ဍူကပိဋ္ဌိဝဏ္ဏေန ဥဒကပိဋ္ဌေ ဥဒကံ နီလဝဏ္ဏံ ကုရုမာနေန ပဏကေန ကဒ္ဒမေန စ ဝိရဟိတော။ ဥဏှဘာဘဝေန တပနတော တပံ ဥဒကံ အဿာတိ တပေ ဒကာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ က-ကာရလောပံ ကတွာ ''တပေအာ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ပေတလောကော**တိ ပကဋ္ဌေန အကုသလကမ္မေန သုဂတိတော ဒုဂ္ဂတိံ ဣတာနံ ဂတာနံ လောကော သမူဟော, နိတသဌာနံ တ။ **ကတဟတ္ထာ** တိ ဓနုသိပ္ပေ သုဋ္ဌု သိက္ခိတဟတ္ထာ, အဝိရဇ္ဈနလက္ခဝေဓာတိ အတ္ထော။ သိပ္ပဒဿနဝသေန ရာဇကုလာဒီသု ရာဇသမူဟံ ဥပေစ္စ ကတံ အသန်ံ သရက္ခေပေ တေသန္တိ **ကတုပာသနာ,** သဗ္ဗတ္ထ ဒဿိတသိပ္ပာတိ အတ္ထော။ **ပဘာဂေ** တိ ပဘာဂ္ဂတော, ပရာဇိတောတိ အတ္ထော။

၂၃၂. **အာနေဉ္ဇသမာဓိ** န္တိ အရူပသမာပတ္တိယံ နိရုဋ္ဌေ သတိပိ သဒ္ဒကဏ္ဍကေန ဥဋ္ဌာနာရဟော ရူပာဝစရသမာဓိယေဝ ဣဓ ဝတ္တဗ္ဗောတိ အာဟ **အနေဇံ အစလ**န္တိအာဒိ။ **သမာဓိပရိက္ခာရေ** တိ ဝိတက္ကာဒိကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ဣဒံ ပန ပဌမဇ္ဈာနမ္ပိ ဥပ္ပန္နမ္ပိ ဝတ္တုံ အနာစာရမတ္တဝသေန ဘိက္ခူဟိ စောဒိတေပိ ဘဂဝတာ ''အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, မောဂ္ဂလ္လာနဿာ''တိ (ပာရာ. ၂၂၈) ဝေ အာယတိံ အတ္တနာ ပညပိယမာနပာရာဇိကာနုဂုဏံ တအာ ဧဝ ဝိနိတန္တိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ပဥ္စာ ပညတ္တဿ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝိနီတဝတ္ထုဘာဝေန သင်္ဂဟမာရောပိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သာဝကာနံ ဥပ္ပဋိပဟဋိယာ အနုဿရဏာဘာဝံ ဒဿေတုံ ''န ဥပ္ပဋိပဟဋိယာ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ကရံ ကတ** န္တိ အနန္တရေ ပဥ္စကပ္ပသတိကေ ကာလေ ဝိညာဏာသန္တတိံ အဒိဿတွာပိ အသမ္မုယှဟိတွာ ပရတော တတိယတ္တဘာဝေ ဒိဋ္ဌ စုတိစိတ္တေန သဒ္ဓိံ ဝတ္တမာနဘာဝပဋိသန္ဓိယာ အနုမာနေနာပိ ကာရိယကာရဏာဘာဝဂဟဏံ နာမ သာဝကာနံ ဒုက္ကရတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပဋိဝိဒ္ဓာ** တိ ပဋိဝိဒ္ဓသဒိသာ။ ယထာ နာမ သတ္တဓာ ဖာလိတဿ စာမရတလလောမဿ ကောယ အဂ္ဂကောဋိယာ အပရဿ တလလောမံသုနော ကောဋိံ ဒူရေ ဌတွာ ဝိဇ္ဈေယျ အာဝုနန္တော ဝိယ ပဋိဟဒေယျ, ဧဝမေဝ ဣမိနာပိ ဒုက္ကရံ ကတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တေဒဂ္ဂ** န္တိ သော အဂ္ဂေ။ **ယဒိဒ**န္တိ ယော အယံ။

၂၃၃. **ဣမာ**တိ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌဟရာဇိကပရိဒီပန** န္တိ သိက္ခာပဒေသု ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသဝသေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌဟရာဇိကပရိဒီပနံ, န ပန သဗ္ဗသိံ ဟရာဇိကဝိဘင်္ဂေ အာဂတအာပတ္တိပရိဒီပနံ တတ္ထ ထုလ္လစ္စယာဒီနမ္ပိ အာဂတတ္ွတာ တေနေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တဝိဘင်္ဂသ္သ နိဒ္ဒေသတ္တာ။ **ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ စတ္တာရီ** တိ ဥဗ္ဗဇာဏုမဏ္ဍလိကာ (ဟစိ. ၆၅၈) ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ (ဟစိ. ၆၆၅) ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ (ဟစိ. ၆၆၉) အဋ္ဌဝတ္ထုကာတိ (ဟစိ. ၆၇၅) ဣမာနိ ဘိက္ခုဟိ အသာဓာရဏာနိ ဘိက္ခုနီနံ ဧဝ ပညတ္တာနိ ဟရာဇိကာနီတိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထုဝိပန္နာ** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒာနံ ဝတ္ထုဘာဝေ ဝတ္ထု နာမ, တေန ဝတ္ထုမတ္တေန ဝိပန္နာ, ဝိပန္နဝတ္ထုကာတိ အတ္ထော။ **အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ** တိ မဂ္ဂါနုပ္ပတ္တိကာရဏမာဟ။ ကိဉ္စာပိ ဒုဟေတုကာနမ္ပိ မဂ္ဂေါ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တေ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒာသု ဌတ္ွတ အာယတိံ မဂ္ဂဟေတုံ သမ္ပာဒေတုံ သက္ကောန္တိ, အဟေတုကာ ပန ပရိသုဒ္ဓေ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေ ဌတ္ွတ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာ တေ တမ္ပိ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုဝိပန္နာတတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဟရာဇိကာ**တိ ကမ္မဝိပတ္တိယာ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေယေဝ ပရာဇယံ အာပန္နာ။ ထေယျသံဝါသကာဒီနံ ဂိဟိဘာဝေ ဌတ္ွတ ဝိပဿနာယ တယမန္တာနမ္ပိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိအဘာဝတော "မဂ္ဂေါ ပန တရိတော"တိ ဝုတ္တံ။ ဒီဃတာယ လမ္ဗမာနံ အင်္ဂဇာတံ လမ္ဗံ နာမ, တံ ယဿ အတ္ထိ သော **လမ္ဗီ** ။ သော ဧတ္တာဝတာ န ဟရာဇိကော, တံ ပန ဒီဃံ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေ တ ဝစ္စမဂ္ဂေ တ သေဝနာဓိပ္ပာယေန ပဝေသေန္တော ဟရာဇိကော, ဣဓ ပန ဝစ္စမဂ္ဂေ ပဝေသေန္တော အဓိပ္ပေတော မုဒုပိဋ္ဌိကေနေဝ မုခေ ပဝေသနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ သောပိ ဟိ ကတပရိကမ္မတာယ မုဒုဘူတာယ ပိဋ္ဌိယာ ဩနမိတ္ွတ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဏှဟန္တော ဟရာဇိကော ဟောတိ, န ကေဝလော။ ယော ပန မုခေန အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂံ တ ပရေသံ ဝစ္စမဂ္ဂမုခံ တ ဣတ္ထီနံ ပဿာဝမဂ္ဂံ တ ဂဏှဟာတိ, တဿ စ ပုရိသနိမိတ္တေန ပုရိသနိမိတ္တံ ဆုပန္န တဿ စ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပဋိပာဒနေပိ ဟရာဇိကံ န ဟောတိ ပုရိသနိမိတ္တေန တဒိတရမဂ္ဂသမ္ပဋိပာဒနေနေဝ မေထုနဓမ္မ တေဟာရတော ။ **ပရဿ အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒတီ** တိ ပရဿ ဥတ္တာနံ သယန္တဿ ကမ္မနိယေ အင်္ဂဇာတေ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဝေသေန္တော တဿုပရိ နိသီဒတိ, ဣဒဉ္စ ဥပလက္ခဏမတ္တံ ပရေသံ အင်္ဂဇာတံ ဝစ္စမဂ္ဂေ ပဝေသေန္တော သာဒိယန္တောပိ ဟရာဇိကောဝ, ဗလက္ကာရေန ပန ဝစ္စမဂ္ဂေ တ မုခေ တ ပရေန ပဝေသိယမာနော ယဒိ န သာဒိယတိ, အနာပတ္တိကောဝ။ ဧတ္ထ အသာဒိယနံ နာမ ဒုက္ကရံ ဝိရဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ ဧတ္ထ စ အနုပသမ္ပန္နဘာဝေ ဌတ္ွတ မာတုပိတုအရဟန္တေသု အညတရံ ဃာတေန္တော ဘိက္ခုနိံ ဒူသေန္တော စ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ မာတုဃာတကာဒီနံ စတုန္နံ တတိယပဋ္ဌမဟရာဇိကေသု အန္တောဂဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ ဧတ္ထ, ဧဝံ ဂိဟိဘာဝေ ဌတ္ွတ လောဟိတုပ္ပာဒံ ကရောန္တော လောဟိတုပ္ပာဒကောတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဧတေန ပရိယာယေနာ**တိ ဥဘိန္နံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနသဒိသတာယ ပရိယာယေန။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ ကစ္စိ အတ္ထာတိ ပဒစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

စတုတ္ထဟရာဇိကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

နိဋ္ဌိတော စ ဟရာဇိကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာနယော။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍော

၁. သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. **တေရသကဿာ** တိ တေရသ သိက္ခာပဒါနိ ပရိမာဏာနိ အဿာတိ တေရသကော, ကဏ္ဍော, တဿ။ သမထေ ဝိပဿနာယ တ အဘိရတိရဟိတော ဣဓ **အနဘိရတော,** န ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ အာဟ ''ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော''တိ။ ဝိက္ခိတ္တတာယ ကာရဏမာဟ **ကာမရာဂ**ဣစ္စာဒိ။

၂၃၅. **အဗ္ဗောဟာရိကာ** တိ သီလဝိပတ္တိဝေဟာရံ နာရဟတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ အကုသလဘာဝေ ပနဿာ အဗ္ဗောဟာရတာ နတ္ထိ။

၂၃၆-၇. စေတနာ-သဒ္ဒတော ဝိသုံ သံ-သဒ္ဒဿ အတ္ထာဘာဝံ ဣက-ပစ္စယဿ စ အတ္ထဝန္တတံ ဒဿေတုံ **သဉ္စေတနာ တ** တိအာဒိ ဒုတိယဝိကပ္ပော ဝုတ္တော။ **သိခာပ္ပတ္တော အတ္ထော** တိ အဓိပ္ပေတတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အာသယဘေဒတော**တိ ပိတ္တသေမ္ဟပုဗ္ဗလောဟိတာနံ စတုန္နံ အာသယာနံ ဘေဒေန။ **ဓာတုနာနတ္တတော** တိ ရသရုဟိရာဒီနံ သတ္တန္နံ, ပထဝါဒီနံ တ စတုန္နံ ဓာတူနံ နာနတ္တေန။ **ဝတ္ထိသီသ** န္တိ မုတ္တဝတ္ထိတော မတ္ထကပဿံ။ ဟတ္ထိမဒစလနံ နာမရွှ သမ္ဘဝေတိ အာဟ ''သမ္ဘဝေ နိက္ခမတိ''တိ။ **သမ္ဘဝဝေဂ** န္တိ သမ္ဘဝဿ ဌာနတော စဝိတ္ဝာ ဒကသောတောဘိမုခံ ဩတရဏေန သဉ္ဇာတသရီရက္ခောဘဝေဂံ။ **ဗာဟုသီသ**န္တိ ခန္ဓပ္ပဒေသံ။ **ဒဿေသိ** တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ပေတုတ္တော, တေန ယဿ ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ သမ္ဘဝေ နိက္ခမတိ။ပေ.။ သမ္ဘဝဠ ဒဿေသိ, တဿာ တတိယဿ ဘာသိတံ သုဘာသိတန္တိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒကသောတ**န္တိ မုတ္တဿ ဝတ္ထိတော နိက္ခမနမဂ္ဂံ, အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုက္ကဠ နာမေတံ ရသရုဟိရာဒိသတ္တဓာတုသု မဇ္ဈိမဓာတုစတုဇံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇာဒိ ဝိယ ပထဝီဓာတုသင်္ဂဟိတံ အာဟာရရူပဇီဝိနံ သကလကာယဂတံ အတိဒဟရဒာရကာနမ္ပိ အတ္ထေဝ, တံ ပန ပန္နရသသောဠသဝဿုဒ္ဒေသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာနံ သမုပ္ပန္နကကာမရာဂဝေဟော ဌာနတော စလတိ, စလိတဠ အာပေါဓာတုဘာဝေန စိတ္တဇမေဝ ဟုတ္ဝာ ဒကသောတံ ဩတရတိ, ဒကသောတတော ပန ပဋ္ဌာယ စိတ္တပစ္စယဉ တုဇံ ဟောတိ မတ္ထလုင်္ဂတော စလိတသိင်္ဃာဏိကာ ဝိယ။ ယေသံ ပန သမုစ္ဆေဒနဝိက္ခမ္ဘနာဒီဟိ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ , တေသံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ န သိယာ။ ဣတိ ယထာဌာနတော သုက္ကဿ ဝိဿဋ္ဌိယေဝ ရာဂစိတ္တသမုဋ္ဌာနာ, န ပကတိရူပံ, တေနေဝ **ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာယံ** (ကထာ. အဋ္ဌ. ၃၀၇) ''သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ နာမ ရာဂသမုဋ္ဌာနာ ဟောတီ''တိ သုက္ကဿ ဝိဿဋ္ဌိ ဧဝ ရာဂသမုဋ္ဌာနာ ဝုတ္တာ, န ပကတိရူပံ။ ဆန္နံ ပန ကာမာဝစရဒေဝတနံ ဝိဇ္ဇမာနာပိ သုက္ကဓာတု ဒ္ဝယံဒ္ဝယသမာပတ္တိဝသေန ပရိယုဋ္ဌိတရာဂေနာပိ ဌာနတော န ဂဠတိ, ယထာဌာနေ ဧဝ ဌတ္ဝာ ကိစ္စဠ ဝိကာရံ အာပဇ္ဇမာနာ တင်္ခဏိကပရိဠာဟဝူပသမာဝဟာ မေထုနကိစ္စနိဋ္ဌာပိတာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန ''ကာယသမ္ဖဿသုခမေဝ တေသံ ကာမကိစ္စ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ခီဏာသဝါနံ ပန အနာဂါမိနဉ္ဇ သဗ္ဗသော ကာမရာဂဘာဝေန သုက္ကဓာတုဝိကာရမ္ပိ နာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ရူပီဗြဟ္မာနံ ပန ဝိက္ခမ္ဘိတကာမရာဂေန ဇနိတတ္တာ အနာဟာရူပဇီဝိတတ္တာ စ သဗ္ဗထာ သုက္ကဓာတုပိ နတ္ထေဝ။ **တထေဝတ**တိ မောစနဿာဒေန နိမိတ္တေ ဥပက္ကမတောတိအာဒိံ အတိဒိသတိ။ ''ဝိဿဋ္ဌီတိ ဌာနာစာဝနာ ဝုစ္စတီ''တိ ပဒဘာဇနေ (ပါရာ. ၂၃၇) ဝုတ္တတ္တာ ''ဒကသောတံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **ဒကသောတောရောဟဏဉ္စေတ္ထာ** တိအာဒိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဣမသ္မိံ တဒေသေ။ **အဓိတသေတ္ဝာ**တိ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမိတ္ဝာ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ မောစနဿာဒံ ဝိနောဒေတ္ဝာ။ **အန္တရာ နိတရေတု** န္တိ အတ္တနော နိမိတ္တေ ကတူပက္ကမေန ဌာနာ စုတံ ဒကသောတံ ဩတရိတုံ အဒတ္ဝာ အန္တရာ နိတရေတုံ။ မောစနဿာဒေန ဟတ္ထပရိကမ္မာဒိံ ကရောန္တဿ မုတ္တေပိ ဒုက္ကဋမေဝ, နိမိတ္တေ ဥပက္ကမာဘာဝတော ပန သင်္ဃာဒိသေသော န ဟောတီတိ အာဟ ''ဟတ္ထ။ပေ.။ အနာပတ္တီ''တိ။ ဒကသောတောရောဟဏဉ္စေတ္ထာတိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယံ သန္ဓာယ ''အယံ သဗ္ဗာစရိယသာဓာရဏဝိနိစ္ဆယော''တိ ဝုတ္တံ။

ခေဘကရဏပစ္စယော နာမ ဝိသဘာဂဘေသဇ္ဇသေနာသနာဟာရာဒိပစ္စယော။ **နာနာဝိဓံ သုပိန**န္တိ ခုဘိတတတာဒိဓာတူနံ အနုဂုဏံ။ **အနုဘူတပုဗ္ဗ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ဘူတပုဗ္ဗံ မနသာ ပရိကပ္ပိတပုဗ္ဗဉ္စ။ သဂ္ဂနရကဒေသန္တရာဒီနမ္ပိ ဟိ သင်္ဂဟော ဝုတ္တော။ **အတ္ထကာမတာယ တ အနတ္ထကာမတာယ တ** တိ ဣဋ္ဌံ ဒေဝတာနံ ဟိတာဟိတာဓိပ္ပာယတံ ဒဿ

သေတုံ ဝုတ္တံ။ **အတ္တာယ တ အနတ္တာယ တ** တိ သဘာဝတော ဘဝိတဗ္ဗံ ဟိတာဟိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နနု ဒေဝတာ ဟိ ဥပသံဟရိယမာနာနိ အာရမ္မဏာနိ ပရမတ္ထတော နတ္ထိ, ကထံ တာနိ ပုရိသော ပဿတိ, ဒေဝတာ တ တာနိ အဝိဇ္ဇမာ နာနိ ဥပသံဟရန္တီတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **သော တာသန္တိ**အာဒိ။ တေန ''ဧဝမေသော ပရိကပ္ပတူ''တိ ဒေဝ တာဟိ စိန္တိတမတ္တေန သုပန္တဿ စိတ္တံ ဘဝင်္ဂသန္တတိတော နိပတိတွာ ဒေဝတာဟိ စိန္တိတနိယာမေနေဝ ပရိ ကပ္ပမာနံ ပဝတ္တတိ, ဧဝံ တေန ပရိကပ္ပမာနာနိ အာရမ္မဏာနိ ဒေဝတာဟိ ဥပသံဟဋ္ဌာနိ နာမ ဟောန္တိ, တာနိ စ သော ဒေဝတာနုဘာဝေန ပဿတိ နာမာတိ ဒဿေတိ။ **ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိယ ပုတ္တပဋိလာဘနိမိတ္တ** န္တိအာဒီသု ဗောဓိသ တ္တဿ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိဒိဝသေ မဟာမာယာဒေဝိယာ အတ္တနော ဒက္ခိဏပဿေန ဧကဿ သေတဝရဝါရဏဿ အန္တောကုစ္ဆိပဝိဋ္ဌဘာဝဒဿနံ ပုတ္တပဋိလာဘနိမိတ္တံ သုပိနံ နာမ။ အမ္ဟာကံ ပန ဗောဓိသတ္တဿ ''ဒွေ ဗုဒ္ဓေ ဘဝိဿတီ''တိ စာတုဒ္ဒီသိယံ ပက္ခဿ ရတ္တိဝိဘာယနကာလေ ဟိမဝန္တံ ဗိဗ္ဗောဟနံ ကတွာ ပုရတ္ထိမပစ္ဆိမသမုဒ္ဒ ဒေသု တမဒက္ခိဏဟတ္တေ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒေ ဟဒေ စ ဩဒဟိတွာ မဟာပထဝိယာ သယနံ ဧကော, ဒဗ္ဗတိဏသင်္ခာတာ ယ တိရိယာ နာမ တိဏဇာတိယာ နင်္ဂလမတ္တရတ္တဒဏ္ဍာယ နာဘိတော ဥဂ္ဂတာယ ခဏေန အနေကယောဇနသဟဿံ နဘံ အာဟစ္စ ဌာနံ ဧကော, သေတာနံ ကဏှသီသာနံ ကိမီနံ ပာဒေဟိ ဥဿက္ကိတွာ ယာဝ ဇာဏုမဏ္ဍလံ အာဟစ္စ ဌာနံ ဧကော, နာနာဝဏ္ဏာနံ စတုန္နံ သကုဏာနံ စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂန္တွာ ပါဒမူလေ သေတဝဏ္ဏတာပဇ္ဇနံ ဧကော, ဗောဓိသတ္တဿ မဟတော မီဠှပဗ္ဗတဿ ဥပရိ အလိမ္ပမာနဿ စင်္ကမနံ ဧကောတိ ဣမေ ပဉ္စ မဟာသုပိနာ နာမ, ဣမေ စ ယထာက္ကမံ သမ္ဗောဓိယာ, ဒေဝမနုဿေသု အရိယမဂ္ဂပ္ပကာသနဿ, ဂိဟီနဉ္စ သရဏူပဂမနဿ, ခတ္တိယာဒိစတုဝဏ္ဏာနံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တပဋိလာဘဿ, စတုန္နံ ပစ္စယာနံ လာဘေ အလိတ္တဘာဝဿ စ ပုဗ္ဗ နိမိတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သောဠသ သုပိနာ ဟာကင္ဒာ ဝေ။ **ကေန္တသစ္စမေတ** တိ ဖလနိယမပ္ပတ္တိတော ဝုတ္တံ။ ဒဿနံ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဝိပလ္လတ္ထမေဝ။ ဓာတုက္ခောဘာဒီသု စတူသု မူလကာရဏေသု ဒွီဟိ တီဟိပိ ကာရဏေဟိ ကအာစိ သုပိ နံ ပဿန္တီတိ အာဟ ''သံသဂ္ဂဘေဒတော''တိ။ **သုပိနဘေဒော**တိ သစ္စာသစ္စတ္တတာဘေဒော။

ရူပနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏ န္တိ ဧတ္ထ ကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တတော အညရူပမေဝ ဝိညာဏဿ နိမိတ္တန္တိ ရူပ နိမိတ္တံ, တံ အာဒိ ယေသံ သတ္တနိမိတ္တာဒီနံ တာနိ ရူပနိမိတ္တာဒီနိ အာရမ္မဏာနိ ယဿ ဘဝင်္ဂစိတ္တဿ တံ ရူပနိမိ တ္တာဒိအာရမ္မဏံ။ **ဤဒိသာနီ**တိ ရူပနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏာနိ ရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တာနိ စ။ **သဗ္ဗောဟာရိကစိတ္တေနာ** တိ ပဋိဗုဒ္ဓဿ ပကတိဝီထိစိတ္တေန။ **ကော နာမ ပဿတီ** တိ သုတ္တပဋိဗုဒ္ဓဘာဝဝိယုတ္တာယ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ အ ဘာဝတော သုပိနံ ပဿန္တော နာမ န သိယာတိ အဓိပ္ပာယော, တေနာဟ ''သုပိနဿ အဘာဝတော အာပဇ္ဇတီ''တိ။ **က ပိမိဒ္ဓပရေတော**တိ ဣမိနာ နိဒ္ဒာဝသေန ပဝတ္တမာနဘဝင်္ဂသန္တတိဗ္ဗဝဟိတာယ ကုသလာကုသလာယ မနောဒွာရ ဝီထိယာ စ ပဿတီတိ ဒဿေတိ, တေနာဟ **ယာ နိဒ္ဒာ** တိအာဒိ။ **ဒွီဟိ အန္တေဟိ မုတ္တော** တိ ကုသလာကုသလသင် ခာတေဟိ ဒွီဟိ အန္တေဟိ မုတ္တော။ **အာဝဇ္ဇနတအာရမ္မဏက္ခဏေ** တိ သုပိနေ ပဉ္စဒွာရဝီထိယာ အဘာဝတော မ နောဒွာရေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထ စ သုပိနန္တေပိ တအာရမ္မဏဝစနတော အနုဘူတေသု သုတပုဗ္ဗေသု တ ရူပာဒီသု ပုရာပတ္တိဘာဝေန ပရိက ပ္ပေတွာ ဝိပလ္လာသတော ပဝတ္တမာနာပိ ကာမာဝစရဝိပါကစမ္မော ပရိတ္တဓမ္မေ နိဿာယ ပရိကပ္ပေတွာ ပဝတ္တ တတ္တာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ ဝုတ္တာ, န ပန သရူပတော ပရိတ္တဓမ္မေ ဂဟေတွာ ပဝတ္တတ္တာ တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတ္တိပုရိသာဒိအာကာရံ အာရောပေတွာ ပဝတ္တမာနာနံ ရာဂါဒိသဝိပါကဓမ္မာနမ္ပိ တေသံ အာရမ္မဏံ ဂဟေ တွာ ဥပ္ပန္နာနံ ပဋိသန္ဓာဒိဝိပါကာနမ္ပိ ပရိတ္တာရမ္မဏတာ ကမ္မနိမိတ္တာရမ္မဏတာ စ ဥပပန္နာ ဧဝ ဟောတိ။ ဝတ္ထု ဓမ္မဝိနိမုတ္တံ ပန သမ္မုတိဘူတံ ကသိဏာဒိပဋိဘာဂါရမ္မဏံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပန္နာ ဥပစာရပ္ပနာဒိဝသပ္ပဝတ္တာ စိတ္ တစေတသိကဓမ္မာ ဧဝ ပရိတ္တတ္တိကေ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၂) န ဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

သုတယန္တိ သုပိနော။ ဝိပလ္လာသေန ပရိကပ္ပိတပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ ''ဒုဗ္ဗလဝတ္ထုကတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ, အဝိဇ္ဇ မာနာရမ္မဏေ အဝသဝတ္တိတောတိ အဓိပ္ပာယော, တေနာဟ **အဝိသယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ** တိအာဒိ။

အာပတ္တိနိကာယဿာ တိ ဣဒံ သင်္ဃာဒိသေသောတိ ပုလ္လိင်္ဂ-သဒ္ဒဿ အနုရူပဝသေန ဝုတ္တံ။ **အဿာ** တိ အဿ အာပတ္တိနိကာယဿ, ဝုဋ္ဌာပေတုံ ဣစ္ဆိတဿာတိ အတ္ထော, တေနာဟ **ကိံ ဝုတ္တ** န္တိအာဒိ။ **ရုဠှိဟိသဒ္ဒ**

ဒေနာတိ ဧတ္ထ သမုအာယေ နိပ္ဖန္နသ္သာပိ သဒ္ဒဿ တဒေကဒေသေပိ ပသိဒ္ဓိ ကုလ ရုဠှိ နာမ, တာယ ရုဠှိယာ ယုတ္တော သဒ္ဒော ရုဠှိသဒ္ဒော, တေန။ ရုဠှိယာ ကာရဏမာဟ **အဝယဝေ**ကုစ္စာဒိနာ။

ကာလဥ္စ တိ "ရာဂူပတ္ထမ္ဘော"တိအာဒိနာ ဒဿိတကာလဥ္စ, "ရာဂူပတ္ထမ္ဘော"တိ ဝုတ္တေ ရာဂူပတ္ထမ္ဘေ ဇာတေ တသ္မိံ ကာလေ မောစေတီတိ အတ္ထတော ကာလော ဂမ္မတိ။ **နဝမဿ အဓိပ္ပာယဿာ** တိ ဝိမံသာဓိပ္ပာယဿ။ **ဝတ္ထုံ** တိ ဝိသယံ။

၂၃၈. လောမာ ဧတေသံ သန္တီတိ **လောမသာ,** ဗဟုလောမပာဏကာ။

၂၃၉. **မောစနေနာ**တိ မောစနပ္ပယောဂေန။ **မောစနဿာဒသမ္ပယုတ္တာယာ** တိ ဧတ္ထ မောစနိစ္ဆာဝ မောစနဿာဒော, တေန သမ္ပယုတ္တာ စေတနာ မောစနဿာဒစေတနာတိ အတ္ထော, န ပန မောစနေ အဿာဒံ သုခံ ပတ္ထေန္တိယာ စေတနာယာတိ ဧဝံ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, ကုတရထာ သုခတ္ထာယ မောစေန္တဿဝ အာပတ္တိ, န အာရောဂျာဒိအတ္ထာယာတိ အာပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အာရောဂျာဒိသု ယေန ကေနစိ အဓိပ္ပာယေန မောစနိစ္ဆာယ စေတနာယာတိ အတ္ထောဝ ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၄၀. **တယမတော**တိ အင်္ဂဇာတေ ကာယေန ဥပက္ကမတော။ **ဒွေဝ အာပတ္တိသဟဿာနီ** တိ ခဏ္ဍစက္ကာဒီနိ အနာမသိတ္ဝာဝ ဝုတ္တံ, ကုစ္ဆန္တေန ပန ခဏ္ဍစက္ကာဒိဘေဒေနာပိ ဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ။ **ဧကေန ပဒေနာ**တိ ဂေဟာသိ တပေမပဒေန။ **တထေတ**တိ မောစနဿာဒစေတနာယ ဧဝ ကဋ္ဌမ်ံ ပီဠနာဒိပ္ပယောဂံ အဝိဇဟိတ္ဝာ သုပနေန သင်္ဃာဒိသေသောတိ ဝုတ္တံ။ **သုဒ္ဓစိတ္တော** တိ မောစနဿာဒဿ နိမိတ္တေ ဦရုအာဒီဟိ ကတဥပက္ကမဿ ဝိဇဟနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေန အသုဘမနသိကာရာဘာဝေပိ ပယောကာဘာဝေနေဝ မောစနေပိ အနာပတ္တိ ဒီပိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တေန ဥပက္ကမေန မုတ္တေ တိ မုစ္စမာနံ ဝိနာ အညသ္မိံပိ သုက္ကေ ဌာနတော မုတ္တေ။ ယဒိ ပန ဥပက္ကမေ က တေပိ မုစ္စမာနမေဝ ဒကသောတံ ဩတရတိ, ထုလ္လစ္စယမေဝ ပယောဂေန မုတ္တဿ အဘာဝါ။ **ဇဂ္ဂနတ္ထာယာ** တိ စီဝရာဒိသု လိမ္ပနပရိဟာရာယ ဟတ္ထေန အင်္ဂဇာတဂ္ဂဟဏံ ဝဋ္ဋတိ, တပ္ပယောကေ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အနောကာသ**န္တိ အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသံ။

၂၄၂. **သုပိနန္တေန ကာရဏေနာ** တိ သုပိနန္တေ ပဝတ္တဥပက္ကမဟေတုနာ။ အာပတ္တိဋ္ဌာနေယေဝ ဟိ အယံ အနာပတ္တိ အဝိသယတ္တာ ဝုတ္တာ။ တေနာဟ **"သစဿ ဝိသယော ဟောတိ နိစ္စလေန ဘဝိတဗ္ဗ"** န္တိအာဒိ။

၂၄၃. ဝိနီတဝတ္ထုပဟင်္ဒိယံ **အဏ္ဍကဏ္ဍုဝနဝတ္ထုသ္မိံ** မောစနာဓိပ္ပာယေန အဏ္ဍစလနေန အင်္ဂဇာတဿာပိ စ လနတော နိမိတ္တေ ဥပက္ကမော ဟောတီတိ သင်္ဃာဒိသေသော ဝုတ္တော။ ယထာ ပန အင်္ဂဇာတံ န စလတိ, ဧဝံ အဏ္ဍမေဝ ကဏ္ဍုဝနေန ဖုသန္တဿ မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ အဏ္ဍဿ အနင်္ဂဇာတတ္တာ။

၂၄၄. **ဝတ္ထိ** န္တိ အင်္ဂဇာတသီသစ္ဆာဒကစမ္မံ။ **ဥဒရံ တာပေန္တဿ။ပေ။ အနာပတ္တိယေဝ** တ တိ ဥဒရတာပနေ န အင်္ဂဇာတေပိ တတ္ထေ တာဝတ္တကေန နိမိတ္တေ ဥပက္ကမော ကတော နာမ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

၂၄၅. **ဧဟိ မေ တွံ, အာဝုသော, သာမဏေရာတိ ဝတ္ထုသ္မိံ** အညံ အာဏာပေတု, တေန ကရိယမာနဿ အင်္ဂဇာ တစလနဿ မောစနဿာဒေန သာဒိယနတော တံ စလနံ ဘိက္ခုဿ သာဒိယနစိတ္တသမုဋ္ဌိတမ္ပိ ဟောတီတိ သုက္က ဝိဿဋ္ဌိပစ္စယဿ အင်္ဂဇာတစလနဿ ဟေတုဘူတာ အဿာဒစေတနာဝ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတိ, န အာဏာပနတစာ တဿာ ပဝတ္တိက္ခဏေ သင်္ဃာဒိသေသဿ အသိဇ္ဈနတော။ ဧဝံ အာဏာပေတ္ဝာပိ ယောနိသော မနသိကာရေန မောစနဿာဒံ ပဋိဝိနောဒေန္တဿ အာပတ္တိအသမ္ဘဝတော ကုဒံ သိက္ခာပဒံ အနာဏတ္တိကံ, ကာယ ကမ္မံ, ကိရိယသမုဋ္ဌာနဥ္စ ဇာတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, အာဏာပနတစာယ ပန ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ ယော ပန ပရေန အနာဏ တ္တေန ဗလက္ကာရေနာပိ ကရိယမာနပ္ပယောဂံ မောစနဿာဒေန သာဒိယတိ, တဿာပိ မုတ္တေ **ပဌမပာရာဇိကေ** ဝိယ သင်္ဃာဒိသေသောဝ, အမုတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ။ မောစနဿာဒေ စေတနာယ ပန အသတိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန သာဒိယန္တဿာပိ မုတ္တေပိ သင်္ဃာဒိသေသေန အနာပတ္တီတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ, တဥ္စ ယုတ္တမေဝ။

၂၆၆. **ကာယတ္ထမ္ဘနဝတ္ထုသ္မိံ** စလနဝသေန ယထာ အင်္ဂဇာတေ ဥပက္ကမော သမ္ဘဝတိ, တထာ ဝိဇမ္ဘိတတ္တာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။

ဥပနိဇ္ဈာယနဝတ္ထုသ္မိံ အင်္ဂဇာတန္တိ ဗီဇမာနက္ကတ္တိနံ ပဿာဝမဂ္ဂေဝ အဓိပ္ပေတော, နေတရော။

၂၆၇. **ပုပ္ဖာဝလီ** တိ ကီဠာဝိသေသော။ တံ ကိရ ကီဠန္တာ နဒီအာဒီသု ဆိန္နတဋံ ဥဒကေန စိက္ခလ္လံ ကတွာ တတ္ထ ဥဘော ဟဒေ ပသာရေတွာ နိသိန္နာ ပတန္တိ, “ပုပ္ဖာဝလိယ”န္တိပိ ဟဋ္ဌော။ **ပဝေသေန္တဿာ** တိ ပယောဇကတ္တေန ဒွိကမ္မိကတ္တာ “တလိကံ အင်္ဂဇာတ”န္တိ ဥဘယတ္ထာပိ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ စေတနာ, ဥပက္ကမော, မုစ္စနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. ဒုတိယေ ကေသုစိ တတဟနေသု ဝိဝရေသု ဗဟိပိ အန္ဓကာရတ္တာ အာလောကော န ပဝိသတိ, ဝိဝရကတဒ္ဝေန အညတော အာဂစ္ဆန္တဿ အာလောကဿ နိဝာရဏတော ကတဒ္ဝဿ ပိဋ္ဌိပဿေ ဃနန္ဓကာရောဝ ဟောတိ, တာဒိသာနိ သန္ဓာယ **“ယေသု ဝိဝရေသု အန္ဓကာရော ဟောတီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဗ္ရာဟ္မဏီ အတ္တနော အင်္ဂမင်္ဂါနိ ပရာမသနက္ခဏေ အနာစာရာနုကူလာ ဟုတွာ န ကိဉ္စိ ဝတွာ ဘိက္ခုနော ဝဏ္ဏဘဏနက္ခဏေ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“ပဗ္ဗဇိတုကာမော မညေတိ သလ္လက္ခေတွာ”** တိ, ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဝိယာတိ သလ္လက္ခေတွာတိ အတ္ထော။ ကုလိတ္ထီနံ ဧဝံ ပရေဟိ အဘိဘဝနံ နာမ အစ္စန္တာဝမာနောတိ အာဟ **“အတ္တနော ဝိပ္ပကာရ”**န္တိ။

၂၇၀. ဩတိဏ္ဏသဒ္ဒဿ ကမ္မသာဓနပက္ခံ သန္ဓာယ **“ယက္ခာဒီဟီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ကတ္တုသာဓနပက္ခံ သန္ဓာယ **“ကူပာဒီနီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ ဣတ္ထိသရီရသင်္ခါတေ ဝတ္ထုသ္မိံ။

၂၇၁. **အဿာ** တိ ဟတ္ထဂ္ဂဟာဒိကဿ သဗ္ဗဿ။

၂၇၃. **ဧတေသံ ပဒာန**န္တိ အာမသနာဒိပဒါနံ။ **ဣတ္ထိသညီ** တိ မနုဿိတ္ထိသညီ။ **နံ**-သဒ္ဒဿ ကာယဝိသေသနဘာဝေန ဧတံ ကာယန္တိ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **“အထ တ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဩမသန္တော။ပေ။ ကောဝ အာပတ္တီ** တိ အနိဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န နိဝတ္ထံ။ သနိဝတ္ထာယ ပန မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထံ ဩတာရေန္တဿ နိဝတ္ထသာဋ္ဋကောပရိ ဟတ္ထေ အာရုဠှေပိ ထုလ္လစ္စယံ။ သာဋ္ဋကတော ဟတ္ထံ ဩတာရာပေတွာ ဇဏ္ဏုတော ပဋ္ဌာယ ဩမသန္တဿ ပန သင်္ဃာဒိသေသော။

ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌနိဒ္ဒေသေ တိ ယထာဝုတ္တကာယသံသဂ္ဂနိဒ္ဒေသေ။ **တေနာ**တိ ယေန ကာရဏေန ဝတ္ထုသညာဒယော ဟောန္တိ, တေန ကာရဏေန။ ယထာဝုတ္တသိက္ခာပဒနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တံ ဂရုကံ ဘိက္ခုနော ကရေယျ ပကာသေယျာတိ ယောဇနာ။

သညာယ ဝိရာဂိတမှီတိ သညာယ ဝိရဒ္ဓာယ။ **ဣဒံ နာမ ဝတ္ထု**န္တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဂတံ, အနာဂတဉ္စ ယံ ကိဉ္စိ သဝိညာဏကာဝိညာဏကံ ဖုသန္တဿ အနာပတ္တိအဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

သာရတ္တန္တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနေဝ သာရတ္တံ။ **ဝိရတ္တ**န္တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂရဟိတံ မာတုအာဒိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဒုက္ကဋ**န္တိ မာတုပေမာဒိဝသေန ဂဏှန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဝိရတ္တမ္ပိ ဣတ္ထိံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဂဏှန္တဿ ပန သင်္ဃာဒိသေသော ဧဝ။ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ သမေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထံ သမေတီတိ စေ? ယဒိ ဟိ “ဣတ္ထိယာ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီ”တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဣတ္ထိသညာ ဝိရာဂိတာ ဘဝေယျ။ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဂ္ဂဟဏေပိ ထုလ္လစ္စယေနာပိ န ဘဝိတဗ္ဗံ ဣတ္ထိသညာယ ဧဝ **ဟဋ္ဌိယံ** (ဟရာ. ၂၇၆) ထုလ္လစ္စယဿ ဝုတ္တ

တ္တာ, တသ္မာ ‘‘ကုတ္တိယာ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏ္ဟိဿာမီတိ ကာယံ ဂဏ္ဟန္တဿ ကုတ္တိသညာ ဝိရာဂိတာ နာမ
န ဟောတီတိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏ္ဟိဿာမီတိ ကာယံ ဂဏ္ဟတော ကုတ္တိသညာယ စေဝ ကာယသံသဂ္ဂရာဂဿ စ
ကာယဂ္ဂဟဏဿ စ သမ္ဘဝတော ယထာဝတ္ထုကံ သင်္ဃာဒိသေသမေဝ အာပဇ္ဇတီ’’တိ **မဟာသုမတ္ထေရေန** ဝုတ္တတ
အောဝ ကုမာယ ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ။ အဋ္ဌကထာယဉှိ ‘‘သမ္ဗဟုလာ ကုတ္တိယော ဗာဟာဟိ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဂဏ္ဟာမီ’’တိ
သညာယ ပရိက္ခိပတော မဇ္ဈဂတာနံ ဝသေန ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တဿ ‘‘မဇ္ဈဂတာ ကုတ္တိယော ကာယပ္ပဋိ
ဗဒ္ဓေန ဂဏ္ဟာမီ’’တိ သညာ အတ္ထိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယပိ သမေတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နီလေန ဒုဝိညေယ္ယဘာဝတော
ကာဠိတ္ထီ ဝုတ္တာ။

၂၇၉. **သေဝနာဓိပ္ပာယော** တိ ဖဿသုခသေဝနာဓိပ္ပာယော။ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓါမသနတရေ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဝသေန
ဖဿပဋိဝိဇာနနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေ အာပတ္တိယာဘာဝတော အနာပတ္တီ** တိ ဣဒံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂမ
တ္တေန ကာယစလနဿ အနုပ္ပတ္တိတော ကုတ္တိယာ ကရိယမာနကာယစလနံ သာဒိယတောပိ ပယောဂဘာဝံ သန္ဓာ
ယ ဝုတ္တံ။ ပဌမပာရာဇိကေ ပန ပရေဟိ ဥပက္ကမိယမာနဿ အဘာဝတော သေဝနာဓိပ္ပာယေ ဥပ္ပန္နေ တေန အဓိပ္ပာ
ယေန အင်္ဂဇာတက္ခောဘော သယမေဝ အဝဿံ သဉ္ဇာယတိ, သော စ တေန ကတော နာမ ဟောတီတိ ပာရာဇိကံ ဝုတ္
တံ, တေနေဝ နယေန ပဌမသင်္ဃာဒိသေသေပိ ပရေန ကရိယမာနပယောဂသာဒိယမာနေပိ အင်္ဂဇာတက္ခောဘသမ္ဘဝေန
အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စတုတ္ထေ** တိ ‘‘န စ ကာယေန ဝါယမတိ, န စ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတီ’’တိ ဣမသ္မိံ တ
ရေ။ **ဖဿပဋိဝိဇာနနမ္ပိ** တိ **အပိ-**သဒ္ဒေန တတိယတရေ ဝိယ ဝါယာမောပိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **နိဿဂ္ဂိယေန နိဿ္
သဂ္ဂိယာမသနေ ဝိယာ**တိ ဣဒံ ပန ဖဿပဋိဝိဇာနနာဘာဝမတ္တဿေဝ နိဒဿနံ, န ပယောဂဘာဝဿာတိ ဒဋ္ဌဗ္
ဗံ။ **မောက္ခာဓိပ္ပာယော** တိ ထေ စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိတာယ အန္တရန္တရာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ သမုပ္ပန္နေ
ပိ မောက္ခာဓိပ္ပာယဿ အဝိစ္ဆိန္နတာယ အနာပတ္တိယေဝ, ဝိစ္ဆိန္နေ ပန တသ္မိံ အာပတ္တိ ဧဝ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာနယော။

၂၈၁. **ထေ ဂဏ္ဟာဟီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ ဂေဟသိတပေမေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ဖုသနေ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝု
တ္တံ, ကာရုညေန ပန ဝတ္ထာဒိံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တိံ ‘‘ဂဏ္ဟာ’’တိ ဝဒန္တဿာပိ အဝသဘာဝပ္ပတ္တံ ဥဒ
ကေ နိမုဇ္ဇန္တိံ ကာရုညေန သဟသာ အနာမာသန္တိ အစိန္တေတွာ ကေသာဒီသု ဂဟေတွာ မောက္ခာဓိပ္ပာယေန အာ
ကမုတောပိ အနာပတ္တိယေဝ။ န ဟိ မီယမာနံ မာတရံ ဥက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အညာတိကာယ ကုတ္တိယာပိ ဧသေဝ န
ယော။ ဥက္ကဋ္ဌာယ မာတုယာပိ အာမာသော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ **‘‘မာတရ’’**န္တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ကာတဗ္ဗံ ပန
အညာသမ္ပိ ကုတ္တီနံ ကရောန္တဿာပိ အနာပတ္တိယေဝ အနာမာသတ္တေ ဝိသေသာဘာဝတ။

တိဏဏ္ဍုပက န္တိ ဟိရိဝေရာဒိမူလေဟိ ကေသာလင်္ကာရတ္ထာယ ကတစုမ္ဗဋကံ။ **ပရိဝတ္တေတွာ** တိ အတ္တနော
နိဝာသနာဒိဘာဝတော အပနေတွာ။ ပူဇာဒိအတ္ထံ ပန တာဝကာလိကမ္ပိ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သီသပသာဓနကဒန္တသူစိ
အာဒီ**တိ ဣဒံ သီသာလင်္ကာရတ္ထာယ ပဋ္ဋပိလောတိကာဒီဟိ ကတံ သီသပသာဓနကဉ္စေဝ ဒန္တသူစိအာဒိ စာတိ ဒွိဓာ
ယောဇေတွာ သီသပသာဓနံ သိဟဠိကောပကရဏတ္ထာယ စေဝ ဒန္တသူစိဥပကရဏတ္ထာယ စ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယထာ
က္ကမံ အတ္ထံ ဒဿေတိ။ ကေသကလာပံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထ တိရိယံ ပဝေသနတ္ထာယ ကတာ ဒန္တသူစိ ဧဝ သီသပ
သာဓနကဒန္တသူစီတိ ဧကမေဝ ကတွာ သိဟဠိကာယ ပက္ခိပိတွာ ပရိဟရိတဗ္ဗသူစိယေဝ တဿ တဿ ကိစ္စဿ္
သ ဥပကရဏန္တိ သိဟဠိကာသူစိဥပကရဏန္တိ ဧဝံ တ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ ။ **ပောတ္ထကရူပ** န္တိ သုဓာဒီဟိ ကတံ, ပာ
ရာဇိကဝတ္ထုဘူတာနံ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံ သဏ္ဌာနေန ကတမ္ပိ အနာမာသမေဝ။ ကုတ္တိရူပာဒီနိ ဒဿေတွာ ကတံ,
ဝတ္ထဘိတ္တိအာဒိဥ ကုတ္တိရူပံ အနာမသိတွာ ဝဋ္ဋန္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝရူပေဟိ အနာမာသေ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ အ
သတိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန အာမသတော အဒေသော နတ္ထိ။ **ဘိန္ဒိတွာ** တိ ထေ အနာမာသမ္ပိ ဒဏ္ဍဟသာဏာဒီဟိ ဘေဒန
ဿ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ, ဟဋ္ဌိယမ္ပိ အာပဒာသု မောက္ခာဓိပ္ပာယဿ အာမသနေပိ အနာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္
တာ စ။ သပ္ပိနီအာဒီဟိ တဋ္ဌမိဂီဟိ စ ဂဟိတဟဏကာနံ မောစနတ္ထာယ တံ သပ္ပိနီအာဒိံ ဝတ္ထဒဏ္ဍာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတ္
တ ဂဟေတုံ, မာတုအာဒိံ ဥဒကေ မီယမာနံ ဝတ္ထာဒီဟိ ဂဟေတုံ, အသက္ကောန္တိံ ကေသာဒီသု ဂဟေတွာ ကာရုညေန ဥ
က္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အယမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောဝ။ အဋ္ဌကထာယံ ‘‘န တွေဝ အာမသိတဗ္ဗာ’’တိ ဣဒံ ပန ဝစနံ အမီယ
မာနဝတ္ထုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အယံ အမှာကံ ခန္တိ။

မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌာယာ တိ ''မဂ္ဂေ အယ''န္တိ မဂ္ဂသည်ဉ ဥပ္ပာဒေတ္ဂာတတိ အတ္ထော။ **ပညပေတ္ဂာတ ဒေန္တီ** တိ ဣဒံ သာမိစိဝသေန ဝုတ္တံ, တေဟိ ပန အာသနံ အပညပေတ္ဂာတဝ နိသီဒထာတိ ဝုတ္တေ သယမေဝ ပညပေတ္ဂာတ နိသီဒိတုမ္ပိ ဝ ဋ္ဋတိ။ **တတ္ထဇာတကာနီ** တိ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဂာတ ဘူတကမဘာဝေနေဝ ဌိတာနိ။ **ကီဠနတ္ထာယ** တိ ဝုတ္တတ္တာ သတိ ပစ္စ ယေ အာမသန္တဿ အနာပတ္တိ။ ဘိက္ခုသန္တကံ ပန ပရိဘောဂကရဏံ သဗ္ဗထာ အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဒုရုပစိဏ္ဏတ္ တာ။ **အနုပသမ္ပန္နာနံ ဒဿာမီ** တိ ဣဒံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတ္ဂာတ ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အတ္တနောပိ အတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂ ဟေတ္ဂာတ ဂဟဏေ အဒေါသော နတ္ထိ အနာမာသတ္တာဘာဝတ။

မဏိတိ ဝေဠုရိယာဒိတော အညော ဇောတိရသာဒိဘေဒော သဗ္ဗောပိ မဏိ။ **ဝေဠုရိယော**တိ အလ္လဝေဠုဝဏ္ဏော မဏိ, ''မဇ္ဇာရက္ခိ မဏ္ဍလဝဏ္ဏော''တိပိ ဝဒန္တိ။ **သိလာ**တိ မုဂ္ဂမာသဝဏ္ဏာ အတိသိနိဒ္ဓာ ကာဠသိလာ, မဏိတေဟာရံ အာဂတာ ရတ္တသေတာဒိဝဏ္ဏာ သုမဋ္ဌာပိ သိလာ အနာမာသာ တေတိ ဝဒန္တိ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏမာသာဒိဘေဒံ ဇ တုမာသာဒိ ဥပာဒာယ သဗ္ဗံ ဝုတ္တာဝသေသံ ရူပိယံ ဂဟိတံ။ **လောဟိတင်္ကော** တိ ရတ္တမဏိ။ **မသာရဂလ္လ** န္တိ ကဗရ ဝဏ္ဏော မဏိ, ''မရကတ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပိသိတ္ဂာတ ယောဇိတာနံ မုတ္တာနံ ရတနဘာဝဝိရဟာတော ဂ ဟဏက္ခဏေပိ ရတနာကာရေန အပေက္ခိတာဘာဝတ **''ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပန ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ ယာဝ ပန တာ မုတ္ တာ ရတနရူပေန တိဋ္ဌန္တိ, တာဝ အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ဧဝံ အညမ္ပိ ရတနပာသာဏံ ပိသိတ္ဂာတ ဘေသဇ္ဇေ ယောဇန တ္ထာယ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ, ဇာတရူပရဇတံ ပန ပိသိတ္ဂာတ ယောဇနဘေသဇ္ဇတ္ထာယပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဂ ဟဋ္ဌေဟိ ယောဇေတ္ဂာတ ဒိန္နမ္ပိ ယဒိ ဘေသဇ္ဇေ သုဝဏ္ဏာဒိရူပေန တိဋ္ဌတိ, ဝိယောဇေတုဥ္စ သက္ကာ, တာဒိသံ ဘေ သဇ္ဇမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ တံ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တံ ဂတံ စေ, ဝဋ္ဋတိ။ **''ဇာတိဖလိကံ ဥပာဒာယာ''**တိ ဝုတ္တတ္တာ, သူရိယက န္တစန္ဒကန္တာဒိကံ ဇာတိပာသာဏံ မဏိမ္ပဟိ ဧဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဓမနသင်္ခော စ ဓောတဝိဒ္ဓော စ ရတနမိဿ္ သော စာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝိဒ္ဓော** တိ မဏိအာဒိဘာဝေန ကတဆိဒ္ဒော။

ရတနမိဿော တိ ကဥ္စနလတာဒိဝိစိတ္တော, မုတ္တာဒိရတနခစိတော စ, ဧတေန ဓမနသင်္ခတော အညော ရတနမိ ဿော၀ အနာမာသောတိ ဒဿေတိ။ သိလာယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဟနီယသင်္ခော** တိ ဣမိနာဝ ထာလကာဒိအာကာရေန ကတသင်္ခမယဘာဇနာနိ ဘိက္ခုနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ **သေသာ**တိ ရတနသံယုတ္တံ ဌပေတ္ဂာတ အဝသေသာ။

ဗီဇတော ပဋ္ဌာယာ တိ ဓာတုပာသာဏတော ပဋ္ဌာယ။ **ပဋိက္ခိပီ** တိ သုဝဏ္ဏမယဓာတုကရဏ္ဍကဿ, ဗုဒ္ဓရူပာဒိဿ စ အတ္တနော သန္တကကရဏေ နိဿဂ္ဂိယတ္တာ ဝုတ္တံ။ **''ရူပိယဆဍ္ဍကဋ္ဌာနေ''** တိ ဝုတ္တတ္တာ ရူပိယဆဍ္ဍကဿ ဇာတရူပရဇတံ အာမသိတ္ဂာတ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ **ကေဋ္ဌာပယိတု**န္တိ အာမသိတ္ဂာတ ဣတော စိတော စ သဥ္စာ ရေတုံ။ **ဝုတ္တ** န္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ **ကစဝရမေဝ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧေပကာ တ ဟောန္တု အညေ တ, ဟတ္ ထေန ပုဉ္ဆိတ္ဂာတ ကစဝရံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ, မလမ္ပိ ပမဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ တေတိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ ကေ ဋ္ဌာယနသဒိသတ္တာ။ **အာရကူဋလောဟ**န္တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ကိတ္တိမလောဟဝိသေသော။ တိဝိဓဥ္ဟိ ကိတ္တိမလောဟံ ကံ သလောဟံ ဝဋ္ဋလောဟံ ဟာရကူဋလောဟန္တိ။ တတ္ထ တိပုတမ္ဗေ မိဿေတ္ဂာတ ကတံ **ကံသလောဟံ** နာမ။ သီသတမ္ ဗေ မိဿေတ္ဂာတ ကတံ **ဝဋ္ဋလောဟံ** ။ ရသတမ္ဗေ မိဿေတ္ဂာတ ကတံ **ဟာရကူဋလောဟံ** နာမ။ တံ ပန **''ဇာတရူပဂတိ က''**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဂ္ဂဏှာပေတော နိဿဂ္ဂိယမ္ပိ ဟောတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ရူပိယေသု ပန အဂဏိတတ္တာ နိဿ ဂ္ဂိယံ န ဟောတိ, အာမသနေ, သမ္ပဋိစ္ဆနေ စ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗကပ္ပိယော**တိ ယထာဝုတ္တသုဝဏ္ဏာဒိ မယာနံ သေနာသနပရိက္ခာရာနံ အာမသနကေပနာဒိဝသေန ပရိဘောဂေ သဗ္ဗထာ ကပ္ပိယောတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **''တသ္မာ''** တိအာဒိ။ **''ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဝိနယဝဏ္ဏနဋ္ဌာနေ''** တိ ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃိကမေဝ သုဝဏ္ဏာဒိမယံ သေနာသနံ, သေနာသနပရိက္ခာရာ စ ဝဋ္ဋန္တိ, န ပုဂ္ဂလိကာနီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဘိန္ဒိတ္ဂာတ တိ ပဌမမေဝ အနာမသိတ္ဂာတ ပာသာဏာဒိနာ ကိဉ္စိမတ္တံ ဘေဒံ ကတ္ဂာတ ပစ္ဆာ ကပ္ပိယဘဏ္ဍတ္ထာယ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဂာတ ဟတ္ထေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **''ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ကရိဿာမီတိ သဗ္ဗမ္ပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋ တီ''**တိ။ ဧတ္ထာပိ ကိဉ္စိ ဘိန္ဒိတ္ဂာတ, ဝိယောဇေတ္ဂာတ တ အာမသိတဗ္ဗံ။

ဖလကဇာလိကာဒီနီတိ ဧတ္ထ သရပရိတ္တာဏာယ ဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗံ ကိဋိကာဖလကံ အင်္ဂရက္ခဏတ္ထာ ယ အယလောဟာဒီဟိ ဇာလာကာရေန ကတ္ဂာတ သီသာဒီသု ပဋိမုဥ္စိတဗ္ဗံ ဇာလိကံ နာမ ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကဝစာဒိ သင်္ဂဏှ

ဟာတိ။ **အနာမာသာနီ**တိ မစ္ဆဇာလာဒိပရူပရောဓကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သရပရိတ္တာဏံ တသ္သ အာဝုဓဘာဝတ္တာ ဘာတ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ပရူပရောဓနိတရဏံ ဟိ''တိအာဒိ။ **အာသနသ္သာ** တိ စေတိယသ္သ သမန္တာ ကတပရိဘဏ္ဍာ သ္သ။ **ဗန္ဓိသ္သာမီ** တိ ကာကာဒီဟိ အဒူသနတ္ထာယ ဗန္ဓိသ္သာမိ။

''ဘေရိသင္ဃာဋ္ဋော တိ သင်္ဃဋ္ဋိတစမ္မဘေရိ။ **ဝီဏာသင္ဃာဋ္ဋော** တိ သင်္ဃဋ္ဋိတစမ္မဝီဏာ''တိ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၈၁) ဝုတ္တံ။ ''စမ္မဝိနဒ္ဓာနိ ဝီဏာဘေရိအာဒီနိ''တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဝစနတော ဝိသေသာ ဘာတ, **''ကုရုန္ဒိယံ ပနာ''** တိအာဒိနာ တတော ဝိသေသသ္သ ဝတ္တုမာရဒ္ဓတ္တာ စ ဘေရိအာဒီနံ ဝိနဒ္ဓနောပကရဏသမူဟော ဘေရိဝီဏာသင္ဃာဋ္ဋောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ သင်္ဃဋ္ဋိတဗ္ဗောတိ သင္ဃာဋ္ဋောတိ ကတွာ။ **တုစ္ဆပောက္ခရ** န္တိ အဝိနဒ္ဓ စမ္မဘေရိဝီဏာနံ ပောက္ခရံ။ **အာရောပိတစမ္မ** န္တိ ပုဗ္ဗေ အာရောပိတံ ဟုတွာ ပစ္ဆာ တတော အပနေတွာ ဌပိတံ မုခစမ္မမ္ပိ, န သေသောပကရဏသဟိတံ။ သဟိတံ ပန သင္ဃာဋ္ဋောတိ အယံ ဝိသေသော။ **ဩနဟိတု** န္တိ ဘေရိပောက္ခရာဒီနိ စမ္မံ အာရောပေတွာ စမ္မဝဋ္ဋိအာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ ဥပကရဏေဟိ ဝိနန္ဓိတုံ။

ဟဋ္ဌိယံ **ပဏ္ဏကသ္သာ** တိ ပဏ္ဏကေန။ **ဟရာဇိကပ္ပဟောနကကာလေ** တိ အကုထိတကာလေ။ ကာယသံသဂ္ဂရာဂါဒိဘာဝေ သဗ္ဗာဝတ္ထာယပိ ဣတ္ထိယာ သဏ္ဌာနေ ပညာယမာနေ အနာမာသဒုက္ကဋံ န ဝိဂစ္ဆတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သင္ကမာဒီနံ ဌာနာစာဝနဝသေန အစာလေတဗ္ဗတာယ န ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓတေဟာရောတိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

၂၈၂. **ကေပဒိကသင္ကမော** တိ တနုကသေတု။ **''အာဝိဉ္ဆန္တော''** တိ ဝုတ္တတ္တာ စာလေတုံ ယုတ္တာယ ဝေ ရဇ္ဇုယာ ထုလ္လစ္စယံ, န ဣတရာယ ဘိတ္တိထမ္ဘာဒိဂတိကတ္တာတိ အာဟ **''ယာ မဟာရဇ္ဇု ဟောတိ''** တိအာဒိ။ တေန စာလေတုံ ယုတ္တေ တနုကရဇ္ဇုဒဏ္ဍကေ အစာလေတွာ ဖုသန္တသ္သာပိ ထုလ္လစ္စယမေဝာတိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပဋ္ဌိတ္ထာဒေတဗ္ဗာ**တိ ဆာဒနာဒိဝသေန ဂူဟိတဗ္ဗာ။ မနုဿိတ္ထိ, မနုဿိတ္ထိသညိတာ, ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, တဿ မော, တေန ဟတ္ထာဒီသု ဖုသနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၅. တတိယေ **အသဒ္ဓမ္မပဋိသံယုတ္တ** န္တိ မေထုနဓမ္မပဋိသံယုတ္တံ။ **ဗာလာ**တိ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ အဇာနန္တီ , သုရာမဒမတ္တတာယ ဥမ္မတ္တကာဒိဘာဝေန စ အဇာနန္တီပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှဟတိ။ **န တာဝ သီသံ ဧတီ**တိ သင်္ဃာဒိ သေသပစ္စယတ္တသင်္ခာတံ မတ္ထကံ ဟရိပူရိ န ဟောတိ, မဂ္ဂမေထုနေဟိ အဃဋိတတ္တာ ဒုက္ကဋံ ပန ဟောတိ ဧဝ။

အပသာဒေတီတိ အပသာဒကရဝစနံ ကရောတိ။ **ဩဘာသံ ဒေတီ**တိ ဩဘာသံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ **တီဟီ**တိ အနိမိတ္တာသီတိ အာဒီနံ ပဒာနံ အဒုဋ္ဌုလ္လဘာဝေနာပိ အတ္တယောဇနာရဟတ္တာ ပဿာဝမဂ္ဂါဒိပဋိသံယုတ္တတာနိယမော နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ, တေဟိ ပန အဋ္ဌဟိ ပဒေဟိ **ပရိဗ္ဗာဇိကာဝတ္ထုသ္မိံ** (ပာရာ. ၂၈၉) ဝိယ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုဉ္စိကပနာဠိမတ္တ န္တိ ကုဉ္စိကာဆိဒ္ဒမတ္တံ။ **သုက္ခသောတာ** တိ ဒကသောတသ္သ သုက္ခတာယ လောဟိတဝဏ္ဏ ဝိဂမော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

သုဒ္ဓာနိ တိ မေထုနာဒိပဒေဟိ အယောဇိတာနိပိ။ **မေထုနဓမ္မေန ဃဋိတာနေဝ** တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, ဝစ္စမဂ္ဂ ပဿာဝမဂ္ဂေဟိပိ အနိမိတ္တေ ''တဝ ဝစ္စမဂ္ဂေ, ပဿာဝမဂ္ဂေ တ ဤဒိသော''တိအာဒိနာ ဃဋိတေပိ အာပတ္တိ ကရာနေဝ။

၂၈၆. **ဂရုကာပတ္တိ** န္တိ ဘိက္ခုနိယာ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာယ ပာရာဇိကာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၂၈၇. **ဟသန္တော ဟသန္တော** တိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, အဟသန္တောပိ ယေန ကေနစိ အာကာရေန အတ္တနော ဝိပရိဏာတစိတ္တတံ ဣတ္ထိယာ ပကာသေန္တော ဝဒတိ, အာပတ္တိယေဝ။

ကာယစိတ္တတော တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဩဘာသေန္တဿ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ။

၂၈၈. **တသ္မာ ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ အပ္ပဋိဝိဇာနနတော ဒုက္ကဋံ, ပဋိဝိဇာနနေ ပန သတိ ထုလ္လစ္စယမေဝ **ပရိဗ္ဗာဇိကာဝတ္ထုသ္မိံ** (ပာရာ. ၂၈၉) ဝိယ အခေတ္တပဒတ္တာ။ ခေတ္တပဒေ ဟိ ပဋိဝိဇာနန္တိယာ သင်္ဃာဒိသေသောဝ သိယာ **မေထုနဓမ္မယာစနဝတ္ထုဒ္ဒဝယေ** (ပာရာ. ၂၈၉) ဝိယ, တံ ပန ဝတ္ထုဒ္ဒယံ မေထုနယာစနတော စတုတ္ထသင်္ဃာဒိသေသေ ဝတ္တဗ္ဗမ္ပိ ဒုဋ္ဌုလ္လတစသဿာဒမတ္တေန ပဝတ္တတ္တာ ဣဓ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ခေတ္တပဒေန ဝဒန္တဿ ဣတ္ထိယာ အပ္ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ကိံ ဟောတီတိ? ကိဉ္စာပိ အယံ နာမ အာပတ္တီတိ ဟဋ္ဌအဋ္ဌကထာသု န ဝုတ္တံ, အထ ခော ထုလ္လစ္စယေနေဝေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗံ ။ တထာ ဟိ အခေတ္တပဒေ အပ္ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ ခေတ္တပဒေ ပန ပဋိဝိဇာနနေ သင်္ဃာဒိသေသောဝ ဝုတ္တော, အပ္ပဋိဝိဇာနနေ ထုလ္လစ္စယမေဝ ဘဝိတုံ ယုတ္တံ, န ဒုက္ကဋံ, အခေတ္တပဒတော ဝိသေသာဘာဝပ္ပသင်္ဂတော ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေပိ အခေတ္တပဒေ ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ, အပ္ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ခေတ္တပဒေ ပန အပ္ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ **နတဝုတ**န္တိ နဝဝီတံ။

၂၈၈. **အသဒ္ဓမ္မံ သန္ဓာယာ** တိ မေထုနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ဟိ ပုတ္တသမုပ္ပတ္တိယာ ဗီဇနိက္ခေပတော ဝပ္ပပရိယာယံ လဘတီတိ။

သံသီဒတီတိ ဝဟတိ, သံသရီယတီတိ တ အတ္ထော။ မနုဿိတ္ထီ, တထာသညိတာ, ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒရာဂေ, တေန ဩဘာသနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အတ္တကာမပာရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၀. စတုတ္ထေ ပရေဟိ ပတ္တေ ဟာတိယမာနာနံ ဘိက္ခာပိဏ္ဍာနံ ဟာတော သန္နိဟာတောတိ ပိဏ္ဍပာတောတိ ဘိက္ခာဟာရော ဝုစ္စတိ, တံသဒိသတာယ အညောပိ ယော ကောစိ ဘိက္ခာစရိယံ ဝိနာ ဘိက္ခူဟိ လဒ္ဓော ပိဏ္ဍပာတောတ္ဝေဝ ဝုစ္စတိ။ ပတိ ဇေတိ ဇေတသ္မာတိ ပစ္စယောတိ အာဟ **"ပတိကရဏဋ္ဌေန ပစ္စယော"** တိ။ ရောဂဒုက္ခာနံ တ ပဋိပက္ခဘာဝေန အယတိ ပဝတ္တတီတိ ပစ္စယော။ **သပ္ပာယဿာ** တိ ဟိတဿ။ **နဂရပရိက္ခာရေဟီ**တိ နဂရံ ပရိတရေတ္တတ ရက္ခဏကေဟိ။ ရာဇုနံ ဂေဟပရိက္ခေပေ ပရိခာ ဥဒ္ဒာပေ ဟာကာရော ဧသိကာ ပလိဃော အဋ္ဋောတိ ဣမေ သတ္တ နဂရပရိက္ခာရာတိ ဝဒန္တိ။ **သေတပရိက္ခာရော**တိ ဝိသုဒ္ဓိသီလာလင်္ကာရော။ အရိယမဂ္ဂေ ဟိ ဣဓ "ရထော"တိ အဓိပ္ပေတော, တဿ စ သမ္မာတစာဒယော အလင်္ကာရဋ္ဌေန "ပရိက္ခာရာ"တိ ဝုတ္တာ။ **စက္ကဝီရိယော** တိ ဝီရိယစက္ကော။ **ဇီဝိတပရိက္ခာရာ**တိ ဇီဝိတဿ ပဝတ္တိကာရဏာနိ။ **သမုအာနေတဗ္ဗာ** တိ သမ္မာ ဥဒ္ဓံ အာနေတဗ္ဗာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။

၂၉၁. **ဥပစာရေ**တိ ယတ္ထ ဌိတော ဝိညာပေတုံ သက္ကောတိ, တာဒိသေ ဌာနေ။ **ကာမော စေဝ ဟေတု စ ပာရိစရိယာ စ အတ္ထော**တိ ဟဋ္ဌိယံ "အတ္တနော ကာမံ, အတ္တနော ဟေတုံ, အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ, အတ္တနော ပာရိစရိယ"န္တိ (ပာရာ. ၂၉၂) ဝုတ္တေသု ဣမေသု စတူသု ပဒေသု ကာမော, ဟေတု, ပာရိစရိယာ စ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော ပဌမေ အတ္ထဝိကပ္ပေ ဝိဂ္ဂဟတက္ကာဓိပ္ပာယသူစနတော အတ္ထော။ **သေသ**န္တိ အဓိပ္ပာယပဒမေကံ။ **ဗ္ယဉ္ဇန** န္တိ ဗျဉ္ဇနမတ္တံ, ပဌမဝိကပ္ပာနုပယောဂိတာယ ဝစနမတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေပိ ဧသေဝ နယော။

ယထာဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပဒဘာဇနေန သံသန္ဒိတွာ ဒဿေတုံ **"အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ဟေတုံ အတ္တနော ပာရိစရိယန္တိ ဟိ ဝုတ္တေ ဇာနိဿန္တိ ပဏ္ဍိတာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "အတ္တနော ဟေတု"န္တိ ဝုတ္တေ အတ္တနော အတ္ထာယာတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ, "အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ပာရိစရိယ"န္တိ ဝုတ္တေ ကာမေန ပာရိစရိယာတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ တသ္မာ ဣမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ ကာမေန ပာရိစရိယာ အတ္တကာမပာရိစရိယာတိ ဣမံ အတ္ထဝိကပ္ပံ ဝိညူ ဇာနိဿန္တိ။ "အတ္တနော အဓိပ္ပာယ"န္တိ ဝုတ္တေ ပန အဓိပ္ပာယ-သဒ္ဒဿ ကာမိတ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထဘာဝတော အတ္တနာ အဓိပ္ပေတကာမိတဋ္ဌေန အတ္တကာမပာရိစရိယာတိ ဣမမတ္ထံ ဝိကပ္ပံ ဝိညူ ဇာနိဿန္တိ။

တေဒဂ္ဂ န္တိ သော အဂ္ဂ။ **ဒုဠ္ဘုလ္လတစာသိက္ခာပဒေ** ပိ (ဟရာ. ၂၈၅) ကာမံ ''ယာစတိပိ အာယာစတိပီ''တိ ဝေံ မေထုနယာစနံ အာဂတံ, တံ ပန ဒုဠ္ဘုလ္လတစဿာဒရာဂဝသေန ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန အတ္တနော မေထုနဿာဒရာဂဝသေနာတိ အယံ ဝိသေသော။

ဝိနီတဝတ္ထုသု **''အဂ္ဂအနံ ဒေဟီ''** တိ ဣဒံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝုတ္တံ, ဒုဠ္ဘုလ္လတစာသိက္ခာပဒေ ပန ပရတ္ထာယပိ ဝုတ္တေ သီသံ ဧတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုဘာက**တိ ဣဿရိယာဒီဟိ သုန္ဒရေဟိ ဘဂေဟိ သမန္နာဂတာ။ မနုဿိတ္ထီ, တထာသညိတာ, အတ္တကာမပဟရိစရိယာယ ရာဂေ, တေန ကာမပဟရိစရိယယာစနံ, တင္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

အတ္တကာမပဟရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၆. ပဉ္စမေ **ပဏ္ဍိစ္စေနာ** တိ သဘာဝဉာဏေန။ **ဂတိမန္တာ** တိ သဘာဝဉာဏဂတိယုတ္တာ။ **ဝေယျတ္တိယေနာ** တိ ဣတ္ထိကတ္တဗ္ဗေသု သိက္ခိတဉာဏေန။ **မေဓာယာ**တိ အသိက္ခိတေသုပိ တံတံဣတ္ထိကတ္တဗ္ဗေသု ဌာနုပ္ပတ္တိယာ ပညာယ။ **ဆေကာ**တိ ကာယေန ပစနာဒိကုသလာ။

အာဝဟန် **အာတဟော,** အရိကာယ ဂဟဏံ။ ဝိဝိနာ ပရကုလေ ဝဟနံ ပေသနံ **ဝိတဟော,** အရိကာယ အနံ။

၂၉၇. ရန္ဓာပနံ ဘတ္တပစာပနံ။ ဗျဉ္ဇနာဒိသမ္ပာဒနံ **ပစာပနံ။ န ဥပဟာဟဥ္စန္တိ** န ဒိန္နံ။ **ကယော** နာမ ဂဟဏံ။ **ဝိက္က ကယော** နာမ အနံ။ တဒုဘယံ သင်္ဂဟေတွာ **''တေဟာရော''**တိ ဝုတ္တံ။

၃၀၀. ''အဇ္ဈုတံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ'' တိ ဣမိနာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ **''ပရာဇိတေန အတဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အဒေန္တော ဓုရနိက္ခေပေန ကာရေတဗ္ဗော။ အစိရကာလေ အဓိကာရော တေဿ အတ္ထီတိ **အစိရကာလာဓိကာ ရိကံ,** သဉ္စရိတ္တံ။ ''အစိရကာလာစာရိက''န္တိ တ ဟဌော။ အစိရကာလေ အာစာရော အဇ္ဈာစာရော တေဿာတိ ယောဇနာ။

၃၀၁. ကိဉ္စာပိ ဖေဟိဘိက္ခုအာဒိကာပိ သဉ္စရိတ္တာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ, တေသံ ပန အသဗ္ဗ ကာလိကတ္တာ, အပ္ပကတ္တာ စ ဣဓာပိ ဥတ္တိစတုတ္ထေနေဝ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နံ သန္ဓာယ **''ယွတယ''**န္တိအာဒိပဒဘာဇ နမာဟ။ သဉ္စရဏံ သဉ္စရော, သော တေဿ အတ္ထီတိ သဉ္စရီ, တဿ ဘာဝေ သဉ္စရိတ္တံ။ တေနာဟ **''သဉ္စရဏ ဘာဝ''**န္တိ။ သဉ္စရတီတိ သဉ္စရဏော, ပုဂ္ဂလော, တဿ ဘာဝေ **သဉ္စရဏဘာဝေ,** တံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ အန္တရေ သဉ္စရဏဘာဝန္တိ အတ္တော။

ဇာယာဘာဝေတိ ဘရိယဘာဝေ။ **ဇာရဘာဝေ**တိ သာမိဘာဝေ, တံနိမိတ္တန္တိ အတ္တော။ နိမိတ္တတ္ထေ ဟိ ဧတံ ဘုမ္မဝစနံ။ ကိဉ္စာပိ ''ဇာရတ္တနေ''တိ ပဒဿ ပဒဘာဇနေ ''ဇာရီ ဘဝိဿသီ''တိ (ဟရာ. ၃ဝ၂) ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ, ''သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇေယျာ''တိ ပဒဿ ပန နိဒ္ဒေသေ ''ဣတ္ထိယာ တ ပဟိတော ပုရိသဿ သန္တိကေ ဂစ္ဆတိ, ပုရိသေန တ ပဟိတော ဣတ္ထိယာ သန္တိကေ ဂစ္ဆတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုရိသဿာပိ သ န္တိကေ ဝတ္တဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတုံ ''ဇာရတ္တနေ''တိ နိဒ္ဒေသဿ ဣတ္ထိပုရိသသာဓာရဏတ္တာ **''ဣတ္ထိယာ မ တိံ ပုရိသဿ အာရောစေန္တော ဇာရတ္တနေ အာရောစေတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ပန ပုရိသဿ မတိံ ဣတ္ထိယာ အာ ရောစနဝသေနေဝ ပဒဒ္ဓဝယေပိ ယောဇနာ ကတာ, တဒနုသာရေန ဣတ္ထိယာ မတိံ ပုရိသဿ အာရောစနာကာရောပိ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ။

ဣအာနိ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တနယေနာပိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **''အပိစာ''**တိအာဒိမာဟ။ **''ပတိ ဘဝိဿသီ''** တိ ဣဒံ ဇာယာသဒ္ဒဿ ဣတ္ထိလိင်္ဂနိယမတော ပုရိသပရိယာယေန ဝုတ္တံ, နိဗဒ္ဓသာမိကော ဘဝိဿသီတိ အတ္တော။ **ဇာရော ဘဝိဿသီ**တိ မိစ္ဆာစာရဘာဝေန ဥပဂစ္ဆနကော ဘဝိဿသီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၀၃. **သေရိဝိဟာရန္တိ** သစ္စုန္တစာရံ။ **အတ္တနော ဝသန္တိ** အတ္တနော အာဏံ။ ကေတ္တဝန္တေသု ကေတ္တ-သဒ္ဒေ, ဓမ္မစာရီသု စ ဓမ္မ-သဒ္ဒေ ဝတ္တတီတိ အာဟ **"သကေတ္တေဟိ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သကေတ္တေဟီ** တိ သမာနကေတ္တေဟိ။ **သဟဓမ္မိကေဟီ** တိ ကေသ္သ သတ္ထု သာသနေ သဟစရိတဗ္ဗဓမ္မေဟိ, သမာနကုလဓမ္မေဟိ တ။ တေနေတ ဟ **"ကော် သတ္တာရ"** န္တိအာဒိ။ **ကောဂဏပရိယာပန္နေဟီ** တိ မာလာကာရာဒိကောဂဏပရိယာပန္နေဟိ။

သဿာမိကာ **သာရက္ခာ** ။ ယဿာ ဂမနေ ရညာ ဒဏ္ဍော ဌပိတော, သာ **သပရိဒဏ္ဍာ။ ပစ္ဆိမာနံ ဒွိန္န** န္တိ သာရက္ခသပရိဒဏ္ဍာနံ။ **မိစ္ဆာစာရော ဟောတီ**တိ တာသု ဂတပုရိသာနံ ဝိယ တာသမ္ပိ မိစ္ဆာစာရော ဟောတိ သဿာမိကဘာဝတော။ **န ဣတရာသန္တိ** မာတုရက္ခိတာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ မိစ္ဆာစာရော နတ္ထိ အဿာမိကတ္တာ, တာသု ဂတာနံ ပုရိသာနမေဝ မိစ္ဆာစာရော ဟောတိ မာတာဒီဟိ ရက္ခိတတ္တာ။ ပုရိသာ ဟိ ပရေဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ကေပိတံ ဣတ္ထိ ဂန္တွာ န လဘန္တိ, ဣတ္ထိယော ပန ကေနစိ ပုရိသေန ဘရိယာဘာဝေန ဂဟိတာဝ ပုရိသန္တရံ ဂန္တွာ န လဘန္တိ, န ဣတရာ အတ္တနော ဖဿသ္သ သယံ သာမိကတ္တာ။ န ဟိ မာတာဒယော သယံ တာသံ ဖဿာနုဘဝနတ္ထံ တာ ရက္ခန္တိ, ကေဝလံ ပုရိသဂမနမေဝ တာသံ တရေန္တိ။ တသ္မာ ကေနစိ အပရိဂ္ဂဟိတဖဿတ္တာ, အတ္တနော ဖဿတ္တာ စ ဣတ္ထီနံ န မိစ္ဆာစာရော, ပုရိသာနံ ပန ပရေဟိ တရိတေ အတ္တနော အသန္တကဌာနေ ပဝိဋ္ဌတ္တာ မိစ္ဆာစာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘောဂေနာတိ ဘောဂဟေတု။ ဥဒပတ္တံ အာမသိတ္ဝာ ဂဟိတာ **ဩဒပတ္တကိနီ** ။ ဓဇ-သဒ္ဒေန သေနာ ဧဝ ဥပလက္ခိတာတိ အာဟ **"ဥဿိတဒ္ဓဇာယာ"** တိအာဒိ။

၃၀၅. **ဗဟိဒ္ဓာ ဝိမဋ္ဌ** န္တိ အညတ္ထ အာရောစိတံ။ **တံ ကိရိယံ သမ္မာဒေဿတီ** တိ တဿာ အာရောစေတ္ဝာ တံ ကိစ္စံ သမ္မာဒေတု တ မာ တ, တံ ကိရိယံ သမ္မာဒနေ သာမတ္ထိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အရက်, အရိကဥ္စ အဇာနာပေတ္ဝာ တ မာတာပိတုအာဒီဟိ မာတာပိတုအာဒီနညေဝ သန္တိကံ သာသနေ ပေသိတေပိ ပဋိဂ္ဂဏှာပနဝီမံသနပစ္စာဟရဏာသင်္ခာတာယ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတိ ဧတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယံ ဥဒ္ဒိဿ သာသနံ ပေသိတံ, တံ ဧဝ သန္ဓာယ တဿာ မာတုအာဒီနံ အာရောစိတေပိ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏာဘာဝံ ဒဿေတုံ **"ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ"** တိအာဒိ ဥဒာဟဋံ, ဣဒဥ္စ ဝစနဗ္ဗုတ္တယဟေတုဗ္ဗုတ္တယာနံ ဘေဒေပိ ဗ္ဗုတ္တယ သာမညတော ဥဒာဟဋန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တမ္ပိ ဥဒာဟရဏအေသံ ပရိဟရိတ္ဝာ သုတ္တာနုလောမတံ ဒဿေတုံ **"တံ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဣမိနာ သမေတီ**တိ ဧတ္တာယမဓိပ္ပာယော – ယထာ သယံ အနာရောစေတ္ဝာ အညေသံ အန္တေ တာသိကာဒီနံ ဝတ္ဝာ ဝီမံသာပေတ္ဝာ ပစ္စာဟရန္တဿ နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော, ဧဝံ တဿာ သယံ အနာရောစေတ္ဝာ အာရောစနတ္ထံ မာတုအာဒီနံ ဝဒန္တဿာပိ မာတုအာဒယော တံ ကိရိယံ သမ္မာဒေန္တု တ မာ တ။ ယဒိ ဟိ တေသံ မာတုအာဒီနံ တုဏှီဘူတဘာဝမ္ပိ ပစ္စာဟရတိ, ဝိသင်္ကေတော နတ္ထီတိ။

ယရကိစ္စံ နေတီတိ **ယရဏီ**။ အညတရံ ဝဒန္တဿ ဝိသင်္ကေတံ အဒိန္နာအနာဒီသု အာဏတ္တိယံ ဝတ္ထုသင်္ကေ တော ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **မူလဋ္ဌာနဥ္စ ဝသေနာ** တိ ဧတ္ထ ပုရိသဿ မာတုအာဒယော သာသနပေသနေ မူလဘူတ တ္တာ "မူလဋ္ဌာ"တိ ဝုတ္တာ။

၃၂၂. ဟဋ္ဌိယံ **မာတုရက္ခိတာယ မာတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတီ** တိ ဧတ္ထ အတ္တနော တ ဓီတု သန္တိကံ "ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဟောတူ"တိ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတိ, ပုရိသဿ တ တဿ ဉာတကာနံ တ သန္တိကံ "မမ ဓီတာ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဟောတူ"တိ ပဟိဏတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧသေဝ နယော သေသေသုပိ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယတ္တာ** တိ **ပဌမသင်္ဃာဒိသေသေ** ဝုတ္တနယတ္တာ။

၃၃၈. **အန္တေ ဧကေနာ** တိ ဧကေန ပဒေန။ **ဧတ္တောဝ ပက္ကမတီ** တိ အပစ္စာဟရိတ္ဝာ တတောဝ ပက္ကမတိ။ **"အနဘိနန္ဒိတ္ဝာ"** တိ ဣဒံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သတိပိ အဘိနန္ဒနေ သာသနံ အနာရောစေန္တော ပန **န ဝီမံသတိ** နာမ။ **တတိယပဒေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ "သော တဿာ ဝစနံ အနဘိနန္ဒိတ္ဝာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ ဟဋ္ဌိယံ **အန္တေဝာသိံ ဝီမံသာပေတ္ဝာ** တိ "အယံ တေသံ ဝတ္တုံ သမတ္ထော"တိ အန္တေဝာသိနာ ဝီမံသာပေတ္ဝာ။ သစေ ပန သော အန္တေဝာသိကော တံ ဝစနံ အာဒိယိတ္ဝာ တုဏှီ ဟောတိ, တဿာပိ တံ ပဝတ္တိံ ပစ္စာဟရန္တဿ

အာစရိယဿ သင္ဃာဒိသေသော မာတုအာဒီသု တုဏှီဘူတေသု တေသံ တုဏှီဘာဝံ ပစ္စာဟရန္တဿ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဟဋ္ဌိယံ စတုတ္ထတရေ အသတိပိ ဂစ္ဆန္တော သမ္ပာဒေတိ, အာဂစ္ဆန္တော ဝိသံဝာဒေတိ အနာပတ္တီတိ အတ္ထ တော အာပန္နမေဝာတိကတွာ ဝုတ္တံ **“စတုတ္ထေ အနာပတ္တိ”** တိ။

၃၄၀. ကာရုကာနန္တိ ဝမုကီအာဒီနံ တစ္ဆကအယောကာရတန္တဝာယရဇကနှာပိတကာ ပဉ္စ ကာရဝေ “ကာရုကာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဝေရူပေန။ပေ။ အနာပတ္တီ** တိ တာဒိသံ ဂိဟိဝေယျာဝစ္စမ္ပိ န ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

ကာယတော သမုဋ္ဌာတီ တိ ပဏ္ဏတ္တိံ တ အလံဝစနီယဘာဝံ တ တဒုဘယံ တ အဇာနန္တဿ ကာယတော သမုဋ္ဌာတိ။ သေ နယော ဣတရဒွဝယေပိ။ **အလံဝစနီယာ ဟောန္တီ** တိ ဣတ္ထီ တ ပုရိသော တ ဥဘောပိ တ ဇာယာဘာဝေ, သာမိကဘာဝေ စ နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာယ အစ္စန္တဝိယုတ္တတ္တာ ပုန အညမညံ သမာဂမတ္ထံ “မာ ဧဝံ အကရိတ္ထာ”တိအာဒိနာ ဝစနီယတာယ ဝတ္တဗ္ဗတာယ အလံ အရဟာတိ အလံဝစနီယာ, အလံ တ ကတ္တုံ အရဟံ သန္ဓာနဝစန မေတေသု ဣတ္ထိပုရိသေသူတိ အလံဝစနီယာ, သန္ဓာနကာရဿ ဝစနံ ဝိနာ အသင်္ဂစ္ဆနကာ ပရိစ္စတ္တာယေတာတိ အဓိပ္ပာယော။

ပဏ္ဏတ္တိံ ပန ဇာနိတွာ တိ ဧတ္ထ အလံဝစနီယဘာဝံ တတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** ဉ္စ “တဒုဘယံ ပန ဇာနိတွာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုံ အဇာနာပေတွာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ “ဣမံ ပဏ္ဏံ အသုကဿ ဒေဟီ”တိ ဒိန္နံ ဟရန္တဿ သဉ္စရိတ္တံ န ဟောတိ။ ပဏ္ဏတ္တိအလံဝစနီယဘာဝအဇာနနဝသေနေဝ ဟိ ဣမံ သိက္ခာပဒံ အစိတ္တကံ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဉ္စရဏဘာဝမ္ပိ အဇာနနဝသေန, ဟဋ္ဌိယဉ္စ အဋ္ဌကထာယဉ္စ အာရောစ နမေဝ ဒဿိတံ။ တသ္မာ သန္ဒေသနတ္ထံ ဥတွာ ပဏ္ဏသန္ဒေသနဝသေနာပိ ကာယေန တ တစာယ တ အာရောစေန္တ တဿေဝ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၃၄၁. ယထာ ယထာ ယေသု ယေသု ဇနပဒေသူတိ ပရိစ္စတ္တဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ ကတ္တဗ္ဗံ ပဏ္ဏအနုညာတိဇ နိဿရာဒိဇာနာပနာဒိတံတံဒေသနိယတံ ပကာရံ ဒဿေတိ, ဣဒဉ္စ နိဗဒ္ဓဘရိယာဘာဝေန ဂဟိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အတ္တနော ရုစိယာ သင်္ဂတာနံ ပန ဣတ္ထီနံ, မုဟုတ္တိကာယ စ ပုရိသေ စိတ္တဿ ဝိရဇ္ဇနမေဝ အလံဝစနီယဘာဝေ ကာရဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လာဒီသုပိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အတ္တကာမသဉ္စရိတ္တာနိ သင်္ဂဏှာတိ, ဧတ္ထ ပန ဟဋ္ဌိယံ ကိဉ္စာပိ “ဣတ္ထီ နာမ မနုဿိတ္ထီ န ယက္ခီ”တိအာဒိနာ မနုဿိတ္ထိပုရိသာ န ဒဿိတာ, တထာပိ “ဒသ ဣတ္ထိယော မာတုရက္ခိတာ”တိအာဒိနာ မနုဿိတ္ထီနညေဝ ဒဿိတတ္တာ ပုရိသာနမ္ပိ တဒနုရူပာနမေဝ ဂဟေတဗ္ဗတော မနုဿဇာတိကာဝ ဣတ္ထိပုရိသာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ တသ္မာ ယေသု သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ, တေသံ မနုဿဇာတိကတာ, န နာလံဝစနီယတာ, ပဋိဂ္ဂဏှနံ, ဝီမံသနံ, ပစ္စာဟရဏာနီတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. ဆဋ္ဌေ **ဗ္ဗေကေနာ** တိ ဗ္ဗေကေန အရုအာဒိနာ။ **အပရိစ္ဆိန္နပ္ပမာဏာယော** တိ အပရိစ္ဆိန္နအရုအာဒိပမာဏာယော။ **မူလစ္ဆေဇ္ဇာယာ** တိ ပရသန္တကဘာဝတော မောစေတွာ အတ္တနော ဧဝ သန္တကကရဏဝသေနာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ယာစတော အညာတကဝိညတ္တိဒုက္ကဋမ္ပေဝ အသပ္ပဋိဂ္ဂဟဏဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ “အသိအသပ္ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဝစနံ နိဿာယ အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ **သကကမ္မန္တိ** ဟဏ ဝကေမ္မံ။ ဣဒဉ္စ ဟဏာတိဟတအေသပရိဟာရာယ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, န ဝိညတ္တိပရိဟာရာယ။ **အနိယမေတွာပိ န ယာစိတဗ္ဗာ**တိ သာမိစိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, သုဒ္ဓစိတ္တေန ပန ဟတ္ထကမ္မံ ယာစန္တဿ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ **ယဒိစ္ဆကံ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ “ဟတ္ထကမ္မံ ယာစာမိ, ဒေထာ”တိအာဒိနာ အယာစိတွာပိ ဝဋ္ဋတိ။ သကိစ္စပသုတမ္ပိ ဧဝံ ကာရာပေန္တဿ ဝိညတ္တိ နတ္ထိ ဧဝ, သာမိစိဒဿနတ္ထံ ပန ဝိဘဇိတွာ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗကပ္ပိယဘာဝဒီပနတ္ထန္တိ သဗ္ဗသော ကပ္ပိယဘာဝဒီပနတ္ထံ။ **မူလံ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ “မူလံ ဒဿာမာ”တိ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိ တ မူလန္တိ ဝစနဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝတ္ထုသာမညဝစနတ္တေပိ နိဋ္ဌိတဘာတိကိစ္စာနံ အာပန္နတော အကပ္ပိယဝတ္ထုသာဒိယနံ တ န ဟောတီတိ ကတ္တတ ဝုတ္တံ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက**န္တိ အပရိဂ္ဂဟိတံ။

မဇ္ဈေ။ပေ။ စီဝရာဒီနိ ကာရာပေတုကာမေနာပိ တိအာဒီသု စီဝရံ ကာရာပေတုကာမဿ အညာတကအပ္ပဝါရိတတန္တတတယေဟိ ဟတ္ထကမ္မယာစနဝသေန တယာပနေ့ ဝိညတ္တိပစ္စယာ ဒုက္ကဋ္ဌာဘာဝေပိ **စီဝရတယာပနသိက္ခာပဒေန** ယထာရဟံ ဟစိတ္တိယဒုက္ကဋ္ဌာနိ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိ န အာတဗ္ဗ**န္တိ ကပ္ပိယမုခေန လဒ္ဓမ္ပိ ဟတ္ထကမ္မကရဏတ္ထာယ ကူမဿ ကဟာပဏံ ဒေဟီတိ ဝတ္တတ အာနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဿ အပနေ့ ကိစ္စာပိ အေသော န ဒိဿတိ, တထာပိ အသာရုပ္ပမေတတိ ဝဒန္တိ။ ကတကမ္မတ္ထာယပိ ကာတဗ္ဗကမ္မတ္ထာယပိ ကပ္ပိယတေဟာရေန ပရိယာယတော ဘတိံ အပေန္တဿ နတ္ထိ အေသော။ **ဝတ္တ**န္တိ စာရိတ္တံ, အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ကပ္ပိယံ ကာရာပေတ္တတ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနီ တိ သာခာယ မက္ခိကဗီဇနေန ပဏ္ဏာဒိစ္ဆေဒေ ဗီဇကမကောပနဿ စေဝ တတ္ထ လဂ္ဂရဇာဒိအပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဿ စ ပရိဟာရတ္ထာယ ဝုတ္တံ။ တဒုဘယာသင်္ကာယ အသတိ တထာ အကရဏေ အေသော နတ္ထိ။ နဒီယာဒီသု ဥဒကဿ အပရိဂ္ဂဟိတတာယ **“အာဟရာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **“န အာဟဋံ ပရိဘုဉ္ဇိတု”**န္တိ ဝစနတော ဝိညတ္တိယာ အာပန္နံ ဒုက္ကဋံ ဒေသေတ္တတပိ တံ ဝတ္ထုံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ပုန ပရိဘောဂေ ဒုက္ကဋမေဝ, ပဉ္စန္နမ္ပိ သဟဓမ္မိကာနံ န ဝဋ္ဋတိ။ **“အလဇ္ဇီဟိ ပန ဘိက္ခူဟိ တ သာမဏေရေဟိ တ ဟတ္ထကမ္မံ န ကာရေတဗ္ဗ”**န္တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော အတ္ထာယ ယံကိဉ္စိ ဟတ္ထကမ္မံ ကာရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန အလဇ္ဇီ နိတရိယမာနောပိ ဗီဇနာဒိံ ကရောတိ, တတ္ထ အေသော နတ္ထိ။ စေတိယကမ္မာဒီနိ ပန တေဟိ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ စ “အလဇ္ဇီဟိ သာမဏေရေဟီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ”တိအာဒိ (ပရိ. ၃၅၉) အလဇ္ဇီလက္ခဏံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဥပသမ္ပန္နေ ပဋိစ္စ ဥပလက္ခဏတော ဝုတ္တန္တိ တံလက္ခဏဝိရဟိတာနံ သာမဏေရာဒီနံ လိင်္ဂတ္ထေနကကေတ္တဘုပရိယောသာနာနံ ဘိက္ခုပဋိညာနံ ဒုဿီလာနမ္ပိ သာဓာရဏဝသေန အလဇ္ဇိတာလက္ခဏံ ယထာဝိဟိတပဋိပတ္တိယံ သဉ္စိစ္စ အတိဋ္ဌနမေတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အာဟရာပေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝိညတ္တိက္ခဏေ ဝိညတ္တိပစ္စယာ, ပဋိလာဘက္ခဏေ ကေဏာနံ သာဒိယနပစ္စယာ စ ဒုက္ကဋံ။ ကေဏဉ္စဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓမ္ပိ သာဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ “ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေတဟ **“ဉာတိပဝါရိတဋ္ဌာနတောပိ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”**တိ။ တတ္ထ စ ဝိညတ္တိဒုက္ကဋ္ဌာဘာဝေပိ အကပ္ပိယဝတ္ထုယာစနေပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ရက္ခိတ္တတ** တိ စောရာဒိဥပဒ္ဒဝတော ရက္ခိတ္တတ။ **ဇဂ္ဂိတ္တတ** တိ တိဏအနာဒီဟိ ဟောသေတ္တတ။

ဉာတိပဝါရိတဋ္ဌာနေ ပန ဝဋ္ဋတီ တိ သကဋ္ဌဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တာဝကာလိကံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဥဘယတ္ထာပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော ။ တသိအာဒီနိ ပုဂ္ဂလိကာနိပိ ဝဋ္ဋန္တီတိ အာဟ **“သေ နယော တသီ”**တိအာဒိ။ ဝလ္လိအာဒီသု စ ပရပရိဂ္ဂဟိတေသု စ ဧသေဝ နယောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **“ဂရုဘဏ္ဍပ္ပဟောနကေသုယေဝ”**တိ က္ကဒံ ဝိညတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဒိန္နာအနေ ပန တိဏသလာကံ ဥပာအာယ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ထေယ္ယစိတ္တေန ဂဏှတော အဝဟာရော ဧဝ, ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ **ဝလ္လိအာဒီသူ** တိ တတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟင်္ဂုအာဂတာနံ (ပာရာ. ၃၄၉) ဝေဠုအာဒီနံ သင်္ဂဟော။ တတ္ထ ယသ္မိံ ပဒေသေ ဟရိတာလဇာတိဟိင်္ဂုလာဒိ အပ္ပကမ္ပိ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, တတ္ထ တံ တာလပက္ကပမာဏတော ဦနမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ, ဝိညာပေတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတိ။

သာတိ ဝိညတ္တိ။ ပရိကထာဒီသု “သေနာသနံ သမ္ဗာဓ”န္တိအာဒိနာ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၉) ပရိယာယေန ကထနံ **ပရိကထာ** နာမ။ ဥဇုကမေဝ အကထေတ္တတ “ဘိက္ခူနံ ကိံ ဟသာအေ န ဝဋ္ဋတီ”တိအာဒိနာ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၉) အဓိပ္ပာယော ယထာဝိဘူတော ဟောတိ, ဧဝံ ဘာသနံ **ဩဘာသော** နာမ။ သေနာသနာဒိအတ္ထံ ဘူမိပရိကမ္မာဒိကရဏဝသေန ပစ္စယုပ္ပာအာယ နိမိတ္တကရဏံ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ။ **ဥက္ကမန္တီ** တိ အပဂစ္ဆန္တိ။

၃၄၄. မဏိ ကဏ္ဌေ အဿာတိ **မဏိကဏ္ဌော။ ဒေဝဝဏ္ဏ**န္တိ ဒေဝတ္တဘာဝံ။

၃၄၅. ဟာဋ္ဌိယံ **ပတ္တေန မေ အတ္ထော** တိ (ဟရာ. ၃၄၅) အနုတ္တိကမ္ပိ ပတ္တေန ဘိက္ခုံ ဇံ ဝအပေန္တော ဘဂဝတ သောတ္တိယာ မန္တပဒဝသေန ဝအပေသိ။ သောပိ ဘိက္ခု ဘဂဝတာ အာဏတ္တဝစနံ ဝဒေမီတိ အတေစ, တေနသ္သ မုသာ န ဟောတိ။ အထ တ **"ပတ္တေန မေ အတ္ထော"** တိ ဣဒံ **"ပတ္တံ ဒဒန္တု"** တိ ဣမိနာ သမာနတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧသ နယော **မဏိနာ မေ အတ္ထော** တိ ဧတ္ထာပိ။ တသ္မာ အညေသမ္ပိ ဧဝရူပံ ကထေန္တသ္သ, ကထာပေန္တသ္သ စ ဝ စနအေသော နတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၃၄၉. ဥဒ္ဓံမုခံ လိတ္တာ ဥလ္လိတ္တာ, ဆဒနသ္သ အန္တော လိမ္ပန္တာ ဟိ ယေဘုယျေန ဥဒ္ဓံမုခာ လိမ္ပန္တိ။ တေနာ ဟ **"အန္တောလိတ္တာ"** တိ။ အဓောမုခံ လိတ္တာ အဝလိတ္တာ။ ဗဟိ လိမ္ပန္တာ ဟိ ယေဘုယျေန အဓောမုခာ လိမ္ပန္တိ။ တေ နာဟ **"ဗဟိလိတ္တာ"**တိ။

ဗ္ယဉ္ဇနံ ဝိလောမိတံ ဘဝေယျာ တိ ယသ္မာ ''ကာရယမာနေနာ''တိ ဣမသ္သ ဟေတုကတ္တုဝစနသ္သ ''ကရော န္တေနာ''တိ ဣဒံ သုဒ္ဓကတ္တုဝစနံ ပရိယာယဝစနံ န ဟောတိ, တသ္မာ ''ကရောန္တေန တ ကာရာပေန္တေန တ''တိ ကာရယမာနေနာတိ ဗဟုဥဒ္ဒေသပဒအနုဂုဏံ ကရဏဝစနေနေဝ ပဒတ္ထံ ကတွာ နိဒ္ဒေသေ ကတေ ဗ္ယဉ္ဇနံ ဝိရုဒ္ဓံ ဘဝေ ယျ, တထာ ပန ပဒတ္ထဝသေန အဒဿေတွာ သာမတ္ထိယတော သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ဒဿေတုံ ပစ္စတ္တဝသေန ''က ရောန္တော တ ကာရာပေန္တော တ''တိ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **"အတ္ထမတ္တမေဝ"** တိအာဒိ။ ပ ဒတ္ထတော, သာမတ္ထိယတော စ လဗ္ဘမာနံ အတ္ထမတ္တမေဝါတိ အတ္ထော။ ယဥ္ဟိ ကာရယမာနေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တံ ကရောန္တေနာပိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝါတိ ဣဒမေတ္ထ သာမတ္ထိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဥဒ္ဒေသော တိ သာမိဘာဝေန ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ **သေတကမ္မန္တိ** သေတဝဏ္ဏကရဏတ္ထံ သေတဝဏ္ဏမတ္တိကာယ တ သုဓာယ တ ကတတနုကလေပေ, တေန ပန သဟ မိနိယမာနေ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဟောတီတိ သင်္ကာနိတရဏတ္ထံ အာဟ **"အဗ္ဗောဟာရိက"** န္တိ။ တေန ပမာဏာတိက္ကန္တတေဟာရံ န ဂစ္ဆတိ ကုဋိယာ အနင်္ဂတ္တာတိ အဓိပ္ပာ ယော။

ယထာဝုတ္တသ္သ အတ္ထသ္သ ဝုတ္တနယံ ဒဿေန္တေန **"ဝုတ္တဥ္စေဟတ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ''အာ ယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စာ''တိ အဝတွာ ''အာယာမတော တ ဝိတ္ထာရတော တ''တိ ဝိကပ္ပတ္ထသ္သ တ-သဒ္ဒသ္သ ဝု တ္တတ္တာ ဧကတောဘာဂေ ဝမိုတေပိ အာပတ္တီတိ ပကာသိတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **တိဟတ္ထာ** တိ ပကတိဟတ္ထေန တိဟတ္ထာ, ''ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေနာ''တိပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၄၈-၃၄၉) ဝဒန္တိ, တံ ''ယတ္ထ။ပေ.။ အယံ ကုဋီတိ သင်္ခံ န ဂစ္ဆတီ''တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတိ ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန တိဟတ္ထာယပိ ကုဋိယာ ပမာဏယုတ္တသ္သ မဉ္စသ္သ သုခေန ပရိ ဝတ္တနတော။ **"ဦနကစတုဟတ္ထာ တ"** တိ ဣဒဥ္စ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏယုတ္တသ္သ မဉ္စသ္သ အပရိဝတ္တနာရဟံ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ပကတိဟတ္ထေန စတုဟတ္ထာယပိ ကုဋိယာ ပမာဏယုတ္တော မဉ္စော န ပရိဝတ္တတိ, သာ အကုဋီ ယေဝ, တသ္မာ မဉ္စပရိဝတ္တနမတ္တေနေဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပမာဏယုတ္တော မဉ္စော** တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမပ္ ပမာဏယုတ္တော မဉ္စော။ သော ဟိ ပကတိဝိဒတ္ထိယာ နဝဝိဒတ္ထိကော, အဋ္ဌဝိဒတ္ထိကော တ ဟောတိ, တတော ခုဒ္ဒ ကော မဉ္စော သိသူပဓာနံ ဌပေတွာ ဟာဒံ ပသာရေတွာ နိပဇ္ဇိတုံ န ပဟောတိ။ **ပမာဏတော ဦနတရမ္ပိ** တိ ဥက္ကဋ္ဌပ္ ပမာဏတော ဦနတရမ္ပိ, ဣဒဥ္စ ဟေဋ္ဌိမပ္ပမာဏယုတ္တာယပိ ဝတ္ထုဒေသနာ ကာတဗ္ဗာ, န တတိ သန္ဓေဟနိဝတ္တနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ကလလလေပေဟတိ ကေနစိ သိလေသေန ကတလေပေဟ, သေတရတ္တာဒိဝဏ္ဏကရဏတ္ထံ ကတတမ္မမတ္တိကာဒိ ကလလလေပေဟ တ။ တေနာဟ **"အလေပေဟ တေ"**တိ။ တေန တင္ဂာကာဒီသု ဃနေန ကလလေန ကတဗဟလလေပေဟ မတ္ တိကာလေပနေ ဧဝ ပဝိသတိ လေပတေဟာရကမနတောတိ ဒဿေတိ။ **ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဋော** နာမ ဒွာရဗာဟာသင်္ဃာတော စ တုရဿအရသင်္ဃာဋ္ဋော, ယတ္ထ သဥတ္တရဟာသံ ကတဒ္ဒံ အပဿာယ ဒွါရံ ပိဒဟန္တိ။

ဩလောကေတွာပီတိ အပလောကေတွာပိ, အပလောကနကမ္မဝသေနာပီတိ အတ္ထော, အပသဒ္ဒဿာပိ ဩအာ ဒေသော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃၅၃. နိဗဒ္ဓကေစရဋ္ဌာနမ္ပိ တိ ဧတ္ထ ကေစရာယ ပက္ကမန္တာနံ ဟတ္ထီနံ နိဗဒ္ဓဂမနမဂ္ဂေပိ သင်္ဂယှဟတိ။ ဧ **တေသန္တိ** သီဟာဒီနံ။ **ကေစရဘူမီ**တိ အာမိသဂ္ဂဟဏဋ္ဌာနံ။ **န ဂဟိတာ**တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဘာဝေန န ဂဟိတာ, န တရိ တာတိ အတ္ထော။ သီဟာဒီနဥ္ပဟိ ကေစရဂ္ဂဟဏဋ္ဌာနံ ဟတ္ထီနံ ဝိယ နိဗဒ္ဓံ န ဟောတိ, ယတ္ထ ပန ကေမဟိံသာဒိဟ ဏကာ သန္တိ, ဒူရမ္ပိ တံ ဌာနံ သီဃံ ဂန္တွာ ကေစရံ ဂဏှဟန္တိ။ တသ္မာ တေသံ တံ န တရိတံ, နိဗဒ္ဓဂမနမဂ္ဂေဝ တ ရိတော အာသယတော ဂမနမဂ္ဂသ္သ နိဗဒ္ဓတ္တာ။ **အညေသမ္ပိ တဋ္ဌာန** န္တိ အရညမဟိံသာဒီနံ။ **အာရောဂ္ယတ္ထာယာ** တိ နိရုပဒ္ဒဝတ္ထာယ။ **သေသာနီ**တိ ပုဗ္ဗဏ္ဍနိဿိတာဒီနိ သောဠသ။ တာနိ စ ဇနသမ္မဒ္ဒမဟာသမ္မဒ္ဒကုဋိ္ဃဝိလောပသရီရုပိ ဋ္ဌာဒိဥပဒ္ဒဝေဟိ **သဥပဒ္ဒတနိ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အဘိဟနန္တိ ဧတ္ထာတိ **အဗ္ဘာဃာတံ** ။ ''ဝေရိဃရ''န္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **''စောရာနံ မာရဏတ္ထာယ ကတ''** န္တိ ဝုတ္တံ။

ဓမ္မဂန္ဓိကာ တိ ဓမ္မေန ဒဏ္ဍနီတိယာ ဟတ္ထပာဒါဒိစ္ဆိန္ဒနဂန္ဓိကာ။ ဂန္ဓိကာတိ စ ယသ္သ ဥပရိ ဟတ္ထာဒိံ ဌပေ တွာ ဆိန္ဒန္တိ, တာဒိသံ အရုခဏ္ဍဖလကာတိ ဝုစ္စတိ, တေန စ ဥပလက္ခိတံ ဌာနံ။ ဟဋ္ဌိယံ **ရုက္ခာနိဿိတ** န္တိ ရထိကာ နိဿိတံ။ **စစ္စရနိဿိတ** န္တိ စတုန္နံ ရထိကာနံ သန္ဓိနိဿိတံ။ **သကဋ္ဌေနာ**တိ က္ကဋ္ဌကသုဓာဒိဘဏ္ဍာဟရဏသကဋ္ဌေန။

ဟာစိနန္တိ သေနာသနသ္သ ဘူမိတော ပဌာယ ယာဝ တလာဝသာနံ စိနိတဗ္ဗဝတ္ထုကံ အဓိဋ္ဌာနံ, ယသ္သ ဥပရိ ဘိတ္တိ တိထမ္ဘာဒီနိ စ ပတိဋ္ဌပေန္တိ။ တေနာဟ **''တတော ပဌာယာ''** တိအာဒိ။ ကိစ္စာပိ က္ကစ ပုဗ္ဗပယောဂသဟပယောကနံ အ ဒိန္နာအနေ ဝိယ ဝိသေသော နတ္ထိ, တထာပိ တေသံ ဝိဘာဂေန ဒသ္သနံ ဘိန္ဒိတ္တွတ တ ပုန ကာတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ ကုဋိုယာ ဘေဒေန ပရိစ္ဆေဒဒသ္သနတ္ထံ ကတံ။ **တဒတ္ထာယာ** တိ တစ္ဆနတ္ထာယ။ **ဧဝံ ကတ**န္တိ အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိ က္ကန္တံ တ ကတံ။ **ပဏ္ဏသာလ** န္တိ ပဏ္ဏကုဋိုယာ တိဏပဏ္ဏစုဏ္ဏသ္သ အပရိပတနတ္ထာယ အန္တော စ ဗဟိ စ လိမ္ပန္တိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ပဏ္ဏသာလံ လိမ္ပတီ''တိ။

အန္တောလေပေနေဝ နိဋ္ဌာပေတုကာမံ သန္ဓာယ **''အန္တောလေပေ တ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဗဟိလေပေ တ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **တသ္မိံ** န္တိ ဒွတရဗန္ဓေ တ တတဟနေ တ ဌပိတေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တသ္သောကာသ** န္တိ တသ္သ ဒွတရဗန္ဓာဒိသ္သ ဩကာသဘူတံ ဆိဒ္ဒံ။ **ပုန ဝမေတ္တွတ** တိ ပုဗ္ဗေ ဌပိတောကာသံ ခုဒ္ဒကံ စေ, တံ ဒွတရတတဟနစ္စ ဆိဒ္ဒဘေဒနေန ပုန ဝမေတ္တွတ။ **ဌပိတေ**တိ ဒွတရဗန္ဓေ တ ဂဝက္ခသင်္ဃာဋ္ဌေ တ အာနေတွတ တသ္မိံ ဝမိတေ တ အဝ မိတေ တ ဆိဒ္ဒေ ပတိဋ္ဌာပိတေ။ **လေဟေ န ဃဋ္ဋိယတီ**တိ သမန္တတော ဒိန္နော လေဟော တထာ ဌပိတေန ဒွတရဗန္ဓနေ န တ တတဟနေန တ သဒ္ဓိံ န ဃဋ္ဋိယတိ, ကောဗဒ္ဓံ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တန္တိ** ဒွတရဗန္ဓံ တ တတဟနံ တ။ **ပဌမမေဝ သင်္ဃာဒိသေသော** တိ တေသံ သမန္တတော ပုဗ္ဗေဝ လေပသ္သ ဃဋ္ဋေတ္တွတ နိဋ္ဌာပိတတ္တာ ဒွတရဗန္ဓတတ ဟနာနံ ဌပနတော ပုဗ္ဗေ ဧဝ သင်္ဃာဒိသေသော။

လေပဃဋ္ဋနေနေတတိ က္ကင္ဌကာဟိ ကတတတဟနာဒီနိ ဝိနာ သမန္တာ လေပဃဋ္ဋနေနေဝ အာပတ္တိ တတဟနာဒီနံ အလေဟောကာသတ္တာ, က္ကင္ဌကာဟိ ကတတ္တာ တ, တတဟနာဒီသုပိ လေပသ္သ ဘိတ္တိလေပေန သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋနေနေတ တိပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ ပဏ္ဏသာလာယံ။ **အာလောကတ္ထာယ အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တံ ဌပေတ္တွတ လိမ္ပတီ** တိ အာ ရုကုဋ္ဋသ္သ အရုနမန္တရာ အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တံ ဝိဝရံ ယာဝ လိမ္ပတိ, တာဝ အာလောကတ္ထာယ ဌပေတ္တွတ အဝသေသံ သကုဋ္ဋဆဒ္ဒနံ လိမ္ပတိ, ပစ္ဆာ ဧတံ ဝိဝရံ လိမ္ပိဿာမီတိ ဧဝံ ဌပနေ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ သစေ ပန ဧဝံ အ ကတ္တွတ သဗ္ဗအာပိ အာလောကတ္ထာယ တတဟနဝသေန ဌပေတိ, တတဟနဒွတရသင်္ဃာဋ္ဌေ ဃဋ္ဋိတေ လေဟော စ ဃဋ္ဋိ ယတိ, ပဌမမေဝ သင်္ဃာဒိသေသောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''သစေ''**တိအာဒိ။ မတ္တိကာကုဋ္ဋမေဝ မတ္တိကာလေပ သင်္ဃံ ဂစ္ဆတီတိ အာဟ **''သစေ မတ္တိကာယ ကုဋ္ဋံ ကရောတိ, ဆဒနလေပေန သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋနေ အာပတ္တိ''** တိ။ **ဥဘိ န္နံ အနာပတ္တီ**တိ ပုရိမသ္သ လေပသ္သ အဃဋ္ဋိတတ္တာ ဒုတိယသ္သ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာယ အသမ္ဘဝတော။

၃၅၄. အာပတ္တိဘေဒဒသ္သနတ္ထ န္တိ တတ္ထ ''သာရမ္ဘေ စ အပရိက္ကမနေ စ ဒုက္ကဋံ၊ အဒေသိတဝတ္ထုက တာယ , ပမာဏာတိက္ကန္တတာယ စ သင်္ဃာဒိသေသော''တိ ဧဝံ အာပတ္တိယေဝ ဝိဘာဂဒသ္သနတ္ထံ။

၃၆၁. အနိဋ္ဌိတေ ကုဋိုကမ္မေ တိ လေပပရိယောသာနေ ကုဋိုကမ္မေ ဧပေဏ္ဍမတ္တေနပိ အနိဋ္ဌိတေ။ **''အညသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ တ''**တိ က္ကဒံ မူလဋ္ဌသ္သ အနာပတ္တိဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယေန ပန လဒ္ဓံ, တသ္သာပိ တံ နိဋ္ဌာပေန္တ

သ္သ ‘‘ပရေဟိ ဝိပ္ပကတံ အတ္တနာ ပရိယောသာပေတိ, အာပတ္တိ သင္ဃာဒိသေသဿာ’’တိအာဒိဝစနတော (ပာရာ. ၃၆၃) အာပတ္တိယေဝ။ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မမ္ပိ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော အတ္ထာယေဝ ကတံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ တေနာပိ သင္ဃဿ တ သာမဏေရာဒီနံ တ ဒတ္တ်ာ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ **‘‘အညဿ တ’’** တိ ဣဒံ အနုပသမ္ပန္နံ ယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ကေစိ ပန ‘‘ပရတော လဒ္ဓာယ ကုဋိယာ နိဋ္ဌာပနေ အနာပတ္တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော အတ္ထာယ အကတတ္တာ’’တိ ဝဒန္တိ။ **အပစိနိတဗ္ဗာ** တိ ယာဝ ဟာစိနာ ဝိဒ္ဓံသေတဗ္ဗာ။ **ဘူမိသမံ ကတ္တ်ာ** တိ ဟာစိနတလာဝသာနံ ကတ္တ်ာ။

၃၆၄. လေဏန္တိ ပဗ္ဗတလေဏံ။ **န ဟေတ္ထ လေဟေ ဃဋ္ဋီယတီ** တိ ဆဒနလေပဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ, ဝိသုံ ဧဝ တ အနုညာတတ္တာ။ သစေ လေဏဿ အန္တော ဥပရိဘာဂေ စိတ္တကမ္မာဒိကရဏတ္ထံ လေပံ ဒေန္တိ, ဥလ္လိတ္တ်ာ တကုဋိသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ, ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ ကတံ စတုရဿကူဋာကာရသဏ္ဌာနံ ကေကဏ္ဏိကာဗဒ္ဓံ နာတိဥစ္စံ ပဋိဿယဝိသေသံ **‘‘ဂုဟာ’’**တိ ဝဒန္တိ, တာဒိသံ မဟန္တမ္ပိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တံ ကရောန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဘူမိဂုဟန္တိ** ဥမင်္ဂဂုဟံ။

အဋ္ဌကထာသုတိ ကုရုန္ဒိမဟာပစ္စရိယဋ္ဌကထာသု။ **တိဏကုဋိကာ**တိ တိဏကုဋိကံ။ ဝုတ္တ်ာ ပုန တံ ဝိဝရန္တေဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဆဒနံ ဒဏ္ဍကေဟိ။ပေ.။ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ဒဏ္ဍကေဟိ ဇာလဗဒ္ဓံ ကတ္တ်ာ**တိ ဒီဃတော, တိရိယတော စ ဌပေတ္တ်ာ ဝလ္လိယာဒီဟိ ဗဒ္ဓဒဏ္ဍကေဟိ ဇာလံ ဝိယ ကတ္တ်ာ။ **သော စာ**တိ ဥလ္လိတ္တာဒိဘာဝေါ။ **ဆဒနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တော** တိ ဆဒနဿ အန္တော စ ဗဟိ စ လိမ္ပနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ မတ္တိကာကုဋ္ဋေ ဘိတ္တိလေပံ ဝိနာပိ ဘိတ္တိယာ သဒ္ဓိံ ဆဒနလေပဿ ဃဋ္ဋနမတ္တေနာပိ အာပတ္တိ သမ္ဘဝတော ဆဒနလေပောဝ ပဓာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ, အထ ခေါ ‘‘ဥပစိကာမောစနတ္ထမေဝ ဟေဋ္ဌာ ပာသာဏကုဋ္ဋံ ကတ္တ်ာ တံ အလိမ္ပိတ္တ်ာ ဥပရိ လိမ္ပတိ, လေဟေ န ဃဋ္ဋီယတိ နာမ, အနာပတ္တိယေဝါ’’တိအာဒိဝစနတော ပန ဆဒနလေပဃဋ္ဋနတ္ထံ သကလာယပိ ဘိတ္တိယာ လေဟေ အဝဿံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောဝ တဿာ ဧကဒေသေဿ အလေပေပိ ဆဒနလေပဿ အဃဋ္ဋနတော။ တေနာဟ **‘‘လေဟေ န ဃဋ္ဋီယတီ’’**တိ။ **ဝေ္တာ** တိ တိဏကုဋိကာယံ။ န ကေဝလဉ္စ တိဏကုဋိကာယံ ဧဝ, လေဏဂုဟာဒီသုပိ သာရမ္ဘာပရိက္ကမနပစ္စယာပိ အနာပတ္တိ ဧဝ, ဣမိနာ ပန နယေန အညဿတ္ထာယ ကုဋိံ ကရောန္တဿာပိ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိဘာဝေ အတ္ထတော ဒဿိတော ဧဝ ဟောတီတိ။

တတ္ထ ဟဋ္ဌိဝိရောဓံ ပရိဟရိတုံ **‘‘ယံ ပနာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယမ္ဘေဟတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အညဿ ဥပဇ္ဈာယာဒိနော အတ္ထာယ ကရောန္တဿ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိ ဧဝ, ယံ ပန ဟဋ္ဌိယံ ‘‘အာပတ္တိကာရုကာနံ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန’’န္တိအာဒိဝစနံ, တံ အညဿတ္ထာယ ကရောန္တဿ, န သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စရဟိ ယထာသမာဒိဋ္ဌာယ ကုဋိယာ အကရဏပစ္စယာ အာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ။ တတ္ထ **ယထာသမာဒိဋ္ဌာယာ**တိ ‘‘ဘိက္ခု သမာဒိသိတ္တ်ာ ပက္ကမတိ, ‘ကုဋိံ မေ ကရောထာ’တိ သမာဒိသတိ စ, ဒေသိတဝတ္ထုကာ စ ဟောတု အနာရမ္ဘာ စ သပရိက္ကမနာ စာ’’တိ ဧဝံ ကာရာပကေန အာဏတ္တိက္ကမံ မုဉ္စိတ္တ်ာ ကရဏပစ္စယာတိ အဓိပ္ပာယော။ ကတ္ထစိ ပန ဟေတ္ထကေ ‘‘ကုဋိလက္ခဏပ္ပတ္တမ္ပိ ကုဋိံ အညဿ။ပေ.။ ကရောန္တဿ အနာပတ္တီ’’တိ ဣမသ္မာ ဟဋ္ဌဿ အနန္တရံ ‘‘ယံ ပန အာပတ္တိ ကာရုကာန’’န္တိအာဒိပာဌော ဒိဿတိ, သောဝ ယုတ္တတရော။ ဧဝဉ္ဟိ သတိ တတ္ထ အဓိပ္ပာယော ပာကဋော ဟောတိ။

အနာပတ္တီတိ ဝတ္တ်ာ တိ တသာကရတ္ထာယ ဧဝ အနိယမိတတ္တာ အနာပတ္တီတိ ဝတ္တ်ာ။ **အဒေသာပေတ္တ်ာ ကရောတော**တိ ပမာဏယုတ္တမ္ပိ ကရောတော။ **အစိတ္တက** န္တိ ပဏ္ဏတ္တိအဇာနနစိတ္တေန အစိတ္တကံ။ ဥလ္လိတ္တာဒီနံ အညတရတာ, ဟေဋ္ဌိမပ္ပမာဏသမ္ဘဝေါ, အဒေသိတဝတ္ထုကတာ, ပမာဏာတိက္ကန္တတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, တသာကရတာ, လေပဃဋ္ဋနာတိ သတ္တ တ ပမာဏယုတ္တင်္ဂါဒီသု ဆ တ အင်္ဂါနိ။

ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. သတ္တမေ ပူဇာဝစနပ္ပယောဂေ ကတ္တရိ သာမိဝစနဿပိ ဣစ္ဆိတတ္တာ **“ကမဿ တ ပူဇိတ”** န္တိ ဝုတ္
တံ။ ရူပိန္ဒြိယေသု ဝိဇ္ဇမာနံ သန္ဓာယ ဇေကိန္ဒြိယတာ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“ကာယိန္ဒြိယံ သန္ဓာယာ”** တိ။ တေ ဟိ မနိန္ဒြ
ိယမ္ပိ ဘူတကမာနံ ဣစ္ဆန္တိ။

၃၆၆. ကိရိယတော သမုဋ္ဌာနာဘာတေ တိ ဝတ္ထုနော အဒေသနာသဌ္ဌာတံ အကိရိယံ ဝိနာ န ကေဝလံ ကိရိယာယ သမု
ဋ္ဌာနဘာတော။ ကိရိယာကိရိယတော ဟိ ဣဒံ သမုဋ္ဌာတိ။ ဣမဿိံ သိက္ခာပဒေ **ဘိက္ခူ တ အနဘိနေယ္ယာ** တိ တေ္တ **တ-**
သဒ္ဒေါ သမုစ္စယတ္ထော, တေန “မဟလ္လကဥ္စ ဝိဟာရံ ကရေယျ, ဘိက္ခူ စ အနဘိနေယျာ”တိ ကိရိယဥ္စ အကိ
ရိယဥ္စ သမုစ္စိနောတိ။

ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပဌမဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၀. အဋ္ဌမေ ဟာကာရေန စ ပရိက္ခိတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကေပုရဋ္ဌာလကယုတ္တ** န္တိ တေ္တ ဟာကာရေသု ယု
ဒ္ဓတ္ထာယ ကတော ဝင္ကသဏ္ဌာနော သရက္ခေပဆိဒ္ဒသဟိတော ပတိဿယဝိသေသော **အဋ္ဋာလကော** နာမ။

သောဌသဝိဓ္ဓော တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပစ္စေကံ စတူသု သစ္စေသု ကတ္တဗ္ဗဿ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာ
ဘာဝနာသဌ္ဌာတဿ သောဌသဝိဓ္ဓော။ **တေ ကရဝေနာ**တိ တေ ကိလန္တရူပ ဘိက္ခူ ဘတ္တုဒ္ဒေသကဌာနေ သန္နိ
ပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ ပုရတော အတ္တနော ကိလန္တသရီရံ ဒဿေတွာ ဥဒ္ဒိသာပနေ ကရဝေန, လဇ္ဇာယာတိ အတ္ထော။
တေရသပီတိ ဘတ္တုဒ္ဒေသကသေနာသနကဟာပကဘဏ္ဍာကရိကစီဝရပဋိဂ္ဂဟကစီဝရဘာဇကယာဂုဘာဇကဖလဘာ
ဇကခဇ္ဇဘာဇကအပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကသာဋိယကဟာပကပတ္တကဟာပကအာရာမိကပေသကသာမဏေရပေသကသ
မ္မုတီနံ ဝသေန တေရသပိ။

ဟဋ္ဌိယံ **“အပိသူ”**တိ ဣဒံ “အပိစာ”တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထော နိပါတော။ **ဇဝံ သဗ္ဗပဒေသူ**တိ ပီဌာဒီသု သေနာသန
သာစာရဏောသု, ကတိကသဏ္ဌာနပဝေသနိက္ခမနကာလာဒီသု ပန ဝိသုံ ဝိသုံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ကထာပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။
အယဉ္ဟိ နိမ္မိတာနံ ဓမ္မတာ တိ အနိယမေတွာ နိမ္မိတာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, နိယမေတွာ ပန “တေ္တကာ ဣဒဥ္စိဒဥ္စ က
ထေန္တု, တေ္တကာ တုဏှီ ဘဝန္တု, နာနာပ္ပကာရံ ဣရိယာပထံ, ကိရိယဥ္စ ကပ္ပေန္တု, နာနာဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝယောနိ
ယမာ စ ဟောန္တူ”တိ ပရိကမ္မံ ကတွာ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌိတေ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတပ္ပကာရာ အညမညမ္ပိ ဝိ
သဒိသာဝ ဟောန္တိ။ **အဝတ္ထုကဝစန**န္တိ နိရတ္ထကဝစနံ။

၃၈၃. ကေစာရိကဘတ္တ န္တိ အတိမနာပတ္တာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပဋိလာဘတ္ထာယ ဝိသုံ ဌိတိကာယ ဟာပေတဗ္ဗဘတ္
တံ။ **တဒ္ဓိတတေဟာရေနာ** တိ စတ္တာရိ ပမာဏမဿ စတုက္ကန္တိ ဇဝံ တဒ္ဓိတတေဟာရေန။ **ဘတေ**တိ ဘဝိတဗ္ဗော။
အတီတံ ဒိဝသဘာဂန္တိ တဿိဥ္စေဝ ဒိဝသေ သလာကအနက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဟိယျော** တိ ဣမဿ အဇ္ဇ ဣ
စ္စေဝ အတ္ထော။ တေနေတဟံသု “သွေဝ အမှေဟ”တိအာဒိ။ **ပဓူဟာယန္တာ** တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကောဓဝသေန ပဓူဟ
ယန္တာ။ ဟဋ္ဌိယံ **ကိဿ မ** န္တိ ကေန ကာရဏေန မယာတိ အတ္ထော။

၃၈၄. “သရသိ တွံ”န္တိ ဣဒံ ဇေကံ တဏ္ဍံ ကတွာ, “ကတ္တာ”တိ ဣဒဥ္စ ကတ္တရိ ရိတုပစ္စယန္တံ ကတွာ,
“အသိ”တိ အဇ္ဈာဟာရပဒေန သဟ ဇေကတဏ္ဍံ ကတွာ, “ဝေရူပ”န္တိ ဣဒံ, “ယထာယံ ဘိက္ခုနီ အာဟာ”တိ ဣဒဥ္စ
ဒွိသု တဏ္ဍေသု ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“အထ တ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဥဇုကမေတ**တိ တွတ-ပစ္စယန္တ
ဝသေန ပဌမံ အတ္ထဂ္ဂဟဏံ ဥဇုကန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဒုတိယော ဒဗ္ဗ-သဒ္ဒော ပဏ္ဍိတာဒိဝစနောတိ အာဟ **“န ခေါ ဒဗ္ဗ ဒဗ္ဗာ ပဏ္ဍိတာ”** တိ။ **နိဗ္ဗေဌေန္တိ** တိ ဒေါသ
တော မောစေန္တိ။ **ဝိနယလက္ခဏေ တန္တိ** န္တိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယလက္ခဏဝိသယေ အာဂမံ ဌပေန္တော။ ဟဋ္ဌိယံ **ယတော
အဟ**န္တိအာဒီသု ယသ္မိံ ကာလေ အဟံ ဇာတော, တတော ပဘုတိ သုပိနန္တေနပိ မေထုနံ ဓမ္မံ နာဘိဇာနာမိ, န စ တဿ
မေထုနဓမ္မဿ ပဋိသေဝိတာ အဟောသိန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနာဟ **“သုပိနန္တေနပီ”** တိအာဒိ။ ဣအနိ ဇေက

တက္ကုဝသေန ယောဇနံ ဒဿေတုံ **“အထ တ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **န ဃဋ္ဋတီ**တိ ယသ္မာ ခီဏာသဝဿ ဝစနေန တေဝိဇ္ဇ ဿာ ဝစနံ န သမေတိ, တဿ န ဃဋ္ဋနံ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသု ပသိဒ္ဓါယ ဧဝ အစ္စန္တဒုဿီလတာယ ဧဝ အပေဟာသိ, တသ္မာ မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာတိ အဓိပ္ပာယော။

စရ ပိရေတိ စရ ဂစ္ဆ ပိရေ ပရ အမာမက တ္ဝံ။ **ဝိနဿာ** တိ အဒဿနံ ဂစ္ဆ။ **အကာရိကာ**တိ အမူလကေန စောဒနာယ န ကာရိကာ။ **ကာရကော ဟောတီ**တိ “အယ္ယေနမှိ ဒူသိတာ”တိ ဣမာယ ပဋိညာယ ယဒိ နာသိတာ, တအ ထေရော ဘိက္ခုနိဒူသကတ္တသိဒ္ဓိတော တဿ အေသဿ ကာရကော ဟောတိ။ **အကာရကော ဟောတီ**တိ တာယ ကတ ပဋိညံ အနပေက္ခိတွာ သာမညတော “မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာ”တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တတ္တာ အကာရကော ဟော တိ။ ယဒိ ဟိ ထေရော ကာရကော ဘဝေယ္ယ, အဝဿံ တမေဝ အေသံ အပဒိသိတွာ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန “မေတ္တိ ယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တထာ အဝုတ္တတ္တာ, “ဒဗ္ဗဉ္စ အနုယုဉ္ဇထာ”တိ အဝတွာ “ဣမေ စ ဘိက္ခူ အနုယုဉ္ဇထာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ စ သာမတ္ထိယတော မေတ္တိယာယ ဘိက္ခုနိယာ အဒ္ဓေန အေသေန နာသနာရဟ တာ, ဝတ္ထုဿ စ အမူလကဘာဝတော, ထေရဿ အကာရကဘာဝတော စ သိဒ္ဓေါ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

အတ္တနော သုတ္တ န္တိ “သကာယ ပဋိညာယာ”တိ ဣမိနာ ပဏ္ဍပဝစနေန သဟိတံ ကူဋ္ဋသုတ္တံ။ **ထေရော ကာရ ကော ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – “သကာယ ပဋိညာယာ”တိ အဝတွာ သာမညတော “မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာ”တိ ဩတိဏ္ဏဝတ္ထုသ္မိံယေဝ တဿာ နာသနာ ဝိဟိတာတိ တုမ္ဟာကံ တဒေ ထေရော ကာရကော ဟော တိ, “သကာယ ပဋိညာယာ”တိ ပန ဝုတ္တေ ပုဗ္ဗေယေဝ သိဒ္ဓဿ ဟာရာဇိကဿ သုစိကာယ အဿာ သကာယ ပဋိ ညာယ နာသေထာတိ သိဇ္ဈနတော အမ္ဟာကံ တဒေ ထေရော အကာရကော ဟောတီတိ။ မဟာဝိဟာရတသိနမ္ပိ ပန “သကာယ ပဋိညာယာ”တိ ဝုတ္တေ ဩတိဏ္ဏဝတ္ထုသ္မိံယေဝ တဿာ နာသနာ ဝိဟိတာ ဟောတိ, န သာမညတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧတ္ထာ** တိ ဣမေသု ဒွိသု တဒေသု, သုတ္တေသု တ။ **ယံ ပစ္ဆာ ဝုတ္တ** န္တိ မဟာဝိဟာရတသီဟိ ယံ ဝု တ္တံ, တံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဝိစာရိတံ ဟေတ**န္တိ ဧတံ ပစ္ဆိမဿ ယုတ္တတ္တံ ဝိစာရိတံ, “တတ္ရ သင်္ဃာဒိ သေသော ဝုဋ္ဌာနကမိနီ။ပေ.။ အသုဒ္ဓတာယေဝ နာသေသိ”တိ ဝက္ခမာနနယေန ဝိနိစ္ဆိတန္တိ အတ္ထော။ **“ဘိက္ခုနိံ အ နုဒ္ဓံသေတိ ဒုက္ကဋ္ဋ”**န္တိ ဣမိနာ မဟာအဋ္ဌကထာတအော ဒဿိတော။

တတ္ရာ တိ တေသု ဒုက္ကဋ္ဋဟာစိတ္တိယေသု။ **ဒုက္ကဋ္ဋ** န္တိ ဝုတ္တမဟာအဋ္ဌကထာတဒဿ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေ တွာ “ဟာစိတ္တိယ”န္တိ ပဝတ္တဿ ကုရုန္ဒိတဒဿ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေတုံ **“ပစ္ဆိမနယေပီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝစနပ္ပ ပမာဏတော**တိ ဝိသံတဒနာဓိပ္ပာယေ သမာနေပိ အနုဒ္ဓံသနာဒိဝိသေသေ သင်္ဃာဒိသေသာဒိနော ဝိဓာယကဝစနဗလေနာ တိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုဿ ပန ဘိက္ခုနိယာ ဒုက္ကဋ္ဋ** န္တိ ဘိက္ခုနိံ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋံ။

ဧဝံ ဒွိသုပိ အဋ္ဌကထာဝစနေသု အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေတွာ ဣဒါနိ ပစ္ဆိမေ ဟာစိတ္တိယတဒေ အေသံ ဒဿေတွာ ပုရိမဒုက္ကဋ္ဋတဒမေဝ ပတိဋ္ဌာပေတုံ **“တတ္ရ ပနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိသုန္တိ** **သမ္ပဇာနမုသာတဒေ ဟာစိတ္တိ ယတော** (ဟာစိ. ၁) ဝိသုံ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ အနန္တောဂဓဘာတတိ အဓိပ္ပာယော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အမူလ ကာနုဒ္ဓံသနေ ဝိသုညေဝ ဟာစိတ္တိယံ ပညတ္တံ, တသ္မာ ပုရိမနယောတိ ဒုက္ကဋ္ဋတအော။ ဧဝံ အန္တရာ ပဝိဋ္ဌံ ဒုက္ကဋ္ဋ ဟာစိတ္တိယတဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဟကဋ္ဋမေဝ အတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **“တထာ ဘိက္ခုနီ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တထာ**တိ ယထာ ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုံ, ဘိက္ခုနိဉ္စ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသဒုက္ကဋ္ဋာနိ ဝုတ္တာနိ, တထာတိ အတ္ထော။ **ဧတေဟိ နာသနာ နတ္ထိ** တိ သာမညတော ဝုတ္တံ, ဒုက္ကဋ္ဋေန ဣမိဿာ ပန နာသနာ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာ ယော။ **ဒုဿီလာ** တိ ဟာရာဇိကာ။

၃၈၆. အာကာရနာနတ္တေနာ တိ ဒူသိတာကာရဿ, ဒူသကာကာရဿ စ နာနတ္တေန။ **အနဘိရဒ္ဓေါ** တိ အတုဋ္ဌော။ တေနာဟ **“န သုခိတော”**တိ။ **န ပသာဒိတော**တိ အနုပ္ပာဒိတပ္ပသာဒေါ။ ခီလ-သဒ္ဒေါ ထဒ္ဓဘာဝဝစနော , ကစဝရ ပရိယာယော စ ဟောတီတိ အာဟ **“စိတ္တ။ပေ.။ ခီလ”** န္တိ။ **နပ္ပတီတော** တိ ပီတိသုခါဒီဟိ န အဘိဂတော န ဥပဂတော။ တေနာဟ **“န အဘိသဋ္ဌော”**တိ။

ယေန ဒုဌ္ဌောတိ စ ကုပိတောတိ စ ဝုတ္တော တိ ဧတ္ထ ယေန ဒုဌ္ဌောတိ စ ဝုတ္တော ယေန ကုပိတောတိ စ ဝုတ္တော, တံ **မာတိကာယဋ္ဌ ပဒဘာဇနေ** (ပာရာ. ၃၈၆) စ ဝုတ္တံ ဥဘယမ္ပေတန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဒ္ဓဝီဟိ**တိ ''တေန စ ကောပေန, တေန စ ဒေါသေနာ''တိ ဝုတ္တကောပဒေါသပဒေဟိ ဒ္ဓဝိဟိ, အတ္ထတော ပန ဒ္ဓဝိဟိပိ ဒေါသောဝ ဒဿိတောတိ အာဟ **''သင္ခာရက္ခန္ဓမေဝ ဒဿေတီ''** တိ။ **ယာယာ**တိ အနတ္တမနတာယ။

န စုဒိတကဝသေနာတိ ယဒိ စုဒိတကဝသေနာပိ အမူလကံ အဓိပ္ပေတံ သိယာ, အမူလကံ နာမ အနဇ္ဈာပန္နန္တိ ပဒဘာဇနံ ဝဒေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယံ ပာရာဇိကန္တိ** ဘိက္ခုနော အနုရူပေသု ဧကူနဝီသတိယာ ပာရာဇိကေသု အညတရံ။ **ပဒဘာဇနေ** (ပာရာ. ၃၈၆) ပန **ဘိက္ခုပိဘင်္ဂေ** အာဂတာနေဝ ဂဟေတ္ဓတ ''စတုန္နံ အညတရေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ **တေံ ကဓ အပ္ပမာဏန္တိ** တေံ အာပန္နာနာပန္နတံ ကာဓနုဒ္ဓိသနေ အာပတ္တိယာ အနင်္ဂံ, အာပတ္တိံ ပန အာပန္နေ တ အနာပန္နေ တ ပုဂ္ဂလေ ''အနာပန္နော ဧသော သုဒ္ဓော''တိ သုဒ္ဓသညာယ တ ဝိမတိယာ တ စာဝနာဓိပ္ပာယောဝ ကဓ အင်္ဂန္တိ အဓိပ္ပာယော။

တထေတတိ ပသာဒသောတေန, ဒိဗ္ဗသောတေန တတိ ကမမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ ဒိဋ္ဌာနုသာရေနေဝ သမုပ္ပန္နာ ပရိသင်္ကာဝ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **''အဒိသ္ဓတ တ''**တိ ကဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ, ဒိသ္ဓတ ပက္ကန္တေသုပိ ဒေါသော နတ္ထိယေဝ။ **ကမေသန္တိ** ကမေဟိ။ **ကရိသ္သန္တိ** တိ တသ္မိံ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇနာကာရဒဿနံ, ပဏ္ဍာ ပန ဧတ္ဓတကေန ကာလေန ကတံ တတိ သင်္ကာယ စောဒေတိ။ န ဟိ ကရိသ္သန္တိတိ စောဒနာ အတ္ထိ။ **''အရိဋ္ဌံ ပိတ''** န္တိ ကဒံ မုခေ သုရာဂန္ဓတယနနိမိတ္တဒဿနံ။ အရိဋ္ဌဥပ္ပဟိ သုရာသဒိသဝဏ္ဏဂန္ဓံ ကပ္ပိယဘေသဇ္ဇံ။

ဒိဋ္ဌံ အတ္ထိ သမူလက န္တိအာဒီသု အဇ္ဈာစာရဿ သမ္ဘတသမ္ဘတနံ မူလာမူလဘာဝဒဿနံ။ **အတ္ထိ သညာ သမူလကန္တိ**အာဒိ ပန ဒိဋ္ဌသညာယ သမ္ဘတသမ္ဘတနံ မူလာမူလဘာဝဒဿနံ။ **ဒိသ္ဓတဝ ဒိဋ္ဌသညီ ဟုတ္ဓတ စောဒေတီ**တိ ဧတ္ထ ယံ စောဒေတိ, တတော အညံ ပုဂ္ဂလံ ဝီတိက္ကမန္တံ, ပဋိစ္ဆန္နောကာသတော နိက္ခမန္တံ တ ဒိသ္ဓတ ''အယံ သော''တိ သညာယ စောဒေန္တောပိ သင်္ဂယ္ဓဟတိ။ သေ နယော သုတာဒီသုပိ။ **သမူလကေန တ သညာသမူလကေန တ**တိ ဧတ္ထ ပာရာဇိကမာပန္နံ ဒိဋ္ဌာဒိမူလကေန စ ''အယံ အာပန္နော''တိ အသုဒ္ဓသညာယ စောဒေန္တော သမူလကေန စောဒေတိ နာမ။ သညာသမူလကတ္တေ ဧဝ အနာပတ္တိသမ္ဘဝတော အာပန္နေ တ အနာပန္နေ တ ပုဂ္ဂလေ အာပန္နသညီ ဒိဋ္ဌာဒီသု , အဒိဋ္ဌာဒီသု တ မူလေသု ဒိဋ္ဌသုတာဒိသညီ တေန ဒိဋ္ဌာဒိမူလကေန တံ ပုဂ္ဂလံ စောဒေန္တော သညာသမူလကေန စောဒေတိ နာမ။ ကမေသံ အနာပတ္တိ, ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အာပတ္တိတရေ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမီပေ ဌတ္ဓတတိ ဟတ္ထဝိကာရဝစီဃောသာနံ စောဒနာဝသေန ပဝတ္တိယမာနာနံ ဒဿနသဝနူပစာရေ ဌတ္ဓတတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန ''ဒ္ဓတဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဌတ္ဓတ''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ပရတော ဗ္ဗတိရေကတော အနာပတ္တိံ ဒဿေန္တေန ''ဒူတံ တ ပဏ္ဏံ တ သာသနံ တ ပေသေတ္ဓတ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ပန ''ဒ္ဓတဒသဟတ္ထံ မုဉ္စိတ္ဓတ စောဒေန္တဿ သီသံ န ဧတိ''တိ ဝုတ္တံ။ **တစာယ တစာယာ**တိ သကိံ အာဏတ္တဿ သကလမ္ပိ ဒိဝသံ ဝဒတော တစာယ တစာယ စောအာပကဿေဝ အာပတ္တိ။ **သောပီ**တိ အာဏတ္တောပိ။ တဿ စ ''မယာပိ ဒိဋ္ဌ''န္တိအာဒိံ အဝတ္ဓတပိ ''အမူလက''န္တိ သညာယ စာဝနာဓိပ္ပာယေန ''တ္ဓဝံ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နောသိ''တိ ကဒမေဝ တစံ ပရဿ ဝစနံ ဝိယ အကတ္ဓတ သာမညတော ဝဒန္တဿာပိ သင်္ဃာဒိသေသော ဧဝ။ သတိပိ ပန အနုဒ္ဓံသနာဓိပ္ပာယေ ''အသုကေန ဧဝံ ဝုတ္တ''န္တိ ပရေန ဝုတ္တမေဝ ဝဒန္တဿ နတ္ထိ သင်္ဃာဒိသေသော။ သစေ ပန ပရေန အဝုတ္တမ္ပိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒတိ, အာပတ္တိ ဧဝ။

သမ္ဗဟုလာ သမ္ဗဟုလေ သမ္ဗဟုလေဟိ ဝတ္ထုုဟီ တိ ဧတ္ထ **သမ္ဗဟုလေ** တိ စုဒိတကဗဟုတ္တနိဒ္ဒေသေန ပုရိမေသု တီသု တရေသု စုဒိတကဗဟုတ္တေနာပိ တရဘေဒသဗ္ဘာဝံ ဉာပေတိ။ ကေသ္မိဉ္စိ စုဒိတကဝတ္ထုစောဒကဘေဒေန ကဒံ စတုက္ကံ ဝုတ္တံ, စုဒိတကဗဟုတ္တေနာပိ စတုက္ကန္တရံ လဗ္ဘတီတိ အဋ္ဌကံ ဟောတိ ဧဝ။

အမူလကစောဒနာပသင်္ဂေန သမူလကစောဒနာလက္ခဏာဒိံ ဒဿေတုံ **''စောဒေတုံ ပန ကော လဘတီ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဘိက္ခုဿ သုတ္ဓတ စောဒေတီ** တိအာဒိ သုတ္တံ ယသ္မာ ယေ စောဒကဿ အညေသံ ဝိပတ္တိံ ပကာသေန္ဓတိ, တေပိ တသ္မိံ ခဏေ စောဒကဘာဝေ ဌတ္ဓတဝ ပကာသေန္တိ, တေသဥ္စ ဝစနံ ဂဟေတ္ဓတ ကတရောပိ ယသ္မာ စောဒေ

တုဉ္စ အသမ္ပဋိစ္ဆန္နံ တေဟိ တိတ္ထိယသာဝကပရိယောသာနေဟိ ပဉ္စမစောဒကေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုဉ္စ လဘတိ, တသ္မာ ဣမေ သာဝကဘာဝေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒူတံ ဝါတိအာဒီသု "တွံ ဧဝံ ဂန္တွာ စောဒေဟီ"တိ ဒူတံ ဝါ ပေသေတွာ ယော စောဒေတုံ သက္ကောတိ, တဿ ပဏ္ဏံ, မူလသာသနံ ဝါ ပေသေတွာ။ **သမယေနာ**တိ ပကတိယာ ဇာနနက္ခဏော။

ဂရုကာနံ ဒွိန္နံ န္တိ ပါရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာနံ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** နာမ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ (မ. နိ. ၁.၄၄၅; ၂.၉၄, ၉၅, ၂၂၅; ၃.၉၁, ၁၁၆, ၁၃၆; သံ. နိ. ၃.၂၁၀) ဒသဝတ္ထုကာ ဒိဋ္ဌိ, သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတံ အန္တံ ဂဏှာပကဒိဋ္ဌိ **အန္တဂ္ဂါဟိကာ** နာမ။ **အာဇီဝဟေတု ပညတ္တာနံ ဆန္နံ** န္တိ အာဇီဝဟေတုပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပါရာဇိကံ (ပါရာ. ၁၉၅), သဉ္စရိတ္တေ (ပါရာ. ၃၀၁, ၃၀၂) သင်္ဃာဒိသေသော, "ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော အရဟာ"တိ (ပါရာ. ၂၂၀) ပရိယာယေန ထုလ္လစ္စယံ, ဘိက္ခုဿ ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိယာ ပါစိတ္တိယံ (ပါစိ. ၂၅၇), ဘိက္ခုနိယာပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိယာ ပါဋိဒေသနီယံ (ပါစိ. ၁၂၃၆), သူပောဒနဝိညတ္တိယာ (ပါစိ. ၆၁၂-၆၁၃) ဒုက္ကဋန္တိ ဣမေသံ **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၂၈၇) ဝုတ္တာနံ ဆန္နံ။ န ဟေတာ အာပတ္တိယော အာဇီဝဟေတု ဧဝ ပညတ္တာ သဉ္စရိတ္တာဒီနံ အညထာပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ အာဇီဝဟေတုပိ တေသံ အာပဇ္ဇနံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ, အာဇီဝဟေတုပိ ပညတ္တာနန္တိ အတ္ထော။ န ကေဝလဉ္စ တော ဧဝ, အညာပိ အဒိန္နာဒါနကုလဒူသနပါဏဝဓဝေဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန အာဇီဝဟေတု အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပိ သန္တိ, တာ ပန အာပတ္တိသဘာဂတာယ ပါရာဇိကာဒီသု ဆသု ဧဝ သင်္ဂယှန္တီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတ္တာဝတာ ပန သီသံ န ဧတိ တိ သင်္ဃာဒိသေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, စောဒနာ ပန ကတာ ဧဝ ဟောတိ။ **တိံသာနီ**တိ တိံသံ ဧတေသမတ္ထီတိ တိံသာနိ, တိံသာဓိကာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နဝုတာနီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

အတ္တာဒါနံ အာဒါတုကာမေနာ တိ ဧတ္ထ အတ္တနာ အာဒါတဗ္ဗတော ဒိဋ္ဌာဒိမူလကေဟိ ဂဟေတဗ္ဗတော ပရဿ ဝိပ္ဖန္ဒိတုံ အဒတွာ ပဂ္ဂဏှနတော အတ္တာဒါနန္တိ စောဒနာ ဝုစ္စတိ, တံ အာဒါတုကာမေန, စောဒနံ ကတ္တုကာမေနာတိ အတ္ထော။

ဥဗ္ဗာဟိကာယာ တိ ဥဗ္ဗာဟန္တိ ဝိယောဇေန္တိ ဧတာယ အလဇ္ဇိနံ တဇ္ဇနိံ ဝါ ကလဟံ ဝါတိ ဥဗ္ဗာဟိကာ, သင်္ဃသမ္မုတိ, တာယ။ ဝိနိစ္ဆိနနံ နာမ တာယ သမ္မတဘိက္ခူဟိ ဝိနိစ္ဆနနမေဝ။ အလဇ္ဇုဿန္နာယ ဟိ ပရိသာယ **သမထက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၂၂၇) အာဂတေဟိ ဒသင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ဒွေ ဝါ တယော ဘိက္ခူ တတ္ထေဝ ဝုတ္တာယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ, တေဟိ စ သမ္မတေဟိ ဝိသုံ ဝါ နိသီဒိတွာ, တဿာ ဧဝ ဝါ ပရိသာယ "အညေဟိ န ကိဉ္စိ ကထေတဗ္ဗ"န္တိ သာဝေတွာ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ။

ကိမ္ဟီတိ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ, ကတရဝိပတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **"ကိမ္ဟိ နံ နာမာ"**တိ ဣဒံ "ကတရာယ ဝိပတ္တိယာ ဧတံ စောဒေသီ"တိ ယာယ ကာယစိ ဝိညာယမာနာယ ဘာသာယ ဝုတ္တေပိ စောဒကဿ ဝိနယေ အပကတညုတာယ "သီလာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီဝဝိပတ္တီသု ကတရာယာတိ မံ ပုစ္ဆတီ"တိ ဉာတုံ အသက္ကောန္တဿ ပုစ္ဆာ, န ပန ကိမ္ဟီတိ ပဒဿ အတ္ထမတ္တံ အဇာနန္တဿ။ န ဟိ အနုဝိဇ္ဇကော စောဒကံ ဗာလံ အပရိစိတဘာသာယ "ကိမ္ဟိ န"န္တိ ပုစ္ဆတိ။ **"ကိမ္ဟိ နမ္ပိ န ဇာနာသီ"** တိ ဣဒမ္ပိ ဝစနမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ န ဟောတိ, "ကတရဝိပတ္တိယာ"တိ ဝုတ္တေ "အသုကာယ ဝိပတ္တိယာ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ န ဇာနာသီတိ ဝစနဿ အဓိပ္ပာယမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ဗာလဿ လဇ္ဇိဿ နယော ဒါတဗ္ဗော"တိ ဝတွာ စ "ကိမ္ဟိ နံ စောဒေသီတိ သီလဝိပတ္တိယာ"တိအာဒိ အဓိပ္ပာယပ္ပကာသနမေဝ နယဒါနံ ဝုတ္တံ, န ပန ကိမ္ဟိ-နံ-ပဒါနံ ပရိယာယမတ္တဒဿနံ။ န ဟိ ဗာလော "ကတရဝိပတ္တိယံ နံ စောဒေသီ"တိ ဣမဿ ဝစနဿ အတ္ထေ ဉာတေပိ ဝိပတ္တိပ္ပဘေဒံ, အတ္တနာ စောဒိယမာနံ ဝိပတ္တိသရူပဉ္စ ဇာနိတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တေနေဝ အဇာနနေန အလဇ္ဇီ အပသာဒေတဗ္ဗော။ "ကိမ္ဟိ န"န္တိ ဣဒမ္ပိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, အညေန ဝါ ယေန ကေနစိ အာကာရေန အဝိညုတံ ပကာသေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော။

"ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ"တိအာဒိဝစနတော (ပါရာ. ၃၉; ပရိ. ၂) **"အလဇ္ဇီနိဂ္ဂဟတ္ထာယ။ပေ။ ပညတ္တ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဟိတီ**တိ **ဟိ**-ကာရော ဧတ္ထ အာဂမော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အာဂမိဿတီတိ အတ္ထော။ **ဒိဋ္ဌသန္တာနေနာ**တိ

ဒိဌ္ဌိနိယာမေန။ **အလဇ္ဇိဿ ပဋိညာယ ဧဝ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဝစနပဋိဝစနက္ကမေနေဝ အေသေ အာဝိဘူတေပိ အလဇ္ဇိသ္
သ “အသုဒ္ဓေဟ”န္တိ အေသသမ္ပဋိစ္ဆနပအညာယ ဧဝ အာပတ္တိယာ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန “အလဇ္
ဇိဿ တေံ နတ္ထီတိ သုဒ္ဓပဋိညာယ ဧဝ အနာပတ္တိယာ ကာတဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော သင်္ဂဟိတော”တိ ဝ
ဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ အနုဝိဇ္ဇကဿေဝ နိရတ္ထကတ္တာပတ္တိတော စောဒကေနေဝ အလဇ္ဇိပဋိညာယ ဌာတဗ္ဗတော။
အေသာပဂမပဋိညာ ဧဝ ဟိ ဣဓ ပဋိညာတိ အဓိပ္ပေတာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “တေမ္ပိ နတ္ထီတိ ပဋိညံ န ဒေတိ”တိအာဒိ
(ဟရာ. အဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆)။

တဒတ္ထဒီပနတ္ထ န္တိ အလဇ္ဇိဿ အေသေ အာဝိဘူတေပိ တဿ အေသာပဂမပဋိညာယ ဧဝ ကာတဗ္ဗတာဒီပ
နတ္ထံ။ ဝိတဒဝတ္ထုသဒ္ဒာတေ အတ္ထေ ပစ္စတ္တိကာ **အတ္ထပစ္စတ္တိကာ။ သညံ ဒတွာ** တိ နေသံ ကထာပစ္ဆေဒတ္
ထံ, အဘိမုခကရဏတ္ထဉ္စ သဒ္ဒံ ကတွာ။ **ဝိနိစ္ဆိနိတုံ အနနုစ္ဆဝိကော** တိ “အသုဒ္ဓော”တိ သညာယ စောဒကပက္ခေ
ပဝိဌ္ဌတ္တာ အနုဝိဇ္ဇကဘာဝတော ဗဟိဘူတတ္တာ အနုဝိဇ္ဇိတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သန္ဓေဟေ
ဧဝ ဟိ သတိ အနုဝိဇ္ဇိတုံ သက္ကာ, အသုဒ္ဓဒိဌ္ဌိယာ ပန သတိ စုဒိတကေန ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ အသစ္စတောပိ ပဋိဘာတိ,
ကထံ တတ္ထ အနုဝိဇ္ဇနာ သိယာတိ။

“တထာ နာသိတကောဝ ဘဝိဿတီ” တိ ဣမိနာ ဝိနိစ္ဆယံ အဒတွာ သင်္ဃတော ဝိယောဇနံ နာမ လိင်္ဂနာသနာ
ဝိယ အယမ္ပိ ဧကော နာသနပ္ပကာရောတိ ဒဿေတိ။ **ဝိရဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ သဟာသာ အာပန္နော
ဟောတိ။ **“အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထိ”** တိ ဣဒံ “ပက္ခာနုရက္ခဏတ္ထာယ ပဋိညံ န ဒေတိ”တိ ဣမဿ
အလဇ္ဇိလက္ခဏသမ္ဘဝဿ ကာရဏဝစနံ။ ပဋိစ္ဆာဒိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အလဇ္ဇီ နာမ ဧဝ, ပုရိမော လဇ္ဇိဘာဝေ
န ရက္ခတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိညံ န ဒေတီ**တိ သစေ မယာ ကတအေသံ ဝက္ခာမိ, မယ္ဟံ အနုဝတ္တကာ ဘိဇ္ဇိဿန္တီတိ
ပဋိညံ န ဒေတိ။ **ဌာနေ န တိဋ္ဌတီ** တိ လဇ္ဇိဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ကာယတစာသု ဝီတိက္ကမော ဟောတိ တေတိ အဓိပ္ပာ
ယော။ တေနာဟ **“ဝိနိစ္ဆယော န အတဗ္ဗော”** တိ, ပုဗ္ဗေ ပက္ခိကာနံ ပဋိညာယ ဝူပသမိတဿာပိ အဓိကရဏဿ ဒုဝူ
ပသန္တတာယ အယမ္ပိ တထာ နာသိတကောဝ ဘဝိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။

စုဒိတကစောဒကေသု ပဋိပတ္တိံ ဉတွာ တိ “တုမှေဟ အမှာကံ ဝိနိစ္ဆယေန တုဋ္ဌာ ဘဝိဿထာ”တိအာဒိနာ ဝု
တ္တံ စုဒိတကစောဒကေသု အနုဝိဇ္ဇကေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗကမ္မံ ဉတွာ။ **ဝိနိစ္ဆယော မဇ္ဈေ** တိ အာပတ္တီတိ တ အနာပ
တ္တီတိ တ ဝိနိစ္ဆယပရိယောသာနအနုဝိဇ္ဇနာနံ မဇ္ဈံ နာမာတိ အတ္ထော။

အမူလကမ္ပိ သမူလကံ ကတွာ ဝဒန္တီတိ အာဟ **“ဒွေဝ မူလာနီ”**တိ။ **ကာလေန ဝက္ခာမီ** တိအာဒီသု ဩကာသံ ကာ
ရာပေတွာ ဝဒန္တော **ကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ သလာကဂ္ဂယာဂုအဂ္ဂဘိက္ခာစာရဋ္ဌာနာဒီသု စောဒေန္တော **အကာလေန
ဝဒတိ** နာမ။ အေသတော ဝုဋ္ဌာပေတုကာမတာယ ဝဒန္တော **အတ္ထသံဟိတေန ဝဒတိ** နာမ။ **အေသန္တရော** တိ အေသစိ
တ္တော။ **ပန္နရသသု ဓမ္မေသူ** တိ “ပရိသုဒ္ဓကာယသမအာစာရတာ, တထာ ဝစီသမာစာရတာ, သဗ္ရဟ္မစာရီသု မေတ္တ
စိတ္တတာ, ဗဟုဿုတတာ, ဉဘိန္နံ ပာတိမောက္ခာနံ သွတဂတာဒိတာ, ကာလေန ဝက္ခာမီ”တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၆၂) ဝုတ္
တပဉ္စဓမ္မာ စ ကာရုညတာ, ဟိတေသိတာ, အနုကမ္ပတာ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ, ဝိနယပုရေက္ခာရတာတိ (စူဠဝ. ၄၀၁)
ဣမေသု ပန္နရသသု။ တတ္ထ **“ကာရုညတာ”**တိ ဣမိနာ ကရုဏာ ဒဿိတာ။ **ဟိတေသိတာ**တိ ဟိတဂဝေသနတာ။ **အနု
ကမ္ပတာ**တိ တေန ဟိတေန သံယောဇနတာ, ဣမေဟိ ဒွီဟိပိ မေတ္တာ ဒဿိတာ။ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ** တိ သုဒ္ဓန္တေ
ပတိဋ္ဌာပနတာ။ ဝတ္ထုံ စောဒေတွာ သာရေတွာ ပဋိညံ အာရောပေတွာ ယထာပဋိညာယ ကမ္မကရဏံ **ဝိနယပုရေက္ခာ
ရတာ** နာမ။

အဓိကရဏဋ္ဌေနာ တိ အဓိကာတဗ္ဗဋ္ဌေန, သမထေဟိ ဝူပသမေတဗ္ဗဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော။ **တံ နာနတ္တံ ဒဿေ
တု**န္တိ ဣဓ အနဓိပ္ပေတမ္ပိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန တံ နာနတ္တံ ဒဿေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “သေ
သာနိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တာနီ”တိ (ဟရာ. အဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆)။ **ယံ အဓိကိစ္စာ** တိအာဒိနာ အဓိကရဏသဒ္ဒဿ
ကမ္မသာဓနတာ ဝုတ္တာ။

ကဟန္တိ “အသုကံ စောဒေဿာမီ”တိ မနသာ စောဒနာကာရဿ ဂဟဏံ။ **စေတနန္တိ** “စောဒေဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နစိတ္တဿာဟာရသင္ခါတံ စိတ္တကမ္မံ။ **အက္ခန္တိ**န္တိ စုဒိတကဿ ဝိပတ္တိံ ဒိသွာ ဥပ္ပန္နံ ကောဓံ အသဟနံ, တထာ ပဝတ္တံ တ ယံ ကိဉ္စိ စိတ္တစေတသိကရာသိံ။ **ဝေဟာရန္တိ** စောဒနာဝသပ္ပဝတ္တဝစနံ။ **ပဏ္ဏတ္တိ**န္တိ စောဒနာဝသပ္ပဝတ္တံ မနသာ ပရိကပ္ပိတံ နာမပဏ္ဏတ္တိံ။ **အတ္တာဒာနံ ဂဟေတ္ဝာ** တိ စောဒနံ မနသာ ဂဟေတွာ။ **တံ အဓိကရဏ**န္တိ တံ ကဟလက္ခဏံ အဓိကရဏံ။ **နိရုဇ္ဈတိ** စေတနာယ ခဏိကတ္တာ, သာ စ သမထပ္ပတ္တာ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဥပရိပိ **“တုဏှီ ဟောတီ”**တိ ဣမိနာ ဝေဟာရဝစနဿ နိရောဓံ ဒသ္ဒေသတိ။ ဝေနာဟ **“တံ အဓိကရဏံ သမထပ္ပတ္တံ ဘဝိဿတီ”** တိ။ “တဿ ပဏ္ဏတ္တိ အဓိကရဏ”န္တိ အဋ္ဌကထာသု ကတသန္နိဋ္ဌာနံ ဒဿေတ္ဝတ ဣအနိ တဿာပိ ဧကစ္စေဟိ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝံ ဒဿေတ္ဝတ ပုန တမ္ပိ ပဋိသေဓေတ္ဝတ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တပဏ္ဏတ္တိယာ ဧဝ အဓိကရဏတံ သမတ္ထေတုံ **“တံ ပနေတ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တံ ပနေတန္တိ** ပဏ္ဏတ္တိ အဓိကရဏန္တိ ဧတံ ဂဟဏံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဟာရာဇိကာဒိအာပတ္တိ ဧကန္တ အကုသလသဘာဝတ တ အဗျာကတသဘာဝတ တ ဟောတီတိ သညာယ **“မေထုနဓမ္မဟာရာဇိကာပတ္တိ”** တိအာဒိကံ သုတ္တံ ပဏ္ဏတ္တိအဓိကရဏတဒေန ဝိရုဇ္ဈတီတိ ဒဿေတုံ ဥဒ္ဒဋ္ဌံ။ ဝေနာဟ **“န ဟိ တော။ပေ။ အစ္စန္တအကုသလတ္တာ”**တိအာဒိ။ **တေတိ** အဋ္ဌကထာစရိယာ။

အမူလကဋ္ဌေဝ တံ အဓိကရဏ န္တိ ဧတ္ထ အမူလကဟာရာဇိကမေဝ အဓိကရဏ-သဒ္ဒေန အဓိပ္ပေတန္တိ ဒဿေတုံ **“ယဋ္ဌေတ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယဿာ ပနာ** တိအာဒိ ပန ဣဓာဓိပ္ပေတာယ အမူလကဟာရာဇိကာပတ္တိယာ ဧဝ ပဏ္ဏတ္တိဘာဝေ ယုဇ္ဇတီတိ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ယာယ ပဏ္ဏတ္တိယာ** တိ သဘာဝတော ပရိသုဒ္ဓေပိ ပုဂ္ဂလေ “ဟာရာဇိကော”တိအာဒိနာ စောဒကေန ပဝတ္တိတံ နာမပဏ္ဏတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပညတ္တော** တိ ကထိတော။ **အဓိကရဏော ပဝတ္တတ္တာ** တိ အဝိဇ္ဇမာနေပိ မနသာ အာရောပိတမတ္တေ အာပတ္တာဓိကရဏေ တစကဘာဝေန ပဝတ္တတ္တာ။

ဧဝံ နာမပဏ္ဏတ္တိဝသေန ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာပတ္တာဓိကရဏဿ ပညတ္တိဘာဝံ ဒဿေတ္ဝတ ဣအနိ အတ္ထပဏ္ဏတ္တိဝသေနာပိ ဒဿေတုံ **“ယဿာ တယ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပညတ္တိမတ္တမေတ** တိ အဝိဇ္ဇမာနဿ ဝိဇ္ဇမာနာကာရေန မနသာ အာရောပိတအတ္ထပဏ္ဏတ္တိမတ္တမေတတိ အတ္ထော။ **တဋ္ဌ ခော ဣခေတ** တိ တဋ္ဌ ယထာဝုတ္တပရိယာယေန ပဏ္ဏတ္တိယာ အဓိကရဏတ္တံ ဣခေဝ ဣမသ္မိံ ဧဝ သိက္ခာပဒေ။ **ဧကေတိ** ဧကစ္စ။ **တံ န ယုတ္ဝတ**န္တိ ယံ ဧကစ္စေဟိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ, အဓိကရဏဿ ပဏ္ဏတ္တိဘာဝံ နိသေဓေတ္ဝတ ကုသလာဒိပရမတ္ထဘာဝံ သာဓေတုံ “တံ ပနေတံ မေထုနဓမ္မဟာရာဇိကာပတ္တိ”တိအာဒိနာ ပပဋ္ဌတော ဒဿိတော, တံ န ယုတ္တန္တိ အတ္ဝထော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“အာဒိကမ္မိကဿာ”** တိအာဒိနာ, တေန စ တသ္မိံ တဒေ ယဒိ အာပတ္တိ နာမ အကုသလာ တ အဗျာကတာ တ ဘဝေယျ, ကထံ အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တိ ဘဝေယျ? တဿာပိ အကုသလာဒီနံ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဘဂဝတော သိက္ခာပဒပညတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာပတ္တီတိပိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, မေထုနာဒီသု အကုသလာဒီနံ သိက္ခာပဒပညတ္တိတော ပုဗ္ဗေပိ သမုပ္ပတ္တိတော။ တတော ဧဝ အနုပသမ္ပန္နာနမ္ပိ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေါ, ဂိလာနာဒီနံ ဥပ္ပန္နတ္တာ အနုပညတ္တိယာပိ အနာပတ္တိအဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ စ သိယာ။ အထ မတံ “န ကေဝလံ အကုသလာဒိ ဧဝ, အထ ခော ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝံ ဇာနန္တဿ သမုပ္ပဇ္ဇမာနာ ဧဝ အကုသလာဒယော အာပတ္တီ”တိ, တမ္ပိ အသာရံ, သိက္ခာပဒပညတ္တိံ အဇာနိတ္ဝတ ဝီတိက္ကမန္တဿ မေထုနာဒီသု အနာပတ္တိပ္ပသင်္ဂတော, အကုသလာဒိသဘာဝတယ စ အာပတ္တိယာ ဧကပယောဂါဒီသု ဧကတ္တာဒိပိ န သိယာ။ န ဟိ သကလမ္ပိ ဒိဝသံ ဣတ္ထိံ ကာယတော အမောစေတ္ဝတ ဖုသန္တဿ ဧကမေဝကုသလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဗဟူ တ ဣတ္ထိယော ဖုသိတ္ဝတ အပဂစ္ဆန္တဿ ဗဟူနိ, ယေနာပတ္တိယာ ဧကတ္တံ, ဗဟုတ္တံ တ သိယာတိ ဧဝမာဒိကံ အယုတ္တိံ သင်္ဂဟေတ္ဝတ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ဝတ္ထုဋ္ဌာ** တိ ဝီတိက္ကမော။ တဉ္ဇဟိ အာပတ္တိသမ္မုတိပညာပနဿ ဩကာသဋ္ဌေန “ဝတ္ထု”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဧကတ္တ** န္တိ အဒိန္နာအနာဒိတော ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒနိဝတ္တနဋ္ဌေန ပရိကပ္ပိတသာမညာကာရော ဧကတ္တံ။ **နာမ**န္တိ အဝိဇ္ဇမာနနာမပညတ္တိ။ **တဿ ပန ဟာရာဇိက** န္တိ နာမဿ အတ္ထဘူတာ အာပတ္တိ အတ္ထပညတ္တိ ဧတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ။ ယံ ပန “ဝိတအာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ”န္တိအာဒိ (စူဠဝ. ၂၂၀; ပရိ. ၃၀၃), “အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလ”န္တိအာဒိ (စူဠဝ. ၂၂၂) စ သုတ္တံ တေဟိ သမုဒ္ဒဋ္ဌံ, တမ္ပိ န ဝိတအာဒီနံ ကုသလာဒိဘာဝဿ ပရိယာယဒေသိတတ္တာတိ ယံ ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ပဌမဟာရာဇိကသမုဋ္ဌာနာဒိဝဏ္ဏနာယ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ဝိရဒ္ဓဋ္ဌာနသောဓနေတ္ထံ

ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တန္တိ တတ္ထေဝ တံ ဂဟေတဗ္ဗံ, သာရတ္ထဒီပနီကာရကဿ အကုသလာဒိရူပာဝ အာပတ္တိတိ လဒ္
ဓိ, တေနေဝ သော ဣဓာပိ “တသ္မာ ပဏ္ဏတ္တိအဓိကရဏန္တိ အဋ္ဌကထာသု ကတသန္နိဋ္ဌာနံ ဒဿေတ္ွာ ဣအနိ တ
မ္ပိ န ယုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ ‘တံ ပနေတ’န္တိအာဒိမာဟာ”တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) ဧဝံ အတ္တနော လဒ္ဓိံ
အဋ္ဌကထာစရိယဿပိ လဒ္ဓိံ ကတ္ွာ ဂန္ထဝိရောဓမ္ပိ အနောလောကေတ္ွာ ဒဿေသိ။ န ဟေတ္ထ ဗုဒ္ဓဃောသာစရိ
ယော အဋ္ဌကထာတဒံ အယုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ “တံ ပနေတ”န္တိအာဒိမာရဘိ “ပဏ္ဏတ္တိမတ္တမေဝ အာပတ္တာဓိ
ကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ သယမေဝ ဥပရိ ကထနတော, အထ ခော ဒုလ္လဒ္ဓိကာနံ ကေစ္စာနံ တတ္ထ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ ဒ
ဿေတ္ွာ ပုန တံ ပဋိသေဓေတုကာမော အာရဘိ, တေနေဝ အန္တေ “ကေ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိတအာဒီနံ ကု
သလာဒိကတ္တေ တံသမဋ္ဌာနမ္ပိ တဗ္ဘာတေ အာပဇ္ဇတိ ပရမတ္ထေသု ပဏ္ဏတ္တိယာ သမဋ္ဌာယောကတိ အာဟ
“ကုသလာဒိသမဋ္ဌေဟိ”တိ။ ပညတ္တိသဘာတနမေဝ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ သမဋ္ဌေဟိ အဓိကရဏီယတာ, န ပန ကု
သလာဒိပရမတ္ထရူပာနံ တေသံ တေသံ ခဏိကတာယ သယမေဝ သမထပ္ပတ္တိတောတိ ဟေဋ္ဌာ သမတ္ထိတမတ္ထံ နိဂ
မနဝသေန ဒဿေန္တေန **“ဣတိ ဣမိနာ အဓိကရဏဋ္ဌေနာ”** တိ ဝုတ္တံ, တဿ ယထာဝုတ္တနယေန သမဋ္ဌေဟိ
အဓိကရဏီယတာယာတိ အတ္ထော။ **“ဣဓေကေစ္စော”** တိ ဣမိနာ ဣဓာဓိပ္ပေတံ ဝိတဒံ နိဝတ္တေတိ။

အနုတအောတိ ဝိပတ္တိဟိ ဥပဝဒနာ စေဝ စောဒနာ စ။ တတ္ထ ဥပဝဒနာ နာမ ဂရဟာ, အက္ကောသော စ။ **ပဋ္စုပီတိ**
မာတိကာပရိယာပန္နာပတ္တိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကိစ္စယတာ**တိ ကတ္တဗ္ဗတာ။ **သပအာနုက္ကမနိဒ္ဒေသဿာ** တိ ဧ
တ္ထ **ပအာနုက္ကမနိဒ္ဒေသော** တိ ပဒဘာဇနံ ဝုစ္စတိ, တေန သဟိတဿ သိက္ခာပဒဿာတိ အတ္ထော။

၃၈၇. **အဿာ** တိ ကတ္တုအတ္ထေ သာမိဝစနန္တိ အာဟ **“ဧတေန စောဒကေနာ”**တိအာဒိ။ **ဒိဋ္ဌမူလကေ ပနာ**တိ
“ဒိဋ္ဌဿ ဟောတိ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော”တိအာဒိ (ပာရာ. ၃၈၇) ပာဠိတရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဣ
တ္ထိယာ သဒ္ဓိံ ရဟောနိသဇ္ဇာဒိဒဿနမတ္တဝသေန ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ပုဂ္ဂလော တေန ဒိဋ္ဌော, န ပန
မဂ္ဂေန မဂ္ဂပ္ပဋိပာဒနာဒိဒဿနဝသေန။ ယဒိ ဟိ တေန သော တထာ ဒိဋ္ဌော ဘဝေယျ, အသုဒ္ဓသညီ ဧတယံ တသ္မိံ
ပုဂ္ဂလေ သိယာ, အသုဒ္ဓသညာယ စ သုဒ္ဓံ တ အသုဒ္ဓံ တ စောဒေန္တဿ သင္ဃာဒိသေသော န သိယာ “အနာပတ္တိ
သုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိဿ, အသုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိဿာ”တိအာဒိဝစနတော (ပာရာ. ၃၉၀)။ တသ္မာ ဣတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ
ရဟောနိသဇ္ဇာဒိမတ္တမေဝ ဒိသ္ွာပိ “သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော, နာယံ ပာရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ”တိ တသ္မိံ သုဒ္ဓသညိဿ
တ ဝေမတိကဿ တ “သုတော မယာ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော”တိအာဒိနာ နိယမေတွာ စောဒေန္တဿေဝ
သင္ဃာဒိသေသော, န အသုဒ္ဓသညိဿ, တဿ ပန ဒိဋ္ဌံ သုတန္တိ မုသာတအာဒိပစ္စယာ လဟုကာပတ္တိ ဧတတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန သော တသ္မိံ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိစာဝနာဓိပ္ပာယောပိ ဒိဋ္ဌံ ရဟောနိသဇ္ဇာဒိမတ္တမေဝ ဝဒတိ, အဒိဋ္ဌံ ပန မဂ္ဂေနမ
ဂ္ဂပ္ပဋိပာဒနာဒိပာရာဇိကဝတ္ထုံ တ “အဿမဏောသိ”တိအာဒိကံ တ န ဝဒတိ, တဿ အနာပတ္တိ။ အဓိကံ ဝဒန္တဿ္
သ ပန အာပတ္တိယေဝ “အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌ”န္တိ (ပာရာ. ၃၈၆-၃၈၇) ဝုတ္တတ္တာ။ ယော ပန ဒိဋ္ဌေန ရဟောနိသဇ္ဇာဒိနာ ပဌမ
ပာရာဇိကေန အသုဒ္ဓသညီ ဟုတွာ စာဝနာဓိပ္ပာယော အဒိန္နာအနံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော “ဒိဋ္ဌော”တိ တ “သုတော”တိ
တ အာဒိံ ဝဒတိ, တဿာပိ န သင္ဃာဒိသေသော အသုဒ္ဓေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိတာယာတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန “ယေန ပာ
ရာဇိကေန စောဒေတိ, တေန သုဒ္ဓသညာဘာတ အာပတ္တိယေတ”တိ ဝဒန္တိ, ဣဒံ ယုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **မာတိကာ
ဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ယေန ပာရာဇိကေန စောဒေတိ, တံ ‘အယံ အနဇ္ဈာပန္
နော’တိ ဥတ္ွာ စာဝနာဓိပ္ပာယေန။ပေ။ သင္ဃာဒိသေသော”တိ။ ဣမိနာ နယေန သုတာဒိမူလကေသုပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိ
တဗ္ဗော။ **အညတ္ထ အာဂတေသူ** တိ ဩမသတအာဒီသု အာဂတေသု။ **အဝဿုတော** တိ တီဟိပိ ဒ္ွာရေဟိ ပာရာဇိကဝတ္ထု
ဘူတဒုစ္စရိတာနုဝဿနေန တိန္တော။ **ကသမ္ဗုဇာတော** တိ ကစဝရဘူတော, နိဿာရောတိ အတ္ထော။

ကောဏ္ဍော တိ စောရော, ဒုဿီလောတိ အတ္ထော။ **ဓေဋ္ဌဗ္ဗတိကော** တိ ကာဋ္ဌကဏ္ဍိဒေဝိဝတေ နိယုတ္တော
တိတ္ထိယောတိ ဝဒတိ, သာ ကိရ ကာဋ္ဌကဏ္ဍိသိရိဒေဝိယာ ဓေဋ္ဌာတိ ဝုတ္တာ။ **ယဒဂ္ဂေနာ** တိ ယေန ကာရဏေန, ယတ္တ
ကေနာတိ အတ္ထော ။ **တဒဂ္ဂေနာ** တိ ဧတ္တာပိ ဧသေဝ နယော။ **နော ကပ္ပေတိ** တိအာဒိ ဝေမတိကဘာဝဒီပနတ္ထမေဝ ဝု
တ္တန္တိ မဟာပဒုမတ္ထေရဿ အဓိပ္ပာယော။

၃၈၉. **တ္ထော** တိ စောဒနာယံ။ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မံ ကရိဿာမီတိအာပတ္တိယာ စောဒေန္တဿ အဓိပ္ပာယော **က
မ္မာဓိပ္ပာယော** နာမ။ ပရိတသအနာဒိက္ကမေန အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေတုံ အာပတ္တိယာ စောဒေန္တဿ အဓိပ္ပာ

ယော **ဝုဋ္ဌာနာဓိပ္ပာယော**။ ဥပေါသထံ, ပဝါရဏံ ဝါ သင်္ဃေ ကာတုံ အအနုတ္တာယ အာပတ္တိယာ စောဒယတော အဓိပ္ပာယော **ဥပေါသထပဝါရဏဋ္ဌပနာဓိပ္ပာယော။ အသမ္ဗုဓာ။ပေ။ ဒုက္ကဋ္ဌ**န္တိ အနုဒ္ဓံသေတုကာမဿာပိ အက္ကောသနတ္တာပိ ဒုက္ကဋံ။

သဗ္ဗတ္ထေတ တိ သဗ္ဗာသု အဋ္ဌကထာသု။ ဥပေါသထပဝါရဏာနံ ဥတ္တိကမ္မဘာဝတော ဥတ္တိယာ ဝတ္တမာနာယ ဧဝ ဥပေါသထပဝါရဏဋ္ဌပနံ ဟောတိ, န နိဋ္ဌိတာယ, သာ စ ယ္ယ-ကာရေ ပတ္တေ နိဋ္ဌိတာ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"ယ္ယ-ကာရေ ပတ္တေ န လဗ္ဘတီ"** တိ။

အနုဟာသကောတိ ဥပဟာသကောပိ သော ဘိက္ခု န ဟောတိ သရဏဂမနဿာပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ **"အနောဒိဿ ဓမ္မံ ကထေန္တဿာ"**တိ ဣမိနာ ဩဒိဿ ကထေန္တေန ဩကာသံ ကာရေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **အာပတ္တိံ ဒေသေတု**တတိ ဩကာသာကာရာပနာပတ္တိံ ဒေသေတု။ ယံ စောဒေတိ, တဿ ဥပသမ္ပန္နောတိ သင်္ချုပဂမနံ, တသ္မိံ သုဒ္ဓသညိတာ ဝေမတိကတာ ဝါ, ယေန ဟရာဇိကေန စောဒေတိ, တဿ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အမူလကတာ, စာဝနာဓိပ္ပာယေန "တွံ ဟရာဇိကော"တိအာဒိနာ နိယမေတွာ သမ္ဗုဓာ စောဒနာ စောအာပနာ, တဿ တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၁. နဝမေ **မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိ**န္တိ လိင်္ဂနာသနာယ နာသိတာယပိ တဿာ ဘူတပုဗ္ဗတေဟာရံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ **အညဘာဂဿာ** တိ ထေရဿ မနုဿဇာတိဘိက္ခုဘာဝတော အညဿ တိရစ္ဆာနဇာတိဆဂလကဘာဝသင်္ခာတဿ ကောဋ္ဌာသဿ။ **ဣဒန္တိ** သာမညတော နပုံသကလိင်္ဂေန ဝုတ္တံ, အယံ ဆဂလကောတိ အတ္ထော။ **အညဘာဂကော**တိ ယထာဝုတ္တတိရစ္ဆာနဇာတိဆဂလကဘာဝသင်္ခာတော အညော ကောဋ္ဌာသော, အညဘာဂဿ ဣဒန္တိ အညဘာဂိယန္တိ ပဌမဝိဂ္ဂဟဿ အတ္ထော, အညဘာဂမတ္ထီတိ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟဿ, ဒွီဟိပိ ဆဂလကောဝ ဝုတ္တော။ ဣာအနိ ဒွီဟိပိ ဝိဂ္ဂဟေဟိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **"ယော ဟိ သော"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယော ဟိ သော ဆဂလကော ဝုတ္တော, သော အညဿ ဘာဂဿ ဟောတီတိ စ အညဘာဂိယသဒ္ဒံ လဘတီတိ စ ယောဇနာ။ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟဿ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **"သော ဝါ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဓိကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထာပိ ယော ဟိ သော "ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော နာမာ"တိ ဆဂလကော ဝုတ္တော, သောတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **တဉ္စဟိ သန္ဓာယာ** တိ "ဒဗ္ဗော"တိ နာမကရဏဿ အဓိဋ္ဌာနဘူတံ ဆဂလကံ သန္ဓာယ။ **တေ ဘိက္ခူ** တိ တေ အနုယုဉ္ဇန္တာ ဘိက္ခူ။ အာပတ္တိယာပိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနတ္တာ **"ပုဂ္ဂလာနံယေဝ လေသာ"** တိ ဝုတ္တံ။

၃၉၃. **ယာ စ သာ အဝသာနေ။ပေ။ စောဒနာ ဝုတ္တာ** တိ "ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော ဟောတိ သင်္ဃာဒိသေသေ သင်္ဃာဒိသေသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, တဉ္စေ ဟရာဇိကေန စောဒေတီ"တိအာဒိံ (ဟရာ. ၄၀၇) စောဒနာဘေဒံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သတ္တန္နမ္ပိ အာပတ္တီနံ ပစ္စေကံ ဟရာဇိကတ္တာဒိသာမညေပိ မေထုနာဒိန္နာအနာဒိဝတ္ထုတော, ရာဂအာဒေသတ္တာဒိသဘာဝတော စ ဝိသဘာဂတာပိ အတ္ထီတိ အာဟ **"ယသ္မာ ပန။ပေ။ န ဟောတီ"** တိ။

ဝုတ္တနယေနေတ တိ "သဘာဂဝိသဘာဂဝတ္ထုတော"တိအာဒိနာ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၉၃) ဝုတ္တနယေန။ ကမ္မလက္ခဏံ, တံမနသိကာရော စ အဝိပန္နကမ္မဿ နိမိတ္တတော ဖလူပစာရေန ကမ္မန္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **"တံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနတော"**တိ။ ပရိတသာဒိံ နိဿာယ မာနတ္တာဒီနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော **"ပုရိမံ ပုရိမ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၃၉၅. **သဝတ္ထုကံ ကတွ**တတိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကတွာ။ **ဒီဃာဒိနော**တိ ဒီဃရဿာဒိလိင်္ဂဿ။ **ဒိဋ္ဌာဒိနော** တိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာဒိနော။

၄၀၈. **ဧဝံ တထာသညီ**တိ အညဿ မေထုနာဒိကိရိယံ ဒိသွာ "အယံ သော"တိ ဧဝံ တထာသညီ။ အင်္ဂါနိ ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသေ ဝုတ္တသဒိသာနိ, ဣဓ ပန ကိဉ္စိဒေသံ လေသမတ္တံ ဥပာဒိယနာ အဓိကာ။

၁၀. ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၀. ဒသမေ **ဗဟူနန္တိ** ဒုဗ္ဗလတာယ အရညာဒိသေဝတာယ စိတ္တံ သမာဟိတံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာနံ။ ဒုက္ခဿ သန္တကိရိယာယ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓဝစနဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိသင်္ခါတံ ဗုဒ္ဓုပဒမေဝ ပရမံ အဿ, န မဂ္ဂဖလာ ဘောတိ **ပဒပရမော။ အဘိသမ္ဘုဏိတ္ဝာ** တိ နိပ္ဖာဒေတ္ဝာ။ ဓမ္မတော အပေတံ **ဥဒ္ဓမ္မံ။ ပဋိက္ခိတ္တမေတ** တိ "န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၄) ဝစနတော ဝုတ္တံ, ဣဒမေဝ ဝစနံ သန္ဓာယ ဟာဋ္ဌိယမ္ပိ **"အဋ္ဌ မာသေ"** တိအာဒိ (ပာရာ. ၄၀၉) ဝုတ္တံ။

တီဟိ ကောဋီဟီတိ အသုဒ္ဓမူလေဟိ။ ဧတ္ထ စ ဘိက္ခုနံ စတူသု ကုလေသု ပက္ကပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနနိဿိတတာယ, မစ္ဆမံသဘောဇနေဝိရဟိတဿ စ ကုလဿ ဒုလ္လဘတာယ တတ္ထ လဒ္ဓေသု ဘတ္တဗ္ယဉ္ဇနေသု မစ္ဆမံသသံသဂ္ဂသင်္ကာယ, ဒုန္နိတရဏတာယ စ ဘိက္ခုနံ သရီရယာပနမ္ပိ န သိယာတိ ဘဂဝတာ မစ္ဆမံသံ သဗ္ဗထာ အပ္ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ တီဟိ ကောဋီဟိ အပရိသုဒ္ဓမေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ယဒိ ဟိ တံ ဘဂဝါ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခိပေယျ, ဘိက္ခူ မရမာနာပိ မစ္ဆာဒိသံသဂ္ဂသင်္ကိတံ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇေယျုံ, တတော တဏ္ဍုလဓောဝါဒိံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နိဒဟိတွာ သယံ ပစိတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ တဒုပကရဏဘူတံ အသိအာသံ, ဥဒုက္ခလမုသလာဒိကဉ္စ ဘိက္ခူနံ ပတ္တာဒိ ဝိယ အဝဿံ ဂဟေတုံ အနုဇာနိတဗ္ဗံ သိယာတိ တိတ္ထိယာနံ ဝိယ ဂဟဋ္ဌာတသော ဧဝ သိယာ, န ဘိက္ခုအာတသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇာလံ** မစ္ဆဗန္ဓနံ။ **တဂုရာ** မိဂဗန္ဓနီ။ **ကပ္ပတီ** တိ ယဒိ တေသံ ဝစနေန သတ္တာ န ဝတ္တတိ, ဝဋ္ဋတိ, န တံ ဝစနံ လေသကပ္ပံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ယတ္ထ စ နိဗ္ဗေမတိကော ဟောတိ, တံ သဗ္ဗံ ကပ္ပတီ"တိ။

ပဝတ္တမံသ န္တိ အာပဏာဒီသု ပဝတ္တံ ဝိက္ကာယိကံ မတမံသံ။ **ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယ အကတ** န္တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော ဧဝ-သဒ္ဒော, ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ အကတမေဝာတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဘိက္ခူနဉ္စ မင်္ဂလာဒီနဉ္စာတိ မိဿေတွာ ကတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန ယထာဌိတဝသေန အဝဓာရဏံ ဂဟေတွာ "ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ **"ဝတ္တ"** န္တိ ဣမိနာ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ကပ္ပ န္တိ အသင်္ခေယျကပ္ပံ, "အာယုကပ္ပ"န္တိပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၁၀) ကေစိ။ မဟာကပ္ပဿ ဟိ စတုတ္ထဘာဂေ အသင်္ခေယျကပ္ပေ, တတော ဝိသတိမော ဘာဂေ သင်္ဃဘေဒကဿ အာယုကပ္ပန္တိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာသု ကပ္ပဋ္ဌကထာယ န သမေတိ "ကပ္ပဝိနာသေ ဧဝ မုစ္စတီ"တိအာဒိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၈၀၉) ဝစနတော။ **ဗြဟ္မံ ပုည**န္တိ သေဋ္ဌံ ပုညံ။ **ကပ္ပံ သဂ္ဂမှိ** တိ ဧတ္ထ ပဋိသန္ဓိပရမ္ပရာယ ကပ္ပဋ္ဌတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၁၁. လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကေနာ တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကဘာဝေန ဘာဝပ္ပဓာနတ္တာ နိဒ္ဒေသဿ။ **ကမ္မနာနာသံဝါသကေနာ**တိ ဥက္ခိတ္တဘာဝေန။ "ဘေဒာယ ပရက္ကမေယျာ"တိ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ ဘေဒနသံဝတ္တနိကဿ အဓိကရဏဿ သမာဒာယ ပဂ္ဂဏှနတော ပုဗ္ဗေပိ ပက္ခပရိယေသနာဒိဝသေန သင်္ဃဘေဒာယ ပရက္ကမန္တဿ သမနုဘာသနကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယောပိ စာယံ သင်္ဃဘေဒော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ကမ္မေနာ တိ အပလောကနာဒိနာ။ **ဥဒ္ဒေသေနာ** တိ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသေန။ **ဝေါဟာရေနာ**တိ တာဟိ တာဟိ ဥပပတ္တီဟိ "အဓမ္မံ ဓမ္မော"တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၁.၁၀-၃၉, ၄၂; စူဠဝ. ၃၅၂) ဝေါဟာရေန, ပရေသံ ပညာပနေနာတိ အတ္ထော။ **အနုဿာဝနာယာ**တိ အတ္တနော လဒ္ဓိယာ ဂဟဏတ္ထမေဝ အနု ပုနပ္ပုနံ ကဏ္ဏမူလေ မန္တသာဝနာယ, ကထနေနာတိ အတ္ထော။ **သလာကဂ္ဂါဟေနာ** တိ ဧဝံ အနုဿာဝနာယ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အတ္တနော ပက္ခေ ပဝိဋ္ဌဘာဝဿ သညာဏတ္ထံ "ဂဏှထ ဣမံ သလာက"န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။ ဧတ္ထ စ ကမ္မမေဝ, ဥဒ္ဒေသော ဝါ သင်္ဃဘေဒေ ပဓာနံ ကာရဏံ, ဝေါဟာရာဒယော ပန သင်္ဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဗ္ဘုဿိတ** န္တိ အဗ္ဘုဂ္ဂတံ။ **အစ္စယော**တိ ဝိဟရေယျ။

"လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတီ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၂; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) ဝစနတော အာပတ္တိဘယေန အာရောစနံ လဇ္ဇီနံ ဧဝ ဘာရောတိ အာဟ **"လဇ္ဇီဟိ ဘိက္ခူဟီ"** တိ, အလဇ္ဇိဿပိ အနာရောစေန္တဿ အာပတ္တိယေဝ။ **အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ**

တော ဒုက္ကဋန္တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝဒန္တာနံ ဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။ **ပဟောန္တေနာ** တိ ဂန္တုံ သမတ္ထေန, ဣစ္ဆန္တေနာတိ အတ္ထော။ အာပတ္တိ ပန အမုယောဇနပ္ပဟုတ္တရေနေဝ အင်္ဂါလာနသ္သ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၁၆. ဥတ္တိယာဒီဟိ ဒုက္ကဋာဒိသဗ္ဘာဝံ သန္ဓာယ **"သင်္ဃာဒိသေသေန အနာပတ္တီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **အသ္သာ** တိ ဒေဝဒတ္တသ္သ။ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ သမနုဘာသနကမ္မသ္သေဝ အဘာဝတော **"န ဟိ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကမန္တသ္သာ"**တိ ဝုတ္တံ။ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တေနေဝ ဟိ သမနုဘာသနကမ္မံ အနုညာတံ။ **ဥဒ္ဒိသ္သ အနုညာတတောတိ** "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရောမန္ထကဿ ရောမန္ထန"န္တိအာဒိံ (စူဠဝ. ၂၇၃) ဥဒ္ဒိသ္သာနုညာတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အနာပတ္တိယ** န္တိ အနာပတ္တိတရေ။ **အာပတ္တိံ ရောပေတဗ္ဗော** တိ သမနုဘာသနာယ ဟာစိတ္တိယအာပတ္တိံ ရောပေတဗ္ဗော။ **အာပတ္တိယေဝ န ဇာတာ** တိ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ န ဇာတာ ဧဝ။

"န ပဋိနိသ္သဇ္ဇာမီ"တိ သညာယ အဘာဝေန မုစ္စနတော **သညာဝိမောက္ခံ။ သစိတ္တက** န္တိ "န ပဋိနိသ္သဇ္ဇာမီ"တိ ဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကံ။ ယော ဝိသညီ တ ဘီတော တ ဝိက္ခိတ္တော တ "ပဋိနိသ္သဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိပိ, "ကမ္မံ ကရိသ္သတီ"တိ တ န ဇာနာတိ, တသ္သ အနာပတ္တိ။ ဘေဒာယ ပရက္ကမနံ, ဓမ္မကမ္မေန သမနုဘာသနံ, ကမ္မဝါစာပရိယောသာနံ, န ပဋိနိသ္သဇ္ဇာမီတိ စိတ္တေန အပ္ပဋိနိသ္သဇ္ဇနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၈. ကောဒသမေ ယသ္မာ ဥဗ္ဗာဟိကာဒိသမ္မုတိကမ္မံ ဗဟူနမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ **"န ဟိ သင်္ဃော သင်္ဃဿ ကမ္မံ ကရောတီ"**တိ ဣဒံ နိဂ္ဂဟဝသေန ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ ဘေဒာယ ပရက္ကမနံ ပဟာယ အနုဝတ္တနံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။

ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. ဒွါဒသမေ **ဝဇ္ဇနဝစန** န္တိ ဂရဟာဝစနံ။ သဋ္ဌ-သဒ္ဒော ပတိတသဒ္ဒေန သမာနတ္ထော, တသ္သ စ ဝိသေသနသ္သ ပရနိပါတောတိ အာဟ **"တတ္ထ တတ္ထ ပတိတံ တိဏကဋ္ဌပဏ္ဏ"** န္တိ။ **ကေနာပီ**တိ တတာဒိသဒိသေန ဥပဇ္ဈာယာဒိနာ။

၄၂၆. စိတ္တပရိယောနာဟော ဒဋ္ဌဟကောဓော **ဥပနာဟော**။ တတောပိ ဗလဝတရော ဒုမ္မောစနီယော **ကောဓာဘိသင်္ဂေ။ စောဒကံ ပဋိပ္ဖရဏတာ**တိ စောဒကသ္သ ပဋိဝိရုဒ္ဓော ဟုတ္ဝာ အဝဋ္ဌာနံ။ **စောဒကံ အပသာဒနာ**တိ တစာယ ဃဋ္ဋနာ။ **ပစ္စာရောပနာ** တိ "တ္ဝမ္ပိ သာပတ္တိကော"တိ စောဒကဿ အာပတ္တိအာရောပနာ။ **ပဋိစရဏတာ**တိ ပဋိစ္ဆာဒနတာ။ **အပအနေနာ**တိ အတ္တနော စရိယာယ။ **န သမ္ပာယနတာ** တိ "ယံ တ္ဝံ စောဒကော ဝဒေသိ 'မယာ ဧသ အာပတ္တိ အာပန္နော ဒိဋ္ဌော'တိ, တ္ဝံ တသ္မိံ သမယေ ကိံ ကရောသိ, အယံ ကိံ ကရောတိ, ကတ္ထ စ တ္ဝံ အဟောသိ, ကတ္ထ အယ"န္တိအာဒိနာ နယေန စရိယံ ပုဋ္ဌေန သမ္ပာဒေတ္ဝာ အကထနံ။

"ယသ္သ သိယာ အာပတ္တီ"တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဣမိနာ နိဒာနဝစနေန သဗ္ဗာပိ အာပတ္တိယော သင်္ဂဟိတာတိ အာဟ **"ယသ္သ သိယာ"** တိအာဒိ။ အင်္ဂါနိ စေတ္ထ ပဌမသင်္ဃဘေဒသဒိသာနိ, အယံ ပန ဝိသေသော ယထာ တတ္ထ ဘေဒာယ ပရက္ကမနံ, ဣဓ အဝစနီယကရဏတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၁. တေရသမေ **ကီဋာဂိရိ**တိ တသ္သ နိဂမသ္သ နာမံ။ တဥှိ သန္ဓာယ ပရတော ''န အသ္သဇိပုနဗ္ဗသုကေဟိ ဘိက္ခူဟိ ကီဋာဂိရိသ္မိံ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, ကမနိဂမတော စ ပဗ္ဗာဇနံ, န ဇနပဒတော။ တေန ပန ယောဂတော ဇနပဒေပိ ''ကီဋာဂိရိ''ဣစ္စေဝ သင်္ခံ ဂတောတိ အာဟ **''ဇံနာမကေ ဇနပဒေ''**တိ။

တတ္ရာ တိ သာဝတ္ထိယံ။ **ခုရဌာနေ** တိ အဘိမုခဋ္ဌာနေ, ဇေတဝနဒွါရသမီပေတိ အတ္ထော။ **ဒွိဝီဟိ မေဃေဟိ**တိ ဝသ္သိကေန, ဟေမန္တိကေန စာတိ ဒွိဝီဟိ မေဃေဟိ။ ဂဏာစရိယေဟိ ဆဟိ အဓိကတာယ **''သမဓိက''**န္တိ ဝုတ္တံ။

ဥဒကသ္သာ တိ အကပ္ပိယဥဒကသ္သ ''ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စန''န္တိ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ, တဥ္စ ''အာရာမာဒိအတ္ထာယ ရုက္ခရောပနေ အကပ္ပိယဝေဟာရေသုပိ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ဣဓာပိ ဝိဘာဂံ ကတွာ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ဝိသုံ ဒဿိတံ။ ယထာ ကောဋ္ဋနခဏနာဒိကာယိကကိရိယာပိ အကပ္ပိယဝေဟာရေ သင်္ဂဟိတာ, ဧဝံ မာတိကာဥဇုကရဏာဒိကပ္ပိယဝေဟာရေပီတိ အာဟ **''သုက္ခမာတိကာယ ဥဇုကရဏ''** န္တိ။ ဧတ္ထ ပုရာဏပဏ္ဏာဒိဟရဏမ္ပိ သင်္ဂယှတိ။ မဟာပစ္စရိယဝါဒေ ပမာဏတ္တာ ပစ္ဆာ ဝုတ္တော။ အကပ္ပိယဝေဟာရေပိ ဧကစ္စံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုံ **''န ကေဝလဉ္စ သေသ''** န္တိအာဒိမာဟ။ **ယံကိဉ္စိ မာတိက** န္တိ သုက္ခံ ဝါ အသုက္ခံ ဝါ။ **တတ္ထာ** တိ အာရာမာဒိအတ္ထာယ ရုက္ခရောပနေ။ **တထာ**တိ ကပ္ပိယဝေဟာရပရိယာယာဒီဟိ ဂန္ထာပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဂန္ထာပနာဒိပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။

ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ သယံ ဂန္ထနံ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ စောဒေန္တော **''နနု စာ''**တိအာဒိမာဟ။ ယထာ အာရာမာဒိအတ္ထံ ကပ္ပိယပထဝိယံ သယံ ရောပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ သယံ ဂန္ထနမ္ပိ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ စောဒကဿ အဓိပ္ပာယော။ **ဝုတ္တ** န္တိအာဒိ ပရိဟာရော။ အထ **''န ပန မဟာအဋ္ဌကထာယ''**န္တိ ကသ္မာ ဝဒတိ? မဟာပစ္စရိအာဒီသု ဝုတ္တမ္ပိ ဟိ ပမာဏမေဝါတိ နာယံ ဝိရောဓော, မဟာအဋ္ဌကထာယံ အဝုတ္တဿ သယံ ရောပနဿ တတ္ထေဝ ဝုတ္တေန ဥဒကသိဉ္စနေန သဟ သံသန္ဒနနယဒဿနမုခေန ပမာဏမေဝါတိ ပတိဋ္ဌာပေတုံ ဝုတ္တတ္တာ။ ''မဥ္ဈိမာသီ''တိ ပဒံ ''တံ ကထ''န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တတ္ထာယံ အဓိပ္ပာယော – ကိဉ္စာပိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ သယံ ရောပနံ န ဝုတ္တံ, ကပ္ပိယဥဒကဿ သယံ အာသိဉ္စနံ ဝုတ္တမေဝ, တသ္မာ ယထာ အာရာမာဒိအတ္ထာယ ကပ္ပိယဥဒကံ သယံ သိဉ္စိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ ဂန္ထနမ္ပိ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ။ **တမ္ပိ န ဝိရုဇ္ဈတီ** တိ ယဒေတံ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယပိ ဂန္ထနာဒိံ ပဋိက္ခိပိတွာ အာရာမာဒိအတ္ထာယ သယံ ရောပနသိဉ္စနံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနတော ပုဗ္ဗာပရံ န ဝိရုဇ္ဈတိ။

တံ ကထံ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ အာဟ **''တတ္ရ ဟီ''** တိအာဒိ။ **တတ္ရာ** တိ ရောပနသိဉ္စနဝိသယေ။ ပုပ္ဖာဒီဟိ ကုလသင်္ဂဟပ္ပသင်္ဂေ ''မာလာဝစ္ဆ''န္တိ ဝိသေသိတတ္တာ ကုလသင်္ဂဟတ္ထမေဝ ရောပနံ အဓိပ္ပေတန္တိ ဝိညာယတီတိ အာဟ **''မာလာဝစ္ဆန္တိ ဝဒန္တော''** တိအာဒိ။ **တေံ ဝုတ္တ** န္တိ ''မာလာဝစ္ဆံ ရောပေန္တိပိ ရောပာပေန္တိပိ, သိဉ္စန္တိပိ သိဉ္စာပေန္တိပီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **အညတ္ရ ပနာ** တိ အာရာမာဒိအတ္ထာယ မာလာဝစ္ဆာဒီနံ ရောပနေ ပန။ **ပရိယာယောတိ** သယံ ကရဏကာရာပနသင်္ခာတော ပရိယာယော ဝေဟာရော အတ္ထဝိသေသောတိ အတ္ထော **အတ္ထိ** ဥပလဗ္ဘတိ , ကုလသင်္ဂဟတ္တတ္တာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝမေတ္ထ ပရိယာယသဒ္ဒဿ ကရဏကာရာပနဝသေန အတ္ထေ ဂယှမာနေ ''ဂန္ထေန္တိပိ ဂန္ထာပေန္တိပီ''တိ ဟဋ္ဌိယံ ပဋိက္ခိတ္တဂန္ထနဂန္ထာပနံ ဌပေတွာ ယံ ပရတော ''ဇံ ဇာန, ဇံ ကတေ သောဘေယျာ''တိအာဒိကပ္ပိယဝစနေဟိ ဂန္ထာပနံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ အသောဘာတေ သမတ္ထိတော ဟောတိ, ''ဂန္ထေဟီ''တိ အာဏတ္တိယာ ကာရာပနဿေဝ ဂန္ထာပနန္တိ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **တတ္ထ ပရိယာယံ ဣဓ စ ပရိယာယာဘာဝံ ဥတွာတ**တိ တတ္ထ ''မာလာဝစ္ဆံ ရောပေန္တီ''တိအာဒီသု ''မာလာဝစ္ဆ''န္တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထတာသူစနကဿ ဝိသေသနဿ သဗ္ဘာဝတော ကရဏကာရာပနသင်္ခာတပရိယာယဿဗ္ဘာဝံ။ ဣဓ ''ဂန္ထေန္တီ''တိအာဒီသု တထာဝိဓဝိသေသဝစနာဘာဝတော တဿ ပရိယာယဿ အဘာဝဉ္စ ဥတွာ။ တံ သုဝုတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။

သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ န္တိ အဋ္ဌကထာသု အာဂတနယေနေဝ ရောပနာဒိ, ဂန္ထာပနာဒိ စ သဗ္ဗံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟေတ္ထ သန္ဒေဟော ကာတဗ္ဗောတိ နိဂမေတိ။

ဟရဏာဒီသူတိ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ ဟရဏာဒီသု။ **ကုလိတ္ထိအာဒီနံ အတ္ထာယ ဟရဏတော** တိ ကုလိတ္ထိအာဒီနံ ဟရဏသ္သေဝ ဝိသေသေတ္ဝာ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“ဟရဏာဓိကာရေ ဟီ”**တိအာဒိ။ **မဥ္စရီ**တိ ပုပ္ဖကေဠီ။ **ဝဋံ့သကော**တိ ကဏ္ဏသ္သ ဉပရိ ပိဠန္ဓနတ္ထံ ကတပုပ္ဖဝိကတိ , သော စ ‘‘ဝဋံ့သော’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ကဏ္ဏိကာ**တိ ဗဟူနံ ပုပ္ဖာနံ တ မာလာနံ တ ကေတော ဗန္ဓိတသ္သ နာမံ, ‘‘ကဏ္ဏာဘရဏ’’န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဟာရသဒိသန္**တိ မုတ္တာဟာရသဒိသံ။

ကပ္ပိယေနာတိ ကပ္ပိယဉဒကေန။ **တေသံယေဝ ဒ္ဝိန္န**န္တိ ကုလဒူသနပရိဘောကာနံ ဒ္ဝိန္နံ။ **ဒုက္ကဋမ္**န္တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ သယံ သိဥ္စနေ, ကပ္ပိယတေဟာရေန တ အကပ္ပိယတေဟာရေန တ သိဥ္စာပနေ စ ဒုက္ကဋံ, ပရိဘောဂတ္ထာယ ပန သယံ သိဥ္စနေ, အကပ္ပိယတေဟာရေန သိဥ္စာပနေ စ ဒုက္ကဋံ။ **ပယောဂဗဟုလတာယာ**တိ သယံ ကရဏေ, ကာယပယောဂသ္သ ကာရာပနေ စ ဝစီပယောဂသ္သ စ ဗဟုတ္တေန။

ဂန္ထေန နိဗ္ဗတ္တံ အမံ **ဂန္ထိမံ** ။ ဧသေဝ နယော သေသေသုပိ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယပိ န ဝဋ္ဋတိ, ဒုက္ကဋမ္န္တိ အတ္ထော။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ ဝဋ္ဋတိ, ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ပန ကပ္ပိယတေဟာရေန ကာရာပေန္တသ္သာပိ ဒုက္ကဋမေဝ။

နီပပုပ္ဖံ နာမ ကဒမ္ဗပုပ္ဖံ။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ ‘‘ဘိက္ခုသ္သ တ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။

ကဒလိက္ခန္ဓမှီ တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမေဝ သန္ဓာယ **“တံ အတိဩဠာရိကမေဝ”**တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗတ္ထ ကရဏေ, အကပ္ပိယဝစနေန ကာရာပနေ စ ဒုက္ကဋမေဝါတိ အတ္ထော။ **“ပုပ္ဖဝိဇ္ဈနတ္ထံ ကဏ္ဋကံ ဗန္ဓိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ”**တိ ဣမသ္သ ဉပလက္ခဏတ္တာ ပုပ္ဖအမောလမ္ဗနာဒိအတ္ထာယ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒိပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, အညေ ပန ‘‘ပုပ္ဖဝိဇ္ဈနတ္ထံ ကဏ္ဋကန္တိ ဝိသေသိတတ္တာ တဒတ္ထံ ကဏ္ဋကမေဝ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဥ္စ အဋ္ဌကထာပမာဏေနာ’’တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုပ္ဖပဋိစ္ဆကံ** နာမ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ကတံ ပုပ္ဖာဓာနံ, တေမ္ပိ နာဂဒန္တကမ္ပိ သဆိဒ္ဒကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အသောကပိဏ္ဍိယာ** တိ အသောကသာခာနံ, ပုပ္ဖာနံ တ သမူဟေ။ **ဓမ္မရဇ္ဇု** နာမ စေတိယာဒီနိ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ တေသဥ္စ ရဇ္ဇုယာ စ အန္တရာ ပုပ္ဖပ္ပဝေသနတ္ထာယ ဗန္ဓရဇ္ဇု။ ‘‘သိထိလဝဋ္ဋိတာ တ ရဇ္ဇုဝဋ္ဋိအန္တရေ ပုပ္ဖပ္ပဝေသနတ္ထာယ ဧဝံ ဗန္ဓာ’’တိပိ ဝဒန္တိ။

မတ္တကအာမ န္တိ ဓမ္မာသနာဒိမတ္တကလမ္ဗကအာမံ။ **တေသံယေဝါ**တိ ဉပ္ပလာဒီနံ ဧဝ။ **တကေန တ ဒဏ္ဍကေန တာ**တိ ပုပ္ဖနာဠံ ဖာလေတွာ ပုပ္ဖေန ကောဗန္ဓံ ဋ္ဌိတတကေန, ဒဏ္ဍကေန စ ကေဗန္ဓနေနေဝ, တေန ပုပ္ဖံ ဗီဇကမေ သင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ ပဥ္စသု ဗီဇေသု အပ္ပဝိဋ္ဌတ္တာ ပဏ္ဏံ ဝိယ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ အကာရာပေတွာပိ ကောပနေ အဒေသော နတ္ထိ။ ယဥ္စ ဆိန္နသ္သာပိ မကုဠသ္သ ဝိကာသနံ, တမ္ပိ အတိဩဠာရိကတ္တာ ဝုမိုလက္ခဏံ န ဟောတိ, ပရိဏတသ္သ ပန မကုဠသ္သ ပတ္တာနံ သိနေဟေ ပရိယာအနံ ဂဟေ ဝိသံ့ဘာဝေ ဧဝ ဝိကာသော, တေနေဝ ဆိန္နမကုဠဝိကာသော အစ္ဆိန္နမကုဠဝိကာသတော ပရိဟိနော , မိလာတယုတ္တော တ ဒိသ္သတိ။ ယဥ္စ မိလာတသ္သ ဉဒကသညောဂေ အမိလာနတာပဇ္ဇနံ, တမ္ပိ တမ္ဗုလပဏ္ဏာဒီသု သမာနန္တိ ဝုမိုလက္ခဏံ န ဟောတိ, ဟင်္ခိအဋ္ဌကထာဒီသု စ န ကတ္ထစိ ပုပ္ဖာနံ ကပ္ပိယကရဏံ အာဂတံ, တသ္မာ ပုပ္ဖံ သဗ္ဗထာ အဗီဇမေဝါတိ ဝိညာယတိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **“ပသိဗ္ဗကေ ဝိယာ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖပသိဗ္ဗကေ တ ပသိဗ္ဗကသဒိသဗန္ဓေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ စီဝရေ တ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ **ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ရဇ္ဇုအာဒီဟိ ဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပုပ္ဖသ္သေဝ ပန အဠိန္နဒဏ္ဍကေဟိ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

ပုပ္ဖပဋ္ဋေ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗ န္တိ ပုပ္ဖပဋံ ကရောန္တသ္သ ဒီဃတော ပုပ္ဖအမသ္သ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တိရိယတော ဟရဏံ ပန တယိမံ နာမ ဟောတိ, န ပူရိမံ။ **“ပုရိမဋ္ဌာနံ အတိက္ကာမေတိ”** တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ပုရိမံ ပုပ္ဖကောဋိံ ဖုသာပေတွာ တ အဖုသာပေတွာ တ ပရိက္ခိပနဝသေန ပန အတိက္ကမန္တသ္သ အာပတ္တိယေဝ။ **ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပုပ္ဖရဟိတာယ သုတ္တတကကောဋိယာ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **“ကေတရံ ဟရိတ္ဝာ တ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ တ”**တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယာဒိပရိက္ခေပံ, ပုပ္ဖပဋ္ဋကရဏဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပရေဟိ ပူရိတန္တိ ဒီဃတော ပသာရိတံ။ **တယိတု**န္တိ တိရိယတော ဟာရိတုံ, တံ ပန စေတရမ္ပိ န လဗ္ဘတိ။ **ပုပ္ဖာနိ ဥပေန္တေနာ**တိ အဂန္ထိတပုပ္ဖာနိ အညမညံ ဖုသာပေတွာတပိ ဥပေန္တေန။ **ဃဋိကအမဩလမ္ဗကော** တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဃဋိကာကာရယုတ္တော, အရုဃဋိကာကာရော တ ဩလမ္ဗကော။ သုတ္တမယံ **ဂေဏ္ဍုကံ** နာမ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဂန္ထိမာဒိသု သဗ္ဗတ္ထ။

ရေစကန္တိ အဘိနယံ, ''ဇဝံ နစ္စာဟီ''တိ နင္မနာကာရဒဿနန္တိ အတ္ထော, ''စက္ကံ ဝိယ အတ္တာနံ ဘမာပန''န္တိပိ ကေစိ။ **အာကာသေယေဝ ကီဠန္တိ** တိ ''အယံ သာရီ အသုကပဒံ မယာ နီတာ''တိ ဇဝံ မုခေနေဝ ဥဘောပိ ဝဒန္တာ ကီဠန္တိ။ **ဇူတဖလကေ**တိ ဇူတမဏ္ဍလေ။ **ဟသကကီဠာယာ**တိ ဒ္ဝိန္နံ တိဝင်္ဂုလပ္ပမာဏာနံ အရဒန္တာဒိမယာနံ ဟသကာနံ စ တူသု ပဿေသု ကေကာဒိဝသေန ဗိန္ဒူနိ ကတွာ ဖလကေ ခိပိတွာ ဥပရိဘာဂေ ဒိဋ္ဌဗိန္ဒူနံ ဝသေန သာရိယော အပနေတွာ ကီဠနကဇူတကီဠာယ။

မင္ဂုဠိ နာမ မဋ္ဌဋ္ဌရက္ခသာရကသာဝံ။ **သလာကဟတ္ထ**န္တိ နာဠိကေရဟီရာဒီနံ ကလာပဿေတံ နာမံ။ ဟဋ္ဌိယံ **ထရုသိပ္ပ**န္တိ ခဂ္ဂေ။ **ဥဿေဠေန္တိ** တိ မုခေန ဥဿေဠနသဒ္ဒံ ပမုဉ္စန္တိ, မဟန္တံ အဗ္ဗတ္တသဒ္ဒံ ပဝတ္တေန္တီတိ အတ္ထော။ **အပ္ဖောဋေန္တိ** တိ ဒ္ဝိဂုဏိတတမဟတ္ထေ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန တာဋေတွာ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ **မုခဍိဏ္ဍိမ**န္တိ မုခဘေရိ။

၄၃၂. **တေသ**န္တိ သမာသေ ဂုဏီဘူတာနိ ပဗ္ဗာနိပိ ပရာမသတိ။ **ဇာနေဿ** တိ လောလော, မန္ဒဓာတုကောတိ အတ္ထော။ **ဘကုဋိံ ကတွာ**တိ ဘမုကဘေဒံ ကတွာ။ **နေလာ**တိ နိဒ္ဒောသာ။

၄၃၃. ဟဋ္ဌိယံ **''သာရိပုတ္တာ''** တိ ဣဒံ ဧကေသေသနယေန သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာနံ ဥဘိန္နံ အာလပနံ, တေနေဝ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

၄၃၅. **အဋ္ဌာရသ ဝတ္တာနိ** တိ ''န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗ''န္တိအာဒီနိ ''န ဘိက္ခူဟိ သမ္ပယောဇေတဗ္ဗ''န္တိ ပရိယောသာနာနိ **ကမ္မက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၇) အာဂတာနိ အဋ္ဌာရသ ဝတ္တာနိ။ **န ပန္နလောမာ** တိ န ပတိတမာနလောမာ, အနနုကူလဝတ္တိနောတိ အတ္ထော။

၄၃၇. **ပရသန္တကံ ဒေတိ ဒုက္ကဋမေဝ** တိ ဝိဿာသဂ္ဂါဟေန အနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထုလ္လစ္စယ** န္တိ ထေယျ ဘဏ္ဍဒေယ်မ္ပိ ဟောတိ ဧဝ။

တဠ္ဍ ခော ဝတ္တပူဇနတ္တာယာ တိ မာတာပိတူနမ္ပိ ပုပ္ဖံ ဒေန္တေန ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယေဝ အတတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **မဏ္ဍနတ္ထာယ ပန သိဝလိင်္ဂာဒိပူဇနတ္ထာယာ** တိ ဧတ္ထကမေဝ ဝုတ္တတ္တာ ''က္လမံ ဝိကိဏိတွာ ဇီဝိဿန္တီ''တိ မာတာပိတူနံ အတုံ ဝဋ္ဋတိ, သေသဉာတီနံ ပန တာဝကာလိကမေဝ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဉာတိသာမဏေရေဟေတ**တိ တေသံ ဂိဟိကမ္မပရိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **က္လတရေ**တိ အညာတကာ, တေဟိပိ သာမဏေရေဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝတ္တသီသေန ဟာရိတဗ္ဗံ။ **စူဠက**န္တိ ဥပမုဘာဂတောပိ ဥပမုံ။

သာမဏေရာ။ပေ။ ဥပေန္တိ တိ အရက္ခိတာကောပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ တတ္ထာ** တိ မဂ္ဂေ တ စေတိယင်္ဂဏေ တ။ **''သာမဏေရေဟိ အပေတုံ န လဘန္တိ''** တိ ဣဒံ သာမဏေရေဟိ ဂိဟီနံ ကမ္မံ ကာရိတံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ, န ပန ပုပ္ဖအနံ ဟောတီတိ သာမဏေရာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋနတော။ ဝုတ္တဥ္စ **''သယမေတ''**တိအာဒိ။ **''အဝိသေသေန ဝုတ္တ''**န္တိ ဣမိနာ သဗ္ဗေသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။

ခီဏပရိဗ္ဗယာန န္တိ အာဂန္တုကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပရိစ္ဆိန္နေသုပိ ရက္ခေသု **''က္လမ ဖလာနိ သုန္ဒရာနိ''** တိအာဒိံ ဝဒန္တေန ကုလသင်္ဂဟော ကတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **''ဇဝံ ပန န ဝတ္တဗ္ဗ''** န္တိ။

ရက္ခစ္ဆလ္လိ တိ ရက္ခတ္တစော။ **အဘာဇနီယတ္တာ** **ဂရုဘဏ္ဍံ** ဝုတ္တံ။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ပဏ္ဏအနမ္ပိ **ပုပ္ဖဖလာဒီသု** ဝုတ္တနယေန ကုလသင်္ဂဟော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရန္တိ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ဟဒေ ဝန္ဒထာတိအာဒိနာ **ဝုတ္တပ္ပကာရသိက္ခာပဒေ** ပဌမံ ဝုတ္တံ။ “ပက္ကမတာယသ္မာ”တိ ဣဒံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဝသေန ဝုတ္တံ။ ပုန “ပက္ကမတာယသ္မာ”တိ ဣဒမ္ပိ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကတဿ ဝတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေဟိ အာစရိယေသု အနေကဝိဓေသု အနာစာရေသု ပညပေတဗ္ဗာ အာပတ္တိယော သိက္ခာပဒန္တရေသု ပညတ္တာ ဧတေတိ တာ ဣဓ အပညပေတွာ ကုလဒူသကာနံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဝသေန နိဂ္ဂဟံ ကာတုံ တတ္ထေဝ သမ္မာ အဝတ္တိတွာ ကာရကသင်္ဃံ ဆန္ဒကမိတာဒီဟိ ဟပေန္တာနံ သမနုဘာသနာယ သင်္ဃာဒိသေသံ အာရောပိတဉ္စ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပဌမသင်္ဃဘေဒသဒိသာနေတ** တိ ဧတ္ထ အင်္ဂေသုပိ ယထာ တတ္ထ ပရက္ကမနံ, ဧဝမိဓ ဆန္ဒာဒီဟိ ဟပနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ

၄၄၂. ဣတရေ ပန ယာဝတတိယကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယော ဟိ ဇရော ကေသိမ္ပိ ဒိဝသေ အာဂန္တွာပိ ဂတော အနန္တရေသု ဒွီသု ဒိဝသေသု အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ တတိယေ ဒိဝသေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော **တတိယကော**။ ယော ပန တတိယေပိ အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ စတုတ္ထေ ဧဝ ဒိဝသေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော **စတုတ္ထကော** ဇာတိ ဝုစ္စတိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **“ယထာ တတိယေ”**တိအာဒိ။ **“အကာမေန အဝသေနာ”**တိ ဣမိနာ အပ္ပဋိကမ္မကရဏံ နာမ ယသ္မာ အလဇ္ဇိလက္ခဏံ, သဂ္ဂမောက္ခာဝရဏဉ္စ, တသ္မာ အာပန္နော ပုဂ္ဂလော “ပစ္ဆာ ပရိဝသိဿာမီ”တိ ဝိက္ခိပိတုံ န လဘတိ, သင်္ဃေန စ အနိစ္ဆန္တဿေဝ ပရိဝာသော အတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **စိဏ္ဏမာနတ္တော ဘိက္ခု။ပေ။ အဗ္ဘေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ ယော ဘိက္ခု စိဏ္ဏမာနတ္တော, သော ဘိက္ခု အဗ္ဘေတဗ္ဗောတိ ဧဝံ ဘိက္ခုသဒ္ဒဒွယဿ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တေ စ ဘိက္ခူ ကရယှာ**တိ ဦနဘာဝံ ဉတွာ အဗ္ဘေန္တိ, ဒုက္ကဋာပဇ္ဇနေန ဂရဟိတဗ္ဗာ။ **သာမီစီ**တိ ဝတ္တံ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

တေရသကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၃. အနိယတကဏ္ဍော

၁. ပဌမအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၃. ပုတ္တသဒ္ဒေန သာမညနိဒ္ဒေသတော, ဧကသေသနယေန စ ပုတ္တီပိ ဂဟိတာတိ အာဟ **“ဗဟူ ဓီတရော စာ”**တိ။ **တဒနန္တရ**န္တိ ဘိက္ခူနံ ဘောဇနာနန္တရံ။

၄၄၄-၅. တံ ကမ္မန္တိ တံ မေထုနာဒိအဇ္ဈာစာရကမ္မံ။ ဟဥ္စိယံ **“သောတဿ ရဟော”** တိ ဣဒံ အတ္တုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တံ, ဥပရိ သိက္ခာပဒေ “န ဟေဝ ခော ပန ပဋိစ္ဆန္န”န္တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၄၅၄) တေဿ သိက္ခာပဒဿ ဝိသယံ ပဋိက္ခိပိတွာ “အလဥ္စ ခော ဟောတိ မာတုဂါမံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဟိ တစာဟိ သြဘာသိတု”န္တိ ဝိသယန္တရဘူတသောတရဟဿ ဝိသံ ဝက္ခမာနတ္တာ, ဣဓ ပန စက္ခုရဟောဝ အဓိပ္ပေတော “ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ”တိအာဒိဝစနတော, “သက္ကာ ဟောတိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတု”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ စ။ တေနာဟ **“ကိဉ္စာပီ”** တိအာဒိ။ **ပရိစ္ဆေဒေ** တိ ရဟောနိသဇ္ဇာပတ္တိယာ ဝဝတ္ထာနံ။

ဣဒာနိ စက္ခုရဟောနေဝ အာပတ္တိံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒဿေန္တော **“သစေပိ ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ **“ပိဟိတကဝါဋဿ ဂဗ္ဘဿ”**တိ ဣမိနာ ပဋိစ္ဆန္နဘာဝတော စက္ခုဿ ရဟောဝ အဓိပ္ပေတော, န သောတဿ ရဟောတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“အပိဟိတကဝါဋဿ။ပေ။ အနာပတ္တိ”**န္တိ။ န ဟိ ကဝါဋပိဒဟနေန သောတဿ ရဟော ဝိဂစ္ဆတိ, စက္ခုဿ ရဟော ဧဝ ပန ဝိဂစ္ဆတိ။ **“အန္ဓောဒ္ဒတဒသဟတ္တေပိ”** တိ ဣဒံ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ အာဂတသောတဿ ရဟောန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာပတ္တိယာ သဗ္ဗထာ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ဒွဒသဟတ္ထတော ဗဟိ နိသိန္နော ဟိ တတ္ထ သောတဿ ရဟာသတ္တာဝတော ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာပတ္တိယာ အနာပတ္တိံ န ကရောတိ, တထာ စ “အနာပတ္တိံ န ကရောတီ”တိ သာမညတော န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, “မေထုနကာယသံသဂ္ဂါပတ္တီဟိ အနာပတ္တိံ ကရောတီ”တိ ဝိသေသေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ တသ္မာ တထာ တံ အဝတွာ သဗ္ဗထာ အနာပတ္တိံ ဒဿေတုမေဝ “ဒွာဒသဟတ္တေ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ စက္ခုဿေဝ ရဟာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒေယျ, “အန္ဓောဒ္ဒတဒသဟတ္တေ”တိ န ဝဒေယျ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ တတော ဒူရေ နိသိန္နေပိ စက္ခုဿ ရဟာသမ္ဘဝတော ။ ယသ္မာ နိသီဒိတွာ နိဒ္ဒါယန္တော ကပိမိဒ္ဓပရေတော ကိဉ္စိ ကာလံ စက္ခူနိ ဥမ္မီလေတိ, ကိဉ္စိ ကာလံ နိမ္မီလေတိ။ တသ္မာ **“နိဒ္ဒါယန္တောပိ အနာပတ္တိံ ကရောတီ”**တိ ဝုတ္တံ။

ပဋိလဒ္ဓသောတာပတ္တိဖလာ တိ အနိုက္ခမပရိစ္ဆေဒတော ဝုတ္တံ။ **နိသဇ္ဇံ ပဋိဇာနမာနော** တိ မေထုနကာယသံသဂ္ဂါဒိဝသေန ရဟော နိသဇ္ဇံ ပဋိဇာနမာနောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဟာရာဇိကေန တ”**တိအာဒိ။ **န အပ္ပဋိဇာနမာနော**တိ အလဇ္ဇိံ ပိ အပ္ပဋိဇာနမာနော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ သော ဟိ ယာဝ အေသံ န ပဋိဇာနာတိ, တာဝ “နေဝ သုဒ္ဓေါ, နာသုဒ္ဓေါ”တိ တ ဝတ္တဗ္ဗော, ဝတ္တာနုသန္ဓိနာ ပန ကာရေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ –

> “ပဋိညာ လဇ္ဇီသု ကတာ၊ အလဇ္ဇီသု ဧဝံ န ဝိဇ္ဇတိ။
> ဗဟုမ္ပိ အလဇ္ဇီ ဘာသေယျ၊ ဝတ္တာနုသန္ဓိတေန ကာရယေ”တိ။ (ပရိ. ၃၅၉)။

နိသဇ္ဇာဒီသု။ပေ။ ပဋိဇာနမာနောဝ တေန သော ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ **ပဋိဇာနမာနော**တိ ဟဥ္စိယံ အနာဂတမ္ပိ အဓိကာရတော အာဂတမေဝာတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

ဝဒပေထာတိ တဿ ဣဒ္ဓိယာ ဝိဂတာသင်္ကောပိ တံ သြဝဒန္တော အာဟ, အနုပပရိက္ခိတွာ အဒေသေ နိသိန္နာ “မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဧကာသနေ ထေရော ရဟော နိသိန္နော”တိ ဧဝံ မာဒိသေဟိပိ တုမှေဟ တုမှာကံ အဝဏ္ဏံ ဝဒပေထ ကထာပယိတ္ထ, မာ ပုန ဧဝံ ကရိတ္ထာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧဝမကာသိ**န္တိ နိဂူဟိတဗ္ဗမ္ပိ ဣမံ ဝိသေသာဓိဂမံ ပကာသေန္တော တံ သဒ္ဓါပေတုမေဝ ဧဝမကာသိန္တိ အတ္ထော။ **ရက္ခေယျာသိမ**န္တိ ဣမံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အညေသံ မာ ပကာသယိ။

၄၅၁. **နိသဇ္ဇာယ ဟစိတ္တိယ**န္တိ ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒေ ဝတ္တမာနေ ဟစိတ္တိယံ။ သစေ ပန သော ရဟောနိသဇ္ဇဿာဒံ ပဋိဝိနောဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရာဒိနာ အညဝိဟိတော, နိဒ္ဒူပဂတော တ အနာပတ္တိ ဧဝ။ တေနာဟ **"အဿာဒေ ဥပ္ပန္နေ"**တိ။ **"နိသိန္နာယ ဣတ္ထိယာ"**တိ ဣမိနာ နိသီဒနက္ခဏေ အဿာဒာဘာဝံ ဒဿေတိ။ ယဒိ ဟိ နိသီဒနက္ခဏေ အဿာဒော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တေန ဥဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ အာပတ္တိ ဧဝ ဣတ္ထိယာ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ နိသီဒနေ ဝိယ, တတ္ထာပိ ဘိက္ခုနော ဥဋ္ဌဟတော အနာပတ္တိ, တေန ရဟောနိသဇ္ဇာပတ္တိ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာပိ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ ပန အနိယတသိက္ခာပဒံ, အနန္တရဒုတိယဉ္စ ဒွေပိ ဝိသုံ အာပတ္တိပညာပနဝသေန ပညတ္တာနိ န ဟောန္တိ ရဟောနိသဇ္ဇာဒီသု အာပတ္တိယာ သိက္ခာပဒန္တရေသု ပညတ္တတ္တာ။ ဟရာဇိကာဒိအာပတ္တီဟိ ပန ကေနစိ စောဒိတဿ အနုဝိဇ္ဇကေဟိ ဝိနိစ္ဆယကာရဏနယဒဿနတ္ထံ ဧဝံ ဝတ္ထုဝသေန ဒွိဓာ ဝိဘဇိတွာ ပညတ္တာနိ, ဣမာနေဝ စ ယသ္မာ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ဝိနိစ္ဆယနယဂ္ဂဟဏာယ အလံ, တသ္မာ တာသံ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန အာပတ္တိံ ပဋိဇာနာတိ, တဿ ဝသေနေတ္ထ အင်္ဂဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနေဝ "အယံ ဓမ္မော အနိယတော"တိ ဝုတ္တံ။

ဣဓ အနိယတဝသေန ဝုတ္တာနံ ဟရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသဟစိတ္တိယာနံ တိဏ္ဏမ္ပိ အညမညံ သဒိသသမုဋ္ဌာနာဒိတာယ ဝုတ္တံ **"သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပဌမဟရာဇိကသဒိသာနေဝ"**တိ။

ပဌမအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၂. "န လဘတိ မာတုကမေန သဒ္ဓိံ ဧကော ဧကာယ။ပေ.။ နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေတု"န္တိ အဝတွာ "ပဋိက္ခိတ္တံ မာတုကမေနာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ "ဧကော"တိ ပစ္စတ္တပဒံ ပဋိက္ခိတ္တပဒေန န သမေတိ, "ဧကဿာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ သာဓေန္တော အာဟ **"ဣတရထာ ဟီ"**တိအာဒိ။

၄၅၃. **ပရိဝေဏင်္ဂဏာဒီ**တိ ပရိဝေဏဿ မာဠကံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟကာရာဒိပရိက္ခိတ္တံ စေတိယမာဠကာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အန္တောဂဓ**န္တိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဧဝ ပရိယာပန္နံ။ ဣဓ ဣတ္ထီပိ အနာပတ္တိံ ကရောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကသ္မာ ပန ဣတ္ထီ ဣဓေဝ အနာပတ္တိံ ကရောတိ, န ပုရိမသိက္ခာပဒေတိ? ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ မေထုနံ ဝိနာ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာယ ဝသေန အာဂတတ္တာ။ မေထုနမေဝ ဟိ ဣတ္ထိယော အညမညံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ မဟာဝနေ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိဒ္ဒူပဂတမှိ ဘိက္ခုမှိ ဝိယ။ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ပန န ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ, တေနေဝ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒေ "ယာ တာ ဣတ္ထိယော ဟိရိမနာ, တာ နိက္ခမိတွာ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာပေသု"န္တိ (ဟရာ. ၂၈၃) ဝုတ္တံ, တသ္မာ **"ဣတ္ထီပိ အနာပတ္တိံ ကရောတီ"**တိ ဝုတ္တံ, "အပ္ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနတ္တာ"တိပိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။

ကာယေနာပိ ဒုဋ္ဌုလ္လောဘာသသမ္ဘဝတော ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စက္ခုဿ ရဟော, သောတဿ ရဟော စ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **"အန္ဓော အဗဓိရော"**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန **ဝိဘင်္ဂေ** "နာလံ ကမ္မနိယန္တိ န သက္ကာ ဟောတိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတု"န္တိ (ဟရာ. ၄၅၄) ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ 'န သက္ကာ ဟောတိ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိတု'န္တိ အဝုတ္တတ္တာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေပိ ဌာနေ ရဟော အဿာသံ အဘာဝံ ဒိသွာ ဧကော ဣတ္ထိယာ ကာယသံသဂ္ဂေပိ သက္ကာ အာပဇ္ဇိတုန္တိ အန္ဓော ဒွါဒသဟတ္ထေ သဝနူပစာရေ ဌိတော အဗဓိရောပိ အန္ဓော ကာယသံသဂ္ဂဿာပိ သဗ္ဘာဝါဘာဝံ န ဇာနာတီတိ ကာယေန ဒုဋ္ဌုလ္လောဘာသနသမ္ဘဝံ အမနသိကတွာပိ ကာယသံသဂ္ဂါပတ္တိယာပိ ပရိဟာရာယ အန္ဓော အဗဓိရောတိအာဒိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** "ကာယသံသဂ္ဂဝသေန အန္ဓော ဝုတ္တော"တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅၃) ဝုတ္တံ, တံ ပန ကာယေန ဒုဋ္ဌုလ္လောဘာသနသမ္ဘဝံ အမနသိကတွာ ဝုတ္တံ, ကာယသံသဂ္ဂဝသေနာပီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ "ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ သောတဿ ရဟော ဧဝ အဓိပ္ပေတော။ပေ.။ ကေနစိ ပန 'ဒွေပိ ရဟာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ'တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန စက္ခုဿ ရဟာဘာဝသာဓနတ္ထံ "န ဟိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ စက္ခုဿ ရဟော သမ္ဘဝတီ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ အတိဒူရတရေ ဌိတဿ ကာယေန ဩဘာသနမ္ပိ ဟတ္ထဂ္ဂဟာဒီနိပိ သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "စက္ခုဿ ရဟော"တိ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌကထာယံ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ။ န ကေဝလဉ္စ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ, အထ ခော "အနန္

ဆော ဗဓိရောတိ စ အန္ဓော တ အဗဓိရောပိ န ကရောတီ''တိ စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒွေဝပိ ရဟာ ဣမေ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **"အန္ဓ တောဒ္ဓတဒသဟတ္တေ"**တိဣမိနာ သောတသ္သ ရဟော ဒွတဒသဟတ္တေန ပရိစ္ဆိန္နောတိ ဣဒံ ဒဿေတိ။ စက္ခုဿ သ ရဟော ပန ယတ္ထ ဌိတဿ ကာယဝိကာရာဒယော န ပညာယန္တိ, တေန ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဗဓိရော ပန စက္ခုမာပီ**တိ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသင္ဟဒိသေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ ဝုတ္တာ** တိ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တေ ဟိ အဓိကဝသေန ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ စ ဝုတ္တာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, န ပန ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ တေတိ ကာယသံ သဂ္ဂဿာပိ ဣမေ ဂဟေတဗ္ဗတော။ တေနေဝ **"ဟရာဇိကာပတ္တိဥ္စ ပရိဟာပေတွတ"** တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, ဣ တရထာ ''ကာယသံသဂ္ဂဥ္စာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယ္ယ။

တိသမုဋ္ဌာန န္တိအာဒိ ပန ပုရိမသိက္ခာပဒေ အာဂတေဟိ အဓိကဿ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသင္ဟဒိသေသဿ ဝသေန ဝုတ္တံ ကာယသံသဂ္ဂဒီနမ္ပိ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဧဝ ဝုတ္တတ္တာ, ဣမေ ပန န ဝုတ္တန္တိပိ ဝဒန္တိ, ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော အနိယတဝဏ္ဏနာနယော။

၄. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍော

၁. စီဝရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. **သမိတာဝိနာ**တိ သမိတပာပေန။ **ဂေါတမကစေတိယံ** နာမ ဂေါတမယက္ခဿ စေတိယဋ္ဌာနေ ကတဝိဟာရော ဝုစ္စတိ။

၄၆၁. **နဝမံ ဝာ ဒသမံ ဝာ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ **သစေ ဘဝေယျ** တိ သစေ ကဿစိ ကင်္ခါ ဘဝေယျ။ **ဝုတ္တသဒိသ** န္တိ ဒသမံ ဝာတိ ဝုတ္တသဒိသံ ပရိစ္ဆေဒသဒိသံ, “ဝုတ္တသဒိသမေဝ”တိပိ လိခန္တိ။ **ဓာရေတုန္တိ** ဧတ္ထ အာဟာတိ ပာဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၆၃. **သူစိယာ ပဋိသာမနန္တိ** သူစိဃရေ သံဂေါပနံ, ကြဒဥ္စ သူစိကမ္မဿ သဗ္ဗဿ ပရိနိဋ္ဌိတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဧတေန္တိ** နဋ္ဌစီဝရံ။ **ဧတေသမ္ပိ** တိ နဋ္ဌစီဝရာဒီနိ ပရာမသတိ, ဧတေန စီဝရပလိဗောဓာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဒုတိယဿ ပလိဗောဓဿာ**တိ အာဝါသပလိဗောဓဿ။ ဧတ္ထ စ နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ, ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေတိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ဒွိန္နံ ပလိဗောဓာနံ အဘာဝဒဿနေန အတ္ထတကထိနဿ ပဥ္စမာသဗ္ဘန္တရေ ယာဝ စီဝရပလိဗောဓအာဝါသပလိဗောဓေသု အညတရံ န ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ, တာဝ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ပက္ကမနံ အန္တော အဿာတိ **ပက္ကမနန္တိကာ,** ဧဝံ သေသာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိတ္ထာရော ပနေတ္ထ အာဂတဋ္ဌာနေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဒသာဟပရမံ ကာလန္တိ အစ္စန္တသံယောဂဝစနံ။ **ကြဒဥ္စဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ပေ။ ဒသာဟပရမတာတေ** တိ ကြဒံ ဒသာဟပရမတာပဒဿ အတ္ထမတ္တဒဿနံ, ဒသာဟပရမတာတေတိ ကြဒဥ္စဟိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမတ္ထောတိအာဒိ ဒသာဟပရမပဒဿေဝ အဓိပ္ပေတတ္ထဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧတ္တကော ကာလော**တိ “ဒသာဟပရမတာ”တိ ဝုတ္တော ယော ကာလော, သော ဧတ္တကော ကာလောတိ အတ္ထော။

ခေါမန္တိ ခေါမသုတ္တေဟိ ဝါယိတံ ခေါမပဋစီဝရံ, တံ ဝါကမယန္တိ ဝဒန္တိ။ ကပ္ပာသသုတ္တေဟိ ဝါယိတံ **ကပ္ပါသိကံ,** ဧဝံ သေသာနိပိ။ **ကမ္ဗလ** န္တိ ဧဠကာဒီနံ လောမမယသုတ္တေန ဝါယိတပဋံ။ **ဘင်္ဂ** န္တိ ခေါမသုတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ, ဧကစ္စာနိ ဝါ မိဿေတွာ ဝါယိတံ စီဝရံ။ ဘင်္ဂမ္ပိ ဝါကမယမေဝါတိ ကေစိ။ ဒုကူလံ ပတ္တုဏ္ဏံ သောမာရပဋံ စီနပဋံ ကြဒိဇံ ဒေဝဒိန္နန္တိ ကြမာနိ ပန ဆ စီဝရာနိ ဧတေသညေဝ အနုလောမာနီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနိ။ **ဒုကူလဉှိ** သာဏဿ အနုလောမံ ဝါကမယတ္တာ။ **“ပတ္တုဏ္ဏံ** ကောသေယျဝိသေသော”တိ **အဘိဓာနကောသေ** ဝုတ္တံ။ သောမာရဒေသေ, စီနဒေသေ စ ဇာတဝတ္ထာနိ **သောမာရစီနပဋာနိ**။ ပတ္တုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပါဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ကြဒိဇ** န္တိ ဖေဂ္ဂိဘိက္ခူနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ။ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ, **ဒေဝဒိန္နဉ္စ** ခေါမာဒီနံ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံ သဗ္ဗေသံ အနုလောမာနိ။ မနုဿာနံ ပကတိဝိဒတ္ထိ သန္ဓာယ **“ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကြမိနာ ဒီဃတော ဝဍ္ဍကီဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဝိတ္ထာရတော တတော ဥပဍ္ဍပ္ပမာဏံ ဝိကပ္ပနုပဂန္တိ ဒဿေတိ။ တထာ ဟိ “သုဂတဝိဒတ္ထိ နာမ ကြအာနိ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော, ဝဍ္ဍကီဟတ္ထေန ဒိယဍ္ဎော ဟတ္ထော ဟောတီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၈-၃၄၉) **ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ, တသ္မာ သုဂတင်္ဂုလေန ဒွာဒသင်္ဂုလာ သုဂတဝိဒတ္ထိ ဝဍ္ဍကီဟတ္ထေန ဒိယဍ္ဎော ဟတ္ထောတိ သိဒ္ဓံ။ ဝေဠု ကတွာ “သုဂတင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလံ ဝဍ္ဍကီဟတ္ထပ္ပမာဏ”န္တိ အာဂတဋ္ဌာနေဟိ စ သမေတိ။

တံ အတိက္ကာမယတော တိ ဧတ္ထ **တန္တိ** စီဝရံ, ကာလံ ဝါ ပရာမသတိ။ **တဿ ယော အရုဏော** တိ စီဝရုပ္ပာဒဒိဝသဿ ယော အတိက္ကန္တော အရုဏော။ **စီဝရုပ္ပာဒဒိဝသေန သဒ္ဓိ** န္တိ စီဝရုပ္ပာဒဒိဝသဿ အာဒိဘူတေန အတိက္ကန္တအရုဏေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော, ကြဒဥ္စ ဘဂဝတာ “ဒသာဟပရမ”န္တိ ဝတွာ ပုန “ဒသမေ အရုဏုဂ္ဂမနေ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗာပရသံသန္ဒနတ္ထံ သဒ္ဒတော ဂမ္မမာနမ္ပိ “စီဝရုပ္ပာဒဒိဝသေန သဒ္ဓိ”န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ “ဒသမေ အရုဏေ”တိ ဝုတ္တေ ဧဝ ဟိ ဒသာဟပရမေန သဒ္ဓိံ သမေတိ။ ဒိဝသပရိယောသာနဿ အဝဓိဘူတအနာဂတာရု

ဏာဝသေန ဟိ ဒိဝသံ အတိက္ကန္တံ နာမ ဟောတိ, န ပန ဒိဝသဿ အာဒိဘူတာရုဏဝသေန ပရိတသာဒီသု တထာ အဂ္ဂဟဏတော, ဣဓ ပန ဘဂဝတာ ဒိဝသဿ အာဒိအန္တပရိစ္ဆေဒဒဿနဝသေန **“ကောဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ”** တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ **အဋ္ဌကထာယံ** ဒိဝသဿ အာဒိဘူတံ တံဒိဝသနိဿိတမ္ပိ အရုဏံ ဂဟေတွာ “ကောဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **အရုဏော**တိ စေတ္ထ သူရိယုဂ္ဂမနဿ ပုရေစရော ဝဍ္ဎနဃနရတ္တော ပဘာဝိသေသော တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝစနီယောတိ သင်္ဃာပေက္ခော။ **ဝစနဘေဒေ**တိ “ဥတ္တိယံ ဒွေဝ အာပတ္တိယော သရတီ”တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၄၆၈. **“န ဣဓ သညာ ရက္ခတီ”** တိ ဣဒံ ဝေမတိကဿ အနတိက္ကန္တသညိဿ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယောပိ ဧဝံသညီ တဿပီ**တိ ယော အနတိက္ကန္တသညီ, ဝေမတိကော ဝါ, တဿပီတိ အတ္ထော။ အနဋ္ဌတော အဝိလုတ္တဿ ဝိသေသမာဟ **“ပသယှာဝဟာရဝသေနာ”**တိ။ ထေယျာဝဟာရဝသေန ဂဟိတမ္ပိ ဣဓ နဋ္ဌံ။

အနာပတ္တိ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ တိအာဒိ နိသီဒနသန္ထတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေန ဟိ ပုရာဏသန္ထတဿ သာမန္တာ သုဂတဝိဒတ္ထိံ အနာဒိယိတွာ နဝံ နိသီဒနသန္ထတံ ကတံ, တဿ တံ နိဿဂ္ဂိယမ္ပိ တတော အညဿ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိကရန္တိ သိဇ္ဈနတော အယမတ္ထော သဗ္ဗနိဿဂ္ဂိယေသုပိ သိဇ္ဈတိ။

၄၆၉. **တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု** န္တိ သင်္ဃာဋိအာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌာတုံ။ **“န ဝိကပ္ပေတု”** န္တိ ဣမိနာ နာမေန န ဝိကပ္ပေတုံ, ဧတေန ဝိကပ္ပိတတိစီဝရော တေစီဝရိကော န ဟောတိ။ တဿ တသ္မိံ အဓိဋ္ဌိတတိစီဝရေ ဝိယ အဝိပ္ပဝုတ္ထသာဒိနာ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိ န ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ, န ပန ဝိကပ္ပနေ အဒေါသောတိ။ **တတော ပရန္တိ** စတုမာသတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, အညေ ပန “ဝိကပ္ပေတွာ ယာဝ အာကမိဝဿာနံ, တာဝ ဌပေတုမေဝ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, အပရေ ပန “ဝိကပ္ပနေ န အဒေါသော, တထာ ဝိကပ္ပိတံ ပရိက္ခာရာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ။

မုဋ္ဌိပဉ္စက န္တိ မုဋ္ဌိယာ ဥပလက္ခိတံ ပဉ္စကံ, စတုဟတ္ထေ မိနိတွာ ပဉ္စမံ ဟတ္ထံ မုဋ္ဌိံ ကတွာ မိနိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန “မုဋ္ဌိဟတ္ထာနံ ပဉ္စကံ မုဋ္ဌိပဉ္စကံ, တသ္မာ ပဉ္စပိ ဟတ္ထေ မုဋ္ဌိံ ကတွာဝ မိနိတဗ္ဗာ”တိ ဝဒန္တိ။ **မုဋ္ဌိတ္တိက** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ဒွိဟတ္ထေန အန္တရဝါသကေန တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ သက္ကာတိ အာဟ **“ပါရုပနေနာ”**တိအာဒိ။ **အတိရေက**န္တိ သုဂတစီဝရပ္ပမာဏတော အဓိကံ။ **ဦနက**န္တိ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိတော ဦနကံ, တေန စ တေသု တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။

ဣမံ သင်္ဃာဋိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ တိ ဣမံ သင်္ဃာဋိအဓိဋ္ဌာနံ ဥက္ခိပာမိ ပရိစ္စဇာမီတိ အတ္ထော။ **ကာယဝိကာရံ ကရောန္တေနာ**တိ ဟတ္ထေန စီဝရံ ပရာမသန္တေန, စာလေန္တေန ဝါ။ **ဝါစာယ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ ကာယေနပိ စာလေတွာ ဝါစမ္ပိ ဘိန္ဒိတွာ ကာယဝါစာဟိ အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ “ကာယေန အဖုသိတွာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဒုဝိဓ**န္တိ အဟတ္ထပါသဟတ္ထပါသဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ **ဟတ္ထပါသော** နာမ အဍ္ဎတေယျဟတ္ထော ဝုစ္စတိ။ ဒွါဒသဟတ္ထန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ ဣဓ န သမေတိ။ **“သာမန္တဝိဟာရေ”** တိ ဣဒံ ဌပိတဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏ ယောဂ္ဂေ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတော ဒူရေ ဌိတမ္ပိ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေန္တေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ။ တတ္ထာပိ စီဝရဿ ဌပိတဘာဝသလ္လက္ခဏမေဝ ပမာဏံ။ န ဟိ သက္ကာ သဗ္ဗထာ ဌာနံ သလ္လက္ခေတုံ။ ကေသ္မိံ ဝိဟာရေ ဌပေတွာ တတော အညသ္မိံ ဌပိတန္တိ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ပန “တထာပိ အဓိဋ္ဌိတေ န အဒေါသော”တိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတဝတ္ထေဟီ** တိ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတဝတ္ထေဟိ, တေနေဝ “ဣမံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ”တိ ပရိက္ခာရစောဠဿ ပစ္စုဒ္ဓာရံ ဒဿေတိ။ ဧတေန စ တေစီဝရိကင်္ဂံ ပရိဟရန္တေန ပံသုကူလာဒိဝသေန လဒ္ဓံ ဝတ္ထံ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ ကတွာ ရဇိတွာ ပါရုပိတုံ အသက္ကောန္တေန ပရိက္ခာရစောဠဝသေန အဓိဋ္ဌဟိတွာဝ ဒသာဟံ အတိက္ကမေတဗ္ဗံ, ဣတရထာ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ “ရဇိတကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဓုတင်္ဂစောရော နာမ ဟောတီ”တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၅) **ဝိသုဒ္ဓိမ**

ဌေ ဝုတ္တံ။ **“ပုန အဓိဌာတဗ္ဗာနိ”** တိ ဣဒဉ္စ သင်္ဃာဋိအာဒိတိစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဣတရဿ ပန ပုရိမာဓိဋ္ဌာနမေဝ အလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ”** န္တိ ဣမိနာ ကပ္ပဗိန္ဒုပိ ဒာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ဗဒ္ဓသီမာယံ အဝိပ္ပဝာသသီမာသမ္မုတိသမ္ဘဝတော န တတ္ထ ဒုပ္ပရိဟာရတာတိ အာဟ **“အဗဒ္ဓသီမာယံ ဒုပ္ပရိဟာရ”**န္တိ။

အတိရိတ္တပ္ပမာဏာယ ဆေဒနကံ ဟစိတ္တိယန္တိ အာဟ **“အနတိရိတ္တပ္ပမာဏာ”** တိ။ **တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ**တိ ဝဿိကမာသတော ပရံ အဓိဋ္ဌာနံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ, ဣမိနာ စတုန္နံ ဝဿိကမာသာနံ ဥပရိ အဓိဋ္ဌာနံ တိဋ္ဌတီတိ ဝိညာယတိ တတော ပစ္စုဒ္ဓရာဘာဝတော။ ယဉ္စ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ‘‘ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနာပိ, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေနာပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီ’’တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ၄. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, တံ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** နတ္ထိ။ **ပရိဝါရဋ္ဌကထာယဉ္စ** ‘‘အတ္ထာပတ္တိ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ, နော ဂိမှေ’’တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဝုတ္တံ ‘‘ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမေ ပာဋိပဒဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတွာ ဌပိတံ ဝဿိကသာဋိကံ နိဝါသေန္တော ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ, ကုရုန္ဒိယံ ပန ‘ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ’တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ သုဝုတ္တံ, ‘စတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု’န္တိ ဟိ ဝုတ္တ’’န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၃)။ တတ္ထ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** နိဒာနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ပန အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ, တသ္မာ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တနယေနာပိ ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေပိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ ပညာယတိ။ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနေသု စ ဝဿာနမာသအာဗာဓာနံ ဝိဂမေန ဝိဇဟနံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ** န ဥဒ္ဓဋံ, တသ္မာ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** အာဂတနယေန ယာဝ ပစ္စုဒ္ဓာရာ အဓိဋ္ဌာနံ တိဋ္ဌတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နဟာနတ္ထာယ အနုညာတတ္တာ **“ဝဏ္ဏဘေဒမတ္တရတ္တာပိ စေသာ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **“ဒွေ ပန န ဝဋ္ဋန္တီ”** တိ ဣမိနာ သင်္ဃာဋိ အာဒီသု ဝိယ ဒုတိယေ အဓိဋ္ဌာနံ န ရုဟတိ, အတိရေကစီဝရံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **မဟာပစ္စရိယံ** စီဝရဝသေန ပရိဘောဂကိစ္စဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ သေနာသနပရိက္ခာရတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏံ ဝိယ။ ယံ ပန ‘‘ပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တံ, တံ သေနာသနတ္ထာယေဝတိ နိယမိတံ န ဟောတိ နဝသု စီဝရေသု ဂဟိတတ္တာ, တသ္မာ အတ္တနော နာမေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ နိဒဟိတ္ဝာ ပရိက္ခာရစောဠံ ဝိယ ယထာ တထာ ဝိနိယုဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဟတရော ကောဇဝော**တိ ဣမေသမ္ပိ ပစ္စတ္ထရဏာဒီနံ လောကေပိ ဝေဟာရဏတော သေနာသနပရိက္ခာရတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏတော ဝိသုံ ဂဟဏံ ကတံ။

“ဟီနာယာဝတ္တနေနာ” တိ ဣဒံ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဘိက္ခုပဋိညာယ ဌိတဿ စေဝ တိတ္ထိယပက္ကန္တဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ ဘိက္ခုနိဘာဝေ နိရပေက္ခတာယ ဂိဟိလိင်္ဂတိတ္ထိယလိင်္ဂဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ တတအပိဿ ဥပသမ္ပန္နတ္တာ, စီဝရဿ စ တဿ သန္တကတ္တာဝိဇဟနတော။ **ပမာဏစီဝရဿာ** တိ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ စီဝရာနိ ဟရုပန္တိတဿာ**တိ ကမပ္ပဝေသေ ဒိဂုဏံ ကတ္ဝာ သင်္ဃာဋိယော ဟရုပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“သေ နယော”**တိ ဣမိနာ ပမာဏယုတ္တေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိအာဒိအတ္ထံ သင်္ဂဏှာတိ။

အညံ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ တိ သုတ္တေ အာဂတံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒာနိ တမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **“ယဉ္စဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ န သမေတိ, သင်္ဃာဋိအာဒီနံ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိဟေဋ္ဌိမပ္ပမာဏဿ သုတ္တေ အနာဂတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

မဟန္တံ တ ခုဒ္ဒကံ ကရောတိ တိ ဧတ္ထ အတိမဟန္တံ စီဝရံ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိပစ္ဆိမပ္ပမာဏယုတ္တံ ကတ္ဝာ သမန္တတော ဆိန္ဒနေနာပိ ဝိဒ္ဓိန္နကာလေ ဆိဇ္ဇမာနဋ္ဌာနံ ဆိဒ္ဒသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ တေတိ သိဒ္ဓံ တိ, ‘‘ဃဋ္ဋေတွာ ဆိန္ဒတိ, န ဘိဇ္ဇတီ’’တိ ဝစနေန စ သမေတိ။ ပရိက္ခာရစောဠံ ပန ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏတော ဦနံ ကတ္ဝာ ဆိန္နံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ အဓိဋ္ဌာနဿ အနိဿယတ္တာ။ တာနိ ပုန ဗဒ္ဓာနိ ဃဋိတာနိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ ကေစိ ပန ‘‘ဝဿိကသာဋိကစီဝရေ ဒွိဓာ ဆိန္နေ ယဒိပိ ဧကေကံ ခဏ္ဍံ ပစ္ဆိမပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ ပဟောတိ, ဧ

ကသ္မိံယေဝ ခဏ္ဍေ အဓိပ္ပာယံ တိဋ္ဌတိ, န ဣတရေ, ''ဒွေဝ ပန န ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ နိသီဒနကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ ဒီသုပိ ဧသေဝ နယောတိ ဝဒန္တိ။

သမ္မုခေ ပဝတ္တာ **သမ္မုခါ** တိ ပစ္စတ္တဝစနံ, တဉ္စ ဝိကပ္ပနဝိသေသနံ, တသ္မာ ''သမ္မုခေ''တိ ဘုမ္မတ္ထေ နိဿက္ကဝစနံ ကတ္ဝာပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, အဘိမုခေတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သမ္မုခေန အတ္တနော ဝါစာယ ဧဝ ဝိကပ္ပနာ **သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** ။ ပရမ္မုခေန ဝိကပ္ပနာ **ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** တိ ကရဏတ္ထေနာပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အယမေဝ ပါဠိယာ သမေတိ။ **သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝ** န္တိ အာသန္နဒူရဘာဝံ။ **ဧတ္တာဝတာ နိဓေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္တကေနေဝ ဝိကပ္ပနာကိစ္စဿ နိဋ္ဌိတတ္တာ, အတိရေကစီဝရံ န ဟောတီတိ ဒသာဟာတိက္ကမေ န နိဿဂ္ဂိယံ ဇနေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ သယံ အပစ္စုဒ္ဓရဏံ ပရိဘုဉ္ဇနေ ပါစိတ္တိယံ, အဓိဋ္ဌာနေ ပရေသံ ဝိဿဇ္ဇနေ ဒုက္ကဋဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပရိဘောဂကဒယောပိ ဝဋ္ဋန္တီ တိ ပရိဘောဂဝိဿဇ္ဇနအဓိဋ္ဌာနာနိပိ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန နိဓေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော, ဧတေန စ ပစ္စုဒ္ဓါရေပိ ကတေ စီဝရမ္ပိ ဝိကပ္ပိတစီဝရမေဝ ဟောတိ, န အတိရေကစီဝရံ။ တံ ပန တိစီဝရာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌာတုကာမေန အဓိဋ္ဌဟိတဗ္ဗံ, ဣတရေန ဝိကပ္ပိတစီဝရမေဝ ကတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ကေစိ ပန ''ယံ ဝိကပ္ပိတစီဝရံ, တံ ယာဝ အပရိဘောဂကာလာ အပစ္စုဒ္ဓရာပေတ္ဝာဝ နိဒဟိတဗ္ဗံ, ပရိဘောဂကာလေ ပန သမ္မုခတ္ဝာ ပစ္စုဒ္ဓရာပေတ္ဝာ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ ဧတေန ပုရေပိ ပစ္စုဒ္ဓရာပေယျ, ပစ္စုဒ္ဓါရေနေဝ ဝိကပ္ပနာယ ဝိဂတတ္တာ အတိရေကစီဝရံ နာမ ဟောတိ, ဒသာဟာတိက္ကမေ စ နိဿဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ။ တသ္မာ ယံ အပရိဘုဉ္ဇိတ္ဝာဝ ဌပေတဗ္ဗံ, တဒေဝ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ, ပစ္စုဒ္ဓါရေ စ ကတေ အန္တောဒသာဟေယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ယဉ္စ အဋ္ဌကထာယံ 'ဧတေန ပါတိ ပရိဘောဂကဒယောပိ ဝဋ္ဋန္တီ'တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ ပါဠိယာ ဝိရုဇ္ဈတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ဧတေသံ မတိမတ္တမေဝ။ ပါဠိယဉ္ဟိ ''အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတီ''တိ (ပါရာ. ၄၆၉) စ ''သာမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတ္ဝာ အပစ္စုဒ္ဓါရဏံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ပါစိ. ၃၇၃) စ ''အနာပတ္တိ သော ဝါ ဒေတိ, တဿ ဝါ ဝိဿာသန္တော ပရိဘုဉ္ဇတီ''တိ (ပါစိ. ၃၇၄) စ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ ''ဣမံ စီဝရံ ဝါ ဝိကပ္ပနံ ဝါ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ''တိအာဒိနာ ပစ္စုဒ္ဓါရံ အဒဿေတ္ဝာ ''မယှံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေဟိ ဝါ''တိ ဧဝံ အတ္တနော သန္တကတ္တံ အမောစေတ္ဝာဝ ပရိဘောဂါဒိဝသေနေဝ ပစ္စုဒ္ဓါရဿ ဝုတ္တတ္တာ, ''ဧတေန ပါတိ ပရိဘောဂကဒယောပိ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိနာပိ ဝိသုံ ပရိဘောဂဿ, နိဒဟနဿ စ ဝုတ္တတ္တာ ဝိကပ္ပနာနန္တရမေဝ ပစ္စုဒ္ဓရာပေတ္ဝာ အနဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဧဝ တိစီဝရဝိရဟိတံ ဝိကပ္ပနာရဟံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, နိဒဟိတုဉ္စ ဣဒံ ပါဠိမုတ္တံ ဝိနယကမ္မန္တိ ခါယတိ။ အပိစ ဗဟူနံ ပတ္တာနံ ဝိကပ္ပေတုံ, ပစ္စုဒ္ဓါရေတုဉ္စ ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စုဒ္ဓါရေန တေသံ အတိရေကပတ္တတာ ဒဿိတာတိ သိဇ္ဈတိ ဧတေသု ကေသဉ္စိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗတော။ တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပညတ္တိကောဝိဒေ န ဟောတီ တိ ဧဝံ ဝိကပ္ပိတေ ''အနန္တရမေဝ ဧဝံ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗ''န္တိ ဝိနယကမ္မံ န ဇာနာတိ။ ဧတေနာပိ **''န ဇာနာတိ ပစ္စုဒ္ဓရိတု''** န္တိ, ဣမိနာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ''ဝိကပ္ပနာနန္တရမေဝ ပစ္စုဒ္ဓါရော ကာတဗ္ဗော''တိ။

အဝိသေသေန ဝုတ္တဝစန န္တိ တိစီဝရာဒိနံ သာဓာရဏဝစနေန ဝုတ္တဝစနံ။ ယံ ပနေတ္ထ ''ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတီ''တိ ဝတ္ဝာ တံ ဝိရောဓာသင်္ကံ နိဝတ္တေတုံ **''တိစီဝရသင်္ခေပေန။ပေ။ ဝိကပ္ပနာယ ဩကာသော ဒိန္နော ဟောတီ''**တိ ဝုတ္တံ, တံ ''အဓိဋ္ဌေတိ ဝိကပ္ပေတီ''တိ သာမညတော ဝုတ္တေပိ တိစီဝရမ္ပိ ဝိကပ္ပေတီတိ အယမတ္ထော န သိဇ္ဈတိ, ''တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝိသေသေတ္ဝာ ဝုတ္တတ္တာ။ ယံ ပန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, တံ အဓိဋ္ဌာတိ။ ယံ တိစီဝရဝိရဟိတံ, တံ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ, တံ ဝိကပ္ပေတီတိ ဧဝမတ္ထော သိဇ္ဈတီတိ။ တသ္မာ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော န ဒိဿတိ သာမညဝစနဿ ဝုတ္တာဝသေသေသွေဝ အဝတိဋ္ဌနတော။ ယံ ပနေတ္ထ တိစီဝရဿာပိ ဝိကပ္ပနဝိဓိံ ဒဿေတုံ **''တိစီဝရံ တိစီဝရသင်္ခေပေန''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ တိစီဝရသင်္ခေပေန ပရိဟရိယမာနေသု ဧကမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တိစီဝရတော ပန ဧကံ ဝါ သကလမေဝ ဝါ အပနေတ္ဝာ အပရံ တိစီဝရံ တိစီဝရသင်္ခေပေန ပရိဟရိတုကာမဿ ဝါ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတ္ဝာ ပရိက္ခာရစောဠဝသေနေဝ သဗ္ဗစီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမဿ ဝါ ပုရိမံ အဓိဋ္ဌိတစီဝရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝမဓိပ္ပာယေန **''တိစီဝရေ ဧကေန စီဝရေန ဝိ**

ပ္ပဝသိတုကာမော ဟောတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ သိယာ, ဣစ္စေတံ ဟဋ္ဌိယာ သဒ္ဒိံ သမေတိ။ အထ ပုနပိ တဒေဝ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတုကာမော ဟုတွာ ဝိပ္ပဝသသုခတ္ထံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ သိယာ, တံ “တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဣမိနာ ဝစနေန န သမေတိ။ ယဒိ ဟိ သေသစီဝရာနိ ဝိယ တိစီဝရမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ သိယာ, “တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဣဒံ ဝစနမေဝ နိရတ္ထကံ သိယာ သေသစီဝရေဟိ တိစီဝရဿ ဝိသေသာဘာဝတော။ တသ္မာ “ဝိကပ္ပေတီ”တိ ဣဒံ တိစီဝရဝိရဟိတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တိစီဝရံ ပန ဝိကပ္ပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ, တေနေဝ ဒုတိယကထိနသိက္ခာပဒဿ အနာပတ္တိဝါရေ “ဝိကပ္ပေတီ”တိ ဣဒံ န ဝုတ္တံ, ဝီမံသိတွာ ယထာ ဟဋ္ဌိယာ သဒ္ဒိံ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော။

တုယှံ ဒေမီတိအာဒီသု ပရိစ္စတ္တတ္တာ မနသာ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တေပိ သမ္ပဒါနဘူတသ္မိံ သန္တကံ ဟောတိ, သော ဣစ္ဆိတက္ခဏေ ဂဟေတုံ လဘတိ။ **ဣတ္ထန္နာမဿာ** တိ ပရမ္မုခေ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ယဿ ပန ရုစ္စတီ**တိအာဒိ ဥဘောဟိပိ ပရိစ္စတ္တတာယ အဿာမိကတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“တံ န ယုဇ္ဇတီ” တိ ဣဒံ အန္တောဒသာဟေ ဧဝ ဝိဿာသဂ္ဂာဟဏံ သန္ဓာယ အနာပတ္တိတာဿ အာဂတတ္တာ, ဣဓ နိဿဋ္ဌိယစီဝရဿ ကပ္ပိယဘာဝကရဏတ္ထံ လေသေန ဂဟိတတ္တာ စ ဝုတ္တံ, ကေစိ ပန “ပရေဟိ သဘာဂေန အစ္ဆိန္နေ, ဝိဿာသဂ္ဂါဟိတေ စ ပုန လဒ္ဓေ အာသော န ဒိဿတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အနဓိဋ္ဌာနေနာ** တိ ကာယတစာဟိ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ စီဝရဿ အတ္တနော သန္တကတာ, ဇာတိပမာဏယုတ္တတာ, ဆိန္နပလိဗောဓဘာဝေ, အတိရေကစီဝရတာ, ဒသာဟာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဒောသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. ဒုတိယေ **အဝိပ္ပဝါသေ** တိ အဝိပ္ပဝါသေ နိမိတ္တဘူတေ, ဝိပ္ပဝါသအဘာဝေ သာဓေတဗ္ဗေ ကတ္တဗ္ဗာ သမ္မုတီတိ အတ္ထော။

၄၇၅. **ပဋိသိဒ္ဓပရိယာပန္နေနာ** တိ ဝိပ္ပဝသိတုံ ပဋိသိဒ္ဓေသု တီသု စီဝရေသု အန္တောဂဓေန, ဧကေန စ အဝယဝေ သမုဒါယောပစာရံ ဒဿေတိ။

၄၇၈-၉. **တ္တောဝတာ** တိ “ပရိက္ခိတ္တော”တိ ဣမိနာ။ “သဘာယေတိ လိင်္ဂဗျတ္တယေန သဘာ ဝုတ္တာ”တိ ဝတွာ ပုန သယမ္ပိ **“သဘာယေ”**တိ ဣမိနာ တေဟရန္တော သဘာ-သဒ္ဒဿ ပရိယာယော သဘာယ-သဒ္ဒော နပုံသကလိင်္ဂယုတ္တော အတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ “သဘာယန္တိ လိင်္ဂဗျတ္တယေန သဘာ ဝုတ္တာ”တိ တ ဟဋ္ဌော။ လိင်္ဂဗျတ္တယေန သဘာတိ စ လိင်္ဂန္တရယုတ္တော သဘာသဒ္ဒပရိယာယော သဘာယသဒ္ဒောတိ အတ္တော။

သဘာယံ ဂစ္ဆတီ တိ သဘံ ဂစ္ဆတိ။ **ဝသိတဗ္ဗံ နတ္ထိ** တိ စီဝရဟတ္ထပါသေယေဝ ဝသိတဗ္ဗံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **တဿာ** တိ ဝီထိယာ။ **သဘာယဿ စ ဒွါရဿ စ ဟတ္ထပါသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ သဘာယဒွါရာနမန္တရေ ဝီထိ ဂဟောပိ ဂဟိတာ ဧဝ ဟောန္တိ အာဒိပရိယောသာနာနံ ဂဟိတတ္တာ။ ဧတ္ထ စ ဒွါရဝီထိဃရေသု ဝသန္တေန ကမပ္ပဝေသနသဟသေယျာဒိဒောသံ ပရိဟရိတွာ သုပဋိစ္ဆန္နတာဒိယုတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, သဘာ ပန ယဒိ သဗ္ဗေသံ ဝသနတ္ထာယ သာလာသဒိသာ ကတာ, အန္တရာရာမေ ဝိယ ယထာသုခံ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိက္ခိတ္တတာယ စ ဧကူပစာရတံ, အပရိက္ခိတ္တတာယ နာနူပစာရတဉ္စ နိဝေသနာဒီသုပိ အတိဒိသန္တော အာဟ **“ဧတေနေဝူပါယေနာ”**တိအာဒိ။ နိဝေသနာဒီနိ ဗဟိကမတော သန္နိဝိဋ္ဌာနိ ဂဟိတာနိ အန္တောကမေ ဌိတာနံ ကမဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတတ္တာ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ကမနိဂမနိဝေသနာဒီသု ပန္နရသသု။ **ပရိက္ခေပဟဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အပရိက္ခေပသ္မိံ ဂဟဏံ, န ဧကကုလာဒီနမ္ပိ တေသံ ဧကူပစာရတာနာနူပစာရတာနိမိတ္တတာဘာဝတော။ ဧတ္ထ စ သတ္တဿ ကတိပဟံ ကတ္တစိ နိဝိဋ္ဌဿေဝ ပရိက္ခေပေ ဟောတိ, န ဂစ္ဆန္တဿ။

၄၈၂-၇. ကမတော ဗဟိ ဣဿရာနံ သမုဒ္ဒတီရာဒီသု ကတဘဏ္ဍသာလာ ဥဒေသိတောတိ အာဟ **“ယာနာဒီန”**န္တိအာဒိ။ **မုဏ္ဍစ္ဆဒနပာသာဒေ** တိ နာတိဥစ္စော စန္ဒိကင်္ဂဏယုတ္တော သိခရကူဋမာလာဒိဝိရဟိတော ပာသာဒေ။

၄၈၉. **ပရိယာဒိယိတ္ဝာတ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ။ **နဒီပရိဟာရေဝာ**တိ ဝိသုံကမ္မာဒီနံ ဝိယ နဒီပရိဟာရဿ အဝုတ္တတ္တာ စီဝရဟတ္ထပာသော ဧတော ဝဒန္တိ, အညေ ပန “ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန နဒီပရိဟာရောပိ ဝိသုံ သိဒ္ဓော, နဒိယာ ဟတ္ထပာသော န ဝိဇဟိတဗ္ဗော”တိ ဝဒန္တိ။ **ဝိဟာရသီမ**န္တိ အဝိပ္ပဝါသသီမံ သန္ဓာယာဟ။ ဧတ္ထ စ ဝိဟာရဿ နာနာကုလသန္တကဘာဝေပိ အဝိပ္ပဝါသသီမာပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ သဗ္ဗတ္ထ စီဝရအဝိပ္ပဝါသသမ္ဘဝတော တဿ သာ ပဓာနတ္တာ တတ္ထ သတ္တပရိဟာရော န လဗ္ဘတီတိ **“ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝသိတဗ္ဗ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **“သတ္တသမီပေ”**တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တံ အဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယံ **နာနာကုလဿ သတ္တော ဟောတိ, သတ္တေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ ဟတ္ထပာသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ သတ္တဟတ္ထပာသော ဂဟိတော။

၄၉၀. **ကေကုလဿ ခေတ္တေ** တိ အပရိက္ခိတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၄၉၁-၄. **ဝိဟာရော** နာမ ဥပစာရသီမာ။ တတ္ထ **ယသ္မိံ ဝိဟာရေ** တိ တဿ အန္တောပရိဝေဏာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဧကကုလာဒိသန္တကတာ စေတ္ထ ကာရာပကာနံ ဝသေန။ **ဆာယာယ ဖုဋ္ဌောကာသဿာ** တိ ဥဇုကံ အဝက္ခိတ္တလေဍ္ဍုပါတဗ္ဘန္တရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

အဂမနပထေတိ တဒဟေဝ ဂန္တွာ နိဝတ္တေတုံ န သက္ကုဏေယျကေ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ယေ ဒီပကာ, တေသူတိ ယောဇနာ။ **ဣတရသ္မိ** န္တိ ပုရတ္ထိမဒိသာယ စီဝရေ။ **“ဥပေါသထကာလေ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဣမိနာ စီဝရဝိပ္ပဝါသသတ္တဗ္ဘန္တရတော သမာနသံဝါသာယ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ အစ္စန္တဝိသဒိသတံ ဒဿေတိ ။ တထာ ဟိ ဗဟူသု ဘိက္ခူသု ဧကတော နိသီဒိတ္ဝာ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒေသု ယထာသကံ စီဝရံ ဌပေတ္ဝာ ပရိဟာရန္တေသု ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော နိသိန္နောကာသတော ပဋ္ဌာယ ပစ္စေကံ သတ္တဗ္ဘန္တရဿ ပရိစ္ဆေဒော အညမညဝိသဒိသော အနေကဝိဓော ဟောတိ, န ဧကော ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ အနိမိတဗ္ဗတ္တာ။ တေနေဝ တတ္ထ ပရိသဝသေ န ဝုဍ္ဍိ, ဟာနိ ဝါ န ဟောတိ, န ဧဝံ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ။ သာ ဟိ ယောဇနိကာယပိ ပရိသပရိယန္တတောဝ ပဋ္ဌာယ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရပအစ္ဆိန္နာ ဧကာဝ ဟောတိ။ တေနေဝ သာ ပရိသဝသေန ဝဍ္ဍတိ, ဟာယတိ စ, တသ္မာ အညာဝ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ အညော သတ္တဗ္ဘန္တရတော ပရိစ္ဆိန္နော စီဝရဝိပ္ပဝါသပရိဟာရော အဗ္ဘောကာ သောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဥ္စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **ခန္ဓကေ သီမာကထာယ** မေဝ (မဟာဝ. ၁၄၃) ဝက္ခာမ။

၄၉၅. **နဒိံ ဩတရတီ**တိ ဟတ္ထပာသံ မုဉ္စိတ္ဝာ ဩတရတိ။ **ဗဟိကမေ ဌပေတ္ဝာ**တိ အဟာရပိတဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိနယကမ္မံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဥတ္တရာသင်္ဂေ စ ဗဟိကမေ ဌပိတသင်္ဃာဋိယဥ္စ ပဌမံ ဝိနယကမ္မံ ကတ္ဝာ ပစ္ဆာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ နိဝါသေတ္ဝာ အန္တရဝါသကေ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဗဟိကမေ ဌပိတဿာပိ ဝိနယကမ္မဝစနတော ပရမ္မုခါပိ ဌိတံ ဝိဿဇ္ဇိတုံ, နိဿဇ္ဇံ အတုစ္ဆ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒဟရာနံ ဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ **“နိဿယော ပန န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **မုဟုတ္တံ။ပေ။ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ** တိ သဥဿာဟတ္တေ ဂမနဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေသံ ပန ပုရာရုဏာဝ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ သဥဿာဟေန ဂစ္ဆန္တာနံ အရုဏေ အန္တရာ ဥဋ္ဌိတေပိ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ **“ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ သယန္တိ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေဝ **“ကမံ ပဝိသိတ္ဝာ။ပေ။ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **အညမညဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ** တိအာဒိမ္ဟိ သဥဿာဟတ္တာ ဂမနက္ခဏေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ န ဝုတ္တာ။ **ဓေနုဘယေနာ**တိ တရုဏဝစ္ဆကဓေနုံ အဘိဓာဝိတ္ဝာ သိင်္ဂေန ပဟရဏဘယေန။ **နိဿယော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ** တိ ဧတ္ထ ဓေနုဘယာဒီဟိ ဌိတာနံ ယာဝ ဘယဝူပသမာ ဌာတဗ္ဗတော “အန္တောအရုဏေယေဝ ဂမိဿာမီ”တိ နိယမေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ဧဝံ နိယမေတုံ သက္ကာ, တတ္ထ အန္တရာရုဏေ ဥဂ္ဂတေပိ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ကမပ္ပဝိဋ္ဌဒဟရာနံ ဝိယ။ **အန္တောသီမာယံ ကာမ** န္တိ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိတော ပစ္ဆာ ပတိဋ္ဌာပိတကမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ ကမဥ္စ ကမူပစာရဉ္စ ဌပေတ္ဝာ သမ္မန္နိတဗ္ဗတော။ **ပဝိဋ္ဌာန** န္တိ အာစရိယန္တေဝါသိကာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂတာနံ အဝိပ္ပဝါသသီမတ္တာ နေဝ စီဝရာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ, သဥဿာဟတာယ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **အန္တရာမဂ္ဂေ** တိ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ အာဂစ္ဆန္တာနံ အန္တရာမဂ္ဂေ။

“ဣမေ အပစ္စုဒ္ဒရဏာ” တိ ဣမိနာ အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနာနိ ဝိယ ပစ္စုဒ္ဒရဏမ္ပိ ကာယေန တ တစာယ တ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ကာယတစာဟိ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏတောတိ ဣဒံ ကာယတစာသမုဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ အဓိဋ္ဌိတတိစီဝရတာ, အနတ္ထတကထိနတာ, အလဒ္ဓသမ္မုတိတာ, ရတ္တိဝိပ္ပဝါသောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဥဒေါသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၇. တတိယေ ဟဋ္ဌိမံ **စီဝရပစ္စာသာ နိက္ခိပိတု** န္တိ စီဝရပစ္စာသာယ သတိယာ နိက္ခိပိတုန္တိ အတ္ထော။ နိဋ္ဌိ**တစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာ**တိ ဧတ္ထ ဒုတိယကထိနေ ဝိယ သာမိဝသေနေဝ ကရဏဝစနဿ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၉၉-၅၀၀. တုယှံ ဒမ္မိတိ ဒိန္န န္တိ ‘‘တုယှံ, ဘန္တေ, အကာလစီဝရံ ဒမ္မိ’’တိ ဧဝံ ဒိန္နံ, တေမ္ပိ ကာလေ အာဒိဿ ဒိန္နံ နာမ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒံ ပန အဋ္ဌကထာဝစနံ, ဟဋ္ဌိမံ ‘‘ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္န’’န္တိ ဣဒဉ္စ ‘‘အကာလစီဝရ’’န္တိ ဝစနသာမညတော လဗ္ဘမာနံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒဿေတုံ အတ္ထုဒ္ဒာရဝသေန ဝုတ္တံ ပဌမအနိယတေ သောတဿ ရဟော ဝိယ။ သင်္ဃဿ ဟိ ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ အကာလေ ဥပ္ပန္နစီဝရံ ဝိယ သမ္မုခီဘူတေဟိ ဝုတ္တဝသေဟိ, အဝုတ္တဝသေဟိ စ သဗ္ဗေဟိပိ ဘာဇေတဗ္ဗတာသာမညေန အကာလစီဝရံ နာမ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ အတ္ထုဒ္ဒာရဝသေန ဟဋ္ဌိမံ ‘‘ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္န’’န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန ‘‘တတော ဘာဇေတွာ လဒ္ဓစီဝရမ္ပိ အကာလေ လဒ္ဓစီဝရမ္ပိ ဝုတ္တဝသ္သာနံ ဧကမာသပရိဟာရံ, ပဉ္စမာသပရိဟာရံ တ န လဘတိ, ပစ္စာသာစီဝရေ အသတိ ဒသာဟပရိဟာရမေဝ လဘတီ’’တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ‘‘အာဒိဿ ဒိန္န’’န္တိ ဝစနသာမညတော လဗ္ဘမာနံ သဗ္ဗံ အတ္ထုဒ္ဒာရဝသေန ဒဿေတုံ ‘‘ဧကပုဂ္ဂလဿ တ ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မိတိ ဒိန္န’’န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန တထာလဒ္ဓံ တ အကာလေ လဒ္ဓံ တ အနတ္ထတကထိနာနံ ဒသာဟတော ဥဒ္ဓံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဣတရထာ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာဟိ ဝိရုဇ္ဈနတော။ တထာ ဟိ **အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒေ** အကာလေ ဥပ္ပန္နမ္ပိ အစ္စေကစီဝရံ ‘‘ယာဝစီဝရကာလသမယံ နိက္ခိပိတဗ္ဗ’’န္တိ (ပာရာ. ၆၄၈) ဝုတ္တံ, တဿ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ‘‘ပဝါရဏမာသဿ ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိယံ ဥပ္ပန္နဿ အစ္စေကစီဝရဿ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာ စ ပရိဟာရော ဝုတ္တော, တမေဝ ပရိဟာရံ သန္ဓာယ ‘ဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ပန ဥပ္ပန္နံ အနစ္စေကစီဝရမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဒရိတွာ ဌပိတစီဝရမ္ပိ ဧတံ ပရိဟာရံ လဘတိယေဝါ’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၄၆-၆၄၉) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ကာလေပိ အကာလေပိ စ ယထာတထာ လဒ္ဓံ အတိရေကစီဝရံ ဝုတ္တဝသ္သာနံ ဧကမာသံ, ပဉ္စမာသံ တ ယထာရဟံ ပရိဟာရံ လဘတိ ဧဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ပန အဝတွာ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ ယံ အဋ္ဌကထာယံ ‘‘တတော စေ ဥတ္တရိ’’တိ ဣမဿ မာသပရမတော ဥတ္တရီတိ အတ္ထော ဝုတ္တော, တံ ပရာမသတိ။ ပဒဘာဇနိယံ ဧဝမတ္ထံ အဝတွာ အညထာ အတ္ထော ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ **တာဝ ဥပ္ပန္နံ ပစ္စာသာစီဝရ** န္တိ ပစ္စတ္တဝစနံ။ **‘‘မူလစီဝရ’’**န္တိ ဣဒံ ဥပယောဂဝစနံ။ **အတ္တနော ဂတိကံ ကရောတီ**တိ အနန္တရာ ဒုတိယဒိဝသာဒီသု ဥပ္ပန္နံ ပစ္စာသာစီဝရံ မာသပရမံ မူလစီဝရံ ဌပေတုံ အဒတွာ အတ္တနော ဒသာဟပရမတာယ ဧဝ ပတိဋ္ဌာပေတီတိ အတ္တနော ဂတိကံ ကရောတီတိ။ **တတော ဥဒ္ဓံ မူလစီဝရ**န္တိ ဧတ္ထ ပန **မူလစီဝရ**န္တိ ပစ္စတ္တဝစနံ။ တဉှိ ဝီသတိမဒိဝသတော ဥဒ္ဓံ ဒုတိယဝီသတိမဒိဝသာဒီသု ဥပ္ပန္နံ ပစ္စာသာစီဝရံ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော သိဗ္ဗေတွာ ဃဋိတံ ဒသာဟပရမံ ဂန္တုံ အဒတွာ နတဟပရမတာဒိဝသေန အတ္တနော ဂတိကံ ကရောတိ, ဧကတော အသိဗ္ဗေတွာ ဝိသုံ ဌပိတံ ပန ပစ္စာသာစီဝရံ ဒသာဟပရမမေဝ။

ဟဋ္ဌိမံ **ဒသာဟာ**တိ ဒသာဟေန။ **ဧကာဒသေ ဥပ္ပန္နေ** တိအာဒီသု ဧကာဒသာဟေ ဥပ္ပန္နေတိအာဒိနာ အတ္ထော, အယမေဝ တ ပာဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဧကဝီသေ ဥပ္ပန္နေ။ပေ။ နတဟာ ကာရေတဗ္ဗ** န္တိအာဒိ ပစ္စာသာစီဝရဿ ဥပ္ပန္နဒိဝသံ ဌပေတွာ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ **‘‘တီသေ။ပေ။ တဒဟေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ’’** န္တိ ဝုတ္တံ။ **‘‘အညံ ပစ္စာသာစီဝရံ။ပေ။ ကာရေတဗ္ဗ’’**န္တိ ဣဒံ သတိယာ ဧဝ ပစ္စာသာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ‘‘ဣတော ပဋ္ဌာယ စီဝရံ န လဘိဿာမိ’’တိ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနတော ပစ္စာသာယ ဥပစ္ဆိန္နာယ အညတ္ထာပိ ယေန ကေနစိ ဥပာယေန ပစ္စာသံ ဥပ္ပာဒေတိ, မူလစီဝရံ န အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, သဗ္ဗထာ ပစ္စာသာယ ဥပစ္ဆိန္နာယ ဒသာဟာတိက္ကန္တံ မူလစီဝရံ တဒဟေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ **ပစ္စာသာ**

စီဝရမ္ပိ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ပဌမတရံ ဥပ္ပန္နံ ဝိသဘာဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အညမညန္တိ** အညံ အညံ, အယမေဝ တ ဟာဌော။ အင်္ဂ ပနေတ္ထ ပဌမကထိနေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ကေဝလဉ္ဟိ တတ္ထ ဒသာဟာတိက္ကမော, ဣဓ မာသာတိက္ကမောတိ အယံ ဝိသေသော။

တတိယကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၃-၅. စတုတ္ထေ ဟဋ္ဌိယံ **ဘတ္တဝိဿဂ္ဂ** န္တိ ဘတ္တဿ ဥဒရေ ဝိဿဇ္ဇနံ, ပဝေသနံ အဇ္ဈောဟရဏံ ဘ တ္တကိစ္စန္တိ အတ္ထော, ဘောဇနပရိယောသာနေန ဘတ္တဿ ဝိဿဇ္ဇနန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထ နာမ တ္ဝံ** န္တိ သော နာမ တွံ, တာယ နာမ တ္ဝန္တိ တ အတ္ထော။ ပိတာ စ မာတာ စ ပိတရော, ပိတူနံ ပိတာ စ မာတာ စ **ပိတာမဟာ,** တေ ဧဝ ယုဂဠဋ္ဌေန **ယုဂေ,** တသ္မာ ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂ ပိတာမဟာဝဋ္ဋာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ ဗော။ ဧဝဉ္ဟိ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေန မာတာမဟော စ ပိတာမဟီ မာတာမဟီ စ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ သတ္တမယုဂတော ပရံ ''အညာတကာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယာတိ** ဘိက္ခုနီ။ ပိတု မာတာ **ပိတာမဟီ,** မာတု ပိတာ **မာတာမဟော**။

ပယောဂေ ပယောဂေ ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋ န္တိ ''ဓောတ''တိ အာဏာပနတစာယ ကောယ ဧဝ တဒနုဂုဏာဿ သဗ္ ဗဿာပိ ပယောဂဿ အာဏတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။

၅၀၆. တဒဝိနာဘာဝတော ဓောဝနဿ **''ကာယဝိကာရံ ကတ္ဝတ''**တိ စ **''အန္တောဒွတဒသဟတ္ထေ''** တိ စ ဝုတ္တ တ္တာ ကာယေန ဓောတပေတုကာမတံ အပ္ပကာသေတွတ အနဓိပနပေသနာဒိံ ကရောန္တဿ စ ဒွတဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ မုဉ္စိတွတ ဗဟိ ဌတွတ ကာယတစာဟိ အာဏာပေတွတ ဓိပနပေသနာဒိံ ကရောန္တဿ စ အနာပတ္တိ ဧဝ။

ဧကေန ဝတ္ထုနာတိ ပဌမကတေန။ ပဉ္စသတာနိ ပမာဏံ တောသန္တိ **ပဉ္စသတာ**။ ဘိက္ခုဘာဝတော ပရိဝတ္တလိင်္ဂာပိ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ ဧဝ။

၅၀၇. **တာဝကာလိကံ ဂဟေတွတ**တိ အတ္တနာ ကတိပဟံ ဟာရုပနာဒိအတ္ထာယ တာဝကာလိကံ ယာစိတွတ။ ပုရာဏစီ ဝရတာ, ဥပစာရေ ဌတွတ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ အာဏာပနံ, တဿာ ဓောတပနာဒီနိ စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂ ကာနိ။

ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၈. ပဉ္စမေ **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ **ဂဏမ္ဘဟာ ဩဟီယနသိက္ခာပဒေ** (ပာစိ. ၆၉၁-၆၉၂) အပညတ္တေ။ **ကောဋ္ဌာသသမ္ပတ္တိ** တိ ကေသာဒိပဉ္စကောဋ္ဌာသာနံ ကလျာဏတာ။ **ဟတ္ထတလေယေဝ ဒဿေတွတ** တိ ဟတ္ထ တလတော သေသကာယဿ အဒဿနံ ဒီပေတိ။

၅၁၀. **ဝိဟတ္ထတာယာ** တိ ဝိဟတတာယ, အမိဿိတတာယ အပဋိသရဏတာယာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''သမ ဘိတုန္နတ္တာ''**တိ, ဗျဓိတတ္တာတိ အတ္ထော။ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ ပရိဝတ္တံ, တဒေဝ **ပာရိဝတ္တကံ,** ပရိဝတ္တေတွ တ ဒိယျမာနန္တိ အတ္ထော။

ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝိယ ဣဓ ဒွတဒသဟတ္ထော ဥပစာရနိယမော နတ္ထီတိ အာဟ **''ဥပစာရံ မုဉ္စိတွတ''** တိ။ **အညတွ ရ ပာရိဝတ္တကာ**တိ ယံ အန္တမသော ဟရီတကခဏ္ဍမ္ပိ ဒတွတ တ ''ဒဿာမီ''တိ အာဘောဂံ ကတွတ တ ပရိဝတ္တကံ ဂဏှာတိ, တံ ဌပေတွတ။ **''တံ အစိတ္တကဘာဝေန န သမေတီ''** တိ ဣမိနာ ဉာတိဘာဝဇာနနာဒီသု ဝိယ ဘိက္ခုနီဘာဝ ဇာနနာဒိဝသေနာပိ အစိတ္တကတံ ပကာသေတိ။

၅၁၃-၄. တိကဒွေ့ တံ ဟစိတ္တိယဒွောတိ **တိကဟစိတ္တိယံ,** ဟစိတ္တိယတိကန္တိ အတ္ထော။ **ပတ္တတ္ထဝိကာဒီ** တိ အနမိဋ္ဌာနုပဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ကော ပန တအေ ပတ္တတ္ထဝိကာဒီသူ** တိ မပဟတိယာပိ တာဝ ဘိသိစ္ဆဝိယာ အနမိဋ္ဌာနုပဂတ္တာ အနာပတ္တိ, ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏဝိရဟိတတာယ အနမိဋ္ဌာတဗ္ဗေသု ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒသ္သေတိ။ ပတ္တတ္ထဝိကာဒီနိ ပန ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမာနိ ဂဏှိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ပဋိဂ္ဂဟဏံ **ကိရိယာ,** အပရိဝတ္တနံ **အကိရိယာ**။ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, ဟရိဝတ္တကာဘာဝေ, အညာတိကာယ ဟတ္ထတော ဂဟဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၅. ဆဋ္ဌေ ပဋ္ဋ ဧဝ **ပဋ္ဋော**။ ဟဋ္ဌိယံ **ဓမ္မနိမန္တနာ** တိ သမဏေသု ဝတ္တဗ္ဗာစာရဓမ္မမတ္တဝသေန နိမန္တနာ, အတုကာမတာယ ကတနိမန္တနာ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေနေဝ **"ဝိညာပေသ္သတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ အညာတကအပ္ပဝာရိတတော ဟိ ဝိညတ္တိ နာမ ဟောတိ။

၅၁၇. ''တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အာဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ဣမိနာ ဘူတကမဝိကောပနံ အနုညာတန္တိ အာဟ **"နေဝ ဘူတကမဟတဗ္ဗတာယာ"** တိအာဒိ။ ပဌမံ သုဒ္ဓစိတ္တေန လိင်္ဂံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ လဒ္ဓိ ဂဏှာနတော ပိ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဧတတိ အာဟ **"နိတသေတွာပိ လဒ္ဓိ န ဂဟေတဗ္ဗာ"** တိ။

ယံ အာတသံ ပဌမံ ဥပဂစ္ဆတီ တိ ဧတ္တောပိ ဝိဟာရစီဝရာဒိအတ္ထာယ ပဝိသန္တေနပိ တိဏာဒီဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဝ ဂန္တဗ္ဗံ, န တွေဝ ဝ နဂ္ဂေန အာဂန္တဗ္ဗန္တိ သာမညတော ဒုက္ကဋ္ဌသ္သ ဝုတ္တတ္တာ။ **စိမိလိကာဟီ**တိ ပဋ္ဋပိလောတိကာဟိ။ **ပရိဘောဂဇေနေတတိ** အညံ စီဝရံ အလဘိတွာ ပရိဘုဥ္ဇနေန။ **ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာ** န္တိ ယထာ တံ စီဝရံ ပရိဘုဥ္ဇိယမာနံ ဩဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂတာယ အသာရုပ္ပံ ဟောတိ, ဧဝံ ဇိဏ္ဏံ။

၅၂၁. **အညသ္သတ္ထာယာ** တိ ဧတ္တောပိ ''ဉာတကာနံ ပဝာရိတာန''န္တိ ဣဒံ အနုဝတ္တတိ ဧတတိ အာဟ **"အတ္တနော ဉာတကပဝာရိတေ"**တိအာဒိ။ ဣဓ ပန အညသ္သ အစ္ဆိန္နနဋ္ဌစီဝရသ္သ အတ္ထာယ အညာတကအပ္ပဝာရိတေ ဝိညာပေန္တသ္သ နိသ္သဂ္ဂိယေန အနာပတ္တီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, ဣတရထာ ''ဉာတကာနံ ပဝာရိတာန''န္တိ ဣမိနာ ဝိသေသော န ဘဝေယျ။ တေနေဝ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ဝက္ခတိ ''အဋ္ဌကထာသု ပန ဉာတကပဝာရိတဋ္ဌာနေ။ပေ.။ ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ, တံ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ''တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၆) စ ''ယသ္မာ ပနိဒံ သိက္ခာပဒံ အညသ္သတ္ထာယ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပညတ္တံ, တသ္မာ ဣဓ 'အညသ္သတ္ထာယာ'တိ န ဝုတ္တ''န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၆) စ။ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, သမယာဘာဝေ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၂-၅၂၄. သတ္တမေ ဟဋ္ဌိယံ **ပဂ္ဂဟိကသာလ** န္တိ ဒုဿာပဏံ။ တဥ္ဟိ တဏိဇကေဟိ ဒုဿာနိ ပဂ္ဂဟေတွာ ဒဿနဋ္ဌာနတာယ ''ပဂ္ဂဟိကသာလာ''တိ ဝုစ္စတိ။ **အသ္သ စီဝရဿာ** တိ သာဒိတဗ္ဗစီဝရဿ။ **"တိစီဝရိကေနာ"**တိ ဣမိနာ အစ္ဆိန္နတိစီဝရတော အညဿ ဝိဟာရာဒီသု နိဟိတဿ စီဝရဿ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, ဝိညာပေတုံ န ဝဋ္ဋေယျ။ တာဝကာလိကံ နိတသေတွာ အတ္တနော စီဝရံ ကဟေတဗ္ဗံ, တာဝကာလိကမ္ပိ အလဘန္တဿ ဘူတကမဝိကောပနံ ကတွာ တိဏပဏ္ဏေဟိ ဆဒနံ ဝိယ ဝိညာပနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **အညေနာ**တိ အစ္ဆိန္နအသဗ္ဗစီဝရေန။ **ဒွေဝ နဋ္ဌာနီ** တိ အဓိကာရတော ဝုတ္တံ **"ဒွေဝ သာဒိတဗ္ဗာနီ"** တိ။

၅၂၆. **ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ**တိ ''အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတိ တတုတ္တရိပိ ဉာပနအာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေ ဧဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **''အညဿုတ္တာယာတိ န ဝုတ္တ''**န္တိ ဣဒံ အညဿုတ္တာယ တတုတ္တရိ ဝိညာပနေ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ, တဋ္ဌ ပာစိတ္တိယံ ယေသံ အတ္ထာယ ဝိ ညာပေတိ, တေသံ တ သိယာ, ဝိညာပကဿေဝ တ, န တာဝ တေသံ တေဟိ အဝိညာပိတတ္တာ, နာပိ ဝိညာပကဿ အ တ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ အဝိညာပိတတ္တာ။ တသ္မာ အညဿုတ္တာယ ဝိညာပေန္တဿာပိ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ န ဒိ ဿတိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အတ္တနော သာဒိယနပဋိဗဒ္ဓတာဝသေန ပဝတ္တတ္တာ ''အညဿုတ္တာ ယာ''တိ အနာပတ္တိတရေ န ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ, တဋ္ဌ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတ္ဗ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတုတ္တရိစီ ဝရတာ, အစ္ဆိန္နာဒိကာရဏတာ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပဌမဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၈-၅၃၁. အဋ္ဌမေ **ယော ကတ္တာ**တိ အယကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဌ္ဌော ဧဝ **ပဋ္ဌကော။ ''အပ္ပဂ္ဃံ စေတာပေတီ''**တိ ဣဒံ နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယာ အနာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝိညတ္တိပစ္စယာ ပန ဒုက္ကဋမေဝ။ ''ပုဗ္ဗေ အပ္ပဝါရိ တော''တိ ဟိ သုတ္တေ ဝိညတ္တိကာရဏံ ဝုတ္တံ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ** ''စီဝရေ ဘိယျောကမျတာ, အညာတ ကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနီ''တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဥပက္ခဋသိက္ခာပဒ) အညာတကဝိ ညတ္တိတာ ပကာသိတာ, ကေစိ ပန ''အယကေန အတုကာမောမှီတိ အတ္တနော သန္တိကေ အဝုတ္တေပိ ယဒဂ္ဃနကံ သော အတုကာမော, တဒဂ္ဃနကံ အာပဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ တေ''တိ ဝဒန္တိ, တံ **ရာဇသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယပိ** န သမေတိ, ဒူတေန တ အယကေန တ ''အာယသ္မန္တံ ဥဒ္ဒိဿ စီဝရစေတာပန္နံ အာဘတ''န္တိ အာရောစိတေပိ မုခဝေဝဋိယကပ္ပိယ ကာရကာဒီနံ သန္တိကာ အာဟရာပနဿ တတ္ထ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ ''ဣမေ ဒွေဝ အနိဒ္ဒိဋ္ဌ ကပ္ပိယကာရကာ နာမ, ဧတေသု အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ပေ.။ န ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဒေသနာမတ္တ မေဝ စေတံ 'ဒူတေန စီဝရစေတာပန္နံ ပဟိဏေယျာ'တိ သယံ အာဟရိတ္ဝာပိ ပိဏ္ဍပာတာဒီနံ အတ္ထာယ ဒဒန္တေသုပိ ဧသေဝ နယော''တိ။ မုခဝေဝဋိယကပ္ပိယကာရကာဒယော ဟိ အယကေန ပရိစ္စတ္တေပိ ဝတ္ထုမှိ ''အသုကဿ သန္တိကေ စီဝရပိဏ္ဍပာတာဒိံ ဂဏှထာ''တိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ဧဝ ''န ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ, န ပန တဿ ဝတ္ထု နော မုခဝေဝဋိယာဒီနံ သန္တကတ္တာ, တသ္မာ ဣဓာပိ အယကေန တ ဒူတေန တ ''ယံ ဣစ္ဆထ, တံ ဝဒထာ''တိ အပ္ပဝါရိ တဿ ဝဒတော ဒုက္ကဋမေဝ။ **အဂ္ဃဝမုနက**န္တိ စီဝရေ အဂ္ဃဝမုနကံ နိဿာယ ပဝတ္တံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ, န ပိဏ္ဍ ပာတာဒီသု တေသု အဂ္ဃဝမုနဿ ဒုက္ကဋမတ္တတ္တာ, ပဏီတပိဏ္ဍပာတေ သုဒ္ဓိကပာစိတ္တိယတ္တာ စာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ''စီဝရေ ဘိယျောကမျတာ''တိ အင်္ဂံ ဝုတ္တံ။

ပဌမဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုတိယဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၃. နဝမေ ဟဋ္ဌိယံ **ပစ္စေကစီဝရစေတာပန္နာ**တိ ပစ္စေကံ နိယမေတ္ဗ စီဝရစေတာပန္နာ, ဧကေကေန ဝိသုံ ဝိသုံ နိယမိတာ စီဝရစေတာပန္နာတိ အတ္ထော။ **ဥဘောဝ သန္တာ ဧကေနာ**တိ ဥဘော ဧကတောဝ သန္တာ, ဥဘော ဧကတော ဟုတ္ဝာ တတိ အတ္ထော။

ဒုတိယဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၇. ဒသမေ ''အဇ္ဇဏှော''တိ ''အဇ္ဇ နော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဟ-ကာရာဂမံ, န-ကာရဿ စ ဏ-ကာရံ ကတ္ဝာ ဝု တ္တောတိ အာဟ **''အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ အမှာကံ''**န္တိ။

၅၃၈-၉. ယံ ဝုတ္တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ဣမိနာ စီဝရစေတာပန္နေန စီဝရံ စေတာပေတွာ ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ စီဝရေန အစ္ဆာဒေဟီတိ ဣဒံ အာဂမနသုဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ, သစေ ဟိ 'ဣဒံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ'တိ ပေသေယျ, အာဂမနဿ အသုဒ္ဓတ္တာ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယကာရကောပိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျာ''တိ, တံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုဒုက္ကဋဝတ္ထုဘူတံ အကပ္ပိယစီဝရစေတာပန္နံ ''အသုကဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ''တိ ဧဝံ အာဂမနသုဒ္ဓိယာ အသတိ, သိက္ခာပဒေ အာဂတနယေန ဒူတဝစနေ စ အသုဒ္ဓေ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခေပေါ ဧဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပန ''စီဝရေန ခော မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ''တိ ဝတ္တုံ, တဒနုသာရေန န ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိသိတုံ အာဂမနဒူတဝစနာနံ ဥဘိန္နံ အသုဒ္ဓတ္တာ။ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေန ပန အာဂမနသုဒ္ဓိယာ သတိ ဒူတဝစနေ အသုဒ္ဓေပိ သိက္ခာပဒေ အာဂတနယေန သဗ္ဗံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန စ ယထာ ဒူတဝစနာသုဒ္ဓိယမ္ပိ အာဂမနေ သုဒ္ဓေ ဝေယျာဝစ္စကရမ္ပိ နိဒ္ဒိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ အာဂမနာသုဒ္ဓိယမ္ပိ ဒူတဝစနေ သုဒ္ဓေ ဝဋ္ဋတိ ဧတတိ အယမတ္ထော အတ္ထတော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ, ဥဘယသုဒ္ဓိယံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဥဘယာသုဒ္ဓိပက္ခမေဝ သန္ဓာယ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ကပ္ပိယကာရကောပိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျာ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယံ ပနေတ္ထ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၃၇-၅၃၉) ''အာဂမနဿ သုဒ္ဓိယာ တ အသုဒ္ဓိယာ တ ဝိသေသပ္ပယောဇနံ န ဒိဿတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနဿ အဓိပ္ပာယံ အသလ္လက္ခေတွာ ဝုတ္တံ ယထာဝုတ္တနယေန အာဂမနသုဒ္ဓိအာဒိနာ သပ္ပယောဇနတ္တာ။ ယော ပနေတ္ထ ''မူလသာမိကေန ကပ္ပိယဝောဟာရဝသေန, ပေသိတဿ ဒူတဿ အကပ္ပိယဝောဟာရဝသေန စ ဝဒတောပိ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဘဝေယျာ''တိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ ဝုတ္တော, သော အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ ဧဝ န ဟောတိ အဘိမတတ္တာ။ တထာ ဟိ **သိက္ခာပဒေ** ဧဝ ''ပဋိဂ္ဂဏှာတု အာယသ္မာ စီဝရစေတာပန္န''န္တိ အကပ္ပိယဝောဟာရေန ဝဒတော ဒူတဿ ကပ္ပိယေန ကမ္မေန ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဝုတ္တော အာဂမနဿ သုဒ္ဓတ္တာ, အာဂမနဿာပိ အသုဒ္ဓိယံ ပန ကပ္ပိယေနာပိ ကမ္မေန ဝေယျာဝစ္စကရော န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတိ အတ္ထေဝ အာဂမနဿ သုဒ္ဓိအသုဒ္ဓိသု ပယောဇနံ။ ကထံ ပန ဒူတဝစနေန အာဂမနသုဒ္ဓိ ဝိညာယတီတိ? နာယံ ဘာရော။ ဒူတေန ဟိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေနေဝ ဝုတ္တေ ဧဝ အာဂမနသုဒ္ဓိ ဂဝေသိတဗ္ဗာ, န ဣတရထာ, တတ္ထ စ တဿ ဝစနက္ကမေန ပုစ္ဆိတွာ စ ယုတ္တိအာဒီဟိ စ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ဣဓာပိ ဟိ **သိက္ခာပဒေ** ''စီဝရစေတာပန္နံ အာဘတ''န္တိ ဒူတဝစနေနေဝ စီဝရံ ကိဏိတွာ ဒာတုံ ပေသိတဘာဝေါ ဝိညာယတိ။ ယဒိ ဟိ သဗ္ဗထာ အာဂမနသုဒ္ဓိ န ဝိညာယတိ, ပဋိက္ခေပေါ ဧဝ ကတ္တဗ္ဗောတိ။

ဟဋ္ဌိယဥ္စ ''စီဝရဉ္စ ခေါ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ''တိအာဒိ ဒူတဝစနဿ အကပ္ပိယတ္တေပိ အာဂမနသုဒ္ဓိယာ သတိ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ''ဧသော ခေါ။ပေ။ န ဝတ္တဗ္ဗော 'တဿ ဒေဟီ'''တိအာဒိ အကပ္ပိယဝတ္ထုသာဒိယန ပရိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ''သညတ္တော''တိအာဒိ ''ဧဝံ ဒူတေန ပုန ဝုတ္တေ ဧဝ စောဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဣတရထာ''တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ''န ဝတ္တဗ္ဗော 'ဒေဟိ မေ စီဝရံ။ပေ။ စေတာပေဟိ မေ စီဝရ'''န္တိ ဣဒံ ဒူတေနာဘတရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ အတ္တနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကတ္တာဝ ''ဒေဟိ မေ စီဝရံ။ပေ။ စေတာပေဟိ မေ စီဝရ''န္တိ ဝဒန္တော ရူပိယဿ ပကတတ္တာ တေန ရူပိယေန ပရိဝတ္တေတွာ ''ဒေဟိ စေတာပေဟီ''တိ ရူပိယသံဝေါဟာရံ သမာပဇ္ဇန္တော နာမ ဟောတီတိ တံ ဒောသံ ဒူရတော ပရိဝဇ္ဇေတုံ ဝုတ္တံ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏေန သဥ္စမဇ္ဈေ နိဿဋ္ဌရူပိယေ ဝိယ။ ဝုတ္တဉ္စဟိ တတ္ထ ''န ဝတ္တဗ္ဗော ဣမံ ဝါ ဣမံ ဝါ အာဟရာ''တိ။ တသ္မာ န ဣဒံ ဝိညတ္တိအာဒိဿ ပရိဝဇ္ဇေတုံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ''အတ္ထော မေ, အာဝုသော, စီဝရေနာ''တိပိ အဝတ္တဗ္ဗတာပသင်္ဂတော, တေနေဝ ဒူတနိဒ္ဒိဋ္ဌေသု ရူပိယသံဝေါဟာရသင်္ကာဘာဝတော အညံ ကပ္ပိယကာရကံ ဌပေတွာပိ အာဟရာပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ ''ဒူတေန ဌပိတရူပိယေန စေတာပေတွာ စီဝရံ အာဟရာပေဟီ''တိ အဝတွာ ကေဝလံ ''စီဝရံ အာဟရာပေဟီ''တိ ဧဝံ အာဟရာပေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဌာနံ ဘဥ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ **ဌာန**န္တိ ဌိတိယာ စ ကာရဏဿ စ နာမံ, တသ္မာ အာသနေ နိသီဒနေန ဌာနမ္ပိ ကုပ္ပတိ, အာဂတကာရဏမ္ပိ တေသံ န ဝိညာယတိ။ ဌိတံ ပန အကောပေတွာ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒီသု အာဂတကာရဏမေဝ ဘဥ္ဇတိ, န ဌာနံ။ တေနာဟ **''အာဂတကာရဏံ ဘဥ္ဇတီ''** တိ ။ ကေစိ ပန ''အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ ဌာနမ္ပိ ဘဥ္ဇတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။

ယတဿ **စီဝရစေတာပန္န**န္တိအာဒိ ယေန အတ္တနာ ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိဋ္ဌော, စီဝရဉ္စ အနိပ္ဖာဒိတံ, တဿ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနံ။ ဧဝံ ဘိက္ခုနာ ဝတ္ထုသာမိကာနံ ဝုတ္တေ တေ စောဒေတွာ ဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတိ ''သာမိကာ စောဒေတွာ

ဒေန္တိ''တိ အနာပတ္တိယံ ဝုတ္တတ္တာ။ တေန စ ယော သယံ အစောဒေတွာ ဥပာသကာဒီဟိ ပရိယာယေန ဝတွာ စော
အာပေတိ, တေသု သတ္တက္ခတ္တုမ္ပိ စောဒေတွာ စီဝရံ အာပေန္တေသု တဿ အနာပတ္တိ သိဒ္ဓါ ဟောတိ သိက္ခာပဒ
ဿ အနာဏတ္တိကတ္တာ။

ကေနစိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌော အတ္တနော မုခေနေဝ ဗြာဝဋ္ဌဘာဝံ ဝေယ္ယာဝစ္စကရတ္တံ ပတ္တော **မုခဝေဝဋိကော။ ''အဝိ စာရေတုကာမတာယာ''**တိ ဣမိနာ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ အတုံ အနိစ္ဆန္တာ အရိယာပိ ဝဋ္ဋနာမိပ္ပာယံ ဝိနာ တေဟာရတော နတ္ထိတိ ဝဒန္တိတိ ဒဿေတိ။ **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ** မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိဝတ္ထုမှိ (မဟာဝ. ၂၉၉) ဝုတ္တံ ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိဝစနမေဝ (မဟာဝ. ၂၉၉) **မေဏ္ဍကသိက္ခာပဒံ** နာမ။ **ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ** တိ ဒူတေန နိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဘိက္ခုနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ, အနိဒ္ဒိဋ္ဌေ တတိ။ တေနာဟ **''ဓေတ္တ စ စောဒနာယ ပမာဏံ နတ္ထိ''**တိအာဒိ။

သယံ အာဟရိတွာ ဒဒန္တေသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **''ပိဏ္ဍပာတာဒီနံ အတ္ထာယာ''** တိ ဣမိနာ စီဝရတ္ထာယေဝ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **''ဓေသဝ နယော''**တိ ဣမိနာ ဝတ္ထုသာမိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကဘေဒေသုပိ ပိဏ္ဍပာတာဒီနမ္ပိ အတ္ထာယ ဒိန္နေ စ ဌာနစောဒနာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

''သင်္ဃံ တ။ပေ။ အနာမသိတွတ'' တိ ဝုတ္တတ္တာ ''သင်္ဃဿ ဝိဟာရတ္ထာယ ဒေမာ''တိအာဒိနာ အာမသိတွ တ ဝဒန္တေသု ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ။ **''သင်္ဃော သမ္ပဋိစ္ဆတီ''** တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ, ဂဏာဒီသုပိ သင်္ဃဿ တ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆန္တေသုပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ''ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဟာစိတ္တိ ယ''န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၃၇-၅၃၉) ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ သင်္ဃစေတိယာဒီနံ အတ္ထာယ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **စောဒေတီ**တိ တဿ အေသာဘာဝံ ဥတွာပိ ကောဓေန တ လောဘေန တ ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ စောဒေတိ။ သော ဧဝ ဟိ မုသာတအဒိပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယဒုက္ကဋာဒိအာပတ္တီဟိ သာပတ္တိကော ဟောတိ, ဂီတတိသညာယ ပန ဝတွာ နိဒ္ဒ အေသာဘာဝံ ဥတွာ ဝိရမန္တဿ နတ္ထိ အာပတ္တိ။

တဋ္ဌာကံ ခေတ္တေ ပဝိဋ္ဌတ္တာ ''န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **စတ္တာရော ပစ္စယေ သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ တိ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ ဓေတ္တ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စတုပစ္စယပရိဘောဂတ္ထာယ တဋ္ဌာကံ ဒမ္မိ''တိ တ ''ဘိက္ခုသင်္ဃော စ တ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတုံ တဋ္ဌာကံ ဒမ္မိ''တိ တ ''ဣတော တဋ္ဌာကတော ဥပ္ပန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒမ္မိ''တိ တ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒဉ္စ သင်္ဃဿ ပရိဘောဂတ္ထာယ ဒိယျမာနညေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပုဂ္ဂလဿ ပန ဧဝမ္ပိ ဒိန္နံ တဋ္ဌာကခေတ္တာဒိ န ဝဋ္ဋတိ။ သုဒ္ဓစိတ္တဿ ပန ဥဒကပရိဘောဂတ္ထံ ကူပပောက္ခရဏီအာဒယော ဝ ဋ္ဋန္တိ။ ''သင်္ဃဿ တဋ္ဌာကံ အတ္ထိ, တံ ကထ''န္တိ ဟိ အာဒိနာ သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ **ဟတ္ထေ** တိ ဝသေ။

''ဌပေထာတိ ဝုတ္တေ'' တိ ဣဒံ သာမိစိဝသေန ဝုတ္တံ, အဝုတ္တေပိ ဌပေန္တဿ အေသော နတ္ထိ။ တေနာဟ **''ဥဒကံ တရေတုံ လဗ္ဘတီ''**တိ။ သဿကာလေပိ တာသေတွာ မုဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အမုဉ္စတော ပန ဘဏ္ဍဒေယျံ။ **ပုန ဒေတီ**တိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ပုန ဒေတိ, ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမိနာ ''ယေန ကေနစိ ဣဿရေန 'ပရိစ္စတ္တမိဒံ ဘိက္ခူဟိ, အဿာမိက'န္တိသညာယ အတ္တနာ ဂဟေတွာ ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဒဿေတိ။ ကပ္ပိယတေဟာရေပိ ဝိနိစ္ဆယံ ဝ က္ခာမာတိ ဟဌသေသော။

ဥဒကဝသေနာတိ ဥဒကပရိဘောဂတ္ထံ။ **''သုဒ္ဓစိတ္တာန''** န္တိ ဣဒံ သဟတ္တေန စ အကပ္ပိယတေဟာရေန စ က ရောန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သဿသမ္ပာဒနတ္ထန္တိ ဧဝံ အသုဒ္ဓစိတ္တာနမ္ပိ ပန သယံ အကတွာ ကပ္ပိယတေဟာ ရေန အာဏာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **''ကပ္ပိယကာရကံ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဣဒံ သဟတ္တာဒိနာ ကတတဋ္ဌာကတ္တာ ''အသာ ရုပ္ပ''န္တိ ဝုတ္တံ, ဌပေန္တဿ, ပန တံ ပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿပိ တ သင်္ဃဿ အာပတ္တိ န ဝိညာယတိ, အဋ္ဌကထာပမာဏေန တ ဓေတ္တ အာပတ္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **လဇ္ဇီဘိက္ခုနာ** တိ လဇ္ဇီနာပိ, ပဂေဝ အလဇ္ဇီနာ မတ္တိကုဒ္ဓရ ဏာဒီသု ကာရာပိတေသူတိ အဓိပ္ပာယော။ **နဝသဿေ** တိ အကတပုဗ္ဗေ ကေဒာရေ။ **''ကဟာပဏေ''**တိ ဣမိနာ ဓညုဋ္ဌာ ပနေ တဿေဝ အကပ္ပိယန္တိ ဒဿေတိ, ဓညုဋ္ဌာပနေ စဿ ပယောဂေပိ ဒုက္ကဋမေဝ, န ကဟာပဏုဋ္ဌာပနေ ဝိယ။

"ကသထ ဝပထာ"တိ ဝစနေ သဗ္ဗေသမ္ပိ အကပ္ပိယံ သိယာတိ အာဟ **"အဝတ္ထုတ"**တိ။ **တွေကော နာမ ဘာကေ**တိ တွေ တွေကော ကဟာပဏောတိ ဣဒမ္ပိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တထာ ဝုတ္တေပိ ဟိ တအာ ကဟာပဏာနံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အာယတိံ ဥပ္ပန္နံ အညေသံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ တေနာဟ **"တဿေဝ တံ အကပ္ပိယ"** န္တိ။ တဿ ပန သဗ္ဗပယောဂေသု, ပရိဘောဂေသုပိ ဒုက္ကဋံ။ ကေစိ ပန "ခေပပရိဘောဂေ ဧဝ အာပတ္တိ, န ပုဗ္ဗပယောဂေ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ယေန မိနနရက္ခဏာဒိပယောဂေန ပစ္ဆာ ခေပပရိဘောဂေ အာပတ္တိ ဟောတိ, တဿ ပယောဂဿ ကရဏေ အနာပတ္တိယာ အယုတ္တတ္တာ။ ပရိယာယကထာယ ပန သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တိ။ တေနေဝ **"တွေကေဟိ ဝီဟီဟိ ဣဒဥ္စိဒဥ္စ အာဟရထာ"**တိ နိယမဝစနေ အကပ္ပိယံ ဝုတ္တံ, ကဟာပဏဝိစာရဏေပိ ဧသေဝ နယော။ ဝတ္ထု စ ဧဝရူပံ နာမ သံဝိဇ္ဇတိ, ကပ္ပိယကာရကော နတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိအာဒိဝစနဥ္စေတ္ထ သာဓကံ။

ဝနံ ဒမ္မိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ တိ တွေ နိတသင္ဃာနတ္တာ ပုဂ္ဂလဿာပိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သီမံ ဒေမာ**တိ ဝိဟာရသီမာဒိသာဓာရဏဝစနေန ဝုတ္တတ္တာ **"ဝဋ္ဋတီ"** တိ ဝုတ္တံ။

"ဝေဃ္ဃာဝစ္စကရ" န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ ပုဂ္ဂလဿပိ အသံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာရာမိက"န္တိ (ဟရာ. ၆၁၉; မဟာဝ. ၂၇၀) ဝိသေသေတွာ အနုညာတတ္တာ, တဥ္စ ခေ ပိလိန္ဒဝစ္ဆေန ဂဟိတပရိဘုတ္တက္ကမေန, န ဂဟဋ္ဌာနံ အသပရိဘောဂက္ကမေန။ ခေတ္တာဒယော ပန သဗ္ဗေ သင္ဃဿေဝ ဝဋ္ဋန္တိ **ဟဋ္ဌိယံ** ပုဂ္ဂလိကဝသေန ဂဟေတုံ အနနုညာတတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိဟာရဿ ဒေမာ** တိ သင္ဃိကဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, "ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) သုတ္တန္တေသု အာဂတပဋိက္ခေပေ ဘဂဝတာ အာပတ္တိယာပိ ဟေတုဘာဝေန ကတောတိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဇာနန္တေဟိ သင္ဂီတိမဟာထေရေဟိ ခေတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနိဿိတော အယံ သဗ္ဗောပိ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ ကပ္ပိယကာရကဿ နိဒ္ဒိဋ္ဌဘာတေ, ဒူတေန အပ္ပိတတာ, တတုတ္တရိ တယာမော, တေန ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော စီဝရဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ကောသိယဝဂ္ဂေါ

၁. ကောသိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၂. ဒုတိယဿ ပဌမေ ဟဋ္ဌိယံ **ကောသိယကာရကေ**တိ ကောသကာရကဟာဏာနံ ကောသတော နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ကောသိယေန သုတ္တေန ဝတ္ထာဒိံ ကရောန္တေ။ **သင္ဃာတ** န္တိ ဝိနာသံ။

၅၄၄. **"အတယိမ"**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ တယိတွာ ကရဏေ အနာပတ္တိ။ **မိဿေတွတ** တိ ဧကေကလောမေဟိ မိသ္သေတွာ။ **ပဋိလာဘေနာ**တိ ပရိနိဋ္ဌာနေန "ပရိယောသာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယ"န္တိ (ဟရာ. ၅၄၅) ဝုတ္တတ္တာ, ကောသိယမိဿကတာ, အတ္တနော အတ္ထာယ သန္ထတဿ ကရဏကာရာပနံ, ပဋိလာဘော စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ကောသိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၄၇-၅၅၂. ဒုတိယဥ္စ တတိယဥ္စ ဥတ္တာနမေဝ။ တတ္ထ ပန ဩဒာတာဒိမိဿကသညာယ သုဒ္ဓကာဠကာနညေဝ သန္ထတဿ ကရဏဝသေန စေတ္ထ ဒွေ့ဝဘာဂတော အဓိကေသု သုဒ္ဓကာဠကေသု အနဓိကသညာယ သန္ထတဿ ကရဏဝသေန စ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄. ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၇. စတုတ္ထေ **ဟဒ** ကရီသုဿဂ္ဂေ, **မိဟ** သေစနေတိ ဓာတုအတ္ထံ သန္ဓာယာဟ **“ဝစ္စမ္ပိ ပဿာဝမ္ပိ ကရောန္တီ”**တိ။ ဦနကဆဗ္ဗဿေသု အတိရေကဆဗ္ဗဿသညိတာဒိဝသေနေတ္ထ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၆၅. ပဌမေ **တတ္ထ သန္နိသီဒိံသူတိ** တိ သကာယ ကတိကာယ အယုတ္တကာရိတာဝသေန ဝိညူဟိ သန္နိသီဒိံသူတိတိ အတ္ထော။ အရညကင်္ဂါဒီနိ တီဏိ ဟဋ္ဌိယံ သေနာသနာဒိပစ္စယတ္တယဿ အာဒိအင်္ဂဝသေန ဝုတ္တာနိ, သေသာနိပိ တေ သမာဒိယိံသု ဧဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၆၆. **ပိဟယန္တာ** တိ ပတ္ထယန္တာ။ သန္ထတဿ အတယိမတ္တာ, သေနာသနပရိက္ခာရတ္တာ စ စီဝရတာ, အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗတာ စ နတ္ထီတိ အာဟ **“စတုတ္ထစီဝရသညိတာယာ”**တိ, ဝိပလ္လာသသညာယာတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန “ဣဒံ နိသီဒနသန္ထတံ နာမ နဝသု စီဝရေသု နိသီဒနစီဝရမေဝ, နာညံ။ **နိသီဒနသိက္ခာပဒေပိ** (ပါစိ. ၅၃၁ အာဒယော) ဣမဿေဝ သိက္ခာပဒေ ဝိယ ‘နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ’တိ စ အဋ္ဌကထာယဉ္စဿ ‘သန္ထတသဒိသံ သန္ထရိတွာ ဧကသ္မိံ အန္တေ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဝိဒတ္ထိမတ္တေ ပဒေသေ ဒွီသု ဌာနေသု ဖာလေတွာ တိဿော ဒသာ ကရီယန္တိ, တာဟိ ဒသာဟိ သဒသံ နာမ ဝုစ္စတီ’တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၅၃၁) စ ဝုတ္တတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ဣဓ ပမာဏနိယမဿ အဝုတ္တတ္တာ, သန္ထတဿ စ အတယိမစီဝရတ္တာ, အဓိဋ္ဌာနုပဂတ္တာဘာဝတ အဋ္ဌကထာယံ အဝုတ္တတ္တာ စ။ နိသီဒနစီဝရံ ပန ဆန္နံ စီဝရာနံ ခဏ္ဍပိလောတိကာနိ ပမာဏယုတ္တမေဝ သန္ထရိတွာ သန္ထတံ ဝိယ ကရောန္တိ။ တေနေဝ “သန္ထတသဒိသ”န္တိ သဒိသဂ္ဂဟဏံ ကတံ, တသ္မာ တဒေဝ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာနုပဂဉ္စ, န ဣတရန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၅၆၇. သုဂတဝိဒတ္ထိကံ အနာဒာယ အာဒိယန္တိသညာယ, သုဂတဝိဒတ္ထိဦနေ အနူနန္တိသညာယ စ ဝသေနေတ္ထ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိတာနာဒီနညေဝ အတ္ထာယ ကရဏေ အနာပတ္တိဝစနတော နိပဇ္ဇနတ္ထာယ ကရောတောပိ အာပတ္တိ ဧဝ။ **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ကောသိယေသု သုဒ္ဓကာဠကာနဉ္စ ဝတ္ထုနံ အကပ္ပိယတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ **ဟဋ္ဌိယံ** “အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ပါရာ. ၅၄၅, ၅၅၀) တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တံ, ဣတရေသု ပန ဒွီသု “အနာပတ္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စတုတ္ထေ အညဿတ္ထာယ ကရဏေပိ အနာပတ္တိ, ပဌမေ တတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိဿဇ္ဇနဝစနတော ပန ဂဟဏေ အဒေသော နတ္ထိ, ပရိဘုဉ္ဇနေ စ ဝိဇဟိတွာ ကပ္ပိယဝသေန ကတေ န အဒေသော။

နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၇၂. ဆဋ္ဌေ ဟဋ္ဌိယံ **“အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿာ”** တိ ဣဒံ ဝတ္ထုဝသေန ဝုတ္တံ။ နိဝါသဋ္ဌာနေ လဒ္ဓါနိပိ တိယောဇနတော ပရံ ဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **အသန္တေ ဟာရကေ** တိ အနုရူပတော ဝုတ္တံ။ သန္တေပိ ဟာရကေ ဟရတော နတ္ထိ အဒေသော။ **အာပတ္တိယေဝ** တိ အနာဏတ္တေန ဟဋ္ဌတ္တာ။ ပက္ခိတ္တဝယဿပိ ကာရဏမာဟ **“သဥဿာဟတ္တာ”**တိ, အနုပရတဂမနိစ္ဆတ္တာတိ အတ္ထော။ သုဒ္ဓစိတ္တပက္ခိတ္တေဝ ကာရဏမာဟ **“အစိတ္တကတ္တာ”** တိ။ **န သမေတီ**တိ “အနာပတ္တိ, အညံ ဟရာပေတီ”တိ ဧတ္တကဿေဝ ပရိဟရဏေ ဝုတ္တတ္တာ။ **အဂစ္ဆန္တေ** တိ ဌိတေ။ **ဟေဋ္ဌာ** တိ ဘူမိယာ။

၅၇၅. **တံ ဟရန္တဿာ** တိ ပဌမံ ပဋိလာဘဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ တိယောဇနတော ဥဒ္ဓံ ဟရန္တဿာတိ အတ္ထော။ တတော ဟရန္တဿ ဟိ စောရေဟိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ပုန ဒိန္နဋ္ဌာနတော တိယောဇနံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ပန **“မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** အင်္ဂေသု ‘ပဌမပ္ပဋိလာဘော’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒုတိယပဋိလာဘဋ္ဌာနတော တိယောဇနာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ဒုတိယပဋိလာဘဿာပိ ပဋိလာဘဋ္ဌာနေ ပဝိသနတော တသတ္ထာယ ဂမနဋ္ဌာနတော ပုန ဂမနေ ဝိယ။ **ကာယဗန္ဓနာဒီန** န္တိ ဒွိပဋ္ဋလကာယဗန္ဓနာဒီနံ အန္တရေ ပက္ခိတ္တံ ပသိဗ္ဗကေ ပက္ခိ

တ္တသဒိသံ, န ကတဘဏ္ဍန္တိ ဝုတ္တံ, တထာ **နိဓာနမုခန္တိ**။ အကတဘဏ္ဍတာ, ပဌမပဗ္ဗဇိတလာဘော, တိယောဇနာတိက္ကမနံ, အာဟရဏပစ္စာဟရဏံ, အတသာဓိပ္ပာယတာတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဧဠကလောမဓောတာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၁. သတ္တမေ ဟဋ္ဌိယံ အနာပတ္တိတရေ **အပရိဘုတ္တံ ကတဘဏ္ဍံ ဓောတာပေတီ** တိ ဧတ္ထ ပရိဘုတ္တသ္သ ကမ္ဗလာဒိကတဘဏ္ဍသ္သ ဓောတာပနံ ပုရာဏစီဝရဓောတာပနသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိကရန္တိ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ **"အပရိဘုတ္တံ ကတဘဏ္ဍ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဧဠကလောမဓောတာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ရူပိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၃-၄. အဋ္ဌမေ သုဝဏ္ဏမယကဟာပဏေန ကဟာပဏောပိ ရဇတေ ဧဝ သင်္ဂယှတီတိ အာဟ **"သောဝဏ္ဏမယော တ"**တိ။ **ရူပိယမယော တ**တိ ရဇတေန ရူပံ သမုဋ္ဌပေတွာ ကတကဟာပဏော။ **ပကတိကော** နာမ ဧတရဟိ ပကတိကဟာပဏော။

ဣစ္စေတံ သဗ္ဗမ္ပီ တိ သိက္ခာပဒေန, ဝိဘင်္ဂေန စ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ နိဒဿေတိ။ တဿ စတုဗ္ဗိခံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံတိ ဣမိနာဝ သမ္ဗန္ဓော, န ပန အနန္တရေန "ရဇတ"န္တိ ပဒေန။ ဣအာနိ တံ စတုဗ္ဗိခံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ သရူပတော ဒဿေန္တော **"ရဇတ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဟေဋ္ဌာ ရဇတမာသကောဝ ဝုတ္တော, န ကေဝလံ ရဇတံ, တထာပိ သိက္ခာပဒေ "ဇာတရူပရဇတ"န္တိ ပဒေနေဝ ဝုတ္တန္တိ တမ္ပိ ဒဿေတုံ "ရဇတ"န္တိ ဣဒံ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ ပဒဘာဇနေ ပန မာတိကာပဒေနေဝ သိဒ္ဓတ္တာ တံ အဝတွာ တေန သဟ သင်္ဂယှမာနမေဝ ဒဿေတုံ "ရဇတံ နာမ ကဟာပဏော"တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇာတရူပမာသကော**တိ သုဝဏ္ဏမယကဟာပဏော။ **ဝုတ္တပ္ပဘေဒေါ** တိ "ရူပိယမယော တ ပကတိကော တ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေါ။ ပဋ္ဌောဝ **ပဋ္ဌကော,** ဝတ္ထံ။ **ဒုက္ကဋ္ဌမေတ** တိ ပဋိဂ္ဂဟကသ္သေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ, ပရိဘောဂေ ပန ပဉ္စသဟဓမ္မိကေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတာနံ ခေဥပိရဟိတမုတ္တာဒီနံ ကာရဏာ ဥပ္ပန္နပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ ကေစိ ပန "ခေဥမ္ပိ ပဉ္စသဟဓမ္မိကေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ မုတ္တာဒိခေတ္တာဒိ ဝိယ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကေဝလံ သင်္ဃိကဘူမိယံ ကပ္ပိယဝေဟာရေန စ ဥပ္ပန္နသ္သ ခေဥသ္သ ဝိစာရဏမေဝ သန္ဓာယ 'တဿေဝေတံ အကပ္ပိယ'န္တိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။

ဧကော သတံ တ သဟဿံ တ တိအာဒိ ရူပိယေ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ ပဝတ္တနာကာရံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ, န ပန "ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝ"တိ ဒဿေတုံ။ "ဣမ နိက္ခိပာဟီ"တိ ဝုတ္တေ ဥဂ္ဂဏှာပနံ ဟောတီတိ အာဟ **"ဣမ နိက္ခိပာဟီတိ န ဝတ္တဗ္ဗ"**န္တိ။ **ကပ္ပိယဉ္စ။ပေ။ ဟောတီ** တိ ယသ္မာ အသာဒိတတ္တာ တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယာ ဝဋ္ဋန္တိ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ။ ယသ္မာ ပန ဒုဗ္ဗိစာရဏာယ သတိ တတော ဥပ္ပန္နမ္ပိ န ကပ္ပတိ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

"န တေန ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတ" န္တိ ဣမိနာ စေတာပိတံ စေ, နတ္ထိ ပရိဘောဂူပာယော ဥဂ္ဂဟေတွာ အနိဿဋ္ဌရူပိယေန စေတာပိတတ္တာ။ ဤဒိသဉ္ဟိ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇနံ ကတွာဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဟာစိတ္တိယံ ဒေသေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ကေစိ ပန "ယသ္မာ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာပိ စေတာပိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သင်္ဃေ နိဿဋ္ဌံ ကပ္ပိယကာရကေဟိ နိဿဋ္ဌရူပိယံ ပရိဝတ္တေတွာ အာနီတကပ္ပိယဘဏ္ဍသဒိသံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိနာဝ ဥပာယံ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ **ပတ္တစတုက္ကာဒိကထာယ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၉) န သမေတိ။ တတ္ထ ရူပိယေန ပရိဝတ္တိတပတ္တသ္သ အပရိဘောဂေဝ ဒဿိတော, န နိဿဋ္ဌနဝိဓာနန္တိ။ **ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာ**တိ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဝဍ္ဍိယာ ပယောဇနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အကပ္ပိယန္တိ** တေန ဝတ္ထုနာ ဂဟိတတ္တာ ဝုတ္တံ။

၅၈၅. **“ပတိတောကာသံ အသမန္နာဟရန္တေနာ”** တိ ဣဒံ နိရပေက္ခဘာဝဒဿနပရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အသန္တ သမ္ဘာဝနာယာ**တိ ပရိယာယာဒိနာ အဘူတာရောစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထေယျပရိဘောဂေ** တိ ပစ္စယသာမိနာ ဘဂဝတာ အနနုညာတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဣဏပရိဘောဂေ**တိ ဘဂဝတာ အနုညာတမ္ပိ ကတ္တဗ္ဗံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇနတော ဝုတ္တံ, တေန စ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ဝိပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ။ **ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ကာယတော မောစေတွာ မောစေတွာ ပရိဘောဂေ။ ပစ္ဆိမယာမေသု ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ** တိ ဧတ္ထ “ဟိယျော ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တ”န္တိအာဒိနာပိ အတီတပစ္စဝေက္ခဏာ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ဥဒကပတနဋ္ဌာနတော အန္တောပဝေသနေသု, နိသီဒနသယနေသု စ။ **သတိပစ္စယတာ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏ သတိယာ ပစ္စယတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ ပရိဘောဂေ စ ပစ္စဝေက္ခဏာသတိ အဝဿံ လဒ္ဓဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“သတိံ ကတွာ”**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန “သတိပစ္စယတာ ပစ္စယေ သတိ ဘေသဇ္ဇပရိဘောဂဿ ကာရဏေ သတီ”တိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တေသမ္ပိ ပစ္စယေ သတီတိ ပစ္စယသဗ္ဘာဝသလ္လက္ခဏေ သတီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော ပစ္စယသဗ္ဘာဝမတ္တေန သီလဿ အသုဇ္ဈနတော။ **“ပရိဘောဂေ အကရောန္တဿေဝ အာပတ္တီ”**တိ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဿ ဘေဒော ဒဿိတော, န ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ, တဿ အတီတပစ္စဝေက္ခဏာယ ဝိသုဇ္ဈနတော။ ဧတသ္မိံ, ပန သေသပစ္စယေသု စ ဣဏပရိဘောဂါဒိဝစနေန ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿေဝ ဘေဒောတိ ဧဝမိမေသံ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ ဝိသုဒ္ဓိံ ဒဿေတွာ တေနေဝ ပသင်္ဂေန သဗ္ဗာပိ ဝိသုဒ္ဓိယော ဒဿေတုံ **“စတုဗ္ဗိဓာ ဟိ သုဒ္ဓီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုဇ္ဈတိ ဒေသနာဒီဟိ, သောဓီယတီတိ ဝာ သုဒ္ဓိ, စတုဗ္ဗိဓသီလံ။ တေနာဟ **“ဒေသနာယ သုဇ္ဈနတော”** တိအာဒိ။ ဧတ္ထ ဒေသနာဂ္ဂဟဏေန ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဆိန္နမူလာနံ အဘိက္ခုတာပဋိညာပိ သင်္ဂဟိတာ။ ဆိန္နမူလာနမ္ပိ ဟိ ပါရာဇိကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေန ပေဋ္ဌာ ပရိရက္ခိတံ ဘိက္ခုသီလံ ဝိသုဒ္ဓံ နာမ ဟောတိ, တေန တေသံ မဂ္ဂပဋိလာဘောပိ သမ္ပဇ္ဇတိ။

ဒါတဗ္ဗဋ္ဌေန ဒါယံ, တံ အာဒိယန္တီတိ **ဒါယာဒါ။ သတ္တန္နံ သေက္ခာန**န္တိ ဧတ္ထ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာပိ သင်္ဂဟိတာ တေသံ အာဏဏျပရိဘောဂဿ ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂေ သင်္ဂဟိတတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ **ဓမ္မဒါယာဒသုတ္တ**န္တိ “ဓမ္မဒါယာဒါ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသဒါယာဒါ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၉) ပဝတ္တံ သုတ္တံ။ တတ္ထ မာ မေ အာမိသဒါယာဒာတိ ဧဝံ မေ-သဒ္ဒံ အာနေတွာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧဝဉှိ တထာ ဝုတ္တတ္ထသာဓကံ ဟောတိ။

လဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂေ တိ ဓမ္မာမိသဝသေန မိဿဘာဝတော။ **အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိ**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **“အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထီ”** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေသု အာသင်္ကာ နာမ န ကာတဗ္ဗာ, ဒိဋ္ဌသုတာဒိ ကာရဏေ သတိ ဧဝ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ **အတ္တနော ဘာရဘူတာ** သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော။ **သစေ န ဩရမတီ**တိ အဂတိဂမနေန ဓမ္မာမိသပရိဘောဂတော န ဩရမတိ။ **“အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီ”** တိ ဣဒံ အလဇ္ဇိနံ ဓမ္မေန ဥပ္ပန္နပစ္စယံ, ဓမ္မကမ္မဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသမ္ပိ ဟိ ကုလဒူသနာဒိသမုပ္ပန္နပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာနံ, ဝဂ္ဂကမ္မာဒိံ ကရောန္တာနဉ္စ အာပတ္တိ ဧဝ။

“ဓမ္မိယာဓမ္မိယပရိဘောဂေ ပစ္စယဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော” တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟေဋ္ဌာ လဇ္ဇိပရိဘောဂေ ပစ္စယဝသေန စ ဧကကမ္မာဒိဝသေန စ ဝုတ္တော ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတေနေဝ **ဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** စောဒကစုဒိတကဘာဝေ ဌိတာ ဒွေ အလဇ္ဇိနော ဓမ္မပရိဘောဂမ္ပိ သန္ဓာယ “ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂါ ဟုတွာ ဇီဝထာ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) ဝုတ္တာ တေသံ အညမညံ ဓမ္မာမိသပရိဘောဂေ ဝိရောဓာဘာဝတော။ လဇ္ဇီနမေဝ ဟိ အလဇ္ဇိနာ သဟ တဒုဘယပရိဘောဂာ န ဝဋ္ဋန္တီတိ။

ဓမ္မပရိဘောဂေတိ “ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသော”တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၅၅, ၉၂, ၁၇၂) ဝုတ္တသံဝါသော စေဝ နိဿယဂ္ဂဟဏာဒိကော သဗ္ဗော နိရာမိသပရိဘောဂေါ စ ဝေဒိတဗ္ဗော ။ **“န သော အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော”** တိ ဝုတ္တတ္တာ လဇ္ဇိနော အလဇ္ဇိပဂ္ဂဟေ အာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣတရောပီ**တိ လဇ္ဇီပိ။ တဿာပိ အတ္တာနံ ပဂ္ဂဏှန္တဿ အလဇ္ဇိနော, ဣမိနာ စ လဇ္ဇိနော ဝဏ္ဏဘဏနာဒိလာဘံ ပဋိစ္စ အာမိသဂရုကတာယ တ ဂေဟသိတပေမေန တ

တံ အလဇ္ဇိံ ပဂ္ဂဏှဟန္တော လဇ္ဇီ သာသနံ အန္တရဓာပေတိ နာမာတိ ဒဿေတိ။ ဇ၀ံ ဂဟဋ္ဌာဒီသု ဥပတ္ထမ္ဘိတော အလဇ္ဇီ ဗလံ လဘိတွာ ပေသလေ အဘိဘ၀ိတွာ နစိရဿေ၀ သာသနံ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ ကရောတီတိ။

"ဓမ္မပရိဘောဂေနပိ တတ္ထ ၀ဋ္ဋတီ" တိ ဣမိနာ အာမိသပရိဘောဂတော ဓမ္မပရိဘောဂေ၀ ဂရုကော, တသ္မာ အတိ၀ိယ အလဇ္ဇိ၀ိ၀ေဇကေန ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ **"ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန ဥဂ္ဂဏှိတုံ ၀ဋ္ဋတီ"** တိ ၀ုတ္တတ္တာ အလဇ္ဇုဿန္နတာယ သာသနေ ဩသက္ကန္တေ, လဇ္ဇီသု စ အပ္ပဟောန္တေသု အလဇ္ဇိမ္ပိ ပကတတ္တံ ဂဏပူရကံ ဂဟေတွာ ဥပသမ္ပဒါဒိကရဏေန စေ၀ ကေစိ အလဇ္ဇိနော ဓမ္မာမိသပရိဘောဂေန သင်္ဂဟေတွာ သေသာလဇ္ဇိဂဏာဿ နိဂ္ဂဟေန စ သာသနံ ပဂ္ဂဏှိတုံ ၀ဋ္ဋတိ ဧ၀။

ကေစိ ပန "ကောဋ္ဌိယံ ဌိတော ဂန္ထောတိ ၀ုတ္တတ္တာ ဂန္ထပရိယာပုဏနမေ၀ ဓမ္မပရိဘောဂေ, န ဧကေကမ္မာဒိ။ တသ္မာ အလဇ္ဇီဟိပိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထာဒိကံ ကမ္မံ ကာတုံ ၀ဋ္ဋတိ, အာပတ္တိ နတ္ထီ"တိ ၀ဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ဧကေကမ္မာဒီသု ဗဟူသု ဓမ္မပရိဘောဂေသု အလဇ္ဇိနာပိ သဒ္ဓိံ ကတ္တဗ္ဗ၀တ္တာယုတ္တံ ဓမ္မပရိဘောဂံ ဒဿေတုံ ဣဓ နိဒဿနသနဝသေန ဂန္ထဿေ၀ သမုဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ။ န ဟိ ဧကေကမ္မာဒိကော ၀ိဓိ ဓမ္မပရိဘောဂေ န ဟောတီတိ သက္ကာ ၀တ္တုံ အနာမိသတ္တာ ဓမ္မာမိသေသု အပရိယာပန္နဿ ကဿစိ အဘာဝတာ။ တေနေ၀ **အဋ္ဌသာလိနိယံ** ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၃၅၁)"ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗံ, ဓမ္မော တစေတဗ္ဗော။ပေ။ အဇ္ဈာနုဝုဋ္ဌာနမာနတ္တပရိဝါသာ အတဗ္ဗာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပဒာရဟော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ပေ။ အယံ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရော နာမာ"တိ ဇ၀ံ သင်္ဃကမ္မာဒိပိ ဓမ္မကောဋ္ဌာသေ ဒဿိတံ။ တေသု ပန ဓမ္မကောဋ္ဌာသေသု ယံ ဂဏပူရဏာဒိ၀သေန အလဇ္ဇိနော အပေက္ခိတွာ ဥပေါသထာဒိ တ တေသံ သန္တိကာ ဓမ္မုဂ္ဂဟဏနိဿယဂ္ဂဟဏာဒိ တ ကရီယတိ, တံ ဓမ္မော စေ၀ ပရိဘောဂေ စာတိ ဓမ္မပရိဘောဂေတိ ၀ုစ္စတိ, ဇတံ တထာရူပပစ္စယံ ၀ိနာ ကာတုံ န ၀ဋ္ဋတိ, ကရောန္တဿ အလဇ္ဇိပရိဘောဂေ စ ဟောတိ ဒုက္ကဋဉ္စ။ ယံ ပန အလဇ္ဇိသတံ အနပေက္ခိတွာ တဇ္ဇနီယာဒိနိဂ္ဂဟကမ္မံ တ ပရိတသာဒိ ဥပကာရကမ္မံ တ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာအနာဒိ တ ကရီယတိ, တံ ဓမ္မော ဧ၀, နော ပရိဘောဂေ။ ဇတံ အနုရူပနံ ကာတုံ ၀ဋ္ဋတိ, အာမိသအနံ ၀ိယ အာပတ္တိ နတ္ထိ။ နိဿယအနမ္ပိ တေရသသမ္မုတိအနာဒိ စ ၀တ္တပဋိ၀တ္တသာဒိယနာဒိပရိဘောဂဿာပိ ဟောတုတ္တာ န ၀ဋ္ဋတိ။

ယော ပန မဟာအလဇ္ဇီ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ကရောတိ, တဿ သဒ္ဓိ၀ိဟာရိကာဒီနံ ဥပသမ္ပဒါဒိ ဥပကာရကမ္မမ္ပိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာအနာဒိ စ ကာတုံ န ၀ဋ္ဋတိ, အာပတ္တိ ဧ၀ ဟောတိ, နိဂ္ဂဟကမ္မမေ၀ ကာတဗ္ဗံ။ တေနေ၀ အလဇ္ဇိပဂ္ဂဟောပိ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဓမ္မာမိသပရိဘောဂ၀ိ၀ဇ္ဇနေနာပိ ဟိ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟော အဓိပ္ပေတော, သော စ ပေသလာနံ ဖာသု၀ိဟာရသဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိ၀ိနယာနုဂ္ဂဟာဒိအတ္ထာယ ဇတေဒတ္ထတ္တာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ။ တသ္မာ ယံ ယံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ဥပတ္ထမ္ဘာယ ပေသလာနံ အဖာသု၀ိဟာရာယ သဒ္ဓမ္မပရိဟာနာဒိအတ္ထာယ ဟောတိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပရိဘောဂေ တ ဟောတု အပရိဘောဂေ တ ကာတုံ န ၀ဋ္ဋတိ, ဇ၀ံ ကရောန္တာ သာသနံ အန္တရဓာပေန္တိ, အာပတ္တိဉ္စ အာပဇ္ဇန္တိ။ ဓမ္မာမိသပရိဘောဂေသု စေတ္ထ အလဇ္ဇီဟိ ဧကေကမ္မာဒိဓမ္မပရိဘောဂေ ဧ၀ ပေသလာနံ အဖာသု၀ိဟာရသဒ္ဓမ္မပရိဟာနာဒိအတ္ထာယ ဟောတိ, န တထာ အာမိသပရိဘောဂေ။ န ဟိ အလဇ္ဇီနံ ပစ္စယပရိဘောဂမတ္တေန ပေသလာနံ အဖာသု၀ိဟာရာဒိ ဟောတိ, ယထာ၀ုတ္တဓမ္မပရိဘောဂေန ပန ဟောတိ , တပ္ပရိ၀ဇ္ဇနေန စ ဖာသု ၀ိဟာရာဒယော။ တထာ ဟိ ကတသိက္ခာပဒ၀ီတိက္ကမာ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလာ ဥပေါသထာဒီသု ပ၀ိဋ္ဌာ "တုမ္ဟေဟ ကာယဒွာရေ, ၀စီဒွာရေ စ ၀ီတိက္ကမံ ကရောထာ"တိအာဒိနာ ဘိက္ခူဟိ ၀တ္တဗ္ဗာ ဟောန္တိ, ယထာ ၀ိနယဥ္စ အတိဋ္ဌန္တာ သင်္ဃတော ဗဟိကရဏာဒိ၀သေန သုဋ္ဌု နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ, တထာ အကတွာ တေဟိ သဟ သံ၀သန္တာပိ အလဇ္ဇိနော၀ ဟောန္တိ "ဧကောပိ အလဇ္ဇီ အလဇ္ဇိသတမ္ပိ ကရောတီ"တိအာဒိ၀စနတော (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၅)။ ယဒိ ဟိ တေ ဇ၀ံ န နိဂ္ဂဟိတာ သိယုံ, သင်္ဃေ ကလဟာဒိံ ၀ဍ္ဍေတွာ ဥပေါသထာဒိသာမဂ္ဂီကမ္မပဋိဗာဟနာဒိနာ ပေသလာနံ အဖာသုံ ကတွာ ကမေန တေ ဒေ၀ဒတ္တ၀ဇ္ဇိပုတ္တကာဒယော ၀ိယ ပရိသံ ၀ဍ္ဍေတွာ အတ္တနော ၀ိပ္ပဋိပတ္တိံ ဓမ္မတော ၀ိနယတော ဒီပေန္တာ သင်္ဃဘေဒာဒိမ္ပိ ကတွာ နစိရဿေ၀ သာသနံ အန္တရဓာပေယျုံ, တေသု ပန သင်္ဃတော ဗဟိကရဏာဒိ၀သေန နိဂ္ဂဟိတေသု သဗ္ဗောပယံ ဥပဒ္ဒဝေ န ဟောတိ။ ၀ုတ္တဉ္စဟိ –

"ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ နိဿာယ ဥပေါသထော န တိဋ္ဌတိ, ပ၀ာရဏာ န တိဋ္ဌတိ, သင်္ဃကမ္မာနိ နပ္ပ၀တ္တန္တိ, သာမဂ္ဂီ န ဟောတိ။ပေ။ ဒုဿီလေသု ပန နိဂ္ဂဟိတေသု သဗ္ဗောပိ အယံ ဥပဒ္ဒဝေ န ဟောတိ, တ

တော ပေသလာ ဘိက္ခူ ဖာသု ဝိဟရန္တီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၃၉)။

တသ္မာ ဧကကမ္မာဒိမွေပရိဘောဂေဝ အာမိသပရိဘောဂတောပိ အတိဝိယ အလဇ္ဇိဝိဝေကေန ကာတဗ္ဗော, အာပ တ္တိကရော စ သဒ္ဓမ္မပရိဟာနိဟေတုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဥပေါသထော န တိဋ္ဌတိ, ပဝါရဏာ န တိဋ္ဌတိ, သင်္ဃကမ္မာနိ နပ္ပဝတ္တန္တီတိ ဧဝံ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ သင် ဃကမ္မာကရဏဿ အဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတတ္တာပိ စေတံ သိဇ္ဈတိ, တထာ ပရိဝတ္တလိင်္ဂဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနု ပဿယံ ဂစ္ဆန္တဿ **ပဋိပတ္တိကထာယံ** ''အာရာမိကာ စ ဟောန္တိ သင်္ဂါဟိကာ လဇ္ဇိနိယော, တာ ကောပေတွာ တ အညတ္ထ န ဂန္တဗ္ဗံ။ ဂစ္ဆတိ စေ, ကမန္တရနဒိဗုရပါရဂတ္ထိဝိပ္ပဝါသဂဏာသြပတ္တီယနာပတ္တိဟိ န မုစ္စတိ။ပေ.။ အလဇ္ဇ ိနိယော ဟောန္တိ, သင်္ဂဟံ ပန ကရောန္တိ, တာပိ ပရိစ္စဇိတွာ အညတ္ထ ဂန္တုံ လဗ္ဘတိ''တိ ဧဝံ အလဇ္ဇိနီသု ဒုတိ ယိကာဂမဟဏာဒိသု သံဝါသာပတ္တိပရိဟာရာယ နဒီပါရဂမနာဒိဂရုကာပတ္တိဋ္ဌာနာနံ အနုညာတတ္တာ တတောပိ အလဇ္ဇ ိသံဝါသာပတ္တိ ဧဝ သဒ္ဓမ္မပရိဟာနိဟေတုတော ဂရုကတရာတိ ဝိညာယတိ။ န ဟိ လဟုကာပတ္တိဋ္ဌာနံ, အနာပတ္တိဋ္ဌ ဌာနံ တ ပရိဟရိတုံ ဂရုကာပတ္တိဋ္ဌာနဝီတိက္ကမံ အာစရိယာ အနုဇာနန္တိ, တထာ **အသံဝါသပဒဿ အဋ္ဌကထာယံ** ''သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သမသိက္ခာတာ နာမ။ ဧတ္ထ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ လဇ္ဇိနော ဧ တေသု ကမ္မာဒီသု သဟ ဝသန္တိ, န ဧကောပိ တတော ဗဟိဒ္ဓာ သန္ဒိဿတိ, တသ္မာ တာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဂဟေတွာ ဧ သော သံဝါသော နာမာ''တိ ဧဝံ လဇ္ဇီဟေဝ ဧကကမ္မာဒိသံဝါသော ဝဋ္ဋတီတိ ပကာသိတော။

ယဒိ ဧဝံ, ကသ္မာ အသံဝါသိကေသု အလဇ္ဇီ န ဂဏိတောတိ? နာယံ ဝိရောဓော, ယေ ဂဏပူရကေ ကတွာ ကတံ ကမ္ မံ ကုပ္ပတိ, တေသံ ပာရာဇိကာဒိအပကတတ္တာနညေဝ အသံဝါသိကတ္တေ ဂဟိတတ္တာ။ အလဇ္ဇိနော ပန ပကတတ္ တဘူတာပိ သန္တိ, တေ စေ ဂဏပူရဏာ ဟုတွာ ကမ္မံ သာဓေန္တိ, ကေဝလံ ကတွာ အဂတိဂမနေန ကရောန္တာနံ အာပ တ္တိကရာ ဟောန္တိ သဘာဂပတ္တိအာပန္နာ ဝိယ အညမညံ။ ယသ္မာ အလဇ္ဇိတာဠ လဇ္ဇိတာဠ ပုထုဇ္ဇနာနံ စိတ္တက္ခဏပဋိဗဒ္ဓါ, န သဗ္ဗကာလိကာ။ သစိ္စတ္တ ဟိ ဝီတိက္ကမစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ အလဇ္ဇိနော ''န ပုန ဤဒိသံ ကရိဿ ာမီ''တိ စိတ္တေန လဇ္ဇိနော စ ဟောန္တိ, တေသု စ ယေ ပေသလေဟိ ဩဝဒိယမာနာပိ န ဩရမန္တိ, ပုနပ္ပုနံ ဝီတိက္ ကမန္တိ, တေ ဧဝ အသံဝသိတဗ္ဗာ, န ဣတရေ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဩက္ကန္တတ္တာ။ တသ္မာပိ အလဇ္ဇိနော အသံဝါသိကေ သု အဂဏေတွာ တပ္ပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ သောဓေတွာဝ ဥပေါသထာဒိကရဏံ အနုညာတံ။ တထာ ဟိ ''ပါရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မ န္တော အာရောစေထ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃၄) အပရိသုဒ္ဓာယ ပရိသာယ ဥပေါသထ ကရဏဿ အယုတ္တတာ ပကာသိတာ, ''ယဿ သိယာ အာပတ္တိ သော အာဝိကရေယျ။ပေ.။ ဖာသု ဟောတီ''တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဧဝံ အလဇ္ဇိမ္ပိ လဇ္ဇိဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဥပေါသထကရဏပ္ပကာရော စ ဝုတ္တော, ''ကစ္စိတ္ထ ပ ရိသုဒ္ဓါ။ပေ.။ ပရိသုဒ္ဓေတ္ထာယသ္မန္တော''တိ (ပာရာ. ၄၄၂, ၄၅၈, ၆၆၂; ပါစိ. ၅၅၁, ၅၇၅, ၆၅၅) စ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသ ထေ ''ပရိသုဒ္ဓော အဟံ ဘန္တေ, ပရိသုဒ္ဓေါတိ မံ ဓာရေထာ''တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ ဧဝံ ဥပေါသထံ ကရောန္တာနံ ပရိသု ဒ္ဓတာ စ ပကာသိတာ, ဝစနမတ္တေန အနောရမန္တာနဉ္စ ဥပေါသထပဝါရဏဋ္ဌပနဝိဓိ စ ဝုတ္တာ, သဗ္ဗထာ လဇ္ဇိဓမ္ မံ အနောက္ကမန္တေဟိ သံဝါသဿ အယုတ္တတာယ နိဿယအနုဂ္ဂဟဏပဋိက္ခေပေ, တဇ္ဇနီယာဒိနိဂ္ဂဟကမ္မ ကရဏဉ္စ ဥက္ခေပနီယကမ္မကရဏေန သာနုဝတ္တကပရိသဿ အလဇ္ဇိဿ အသံဝါသိကတ္တပာပနဝိဓိ စ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တေဟိ သုတ္တနယေဟိ, အဋ္ဌကထာဝစနေဟိ စ ပကတတ္တေဟိပိ အပကတတ္တေဟိပိ သဗ္ဗေဟိ အလဇ္ဇီဟိ ဧကကမ္မာဒိသံဝါသော န ဝဋ္ဋတိ, ကရောန္တာနံ အာပတ္တိ ဧဝ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟတ္ထာယေဝ သဗ္ဗ သိက္ခာပဒါနံ ပညတ္တတ္တာတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဒုတိယသင်္ဂီတိယံ ပကတတ္တာပိ အလဇ္ဇိနော ဝဇ္ဇိပု တ္တကာ ယသတ္ထေရာဒီဟိ မဟာထေရေဟိ န ပေါသထာမေဝ သင်္ဃတော ဝိယောဇိတာ။ န ဟိ တေသု ပါရာဇိကာဒိအသံဝါသိကာ အတ္ထိ တေဟိ ဒီပိတာနံ **ဒသန္နံ ဝတ္ထူနံ** (စူဠဝ. ၄၅၂) လဟုကာပတ္တိဝိသယတ္တာ။

တဿ ပန သန္တိကေ တိ မဟာရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ။ **ခရပတ္တ** န္တိ ခရသင်္ဃာတံ သုဝဏ္ဏပတိရူပကံ ဝတ္ထု။ အယကေဟိ အသတိယာ ဒိန္နံ ရူပိယံ တေဟိ ပုန သကသညာယ ဂဏှန္တေ အဒာတုံ, နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ ဂဏှာဟ ဟီတိ အတုဋ္ဌ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''တဝ စေတဋ္ဌကံ ပဿာဟီ''** တိ။ ဧဝံ ဝတွာပိ ပန နဋ္ဌဝတ္ထုသ္မိံ ဝိယ နိဿဇ္ဇိတဗ္ ဗဘာဝေပိ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာဝ။ အသတိယာပိ ဟိ တံ ဝတ္ထုံ ဝတ္ထာဒိနာ သဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ''ဣဒံ ဒေ မီ''တိ ဒိန္နံ, တအ ပရိစ္စာဂသဗ္ဘာဝတော အနမေဝ ဟောတိ ''အပ္ပဏ္ဍံ ဒဿာမီ''တိ မဟဂ္ဃဿ အနေ ဝိယ။ ပဋိဂ္ဂ

ဏှာဟန္တဿ စ အသတိယာ ဒိယ္ယမာနတ္တေ ဉာတေပိ အဒိန္နာအနံ န ဟောတိ အယကေဟိ ဒိန္နတ္တာ, တသ္မာ ရူပိ ယံ နိဿဂ္ဂိယမေဝ ဟောတိ။ ကေစိ ပန ''ဤဒိသံ နာမ န ဟောတိ, တေနေဝ စေတ္ထ 'တဝ စောဠကံ ပဿာ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ နော နက္ခမတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

၅၈၆. ကေပရိစ္ဆေဒာနီ တိ သိယာ ကိရိယတ္တံ, သိယာ အကိရိယတ္တဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဇာတရူပရဇတဘာ တေ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, ဂဟဏာဒီသု အညတရဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ရူပိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၇. နဝမေ ဇာတရူပာဒိစတုဗ္ဗိဓံနိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဣဓ ရူပိယဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတန္တိ အာဟ **''ဇာတရူပရဇတပ ရိဝတ္တန''**န္တိ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတပရိဝတ္တနေ** တိ ကပ္ပိယဝေဟာရေန, အကပ္ပိယဝေဟာရေန ဝါ ပဋိဂ္ဂဟိတဿ ရူပိယဿ ပရိဝတ္တနေ။

၅၈၉. ဟဋ္ဌိမံ **ဃနကတ**န္တိ ဣဋ္ဌကာဒိ။ **ရူပိယံ နာမ သတ္ထုဝဏ္ဏော** တိအာဒီသု ကိဉ္စာပိ ကေဝလံ ရဇတံ န ဂဟိတံ, တထာပိ ရူပိယပဒေနေဝ တံ ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သုဒ္ဓော ရူပိယသံဝေဟာရော ဧဝ ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယရိတဗ္ဗံ။ **ရူပိ ယေ ရူပိယသညီ**တိအာဒိမှိ ဝိနိစ္ဆယံ ဝက္ခာမာတိ ဟဋ္ဌသေသော။

၅၉၁. ဟဋ္ဌိမံ **ရူပိယေ ရူပိယသညီ**တိ အတ္တနာ ဒိယ္ယမာနံ သကသန္တကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ရူပိယံ စေတာပေတီ**တိ ပရသန္တကံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ တတ္ထ အရူပိယ-သဒ္ဒေန ဒုက္ကဋဝတ္ထုမ္ပိ သင်္ဂဟေတိ။ ပစ္ဆိမေ ပန တိ ကေ ''အရူပိယေ ရူပိယသညီ အရူပိယံ စေတာပေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိဥ္စ တိကေ အရူပိယ-သဒ္ဒေန ကပ္ပိယဝတ္ထုမေဝ ဂဟိတံ, န မုတ္တာဒိဒုက္ကဋဝတ္ထု အနန္တေ ''ပဥ္စန္နံ သဟ အနာပတ္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ကိဉ္စာပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထု န ဂဟိတံ, တထာပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ, ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဉ္စ ပရိဝတ္တယတော ဒုက္ကဋံ, နယတော သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ တဉ္စ ဒုက္ကဋဝတ္ထုမှိ တထသညာယ တ အတထသညာယ တ ဝိမတိယာ တ ပရိဝတ္တေန္တဿပိ ဟောတိယေဝ အစိတ္တကတ္တာ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ။ **ပဉ္စန္နံ သဟာ** တိ ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ သဟ။

ဣအနိ ''နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ တ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တဿ အတ္တဿ ဟဋ္ဌိမံ သရူပေန အနာဂတ တ္တေပိ နယတော လဗ္ဘမာနတံ ဒဿေတုံ **''ယော ဟိ အယ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တ္တေ စ ယသ္မာ ရူပိယေန ပရိဝတ္တိ တံ အရူပိယံ နိဿဋ္ဌမ္ပိ သဗ္ဗေသမ္ပိ အကပ္ပိယတ္တာ နိဿဂ္ဂိယမေဝ န ဟောတိ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗဿ သေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတော, ကေဝလံ ပန ဣဒံ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗတ ဟာစိတ္တိယမေဝ ပရိဝတ္တကေန ဒေသေတဗ္ဗံ, တသ္မာ ''ရူ ပိယေ ရူပိယသညီ အရူပိယံ စေတာပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယ''န္တိအာဒိ တိကော ဘဂဝတာ န ဝုတ္တော, တီသုပိ ပ ဒေသု ပရိဝတ္တိယမာနဿ အရူပိယတ္တေန နိဿဂ္ဂိယဝစနာယောဂ ရူပိယဿေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ ရူပိယဿ သေဝ ဟိ နိဿဋ္ဌဿ အာရာမိကာဒီဟိ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိ ဟဋ္ဌိမံ ဒဿိတော, န အရူပိယဿ။ တသ္မာ ဟာစိတ္တိယမတ္တ သမ္ဘဝဒဿနတ္ထမေဝ ပနေတ္ထ အင်္ဂကထာယံ ''အဝုတ္တောပိ အယံ။ပေ.။ တိကော ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ, န ပန တဿ ဝတ္ထုနော နိဿဂ္ဂိယတာဒဿနတ္ထံ။ တေနေဝ ပတ္တစတုက္ကေ ''န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကပ္ပိယံ ကာတု''န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယံ အမှာကံ ခန္တိ။ **အတ္တနော တ ဟီ**တိအာဒိ ဒုတိယတိကာနုလောမေနေဝ တတိယတ္တိက ဿ သိဒ္ဓနပ္ပကာရံ သမတ္ထေတုံ ဝုတ္တံ။ တတြာယံ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ ဟိ ယထာ အတ္တနော အရူပိယေန ပရ ဿ ရူပိယံ စေတာပေန္တဿ ဧကသ္မိံ အန္တေ ရူပိယသမ္ဘဝတော ''ရူပိယသံဝေဟာရော ကတော ဧဝ ဟောတီ''တိ ဒုတိယတ္တိကော ဝုတ္တော, ဧဝံ အတ္တနော ရူပိယေန ပရဿ အရူပိယံ စေတာပေန္တဿာပိ ဟောတီတိ တတိယော တိ ကော ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယ္ယ, သော ပန ဒုတိယတ္တိကေနေဝ ဧကတော ရူပိယပက္ခသာမညေန သိဒ္ဓေါတိ ဟဋ္ဌိမံ န ဝု တ္တောတိ။ တတ္ထ **ဧကန္တေန ရူပိယပက္ခေ** တိ ဧကေန အန္တေန ရူပိယပက္ခေ, ''ဧကတော ရူပိယပက္ခေ''တိ တ ဟ ဌော။

ဣာအနိ ဒုတိယတ္တိကေ အရူပိယပဒသ္သ အတ္ထဘူတေသု ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုကပ္ပိယဝတ္ထူသု ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနာ ရူပိယာဒိ ပရိဝတ္တနေ အာပတ္တိဘေဒံ ဒသ္သေတုံ **"ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနာ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု** န္တိအာဒိ ပန ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တနပ္ပသင်္ဂေ ဟဋ္ဌိယံ အဝုတ္တသ္သာပိ အတ္ထသ္သ နယတော လဗ္ဘမာနတံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣာမိနာတိ** ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒေန, တေန စ ဒုက္ကဋ္ဌသ္သ အစိတ္တကတမ္ပိ ဒသ္သေတိ။ **အညတ္ထ ရ သဟဓမ္မိကေဟီ**တိ "ပဉ္စန္နံ သဟ အနာပတ္တိ"တိ ဝစနတော ဝုတ္တံ, တေနာပိ ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒသ္သ ကပ္ပိယဝတ္ထုနိဿိတတံ ဧဝ သာဓေတိ။ ဣာမံ။ပေ။ ရူပိယစေတာပနဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ပကတေန သမ္ဗန္ဓော။ **ဣာဓာ** တိ ဣာမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။ **တတ္ထာ** တိ ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒေ (ဟရာ. ၅၉၃)။

ဧဝံ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနာ ရူပိယာဒိပရိဝတ္တနေ အာပတ္တိဘေဒံ ဒသ္သေတွာ ဣာအနိ ကပ္ပိယဝတ္ထုနာပိ ဒသ္သေတုံ **"ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ပနာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တေနေဝတိ** ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ဧဝ။ **"ရူပိယံ ဥဂ္ဂဏှာဟိတွာ"** တိ ဣာဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ မုတ္တာဒိဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုမ္ပိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ကာရိတမ္ပိ ပဉ္စန္နမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **သမုဋ္ဌာပေတီ** တိ သယံ ဂန္တွာ, "ဣာမံ ကဟာပဏာဒိံ ကမ္မကာရာနံ ဒတွာ ဗီဇံ သမုဋ္ဌာပေဟီ"တိ ဧဝံ အညံ အာဏာပေတွာ တ သမုဋ္ဌာပေတိ။ **မဟာအကပ္ပိယော**တိ အတ္တနာဝ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ဒူသိတတ္တာ အညသ္သ မူလသာမိကသ္သ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ သော ဟိ စောရေဟိ အစ္ဆိန္နောပိ ပုန လဒ္ဓော ဇာနန္တသ္သ ကသ္သစိပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ ဟိ ဝဋ္ဋေယ္ယ, တဋ္ဌာ ကာဒီသု ဝိယ အစ္ဆိန္နော ဝဋ္ဋတီတိ အာစရိယာ ဝဒေယ္ယုံ။ **န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေနာ** တိ သင်္ဃေ နိဿဋ္ဌေနေန, စောရာဒိအစ္ဆိန္နနာဒိနာ စ ကပ္ပိယံ ကာတုံ န သက္ကာ, ဣာဒဉ္စ တေန ရူပေန ဌိတံ, တမ္ဗူလိကေန ဝတ္ထုမုတ္တာဒိရူပေန ဌိ တဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုမ္ပိ ဟိ တမ္ဗူလိကကပ္ပိယဝတ္ထုဉ္စ န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန တေန ရူပေန ကပ္ပိယံ ကာတုံ။ ယဒိ ပန သော ဘိက္ခု တေန ကပ္ပိယဝတ္ထုဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနာ ပုန ရူပိယံ စေတာပေယ္ယ, တံ ရူပိယံ နိဿဇ္ဇာ ပေတွာ အညေသံ ကပ္ပိယံ ကာတုမ္ပိ သက္ကာ ဘဝေယ္យာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပတ္တံ ကိဏာတီ တိ ဧတ္ထ "ဣာမိနာ ကဟာပဏာဒိနာ ကမ္မာရကုလတော ပတ္တံ ကိဏိတွာ ဧဟီ"တိ အာရာမိကာ ဒီဟိ ကိဏာပနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ရာဇသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** "ဧတ္တကေဟိ ကဟာပဏေဟိ သာဋ္ဋကေ အာဟရ, ဧတ္တကေဟိ ယာဂုအာဒီနိ သမ္ပာဒေဟီတိ ဝဒတိ, ယံ တေ အာဟရန္တိ, သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ။ ကသ္မာ? က ဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ"တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) ဝုတ္တံ ။ ဣာမိနာ ပန ဝစနေန ယံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ရူပိယ သံဝေဟာရသိက္ခာပဒံ "အနာဏတ္တိက"န္တိ ဝုတ္တံ, တံ န သမေတိ။ န ကေဝလဉ္စ ဣာမိနာ, ဟဋ္ဌိယာပိ တံ န သမေတိ။ ဟဋ္ဌိယဥ္စ ဟိ နိဿဋ္ဌရူပိယေန အာရာမိကာဒီဟိ သပ္ပိယာဒိံ ပရိဝတ္တာပေတုံ "သော ဝတ္တဗ္ဗော 'အာဝုသော, ဣာမံ ဇာ နာဟီ'တိ။ သစေ သော ဘဏတိ 'ဣာမိနာ ကိံ အာဟရီယတူ'တိ, န ဝတ္တဗ္ဗော 'ဣာမံ တ ဣာမံ တ အာဟရာ'တိ။ ကပ္ပိယံ အာ စိက္ခိတဗ္ဗံ 'သပ္ပိ တ'"တိအာဒိနာ ရူပိယသံဝေဟာရံ ပရိမောစေတွာဝ ဝုတ္တံ။ "ဣာမိနာ ရူပိယေန ကိံ အာဟရီယ တူ"တိ ပုစ္ဆန္တော "ဣာမံ အာဟရာ"တိ ဝုတ္တေပိ အဓိကာရတော "ဣာမိနာ ရူပိယေန ဣာမံ အာဟရာ"တိ ဘိက္ခုဟိ အာ ဏတ္တော ဧဝ ဟောတီတိ တံ ရူပိယသံဝေဟာရံ ပရိဝဇ္ဇေတုံ "န ဝတ္တဗ္ဗော 'ဣာမံ တ ဣာမံ တ အာဟရာ'"တိ ပဋိက္ခေ ပေ ကတော, အနာပတ္တိတရေပိ "ကပ္ပိယကာရကသ္သ အာစိက္ခတီ"တိ န ဝုတ္တံ။ **ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒေ** (ဟရာ. ၅၉၅) ပန တထာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဣာဒံ သာဏတ္တိကံ ကယဝိက္ကယမေဝ အနာဏတ္တိကန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မူလသ္သ အနိဿဋ္ဌတ္တာ တိ ယေန ဥဂ္ဂဟိတမူလေန ပတ္တော ကီတော, တသ္သ မူလသ္သ သင်္ဃမဇ္ဈေ အနိ ဿဋ္ဌတ္တာ, ဧတေန ရူပိယမေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, န တမ္ဗူလိကံ အရူပိယန္တိ ဒသ္သေတိ။ ယဒိ ဟိ တေန ရူပိယေန အညံ ရူပိယံ စေတာပေယ္ယ, တံ ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒေ အာဂတနယေနေဝ နိဿဇ္ဇာပေတွာ သေသေဟိ ပရိဘု ဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဘဝေယ္យာတိ။ **"မူလသ္သ အသမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ"** တိ ဣာမိနာ မူလသ္သ ဂိဟိသန္တကတ္တံ, တေနေဝ ပတ္တ တသ္သ ရူပိယသံဝေဟာရာနုပ္ပန္နတဉ္စ ဒသ္သေတိ။ ပဉ္စသဟဓမ္မိကသန္တကေနေဝ ဟိ ရူပိယသံဝေဟာရဒေါသော။ တတ္ထ စ အတ္တနော သန္တကေ ဟာစိတ္တိယံ, ဣာတရတ္ထ ဒုက္ကဋံ။

နိဿဇ္ဇိ တိ အနဝသေန ဝုတ္တံ, န ဝိနယကမ္မဝသေန။ တေနေဝ **"သပ္ပိဿ ပူရေတွာ"** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ အတ္တနော ဓနေန ပရိဝတ္တေတိ, တသ္သ တ ဓနသ္သ ရူပိယဘာဝေ, ပရိဝတ္တနပရိဝတ္တာပနေသု အညတရဘာဝေ စာတိ ဣာမာ နေတ္ထ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

၁၀. ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၉၃-၅. ဒသမေ ဟဋ္ဌိယံ **ဇာနာဟီ**တိ က္လာအနေဝ ဥပဓာရေဟိ, က္လဒံ ပဇ္ဇာ ဆဒ္ဒေတုံ န သက္ကာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကာမိနာ**တိ ဘိက္ခုနာ ဒိယ္ယမာနံ ဝုတ္တံ။ **က္လမန္တိ** ပရေန ပဋိဒိယ္ယမာနံ။ သေသညာတကေသု သဒ္ဓာဒေယ္ယဝိနိပါတသမ္ဘဝတော တဒဘာဝဋ္ဌာနမ္ပိ ဒဿေတုံ **"မာတရံ ပန ပိတရံ တ"**တိ ဝုတ္တံ။ **န သက္ကာ တံ ပဋိက္ခိပိတု**န္တိ တွေ ယထာ ရူပိယံ ဘတကာနံ ဒတွာ အဿာမိကဘူမိယံ အယောဗီဇသမုဋ္ဌာပနေ ဘတိယာ ခဏန္တာနံ သန္တိကာ ဂဟိတဘဏ္ဍက ဘာဝေပိ ဟစိတ္တိယံ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ယဉ္ဟိ အဿာမိကဘူမိံ ခဏိတွာ သမုဋ္ဌာပိတံ အယောဗီဇံ, တံ ဘတကာနံ သန္တကံ နာမ ဟောတိ, တဒတ္ထဉ္စ တေသံ ရူပိယံ ဒေန္တဿ ရူပိယသံဝေါဟာရောဝ ဟောတိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ရဇနစ္ဆလ္လိအာဒီနံ အာဟရာပနေ ကယဝိက္ကယော ဝိယ, တာဒိသမ္ပိ ပရဘဏ္ဍံ က္လဓ ဝ တ္တဓောဝနာဒီသု နတ္ထိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာပမာဏေနေဝေတ္ထ ဟစိတ္တိယံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၅၉၇. **ပုညံ ဘဝိဿတီတိ ဒေတိ** တိ ဧတ္ထ သစေ ဘိက္ခု အတ္တနော ဘဏ္ဍဿ အပ္ပဂ္ဃတံ ဥတွာပိ အကထေတွာ တ "က္လာအနေဝ ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဏှ, မာ ပဇ္ဇာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟောဟီ"တိ ဝဒတိ, က္လတရော စ အတ္တနော ဒိယ္ယမာနသ္ သ မဟဂ္ဃတံ အဇာနန္တော "ဦနံ တ အဓိကံ တ တုမှာကမေဝ"တိ ဒတွာ ဂစ္ဆတိ, ဘိက္ခုဿ အနာပတ္တိ ဥပနန္ ဒဿ ဝိယ ပရိဗ္ဗာဇကေဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေ။ ဝိပ္ပဋိသာရိဿ ပုန သကသညာယ အာဂတဿ ယံ အဓိကံ ဂဟိတံ, တံ အ တဗ္ဗံ။ ယေန ယံ ပရိဝတ္တေတိ, တေသံ ဥဘိန္နံ ကပ္ပိယဝတ္ထုတာ, အသဟဓမ္မိကတာ, ကယဝိက္ကယာပဇ္ဇနဉ္စာတိ က္လမာ နေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ကောသိယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ပတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၀၂. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အမုတေရသပလာ** တိ မာဂဓိကာယ မာနတုလာယ အမုတေရသပလပရိမိတံ ဥဒကံ ဂဏှာတိ သန္နာယ ဝုတ္တံ, တထာ ပရိမိတံ ယဝမာသာဒိံ ဂဏှာတိ သန္နာယာတိ ကေစိ။ **အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေ ရေန** ပန "ပကတိစတုမုဋ္ဌိကံ ကုဍုဝံ, စတုကုဍုဝံ နာဠိ, တာယ နာဠိယာ သောဠသ နာဠိယော ဒောဏံ, တံ ပန မဂဓနာဠိယာ ဒွ တဒသ နာဠိယော ဟောန္တီတိ ဝဒန္တိ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဒမိဠနာဠီ**တိ ပုရာဏနာဠိံ သန္နာယ ဝုတ္တံ။ သာ စ စတုမုဋ္ဌိကေဟိ ကု ဍုဝေဟိ အဋ္ဌ ကုဍုဝာ, တာယ နာဠိယာ ဒွေ ဝ နာဠိယော မဂဓနာဠိံ ဂဏှာတိ။ ပုရာဏာ ပန "သီဟဠနာဠိ တိဿော နာဠိ ယော ဂဏှာတီ"တိ ဝဒန္တိ, တေသံ မတေန မဂဓနာဠိ က္လအနိ ပဝတ္တမာနာယ စတုကုဍုဝတာယ ဒမိဠနာဠိယာ စတုနာဠိကာ ဟောတိ, တတော မဂဓနာဠိတော ဥပမုဍ္ဍ ပုရာဏဒမိဠနာဠိသဒ္ဒာတံ ပတ္တံ နာမ ဟောတိ, ဧတေန စ "ဩမကော နာမ ပ တ္တော ပတ္ထောဒနံ ဂဏှာတီ"တိ ဟဋ္ဌိဝစနဉ္စ သမေတိ, လောကိယေဟိပိ –

> "လောကိယံ မဂဓဉ္စေတိ, ပတ္ထဒွဝယမုအာဟဋံ။
> လောကိယံ သောဠသပလံ, မာဂဓံ ဒိဂုဏံ မတ"န္တိ။ –

ဇဝံ လောကေ နာဠိယာ မဂဓနာဠိ ဒိဂုဏာတိ ဒဿိတာ, ဧဝဉ္စ ဂယှမာနေ ဩမကပတ္တဿ စ ယာပနမတ္တောဒနက ဟိကာ စ သိဒ္ဓာ ဟောတိ။ န ဟိ သက္ကာ အဋ္ဌကုဍုဝတော ဦနောဒနကဟိနာ ပတ္တေန အထူပိကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိယေ သိတွာ ယာပေတုံ။ တေနေဝ **ဝေရဉ္စကဏ္ဍဋ္ဌကထာယံ** "ပတ္တော နာမ နာဠိမတ္တံ ဟောတိ ကေဿ ပုရိသဿ အလံ ယာပနာယ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ 'ပတ္တောဒနော နာလမယံ ဒုဝိန္န'"န္တိ (ဇာ. ၂.၂၁.၁၉၂) ဝုတ္တံ, "ကေကဿ ဒွိ န္နံ တိဏ္ဏံ ပဟောတီ"တိ စ အာဂတံ, တသ္မာ က္လမ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အာလောပဿ **အနုရူပန္တိ** ဧတ္ထ ‘‘ယ္ဝာဒနဿ မတ္တာ နာမ ဩဒနတော စတုတ္ထဘာဂေ’’တိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၇) **ဗ္ရဟ္မာယုသုတ္တဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အာလောပဿ စတုတ္ထဘာဂမေဝ ဗျဉ္ဇနံ အနုရူပန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဩဒနဂတိကာနေဝါတိ** ဩဒနဿ အန္တော ဧဝ ပဝိသနသီလာနိ သိယုံ, အတ္တနော ဩကာသံ န ဂဝေသန္တီတိ အတ္ထော။ **နာမမတ္တော** တိ ‘‘မဇ္ဈိမော ပတ္တော မဇ္ဈိမောမကော’’တိအာဒိနာမမတ္တော။

၆၀၇-၈. ဇဝံ ပယောဂေ ပယောဂေတိ ပရိယောသာနာလောပန္ဓောဟရဏပယောဂေ ပယောဂေ, အာလောပေ အာလောပေတိ အတ္ထော။ **ကတ္ဝါတိ** ဟာကပရိယောသာနံ ကတ္ဝါ။ **ပစိတ္တံ ဋ္ဌပေဿာမိ** တိ ကာဋ္ဌဝဏ္ဏာဟာကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဆိဒ္ဒ** န္တိ မုခဝဋ္ဋိတော ဒ္ဝင္ဂုလဿ ဟေဋ္ဌာဆိဒ္ဒံ ဝုတ္တံ။ သေသံ ပဌမကထိနေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၀၉-၆၁၃. ဒုတိယေ ဟဋ္ဌိယံ အဟံ ပတ္တေန တေ ဘိက္ခူ သန္တပေဿာမီတိ သေသော။ **‘‘အပတ္တော’’** တိ ဣမိနာ အဓိဋ္ဌာနုပိဇဟနမ္ပိ ဒဿေတိ။ ပဉ္စဗန္ဓနေပိ ပတ္တေ အပရိပုဏ္ဏဟာကေ ပတ္တော ဝိယ အဓိဋ္ဌာနံ န ရုဟတိ။ **‘‘တိပုပဋ္ဋကေန တ’’**တိ ဝုတ္တတ္တာ တမ္ဗလောဟာဒီဟိ ကပ္ပိယလောဟေဟိ အယောပတ္တဿ ဆိဒ္ဒံ ဆာဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ **‘‘လောဟမဏ္ဍလကေနာ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အကာဋ္ဌဝဏ္ဏမ္ပိ ကပ္ပိယပတ္တံ ဝိညာပေန္တဿ အာပတ္တိ ဧဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဓိဋ္ဌာနုပဂပတ္တဿ ဦနပဉ္စဗန္ဓနတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, အကတဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၁၈-၆၂၂. တတိယေ ဟဋ္ဌိယံ ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရေန ‘‘န ခော, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ အာရာမိကော အနုညာတော’’တိ ပဌမံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာရာမိက’’န္တိ ပုဂ္ဂလာနမ္ပိ အာရာမိကနာမေန အသင်္ဂဟဏေ အနုညာတေ ဧဝ အာရာမိကာနံ ဂဟိတတ္တာ ခေတ္တဝတ္ထာဒီနိ ကပ္ပိယတေဟာရေနပိ ပုဂ္ဂလာနံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တထာ အနနုညာတတ္တာတိ ဝိညာယတိ။ ‘‘ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ’’တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဟိ ပဋိက္ခိတ္တေသု ကေသုဉ္စိ ပုဂ္ဂလိကဝသေန ဂဟဏေ အနုညာတေ ဣတရေတရာနံ တထာ န ဂဟေတဗ္ဗတာ သိဒ္ဓါဝ ဟောတိ။ ယဉ္စ ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရေန အယကကုလဿ အရိကာယ သုဝဏ္ဏမာလာဝသေန တိဏဏ္ဍုပကဿ နိမ္မာနံ, တံ ‘‘အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယေ’’တိ (ပာရာ. ၁၅၉) ဝစနတော ကုလသင်္ဂဟာဒိ န ဟောတီတိ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ကေစိ ပန ‘‘ခီဏာသဝါနံ လာဘိစ္ဆာယ အဘာဝတော ကုလသင်္ဂဟောပိ အာဇီဝကောပေဟာ နတ္ထီ’’တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ခီဏာသဝါနမ္ပိ အာဇီဝဝိပတ္တိဟေတူနံ ပိဏ္ဍပာတာဒီနံ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗတော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ဓမ္မသေနာပတိနာ ‘‘နေဝ ဘိန္ဒေယျမာဇီဝံ, စဇမာနောပိ ဇီဝိတ’’န္တိ (မိ. ပ. ၆.၁.၅)။ ဘဂဝတာ စ ‘‘ကထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနီယ’’န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ (သု. နိ. ၈၁, ၄၈၄; မိ. ပ. ၄.၅.၉; သံ. နိ. ၁.၁၉၇)။

၆၂၂. ဥဂ္ဂဟိတကန္တိ ပရိဘောဂတ္ထာယ သယံ ဂဟိတံ။ **သယံ ကရောတီတိ** ပစိတ္ဝာ ကရောတိ။ **ပုရေဘတ္တ** န္တိ တဒဟုပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ **သယံကတ**န္တိ ခီရနဝနီတံ ပစိတ္ဝာ ကတံ။ **နိရာမိသမေဝ** တိ တဒဟုပုရေဘတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဇ္ဇ သယံကတံ နိရာမိသမေဝ ဘုဉ္ဇန္တဿ ကသ္မာ သာမပာကော န ဟောတီတိ အာဟ **‘‘နဝနီတံ တာပေန္တဿာ’’** တိအာဒိ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ** တိ ခီရဒဓိနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥဂ္ဂဟိတကေဟိ ကတံ အဗ္ဘဉ္ဇနာဒီသု ဥပနေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဧသေဝ နယော**တိ နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အကပ္ပိယမံသသပ္ပိမှီ**တိ ဟတ္ထိအာဒီနံ သပ္ပိမှိ။

ဧတ္ထ ပနာ တိ နဝနီတေ ဝိသေသော အတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဓောတံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဓောတမေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, ဣတရထာ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ ထေရာနံ အဓိပ္ပာယော။

မဟာသိဝတ္ထေရသ္သ ပန ဝတ္ထုနော ဝိယောဇိတတ္တာ ဒဓိဂုဠိုကာဒီဟိ ယုတ္တတာမတ္တေန သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တမေဝ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဓောဝိတ္ဝာ, ပစိတ္ဝာ တ နိရာမိသမေဝ ကတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အဓိပ္ပာယော, န ပန ဒဓိဂုဠိုကာဒီဟိ သဟ ဝိကာလေ ဘုဉ္ဇိတုံ။ တေနာဟ **"တသ္မာ နဝနီတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန။ ပေ.။ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတီ"**တိ။ တတ္ထ အဓောတံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာတပိ တံ နဝနီတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန ဒဓိအာဒီနိ အပနေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ခယံ ဂမိသ္သတီ** တိ နိရာမိသံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိကာလေပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **တ္တောဝတာ** တိ နဝနီတေ လဂ္ဂမတ္တေန ဝိသုံ ဒဓိအာဒိတေဟာရံ အလဒ္ဓေန အပ္ပမတ္တေန ဒဓိအာဒိနာ တိ အတ္ထော, တေန ဝိသုံ ပဋိဂ္ဂဟိတဒဓိအာဒီဟိ သဟ ပက္ကံ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဒသ္သေတိ။ **တသ္မိမ္ပိ** တိ နိရာမိသဘူတေပိ။ ကုက္ကုစ္စကာနံ ပန အယံ အဓိပ္ပာယော – ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ ဒဓိအာဒီဟိ အသမ္ဘိန္နရသတ္တာ ဘတ္တေန သဟိတေန ဂုဠပိဏ္ဍာဒိ ဝိယ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတိ, တံ ပန ပစန္တေန ဓောဝိတ္ဝာ တဝ ပစိတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ပစနက္ခဏေ ပစ္စမာနဒဓိဂုဠိုကာဒီဟိ သမ္ဘိန္နရသတာယ သာမံပက္ကံ ဇာတံ, တေသု ခီဏေ သု သာမံပက္ကမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ နိရာမိသမေဝ ပစိတဗ္ဗန္တိ။ တေနေဝ **"အာမိသေန သဟ ပက္ကတ္တာ"** တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။

တ္တေ စာယံ ဝိစာရဏာ – သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာဘာဝေ အာမိသေန သဟ ဘိက္ခုနာ ပက္ကသ္သ သယံပာက အဒေသော တ ပရိသင်္ကိယတိ ယာဝကာလိကတာ တ, တတ္ထ န တာဝ သယံပာကအဒေသော တ္တေ သမ္ဘဝတိ သတ္တာ ဟကာလိကတ္တာ။ ယဥ္စဟိ တတ္ထ ဒဓိအာဒိ အာမိသဂတံ, တံ ပရိက္ခိဏန္တိ။ အထ ပဋိဂ္ဂဟိတဒဓိဂုဠိုကာဒိနာ သဟ အတ္တနာ ပက္ကတ္တာ သဝတ္ထုကပက္ကံ ဝိယ ဘဝေယျာတိ ပရိသင်္ကိယတိ, တအ အာမိသေန သဟ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာတိ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ပန ပက္ကတ္တာတိ။ တထာ စ ဥပမာ တ္တေရာနံ့ မတမေဝ အင်္ဂိ ကတံ သိယာ။ တတ္ထ စ သာမဏေရာဒီဟိ ပက္ကမ္ပိ ယာဝကာလိကမေဝ သိယာ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရာဒိ ပစိတ္ဝာ အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတသပ္ပိအာဒိ ဝိယ စ, န စ တံ ယုတ္တံ, ဘိက္ခာစာရေန လဒ္ဓနဝနီတာဒီနံ တက္ကာဒိအာမိသသံသဂ္ဂသမ္ဘဝေန အပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတာပသင်္ဂတော။ န ဟိ ဂဟဋ္ဌာ ဓောဝိတ္ဝာ, သောဓေတ္ဝာ တ ပတ္တေ အာကိရန္တီတိ နိယမော အတ္ထိ, အဋ္ဌကထာယဥ္စ "ယထာ တတ္ထ ပတိတတဏ္ဍုလကဏာဒယော န ပစ္စန္တိ, ဇဝံ။ပေ.။ ပုန ပစိတ္ဝာ ဒေတိ, ပုရိမနယေနေဝ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣမိနာ ဝစနေနေပတံ ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ ဣဓ ကုက္ကုစ္စကာနံ ကုက္ကုစ္စုပ္ပတ္တိယာ နိမိတ္တမေဝ န ဒိသ္သတိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဇဝံ "လဒ္ဓိ သာမဏေရော ယထာ တတ္ထ ပတိတတဏ္ဍုလကဏာဒယော န ပစ္စန္တိ, ဇဝံ သာမိသပာကံ မောစေန္တော အဂ္ဂိမ္ပိ ဝိလီယာပေတ္ဝာ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝစနသ္သာပိ နိမိတ္တံ န ဒိသ္သတိ။ ယဒိ ဟိ ဇဝံ ယာဝကာလိကသံသဂ္ဂပရိဟာရာယ ဝုတ္တံ သိယာ, အတ္တနာပိ တထာ ကာတဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ ဂဟဋ္ဌေဟိ ဒိန္နသပ္ပိအာဒီသု စ အာမိသသံသဂ္ဂသင်္ကာ န ဝိဂစ္ဆေယျ။ န ဟိ ဂဟဋ္ဌာ ဇဝံ ဝိလီယာပေတ္ဝာ ပန တဏ္ဍုလာဒိံ အပနေတ္ဝာ ပုန ပစန္တိ, အပိစ ဘေသဇ္ဇေဟိ သဒ္ဓိံ ခီရာဒိံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ယထာ ခီရာဒိ ခယံ ဂစ္ဆတိ, ဇဝံ ပရေဟိ ပက္ကဘေသဇ္ဇတေလာဒိပိ ယာဝကာလိကမေဝ သိယာ, န စ တမ္ပိ ယုတ္တံ ဒဓိအာဒိခယကရဏတ္တံ "ပုန ပစိတ္ဝာ ဒေတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ တသ္မာ မဟာသိဝတ္ထေရ တဒေ ကုက္ကုစ္စံ အကတ္ဝာ အဓောတမ္ပိ နဝနီတံ တဒဟုပိ ပုနဒိဝသာဒီသုပိ ပစိတုံ, တဏ္ဍုလာဒိမိသ္သံ သပ္ပိအာဒိံ အတ္တနာပိ အဂ္ဂိမ္ပိ ဝိလီယာပေတ္ဝာ ပရိသ္သာဝေတ္ဝာ ပုန တက္ကာဒိခယတ္တံ ပစိတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနသ္သပိ ပစ္စမာနက္ခဏေ သမ္ဘိန္နရသသ္သ ယာဝကာလိကသ္သ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တေန သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတပုရေပဋိဂ္ဂဟိတတာနမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကတောတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။ တေနေဝ **"တ္တောဝတာ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဝိသုံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန ပန ခီရာဒိအာမိသေန နဝနီတာဒိံ မိသ္သေတ္ဝာ ဘိက္ခုနာ တ အညေဟိ တ ပက္ကတေလာဒိဘေသဇ္ဇံ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ ပဝိဋ္ဌယာဝ ကာလိကသ္သ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာဘာဝတ။ ယံ ပန ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတဘေသဇ္ဇေဟိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ခီရာဒိံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ပ က္ကတေလာဒိကံ အနုပသမ္ပန္နေဟေဝ ပက္ကမ္ပိ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ သန္နိဓိပိ န ဟောတိ, တတ္ထ ပက္ခိတ္တခီ ရာဒိကသ္သပိ တသ္မိံ ခဏေ သမ္ဘိန္နရသတာယ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာပတ္တိတော။ သစေ ပန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေဟေဝ, အညေဟိ တ ပက္ကတေလာဒီသုပိ သစေ အာမိသရသော ပညာယတိ, တံ ယာဝကာလိကမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥဂ္ဂ ဟေတ္ဝာတ**တိ သယမေဝ ဂဟေတ္ဝာ။

ပရိသ္သာဝေတ္ဝာ ဂဟိတ န္တိ တဏ္ဍုလာဒိဝိဂမတ္တံ ပရိသ္သာဝေတ္ဝာ, တက္ကာဒိဝိဂမတ္တံ ပုန ပစိတ္ဝာ ဂဟိတ န္တိ အတ္ထော။ **ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဌပိတဘေသဇ္ဇေဟိ** တိ အတိရေကသတ္တာဟပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ, တေန တေဟိ ယုတ္ဝ

တမ္ပိ သပ္ပိအာဒိ အတိရေကသတ္တာဟပဋိဂ္ဂဟိတံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဝဒ္ဒလိသမယေ** တိ ဝဿကာလသမယေ, အနာတပကာလေတိ အတ္ထော။

နိဗ္ဗဋ္ဋိတတ္တာ တိ ယာဝကာလိကဝတ္ထုတော ဝိဝေစိတတ္တာ, တေေန တေလေ သဘာဝတော ယာဝကာလိကတ္တာဘာဝံ, ဘိက္ခုနော သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟဏေန ယာဝကာလိကတ္တုပဂမနဉ္စ ဒဿေတိ။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ အတ္တနာ, အညေဟိ စ ကတံ။

၆၂၃. **အစ္ဆဝသ** န္တိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနုညေ၀ ဥပလက္ခဏန္တိ အာဟ **“ဌပေတွာ မနုဿဝသ”** န္တိ။ **သံသဋ္ဌ** န္တိ ပရိဿာဝိတံ။ **တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန** န္တိ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ တီဏိ ဒုက္ကဋာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ပရိဘောဂတ္ထာယ ဝိကာလေ ပဋိဂ္ဂဟဏပစနပရိဿာဝနာဒီသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဟဋ္ဌိယံ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ အာပတ္တိ န ဝုတ္တာ, တထာပိ ဧတ္ထ အာပတ္တိယာ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗံ ပဋိက္ခိတ္တဿ ကရဏတော အာဟာရတ္ထာယ ဝိကာလေ ယာမကာလိကာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိယ။ ယသ္မာ ခီရာဒိ ပကိ္ခပိတွာ ပက္ကဘေသဇ္ဇတေလေ ကသဋံ အာမိသဂတိကံ, တေန သဟ တေလံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ, ပစိတုံ တ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ပက္ကတေလကသဋေ ဝိယ ကုက္ကုစ္စာယတီ”**တိ။ သစေ ဝသာယ သဟ ပက္ကတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ, ကြံ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ ပုစ္ဆန္တော **“ဘန္တေ ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ”**တိ အာဟံသု။ ထေရော အတိကုက္ကုစ္စတာယ စ **“တေမ္ပိ, အာဝုသော, န ဝဋ္ဋတီ”** တိ အာဟ။ ရောဂနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ဧဝ ဝသာယ အနုညာတတ္တံ သလ္လက္ခေတွာ ပစ္ဆာ **“သာဓူ”**တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

“မဓုကရီဟိ နာမ မဓုမက္ခိကာဟီ” တိ ကြံ ခုဒ္ဒကဘမရာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဧဝ ဝိသေသနန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, အညေ ပန ‘‘ဒဏ္ဍကေသု မဓုကာရိကာ မဓုကရီမက္ခိကာ နာမ, တာဟိ သဟ တိဿော မဓုမက္ခိကာဇာတိယော’’တိ ဝဒန္တိ။ **ဘမရမက္ခိကာ**တိ မဟာပဋလကာရိကာ။ **သိလေသသဒိသ**န္တိ သုက္ခတာယ တ ပက္ကတာယ တ ဃနီဘူတံ။ **ဣတရ**န္တိ တနုကမဓု။

ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒာယ တိ နိက္ကသဋရသသ္သပိ သတ္တာဟကာလိကတံ ဒဿေတိ ‘‘ဥစ္ဆုမ္ဟာ နိဗ္ဗတ္တ’’န္တိ ဟဋ္ဌိယံ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ။ ယံ ပန **သုတ္တဝိဘင်္ဂကထာယံ** ‘‘ဥစ္ဆု စေ, ယာဝကာလိကော။ ဥစ္ဆုရသော စေ, ယာမကာလိကော။ ဖာဏိတံ စေ, သတ္တာဟကာလိကံ။ တစော စေ, ယာဝဇီဝိကော’’တိ ဝုတ္တံ, တံ အမ္ဗဖလရသာဒိမိဿတတာယ ယာမကာလိကတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, အဝိနယဝစနတ္တာ တံ အပ္ပမာဏန္တိ။ တေနေဝ **“ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန အပရိဿာဝိတဥစ္ဆုရသေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တတ္ထ ပဝိဋ္ဌယာဝကာလိကဿ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာတိ ကြံ ဂုဠေ ကတေ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကသဋံ ဟာကေန သုက္ခတာယ ယာဝဇီဝိကတ္တံ ဘဇတီတိ ဝုတ္တံ။ တဿ ယာဝကာလိကတ္တေ ဟိ သာမံပာကေန ပုရေဘတ္တေပိ အနဇ္ဈောဟရဏီယံ သိယာတိ။ **“သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ”** တိ ကြံ ဥစ္ဆုရသေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟုတွာ ဌိတကသဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တေန စ အပရိဿာဝိတေန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေန အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတံ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဈာမဥစ္ဆုဖာဏိတ** န္တိ အဂ္ဂိမှိ ဥစ္ဆုံ တာပေတွာ ကတံ။ **ကောဋ္ဋိတဥစ္ဆုဖာဏိတ** န္တိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကံ ဆိန္ဒိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ နိပ္ပီဠေတွာ ပက္ကံ။

တံ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကသဋံ ပက္ကကာလေ ယာဝကာလိကတ္တံ ဝိဇဟတီတိ အာဟ **“တံ ယုတ္တ”** န္တိ။ **သီတောဒကေန ကတ**န္တိ မဓုကပုပ္ဖာနိ သီတောဒကေန မဒ္ဒိတွာ ပရိဿာဝေတွာ ပစိတွာ ကတံ, အမဒ္ဒိတွာ ကတန္တိ ကေစိ, တတ္ထ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ **ခီရဇလ္လိက** န္တိ ခီရဖေဏံ။ **မဓုကပုပ္ဖံ ပနာ** တိအာဒိ ယာဝကာလိကရူပေန ဌိတဿာပိ အဝဋ္ဋနကမေရယဗီဇဝတ္ထုံ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓံ။

သဗ္ဗာနိပီ တိ သပ္ပိအာဒီနိ ပဉ္စပိ။ အာဟာရကိစ္စံ ကရောန္တာနိ တောနိ ကသ္မာ ဧဝံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ စောဒနာပရိဟာရာယ ဘေသဇ္ဇော ဒိဿံ ဒဿေန္တေန တပ္ပသင်္ဂေန သဗ္ဗာနိပိ ဩဒိဿကာနိ ကေတော ဒဿေတုံ **“သတ္တဝိဓံ ဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အပကတိဘေသဇ္ဇတ္တာ ဝိကဋာနိ ဝိရူပာနိ ဝိသဟရဏတော မဟာဝိသယတ္တာ မဟန္တာနိ စာတိ **မဟာဝိကဋာနိ**။ **ဥပသမ္ပအာဒီနီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂဏ္ဍငဏ္ဍုဟာဟနာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။

အမိဋ္ဌေတီ တိ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထမေတန္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဇဝံ ပရိဘောဂေ အနပေက္ခတာယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ အညေသုပိ ကာလိကေသု အနဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထာယ နိယမေပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတီတိ ဣဒမ္ပိ ဝိသုံ ဧကံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနကာရဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၆၂၅. **သစေ ဒ္ဝိန္နံ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္တ ဟဌော ဂဋ္ဌိတော, ဧဝံ ပနေတ္ထ ဟဌော ဝေဒိတဗ္ဗော ''သစေ ဒ္ဝိန္နံ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ အဝိဘတ္တံ ဟောတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ''တိ။ အညထာ ဟိ သဒ္ဒပ္ပယောဂေပိ န သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ **''ဂဏ္ဌိပဒေ** ပိ စ အယမေဝ ဟဌော ဒဿိတော''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၂၅) **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ဝုတ္တံ။ **ဒ္ဝိန္နမ္ပိ အနာပတ္တီ** တိ အဝိဘတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ **''ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ''**တိ ဣဒံ ''သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော ဝုတ္တံ။ **''ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ''**တိ ဣမိနာ ဥပသမ္ပန္နဿ အနပေက္ခံ ဝိဿဇ္ဇနံ ''ဝိဿဇ္ဇေတီ''တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ ဥပသမ္ပန္နဿ နိရပေက္ခဒိန္နဝတ္ထုမှိ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ အဝိဂတတ္တေပိ သကသန္တကတာ ဝိဂတာဝ ဟောတိ, တေန နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတိ။ အတ္တနာဝ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တံ, သကသန္တကတ္တဉ္စာတိ ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, န ဧကေန။ အနုပသမ္ပန္နဿ နိရပေက္ခအနေ ပန တဒုဘယမ္ပိ ဝိဇဟတိ, ပရိဘောဂေပေတ္တ ဝဋ္ဋတိ, န သာပေက္ခအနေ အနလက္ခဏာဘာဝတော။ ''ဝိဿဇ္ဇေတီ''တိ တေသမ္ပိဥ ဟဋ္ဌပဒေ ကဿစိ အဒတွာ အနပေက္ခတာယ ဆဍ္ဍနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **''အနပေက္ခော ဒတွာ''** တိ ဣဒဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနဝိဓိဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဟိ ဝိဇဟိတေ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ သယမေဝ ဝဋ္ဋိဿတိ, တဗ္ဗိဇဟနဉ္စ ဝတ္ထုနော သကသန္တကတာပရိစ္စာဂေန ဟောတီတိ, ဧတေန စ ဝတ္ထုမှိ အဇ္ဈောဟရဏာပေက္ခာယ သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏံဝိဿဇ္ဇနံ နာမ ဝိသုံ န လဗ္ဘတီတိ သိဇ္ဈတိ။ ဣတရထာ ဟိ ''ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနပေက္ခောဝ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **''အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ''** တိ ဣမိနာ ဧကဿ သန္တကံ အညေန ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ဧဝန္တိ ''ပုန ဂဟေဿာမီ''တိ အပေက္ခံ အကတွာ သုဒ္ဓစိတ္တေန ပရိစ္စတ္တတံ ပရာမသတိ။ **ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထ** န္တိ နိဿဂ္ဂိယမူလိကာယ ဟာစိတ္တိယာဒိအာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဘောဂေ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထ** န္တိ ဧတ္ထ ပန နိဿဋ္ဌပဋိလဒ္ဓဿ ကာယိကပရိဘောဂဒီသု ယာ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တာယ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။ သပ္ပိအာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝေ, အတ္တနော သန္တကတာ, သတ္တာဟာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၂၈. စတုတ္ထေ **ဇေဋ္ဌမူလပုဏ္ဏမာသိယာ။ပေ။ ကရဏက္ခေတ္တဉ္စာ** တိ ပဌမဒ္ဓမာသမ္ပိ ကရဏက္ခေတ္တံ ဝုတ္တံ။ တံ ''ကတွာ နိဝါသေတဗ္ဗ''န္တိ ဣမဿ ပုရိမဒ္ဓမာသေ တ ပစ္ဆိမဒ္ဓမာသေ တ ကတွာ ပစ္ဆိမမာသေဝ နိဝါသေတဗ္ဗန္တိ ဧဝမတ္ထံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ နိဝါသနေယေဝ အာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာတိ။ ယံ ပန **မာတိကာဋ္ဌကထာ ယံ** ''ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမော မာသော ပရိယေသနက္ခေတ္တံ, ပစ္ဆိမော အဒ္ဓမာသော ကရဏနိဝါသနက္ခေတ္တမ္ပီ''တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, တံ တသ္မိံယေဝ အဒ္ဓမာသေ ကတွာ နိဝါသေတဗ္ဗန္တိ ဧဝ မတ္ထံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထေ ဂဟိတေ ဝိရောဓော နတ္ထိ။

''ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋ'' န္တိ ဣဒံ ဝဿိကသာဋိကအဒိန္နပုဗ္ဗေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''ယေ မနုဿာ''**တိအာဒိ။ **ပကတိယာ ဝဿိကသာဋိကအာယကာ** နာမ သင်္ဃံ တ အတ္တာနံ တ အပ္ပဝာရေတွာဝ အနုသံဝစ္ဆရံ အာယကာ။

၆၃၀. **''ဆ မာသေ ပရိဟာရံ လဘတီ''**တိ ဧတေန အန္တောဝဿေပိ ယာဝ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမဒိဝသာ အကတာ ပရိဟာရံ လဘတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ဧကမာသန္တိ** ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမဟေသထေန သဟ ဂဏေတွာ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ ဥပ္ပောသထဒိဝသေ ဧဝ ဟိ တံ မူလစီဝရံ ကာတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ဟိ နိဿဂ္ဂိယတော။ **ကောဟဉ္ဉဝီဟာဒိဝသေန။ပေ။ လဒ္ဓ**

ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စာတိ ဧတ္ထ ကောဟာနာဂတာယ ဝဿူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စ ဒ္ဓိဟာနာဂတာယ။ပေ.။ ဒသာဟာနာဂတာယ ဝဿူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စ, အန္တောဝဿေ တ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စာတိ ဧဝမ တ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတ္ထ အာသဠှိမာသဿ ဇုဏှပက္ခပုဏ္ဏမိယံ လဒ္ဓာ, တဒဟေဝ ရဇနကပ္ပပရိယောသာနေ ဟိ နိဋ္ဌိတာ စ ဝဿိကသာဋိကာ ''ကောဟာနာဂတာယ ဝဿူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧ တေနေဝ နယေန ဇုဏှပက္ခဿ ဆဋ္ဌိယံ လဒ္ဓာ, နိဋ္ဌိတာ စ ''ဒသာဟာနာဂတာယ ဝဿူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယာဝ ပဌမကတ္တိကတေမာသိပုဏ္ဏမာ, တာဝ လဒ္ဓာ, နိဋ္ဌိတာ စ ''အန္တောဝဿေ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ပဌမကတ္တိကတေမာသိပုဏ္ဏမိတော ပရံ လဒ္ဓာ စေဝ နိဋ္ဌိတာ စ ယာဝ စီဝရကာလော နာတိက္ကမတိ, တာဝ အနဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဧတ္ထ စ ''တဿိံယေဝ အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ''တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တေပိ ဝဿာနတော ပုဗ္ဗေ ဧ ကာဟဒ္ဓိဟာဒိဝသေန အနာဂတာယ ဝဿူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ တေဟိ ဒိဝသေဟိ ဒသာဟံ အနတိက္ကမန္တေန ဝဿူ ပနာယိကဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌာနကိစ္စတ္တံ သမ္ပတ္တာ ဧဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, တတော ပန ပုဗ္ဗေ ဒသာဟာတိက္က မေန နိဋ္ဌိတာပိ န အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ အဓိဋ္ဌာနဿ အခေတ္တတ္တာ။ တာဒိသာ ပန ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဧဝ အဓိဋ္ဌာ တဗ္ဗာ, အနဓိဋ္ဌဟတော အရုဏုဂ္ဂမနေန နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ''ဒသာဟာနာဂတာယာ''တိ က္ကမိနာ ကိံ ပယော ဇနန္တိ စေ? ဝဿာနတော ပုဗ္ဗေ ဧဝ ဒသာဟေ အတိက္ကန္တေ နိဋ္ဌိတာ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဧဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **''ဒသာဟာတိက္ကမေ နိဋ္ဌိတာ တဒဟေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ''** တိ။

ဒသာဟေ အပ္ပဟောန္တေ စီဝရကာလံ နာတိက္ကမေတဗ္ဗာ တိ ဧတမာသဗ္ဘန္တရေ ဒသာဟေ အပ္ပဟောန္တေ န တဟာနာဂတာယ ကတ္တိကတေမာသိပုဏ္ဏမာယ သတ္တမိတော ပဋ္ဌာယ လဒ္ဓာ, နိဋ္ဌိတာ စ စီဝရကာလံ နာတိက္ကမေ တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ တထာ ဟိ ''မာသော သေသော ဂိမှာနန္တိ ဘိက္ခူနာ ဝဿိကသာဋိကစီဝရံ ပရိယေသိတဗ္ဗ''န္တိ ပရိယေသနကိစ္စတ္တံ ဝတွာ ''ဝဿိကသာဋိကံ ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝုတ္တတ္တာ ကတာယပိ အကတာယပိ မာသမတ္တံ အနဓိဋ္ဌာတဗ္ဗတာ သိဒ္ဓါ။ ယသ္မာ စ အကတာ ဝဿိကသာဋိကာသင်္ခံ န ဂစ္ဆ ဆတိ, အကရဏဥ္စ ကေနစိ ဝေကလ္လေန, န အနာဒရေန, တသ္မာ စာတုမာသံ အကတတ္တာ ဧဝ ပရိဟာရံ လဘတိ, ကတာ ပန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စတ္တေ, အကတာ စ စီဝရကာလေ ဒသာဟပရမသိက္ခာပဒေနေဝ ပရိဟာရံ လဘတီတိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ။ **ကသ္မာ** တိ အတ္တနော မတိယာ ကာရဏပုစ္ဆာ။ **တသ္မာ** တိ ဝဿာနေယေဝ ဝဿိကသာဋိကာယ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗတာဝစနတော။ **''တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု''** န္တိ သုတ္တံ ပနေတ္ထ သေသစီဝရာနံ ဧဝံ ကာလနိယမာဘာဝံ သာဓေတုံ ဥဒ္ဓဋံ။ န ဟိ တေနေတ္ထ အညံ ပယောဇနံ အတ္ထိ။

ကအာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ တိအာဒိကုရုန္ဒိဝစနေနာပိ ''ယအာ တ တအာ တ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ က္ကဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒ သာဟဗ္ဘန္တရေ ဧဝ ကတာယ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။

ဟင်္ဒိယံ **အစ္ဆိန္နစီဝရဿာ** တိအာဒီသု အစ္ဆိန္နသေသစီဝရဿ နဋ္ဌသေသစီဝရဿ။ တေသဥှိ အသမယေ ပရိယေသနနိတသနာပတ္တိယာ ဧဝ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ''အစ္ဆိန္နစီဝရဿ တ နဋ္ဌ စီဝရဿ တ အနိဝတ္ထံ စောရာ ဟရန္တီတိ ဧဝံ အာပဒာသု တ နိတသယတော ဥမ္မတ္တကာဒီနဥ္စ အနာပတ္တီ''တိ (ကင် ခါ. အဋ္ဌ. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ, က္ကခ ပန သမန္တဟာသာဒိကာယံ အယံ နိဿဂ္ဂိယာ အနာပတ္တိ ဟင်္ဒိတော သယမေဝ သိဇ္ဈတီတိ က္ကမံ အဒဿေတွာတ အသိဇ္ဈမာနံ နဂ္ဂဿ နှာယတော ဒုက္ကဋာပတ္တိယာ ဧဝ အနာပတ္တိံ ဒဿေတုံ **''အစ္ဆိန္နစီဝရဿာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ သော အနာပတ္တိ အဝုတ္တေ သိဇ္ဈတီတိ။ ဝဿိကသာဋိကာယ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, အသမယေ ပရိယေသနတာ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ က္ကမာနိ တာဝ ပရိယေသနာပတ္တိယာ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ နိတသနာပတ္တိယာ ပန သစီဝရတာ, အာပဒာဘာတေ, ဝဿိကသာဋိ ကာယ သကဘာတေ, အသမယေ နိတသနန္တိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရအစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၃၁. ပဥ္စမေ **ယမ္ပိ။ပေ။ အစ္စိန္တိ** တိ ဧတ္ထ ယံ တေ အဟံ စီဝရံ အဒါသိံ, တံ ''မယာ သဒ္ဓိံ ပက္ကမိဿတီ''တိ သညာယ အဒါသိံ, န အညထာတိ ကုပိတော အစ္ဆိန္ဒတိ ဧဝံ အဇ္ဈာဟရိတ္ဝာ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၆၃၃. **ဧကံ ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ယဒိ အာဏတ္တော အဝဿံ အစ္ဆိန္ဒတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေ ပါစိတ္တိယမေဝ။ ယဒိ န အစ္ဆိန္ဒတိ, တဒါ ဧဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧကေတစာယ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော** တိ ယဒိ အာဏတ္တော အနန္တရာ ယေန အစ္ဆိန္ဒတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ဝတ္ထုဂဏနာယ ပါစိတ္တိယအာပတ္တိယော ပယောဂဂဏနာယ ကွဏေယေဝ အာပတ္တိယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော, စီဝရံ ပန အစ္ဆိန္နေယေဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ ယဒိ သော န အစ္ဆိန္ဒတိ, အာဏ တ္တိက္ခဏေ ဧကမေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ အညတ္ထာပိ ဤဒိသေသု နယော ဉာတဗ္ဗော။

၆၃၅. **ဥပဇ္ဈံ ဂဏှိဿတီ** တိ သာမဏေရဿ အနံ ဒီပေတိ, တေန စ သာမဏေရကာလေ ဒတ္ဝာ ဥပသမ္ပန္နကာ လေ အစ္ဆိန္နတောပိ ပါစိတ္တိယံ ဒီပေတိ။ ''ဘိက္ခုဿ သာမံ စီဝရံ ဒတ္ဝာ''တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ **အာဟရာ ပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီ**တိ ကမ္မေ အကတေ ဘတိသဒိသတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမစီဝရတာ, သာမံ ဒိန္နတာ, သကသညိ တာ, ဥပသမ္ပန္နတာ, ကောဓဝသေန အစ္ဆိန္ဒနံ ဝါ အစ္ဆိန္ဒာပနံ ဝါတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

စီဝရအစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၃၆. ဆဋ္ဌေ ဝိတာဝိတဥ္စနံ ယသ္မိံ စတုရဿအာရမ္ဘဝဟိ ပလိဝေဌေန္တိ, တဿ **တုရီ**တိ နာမံ။ တယန္တာ တိရိယံ သုတ္တံ ပဝေသေတွာ ယေန အာကောဋေန္တော ဝတ္ထေ ဃနဘာဝံ အာပာဒေန္တိ, တံ **''ဝေမ''**န္တိ ဝုစ္စတိ။

''ဣတရသ္မိံ တထေဝ ဒုက္ကဋ္ဌ'' န္တိ ဣမိနာ တယိတုံ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒနိဋ္ဌိတေ ယေဝ ဒုက္ကဋမ္ပိ ဟောတိ, န တတော ပုဗ္ဗေ တယနပယောဂေသူတိ ဒဿေတိ။

တန္တေ ဋ္ဌိတံယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ န္တိ ဧတ္ထ ဧကတရံ အဓိဋ္ဌိတေ ပဏ္ဏာ ဝီတံ အဓိဋ္ဌိတဂတိကမေဝ ဟောတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သစေ ပန အန္တရန္တရာ ဒသာ ဌပေတ္ဝာ ဝီသုံ ဝီသုံ သပရိစ္ဆေဒံ ဝီတံ ဟောတိ, ပစ္စေကံ အဓိ ဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ကပ္ပိယသုတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ အညာတကအပ္ပဝါရိတေနာပိ အကပ္ပိယတန္တဝါယေ န ''သုတ္တမတ္ထိ, တယန္တော နတ္ထီ''တိအာဒိပရိယာယမုခေန တယာပေန္တဿ အနာပတ္တိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌ ကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''တယာပေယျာ''တိ ပဒဿ ''စီဝရံ မေ, အာဝုသော, တယထာတိ အကပ္ပိယဝိညတ္တိယာ တယာပေယျာ''တိ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဧဝံ ဝဒန္တော အကပ္ပိယတန္တဝါယေန တယာပေတိ နာမ, နာညထာ။

၆၄၀. **အနာပတ္တိ စီဝရံ သိဗ္ဗေတု** န္တိအာဒီသု ဣမိနာ သိက္ခာပဒေနေဝ အနာပတ္တိ, အကတဝိညတ္တိပစ္စယာ ပန ဒု က္ကဋမေဝါတိ ဝဒန္တိ။ အကပ္ပိယသုတ္တတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, အကပ္ပိယတန္တဝါယေန အကပ္ပိယဝိညတ္တိယာ တယာပနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၄၂. သတ္တမေ **''ကိဉ္စိမတ္တံ အနုပဒဇ္ဇေယျာ''** တိ ဣဒံ ပယောဂဘေဒဒဿနံ, အနံ ပနေတ္ထ အင်္ဂံ န ဟော တိ။ တေနေဝ တဿ **ဝိဘင်္ဂေ** ''အန္တမသော ဓမ္မမ္ပိ ဘဏတီ''တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အညာတ ကအပ္ပဝါရိတာနံ တန္တဝါယေ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဝိကပ္ပမာပဇ္ဇနတာ, စီဝရဿ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, တဿ ဝစနေ န သုတ္တဝမုနံ, စီဝရပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၄၉. အဌမေ ဆဋ္ဌိယံ ဥပ္ပန္နစီဝရသ္သ ကောဒသမာရုဏော စီဝရကာလေ ဥဌာတီတိ အာဟ **“ဆဋ္ဌိတော ပဌာယာ”**တိအာဒိ, တေန စ “ဒသာဟာနာဂတ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဥ္စမိတော ပဌာယ ပုဏ္ဏမိတော ပုဗ္ဗေ ဒသသု အရုဏေသု ဥဋ္ဌိတေသုပိ စီဝရံ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတိ။ ပုဏ္ဏမိယာ သဟ ကောဒသ ဒိဝသာ လဗ္ဘန္တီတိ တတ္ထကမေဝ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန လဒ္ဓံ, ဆဋ္ဌိတော ပဌာယ ဥပ္ပန္နံ သဗ္ဗစီဝရံ ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝသေနေဝ ယာဝ စီဝရကာလံ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

၆၅၀. ဣဒါနိ ပဌမကထိနာဒိသိက္ခာပဒေဟိ တဿ တဿ စီဝရဿ လဗ္ဘမာနံ ပရိဟာရံ ဣမေဧ ကေတော သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿေန္တော **“အတိရေကစီဝရဿာ”** တိအာဒိမာဟ။ “အနတ္ထတေ ကထိနေ ကောဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ကောဒသဒိဝသာဓိကာ ပဥ္စ မာသာ”တိ အယမေဝ ဟဌော ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ။ ကေစိ ပန “ဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, ဒသဒိဝသာဓိကာ ပဥ္စ မာသာတိ ဟဌေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, အညထာ “နတဟာနာဂတ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ ယံ ပနေတ္ထ **မာတိကာဌကထာယ** ဥ္စ “ကာမဥ္စေသ ‘ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ’န္တိ ဣမိနာဝ သိဒ္ဓော, အဌုပ္ပတ္တိဝသေန ပန အပုဗ္ဗံ ဝိယ အတ္ထံ ဒဿေတွာ သိက္ခာပဒံ ဌပိတ”န္တိ (ကင်္ခာ. အဌ. အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) လိခန္တိ, တံ ပမာဒလိခိတံ “ပတရဏမာသဿ ဇုဏှပက္ခပဥ္စမိတော ပဌာယ ဥပ္ပန္နဿ စီဝရဿ နိဓာနကာလော ဒဿိတော ဟောတိ”တိ (ကင်္ခာ. အဌ. အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ။ ဣမမေဝ စ ပမာဒလိခိတံ ဂဟေတွာ **ဘဒန္တဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန** စ “ပရိဟာရေကမာသောဝ, ဒသာဟပရမော မတော”တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အစ္စေကစီဝရသဒိသေ အညသ္မိံ န္တိ ပုဗ္ဗေ အဓိဋ္ဌိတေ ဥပ္ပန္နကာလာကာရာဒိ သာဒိသေန အစ္စေကစီဝရသဒိသေ အညသ္မိံ စီဝရေ အစ္စေကစီဝရသညာယ စီဝရကာလံ အတိက္ကမေတီတိ အတ္ထော။ တေနေဝေတ္ထ ဒုက္ကဋံ, အနာပတ္တိ စ ဝုတ္တာ, ဣတရထာ တီသုပိ ပဒေသု ပာစိတ္တိယဿေဝ ဝတ္တဗ္ဗတော။ အနစ္စေကစီဝရမ္ပိ ဟိ စီဝရကာလံ အတိက္ကမယတော ပာစိတ္တိယမေဝ အစ္စေကစီဝရတ္တိကေ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏာသ္သ အစ္စေကစီဝရဿ အတ္တနော သန္တကတာ , ဒသာဟာနာဂတာယ ကတ္တိကတေမာသိပုဏ္ဏမာယ ဥပ္ပန္နဘာဝေ, အနဓိဋ္ဌိတအဝိကပ္ပိတတာ, စီဝရကာလာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၂-၃. နဝမေ အန္တရန္တရာ ဃရမေတ္တာတိ **အန္တရဃရ** န္တိ ကမော ဝုတ္တောတိ အာဟ **“အန္တောကမေ”**တိ။ “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ”တိ (ဝိဘ. ၆၂၄) ဣမဿ ဝိဘင်္ဂေ “ဥပသမ္ပဇ္ဇ”န္တိ သာနုသာရံ ဥဒ္ဒဋ္ဌံ။ တံ သန္ဓာယာဟ **“ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တိအာဒီသု ဝိယာ”** တိ။ **တဿာပိ** တိ “ဝုတ္ထဝဿာန”န္တိ ဝိဘင်္ဂပဒဿပိ။ **ဝုတ္ထဝဿာန**န္တိ စ နိဒ္ဒေသော သာမိဝစနံ, တေန စ ပုရိမသိက္ခာပဒေ အနတ္ထတကထိနာနံ ကထိနမာသေပိ အသမာဒာနစာရော န လဗ္ဘတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, ဣတရထာ သိက္ခာပဒဿေဝ နိရတ္ထကတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပရိက္ခေပာရဟဌာနတော တိ ဧတ္ထ ကမပရိယန္တေ ဌိတဃရူပစာရတော ပဌာယ ကော လေဍ္ဍုပာတော ပရိက္ခေပာရဟဌာနံ နာမ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပိ “အပရိက္ခိတ္တဿ ပဌမလေဍ္ဍုပာတတော ပဌာယာ”တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁) ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ** တံ ပဌမသေနာသနာဒိ။ **မဇ္ဈိမနိကာယဌကထာယံ** ပန ဝိဟာရဿပိ ကမဿေဝ ဥပစာရံ နီဟရိတွာ ဥဘိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အန္တရာ မိနိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။

“ကောသမ္ဗိယံ အညတရော ဘိက္ခု ဂိလာနော ဟောတီ”တိ အာဂတတ္တာ **“ကောသမ္ဗကသမ္မုတိ အနုညာတာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **“အယဉ္စ ပစ္ဆိမဒိသံ ဂတော ဟောတီ”** တိ ဣမိနာ အန္တရဃရေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တဿ သကလမ္ပိ စီဝရမာသံ ဝိပ္ပဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတော အညတ္ထ ဂမနကိစ္စေ သတိ ဝိဟာရတော ဗဟိ ဆာရတ္တံ ဝိပ္ပ

တသော အနုညာတောတိ ဒီပေတိ။ တေနာဟ **“သေနာသနံ အာဂန္တွာ သတ္တမံ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတု”** န္တိအာဒိ။ **ဝသိတ္ဝာ**တိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ။ **တတ္ထေဝါ**တိ တသ္မိံယေဝ ဂါမဋ္ဌာနေ။ အင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ အဋ္ဌကထာယမေဝ ဝုတ္တာနိ။

သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆၀. ဒသမေ **ရောပိတမာလဝစ္ဆတော**တိ ကေနစိ နိယမေတွာ ရောပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနောစိတံ မိလာယမာနံ ဩစိနိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပူဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဋ္ဌိတံ ဒိသွာ**တိ သေသကံ ဂဟေတွာ ဋ္ဌိတံ ဒိသွာ။ **ယတ္ထ ဣစ္ဆထ, တတ္ထ ဒေထာ**တိ ဧတ္ထ နိယမေတွာ “အသုကဿ ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တေပိ အဒေသော နတ္ထိ “တုမှာကံ ရုစိယာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ သဗ္ဗေ ပရိဏတဘာဝေ, တံ ဉတွာ အတ္တနော ပရိဏာမနံ, ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ပတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

တိံသကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ပဌမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဝိနယပိဋကေ

ဝိမတိဝိနောဒနီ-ဋီကာ (ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၅. ဟာစိတ္တိယကဏ္ဍံ

၁. မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ

၁. မုသာဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁. မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ခုဒ္ဒကာန** န္တိ ဧတ္ထ **“ခုဒ္ဒက -သဒ္ဒေါ ဗဟု-သဒ္ဒပရိယာယော”**တိ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဝဂ္ဂေသု, ခုဒ္ဒကေသု ဝါ။ “ဇာနိတဗ္ဗတော”တိ ဟေတုနော ဝိပက္ခေပိ နိဗ္ဗာနေ ဝတ္တနတော အနေကန္တိကတ္တေ ပရေဟိ ဝုတ္တေ “န မယာ အယံ ဟေတု ဝုတ္တော”တိ တံ ကာရဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ ပုန “ဇာတိဓမ္မတော”တိ မယာ ဝုတ္တ”န္တိအာဒီနိ ဝဒတိ။ “သမ္ပဇာန”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုနာသိကလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **“ဇာနန္တော”**တိ။

၂. **သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ** တိ အတ္တနာ ဝုစ္စမာနဿ အတ္ထဿ ဝိတထဘာဝံ ပုဗ္ဗေပိ ဇာနိတွာ, ဝစနက္ခဏေ စ ဇာနန္တဿ မုသာဝါဒဘဏနေ။ တေနာဟ **“ဇာနိတွာ”**တိအာဒိ။ **မုသာဝါဒေ**တိ စ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, တသ္မာ မုသာ ဘဏနနိမိတ္တံ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဧဝမေတ္ထ, ဣတော ပရေသုပိ ဤဒိသေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃. ဝဒန္တိ ဧတာယာတိ ဝါစာတိ အာဟ **“မိစ္ဆာ”**တိအာဒိ။ “ဓနုနာ ဝိဇ္ဈတိ”တိအာဒီသု ဝိယ “စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌ”န္တိ ဟာက ဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဩဠာရိကေနာ”**တိ။

၁၁. **ဂတော ဘဝိဿတီ** တိ ဧတ္တာပိ သန္နိဋ္ဌာနတော ဝုတ္တတ္တာ မုသာဝါဒော ဇာတော။ **အာပတ္တိ** န္တိ ဟာစိတ္တိယာပတ္တိံ, န ဒုဗ္ဘာသိတံ။ ဇာတိအာဒီဟိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ ပရံ ဒဝ ဝဒန္တဿ ဟိ တံ ဟောတိ။ **ဓာရေ သု**န္တိ ဥပနေသုံ။ ဝတ္ထုဝိပရီတတာ, ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရတာ, ယမတ္ထံ ဝတ္ထုကာမော, တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝိညာပနပ ယောဂေ စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ဝတ္ထုဝိပရီတတာယ ဟိ အသတိ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရတာယ ဝိညာပိတေပိ မုသာဝါဒေါ န ဟောတိ, ဒုက္ကဋမတ္တမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ သာပိ အင်္ဂမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ ရောစနတ္ထံ မုသာ ဘဏန္တဿ ဟာရာဇိကံ, ပရိယာယေန ထုလ္လစ္စယံ, အမူလကေန ဟာရာဇိကေန အနုဒ္ဓံသနတ္ထံ သ ဃာဒိသေသော, သင်္ဃာဒိသေသေနာနုဒ္ဓံသနဩမသဝါဒါဒီသု ဟာစိတ္တိယံ, အနုပသမ္ပန္နေသု ဒုက္ကဋံ, ဥက္ကဋ္ဌဟီန ဇာတိအာဒီဟိ ဒဝ အက္ကောသန္တဿ ဒုဗ္ဘာသိတံ, ကေဝလံ မုသာ ဘဏန္တဿ ဣဓ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။

မုသာဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဒုတိယေ **ပုဗ္ဗေ ပတိဋ္ဌိတာရမ္မဒေသံ ပုန အရေ ပတ္တေ** တိ ပဌမံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတနေမိပ္ပဒေသေ ပရိဝတ္တေတွာ ပုန ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတေတိ အတ္ထော။

၁၅. **ပုဗ္ဗေ** တိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ။ **ပုပ္ဖဆဍ္ဍကာ** နာမ ဂဗ္ဘမလာဒိဟာရကာ။ **တစ္ဆကကမ္မ** န္တိ ဟာသာဏကောဋ္ဋ နာဒိဝဍ္ဎကီကမ္မံ ။ **ဟတ္ထမုဒ္ဒာဂဏနာ** တိ အင်္ဂုလိသင်္ကောစနေနေဝ ဂဏနာ။ **အစ္ဆိဒ္ဒကဂဏနာ** နာမ ဧကဋ္ဌာနဒသဋ္ဌာနာဒီသု သာရိယော ဌပေတွာ အနုက္ကမေန ဂဏနာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ကလနပဋုပ္ပာဒနတေက္လနဘာဂဟာရာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ပိဏ္ဍဂဏနာ ဂဟိတာ။ ယဿ သာ ပဂုဏာ, သော ရုက္ခမ္ပိ ဒိသွာ “ဧတ္တကာနိ ဧတ္ထ ပဏ္ဏာနီ”တိ ဇာနာတိ။ **ယဘ**-မေထုနေတိ ဝစနတော အာဟ **“ယ-ကာရ-ဘ-ကာရေ”**တိအာဒိ။

၁၆. **န ပုရိမေနာ**တိ မုသာဝါဒသိက္ခာပဒေန။ **သောပိ အာပတ္တိယာ** တိ ဥပသဂ္ဂါဒိဝိသိဋ္ဌေဟိပိ ဝဒန္တော ဟာစိတ္တိယာပတ္တိယာဝ ကာရေတဗ္ဗော။

၂၆. **ဒုဗ္ဘာသိတ** န္တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတေဟိပိ ပရမ္မုခါ ဝဒန္တဿပိ ဒုဗ္ဘာသိတမေ တတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ တတော လာမကာပတ္တိယာ အဘာဝတ, အနာပတ္တိယာပေတ္ထ ဘဝိတုံ အယုတ္တတ္တာ။ **သဗ္ဗ သတ္တာ**တိ ဧတ္ထ ဝစနတ္ထဝိဒူဟိ တိရစ္ဆာနာဒယောပိ ဂဟိတာ။

၃၅. အနုသာသနီပုရေက္ခာရတာယ တ ဟာပဂရဟိတာယ တ ဝဒန္တာနံ စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိဘာဝတော အနု တရန္တရာ ကောပေ ဥပ္ပန္နေပိ အနာပတ္တိ။ ကာယဝိကာရမတ္တေနပိ ဩမသနသမ္ဘဝတော **"တိသမုဋ္ဌာနံ, ကာယ ကမ္မ"**န္တိ စ ဝုတ္တံ။ **ပရိဝါရေ** ပန "စတုတ္ထေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန။ပေ.။ ဒုဗ္ဘာသိတံ အာပဇ္ဇေယျာတိ။ န ဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (ပရိ. ၂၇၆) ဣတရာနိ သမုဋ္ဌာနာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပဥ္စမသ္သေဝ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **"ဒုဗ္ဘာသိ တာပတ္တိ ပနေတ္ထ တစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတီ"**တိ။ ဒဝကမျတာယ ဟိ ကာယတစာစိတ္တေဟိ ဩမသန္တဿ ပိ တစာစိတ္တမေဝ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတိ, န ပန ကာယော ဝိဇ္ဇမာနောပိ ဓမ္မဒေသနာပတ္တိ ဝိယ ကေဝလံ ကာယ ဝိကာရေနေဝ။ ဩမသန္တဿ ပန ကိစ္စာပိ ဣမ ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိယာ အနာပတ္တိ, အထ ခော ကာယကီဋ္ဌာပဋိက္ခေ ပသိက္ခာပဒေန ဒုက္ကဋမေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥပသမ္ပန္နံ ဇာတိအာဒီဟိ အနညာပဒေသေန အက္ကောသနံ, တဿ ဇာနနံ, အတ္ထပုရေက္ခာရတာဒီနံ အဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဩမသတဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆. တတိယေ ဘဏ္ဍနံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ **ဘဏ္ဍနဇာတာ** ။ ပိသတီတိ ပိသုဏာ, တစာ, သမဂ္ဂေ ဘိန္ဒေ ကရောတီ တိ အတ္ထော။ တာယ တစာယ သမန္နာဂတော ပိသုဏော, တဿ ကမ္မံ **ပေသုည**န္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣဓာပိ ဇာတိအာဒီဟိ ဒသဟိ ဝတ္ထူဟိ ပေသုညံ ဥပသံဟရန္တဿေဝ ဟစိတ္တိယံ, ဣတရေဟိ အက္ကောသဝတ္ ထူဟိ ဒုက္ကဋံ။ အနက္ကောသဝတ္ထူဟိ ပန ဥပသံဟရန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝာတိ ဝဒန္တိ။ ဇာတိအာဒီဟိ အနညာပဒေ သေန အက္ကောသန္တဿ ဘိက္ခုနော သုတွာ ဘိက္ခုဿ ဥပသံဟရဏံ, ပိယကမျတာဘေဒာဓိပ္ပာယေသု အညတရတာ, တဿ ဝိဇာနနာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅. စတုတ္ထေ **ပုရိမဗျဉ္ဇနေန သဒိသ** န္တိ "ရူပံ အနိစ္စ"န္တိ ဧတ္ထ အနိစ္စ-သဒ္ဒေန သဒိသံ "ဝေဒနာ အနိစ္ စာ"တိ ဧတ္ထ အနိစ္စ-သဒ္ဒံ ဝဒတိ။ **အက္ခရသမူဟော** တိ အဝိဘတ္တိကော ဝုတ္တော။ **ပဒ**န္တိ ဝိဘတ္တိအန္တံ ဝုတ္တံ။

ဧကံ ပဒန္တိ ကထာပဒမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပဒဂဏနာယာ**တိ ကထာပဒဂဏနာယ။ **အပာပုဏိတွာ**တိ သဒ္ဓိံ အက ထေတွာ။ ဧတေန ကထာယ ပစ္ဆိမပာဒေ ဝုစ္စမာနေ သာမဏေရော ပဌမပာဒံ ဝဒတိ, အာပတ္တိယေဝ, တသ္မိံ နိဋ္ဌိ တေ ဧဝ ဣတရေန ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒသ္သေတိ။

အဋ္ဌကထာနိဿိတော တိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှံ ပောရာဏဋ္ဌကထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဣဒာနိပိ "ယထာပိ ဒီပိကော နာမ, နိလီယိတွာ ဂဏှတေ မိဂေ"တိ (မိ. ပ. ၆.၁.၅; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၁၇; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၇၄; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၇; ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၆၅; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၂.၁.၁၆၃) ဧဝမာဒိကံ အဋ္ဌကထာဝစနံ အတ္ထေဝ, **ဗုဒ္ဓဃောသာစရိယာဒီဟိ** ပောရာဏဋ္ဌက ထာနယေန ဝုတ္တမ္ပိ ဣမ သင်္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဟဋ္ဌိနိဿိတော** တိ ဥဒာနဝဂ္ဂသင်္ဂဟာဒိကော။ **ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိ တ**န္တိ နိဗ္ဗာနနိဿိတံ။ **ထေရဿ** တိ နာဂသေနတ္ထေရဿ။ **မဂ္ဂကထာ** ဒီနိ ပကရဏာနိ။

၄၆. ဟဋ္ဌိယံ **အက္ခရာယာ**တိအာဒိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ, အက္ခရေနာတိအာဒိနာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

၄၈. ဥပစာရံ မုဥ္စိတ္ဝာ တိ ပရိသာယ ဒ္ဝာဒသဟတ္ထံ မုဥ္စိတ္ဝာ ကေဝလာ ဌိတာသု တာ နိသိန္နာသု တာ အနုပသမ္ပန္နာသု အကထေတ္ဝာ အညေ ဥဋ္ဌိတာသု ဘဏန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ သစေ ပန ဒူရေ နိသိန္နမ္ပိ ဥဋ္ဌိတာသု ဘဏာတိ, အာပတ္တိ ဧဝ။ **ဩဟာတဝေတီ**တိ သဒ္ဒိံ ကထေတိ။ အနုပသမ္ပန္နတာ, ဝုတ္တလက္ခဏဓမ္မံ ပဒသော ဝါစနတာ, ကေဝလာ ဘဏနဥ္စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀-၅၁. ပဥ္စမေ တတိယံ နိဒ္ဒသ္သနတ္ထံ သေသော။ **ဒိရတ္တတိရတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏံ ဝစနာလင်္ကာရတ္ထံ, နိရန္တရံ တိဿော ရတ္တိယော ဝသိတ္ဝာ စတုတ္ထဒိဝသာဒီသု သဟယန္တဿေဝ အာပတ္တိ, န ဧကေန္တရိကာဒိဝသေန သယန္တဿာတိ ဒဿနတ္ထမ္ပိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒိရတ္တဝိသိဋ္ဌဥ္ဟိ တိရတ္တံ ဝုစ္စမာနံ, တေန အနန္တရိကမေဝ တိရတ္တံ ဒီပေတီတိ။ **ပဥ္စဟိ ဆဒနေဟီ**တိ ဣဋ္ဌကသိလာသုဓာတိဏပဏ္ဏေဟိ။ **တစုဂ္ဂတဝသေနာ** တိ ပဂုဏဝသေန။ **ဒိယဍ္ဍဟတ္ထုဗ္ဗေဓော** ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဧကူပစာရော** ဧကေန မဂ္ဂေန ပဝိသိတ္ဝာ အဗ္ဘောကာသံ အနက္ကမိတ္ဝာ သဗ္ဗတ္ထ အနုပရိဂမနယောဂ္ဂေ, တံ ဗဟုဒ္ဝာရမ္ပိ ဧကူပစာရောဝ။ တတ္ထ ပန ကုဋ္ဋာဒီဟိ ရုန္ဓိတ္ဝာ ဝိသုံ ဒ္ဝာရံ ယောဇေန္တိ, နာနူပစာရော ဟောတိ။ သစေ ပန ရုန္ဓတိ ဧဝ, ဝိသုံ ဒ္ဝာရံ န ယောဇေန္တိ, "တေမ္ပိ ဧကူပစာရမေဝ မတ္တိကာဒီဟိ ပိဟိတဒ္ဝာရော ဝိယ ဂဗ္ဘော"တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ ဂဗ္ဘေ ပဝိသိတ္ဝာ ပမုဆာဒီသု နိပန္နာနုပသမ္ပန္နေဟိ သဟသေယျာပရိမုတ္တိယာ ဂဗ္ဘဒ္ဝာရံ မတ္တိကာဒီဟိ ပိဒဟာပေတ္ဝာ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ ဝိဝရာပေန္တဿာပိ အနာပတ္တိ ဘဝေယျာတိ။

တေသံ ပယောဂေ ပယောဂေ ဘိက္ခုဿ အာပတ္တီ တိ ဧတ္ထ ကေစိ "အနုဋ္ဌဟနေန အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ တသ္မိံ ခဏေ သယန္တဿ ကိရိယာဘာဝာ။ ဣဒဥ္ဟိ သိက္ခာပဒံ သိယာ ကိရိယာယ သမုဋ္ဌာတိ, သိယာ အကိရိယာယ သမုဋ္ဌာတိ။ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနတာ စဿ တဗ္ဗဟုလဝသေန ဝုတ္တာတိ ဝဒတိ။ ယထာ စေတံ, ဧဝံ ဒိတာသယန မ္ပိ။ အနုဋ္ဌဟနေန, ဟိ ဒ္ဝာရာသံဝရဏေန စေတံ အကိရိယသမဥ္ဌာနမ္ပိ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ဣဒဥ္စ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

"ဥပရိမတလေန သဒ္ဒိံ အသမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကဿာ" တိ ဣဒံ သမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဥပရိမတလေ သယိတဿ သင်္ကာ ဧဝ နတ္ထီတိ **"ဟေဋ္ဌာပာသာဒေ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နာနူပစာရေ** တိ ဗဟိ နိဿေဏိယာ အာရောဟဏီယေ။

သဘာသင်္ခေပေနာ တိ သဘာကာရေန။ **"အဍ္ဍကုဋ္ဋကေ"** တိ ဣမိနာ သဏ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ ယတ္ထ တီသု ဒ္ဝီသု ဝါ ပဿေသု ဘိတ္တိယော ဗဒ္ဓါ, ဆဒနံ စ အသမ္ပတ္တာ အဍ္ဍဘိတ္တိ, ဣဒံ အဍ္ဍကုဋ္ဋကံ နာမ။ **ဝါဠသင်္ဃာဋော** နာမ ပရိက္ခေပဿ အန္တော ထမ္ဘာဒီနံ ဥပရိ ဝါဠရူပေဟိ ကတသင်္ဃာဋော။ **ပရိက္ခေပဿ ဗဟိဂတေ** တိ ဧတ္ထ ယသ္မိံ ပဿေ ပရိက္ခေပေ နတ္ထိ, တတ္ထ သစေ ဘူမိတော ဝတ္ထု ဥစ္စံ ဟောတိ, ဥဘတော ဥစ္စဝတ္ထုတော ဟေဋ္ဌာ ဘူမိယံ နိပန္နကောသဗ္ဗန္တရေပိ အနာပတ္တိ ဧဝ တတ္ထ သေနာသနတေဟာရာဘာဝတော။ အထ ဝတ္ထု နီစံ ဘူမိသမမေဝ သေနာသနဿ ဟေဋ္ဌိမတလေ တိဋ္ဌတိ, တတ္ထ ပရိက္ခေပရဟိတဒိသာယ နိပ္ပကောသဗ္ဗန္တရေ သဗ္ဗတ္ထ အာပတ္တိ ဟောတိ, ပရိစ္ဆေဒအဘာဝတော ပရိက္ခေပဿ ဗဟိ ဧဝ အနာပတ္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပရိမဏ္ဍလံ ဝာ** တိအာဒိ မဇ္ဈေ ဥဒကပတနတ္ထာယ အာကာသင်္ဂဏဝန္တံ သေနာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရေ** တိ ဧကေကဂဗ္ဘဿ ဒ္ဝီသု ပဿေသု ပမုခေန ဂမနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဒိယဍ္ဍဟတ္ထုဗ္ဗေဓတော အနူနံ ကုဋ္ဋံ ကတ္ဝာ အာကာသင်္ဂဏေန ပဝေသံ ကရောန္တိ, ဧဝံ အကတောတိ အတ္ထော။ **ဂဗ္ဘပရိက္ခေပော** တိ စတုရဿသာလာဒီသု သမန္တာ ဌိတဂဗ္ဘဘိတ္တိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေနာ တိ ဧကေကဒိသာယ ဂဗ္ဘပန္တိယော ဣတရဒိသာသု ဂဗ္ဘပန္တီနံ အဘာဝေန, ဘာဝေပိ တဒညမညံ ဘိတ္တိစ္ဆိဒ္ဒနေဟိ အသမ္ဗန္ဓတာယ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေနော နာမ ဝုစ္စတိ။ **တံ။ပေ။ သန္ဓာယ ဝုတ္တ** န္တိ တတ္ထ ဟိစိတ္တိယေန အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ, န ဒုက္ကဋေန။ တာဒိသာယ ဟိ ဂဗ္ဘပန္တိယာ ပမုခံ တီသု ဒိသာသု ဘိတ္တီနံ

အဘာဝေန ကေဒိသာယ ဂဗ္ဘာဘိတ္တိမတ္တေန သဗ္ဗစ္ဆန္နံ စူဠပရိစ္ဆန္နံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ဒုက္ကဋမေဝ။ ယဒိ ပန တသ္သ ပမုခသ္သ ဣတရဒိသာသုပိ ဇေကိသ္သံ, သဗ္ဗာသု တ ဘိတ္တိ ကရောန္တိ, တအာ သဗ္ဗစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္နနာဒိဘာဝတော ဟာစိတ္တိယမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယာ** တိ ဧတ္ထ ဥစ္စဝတ္ထုံ အကတ္ဝာ ဘူမိယံ ကတဂေဟဿ ပမုခံ သန္ဓာယ အပရိက္ခိတ္တေ ဟာစိတ္တိယေန အနာပတ္တီတိ ဣဒံ ကထိတံ ။ ဥစ္စဝတ္ထုကံ စေ ပမုခံ ဟောတိ, တေန ဝတ္ထုနာ ပရိက္ခိတ္တသင်္ခမေဝ ပမုခံ ဂစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တတ္ထာ** တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ။ **ဇဂတိယာ ပမာဏံ ဝတ္ဝာတိ** ပကတိဘူမိယာ နိပန္နော ယထာ ဇဂတိယာ ဥပရိ သယိတံ န ပဿတိ, ဧဝံ ဥစ္စာတိဥစ္စဝတ္ထုဿ ဥဗ္ဗေဓပ္ပမာဏံ ဝတ္ဝာ။ ကေဒိသာယ ဥဇုကမေဝ ဒီဃံ ကတ္ဝာ သန္နိဝေသိတော ဟသာအော **ကေသာလသန္နိဝေသော**။ ဒ္ဝိသု, တီသု တ စတူသုပိ တ ဒိသာသု သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ကတာ ဒ္ဝိသာလာဒိသန္နိဝေသာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာလပ္ပဘေဒဒီပနမေဝ စေတ္ထ ပုရိမတော ဝိသေသောတိ။ **ပရိက္ခေပေ ဝိဒ္ဓသ္တော** တိ ပမုခဿ ပရိက္ခေပံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၅၃. ဥပမုစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္နံ သေနာသနံ ဒုက္ကဋဿ အာဒိံ ဝတ္ဝာ ဟဋ္ဌိယံ ဒဿိတတ္တာ တတော အဓိကံ သဗ္ဗစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္နာဒိကမ္ပိ သဗ္ဗံ ဟဋ္ဌိယံ အဝုတ္တမ္ပိ ဟာစိတ္တိယဿေဝ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒဿိတံ သိက္ခာပဒဿ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတ္တာ, ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗတော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သတ္တ ဟာစိတ္တိယာနီ** တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တဟာစိတ္တိယဒ္ဝယံ သာမညတော ဧကတ္တေန ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

၅၄. ဟဋ္ဌိယံ ''တတိယာယ ရတ္တိယာ ပုရာရုဏာ နိက္ခမိတ္ဝာ ပုန ဝသတီ''တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ, အနိက္ခမိတ္ဝာ ပန ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ အဇ္ဈောဆဒနေ နိသိန္နဿာပိ ပုနဒိဝသေ သဟသေယျေန အနာပတ္တိ ဧဝ။ **သေနမ္ဗဗမဏ္ဍပဝဏ္ဏံ ဟောတီ**တိ သီဟဠဒီပေ ကိရ ဥစ္စဝတ္ထုကော သဗ္ဗစ္ဆန္နော သဗ္ဗအပရိစ္ဆန္နော ဧဝံနာမကော သန္နိဟတမဏ္ဍပော အတ္ထိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စတုတ္ထဘာဂေ **စူဠကံ,** ဒ္ဝေ ဘာဂ **ဥပမုံ,** တီသု ဘာဂေသု ဒ္ဝေ ဘာက **ယေဘုယျ** န္တိ ဣမိနာ နယေန စူဠကစ္ဆန္နပရိစ္ဆန္နတာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဟာစိတ္တိယဝတ္ထုကသေနာသနံ, တတ္ထ အနုပသမ္ပန္နေန သဟ နိပဇ္ဇနံ, စတုတ္ထဒိဝသေ သူရိယတ္ထင်္ဂမနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဆဋ္ဌေ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ စတုတ္ထဒိဝသေ သယန္တဿာပိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန ဇောဝ အာပတ္တိ။ ဧကေစိ ပန ပုရိမသိက္ခာပဒေနာပီတိ ဒ္ဝေ အာပတ္တိယော ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ''အနုပသမ္ပန္နေနာ''တိ အနိတ္ထိလိင်္ဂေန ဝုတ္တတ္တာ နပုံသကေန ပန စတုတ္ထဒိဝသေ သယန္တဿ သဒုက္ကဋဟာစိတ္တိယံ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ။ ကိဉ္စာပေတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ ပဏ္ဏကဝသေနေဝ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, တဒနုလောမိကာ ပန ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကေန သဟ သယန္တဿ ဣမိနာ ဒုက္ကဋံ, ပုရိမေန စတုတ္ထဒိဝသေ သဒုက္ကဋဟာစိတ္တိယံ။ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ဣတ္ထိဂတိကောတိတိ အယံ အမှဟာကံ ခန္တိ။ မတိတ္ထိယာ အနာပတ္တီတိ ဝဒန္တိ။ ဟာစိတ္တိယဝတ္ထုကသေနာသနံ, တတ္ထ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ နိပဇ္ဇနံ, သူရိယတ္ထင်္ဂမနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၀. သတ္တမေ **န ယက္ခေနာ** တိအာဒီနံ ''အညတြ ဝိညုနာ''တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ အညတြ ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန, န ယက္ခာဒိနာပီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ တာဒိသေနပိ ဟိ သဟ ဌိတာယ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တံတံဒေသဘာသာယ အတ္ထံ ယထာရုစိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

ဣရိယာပထပရိဝတ္တနံ, ပုရိသံ တ ဒ္ဝတဒသဟတ္ထုပစာရေ အပက္ကောသာပနံ ဧတ္ထ အကိရိယာ။ ဝုတ္တလက္ခဏာဿ ဓမ္မဿ ဆန္နံ တစာနံ ဥပရိ ဒေသနာ, ဝုတ္တလက္ခဏော မာတုဂါမော, ဣရိယာပထပအဝတ္တနာဘာဝေါ, ဝိ

ညူပုရိသာဘာတေ, အပဥ္ဟာဝိသ္သဇ္ဇနာတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၇. အဋ္ဌမေ **အန္တရာ** တိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလတော ပုဗ္ဗေပိ။ **အတိကမိုယမာနေနာ** တိ ''ဝဒထ, ဘန္တေ, ကိံ တုမှ ပေဟတိ အဓိဂတ''န္တိ ဇဝံ နိပ္ပီဠိယမာနေန အတိဗဒ္ဓိယမာနေန။ တထာရူပေ ပစ္စယေ သတိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ **သုတပရိယ တ္တိသီလဂုဏာ**န္တိ တွေ အတ္ထကုသလတာ သုတဂုဏော, ဟဋ္ဌိဟဌကုသလတာ ပရိယတ္တိဂုဏောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **''စိတ္တ တက္ကေခ္ခပဿ တ အဘာတ''**တိ ဣမိနာ ခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋတာပိ အရိယာနံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တေဟီ တိ စတုတ္ထပာရာဇိကေ အဝုတ္တေဟိ။ ဣဒဥ္စ သိက္ခာပဒံ ပဏ္ဏတ္တိအဇအာနနဝသေန ဇေန္တတော အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ အရိယာနံ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမာဘာတ။ ဈာနလာဘီနဥ္စ သတ္တု အာဏာဝီတိက္ကမပဋ္ဋိယစိတ္တဿ ဈာနပရိဟာနတော ဘူတာရောစနံ န သမ္ဘဝတိ။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဘူတ တာ, အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစနံ, တင္ခဏဝိဇာနနာ, အနညာပဒေသောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၈. နဝမေ **တတ္ထ ဘဝေယျာ** တိ တတ္ထ ကဿစိ မတိ ဇဝံ ဘဝေယျ။ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝ ဥပပတ္တိတော ဒ ဋ္ဌဟံ ကတ္တ ပတိဋ္ဌပေန္တော **''ဣမိနာပိ စေတ''**န္တိအာဒိမာဟ။

၈၂. **အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနီ**တိ ဟဏာတိဟတာဒီနိ ပဉ္စ။ **သေသာနီ**တိ ဝိကာလဘောဇနာဒီနိ ။ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ အာဒိ အဇ္ဈာစာရောဝ။ အန္တိမဝတ္ထုံ အနဇ္ဈာပန္နဿ ဘိက္ခုနော သဝတ္ထုကော သင်္ဃာဒိသေသော, အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစနံ, ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ အဘာတေတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆. ဒသမေ အပ္ပပံသုမတ္တိကာယ ပထဝိယာ အနာပတ္တိဝတ္ထုဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ ဥပမုပံသုမတ္တိကာယပိ ဟာစိတ္တိယမေတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟေတံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဇာတာဇာတဝိနိမုတ္တာယ တတိယပထ ဝိယာ အဘာဝတော။

ဝဋ္ဋတီ တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဟောက္ခရဏိံ ခဏာတိ ဩကာသဿ အနိယမိတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဣမံ ဝလ္လိံ ခဏာ** တိ ပထဝီခဏနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ ဣမိနာဝ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ, န ဘူတကမသိက္ခာပဒေန။ ဥဘာယမ္ပိ သန္ဓာယ ဝု တ္တေ ပန ဒွေပိ ဟာစိတ္တိယာ ဟောန္တိ။ **ဥဒကပပ္ပဋ္ဋကော** တိ ဥဒကေ အန္တော ဘူမိယံ ပဝိဋ္ဌေ တဿ ဥပရိဘာဂံ ဆာဒေတ္တ တနုကပံသု တ မတ္တိကာ တ ပဋလံ ဟုတ္တ ပတမာနာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မိံ ဥဒကေ သုက္ခေပိ တံ ပဋလံ တ တေန စလမာနာ တိဋ္ဌတိ, တံ ဥဒကပပ္ပဋကော နာမ။

အကတပဗ္ဘာရေ တိ အဝဋ္ဋဥ္ဇနဌာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာဒိသေ ဇဝ ဟိ ဝမ္မိကဿ သမ္ဘဝေတိ။ **မူသိကု က္ကရံ** နာမ မူသိကာဟိ ခနိတ္တ ဗဟိ ကတပံသုရာသိ။ **အစ္ဆဒန** န္တိအာဒိဝုတ္တတ္တာ ဥဇုကံ အာကာသတော ပတိတဝ ဿောဒကေန ဩဝဋ္ဌမေဝ ဇာတပထဝီ ဟောတိ, န ဆဒနာဒီသု ပတိတ္တ တတော ပဝတ္တဥဒကေန တိန္တန္တိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ **မဏ္ဍပတ္ထမ္ဘ** န္တိ သာခာမဏ္ဍပတ္ထမ္ဘံ။ **ဥစ္စာလေတ္တတ**တိ ဥက္ခိပိတ္တ။ **တတော**တိ ပုရာဏသေနာသနတော။

၈၈. မဟာမတ္တိက န္တိ ဘိတ္တိလေပနံ။ ဇာတပထဝိတာ, တထာသညိတာ, ခဏနခဏာပနာနံ အညတရန္တိ ဣမာနေ တ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါ

၁. ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **နိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော** တိ သာခဋ္ဌကဝိမာနေ သာခာယ ဆိဇ္ဇမာနာယ ဆိဇ္ဇ န္တေ တတ္ထ အဆေဒနတ္ထာယ ဒေဝတာယ ဥပနီတံ ပုတ္တံ ဒိသွာပိ ကုဌာရိနိက္ခေပဝေဂံ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္ တောတိ အတ္ထော။ **ရုက္ခဓမ္မေ** တိ ရုက္ခဿ ပဝတ္တိယံ။ ရုက္ခာနံ ဝိယ ဆေဒနာဒီသု အကုပ္ပနညှိ ရုက္ခဓမ္မော နာမ။

ဥပ္ပတိတ န္တိ ဥပ္ပန္နံ။ **ဘန္တ** န္တိ ဓာဝန္တံ။ **တရယေ** တိ နိဂ္ဂဏှေယျ။ **ဣတရော** တိ ဥပ္ပန္နံ ကောဓံ အနိဂ္ဂ ဏှန္တော ရာဇဥပရာဇာဒီနံ ရသ္မိမတ္တဂ္ဂဟကဇနော ဝိယ န ဥတ္တမသာရထီတိ အတ္ထော။ **ဝိသဋံ သပ္ပဝိသ** န္တိ သရီ ရေ အဌာဝဏ္ဏာနုသာရေန ဝိတ္ထိဏ္ဏံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ ကဏှသပ္ပဝိသံ ဝိယ။ **ဇဟာတိ ဩရပါရ**န္တိ ပဌ္မောရဗ္ဗာ ဂိယသဉ္ဉောဇနာနိ တတိယမဂ္ဂေန ဇဟာတိ။ ''ဩရပါရ''န္တိ ဟိ ဩရိမတီရံ ဝုစ္စတိ ။ အထ တ **သော**တိ တတိယမဂ္ဂေန ကောဓံ ဝိနေတွာ ဌိတော ဘိက္ခု အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဩရပါရံ ဇဟာတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ဩရံ** နာမ သကတ္တဘာ ဝေ, အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဝ အာယတနာနိ။ **ပါရံ** နာမ ပရအတ္တဘာဝေ, ဗာဟိရာနိ ဝ အာယတနာနိ။ တဒုဘယေ ပန ဆန္ဒရာဂံ ဇဟန္တော ''ဇဟာတိ ဩရိမပါရ''န္တိ ဝုစ္စတိ။

၉၀. ဘဝန္တိ တိ ဝဍ္ဍန္တိ။ **အဟုဝုန္တိ** တိ ဗဘူဝု။ တေနာဟ **''ဇာတာ ဝဍ္ဍိတာ''** တိ။ **ဘူတာနံ ဂါမော**တိ မဟာဘူတာနံ ဟရိတတိဏာဒိဘာဝေန သမဂ္ဂါနံ သမူဟော။ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ ဂါမဿ အဘာဝံ ဒဿေတုံ **''ဘူတာ ဧဝ တ ဂါ မော''**တိ ဝုတ္တံ။ **ပါတဗ္ဗ** -သဒ္ဒဿ **ပါ** ပါနေတိ ဓာတုဝတ္ထံ သန္ဓာယာဟ **''ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတာ''** တိ။ သာ စ ပါတဗ္ ယတာ ဆေဒနာဒိ ဧဝ ဟောတီတိ အာဟ **''တဿာ။ပေ။ ဘူတဂါမဿ ဇာတာ ဆေဒနာဒိပစ္စယာ''** တိ။

၉၁. ဇာတ-သဒ္ဒော ဧတ္ထ ဝိဇာတပရိယာယောတိ ''ပုတ္တံ ဝိဇာတာ ဣတ္ထီ''တိအာဒီသု ဝိယ ပသူတဝစနောတိ အာဟ **''ပသူတာနီ''**တိ, နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနီတိ အတ္ထော။

တာနိ ဒဿေန္တော တိ တာနိ ဗီဇာနိ ဒဿေန္တော။ ကာရိယဒဿနမုခေန ကာရဏဉ္စ ဂဟိတန္တိ အာဟ **''ဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတ''** န္တိ။

၉၂. ''ဗီဇတော သမ္ဘူတော ဘူတဂါမော ဗီဇ'' န္တိ ဣမိနာ ဥတ္တရပဒလောပေန ''ပဒုမဂစ္ဆတော နိဗ္ဗတ္တံ ပုပ္ဖံ ပ ဒုမ''န္တိအာဒီသု ဝိယာယံ တေဟာရောတိ ဒဿေတိ။ **ယံ ဗီဇံ ဘူတဂါမော နာမ ဟောတီ**တိ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလံ သန္ဓာ ယ ဝဒတိ။ **ယထာရုတ**န္တိ ယထာဟဌံ။

''သင်္ခိစ္စာ'' တိ ဝုတ္တတ္တာ သရီရေ လဂ္ဂဘာဝံ ဥတ္တတပိ ဥဋ္ဌဟတိ, ''တံ ဥဒ္ဒရိဿာမီ''တိသညာယ အဘာဝ တော ဝဋ္ဋတိ။ **အနန္တက-**ဂ္ဂဟဏေန သာသပမတ္တိကာ ဂဟိတာ, နာမဧ္ဒေဟာတံ တဿာ သေဝာလဇာတိယာ။ မူလပဏ္ဏာနံ အဘာဝေန **''အသမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမော နာမာ''** တိ ဝုတ္တံ။ သော ဗီဇဂါမေန သင်္ဂဟိတောတိ။ အဝမုမာနေပိ ဘူတဂါမ မူလကတ္တာ ဝုတ္တံ **''အမူလကဘူတဂါမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ''** တိ။ နာဠိကေရဿ အာဝေဏိကံ ကတွာ ဝဒတိ။

သေလေယျကံ နာမ သိလာယ သမ္ဘူတာ ဧကာ ဂန္ဓဇာတိ။ **ပုပ္ဖိတကာလတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ဝိကသိတကာလတော ပဘုတိ။ **ဆတ္တကံ ဂဏှန္တော** တိ ဝိကသိတံ ဂဏှန္တော။ မကုဠံ ပန ရုက္ခတ္တစံ အကောပေန္တေနပိ ဂဟေတုံ န ဝ ဋ္ဋတိ, ဖုလ္လံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟတ္ထကုက္ကုစ္စေနာ** တိ ဟတ္ထစာပလ္လေန။

“ဟာနီယံ န တသေတဗ္ဗ” န္တိ ဣဒံ အတ္တနော ပိဝနဟာနီယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အညေသံ ပန ဝဋ္ဋတိ အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ။ တေနာဟ **“အတ္တနာ ခာဒိတုကာမေနာ”**တိ။ **ယေသံ ရုက္ခာနံ သာခာ ရုဟတိ** တိ မူလံ အနောတာရေတွာ ပဏ္ဏမတ္တနိဂ္ဂမနမတ္တေနပိ ဝုတ္တိ။ တတ္ထ ကပ္ပိယမ္ပိ အကရောန္တော ဆိန္နနာဠိကေရဝေဠုဒဏ္ဍာဒယော ကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

“စင်္ကမိတဋ္ဌာနံ ဒဿေဿာမီ” တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေဝလံ စင်္ကမနာဓိပ္ပာယေန တ မဂ္ဂမနာဓိပ္ပာယေန တ အက္ကမန္တဿ, တိဏာနံ ဥပရိ နိသီဒနာဓိပ္ပာယေန နိသီဒန္တဿ စ အဒေသော နတ္ထိ။

သမဏကပ္ပေဟိ တိ သမဏာနံ ကပ္ပိယတေဟာရေဟိ, အဗီဇနိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇာနိပိ ကပ္ပိယဘာဝတော ‘‘သမဏကပ္ပာနိ’’တိ ဝုတ္တာနိ။ **အဗီဇံ** နာမ တရုဏအမ္ဗဖလာဒီနိ။ နိဗ္ဗဋ္ဋေတဗ္ဗ ဝိယောဇေတဗ္ဗ ဗီဇံ ယသ္မိံ, တံ ပနသာဒိ **နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ** နာမ။ **ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္ဝာတတ** တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝသေန ဝုတ္တေပိ ဝစနက္ခဏေဝ အဂ္ဂိသတ္ထာဒိနာ ဗီဇကမေ ဝဏံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝစနတော ပန ပုဗ္ဗေ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တစ္ဆ ဒ္ဒိဓာ အကတွာ ဆေဒနဘေဒနမေဝ ဒဿေတဗ္ဗံ။ ကရောန္တေန စ ဘိက္ခုနာ ‘‘ကပ္ပိယံ ကရောဟိ’’တိ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝုတ္တေယေဝ ကာတဗ္ဗံ။ **ဗီဇကမပရိမောစနတ္ထံ ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗန္တိ** ကာရာပနဿ ပဌမမေဝ အဓိကတတ္တာ။ **“ကဋ္ဌာဟောပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ကဋ္ဌာဟတော နိဟတာယ မိဉ္ဇာယ တ ဗီဇေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ဘူတကမော, ဘူတကမသညိတာ, ဝိကောပနံ တ ဝိကောပနံ တတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဘူတကမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အညတဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဒုတိယေ **အညံ ဝစန**န္တိ ယံ ဒေါသဝိဘာဝနတ္ထံ ပရေဟိ ဝုတ္တဝစနံ တံ တဿ အနနုစ္ဆဝိကေန အညေန ဝစနေန ပဋိစရတိ။

၉၈. ယဒေတံ အညေနညံ ပဋိစရဏဝသေန ပဝတ္တဝစနံ, တဒေဝ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ဌပေတွာ အညံ ဝဒတိ ပကာသေတီတိ အညတဒကန္တိ အာဟ **“အညေနညံ ပဋိစရဏဿေတံ နာမ”** န္တိ။ **တုဏှီဘူတဿေတံ နာမ** န္တိ တုဏှီဘာဝဿေတံ နာမံ, အယမေဝ တ ဟဉ္ဇော။ **အညတဒကံ အာရောပေတု**န္တိ အညတဒေ အာရောပေတုံ။ **ဝိဟေသက**န္တိ ဝိဟေသကတ္တံ။

၉၉. ဟဋ္ဋိယံ **န ဥက္ကာဋ္ဋေတုကာမော** တိ ပဋ္ဋိစ္ဆာဒေတုကာမော။

၁၀၀. **အနာရောပိတေ အညတဒကေ**တိ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ဟဋ္ဋိယံ အာဂတအညေနညပဋိစရဏဝသေန ယုဇ္ဇတိ, အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေန ပန မုသာတဒေန အညေနညံ ပဋိစရန္တဿ ဟစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋံ, အာရောပိတေ ဣမိနာဝ ဟစိတ္တိယံ။ ကေစိ ပန ‘‘မုသာတဒဟစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဟစိတ္တိယဒွယ’’န္တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ အာဒိကမ္မိကဿပိ မုသာတဒေ ဣမိနာဝ အနာပတ္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဓမ္မကမ္မေန အာရောပိတတာ, အာပတ္တိယာ တ ဝတ္ထုနာ တ အနုယုဉ္ဇိယမာနတာ, ဆာဒေတုကာမတာယ အညေနညံ ပဋိစရဏံ, တုဏှီဘာဝေ စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အညတဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. တတိယေ စိန္တာယနတ္ထဿ **ဈေ**-ဓာတုဿ အနေကတ္ထတာယ ဩလောကနတ္ထသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ **“ဩလောကာပေန္တိ”** တိ။ **ဆန္ဒာယာ** တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသောတိ အာဟ **“ဆန္ဒေနာ”** တိ။

၁၀၅. ဘိက္ခုံ လာမကတော စိန္တာပနတ္ထံ အညေသံ တံ အဝဏ္ဏကထနံ **ဥဇ္ဈာပနံ** နာမ။ အညေသံ ပန အဝတွာ အညမညံ သမုလ္လပနဝသေန ဘိက္ခုနော အဒေသပ္ပကာသနံ **ခိယ္ယနံ** နာမာတိ အယမေတေသံ ဘေဒေါ။

၁၀၆. အညံ အနုပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတီ တိ အညေန အနုပသမ္ပန္နေန ဥဇ္ဈာပေတိ။ **တဿ တ တံ သန္တိကေ** တိ တဿ အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ တံ သင်္ဃေန သမ္မတံ ဥပသမ္ပန္နံ ခိယ္ယတိ။ က္လဓာပိ မုသာဝါဒေန ဥဇ္ဈာပနာဒီနံ သမ္ဘဝတော ဒုက္ကဋ္ဌာနာနိ စ အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တိ စ က္လမိနာ ဧဝ သိက္ခာပဒေန ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ သဗ္ဗတ္ထ မုသာဝါဒပာစိတ္တိယဿ အနိဝတ္တိတော။ ဓမ္မကမ္မေန သမ္မတတာ, ဥပသမ္ပန္နတာ, အဂတိဂမနာဘာဝေ, တဿ အဝဏ္ဏကာမတာ, ယဿ သန္တိကေ ဝဒတိ။ တဿ ဥပသမ္ပန္နတာ, ဥဇ္ဈာပနံ တ ခိယ္ယနံ တတိ က္လမာနေတ ထ ဆ အင်္ဂါနိ။

ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. စတုတ္ထေ **အပညာတေ**တိ အပ္ပသိဒ္ဓေ။ က္လမံ ပန အဋ္ဌ မာသေ မဏ္ဍပာဒီသု ဌပနသင်္ခာတံ အတ္တဝိသေသံ ဂဟေတွတ ဘဂဝတာ ပဌမမေဝ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌမာသေ"တိအာဒိဝစနေန အနုပညတ္တိသဒိသေန ပကာသေတွတ ဝိသုံ အနုပညတ္တိ န ဝုတ္တာ။ **ပရိတရေ** ပနေတံ အနုဇာနနဝစနံ အနုပညတ္တိဋ္ဌာနန္တိ "ကော အနုပညတ္တီ"တိ (ပရိ. ၆၅-၆၇) ဝုတ္တံ။

နဝတယိမောတိ အစုနာ သုတ္တေန ဝီတကစ္ဆေန ပလိဝေဌိတမဉ္စော။ **ဩနဒ္ဓော** တိ ကပ္ပိယစမ္မေန ဩနဒ္ဓော။ တေ ဟိ ဝဿေန သီဃံ န နဿန္တိ။ **"ဥက္ကဋ္ဌအဗ္ဘောကာသိကော"** တိ က္လဒံ တဿ သုခပဋိပတ္တိဒဿနမတ္တံ, ဥက္ကဋ္ဌဿာပိ ပန စီဝရကုဋိ ဝဋ္ဋတေဝ။ **ကာယာနုဂတိကတ္တာ**တိ ဘိက္ခုနော တတ္ထေဝ နိသီဒနဘာဝံ ဒီပေတိ, တေန စ ဝဿဘယေန သယံ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿ အာပတ္တီတိ ဒဿေတိ ။ အဗ္ဘောကာသိကာနံ တေမနတ္ထာယ နိယမေတွတ အာယကေဟိ ဒိန္နမ္ပိ အတ္တာနံ ရက္ခန္တေန ရက္ခိတဗ္ဗမေဝ။

"ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွတ" တိ က္လမိနာ ဂိမ္ဟာနေပိ မေဃေ ဥဋ္ဌိတေ အဗ္ဘောကာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **တတ္ထ တတ္ထ** တိ စေတိယင်္ဂဏာဒိကေ တသ္မိံ တသ္မိံ အဗ္ဘောကာသေ နိယမေတွတ နိက္ခိတ္တာ။ **မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ဟာဒဋ္ဌာနာဘိမုခာ** တိ ယတ္ထ သမန္တတော သမ္မဇ္ဇိတွတ အင်္ဂဏမဇ္ဈေ သဗ္ဗအာကစဝရဿ သင်္ကမုနေန မဇ္ဈေ တလိကာ သဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဥစ္စဝတ္ထုပဟာဒဋ္ဌာနာဘိမုခံ တ တလိကာ ဟရိတဗ္ဗာ။ ယတ္ထ တ ပန ကောဏေသု တလိကာ သဋ္ဌိတာ, တတ္ထ တတော ပဋ္ဌာယ အပရဒိသာဘိမုခာ ဟရိတဗ္ဗာတိ ကေစိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန "သမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနဿ ပဒဝဋ္ဋေဟိ အဝိကောပနတ္ထာယ သယံ အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဌတွတ အတ္တနော ဟာအာဘိမုခံ တလိကာ ဟရိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ, တတ္ထ "မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယာ"တိ ဝစနဿ ပယောဇနံ န ဒိဿတိ။

၁၁၁. ဝဂ္ဂဟာဒတာမတ္တေန ကုဋ္ဌိရဟာဒကဿ သေသေဟိ ဝိသေသော, န အဋ္ဌနီသု ဟာဒပ္ပဝေသနဝိသေသေနာတိ ဒဿေတုံ **"ယော တ ပန ကောစီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တဿာ** တိ ဥပသမ္ပန္နဿေဝ။

နိသီဒိတွတာ။ပေ။ ဟာစိတ္တိယ န္တိ ဧတ္ထ မေဃဋ္ဌာနာဘာဝံ ဥတွတ "ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓရိဿာမီ"တိ အာဘောဂေန ဂစ္ဆန္တဿ အနာပတ္တိ, တေန ပုနာဂန္တဗ္ဗမေဝ။ **ကပ္ပံ လဘိတွတ** တိ "ဂစ္ဆ, မာ က္လဓ တိဋ္ဌာ"တိ ဝုတ္တ တဝစနံ လဘိတွတ။

အာတသိကာနံယေဝ ပလိဗောဓောတိ အာဂန္တုကေသု ကိဉ္စိ အဝတွတ နိသီဒိတွတ "အာတသိကာ ဧဝ ဥဒ္ဓရိဿန္တီ"တိ ဂတေသုပိ အာတသိကာနမေဝ ပလိဗောဓော။ **မဟာပစ္စရိယ**ေ ပန "က္လဒံ အမ္ဟာက"န္တိ အဝတွတပိ နိသိန္နာနမေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ "သန္ထရိတွတ တ သန္ထရာပေတွတ တ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အနာဏတ္တိယာ ပညာပိတတ္တာပိ ဒုက္ကဋမေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ **ဥဿာရကော** တိ သရဘာဏကော။ သော ဟိ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဟဋ္ဌိဟဏ္ဍံ သာရေတိ ပဝတ္တေတီတိ ဥဿာရကောတိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၂. ဝဏ္ဏာနုရက္ခဏတ္ထံ ကတာ တိ ပဋ္ဌဓဏ္ဏာဒီဟိ သိဗ္ဗိတ္ဝာ ကတာ။ **ဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ** တိ စိမိလိကာယ သတိ တဿာ ဥပရိ, အသတိ သုဒ္ဓဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ။ **"သီဟာစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ"**တိ ဣမိနာ မဉ္စပီဌာဒီသု အတ္ထရိတ္ဝာ ပုန သံဟရိတ္ဝာ ဌပနာဒိဝသေန အတ္တနော အတ္ထာယ ပရိဟရဏမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ဘူမတ္ထရဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေ ပန အတ္တနော ပရိဟရဏံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ခန္ဓကေ** ဟိ "အန္တောပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဗဟိပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တီ"တိ ဧဝံ အတ္တနော အတ္တနော အတ္ထာယ မဉ္စာဒီသု ပညပေတ္ဝာ **ပရိဟရဏဝတ္ထုသ္မိံ** –

> "န, ဘိက္ခဝေ, မဟာစမ္မာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ သီဟစမ္မံ ဗျဂ္ဃစမ္မံ ဒီပိစမ္မံ။ ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၅၅) –

ပဋိက္ခေပေါ ကတော။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အာရုမယပီဌန္တိ** ဖလကမယပီဌမေဝ။ **ဟာဒကထလိကန္တိ** အဓောတဟာဒံ ယသ္မိံ ဃံသန္တာ ဓောဝန္တိ, တံ အာရုဖလကာဒိ။

၁၁၃. "အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓရိဿာမီတိ ဂစ္ဆတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အဒေနပိ ကာရဏေန အနောတာပေန္တဿပိ အာဂမနေ သာပေက္ခဿ အနာပတ္တိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** "မဉ္စာဒီနံ သင်္ဃိကတာ, ဝုတ္တလက္ခဏေ ဒေသေ သန္ထရဏံ ဝါ သန္ထရာပနံ ဝါ, အပလိဗုဒ္ဓတာ, အာပဒါယ အဘာဝေ, နိရပေက္ခတာ, လေဍ္ဍုပါတာတိက္ကမော"တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဧဝမေတ္ထ နိရပေက္ခတာယ သဒ္ဓိံ ဆ အင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနိ။

ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ပဉ္စမေ **ဟတရော ကောဇဝေတ**ိ ပစ္စတ္ထရဏတ္ထာယေဝ ဌပိတာ ဥဂ္ဂတလောမာ အတ္ထရဏဝိသေသာ။ **ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တန္တိ** အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ **သေနာသနတော**တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမသေနာသနတော။

၁၁၇. ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သဝိသေသံ ကတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တော"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ** တိ ရက္ခမူလဿ ပာကဋတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပလုဇ္ဇတိ** တိ ဝိနဿတိ။

၁၁၈. ယေန မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဝီနန္တိ, တံ **မဉ္စပီဌကတနံ** ။ **သီလုစ္စယလေဏ** န္တိ ပဗ္ဗတဂုဟာ။ **"အာပုစ္ဆနံ ပန ဝတ္တ"**န္တိ ဣမိနာ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ ဝုတ္တလက္ခဏသေယျာ, တဿာ သင်္ဃိကတာ, ဝုတ္တလက္ခဏေ ဝိဟာရေ သန္ထရဏံ ဝါ သန္ထရာပနံ ဝါ, အပလိဗုဒ္ဓတာ, အာပဒါယ အဘာဝေ, အနပေက္ခဿ ဒိသာပက္ကမနံ, ဥပစာရသီမာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ သတ္တ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ဆဋ္ဌေ **အနုပဝိသိတ္ဝာ**တိ သမီပံ ပဝိသိတ္ဝာ။

၁၂၂. ဥပစာရံ ဌပေတ္ဝာတိ ဒိယဍ္ဍဟတ္ထူပစာရံ ဌပေတ္ဝာ။ သင်္ဃိကဝိဟာရတာ, အနုဋ္ဌာပနီယဘာဝဇာနနံ, သမ္ဗာဓေတုကာမတာ, ဥပစာရေ နိသီဒနံ ဝါ နိပဇ္ဇနံ ဝါတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နိက္ကဍ္ဎနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. သတ္တမေ **ကောဋ္ဌကာနိ** တိ ဒွာရကောဋ္ဌကာနိ။

၁၂၈. **"သကလသင်္ဃာရာမတော နိက္ကမိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"** တိ ဣဒံ အနနုရူပတော ဝုတ္တံ။ ဟာပဂရဟိတာယ ဟိ အ ကုပိတစိတ္တေန နိက္ကမာပေန္တဿ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ နတ္ထိ "ကုပိတော အနတ္တမနော"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ အညာပေက္ခာ အာပတ္တိ န ဒိဿတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **"အလဇ္ဇိံ နိက္ကမတီ"** တိအာဒီသု စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိ တာယ အန္တရန္တရာ ကောပေ ဥပ္ပန္နေပိ အနာပတ္တိ အလဇ္ဇိတာဒိပစ္စယေနေဝ နိက္ကမနဿ အာရဒ္ဓတ္တာ။ သ ဠ်ိကဝိဟာရော, ဥပသမ္ပန္နဿ ဘဏ္ဍနကာရကဘာတဒိဝိနိမုတ္တတာ, ကောပေန နိက္ကမနံ တ နိက္ကမာပနံ တတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

နိက္ကမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနမေဝ။ သဋ္ဌိကော ဝိဟာရော, အသီသဃဋ္ဋဝေဟာသကုဋိ, ဟေဋ္ဌာပရိဘောဂတာ, အပဋ္ဌာ ဏိဒိန္နေ အာဟစ္စပာဒကေ နိသီဒနံ တ နိပဇ္ဇနံ တတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. နဝမေ "မဟလ္လကော နာမ ဝိဟာရော သဿာမိကော"တိ ဝုတ္တတ္တာ သညာစိကာယ ကုဋိယာ အနာပတ္ တီတိ ဝဒန္တိ။ **ယဿာ** တိ ဝိဟာရဿ။ **သာ အပရိပူရူပစာရာပိ ဟောတီ**တိ ဝိဝရိယမာနံ ကတဋ္ဌံ ယံ ဘိတ္တိံ အာဟနတိ, သာ သာမန္တာ ကတဋ္ဌဝိတ္ထာရပ္ပမာဏာ ဥပစာရရဟိတာပိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အာလောကံ တတဟနံ သန္ဓေတိ ဃဋ္ဋ ယတီတိ **အာလောကသန္ဓိ** တိ ကတဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ။ ဒွာရတတဟနူပစာရတော အညတ္ထ ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပနာဒိံ ကရောန္တဿ ပိဏ္ဍဂဏနာယ ဟာစိတ္တိယံ။

ကေစိ ပန "ဟဋ္ဌိယံ ဟာစိတ္တိယဿ အဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋ္ဋ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ** န္တိ သံဝိဓာတဗ္ဗံ။ **ဟ ရိတေ ဌိတော အဓိဋ္ဌာတိ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဟရိတယုတ္တေ ခေတ္တေ ဌတွာ ဆာဒေန္တဿ ဒုက္ကဋန္ တိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "တာဒိသေ ခေတ္တေ ဝိဟာရံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋ္ဋ"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတိ။

၁၃၆. **ဥဇုကမေဝ ဆာဒနန္တိ** ဆာဒနမုခဝဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပိဋ္ဌိဝံသကူဋ္ဌာကရကဏ္ဏိကာဒိ, တာဝ ဣဋ္ဌကာ ဒီဟိ ဥဇုကံ ဆာဒနံ။ ဣမိနာ ပန ယေန သဗ္ဗသို ဝိဟာရေ ကေတရံ ဆာဒိတေ တံ ဆာဒနံ ဧကမဂ္ဂန္တိ ဂဟေတ္ဝာ ဟဋ္ဌိယံ "ဒွေဝ မဂ္ဂေ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပရိယာယေန ဆာဒနမ္ပိ ဣမိနာဝ နယေန ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ, တံ "ပုနပ္ပုနံ ဆာအာ ပေသီ"တိ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ စ "သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ဆဒနံ ဆဒနူပရိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန စ သမေတိ။

ဟဋ္ဌိယံ "မဂ္ဂေန ဆာဒေန္တဿ ပရိယာယေန ဆာဒေန္တဿာ"တိ ဣဒဒ္ဓ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ, တိဏပဏ္ဏေဟိ စ ဆာဒနပ္ပကာရဘေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "ပန္တိယာ ဆာဒိတဿ ဆဒနဿ ဥပရိ ဆာဒနမုခဝဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယ ဥဒ္ဓံ ဥဇုကမေဝ ကေတရံ ဆာဒနံ ဧကမဂ္ဂန္တိ ဂဟေတွာ 'ဒွေဝ မဂ္ဂေ'တိအာဒိ ဝုတ္တံ, န ပန သကလဝိဟာရဆာဒ နံ။ သေ နယော ပရိယာယေန ဆာဒနေပီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာဟိ န သမေတိ။

တတိယာယ မဂ္ဂ န္တိ ဧတ္ထ **တတိယာယာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သမ္ပဒါနဝစနံ, တတိယံ မဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ အ ယမေဝ တ ဟဌော။ **တိဏပဏ္ဏေဟိ လဗ္ဘတီ** တိ တိဏပဏ္ဏေဟိ ဆာဒေတွာ ဥပရိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တကရဏံ သန္ ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကေဝလံ တိဏကုဋိယာ ဟိ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **တိဏ္ဏံ မဂ္ဂာန** န္တိ မဂ္ဂဝသေန ဆာဒိတာနံ တိဏ္ဏံ ဆ ဒနာနံ။ **တိဏ္ဏံ ပရိယာယာန** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ မဟလ္လကဝိဟာရတာ, အတ္တနော တသာကရတာ, ဥတ္တရိ အဓိဋ္ဌာနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

မဟာလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သဟုဗ္ဘဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. ဒသမေ **မာတိကာယံ** သဟုဗ္ဘဏကဥဒကံ တိဏေန တ မတ္တိကာယ တ သိဉ္စေယ္ယ, ဆဥ္ဆေယ္ယာတိ အတ္ထော။ အထ တ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဗဟိ သိဥ္စေယ္ယ, တသ္မိံ ဥဒကေ တိဏံ တ မတ္တိကံ တ အာဟရိတွာ ပက္ခိပေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **"သကဋဘာရမတ္တမ္ပိ"** တိအာဒိ။ **ဣဒန္တိ** တိဏမတ္တိကပက္ခိပနဝိဓာနံ။ **ဝုတ္တ** န္တိ မာတိကာယံ "တိဏံ တ မတ္တိကံ တ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌကထာသု တ ဝုတ္တံ။

ဣဒဉ္စ သိက္ခာပဒံ ဗာဟိရပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ဝသေန ဝုတ္တံ အဇ္ဈတ္တပရိဘောဂသ္သ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ။ တဒုဘယမ္ပိ "သဟုဗ္ဘဏက"န္တိ ကတွာ ဝဓကစိတ္တံ ဝိနာဝ သိဉ္စနေ ပညတ္တတ္တာ "ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဓကစိတ္တေ ပန သတိ သိက္ခာပဒန္တရေနေဝ ပာစိတ္တိယံ, န ဣမိနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥဒကသ္သ သဟုဗ္ဘဏကတာ, "သိဉ္စနေန ပာဏကာ မရိဿန္တီ"တိ ဇာနနံ, တာဒိသမေဝ စ ဥဒကံ ဝိနာ ဝဓကစေတနာယ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တိဏာဒီနံ သိဉ္စနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

သဟုဗ္ဘဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သေနာသနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

"ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါ"တိပိ ဧတဿေဝ နာမံ။

၃. ဩဝါဒဝဂ္ဂေါ

၁. ဩဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **တိရစ္ဆာနဘူတ** န္တိ တိရောကရဏဘူတံ, ဗာဟိရဘူတန္တိ အတ္ထော။ **သမိဒ္ဓော** တိ ပရိပုဏ္ဏော။ **သဟိတတ္ထော** အတ္ထယုတ္တော။ အတ္ထဂမ္ဘီရတာဒိနာ **ဂမ္ဘီရော** ။

၁၄၅-၁၄၇. ပရတောတိ ဥတ္တရိ။ **ကရောန္တော** တိ ပရိဗာဟိရေ ကရောန္တော။ **ဝိဘင်္ဂေ** တိ ဗျာနဝိဘင်္ဂေ။ **စရဏ** န္တိ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ပာဒံ။

ယဒဿ တိ ယံ အဿ။ **ဓာရေတီ**တိ အဝိနဿမာနံ ဓာရေတိ။ **ပရိကထနတ္ထ** န္တိ ပကိဏ္ဏကကထာဝသေန ပရိစ္ဆိန္နမ္ပကထနတ္ထံ။ **တိဿော အနုမောဒနာ** တိ သင်္ဃဘတ္တာဒီသု အနာနိသံသပ္ပဋိသံယုတ္တာ **နိဓိကုဏ္ဍသုတ္တာ**ဒိ (ခု. ပာ. ၈.၁ အာဒယော) -အနုမောဒနာ, ဂေဟပ္ပဝေသမင်္ဂလာဒီသု **မင်္ဂလသုတ္တာ** ဒိ (ခု. ပာ. ၅.၁ အာဒယော; သု. နိ. မင်္ဂလသုတ္တ) -အနုမောဒနာ, မတကဘတ္တာဒိအမင်္ဂလေသု **တိရောကုဍ္ဍာ** ဒိ (ခု. ပာ. ၇.၁ အာဒယော; ပေ. ဝ. ၁၄ အာဒယော) -အနုမောဒနာတိ ဣမာ တိဿော အနုမောဒနာ။ **ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော** တိ ပရိဝါရာဝသာနေ **ကမ္မဝဂ္ဂေ** (ပရိ. ၄၈၂ အာဒယော) ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော။ **သမာဓိဝသေနာ**တိ သမထပုဗ္ဗကဝသေန။ **ဝိပဿနာဝသေန တ** တိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအာဒိကာယ သုက္ခဝိပဿနာယ ဝသေန။ အတ္တနော သီလရက္ခဏတ္ထံ အပရာနပေက္ခတာယ ယေန ကာမံ ဂန္တုံ စတဿော ဒိသာ အရဟတိ, အဿ တ သန္တိ, တာသု တ သာဓူတိ **စာတုဒ္ဒိသော** ။

အဘိဝိနယေတိ ပာတိမောက္ခသံဝရသင်္ခာတေ သံဝရဝိနယေ, တပ္ပကာသကေ တ ဝိနယပိဋကေ။ **ဝိနေတုန္တိ** သိက္ခာပေတုံ ပကာသေတုံ။ **ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ** တိ ဟဋ္ဌတော စ အတ္ထတော စ ပဂုဏာ မုခေ သန္နိဓာပနဝသေန တစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ။ အတ္ထမတ္တဝသေနပေတ္ထ ယောဇနံ ကရောန္တိ။ **အဘိဓမ္မေ** တိ လက္ခဏရသာဒိဝသေန ပရိစ္ဆိန္နေ နာမရူပဓမ္မေ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ မဟာထေရာ ပရိယတ္တိအနန္တရဓာနာယ ဧကေကဿ ဂဏဿ ဒီဃနိကာယာဒိဧကေကမ္မေ ကောဋ္ဌာသံ နိယျာတေန္တာ "တုမှေဟ ဧတံ ပာဠိတော စ အဋ္ဌကထာတော စ ပရိဟရထ, သက္ကောန္တာ ဥတ္တရိပိ ဥဂ္ဂဏှထာ"တိ ဧဝံ သကလမ္ပိ ဂန္ထဝသေန နိယျာတေန္တိ, တတ္ထ တေ စ ဘိက္ခူ ဂန္ထနာမေန ဒီဃဘာဏကာ

မဇ္ဈိမဘာဏကာတိ ဧတေဟရိယန္တိ, ဧတေ စ အတ္တနော ဘာရဘူတံ ဂန္ထဥ္စ ပရိစ္စဇိတွာ အညံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ န လဘန္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **"သစေ မဇ္ဈိမဘာဏကော ဟောတီ"**တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဟေဋ္ဌိမာ တ တယော ဝဂ္ဂါ** တိ မဟာဝဂ္ဂတော ဟေဋ္ဌိမာ သဂါထကဝဂ္ဂေါ (သံ. နိ. ၁.၁ အာဒယော), နိဒါနဝဂ္ဂေါ (သံ. နိ. ၂.၁ အာဒယော), ခန္ဓဝဂ္ဂေါတိ (သံ. နိ. ၃.၁ အာဒိယော) ဣမေ တယော ဝဂ္ဂါ။ **တိကနိပါတတော ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ**တိ ဧကကနိပါတဒုကနိပါတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မပဒမ္ပိ သဟ ဝတ္ထုနာ ဇာတကဘာဏကေန အတ္တနော ဇာတကေန သဒ္ဓိံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တတော ဩရံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ အဓိပ္ပာယော။ **တတော တတော**တိ ဒီဃနိကာယာဒိတော။ ဧကေကံ ဥဂ္ဂဟိတံ သဒ္ဓမ္မသ္သ ဌိတိယာ, ဘိက္ခုနောပိ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိအာဒိကုသလတာယ စ န ဟောတီတိ "တံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ပဋိက္ခိတ္တံ။ **အဘိဓမ္မေ ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ န ဝုတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ဝိနယေ ကုသလတ္တိကာဒိဝိဘာဂေ, သုတ္တန္တေသု သမထဝိပဿနာမဂ္ဂေ စ အဘိဓမ္မဟဒယံ ဝိနာ န ဝိညာယတိ, အန္ဓကာရေ ပဝိဋ္ဌကာလော ဝိယ ဟောတိ, တသ္မာ သုတ္တဝိနယာနံ ဂဟဏဝသေန အဘိဓမ္မဂ္ဂဟဏံ ဝုတ္တမေဝါတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ "ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တေ "ဗျဉ္ဇနံ ခာဒိတဗ္ဗ"န္တိ အဝုတ္တမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ တဒဝိနာဘာဝတော, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာယာ တိ ပရိမဏ္ဍလာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပဒေသု သိထိလဓနိတာဒိဗျဉ္ဇနာနိ ယဿံ, တာယ။ ပုရဿ ဧသာတိ **ပေါရီ,** နဂရဝါသီနံ ကထာတိ အတ္ထော။ **အနေလဂဠာယာ**တိ ဧတ္ထ **ဧလာ**တိ ခေဠံ တဂ္ဂဠနဝိရဟိတာယ။ **ကလ္လာဏဝါက္ကရဏော** တိ ဧတ္ထ ဝါစာ ဧဝ ဝါက္ကရဏံ, ဥဒာဟရဏဃောသော။ ကလ္လာဏံ မဓုရံ ဝါက္ကရဏံ အဿာတိ ကလ္လာဏဝါက္ကရဏော။ ဥပသမ္ပန္နာယ မေထုနေနေဝ အဘဗ္ဗော ဟောတိ, န သိက္ခမာနာသာမဏေရီသု။ တိ အာဟ **"ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂံ ဝာ"** တိအာဒိ။

၁၄၈. ဂရုကေဟီတိ ဂရုကဘာဏ္ဍေဟိ။ **ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယာ** တိ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။ **ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာ** နာမ ပရိဝတ္တလိင်္ဂါ တ ပဉ္စသတသာကိယာနိယော တ။ တော ပန ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ ဩဝဒန္တဿ ဟာစိတ္တိယမေဝ။

၁၄၉. န နိမန္တိတာ ဟုတွာ ဂန္တုကာမာ တိ နိမန္တိတာ ဟုတွာ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဂန္တုကာမာ န ဟောန္တိ, တတ္ထေဝ ဝသိတုကာမာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ယတော**တိ ဘိက္ခုနုပဿယတော။ **ယာစိတွာ**တိ "တုမှေဟိ အာနီတဩဝာဒေနေဝ မယမ္ပိ ဝသိဿာမာ"တိ ယာစိတွာ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဘိက္ခုနုပဿယေ။ အဘိက္ခုကာတသေ ဝသ္သံ ဝသန္တိယာ ပာစိတ္တိယံ, အပဂစ္ဆန္တိယာ ဒုက္ကဋံ။

ဣမာသု ကတရာပတ္တိ ပရိဟရိတဗ္ဗာတိ စောဒနံ ပရိဟရန္တော အာဟ **"သာ ရက္ခိတဗ္ဗာ"** တိ။ သာ ဝဿာနုဂမနမူလိကာ အာပတ္တိ ရက္ခိတဗ္ဗာ, ဣတရာယ အနာပတ္တိကာရဏံ အတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **"အာပဒာသု ဟီ"**တိအာဒိ။

ဩဝဒတ္တာယာ တိ ဩဝါဒေ ယာစနတ္ထာယ။ **ဒွေဝ တိဿော** တိ ဒွီဟိ တီဟိ, ကရဏတ္ထေ စေတံ ပစ္စတ္တဝစနံ။ **ဟသာဒိကေနာ**တိ ပဿာဒဇနကေန ကာယကမ္မာဒိနာ။ **သမ္မာဒေတူ** တိ တိဝိခံ သိက္ခံ သမ္မာဒေတု။ အသမ္မတတာ, ဘိက္ခုနိယာ ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နတာ, ဩဝဒဝသေန အဋ္ဌဂရုဓမ္မအနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဩဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ဒုတိယေ **ကောကနဒန္တိ** ပဒုမဝိသေသံ, တံ ကိရ ဗဟုပတ္တံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ။ အယမေ့ဟတ္ထ အတ္ထော – ယထာ ကောကနဒသင်္ခာတံ ပဒုမံ, ဧဝံ ဖုလ္လမုခပဒုမံ အဝီတဂန္ဓံ ဂန္ဓံ နိမ္မလေ အန္တလိက္ခေ အာဒိစ္စံ ဝိယ စ အတ္တနော တေဇသာ တပန္တံ တတော ဧဝ ဝိရောစမာနံ အင်္ဂေဟိ နိစ္ဆရဏကဇုတိယာ အင်္ဂီရသံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿာတိ။ **ရဇောဟရဏန္တိ** သရီရေ ရဇံ ပုဉ္ဆတီတိ ရဇောဟရဏန္တိ ပုဉ္ဆနစောဠဿ နာမံ။ ဩဘာသဝိဿဇ္ဇနပုဗ္ဗကာ ဘာသိတက

ထာ **ဩဘာသကထာ** နာမ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ**ဒီသု (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၈၆) ပန “ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတီ”တိအာဒိ ဩဘာသကထာ ဝုတ္တာ, န ပနေသာ “အဓိစေတသော”တိ ကထာ။ အယဉ္စ **စူဠပန္ထကတ္ထေရဿ** ဥဒါနကထာတိ ဥဒါနပါဠိယံ နတ္ထိ, **ဧကုဒါနိယတ္ထေရဿ** (ထေရက. ၁.၆၇ ဧကုဒါနိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ) နာယံ ဥဒါနကထာတိ တတ္ထ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ပါဠိယာ ဧဝ ဝုတ္တတ္တာ ထေရဿာပိ ဥဒါနကထာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဓ စ အဂရုဓမ္မေနာပိ ဩဝဒတော ပါစိတ္တိယမေဝ။ အတ္ထင်္ဂတသူရိယတာ, ပရိပုဏ္ဏူပသမ္ပန္နတာ, ဩဝဒနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. တတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပဿယူပဂမနံ, ပရိပုဏ္ဏူပသမ္ပန္နတာ, သမယာဘာဝေ, ဂရုဓမ္မေဟိ ဩဝဒနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. စတုတ္ထေ အာမိသနိရပေက္ခမ္ပိ အာမိသဟေတု ဩဝဒတီတိသညာယ ဘဏန္တဿပိ အနာပတ္တိ သစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, ဓမ္မေန လဒ္ဓသမ္မုတိတာ, အနာမိသန္တရတာ, အဝဏ္ဏကာမတာယ ဧဝံ ဘဏနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆၉. ပဉ္စမံ စီဝရဒါနသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနမေဝ။

၆. စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. ဆဋ္ဌေ **ကထိနဝတ္တ**န္တိ ကထိနမာသေ စီဝရံ ကရောန္တာနံ သဗြဟ္မစာရီနံ သဟာယဘာဝူပဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝဋ္ဋေတွာ**တိ “တဝ ဉာတိကာယာ”တိ အဝတွာ “ကိဿာ ဘိက္ခုနိယာ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ “ကိဿာ ဘိက္ခုနိယာ”တိ သုတွာ တေ အညာတိကသညိနော အဟေသုန္တိ အာဟ **“အကပ္ပိယေ နိယောဇိတတ္တာ”**တိ။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ သန္တကတာ, နိဝါသနပါရုပနူပဂတာ, ဝုတ္တနယေန သိဗ္ဗနံ ဝါ သိဗ္ဗာပနံ ဝါတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. သတ္တမေ ပါဠိယံ **ဂစ္ဆာမ ဘဂိနိ ဂစ္ဆာမယျာ**တိ ဘိက္ခုပုဗ္ဗကံ သံဝိဓာနံ, ဣတရံ ဘိက္ခုနိပုဗ္ဗကံ ။ **ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂ**န္တိ ဧကတော အဒ္ဓါနသင်္ခါတံ မဂ္ဂံ။ **ပဋိယ္ယော**တိ သုဝေ။ **ပရေ**တိ တတိယေ ဒိဝသေ။

ဒွိဓာ ဝုတ္တပ္ပကာရောတိ ပါဒဂမနေ ပက္ခဂမနေတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တပ္ပကာရော။ **ဥပစာရော န လဗ္ဘတီ**တိ ယော ပရိက္ခိတ္တာဒိကမဿ ဧကလေဍ္ဍုပါတာဒိဥပစာရော ဝုတ္တော, သော ဣဓ န လဗ္ဘတိ အာသန္နတ္တာ။ ဧတေန စ အန္တရဃရေယေဝေတ္ထ ဂါမောတိ အဓိပ္ပေတော, န သကလံ ဂါမခေတ္တံ။ တတ္ထာပိ ယတ္ထ ဥပစာရော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ဥပစာရောက္ကမနေ ဧဝ အာပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“ရတနမတ္တန္တရော”**တိအာဒိ။ ဥပစာရောက္ကမနဉ္စေတ္ထ ဥပစာရဗ္ဘန္တရေ ပဝိသနမေဝ ဟောတိ။ တတ္ထ အပ္ပဝိသိတွာပိ ဥပစာရတော ဗဟိ အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရ

တေန မင်္ဂေန ဂစ္ဆန္တောပိ မဂ္ဂဿ ဒ္ဝီသု ပဿေသု အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရဂတံ ကမ္ပူပစာရံ သဗ္ဗံ ဩက္ကမိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိစ္စေဝ ဝုစ္စတိ။ အဒ္ဓယောဇနတော ဗဟိ ဂတေန မင်္ဂေန ဂစ္ဆန္တော န ကမ္ပူပစာရဂဏနာယ ကာရေတဗ္ဗော, အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယေဝ ကာရေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ သတိ အနန္တရသိက္ခာပဒေ နာတယေဝ ကမတိရပဿေန ဂစ္ဆန္တဿ ကမ္ပူပစာရဂဏနာယ အာပတ္တိ သမတ္တိတာ ဟောတိ။ န ဟိ သက္ကာ နာတယ ကမ္ပူပစာရဗ္ဘန္တရေ ပဝိသိတုံ။ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ **သိင်္ဃာဋကံ** ။ **ဧတ္ထန္တရေ သံဝိဒဟိတေ** တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ ယထာဝုတ္တရထိကာဒီသု ဧဝ သံဝိဒဟနေ ဒုက္ကဋံ, အန္တရာမင်္ဂေပိတိ အဓိပ္ပာယော။

အဒ္ဓယောဇနံ အတိက္ကမန္တဿာ တိ အသတိ ကမေ အဒ္ဓယောဇနံ အတိက္ကမန္တဿ။ ယသ္မိဥ္ဟိ ကမခေတ္တဘူတေပိ အရညေ အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ ကမော န ဟောတိ, တမ္ပိ ဣမ အကာမကံ အရညန္တိ အဓိပ္ပေတံ, န ဝိဥ္ဈာဋ္ဋဝီအာဒယော။

၁၈၅. **ရဋ္ဌဘေဒေ** တိ ရဋ္ဌဝိလောပေ။ **စက္ကသမာရုဠှာ** တိ ဣရိယာပထစက္ကံ, သကဋစက္ကံ တ သမာရုဠှာ။ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ သံဝိဒဟိတ္ဝာ မဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိ, အဝိသင်္ကေတံ, သမယာဘာဝေ, အနာပဒာ, ကမန္တရောက္ကမနံ တ အဒ္ဓယောဇနာတိက္ကမော တတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ဇေတောဥပသမ္ပန္နာဒီဟိ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဂစ္ဆန္တဿ ပန မာတုကမသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ။

သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နာတဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. အဋ္ဌမေ **ဇေကံ တီရံ။ပေ။ နိရန္တရ** န္တိ နဒိတော အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ ပဒေသေ နိဝိဋ္ဌကမေဟိ နိရန္တရ တာ ဝုတ္တာ။ **ဇေကံ အကမကံ အရညန္တိ** တထာ နိဝိဋ္ဌကမာဘာဝေန ဝုတ္တံ။ **အကမကတီရပဿေနာ** တိအာဒိ ပန အတိရေကအဒ္ဓယောဇနဝိတ္ထတံ နဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတော ဦနဝိတ္ထာရာယ ဟိ နဒိယာ မဇ္ဈေနာပိ ဂမနေ တီရဒ္ဝယသ္မာပိ အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ ဂတတ္တာ ကမန္တရဂဏနာယ, အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ စ အာပတ္တိယော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ တေနေဝ **"ယောဇနဝိတ္ထတာ။ပေ။ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ ဟာစိတ္တိယာနီ"** တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဟိ ယောဇန တော ဦနာယ နဒိယာ အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရဂတတီရဝသေနေဝ အာပတ္တိဂဏနံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ **"သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု"** တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ သမုဒ္ဒတဋ္ဌာကာဒီသု ဟာစိတ္တိယံ န ဝုတ္တံ, တထာပိ ကီဠာပုရေက္ခာရဿ တတ္ထ ဒုက္ကဋမေဝတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ပဌမံ ကီဠာပုရေက္ခာရဿာပိ ပစ္ဆာ နာတယ နိဒ္ဒပဂတဿ, ယောနိသော တ မနသိ ကရောန္တဿ ကမန္တရောက္ကမနာဒီသုပိ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတာ, တိစိတ္တတာ စဿ သိက္ခာပဒဿ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

နာတဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပရိပာစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. နဝမေ ဟဋ္ဌိယံ **"သိက္ခမာနာ။ပေ။ ပဉ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီ"** တိ ဣဒံ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ ကတဝိညတ္တိပရိကထာဒီဟိ ဥပ္ပန္နံ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။ ဘိက္ခုနိယာ ပရိပာစိတတာ, တထာ ဇာနနံ, ဂိဟိသမာရမ္ဘာဘာဝေ, ဘောဇနတာ, တဿ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ပရိပာစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. ဒသမေ ဥပနန္ဒသ္သ **စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနာ** တိ မာတုကမေန ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တံ ပန အစေလကဝဂ္ဂေ ပဥ္စမမ္ပိ ဥပနန္ဒံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တေသု စတုတ္ထတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သြတဒဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ဘောဇနဝဂ္ဂေါ

၁. အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. စတုတ္ထဝဂ္ဂသ္သ ပဌမေ **ကုမေသံယေတ**တိ ကုမေသံ ဟသဏ္ဍာနံယေဝ။ **တွေကာန** န္တိ ကုမသိမ် ဟသဏ္ဍ ဍေ့ တွေကာနံ။

၂၀၈. **''ဂစ္ဆန္တော တ အာဂစ္ဆန္တော တ''** တိ ကုဒံ အဒ္ဓယောဇနဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညေ ဥဒ္ဒိသ္သ ပညတ္တ တဥ္စ ဘိက္ခူသု အပ္ပသန္နေဟိ တိတ္ထိယေဟိ သာမညတောပိ ပညတ္တမ္ပိ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ အာဝသထပိဏ္ဍတာ, အဂိလာနတာ, အနုဝသိတ္တတ ဘောဇနန္တိ ကုမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ဒုတိယေ **အဘိမာရေ**တိ အဘိဘဝိတ္တ ဘဂဝန္တံ မာရဏတ္ထာယ ပယောဇိတေ ဓနုဓရေ။ နနု ''ရာဇာနမ္ပိ မာ ရာပေသီ''တိ ဝစနတော ကုဒံ သိက္ခာပဒံ အဇာတသတ္တုနော ကာလေ ပညတ္တန္တိ သိဒ္ဓံ, ဧဝဥ္စ သတိ ဟဋ္ဌိယံ ''တေန ခော ပန သမယေန ရညော မာဂဓဿ။ပေ။ ဉာတိသာလောဟိတော အာဇီဝကေသု ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ပေ။ ဗိမ္ဗိသာရံ တေဒ တေစာ''တိအာဒိ ဝိရုဇ္ဈတီတိ? န ဝိရုဇ္ဈတိ။ သော ကိရ အာဇီဝကော ဗိမ္ဗိသာရကာလတော ပဘုတိ အန္တရန္တရာ ဘိက္ခူ နိမန္တေတ္တတ အနံ ဒေန္တော အဇာတသတ္တုကာလေပိ သိက္ခာပဒေ ပညတ္တေပိ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဒူတံ ဟပေသိ, ဘိက္ခူ စ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ နိတရေသုံ။ တသ္မာ အာဒိတော ပဌာယ တံ ဝတ္ထု ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၁၅. အညမညံ ဝိသဒိသံ ရဇ္ဇံ ဝိရဇ္ဇံ, ဝိရဇ္ဇတော အာဂတာ **ဝေရဇ္ဇကာ** ။ တေ စ ယသ္မာ ဇာတိကေတ္တာဒိတော နာနာဝိဓာ, တသ္မာ **နာနာဝေရဇ္ဇကေ**တိ ပိ အတ္တော။

၂၁၇-၈. ကုမသ္သ သိက္ခာပဒသ္သ ဝတ္ထုဝသေနေဝ ဝိညတ္တိတော ဂဏဘောဇနတ္တတာ သိဒ္ဓာတိ တံ အဝတ္တတ ပဒ ဘာဇနေ အသိဒ္ဓမေဝ နိမန္တနတော ဂဏဘောဇနံ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **''ဒွီဟိ ဟာကာရေဟီ''**တိအာဒိ။ **''ယေန ကေနစိ ဝေဝစနေနာ''**တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ဘောဇနံ ဂဏှဟထ''တိအာဒိသာမညနာမေနာပိ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ။ ယံ ပန ဟဋ္ဌိယံ အဒ္ဓာနဂမနာဒိဝတ္ထူသု ''ကုဓေဝ ဘုဥ္ဇထ''တိ ဝုတ္တဝစနသ္သ ကုက္ကုစ္စာယနံ, တမ္ပိ သြဒနာဒိနာမံ ဂဟေတ္တတ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကေတော ဂဏှဟန္တိ** တိ အညမညသ္သ ဒွတဒသဟတ္ထံ အမုဥ္စိတ္တတ ကေတော ဌတ္တတ ဂဏှဟန္တိ။

''အမ္ဟာကံ စတုန္နမ္ပိ ဘတ္တံ ဒေဟီ'' တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟဋ္ဌိ (ဝဏ္ဏနာ) ယံ ''တဝံ ကေသ္သ ဘိက္ခုနော ဘတ္တံ ဒေဟီ''တိအာဒိနော ဝုတ္တတ္တာ စ ဘောဇနနာမေန ဝိညတ္တမေဝ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ, တဥ္စ အညေန ဝိညတ္တမ္ပိ ကေတော ဂဏှဟန္တာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိသုံ ဂဟိတံ ပန ဝိညတ္တံ ဘုဥ္ဇတော ပဏီတဘောဇနာဒိသိက္ခာပ ဒေဟိ အာပတ္တိ ဧဝ။

အာဂန္တုကပဥ္စ န္တိ အစ္ဆိန္နိတ္တတ အနုတမိ အာရောပေတ္တတ ကရဏစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဌပေတီ**တိ ဧဝံ အနု တံ စီဝရေ ဗန္ဓနဝသေန ဌပေတိ။ **ပစ္စာဂတံ သိဗ္ဗတီ** တိ တသ္သေဝ ဒုတိယအန္တံ ပရိဝတ္တိတ္တတ အာဟတံ သိဗ္ဗတိ။

အာဂန္တုကပဏ္ဏံ ဗန္ဓတီတိ စီဝရေန လဂ္ဂံ ကရောန္တော ပုနပ္ပုနံ တတ္ထ တတ္ထ သုတ္တေန ဗန္ဓတိ။ **ဃဋ္ဋေတီ**တိ ပမာဏေန ဂဟေတွာ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ဃဋ္ဋေတိ။ **သုတ္တံ ကရောတီ**တိ ဂုဏာဒိဘာဝေန ဝဋ္ဋေတိ။ **ဝလေတီ**တိ အနေကဂုဏသုတ္တံ ဟတ္ထေန ဝါ စက္ကဒဏ္ဍေန ဝါ ဝဋ္ဋေတိ ဧကတ္တံ ကရောတိ။ **ပရိဝတ္တနံ ကရောတီ**တိ ပရိဝတ္တနဒဏ္ဍယန္တကံ ကရောတိ, ယသ္မိံ သုတ္တဂုဠံ ပဝေသေတွာ ဝေဠုနာဠိကာဒီသု ဌပေတွာ ပရိဗ္ဘမာပေတွာ သုတ္တကောဋိတော ပဋ္ဌာယ အာကဍ္ဎန္တိ။

၂၂၀. **အနိမန္တိတစတုတ္ထ**န္တိ အနိမန္တိတော စတုတ္ထော ယဿ ဘိက္ခုစတုက္ကဿ, တံ အနိမန္တိတစတုတ္ထံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ တေနာဟ **“ပဉ္စန္နံ စတုက္ကာန”**န္တိ။ **သမ္ပဝေသေတွာ**တိ တေဟိ ယောဇေတွာ။ **ဂဏော ဘိဇ္ဇတီ**တိ နိမန္တိတသင်္ဃော န ဟောတီတိ အတ္ထော။

အဓိဝါသေတွာ ဂတေသူတိ ဧတ္ထ အကပ္ပိယနိမန္တနာဓိဝါသနက္ခဏေ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋမ္ပိ နတ္ထိ, ဝိညတ္တိတော ပသဝနေ ပန ဝိညတ္တိက္ခဏေ ဣတရသိက္ခာပဒေဟိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နိမန္တနံ သာဒိယထာ**တိ နိမန္တနဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဏှထ။ **တာနိ စာ**တိ ကုမ္မာသာဒီနိ စ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧကေန ပစ္ဆာ ဂဟိတတ္တာ ဧကတော န ဂဟိတာနိ။

“ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန ပဏ္ဍိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ပေ။ မောစေတဗ္ဗာ”တိ ဧတေန ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန အကပ္ပိယနိမန္တနေ သာဒိတေ သဗ္ဗေသမ္ပိ သာဒိတံ ဟောတိ။ ဧကတော ဂဏှန္တာနံ ဂဏဘောဇနာပတ္တိ စ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဒူတဿ ဒွါရေ အာဂန္တွာ ပုန “ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝစနဘယေန **“ကမဒွါရေ အဋ္ဌတွာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဂဏဘောဇနတာ, သမယာဘာဝေ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. တတိယေ ဟဋ္ဌိယံ **ဘတ္တပဋိပါဋိ အဋ္ဌိတာ** တိ ကုလပဋိပါဋိယာ အဘတ္တဗ္ဗာ ဘတ္တပဋိပါဋိ အဋ္ဌိတာ န ဌိတာ, အဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ နိရန္တရပ္ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။ ဗဒရဖလာနိ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကယာဂုအာဒိကံ **“ဗဒရသာဠဝ”**န္တိ ဝုစ္စတိ။

ဟဋ္ဌိယံ **ပရမ္ပရဘောဇနေ** တိ ယေန ပဌမံ နိမန္တိတော, တဿ ဘောဇနတော ပရဿ ဘောဇနဿ ဘုဉ္ဇနေ။ ဝိကပ္ပနာဝ ဣမ အနုပညတ္တိဝသေန မာတိကာယံ အနာရောပိတာပိ **ပရိဝါရေ** “စတဿော အနုပညတ္တိယော”တိ (ပရိ. ၈၆) အနုပညတ္တိယံ ဂဏိတာ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အဋ္ဌကထာယံ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ပစ္ဆာ ကထနေန ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ ပတိဋ္ဌာပိတာ, တထာပိ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာပိ ဂဟေတဗ္ဗာဝ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ “ယော ဘိက္ခု ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု အညတရဿ ‘မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ တုယှံ ဒမ္မီ’တိ ဝါ ‘ဝိကပ္ပေမီ’တိ ဝါ ဧဝံ သမ္မုခါ”တိအာဒိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။

၂၂၉. **ခီရံ ဝါ ရသံ ဝါ**တိ ပဉ္စဘောဇနာမိဿံ ဘတ္တတော ဥပရိ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဉှိ အဘောဇနတ္တာ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ပိဝတောပိ အနာပတ္တိ။ တေနာဟ **“ဘုဉ္ဇန္တေနာ”** တိအာဒိ။

ဝိကပ္ပနာယ အကရဏတော အကိရိယာဝသေန ဣဒံ ဝါစာယပိ သမုဋ္ဌိတတ္တာ အာဟ **“ဝစီကမ္မ”**န္တိ။ ပရမ္ပရဘောဇနတာ, သမယာဘာဝေ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၁. စတုတ္ထေ ဟဋ္ဌိယံ **ပဋ္ဌိယာလောကန္တိ** ပစ္ဆိမဒိသံ, ပစ္ဆာဒိသန္တိ အတ္ထော။ အဟထေယ္ယာဒိအတ္ထာယ ပဋ္ဌိယာဒိတန္တိသညာယ ဂဏှန္တဿာပိ အာပတ္တိ ဧဝ အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ အတ္တနော အတ္ထာယ “ဣမဿ ဟတ္ထေ ဒေဟီ”တိ ဝစနေနာပိ အာပဇ္ဇနတော **“ဝစီကမ္မ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တလက္ခဏပူဝမန္ထတာ, အသေသကတာ, အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဂမနတာ, အညာတကာဒိတာ, အတိရေကပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၇. ပဉ္စမေ **“တိ-ကာရံ အဝတွာ”**တိ ဣမိနာ ကာတဗ္ဗသဒ္ဒသာမတ္ထိယာ လဒ္ဓံ ဣတိ-ပဒံ ကတကာလေ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ဣဓ ပန အဇာနန္တေဟိ **ဣတိ**-သဒ္ဒေ ပယုတ္တေပိ အတိရိတ္တံ ကတမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၃၈-၉. “ပဝါရိတော”တိ ဣဒဉ္စ ကတ္တုအတ္ထေ နိပ္ဖန္နန္တိ ဒဿေတုံ **“ကတပဝါရဏော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘုတ္တာဝီ-ပဒဿ နိရတ္ထကဘာဝမေဝ သာဓေတုံ **“ဝုတ္တမ္ပိ စေတ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တာဟီ**တိ ပုထုကာဟိ။ **သတ္တုမောဒကော**တိ သတ္တုံ တေမေတွာ ကတော အပက္ကော။ သတ္တုံ ပန ပိသိတွာ ပိဋ္ဌံ ကတွာ တေမေတွာ ပူဝံ ကတွာ ပစန္တိ, တံ န ပဝါရေတိ။ **“ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဌိတမေဝ ပဋိက္ခိပတိ နာမာ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ ယံ ယံ အလဇ္ဇိသန္တကံ ဝါ အတ္တနော အပ္ပဟုဏကသင်္ဃိကာဒိံ ဝါ ပဋိက္ခေပတော ပဝါရဏာ န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အာသန္နတရံ အင်္ဂန္တိ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌတွာ ဩနမိတွာ ဒေန္တဿ သီသံ အာသန္နတရံ ဟောတိ, တဿ ဩရိမန္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။

အပနာမေတွာတိ အဘိမုခံ ဟရိတွာ။ **“ဣမံ ဘတ္တံ ဂဏှာ”တိ ဝဒတီ**တိ ကိဉ္စိ အနာမေတွာ ဝဒတိ။ ကေဝလံ ဝါစာဘိဟာရဿ အနဓိပ္ပေတတ္တာ ဂဏှထာတိ ဂဟေတုံ အာရဒ္ဓံ ကဋစ္ဆုနာ အနုက္ခိတ္တမ္ပိ ပုဗ္ဗေပိ ဧဝံ အဘိဟဋတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတီတိ **“အဘိဟဋ္ဌာဝ ဟောတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဓဋ္ဋမတ္တေ** တိ ဘာဇနတော ဝိယောဇိတမတ္တေ။ **ဒွိန္နံ သမဘာရေပီ** တိ ပရိဝေသကဿ စ အညဿ စ ဘတ္တပစ္ဆိဘာဇနဝဟနေ သမကေပီတိ အတ္ထော။

ရသံ ဂဏှထာတိ ဧတ္ထ ကေဝလံ မံသရသဿ အပဝါရဏာဇနကဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ **မစ္ဆရသန္တိ**အာဒီသု မစ္ဆော စ ရသဉ္စာတိ အတ္ထဿ သမ္ဘဝတော ဝတ္ထုနောပိ တာဒိသတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတိ, “ဣဒံ ဂဏှထာ”တိပိ အဝတွာ တုဏှီဘာဝေန အဘိဟဋံ ပဋိက္ခိပတောပိ ဟောတိ ဧဝ။ **ကရမ္ဗကော**တိ မိဿကာဓိဝစနမေတံ။ ယဉ္ဟိ ဗဟူဟိ မိဿေတွာ ကရောန္တိ, သော “ကရမ္ဗကော”တိ ဝုစ္စတိ။

“ဥဒ္ဒိဿ ကတ”န္တိ မညမာနော တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထုနော ကပ္ပိယတ္တာ **“ပဝါရိတောဝ ဟောတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ တဉ္စေ ဥဒ္ဒိဿ ကတမေဝ ဟောတိ, ပဋိက္ခေပေ နတ္ထိ။ **အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော** တိ “ယေနာပုစ္ဆိတော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ကာရဏံ ပနေတ္ထ ဒုဒ္ဒသ**န္တိ ဘတ္တဿ ဗဟုတရဘာဝေန ပဝါရဏာသမ္ဘဝကာရဏံ ဒုဒ္ဒသံ, အညထာ ကရမ္ဗကေပိ မစ္ဆာဒိဗဟုဘာဝေ ပဝါရဏာ ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာ စေတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသံ, ဧဝံ ပရတော “မိဿကံ ဂဏှထာ”တိ ဧတ္ထာပိ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဉ္စ “ဣဒံ ပန ဘတ္တမိဿကမေဝါ”တိအာဒိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ “အပ္ပတရံ န ပဝါရေတီ”တိ ဝစနေန န သမေတိ။ **ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီ**တိ “ရသံ ဂဏှထာ”တိအာဒိနာ ဝါစာယ ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ န ပန ကာယေန ရသာဒိံ ဝိယောဇေတွာတိ။ တထာ အဝိယောဇိတေပိ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာယ အသမ္ဘဝတော အပ္ပဝါရဏာပဟောဏကဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ဘတ္တမိဿကယာဂုံ အာဟရိတွာ “ယာဂုံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနာဒီသု ဝိယ, အညထာ ဝါ ဧတ္ထ ယထာ ပုဗ္ဗာပရံ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော။

နာဝါ ဝါ သေတု ဝါတိအာဒိမှိ နာဝါဒိအဘိရုဟနာဒိက္ခဏေ ကိဉ္စိ ဌတွာပိ အဘိရုဟနာဒိကာတဗ္ဗတ္တေပိ ဂမနတပ္ပရတာယ ဌာနံ နာမ န ဟောတိ, ဇနသမ္မဒ္ဒေန ပန အနောကာသာဒိဘာဝေန ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အစာလေတွာ**တိ ဝုတ္တ

တဋ္ဌာနတော အညသ္မိမ္ပိ ပဒေသေ တ ဥဒ္ဒံ တ အပေသေတ္ဝာ တသ္မိံ ဧဝ ပန ဌာနေ ပရိဝတ္တေတုံ လဘတိ။ တေနာဟ **“ယေန ပဿေနာ”** တိအာဒိ။

အကပ္ပိယဘောဇနံ တတိ ကုလဒူသနာဒိနာ ဥပ္ပန္နံ, တံ ‘‘အကပ္ပိယ’’န္တိ ဉတွာ တေန မိဿံ သြဒနာဒိ အတိရိတ္တံ ဟောတိ ဧတတိ ဒဿေတိ။ တသ္မာ ယံ တတ္ထ အကပ္ပကတံ ကန္ဒဖလာဒိ, တံ အပနေတွာ သေသံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗမေဝ။

သော ပုန ကာတုံ န လဘတီတိ တသ္မိံယေဝ ဘာဇနေ ကရိယမာနံ ပဌမကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတီတိ ပုန သော ဧဝ ကာတုံ န လဘတိ, အညော လဘတိ။ အညေန ဟိ ကတတော အညော ပုန ကာတုံ လဘတိ။ အညသ္မိံ ပန ဘာဇနေ တေန တ အညေန တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **“ယေန အကတံ, တေန ကာတဗ္ဗံ, ယဉ္စ အကတံ, တံ ကာတဗ္ဗ”** န္တိ။ **ဧဝံ ကတ**န္တိ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ကတံ။ **သစေ ပန အာမိသသံသဋ္ဌာနိ** တိ ဧတ္တ မုခါဒီသု လဂ္ဂမ္ပိ အာမိသံ သောဓေတွာ တဝ အတိရိတ္တံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၄၁. တစာယ အာဏာပေတွာ အတိရိတ္တံ အကာရာပနတော အကိရိယသမုဋ္ဌာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပဝါရိတဘာဝေ, အာမိသဿ အနတိရိတ္တတာ, ကာလေ အဇ္ဈောဟာရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. ဆဋ္ဌေ ‘‘ဘုတ္တသ္မိ’’န္တိ မာတိကာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဟာစိတ္တိယံ။ ပဝါရိတတာ, တထာသညိတာ, အာသာဒနာပေက္ခတာ, အနတိရိတ္တေန အဘိဟဋ္ဌုပဝါရဏာ, ဘောဇနပရိယောသာနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. သတ္တမေ နဋ္ဌာနံ နာဋကာတိ **နဋနာဋကာ,** သီတာဟရဏာဒီနိ။

၂၄၈-၉. ခာဒနီယေ ခာဒနီယတ္ထ န္တိ ပူဝါဒိခာဒနီယေ ဝိဇ္ဇမာနခာဒနီယကိစ္စံ ခါဒနီယေဟိ ကာတဗ္ဗံ ဇိဃစ္ဆာဟရဏသင်္ခာတံ အတ္ထံ ပယောဇနံ **နေဝ ဖရန္တိ** န နိပ္ဖာဒေန္တိ။ ဧကသ္မိံ ဒေသေ အာဟာရကိစ္စံ သာဓေန္တံ တ အညသ္မိံ ဒေသေ ဥဋ္ဌိတဘူမိရသာဒိဘေဒေန အာဟာရကိစ္စံ အသာဓေန္တမ္ပိ တ သမ္မာဝေယ္ယာတိ အာဟ **“တေသု တေသု ဇနပဒေသူ”**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန ‘‘ဧကသ္မိံ ဇနပဒေ အာဟာရကိစ္စံ သာဓေန္တံ သေသဇနပဒေသုပိ ဝိကာလေ န ကပ္ပတိ ဧ တတိ ဒဿနတ္ထံ ဣဒံ ဝုတ္တ’’န္တိပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယကဏ္ဍ ၃.၂၄၈-၂၄၉) ဝဒန္တိ။ **ပကတိအာဟာရဝသေ နာ**တိ အညေဟိ ယာဝကာလိကေဟိ အယောဇိတံ အတ္တနော ပကတိယာဝ အာဟာရကိစ္စကရဏဝသေန။ **သမ္မောဟောယေဝ ဟောတီ**တိ အနေကတ္ထာနံ နာမာနံ, အပ္ပသိဒ္ဓာနဉ္စ သမ္ဘဝတော သမ္မောဟော ဧဝ သိယာ။ တေနေဝေတ္ထ မယမ္ပိ မူလကမူလာဒီနံ ပရိယာယန္တရဒဿနေန အဒဿနံ ကရိမှာ ဥပဒေသတောဝ ဂဟေတဗ္ဗတော။

ယန္တိ ဝဋ္ဋကန္တံ။ **မုဋ္ဌာလ**န္တိ ထူလတရုဏမူလမေဝ, **ရုက္ခဝလ္လိအာဒီနံ မတ္ထကော** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဝုတ္တံ။ အစ္ဆိဝာဒီနံ အပရိပက္ကာနေဝ ဖလာနိ ယာဝဇီဝိကာနီတိ ဒဿေတုံ **“အပရိပက္ကာနီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဟရီတကာဒီနံ အဋ္ဌီနီ** တိ ဧတ္ထ မိဉ္ဇံ ယာဝကာလိကန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ အဝုတ္တတ္တာ။

ဟိင်္ဂုရုက္ခတော ပဂ္ဃရိတနိယ္ယာသော **ဟိင်္ဂု** နာမ။ **ဟိင်္ဂုဇတု** အာဒယော စ ဟိင်္ဂုဝိကတိယောဝ။ တတ္ထ **ဟိင်္ဂုဇတု** နာမ ဟိင်္ဂုရုက္ခဿ ဒဏ္ဍပတ္တာနိ ပစိတွာ ကတနိယ္ယာသော။ **ဟိင်္ဂုသိပါဋိကာ** နာမ ဟိင်္ဂုပတ္တာနိ ပစိတွာ ကတနိယ္ယာသော။ အညေန မိဿေတွာ ကတောတိပိ ဝဒန္တိ။ **တကန္တိ** အဂ္ဂကောဋိယာ နိက္ခန္တသိလေသော။ **တကပတ္တ**

တိန္တိ ပတ္တတော နိက္ခန္တသိလေသော။ **တကပဏ္ဏိ** န္တိ ပလာသေ ဘဇ္ဇိတွာ ကတသိလေသော။ ဒဏ္ဍကော နိက္ခန္တသိလေသောတိပိ ဝဒန္တိ။ ဝိကာလတာ, ယာဝကာလိကတာ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၂-၃. အဋ္ဌမေ **တာဒိသန္တိ** အသုပ္ပဇ္ဇဟာန်။ **ယာဝကာလိကံ တ ယာမကာလိကံ တ။ပေ။ ဟစိတ္တိယ** န္တိ တေ ထ ကိဉ္စာပိ ဟဋ္ဌိယံ ခာဒနီယဘောဇနီယပဒေဟိ ယာဝကာလိကမေဝ သင်္ဂဟိတံ, န ယာမကာလိကံ။ တထာပိ "အနာပတ္တိ ယာမကာလိကံ ယာမေ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇတီ"တိ ဣမ စေဝ –

"ယာမကာလိကေန , ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟကာလိကံ။ပေ။ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာမေ ကပ္ပတိ, ယာမာတိက္ကန္တေ န ကပ္ပတီ"တိ (မဟာဝ. ၃ဝ၅) –

အညတ္ထ စ ဝုတ္တတ္တာ, "ယာမကာလိက"န္တိ ဝစနသာမတ္ထိယတော စ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညူဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ယာမကာလိကံ သန္နိဓိကာရကကတံ ဟစိတ္တိယဝတ္ထုမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယန္တိ** ပတ္တံ, ဃံသနကိရိယာ ပေက္ခာယ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **အင်္ဂုလိလေခါ ပညာယတီ** တိ သိနေဟာဘာဝေပိ ပတ္တဿ သုစ္ဆဝိတာယ ပညာယတိ။ **ယန္တိ** ယာဝကာလိကံ, ယာမကာလိကဉ္စ။ **အပရိစ္စတ္တမေဝတ** တိ နိရပေက္ခတာယ အနုပသမ္ပန္နဿ အဒိန္နံ, အပရိစ္စတ္တဉ္စ ယာဝကာလိကာဒိဝတ္ထုမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ, န ပန တဂ္ဂတပဋိဂ္ဂဟဏံ။ န ဟိ ဝတ္ထုံ အပရိစ္စဇိတွာ တတ္ထဂတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပရိစ္စဇိတုံ သက္ကာ, န စ တာဒိသံ ဝစနမတ္ထိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, "သစေ ပတ္တော ဒုဒ္ဓေါတော ဟောတိ။ပေ။ ဘုဉ္ဇန္တဿ ဟစိတ္တိယ"န္တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ န ဟိ ဓောဝနေန အာမိသံ အပနေတုံ တယမန္တဿ သ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အပေက္ခာ ဝတ္တတိ။ **ယေန** ပုနဒိဝသေ ဘုဉ္ဇတော ဟစိတ္တိယံ ဇနေယျ, ပတ္တေ ပန ဝတ္တမာနာ အပေက္ခာ တဂ္ဂတိကေ အာမိသေပိ ဝတ္တတိ ဧဝနာမာတိ အာမိသေ အနပေက္ခတာ ဧတ္ထ န လဗ္ဘတိ, တတော အာမိသေ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပုနဒိဝသေ ဟစိတ္တိယံ ဇနေတီတိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အထ မတံ "ယဒဂ္ဂေနေတ္ထ အာမိသာနပေက္ခတာ န လဗ္ဘတိ။ တဒဂ္ဂေန ပဋိဂ္ဂဟဏာနပေက္ခာပိ န လဗ္ဘတီ"တိ။ တထာ သတိ ယတ္ထ အာမိသာပေက္ခာ အတ္ထိ, တတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏာပေက္ခာပိ န ဝိဂစ္ဆတီတိ အာပန္နံ, ဧဝဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနံ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **အဋ္ဌကထာယ**ဉ္စေတမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနကာရဏတ္တေန အဘိမတံ သိယာ, ဣဒံ သုဋ္ဌုတရံ ကတွာ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗံ စီဝရာပေက္ခာယ ဝတ္တမာနာယပိ ပစ္စုဒ္ဓါရေန အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိယ။ ဧတေသ္မိဉ္စ ဥပာယေ သတိ ဂဏ္ဌိကာဟတပတ္တေသု အဝင်္ဂနတာ နာမ န သိယာတိ ဝုတ္တောတယမတ္တော။ တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** "ယံ ပရဿ ပရိစ္စဇိတွာ အဒိန္နမ္ပိ သစေ ပဋိဂ္ဂဟဏေ နိရပေက္ခနိဿဇ္ဇနေန ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဒုတိယ ဒိဝသေ ဝဋ္ဋတီ"တိအာဒိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟစိတ္တိယကဏ္ဍ ၃.၂၅၂-၂၅၃), တံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။

ပကတိအာမိသေတိ ဩဒနာဒိကပ္ပိယယာဝကာလိကေ။ **ဒွေဝ**တိ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာမကာလိကံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသေန မုခေန ဘုဉ္ဇတော သန္နိဓိပစ္စယာ ဧကံ, ယာမကာလိကသံသဋ္ဌတာယ ယာဝကာလိကတ္တဘဇနေန အနတိရိတ္တပစ္စယာ ဧကန္တိ ဒွေဝ ဟစိတ္တိယာနိ။ **ဝိကပ္ပဒွယေ** တိ သာမိသနိရာမိသပက္ခဒွယေ။ **ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဒုက္ကဋဉ္စာ**တိ မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယံ, သေသေသု ဒုက္ကဋံ။ ယာဝကာလိကယာမကာလိကတာ, သန္နိဓိဘာဝေ, တဿ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၉. နဝမေ **ပဏီတသံသဋ္ဌာနိ ဘောဇနာနိ ပဏီတဘောဇနာနီ** တိ ဟဋ္ဌိယံ ပန ဘောဇနာနိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ ဟ ကဋ္ဌာနီတိ အဒဿိတာနိ, တာဒိသေဟိ ပဏီတေဟိ မိဿတ္တာ ပဏီတဘောဇနာနိ နာမ ဟောန္တိ။ တေသံ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ **"သေယျထိဒံ သပ္ပိ နဝနီတ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သပ္ပိဘတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သပ္ပိနာ သံသဋ္ဌံ ဘတ္

တံ, သပ္ပိ စ ဘတ္တဥ္စာတိပိ အတ္ထော ဝိညာယတိ, အဋ္ဌကထာယံ ပန ''သာလိဘတ္တံ ဝိယ သပ္ပိဘတ္တံ နာမ နတ္ထီ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ အညံ ဝတ္တုံ။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဧဝ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ပမာဏံ။

မူလန္တိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဝုတ္တံ။ **တသ္မာ အနာပတ္တီ** တိ တွေ ဝိသင်္ကေတေန ဟာစိတ္တိယာဘာဝေပိ သူပေါဒနဒုက္ကဋ္ဌာ န မုစ္စတီတိ ဝဒန္တိ။ **''ကပ္ပိယသပ္ပိနာ, အကပ္ပိယသပ္ပိနာ''** တိ စ ဣဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။

၂၆၁. **မဟာနာမသိက္ခာပဒံ** နာမ ဥပရိ စာတုမာသပစ္စယပဝါရဏာသိက္ခာပဒံ (ပာစိ. ၃၀၃ အာဒယော)။ အဂိလာနော ဟိ အပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနေ ဝိညာပေန္တောပိ ကာလပရိစ္ဆေဒံ, ဘေသဇ္ဇပရိစ္ဆေဒံ တ ကတ္တ သင်္ဃဝသေန ပဝါရိတဋ္ဌာန တော တဒုတ္တရိ ဝိညာပေန္တေန, ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေပိ န ဘေသဇ္ဇကရဏီယေန ရောဂေန ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေန္တေန စ သမော ဟောတီတိ **''မဟာနာမသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော''** တိ ဝုတ္တံ။ ပဏီတဘောဇနတာ, အဂိလာနတာ, အကတဝိညတ္တိယာ ပဋိလာဘော, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. ဒသမေ **ဃနပဗ္ဗော** တိ ဃနမံသေန သမ္ဗန္ဓော, ကထိနသံဟတသရီရောတိ အတ္ထော။

၂၆၄. **မုခဒွါရန္တိ** မုခတော ဟေဋ္ဌာ ဒွါရံ မုခဒွါရံ, ဂလနာဠိကန္တိ အတ္ထော။ ဧဝဉ္စ နာသိကာယ ပဝိဋ္ဌမ္ပိ မုခဒွါရံ ပဝိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ, မုခေ ပက္ခိတ္တမတ္တဥ္စ အပ္ပဝိဋ္ဌံ။ **အာဟာရန္တိ** အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗံ ကာလိကံ အဓိပ္ပေတံ, န ဥဒကံ။ တဥ္ဟိ ဘေသဇ္ဇသင်္ဂဟိတမ္ပိ အကာလိကမေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတသ္သေဝ ကာလိကတ္တာ။ ဥဒကေ ဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတိ။ တေနေဝ ဘိက္ခုနာ တာပိတေန ဥဒကေန စိရပဋိဂ္ဂဟိတေန စ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထေန စ သဟ အာမိသံ ဘုဥ္ဇန္တဿာပိ သာမပာကာဒိအာေသော န ဟောတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''ဘိက္ခု ယာဂုအတ္ထာယ။ပေ။ ဥဒကံ တာပေတိ, ဝဋ္ဋတီ''တိ အာဒိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅)။ ဘိက္ခု ပန ဧတံ အဓိပ္ပာယံ တအာ န ဇာနိံသု။ တေနာဟ **''သမ္မာ အတ္ထံ အသလ္လက္ခေတွာ''**တိအာဒိ။

၂၆၅. **ရထရေဏုမ္ပီ** တိ ရထေ ဂစ္ဆန္တေ ဥဋ္ဌဟနရေဏုသဒိသရေဏုံ။ တေန တတော သုခုမံ အာကာသေ ပရိဗ္ဗမန ကံ ဒိဿမာနမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကန္တိ ဒဿေတိ။ **အကလ္လကော** တိ ဂိလာနော။

''ဂဟေတုံ တာ။ပေ။ တဿ ဩရိမန္တေနာ'' တိ ဣမိနာ အာကာသေ ဥဇုံ ဌတ္ဂ ပရေန ဉက္ခိတ္တံ ဂဏှန္တဿ သာပိ အာသန္နင်္ဂဘူတဟဒတလတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထပာသော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, န ပန သီသန္တတော ပဋ္ဌာယာတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **''ဩရိမန္တေနာ''** တိ ဣမဿ ဟေဋ္ဌိမန္တေနာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ **ပဝါရဏာသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** ''သစေ ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ, အာသနဿ ပစ္ဆိမန္တတော ပဋ္ဌာယာ''တိအာဒိနာ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ အာသန္နင်္ဂဿ ဟရိမန္တတော ပဋ္ဌာယ ပရိစ္ဆေဒဿ ဒဿိတတ္တာ ဣဓာပိ အာကာသေ ဌိတဿ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ အာသန္နင်္ဂဘူတဟဒင်္ဂုလဿ ဟရိမန္တဘူတတော ပဏှိပရိယန္တဿ ဟေဋ္ဌိမတလတော ပဋ္ဌာယ, အယကဿ ပန ဩရိမန္တဘူတတော ဟဒင်္ဂုလဿ ဟေဋ္ဌိမတလတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထပာသော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမိနာဝ နယေန ဘူမိယံ နိပဇ္ဇိတွာ ဥဿီသေ နိသိန္နဿ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿပိ အာသန္နသီသင်္ဂဿ ဟရိမန္တဘူတတော ဂီဝန္တတော ပဋ္ဌာယေဝ ဟတ္ထပာသော မိနိတဗ္ဗော, န ပာဒတလတော ပဋ္ဌာယ။ ဧဝံ နိပဇ္ဇိတွာ အနေပိ ယထာနုရူပံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''ယံ အာသန္နတရံ အင်္ဂ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

ပဋိဂ္ဂဟဏသညာယာ တိ ''မဥ္စာဒိနာ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီ''တိ ဥပ္ပာဒိတသညာယ။ ဣမိနာ ''ပဋိဂ္ဂဏှာမီ''တိ တ စာယ ဝတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **ကတ္ထစိ** အဋ္ဌကထာသု, ပဒေသေသု တ။ **အသံဟာရိမေ ဖလကေ**တိ ထာမမ

ဈ္ဈိမေန ပုရိသေန အသံဟာရိယေ။ **ပုဋ္ဌိတ္ဝတ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝတ** တိ ပုဋ္ဌိတေပိ ရဇနစုဏ္ဏသင်္ကာယ သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏ တ္တာယ ဝုတ္တံ, နာသတိ။ **တံ ပနာ**တိ ပတိတရဇံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝတ ဥပရိ ဂဟိတပိဏ္ဍပာတံ။ **အနာပတ္တီ** တိ ဒုရုပစိဏ္ ဏာဒိအေသော နတ္ထိ။ ''အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမီ''တိအာဒိပိ ဝိနယဒုက္ကဋ္ဋပရိဟာရာယ ဝုတ္တံ။ တထာ အကတ္ဝတ ဂ ဟိတေပိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝတ ပရိဘုဉ္ဇတော အနာပတ္တိ ဧဝ။ **''အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတ္ဝတ''** တိ ဣဒမ္ပိ ပုရိမာဘောကနဂုဏ တာယ ဝုတ္တံ။

စရုကေနာတိ ခုဒ္ဒကဘာဇနေန။ **အဘိဟဋ္ဌုံတ္တာ** တိ ဒိယ္ယမာနက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒတ္ဝတ အပနယနကာလေ ပန ဆာရိကာ တ ဗိန္ဒုနိ တ ပတန္တိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ အဘိဟာရဿ ဝိဂတတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ တံ ယထာ န ပတတိ, တထာ အပနေဿာမီတိ ပရိဟရန္တေ ယုဇ္ဇတိ။ ပကတိသညာယ အပနေန္တေ အဘိဟာရော န ဆိဇ္ဇတိ, တံ ပဋိဂ္ဂဟိ တမေဝ ဟောတိ။ **မုခဝဋ္ဋိယာပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အဘိဟရိယမာနဿ ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိယာ ဥပရိဘာဂေ ဟတ္ထံ ပသာရေတ္ဝတ ဖုသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဟဒေန ပေလ္လေတ္ဝတ တိ ''ဟဒေန ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီ''တိသညာယ အက္ကမိတ္ဝတ။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိဝါသိ နော။ **ဝစနမတ္တမေဝ**တိ ပဋိဗဒ္ဓပ္ပဋိဗဒ္ဓန္တိ သဒ္ဒမတ္တမေဝ နာနံ, ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ တေသံ ဝစနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

တေန အာဟရာပေတုန္တိ ယဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂတံ, တံ ဣမ ဗ အာနေဟီတိ အာဏာပေတ္ဝတ တေန အာဟရာ ပေတုံ ဣတရဿ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **န တတော ပရန္တိ** တဒဟေဝ သာမံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဒဟေ ဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန ပုနဒိဝသာဒီသု အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝတပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

ခိယ္ယန္တီ တိ ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ စုဏ္ဏောဟိ ထုလ္လစ္စယအပ္ပဋိဂ္ဂဟဏာပတ္တိယော န ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပ ာယော။ **''နဝသမုဋ္ဌိတ''** န္တိ ဧတေနေဝ ဥစ္ဆုအာဒီသု အဘိနဝလဂ္ဂတ္တာ အဗ္ဗောဟာရိကံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ သန္နိဓိအေသာဒိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တေနာဟ **''န ဟိ''**တိအာဒိ။ တေန စ ပဋိဂ္ဂဟဏင္ဂေသု ပဉ္စသုပိ သ မိဒ္ဓေသု အဗ္ဗောဟာရိတုကာမတာယ ဂဟိတမေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ ဟောတိ အဗ္ဗောဟာရိတဗ္ဗေသု ဧဝ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ အနုညာတတ္တာတိ ဒဿေတိ။ တထာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္တာယ ဂဟေတ္ဝတ ဌပိတတေလာဒိ အဗ္ဗောဟာရိတုကာမတာ ယ သတိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝတ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ကေသဉ္စီ တိအာဒီသု အနုပသမ္ပန္နာနံ အတ္တာယ ကတ္တစိ ဌပိယမာနမ္ပိ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ဧဝ ပဋိဂ္ဂ ဟဏံ န ဝိဇဟတိ, အထ ခေါ ဘာဇနေ ပတိတမေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။ ဘာဇနဉ္စ ဘိက္ခုနာ ပုနဒိဝသတ္တာယ အပေက္ခိတမေဝတိ တဂ္ဂတမ္ပိ အာမိသံ ဒုဗ္ဗောတပတ္တဂတံ ဝိယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတီတိ အာသင်္ကာယ ''သာမဏေရဿ ဟတ္ထေ ပက္ခိပိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤဒိသေသု ဟိ ယုတ္တိ န ဂဝေသိတဗ္ဗာ, ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိ တဗ္ဗံ။ **''ပတ္တဂတာ ယာဂူ''** တိ ဣမိနာ ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယာ ဖုဋ္ဌေပိ ကူဋ္ဌေ ယာဂု ပဋိဂ္ဂဟိတာ, ဥဂ္ဂဟိတာ တ န ဟောတိ ဘိက္ခုနော အနိစ္ဆာယ ဖုဋ္ဌတ္တာတိ ဒဿေတိ။ **အာရောပေတီ**တိ ဟတ္ထံ ဖုသာပေတိ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏူပဂံ ဘာရံ** နာမ မဇ္ စျိမဿ ပုရိသဿ ဥက္ခေပဟရဏံ။ **န ပိဒဟိတဗ္ဗ** န္တိ ဟတ္ထတော မုတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဟတ္ထဂတံ ပန ဣတ ရေန ဟတ္ထေန ပိဒဟတော, ဟတ္ထတော မုတ္တမ္ပိ တ အဖုသိတ္ဝတ ဥပရိပိဓာနံ ဟတ္ထေန္တဿ န ဒေသော။

ပဋိဂ္ဂဏ္ဍုဟာတီ တိ ဆာယတ္တာယ ဥပရိ ဓာရယမာနာ မဟာသာခာ ယေန ကေနစိ ဆိဇ္ဇေယ္ယ, တတ္ထ လဂ္ဂရဇံ မု ခေ ဟတေယ္ယ စာတိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတ္ဝတ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍုဟာတိ။ **ကုဏ္ဍကေ** တိ မဟာဃဋေ။ **တသ္မိမ္ပိ** တိ စာဋိဃဋေပိ။ **က ဟာပေတ္ဝတ**တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလိကံ ကဟာပေတ္ဝတ။

ဒုတိယတ္ထေရဿာ တိ ''ထေရဿ ပတ္တံ မယှံ ဒေထာ''တိ တေန အတ္တနော ပရိစ္စဇာပေတ္ဝတ ဒုတိယတ္ထေ ရဿ ဒေတိ။ **တ္ထေ ပနာ** တိ ပတ္တပရိဝတ္တနေ။ **ကာရဏန္တိ** တ္ထေ ယထာ ''သာမဏေရာ ဣတော အမ္ဟာကမ္ပိ ဒေ န္တီ''တိ ဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တထာတိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ, တဉ္စ ယုတ္တံ။ ယဿ ပန တာဒိသော ဝိတက္ကော နတ္ထိ, တေန အပရိဝတ္တေတ္ဝတပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

နိစ္စာလေတု န္တိ စာလေတ္ဝတ ဟသာဏာသက္ခရာဒိအပနယံ ကာတုံ။ **ဥဒ္ဓနံ အာရောပေတဗ္ဗ** န္တိ အနဂ္ဂိကံ ဥဒ္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓနေ ပစ္စမာနသ္မိ အာလုဠနေ ဥပရိ အပက္ကတဏ္ဍုလာ ဟေဋ္ဌာ ပဝိသိတ္ဝာ ပစ္စတီတိ အာဟ **"သာမံပာကဋ္ဌေဝ ဟောတီ"** တိ။

အာဓာရကေ ပတ္တော ဌပိတော တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတာမိသော ပတ္တော ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဌပိတော။ **ကေဂ္ဂဟဏေနေတ**တိ သာမဏေရာနံ ဂဟိတသ္မိ ပုန အစ္ဆုဗ္ဘနဝသေန ဂဟဏေန။ **ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဓူမဝဋ္ဋိယာ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဘတ္တုက္ကရော** တိအာဒိ အဗ္ဗောဟာရိကပ္ပသင္ဂေန ဝိကာလဘောဇနဝိရိစ္ဆယဒဿနံ။ **သမုဒ္ဒ အောဒကေနာ**တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေန။ **ဟိမကရကာ** နာမ ကဒာစိ ဝဿောဒကေန သဟ ပတနကာ ဟသာဏာလေခာ ဝိယ ဃနီဘူတဥဒကဝိသေသာ, တေသု ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ တေနာဟ **"ဥဒကဂတိကာ တေ"**တိ။ **ပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတာပတ္တိဟိ အဗ္ဗောဟာရိကမ္ပိ ဝိကာလဘောဇနာပတ္တိဟိ သဗ္ဗောဟာရိကန္တိ ဒဿေတိ။

လဂ္ဂတီ တိ မုခေ စ ဟတ္ထေ စ မတ္တိကာဝဏ္ဏံ ဒဿေတိ။ **ဗဟလ**န္တိ ဟတ္ထမုခေသု အလဂ္ဂနကမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တသမတ္တ**န္တိ ရေဏုခီရာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အာကိရတိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ပုပ္ဖရသသ္မိ ပညာယနတော ဝုတ္တံ။

မဟာဘူတေသုတိ ဟဏာသရီရသန္နိဿိတေသု ပထဝီအာဒိမဟာဘူတေသု။ **သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အတ္တနော, ပရေသဉ္စ သရီရနိဿိတံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ အကပ္ပိယမံသာနုလောမတာယ ထုလ္လစ္စယာဒိ န ဇနေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပတတီ**တိ အတ္တနော သရီရတော ဝိစ္ဆိန္နိတ္ဝာ ပတတိ။ "ရုက္ခတော ဆိန္ဒိတ္ဝာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ မတ္တိကတ္ထာယ ပထဝိံ ခဏိတုံ, အညမ္ပိ ယံကိဉ္စိ မူလပဏ္ဏာဒိဝိသဘေသဇ္ဇံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဆာရိကံ အကတ္ဝာပိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတာ, အနနုညာတတာ, ဓူမာဒိအဗ္ဗောဟာရိကတာဘာဝေ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ဘောဇနဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အစေလကဝဂ္ဂေါ

၁. အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၃. ပဉ္စမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **မယှံ နာမာ**တိ ဘိက္ခုနာ ဘူမိယံ ဌပေတ္ဝာ ဒိန္နမ္ပိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အညတိတ္ထိယတာ, အနနုညာတတာ, အဇ္ဈောဟရဏီယတာ, အဇ္ဈောဟရဏတ္ထာယ သဟတ္ထာ အနိက္ခိတ္တဘာဇနေ အနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၄. ဒုတိယေ အနာစာရံ အာစရိတုကာမတာ, တဒတ္ထမေဝ ဥပသမ္ပန္နဿ ဥယျောဇနာ, တဿ ဥပစာရာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၁. တတိယေ ဟဋ္ဌိယံ **ခုဒ္ဒကေ ဃရေ** တိ ထွေ ခုဒ္ဒကံ ဃရံ နာမ ပဥ္စဟတ္ထတော ဦနကဝိတ္ထာရံ အဓိပ္ပေတံ။ တတ္ထ စ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဋတော ဟတ္ထပာသေ အဝိဇဟိတေပိ ပိဋ္ဌိဝံသာတိက္ကမော ဟောတီတိ အာဟ **"ပိဋ္ဌိဝံသံ အတိက္ကမိတွာ"**တိ။ **ယထာ တထာ တ ကတဿာ** တိ ပိဋ္ဌိဝံသံ အာရောပေတွာ တ အနာရောပေတွာ တ ကတဿ။

၂၈၃. ဟဋ္ဌိယံ **ဝီတရာက**တိ အပရိယုဋ္ဌိတရာကနံ, အနာကမိနုဥ္စ သင်္ဂဟော။ **သစိတ္တက** န္တိ အနုပဝိသိတွာ နိသီဒနစိတ္တေန သစိတ္တကံ။ ပရိယုဋ္ဌိတရာဂဇာယမ္ပတိကာနံ သန္နိဟိတတာ, သယနိဃရတာ, ဒုတိယဿ ဘိက္ခုနော အဘာဝေ, အနုပခဇ္ဇ နိသီဒနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၈၄-၂၈၉. စတုတ္ထပဥ္စမာနိ ဝုတ္တတ္ထာနိ။

၆. စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၈. ဆဋ္ဌေ **"ပရိယေသိတွာ အာရောစနကိစ္စံ နာမ နတ္ထီ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ ယော အပရိယေသိတဗ္ဗော ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဒိဿတိ, သော သစေပိ ပကတိဝစနဿ သဝနူပစာရံ အတိက္ကမ္မ ဌိတော ဥပဂန္တွာ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"အပိ စ။ပေ။ ယံ ပဿတိ, သော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော"** တိအာဒိ။

၃၀၂. အနာပတ္တိတရေ စေတ္ထ အန္တရာရာမာဒီနညေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဝိဟာရတော ကမဝီထိ အနုညာတကာရဏံ ဝိနာ အတိက္ကမန္တဿာပိ အာပတ္တိ ဟောတိ, န ပန ဃရူပစာရံ အတိက္ကမန္တဿေဝ။

ယံ ပန ဟဋ္ဌိယံ "အညဿ ဃရူပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ။ပေ။ ပဌမံ ပာဒံ ဥမ္မာရံ အတိက္ကာမေတီ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ ကမေ ပဝိဋ္ဌ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တထာပိ အညဿ ဃရူပစာရံ အနောက္ကမိတွာ ဝီထိမဇ္ဈေနေဝ ဂန္တွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဃရဒွာရာဘိမုခေ ဌတွာ မနုဿေ ဩလောကေတွာ ဂစ္ဆန္တဿာပိ ဟာစိတ္တိယမေဝ။ တတ္ထ ကေစိ "ဝီထိယံ အတိက္ကမန္တဿ ဃရူပစာရဂဏနာယ အာပတ္တိယော"တိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန "ယာနိ ကုလာနိ ဥဒ္ဒိဿ ဂတော, တေသံ ဂဏနာယာ"တိ။ ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန နိမန္တနသာဒိယနံ, သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆနာ, ဘတ္တိယဃရတော အညဃရူပသင်္ကမနံ, မဇ္ဈန္ဟိကာနတိက္ကမော, သမယာပဒါနံ အဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ ပဥ္စ အင်္ဂါနိ။

စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၀၃. သတ္တမေ **မဟာနာမော**တိ သုက္ကောဒနဿ ပုတ္တော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ, သတ္ထု စ ဇေဋ္ဌဘာတာ။ အာနန္ဒတ္ထေရော အမိတောဒနဿ ပုတ္တော, နန္ဒတ္ထေရော ပန သုဒ္ဓောဒနဿေဝ။

၃၀၅. ဟဋ္ဌိယံ **ကာလံ အာဟရိဿထာ** တိ အဇ္ဇတနံ ကာလံ ဝီတိနာမေဿထ, သွေဝ ဘေသဇ္ဇံ ဟရိဿထာတိတ အတ္ထော။ "အတ္ထိ ပတရဏာ ဘေသဇ္ဇပရိယန္တာ စ ရတ္တိပရိယန္တာ စာ"တိ တတိယကောဋ္ဌာသေ နိယမိတမေဝ ဘေသဇ္ဇံ နိယမိတကာလန္တရေယေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, န တတော ဗဟိ။ ဣတရထာ ဝိသုံ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သပရိယန္တာ သင်္ဃပတရဏာ, တဒုတ္တရိ ဘေသဇ္ဇဝိညတ္တိ, အဂိလာနတာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၅. အဋ္ဌမေ **ကေမေကန္တိ** ဧတ္ထ ဒုဝင်္ဂိနိပိ တိဝင်္ဂိနိပိ သေနာ သင်္ဂယှတိ။ ဥယျုတ္တစတုရင်္ဂသေနာဒဿ သနာယ တတ်ထာရူပပစ္စယာဒိ ဝိနာ ဂမနံ, အနနုညာတောကာသေ ဒဿနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သေနာတသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၉. နဝမေ သေနာယ စတုတ္ထော သူရိယတ္ထင်္ဂမော, အဂိလာနတာတိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

သေနာတသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ဒသမေ ဟဋ္ဌိယံ **ကတိ တေ လက္ခာနိ လဒ္ဓာနီ** တိ ကိတ္တကာ တယာ လဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ ဥယျောဓိကာဒိဒ ဿနာယ တတ်ထာရူပပစ္စယံ ဝိနာ ဂမနံ, အနနုညာတောကာသေ ဒဿနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော အစေလကဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. သုရာပာနဝဂ္ဂေါ

၁. သုရာပာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၈. ဆဗ္ဗဂ္ဂိယသ္သ ပဌမေ ဟဋ္ဌိယံ **ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ** တိ ပိဋ္ဌပူဝါဒိ အပက္ခိပိတွာ ကိဏ္ဏသင်္ခာတံ ဗီဇံ ရာဒိသုရာဗီဇံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ။ **သမ္ဘာရသံယုတ္တာ** တိ သာသပါဒိအနေကသမ္ဘာရေဟိ သညုတ္တာ။

မဓုကတာလနာဠိကေရာဒိပုပ္ဖာဒိရသော စိရပရိဝါသိတော **ပုပ္ဖာသဝေါ** နာမ။ တထာ ပနသာဒိ **ဖလာသဝေါ**။ မုဒ္ဒိကရသော **မဓွာသဝေါ**။ ဥစ္ဆုရသော **ဂုဠာသဝေါ**။ တိဖလတိကဋုကာဒိနာနာသမ္ဘာရာနံ ရသော စိရပရိဝါသိတော **သမ္ဘာရသံယုတ္တော**။ **ဗီဇတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ယထာဝုတ္တာနံ ပိဋ္ဌာဒီနံ မဇ္ဇတ္တာယ ဘာဇနေ ပက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ။

၃၂၉. **လောဏသောဝီရကံ သုတ္တ** ဥ့ အနေကေဟိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ အဘိသင်္ခတော ဘေသဇ္ဇဝိသေသော။ ဥယျုတ္တသိက္ခာပဒအနံ အစိတ္တကလောကဝဇ္ဇေသု လောကဝဇ္ဇတာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယာတတိ တတ္ထ ကိဉ္စိပိ အဝတွာ ဣဓ တေဟိ အသာဓာရဏဝတ္ထုဝိသေသသိဒ္ဓါယ အစိတ္တကပက္ခေပိ အကုသလစိတ္တတာယ တံ လောကဝဇ္ဇတာဒိဝိ သေသံ ဒဿေတုမေဝ **"ဝတ္ထုအဇာနနတာယ စေတ္ထ"** တိအာဒိနာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပဉ္စမဟာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ဝိတ္ထာရတော **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ဝိရုဒ္ဓဋ္ဌာနဝိသောဓနဝသေန ဝုတ္တန္တိ တတ္ထေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ မဇ္ဇဘာဝေါ, တဿ ပာနဉ္စာတိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

သုရာပာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. ဒုတိယေ ဟသာဓိပ္ပာယတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ ကာယေန ကာယာမသနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၈. တတိယေ ဟင္ဒိယံ **ဟသမေမွ ဟသမေမွသညီ** တိအာဒီသု ဥပ္ပလတဒိမတ္တံ ကိံ ဟသမေမွာ ဟောတီတိ ဂဟဏ ဝသေန သတိ ကရဏီယေ ကရိယမာနံ ဟသမေမွ ဟသမေမွာတိ ဂဟဏဝသေန အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥည္သာရေန္တ တောတ**ိ ဥဒကေ ဌိတံ နာဝံ တီရေ အာရောပေန္တော။

ပတနုပ္ပတနတရေသူ တိ ဥဒကသ္သ ဥပရိတလေ မဏ္ဍူကဂတိယာ ပတနုပ္ပတနဝသေန ဂမနတ္ထံ ခိတ္တာယ ကော သ္သာ ကထလာယ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဥဒကသ္သ ဥပရိကေပ္ဖကတာ, ဟသာခိပ္ပာယေန ကီဠနန္တိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

ဟသမေမွသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. စတုတ္ထေ **သုတ္တာနုလောမ** န္တိ မဟာပဒေသာ။ အင္ဂကထာတိပိ ဝဒန္တိ။ ဥပသမ္ပန္နသ္သ ပညတ္တေန ဝစ နံ, အနာဒရိယကရဏန္တိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဘိံသာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. ပဥ္စမေ ဥပသမ္ပန္နတာ, တသ္သ ဒသ္သနသဝနဝိသယေ ဘိံသာပေတုကာမတာယ တယမနန္တိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

ဘိံသာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၄. ဆဋ္ဌေ **အလာတံ ပတိတ**န္တိ အဂ္ဂိကပာလတော ဗဟိ ပတိတံ။ **ဝိဇ္ဈာတ** န္တိ ဝိဇ္ဈာတံ အလာတံ ကပာလဂ္ဂိမ္ဟိ ပက္ခိပိတ္ပတ ဇာလေန္တသ္သ ဟာစိတ္တိယံ, တထာ ကေဝလံ ဣန္ဓနံ ဟတေန္တသ္သပိ ဝိဇ္ဈာတံ ကပာလဂ္ဂိံ မုခတ တာဒိနာ ဥဇ္ဇာလေန္တသ္သပိ။ ဂိလာနတာဒိကာရဏာဘာတေ, ဝိသိဗ္ဗေတုကာမတာ, သမာဒဟနန္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နဟာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. သတ္တမေ ဟင္ဒိယံ **နဂရေ ထကိတေ**တိ တတ္ထ ရညာ စိရံ နဟာယိတုကာမေန "အဟံ ဗဟိ ဥယျာနေ ကတာရ က္ခော ဝသိသ္သာမိ, နဂရံ ထကေတ္ပတ ကေပေထာ"တိ အနုညာတာ, တေ ထကိံသူတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အသမ္ဘိန္နေနာ** တိ အနဋ္ဌ ဌေန, တံ ဒိဝသံ ပုန အဂ္ဂဟိတာလင်္ကာရေန ပဗုဒ္ဓမတ္တေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ မဇ္ဈိမဒေသေ ဦနကဒ္ဓမာသနဟာနံ, သမ ယာဒီနံ အဘာတေတိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

နဟာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၈. အဋ္ဌမေ **ပဋိလဒ္ဓနဝစီဝရေနာ** တိ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ အကတတကပ္ပံ ကတိပာဟံ နိတသနတ္ထာယ တာဝကာလိကဝ သေန လဒ္ဓမ္ပိ သင်္ဂယှတီတိ ဝဒန္တိ။

၃၆၉. "နဝံ နာမ အကတတကပ္ပ"န္တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ အညေန ဘိက္ခုနာ ကပ္ပဗိန္ဒုံ ဒတ္ပတ ပရိဘုတ္တံ စီ ဝရံ, တေန တ, တတော လဘိတ္ပတ အညေန တ ကေနစိ ဒိန္နမ္ပိ ကတကပ္ပမေဝ နဝံ နာမ န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **"နီတ သေတုံ တ ဟာရုပိတုံ တ"**တိ ဝုတ္တတ္တာ အံသဗဒ္ဓကာသာဝမ္ပိ ဟာရုပိတဗ္ဗတော ကပ္ပံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **စမ္မ**

မကာရနီလံ နာမ စမ္မံ နီလဝဏ္ဏံ ကာတုံ ယောဇိယမာနံ နီလံ။ ပကတိနီလမေဝါတိ ကေစိ။ ယထာဝုတ္တစီဝရသ္သ အကတကပ္ပတာ, အနဍ္ဎစီဝရာဒိတာ, နိဋ္ဌာသနာဒိတာတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၄. နဝမေ **ယေနာ**တိ ယေန သဒ္ဓိံ, ယသ္သ သန္တိကေတိ အတ္ထော။ သာမံ ဝိကပ္ပိတသ္သ အပစ္စုဒ္ဓာရော, ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, အဝိသ္သာသေန ပရိဘောဂေါတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. စီဝရအပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၈. ဒသမေ ဟဋ္ဌိယံ **အန္တမသော ဟသာပေက္ခောပီ** တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန အထေယ္ယစိတ္တံ ကောဓေန ဒုက္ခာပေတုကာမံ, အဝဏ္ဏံ ပကာသေတုကာမဥ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနေဝ **"တိဝေဒန"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥပသမ္ပန္နသ္သ ပတ္တာဒီနံ အပနိဓာနံ, ဝိဟေသေတုကာမတာဒီတိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

စီဝရအပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သုရာပာနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ

၁. သဉ္စိစ္စပာဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. သတ္တမသ္သ ပဌမေ ဥသုံ သရံ အသတိ ခိပတီတိ **ကုသ္သာသော** ။ န ဟေတ္ထ ကိဉ္စိ ဇီဝိတံ နာမ ဝိသုံ တိဋ္ဌတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ပာဏော**တိ သတ္တော။ **အပ္ပမတ္တေန ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ယထာ ပာဏကာနံ ဝိဟေသာပိ န ဟောတိ, ဧဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဩတာပနသမ္မဇ္ဇနာဒိဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သဉ္စိစ္စပာဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၇. ဒုတိယေ **ဥဒကသဏ္ဌာနကပ္ပဒေသေ** တိ ကဒ္ဒမပာသာဏာဒိဘူမိယံ။ **တတ္ထာ** တိ အာသိတ္တေ ကပ္ပိယဥဒကေ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၂. တတိယေ **"တသ္သ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂန္တွာ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ ယသ္သ အဓိကရဏံ သင်္ဃကမ္မေန နိဟတံ, တသ္သ သမ္မုခေ ဧဝ ဥက္ကောဋေန္တသ္သ ပာစိတ္တိယံ။ ပရမ္မုခေ ပန ဒုက္ကဋမေဝ။

၃၉၅. **"ဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ ဥက္ကောဋေတိ, အနာပတ္တီ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ အနာဒရိယတာဒိ ဝိယ ဥက္ကောဋနံ သယံ အကုသလံ န ဟောတိ, ဓမ္မကမ္မသညာယ, ပန ဝိမတိယာ စ ဥက္ကောဋနေနေဝ အကုသလံ ဟောတိ။ ယထာဓမ္မံ နိဟတတာ, ဇာနနာ, ဥက္ကောဋနာတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥက္ကောဋ္ဌနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. စတုတ္ထေ **အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိယေတ** တိ ခုရနိက္ခေပပက္ခေ ဝုတ္တံ။ **ဝတ္ထုပုဂ္ဂလော** တိ အာပန္နပုဂ္ဂလော။ ဆာဒေတုကာမတာယ ဟိ သတိ ဧဝ အဝသ္သံ အညသ္သ အာရောစနံ ဝုတ္တံ, ဝတ္ထုပုဂ္ဂလသ္သ စ အာရောစနာ နာမန ဟောတီတိ ပဋိစ္ဆာဒနမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကောဋိ ဆိန္နာ ဟောတီ** တိ ဆာဒေသ္သာမီတိ ခုရနိက္ခေပေ သတိပိ ပုဂ္ဂလပရမ္ပရာယ ဂစ္ဆန္တီ အာပတ္တိကောဋိ ဆိဇ္ဇတိ။

၄၀၀. **"အနုပသမ္ပန္နသ္သ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိ စ ကာယသံသဂ္ဂေ စာတိ အယံ ဒုဋ္ဌုလ္လအဇ္ဈာစာရော နာမာ"**တိ ဣဒံ ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ "အနုပသမ္ပန္နသ္သ။ပေ.။ အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ ဒုဋ္ဌုလ္လော နာမ အဇ္ဈာစာရော, သေသာနိ အဒုဋ္ဌုလ္လော။ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိကာယသံသဂ္ဂဒုဋ္ဌုလ္လအတ္တကာမာ ပနသ္သ အဇ္ဈာစာရော နာမာ"တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၈၂) ဣမိနာ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတီတိ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ပုဂ္ဂလပေမေန ဆာဒယတော စေတ္ထ "အယေ ဂရဟိဿန္တီ"တိ ဘယဝသေန ဆာဒနက္ခဏေ ပဋိဃော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ **"ဒုက္ခဝေဒန"**န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥပသမ္ပန္နသ္သ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိဇာနနံ, ပဋိစ္ဆာဒေတုကာမတာယ ခုရနိက္ခေပေါတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ပဉ္စမေ **ရူပသိပ္ပ** န္တိ ဟေရညိကသိပ္ပံ။ ဂဗ္ဘေ သယိတကာလေန သဒ္ဓိံ ဝီသတိမံ ဝဿံ ပရိပုဏ္ဏမဿာတိ **ဂဗ္ဘဝီသော** ။

၄၀၄. **နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသီ** တိ သာဝဏမာသဿ ပုဏ္ဏမိယာ အာသာဠှိပုဏ္ဏမိယာ အနန္တရပုဏ္ဏမီ။ **ဟာယိပဒ ဒိဝသေ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပနာယိကာယ။ ဒွတဒသ မာသေ မာတု ကုစ္ဆိသ္မိံ ဝသိတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဇာတံ ဥပသမ္ပာဒေန္တီတိ အတ္ထော။ "တိံသ ရတ္တိန္ဒိဝေ မာသော, ဒွာဒသမာသိကော သံဝစ္ဆရော"တိ (အ. နိ. ၃.၇၁; ၈.၄၃; ဝိဘ. ၁၀၂၃) ဝစနတော **"စတ္တာရော မာသာ ပရိဟာယန္တီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝဿံ ဥက္ကဍ္ဎန္တီ** တိ ဝဿံ ဥဒ္ဓံ ကဍ္ဎန္တိ, "ဧကမာသံ အဓိကမာသော"တိ ဆဍ္ဍေတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ တသ္မာ တတိယော တတိယော သံဝစ္ဆရော တေရသမာသိကော ဟောတိ။ **တေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ**တိ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသတော ယာဝ ဇာတဒိဝသဘူတာ မဟာပဝါရဏာ။ တာဝ ယေ ဒွေ မာသာ အနာဂတာ, တေသံ အတ္ထာယ အဓိကမာသတော လဒ္ဓေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ။ တေနာဟ "ယော ပဝါရေတွာ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿတီ"တိအာဒိ။ **"နိက္ကင်္ခာ ဟုတွာ"** တိ ဣဒံ အဋ္ဌာရသန္နံ ဝဿာနံ ဧကေအဓိကမာသေ ဂဟေတွာ တတော ဝီသတိယာ ဝဿေသုပိ စာတုဒ္ဒသီအတ္ထာယ စတုန္နံ မာသာနံ ပရိဟာပနေန သဗ္ဗအာ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဝါရေတွာ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿတီ** တိ မဟာပဝါရဏာဒိဝသေ အတိက္ကန္တေ ဂဗ္ဘဝဿေန သဟ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဂဗ္ဘမာသာပိ ဂဏနူပဂါ ဟောန္တိ, တသ္မာ။ **ဧကဝီသတိဝဿော** တိ ဇာတိယာ ဝီသတိဝဿံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၀၆. **အညံ ဥပသမ္ပာဒေတီ** တိ ဥပဇ္ဈာယော, အာစရိယော ဝါ ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေတိ။ **သောပီ**တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တောပိ အနုပသမ္ပန္နော။ ဦနဝီသတိဝဿတာ, တံ ဉတွာ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒနန္တိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ထေယျသတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၉. ဆဋ္ဌေ ထေယျသတ္ထဘာဝေ, ဉတွာ သံဝိဓာနံ, အဝိသင်္ကေတေန ဂမနန္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ထေယျသတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၁၂. သတ္တမံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၈. အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၇. အဋ္ဌမေ **အန္တရာယ**န္တိ အန္တရာ ဝေမဇ္ဈေ ဧတိ အာဂစ္ဆတီတိ အန္တရာယော, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအနတ္ထော။ **အာနန္တရိယဓမ္မာ**တိ အနန္တရေ ဘဝေ ဖလနိဗ္ဗတ္တနေ နိယုတ္တာ စေတနာဒိဓမ္မာတိ အတ္ထော။ **"န သဂ္ဂဿ သာ"**တိ ဣဒံ ဘိက္ခုနိဒူသကမ္မဿ အာနန္တရိယတ္တာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ အရိယသာဝိကာသု, ပန ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာသုပိ ဝါ ဗလက္ကာရေန ဒူသေန္တဿ အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။ မောက္ခန္တရာယိကတာ ပန လောလာယပိ ပကတတ္တဘိက္ခုနိယာ ဒူသကဿ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော ဝုတ္တာ။

တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အနိဝတ္တနကာ အဟေတုကအကိရိယနတ္ထိကဒိဋ္ဌိယော **နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မာ**။ ပဏ္ဍကာဒီနံ ဂဟဏံ နိဒဿနမတ္တံ။ သဗ္ဗာပိ ဒုဟေတုကာဟေတုကပဋိသန္ဓိယော **ဝိပါကန္တရာယိကာ**ဝ ဒုဟေတုကာနမ္ပိ မဂ္ဂါနုပ္ပတ္တိတော။

အယန္တိ အရိဋ္ဌော။ **ရသေန ရသ**န္တိ အနဝဇ္ဇေန ပစ္စယပရိဘောဂရသေန ပဉ္စကာမဂုဏပအဘောဂရသံ သမာနေတွာ။ **ဥပနေန္တော ဝိယာ**တိ ဃဋေန္တော ဝိယ, သော ဧဝ ဝာ ပါဌော။

အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာတိ ဧတ္ထ အဋ္ဌိ ဧဝ နိမ္မံသတာယ ကင်္ကလန္တိ စ ဝုစ္စတိ။ **ပလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေနာ**တိ အဝဿံ ပတနဋ္ဌေန။ **အဓိကုဋ္ဋနဋ္ဌေနာ**တိ အတိ ဝိယ ကုဋ္ဋနဋ္ဌေန။ ဟဋ္ဌိယံ "တထာဟံ ဘဂဝတာ။ပေ.။ နာလံ အန္တရာယာယာ"တိ ဣဒံ ဝတ္ထုအနုရူပတော ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ အညေနပိ အာကာရေန ယံ ကိဉ္စိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ ဝိပရီတတော ဂဟေတွာ ပရေဟိ ဝုတ္တေပိ အမုဉ္စိတွာ ဝေါဟရန္တဿာပိ ဝုတ္တနယာနုသာရေန တဒနုဂုဏံ သမနုဘာသနကမ္မံ ကတွာ အာပတ္တိယာ အာရောပေတဗ္ဗံ, အာပတ္တိယာ အဒဿနာဒီသု ဝိယ ယံ ကိဉ္စိ အဘိရုစိတံ နိမိတ္တံ ကတွာ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကာတုမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ သမနုဘာသနံ အကတွာပိ "မာယသ္မာ ဧဝံ အဝစာ"တိ ဘိက္ခူဟိ ဝုတ္တမတ္တေ လဒ္ဓိယာ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနပစ္စယာယ ဒုက္ကဋာပတ္တိယာပိ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဓမ္မကမ္မတာ, သမနုဘာသနာယ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. နဝမေ **"ဥက္ခိတ္တော အနောသာရိတော"**တိ ဝုတ္တတ္တာ အရိဋ္ဌဿ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၂၅. ဟဋ္ဌိယံ "ဧကစ္ဆန္နေ"တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ နာနူပစာရေပိ ဧကစ္ဆန္နေ နိပဇ္ဇနေ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တဿ အရဟတောပိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကာနမ္ပိ ဟစိတ္တိယမေဝ။ အကတာနုဓမ္မတာ, ဥတ္တ သမ္ဘောကဒိကရဏန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၈. ဒသမေ **ပိရေ**တိ သမ္ဗောဓနေတ္ထေ နိပါတပဒံ။ သေသံ အနန္တရသိက္ခာပဒဒွယေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ

၁. သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၄. အဋ္ဌမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ ဥပသမ္ပန္နဿ ပညတ္တေန ဝစနံ, အသိက္ခိတုကာမဿ လေသေန ဧဝံ ဝစနန္တိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၈. ဒုတိယေ **အလဇ္ဇိတာ** တိ အလဇ္ဇိတာယ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ** တိအာဒိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနညေဝ ဝုတ္တံ အလဇ္ဇိလက္ခဏံ, သာမဏေရာဒီနံ, ပန ဂဟဋ္ဌာနဉ္စ သာဓာရဏဝသေန ယထာသကံ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမနပဋိဂူဟနာဒိတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လဇ္ဇိလက္ခဏေပိ ဧသေဝ နယော။ ကိဉ္စာပိ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေပိ မဒ္ဒိတွာ ကရောန္တော, ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ ကရောန္တောပိ တဏှိကာယ အလဇ္ဇိတာယ ဧဝံ ကရောန္တိ။ တထာပိ ကုက္ကုစ္စာဒိဘေဒေ ဝိသုံ ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝဇ္ဇပုတ္တကာ ဒသဝတ္ထုဒီပကာ။ **ပရူပဟာရအညာဏကင်္ခါပရဝိတာရဏာဒိတအာ** တိ ဧတ္ထ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တာနံ ကုဟကာနံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဒိသွာ "မာရကာယိကာ ဒေဝတာ အသုစိံ ဥပသံဟရန္တီ"တိကဟိနော **ပရူပဟာရတ** **အာ** နာမ။ အရဟတော သဗ္ဗေသံ ဣတ္ထိပုရိသာဒီနံ နာမာဒိအဇာနနေ **အညာဏံ,** တတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနဘာဝေန **ကင်္ခါ,** ပရတော သုတွာ နာမာဒိဇာနနေန **ပရဝိတာရဏော** အတ္ထီတိတဒိနော အညာဏတအာ, ကင်္ခါတအာ, ပရဝိတာရဏတအာ စ တေသံ, မဟာသင်္ဃိကာဒီနဉ္စ ဝိဘာဂေ **ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေ** ဝုတ္တော။

စတ္တာရော မဂ္ဂါ စ ဖလာနိ စာ တိ ဧတ္ထ **စ**-ကာရေန အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါပိ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကေစီ**တိ ပရိယတ္တိဓရော ဓမ္မကထိကာ။ ပုန **ကေစီ**တိ ပဋိပတ္တိဓရော ပံသုကူလိကတ္ထေရာ။ **ဣတရေ ပနာ**တိအာဒီသု အယံ အဓိပ္ပာယော – ဓမ္မကထိကတ္ထေရာ ပန ပံသုကူလိကတ္ထေရေဟိ အာဘတံ သုတ္တံ သုတွာ –

> "ယာဝ တိဋ္ဌန္တိ သုတ္တန္တာ၊ ဝိနယော ယာဝ ဒိပ္ပတိ။
> တာဝ ဒက္ခန္တိ အာလောကံ၊ သူရိယေ အဗ္ဘုဋ္ဌိတေ ယထာ။
>
> "သုတ္တန္တေသု အသန္တေသု၊ ပမုဋ္ဌေ ဝိနယမ္ဟိ စ။
> တမော ဘဝိဿတိ လောကေ၊ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ယထာ။
>
> "သုတ္တန္တေ ရက္ခိတေ သန္တေ၊ ပဋိပတ္တိ ဟောတိ ရက္ခိတာ။
> ပဋိပတ္တိယံ ဌိတော ဓီရော၊ ယောဂက္ခေမာ န ဓံသတီ"တိ။ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၃၀) –

ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရိတွာ အတ္တနော ဝါဒံ ပတိဋ္ဌပေန္တာ ဟရာဇိကာနာပဇ္ဇနဝသေန ဌိတာ ပဋိပတ္တိသင်္ဂဟိတာ ပရိယတ္တိယေဝ မူလန္တိ အာဟံသူတိ။ တေနာဟ "သစေ ပဉ္စ ဘိက္ခူ စတ္တာရိ ဟရာဇိကာနိ ရက္ခဏကာ။ပေ။ သာသနံ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရုဠှိံ ဂမယိဿန္တီ"တိ။ ဧတေန စ ပရိက္ခီဏေ ကာလေ လဇ္ဇိဂဏံ အလဘန္တေန ဝိနယဓရေန အလဇ္ဇိနောပိ ပက တတ္တေ သင်္ဂဟေတွာ တေဟိ သဟ ဓမ္မာမိသသမ္ဘောဂံ သံတသံ ကရောန္တေန ဗဟူ ကုလပုတ္တေ ဥပသမ္ပာဒေတွာ သာသနံ ပဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣဒံ သိဇ္ဈတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဂရဟိတုကာမတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မောဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. တတိယေ ဟဋ္ဌိယံ **ကော ပန တအော ဘိယျော** တိ တေဟိ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဒိဋ္ဌဒ္ဝတ္တိတရတော ဘိယ္ယော ပန ဝိတ္ထာရေန ဥဒ္ဒိသိယမာနေ ဟတိမောက္ခေ နိသိန္နပုဗ္ဗတာ အတ္ထိ စေ, တတ္ထ ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, အာပတ္တိမောက္ခော နတ္ထိ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ **တဥ္စ ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော** တိ **တန္တိ** ကာရဏတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ, တာယာတိ အတ္ထော။ ယထာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဌိတော, တထာ တာယ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မောဟာရောပနံ, တိက္ခတ္တုံ သုတဘာတေ, မောဟေတုကာမဿ မောဟနတ္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

မောဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၁. စတုတ္ထေ ဟဋ္ဌိယံ **ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ** တိ တွေ ဟသာဏာဒိနိဿဂ္ဂိယပဟာရောပိ သင်္ဂဟိတော။

၄၅၂. **ရတ္တစိတ္တော** တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဝုတ္တံ။ မေထုနရာဂေန ပန ပဟာရတော ပုရိသာဒီသု ဒုက္ကဋမေဝ။ မောက္ခာဓိပ္ပာယေန ဒဏ္ဍကောဋိယာ သပ္ပာဒိံ ဃဋ္ဋေတွတ မဏ္ဍူကာဒိံ မောစေန္တဿပိ အနာပတ္တိ ဝေ။ ကုပိတတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ န မောက္ခာဓိပ္ပာယေန ပဟာရောတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၇. ပဥ္စမေ **န ပဟရိတုကာမတာယ ဒိန္နတ္တာ ဒုက္ကဋ** န္တိ တွေ ကိမိဒံ ဒုက္ကဋံ, ပဟာရပစ္စယာ, ဥဒါဟု ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာတိ? ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာဝ, န ပဟာရပစ္စယာ။ န ဟိ ပဟရိတုကာမတာယ အသတိ တပ္ပစ္စယာ ကာစိ အာပတ္တိ ယုတ္တာ, ဥဂ္ဂိရဏဿ ပန အတ္တနော သဘာဝေန အသဏ္ဌိတတ္တာ တပ္ပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယံ န ဇာတံ, အသုဒ္ဓစိတ္တေန ကတပယောဂတ္တာ စ တွေ အနာပတ္တိ န ယုတ္တာတိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၅၈. **ပုဗ္ဗေ** တိ အနန္တရသိက္ခာပဒေ။ သေသံ အနန္တရသဒိသမေဝ။

တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. ဆဋ္ဌေ **"အတ္တပရိတ္တာဏံ ကရောန္တာ"** တိ ဣဒံ န စ ဝေရမူလိကာ အနုဒ္ဓံသနာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အနုဒ္ဓံသနက္ခဏေ ပန ကောပစိတ္တမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနေဝ **"ဒုက္ခဝေဒန"**န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၆၄. သတ္တမေ ဥပသမ္ပန္နဿ အဖာသုကာမတာ, ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၁. အဋ္ဌမေ သုယျတီတိ **သုတိ,** ဝစနံ။ တဿာ သမီပံ **ဥပဿုတိ** ။ သုယျတိ ဧတ္ထာတိ သုတီတိ ဝေဒ္ဓေဟိ အတ္ထေ ဂယှမာနေ သဝနဋ္ဌာနသမီပေ အညသ္မိံ အဿဝနဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဥပဿုတိ-သဒ္ဒဿေဝ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **"ယတ္ထ ဌတွာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, န သုတိ-သဒ္ဒမတ္တဿ။

၄၇၃. **ကေပရိစ္ဆေဒအနီ** တိ ကအစိ အကိရိယတော, ကအစိ ကိရိယတော သမုဋ္ဌာနသာမညေန ဝုတ္တံ။ ဥပသမ္ပန္နေန စောဒနာဓိပ္ပာယယော, သဝနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ခိယျနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၄. နဝမေ ဓမ္မကမ္မတာ, ဇာနနံ, ဆန္ဒံ ဒတွာ ခိယျနန္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ခိယျနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပက္ကမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၁. ဒသမေ ဝိနိစ္ဆယကထာယ ဓမ္မိကတာ, တံ ဥတွာ ကမ္မတော ပဌာယ ကေသီမင္ဌဿ သမာနသံတသိကသ္သ ဟတ္ထပ္ပာသဝိဇဟနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ပက္ကမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၄. ကောဒသမေ ဥပသမ္ပန္နဿ ဓမ္မေန လဒ္ဓသမ္မုတိတာ, သင်္ဃေန သဒ္ဓိံ စီဝရံ ဒတွာ ခိယျိတုကာမတာယ ခိယျနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၈၉. ဒွာဒသမံ ဝုတ္တနယမေဝ။

နိဋ္ဌိတော သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉. ရာဇဝဂ္ဂေါ

၁. အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၉. နဝမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ ဟဋ္ဌိယံ **သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော** တိ ဧတ္ထ **ဂဟဏီ**တိ ဂဗ္ဘာသယသညိတော မာတု ကုစ္ဆိပ္ပဒေသော, ပုရိသန္တရသုက္ကာသမ္ဖုဋ္ဌတာယ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော။ အဘိသိတ္တခတ္တိယတာ, ဥဘိန္နမ္ပိ သယနိဃရတော အနိက္ခန္တတာ, အပ္ပဋိသံဝိဒိတဿ ဣန္ဒခီလာတိက္ကမောတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၆. ဒုတိယေ **အာဝသထဿာ** တိ ဧတ္ထ အန္တောအာရာမေ တ ဟောတု အညတ္ထ တ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အာဝသထော နာမ။ **ဆန္ဒေနပိ ဘယေနပီ** တိ ဝဓုကိအာဒီသု ဆန္ဒေန, ရာဇဝလ္လဘေသု ဘယေန။ **အာ**

ကိဏ္ဏမနုဿေပိ ဇာတေ။ပေ॰။ အာသင်္ကန္တီတိ တသ္မိံ နိမ္မနုဿဋ္ဌာနေ ပစ္ဆာ အာကိဏ္ဏမနုဿေ ဇာတေပိ ဝိ သရိတ္ဝာ ဂမနကာလေ အညဿ အဒိဋ္ဌတ္တာ တမေဝ ဘိက္ခုံ အာသင်္ကန္တိ။ **ပတိရူပံ** နာမ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ သယံ ပံသု ကူလံ ဂဟေတွာ အကပ္ပိယဘဏ္ဍေ ပတိရူပဟနံ ဥပဟာသကာဒီနံ ဒဿေတွာ စေတိယာဒိပုညေ နိယောဇနံ တ အပေတွာ နိ ရပေက္ခဂမနံ တ။ **သမာဒပေတွာတ**တိ ယာစိတ္ဝာ။ ပရသန္တကတာ, ဝိဿာသဂ္ဂဟပံသုကူလသညာနံ အဘာဝေ, အနနု ညာတကာရဏာ ဥဂ္ဂဟဏာဒိ စာတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝိကာလကမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၈. တတိယေ ဟဋ္ဌိယံ **ဘယကထ**န္တိ ရာဇစောရာဒိဘယံ တ ရောကမနုဿဒုဗ္ဘိက္ခကန္တာရာဒိဘယံ တ အာရ ဗ္ဘ ပဝတ္တံ။ **ဝိသိခါကထ**န္တိ သုနိဝိဋ္ဌာဒိဝီထိကထံ။ **ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထ** န္တိ ဥဒကတိတ္ထကထံ, ကုမ္ဘအာဒီကထံ တ။ **ပုဗ္ဗပေတကထ**န္တိ အတီတဉာတိကထံ။ **နာနတ္တကထ** န္တိ ဝုတ္တာဟိ, ဝက္ခမာနာဟိ စ ဝိမုတ္တံ နာနာသဘာဝံ နိရတ္ထ ကကထံ။ **လောကက္ခာယိက** န္တိ "အယံ လောကော ကေန နိမ္မိတော"တိအာဒိနာ လောကသဘာဝက္ခာနဝသေန ပဝတ္တ တနကထာ။ ဇံ **သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဘဝေ ဣတိ အဘာဝေတိ ယံ တ တံ တ နိရတ္ထကကာရဏံ ဝတွာ တ ပဝတ္တိတကထာ **ဣတိဘဝါဘဝကထာ**။ တွေ စ ဘဝေ သဿတံ, ဝုမို, ကာမသုခန္တိ တိဝိဓော, အဘာဝေ တဗ္ဗ ဗိပရိတဝသေန။ ဣတိ ဣမာယ ဆဗ္ဗိဓာယ ဣတိဘဝါဘဝကထာယ သဒ္ဓိံ **ဒ္ဝတ္တိံသတိရစ္ဆာနကထာ** နာမ ဟောန္တိ။ အထ တ ဟဋ္ဌိယံ သရူပတော အနာဂတာပိ အရညပဗ္ဗတနဒီဒီပကထာ ဣတိ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟေတွာ ဒ္ဝတ္တိံသတိရစ္ ဆာနကထာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဣတိ တ**တိ တွေ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ပကာရတ္ထော။ **တ**-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပတ္ထော။ တသ္မာ ဇံ ပကာရံ ဣတော အညံ တ တာဒိသံ နိရတ္ထကကထံ ကထေတီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

၅၁၂. **ဥဿာဟံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာတ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တာ** တိ တွေ ကမ္မုပစာရတော ဗဟိ နိက္ခန္တေ အန္တရာ ရာမာဒီနမုပစာရံ ပဝိဋ္ဌေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကမ္မုပစာရဗ္ဘန္တရေ ပန ပဋိပဿဒ္ဓုဿာဟာနမ္ပိ ပုန တမေဝ တ အညံ တ ကမံ ပဝိသိတုကာမတာယ သတိ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ။ **"ကုလဃရေ တ။ပေ॰။ ဂန္တဗ္ဗ"** န္တိ ဣဒံ ပန ပုရေဘတ္တံ ပ ဝိဋ္ဌာနံ ဝိကာလေ သဥ္စာတေ ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသဿ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ။ **အဒိန္နာဒါနေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဒုတိယလေဍ္ဍုပါတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၅၁၅. **အန္တရာရာမန္တိအာဒီသု** တိ တွေ ဥဿဝဒိဝသာဒီသု မနုဿေဟိ ကမေ ပဒက္ခိဏံ ကာရေန္တံ ဇိနဗိမ္ဗာ ဒိံ ပူဇေတုကာမေဟိ တ ရောဂဝူပသမာဒိယတ္ထံ မနုဿေဟိ ယာစိတေဟိ တ ဘိက္ခူဟိ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒိဝိဓိံ အကတွာပိ ဝီထိမဇ္ဈေနေဝ ကမံ ပဒက္ခိဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ အနာပတ္တိတရေ အဝုတ္တတ္တာ, "မဂ္ဂ အနောက္ကမိတွာ။ပေ॰။ ဟာစိတ္တိယ"န္တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဝိကာလကမပ္ပဝေသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ စ။ ဝေသာလိံ အနုပရိယာယိတွာ ပရိတ္တံ ကရောန္တေနာပိ အာနန္ဒတ္ထေရေန သုပ္ပဋိစ္ဆန္နတာဒိံ အကောပေန္တေနေ ဝ, အပညတ္တေ တ သိက္ခာပဒေ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "အန္တရာရာမာဒိကမန္တရေ ဋ္ဌိတေဟိ ဂရုဋ္ဌာနီယာနံ ပစ္စု ဂ္ဂမနာနုဂ္ဂမနာဒိဝသေန ကမဝီထိံ ဩတရိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အန္တရဃရံ ပဝိသန္တံ ပတိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဇေဝ။ အန္တရာရာမာဒိကပ္ပိယဘူမိံ ပန ဥဒ္ဒိဿ ဂစ္ဆန္တံ ပတိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ခါယတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆနာ , အနနုညာတကာရဏာ ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသောတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဝိကာလကမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၀. စတုတ္ထေ ဟဋ္ဌိယံ **တသိဇန္တွေ**တိ တသိဒဏ္ဍကေ။ အဋ္ဌိမယာဒိသူစိဃရတာ, ကရဏကာရာပနာဒိဝသေန အတ္တ နော ပဋိလာဘောတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မဥ္စပီဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၁. ပဥ္စမေ ဟဋ္ဌိယံ **အာသယတော, ဘိက္ခဝေ, မောဃပုရိသော ဝေဒိတဗ္ဗော** တိ ဟီနဇ္ဈာသယဝသေန အယံ တုစ္ဆပုရိသောတိ ဉာတဗ္ဗော, ဟီနာယ ပစ္စယေ လောလတာယ ပုဂ္ဂလဿ တုစ္ဆတာ ဉာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ, ဣတော ပရေသု စ ပဉ္စသု အတ္တနာ ကာရာပိတဿ ပဋိလာဘေ ဧဝ ပာစိတ္တိယံ။ ပရိဘောဂေ ပနဿ, အညေသဥ္စ ဒုက္ကဋမေဝ။ ပမာဏာတိက္ကန္တမဥ္စပီဌတာ, အတ္တနော ကရဏကာရာပနဝသေန ပဋိလာဘောတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

မဥ္စပီဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၆. ဆဋ္ဌေ **ဟေဋ္ဌတော ကိတူလဋ္ဌိ** တိဏဂစ္ဆဇာတိကာနံ တူလံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၁-၅၃၆. သတ္တမေ နိသီဒနဿ ပမာဏာတိက္ကန္တတာ, အတ္တနော ကရဏာဒိနာ ပဋိလာဘောတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၃၇-၅၄၇. ဣမိနာ နယေန အဋ္ဌမနဝမဒသမေသုပိ အင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

နိဋ္ဌိတော ရာဇဝဂ္ဂေါ နဝမော။

ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၆. ပါဋိဒေသနီယကဏ္ဍံ

၁. ပဌမပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၃. ပါဋိဒေသနီယေသု ပဌမေ **ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿန**န္တိ ဧဝံ အာပတ္တိံ နဝကဿ သန္တိကေ ဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ။ ဣမိနာ လက္ခဏေန သမ္ဗဟုလာနံ အာပတ္တီနမ္ပိ ဝုဍ္ဎဿ သန္တိကေ စ ဒေသေတဗ္ဗာကာရော သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ။ တတြာယံ နယော – ‘‘ဂါရယှေ, အာဝုသော, ဓမ္မေ အာပဇ္ဇိံ အသပ္ပါယေ ပါဋိဒေသနီယေ’’တိ ဧဝံ သမ္ဗဟုလာသု။ ဝုဍ္ဎဿ ပန သန္တိကေ ‘‘ဂါရယှံ, ဘန္တေ, ဓမ္မံ။ပေ.။ ဂါရယှေ, ဘန္တေ, ဓမ္မေ’’တိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **အသပ္ပါယ**န္တိ သဂ္ဂမောက္ခန္တရာယကရန္တိ အတ္ထော။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ အန္တရဃရေ ဌိတာယ ဟတ္ထတော သဟတ္ထာ ယာဝကာလိကဂ္ဂဟဏံ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ပဌမပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၅၈. ဒုတိယေ ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နာယ အနနုညာတကာရေန ဝေါသာသနာ, အနိဝါရေတွာ ဘောဇနဇ္ဈောဟာရောတိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

၅၆၃. တတိယေ သေက္ခသမ္မတတာ, ဃရူပစာရေ အနိမန္တိတတာ, ဂိလာနဿ အနိစ္စဘတ္တာဒိံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇနန္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၅၇၀. စတုတ္ထေ သာသင်္ကာရညသေနာသနတာ, အနနုညာတံ ယာဝကာလိကံ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံ အဇ္ဈာရာမေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အဂိလာနဿ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ပါဋိဒေသနီယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၇. သေခိယကဏ္ဍံ

၁. ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၇၆. သေခိယေသု ယသ္မာ **ဝတ္တက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၃၅၆ အာဒယော) ဝုတ္တဝတ္တာနိပိ သိက္ခိတဗ္ဗတ္တာ သေခိယာနေဝ, တသ္မာ ပါရာဇိကာဒီသု ဝိယေတ္ထ ပါဠိယံ ပရိစ္ဆေဒော န ကတော။ စာရိတ္တနယဒဿနတ္ထဉ္စ "ယော ပန ဘိက္ခု ဩလမ္ဗေန္တော နိဝါသေယျ, ဒုက္ကဋ"န္တိ အဝတွာ "သိက္ခာ ကရဏီယာ"တိ သဗ္ဗတ္ထ ပါဠိ အာရောပိတာ။ ပဒဘာဇနေ ပန "အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗတ္ထ အနာဒရိယကရဏေ ဒုက္ကဋံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တန္တိ **မတ္တ**-သဒ္ဒေန တတော ကိဉ္စိ အဓိကံ, ဦနမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနေဝ နိသိန္နဿ စတုရင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ နိသိန္နဿ စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏံ, ဌိတဿ အဋ္ဌင်္ဂုလမေဝါတိ သက္ကာ နိယမေတုံ ဦနာဓိကတ္တာသမ္ဘဝတော။ တသ္မာ ယထာ သာရုပ္ပံ ဟောတိ ဧဝံ အဋ္ဌင်္ဂုလာနုသာရေန နိဝါသနညေဝ အဓိပ္ပေတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ယော ပန ဘိက္ခု သုက္ခဇင်္ဃော ဝါ"တိအာဒိ။ **ကုရုန္ဒိယံ** "အဇာနန္တဿ အနာပတ္တီ"တိ အာဒရံ ကတွာ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ အဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာပိ နိရန္တရံ နိဝါသနပါရုပနဝတ္တံ သိက္ခိတဗ္ဗံ, အသိက္ခိတော အနာဒရိယမေဝ။ ပရိမဏ္ဍလဂ္ဂဟဏေန ဥက္ခိပိတွာ နိဝါသနမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ အာဟ **"ဥက္ခိပိတွာ ဝါ ဩတာရေတွာ ဝါ"**တိ။

သစိတ္တကန္တိ ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကံ။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ပန **ဥပတိဿတ္ထေရဝါဒနယေန** လောကဝဇ္ဇတ္တံ ဂဟေတွာ "ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန, ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေန စ သစိတ္တက"န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. သေခိယကဏ္ဍ ၃.၅၇၆) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ ဝတ္ထုဝိဇာနနံ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနေန တဿာပိ အန္တောဂဓဘာဝတော ဣဒံ ဝတ္ထုံ ဧဝံ ဝီတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တီတိ ဝိဇာနန္တော ဟိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဝိဇာနာတီတိ ဝုစ္စတိ။ **ဥပတိဿတ္ထေရဝါဒေ** စေတ္ထ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနိတွာ အပရိမဏ္ဍလနိဝါသနာဒိဝတ္ထုမေဝ ဇာနန္တဿ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမာနာဒရိယာဘာဝတော သဗ္ဗသေခိယေသု အနာပတ္တိ ဧဝ အဘိမတာ, တဉ္စ န ယုတ္တံ **ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၄၅၁ အာဒယော) ဝစ္စကုဋိယံ ဥဒကာဝသေသံ ဌပေန္တဿ ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနာဘာဝေပိ အာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ "တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ ။ပေ.။ သော အပရေန သမယေန တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတီ"တိအာဒိ (မဟာဝ. ၄၅၁)။ **အဋ္ဌကထာယဉ္စ**ဿ "တွံ ဧတ္ထ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာသီတိ, အာမ န ဇာနာမီတိ။ ဟောတု အာဝုသော, ဧတ္ထ အာပတ္တီတိ, သစေ ဟောတိ, ဒေသေဿာမီတိ။ သစေ ပန တေ, အာဝုသော, အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ ကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တီတိ။ သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၄၅၁) ဝုတ္တံ, တထာ "အဓမ္မဝါဒီတိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကေသု အညတရော"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၄၅၇-၄၅၈) စ ဝုတ္တံ။ ခန္ဓကဝတ္တာနဉှိ သေခိယတ္တာ တတ္ထ ဝုတ္တော နယော ဣမေသံ, ဣဓ ဝုတ္တော စ တေသံ သာဓာရဏောဝ ဟောတီတိ။ တေနေဝ "အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ ကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တီ"တိ ဧဝံ ဣဓ ဝုတ္တော အာပတ္တိနယော တတ္ထာပိ ဒဿိတော။ တသ္မာ **ဖုဿဒေဝတ္ထေရဝါဒေ** ဧဝ ဌတွာ ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေနေဝ သဗ္ဗသေခိယာနိ သစိတ္တကာနိ, န ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေန။ ဘိယျောကမျတာယ သူပဗျဉ္ဇနပဋိစ္ဆာဒနဥဇ္ဈာနသညီတိ ဒွေဝ သိက္ခာပဒါနိ လောကဝဇ္ဇာနိ အကုသလစိတ္တာနိ, သေသာနိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ, တိစိတ္တာနိ, တိဝေဒနာနိ စာတိ ဂဟဏမေဝ ယုတ္တတရံ ဒိဿတိ။ တေနေဝေတ္ထ "အသဉ္စိစ္စာတိ ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝါသေဿာမီတိ ဧဝံ အသဉ္စိစ္စ"တိအာဒိနာ ဝတ္ထုအဇာနနဝသေနေဝ အနာပတ္တိဝဏ္ဏနာ ကတာ, န ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တဝသေန။

အပိစ "ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇ"န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဣမိနာ လက္ခဏဝစနေနာပိ စေတံ သိဇ္ဈတိ။ ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တဝသေနေဝ ဟေတ္ထ "သစိတ္တကပက္ခေ"တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တဝသေန သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသုပိ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တဿ အကုသလတ္တနိယမေန လောကဝဇ္ဇတ္တပ္ပသင်္ဂတော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမေဝ န သိယာ, ဣဒဉ္စ ဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ ဣမိနာ ဝစနေန နိဝတ္တေတဗ္ဗဿ သိက္ခာပဒဿ အဘာဝတော။ န စ သေခိယေသု ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တက

ပဂ္ဂေ စိတ္တံ ဟဏာတိပဟတာဒီသု ဝိယ အကုသလမေတတိ နိယမော အတ္ထိ, ယေနေတ္ထ လောကဝဇ္ဇတာ ပသဇ္ဇေယ္య, "အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာ"တိ စေတံ ဟဋ္ဌဝစနံ ဝတ္တုံ ဓာနိတ္တတ တီဟိ စိတ္တေဟိ ဝီတိက္ကမမေဝ အနာဒရိယံ ကတ္တတ ဝုတ္တံ, န ပဏ္ဏတ္တိံ ဓာနိတ္တတ အကုသလစိတ္တေနေဝ ဝီတိက္ကမန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ **ခန္ဓကဟဋ္ဌယာ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ** ပုဗ္ဗာပရဉ္စ ဝိရုဇ္ဈနတောတိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ။ ယထာ တ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဂဝေသိတဗ္ဗော။ အနာဒရိယံ, အနာပတ္တိကာရဏာဘာဝေ , အပရိမဏ္ဍလနိဝါသနန္တိ ကြမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ကေဝလံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တပဋိပက္ခကရဏဝသေန တတိယင်္ဂယောဇနမေဝ ဝိသေသော။

၅၇၇. ဒုတိယာဒီသု **ဂိဟိပာရုတန္တိ** သေတပဋပာရုတာဒိ။ **ဝိဟာရေပီ**တိ သင်္ဃသန္နိပာတဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနာဒိကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၅၇၈. **ဂဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စိတွတ** တိအာဒိ ပဋိစ္ဆာဒနဝိဓိဒဿနံ။ **ဂီဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတွတ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗ ဂီဝံ, မဏိဗန္ဓနဉ္စ အပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ အာပတ္တိ။ ဧတ္တာပိ ပရိမဏ္ဍလသိက္ခာပဒဿ သာဓာရဏတ္တာ ဓာဏု မဏ္ဍလတော ဟေဋ္ဌာ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ ဩတာရေတွတ အနောလမ္ဗေတွတ ပရိမဏ္ဍလမေဝ ပာရုပိတဗ္ဗံ။

၅၇၉. **ဝိဝရိတွတ နိသီဒတော**တိ ဝိဟာရေ ဝိယ ဧကံသပာရုပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "တသတ္ထာယ ဥပဂတဿာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ တသာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ဓမ္မဒေသနပရိတ္တဘဏနာဒိအတ္ထာယ သုစိရမ္ပိ နိသီဒန္တေန သဗ္ဗံ အန္တရဃရဝတ္တံ ပူရေန္တေနေဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ နိသီဒနပဋိသံယုတ္တေသု ဧဝ စ သိက္ခာပဒေသု "တသူပဂတဿာ"တိ အနာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ တသတ္ထာယ အန္တရဃရံ ဥပဂစ္ဆန္တေနာပိ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နတာဒိသဗ္ဗံ အကောပေန္တေနေဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ "တသူပဂတဿာ"တိ ဟိ ဝုတ္တံ, န ပန ဥပဂစ္ဆမာနဿာတိ။ ကေစိ ပန "ဧကေကသ္မိံ ပဒေ ဂန္တွာ တသပရိဂ္ဂဟေ ကတေ တတော အညေဟိ ယထာသုခံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန "ဂေဟဿာမိကေဟိ 'ယာဝ တုမှ ဟေ နိဝသိဿထ, တာဝ တုမှာကံ ကြမံ ဂဟေဗံ ဒေမီ'တိ ဒိန္နေ အညေဟိ အတသာဓိပ္ပာယေဟိ အန္တရာရာမေ ဝိယ ယထာသုခံ ဂန္တုံ, နိသီဒိတုဉ္စ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ သဗ္ဗံ န ဂဟေတဗ္ဗံ တထာဝစနာဘာဝတ, အနလက္ခဏာဘာဝတ, တာဝ တ္တကေန ဝိဟာရသင်္ခ္ယာနုပဂမနတော စ။ "ယာဝ နိသီဒိဿထ, တာဝ တုမှာကံ ကြမံ ဂဟေဗံ ဒေမီ"တိ ဒေန္တောပိ ဟိ တာဝကာလိကမေဝ ဒေတိ ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ အနဿ။

၅၈၂. **စတုဟတ္ထပ္ပမာဏ** န္တိ ဝဍ္ဎကီဟတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။

၅၈၄. **ဥက္ခိတ္တစီဝရော ဟုတွတ**တိ ကဋိတော ဥဒ္ဓံ ကာယဗန္ဓနာဒိဒဿနဝသေနဝုက္ခိပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ပိဏ္ဍာယ စရတော ပတ္တဂ္ဂဟဏာဒိမတ္တဿ အနုညာတတ္တာ။ တေနေဝ **"နိသိန္နကာလေ ပန ဓမကရဏ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နိသိန္နကာလေ ဟိ ခန္ဓေ လဂ္ဂပတ္တတ္ထဝိကာဒိတော ဓမကရဏံ နီဟရန္တဿ ကဋိတော ဥဒ္ဓမ္ပိ ဒိဿတိ, တထာ အဒဿေတွတ နီဟရိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ အာသနေ နိသီဒန္တဿာပိ စ ဟာရုပိတစီဝရံ ကိဉ္စိ ဥက္ခိပိတွတ သင်္ဃာဋိံ ဇင်္ဃပိဏ္ဍေဟိ အနုက္ခိပိတွတဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ကြမသ္မိညေဝ ပန သိက္ခာပဒေ "တသူပဂတဿာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ နိသီဒနပဋိသံယုတ္တေသု ဆဋ္ဌအဋ္ဌမေသု အဝုတ္တတ္တာ တသူပဂတေနာပိ သုသံဝုတေန ဩက္ခိတ္တစက္ခုနာဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ တေသံ ဝိသေသံ အဝတွတ ကြမေဝ "တသူပဂတဿ ပန အနာပတ္တီ"တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဥက္ခိတ္တကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တာ။

ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၈၆. ဒုတိယဝဂ္ဂဒိဥဇ္ဇဂ္ဃိကအပ္ပသဒ္ဒေသု နိသီဒနပဋိသံယုတ္တေသုပိ တသူပဂတဿ အနာပတ္တိ န ဝုတ္တာ, ကာယပ္ပစာလကာဒီသု ဧဝ ပန ဝုတ္တာ။ ဟဋ္ဌဟေတ္ထကေသု ပနေတံ ကေသုစိ ပေယ္ယာလေန ဗ္ဗာမောဟိတတ္တာ န သုဋ္ဌု ဝိညာယတိ။ ယတ္ထ စ အန္တရဃရေ ဓမ္မံ တ ဒေသေန္တဿ, ဟတိမောကံ္ခံ တ ဥဒ္ဒိသန္တဿ မဟာသဒ္ဒေန ယာဝပရိသသာဝနေပိ အနာပတ္တိ ဧတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ တထာ အာနန္ဒတ္ထေရမဟိန္ဒတ္ထေရာဒီဟိ အာစရိတတ္တာ။

ဥဇ္ဈဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၃. ပတ္တေ ဂဟဏသညာ အဿ အတ္ထီတိ ပတ္တသညီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ပတ္တေ သညံ ကတွာ”**တိ ဝုတ္တံ။

၆၀၄. သြလောဏီတိ ဧကာ ဗျဥ္ဇနဝိကတိ။ ကဥ္ဇိကတက္ကာဒိရသောတိ ကေစိ။ မံသရသာဒီနီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဝသေသာ သဗ္ဗာပိ ဗျဥ္ဇနဝိကတိ သင်္ဂဟိတာ။

၆၀၅. သမဘာရိတန္တိ ရစိတံ။ **ဟေဋ္ဌာ သြရောဟတီ** တိ သမန္တာ သြကာသသမ္ဘဝတော ဟတ္ထေန သမံ ကရိယမာနံ ဟေဋ္ဌာ ဘဿတိ။ ပတ္တမတ္ထကေ ဌပိတာနိ ပူဝါနိ ဧဝ ဝဋ္ဋံသကာကာရေန ဌပိတတ္တာ **“ပူဝဝဋံသက”**န္တိ ဝုတ္တာနိ။ ကေစိ ပန “ပတ္တံ ဂဟေတွာ ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ရစိတွာ ဒိယျမာနမေဝ ဂဏှာတော အာပတ္တိ, ဟတ္ထဂတေ ဧဝ ပန ပတ္တေ ဒိယျမာနေ ထူပီကတမ္ပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ “သမတိတ္တိက”န္တိ ဘာဝနပုံသကဝသေန သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ။

ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၈. စတုတ္ထဝဂ္ဂါဒီသု **သပဒါန**န္တိ ဧတ္ထ အနံ ဝုစ္စတိ အဝခဏ္ဍနံ, အပေတံ အနတော အပဒါနံ, သဟ အပဒါနေန သပဒါနံ, အဝခဏ္ဍနဝိရဟိတံ အနုပဋိပါဋိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **“တတ္ထ တတ္ထ သြဓိံ အကတွာ”** တိ အာဒိ။

၆၁၁. ဝိညတ္တိယ န္တိ သူပေါဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **“ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထီ”** တိ ဣမိနာ ဟဋ္ဌိယာဝ သဗ္ဗံ ဝိညာယတီတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ **အသဉ္စိစ္စာ** တိအာဒီသု ဝတ္ထုမုတ္တံ ဥတွာ ဘုဉ္ဇနေန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တဿေဝ ပုန ပဏ္ဏတ္တိံ ဥတွာ မုခဂတံ ဆဒ္ဒေတုကာမဿ ယံ အရုစိယာ ပဝိဋ္ဌံ, တံ အသဉ္စိစ္စ ပဝိဋ္ဌံ နာမ, တတ္ထ အနာပတ္တိ။ တဒေဝ ပုန အညဝိဟိတတာယ တ အဝိညတ္တမိဒန္တိသညာယ တ ဘုဉ္ဇနေ **“အသတိယာ”**တိ ဝုစ္စတိ။

၆၁၃. “အညဿ တ္ထာယာ” တိ ဣဒမဿ သိက္ခာပဒဿ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ သယံ ဘုဉ္ဇနေ ဧဝ ပညတ္တတ္တာ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စသဟဓမ္မိကာနံ ပန အတ္ထာယ အညာတက အပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနေ ဝိညာပေန္တော ဝိညတ္တိက္ခဏေ အဋ္ဌကထာသု သုတ္တာနုလောမတော ဝုတ္တအကတဝိညတ္တိဒုက္ကဋတော န မုစ္စတိ။ သဉ္စိစ္စ ဘုဉ္ဇနက္ခဏေ သယဉ္စ အညေ စ မိစ္ဆာဇီဝတော န မုစ္စန္တီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၆၁၅. “ကုက္ကုဋဏ္ဍံ အတိခုဒ္ဒက” န္တိ ဣဒံ အသာရုပ္ပဝသေန ဝုတ္တံ, အတိမဟန္တေ ဧဝ အာပတ္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘုဥ္ဇန္တေန ပန ဓောရာဒိဘာယံ ပဋိစ္စ မဟန္တမ္ပိ အပရိမဏ္ဍလမ္ပိ ကတွာ သိဃံ ဘုဉ္ဇနဝသေနေတ္ထ **အာပဒါ**။ ဧဝမညေသုပိ ယထာနုရူပံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၁၇. အနာဟဋေ ကဗဠေ မုခဒွါရဝိဝရဏေ ပန ပယောဇနာဘာဝတ “အာပဒါသု”တိ န ဝုတ္တံ။ ဧဝမညေသုပိ ဤဒိသေသု။

၆၁၈. **သဗ္ဗံ ဟတ္ထ** န္တိ ဟတ္ထေကဒေသာ အင်္ဂုလိယော ဝုတ္တာ ''ဟတ္ထမုဒ္ဒါ''တိအာဒီသု ဝိယ, တသ္မာ ဧကင်္ဂုလိမ္ပိ မုခေ ပက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုရုသုရုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. ဟဋ္ဌိယံ **သီတီကတော**တိ သီတပီဠိတော။ **သိလကဗုဒ္ဓော**တိ ပရိဟာသဝစနမေတံ။ သိလကဥ္ဟိ ကိဥ္စိ ဒိသွာ ''ဗုဒ္ဓော အယ''န္တိ ဝေါဟရန္တိ။

၆၂၈. **''အင်္ဂုလိယော မုခေ ပဝေသေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဣမိနာ သဗ္ဗံ ဟတ္ထံ အန္တောမုခေ ပက္ခိပန သိက္ခာပဒသ္သပိ ပဝိဋ္ဌင်္ဂုလိနိလ္လေဟနေန ဣမဿပိ သိက္ခာပဒဿ အနာပတ္တိံ ဒဿေတိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဃနယာဂုအာဒီသု ပတ္တံ ဟတ္ထေန, ဩဋ္ဌဥ္စ ဇိဝှာယ နိလ္လေဟိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတိဒိသတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဃနယာဂုအာဒိဝိရဟိတံ နိလ္လေဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၆၃၄. **ဝိလီဝစ္ဆတ္တ** န္တိ ဝေဏုပေသိကာဟိ ကတံ။ **မဏ္ဍလဗဒ္ဓါနီ** တိ ဒီဃသလာကာသု တိရိယံ ဝလယာကာရေန သလာကံ ဌပေတွာ သုတ္တေဟိ ဗဒ္ဓါနိ ဒီဃဉ္စ တိရိယဉ္စ ဥဇုကမေဝ သလာကာယော ဌပေတွာ ဒဠှဗဒ္ဓါနိ စေဝ တိရိယံ ဌပေတွာ ဒီဃဒဏ္ဍကေဟေဝ သင်္ကေစာရဟံ ကတွာ သုတ္တေဟေဝ တိရိယံ ဗဒ္ဓါနိ။ **တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍကေန ကတ**န္တိ သဟ ဒဏ္ဍကေန ဆိန္နတာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတံ။ **ဆတ္တပာဒုကာယ** တိ ယသ္မိံ ဆတ္တဒဏ္ဍကောဋိံ ပဝေသေတွာ ဆတ္တံ ဥဇုကံ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဆာယာယ နိသီဒန္တိ, တိဋ္ဌန္တိ တ, တာဒိသေ ဆတ္တာဓာရေ။

၆၃၇. **စာပေ**တိ မဇ္ဈေ ဝင်္ကကာဇဒဏ္ဍသဒိသာ ဓနုဝိကတိ။ **ကောဒဏ္ဍော** တိ ဝိဒ္ဓဒဏ္ဍာ ဓနုဝိကတိ။

သုရုသုရုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပာဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၄၇. သတ္တမဝဂ္ဂေ **ရက္ခိတော ပတိတော**တိ ဧကံ ဩလမ္ဗနသာခံ ဂဟေတွာ ပတိတော။ **ဟဋ္ဌိယာ**တိ အတ္တနော အာစာရပ္ပကာသကဂန္ထဿ။ **ဓီရတ္ထု** တိ ဓိ အတ္ထု, နိန္ဒာ ဟောတူတိ အတ္ထော။ **ဝိနိပါတနဟေတုနာ**တိ ဝိနိပါတနဿ ဟေတုဘာဝေန။ **တွံဝ**န္တိ ဥပယောဂတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, တံ ဣစ္စေဝ တ ဟဒ္ဒေါ။ **အသ္မာ** တိ ပာသာဏော။

၆၄၉. **န ကထေတဗ္ဗ** န္တိ ထေရေန အတ္တနော ကင္ခာဌာနဿ ပုစ္ဆိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဒဟရဿ အတ္တကော သလ္လံ ဉာတုံ ပုစ္ဆိတေန ဥစ္စာသနေ နိသိန္နဿ အာစရိယဿ အနုယောဂအနနယေန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၅၂. **ခေဠေန စေတ္ထ သိင်္ဃာဏိကာပိ သင်္ဂဟိတာ** တိ ဧတ္ထ ဥဒကဂဏ္ဍုသကံ ကတွာ ဥစ္ဆုကစဝရာဒိဉ္စ မုခေနေဝ ဟရိတုံ ဥဒကေသု ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပာဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေခိယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၆၅၅. အဓိကရဏသမထေသု စ ဣဓ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁. ဟရာဇိကကဏ္ဍံ

၁. ဥဗ္ဗာဇာဏာမဏ္ဍလိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၆. ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ **မိကရမာတုယာ**တိ မိကရမာတု, ဝိသာခာယာတိ အတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယံ ''ဖေဟိ ဘိက္ခုနီတိ ဘိက္ခုနိ, တီဟိ သရဏာဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နာတိ ဘိက္ခုနီ''တိ ဣဒံ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဟဋ္ဌိယာ သမဒသ္သနတ္ထံ အဌဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟ ဏေန လဒ္ဓူပသမ္ပဒံ မဟာပဇာပတိကေတမိဋ္ဌေဝ တာယ သဟ နိက္ခန္တာ ဘဂဝတော အာဏာယ ဘိက္ခုနုညောဝ သန္တိ ကေ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ ပဉ္စသတသာကိယာနိယော စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တာ ဟိ ဘဂဝတာ အာနန္ဒတ္ထေရသ္သ ယာ စနာယ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနန္တေန ''ထေ ဘိက္ခုနိယော, မမ သာသနေ တုမှေပိ ပဝိသထာ''တိ ဝုတ္တာ ဝိယ ဇာတာ။ သာကိ ယာနိယော ဧဝ သရဏာသီလာနိ ဒတွာ ကမ္မတစာယ ဥပသမ္ပာဒိတတ္တာ ''တီဟိ သရဏာဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နာ''တိ ဝုတ္တာ။ န ဟိ တောဟိ အညာ ဖေဟိဘိက္ခုနိဘာဝဒိနာ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ သန္တိ။ ယံ ပန ထေရိကထာသု **ဘဒ္ဒာယ ကုဏ္ဍလ ကေသိယာ** –

> ''နိဟစ္စ ဇာဏုံ ဝန္ဒိတွာ, သမ္မုခါ အဉ္ဇလိံ အကံ။
> 'ဖေဟိ ဘဒ္ဒေ'တိ မံ အတေစ, သာ မေ အာသူပသမ္ပဒာ''တိ။ (ထေရိက. ၁၀၉) –

ဝုတ္တံ။ ယဉ္စ အပဒါနေပိ –

> ''အာယာစိတော တဒာ အာဟ, 'ဖေဟိ ဘဒ္ဒေ'တိ နာယကော။
> တဒာဟံ ဥပသမ္ပန္နာ, ပရိတ္တံ တောယမဒ္ဒသ''န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၃.၄၄) –

ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ''ဖေဟိ တွံ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇ, ဥပသမ္ပဒဉ္စ ဂဏှာဟီ''တိ ဘဂဝတော အာဏာ ဥပသမ္ပဒာ ယ ကာရဏတ္တာ ဥပသမ္ပဒာ အဟောသီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **ထေရီကထာဋ္ဌကထာယံ** ''ဖေဟိ ဘဒ္ဒေ, ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဇ္ဇဿူတိ မံ အဝစ အာဏာပေသိ, သာ သတ္ထု အာဏာ မယှံ ဥပသမ္ပဒာယ ကာရဏတ္တာ ဥပသမ္ပဒာ အာသိ အဟောသီ''တိ (ထေရိက. အဋ္ဌ. ၁၁၁)။

၆၅၇. **သာဓာရဏဟရာဇိကေဟီ**တိ မေထုနာဒီဟိ စတူဟိ။ တာနိ, ပန အညာနိ စ သာဓာရဏသိက္ခာပဒါနိ ယသ္မာ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနိအနုဝဏ္ဏာဒီသု ဧဝ သာဓာရဏဝသေန ပညတ္တာနိ, ပစ္ဆာ ပန တာနိ ဘိက္ခုနီနံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနန္တေန ဘဂဝတာ တာသံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနာဘာဝေန ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဆန္ဒသော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ''တိအာဒိနာ တဒနုရူပဝသေန ပရိဝတ္တေတွာ အသာဓာရဏသိက္ခာပဒေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒေတွာ ဘိက္ခုနိဟတိမော က္ခုဒ္ဒေသဝသေန ဧကတော သင်္ဂဟိတာနိ။ ယသ္မာ စ နေသံ **ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ** (ဟရာ. ၄၄ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗောပိ ဝိနိစ္ဆယော သက္ကာ ဉာတုံ, တသ္မာ တာနိ ဝဇ္ဇေတွာ အသာဓာရဏာနံ ဧဝ ဣဓ ဝိဘင်္ဂော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၆၅၉. ဘိက္ခူနံ ''ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒိယေယျာ''တိ အဝတွာ ''သမာပဇ္ဇေယျာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **''ဘိက္ခု အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော''**တိ ဝုတ္တံ။ **တဗ္ဗဟုလနယေနာ**တိ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနဿေဝ ဗဟုလဘာဝတော, ဧတေန အကိရိယာသမုဋ္ဌာနာပိ အယံ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ကိဉ္စာပိ ဒဿေတိ, မယံ ပနေတ္ထ ဧဝံ တက္ကယာမ ''ကာယသံသဂ္ဂက္ခဏေ သာဒိယန္တိယာ ကိရိယာယ အဘာဝေပိ တတော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တိတာနံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနဂမနက္ကင်္ဂိ တာကာရဒဿနာဒိကိရိယာနံ ဝသေနေဝ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနမေဝ, ပရေဟိ မင်္ဂေ ကရိယမာနုပက္ကမေန နိစ္စလဿ သာ ဒိယတော သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဝိယ ပုဗ္ဗပယောဂဘာဝေပိ တ တသ္မိံညေဝ ခဏေ ပရူပက္ကမေန ဇနိယမာနာယ အတ္တနော ကာယစလနာဒိသင်္ခါတာယ ကိရိယာယ, သာ ဟိ သာဒိယမာနေန တဿာ စိတ္တေနာပိ သမုဋ္ဌိတာ ကိရိယာ နာမ ဟော တိ အတယမိတွာ ပရူပက္ကမေန မေထုနသာဒိယနေ ဝိယ, ဘိက္ခုနံ ပန ပရူပက္ကမဇနိတံ ကိရိယံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတွာ တ အတ္တနာ ကရိယမာနပယောဂဝသေနေဝ 'ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာ'တိ ဧဝံ ဝိသေသေတွာဝ သိက္ခာပဒဿ ပ ညတ္တတ္တာ သာဒိယမာနေပိ န အာေသာ။ ဣတရထာ ဟိ တဗ္ဗဟုလနယေနေတ္ထ ကိရိယတ္တေ ဂယှမာနေ အညေ

သမ္ပိ ကိရိယာကိရိယသိက္ခာပဒာနံ ကိရိယတ္တဂ္ဂဟဏပ္ပသင်္ဂေ သိယာ''တိ။ တသ္မာ ဝီမံသိတ္ဗွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သာ**တိ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနတာ။ **တထေဝါ**တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂါ ဧဝ။

ဥဇ္ဈာပနကမဟုလ္လကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆၆. ဒုတိယေ **ပုရိမေနာ**တိအာဒိ သုန္ဒရိနန္ဒာယ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနေ ပညတ္တတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **"အဌန္န"** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနသ္သာပိ ပဋိစ္ဆာဒနေ ပာရာဇိကမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **"ဓုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တိယာပိ ''ဣဒံ ဝဇ္ဇံ န ပကာသေဿာမိ''တိ ဆန္ဒေန ဓုရံ နိက္ခေပက္ခဏေ ပာရာဇိကန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တံ ပန ပဋိစ္ဆာဒနံ ယသ္မာ ''ပေသလာ ဉတွာ ဂရဟိဿန္တီ''တိ ဘယေနေဝ ဟောတိ, ဘယဉ္စ ကောဓစိတ္တ တသမ္ပယုတ္တံ, တသ္မာ ဣဒံ **"ဒုက္ခဝေဒန"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာရာဇိကကဏ္ဍ ၃.၆၆၆) ''ကိဉ္စာပိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနံ ပေမဝသေန ဟောတိ, တထာပိ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမစိတ္တံ ဒောမနဿိတမေဝ ဟောတီ''တိ ဧဝံ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမစိတ္တေနေဝ ဆာဒနံ ဒောမနဿတ္တေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ အကာရဏံ ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနံ ဝိနာပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတောဝ။

ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆၆၉. တတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၄. အဋ္ဌဝတ္ထုကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇၅. စတုတ္ထေ လောကဿာဒသင်္ခာတံ မိတ္တေဟိ အညမညံ ကာတဗ္ဗံ **သန္ထဝံ** ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပရိယာယန္တ ရေန ဒဿေတုံ **"ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"** တိ ဝုတ္တံ။

တိဿိတ္ထိယော မေထုနံ တံ န သေဝေ တိ ယာ တိဿော ဣတ္ထိယော, တာသု ဝုတ္တံ တံ မေထုနံ န သေဝေယ် ယ။ **အနရိယပဏ္ဍကေ** တိ တယော အနရိယေ, တယော ပဏ္ဍကေ စ ဥပသင်္ကမိတ္ဗွာ မေထုနံ န သေဝေတိ အတ္ထော။ **အနရိယာ**တိ စေတ္ထ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ အဓိပ္ပေတာ။ **ဗျဉ္ဇနသ္မိ** န္တိ အတ္တနော ဝစ္စမုခမဂ္ဂေပိ။ ဆေဇ္ဇာ ဧဝ **ဆေဇ္ဇံ,** ပာရာဇိကံ။

ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော တိ ဒ္ဝီဟိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဝုတ္တာ။ **ဂမနုပ္ပာဒန** န္တိ သဉ္စရိတ္တံ။ **"မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂ တ္တာ ပစ္စယော ဟောတီ"**တိ ဣမိနာ ကာရိယောပစာရေန ကာယသံသဂ္ဂေ မေထုနဓမ္မောတိ ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗပဒေသူ**တိ သဋ္ဌဋ္ဌိကဏ္ဏဂ္ဂဟဏာဒိပဒေသု။ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, သဉ္ဇာသာဟတာ, အဋ္ဌမဝတ္ထုဿ ပူရဏန္တိ တီဏေတ္ထ အင်္ဂါနိ။

အဋ္ဌဝတ္ထုကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပာရာဇိကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍံ

၁. ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇၉. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍေ "ဒုတိယဿ အာရောစေတီ"တိ ဧတ္ထာပိ ဒုဝိသုပိ အဥ္ဈကာရကေသု ယဿ က ဿစိ ဒုတိယဿ ကထံ ယော ကောစိ အာရောစေတီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **"ဧသေဝ နယော"**တိ။

ဂတိဂတန္တိ စိရကာလပဝတ္တံ။ **အာပတ္တီ** တိ အာပဇ္ဇနံ။ "နိဿာရဏီယ"န္တိ ဣဒံ ကတ္တုအတ္ထေ သိဒ္ဓန္တိ အာဟ **"နိဿာရေတီ"** တိ။ အာပန္နံ ဘိက္ခုနိံ သင်္ဃတော ဝိယောဇေတိ, ဝိယောဇနေဟေတု ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဂီတယေတတိ အာဏတ္တိယာ အဘာဝတော။ **တေသံ အနတ္တကာမတာယာ** တိ "စောရော"တိ ဝုတ္တံ မမ ဝစနံ သု တွာ ကေစိ ဒဏ္ဍိဿန္တိ ဇီဝိတာ တေရောပေဿန္တီတိ ဧဝံ သညာယ။ ဧတေန ကေဝလံ ဘယေန တ ပရိက္ခာရဂ္ဂဟ ဏာတ္ထံ တ သဟသာ "စောရော"တိ ဝုတ္တေ ဒဏ္ဍိတေပိ န အေသောတိ ဒဿေတိ။ ရာဇပုရိသာနဉ္ဟိ "စောရော အယ"န္တိ ဥဒ္ဒိဿ ကထနေ ဧဝ ဂီတ, ဘိက္ခုနံ, ပန အာရာမိကာဒီနံ တ သမ္မုခါ "အသုကော စောရော ဧဝမကာသီ"တိ ကေနစိ ဝုတ္တဝစနံ နိဿာယ အာရာမိကာဒီသု ရာဇပုရိသာနံ ဝတွာ ဒဏ္ဍာပေန္တေသုပိ ဘိက္ခုဿ န ဂီတ ရာဇပုရိ သာနံ အဝုတ္တတ္တာ။ ယေသဥ္စ ဝုတ္တံ, တေဟိ သယံ စောရဿ အဒဏ္ဍိတတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "တွံ တေဿ သန္တကံ အစ္ဆိန္ဒာ"တိ အာဏတ္တောပိ ဟိ သစေ အညေန အစ္ဆိန္ဒာပေတိ, အာဏာပကဿ အနာပတ္တိ ဝိသင်္ကေ တတ္တာ။ **"အတ္တနော ဝစနကရ"**န္တိ ဣဒံ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝစနံ အကရောန္တာနံ ရာဇပုရိသာနမ္ပိ "ဣမိနာ ဂဟိ တပရိက္ခာရံ အာဟရာပေဟိ, မာ စဿ ဒဏ္ဍံ ကရောဟီ"တိ ဥဒ္ဒိဿ ဝဒန္တဿာပိ ဒဏ္ဍေ ဂဟိတေပိ န ဂီတ ဧဝ ဒဏ္ ဍဂ္ဂဟဏဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ, "အသုကဘဏ္ဍံ အဝဟရာ"တိ အာဏာပေတွာ ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ ပုန ပဋိက္ခိ ပနေ (ဟရာ. ၁၂၁) ဝိယ။

အသာဒီနံ သမ္ပဋိစ္ဆနေ ဝိယ တဒတ္ထာယ အဥ္ဈကရဏေ ဘိက္ခုနိမ္ပိ ဒုက္ကဋမ္ပိ အာဟ **"အကပ္ပိယအဥ္ဈေ နာမ န ဝဋ္ဋတီ"**တိ။ ကေနစိ ပန ဘိက္ခုနာ ခေတ္တာဒိအတ္ထာယ တေဟာရိကာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဥ္ဈေ ကတေပိ တံ ခေတ္တာဒိသမ္ပဋိစ္ဆနေ ဝိယ သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ န ဟောတိ ပုဗ္ဗေ ဧဝ သင်္ဃဿ သန္တကတ္တာ , ဘိက္ခုဿေဝ ပန ပယောဂဝသေန အာပတ္တိယော ဟောန္တိ။ အသာဒီနမ္ပိ ပန အတ္ထာယ ရက္ခံ ယာစိတုံ တေဟာရိကေန ပုဗ္ဗေန သင် ဃဿ ဥပ္ပန္နံ ကပ္ပိယက္ကမံ ဝတ္တုံ, အာရာမိကာဒီဟိ စ အဥ္ဈံ ကာရာပေတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ဝိဟာရဝတ္ထာဒိကပ္ပိယအ ဥ္ဈံ ပန ဘိက္ခုနော သယမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဘိက္ခုနီနံ ဝုတ္တော တိ ရက္ခံ ယာစန္တီနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝုတ္တော ဥဒ္ဒိဿအနုဒ္ဒိဿဝသေန ရက္ခာယာစနဝိနိစ္ဆ ယော, န သဗ္ဗော သိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆယော အသာဓာရဏတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ တေနာဟ **"ဘိက္ခုနောပီ"**တိအာဒိ။ အနာက မ္ပိတာယ အဥ္ဈကရဏံ, အဥ္ဈပရိယောသာနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၈၃. ဟဋ္ဌိယံ ဒုတိယေ **မလ္လဂဏဘဋိပုတ္တဂဏာဒိက** န္တိအာဒီသု မလ္လရာဇူနံ ဂဏော **မလ္လဂဏော။ ဘဋိပုတ္တာ** နာမ ကေစိ ဂဏရာဇာနော, တေသံ ဂဏော။ ကေစိ ပန "နာရာယနဘတ္တိကော ပုညကာရဂဏော မလ္လဂဏော။ တထာ ကုမာရဘတ္တိကော စ ဂဏော ဘဋိပုတ္တဂဏော"တိပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. သံဃာဒိသေသကဏ္ဍ ၃.၆၈၃) ဝဒန္တိ။ **ဓမ္မ ဂဏော**တိ သာသနေ, လောကေ တ အနေကပ္ပကာရပုညကာရကော ဂဏော။ ဂန္ဓိဝိကတိကာရကော ဂဏော **ဂန္ဓိကသေဏိ** ။ ပေသကာရာဒိဂဏော **ဒုဿိကသေဏိ** ။ **ကပ္ပဂတိက** န္တိ ကပ္ပိယဘာဝဂတံ, ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၆၈၅. ဟဋ္ဌိယံ **ဝုဋ္ဌာပေတီ** တိ ဥပသမ္ပာဒေတိ။ အကပ္ပဂတမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေန္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ဝဒန္တိ။ ခီဏာသဝတယပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော **“တိစိတ္တ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ စောရိတာ, တံ ဥတ္တတ အနနုညာတကာရဏာ ဝုဋ္ဌာပနန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၂. တတိယေ **ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ** တိ ကမန္တရသ္သ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ။ “ကမန္တရံ ဂစ္ဆေယျာ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ဝိကာလကမပ္ပဝေသနသိက္ခာပဒေ ဝိယ “အပရိက္ခိတ္တသ္သ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တိယာ”တိ အဝတ္တတ “အတိက္ကာမေန္တိယာ”တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တတ္တာ ကမံ ပဝိသန္တိယာ ဃရူပစာရေ ဌိတသ္သ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတသင်္ခါတသ္သ ဥပစာရသ္သ အတိက္ကမော နာမ ပဌမလေဍ္ဍုပာတဗ္ဘန္တရသင်္ခါတသ္သ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနသ္သ အတိက္ကမော ဧတတိ အာဟ **“ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံ ဧကေန ပါဒေန အတိက္ကမတီ”** တိ။

မဇ္ဈေ တိ ကမမဇ္ဈေ။ **ပဌာ** တိ အပရကာလေ။ **“စတုကမသာဓာရဏတ္တာ”** တိ က္ကမိနာ ဝိဟာရတော စတူသု ကမေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧတ္ထ ကာရဏမာဟ။

ပရတီရမေဝ အက္ကမန္တိယာ တိ နဒိံ အနောတရိတ္တတ သေတုအာဒီဟိ ဩရိမတီရတော လင်္ဃိတ္တတ တ အာကာသာဒိနာ တ ပရတီရမေဝ အတိက္ကာမေန္တိယာ။ **ဩရိမတီရမေဝ အာဂစ္ဆတိ, အာပတ္တိ** တိ ဟာရဂမနာယ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဝုတ္တံ။

တာဒိသေ အရညေတိ ကန္ဒဗိလတော ဗဟိဘာဝလက္ခဏေ အရညေ။ **“ဧတေနေဝ”**တိအာဒိနာ ဒဿနူပစာရေ ဝိရဟိတေ သဝနူပစာရသ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေပိ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **အညံ မဂ္ဂံ ဂဏှာတီ** တိ မဂ္ဂမူဋ္ဌဟုတ္တတာ ဂဏှာတိ, န ဒုတိယိကံ ဩဟိယိတုံ။ တသ္မာ အနာပတ္တိ။ အနန္တရာယေန ဧကဘာဝော, အနာပဒာယ ကမန္တရဂမနာဒီသု ဧကေန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

တတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၄. စတုတ္ထေ **ကာရကဂဏသ္သာ** တိ ကမသ္သ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ ယေဟိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ, တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကမ္မတစက္ခဏေ သဟဋ္ဌိတေတိ ဧကစ္စံ။ **နေတ္ထာရဝတ္တေ** တိ နိတ္ထရဏဟေတုမ္ဟိ ဝတ္တေ။

၆၉၈. ဟဋ္ဌိယံ **အသန္တေ ကာရကသင်္ဃေ** တိ ဧတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနံ သုဒ္ဓရမ္ပိ ဂန္တ္တတာ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ အန္တရာယေပန သတိ သမ္မာ ဝတ္တန္တံ ဩသာရေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဓမ္မကမ္မေန ဥက္ခိတ္တတာ, အနနုညာတကာရဏာ ဩသာရဏန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

စတုတ္ထသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၁. ပဉ္စမေ **တ**န္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ အဝစနံ “အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိအာဒိ ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ။ ဥဘတော အဝဿုတဘာဝော, ဥဒကဒန္တပေါနတော အညံ သဟတ္ထာ ဂဟေတ္တတ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

ပဉ္စမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဥ္စသဥ္ဈာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၅. ဆဥ္စေ **ပဋိဂ္ဂဟော တေန န ဝိဇ္ဇတီ** တိ တေနေဝ “န ဒေတိ”တိ ဝုတ္တကာရဏေန ဥပယောဇိတာယ ဟတ္
ထတော ဣတရာယ ပဋိဂ္ဂဟောပိ နတ္ထိ။ **ပရိဘောဂပစ္စယာ**တိ ဥပယောဇိတာယ ဘောဇနပရိယောသာနပစ္စယာတိ အတ္
ထော။ မနုဿပုရိသဿ အဝဿုတတာ, တံ ဥတ္တတ အနနုညာတကာရဏာ ဥပယောဇနာ, တေန ဣတရိဿာ ဂဟေ
တ္တတ ဘောဇနပရိယောသာနန္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဆဥ္စသဥ္ဈာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇၀၉-၇၂၇. သတ္တမတော ယာဝဒသမပရိယောသာနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

သဥ္ဈာဒိသေသဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၃. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍံ

၂. ဒုတိယနိဿဂ္ဂိယာဒိဟစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၃၃. နိဿဂ္ဂိယေသုပိ ပဌမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၇၄၀. ဒုတိယေ **အယ္ယာယ ဒမ္မီတိ ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓ** န္တိ နိဿဋ္ဌပဋိလဒ္ဓံ, နိဿဋ္ဌံ ပဋိလဘိတွာပိ ယံ ဥဒ္ဒိဿ အယကေဟိ ဒိန္နံ, တတ္ထေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **“ယထာဒါနေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗ”** န္တိ။ အကာလစီဝရတာ, တံ ဝတွာ ကာလစီဝရန္တိ လေသေန ဘာဇာပနံ, ပဋိလာဘောတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၇၄၃. တတိယေ **မေတန္တိ** မမေဝေတံ စီဝရံ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, ပရိဝတ္တိတဝိကပ္ပနုပဂစီဝရဿ သကသညာယ အစ္ဆိန္ဒနာဒီတိ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

၇၄၈-၇၅၂. စတုတ္ထေ **အာဟဋသပ္ပိံ ဒတွာ** တိ အတ္တနော ဒတွာ။ **ယမကံ ပစိတဗ္ဗ** န္တိ သပ္ပိဉ္စ တေလဉ္စ ဧကတော ပစိတဗ္ဗံ။ လေသေန ဂဟေတုကာမတာ, အညဿ ဝိညတ္တိ, ပဋိလာဘောတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၇၅၃. ပဉ္စမေ **သာ**တိ ထုလ္လနန္ဒာ။ **အယန္တိ** သိက္ခမာနာ။ **စေတာပေတွာတိ ဇာနာပေတွာ**တိ ဣဓ ဝုတ္တံ, **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ပန “အတ္တနော ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန ‘ဣဒံ နာမ အာဟရာ’တိ အညံ ပရိဝတ္တာပေတွာ”တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အညစေတာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။

၇၅၈. ဆဋ္ဌေ **ဟတရိကဿာ** တိ ဒုဿတဏိဇကဿ။

၇၆၄. သတ္တမေ **သညာစိတကေနာ**တိ သယံ ယာစိတကေနပီတိ အတ္ထော။

၇၆၉-၇၈၉. အဋ္ဌမတော ယာဝဒွတဒသမာ ဥတ္တာနမေဝ။

နိဿဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၄. ဟာစိတ္တိယကဏ္ဍံ

၁. လသုဏဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမလသုဏာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၉၇. ဟာစိတ္တိယေသု လသုဏဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဗဒရသာဠဝံ** နာမ ဗဒရဖလာနိ သုက္ခာပေတွာ တေဟိ ကတ္တဗ္ဗ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ။ အာမကမာဂဓလသုဏဥ္စေ, အဇ္ဈောဟရဏဥ္စာတိ ဒွေ ဝ အင်္ဂါနိ။

၇၉၉-၈၁၂. ဒုတိယာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနိ။

၈၁၅. ဆဋ္ဌေ ဟဋ္ဌိယံ **အာသုမ္ဘိတွာ** တိ ဟတွေ ဝါ။

၈၁၇. **ဒဓိမတ္ထု** တိ ဒဓိမ္ဟိ ပသန္နောဒကံ။ **ရသခီရာဒီနန္တိ** မံသရသခီရာဒီနံ။ ဘုဥ္ဇန္တဿ ဘိက္ခုနော ဟတ္ထပာသေ ဌာနံ, ဟနီယဿ တ ဝိဓူပနဿ တ ဂဟဏန္တိ ဒွေ ဝ အင်္ဂါနိ။

၈၂၂. သတ္တမေ **အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓ** န္တိ အတ္တနော ဝိညတ္တိံ ဝိနာ လဒ္ဓံ။ **ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓ** န္တိ သယံ ကရဏေ ဟာစိ တ္တိယန္တိ ဣဒံ ကာရာပနေ ဒုက္ကဋဥ္စ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"န ဟိ"**တိအာဒိ, "အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓ"န္တိအာဒိဝစနေန တ ဝိရုဇ္ဈနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အညာယ ဝိညတ္တိပိ ဟိ ဣမိဿာ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓမေဝ တိ။ အာမကဓညဝိညာပနာဒိ, တံ ဘဇ္ဇနာဒိနာ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဒွေ ဝ အင်္ဂါနိ။

၈၂၄. အဋ္ဌမေ **နိဗ္ဗိဋ္ဌော** တိ လဒ္ဓော။ **ကေဏိ**တိ ရညော အတဗ္ဗော အာယော, အာယုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော ။ တေနာဟ **"ဧကံ ဌာနန္တရ"**န္တိအာဒိ။ **ဌာနန္တရန္တိ** စ ကမဇနပအာဏာယတ္တံ။ ဝဠဉ္ဇိယမာနတိရောကုဋ္ဋာဒိတာ, အ နပလောကေတွာ ဥစ္စာရာဒီနံ ဆဍ္ဍနာဒိတိ ဒွေ ဝ အင်္ဂါနိ။

၈၃၀. နဝမေ **"မတ္ထကစ္ဆိန္နနာဠိကေရမ္ပိ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟရိတူပရိ ဆဍ္ဍနမေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ။ တေနာဟ **"အနိက္ခိတ္တဗီဇေသု"** တိအာဒိ။ ယတ္ထ စ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတ္ထ ဟရိတေ ဝစ္စာဒိ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **သဗ္ဗေသ**န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ။

၈၃၆-၇. ဒသမေ **တေသံယေဝ**တိ ယေသံ နိစ္စံ ပဿတိ။ **အာရာမေ ဌတွာ**တိ ဌိတနိသိန္နဋ္ဌာနေ ဧဝ ဌတွာ သမန္တတော ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာပိ ပဿတိ, အနာပတ္တိ။ ဌိတဋ္ဌာနတော ဂန္တွာ ပဿိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ပန "ဝဋ္ဋ တီ"တိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန "ဒဿနာယ ဂစ္ဆေယျ, ဟာစိတ္တိယ"န္တိ သာမညတော ဂမနဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ, အနာပတ္တိယမ္ပိ ဂမနာယ အဝုတ္တတ္တာ စ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ နစ္စာဒိတာ, အနနုညာတကာရဏာ ဂမနံ, ဒဿနာဒိ စာတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

နိဋ္ဌိတော လသုဏဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. အန္ဓကာရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၄၁. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အနေ တ**တိ အနနိမိတ္တံ။ ရတ္တန္ဓကာရေ ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသေ ဌာနာဒိ, ရ ဟောပေက္ခာ, သဟာယာဘာဝေတိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၈၄၂-၈၅၀. ဒုတိယာဒီနိ ဥတ္တာနာနိ။

၈၅၄. ပဌမေ **ပလ္လင္ကသ္မႎ အနောကာသေ** တိ ဦရုဗဒ္ဓာသနသ္မႎ အပ္ပဟောနကေ။ ပုရေဘတ္တံ အန္တရဃရေ ပလ္လင္ကပ္ပဟောနကာသနေ နိသဇ္ဇာ, အနနုညာတကာရဏာ အနာပုစ္ဆာ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒအတိက္ကမောတိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

၈၆၀-၈၇၉. ဆဋ္ဌာဒီနိ ဥတ္တာနာနိ။

နိဋ္ဌိတော အန္ဓကာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. နဂ္ဂဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၈၃-၈၈၇. တတိယဝဂ္ဂသ္မႎ ပဌမဒုတိယာနိ ဥတ္တာနာနိ။

၈၉၃. တတိယေ **ဝိသိဗ္ဗေတ္ဝာ** တိ ဝိဇဋ္ဋေတွာ။ **ခုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ** တိ ဝိသိဗ္ဗနဒိဝသတော ပဥ္စ ဒိဝသေ အတိက္ကာမေတ္ဝာ ခုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ။ အန္တောပဥ္စာဟေ ပန ခုရနိက္ခေပေပိ အနာပတ္တိ ဧဝ "အညတ္ရ စတူဟပဥ္စာဟာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ။ ဥပသမ္ပန္နာယ စီဝရံ သိဗ္ဗနတ္ထာယ ဝိသိဗ္ဗေတ္ဝာ ပဥ္စာဟာတိက္ကမော, အနနုညာတကာရဏာ ခုရနိက္ခေပောတိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

၉၀၀. စတုတ္ထေ ပဥ္စန္နံ စီဝရာနံ အပရိဝတ္တနံ, အနနုညာတကာရဏာ ပဥ္စာဟာတိက္ကမောတိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

၉၀၃. ပဥ္စမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၉၀၉. ဆဋ္ဌေ ဝိကပ္ပနုပဂသ္မႎ သင်္ဃေ ပရိဏတတာ, ဝိနာ အာနိသံသဒဿနေန အန္တရာယကရဏန္တိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

၉၁၁. သတ္တမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၉၁၆. အဋ္ဌမေ **ကုမ္ဘထူဏံ** နာမ ကုမ္ဘသဒ္ဒော, တေန ကီဠန္တီတိ **ကုမ္ဘထူဏိကာ** ။ တေနာဟ **"ဃဋကေန ကီဠနကာ"**တိ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ပန "စတုရဿအမ္ဗဏကတာဠ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တဉှိ ရုက္ခသာရာဒိမယံ အန္တောဆိဒ္ဒံ စတုသု ပဿေသု စမ္မောနဒ္ဓံ တဒိတဘဏ္ဍံ, ယံ "ဗိမ္ဗိသက"န္တိပိ ဝုစ္စတိ, တံ တဒေန္တာပိ ကုမ္ဘထူဏိကာ။ တေနာဟ **"ဗိမ္ဗိသကတဒိတကာတိပိ ဝဒန္တိ"** တိ။

၉၁၈. ဟဋ္ဌိယံ **ကပ္ပကတ** န္တိ ကပ္ပကတံ နိတသနဟရုပန္နပဂံ။ သမဏစီဝရတာ, အနနုညာတာနံ အနန္တိ ဒ္ဒေ၀ အင်္ဂါနိ။

၉၂၁-၉၃၁. နဝမဒသမာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

နိဋ္ဌိတော နဂ္ဂဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေါ

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၇၆. တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂသ္မႎ ဒသမေ စာရိကာယ အပက္ကမနံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမေဝ။ ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကတံ သန္ဓာယ ပနေတ္ထ **"လောကဝဇ္ဇ"** န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

နိဋ္ဌိတော တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. စိတ္တာကရဝဂ္ဂေ

၁. ပဌမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၇၈. စိတ္တာကရဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဟဋ္ဌေက္ကာ အာပတ္တိယော** တိ ဂီတယ ပရိဝတ္တနပ္ပယောဂဂဏနာယ။

၁၀၁၅. နဝမေ ဟတ္ထိအာဒီသု **သိပ္ပ** -သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော, တထာ အာထဗ္ဗဏာဒီသု **မန္တ** -သဒ္ဒေါ။ တတ္ထ **အာထဗ္ဗဏမန္တော** နာမ အာထဗ္ဗဏဝေဒဝိဟိတော ပရူပဃာတကရော မန္တော။ **ခီလနမန္တော** နာမ ဝေရိမာရဏတ္ထာယ သာရဒာရုမယံ ခီလံ မန္တေတွာ ပထဝိယံ အာကောဋ္ဋနမန္တော။ **အဂဒပ္ပယောဂေ** ဝိသပ္ပယောဇနံ။ **နာဂမဏ္ဍလ** န္တိ သပ္ပာနံ ပဝေသနိဝာရဏတ္ထံ မဏ္ဍလဗန္ဓမန္တော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

နိဋ္ဌိတော စိတ္တာကရဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၁၀၂၅-၁၁၁၆. အာရာမဝဂ္ဂေ , ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ စ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။

၈. ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေ

၁. ပဌမာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၉. အဋ္ဌမဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သဗ္ဗပဌမာ ဒွေ ဝ မဟာသိက္ခမာနာ** တိ ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ (ပာစိ. ၁၀၆၇ အာဒယော) သဗ္ဗပဌမံ ဝုတ္တာ ဒွေဝ။ **သိက္ခမာနာ ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ သမ္မုတိကမ္မာဒီသု အညထာ ဝုတ္တေ ကမ္မံ ကုပ္ပတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၁၆၇. ဧကာဒသမေ **ပါရိဝါသိယေန ဆန္ဒဒါနေန** တိ ပရိဝုတ္ထေန ဝိကပ္ပဝုတ္ထေန ဝိဂတေန ဆန္ဒဒါနေနာတိ အတ္ထော, ဆန္ဒဝိဿဇ္ဇနမတ္တေန တ။

၁၁၆၈. **"ဝုဋ္ဌိတာယာ"** တိ ဧတေန "ဣဒါနိ ကမ္မံ န ကရိဿာမာ"တိ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ကာယေန အဝုဋ္ဌဟိတွာ နိသိန္နာယပိ ပရိသာယ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝုဋ္ဌိတာယာ"**တိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန "အနာပတ္တိ အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ"တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ, **ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ** စ "န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကပါရိသုဒ္ဓိဒါနေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော အညတြ အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ"တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) ဝုတ္တတ္တာ, **တဒဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ "ပါရိဝါသိယပါရိသုဒ္ဓိဒါနံ နာမ ပရိသာယ ဝုဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိ, အဝုဋ္ဌိတာယ ပန ဝဋ္ဋတီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၃) ဝုတ္တတ္တာ စ "ကမ္မံ န ကရိဿာမီ"တိ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ နိသိန္နာယပိ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

နိဋ္ဌိတော ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၁၁၈၁. ဆတ္တဝဂ္ဂေ ဥတ္တာနော ဧဝ။

ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၅. ပါဋိဒေသနီယကဏ္ဍံ

ပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၂၈. ပါဋိဒေသနီယာဒီသု **ပါဠိဝိနိမုတ္တကေသူ**တိ ပါဠိယံ အနာဂတေသု သပ္ပိအာဒီသု။

သတ္ထာဓိကရဏဝှယာ တိ သတ္ထာဓိကရဏသမထနာမကာ။ တံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယံ တာဒိသံယေဝ ယသ္မာ ဝိဒူ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ ယထာ နိဋ္ဌိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗာသဝပဟာ** န္တိ သဗ္ဗာသဝဝိဃာတကံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ။ **ပသ္** **သန္တု နိဗ္ဗုတိ**န္တိ မဂ္ဂညာဏေန နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောန္တု, ပပ္ပောန္တူတိ တ ပါဌော။ တတ္ထ **နိဗ္ဗုတိ** န္တိ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဥဘတောဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁. မဟာခန္ဓကော

ဗောဓိကထာဝဏ္ဏနာ

မဟာဝဂ္ဂေ **ဥဘိန္နံ ပာတိမောက္ခာန**န္တိ ဥဘိန္နံ ပာတိမောက္ခဝိဘင်္ဂါနံ။ ယံ ခန္ဓကံ သင်္ဂါယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ ခန္ဓာနံ သမူဟော, ခန္ဓာနံ ဝါ ပကာသနတော **ခန္ဓကော။ ခန္ဓာ**တိ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိစာရိတ္တဝါရိတ္တသိက္ခာပဒပညတ္တိ သမူဟော အဓိပ္ပေတော။ ပဒဘာဇနီယေ ယေသံ ပဒါနံ အတ္ထာ ယေဟိ အဋ္ဌကထာနယေဟိ ပကာသိတာတိ ယောဇနာ။ အထ ဝါ ယေ အတ္ထာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ စေတ္ထ ပဒပူရဏော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁. ဝိသေသကာရဏန္တိ "ယေန သမယေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစန ဟေတုဘူတော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ, တေန သမယေနာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တကာရဏံ ဝိယ ဝိသေသကာရဏံ ဘုမ္မဝစနနိ ဝတ္တနကကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **တေဿာ**တိ အဘိသမ္ဗောဓိတော ပဋ္ဌာယ သတ္ထု စရိယာဝိဘာဝနဿ ဝိနယပည တ္တိယံ ကိံ ပယောဇနံ? ယဒိ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ နိဒါနဒဿနံ ပယောဇနန္တိ ယောဇနာ။ **နိဒါန**န္တိစေတ္ထ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတုဘူတံ ဝတ္ထုပုဂ္ဂလာဒိကာရဏံ အဓိပ္ပေတံ, န ပညတ္တိဋ္ဌာနမေဝ။ တေနာဟ **"ယာ ဟီ"**တိအာဒိ။

ဥရုဝေလာယန္တိ ဧတ္ထ **ဥရု**-သဒ္ဒေါ မဟန္တတ္ထော။ **ဝေလာ**-သဒ္ဒေါ တီရပရိယာယော။ ဥန္နတတ္တာဒိနာ ဝေလာ ဝိယ ဝေလာ။ ဥရု မဟန္တီ ဝေလာ ဥရုဝေလာ, တဿံ။ တေနာဟ **"မဟာဝေလာယ"**န္တိအာဒိ။ **မရိယာဒာ**တိ သီလာဒိဂုဏ သီမာ။ **ပတ္တပုဉ္ဇနာ**တိ တာလာဒီနံ ပဏ္ဏပုဉ္ဇေ။

"ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိ အနုနာသိကလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **"ပဌမံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ"** တိ။ **ပဌမ**န္တိ စ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော။ တသ္မာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သဗ္ဗပဌမံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ဝိဟရတီတိ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဟဒိ္ဒယံ **အထ ခေါ**တိ ဧတ္ထ **အထာ**တိ တေသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော အနေကတ္တတ္တာ နိပါတာနံ။ **သတ္တာဟ**န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **အထ ခေါ**တိ အဓိကာရန္တရဒဿနေ နိပါတော။ တေန ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံ ဝေဒနံ ပဟာယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမနသိကာရေ အဓိကတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ပဋိစ္စာ**တိ ပဋိမုခံ ဂန္တွာ, အညမညံ အပေက္ခိ တွာတိ အတ္ထော။ ဧတေန ကာရဏဗဟုတာ ဒဿိတာ။ **သဟိတေ**တိ ကာရိယဗဟုတာ။ **အနုလောမ**န္တိ ဘာဝနပုံသကနိ ဒ္ဒေသော။ **သေ့ဝတ**တိ သော ဧဝ ပစ္စယာကာရော။ **ပုရိမနယေန ဝါ ဝုတ္တော**တိ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိအာဒိနာ န ယေန ဝုတ္တော ပစ္စယာကာရော။ **ပဝတ္တိယာ**တိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ။

ဟဒိ္ဒယံ **"အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ"**တိအာဒီသု ဒုက္ခာဒီသု အညာဏံ **အဝိဇ္ဇာ**။ လောကိယကုသလာကုသလစေတနာ **သင်္ခါရာ**။ လောကိယဝိပာကမေဝ **ဝိညာဏံ**။ လောကိယဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယံ **နာမံ,** ဘူတုပါဒါယဘေဒံ **ရူပံ**။ ပသာဒဝိညာဏဘေဒံ **သဠာယတနံ**။ ဝိပါကဘူတော သဗ္ဗော **ဖဿော, ဝေဒနာ** စ။ ရာဂေ **တဏှာ**။ ဗလဝရာဂေ, တိဝိဓာ စ ဒိဋ္ဌိ **ဥပါဒါနံ**။ **ဘဝေ** ပန ဒုဝိဓော ကမ္မဘဝေ, ဥပပတ္တိဘဝေ စ။ တတ္ထ **ကမ္မဘဝေ** သာသဝကုသလာကုသလစေတနာဝ, **ဥပပတ္တိဘဝေ** ဥပါဒိန္နကက္ခန္ဓာ။ တေသံ ဥပပတ္တိ **ဇာတိ**။ ပါကော **ဇရာ**။ ဘေဒေါ **မရဏံ**။ တေ ဧဝ နိဿာယ သောစနံ **သောကော**။ ကန္ဒနံ **ပရိဒေဝေါ။ ဒုက္ခံ** ကာယိကံ။ **ဒေါမနဿံ** စေတသိကံ။ အတိဝိယ သောကော **ဥပါယာသော**။

ပစ္စေကဥ္စ **သမ္ဘဝ**တိ -သဒ္ဒေါ ယောဇေတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"ကမိနာ နယေနာ"**တိအာဒိ။ **"ဒုက္ခရာသိဿာ"** တိ ကမိနာ န သတ္တဿ။ နာပိ သုဘသုခါဒီနန္တိ ဒဿေတိ။

ဟဝေတိ ဗျတ္တန္တိ ကမသ္မိံ အတ္ထေ နိပါတော။ **"အနုလောမပစ္စယာကာရပဋိဝေဓသာဓကာ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ"**တိ ကဒံ ပဌမတရေ ကိစ္စာပိ "အဝိဇ္ဇာယတွေ့ဝဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ"တိအာဒိနာ ပဋိလောမပစ္စယာကာရောပိ အာဂတော, တထာပိ "ယတော ပဇာနာတိ သဟေတုဓမ္မ"န္တိ အနုလောမပစ္စယာကာရပဋိဝေဓဿေဝ ကာရဏတ္တေန ဝုတ္တတ္တာ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဒုတိယတရေပိ "ယတော ခယံ ပစ္စယာနံ အဝေဒီ"တိ ကထာယ ဝုတ္တတ္တာ "ပစ္စယာနံ

ခယသင္ခာတ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **နော ကလ္လော ပဌေဟာ** တိ အယုတ္တော န ဃုာကာတဗ္ဗော, အဝိဇ္ဇ မာနံ အတ္တာနံ သိဒ္ဓံ ကတွာ “ကော ဖုသတိ”တိ တဿ ကိရိယာယ ပုဌတ္တာ “ကော ဝဏ္ဏာပုတ္တော ဖုသတိ”တိ အာဒိ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သောဠသ ကင္ခာ** တိ “အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓာနံ, နနု ခော အဟောသိံ, ကိံ နု ခော အဟောသိံ, ကထံ နု ခော အဟောသိံ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓာနံ, ဘဝိဿာမိ နု ခော အဟံ အနာဂတမဒ္ဓာနံ, နနု ခော ဘဝိဿာမိ, ကိံ နု ခော ဘဝိဿာမိ, ကထံ နု ခော ဘဝိဿာမိ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ ဘဝိဿာမိ နု ခော အဟံ အနာဂတမဒ္ဓာနံ, အဟံ နု ခေါသ္မိ, နော နု ခေါသ္မိ, ကိံ နု ခေါသ္မိ, ကထံ နု ခေါသ္မိ, အယံ နု ခော သတ္တော ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ကမီ ဘဝိဿတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀) ဧဝံ အာဂတာ အတီတေ ပဉ္စ, အနာဂတေ ပဉ္စ, ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆာတိ သောဠသဝိဓာ ကင္ခာ။

တတ္ထ **ကိံ နု ခော**တိ မနုဿဒေဝတာဒီသု, ခတ္တိယာဒီသု တ အညတရံ နိဿာယ ကင္ခတိ။ **ကထံ နု ခော**တိ ပန သဏ္ဌာနာကာရာဒီသု ဣဿရာဒိဇနကံ, ကာရဏံ တ နိဿာယ။ **ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိ**န္တိ စ မနုဿာဒီသု ပဌမံ ကိံ ဟုတွာ ပစ္ဆာ ကိံ အဟောသိန္တိ ကင္ခတိ။ **အဟံ နု ခေါသ္မိ** တိအာဒိ ဣဒာနိ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနတံ, သရူပ ပကာရာဒိကဉ္စ ကင္ခတိ။ **ဝပယန္တိ** တိ ဝိအပယန္တိ ဗျပဂစ္ဆန္တိ။ တေနာဟ **“အပဂစ္ဆန္တိ နိရုဇ္ဈန္တီ”** တိ။

၃. တဿ ဝသေနာ တိ တဿ ပစ္စယာကာရပဇာနနဿ, ပစ္စယက္ခယာဓိဂမဿ စ ဝသေန။ **ဧကေကမေဝ ကောဋ္ဌာသ**န္တိ အနုလောမပဋိလောမတော ဧကေကမေဝ ကောဋ္ဌာသံ။ **ဟဋ္ဌိပဒရတ္တိယာ ဧဝံ မနသာကာသီ** တိ ရတ္တိယာ တီသုပိ ယာမေသု ဧဝံ ဣမ ခန္ဓကဟဋ္ဌိယာ အာဂတနယေန အနုလောမပဋိလောမံယေဝ မနသာကာသိ။

အဇပာလကထာဝဏ္ဏနာ

၄. တဿ **သတ္တာဟဿ အစ္စယေနာ** တိ ပလ္လင်္ကသတ္တာဟဿ အပဂမနေန။ **တမှာ သမာဓိမှာ**တိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိသမာဓိမှာ။ အန္တရန္တရာ ဧဝ ဟိ ပစ္စယာကာရမနသိကာရော။ အဝသေသကာလံ ပန သဗ္ဗံ ဘဂဝတ ဖလသမာပတ္တိယာပိ ဝီတိနာမေသိ။ တံ သန္ဓာယ **“တမှာ သမာဓိမှာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ရတနစင်္ကမေ** တိ ဘဂဝတော စိရံ ဌိတဿ စင်္ကမနာဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ဒေဝတာဟိ မာပိတေ ရတနစင်္ကမေ။ **ရတနဃရ**န္တိ ဘဂဝတော နိသီဒနာဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ဒေဝတာဟိ မာပိတံ ရတနမယံ ဂေဟံ။

တတ္ရာပိ တိ န ကေဝလံ ရတနဃရေယေဝ။ တတ္ရာပိ အဇပာလနိဂြောဓမူလေပိ အဘိဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ဧဝ အန္တရန္တရာ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တောတိ အတ္ထော။ တတ္ထာပိ ဟိ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာနံ သမ္မသတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပီတိသမုဋ္ဌိတာ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ရတနဃရေ ဝိယ နိစ္ဆရိံသု ဧဝ။ **“ဟုံဟုံ”န္တိ ကရောန္တော** တိ “သဗ္ဗေ ဟီနဇာတိကာ မံ မာ ဥပဂစ္ဆန္တု”တိ မာနဝသေန, သမီပံ ဥပဂတေသု ကောဓဝသေန စ “အပေထ”တိ အဓိပ္ပာယနိစ္ဆာရိတံ ဟုံဟုံကာရံ ကရောန္တော။

ဗ္ရဟ္မည န္တိ ဗြာဟ္မဏတ္တံ။ **အန္တ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **ဒေတနံ တ အန္တ** န္တိ မဂ္ဂဉာဏာနံ တ အန္တဘူတံ အရဟတ္တဖလံ။

မုစလိန္ဒကထာဝဏ္ဏနာ

၅. **မုစလိန္ဒမူလေ** တိ ဧတ္ထ စ **မုစလိန္ဒော** ဝုစ္စတိ နီပရုက္ခော, ယော “နိစုလော”တိပိ ဝုစ္စတိ။ **ဥပ္ပန္နမေဃော** တိ သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ပူရေတွာ ဥပ္ပန္နော မဟာမေဃော။ **ဝဒ္ဒလိကာ** တိ ဝုဋ္ဌိယာ ဧဝ ဣတ္တိလိင်္ဂဝသေန နာမံ။ ယာ စ သတ္တာဟံ ပဝတ္တတ္တာ သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာတိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **“သတ္တာဟံ အဝိစ္ဆိန္နဝုဋ္ဌိကာ အဟောသီ”**တိ။ သီတတတေန ဒူသိတံ ဒိနမေတိဿာ ဝဒ္ဒလိကာယာတိ သီတတတဒုဒ္ဒိနီတိ အာဟ **“ဥဒကဖုသိတသမ္မိဿေနာ”**တိအာဒိ။ ဥဗ္ဗိဒ္ဓတာ နာမ ဒူရဘာဝေန ဥပဋ္ဌာနန္တိ အာဟ **“မေဃဝိဂမေန ဒူရီဘူတ”**န္တိ။ ဣန္ဒနီလမဏိ ဝိယ ဒိဗ္ဗတိ ဇောတေတီတိ **ဒေဝေ,** အာကာသော။

တေမတ္တံ ဝိဒိတ္ဝတ တိ ဝိဝေကေသ္သ သုခဘာဝံ ဝိဒိတွတ။ သဗ္ဗသော အသန္တုဋ္ဌိသမုစ္ဆေဒကတ္တာ မဂ္ဂဉာဏာနံ **“စတုမဂ္ဂဉာဏသန္တောသေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **အကုပ္ပနဘာဝေ** တိ အကုပ္ပနသဘာဝေ။

ရာဇာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၆. **ပစ္စဋ္ဌေ** တိ အဘိနဝေ။ အယမေဝ အတ္ထော ပသတ္ထော, န ပုရိမော။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါ မဟဂ္ဃံ ပတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။

ဗြဟ္မယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၇. အာလီယန္တိ သေဝီယန္တီတိ အာလယာ။ ပဉ္စ ကာမဂုဏာတိ အာဟ **“သတ္တာ။ပေ။ ဝုစ္စန္တီ”** တိ။ **သုဋ္ဌု မုဒိတာ** တိ အတိဝိယ ပမုဒိတာ။ **ဌာနံ သန္ဓာယာ** တိ **ဌာန**-သဒ္ဒံ အပေက္ခိတွာ။ **ဣမေသန္တိ** သဋ္ဌာရာဒီနံ ဖလာနံ။ ဟဒ္ဒိယံ **သဗ္ဗသင်္ခာရသမထော**တိအာဒီနိ နိဗ္ဗာနဝေဝစနာနိ။ **အပိဿု** တိ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထေ နိပါတော။ န ကေဝလံ ဧတဒဟောသိ, ဣမာပိ ကထာ ပဋိဘံသူတိ အတ္ထော။

ကိစ္ဆေန မေ အဓိဂတ န္တိ ဟရမိပုရိဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဒုက္ခာပဋိပဒံ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခါပဋိပဒါဝ ဟောန္တိ။ **ဟ**-ဣတိ ဗျတ္တံ, ဧကံသန္တိ ဒ္ဝီသု အတ္ထေသု နိပါတော, ဗျတ္တံ, ဧကံသေန တ အလန္တိ ဝိယောဇေတ္တိ။ **ဟလန္တိ** တ ဧကော နိပါတော။

၈. ဟဒ္ဒိယံ **သဟမ္ပတိဿာ** တိ သော ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ **သဟကော** နာမ ထေရော ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ဗြဟ္မပတိ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, တေန နံ “သဟမ္ပတိ”တိ သဉ္ဇာနိံသု။ **အဿဝနတာ** တိ အဿဝနတာယ, အဿဝနေနာတိ အတ္ထော။ သဝနမေဝ ဟိ သဝနတာ ယထာ ဒေဝတာတိ။

ဓမ္မော အသုဒ္ဓေါ တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မော။ **သမလေဟီ**တိ ပူရဏကဿပာဒီဟိ ဆဟိ သတ္ထာရေဟိ။ **အပာပုရာ**တိ ဒေသနာဟတ္ထေန ဝိဝရ။ **ဒွါရန္တိ** အရိယမဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

သေလေတိ ဃနသိလာမယေ။ **တထူပမန္တိ** ဧတ္ထ **တထာ**-သဒ္ဒေါ တံ-သဒ္ဒတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန သော သေလပဗ္ဗတော ဥပမာ ယဿ။ တံ တထူပမန္တိ အတ္ထော။ တေန တ ပဗ္ဗတာဒိနာ ပကာရေန ဥပမာ အဿာတိပိ အတ္ထော။ **ဓမ္မမယန္တိ** လောကုတ္တရဓမ္မဘူတံ။ **ဥဋ္ဌေဟီ** တိ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ စာရိကစရဏတ္ထံ ဣမမှာ အာသနာ ကာယေန, အပ္ပောဿုက္ကဘာဝတော တ စိတ္တေန ဥဋ္ဌေဟိ, အယမေဝ တ ဟဒ္ဒေါ။ တေနေဝ “ဝိစရ, ဒေသဿူ”တိ ဒုဝိဓေပိ ကာယစိတ္တပယောဂေ နိယောဇေသိ။ **ဝီရာ**တိအာဒိ စတ္တာရိ ထုတိဝသေန သမ္ဗောဓနာနိ။

၉. **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**တိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန, အာသယာနုသယဉာဏေန စ။ ဣမေသဉ္ဟိ ဒွိန္နံ “ဗုဒ္ဓစက္ခူ”တိ နာမံ။ **သဗ္ဗညုတဉ္ဉာဏဿ**တိ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒယော ဝ အာကာရာ သုန္ဒရာ ယေသံ, တေ သွာကာရာ, သုဝိညာပယာ, ပရလောကဉ္စ ဝဇ္ဇဉ္စ ဘယတော ဒဿနသီလာ စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထ သန္တီတိ **ဥပ္ပလိနီ** တိ ဂစ္ဆလတာပိ ဟောက္ခရဏီပိ ဝုစ္စတိ။ ဣမ ပန ပောက္ခရဏီ။ ဧဝမိတရေသုပိ။ **ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ** တိ ဥဒကတော အနုဂ္ဂတာနိ။ **အန္တောနိမုဂ္ဂ** ဧဝ ဟုတွာ ပုသန္တိ ဝဍ္ဍန္တိ, တာနိ **အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနိ**။ **အစ္စုဂ္ဂမ္မာ** တိ ဥဒကံ အတိက္ကမနဝသေန ဥဂ္ဂန္တွာ။

အပာရုတာတိ ဝိဝဋာ။ **တေသန္တိ** သဒ္ဓါပနိဿယာနံ သတ္တာနံ။ **ဒွါရာ**တိ အရိယမဂ္ဂဒွါရာနိ။ ဣဒဉ္စ အတ္တနော သယမ္ဘုဉာဏေန သဒ္ဓါပနိဿယာနံ တေသံ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိဒိဋ္ဌတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဝိဟိံသသညီ**တိအာဒီသု ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – “အဟဉှိ အတ္တနော ပဂုဏံ သုပ္ပဝတ္တိတမ္ပိ ဣမံ ပဏီတံ ဓမ္မံ အဇာနန္တေသု မနုဇေသု ဒေသနာယ ဝိဟိံသာကာယတစာကိလမထော ဟောတီ”တိ ဧဝံ ဝိဟိံသသညီ ဟုတွာ **န ဘာသိံ** ဘာသိတုံ န ဣစ္ဆိံ။ ဣဒါနိ ပန ဟောတုသမ္ဗန္ဓနာ အတ္တနော သဒ္ဓါဘာဇနံ ဝိဝရန္တု, ပူရေဿာမိ နေသံ သင်္ကပ္ပန္တိ။

၁၀. အာဠာရောတိ နာမံ။ **ကာလာမောတိ** ဂေတ္တံ။ **ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒီတိ** ကိံ ဣဒါနေဝ ဥဒပါဒိ, နနု ဗောဓိမူလေ ဝေဿကာလိကာ, ကာလဝိနိမုတ္တာ စ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရတော ဒိဋ္ဌာတိ? သစ္စံ ဒိဋ္ဌာ, တထာပိ နာမာဒိ ဝသေန အဝိကပ္ပိတာ ဧကစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ။ န ဟိ ဧကေန စိတ္တေန သဗ္ဗဓမ္မာနံ နာမဇာတိအာဒိ ကံ ပစ္စေကံ အနန္တံ ဝိဘာဂံ ဝိကပ္ပေတုံ သက္ကာ ဝိကပ္ပနံ ဝိရုဒ္ဓနံ သဟာနုပ္ပတ္တိတော, သဗ္ဗဝိကပ္ပာရဟာဓမ္မဒဿ သနမေဝ ပနာနေန သက္ကာ ကာတုံ။ ယထာ ဒိဋ္ဌေသု ပန ယထိစ္ဆိတာကာရံ အာရဗ္ဘ ဝိကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာ ဏေန ဒိဋ္ဌေ စိတ္တပဋ္ဌေ ဝိယ။ ဣဓာပိ အာဠာရံ နိဿာယ အာဝဇ္ဇနာနန္တရမေဝ သဗ္ဗာကာရဉာဏံ ဥဒပါဒိ။ န ကေဝလ ဉ္စ တံ, အထ ခေါ ပဥ္စဝဂ္ဂိယာ ဧဝ ပဌမံ ဓမ္မံ ဇာနိဿန္တိ, တပ္ပမုခာ စ ဒေဝတာ, အာဠာရော ကာလံ ကတ္တာ အာကိဉ္စ ညာယတနေ, ဥဒကော စ နေဝသညာနာသညာယတနေ နိဗ္ဗတ္တောတိ ဧဝမာဒိကံ သဗ္ဗမ္ပိ နိဿာယ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧဝ။ တံ ပန ခဏသမ္ပတ္တိယာ ဒုလ္လဘဘာဝံ ဒဿေတုံ ကမေန ဩလောကေတွာ ဒေဝတာယ ဝုတ္တေ ဉာဏံ ဝိယ ကတွာ တ ဝုတ္တံ။ သဒ္ဒဂတိယာ ဟိ ဗန္ဓတ္တာ ဧကေန ဉာဏေန ဉာတမ္ပိ ဝုစ္စမာနံ ကမေန ဉာတံ ဝိယ ပဋိဘာတိ, ဒေဝတာပိ စ ဘဂဝတာ ဉာတမေဝတ္ထံ အာရောစေသိ။ တေနေဝ ''ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒီ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမညတ္ထ ထာပိ ဤဒိသေသု ''လောကံ ဝေါလောကေန္တော အသုကံ အဒ္ဒသ, တတ္ထ မယိ ဂတေ ကိံ ဘဝိဿတီ''တိ ဧဝမာဒိနာ သတ္တု ဟိတေသိတာသန္ဒဿနဝသပ္ပဝတ္တေသု။ သဗ္ဗတ္ထ ဝစနဂတိယံ ကမဝုတ္တိတော ပညာယမာနေပိ ဧကေနေ ဝ ဉာဏေန သကလာဝဗောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဗဟုကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ** တိ ဥပကာရဿာပိ ဝိဇ္ဇမာနတံ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တံ, န ပန ဓမ္မဒေသနာယ ကာရဏတ္တေန အနုပကာရာနမ္ပိ ဒေသနတော။

၁၁. အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ န္တိ ဂယာယ, ဗောဓိဿ စ အန္တရေ တိကဝုတေ ဌာနေ။

သဗ္ဗာဘိဘူ တိ သဗ္ဗံ တေဘူမကဓမ္မံ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော။ **အနူပလိတ္တော** တိ ကိလေသလေပေန အလိတ္တော။ တတော ဧဝ **သဗ္ဗဉ္ဇဟော** ။ **တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တော** တိ တဏှက္ခယေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဝိမုတ္တော။ ဧဝံ သယံ သဗ္ဗဓမ္မေ အတ္တနာဝ ဇာနိတွာ။ **ကမုဒ္ဒိသေယျ** န္တိ ကံ အညံ ''အယံ မေ အာစရိယော''တိ ဥဒ္ဒိသေယျံ။

ကာသိနံ ပုရန္တိ ဗာရာဏသိံ။ **အာဟဉ္ဆံ** န္တိ အာဟနိဿာမိ။ အမတတာဓိဂမာယ ဥဂ္ဃောသနတော **အမတဒုန္ဒုဘိ** န္တိ သတ္တု ဓမ္မဒေသနာ ဝုတ္တာ, ''အမတဘေရိံ ပဟရိဿာမီ''တိ ဂစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။

အရဟသိ အနန္တဇိနောတိ အနန္တဇိနောပိ ဘဝိတုံ ယုတ္တောတိ အတ္ထော။ အနန္တဉာဏတာယ အနန္တော ဇိနော စ, အန န္တေန ဝ ဉာဏေန, အနန္တံ ဝ ဒေသံ ဇိတဝါ, ဥပ္ပာဒဝယန္တရဟိတတာယ ဝ အနန္တံ နိဗ္ဗာနံ အဇိနိ ကိလေသာရ ယော မဒ္ဒိတွာ ဂဏှီတိပိ **အနန္တဇိနော**။

ဟုပေယျာပီ တိ ဧဝမ္ပိ ဘဝေယျ, ဧဝံဝိဓေ ရူပကာယရတနေ ဤဒိသေန ဉာဏေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ နာမ ကထနဥပဟိဿ ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿ အပရကာလေ ဒုက္ခုပ္ပတ္တဿ ဘဂဝတံ ဥပဂမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ မ ဂ္ဂဖလပဋိဝေဓာယ ပစ္စယော ဇာတော။ တထာဟေသ ဘဂဝတာ တေန သမာဂမတ္ထံ ပဒသာဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

၁၂. ဗာဟုလ္လိကော တိ ပစ္စယဗာဟုလ္လိကော။ **ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော** တိ ပဓာနတော ဒုက္ကရစရဏတော ပရိဟီနော။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အကရိယံ, အကရဿ ဟိတံ ကသိကေရက္ခာဒိကမ္မန္တိ အနကရိယာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တံ **အနကရိယံ။ ပဗ္ဗဇန္တိ** ဥပဂစ္ဆန္တိ။ **တဒနုတ္တရ** န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗ္ရဟ္မစရိယပရိယောသာန** န္တိ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယဿ ပရိယော သာနံ, အရဟတ္တဖလန္တိ အတ္ထော။ တဿ ဟိ အတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံ ပ စ္စက္ခေ အတ္တဘာဝေ။ **သယန္တိ** အပရပ္ပစ္စယာ ။ **အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ အတ္တနောဝ ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ ကတွာ။ **ဥ ပသမ္ပဇ္ဇာတိ** ပာပုဏိတွာ။

ဣရိယာယာတိ ဒုက္ကရဣရိယာယ။ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ** တိအာဒီသု မနုဿဓမ္မတော လောကိယဉာဏတော ဥပရိ အရိယံ ကာတုံ အလံ သမတ္ထော **အလမရိယော။ ဉာဏဒဿနဝိသေသော** တိ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပုဗ္ဗဘာဂံ အဓိပ္ပ

ပေတံ။ **နောတိ** နု။ **ဘာသိတမေတန္တိ** ဝေရူပမေတံ တက္ကုဘေဒန္တိ အတ္ထော။ တေ စ ''ယဒိ သေ ပဏကာလေ 'အဟံ အရဟာ'တိ ဝဒေယျ, မယဥ္စ သဒ္ဒဟာမ, န စာနေန တအာ ဝုတ္တံ။ ဣအနိ ပန ဝိဇ္ဇမာနမေဝ ဂုဏံ ဝဒတီ''တိ ကေပဒေန သတိံ လဘိတွာ ''ဗုဒ္ဓေ ဇာတော''တိ ဥပ္ပန္နကရတ အာဝုသောတဒံ ပဟာယ ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''တိ အာဟံသု။ **အညာ စိတ္တ** န္တိ အညာယ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ စိတ္တံ။

၁၃. အန္တာ တိ ကောဌာသာ ဒွေဝ ဘာက။ **ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ** တိ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမသုခဿ အနုဘဝေ။ ကိလေသကာမာ ဧဝ တ အာမိသသုခေန အလ္လီယနတော ကာမသုခလ္လိကာတိ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဂမ္မော** တိ ကမတသီနံ သန္တကော။ **အတ္တကိလမထာနုယောဂေ**တိ အတ္တနော ကိလမထဿ ကဏ္ဍကသေယျာဒိဒုက္ခဿ အနုယောဂေ။ **ဥဘော အန္တေ** တိ ယထာဝုတ္တေ လောဘော တ သဿတော တ ဧကော အန္တော, ဒေသော တ ဥစ္ဆေဒော တ ဧကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စက္ခုကရဏီတိအာဒီသု အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တဉာဏစက္ခုံ ကရောတီတိ စက္ခုကရဏီ။ ဒုတိယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဥ **ပသမော**တိ ကိလေသုပသမော။ **အဘိညာ, သမ္ဗောဓာ** စ စတုသစ္စပဋိဝေဓာဝ။ **နိဗ္ဗာနံ** အသင္ခတဓာတု။ ဧတေသမ္ပိ အတ္ထာယ သံဝတ္တတီတိ ပဋိပဒံ ထောမေတိ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** တိ ဉာဏံ။ **သမ္မာသင်္ကပ္ပော** တိ ဝိတက္ကော။ သေသံ ခမ္မတော သုဝိညေယျမေဝ။

၁၄. ဧဝံ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂေ ဧကတော ဒဿေတွာ ဣအနိ တေဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒဿေတုံ **''ဣဒံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ''** တိအာဒိမာဟ။ **ဇာတိပိ ဒုက္ခာ** တိအာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ သတ္တာနံ သဗ္ဗပဌမံ ရူပာရူပဓမ္မပ္ပဝတ္တိ ဣဓ **ဇာတိ** နာမ, သာ စ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေသု ဥပလဗ္ဘမာနာနံ ဒုက္ခာဒီနံ ဝတ္ထုဘာဝတော **ဒုက္ခာ,** ဧဝံ ဇရာဒီသု ဒုက္ခဝတ္ထုကတာယ ဒုက္ခတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဉ္စုပာဒါနက္ခန္ဓာ ပန ဒုက္ခဒုက္ခဝိပရိဏာမဒုက္ခသင်္ခါရဒုက္ခဝသေန ဒုက္ခာ ဧဝ။ **ပောနောဘဝိကာ**တိ ပုနဗ္ဘဝကရဏံ ပုနဗ္ဘဝေါ ဥတ္တရပဒလောပေန, ပုနဗ္ဘဝေ သီလမေတိဿာတိ ပောနောဘဝိကာ။ **နန္ဒိရာဂသဟဂတာ** တိ ဧတ္ထ ရူပာဒီသု နန္ဒတိ ပီယာယတီတိ နန္ဒိ, သာ ဧဝ ရာဇေတီတိ နန္ဒိရာဂေတိ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ နိဒ္ဒေသော, နန္ဒိရာဂတ္တန္တိ အတ္ထော။ တေန သဟဂတာနိ နန္ဒိရာဂသဟဂတာ။ **တတြ တတြာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ။ ရူပာဒီသု ဆသု အာရမ္မဏေသု ကာမဿာဒဝသေန ပဝတ္တာ **ကာမတဏှာ** နာမ။ သဿတဒိဋ္ဌိယာ သဟ ပဝတ္တာ **ဘဝတဏှာ**။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ သဟ ပဝတ္တာ **ဝိဘဝတဏှာ**။ **အသေသဝိရာဂနိရောဓော**တိအာဒိနာ နိဗ္ဗာနမေဝ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဝိရဇ္ဇန္တိ ဝိဂမန္တိ **ဝိရာဂေ**။ နိရုဇ္ဈန္တိ **နိရောဓော**။ ဥဘယေနာပိ သုဋ္ဌု ဝိဂမောဝ ဝုစ္စတိ။ အသေသာယပိ တဏှာယ ဝိရာဂေ, နိရောဓော စ ယေန ဟောတိ, သော **အသေသဝိရာဂနိရောဓော,** နိဗ္ဗာနမေဝ။ ယသ္မာ စ တံ အာဂမ္မ တဏှာ ဟံ, ဝဋ္ဋ စဇန္တိ ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ ဝိမုစ္စန္တိ န အလ္လီယန္တိ, တသ္မာ **စာဂေ ပဋိနိဿဂ္ဂေ မုတ္တိ အနာလယော** တိ ဝုစ္စတိ။

၁၅. စက္ခုန္တိအာဒီနိ ဉာဏဝေဝစနာနေဝ။

၁၆. ယာဝကီဝဉ္စ တိ ယတ္တကံ ကာလံ။ **တိပရိဝဋ္ဋ** န္တိ သစ္စဉာဏ, ကိစ္စဉာဏ, ကတဉာဏသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ ပရိဝဋ္ဋာနံ ဝသေန တိပရိဝဋ္ဋံ ဉာဏဒဿနံ။ ဧတ္ထ စ ''ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယ''န္တိ ဧဝံ စတူသု သစ္စေသု ယထာဘူတဉာဏံ **သစ္စဉာဏံ** နာမ။ တေသု ဧဝ ''ပရိညေယျံ ပဟာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ ဘာဝေတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဇာနနဉာဏံ **ကိစ္စဉာဏံ** နာမ။ ''ပရိညာတံ ပဟီနံ သစ္ဆိကတံ ဘာဝိတ''န္တိ တဿ ကိစ္စဿ ကတဘာဝဇာနနဉာဏံ **ကတဉာဏံ** နာမ။ **ဒွာဒသာကာရ**န္တိ တေသမေဝ ဧကေကသ္မိံ သစ္စေ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ အာကာရာနံ ဝသေန ဒွာဒသာကာရံ။

အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ ပစ္စညာသိ န္တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ ဧဝံ န ပဋိဇာနိံ။ **ယတော စ ခေါတိ** ယတော ဗောဓိမူလေ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ။ **အထာဟန္တိ** တတော ပစ္ဆာ အဟံ။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အကုပ္ပာ မေ** တိအာဒိ တဿ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနံ။ တတ္ထ **အကုပ္ပာ မေ ဝိမုတ္တီ** တိ အရဟတ္တဖလံ တဿ မဂ္ဂသင်္ခါတကာရဏတော စ အာရမ္မဏတော စ အကုပ္ပတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမသ္မိံ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိန္တိ နိဂ္ဂဟသုတ္တေ။ **ဘညမာနေ**တိ ဘဏိယမာနေ။ **ဓမ္မစက္ခု**န္တိ ဣဓ စတုသစ္စဓမ္မေသု စက္ခုကိစ္စကရဏတော သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော။ **ယံ ကိဉ္စိ** တိအာဒိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တေပိ ကိစ္စဝသေန အသမ္မောဟတော ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၁၇. **ဓမ္မစက္က**န္တိ ပဋိဝေဓဉာဏဓမ္မဉ္စေဝ ဒေသနာဉာဏဓမ္မဉ္စ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကန္တိ ဓမ္မစက္ကံ ။ **ဩဘာသော**တိ သဗ္ဗညုတညာဏာနုဘာဝေန ပဝတ္တော စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ ဌိတော ဩဘာသော။

၁၈. ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဧတေနာတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ အတ္တနော ပစ္စက္ခတော အဓိဂတတ္တာ န ပရံ ပစ္စေတိ, ပရဿ သဒ္ဓာယ ဧတ္ထ န ပဝတ္တတီတိ အပရပ္ပစ္စယော။ **ဧဟိ ဘိက္ခူ**တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တမတ္တေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဥပသမ္ပဒါ စ သိဇ္ဈတိ, တေနေဝ တတ္ထ **ဣတိ-**သဒ္ဒေန ပရိစ္ဆေဒော ဒဿိတောတိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန ‘‘သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာတိ ဝစနပရိယောသာနေ ဧဝ ဥပသမ္ပဒါ သိဇ္ဈတိ, အဋ္ဌကထာယံ ပန ‘ဧဟိ ဘိက္ခူတိ ဘဂဝတော ဝစနေနာ’တိ ဣဒံ ဧဟိဘိက္ခုသဒ္ဒေါပလက္ခိတဝစနံ ဧဟိဘိက္ခုဝစနန္တိအာဒိပဒဝသေန ဝုတ္တံ မုသာ တဒဝဂ္ဂေတိအာဒီသု ဝိယာ’’တိ ဝဒန္တိ, တဒေတံ **ပဌမပါရာဇိကဋ္ဌကထာယံ** ‘‘ဘဂဝတာ ဟိ။ပေ။ ဧဟိ ဘိက္ခု, စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ’’တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅ ဘိက္ခုပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ) ဣမိနာ ဝစနေန သမေတိ။ ယတ္တကဉှိ ဘဂဝတာ နိယမေန ဝုစ္စတိ, တတ္တကံ သဗ္ဗမ္ပိ အင်္ဂမေဝ။ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနဉှိ ဧတံ ပရိပုဏ္ဏံ ဝုစ္စတိ, အသေက္ခာနံ ပန ‘‘စရ ဗြဟ္မစရိယ’’န္တိ ပရိယောသာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သိက္ခတ္တယသမိဒ္ဓိတော။ လောကိယသမ္ပဒါဟိ ဥပရိဘူတာ သေဋ္ဌဘူတာ သမ္ပဒါတိ **ဥပသမ္ပဒါ** ။

၁၉-၂၁. **နီဟာရဘတ္တော** တိ ဘိက္ခူဟိ ကမတော နီဟရိတွာ ဒိန္နဘတ္တော။ **ကလ္လံ နု** တိ ယုတ္တံ နု။ **ဧတံ မမာ** တိအာဒိ ယထာက္ကမံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟာနံ ဒဿနံ။

၂၂-၂၃. **တသ္မာ တိဟာ**တိ ဧတ္ထ **တိဟာ**တိ နိပါတမတ္တံ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗိန္ဒတီ** တိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဝသေန ဥက္ကဏ္ဌတိ။ **ဝိရဇ္ဇတီ** တိ စတုန္နံ မဂ္ဂါနံ ဝသေန န ရဇ္ဇတိ။ **ဝိမုစ္စတီ** တိ ဖလဝသေန ဝိမုစ္စတိ။ **ဝိမုတ္တသ္မိ**န္တိအာဒိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဒဿနံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ **ကရဏီယံ** စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပစ္စေကံ ကတ္တဗ္ဗံ ပရိညာဒိဝသေန သောဠသဝိဓံ ကိစ္စံ။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣတ္ထဘာဝါယ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ, ကိလေသက္ခယာယ ဝါ အပရံ ပုန မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထီတိ ပဇာနာတိ။ အထ ဝါ **ဣတ္ထတ္တာယာ**တိ ဣတ္ထဘာဝတော ဝတ္တမာနက္ခန္ဓသန္တာနတော အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ မယှံ န ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅. **အာဠမ္ဗရ** န္တိ ပဏဝံ။ **ဝိကေသိက**န္တိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏကေသံ။ **ဝိက္ခေဠိက** န္တိ ဝိဿန္ဒမာနလာလံ ။ **သုသာနံ မညေ**တိ သုသာနံ ဝိယ အဒ္ဒသ သကံ ပရိဇနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ**တိ သံဝေဂဝသပ္ပဝတ္တံ ဝစနံ နိစ္ဆာရေသိ။ **ဥပဒ္ဒုတ** န္တိ ဒုက္ခေန သမ္မိဒ္ဓံ, ဒုက္ခောတိဏ္ဏံ သဗ္ဗသတ္တကာယဇာတန္တိ အတ္ထော။

၂၆. **ဣဒံ ခေါ ယသာ**တိ ဘဂဝါ နိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယာဟ။ **အနုပုဗ္ဗိံ ကထ** န္တိ အနုပဋိပါဋိကထံ။ **အာဒီနဝ**န္တိ ဒေါသံ။ **ဩကာရ**န္တိ နိဟီနတာ နိဟီနဇနသေဝိတတ္တာ။ **သံကိလေသ**န္တိ တေဟိ သတ္တာနံ သံကိလေသနံ, သံကိလေသဝိသယန္တိ ဝါ အတ္ထော။ **ကလ္လစိတ္တ** န္တိ အရောဂစိတ္တံ။ သာမံ အတ္တနာဝ ဥက္ကံသော ဥက္ခိပနံ ဧတိဿာတိ **သာမုက္ကံသိကာ,** သစ္စဒေသနာ။ တဿာ သရူပဒဿနံ **‘‘ဒုက္ခ’’**န္တိအာဒိ။

၂၇. **အဿဒူတေ** တိ အဿအာရုဠှေ ဒူတေ။ **ဣဒ္ဓါဘိသင်္ခါရ** န္တိ ဣဒ္ဓိကိရိယံ။ **အဘိသင်္ခရေသိ** အကာသိ။

၂၈. **ယထာဒိဋ္ဌ**န္တိ ပဌမမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌံ စတုသစ္စဘူမိံ သေသမဂ္ဂတ္တယေန ပစ္စဝေက္ခိတဿ, ပဿန္တဿာတိ အတ္ထော။ **မာတု နော ဇီဝိတ**န္တိ ဧတ္ထ **နော**တိ နိပါတမတ္တံ, မာတု ဇီဝိတန္တိ အတ္ထော။ ယဿသ္မာ ခီဏာသဝတ္တာ ‘‘ဧဟိ ဘိက္ခု, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရ ဗြဟ္မစရိယ’’န္တိ ဧတ္တကေနေဝ ဘဂဝါ ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ။ ခီ

ဏာသတနုဥ္ပ၀ဟိ တွေကေနေ၀ ဥပသမ္ပအ အနုညာတာ ပုဗ္ဗေ၀ ဒုက္ခသ္သ ပရိက္ခီဏတ္တာ။ **စရ ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ သာသနဗ္ရဟ္မစရိယသင်္ခာတံ သိက္ခာပဒပူရဏံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ, န မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယံ။

၃၀. သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌီနံ န္တိ သေဋ္ဌိနော စ အနုသေဋ္ဌိနော စ ပ၀ေဏိ၀သေန အာဂတာ ယေသံ ကုလာနံ သန္တိ, တေသံ သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌီနံ ကုလာနံ။ **ဩရကော**တိ လာမကော။

၃၂-၃၃. မာ ဧကေန ဒွေ၀တိ ဧကေန မဂ္ဂေန ဒွေ ဘိက္ခူ မာ အဂမိတ္ထ။ ၀ိသုဒ္ဓေ သတ္တေ, ဂုဏေ တ မာရေတီတိ **မာရော**။ ဟာပေ နိယုတ္တော **ဟာပိမာ**။

သဗ္ဗဟသေဟိ တိ သဗ္ဗကိလေသဟသေဟိ။ **ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ** တိ ယေ ဒိဗ္ဗကာမဂုဏနိဿိတာ, မာနုသကကာမဂုဏနိဿိတာ စ ကိလေသဟာသာ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗေဟိ တေဟိ။ "တ္ဝံ ဗုဒ္ဓော"တိ ဒေ၀မနုဿေဟိ ကရိယမာနသက္ကာရသမ္ပဋိစ္ဆနံ သန္ဓာယ ၀ဒတိ။

အန္တလိက္ခေ စရန္တေ ပဉ္စာဘိညေပိ ဗန္ဓတီတိ **အန္တလိက္ခစရော,** ရာဂပာသော။ မာရော ပန ဟာသမ္ပိ အန္တလိက္ခစရံ မညတိ။ **မာနသော**တိ မနောသမ္ပယုတ္တော။

ဇာနာတိ မန္တိ သော ကိရ "မဟာနုဘာတေ အညော ဒေ၀ပုတ္တော နိတရေတီတိ ဘီတော နိ၀တ္တိဿတိ နု ခော"တိသညာယ ၀တ္တ "နိဟတော တ္ဝမသိ အန္တကာ"တိ ၀ုတ္တေ "ဇာနာတိ မ"န္တိ ဒုမ္မနော ပလာယိ။

၃၄. ပရိ၀ိတက္ကော ဥဒပာဒိ တိ ယသ္မာ ဗောဓိဘိက္ခုဘာတယ ဥပနိဿယရဟိတာနမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမတာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ဗုဒ္ဓာ စ တေ န ပဗ္ဗာဇေန္တိ, တသ္မာ တေသမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၀ိဓိံ ဒဿေန္တော ဧ၀ံ ပရိ၀ိတက္ကေသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥပနိဿယသမ္ပန္နာ ပန ဘဂ၀န္တံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဗောဓိဘိက္ခုဘာ၀ေနေ၀ ပဗ္ဗဇန္တိ။ ယေ ပဋိက္ခိတ္တပုဂ္ဂလာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သယံ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ "ကေသမဿုံ ဩဟာရေတ္ဝာ"တိအာဒိ၀စနတော ကေသစ္ဆေဒနကာသာယစ္ဆာဒနသရဏာအနာနိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ, တေသု ပစ္ဆိမဒ္ဝယံ ဘိက္ခုဟိ ဧ၀ ကာတဗ္ဗံ, ကာရေတဗ္ဗံ တ။ **"ပဗ္ဗာဇေဟီ"**တိ က္ကဒံ တိ၀ိဓမ္ပိ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ။ **ခဏ္ဍသီမံ နေတ္ဝာ** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပရိဟရဏတ္ထံ။ ဘိက္ခုနုဥ္ပဟိ အနာရောစေတ္ဝာ ကေသိမာယ "တေဿ ကေသေ ဆိန္ဒ"တိ အညံ အာဏာပေတုမ္ပိ န ၀ဋ္ဋတိ။ **ပဗ္ဗာဇေတ္ဝာ** တိ ကေသာဒိစ္ဆေဒနမေ၀ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ "ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတ္ဝာ"တိ ၀ိသုံ ၀ုတ္တတ္တာ။ **ပဗ္ဗာဇေတုံ န လဘတီ** တိ သရဏာအနံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ, အနုပသမ္ပန္နေန ဘိက္ခုအာဏတ္တိယာ ဒိန္နမ္ပိ သရဏံ န ရုဟတိ။

ယသဿီ တိ ပရိတရသမ္ပန္နော။ **နိဇ္ဇီ၀နိဿတ္တဘာ၀** န္တိ "ကေသာ နာမ က္ကမသ္မိံ သရီရေ ဟဋ္ဌိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗ္ယာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓော ပထ၀ီဓာတူ"တိအာဒိနယံ သင်္ဂဏှာတိ, သဗ္ဗံ **၀ိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (၀ိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁၁) အာဂတနယေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု။ **မဒ္ဒိတသင်္ခါရော** တိ ၀ိပဿနာ၀သေန ၀ုတ္တံ။ **ဘာ၀ိတဘာ၀နော**တိ သမထ၀သေနာပိ။

ကာသာယာနိ တိက္ခတ္တုံ တ။ပေ။ ပဋိဂ္ဂဟာပေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ "သဗ္ဗဒုက္ခနိဿရဏတ္ထာယ က္ကမံ ကာသာ၀ံ ဂဟေတ္ဝာ"တိ တ "တံ ကာသာ၀ံ ဒတ္ဝာ"တိ တ ၀တ္ဝာ "ပဗ္ဗာဇေထ မံ, ဘန္တေ, အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယာ"တိ ဧ၀ံ ယာစနပုဗ္ဗကံ စီ၀ရံ ပဋိစ္ဆာပေတိ။ **အထာပီ**တိအာဒိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိဂ္ဂဟာပနတော ပရံ ကတ္တဗ္ဗ၀ိဓိဒဿနံ။ **အထာပီ**တိ တတော ပရမ္ပိတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "စီ၀ရံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ ပဗ္ဗဇနပ္ပကာရဘေဒဒဿနတ္ထံ "အထာပီ"တိ ၀ုတ္တံ, **အထာပီ**တိ စ အထ တတိ အတ္ထော"တိ ၀ဒန္တိ။ **"အဒိန္နံ န ၀ဋ္ဋတီ"** တိ က္ကမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။

ဟာဒေ ၀န္ဒာပေတ္ဝာ တိ ဟာအာဘိမုခံ နမာပေတ္ဝာ။ ဒူရေ ၀န္ဒန္တောပိ ဟိ ဟာဒေ ၀န္ဒတီတိ ၀ုစ္စတိ။ **ဥပဇ္ဈာယေန တ**တိ ဧတ္ထ ယဿ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာတိ, အယံ ဥပဇ္ဈာယော။ အာဘိသမာစာရိကေသု ၀ိနယနတ္ထံ ယံ အာစရိယံ ကတ္ဝာ နိဿာယာတေန္တိ, အယံ အာစရိယော။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော သယမေ၀ သဗ္ဗံ သိက္ခာပေတိ, အညသ္မိံ

န နိယ္ယာတေတိ, ဥပဇ္ဈာယောဝသ္သ အာစရိယောပိ ဟောတိ, ယထာ ဥပသမ္ပဒာကာလေ သယမေဝ ကမ္မဝါစံ ဝါစေန္တော ဥပဇ္ဈာယော ကမ္မဝါစာစရိယောပိ ဟောတိ။

အနုနာသိကန္တံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာ ဝိစ္ဆေဒေ န ကာတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ကေသမဿုန္နာနိ”** တိ။

“အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော” တိ ဣမိနာ သေခိယဝတ္တခန္ဓကဝတ္တေသု, အညေသု

စ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိလောကဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေသု သာမဏေရေဟိ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, တတ္ထ အဝတ္တမာနော အလဇ္ဇီ, ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော စ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယမာရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅. ဟဋ္ဌိယံ **အနုတ္တရံ ဝိမုတ္တိံ အနုပာပုဏာထာ** တိ “ခီဏာသဝ မယံ, ကိံ အမှာကံ ပဓာနေနာ”တိ တသနာအေသေန တေသာနံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပန္တေသု သေနာသနေသု ဖလသမာပတ္တိယာဝ ဝီတိနာမနတ္ထံ, တံ ဒိသွာ အညေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌာနုဂတိသမာပဇ္ဇနတ္ထဉ္စ ဩဝဒတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုတိယမာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဣဒံ နေသံ ပုဗ္ဗကမ္မန္တိ တေသံ တိံသဇနာနံ ဧကတော အဘိသမယဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ။ အညမ္ပိ တေသံ ပစ္စေကံ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု သဒ္ဓမ္မဿဝနသရဏဂမနအနသီလသမာဓိဝိပဿနာသမာယောဂဝသေန ဗဟုံ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ အတ္ထေဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ ဟိ တဒဟေဝ ပဋိဝေဓော, ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါဒိဝိသေသော စ န သမ္ဘဝေယျ ယ။

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥရုဝေလပာဋိဟာရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇-၃၈. ဟဋ္ဌိယံ **အဂရုတိ** ဘာရိယံ န သိယာတိ အတ္ထော။ **ဥဘိန္နံ သဇောတိဘူတာန** န္တိ ဥဘောသု သဇောတိဘူတေသု။ **ပတ္တေ ပက္ခိပိ** တိ တံ နာဂံ နိဟတတေဇံ ဓမ္မဒေသနာယ သန္တပ္ပေတွာ သရဏသီလာနိ ဒတွာ သကလရတ္တိံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပာသိတွာ ဌိတံ ဇဋိလာနံ ဒဿနတ္ထံ ပတ္တေ ပက္ခိပိ, န အဟိတုဏ္ဍိကော ဝိယ ဗလက္ကာရေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယတ္ရ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။

၃၉. အဇ္ဈဏ္ဏေဟာ တိ အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ။ **အဂ္ဂိသာလမှိ** တိ အဂ္ဂိကရေ။ သုမနာနံ ဗုဒ္ဓာနံ မနသာ သဒိသော မနော အဿာတိ **သုမနမနသော**။ **အဓိစိတ္တော** တိ မဟာကရုဏာဒီဟိ အဓိစိတ္တော။ **ဥဒိစ္ဆရေ** တိ ဥလ္လောကေသုံ, ပရိတရေ သုန္တိ အတ္ထော။ **အနေကဝဏ္ဏာ အစ္စိယော** တိ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝုတ္တာ။ အဟံ တေ ခုဝဘတ္တေန ပဋိမာနနံ က ရိဿာမီတိ သေသော။

၄၀. အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ တိ ပရိက္ခီဏာယ ရတ္တိယာ, မဇ္ဈိမယာမသမယေတိ အတ္ထော။ **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ အဘိရူပစ္ဆဝိဝဏ္ဏာ။ **ကေဝလကပ္ပ** န္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**-သဒ္ဒဿ အနဝသေသတ္ထော, **ကပ္ပ** -သဒ္ဒဿ သမန္တဘာဝေ, တသ္မာ အနဝသေသံ သမန္တတော ဝနသဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။ **စတုဒ္ဒိသာ** တိ စတူသု ဒိသာသု။ **ယတ္ရ ဟိ နာမာ** တိ ယံ နာမ။

၄၃. အင္ဂမဂဓာ တိ အင်္ဂမဂဓရဋ္ဌဝါသိနော။ **ကူဒ္ဒိပဋ္ဌိဟာရိယ** န္တိ အဘိညိဒ္ဓိယေဝ ပဋ္ဌိပက္ခာနံ တိတ္ထိယာနံ, ဝေနေယျသတ္တဂတအောသာနဥ္စ ဟရဏတော အပနယနတော ပဋ္ဌိဟာရိယံ, တံ တံ တ သတ္တဟိတံ ပဋ္ဌိစ္စ ဟရိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ ပဋ္ဌိဟာရိယံ, တဒေဝ ပဋ္ဌိဟာရိယံ။ ကူဒ္ဒိ ဧဝ ပဋ္ဌိဟာရိယံ ကူဒ္ဒိပဋ္ဌိဟာရိယံ။

၄၄. ပံသုကူလံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ တိ ပုဏ္ဏာယ အသိယာ သရီရံ ပရိက္ခိပိတွာ ဆဍ္ဍိတံ သာဏမယံ ကိမိကုလာကုလံ ပရိယေသနဝသေန ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, ယံ ဘဂဝတာ ဘူမိံ ကမ္ပေန္တော ဟရုပိတွာ ပဋ္ဌာ **မဟာကဿပတ္ထေရဿ** အအသိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ကတ္ထ နု ခော** တိအာဒိပရိဝိတက္ကော ဇဋ္ဌိလာနံ ဝိဝိဓပဋ္ဌိဟာရိယဒဿနတ္ထံ ကတော။ ဟဏိနာ ခဏန္တော ဝိယ ကူဒ္ဒိယာ မတ္တိကံ အပနေတွာ ဒိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **“ဟဏိနာ ဟောက္ခရဏိံ ခဏိတွာ”**တိ။

၄၆. ဖာလိယန္တု, ကဿပ, ကဌာနီ တိ ဥရုဝေလကဿပေန နိဝေဒိတေ ဧဝမဝောစာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

၄၉. အန္တရဋ္ဌကာသု **ဟိမပာတသမယေ**တိ ဧတ္ထ မာဃမာသဿ အဝသာနေ စတဿော, ဖဂ္ဂုဏမာသဿ အာဒိမှိ စတဿောတိ ဧဝံ ဥဘိန္နံ မာသာနံ အန္တရေ အဋ္ဌရတ္တိယော အန္တရဋ္ဌကာ နာမ။ တာသု အန္တရဋ္ဌကာသု ရတ္တီသု ဟိမပာတကာလေ။ **ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇန** မ္ပိ သဟာသာ တဒုဘယကရဏဝသေန ဝုတ္တံ။

၅၀. ဥဒကတဟကောတိ ဥဒကောဃော။ **ရေဏုဟတာယာ**တိ ရဇောကိဏ္ဏာယ, အတိန္တာယာတိ အတ္ထော။ **နာတယာ**တိ ကုလ္လေန။ **ကူဒံ နု တွံ မဟာသမဏာ**တိ ကူစ နု တွံ။ **စ**-ကာရဿ **ဒ**-ကာရံ, အနုသာရဥ္စ ကတွာ “ကူဒံ နူ”တိ ဝုတ္တံ “ဧကမိဒာဟ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၅, ၂၆၅) ဝိယ။ “ကူမသ္မိံ ပဒေသေ တွံ နု ခော ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ **အယမဟမသ္မီ**တိ အယမဟံ ကူစ ဌိတောသ္မီတိ အတ္ထော။

၅၁. စိရပဋ္ဌိကာတိ စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ။ ကေသမိဿံ သဗ္ဗံ ပရိက္ခာရံ ဥဒကေ ပဝာဟေတွာတိပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အရဏိကမဏ္ဍလုအာဒိကာ တာပသပရိက္ခာရာ **ခာရီ** နာမ, တံဟရဏကကာဇံ **ခာရိကာဇံ** နာမ။ **အဂ္ဂိဟုတမိဿ** န္တိ အဂ္ဂိပူဇောပကရဏသဟိတံ။

၅၂-၃. ဥပသဂ္ဂေ တိ ဥပဒ္ဒဝေ။ **“အမုဗုပါနိ ဟဋ္ဌိဟာရိယသဟဿာနီ”** တိ ကူဒံ နာဂဒမနာဒီနိ ပန္နရသ ပဋ္ဌိဟာရိယာနိ ဝဇ္ဇေတွာ ဝုတ္တံ အပ္ပကမဓိကံ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ။

၅၄. ဂယာယန္တိ ဂယာနာမိကာယ နဒိယာ အဒူရဘဝတ္တာ ကမော ကူတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဂယာ နာမ ဇာတော, တသ္မိံ။ **ဂယာသီသေ**တိ ဧဝံနာမကေ ပိဋ္ဌပါသာဏေ။

“ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ။ပေ။ သုခံ တ” တိအာဒိနာ စက္ခုဝိညာဏဝီထိစိတ္တေသု သောမနဿအောမနဿဥပေက္ခာဝေဒနာမုခေန သေသာရူပက္ခန္ဓာနမ္ပိ အာဒိတ္တတံ ဒဿေတိ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **မနော**တိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ မနောဒွါရဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **မနောဝိညာဏ**န္တိ မနောဒွါရဝီထိပအယာပန္နမေဝ ဂဟိတံ။

ဥရုဝေလပဋ္ဌိဟာရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅. ယည္ဓာ အဘိဝဒန္တိ တိ ယာဂဟေတု ကူဗ္ဗန္တီတိ ဝဒန္တိ။ **ဥပဓီသူ**တိ ဧတ္ထ ဒုက္ခသုခာဒီနံ အဓိဋ္ဌာနဌေန စတ္တာရော ဥပဓိ ကာမခန္ဓကိလေသအဘိသင်္ခါရူပဓီနံ ဝသေန။ တေသု ခန္ဓူပဓိ ကူဓာဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **“ခန္ဓူပဓီသု မလန္တိ ဉတွာ”**တိ။ **ယည္ဓာ**တိ ယညဟေတု။ **ယိဋ္ဌေ** တိ မဟာယာဂေ။ **ဟုတေ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ကတ္တဗ္ဗေ အဂ္ဂိပရိစရဏေ။ **ကိံ ဝက္ခာမိ** တိ ကထံ ဝက္ခာမိ။

၅၇-၈. **အာသီသနာ**တိ မနောရထာ။ **သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏနိက္ခေနာ** တိ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏဿ ရာသိနာ။ သုဝဏ္ဏေသု ဟိ ယုတ္တိကတံ ဟီနံ။ တတော ရသဝိဒ္ဓံ သေဋ္ဌံ, တတော အာကရုပ္ပန္နံ သေဋ္ဌံ, တတော ယံကိဉ္စိ ဒိဗ္ဗသုဝဏ္ဏံ သေဋ္ဌံ, တတ္ရာပိ စာမီကရံ, တတော သာတကုမ္ဘံ, တတော ဇမ္ဗုနဒံ, တတောပိ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏံ သေဋ္ဌံ။ တဿ နိက္ခံ နာမ ပဉ္စ သုဝဏ္ဏပရိမာဏံ။ အဋ္ဌသုဝဏ္ဏာဒိဘေဒံ အနေကဝိဓမ္ပိ ဝဒန္တိ။ **ဒသသု အရိယတသေသူ**တိ –

''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဧကာရက္ခော စတုရာပဿေ နော ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော သမဝယသဋ္ဌေသနော အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခာရော သုဝိ မုတ္တစိတ္တော သုဝိမုတ္တပညော''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈, ၃၆၀; အ. နိ. ၁၀.၁၉) –

ဝေမာဂတေသု ဒသသု အရိယတသေသု။ တတ္ထ **ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော** တိ ပဉ္စနီဝရဏေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တတာ ဝုတ္တာ။ **ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော**တိ ဣဋ္ဌာဒီသု ဆသု အာရမ္မဏေသု သောမနဿိတာဒိပဋိပက္ခာ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ ဝုတ္တာ။ **ဧကာရက္ခော**တိ ဥပဋ္ဌိတသတိတာ။ သင်္ခါယသေဝနာ အဓိဝါသနာ ပရိဝဇ္ဇနာ ဝိနောဒနာသင်္ခါတာနိ စတ္တာရိ အပဿေနာ နိဿယာ ဧတဿာတိ **စတုရာပဿေနော,** ဧတေန စ တေ နိဿယာ ဒဿိတာ။ ပဏုန္နာနိ အပနီတာနိ ဒိဋ္ဌိဂတိကေဟိ ပစ္စေကံ ဂဟိတာနိ ဒိဋ္ဌိသစ္စာနိ ယဿ, သော **ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော,** တေန လောကိယဉာဏေန ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနံ ဝုတ္တံ။ ကာမေသနာ ဘဝေသနာဗ္ရဟ္မစရိယေသနာသင်္ခါတာ ဧသနာ သမ္မဒေဝ အဝယာ အနူနာ သဋ္ဌာ နိသဋ္ဌာ အနေနာတိ **သမဝယသဋ္ဌေသနော** ။ ဧတေန တိဏ္ဏံ ဧသနာနံ အဘာဝေါ ဝုတ္တော။ **''အနာဝိလသင်္ကပ္ပော''** တိ ကာမဝိတက္ကာဒီဟိ အနာဝိလစိတ္တတာ။ **''ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခာရော''** တိ ဣမိနာ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာယောဂေန ဝိဂတဒရထတာ ဝုတ္တာ။ **''သုဝိမုတ္တစိတ္တော''** တိ ဣမိနာ မဂ္ဂေါ။ **''သုဝိမုတ္တပညော''**တိ ဣမိနာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏမုခေန ဖလဉာဏံ ဝုတ္တံ။ ဧတေ ဟိ အရိယာ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **အရိယတသာ**တိ ဝုစ္စန္တိ ။ တေ ပန တသာ ဝုတ္တာ ဝသိတာ သမ္မာဒိတာ ယေန, သော **ဝုတ္တတသော,** ဘဂဝါ။ **ဒသဗလော**တိ ဒသဟိ ကာယဗလေဟိ, ဉာဏဗလေဟိ စ ဥပေတော။ ယာနိ ဟေတာနိ –

''ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ, ပဏ္ဍရံ တမ္ဗပိင်္ဂလံ။
ဂန္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ, ဥပောသထဆဒ္ဒန္တိမေ ဒသာ''တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၈; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၂၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၀.၂၁; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၆၀; ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၇၅; ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၁.၃၉; စူဠနိ. အဋ္ဌ. ၈၁; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၄၄) –

ဧဝံ ဝုတ္တာနိ ဒသဟတ္ထိကုလာနိ ပုရိမပုရိမတော ဒသဗလဂုဏောပေတာနိ, တေသု သဗ္ဗဇေဋ္ဌာနံ ဒသန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ ဗလာနိ ဘဂဝတော ကာယဿ ဒသဗလာနိ နာမ။ တဉ္စ ကာဠာဝကသင်္ခါတာနံ ပကတိဟတ္ထီနံ ကောဋိသဟဿဿ, မဇ္ဈိမပုရိသာနံ ပန ဒသန္နံ ကောဋိသဟဿာနဉ္စ ဗလံ ဟောတိ, တံ ''နာရာယနသင်္ဃာတဗလ''န္တိပိ ဝုစ္စတိ။

ယာနိ ပနေတာနိ **ဟာဋ္ဌိယံ** ''ဣဓ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၁၄၈; အ. နိ. ၁၀.၂၁; ဝိဘ. ၇၆၀; ပဋိ. မ. ၂.၄၄) ဝုတ္တာနိ ဌာနာဌာနဉာဏဗလံ, ကမ္မဝိပာကဉာဏဗလံ, သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိပဋိပဒါဉာဏဗလံ, အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကဉာဏဗလံ, သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာဉာဏဗလံ, ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏဗလံ, ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသဝေါဒါနဝုဋ္ဌာနဉာဏဗလံ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏဗလံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဗလံ, အာသဝက္ခယဉာဏဗလန္တိ ဒသဗလဉာဏာနိ, ဣမာနိ ဘဂဝတော ဒသဗလာနိ နာမ။ **ဒသဟိ အသေက္ခေဟိ အင်္ဂေဟီ** တိ အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တေဟိ **ဟာဋ္ဌိယံ** ''အသေက္ခာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ အသေက္ခော သမ္မာသမာဓိ, အသေက္ခံ သမ္မာဉာဏံ, အသေက္ခာ သမ္မာဝိမုတ္တိ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈, ၃၆၀) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ အသေက္ခဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော။ တတ္ထ စ ဒဿနဋ္ဌေန ဝုတ္တာ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** ဝေ ဇာနနဋ္ဌေန **သမ္မာဉာဏ**န္တိပိ ဝုတ္တာ, ဝုတ္တာဝသေသာ ပန ဖလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ သဗ္ဗေ ဖဿာဒိဓမ္မာ **သမ္မာဝိမုတ္တီ** တိ ဝုတ္တာ တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၆၀. သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော **သာရိပုတ္တော** ။ မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော **မောဂ္ဂလ္လာနော။ ဆန္န ပရိဗ္ဗာဇကေသ္သာ**တိ သေတဝတ္ထေန ဟိရိကောပီနံ ဆာဒေတွာ ဝိစရဏကပရိဗ္ဗာဇကဿ, တေန ''နာယံ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာ ဇကော''တိ ဒဿေတိ။ ''ဥပညာတ''န္တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **ဉာတော စေတ**တိ။ ''မဂ္ဂ''န္တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **ဥပဂ တော စ မဂ္ဂေ**တိ။ တေန စ **ဥပညာတ**န္တိ ဧတ္ထ **ဉာတ**-သဒ္ဒော ဉာဏပရိယာယော။ **မဂ္ဂ** န္တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန မဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ ဥပသဒ္ဒော စ ဥပဂမနတ္ထော မဂ္ဂသဒ္ဒေနပိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မာ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓနံ နာမ အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ ဥပဂတဉာဏဗ္ဗေဝ ဟောတိ, တေဟိ ဥပဂတော ပ ဋ္ဌိပန္နော မဂ္ဂေ စ, တသ္မာ ယံနူနာဟံ အနုဗန္ဓေယျန္တိ။ **ဥပညာတံ နိဗ္ဗာန** န္တိ ဥပပတ္တိယာ အနုမာနေန ဉာတံ နိဗ္ဗာနံ။ ''မဂ္ဂ''န္တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **မဂ္ဂန္တော** တိ, အနုမာနေန ဉာတံ ပစ္စက္ခတော ဒဿနတ္ထာယ ဂဝေသန္တောတိ အ တ္ထော။

နိရောဓော စ နိရောဓူပာယော စ ဧကေသေသေန နိရောဓောတိ ဝုတ္တောတိ ဒဿေန္တော **''အထ တ''**တိအာဒိမာဟ။ **ပဋိဟာဒေန္တော** တိ နိဂမေန္တော။

ဣတော ဥတ္တရိ တိ ဣတော မယာ လဒ္ဓသောတာပတ္တိတော ဥတ္တရိ ဣတရမဂ္ဂတ္တယံ ယဒိပိ နတ္ထိ, တထာပိ ဧသော ဧဝ မယာ ဂဝေသိတော နိဗ္ဗာနဓမ္မောတိ အတ္ထော။

၆၂-၃. **တအရမ္မဏာယာ** တိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာယ သောတာပတ္တိဖလဝိမုတ္တိယာ။ **တေသံ အာယသ္မန္တာန** န္တိ သပ ရိသာနံ တေသံ ဒွိန္နံ ပရိသာနံ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ အရဟတ္တံ ဟပုဏိ, အဂ္ဂသာဝကာ ပန အတ္တနော ဉာဏကိစ္စဿ မဟန္တတာယ ကတိပာဟစ္စယေန။ တေနာဟ **''ဧဝ''**န္တိအာဒိ။ ဉဿူယနကိရိယာယ ကမ္မဘာဝံ သန္ဓာယ **''ဥပယောဂတ္ထေတ''** တိ ဝုတ္တံ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄. **ဝဇ္ဈာဝဇ္ဈ** န္တိ ခုဒ္ဒကံ, မဟန္တဉ္စ ဝဇ္ဇံ။ **ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ဥတ္တိဋ္ဌံ နာမ ပိဏ္ဍာယ စရဏံ ဝုစ္စတိ ''ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ''တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၆၈) ဝိယ။ ဥတ္တိဋ္ဌတ္ထာယ ဂဟိတံ ပတ္တံ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ, တေနာဟ **''ပိဏ္ဍာယ စရဏကပတ္တ''** န္တိ။ တဿ ဥပနာမေ ကော အဒေသောတိ အာဟ **''တသ္မိံ ဟိ''** တိအာဒိ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ မနုဿာ တေသ္မိံယေဝ ဧတေ ဘုဥ္ဇိံတိ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တေ ဥစ္ဆိဋ္ဌသညိနော, တသ္မာ ဥတ္တိဋ္ဌပ တ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဥတ္တိဋ္ဌ-သဒ္ဒေနေဝ မနုဿာနံ သညာယ ဥစ္ဆိဋ္ဌတာပိ ဂမ္မတီတိ။ ကေစိ ပန ''ဥစ္ဆိဋ္ဌသဒ္ဒေန သမာနတ္ထော ဥတ္တိဋ္ဌသဒ္ဒော''တိ ဝဒန္တိ။ ''ဥတ္တိဋ္ဌာ''တိ တွာတပစ္စယန္တောပိ ဟောတီတိ အာဟ **''ဥဋ္ဌဟိတွာ''**တိ။ **ဥပဇ္ဈာယံ ဂဟေတု** န္တိ ဥပဇ္ဈာယတ္တံ မနသာ ဂဟေတုံ, ယာစနဝစနေန တဿ အနုမတိံ ဂဟေတုန္တိ တ အ တ္ထော။

၆၅. ပတိဿယနံ ပတိဿော, ဂရုံ နိဿာယ ဝတ္တနဘာဝေါ, ယံကိဉ္စိ ကရဝန္တိ အတ္ထော။ သဟ ပတိဿေ န **သပ္ပတိဿော,** ပရံ ဇေဋ္ဌံ ကတွာ တဿောဝဒေ ဝတ္တနတာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''ဇေဋ္ဌကဘာဝဉ္စ ဥပဋ္ဌ ပေတွာ''**တိ။ **သာဟူ**တိ သာဓု သုန္ဒရံ။ **လဟူ**တိ အဂရု, သုဘရတာတိ အတ္ထော။ **ဩပာယိက**န္တိ ဥပာယပဋိသံယုတ္တံ, ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇနံ နိတ္ထရဏူပာယောတိ အတ္ထော။ **ပတိရူပ**န္တိ သာမီစိကမ္မမိဒန္တိ အတ္ထော။ **ပာသာဒိကေနာ**တိ ပသာဒာဝ ဟေန ကာယဝစီပယောဂေန သမ္ပာဒေဟီတိ အတ္ထော။ **ကာယေနာ**တိ ဧတဒတ္ထဝိညာပကံ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိံ ဒဿေန္တ တော ကာယေန ဝိညာပေတိ။ **သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆနံ သန္ဓာယာ** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ''သာဟူ''တိအာဒီသု ဝုတ္တေသု သဒ္ဓိ ဝိဟာရိကဿ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆနံ ဝစနံ သန္ဓာယ ''ကာယေန ဝိညာပေတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အာ ယာစနအာနမတ္တေနာ**တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ပဌမံ အာယာစနမတ္တေန, တတော ဥပဇ္ဈာယဿ စ ''သာဟူ''တိအာဒိ နာ ဝစနမတ္တေနာတိ အတ္ထော။

၆၆. **အဿာ** တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ။ **ဒွေဝ စီဝရာနီ**တိ ဥတ္တရာသင်္ဂံ, သင်္ဃာဋိဉ္စ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဣတော ပဋ္ဌာယာ**တိ "န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏ္ဍမာနဿာ"တိ ဧတ္ထ န-ကာရတော ပဋ္ဌာယ, တေန "နာတိဒူရေ"တိအာဒီသု န-ကာရပဋိသိဒ္ဓေသု အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တီ** တိ အာပအဥမ္မတ္တခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋာဒီဟိ ဝိနာ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနိတ္တတပိ ဝဒန္တဿ ဂိလာနဿပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ အာပဒာသု ဟိ အန္တရန္တရာ ကထာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမညေသုပိ န-ကာရပဋိသိဒ္ဓေသု ဉတ္တိသေသု, ဣတရေသု ပန ဂိလာနောပိ န မုစ္စတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **"ဟေဋ္ဌာပီဌံ တ ပရာမသိတ္တတ"** တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ တတ္ထ ဌပိတပတ္တာဒိနာ အသင်္ဃဋ္ဋနတ္ထာယ ဝုတ္တံ, စက္ခုနာ ဩလောကေတ္တတပိ အညေသံ အဘာဝံ ဉတ္တတပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **အာပတ္တိယာ အာသန္န** န္တိ အာပတ္တိကရဏမေဝ။

ကမေတိ အန္တောကမေ တာဒိသေ မဏ္ဍပာဒိမှိ။ **အန္တရဃရေ** တိ အန္တောဂေဟေ။ **ပဋိက္ကမနေ** တိ အာသနသာလာယံ။ **ဓောတတလိကာယာ**တိ ဥဒကေန ဂတဋ္ဌာနေ နိရဇာယ ပရိသုဒ္ဓတလိကာယ။ **နိဒ္ဓူမေ** တိ ဇန္တာဃရေ ဇလိယမာနအဂ္ဂိဓူမရဟိတေ။ ဇန္တာဃရဉှိ နာမ ဟိမပာတဗဟုလေသု ဒေသေသု တပ္ပစ္စယရောဂပီဠာဒိနိတရဏတ္ထံ သရီရသေဒတာပနဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ ကိရ အန္ဓကာရပဋိစ္ဆန္နတာယ ဗဟူပိ ဧကတော ပဝိသိတ္တတ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္တတ အဂ္ဂိတာပပရိဟာရာယ မတ္တိကာယ မုခံ လိမ္ပိတ္တတ သရီရံ ယာဝဒတ္ထံ သေဒေတ္တတ စုဏ္ဏာဒီဟိ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတ္တတ နဟာယန္တိ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ **"စုဏ္ဏံ သန္နေတဗ္ဗ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥလ္လောက** န္တိ ဥဒ္ဒံ ဩလောကနဋ္ဌာနံ၊ ဥပရိဘာဂန္တိ အတ္ထော။

အညတ္ထ နေတဗ္ဗော တိ ယတ္ထ ဝိဟရတော သာသနေ အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ, တတော အညတ္ထ ကလျာဏမိတ္တတာဒိသမ္ပတ္တိယုတ္တဋ္ဌာနေ နေတဗ္ဗော။ **ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလာန** န္တိ လဇ္ဇိနော တ အလဇ္ဇိနော တ ဥပဇ္ဈာယဿ အဝမိကာမေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော အလဇ္ဇီ ဩတဒမ္ပိ န ဂဏှာတိ, လဇ္ဇိနော စ တေဿ ဝိသဘာဂ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယံ ဝိဟာယ လဇ္ဇီဟေဝ သဒ္ဓိံ အာမိသာဒိပရိဘောဂေ ကာတဗ္ဗော။ ဥပဇ္ဈာယာဒိဘာတော ဟေတ္ထ န ပမာဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ** တိ ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ။ **"န သုသာန"**န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ, ဥပစာရသီမတော ဗဟိ ဂန္တုကာမေန အနာပုစ္ဆာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၆၇. သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာယံ **သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိအာဒီသု အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ ဓမ္မာမိသေဟိ အသင်္ဂဏှန္တာနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဒုက္ကဋံ ဝတ္တဘေဒတ္တာ။ တေနေဝ **ပရိဝါရေ**ပိ "နဒေန္တော အာပဇ္ဇတီ"တိ (ပရိ. ၃၂၂) ဝုတ္တံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၈. နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာယံ **ဝတ္တံ န ပူရေယျာ** တိ "ဝတ္တကရဏကာလော"တိ ဝတ္တပဋိဇာနနဝသေန ဥတ္တတမာနကောသဇ္ဇာဒိဝသေန တ ဥပဇ္ဈာယာဒီသု အနာဒရေန တ "အကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ အဇာနနတာယ တ န ကရေယျ, ဒုက္ကဋမေဝ။ အသဉ္စိစ္စ အသတိယာတိအာဒီဟိ စ အကရောန္တဿ ပန အနာပတ္တိ။ သဗ္ဗာနိ ဟိ ဝတ္တာနိ သေခိယာနေဝ, တသ္မာ သေခိယေသု ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ သဗ္ဗောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဂေဟဿိတပေမ** န္တိ မေတ္တာပေမံ။

သာဒိယနံ တ အသာဒိယနံ တ န ဇာနာတီတိ "မယိ သာဒိယန္တေ အကရောန္တာနံ အာပတ္တိ ဟောတိ, ပဋိက္ခိပိတ္တ တ အသာဒိယန္တေ အာပတ္တိ န ဟောတီ"တိ ဧဝံ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ "တေသု ဧကော ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခု။ ပေ.။ တေသံ အနာပတ္တီ"တိ ဝစနတော သစေ ကောစိ "တုမှာကံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ, အန္တေဝာသိကေ တ ဂိလာနေ ဥပ

ဌပေတိသ္သာမိ, ဩတအနုသာသနိအာဒိကံ သဗ္ဗံ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမီ’’တိ ဝဒတိ, တေ တ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော ‘‘အပေဟိ သ္သုက္ကာ ဟောထာ’’တိ ဝဒန္တိ, ဝတ္တံ တ န သာဒိယန္တိ, အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ အနာပတ္တိ။

နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇဂ္ဂဟာဟမ္မဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၆၉. ရာဇဂ္ဂဟာဟမ္မဏဝတ္ထုသ္မိံ ဟဋ္ဌိယံ **ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော** တိ သကလသရီရေ သဉ္ဇာတပဏ္ဍုဝဏ္ဏော။ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော္သ သကလသရီရေ ဖ္ဟာပိတဘာဝဒဿနတ္တဥ္ဟ ဝိစ္ဆာဝစနံ ကတံ။ **အဓိကာရန္တိ** ဥပကာရံ။ **ကတဝေဒိ နောတိ** အတ္တနော ကတံ ဥပကာရံ ပဋ္ဌိကိရိယာယ ဉာပကာ။ ဥပသမ္ပဒာကမ္မတစာယ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပရိယောသာနေ ဝက္ခာမ။ **ပရိမဏ္ဍလေဟိ** တိ ပရိပုဏ္ဏေဟိ။

၇၁-၇၃. ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမ န္တိ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမံ။ ဟဋ္ဌိယံ **ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇန** န္တိ ဇင်္ဃပိဏ္ဍိမံသဗလေန စရိတ္တ အာလောဟလောပဝသေန ပရိယိဋ္ဌဘောဇနံ။ **အတိရေကလာဘော**တိ ဘိက္ခာဟာရတော အဓိကလာဘော။ သင္ဃဘတ္တာဒီနံ ဝိဘာဂေ **သေနာသနက္ခန္ဓကေ** အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ဝိဟာရော**တိ တိဏကုဋ္ဋိကာဒိသဟိတော ဟာကာရပရိစ္ဆိန္နော သကလော သင္ဃာရာမော။ **အမုယောဂေ** တိ ဓေသာလော ဒီဃဟာသာအော။ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိဂရုဋ္ဌသဏ္ဌာနော ဒီဃဟာသာအောတိပိ ဝဒန္တိ။ **ဟသာအော**တိ စတုရဿော ဥစ္စော အနေကဘူမကဟာသာအော။ **ဟမ္မိယ** န္တိ မုဏ္ဍစ္ဆဒနော စန္ဒိကင်္ဂဏယုတ္တော နာတိဥစ္စော ဟာသာအော။ **ဂုဟာ**တိ ပဗ္ဗတဂုဟာ။ **ပူတိမုတ္တန္တိ** ဂောမုတ္တံ။

ရာဇဂ္ဂဟာဟမ္မဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၇၆. သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနော တိ ‘‘ဇဝံ နိတသေတဗ္ဗ’’န္တိအာဒိနာ သိက္ခာပဒေန ဩဝဒိယမာနော။ **တဒံ အာရောပေတွတ**တိ ‘‘ဩလမ္ဗိတွတ နိတသနာဒီသု ကော အေသော? ယဒိ အေသော ဘဝေယျ , ပရိမဏ္ဍလနိတသနာဒီသုပိ အေသော သိယာ’’တိအာဒိနာ နိဂ္ဂဟံ အာရောပေတွတ။ **တံယေဝ တိတ္ထာယတန** န္တိ ဒိဋ္ဌိသင်္ခာတတိတ္ထမေဝ အာယတနံ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိဌာနန္တိ တိတ္ထာယတနံ။ **အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ** တိ အာယသ္မန္တံ နိဿာယ ဝသိသ္သာမီတိ အတ္တော။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဏာမနာခမာပနာကထာဝဏ္ဏနာ

၈၀. ယံ ပုဗ္ဗေ လက္ခဏံ ဝုတ္တံ, တေနေဝ လက္ခဏေန နိဿယန္တေတသိကဿ အာပတ္တိ န ဝေဒိတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဟောတ္တကေသု ပန ‘‘န တေနေဝ လက္ခဏေနာ’’တိ ဧတ္ထ န-ကာရံ ဆဍ္ဍေတွတ ‘‘တေနေဝ လက္ခဏေန နိဿယန္တေတသိကဿ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ’’တိ လိခန္တိ, တံ ပမာဒလိခိတံ။ တထာ ဟိ တေနေဝ လက္ခဏေန အာပတ္တိဘာဝေ ဂယှမာနေ နိဿယမုတ္တကဿာပိ အမုတ္တကဿာပိ အာပတ္တိ ဧတတိ ဝုတ္တလက္ခဏေန အာပတ္တိ အာပဇ္ဇေယျ။ တထာ စ ‘‘နိဿယန္တေတသိကေန ဟိ ယာဝ အာစရိယံ နိဿာယ ဝသတိ, တာဝ သဗ္ဗံ အာစရိယဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ’’န္တိ ဣမိနာ အနန္တရဝစနေန ဝိရောဓော သိယာ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပိ စ –

‘‘နိဿယာစရိယ, ဥဒ္ဒေသာစရိယ, နိဿယန္တေတသိက, ဥဒ္ဒေသန္တေတသိက, သမာနာစရိယကာ ပန ယာဝ နိဿယဥဒ္ဒေသာ အနုပစ္ဆိန္နာ။ တာဝ ပဋ္ဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ’’တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) –

ဝုတ္တံ ။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေန ဣဓ ပရိဂဋ္ဌိတံ န-ကာရံ အာနေတွတ တေနေဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဝုတ္တေနေဝ လက္ခဏေန နိဿယန္တေတသိကဿ အာပတ္တိ န ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ပဏာမနာခမာပနာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၃. နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာယံ **“ယော စ ကေသမ္ဘောဂပရိဘောဂေ, တဿ သန္တိကေ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော”**တိ ဣမိနာ လဇ္ဇီသု ဧဝ နိဿယဂ္ဂဟဏံ နိယောဇေတိ အလဇ္ဇီသု ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ တတ္ထ စ ပရိဘောဂသဒ္ဒေန ဧကကမ္မာဒိကော သံဝါသော ဂဟိတော ပစ္စယပရိဘောဂဿ သမ္ဘောဂ-သဒ္ဒေန ဂဟိတတ္တာ, ဧတေန စ သမ္ဘောဂသံဝါသာနံ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ န ကတ္တဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။ **ပရိဟာရော နတ္ထိ** တိ အာပတ္တိပရိဟာရော နတ္ထိ။ **တာဒိသောတိ** ယတ္ထ နိဿယော ဂဟိတပုဗ္ဗော, ယော စ ကေသမ္ဘောဂပရိဘောဂေ, တာဒိသော။ **တတထာ ဝုတ္တန္တိ** ''လဟုံ အာဂမိဿာမီ''တိ ဝုတ္တဋ္ဌေတိ အတ္ထော။ **“စတ္တာရိ ပဉ္စ ဒိဝသာနီ”** တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ ယဒိ ကောဟဒ္ဒိဝိဟေန သဘာဂတာ ပညာယတိ, ဉာတဒိဝသေန ဂဟေတဗ္ဗောဝ။ အထာပိ စတုပဉ္စာဟေနာပိ န ပညာယတိ, ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ ပညာယတိ, တတ္တကာနိ အတိက္ကမေတဗ္ဗာနိ။ သဘာဂတံ ဩလောကေမီတိ ပန လေသော န ကာတဗ္ဗော။

ဒဟရာ သုဏန္တိ တိ တတ္ထ အသုတ္တတပိ အာဂမိဿတိ, ကေနစိ အန္တရာယေန စိရာယတီတိ သညာယ သတိ လဗ္ဘတေဝ ပရိဟာရော။ တေနာဟ **“ဣဓေဝဟံ ဝသိဿာမီတိ ပဟိဏတိ, ပရိဟာရော နတ္ထိ”** တိ။

ကေဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရော နတ္ထိ တိ ဂမနေ နိရုဿာဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သဥဿာဟဿ ပန သေနာသနပဋိ သာမနာဒိဝသေန ကတိပာဟေ ဂတေပိ န ဒေသော။

တတ္ထေဝ ဝသိတဗ္ဗ န္တိ တတ္ထ သဘာဂဋ္ဌာနေ ဧဝ နိဿယံ ဂဟေတွာ ဝသိတဗ္ဗံ။ **“တံယေဝ ဝိဟာရံ။ပေ။ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”**တိ ဣမိနာ ဥပဇ္ဈာယေ သင်္ဂဏှန္တေယေဝ တံသမောဓာနေ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဝုတ္တာ, တသ္မိံ ပန ကောဓေန တ ဂဏာနိရပေက္ခတာယ တ အသင်္ဂဏှန္တေ အညေသု ဂဟိတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။

အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယံ ဝုတ္တော ''ကောစိ အာစရိယော''တိအာဒိကော နယော ဥပဇ္ဈာယပက္ကမနာဒီသုပိ နေတဗ္ဗော တတ္ထ စ ဝုတ္တော ဣဓာပိ နေတဗ္ဗော ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗော။

ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမ္မ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တိ တိ ဥပစာရသီမတော ဗဟိ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ အန္တေတသိကာနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမ္မ ဝသန္တိ။ တေန ဗဟိဥပစာရေပိ အန္တေတသိကာဒီနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပါတာနံ အန္တရေ အာသန္နပဒေသေ ဝသတိ, နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ပန ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ ဝသတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတေဝ။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗပဉ္စကကထာဝဏ္ဏနာ

၈၄. ဥပဇ္ဈာစရိယလက္ခဏကထာယံ **န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ အသေက္ခဿ အယန္တိ **အသေက္ခော,** လောကိယလောကုတ္တရော သီလက္ခန္ဓော။

အန္တဂ္ဂာဟိကာယ တိ သဿတုစ္ဆေဒကောဋ္ဌာသဂ္ဂဟိကာယ။ **ပစ္ဆိမာနိ ဒွေ** တိ အပ္ပဿုတော ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတီတိ ဣမာနိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။ **ပစ္ဆိမာနိ တီဏိ** တိ န ပဋိဗလော ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ ဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ, အာပတ္တိံ န ဇာနာတိ, အာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌာနံ န ဇာနာတီတိ ဣမာနိ တီဏိ။ ကုက္ကုစ္စဿ ဟိ ဟဋ္ဌအဋ္ဌကထာနယသင်္ခါတ ဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ အပဋိဗလတာ နာမ အဗ္ယတ္တတာ ဧဝ ဟောတီတိ သာပိ အာပတ္တိအင်္ဂမေဝ ဝုတ္တာ။

အဘိဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော သမာစာရော အာဘိသမာစာရော, ဝတ္တပဋိပတ္တိသီလံ။ တံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ ခန္ဓကသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ သိက္ခာ **အာဘိသမာစာရိကာ**။ သိက္ခာပဒမ္ပိ ဟိ တံ တတ္ထ ပဋိပူရဏတ္ထိကေဟိ ဥဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန သိက္ခိတဗ္ဗတော "သိက္ခာ"တိ ဝုစ္စတိ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာ ကာရဏဘူတာတိ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ** သိက္ခာ, ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နသိက္ခာပဒံ။ တေနေဝ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပိ "ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နသိက္ခာပဒံ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ, ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နံ အာဘိသမာစာရိက"န္တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၁) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ **သေက္ခပဏ္ဏတ္တိယ**"န္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သေက္ခာ, ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိ။ သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နာ သိက္ခာပဒပဏ္ဏတ္တိ "သေက္ခပဏ္ဏတ္တီ"တိ ဝုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ** တိ ဧတ္ထ ကုသလတ္တိကာဒီဟိ ဝုတ္တံ ဇာတိဘူမိပုဂ္ဂလသမ္ပယောဂဝတ္ထာရမ္မဏကမ္မဒွါရလက္ခဏရသာဒိဘေဒေဟိ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိစတုဗ္ဗိဓံ သနိဗ္ဗာနံ နာမံ, ဘူတုပာဒာယဘေဒံ ရူပဥ္စ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္វာ ဇာနနပညာ, တပ္ပကာသကော စ ဂန္ထော နာမရူပပရိစ္ဆေဒော နာမ။ ဣမိနာ အဘိဓမ္မတ္ထကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **သိက္ခာပေတု**န္တိ ဥဂ္ဂဏှာပေတုံ။

ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗပဉ္စကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆. တိတ္ထိယပရိဝါသကထာယံ **အာဇီဝကဿ ဝါ** တိအာဒီသု အကိရိယဝါဒီ အာဇီဝကော နာမ, ကိရိယဝါဒိနော ပန နိဂဏ္ဌာပိ အညေပိ နဂ္ဂတိတ္ထိကာ အစေလကပဒေ သင်္ဂဟိတာ။ သဗ္ဗထာ နဂ္ဂဿေဝ တိတ္ထိယပရိဝါသော ဝိဟိတော။ သော စ တေနေဝ နဂ္ဂဝေသေန ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ အာဂတဿ, န ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အာဂတဿာတိ ဒဿေတုံ **"သစေ သောပိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သောပီ**တိ အာဇီဝကော။

အာမိသကိဉ္စိက္ခသမ္ပဒာနံ နာမ အပ္ပမတ္တကဿ ဒေယျဓမ္မဿ အနုပ္ပဒာနံ။ **ရူပူပဇီဝိကာ**တိ အတ္တနော ရူပမေဝ နိဿာယ ဇီဝန္တိယော။ ဝေသိယာ ကေစရော ဗဟုလံ ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ အဿာတိ **ဝေသိယာကေစရော**။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ယောဗ္ဗန္နာတီတာ** တိ အနိဝိဒ္ဓါ ဧဝ မဟလ္လိကဘာဝံ ပတ္တာ ထုလ္လကုမာရီ တေတိ ဝုတ္တံ။ **အာအာယဿာ** တိ အာအနဿ ဂဟဏဿ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၈၈-၉. ပဉ္စာဗာဓာဒိဝတ္ထူသု ဟဋ္ဌိယံ **သောမွဟိ အရောဂေ, ဝိဗ္ဗမိဿာမီ** တိ သော အဟံ အရောဂေ, ဝိဗ္ဗမိဿာမီတိ အတ္ထော။ **နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏ** န္တိ ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိ အဓိပ္ပေတာ။ "ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ တာဒိသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေပိ စ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတောပိ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ ဟာကဋ္ဋဋ္ဌာနေပိ ပန နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ဦနတရံ အဝဍ္ဎနကံ ဝဋ္ဋတီတိ ယေ ဂဏ္ဍေဟယျုံ, တေသံ တံ ဂဟဏံ ပဋိသေဓေတုံ **"မုခေ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ကောလဋ္ဌိမတ္တကောပီ တိ ဗဒရဋ္ဌိပ္ပမာဏောပိ။ **အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတောပိ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေန ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ ဂဏ္ဍော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"သဏ္ဌိံ ကာရေတွာ"** တိ, ဝိဇ္ဇမာန ဆဋ္ဌိံ ကတွာတိ အတ္ထော။ "သဏ္ဌိ"န္တိ တ ဟဇ္ဇော, သဉ္ဆာတဆဋ္ဌိန္တိ အတ္ထော။ ဂဏ္ဍာဒီသု ဝူပသန္တေသုပိ ဂဏ္ဍာနံ ဝိဝဏ္ဏမ္ပိ ဟောတိ, တံ ဝဋ္ဋတိ။

ပဒုမပုဏ္ဍရီကပတ္တဝဏ္ဏ န္တိ ရတ္တပဒုမသေတပဒုမပုပ္ဖဒလဝဏ္ဏံ။ **ကုဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ** တိ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ အဝဍ္ဎနကံ ဝဋ္ဋတိ, အညတ္ထ န ကိဉ္စိပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တနယံ ဒဿေတိ။ **သောသဗ္ယာဓီ** တိ ခယရောဂေါ။ **ယက္ခုမ္မာရော**တိ ကအာစိ ကအာစိ အာဂန္တွာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ ဟတ္ထမုခါဒိကံ အဝယဝံ ဘူမိယံ ဃံသနကော ယက္ခဆေဝ ရောဂေါ။

ပဋ္ဌာဗာဝေတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇဘဋဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၀. န အနာပုံ ဒေဝဿ ဘဋ္ဌောတိ အာပုစ္ဆတိ တိ ရညော ဝေ ဒိန္နဋ္ဌာနန္တရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယော ပန ရာဇက မ္မိကေဟိ အမစ္စာဒီဟိ ဌပိတော, အမစ္စာဒီနံ ဝေ တ ဘဋ္ဌော ဟောတိ, တေန တံ တံ အမစ္စာဒိမ္ပိ အာပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ရာဇဘဋဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စောရဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၁. တသ္မာ တိ ဘဂဝတ သယံ ယသ္မာ ဓမ္မဿာမီ, တသ္မာ အင္ဂုလိမာလံ ဖေဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပဗ္ဗာဇေသိ, ဘိက္ခူ နံ ပန သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တော ဝေမာဟာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဖဝံ ဇာနန္တိ** တိ သီလတ ဇာတောတိ ဇာနန္တိ။

၉၂. ဥပရမန္တိ ဝိရမန္တိ။ **ဘိန္ဒိတ္ဝာ** တိ အန္ဒုဗန္ဓနံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ။ **ဆိန္ဒိတ္ဝာ** တိ သင်္ခလိကံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ။ **မုဥ္စိတ္ဝာ** တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ မုဥ္စိတ္ဝာ။ **ဝိဝရိတ္ဝာ**တိ ကမဗန္ဓနာဒီသု ကမဒ္ဒတရာဒီနံ ဝိဝရိတ္ဝာ။ **အပဿမာနာန** န္တိ ပုရိသဂုတ္တိယံ ကေပကာနံ အပဿန္တာနံ။

၉၃. ပုရိမနယေနေဝတိ ''ကသာဟတော ကတဒဏ္ဍကမ္မော''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ။

စောရဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣဏာယိကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၆. ပလာတောပိတိ ဣဏသာမိကာနံ အာဂမနံ ဥတ္ဝာ ဘယေန ပလာတော။ **ဂီတ ဟောတိ**တိ ဣဏာယိကဘာဝံ ဥတ္ဝာ တ အနာဒရေန ဣဏမုတ္တကေ ဘိက္ခုဘာဝေ ပဝေသိတတ္တာ။ **ဥပမုပမု** န္တိ ထောကထောကံ။ **အတဗ္ဗမေတ** တိ ဣဏာ ယိကေန ဓနံ သမ္ပဋိစ္ဆတု တ မာ တ, အနေ သဥဿာဟေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အညေဟိ စ ဘိက္ခူဟိ ''မာ ဓုရံ နိက္ခိပ ဟီ''တိ ဝတ္ဝာ သဟာယကေဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ဓုရနိက္ခေပေန ဟိဿ ဘဏ္ဍဣေန ကာရေတဗ္ဗတာ သိ ယာတိ။

ဣဏာယိကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇. ''အသစာရိတ္တံ အာရောပေတ္ဝာ ကီတော''တိ ဣမိနာ အသဘာဝပရိမောစနတ္ထာယ ကီတကံ နိဝတ္တေတိ။ တာဒိသော ဟိ ဓနက္ကီတောပိ အအာသော ဝေ။ **တတ္ထ တတ္ထ စာရိတ္တဝသေနာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဇနပဒေ အသပဏ္ဏ ရှောပနာဒိနာ အအာသကရဏနိယာမေန။ အဘိသေကာဒီသု သဗ္ဗဗန္ဓနာနိ မောစာပေန္တိ, တံ သန္ဓာယ **''သဗ္ဗသာဓာရဏေ နာ''**တိ ဝုတ္တံ။

သယမေဝ ပဏ္ဏံ အာရောပေန္တိ, န ဝဋ္ဋတီ တိ တာ ဘုဇိဿိတ္ထိယော ''မယမ္ပိ ဝဏ္ဏအာသိယော ဟောမာ''တိ အတ္တနော ရက္ခဏတ္ထာယ သယမေဝ ရာဇူနံ အာသိပဏ္ဏေ အတ္တနော နာမံ လိခါပေန္တိ, တာသံ ပုတ္တာပိ ရာဇအာသာဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ တေ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **တေဟိ အဒိန္နာ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ** တိ ယတ္တကာ တေသံ သာမိနော, တေသု ဧကေန အဒိန္နေပိ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ။

ဘုဇိဿေ ပန ကတ္ဝာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ယဿ ဝိဟာရဿ တေ အာရာမိကာ ဒိန္နာ, တသ္မိံ ဝိဟာရေ သ ဋ္ဌံ ဉာပေတ္ဝာ ဖာတိကမ္မေန ဓနာနိ ဒတ္ဝာ ဘုဇိဿေ ကတ္ဝာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တက္ကံ သီသေ အာသိတ္တက**

သဒိသာဝ ဟောန္တီတိ ကေသုစိ ဇနပဒေသု အအာသေ ကရောန္တာ တက္ကံ သီသေ အာသိဥ္စန္တိ, တေန ကိရ တေ အအာ သာ ဟောန္တိ, ဧဝမိဒမ္ပိ အာရာမိကဝစနေန အနမ္ဗိတိ အဓိပ္ပာယော။ တထာ ဒိန္နေပိ သဋ္ဌသ္သ အာရာမိကအာသော ဧ တတိ **"နေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော"** တိ ဝုတ္တံ။ **"တာဝကာလိကော နာမာ"**တိ ဝုတ္တတ္တာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ တ ပ စ္စာပိ ဂဟေတုကာမတာယ တ ဒိန္နံ သဗ္ဗံ တာဝကာလိကမေတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နိဿာမိကအာသော** နာမ ယဿ္သ သာမိ ကုလံ အညာတိကံ မရဏေန ပရိက္ခီဏံ, န ကောစိ တဿ္သ အယာအေ, သော ပန သမာနဇာတိကေဟိ တ နိတသကမတသီ ဟိ တ ဣဿရေဟိ တ ဘုဇိဿော ကတော၀ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဒေဝအာသာပိ အာသာ ဧဝ။ တေ ဟိ ကတ္ထစိ ဒေသေ ရာဇအာသာ ဟောန္တိ, ကတ္ထစိ ဝိဟာရအာသာ, တသ္မာ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အာသမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေတွာ သာမိကေ ဒိသွာ ပဋိစ္စာဒနတ္ထံ အပနေန္တော ပဒတရေန အဒိန္နာအနာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော, အာသဿ္သ ပန ပလာယတော အနာပ တ္တိ။

အာသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမ္မာရဘဏ္ဍုဝတ္ထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈. ဘဏ္ဍုကမ္မာပုစ္ဆာနာဒိကထာယံ **ကမ္မာရဘဏ္ဍု** တိ ဒဟရတာယ အမောဠိဗဒ္ဓော မုဏ္ဍိကသီသော ကမ္မာရအာ ရကော ဧဝ ဝုတ္တော။ **တုလာဓာရမုဏ္ဍကော** တိ ဧတ္ထ **တုလာဓာရာ**တိ တမ္ဗသုဝဏ္ဏာဒိနံ တုလံ ဟတ္ထေန ဓာရေတီ တိ ကမ္မာရာ "တုလာဓာရာ"တိ ဝုတ္တာ, တေသု ဧကော မုဏ္ဍိကသီသော ဒဟရောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ပဉ္စသိခော တရုဏအာရကော"**တိ။ ဧကော၀ သိခာ ပဉ္စ ဝေဏိယော ကတွာ ဗန္ဓနေန ပဉ္စသိခာတိ ဝုစ္စတိ, သာ ဧတဿ္သ အတ္ထီတိ **ပဉ္စ သိခော,** တဿ္သ သိခံ ဆိန္ဒန္တာ ကဉ္စိ ဘိက္ခုံ အဇာနာပေတွာတဝ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ တေန ဘဏ္ဍုကမ္မာပလောကနံ အနုညာ တံ။ **သီမာပရိယာပန္နေ** တိ ဗဒ္ဓသီမာယ သတိ တဒန္တောဂဓေ, အသတိ ဥပစာရသီမန္တောဂဓေတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃံ အပလောကေတုံ ဘဏ္ဍုကမ္မာယာ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ပန အနပ လောကေန္တဿ္သ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တထာပိ အဋ္ဌကထာယံ "သဗ္ဗေ အာပုစ္ဆိတာ အမှေဟီတိသညိနော။ပေ။ ပဗ္ ဗာဇေန္တဿ္သပိ အနာပတ္တိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ သဉ္စိစ္စ အနာပုစ္ဆာ ကေသေ ဩဟာရေန္တဿ္သ ဒုက္ကဋမေတတိ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ။ ကေသောရောပနမ္ပိ သမဏပဗ္ဗဇနတေဟာရံ လဘတီတိ အာဟ **"ဣမဿ္သ သမဏကရဏ"** န္တိအာဒိ။ **ကေသိခာ မတ္တမရော**တိ ဧတ္ထ ဧကေန ကေသေန သိခာ ကေသိခာတိ ဝဒန္တိ, အပ္ပကေသာဝ သိခာ ဧဝံ ဝုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဧကေကေသမ္ပိ ပန အနာပုစ္ဆာ ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။

၁၀၀. တမဟတ္ထေနာ တိ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ဘုဉ္စနတော ဝုတ္တံ။

၁၀၃-၄. နိဿယမုစ္စနကဿ္သ ဝတ္တေသု ပဉ္စကဆက္ကေသု ပန "ဥဘယာနိ ခော ပနဿ္သ ဟတိမောက္ခာနိ။ပေ။ အနုဗျဉ္စနသော"တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗောပိ စာယံ ပဘေအေ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ ဉာတာယံ ဉာတော ဟောတိ။ **"အာပတ္ တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတီ"**တိ ဣဒဉ္စ အတ္တနာ ဉာတဋ္ဌာနေသု အာပတ္တာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ န ဂဟေတဗ္ ဗံ။

ကမ္မာရဘဏ္ဍုဝတ္ထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဟုလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ဟေက္ခရဝဿ္သ န္တိ ဟေက္ခရေ ပဒုမဂစ္ဆေ ဝိယ အတေမိတုကာမာနံ သရီရတော ပဝဋ္ဋနကဝဿံ။ တသ္ မိံ ကိရ ဝဿန္တေ တေမိတုကာမာဝ တေမေန္တိ, န ဣတရေ။ **"ဘိက္ခံ ဂဏှဟထာ"တိ ဝတွာ ဂတော နာမ နတ္ထီ** တိ အတ္တနော သန္တကေ ရဇ္ဇေ သဗ္ဗမ္ပိ သာပတေယျံ သယမေဝ ပရိဘုဉ္စိဿတီတိ ကရဝေန သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာပိ န နိမန္တေသိ, ဂန္တွာ ပန ဂေဟေ သကလရတ္တိံ မဟာအနစ္ဆေ ဗုဒ္ဓပမုခဿ္သ သင်္ဃဿ္သ အာသနပညတ္တိဋ္ဌာနာလ င်္ကာရဉ္စ သံဝိဒဟန္တော၀ ဝီတိနာမေသိ။

န ကောစိ။ပေ။ ပတ္တံ တ အဂ္ဂဟေသီ တိ ဘဂဝတ အတ္တနော ပိတု နိဝေသနမေဝ ဂမိဿတီတိသညာယ နဂ္ဂဟေသိ။ **ကုလနဂရေ**တိ ဉာတိကုလန္တကေ နဂရေ။ **ပိဏ္ဍာစာရိယဝတ္တ** န္တိ အတ္တနော ဉာတိကမေသုပိ သပဒါနစာရိကဝတ္တံ။ ဘိက္ခာယ စာရော စရဏံ ဧတဿာတိ **ဘိက္ခာစာရော,** ခတ္တိယော။

ဥတ္တိဋ္ဌေ တိ ဥတ္တိဋ္ဌိတ္ဗာ ပရေသံ ဃရဒွါရေ ဥဒ္ဒိဿ ဌတ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗပိဏ္ဍေ။ **နပ္ပမဇ္ဇေယျာ** တိ နိမန္တနာဒိဝသေန လဗ္ဘမာနပဏီတဘောဇနံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရဏဝသေန တတ္ထ နပ္ပမဇ္ဇေယျ။ **ဓမ္မ**န္တိ အနေသနံ ပဟာယ သပဒါနံ စရန္တော တမေဝ ဘိက္ခာစရိယဓမ္မံ သုစရိတံ စရေယျ။ **သုခံ သေတီ**တိ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ သုခံ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

ဒုတိယကထာယံ **န နံ ဒုစ္စရိတ** န္တိ ဝေသိယာဒိဘေဒေ အဂေါစရေ စရဏဝသေန တံ ယထာဝုတ္တံ ဓမ္မံ ဒုစ္စရိတံ န စ စရေ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဣမံ ပန ကထံ သုတ္ဝာ**တိ နိဝေသနေ နိသိန္နေန ဘဂဝတာ ဉာတိသမာဂမေ အတ္တနော ပိဏ္ဍာယ စရဏံ နိဿာယ ပဝတ္တာယ ကထာယ ဝုတ္တံ ဣမံ ဒုတိယကထံ သုတ္ဝာ။

ဓမ္မပါလဇာတက န္တိအာဒီသု ပန တတော ပရကာလေသုပိ ရညော ပဝတ္တိ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဟာပေတွာ ယထာပသင်္ဂ ဝသေန ဒဿေတုံ ဝုတ္တာ။ တေနာဟ **"သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကတွာ"** တိအာဒိ။ **သိရိဂဗ္ဘံ ဂန္တွာ** တိ ထေ ယဒိ ဟိ ဘဂဝတ တဒဟေဝ ဂန္တွာ န ပဒဿေယျ, သာ ဟဒယေန ဖလိတေန မရေယျာတိ အဂမာသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တံ ဒိဝသမေဝတိ တသ္မိံ ရာဟုလမာတုဒဿနဒိဝသေယေဝ။ **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယံ** ပန "သတ္ထာ ကပိလပုရံ ဂန္တွာ တတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသီ"တိ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂ နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု) ဝုတ္တံ။ **ကေသဝိဿဇ္ဇန** န္တိ ရာဇမောဠိဗန္ဓနတ္ထံ ကုမာရကာလေ ဗန္ဓိတသိခာဝေဏိမောစနံ, တံ ကိရ ကရောန္တာ မင်္ဂလံ ကရောန္တိ။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ပန "ကေသဝိဿဇ္ဇနန္တိ ကုလမရိယာဒဝသေန ကေသောရောပန"န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၀၅) ဝုတ္တံ။ **ပဋ္ဋဗန္ဓော**တိ "အသုကရာဇာ"တိ နဠာဋေ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋဗန္ဓနံ။ အဘိနဝဟာသာဒပ္ပဝေသမင်္ဂလံ **ဃရမင်္ဂလံ** ။ ဆတ္တုဿာပနေ မင်္ဂလံ **ဆတ္တမင်္ဂလံ။ ဇနပဒကလျာဏီ** တိ ဇနပဒမှိ ကလျာဏီ ပရေဟိ အသာဓာရဏေဟိ ပဉ္စကလျာဏာဒီဟိ သဟိတတ္တာ သာ ဧဝံ ဝုတ္တာ။ **တုဝဋ္ဋ**န္တိ သီဃံ။ **အနိစ္ဆမာန** န္တိ မနသာ အရောစေန္တံ, တစာယ ပန ဘဂဝတာ "ပဗ္ဗဇိဿသိ နန္ဒာ"တိ ဝုတ္တေ ဂါရဝေန ပဋိက္ခိပိတုံ အဝိသဟန္တော "အာမာ"တိ အဝောစ။ ဘဂဝတ စ ဧတေန လေသေန ပဗ္ဗာဇေသိ။

ဗုဟ္မရူပဝဏ္ဏ န္တိ ဗုဟ္မရူပသမာနရူပံ။ **ထူဿာ** တိ ဧ အဿ။ **နိဝတ္တေတုံ န ဝိသဟီ** တိ "မာ နံ နိဝတ္တယိတ္ထာ"တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တတ္တာ နာသက္ခိ။ **သတ္တဝိဓံ အရိယဓန**န္တိ –

"သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ, ဟိရိဩတ္တပ္ပိယံ ဓနံ။
သုတဓနဉ္စ စာဂေ စ, ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓန"န္တိ။ (အ. နိ. ၇.၅၊ ၆) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ သတ္တဝိဓံ အရိယဓနံ။ **အဓိမတ္တံ ရာဟုလေ** တိ ရာဟုလေ ပဗ္ဗဇိတေ နန္ဒပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နဒုက္ခတောပိ အဓိကတရံ ဒုက္ခံ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ဣတော ပဋ္ဌာ** တိ ဣတော ဝုတ္တသောကုပ္ပတ္တိတော အပရဒိဝသေသု အနာဂမိနံ ဉာတိသိနေဟပဋိဃစိတ္တုပ္ပာအဘာဝတ။ ဟဋ္ဌိယံ **ပုတ္တပေမ** န္တိအာဒီ ရညာ ပုတ္တသိနေဟဿ တိဗ္ဗဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ပုတ္တသိနေဟော ဟိ အတ္တနာ သဟဇာတပီတိဝေဂသမုဋ္ဌိတာနံ ရူပဓမ္မာနံ သကလသရီရံ ခောဘေတွာ ပဝတ္တနဝသေန **"ဆဝိ။ပေ။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ"** တိ ဝုတ္တော။ **အတ္တနော ပိယတရာ**တိ ဘဂဝန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပုတ္တေ** တိ ရာဟုလံ။ **သဒ္ဒဟန္တေနာ** တိ တဿ ဝစနေန အဝေမတိကေနာတိ အတ္ထော။ ဝိမတိယာ သတိ အာပတ္တိ ဧဝ။

ရာဟုလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သိက္ခာပဒပဏ္ဏကမ္မဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. သာမဏေရသိက္ခာပဒါနီသု ဟဋ္ဌိယံ **သိက္ခာပဒါနီ**တိ သိက္ခာကောဋ္ဌာသာ။ အဓိသီလသိက္ခာနံ ဝါ အဓိဂမူပါယာ။ **ပါဏော**တိ ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ တဿ အတိပါတနံ ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိတုံ အဒတ္တွာ သတ္ထာဒီဟိ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွာ ပါတနံ ပါဏာတိပါတော။ ပါဏဝဓောတိ အတ္ထော။ သော ပန အတ္ထတော ပါဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဉပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ဝဓကစေတနာဝ။ တသ္မာ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ, ဝေရဟေတုတာယ ဝေရသင်္ခာတံ ပါဏာတိပါတာဒိပါပဓမ္မံ မဏာတိ နီဟရတီတိ ဝိရတိ **"ဝေရမဏီ"**တိ ဝုစ္စတိ, ဝိရမတိ ဧတာယာတိ ဝါ "ဝိရမဏီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန "ဝေရမဏီ"တိ သမာအနဝိရတိ ဝုတ္တာ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။

အဒိန္နဿ အာဒါနံ **အဒိန္နာဒါနံ,** ထေယျစေတနာဝ။ **အဗြဟ္မစရိယ** န္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ, မဂ္ဂေန မဂ္ဂပဋိပတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ မေထုနစေတနာ။ **မုသာ**တိ အဘူတဝတ္ထု, တဿ ဝါဒေါ အဘူတတံ ဉတ္တွာဝ ဘူတတော ဝိညာပနစေတနာ **မုသာဝါဒေါ**။ ပိဋ္ဌပူဝါဒိနိဗ္ဗတ္တသုရာ စေဝ ပုပ္ဖာသဝါဒိဘေဒံ မေရယဉ္စ **သုရာမေရယံ**။ တဒေဝ မဒနီယဋ္ဌေန မဇ္ဇဉ္စေဝ ပမာဒကာရဏဋ္ဌေန ပမာဒဋ္ဌာနဉ္စ, တံ ယာယ စေတနာယ ပိဝတိ, တဿ ဧတံ အဓိဝစနံ။

အရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ အယံ အရိယာနံ ဘောဇနဿ ကာလော နာမ, တဒညော **ဝိကာလော**။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌေန **ဘောဇန**န္တိ ဣဓ သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကံ ဝုစ္စတိ, တဿ အဇ္ဈောဟရဏံ ဣဓ ဉတ္တရပဒလောပေန "ဘောဇန"န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ဝိကာလေ ဘောဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ **ဝိကာလဘောဇနံ,** ဝိကာလေ ဝါ ယာဝကာလိကဿ ဘောဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ ဝိကာလဘောဇနန္တိပိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, အတ္ထတော ဝိကာလေ ယာဝကာလိကအဇ္ဈောဟရဏစေတနာဝ။

သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋာဏီဘူတံ ဒဿနံ **ဝိသူကဒဿနံ,** နစ္စဂီတာဒိဒဿနသဝနာနဉ္စေဝ ဝဋ္ဋကယုဒ္ဓဇူတကီဠာဒိသဗ္ဗကီဠာနဉ္စ နာမံ။ **ဒဿန** န္တိ စေတ္ထ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဝိညာဏာနံ ယထာသကံ ဝိသယဿ အာလောစနသဘာဝတာယ **ဒဿန** -သဒ္ဒေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ သဝနမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ။ **နစ္စဂီတဝါဒိတ** -သဒ္ဒေဟိ စေတ္ထ အတ္တနော နစ္စနကာယနာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မာလာတိ ဗဒ္ဓမဗဒ္ဓံ ဝါ အန္တမသော သုတ္တာဒိမယမ္ပိ အလင်္ကာရတ္ထာယ ပိဠန္ဓိယမာနံ "မာလာ"တွေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဂန္ဓ**န္တိ ဝါသစုဏ္ဏာဒိဝိလေပနတော အညံ ယံ ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ပိသိတွာ ဂဟိတံ ဆဝိရာဂကရဏဉ္စေဝ ဂန္ဓဇာတဉ္စ။ **ဓာရဏံ** နာမ ပိဠန္ဓနံ။ **မဏ္ဍနံ** နာမ ဉီနဋ္ဌာနပူရဏံ။ ဂန္ဓဝသေန, ဆဝိရာဂဝသေန စ သာဒိယနံ **ဝိဘူသနံ** နာမ။ မာလာဒီသု ဝါ ဓာရဏာဒီနိ ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ တေသံ ဓာရဏာဒီနံ ဌာနံ ကာရဏံ ဝီတိက္ကမစေတနာ။

ဉစ္စာတိ ဉစ္စ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထော နိပါတော, **ဉစ္စာသယနံ** ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ အာသန္ဒာဒိ။ **မဟာသယနံ** အကပ္ပိယတ္ထရဏေဟိ အတ္ထတံ, သလောဟိတဝိတာနဉ္စ။ ဧတေသု ဟိ အာသနံ, သယနဉ္စ ဉစ္စာသယနမဟာသယန-သဒ္ဒေဟိ ဂဟိတာနိ ဉတ္တရပဒလောပေန။ **ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ **ရဇတ**-သဒ္ဒေန အရူမာသကာဒိ သဗ္ဗံ ရူပိယံ သင်္ဂဟိတံ, မုတ္တာမဏိအာဒယောပေတ္ထ ဓညခေတ္တဝတ္ထာဒယော စ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏာ** -သဒ္ဒေန ပဋိဂ္ဂါဟာပနသာဒိယနာနိ သင်္ဂဟိတာနိ။ **နာသနဝတ္ထု** တိ ပါရာဇိကဋ္ဌာနတာယ လိင်္ဂနာသနာယ ကာရဏံ။

၁၀၇. ဟဋ္ဌိယံ **သဗ္ဗံ သင်္ဃာရာမံ အာဝရဏံ ကရောန္တီ** တိ သဗ္ဗသင်္ဃာရာမေ ပဝေသနိဝါရဏံ ကရောန္တိ။ **သင်္ဃာရာမော အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗော**တိ သင်္ဃာရာမော အာဝရဏော ကာတဗ္ဗော, သင်္ဃာရာမေ ဝါ အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တေနေဝ **"တတ္ထ အာဝရဏံ ကာတု"** န္တိ ဘုမ္မဝသေန ဝုတ္တံ။ **အာဟာရံ အာဝရဏ**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **"ယတ္ထ ဝါ ဝသတိ"** တိ ဣမိနာ သာမဏေရဿ ဝဿဂ္ဂေန လဒ္ဓံ ဝါ သကသန္တကမေဝ ဝါ နိဗဒ္ဓဝသနကသေနာသနံ ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ ဝါ ပဋိက္ကမတီ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"အတ္တနော"**တိအာဒိ။ **အတ္တနော**တိ ဟိ သယံ, အာစရိယဿ, ဥပဇ္ဈာယဿ ဝါတိ အတ္ထော။ ဒဏ္ဍေန္တိ ဝိနေန္တိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော, သော ဧဝ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကမ္မန္တိ **ဒဏ္ဍကမ္မံ,** အာဝရဏာဒိ။ **ဥဒကံ ဝါ ပဝေသေတု**န္တိ ပောက္ခရဏီ အာဒိဥဒကေ ပဝေသေတုံ။

သိက္ခာပဒဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၈. သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကာနမ္ပိ တိ ဥပသမ္ပန္နေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသုပိ ဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု ယထာ ဩရမတ္တံ, တထာ တေသံ နိဂ္ဂဟံ အကရောန္တေသု အညေဟိ အာဝရဏာဒိနိဂ္ဂဟကမ္မံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ **သင်္ဃဂဏှာန္တိ**တိ ‘‘ပရပရိသတော ဘိန္ဒိတွာ ဂဏှာဟိသ္သာမီ’’တိ အနာဒိစတူဟိ **သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ** (ဒီ. နိ. ၃.၂၁၀; အ. နိ. ၄.၃၂, ၂၅၆) ဥပလာပနဝသေန သင်္ဂဏှာန္တိ။ သော ဘိန္ဒတု ဝာ မာ ဝါ, သင်္ဂဏှာန္တသ္သ ပယောဂေ အာပတ္တိ ဧဝ။ **ဘိန္ဒိတွာ ဂဏှာဟိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဘိန္ဒိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, ဂဏှာဟိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **အာဒီနဝံ ပန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သာသနကရဝေန တ ပရာနုဒ္ဒယတာယ တ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပရိသလောလတာယ။

‘‘သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပသ္သမ္ဘတီ’’ တိ က္ကမိနာ ဝသ္သစ္ဆေဒံ ဒသ္သေတိ။ ဥပသမ္ပန္နာနမ္ပိ ဟရာဇိကသမာပတ္တိယာ သရဏဂမနာဒိသာမဏေရဘာဝသ္သာပိ ဝိနသ္သနတော သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပသ္သမ္ဘတိ, သင်္ဃလာဘမ္ပိ တေ န လဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုရိမိကာယ ပုန သရဏာနိ ဂဟိတာနီ**တိ သရဏဂ္ဂဟဏေန သဟ တဒဟေဝသ္သ ဝသ္သူပဂမနမ္ပိ ဒသ္သေတိ။ **ပစ္ဆိမိကာယ ဝသ္သာဝါသိက** န္တိ ဝသ္သာဝါသိကလာဘဂ္ဂဟဏဒသ္သနမတ္တမေဝေတံ, တတော ပုရေပိ, ပစ္ဆာပိ တ ဝသ္သာဝါသိကဉ္စ စီဝရမာသေသု သင်္ဃေ ဥပ္ပန္နံ ကာလစီဝရဉ္စ ပုရိမိကာယ ဥပဂန္တွာ အဝိပန္နသီလော သာမဏေရော လဘတိ ဧဝ။ **သစေ ပစ္ဆိမိကာယ ဂဟိတာနီ** တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝသ္သူပဂမနဉ္စ ဆိန္နဝသ္သတဉ္စ ဒသ္သေတိ။ တသ္သ ဟိ ကာလစီဝရေ ဘာဂေ န ဟပုဏာတိ။ တသ္မာ **‘‘အပလောကေတွာ လာဘော အာတဗ္ဗော’’**တိ ဝုတ္တံ။

ဝသ္သာဝါသိကလာဘော ပန ယဒိ သေနာသနသာမိကာ အယကာ သေနာသနဂုတ္တတ္ထာယ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂန္တွာ ဝတ္တံ ကတွာ အတ္တနော သေနာသနေ ဝသန္တသ္သပိ ဝသ္သာဝါသိကံ အာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ, အနပလောကေတွာပိ အာတဗ္ဗောဝ။ ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ‘‘ပစ္ဆိမိကာယ ဝသ္သာဝါသိကံ လစ္ဆတီတိ ပစ္ဆိမိကာယ ပုန ဝသ္သံ ဥပဂတတ္တာ လစ္ဆတီ’’တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၀၈) ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဝသ္သာဝါသိကေ အယကာနံ က္ကမံ အဓိပ္ပာယံ နိသ္သာယ ဝုတ္တဉ္စေ, သုန္ဒရံ။ သင်္ဃိကံ, ကာလစီဝရမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တဉ္စေ, န ယုဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

န အဇာနိတွာတိ ‘‘သုရာ’’တိ အဇာနိတွာ ပိဝတော ဟဏာတိပာတဝေရမဏိအာဒိသဗ္ဗသီလဘေဒံ, သရဏဘေဒဉ္စ နာပဇ္ဇတိ, အကုသလံ ပန သုရာပာနဝေရမဏိသီလဘေဒော စ ဟောတိ မာလာဒိဓာရဏာဒီသု ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **က္ကတရာနီ**တိ ဝိကာလဘောဇနဝေရမဏိအာဒီနိ။ တာနိပိ ဟိ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမန္တသ္သ တံ တံ ဘိဇ္ဇတိ ဧဝ, က္ကတရိတရေသံ ပန အဘိဇ္ဇမာနေန နာသနင်္ဂါနိ န ဟောန္တိ။ တေနေဝ **‘‘တေသု ဘိန္နေသူ’’** တိ ဘေဒဝစနံ ဝုတ္တံ။

အစ္စယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော တိ ‘‘အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ’’တိအာဒိနာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဒေသာပေတွာ သရဏသီလံ အာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော ဟရာဇိကတ္တာ တေသံ။ တေနာဟ **‘‘လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော’’** တိ။ **အယမေဝ ဟိ နာသနာ က္ကဓ အဓိပ္ပေတာ**တိ လိင်္ဂနာသနာကာရဏေဟိ ဟဏာတိပာတာဒီဟိ အဝဏ္ဏဘာသနာဒီနံ သဟ ပတိတတ္တာ ဝုတ္တံ။

နနု စ ကဏ္ဍကသာမဏေရောပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဧဝ, တသ္သ စ ဟေဋ္ဌာ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာဝ ဝုတ္တာ။ က္ကဓ ပန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကသ္သ လိင်္ဂနာသနာ ဝုစ္စတိ, ကော က္ကမေသံ ဘေဒေါတိ စောဒနံ မနသိ နိဓာယာဟ **‘‘သသ္သတုစ္ဆေဒါနဉ္ဟိ အညတရဒိဋ္ဌိကော’’**တိ။ တ္တေ့ စာယမဓိပ္ပာယော – ယော ဟိ ‘‘အတ္တာ က္ကသ္သရော တ နိစ္စော ဓုဝေါ’’တိအာဒိနာ တ ‘‘အတ္တာ ဥစ္ဆိဇ္ဇိသ္သတိ ဝိနသ္သိသ္သတီ’’တိအာဒိနာ တ တိတ္ထိယပရိကပ္ပိတံ ယံ ကိဉ္စိ သသ္သတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ တေဟရတိ, တသ္သ သာ ဟရာဇိကဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ သော စ လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော။ ယော ပန ဤဒိသံ ဒိဋ္ဌိံ အဂ္ဂဟေတွာ သာသနိကောဝ ဟုတွာ ကေဝလံ ဗုဒ္ဓဝစနာဓိပ္ပာယံ ဝိပရီတတော ဂဟေတွာ ဘိက္ခူဟိ ဩဝဒိယမာနောပိ အပ္ပဋိနိသ္သဇ္ဇိတွာ တေဟရတိ, တသ္သ သာ ဒိဋ္ဌိ ဟရာဇိကံ န ဟောတိ, သော ပန ကဏ္ဍကနာသနာယ ဧဝ နာသေတဗ္ဗောတိ။

အနာပုစ္ဆာဝရဏဝတ္ထုအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ပဏ္ဍကဝတ္ထုသ္မိံ အာသိတ္တဥသူယပက္ခပဏ္ဍကာ တယောပိ ပုရိသဘာဝလိင်္ဂါဒိယုတ္တာ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ, တေ စ ကိလေသပရိယုဋ္ဌာနဿ ဗလဝတာယ နပုံသကပဏ္ဍကသဒိသတ္တာ “ပဏ္ဍကာ”တိ ဝုတ္တာ။ တေသု အာသိတ္တဥသူယပဏ္ဍကာနံ ဒွိန္နံ ကိလေသပရိယုဋ္ဌာနံ ယောနိသောမနသိကာရာဒီဟိ ဝီတိက္ကမတော နိဝါရေတုမ္ပိ သက္ကာ, တေန တေ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ ဝုတ္တာ။ ပက္ခပဏ္ဍကဿ ပန ကာဠပက္ခေသု ဥမ္မာဒေါ ဝိယ ကိလေသပရိဠာဟော အဝတ္ထရန္တော အာဂစ္ဆတိ, ဝီတိက္ကမံ ပတွာဝ ဧဝ စ နိဝတ္တတိ။ တသ္မာ သော တသ္မိံ ပက္ခေ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တော။ တဒေတံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **“ယဿ ပရေသ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာသိတ္တဿာ** တိ မုခေ အာသိတ္တဿ အတ္တနော ပိ အသုစိမုစ္စနေန ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ။ **ဥသူယာယ ဥပ္ပန္နာယာ** တိ ဥသူယာယ ဝသေန အတ္တနော သေဝေတုကာမတာရာဂေ ဥပ္ပန္နေ အသုစိမုတ္တိယာ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ။

“ဗီဇာနိ အပနီတာနီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဗီဇေသု ဌိတေသု နိမိတ္တမတ္တေ အပနီတေ ပဏ္ဍကော န ဟောတိ။ ဘိက္ခုနောပိ အနာဗာဓပစ္စယာ တဒပနယနေ ထုလ္လစ္စယမေဝ, န ပန ပဏ္ဍကတ္တံ, ဗီဇေသု ပန အပနီတေသု အင်္ဂဇာတမ္ပိ ရာဂေန ကမ္မနိယံ န ဟောတိ, ပုမဘာဝေါ ဝိဂစ္ဆတိ, မဿုအာဒိပုရိသလိင်္ဂမ္ပိ ဥပသမ္ပဒာပိ ဝိဂစ္ဆတိ, ကိလေသပရိဠာဟောပိ ဒုန္နိဝါရဝီတိက္ကမော ဟောတိ နပုံသကပဏ္ဍကဿ ဝိယ။ တသ္မာ ဤဒိသော ဥပသမ္ပန္နောပိ နာသေတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဗီဇုဒ္ဓရဏေ ပါရာဇိကံ န ပညတ္တန္တိ? ဧတ္ထ တာဝ ကေစိ ဝဒန္တိ “ပညတ္တမေဝေတံ ဘဂဝတာ ‘ပဏ္ဍကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော’တိ ဝုတ္တတ္တာ”တိ။ ကေစိ ပန “ယသ္မာ ဗီဇုဒ္ဓရဏက္ခဏေ ပဏ္ဍကော န ဟောတိ, တသ္မာ တသ္မိံ ခဏေ ပါရာဇိကံ န ပညတ္တံ။ ယသ္မာ ပန သော ဥဒ္ဓဋဗီဇော ဘိက္ခု အပရေန သမယေန ဝုတ္တနယေန ပဏ္ဍကတ္တံ အာပဇ္ဇတိ, အဘာဝကော ဟောတိ, ဥပသမ္ပဒာယ အဝတ္ထု, တတော ဧဝ စဿ ဥပသမ္ပဒာ ဝိဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သေ ပဏ္ဍကတ္တုပဂမနကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာတိယာ နပုံသကပဏ္ဍကေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ‘ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော’တိ အဘာဗ္ဗောတိ ဝုတ္တော, န တတော ပုဗ္ဗေ။ အယဉ္စ ကိဉ္စာပိ သဟေတုကော, ဘာဝက္ခယေန ပနဿ အဟေတုကသဒိသတာယ မဂ္ဂေပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန “ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုဗ္ဗေ ဥပက္ကမေန ပဏ္ဍကဘာဝမာပန္နံ သန္ဓာယ ‘ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော’တိ ဝုတ္တံ, ဥပသမ္ပန္နဿ ပန ပစ္ဆာ ဥပက္ကမေန ဥပသမ္ပဒာပိ န ဝိဂစ္ဆတီ”တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုဗ္ဗေ ဥပက္ကမေန အဘဗ္ဗော ဟောတိ, တဒဂ္ဂေန ပစ္ဆာပိ ဟောတီတိ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဣတ္ထတ္တာဒိ ဘာဝေ နတ္ထိ ဧတဿာတိ **အဘာဝကော။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ဝါရိတာ** တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂဟဏေနေဝ ဥပသမ္ပဒာပိ ဂဟိတာ။ တေနာဟ **“ယဿ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ”** တိအာဒိ။ **တသ္မိံယေဝဿ ပက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ**တိ ဧတ္ထ ပန အပဏ္ဍကပက္ခေပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တမေဝ လဘတိ, ဥပသမ္ပဒာ ပန တဒာပိ န ဝဋ္ဋတိ, ပဏ္ဍကပက္ခေ ပန အာဂတေ လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုမှိ **ကောလညာ**တိ ကုလေ ဇာတာ, တတ္ထ ဝါ ဝိဒိတာ ဉာတာ ပသိဒ္ဓါ, တံ ဝါ ဇာနန္တီတိ ကောလညာတိ ဉာတကာနံ နာမံ။ ထေယျာယ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တမ္ပိ ဣမဿ သံဝါသော ဧတေတိ အာဟ **“တယော ထေယျသံဝါသကာ”** တိ။ **န ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒန** န္တိ ဘိက္ခူနံ, သာမဏေရာနံ ဝါ ဝန္ဒနံ န သာဒိယတိ။

ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒန န္တိ အတ္တနာ မုသာဝါဒေန ဒဿိတဝဿဂ္ဂမေန ဘိက္ခူနံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတိ, ဒဟရသာမဏေရော ပန ဝုဍ္ဎသာမဏေရာနံ, ဒဟရဘိက္ခု စ ဝုဍ္ဎာနံ ဝန္ဒနံ သာဒိယန္တောပိ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ။ **ဣမသ္မိံ အတ္ထေ**တိ သံဝါသတ္ထေနကတ္ထေ။

“ဘိက္ခုဝဿာနီ” တိ ဣဒံ သံတသတ္တေနကေ ဝုတ္တဟဌဝသေန ဝုတ္တံ, သယမေဝ ပန ပဗ္ဗဇိတွာ သာမဏေရဝဿာနိ ဂဏေန္တောပိ ဥဘယတ္တေနကော ဧဝ။ န ကေဝလဉ္စ ပုရိသော, ဣတ္ထီပိ ဘိက္ခုနီသု ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ, ထေယျသံတသိကာဝ။ အာဒိကမ္မိကာပိ စေတ္ထ န မုစ္စတိ, ဥပသမ္ပန္နေသု ဧဝ ပညတ္တာပတ္တိ ပဋိစ္စ အာဒိကမ္မိကာ ဝုတ္တာ, တေနေဝေတ္ထ အာဒိကမ္မိကောပိ န မုတ္တော။

ရာဇ။ပေ။ ဘယေနာတိ ဧတ္ထ **ဘယ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော** တိ “ဣမိနာ လိင္ဂေန ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတွာ တေဟိ သံဝသိဿာမီ”တိ အသုဒ္ဓစိတ္တာဘာဝေန သုဒ္ဓစိတ္တော။ တေန ဟိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန လိင္ဂေ ဂဟိတမတ္တေ ပစ္ဆာ ဘိက္ခူဟိ သဟ သံဝသတု တ မာ တ, လိင္ဂတ္တေနကော ဟောတိ။ ပစ္ဆာ သံဝသန္တောပိ အဘဗ္ဗော ဟုတွာ သံဝသတိ။ တသ္မာ ဥဘယတ္တေနကောပိ လိင္ဂတ္တေနကေ ဧဝ ပဝိသတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော ပန ရာဇာဒိဘယေန သုဒ္ဓစိတ္တောဝ လိင္ဂံ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တော ပစ္ဆာ “ဘိက္ခုဝဿာနိ ဂဏေတွာ ဇီဝိဿာမီ”တိ အသုဒ္ဓစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတိ, သော စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန ထေယျသံတသကောပိ န ဟောတိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတလိင္ဂတ္တာ။ သစေ ပန သော ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ သာမဏေရဝဿဂဏနာဒိံ ကရောတိ, တဒါ သံတသတ္ထေနကော, ဥဘယတ္တေနကော တ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ပန ပရတော သဟ ဓုရနိက္ခေပေန “အယမ္ပိ ထေယျသံတသကော, တ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ဘိက္ခူဟိ သင်္ဂမ္မ သံတသာဓိတသနဝသေန ဓုရနိက္ခေပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ **“သံတသံ နာဓိတသေတိ ယာတ”**တိ။ တဿ တာဝ ထေယျသံတသကော နာမ န ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ စောရာဒိဘယံ ဝိနာပိ ကီဠာဓိပ္ပာယေန လိင္ဂံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာလယံ ဒဿေတွာ ဝန္ဒနာဒိံ အသာဒိယန္တောပိ “သောဘတိ နု ခော မေ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂ”န္တိအာဒိနာ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဏှန္တောပိ ထေယျသံတသကော န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနီ တိ သဗ္ဗသာမယိကာနံ သာဓာရဏံ ကတွာ ပညတ္တဘတ္တာနိ, ဣဒဉ္စ ဘိက္ခူနညေဝ နိယမိတဘတ္တဂဟဏေ သံတသောပိ သမ္ဘဝေယျာတိ သဗ္ဗသာဓာရဏဘတ္တံ ဝုတ္တံ။ သံတသံ ပန အသာဒိယိတွာ အဘိက္ခုကဝိဟာရာဒီသု ဝိဟာရဘတ္တာဒီနိ ဘုဉ္ဇန္တောပိ ထေယျသံတသကော န ဟောတိ ဧဝ။ **ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေနာ** တိ ကသိအာဒိကမ္မကရဏေန။ **ပတ္တစီဝရံ အာဒါယာ** တိ ဘိက္ခုလိင္ဂဝေသေန သရီရေန ဓာရေတွာ။

“ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံတသကော နာမ ဟောတီ” တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, “ထေယျသံတသကော”တိ ပန နာမံ အဇာနန္တောပိ “ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ တ “ဧဝံ ကရောန္တော သမဏော နာမ န ဟောတီ”တိ တ “ယဒိ အာရောစေဿာမိ, ဆဍ္ဍေဿန္တိ မ”န္တိ တ “ယေန ကေနစိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ မေ န ရုဟတီ”တိ ဇာနာတိ, ထေယျသံတသကော ဟောတိ။ ယော ပန ပဋ္ဌမံ “ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဧဝံ မေ ဂဟိတာ”တိသညီ ကေဝလံ အန္တရာ အတ္တနော သေတဝတ္ထနိတသနာဒိဝိပ္ပကာရံ ပကာသေတုံ လဇ္ဇန္တော န ကထေတိ, သော ထေယျသံတသကော န ဟောတိ။ **အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝါ**တိ ဧတ္ထ အဝဓာရဏေန ဥပသမ္ပန္နကာလေ ထေယျသံတသကလက္ခဏံ ဥတွာ ဝဉ္စနာယပိ နာရောစေတိ, ထေယျသံတသကော န ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ သော ပရိသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတလိင္ဂတ္တာ လိင္ဂတ္တေနကော န ဟောတိ, လဒ္ဓူပသမ္ပဒတ္တာ တဒနုဂုဏဿေဝ သံတသဿ သာဒိတတ္တာ သံတသတ္တေနကောပိ န ဟောတိ။ အနုပသမ္ပန္နော ပန လိင္ဂတ္တေနကော ဟောတိ, သံတသာရဟဿ လိင္ဂဿ ဂဟိတတ္တာ သံတသသာဒိယနမတ္တေန သံတသတ္တေနကော ဟောတိ။

သလိင္ဂေ ဌိတော တိ သလိင္ဂဘာဝေ ဌိတော။ **ထေယျသံတသကော န ဟောတီ** တိ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နလိင္ဂဿ အပရိစ္စတ္တတ္တာ လိင္ဂတ္တေနကော န ဟောတိ, ဘိက္ခုပဋိညာယ အပရိစ္စတ္တတ္တာ သံတသတ္တေနကော န ဟောတီ တိ။ ယံ ပန **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “လိင္ဂါနုရူပဿ သံတသဿ သာဒိတတ္တာ န သံတသတ္တေနကော”တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဣဒမေဝ ကာရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ သာမဏေရဿပိ ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒီသု လိင္ဂါနုရူပသံတသော ဧဝ သာဒိတောတိ သံတသတ္တေနကတာ န သိယာ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နလိင္ဂဿ ဥဘိန္နမ္ပိ သာဓာရဏတ္တာ။ ယထာ စေတ္ထ ဘိက္ခု, ဧဝံ သာမဏေရောပိ ပါရာဇိကံ သမာပန္နော သာမဏေရပဋိညာယ အပရိစ္စတ္တတ္တာ သံတသတ္တေနကော န ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သောဘတီတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ** တိ ကာသာဝဓာရဏေ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ဂိဟိဘာဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ။

ယော ကောစိ ဝုမ္ဗပဗ္ဗဇိတော တိ သာမဏေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မဟာပေဋ္ဌာဒီသူ**တိ ဝိလီတဒိမယေသု ဃရဒ္ဒတရေသု ဌပိတဘတ္တဘာဇနဝိသေသေသု, တေန ဝိဟာရေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသ္သဂဏနာဒီနံ အကရဏံ ဒဿေတိ။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ

တိတ္ထိယပက္ကန္တကာဒိကထာသု **တေသံ လိင္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ** တိ ဝီမံသာဒိအဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ''တိတ္ထိယော ဘဝိဿာမီ''တိ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန လိင္ဂေ ကာယေန ဓာရိတမတ္တေ။ **သယမေဝ**တိ တိတ္ထိယာနံ သန္တိကံ အဂန္တွာ သယမေဝ သင်္ဃာရာမေပိ ကုသစီရာဒီနိ နိဝာသေတိ။ **အာဇီဝကော ဘဝိဿာမိ။ပေ။ ဂစ္ဆတီ** တိ အာဇီဝကာနံ သန္တိကေ တေသံ ပဗ္ဗဇနဝိဓိနာ ''အာဇီဝကော ဘဝိဿာမီ''တိ ဂစ္ဆတိ။ တဿ ဟိ တိတ္ထိယဘာဝူပဂမနံ ပတိ သန္နိဋ္ဌာနေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ''ဂန္တွာ ဘဝိဿာမီ''တိ ပရိကပ္ပိတတ္တာ ပဒတရေ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ ဟဋ္ဌိယာ အဝုတ္တေပိ မေထုနာဒီသု ဝုတ္တပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋာနုလောမတော ဝုတ္တံ။ တေန စ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန လိင္ဂေ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ ဟာရာဇိကံ, တတော ပုရိမပယောဂေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ, ထုလ္လစ္စယက္ခဏေ နိဝတ္တန္တောပိ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတွာ မုစ္စတိ တေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သင်္ဃဘေဒေပိ လောဟိတုပ္ပာဒေပိ ဘိက္ခုနံ ပုဗ္ဗပယောကာဒီသု ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယဟာရာဇိကာဟိ မုစ္စနသီမာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာသနဝိရုဒ္ဓတာယေတ္ထ အာဒိကမ္မိကာနမ္ပိ အနာပတ္တိ န ဝုတ္တာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယပိ အဘဗ္ဗတာဒဿနတ္ထံ ပနေတေ, အညေ စ ဟာရာဇိကကဏ္ဍေ ဝိသုံ သိက္ခာပဒေန ဟာရာဇိကာဒိံ အဒဿေတွာ ကမ္မ အဘဗ္ဗေသု ဧဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တံ လဒ္ဓိံ န္တိ တိတ္ထိယဝေသေ သေဋ္ဌဘာဝဂ္ဂဟဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသဉ္စဟိ တိတ္ထိယာနံ သဿတာဒိဂ္ဂဟဏံ ဂဏှာဟန္တောပိ လိင္ဂေ အသမ္ပဋိစ္ဆိတေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော န ဟောတိ, တံ လဒ္ဓိံ အဂ္ဂဟေတွာပိ ''တေသံ ဝတစရိယာ သုန္ဒရာ''တိ လိင်္ဂံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ ဧဝ ။ **လဒ္ဓိယာ အဘာဝေနာ** တိ ဘိက္ခုဘာဝေ သာလယတာယ တိတ္ထိယဘာဝူပဂမနလဒ္ဓိယာ အဘာဝေန, တေန စ အာပဒာသု ကုသစီရာဒိံ ဟာရုပန္တဿ သာပိ နဂ္ဂဿ ဝိယ အနာပတ္တိံ ဒဿေတိ။

ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနာ ကထိတော တိ ဧတ္ထ သင်္ဃဘေဒကောပိ ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနာဝ ကထိတော, မာတုဃာတကာဒယော ပန အနုပသမ္ပန္နေနာပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိရစ္ဆာနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ဥဒကသဉ္စာရိကံ မဏ္ဍူကဘာဝံ နာဂသရီရန္တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ဝိဿရဘယေနာ** တိ နာဂဿ သရီရံ ဒိသွာ ဘိက္ခုနော ဝိရဝနဘယေန။ ကပိမိဒ္ဓာဒီသု နာဂသရီရံ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ တဒုပ္ပတ္တိသီမံ ဒဿေန္တော အာဟ **''ဝိဿဋ္ဌော''**တိအာဒိ။

တိရစ္ဆာနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မာတုဃာတကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. **အပတဟန္တိ** သောဓနံ။ တိရစ္ဆာနာဒိအမနုဿဇာတိတော မနုဿဇာတိကာနညေဝ ပုတ္တေသု မေတ္တာဒယောပိ တိက္ခဝိသဒ ဟောန္တိ လောကုတ္တရဂုဏာ ဝိယာတိ အာဟ **''မနုဿိတ္ထိဘူတာ ဇနိကာ မာတာ''** တိ။ ယထာ မနုဿာနညေဝ ကုသလပ္ပဝတ္တိ တိက္ခဝိသဒာ, ဧဝံ အကုသလပ္ပဝတ္တိပီတိ အာဟ **''သယမ္ပိ မနုဿဇာတိကေနေဝ''**တိအာဒိ။ **အာနန္တရိယေနာ** တိ ဧတ္ထ စုတိအနန္တရံ နိရယေ ပဋိသန္ဓိဖလံ အနန္တရံ နာမ, တသ္မိံ အနန္တရေ ဇနကတ္တေန

နိယုတ္တံ အာနန္တရိယံ, တေန။ **ဝေသိယာ ပုတ္တော** တိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, ကုလိတ္ထိယာ အတိစာရိနိယာ ပုတ္တောပိ အတ္တနော ပိတရံ အဇာနိတွာ ဃာတေန္တော ပိတုဃာတကောဝ ဟောတိ။

၁၁၄. အဝသေသန္တိ အနာကမိအာဒိကံ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကေ ဝုတ္တမေဝ။

၁၁၅. အယံ သင်္ဃဘေဒကော တိ ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေ ဧဝ ပါရာဇိကံ သမာပန္နော ဝါ ဝတ္ထာဒိဒေါသေန ဝိပန္နောပသမ္ပဒော ဝါ သင်္ဃံ ဘိန္ဒန္တောပိ အနန္တရိယံ န ဖုသတိ, သင်္ဃော ပန ဘိန္နောဝ ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ စဿ န ဝါရိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

“ဒုဋ္ဌစိတ္တေနာ”တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“ဝဓကစိတ္တေနာ”** တိ။ **လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေတီ** တိ တထာဂတဿ ဝေရီဟိ အဘေဇ္ဇကာယတာယ ကေနစိ ဗလက္ကာရေန စမ္မာဒိဆေဒံ ကတွာ ဗဟိ လောဟိတံ ပဂ္ဃရာပေတုံ န သက္ကာ, အာဝုဓာဒိပဟာရေန ပန လောဟိတံ ဌာနတော စလိတွာ ကုပ္ပမာနံ ဧကတ္ထ သဉ္စိတံ ဟောတိ, ဧတ္တကေန ပန ပဟာရဒါယကော လောဟိတုပ္ပာဒကော နာမ ဟောတိ ဒေဝဒတ္တော ဝိယ။ စေတိယံ ပန ဗောဓိံ ဝါ ပဋိမာဒိံ ဝါ ဘိန္ဒတော အာနန္တရိယံ န ဟောတိ, အာနန္တရိယသဒိသံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ဟောတိ။ ဗောဓိရုက္ခဿ ပန ဩဇောဟရဏသာခာ စေဝ သဓာတုကံ စေတိယံ ဗာဓယမာနာ စ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ, ပုညမေဝေတ္ထ ဟောတိ။

မာတုဃာတကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော တိ ဣတ္ထိန္ဒြိယယုတ္တော, ဣတရော ပန ပုရိသိန္ဒြိယယုတ္တော။ ဧကဿ ဟိ ဘာဝဒွယံ သဟ နုပ္ပဇ္ဇတိ **ယမကေ** (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၈) ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဒုတိယဗျဉ္ဇနံ ပန ကမ္မသဟာယေန အကုသလစိတ္တေနေဝ ဘာဝဝိရဟိတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပကတိတ္ထိပုရိသာနမ္ပိ ကမ္မမေဝ ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂါနံ ကာရဏံ, န ဘာဝေါ တဿ ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယတ္တဿ ပဋ္ဌာနေ အဝုတ္တတ္တာ။ ကေဝလံ ဘာဝသဟိတာနံ ယေဝ ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂါနံ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ **အဋ္ဌကထာသု** “ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ဣတ္ထိလိင်္ဂာဒီနီ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၃၂) ဣန္ဒြိယံ ဗျဉ္ဇနကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန အကုသလဗလေန ဣန္ဒြိယံ ဝိနာပိ ဗျဉ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ ဥဘိန္နမ္ပိ စေသံ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ ယဒာ ဣတ္ထိယာ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒာ ပုရိသဗျဉ္ဇနံ ပါကဋံ ဟောတိ, ဣတရံ ပဋိစ္ဆန္နံ။ ယဒာ ပုရိသေ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒာ ဣတ္ထိဗျဉ္ဇနံ ပါကဋံ ဟောတိ, ဣတရံ ပဋိစ္ဆန္နံ။ **တတ္ထ ဝိစာရဏက္ကမော** တိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဧဝ ဣတ္ထိပုရိသလိင်္ဂါနမ္ပိ ပါတုဘာဝပ္ပကာသကေ **ကုရုန္ဒိ** ဝစနေ အယုတ္တတာပကာသနတ္ထံ အတ္ထဝိစာရဏက္ကမော။ **အဋ္ဌသာလိနိယ** ဥ ဟိ “ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ ပန ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ပဝတ္တေ သမုဋ္ဌိတာနီ”တိအာဒိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၃၂) ဝုတ္တံ။ နေဝဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။ ယော စ ပဋိက္ခိတ္တေ အဘဗ္ဗေ, ဘဗ္ဗေ စ ပုဂ္ဂလေ ဉတွာ ပဗ္ဗာဇေတိ, ဥပသမ္ပာဒေတိ ဝါ, ဒုက္ကဋံ။ အဇာနန္တဿ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. အနုပဇ္ဈာယာဒိဝတ္ထူသု **သိက္ခာပဒံ အပညတ္တ** န္တိ “န, ဘိက္ခဝေ, အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော”တိ ဣဒံ ပညာပိယမာနသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတီ”** တိ ဣဒံ ဥပဇ္ဈာယာဘာဝေပိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော, ဣတ္ထန္နာမေန ဥပဇ္ဈာယေနာ”တိ မတဿ ဝါ ဝိဗ္ဘမန္တဿ ဝါ ပုရာဏဥပဇ္ဈာယဿ, အညဿ ဝါ ယဿ ကဿစိ အဝိဇ္ဇမာနဿာပိ နာမေန သဗ္ဗတ္ထ ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနဿ ကတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနံ န ကရေယျ, “ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီ”တိ ဝုတ္တကမ္မဝိပတ္တိ ဧဝ သိယာ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ “အနုပဇ္ဈာယက”န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌကထာယမ္ပိ** “ဥပဇ္ဈာယံ အကိတ္တေတွာ”တိ အဝတွာ “ဥပဇ္ဈာယံ အဂါဟာပေတွာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝိရဟိတံ”ဣစ္စေဝ အတ္ထောတိ ဝုတ္တော။ ဟဋ္ဌိယံ **သဗ္ဗေန ဥ**

ပဇ္ဈာယေနာတိ ''အယံ ဣတ္ထန္နာမော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, ဣတ္ထန္နာမော ဥပဇ္ဈာယော'' ''အယံ ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ သင်္ဃေန ဥပဇ္ဈာယေနာ''တိ ဧဝံ ကမ္မဝါစာယ သင်္ဃမေဝ ဥပဇ္ဈာယံ ကိတ္တေတွာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ **ဂဏေန ဥပဇ္ဈာယေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ''အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဂဏဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော''တိအာဒိနာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကမ္မံ န ကုပ္ပတိ ဧဝ ဒုက္ကဋဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ အညထာ ''သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော''တိ ဝဒေယျ။ တေနာဟ **''သင်္ဃေနာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ ပဏ္ဍကာဒီဟိ ဥပဇ္ဈာယေဟိ ကရိယမာနေသု ကမ္မေသု ပဏ္ဍကာဒိကေ ဝိနာဝ ယဒိ ပဉ္စဝဂ္ဂါဒိဂဏော ပူရတိ, ကမ္မံ န ကုပ္ပတိ, ဣတရထာ ကုပ္ပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အပတ္တကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. အပတ္တစီဝရဝတ္ထူသုပိ ပတ္တစီဝရာနံ အဘာဝေပိ ''ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ''န္တိ ကမ္မဝါစာယ သာဝိတတ္တာ ကမ္မကောပံ အဝတွာ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ သာဝနာယ ဟာပနတော ကမ္မကောပော ဧဝ သိယာ။ ကေစိ ပန ''ပဌမံ အနုညာတကမ္မဝါစာယ ဥပသမ္ပန္နာ ဝိယ ဣဒါနိပိ 'ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ'န္တိ အဝတွာ ကမ္မဝါစာယ ဥပသမ္ပန္နာပိ သူပသမ္ပန္နာတေ''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ အနုညာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အပရာမသနံ သာဝနာယ ဟာပနဝိပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ ''ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ''တိ ပဒဿ ဟာပနေ ဝိယ။ တမ္ပိ ဟိ ပစ္ဆာ အနုညာတံ, ''သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမီ''တိအာဒိတဗ္ဗေန အယာစေတွာ တမ္ပိ ဥပသမ္ပာဒေန္တေ တော ''အယံ ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ''တိ ဝတွာဝ ယဒိ ကမ္မဝါစံ ကရောတိ, ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ , နော စေ ဝိပန္နံ။ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဟိ အနုညာတကမ္မဝါစတော ကိဉ္စိပိ ပရိဟာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာဝနာယ ဟာပန မေဝ ဟောတိ။ အညေ တ ဘိက္ခူ အတုကာမာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပာတန္တိ ဘိက္ခူဟိ လဒ္ဓဘိက္ခတော အဂ္ဂဟိတဂ္ဂံ ပိဏ္ဍပာတံ။ **သာမဏေရဘာဂသမကော**တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သာမဏေရာနမ္ပိ အာမိသဘာဂဿ သမကမေဝ ဒီယျမာနတ္တာ ဝိသုံ သာမဏေရဘာဂေ နာမ နတ္ထိ, ပတ္တစီဝရပရိကမ္မမတ္တပဋိဗဒ္ဓပဗ္ဗဇ္ဇတာယ ပန သာမဏေရသဒိသာ ဧတေ ပဏ္ဍုပလာသာတိ ဒဿနတ္ထံ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိယတာသန္နပဗ္ဗဇ္ဇဿေဝ စာယံ ဘာဂေ ဒီယတိ။ တေနေဝ ''ယာဝ ပတ္တော ပစ္စတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အာမိသဘာဂေ**တိ ဝိဟာရေ ဒိန္နံ သင်္ဃဘတ္တံ, တတ္ရုပ္ပာဒဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န အယကာနံ ဂေဟေသု တေဟိ ဒိယျမာနံ။ တေနေဝ သလာကဘတ္တာဒိ ပဋိက္ခိတ္တံ, အယကာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟောန္တီတိ။ **ဘေသဇ္ဇ**န္တိအာဒိနာ ပန ဂိဟီနံ ဘေသဇ္ဇကရဏာဒိအဒေသော ဧတ္ထ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

အပတ္တကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထူသု **ကဏ္ဏမူလေ**တိ သကလဿ ကဏ္ဏဿ ဆေဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကဏ္ဏသက္ခလိကာယာ**တိ ကဏ္ဏစူဠိကာယ။ **ယဿ ပန ကဏ္ဏာဝိဒ္ဓေ** တိ ဟေဋ္ဌာ ကုဏ္ဍလာဒိဌပနစ္ဆိဒ္ဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ဟိ သင်္ဃဋ္ဋနက္ခမံ။ **အဇပဒကေ**တိ အဇပဒနာသိကဋ္ဌိကောဋိယံ။ တတော ဟိ ဥဒ္ဓံ န ဝိစ္ဆိန္နတိ။ **သက္ကာ ဟောတိ သန္ဓေတု**န္တိ အဝိရူပသဏ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝိရူပံ ပန ပရိသဒူသကတံ အာဟဒေတိ။

ခုဇ္ဇသရီရော တိ ဝင်္ကသရီရော။ ဗြဟ္မုနော ဝိယ ဥဇုကံ ဂတ္တံ သရီရံ ယဿ, သော **ဗြဟ္မုဇ္ဇုဂတ္တော,** ဘဂဝါ။

ပရိဝဋုမောတိ သမန္တတော ဝဋ္ဋကာယော, ဧတေန ဝေရူပ ဧဝ တမနကော န ဝဋ္ဋန္တီတိ ဒဿေတိ။

ကူဋကူဋသီသောတိ အနေကေသု ဌာနေသု ပိဏ္ဍိကမံသတံ ဒဿေတုံ အာမေဍိတံ ကတံ။ တေနာဟ **''တာလဖလပိဏ္ဍိသဒိသေနာ''**တိ, တာလဖလာနံ မဉ္ဇရိ ပိဏ္ဍိ နာမ။ **အနုပုဗ္ဗတနုကေန သီသေနာ**တိ စေတိယထူပိကာ ဝိယ ကမေန ကိ

သေန သီသေန, ထူလဝေဠုပဗ္ဗံ ဝိယ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝပရိယောသာနံ သမထူလေန ဥစ္စေန သီသေန သမန္နာဂတော **နာဠိသီသော** နာမ။ **ကပ္ပသီသော** တိ ဂဇမတ္ထကံ ဝိယ ဒွိဓာ ဘိန္နသီသော။ **"ကဏ္ဏကေကေသော တ"** တိ ဣမသ္မိံ ဝိဂရဏံ **"ဟဏကေဟိ"**တိအာဒိ။ မက္ကဋ္ဌသ္သေဝ နဋ္ဌာဠေ့ပိ ကေသာနံ ဥဋ္ဌိတဘာဝံ သန္ဓာယာဟ **"သီသလောမေဟိ"**တိအာဒိ။

မက္ကဋ္ဌဘမုကော တိ နဋ္ဌာဋ္ဌလောမေဟိ အဝိဘတ္တလောမဘမုကော။ **အက္ခိစက္ကလေဟိ** တိ ကဏ္ဍဟမဏ္ဍလေဟိ။ **ကေကရော**တိ တိရိယံ ပဿနကော။ **ဥဒကတာရကာ**တိ ဩလောကေန္တာနံ ဥဒကေ ပဋိဗိမ္ဗိကစ္ဆာယာ, ဥဒကပုဗ္ဗုဠန္တိ ကေစိ။ **အက္ခိတာရကာ** တိ အဘိမုခေ ဌိတာနံ ဆာယာ, အက္ခိဂဏ္ဍကာတိပိ ဝဒန္တိ။ **အတိပိင်္ဂလက္ခိ** တိ မဇ္ဇာရက္ခိ။ **မဓုပိင်္ဂလ** န္တိ မဓုဝဏ္ဏပိင်္ဂလံ။ **နိပ္ပခုမက္ခိ** တိ ဧတ္ထ **ပခုမ**-သဒ္ဒေ အက္ခိဒလလောမေသု နိရူဠ္ဟော, တဒဘာဝတော နိပ္ပခုမက္ခိ။ **အက္ခိပာကေနာ** တိ အက္ခိဒလ ပရိယန္တေသု ပူတိဘာဝာပဇ္ဇနကရောဂေန။

စိပိဋ္ဌနာသိကောတိ အနုန္နတနာသိကော။ **ပဋ္ဌင်္ဂမဏ္ဍုကော** နာမ မဟာမုခမဏ္ဍုကော။ **ဘိန္နမုခော** တိ ဥပက္ကမုခပရိယောသာနော, သဗ္ဗဒာ ဝိဝဋ္ဋမုခော ဝါ။ **ဝင်္ကမုခော** တိ ဧကပဿေ အပက္ကမ္မ ဌိတမုခော်ဌိမဟာနုကဋ္ဌိကော။ **ဩဋ္ဌစ္ဆိန္နကော**တိ ဥဘောသု ဩဋ္ဌေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဇာတိယာ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ သတ္ထာဒိနာ အပနီတမံသေန ဩဋ္ဌေန သမန္နာဂတော။ **ဧဠမုခော**တိ နိစ္စပဃ္ဃရိတလာလာမုခော။

ဘိန္နဂလော တိ အဝနတဂလော။ **ဘိန္နဥရော** တိ အတိနိန္နဥရမဇ္ဈော။ ဧဝံ **ဘိန္နပိဋ္ဌိ** ပိ။ **သဗ္ဗဉ္စေတ** န္တိ "ကစ္ဆုဂတ္တော"တိအာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ဝိနိစ္ဆယော ကုဋ္ဌာဒီသု ဝုတ္တော ဧဝာတိ အာဟ **"ဝိနိစ္ဆယော"** တိအာဒိ။

တတဏ္ဍိကော တိ အဏ္ဍတတရောဂေန ဥဒ္ဓုတဗီဇဏ္ဍကောသေန သမန္နာဂတော, ယဿ နိဝာသနေန ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ ဥန္နတံ ပကာသတိ, သော ၈ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ **ဝိကဋ္ဌော**တိ တိရိယံဂမနပာဒေ, ယဿ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ ဗဟိ နိဂစ္ဆန္တိ။ **ပဏ္ဍော့ဟာ**တိ ပစ္ဆတော ပရိဝတ္တနကပာဒေ, ယဿ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ အန္တော ပဝိသန္တိ။ **မဟာဇင်္ဃော** တိ ထူလဇင်္ဃော။ **မဟာပာဒော**တိ မဟန္တေန ပာဒတလေန ယုတ္တော။ **ပာဒဝေမဇ္ဈေ** တိ ပိဋ္ဌိပာဒဝေမဇ္ဈေ, ဧတေန အဂ္ဂပာဒော စ ပဏှိ စ သဒိသောတိ ဒဿေတိ။

မဇ္ဈေ သင်္ကုဋိတပာဒတ္တာ တိ ကုဏ္ဍပာဒတာယ ကာရဏဝိဘာဝနံ။ **အဂ္ဂေ သင်္ကုဋိတပာဒတ္တာ** တိ ကုဏ္ဍပာဒတာယ သကုဏပာဒဿေဝ ဂမနဝိဘာဝနံ။ **ပိဋ္ဌိပာဒဂ္ဂေန စင်္ကမန္တော** တိ "ပာဒဿ ဗာဟိရန္တေနာတိ စ အဗ္ဘန္တရန္တေနာ"တိ စ ဣဒံ ပာဒတလဿ ဥဘောဟိ ပရိယန္တေဟိ စင်္ကမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

မမ္မန န္တိ ဌာနကရဏဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝေန အယုတ္တက္ခရဝစနံ။ ဝစနာနုကရဏေန ဟိ သော မမ္မနော ဝုတ္တော။ ယော စ ကရဏသမ္ပန္နောပိ ဧကမေဝက္ခရံ ဟိက္ကာရဗဟုသော ဝဒတိ, သောပိ ဣဓေဝ သင်္ဂယှတိ။ ယော တ ပန ဟိက္ကံ နိဂ္ဂဟေတွာပိ အနာမေဍိတက္ခရမေဝ သိလိဋ္ဌဝစနံ ဝတ္တုံ သမတ္ထော, သော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

အာပတ္တိတော န မုစ္စတီ တိ ဥတ္တ ကရောန္တော ၈ မုစ္စတိ။ ဇီဝိတန္တရာယာဒိအာပဒာသု အရုစိယာ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အပ္ပတ္တော ဩသာရဏ** န္တိ ဩသာရဏာယ အနရဟောတိ အတ္တော။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အလဇ္ဇိနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. နိဿယပဋိသံယုတ္တဝတ္ထူသု ဘိက္ခူဟိ သမာနော ဘာဂေ ဒိဋ္ဌိသီလာဒိဂုဏကောဋ္ဌာသော အဿာတိ ဘိက္ခုသဘာဂေ, တဿ ဘာဝေ **ဘိက္ခုသဘာဂတာ**။

အလဇ္ဇိနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၁. နိဿယကရဏီယော တိ ဧတ္ထ နိဿယဂ္ဂဟဏံ နိဿယော, သော ကရဏီယော ယဿာတိ ဝိသေသနဿ ပရနိပါတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဝိဿမေန္တော တ။ပေ။ အနာပတ္တီ** တိ ဂမနသဥဿာဟတာယ တထာ ဝသန္တောပိ အဒ္ဓိကော ဧဝ, တတ္ထ နိဿယအာယကေ အသတိ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတေန စ ပရိဿမာဒိအဘာဝေ သေနာသနာဒိသမ္ပဒံ ပဋိစ္စ ဝသတော အာပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ တဒ္ဓ အဂမနပစ္စယာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အာပဇ္ဇတီတိ ဝဒန္တိ။ စီဝရရဇနာဒိကိစ္စတ္ထာယ ဂရူဟိ ပေသိတဿာပိ ကိစ္စပရိယောသာနမေဝ ဝသိတဗ္ဗံ, န တတော ပရံ။ ဂရူဟိပိ တာဝကာလိကကိစ္စတ္ထမေဝ ပေသလဒဟရာ ပေသိတဗ္ဗာ, န နိစ္စကာလကိစ္စတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **“နာတယ ဂစ္ဆန္တဿ။ပေ။ အနာပတ္တီ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝရူပံ အဝိဓေယျတံ ဝိနာ နိဿယအာယကရဟိတဋ္ဌာနေ ဝဿံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဿ နိဿာယာ တိ တံ နိဿာယ။ **အာသာဠှီမာသေ။ပေ။ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ပန သစေပိ “အသုကော ထေရော ဧတ္ထ အာဂမိဿတိ အာဂမိဿတီ”တိ အာဂမေန္တဿေဝ ဝဿူပနာယိကဒိဝသော ဟောတိ။ ဟောတု, ဝသိတဋ္ဌာနေ ဝဿံ အနုပဂမ္မ ယတ္ထ နိဿယော လဗ္ဘတိ, ဒူရေပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။

၁၂၂. ဂေါတ္တေနပိ တိ “အာယသ္မတော ပိပ္ပလိဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဧဝံ နာမံ အဝတွာ ဂေါတ္တနာမေနပီတိ အတ္ထော, တေန “ကောနာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော”တိ ပုဋ္ဌေန ဂေါတ္တနာမေန “အာယသ္မာ ကဿပေါ”တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ တသ္မာ အညမ္ပိ ကိဉ္စိ တဿ နာမံ ပသိဒ္ဓံ, တသ္မိံ တ ခဏေ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ နာမံ ပညာပေတွာ, တံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာပိ အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာ။ ယထာ ဥပဇ္ဈာယဿ, ဧဝံ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿပိ ဂေါတ္တာဒိနာမေန, တဒ္ဓိတကနာမေန စ အနုဿာဝနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မိမ္ပိ ခဏေ “အယံ တိဿော”တိ ဝါ “နာဂေါ”တိ ဝါ နာမံ ကရောန္တေဟိ အနုသာသကသမ္မုတိတော ပဌမမေဝ ကာတဗ္ဗံ, ဧဝံ ကတွာပိ အန္တရာယိကဓမ္မာနုသာသနပုစ္ဆနကာလေသု “ကိန္နာမောသိ, အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ, ကောနာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော, ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ တိဿော နာမာ”တိအာဒိနာ ဝိညာပေန္တေန ဥဘိန္နမ္ပိ စိတ္တေ “မမေဒံ နာမ”န္တိ ယထာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဝိညာပေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တသ္မိံ ခဏေ ပကတိနာမေန ဝတွာ ပစ္ဆာ တိဿ-နာမာဒိအပုဗ္ဗနာမေန အနုဿာဝေတိ, န ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ဥပဇ္ဈာယဿေဝ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ ယေန ကေနစိ နာမေန “တိဿဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိအာဒိနာပိ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ အနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ ဥပသမ္ပဒါကမ္မံ ဝိယ ဥပဇ္ဈာယဿ အဘာဝေပိ အဘဗ္ဗတ္တေပိ ကမ္မဝါစာယ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မဿ သိဇ္ဈနတော။ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပန ယထာသကံ နာမံ ဝိနာ အညေန နာမေန အနုဿာဝိတေ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, သော အနုပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ။ တတ္ထ ဌိတော အညော အနုပသမ္ပန္နော ဝိယ ဂဟိတနာမဿ ဝတ္ထုပုဂ္ဂလဿ တတ္ထ အဘာဝတော, ဧတဿ စ နာမဿ အနုဿာဝနာယ အဝုတ္တတ္တာ။ တသ္မာ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပကတိနာမံ ပရိဝတ္တေတွာ အနုပုဗ္ဗေန နာဂါဒိနာမေန အနုဿာဝေတုကာမေန ပဋိကစ္စေဝ “တွံ နာဂေါ”တိအာဒိနာ ဝိညာပေတွာ အနုသာသနအန္တရာယိကဓမ္မပုစ္ဆနက္ခဏေသုပိ တဿ စ သင်္ဃဿ စ ယထာ ပါကဋံ ဟောတိ, တထာ ပကာသေတွာဝ နာဂါဒိနာမေန အနုဿာဝေတဗ္ဗံ။ ဧကဿ ဗဟူနိ နာမာနိ ဟောန္တိ, တေသု ဧကံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယံ ပန ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဥပဇ္ဈာယာနံ ဧကတ္ထ ဂဟိတံ နာမံ, တဒေဝ ဉတ္တိယာ, သဗ္ဗတ္ထ အနုဿာဝနာသု စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဂဟိတတော ဟိ အညသ္မိံ ဂဟိတေ ဗျဉ္ဇနံ ဘိန္နံ နာမ ဟောတိ, ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ။ အတ္ထတော, ဟိ ဗျဉ္ဇနတော စ အဘိန္နာ ဧဝ ဉတ္တိ, အနုဿာဝနာ စ ဝဋ္ဋန္တိ, ဥပဇ္ဈာယနာမဿ ပန ပုရတော “အာယသ္မတော တိဿဿာ”တိအာဒိနာ **အာယသ္မန္တ** -ပဒံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတွာပိ အနုဿာဝေတိ, တထာ အယောဇိတေပိ ဒေါသော နတ္ထိ။

ဟဋ္ဌိယံ ပန ကိဥ္စာပိ ''ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော''တိ ပစ္ဆတော ''အာယသ္မတော''တိ ပဒံ ဝုတ္တံ, တထာပိ ''အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အတ္ထကုသလော''တိအာဒိနာ နာမဿ ပုရတော အာယသ္မန္တ-ပဒယောဂဿ ဒဿနတော ပုရတော ပယောဂေ ယုတ္တတရော။ တဥ္စ ဂေတ္ထ ယောဇေတ္ဝာ အညတ္ထ အယောဇိတေပိ ဂေတ္တ ပုရတော ယောဇေတ္ဝာ အညတ္ထ ပစ္ဆတော ယောဇနေပိ သာဝနာယ ဟာပနံ နာမ န ဟောတိ နာမဿ အဟာပိတတ္တာ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ ''ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော''တိ ဂေတ္ထ ယောဇေတ္ဝာ ''ဣတ္ထန္နာမေန ဥပဇ္ဈာယေနာ''တိအာဒီသု ''အာယသ္မတော''တိ န ယောဇိတန္တိ ဝဒန္တိ။ တဥ္စ ကိဥ္စာပိ ဧဝံ, တထာပိ သဗ္ဗဋ္ဌာနေပိ ဧကေနေဝ ပကာရေန ယောဇေတ္ဝာ ဝါ တ အယောဇေတ္ဝာ တ အနုဿာဝနံ ပသတ္ထတရန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဂမိကာဒိနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွေဝဥပသမ္ပဒာပေက္ခာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. ဧကတော သဟေဝ ဧကသ္မိံ ခဏေ အနုဿာဝနံ ဧတေသန္တိ **ဧကာနုဿာဝနာ,** ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာ, ဧတေ ဧကာနုဿာဝနေ ကာတုံ။ တေနာဟ **''ဧကာနုဿာဝနေ ကာတု''** န္တိ, ဣဒဥ္စ ဧကံ ပဒံ ဝိဘတ္တိအလောပေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧကေန တ**တိ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဧကသ္မိံ ခဏေ ဧကာယ ဝါ ကမ္မဝါစာယ အနုဿာဝနေ ဧကေနာစရိယေနာတိ အတ္ထော။ ''အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော စ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော စ အာယသ္မတော သင်္ဃရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော''တိအာဒိနာ နယေန ဧကေန အာစရိယေန ဒ္ဝိန္နံ ဧကသ္မိံ ခဏေ အနုဿာဝနနယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမိနာဝ နယေန တိဏ္ဏမ္ပိ ဧကေန အာစရိယေန ဧကက္ခဏေ အနုဿာဝနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပုရိမနယေနေဝ ဧကတော အနုဿာဝနေ ကာတု န္တိ ''ဧကေန ဧကဿ, အညေန ဣတရဿာ''တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဒ္ဝိန္နံ ဒ္ဝီဟိ တ, တိဏ္ဏံ တီဟိ တ အာစရိယေဟိ, ဧကေကေန တ အာစရိယေန တယောပိ ဧကတော အနုဿာဝနေ ကာတုန္တိ အတ္ထော, တဥ္စ ခော ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန။ **''န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာ''** တိ ဣဒံ ဧကေန အာစရိယေန ဒ္ဝီဟိ တ တီဟိ တ ဥပဇ္ဈာယေဟိ ဒွေ တ တယော တ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခေ ဧကက္ခဏေ ဧကာယ အနုဿာဝနာယ ဧကာနုဿာဝနေ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ပဋိက္ခေပပဒံ။ န ပန နာနာစရိယေဟိ နာနုပဇ္ဈာယေဟိ တယော ဧကာနုဿာဝနေ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''သစေ ပန နာနာစရိယာ နာနုပဇ္ဈာယာ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ''** တိ။ ယဥ္စေတ္ထ ''တိဿတ္ထေရော သုမနတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, သုမနတ္ထေရော တိဿတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိက''န္တိ ဧဝံ ဥပဇ္ဈာယေဟိ အညမညံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ အနုဿာဝနကရဏံ ဝုတ္တံ, တံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ တသ္မာ သစေ တိဿတ္ထေရော သုမနတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, သုမနတ္ထေရော နန္ဒတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတိ, အညမညဥ္စ ဂဏပူရကာ ဟောန္တိ, ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော သယမေဝ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတိ တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ။ အနုပဇ္ဈာယကဿပိ ယေန ကေနစိ အနုဿာဝိတေ ဥပသမ္ပဒာ ဟောတိ, ကိမင်္ဂ ပန သဥပဇ္ဈာယကဿ ဥပဇ္ဈာယေနေဝ အနုဿာဝနေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ နဝဋ္ဋနပက္ခံ ဒဿေတုံ **''သစေ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။

ဒွေဝဥပသမ္ပဒာပေက္ခာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပသမ္ပဒာဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. **ဥပဇ္ဈာ** တိ ဥပဇ္ဈာယ-သဒ္ဒသမာနတ္ထော အာကာရန္တော ဥပဇ္ဈာသဒ္ဒောတိ ဒဿေတိ။ ဥပဇ္ဈာယ-သဒ္ဒေ ဧဝ တ ဥပဇ္ဈာ ဥပယောဂပစ္စတ္တဝစနေသု ယ-ကာရလောပံ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တော ကရဏဝစနာဒီသု ဥပဇ္ဈာ-သဒ္ဒဿ ပယောဂာဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ **အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မန္နိတဗ္ဗ** န္တိ အတ္တနာဝ ကတ္တုဘူတေန ကရဏဘူတေန အတ္တာနမေဝ ကမ္မဘူတံ ပတိ သမ္မုနနကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။ **အတ္တာန** န္တိ တ ပစ္စတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ, အတ္တနာဝ အတ္တာ သမ္မန္နိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ န ကေဝလဥ္စ ဧတ္ထေဝ, အညတြာပိ ဧရသမ္မုတိအာဒီသု ဣမိနာဝ လက္ခဏေန အတ္တနာဝ အတ္တာ သမ္မန္နိတဗ္ဗောဝ။ အပိစ သယံ ကမ္မာရဟတ္တာ အတ္တာနံ မုဥ္စိတ္ဝာ စတုဝဂ္ဂါဒိ ကော ဂဏော သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော။

သစ္စကာလော တိ “နိဂူဟိဿာမီ”တိ ဝုတ္တနံ ပဟာယ သစ္စဿေဝ တေ ကတ္တိတဗ္ဗကာလော။ **ဘူတကာလော**တိ ဝုတ္တနာယ အဘာဝေပိ မနုဿတ္တာဒိဝတ္ထုနော ဘူတတာယ အဝဿံ ကတ္တိတဗ္ဗကာလော, ကတရထာ ကမ္မကောဟာဒိ အန္တရာယော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မင္ကု** တိ အဓောမုခေါ။ **ဥဒ္ဒရတူ** တိ အနုပသမ္ပန္နဘာဝတော ဥပသမ္ပတ္တိယံ ပ တိဋ္ဌပေတူတိ အတ္ထော။

သဗ္ဗကမ္မတစာသု အတ္ထကောသလ္လတ္ထံ ပနေတ္ထ ဥပသမ္ပဒာကမ္မတစာယ ဝေမတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – **သုဏာတူ**တိ သဝနာဏတ္တိယံ ပဌမပုရိသေကဝစနံ။ တဉ္စ ကိဉ္စာပိ ယော သင်္ဃော သဝနကိရိယာယ နိယောဇီယတိ, တဿ သ သမ္မုခတ္တာ “သုဏာဟိ”တိ မဇ္ဈိမပုရိသေကဝစနေန ဝတ္တဗ္ဗံ, တထာပိ ယဿမာ သင်္ဃ-သဒ္ဒသန္နိဓာနေ ပဌမပုရိ သပယောဂေဝ သဒ္ဒဝိဒူဟိ သမာစိဏ္ဏော ဘဂဝန္တအာယသ္မန္တာဒိသဒ္ဒသန္နိဓာနေသု ဝိယ “အဓိတသေတု မေ ဘဝံ ကေတမော (ပာရာ. ၂၂)။ တေသ္သ သုဂတ ကာလော, ယံ ဘဂဝ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေယ္ယ (ပာရာ. ၂၁)။ ပက္ကမ တာယသ္မာ (ပာရာ. ၄၃၆)။ သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တော”တိအာဒီသု ဝိယ။ တဿမာ ကွစ ပဌမပုရိသပယောဂေ က တော။ အထ တ ကရဝဝသေနေဝေတံ ဝုတ္တံ။ ဂရုဋ္ဌာနီယေသု ဟိ ကရဝဝသေန မဇ္ဈိမပုရိသပယောဂုပ္ပတ္တိယမ္ပိ ပဌမပု ရိသပယောဂံ ပယုဇ္ဇန္တိ “ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၆၆; မ. နိ. ၂.၃၃၈; သံ. နိ. ၁.၁၇၂; မဟာဝ. ၈) ဝိ ယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန “ဘန္တေ, အာဝုသောတိ သဒ္ဒေ အပေက္ခိတွာ ကွစ ပဌမပုရိသပယောဂေ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ “အာစရိယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ, (မဟာဝ. ၇၇) ကတ္ထာဝုသော ဥပာလိ, ကမ္မံ ပဗ္ဗဇိတံ အနုယုဉ္ဇာဟီ”တိအာ ဒီသု (ပာရာ. ၅၁၇) တပ္ပယောဂေပိ မဇ္ဈိမပုရိသပယောဂဿေဝ ဒဿနတော။

မေတိ ယော သာဝေတိ, တဿ အတ္တနိဒ္ဒေသေ သာမိဝစနံ။ **ဘန္တေ** တိ အာလပနတ္တေ ဝုမ္မေသု သကရဝဝစနံ။ “အာဝုသော”တိ ပဒံ ပန နဝကေသု။ တဒုဘယမ္ပိ နိပါတော “တုမ္ဟေဟ ဘန္တေ, တုမ္ဟေဟ အာဝုသော”တိ ဗဟူသုပိ သမာန ရူပတ္တာ။ **သင်္ဃော** တိ အဝိသေသတော စတုဝဂ္ဂာဒိကေ ပကတတ္တပုဂ္ဂလသမူဟေ ဝတ္တတိ။ ကွစ ပန ပစ္စန္တိမေသု ဇ နပဒေသု ပဉ္စဝဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ, မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ဒသဝဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ သင်္ဃောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တတ္ရာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ဘန္တေ, သင်္ဃော မမ ဝစနံ သုဏာတူတိ။ ကွဒဉ္စ နဝကတရေန ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ။ သစေ ပန အနုဿာဝ ကော သဗ္ဗေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝုမ္ဗတရော ဟောတိ, “သုဏာတု မေ, အာဝုသော, သင်္ဃော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သောပိ စေ “ဘန္တေ”တိ ဝဒေယ္ယ, နဝကတရော တ “အာဝုသော”တိ, ကမ္မကောပေ နတ္ထိ။ ကေစိ ပန “ဧကတ္ထ ‘အာဝုသော’တိ ဝတွာ တ အညတ္ထ ‘ဘန္တေ’တိ ဝုတ္တေပိ နတ္ထိ ဒေသော ဥဘယေနာပိ အာလပနဿ သိဇ္ဈနတော”တိ ဝဒန္တိ။

ဣဒာနိ ယမတ္ထံ ဉာပေတုကာမော “သုဏာတူ”တိ သင်္ဃံ သဝနေ နိယောဇေတိ, တံ ဉာပေန္တော **“အယံ ဣတ္ထန္နာမော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အယန္တိ** ဥပသမ္ပဒာပေက္ခဿ ဟတ္ထပာသေ သန္နိဟိတတာဘာဝဒဿနံ။ တေန စ ဟ တ္ထပာသေ ဌိတဿေဝ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတီတိ သိဇ္ဈတိ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌိတဿ “အယ”န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗ တော။ တေနေဝ အနုဿာသကသမ္မုတိယံ သော ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌိတတ္တာ “အယ”န္တိ န ဝုတ္တော။ တဿာ ဥ ပသမ္ပဒာပေက္ခော အနုပသမ္ပန္နော ဟတ္ထပာသေ ဌပေတဗ္ဗော။ **အယံ ဣတ္ထန္နာမော** တိ **အယံ**-သဒ္ဒော စ အဝဿံ ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗော။ သော စ ကွမသ္မိံ ပဌမနာမပယောဂေ ဧဝေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ ။ **“ဣတ္ထန္နာမော”** တိ ဣဒံ အနိယမ တော တဿ နာမဒဿနံ။ ဥဘယေနပိ အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတောတိအာဒိနာမံ ဒဿေတိ။ “ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိ ဘိန္နာ ဓိကရဏဝိသယေ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသော, ဥပသမ္ပဒံ မေ သင်္ဃော အပေက္ခမာနောတိ အတ္ထော။ တဿ စ ဥပဇ္ဈာ ယတံ သမင်္ဂိဘာဝေန ဒဿေတုံ “ဣတ္ထန္နမဿ အာယသ္မတော”တိ ဝုတ္တံ။ တေန “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယ သ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဘူတော ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန နာမယောဇနာယ သဟ အတ္ထော ဒဿိတောတိ။ တ္ထေ စ “အာယသ္မတော”တိ ပဒံ အဝတွာတပိ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပ သမ္ပဒာပေက္ခော”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ “ဣတ္ထန္နာမေန ဥပဇ္ဈာယေနာ”တိ တ္ထေ “အာယသ္မ တော”တိ ပဒံ န ဝုတ္တံ။ ယဉ္စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

နနု စေတ္ထ ဥပဇ္ဈာယောပိ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော ဝိယ ဟတ္ထပာသေ ဌိတော ဧဝ ကတ္တိတဗ္ဗော, အထ ကသ္မာ “အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဣမဿ ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိ ဧဝံ ဥပဇ္ဈာယပရာမသနေပိ ဣမ-သဒ္ဒ ဿ ပယောဂေ န ကတောတိ? နာယံ ဝိရောဓော ဥပဇ္ဈာယဿ အဘာဝေပိ ကမ္မကောပဘာဝတော။ ကေဝလဉှိ ကမ္မ နိပ္ဖတ္တိယာ သန္တပဒဝသေန အဝိဇ္ဇမာနဿပိ ဥပဇ္ဈာယဿ နာမကိတ္တနံ အနုပဇ္ဈာယဿ ဥပသမ္ပဒာဒီသုပိ

ကရီယတိ။ တသ္မာ ဥပဇ္ဈာယဿ အသန္နိဟိတတာယပိ တပ္ပရာမသနမတ္တေနေဝ ကမ္မသိဒ္ဓိတော “ဣမဿာ”တိ နိဒ္ဒိသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟီတိ အဘဗ္ဗတာဒိကေဟိ ဥပသမ္ပဒါယ အဝတ္ထုကရေဟိ စေဝ ပဉ္စာဗာဓဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒီဟိ စ အာပတ္တိမတ္တကရေဟိ အန္တရာယိကေဟိ သဘာဝေဟိ ပရိမုတ္တော။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧဝ စ အာပတ္တိမတ္တကရေဟိ ပဉ္စာဗာဓာဒီဟိ အပရိမုတ္တဿပိ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတိ, နာညထာ။ **ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ**န္တိ ပရိပုဏ္ဏမဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပတ္တစီဝရံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧဝ အပတ္တစီဝရဿာပိ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတိ, နာညထာ။ **ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ**တိ “သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမီ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၇၁, ၁၂၆) ယာစိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ တေန သင်္ဃေ အယာစိတေပိ “ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ”တိ ဝုတ္တေ ဧဝ ကမ္မံ အဝိပန္နံ ဟောတိ, နာညထာ။ **ဥပဇ္ဈာယေနာ**တိ ဥပဇ္ဈာယေန ကရဏဘူတေန ဣတ္ထန္နာမံ ဥပဇ္ဈာယံ ကတွာ ကမ္မဘူတံ ဥပသမ္ပဒံ အတ္တနော နိပ္ဖာဒေတုံ ကတ္တုဘူတံ သင်္ဃံ ယာစတီတိ အတ္ထော။ ယာစဓာတုနော ပန ဒွိကမ္မကတ္တာ “သင်္ဃံ, ဥပသမ္ပဒ”န္တိ ဒွေဝ ကမ္မပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။

ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လန္တိ ဧတ္ထ ပတ္တော ကာလော ဣမဿာတိ ပတ္တကာလံ, အပလောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓသင်္ဃကမ္မံ, တဒေဝ သကတ္ထေ ယ-ပစ္စယေန “ပတ္တကလ္လ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန ဉတ္တိစတုတ္ထဥပသမ္ပဒါကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ, တံ ကာတုံ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ ဇာတံ။ **ယဒီ**တိ အနုမတိဂဟဏဝသေန ကမ္မဿ ပတ္တကလ္လတံ ဉာပေတိ။ ယော ဟိ ကောစိ တတ္ထ အပတ္တကလ္လတံ မညိဿတိ, သော ဝက္ခတိ။ ဣမမေဝ ဟိ အတ္ထံ သန္ဓာယ အနုဿာဝနာသု “ယဿာယသ္မတော ခမတိ။ပေ.။ သော ဘာသေယျာ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၇) ဝုတ္တံ။ တံ ပနေတံ ပတ္တကလ္လံ ဝတ္ထုသမ္ပဒါ, အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ စဿ ပရိသုဒ္ဓတာ, သီမာသမ္ပဒါ, ပရိသသမ္ပဒါ, ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာပနန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတံ။

တတ္ထ **ဝတ္ထုသမ္ပဒါ** နာမ ယထာဝုတ္တေဟိ ဒေါသေဟိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေဟိ စေဝ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နေဟိ စ အညော ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော အနုပသမ္ပန္နဘူတော မနုဿပုရိသော, ဧတသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ သတိ ဧဝ ဣဒံ သင်္ဃဿ ဥပသမ္ပဒါကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ ကတမ္ပိ ကုပ္ပမေဝ ဟောတိ။

အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ စဿ ပရိသုဒ္ဓတာ နာမ ယထာဝုတ္တဿေဝ ဥပသမ္ပဒါဝတ္ထုဘူတဿ ပုဂ္ဂလဿ ယေ ဣမေ ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တာ ပဉ္စာဗာဓဖုဋ္ဌတာဒယော မာတာပိတူဟိ အနနုညာတတာပရိယောသာနာ စေဝ ဟတ္ထစ္ဆိန္နတာဒယော စ ဒေါသဓမ္မာ ကာရကသင်္ဃဿ အာပတ္တာဒိအန္တရာယဟေတုတာယ “အန္တရာယိကာ”တိ ဝုစ္စန္တိ တေဟိ အန္တရာယိကေဟိ ဒေါသဓမ္မေဟိ ပရိမုတ္တတာ, ဣမိဿာ စ သတိ ဧဝ ဣဒံ ကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ ကတံ ပန ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ ဌပေတွာ ဦနဝီသတိဝဿပုဂ္ဂလံ။

သီမာသမ္ပဒါ ပန ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၁၄၇-၁၄၈) ဝက္ခမာနနယေန သဗ္ဗဒေါသဝိရဟိတာယ ဗဒ္ဓာဗဒ္ဓဝသေန ဒုဝိဓာယ သီမာယ ဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာဒိသာယ ဟိ သီမာယ သတိ ဧဝ ဣဒံ ကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ ကတမ္ပိ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ။

ပရိသသမ္ပဒါ ပန ယေ ဣမေ ဥပသမ္ပဒါကမ္မဿ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ကမ္မပ္ပတ္တာ ဒသဟိ ဝါ ပဉ္စဟိ ဝါ အနူနာ ပါရာဇိကံ အနာပန္နာ, အနုက္ခိတ္တာ စ သမာနသံဝါသကာ ဘိက္ခူ, တေသံ ဧကသီမာယံ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတွာ ဌာနံ, ဆန္ဒာရဟာနဉ္စ ဆန္ဒဿ အာနယနံ, သမ္မုခီဘူတာနဉ္စ အပ္ပဋိက္ကောသနံ, ဥပသမ္ပဒါပေက္ခရဟိတာနံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ ပဋိက္ခိတ္တာနံ ဂဟဋ္ဌာဒိအနုပသမ္ပန္နာနဉ္စေဝ ပါရာဇိကုက္ခိတ္တကနာနာသံဝါသကဘိက္ခုနီနဉ္စ ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလာနံ သင်္ဃဿ ဟတ္ထပါသေ အဘာဝေါ စာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတာ။ ဧဝရူပါယ စ ပရိသသမ္ပဒါယ သတိ ဧဝ ဣဒံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ တတ္ထ ပုရိမာနံ တိဏ္ဏံ အင်္ဂါနံ အညတရဿာပိ အဘာဝေ ကတံ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ, န ပစ္ဆိမဿ။

ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာပနံ နာမ ယာနိမာနိ “ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော”တိအာဒိနာ ပါဠိယံ ဝုတ္တာနိ “ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပနံ, ပတ္တစီဝရာစိက္ခနံ, တတော တံ ဟတ္ထပါသတော ဗဟိ ဌပေတွာ အနုသာသကသမ္မုတိကမ္မကရဏံ, သမ္မတေန စ ဂန္

တွတ အနုသာသနံ, တေန စ ပဋမတရံ အာဂန္တွာ သင်္ဃဿ ဉာပေတွတ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခံ ‘အာဂစ္ဆာဟီ’တိ ဟတ္
ထဟာသေ ဧဝ အဗ္ဘာနံ, တေန စ ဘိက္ခုနံ ဟဒေ ဝန္ဒာပေတွတ ဥပသမ္ပဒာယာစာပနံ, တတော အန္တရာယိကဓမ္မပုစ္ဆ
ကသမ္မုတိကရဏံ, သမ္မတေန စ ပုစ္ဆန”န္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ, တေသံ သဗ္ဗေသံ ယာထာဝတော ကရဏေန နိ
ဋ္ဌာပနံ။ တေသ္ဝိဋ္ဌ ပုဗ္ဗကမ္မနိဋ္ဌာပနေ သတိ ဧဝ ဣဒံ သင်္ဃဿ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာ
သတိ။ ဧတေသု ပန ပုဗ္ဗကမ္မေသု အကတေသုပိ ကတံ ကမ္မံ ယထာဝုတ္တဝတ္ထုသမ္ပတ္တိအာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အကုပ္ပမေ
ဝ ဟောတိ။ တဒေဝမေတ္ထ ပတ္တကလ္လံ ဣမေဟိ ပဠ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမိနာဝ နယေန ဟေဋ္ဌ
ဌာ ဝုတ္တေသု, ဝက္ခမာနေသု စ သဗ္ဗေသု ကမ္မေသု ပတ္တကလ္လတာ ယထာရဟံ ယောဇေတွတ ဉာတဗ္ဗာ။

ဣတ္ထန္နာမံ ဥပသမ္ပာဒေယျာ တိ ဥပသမ္ပဒါနိပ္ဖာဒနေန တံသမင်္ဂိံ ကရေယျ ကရောတူတိ ပတ္ထနာယံ, ဝိဓိ
မှဟိ တ ဣဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ “ဒေဝဒတ္တံ သုခာပေယျာ”တိ ဝုတ္တေ သုခမဿ နိပ္ဖာဒေတွတ တံ သုခသမင်္ဂိနံ
ကရေယျာတိ အတ္ထော ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဥပသမ္ပဒမဿ နိပ္ဖာဒေတွတ တံ ဥပသမ္ပဒါသမင်္ဂိနံ ကရေယျာတိ
အတ္ထော။ ပယောဇကဗ္ယာပာရေ စေတံ ယထာ သုခယန္တံ ကဋ္ဌိ သုဒ္ဒကတ္တာရံ ကောစိ ဟေတုကတ္တာ သုခဟေတုနိပ္ဖာ
ဒနေန သုခာပေယျာတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တံ သုဒ္ဒကတ္တာရံ ပုဂ္ဂလံ ဟေတုကတ္တုဘူတော သင်္ဃော ဥပ
သမ္ပဒါဟေတုနိပ္ဖာဒနေန ဥပသမ္ပာဒေယျာတိ ဝုတ္တော။ ဧတေန စ သုခံ ဝိယ သုခအာယကေန သင်္ဃေန ပုဂ္ဂလဿ
ဒိယျမာနာ တထာပဝတ္တပရမတ္ထဓမ္မေ ဥပာဒာယ အရိယဇနပညတ္တာ ဥပသမ္ပဒါ နာမ သမ္မုတိသစ္စတာ အတ္ထီ
တိ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ “ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပရိတသာဒီသု ဝိယ
ယာစနာနုဂုဏံ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒံ ဒဒေယျာ”တိ အဝတွတ “ဣတ္ထန္နာမံ ဥပသမ္ပာဒေယျာ”တိ ဝုတ္တ
တ္တာ ဣဒံ ဥပသမ္ပဒါကမ္မံ အနေ အသင်္ဂဟေတွတ ကမ္မလက္ခဏေ ဧဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နယေန “ဣ
တ္ထန္နာမံ ဥပသမ္ပာဒေတိ, ဥပသမ္ပန္နော သင်္ဃေန”တိ ဧတ္ထာပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ ဝ
တ္တမာနကာလအတီတကာလဝသေန, ဣဓ ပန အနာမဋ္ဌကာလဝသေနာတိ ဧတ္တကမေဝ ဝိသေသော။

သော ဥတ္တိ တိ “သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တဉာပနာ သော။ ဣဒဉ္စ အနုဿာဝနာနမ္ပိ သဗ္ဗာဝသူစနတ္
ထံ ဝုစ္စတိ။ အဝဿဉ္စေတံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ, ဥတ္တိကမ္မေ ဧဝ တံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပန ယျ-ကာရေ ဝုတ္တမတ္တေ
ဧဝ ဥတ္တိကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ခမတီ**တိ ရုစ္စတိ။ **ဥပသမ္ပဒါ** တိ သင်္ဃေန ဒိယျမာနာ နိပ္ဖာဒိယမာနာ ဥပ
သမ္ပဒါ ယဿ ခမတိ။ သော တုဏှဿာတိ ယောဇနာ။ **တုဏှဿ**တိ စ အကထနတ္ထေ နိပါတော, အကထနကော အ
ဿ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ခမတိ သင်္ဃဿ ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒါတိ ပကတေန သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ
ကာရဏမာဟ **“တသ္မာ တုဏှီ”** တိ။ တတ္ထ “အာသိ”တိ သေသော။ ယသ္မာ “ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ
ယာ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနောပိ သင်္ဃော တုဏှီ နိရဝေ အဟောသိ, တသ္မာ ခမတိ သင်္ဃဿာတိ အတ္ထော။
ဧဝန္တိ ဣမိနာ ပကာရေန။ တုဏှီဘာဝေနေ **ဝေတံ** သင်္ဃဿ ရုစ္စနဘာဝံ **ဓာရယာမိ** ဗုဇ္ဈာမိ ပဇာနာမီတိ အတ္ထော။
ဣတိ-သဒ္ဒော ပရိသမာပနတ္ထေ ကတော, သော စ ကမ္မဝါစာယ အနင်္ဂံ။ တသ္မာ အနုဿာဝကေန “ဓာရယာမီ”တိ ဧ
တ္တ မိ-ကာရပရိယောသာနမေဝ ဝတွတ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ, ဣတိ-သဒ္ဒော န ပယုဉ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နယေန သ
ဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဝါစာနမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပသမ္ပဒါဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတ္တာရောနိဿယာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၈. ကေဟေရိသာ တတိအာဒိ သတ္တာနံ သရီရစ္ဆာယံ ဟဒေဟိ မိနိတွတ ဇာနနပ္ပကာရဒဿနံ။ ဆသတ္တပဒပရ
မတာ ဟိ ဆာယာ “ပောရိသာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒဉ္စ ဥတုပ္ပမာဏာစိက္ခနာဒိ စ အာဂန္တုကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝီမံသိတွတ ဝုမှနဝ
ဘာဝံ ဥတွတ ဝန္ဒနဝန္ဒာပနာဒိကရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧတိ အာဂစ္ဆတိ, ဂစ္ဆတိ စာတိ ဥတု, သော ဝ ပမိယတေ အနေန သံ
ဝစ္ဆရန္တိ ပမာဏန္တိ အာဟ **“ဥတုယေဝ ဥတုပ္ပမာဏ”** န္တိ။ **အပရိပုဏ္ဏာ** တိ ဥပသမ္ပဒါဒိဝသေန အပရိပုဏ္ဏာ။
ယဒိ ဥတုဝေမဇ္ဈေ ဥပသမ္ပာဒိတော, တအာ တသ္မိံ ဥတုမှိ အဝသိဋ္ဌဒိဝသာစိက္ခနံ “ဒိဝသဘာကစိက္ခန”န္တိ ဒဿေ
တိ။ တေနာဟ **“ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ ယဿ ယော ဥတု အပရိပုဏ္ဏော, တေ ဒိဝသေ”** တိ။ တတ္ထ ယဿ တံ

ခဏံ လဒ္ဓူပသမ္ပဒဿ ပုဂ္ဂလဿ သမ္ဗန္ဓီ ယော ဥတု ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ အပရိပုဏ္ဏော, တေ ဒိဝသေတိ ယောဇနာ။

ဆာယာဒိကမေဝ သဗ္ဗံ သင်္ဂဟေတွာ ကယိတဗ္ဗတော ကထေတဗ္ဗတော သင်္ဂီတီတိ အာဟ **“ဣဒမေတ”**တိ အာဒိ။ တတ္ထ ဧကတော ကတွာ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ **တွံ ကိံ လဘသီ**တိ တွံ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ ကတရဝဿံ, ကတရ ဥတုဉ္စ လဘသိ, ကတရသ္မိံ တေ ဥပသမ္ပဒာ လဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ **ဝဿ** န္တိ ဝဿာနဥတု။ ဣဒဉ္စ သံဝစ္ဆရာစိက္ခနံ ဝိနာ ဝုတ္တမ္ပိ န ဉာယတီတိ ဣမိနာ ဥတုအာစိက္ခနေနေဝ သာသနဝဿေသု တ ကလိယုဂဝဿာဒီသု တ သဟဿိမေ တ သတိမေ တ အသုကံ ဥတုံ လဘာမီတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **“ဆာယာ”**တိ ဣဒံ ပါဠိယံ အာဂတပဋိပါဋိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝတ္တဗ္ဗကမတော ပန ကလိယုဂဝဿာဒီသု သဗ္ဗဒေသပသိဒ္ဓေသု အသုကဝဿေ အသုကဥတုမှိ အသုကမာသေ အသုကေ ကဏှေ တ သုက္ကေ တ ပက္ခေ အသုကတိထိတရဝိသေသယုတ္တေ နက္ခတ္တေ ပုဗ္ဗဏှာဒိဒိဝသဘာဂေ ဧတ္တကေ ဆာယာပမာဏေ, နာဠိကာပမာဏေ တ မယာ ဥပသမ္ပဒာ လဒ္ဓာတိ ဝဒေယျာသီတိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ “ဣဒံ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂဟေတွာ အာဂန္တုကေဟိ ဝုဍ္ဎပဋိပါဋိံ ဉတွာ ပဋိပဇ္ဇာဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပါဠိယံ **ကိဿ တွံ** န္တိ ကိံ တွံ ဧတ္တကံ ကာလံ အကာသီတိ အတ္ထော။

၁၃၀. ဥပသမ္ပဒံ ယာစီ တိ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ ယာစီတိ အတ္ထော။ **ပဿိဿာမီ** တိ ဧတ္ထ ဝဒတီတိ သေသော, ဧဝံ ဥပရိပိ။ **“ဩသာရေတဗ္ဗော”** တိ ဣမိနာ ပုရိမော ဥက္ခိတ္တဘာဝေ ဝိဗ္ဘမိတွာ ပုန လဒ္ဓူပသမ္ပဒမ္ပိ န မုဉ္စတိ။ တေန စ သမ္မုဉ္စနာဒီသုပိ ဘိက္ခူနံ ပါစိတ္တိယမေတတိ ဒဿေတိ။ **အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ** တိ ဧတ္ထ သဟသေယျာပိ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စာယမဓိပ္ပါယော – ယသ္မာ အယံ ဩသာရိတတ္တာ ပကတတ္တော, တသ္မာ ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂါဒိပစ္စယေန ပါစိတ္တိယေနေတ္ထ အနာပတ္တီတိ။ ယော ပန အာပတ္တိဋ္ဌာနေ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိတာယ အာပတ္တိံ န ပဿတိ, တေနေဝ ပဋိကမ္မမ္ပိ န ကရောတိ, သော ယသ္မာ ဧတ္တာဝတာ အလဇ္ဇီ နာမ န ဟောတိ။ ပဏ္ဏတ္တိံ ဉတွာ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တော ဧဝ ဟိ အလဇ္ဇီ နာမ ဟောတိ။ “သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ”တိအာဒိ (ပရိ. ၃၅၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဧတ္ထ အလဇ္ဇိသမ္ဘောဂါဒိပစ္စယာ ဒုက္ကဋာပတ္တိနိယမော နတ္ထိ။ တေန သာပေတ္ထ အာပတ္တိ န ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယော ပနေတ္ထ ဣမံ အဓိပ္ပါယံ အသလ္လက္ခေန္တေန ကေနစိ “အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ”တိ ဣမိနာ ပါစိတ္တိယေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, အလဇ္ဇိသမ္ဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ပန အာပဇ္ဇတိ ဧတတိ အာပတ္တိနိယမော ဝုတ္တော, သော အလဇ္ဇိတ္တေ သတိ ဧဝ ဝုတ္တော, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၁. ဝိနယမှီတိအာဒိကထာသု **နိဂ္ဂဟာန** န္တိ နိဂ္ဂဟကရဏေသု။ **ပါပိစ္ဆေ** တိ ပါပပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟကရဏေသု, လဇ္ဇီနံ ပဂ္ဂဟေသု စ ပေသလာနံ သုခါဝဟေ မဟန္တေ ဝိနယမှိ ယထာ အတ္ထကာရီ အတ္ထာနုဂ္ဂဏံ ကရောန္တော ဝ ယသ္မာ ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇတိ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဥဒ္ဒါနံ ပဝက္ခာမီတိ သမ္ဗန္ဓယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

စတ္တာရောနိဿယာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

မဟာခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၂. ဥပောသထက္ခန္ဓကော

သန္နိပတာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. ဥပောသထက္ခန္ဓကေ တရန္တိ ဩတရန္တိ ဧတ္ထာတိ **တိတ္ထံ,** လဒ္ဓိ။ **ကုတော**တိ သာသနလဒ္ဓိတော။

၁၃၅. အာပဇ္ဇိတ္ဝာ တ ဝုဋ္ဌိတော တိ ဧတ္ထ ဒေသနာရောစနာနမ္ပိ သင်္ဂဟော။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ဝုဋ္ဌိတာ တ ဒေသိတာ တ အာရောစိတာ တ အာပတ္တိ။ပေ.။ အသန္တီ နာမ ဟောတီ”တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။

မနုဇေနာတိ အာသန္နေန သဟ။ **ပရေ**တိ ဒူရဋ္ဌေပိ ပရပုဂ္ဂလေ သန္ဓာယ ဂိရံ နော စ ဘဏေယ္ယာတိ ယောဇနာ။

“အာဝိကတာ ဟိဿ ဖာသု ဟောတီ”တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဝုတ္တတ္တာ ဂရုကာပတ္တိပိ အာဝိကရဏမတ္တေန ဝုဋ္ဌ
ဌာတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ ပရိတသာဒိဝိဓာနသုတ္တေဟိ ဝိရုဇ္ဈနတော။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာ
ယော – ယထာဘူတဥ္ဟိ အတ္တာနမာဝိကရောန္တံ ပေသလာ ဘိက္ခူ “အကာမာ ပရိဝတ္ထဗ္ဗ”န္တိအာဒိဝစနံ နိဿာယ
အနိစ္ဆမာနမ္ပိ နံ ဥပာယေန ပရိတသာဒီနိ ဒတွာ အဝဿံ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပေဿန္တိ, တတော တဿ အဝိပ္ပဋိ
သာရာဒီနံ ဝသေန ဖာသု ဟောတိ။ **ပဌမံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ** န္တိ နိဒာနုဒ္ဒေသံ ဒဿေတိ။ ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနံ ပညာပေ
သီတိ။ န ကေဝလဥ္စ တံ, ပုဗ္ဗေ ပညတ္တမ္ပိ ပန ပါရာဇိကာဒိသိက္ခာပဒံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတ “တတ္ရိမေ စတ္တာရော ပါရာဇိ
ကာ ဓမ္မာ ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆန္တီ”တိအာဒိနာ ပါရာဇိကုဒ္ဒေသာဒိဝသေန ဝိနယမာတိကံ ကတွာ နိဒာနုဒ္ဒေသေန သဟ
သယမေဝ သင်္ဂဟေတွာ “ပါတိမောက္ခ”န္တိ ပညာပေသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဒေတံ သဗ္ဗမ္ပိ သန္ဓာယ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္
ခဝေ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၃) ဝုတ္တံ။

၁၃၆. တေံ ၃၄ ဝေဒိတဗ္ဗ န္တိ ယသ္မိံ တသ္မိံ စာတုဒ္ဒသေ တ ပန္နရသေ တတိ ဧဝံ အတ္ထဇာတံ။

သန္နိပတာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယာ”တိ ကြာဒံ နိဒဿနမတ္တံ။ တဿံ ပန ဒိသာယံ နိမိတ္တေ အသတိ ယတ္ထ အတ္
ထိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပဌမံ “ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ, ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယာ”တိအာဒိနာ သမန္တာ ဝိဇ္ဇမာနဋ္ဌာနေသု
နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ပုန “ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယာ”တိ ပဌမကိတ္တိတံ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တီဟိ နိမိတ္တေဟိ
သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာယပိ သီမာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗတော။ **တိက္ခတ္တုံ သီမာမဏ္ဍလံ သမ္ဗန္ဓန္တေနာ** တိ ဝိနယဓရေန
သယံ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌတွာ ကေဝလံ နိမိတ္တကိတ္တနဝစနေနေဝ သီမာမဏ္ဍလံ သမန္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဗ
န္ဓန္တေနာတိ အတ္ထော။ တံ တံ နိမိတ္တဋ္ဌာနံ အဂန္တွာပိ ဟိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တိယောဇနပရမာယ သီမာယ သမ
န္တတော တိက္ခတ္တုံ အနုပရိဂမနဿ ကေဒါဝသေန ဒုက္ကရတ္တာ ဝိနယဓရေန သယံ အဒိဋ္ဌမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခူဟိ ယ
ထာဝဝတ္ထိတံ နိမိတ္တံ “ပါသာဏော ဘန္တေ”တိအာဒိနာ ကေနစိ ဝုတ္တာနုသာရေန သလ္လက္ခေတွာ “ဧသော ပါ
သာဏော နိမိတ္တ”န္တိအာဒိနာ ကိတ္တေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတော တိ န ကေနစိ ကတော သယံဇာတောဝ ဝုတ္တော။ တထာ သေသာပိ။ **ကြတရောပီ**တိ သုဒ္ဓပံသုပ
ဗ္ဗတာဒိကောပိ ပဗ္ဗတော။ **ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော** တိ ဧတ္ထ ဘူမိတော ဥဂ္ဂတပ္ပဒေသေန ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ဂဟေတဗ္
ဗံ။ **စတူဟိ တ တီဟိ တ**တိ သီမာဘူမိယံ စတူသု, တီသု တ ဒိသာသု ဌိတေဟိ။ ဧကိဿာ ဧဝ ပန ဒိသာယ ဌိတေဟိ တတော
ဗဟူဟိပိ သမ္မန္နိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဒွီဟိ ပန ဒွီသု ဒိသာသု ဌိတေဟိပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧကေန န ဝဋ္ဋတိ, တ
သ္မာ။ **တံ ဗဟိဒ္ဓာ ကတွာ** တိ ကိတ္တိတနိမိတ္တဿ အသီမတ္တာ အန္တောသီမာယ ကရဏံ အယုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ။
တေနာဟ **“သစေ”**တိအာဒိ။

ဒ္ဝတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပ္ပမာဏတာ သဏ္ဌာနတော ဂဟေတဗ္ဗာ, န တုလဂဏနာဝသေန, ဘာရတော ပလပရိမာဏ
ဉ္စ မဂဓတုလာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သာ စ လောကိယတုလာယ ဒ္ဝိဂုဏာတိ ဝဒန္တိ။ **အတိမဟန္တောပီ** တိ ဘူမိတော ဟတ္ထိပ္ပ
ပမာဏံ အနုဂ္ဂန္တွာ ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ ဩတိဏ္ဏဃနတော အနေကယောဇနပ္ပမာဏောပိ။ သစေ ဟိ တတော ဟတ္ထိပ္ပ
မာဏံ ကူဋံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ပဗ္ဗတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။

အန္တောသာရာန န္တိ တသ္မိံ ခဏေ တရုဏတာယ သာရေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ ပရိဏာမေန ဘဝိဿမာနသာရေပိ သန္
ဓာယ ဝုတ္တံ။ တာဒိသာနဉ္ဟိ သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏပရိဏာဟာနံ စတုပဉ္စမတ္တမ္ပိ ဝနံ ဝဋ္ဋတိ။ **အန္တောသာရမိဿ
သကာန**န္တိ အန္တောသာရေဟိ ရုက္ခေဟိ သမ္မိဿာနံ။ ဧတေန စ သာရရုက္ခမိဿမ္ပိ ဝနံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **စတု
ပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ပီ**တိ သာရရုက္ခေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝနမဇ္ဈေ ဝိဟာရံ ကရောန္တီ** တိ ရုက္ခဃဋာယ အန္တရေ ရုက္ခေ
အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝတိအာဒီဟိ ဝိဟာရပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝ အန္တောရုက္ခန္တရေသု ဧဝ ပရိဝေဏပဏ္ဏသာလာဒီနံ ကရဏ
ဝသေန ယထာ အန္တောဝိဟာရမ္ပိ ဝနမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ ဝိဟာရံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဟိ သဗ္ဗံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ
တ ဝိဟာရံ ကရေယျုံ, ဝိဟာရဿ အဝနတ္တာ တံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတံ ဝနံ ဧကတ္ထ ကိတ္တေတဗ္ဗံ သိယာ။ ဣဓ ပန
အန္တောပိ ဝနတ္တာ "ဝနံ န ကိတ္တေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ တံ ကိတ္တေန္တိ, "နိမိတ္တဿ ဥပရိ ဝိဟာရော
ဟောတီ"တိအာဒိနာ အနန္တရေ ဝုတ္တဒေါသံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဧကဒေသ**န္တိ ဝနေကဒေသံ, ရုက္ခဝိရဟိတဋ္ဌာနေ ကတဝိဟာရ
ဿ ဧကပဿေ ဌိတဝနဿ ဧကဒေသန္တိ အတ္ထော။

သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏော တိ ဝံသဒဏ္ဍပ္ပမာဏော။ လေခနိဒဏ္ဍပ္ပမာဏောတိ ကေစိ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ပန အ
ဝေဘင်္ဂိယဝိနိစ္ဆယေ "ယော ကောစိ အဋ္ဌင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍကမတ္တောပိ ဝေဠုပေ.။ ဂရုဘဏ္ဍ"န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒု
ဗ္ဗတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ တနုတရော ဝေဠုဒဏ္ဍောတိ စ သူစိဒဏ္ဍောတိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဝံသနဠကသရာ
ဝါဒီသူ**တိ ဝေဠုပဗ္ဗေ ဝါ နဠပဗ္ဗေ ဝါ ကပလ္လကာဒိမတ္တိကဘာဇနေသု ဝါတိ အတ္ထော။ **တင်္ခဏမ္ပီ** တိ တရုဏပေါ
တကေ အမိလာယိတွာ ဝိရုဟနဇာတိကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေ ပန ပရိဏတာ သမူလံ ဥဒ္ဓရိတွာ ရောပိတာပိ ဆိန္နသာ
ခါ ဝိယ မိလာယိတွာ စိရေန နဝမူလင်္ကုရုပ္ပတ္တိယာ ဇီဝန္တိ, မီယန္တိယေဝ ဝါ, တာဒိသေ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။
တေန္တိ နဝမူလသာခါနိဂ္ဂမနံ။

မဇ္ဈေ တိ သီမာယ မဟာဒိသာနံ အန္တော။ **ကောဏာ**န္တိ သီမာယ စတူသု ကောဏေသု ဒ္ဝိန္နံ ဒ္ဝိန္နံ မဂ္ဂါနံ သမ္ဗန္ဓ
ဋ္ဌာနံ။ **ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ တေသံ စတုန္နံ ကောဏာနံ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတေသု မဂ္ဂေသု ဧကိဿာ ဒိ
သာယ ဧကံ, အပရိဿာ ဒိသာယ စာပရန္တိ ဧဝံ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ စတူသု ဒိသာသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါ
ယော။ ဧဝံ ပန ကိတ္တိတမတ္တေန ကထံ ကောဏဗဒ္ဓတာ ဝိဂစ္ဆတီတိ ဝိညာယတီတိ။ ပရတော ဂတဋ္ဌာနေပိ ဧတေ ဧဝ တေ
စတ္တာရော မဂ္ဂါ။ "စတူသု ဒိသာသု ဂစ္ဆန္တီ"တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဝိစိနိတဗ္ဗံ။

"ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ" တိ ဣဒဉ္စ **ပါဠိယံ** (ပါစိ. ၆၉၂) ဘိက္ခုနီနံ နဒီပါရဂမနေ နဒိလက္ခဏဿ အာဂတ
တ္တာ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခူနံ အန္တရဝါသကတေမနမတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ ။ **"နဒိစတုက္ကေပိ ဧသေဝ နယော"** တိ ဣမိနာ ဧ
ကတ္ထ ကိတ္တေတွာ အညတ္ထ ပရတော ဂတဋ္ဌာနေပိ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ စ "အဿမ္
မိဿနဒိယော စတဿောပိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အသမ္မိဿ-ဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ **မူလေ**တိ အာဒိကာလေ။ **နဒိံ ဘိန္ဒိ
တွာ**တိ ယထာ ဥဒကံ အနိစ္ဆန္တေဟိ ကဿကေဟိ မဟောဃေ နိဝတ္တေတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ နဒိကူလံ ဘိန္ဒိတွာ။

ဥက္ခေပိမ န္တိ ဒီဃရဇ္ဇုနာ ကုဋေန ဥဿိဉ္စနီယံ။

အသမ္မိဿေဟီ တိ သဗ္ဗဒိသာသု ဌိတပဗ္ဗတေဟိ ဧဝ, ပါသာဏာဒီသု အညတရေဟိ ဝါ နိမိတ္တန္တရာဗျဝဟိတေ
ဟိ။ **သမ္မိဿေဟီ** တိ ဧကတ္ထ ပဗ္ဗတော, အညတ္ထ ပါသာဏောတိ ဧဝံ ဌိတေဟိ အဋ္ဌဟိပိ။ **"နိမိတ္တာနံ သတေနာ
ပီ"**တိ ဣမိနာ ဧကိဿာယ ဧဝ ဒိသာယ ဗဟုနိမိတ္တာနိ "ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ? ပဗ္ဗတော ဘန္တေ။ ပုန
ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ? ပါသာဏော ဘန္တေ"တိအာဒိနာ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **သိင်္ဃာဋက
သဏ္ဌာနာ**တိ တိကောဏာ။ **စတုရဿာ** တိ သမစတုရဿာ, မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနာ ပန အာယတစတုရဿာ။ ဧကကောဋိယံ
သင်္ကောစိတာ, တဒညာယ ဝိတ္ထိဏ္ဏာ ဝါ ဟောတီတိ။ **သီမာယ ဥပစာရံ ဌပေတွာ**တိ အာယတိံ ဗန္ဓိတဗ္ဗာယ သီမာ

ယ နေသံ ဝိဟာရာနံ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ သီမန္တရိကပ္ပဟောနကံ ဥပစာရံ ဌပေတ္ဝာ။ ဗဒ္ဓာ သီမာ ယေသု ဝိဟာရေသု, တေ **ဗဒ္ဓသီမာ ။ ဟဠေက္က** န္တိ ပစ္စေကံ။ **ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာနီ** တိ ယထာ ဗဒ္ဓသီမာသု ဌိတာ အညမညံ ဆန္ဒာဒိံ အနပေက္ခိတ္ဝာ ပစ္စေကံ ကမ္မံ ကာတုံ လဘန္တိ, ဧဝံ ကမသီမာသု ဌိတာပီတိ ဒဿေတိ။ **အာဂန္တုဗ** န္တိ သာမီစိမတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"အာဂမနမ္ပိ"** တိအာဒိ။

ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒါဒီန န္တိ ဧတ္ထ ဘဏ္ဍုကမ္မာပုစ္ဆနံ သန္ဓာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂဟဏံ။ **ကေဝိသတိ ဘိက္ခူ** တိ နိသိန္နေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ကမ္မာရဟေန သဟ အဗ္ဘာနကာရကာနမ္ပိ ပဟောနကတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **"နိမိတ္တုပဂ ဟာသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ"**တိ ဣဒံ ယထာရုစိတဋ္ဌာနေ ရုက္ခနိမိတ္တာဒီနံ ဒုလ္လဘတာယ ဝုတ္တံ ဥဘိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ သင်္ကရ ကရဏတော စ ဟာသာဏနိမိတ္တဿ စ တဒဘာဝတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာနေတွာ ဌပေတုံ သုကရတာယ စ ဝုတ္တံ။ တထာ **သီမန္တရိကဟာသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထာပိ။ **စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏာပီ** တိ ယထာ ခဏ္ဍသီမာပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ နိမိတ္တဟာသာဏာနံ စတုရင်္ဂုလမတ္တဋ္ဌာနံ သမန္တာ နိဂစ္ဆတိ, အဝသေသံ ဌာနံ အန္တောခဏ္ဍသီမာယ ဟောတိယေဝ, ဧဝံ တေသုပိ ဌပိတေသု စတုရင်္ဂုလမတ္တာ သီမန္တရိကာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သီမန္တရိကဟာသာဏာ တိ သီမန္တရိကာယ ဌပိတနိမိတ္တဟာသာဏာ။ တေ ပန ကိတ္တေန္တေန ပဒက္ခိဏတော အနုပရိယာယန္တေနေဝ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ ကထံ? ခဏ္ဍသီမတော ဟိ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထာဘိမုခေန ဌတွာ "ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ"န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗာနိ နိမိတ္တာနိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ တထာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဒက္ခိဏာဘိမုခေန ဌတွာ "ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ"န္တိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ တထာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပစ္ဆိမာဘိမုခေန ဌတွာ "ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ"န္တိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ တထာ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဥတ္တရာဘိမုခေန ဌတွာ "ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ"န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗာနိ နိမိတ္တာနိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ ပုန ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထာဘိမုခေန ဌတွာ ပုရိမကိတ္တိတံ ဝုတ္တနယေန ပုန ကိတ္တေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဗဟူနမ္ပိ ခဏ္ဍသီမာနံ သီမန္တရိကဟာသာဏာ ပစ္စေကံ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ **တတောတိ** ပစ္ဆာ။ **အဝသေသနိမိတ္တာနီ**တိ မဟာသီမာယ ဗာဟိရန္တရေသု အဝသေသနိမိတ္တာနိ။ **ဥဘိန္နမ္ပိ န ကောပေန္တီ** တိ ဥဘိန္နမ္ပိ ကမ္မံ န ကောပေန္တိ။

ကုဋိဂေဟေတိ ဘူမိယံ ကတတိဏကုဋိယံ။ **ဥဒုက္ခလ**န္တိ ဥဒုက္ခလာတဋ္ဌသဒိသခုဒ္ဒကာတဋ္ဌံ။ **နိမိတ္တံ န ကာတဗ္ဗ** န္တိ တံ ရာဇိ တ ဥဒုက္ခလံ တ နိမိတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ။ ဣဒဉ္စ ယထာဝုတ္တေသု နိမိတ္တေသု အနာဂတတ္တေန န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓမ္ပိ အဝိနဿကသညာယ ကောစိ မောဟေန နိမိတ္တံ ကရေယျာတိ ဒူရတောပိ ဝိပတ္တိပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဥပရိ "ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ"တိအာဒီသုပိ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ကထနေ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သီမာဝိပတ္တိ ဟိ ဥပသမ္ပဒါဒိသဗ္ဗကမ္မဝိပတ္တိမူလန္တိ တဿာ သဗ္ဗံ ဒွါရံ သဗ္ဗထာ ပိဒဟနဝသေန ဝတ္တဗ္ဗံ။ သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗဲ ဣမ အာစရိယာ ဝိနိစ္ဆယံ ဌပေသုန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဘိတ္တိ န္တိ ဣဋ္ဌကာဒိရုမတ္တိကာမယံ။ သိလာမယာယ ပန ဘိတ္တိယာ နိမိတ္တုပဂံ ဧကံ ဟာသာဏံ တံတံဒိသာယ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနေကသိလာဟိ စိနိတံ သကလဘိတ္တိံ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ "ဧသော ဟာသာဏော နိမိတ္တ"န္တိ ကေဝစနေန ဝတ္တဗ္ဗတော။ **အန္တောကုဋ္ဋမေဝ** တိ ဧတ္ထ အန္တောကုဋ္ဋေပိ နိမိတ္တာနံ ဌိတောကာသတော အန္တောဝ သီမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပမုခေ နိမိတ္တဟာသာဏေ ဌပေတွာ** တိ ဂဗ္ဘာဘိမုခေပိ ဗဟိပမုခေ ဂဗ္ဘဝိတ္ထာရပ္ပမာဏေ ဌာနေ ဟာသာဏေ ဌပေတွာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္ဟိ ဂဗ္ဘပမုခာနံ အန္တရေ ဌိတကုဋ္ဋမ္ပိ ဥပဟာဒယ အန္တော စ ဗဟိ စ စတုရဿသဏ္ဌာနာဝ သီမာ ဟောတိ။ **ဗဟီ**တိ သကလဿ ကုဋိဂေဟဿ သမန္တတော ဗဟိ။

အန္တော စ ဗဟိ စ သီမာ ဟောတီတိ မဇ္ဈေ ဌိတဘိတ္တိယာ သဟ စတုရဿသီမာ ဟောတိ။

"ဥပရိဟာသာဒေယေဝ ဟောတီ"တိ ဣမိနာ ဂဗ္ဘဿ စ ပမုခဿ စ အန္တရာ ဌိတဘိတ္တိယာ ကေတ္တာ တတ္ထ စ ကေဝိသတိယာ ဘိက္ခူနံ ဩကာသာဘာဝေန ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ, ဥပရိဘိတ္တိ ပန သီမဋ္ဌာဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဟေဋ္ဌိမတလေ ကုဋ္ဋော** တိ ဟေဋ္ဌိမတလေ စတူသု ဒိသာသု ဌိတကုဋ္ဋော။ သစေ ဟိ ဒွိသု, တီသု တ ဒိသာသု ဧဝ ကုဋ္ဋော ဘဝေယျ, ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ။ **ဟေဋ္ဌာပိ ဩတရတီ** တိ စတုန္နမ္ပိ ဘိတ္တီနံ အန္တော ဘိတ္တီဟိ သဟ ဧက

ဝိသတိယာ ဘိက္ခူနံ ပဟောနကတ္တာ ဝုတ္တံ။ သြတရမာနာ စ ဥပရိသီမပ္ပမာဏေန သြတရတိ, စတုန္နံ ပန ဘိက္ခူနံ ဇာဟိ
ရန္တရပရိစ္ဆေဒေ ဟေဋ္ဌာဘူမိဘာဂေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ သြတရတိ။ န ပန ဘိက္ခူနံ ဗဟိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ
ဌာနံ။ **ဟဿာဒဘိက္ခူတော** တိ ဥပရိတလေ ဘိက္ခူတော။ **သြတရဏာနောတရဏံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ ဥပရိ
သီမပ္ပမာဏဿ အန္တောဂဓာနံ ဟေဋ္ဌိမတလေ စတူသု ဒိသာသု ကုဋ္ဋာနံ တုလာရုက္ခေဟိ ကေသမ္ဗန္ဓတံ တဒန္တော
ပစ္ဆိမသီမပ္ပမာဏတာဒိဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကိဥ္စာပေတ္ထ နိယ္ယူဟကာဒယော နိမိတ္တာနံ ဌိတောကာသတာယ ဗဇ္ဈ
မာနက္ခဏေ သီမာ န ဟောန္တိ, ဗဒ္ဓာယ ပန သီမာယ သီမဋ္ဌာဝ ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပရိယန္တထမ္ဘာန** န္တိ နိမိတွ
တဂတဟဿာဏတ္ထမ္ဘေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“ဥပရိမတလေန သမ္ဗန္ဓော ဟောတိ”** တိ ဣဒံ ကုဋ္ဋာနံ အန္တရာ သီမဋ္ဌ
ဌာနံ ထမ္ဘာနံ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ဘဝေယျုံ, ကုဋ္ဋေ ဥပရိမတလေန အသမ္ဗန္ဓေပိ သီမဋ္ဌတ္ထမ္ဘာနံ ဥပ
ရိ ဌိတော ဟဿာအော သီမဋ္ဌောဝ ဟောတိ။

သစေ ပန ဗဟူနံ ထမ္ဘပန္တီနံ ဥပရိ ကတဟဿာဒဿ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ သဗ္ဗဗာဟိရာယ ထမ္ဘပန္တိယာ အန္တ
တော နိမိတ္တဟဿာဏေ ဌပေတွာ သီမာ ဗဒ္ဓာ ဟောတိ, ဧတ္ထ ကထန္တိ? ဧတ္ထာပိ ယံ တာဝ သီမဋ္ဌတ္ထမ္ဘေဟေ
ဝ ဓာရိယမာနာနံ တုလာနံ ဥပရိမတလံ, သဗ္ဗံ တံ သီမဋ္ဌမေဝ, ဧတ္ထ ဝိဝါဒော နတ္ထိ။ ယံ ပန သီမဋ္ဌတ္ထမ္ဘပန္တိယာ,
အသီမဋ္ဌာယ ဗာဟိရတ္ထမ္ဘပန္တိယာ စ သမဓုရံ ဓာရိယမာနာနံ တုလာနံ ဥပရိမတလံ, တတ္ထ ဥပဍ္ဎံ သီမာတိ ကေစိ ဝ
ဒန္တိ။ သကလမ္ပိ ကမသီမာတိ အပရေ။ ဗဒ္ဓသီမာ ဧတတိ အညေ။ တသ္မာ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ ဂရုကေ နိရာသင်္ကဋ္ဌ
ဌာနေ ဌတွာ သဗ္ဗံ တံ အာသင်္ကဋ္ဌာနံ သောဓေတွာဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, သန္နိဋ္ဌာနကာရဏံ ဝာ ဂဝေသိတွာ တဒနုရူ
ပံ ကာတဗ္ဗံ။

တာလမူလကပဗ္ဗတေ တိ တာလက္ခန္ဓမူလသဒိသေ ဟေဋ္ဌာ ထူလော ဟုတွာ ကမေန ကိသော ဟုတွာ ဥဂ္ဂတော
ဟိ တာလသဒိသော နာမ ဟောတိ။ **ဝိတာနသဏ္ဌာနော** တိ အဟိစ္ဆတ္တကသဏ္ဌာနော။ **ပဏဝသဏ္ဌာနော** တိ မဇ္ဈေ တ
နုကော ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ဝိတ္ထိဏ္ဏော။ **ဟေဋ္ဌာ ဝါ မဇ္ဈေ ဝါ** တိ မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနဿ ဟေဋ္ဌာ, ပဏဝသဏ္ဌာနဿ
သ မဇ္ဈေ။

သပ္ပဖဏသဒိသော ပဗ္ဗတော တိ သပ္ပဖဏော ဝိယ ခုဇ္ဇော, မူလဋ္ဌာနတော အညတ္ထ အဝနတသီသောတိ အတ္
ထော။ **အာကာသပဗ္ဘာရ** န္တိ ဘိတ္တိယာ အပရိက္ခိတ္တပဗ္ဘာရံ။ **သီမပ္ပမာဏော** တိ အန္တောအာကာသေန သဒ္ဓိံ
ပစ္ဆိမသီမပ္ပမာဏော။ **“သော စ ဟဿာဏော သီမဋ္ဌော”** တိ ဣမိနာ ဉာဒိသေဟိ သုသိရဟဿာဏလေဏကုဋ္ဋာဒီဟိ ပရိစ္
ဆိန္နေ ဘူမိဘာဂေ ဧဝ သီမာ ပတိဋ္ဌာတိ, န အပရိစ္ဆိန္နေ။ တေ ပန သီမဋ္ဌတ္တာ သီမာ ဟောန္တိ, န သရူပေန သီမဋ္ဌမ
ဥ္စာဒိ ဝိယာတိ ဒဿေတိ။ သစေ ပန သော သုသိရဟဿာဏော ဘူမိံ အနာဟစ္စ အာကာသဂတောဝ သြလမ္ဗတိ, သီမာ န
သြတရတိ။ သုသိရဟဿာဏာ ပန သယံ သီမာပဋိဗဒ္ဓတ္တာ သီမာ ဟောန္တိ။ ကထံ ပန ပစ္ဆိမပ္ပမာဏရဟိတေဟိ ဧတေ
ဟိ သုသိရဟဿာဏာဒီဟိ သီမာ န သြတရတီတိ ဣဒံ သဒ္ဓာတဗ္ဗန္တိ? အဋ္ဌကထာပမာဏတော။

အပိစေတ္ထ သုသိရဟဿာဏဘိတ္တိအနုသာရေန မူသိကာဒီနံ ဝိယ သီမာယ ဟေဋ္ဌိမတလေ သြတရဏကိစ္စံ နတ္ထိ။
ဟေဋ္ဌာ ပန ပစ္ဆိမသီမပ္ပမာဏေ အာကာသေ ဒ္ဝင်္ဂုလမတ္တဗဟလေဟိ ဟဿာဏဘိတ္တိအာဒီဟိပိ ဥပရိမတလံ အာဟစ္စ
ဌိတေဟိ သဗ္ဗသော, ယေဘုယျေန ဝါ ပရိစ္ဆိန္နေ သတိ ဥပရိ ဗဇ္ဈမာနာ သီမာ တေဟိ ဟဿာဏာဒီဟိ အန္တရိတာယ
တပ္ပရိစ္ဆိန္နာယ ဟေဋ္ဌာဘူမိယာပိ ဥပရိမတလေန သဒ္ဓိံ ဧကက္ခဏေ ပတိဋ္ဌာတိ နဒိပာရသီမာ ဝိယ နဒိအန္တရိတေသု
ဥဘောသု တီရေသု, လေဏာဒီသု အပနီတေသုပိ ဟေဋ္ဌာ သြတိဏ္ဏာ သီမာ ယာဝ သာသနန္တရဓာနာ န ဝိဂစ္ဆတိ။ ပဌမံ
ပန ဥပရိ သီမာယ ဗဒ္ဓာယ ပစ္ဆာ လေဏာဒီသု ကတေသုပိ ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ သီမာ သြတရတိ ဧဝ။ ကေစိ တံ န ဣစ္ဆန္တိ။
ဧဝံ ဥဘယတ္ထ ပတိဋ္ဌိတာ စ သာ သီမာ ဧကာဝ ဟောတိ ဧကတ္ထာဒိဇာတိ ဝိယ ဗျတ္တိဘေဒေသူတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သ
ဗ္ဗာ ဧဝ ဟိ ဗဒ္ဓသီမာ, အဗဒ္ဓသီမာ စ အတ္တနော အတ္တနော ပကတိနိဿယဘူတေ ကမာရညနဒိအာဒိကေ ခေတ္တေ ယ
ထာပရိစ္ဆေဒံ သဗ္ဗတ္ထ သာကလ္လေန ဧကသ္မိံ ခဏေ ဗျာပိနီ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနာပိ တေ တေ နိဿယဘူ
တေ ပရမတ္ထဓမ္မေ, တံ တံ ကိရိယာဝိသေသမ္ပိ ဝါ ဥပာဒာယ လောကိယေဟိ, သာသနိကေဟိ စ ယထာရဟံ ကေတ္တော
န ပညတ္တတာယ နိဿယေကရူပာ ဧဝ။ တထာ ဟိ ဧကော ကမော အရညံ နဒီ ဇာတဿရော သမုဒ္ဒောတိ ဧဝံ လော
ကေ,

> “သမ္မတာ သာ သီမာ သင်္ဃေန (မဟာဝ. ၁၄၃)။ အကာမကေ စေ, ဘိက္ခဝေ, အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝာသာ ဧကူပောသထာ။ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝာသာ ဧကူပောသထာ”တိ (မဟာဝ. ၁၄၇) –

အာဒိနာ သာသနေ စ ဧကတော ဟာရော ဒိဿတိ။ န ဟိ ပရမတ္ထတော ဧကဿ အနေကဝစနေနေဝ ဥဒ္ဓါပနမတ္ထိ။ ကသိဏေကဒေသာဒိဝိကပ္ပာသမာနတာယ ဧကတ္တဟာနိတောတိ အယံ နော မတိ။

အဿ ဟေဋ္ဌာ တိ သပ္ပဖဏပဗ္ဗတဿ ဟေဋ္ဌာ အာကာသပဗ္ဘာရေ။ **လေဏဿာ** တိ လေဏဿ ဗ္ဗ ကတံ, တဿ လေဏဿာတိ အတ္ထော။ တမေဝ ပုန လေဏံ ပစ္ဆုဟိ ပကာရေဟိ ဝိကပ္ပေတွာ ဩတရဏာနောတရဏဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ အာဟ **“သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ “ဟေဋ္ဌာ”တိ ဣမဿ “လေဏံ ဟောတိ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ဟေဋ္ဌာ လေဏဿ ဧကသ္မိံ ပဒေသေတိ အာဟ **“အန္တော”** တိ, ပဗ္ဗတဿ အန္တော, ပဗ္ဗတမူလေတိ အတ္ထော။ တမေဝ အန္တော-သဒ္ဒံ သီမာပရိစ္ဆေဒေန ဝိသေသေတုံ **“ဥပရိမဿ သီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဟရတော”** တိ ဝုတ္တံ ။ ပဗ္ဗတဟာဒံ ပန အပေက္ခိတွာ “ဩရတော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေပိ သီမာနိဿယံ ပဗ္ဗတဂ္ဂံ သန္ဓာယ “ဟရတော”တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ “ဗဟိလေဏ”န္တိ ဧတ္ထ ဗဟိ-သဒ္ဒံ ဝိသေသေန္တော **“ဥပရိမဿ သီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဩရတော”**တိ အာဟ။ **ဗဟိ သီမာ န ဩတရတီ**တိ ဧတ္ထ **ဗဟီ**တိ ပဗ္ဗတဟာဒေ လေဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, လေဏဿ ဗဟိဘူတေ ဥပရိသီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ သီမာ န ဩတရတီတိ အတ္ထော။ **အန္တော သီမာ** တိ လေဏဿ စ ပဗ္ဗတဟာဒဿ စ အန္တော အတ္တနော ဩတရဏာရဟဋ္ဌာနေ န ဩတရတီတိ အတ္ထော။ “ဗဟိ သီမာ န ဩတရတိ, အန္တော သီမာ န ဩတရတီ”တိ စေတ္ထ အတ္တနော ဩတရဏာရဟဋ္ဌာနေ လေဏာဘာဝေန သီမာယ သဗ္ဗထာ အနောတရဏမေဝ ဒဿိတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထာပိ အနောတရန္တီ ဥပရိ ဧဝ ဟောတီတိ။ **“ဗဟိ ပတိတံ အသီမာ”**တိ အာဒိနာ ဥပရိဟာသာအာဒီသု အထိရနိဿယေသု ဌိတာ သီမာပိ တေသံ ဝိနာသေန ဝိနဿတီတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဟေက္ခရဏီ ခဏန္တိ, သီမာယေဝ တိ ဧတ္ထ သစေ ဟေဋ္ဌာ ဥမင်္ဂနဒီသီမပ္ပမာဏတော အနူနာ ပဌမမေဝ စ ပဝတ္တာ ဟောတိ။ သီမာ စ ပစ္ဆာ ဗဒ္ဓာ နဒိတော ဥပရိ ဧဝ ဟောတိ, နဒိံ အာဟစ္စ ဟေက္ခရဏိယာ စ ခတာယ သီမာ ဝိနဿတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဟေဋ္ဌာပထဝိတလေ** တိ အန္တရာ ဘူမိဝိဝရေ။

သီမာမာဠကေတိ ခဏ္ဍသီမင်္ဂဏေ။ **“ဝဋ္ဋရုက္ခော”** တိ ဣဒံ ဟာရောဟပတ္ထမ္ဘေန အတိဒူရမ္ပိ ဂန္တုံ သမတ္ထသာခာသမင်္ဂိတာယ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗရုက္ခလတာဒီနမ္ပိ သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ တေနေဝ နာတရစ္ဆုသေတုသမ္ဗန္ဓောပိ ပဋိက္ခိတ္တော။ **တတော**တိ သာခတော။ **မဟာသီမာယ ပထဝိတလ**န္တိ ဧတ္ထ အာသန္နတရမ္ပိ ကမသီမံ အဂ္ဂဟေတွာ ဗဒ္ဓသီမာယ ဧဝ ဂဟိတတ္တာ ကမသီမာဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ သမ္ဘေဒဒေါသော နတ္ထိ, အညမညံ နိဿယနိဿိတဘာဝေန ပဝတ္တိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ တာသမ္ပိ သမ္ဗန္ဓဒေါသော ဘဝေယျ, ကထံ ကမသီမာယ ဗဒ္ဓသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ သိယာ? ယဿာ ဟိ သီမာယ သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓေ ဒေါသော ဘဝေယျ, သာ တတ္ထ ဗန္ဓိတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ဗဒ္ဓသီမာဥဒကုက္ခေပသီမာသု ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ, အတ္တနော နိဿယဘူတကမသီမာဒီသု ဥဒကုက္ခေပသီမာ ဝိယ စ။ တေနေဝ “သစေ ပန ရုက္ခဿ သာခါ တ တတော နိက္ခန္တဟာရောဟော တ ဗဟိနဒိတီရေ ဝိဟာရသီမာယ တ ကမသီမာယ တ ပတိဋ္ဌိတော”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အတ္တနော အနိဿယဘူတကမသီမာဒီဟိ ဧဝ သမ္ဗန္ဓဒေါသော ဒဿိတော, န နဒိသီမာယံ။ ဧဝမိဓာပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အယဉ္စတ္ထော ဥပရိ ဟာကဋ္ဌော ဘဝိဿတိ။ **အာဟစ္စာ** တိ ဖုသိတွာ။

မဟာသီမံ တ သောဓေတွာတိ မဟာသီမာဂတာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ ဟတ္ထပာသာနယနဗဟိကရဏာဒိဝသေန သကလံ မဟာသီမံ သောဓေတွာ။ ဧတေန သဗ္ဗဝိပတ္တိယော မောစေတွာ ပုဗ္ဗေ သုဋ္ဌု ဗဒ္ဓာနမ္ပိ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ ပစ္ဆာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေန ဥပ္ပဇ္ဇနကော ဤဒိသော ဟင်္ဂိမုတ္တကော သမ္ဘေဒဒေါသော အတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ သော စ “န, ဘိက္ခဝေ, သီမာယ သီမာ သမ္ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ”တိအာဒိနာ ဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ ပဋိက္ခိပိတွာ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီမံ သမ္မန္နန္တေန သီမန္တရိကံ ဌပေတွာ သီမံ သမ္မန္နိတု”န္တိ ဥဘိန္နံ (မဟာဝ. ၁၄၈) ဗဒ္ဓသီမာနမန္တရာ သီမန္တရိကံ ဌပေတွာဝ ဗန္ဓိတုံ အနုဇာနန္တေန သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ ဝိယ တာသံ အညမညံ ဖုသိတွာ တိဋ္ဌနဝသေန ဗန္ဓနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓတ္တာ ဗဒ္ဓါနမ္ပိ တာသံ ပစ္ဆာ အညမညံ ဧကရုက္ခာဒီဟိ ဖုသိတွာ

ဌာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညူဟိ သင်္ဂီတိကာရကေဟိ နိဒ္ဒါရိတော။ ဗန္ဓနကာလေ ပဋိက္ခိတ္တသ္သ သမ္ဗန္ဓဒေသသ္သ အနုလောမေန အကပ္ပိယာနုလောမတ္တာ။

အယံ ပန သမ္ဗန္ဓဒေသော – ပုဗ္ဗေ သုဋ္ဌု ဗဒ္ဓာနံ ပစ္ဆာ သဉ္ဇာတတ္တာ ဗဇ္ဈမာနက္ခဏေ ဝိယ အသီမတ္တံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ အပနီတမတ္တေ တာ သီမာ ဟာကတိကာ ဟောန္တိ။ ယထာ စာယံ ပစ္ဆာ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ဗဇ္ဈမာနက္ခဏေပိ တာသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ တာ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန “မဟာသီမံ တ သောဓေတွာတတိ ဧတ္ထ မဟာသီမာဂတာ ဘိက္ခူ ယထာ တံ သာခံ တ ဟရောဟံ တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေဟိ န ဖုသန္တိ, ဧဝံ သောဓနမေဝ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, န သကလသီမာသောဓနံ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈနတော။ တထာ ဟိ “မဟာသီမာယ ပထဝိတလံ တ တတ္ထဇာတရုက္ခာဒီနိ တ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ”တိ ဧဝံ သာခါဟရောဟာနံ မဟာသီမံ ဖုသိတွာ ဌာနမေဝ သမ္ဗန္ဓဒေသေ ကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, န ပန တတ္ထ ဌိတဘိက္ခူဟိ သာခါဒီနံ ဖုသနံ။ ယဒိ ဟိ ဘိက္ခူနံ သာခါဒိ ဖုသိတွာ ဌာနမေဝ ကာရဏံ သိယာ, တသ္သ သာခံ တ တတော နိဂ္ဂတဟရောဟံ တ မဟာသီမာယ ပဝိဋ္ဌံ တတြဋ္ဌော ကောစိ ဘိက္ခု ဖုသိတွာ တိဋ္ဌတီတိ ဘိက္ခုဖုသနမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယဉှိ တတ္ထ မဟာသီမာသောဓနေ ကာရဏံ, တဒေဝ တသ္မိံ တဂ္ဂေ ပဓာနတော ဒဿေတဗ္ဗံ။ န ဟိ အာဟစ္စ ဌိတမေဝ သာခါဒိံ ဖုသိတွာ ဌိတော ဘိက္ခု သောဓေတဗ္ဗော အာကာသဋ္ဌသာခါဒိံ ဖုသိတွာ ဌိတဿာပိ သောဓေတဗ္ဗတော, ကိံ နိရတ္ထကေန အာဟစ္စဋ္ဌာနဝစနေန။ အာကာသဋ္ဌသာခါသု စ ဘိက္ခုနော ဖုသနမေဝ ကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, သောဓနဉ္စ တသ္သေဝ ဘိက္ခုဿ ဟတ္ထပါသာနယနာဒိဝသေန သောဓနံ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန “မဟာသီမံ သောဓေတွာ”တိ သကလသီမာသာဓာရဏဝစနေန သောဓနံ ဝုတ္တံ။

အပိစ သာခါဒိံ ဖုသိတွာ ဌိတဘိက္ခုမတ္တသောဓနေ အဘိမတေ “မဟာသီမာယ ပထဝိတလ”န္တိ ဝိသေသသီမောဟ အာနံ နိရတ္ထကံ သိယာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အန္တမသော အာကာသေပိ ဌတွာ သာခါဒိံ ဖုသိတွာ ဌိတဿ ဝိသောဓေတဗ္ဗတော။ **ဆိန္ဒိတွာ ဗဟိဋ္ဌကာ ကာတဗ္ဗာ** တိ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတဘာဝဝိယောဇနဝစနတော စ ဝိသဘာဂသီမာနံ ဖုသနေ နေဝ သကလသီမာသောဓနဟေတုကော အဋ္ဌကထာသိဒ္ဓေါယံ ဧကော သမ္ဗန္ဓဒေသော အတ္ထေတတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေနေဝ **ဥဒကုက္ခေပသီမာကထာယ** မ္ပိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) “ဝိဟာရသီမာယ တ ကမသီမာယ တ ပတိဋ္ဌိတော”တိ စ “နဒိတီရေ ပန ခါဏုကံ ကောဋ္ဋေတွာ တတ္ထ ဗဒ္ဓနာဝါယ န ဝဋ္ဋတီ”တိ စ “သစေ ပန သေတု တ သေတုပါဒါ တ ဗဟိတီရေ ပတိဋ္ဌိတာ, ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ စ ဧဝံ ဝိသဘာဂကာသု ကမသီမာသု သာခါဒီနံ ဖုသနမေဝ သင်္ကရဒေါသကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, န ဘိက္ခုဖုသနံ။ တထာ ဟိ “အန္တောနဒိယံ ဇာတရုက္ခေ ဗန္ဓိတွာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ နဒိယံ နာတဗန္ဓနံ အနုညာတံ ဥဒကုက္ခေပနိဿယတ္တေန နဒိသီမာယ သဘာဂတ္တာ။ ယဒိ ဟိ ဘိက္ခူနံ ဖုသနမေဝ ပဋိစ္စ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓဒေသော ဝုတ္တော သိယာ, နဒိယမ္ပိ ဗန္ဓနံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ တတ္ထာပိ ဟိ ဘိက္ခုဖုသနံ ကမ္မကောပကာရဏံ ဟောတိ, တသ္မာ သဘာဂသီမာသု ပဝိသိတွာ ဘူမိအာဒိံ ဖုသိတွာ တ အဖုသိတွာ တ သာခါဒိမှိ ဌိတေ တံ သာခါဒိံ ဖုသန္တောဝ ဘိက္ခု သောဓေတဗ္ဗော။ ဝိသဘာဂသီမာသု ပန သာခါဒိမှိ ဖုသိတွာ ဌိတေ တံ သာခါဒိံ အဖုသန္တောပိ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သောဓေတဗ္ဗာ။ အဖုသိတွာ ဌိတေ ပန တံ သာခါဒိံ ဖုသန္တောဝ ဘိက္ခု သောဓေတဗ္ဗောတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

ယံ ပနေတ္ထ ကေစိ “ဗဒ္ဓသီမာနံ ဒွိန္နံ အညမညံ ဝိယ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာနမ္ပိ တဒညာသမ္ပိ သဗ္ဗာသံ သမာနသံ တသကသီမာနံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ တဒုဘယမ္ပိ ဧကသီမံ ဝိယ သောဓေတွာ ဧကတ္ထေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, အညတ္ထ ကတံ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ, နတ္ထေတ္ထ သဘာဂဝိသဘာဂဘေဒော”တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ, သဘာဂသီမာနံ အညမညံ သမ္ဘေဒဒေါသာဘာဝဿ ဝိသဘာဂသီမာနမေဝ တဗ္ဘာဝဿ သုတ္တသုတ္တာနုလောမာဒိ ဝိနယနယေဟိ သိဒ္ဓတ္တာ။ တထာ ဟိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီမံ သမ္မန္နိတု”န္တိ ကမသီမာယမေဝ ဗဒ္ဓသီမံ သမ္မန္နိတုံ အနုညာတံ။ တာသံ နိဿယနိဿိတဘာဝေန သဘာဂတာ, သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏာဒိဒေါသာဘာဝတော စ သုတ္တတောဝ သိဒ္ဓေါ။ ဗန္ဓနကာလေ ပန အနုညာတဿ သမ္ဗန္ဓဿ အနုလောမတော ပစ္ဆာ သဉ္ဇာတရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ တာသံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ “ယံ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ အကပ္ပိယံ ပဋိဗာဟတိ။ တံ တေ ကပ္ပတီ”တိ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တတ္တာ။ ဧဝံ တာဝ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာနံ အညမညံ သဘာဂတာ, သမ္ဘေဒါဒိဒေါသာဘာဝေါ စ သု

တ္တာသုတ္တာနုလောမတော သိဒ္ဓေါ။ ဣမိနာ ဧဝ နယေန အရညသီမာသတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနံ, နဒိအာဒိဥဒကုက္ခေပသီ မာနဉ္စ သုတ္တသုတ္တာနုလောမတော အညမညံ သဘာဂတာ, သမ္ဘေအာဒိအေသာဘာတေ စ သိဒ္ဓေတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဗဒ္ဓသီမာယ ပန အညာယ ဗဒ္ဓသီမာယ, နဒိအာဒိသီမာသု စ ဗန္ဓိတုံ ပဋိက္ခေပသိဒ္ဓိတော စေဝ ဥဒကုက္ခေပသတ္တ ဗ္ဘန္တရသီမာနံ နဒိအာဒီသု ဧဝ ကာတုံ နိယမနသုတ္တသာမတ္ထိယေန ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာဒီသု ကရဏပဋိက္ခေပသိဒ္ဓိ တော စ တာသံ အညမညံ ဝိသဘာဂတာ, ဥပ္ပတ္တိက္ခဏေ, ပစ္ဆာ စ ရုက္ခာဒီဟိ သမ္ဘေအာဒိအေသသမ္ဘတေ စ ဝုတ္တ တနယေန သုတ္တသုတ္တာနုလောမတော စ သိဇ္ဈန္တိ။ တေနေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၈) ဝိသဘာဂသီမာန မေဝ ဝဋ္ဋရုက္ခာဒိဝစနေဟိ သမ္ဗန္ဓအေသံ ဒဿေတွတ သဘာကနံ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာဒီနံ သမ္ဗန္ဓအေသော န ဒဿိ တော, န ကေဝလဉ္စ န ဒဿိတော, အထ ခေါ တာသံ သဘာဂသီမာနံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ အေသာဘာတေ ဟဋ္ဌိ အဋ္ဌကထာသု ဉာပိတော ဧဝ။ တထာ ဟိ ဟဋ္ဌိယံ ''ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ပာသာဏနိမိတ္တံ ဝနနိမိတ္တံ ရုက္ခနိမိတ္တ''န္တိအာဒိ နာ ဝဖုနကနိမိတ္တာနိ အနုညာတာနိ။ တေန နေသံ ရုက္ခာဒီနံ နိမိတ္တာနံ ဝဖုနေပိ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာနံ သင်္ကရအေ သာဘာတေ ဉာပိတောဝ ဟောတိ။ ဒွိန္နံ ပန ဗဒ္ဓသီမာနံ ဤဒိသော သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဉှိ ''ကေရုက္ခောပိ စ ဒွိန္နံ သီမာနံ နိမိတ္တံ ဟောတိ, သော ပန ဝဖုန္တော သီမာသင်္ကရံ ကရောတိ, တသ္မာ န ကာတဗ္ဗော''တိ ''အနုဇာနာ မိ, ဘိက္ခဝေ, တိယောဇနပရမံ သီမံ သမ္မန္နိတု''န္တိ ဝစနတောပိ စာယံ ဉာပိတော။ တိယောဇနပရမာယ ဟိ သီမာယ သမ န္တာ ပရိယန္တေသု ရုက္ခလတာဂုမ္ဗာဒီဟိ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာနံ နိယမေန အညမညံ သမ္ဗန္ဓဿ သမ္ဘဝတော ''ဤဒိ သံ သမ္ဗန္ဓနံ ဝိနာသေတွတဝ သီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ''တိ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ န ဝုတ္တံ။

ယဒိ စေတ္တ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေန ကမ္မဝိပတ္တိ ဘဝေယျ, အဝဿမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဝိပတ္တိပရိဟာရတ္ထ ဉှိ အာစရိယာ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသုပိ ''ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွတ''တိအာဒိနာ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ အဝေါစုံ။ ဣဓ ပန ''ဝနမဇ္ဈေ ဝိဟာရံ ကရောန္တိ, ဝနံ န ကိတ္တေတဗ္ဗ''န္တိအာဒိရုက္ခလတာဒီဟိ နိရန္တရေ ဝနမဇ္ဈေပိ သီမာဗန္ ဓနမေဝ အဝေါစုံ။ တထာ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ကတပာသာဒအီသု ဟေဋ္ဌာ ထမ္ဘာဒီဟိ ကောဗဒ္ဓေသု ဥပရိမတလာဒီသု သီမာ ဗန္ဓနံ ဗဟုဓာ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာနံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော ဒေဟိ မုခတောဝ ဝိဟိတော။ အပိစ ကမသီမာန မ္ပိ ဟဋ္ဌေက္ကံ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသတာယ ဇေဋ္ဌာ ကမသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ ဒဗ္ဗတိဏမတ္တေနာပိ သမ္ဗန္ဓာ ကမန္တရပရမ္ပရာ အရညနဒိသမုဒ္ဒာ စ သောဓေတဗ္ဗာတိ သကလဒီပံ သောဓေတွတဝ ကာတဗ္ဗံ သိယာ။ ဧဝံ ပန အသော ဓေတွတ ပဉ္စမမဟာသင်္ဂီတိကာလတော ပဘုတိ ကတာနံ ဥပသမ္ပဒာဒိကမ္မာနံ, သီမာသမ္မုတီနဉ္စ ဝိပဇ္ဇနတော သဗ္ဗေ သမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အနုပသမ္ပန္နသင်္ကာပသင်္ဂော စ ဒုန္နိတရော ဟောတိ။ န စေတံ ယုတ္တံ။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိ သဘာဂသီမာနမေဝ ရုက္ခာဒီဟိ သမ္ဗန္ဓအေသော, န ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာဒီနံ သဘာဂသီမာနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မဟာသီမာသောဓနေသု ဒုက္ကရတာယ ခဏ္ဍသီမာယမေဝ ယေဘုယျေန သင်္ဃကမ္မကရဏန္တိ အာဟ **''သီမာ မာဠကေ''**တိအာဒိ ။ မဟာသင်္ဃသန္နိပာတေ ပန ခဏ္ဍသီမာယ အပ္ပဟောနကတာယ မဟာသီမာယ ကမ္မေ ကရိယမာနေ ပိ အယံ နယော ဂဟေတဗ္ဗော။

''ဥက္ခိပာပေတွတ'' တိ ဣမိနာ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနပိ သီမံ ဖုသန္တော သီမဋ္ဌောဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ပုရိမနယေ** ပီတိ ခဏ္ဍသီမတော မဟာသီမံ ပဝိဋ္ဌသာခနယေပိ။ သီမဋ္ဌရုက္ခသာခာယ နိသိန္နော သီမဋ္ဌောဝ ဟောတီတိ အာဟ **''ဟ တ္ထပာသမေဝ အာနေတဗ္ဗော''**တိ။ ဧတ္တ စ ရုက္ခသာခာဒီဟိ အညမညံ သမ္ဗန္ဓာသု ဧတာသု ခန္ဓသီမာယံ တယော ဘိ က္ခူ, မဟာသီမာယံ ဒွေဝတိ ဧဝံ ဒွိဝိသု သီမာသု သီမန္တရိကံ အဖုသိတွတ, ဟတ္ထပါသဉ္စ အဝိဇဟိတွတ ဌိတေဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခူဟိ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ တံ န ယုတ္တံ ''နာနာသီမာယ ဌိတစတုတ္ထော ကမ္မံ က ရေယျ, အကမ္မံ, န စ ကရဏီယ''န္တိအာဒိ (မဟာဝ. ၃၈၉) ဝစနတော။ တေနေဝေတ္ထာပိ မဟာသီမံ သောဓေတွတ မာဠ ကသီမာယမေဝ ကမ္မကရဏံ ဝိဟိတံ။ အညထာ ဘိန္နသီမဋ္ဌတာယ တတ္ထဋ္ဌဿ ဂဏပူရကတ္တာဘာဝတ ကမ္မကောပေဝ ဟောတီတိ။

ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိအာဟရဏဝသေန မဟာသီမာသောဓနန္တိ? တမ္ပိ ဝိနယညူ န ဣစ္ဆန္တိ, ဟတ္ထပ သာနယနဗဟိသီမာကရဏဝသေနေဝ ပနေတ္တ သောဓနံ ဣစ္ဆန္တိ, ဒိန္နဿာပိ ဆန္ဒဿ အနာဂမနေန မဟာသီမဋ္ဌ ဌော ကမ္မံ ကောပေတီတိ။ ယဒိ စဿ ဆန္ဒာဒိ နာဂစ္ဆတိ, ကထံ သော ကမ္မံ ကောပေဿတီတိ? ဒွိန္နံ ဝိသဘာဂသီ

မာနံ သမ္ဗန္ဓိအေသသော။ သော စ သမ္ဗန္ဓိအေသော အဋ္ဌကထာဝစနပ္ပမာဏတော။ န ဟိ ဝိနယေ သဗ္ဗတ္ထ ယုတ္တိ သက္ကာ ဉာတုံ ဗုဒ္ဓဂေါစရတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "သစေ ဒွေပိ သီမာယော ပူရေတွာ နိရန္တရံ ဌိတေသု ဘိက္ခူသု ကမ္မံ ကရောန္တေသု ဧကိဿာ ဧဝ သီမာယ ဂဏော စ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော စ အနုဿာဝကော စ ဧကတော တိဋ္ဌတိ, ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ။ သစေ ပန ကမ္မာရဟော တ အနုဿာဝကော တ သီမန္တရဋ္ဌော ဟောတိ, ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတီ"တိ ဝဒန္တိ, တဥ္စ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာဒိသဘာဂသီမာသု ဧဝ ယုဇ္ဇတိ, ယာသု အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေသုပိ အေသော နတ္ထိ။ ယာသု ပန အတ္ထိ, န တာသု ဝိသဘာဂသီမာသု ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ ဧကတ္ထ ဌိတော ဣတရဋ္ဌာနံ ကမ္မံ ကောပေတိ ဧဝ အဋ္ဌကထာယံ သာမညတော သောဓေသ္သ ဝုတ္တတ္တာတိ အမှာကံ ခန္တိ။ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

န သြိတရတီတိ ပဏာဝသဏ္ဍာနပဗ္ဗတာဒီသု ဟေဋ္ဌာ ပမာဏရဟိတဋ္ဌာနံ န သြိတရတိ။ ကိဥ္စာပိ ပနေတ္ထ ဗဇ္ဈမာနက္ခဏေ ဥဒ္ဓမ္ပိ ပမာဏရဟိတံ ပဗ္ဗတာဒိနိ နာရောဟတိ, တထာပိ တံ ပစ္ဆာ သီမဋ္ဌတာယ သီမာ ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာ ပဏာဝသဏ္ဍာနာဒိ ပန ဥပရိ ဗဒ္ဓာယပိ သီမာယ သီမာသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္သ ဝသေန န သြိတရတီတိ ဝုတ္တံ, ဣတရထာ သြိရောဟဏာရောဟဏာနံ သာဓာရဏဝသေန "န သြိတရတီ"တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗတော။ **ယံ ကိဥ္စိ** တိ နိဋ္ဌိတသီမာယ ဥပရိ ဇာတံ ဝိဇ္ဇမာနံ ပုဗ္ဗေ ဌိတံ, ပစ္ဆာ သဉ္ဇာတံ, ပဝိဋ္ဌဥ္စ ယံကိဉ္စိ သဝိညာဏကာဝိညာဏကံ သဗ္ဗမ္ပိတိ အတ္ထော။ အန္တောသီမာယ ဟိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာဒိသဝိညာဏကေသု နိသိန္နောပိ ဘိက္ခု သီမဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ **"ဗဒ္ဓသီမာယာ"**တိ ဣဒဥ္စ ပကရဏဝသေန ဥပလက္ခဏတော ဝုတ္တံ။ အဗဒ္ဓသီမာသုပိ သဗ္ဗာသု ဌိတံ တံ သီမာသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။

ဧကသမ္ဗဒ္ဓေန ဂတ န္တိ ရုက္ခလတာဒိတတ္ရဇာတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တာဒိသမ္ပိ "ဣတော ဂတ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။ ယံ ပန "ဣတော ဂတ"န္တိ တ "တတော အာဂတ"န္တိ တ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျံ ဥဘောသု ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာသု, ဥဒကုက္ခေပနဒိအာဒီသု စ တိရိယံ ပတိတရုဇ္ဇုဒဏ္ဍာဒိ, တတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဧတ္ထ ပန ဗဒ္ဓသီမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာဂေ ဗဒ္ဓသီမာ, အဗဒ္ဓကမသီမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာဂေ ကမသီမာ တဒုဘယသီမဋ္ဌပဗ္ဗတာဒိ ဝိယ။ ဗဒ္ဓသီမတော ဥဋ္ဌိတဝဋ္ဋရုက္ခသ္သ ဟရောဟေ, ကမသီမာယ ကမသီမတော ဥဋ္ဌိတဝဋ္ဋရုက္ခသ္သ ဟရောဟေ စ ဗဒ္ဓသီမာယ ပတိဋ္ဌိတေပိ ဧသေဝ နယော။ မူလပတိဋ္ဌိတကာလတော ဟိ ပဋ္ဌာယ "ဣတော ဂတံ, တတော အာဂတ"န္တိ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျတော သော ဘာဂေ ယထာပဝိဋ္ဌသီမာသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ, တေသံ ရုက္ခဟရောဟာနံ အန္တရာ ပန အာကာသဋ္ဌသာခာ ဘူမိယံ သီမာပရိစ္ဆေဒပ္ပမာဏေန တဒုဘယသီမာ ဟောတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန သ္သ သာခာယ ဟရောဟော ပဝိဋ္ဌသီမာယ ပထဝိယံ မူလေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတွာတပိ ယာဝ သာခံ ဝိနာ ဌာတုံ န သက္ကောတိ, တာဝ မူလသီမဋ္ဌတံ န ဝိဇဟတိ။ ယဒာ ပန ဝိနာ ဌာတုံ သက္ကောတိ, တဒာပိ ဟရောဟာမတ္တမေဝ ပဝိဋ္ဌသီမဋ္ဌတံ သမုပေတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗောပိ အာကာသဋ္ဌသာခာဘာဂေ ပုရိမသီမဋ္ဌတံ န ဝိဇဟတိ, တတော အာဂတဘာဂသ္သ အဝိဇဟိတတ္တာတိ အမှာကံ ခန္တိ။ ဥဒကုက္ခေပနဒိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ စ ဝိသဘာဂသီမာယ ဇာတံ ပဝိဋ္ဌေ သကလသီမာသောဓနံ, သဘာဂကာယ ပဝိဋ္ဌေ ဖုသိတွာ ဌိတမတ္တဘိက္ခူသောဓနဥ္စ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယမေဝ။

၁၄၀. ဟရယတီတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ, နဒိယာ ဥဘောသု တီရေသု ပတိဋ္ဌမာနာ သီမာ နဒိအဇ္ဈောတ္ထရာ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"နဒိအဇ္ဈောတ္ထရမာန"** န္တိ။ အန္တောနဒိယဥ္စဟိ သီမာ န သြိတရတိ။ နဒိလက္ခဏေ ပန အသတိ သြိတရတိ, သာ စ တအာ နဒိဟရသီမာ န ဟောတီတိ အာဟ **"နဒိယာ လက္ခဏံ နဒိနိမိတ္တေ ဝုတ္တနယမေဝ"** တိ။ **အဿာ** တိ ဘဝေယျ။ အဝဿံ လဗ္ဘနေယျာ ပန ခုဝနာတဝ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **"န နာတယာ"**တိ ဣမိနာ နာဝံ ဝိနာပိ သီမာ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ ဧဝ ဟောတိ, အာပတ္တိပရိဟာရတ္ထာ နာတတိ ဒဿေတိ။

ရုက္ခသင်္ဃာဋမယော တိ အနေကရုက္ခေ ဧကတော ဃဋ္ဋေတွာ ကတသေတု။ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ ကတောတိ ဟဋ္ဌသေသော။ **"သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေ ဘိက္ခူ ဟတ္ထပာသဂတေ ကတွာ"** တိ ဣဒံ ဥဘိန္နံ တီရာနံ ဧကကမေဝ ဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဗ္ဗတသဏ္ဍာနာ** တိ ဧကတော ဥဂ္ဂတဒီပသိခရတ္တာ ဝုတ္တံ။

သီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေါသထာဂါရာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၁. **သမူဟနိတွာ**တိ ဝိနာသေတွာ, ဥဒ္ဓရိတွာတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ အာပတ္တိပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၁၄၂. **ယာနိ ကာနိစီ**တိ ဣမိနာ နိမိတ္တာနံ သီမာယ ဟာပနံ သရူပတော အဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။

ဥပေါသထာဂါရာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဝိပ္ပဝါသသီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၃. **အဋ္ဌာရသာ** တိ အန္ဓကဝိန္ဒဝိဟာရမ္ပိ ဥပါဒာယ ဝုစ္စတိ။ **နေသံ သီမာ**တိ တေသု မဟာဝိဟာရေသု။ ''မန''န္တိ ဣမသ္မိံ ဝိဝရဏံ **ဉာသကန္တိ**, ဉာသကံ ဝုဠှောဟာတိ အတ္ထော။ ဣမမေဝတ္ထံ ဒဿေတုံ **"အပ္ပတ္တဝုဠှောဟာဘာတေ အဟောသီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **အမနသိကရောန္တော** တိ ဣဒ္ဓိယာ အနတိက္ကမသ္သ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။

၁၄၄. **သော**တိ ဘိက္ခုနိသင္ဃော။ **ဒွေဝပီ**တိ ဒွေဝ သမာနသံဝါသအဝိပ္ပဝါသာယော။ **အဝိပ္ပဝါသသီမာ** တိ မဟာသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တတ္ထေဝ ယေဘုယျေန အဝိပ္ပဝါသာတိ။

"အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ" တိ ဣဒံ မဟာသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနတ္တံ, တသ္သာ ဗာဟိရပရိစ္ဆေဒဉ္စ အဇာနန္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဧဝံ အဇာနန္တေဟိပိ အန္တောသီမာယ ဌတွာ ကမ္မဝါစာယ ကတာယ သာ သီမာ သမူဟတာဝ ဟောတီတိ အာဟ **"သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တီ"** တိ။ **နိရာသင္ကဋ္ဌာနေ** တိ ခဏ္ဍသီမာရဟိတဋ္ဌာနေ။ ဣဒဉ္စ မဟာသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာယပိ ကမ္မကရဏသုခတ္ထံ ခဏ္ဍသီမာ ဣစ္ဆိတာတိ တံ စေတိယင်္ဂဏာဒိဗဟုသန္နိပါတဋ္ဌာနေ န ဗန္ဓတီတိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ သာ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ ဧဝ မဟာသီမာ ဝိယ။ **"ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန န သက္ခိဿန္တေဝ"**တိ ဣဒံ ခဏ္ဍသီမာယ အသမူဟတတ္တာ, တဿာ အဝိဇ္ဇမာနတ္တဿ အဇာနနတော စ မဟာသီမာဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ခဏ္ဍသီမံ ပန နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ဗန္ဓိတုံ သက္ခိဿန္တေဝ။ **သီမာသမ္ဘေဒံ ကတွာ** တိ ခဏ္ဍသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနပက္ခေ သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရဏသမ္ဘေဒံ ကတွာ အဝိဇ္ဇမာနပက္ခေပိ သမ္ဘေဒသင်္ကာယ အနိဝတ္တနေန သမ္ဘေဒသင်္ကံ ကတွာ။ **အဝိဟာရံ ကရေယျုံ** န္တိ သင်္ဃကမ္မာနာရဟံ ကရေယျုံ။ ပုဗ္ဗေ ဟိ စေတိယင်္ဂဏာဒိနိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကာတုံ သက္ကာ, ဣဒါနိ တမ္ပိ ဝိနာသိတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **န သမူဟနိတဗ္ဗာ** တိ ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တေဟိ န သမူဟနိတဗ္ဗာ။ **ဥဘောပိ န ဇာနန္တိ** တိ ဥဘိန္နံ ပဒေသနိယမံ တ တာသံ ဒွိန္နမ္ပိ တ အညတရာယ တ ဝိဇ္ဇမာနတံ တ အဝိဇ္ဇမာနတံ တ န ဇာနန္တိ, သဗ္ဗတ္ထ သင်္ကာ ဧဝ ဟောတိ။ **"နေဝ သမူဟနိတုံ, န ဗန္ဓိတုံ သက္ခိဿန္တီ"**တိ ဣဒံ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ဌတွာ သမူဟနိတုံ သက္ကောန္တောပိ မဟာသီမံ ပဋိဗန္ဓိတုံ န သက္ကောန္တီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **"န စ သက္ကာ။ပေ။ ကမ္မဝါစံ ကာတု"** န္တိ ဣဒံ သီမာဗန္ဓနကမ္မဝါစံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဗန္ဓိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ န သမူဟနိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

ကေစိ ပန ''ဉာဒိသေသု ဝိဟာရေသု ဆပဉ္စမတ္တေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဝိဟာရကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ အန္တော စ ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတေ သဗ္ဗတ္ထ မဉ္စပ္ပမာဏေ ဩကာသေ နိရန္တရံ ဌတွာ ပဌမံ အဝိပ္ပဝါသသီမံ, တတော သမာနသံဝါသကသီမဉ္စ သမူဟနနဝသေန သီမာယ သမုဂ္ဃာတေ ကတေ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ခဏ္ဍသီမာယ, မဟာသီမာယပိ တ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေ သတိ အဝဿံ ဧကသ္မိံ မဉ္စဋ္ဌာနေ တာသံ မဇ္ဈဂတာ တေ ဘိက္ခူ တာ သမူဟနေယျုံ, တတော ကမသီမာ ဧဝ အဝသိဿေယျ။ န ဟေတ္ထ သီမာယ, တပ္ပရိစ္ဆေဒဿ တ ဇာနနံ အင်္ဂံ။ သီမာယ ပန အန္တောဌာနံ, ''သမူဟနိဿာမာ''တိ ကမ္မဝါစာယ ကရဏဉ္စေတ္ထ အင်္ဂံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** 'ခဏ္ဍသီမံ ပန ဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တီ'တိ ဧဝံ မဟာသီမာယ ပရိစ္ဆေဒဿ အဇာနနေပိ သမူဟနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ကမသီမာယ ဧဝ စ အဝသိဋ္ဌာယ တတ္ထ ယထာရုစိ ဒုဝိဓမ္ပိ သီမံ ဗန္ဓိတုဉ္စေဝ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မံ ကာတုဉ္စ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အဝိပ္ပဝါသသီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမသီမာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. ဟဋ္ဌိယံ “အသမ္ဘတာယ, ဘိက္ခဝေ, သီမာယာ”တိအာဒိနာ ကမသီမာ ဝေ ဗဒ္ဓသီမာယ ခေတ္တံ, အရညနဒိအာဒယော ဝိယ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပဟဒီနံ။ သာ စ ကမသီမာ ဗဒ္ဓသီမာဝိရဟိတဌာနေ သယမေဝ သမာနသံဝာသာ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ယာ တဿ တ ကမဿ ကမသီမာ** တိ ဇွေ ကမသီမာပရိစ္ဆေဒဿ အန္တော စ ဗဟိ စ ခေတ္တဝတ္ထုအရညပဗ္ဗတာဒိကံ သဗ္ဗံ ကမခေတ္တံ သန္ဓာယ “ကမဿာ”တိ ဝုတ္တံ, န အန္တရဃရမေဝ။ တသ္မာ တဿ သကလဿ ကမခေတ္တဿ သမ္ဗန္ဓိနီယာ ကမသီမာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော ဟိ သော အန္တရဃရခေတ္တာဒီသု အနေကေသု ဘူမိဘာဂေသု “ကမော”တိ ဧကတ္တေန လောကဇနေဟိ ပညတ္တော ကမတေဟာရော, သောဝ ဣဓ “ကမသီမာ”တိပိ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော, ကမော ဧဝ ဟိ **ကမသီမာ**။ ဣမိနာဝ နယေန ဥပရိ အရညံ နဒီ သမုဒ္ဒော ဇာတဿရောတိ ဇဝံ တေသု ဘူမိပ္ပဒေသေသု ဧကတ္တေန လောကဇနပညတ္တာနမေဝ အရညာဒီနံ အရညသီမာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ လောကေ ပန ကမသီမာဒိတေဟာရော ကမာဒီနံ မရိယာအာယမေဝ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, န ကမခေတ္တာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ။ သာသနေ ပန တေ ကမာဒယော ဣတရနိဝတ္တိအတ္ထေန သယမေဝ အတ္တနော မရိယာအာတိ ကတ္ွာ ကမော ဧဝ ကမသီမာ, အရညမေဝ **အရညသီမာ။ပေ.။** သမုဒ္ဒော ဧဝ **သမုဒ္ဒသီမာ** တိ သီမာတေဟာရေန ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“နိဂမဿ တ” တိ ဣဒံ ကမသီမပ္ပဘေဒံ သဗ္ဗံ ဥပလက္ခဏဝသေန ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“နဂရမ္ပိ ဂဟိတမေဝ”**တိ။ **“ဗလိံ လဘန္တိ”** တိ ဣဒံ ယေဘုယ္ယဝသေန ဝုတ္တံ, “အယံ ကမော ဧတ္တကော ကရီသဘာကော”တိအာဒိနာ ပန ရာဇပဏ္ဏေသု အာရောပိတေသု ဘူမိဘာဂေသု ယသ္မိံ ယသ္မိံ တဋ္ဌာကမာတိကာသုသာနပဗ္ဗတာဒိကေ ပဒေသေ ဗလိံ န ဂဏှန္တိ, သောပိ ကမသီမာ ဧဝ။ ရာဇာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နဘူမိဘာကေ ဟိ သဗ္ဗောဝ ဌပေတွာ နဒိလောဏိဇာတဿရေ ကမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **“ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ”** တိ။ သစေ ပန တတ္ထ ရာဇာ ကဥ္စိ ပဒေသံ ကမန္တရေန ယောဇေတိ, သော ပဝိဋ္ဌကမသီမတံ ဧဝ ဘဇတိ, နဒိဇာတဿရေသု ဝိနာသေတွာ တဋ္ဌာကာဒိဘာဝံ တ ပူရေတွာ ခေတ္တာဒိဘာဝံ တ ဟာပိတေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ယေ ပန ကမာ ရာဇစောရာဒိဘယပီဠိတေဟိ မနုဿေဟိ ဆဍ္ဍိတာ စိရမ္ပိ နိမ္မနုဿာ တိဋ္ဌန္တိ, သမန္တာ ပန ကမာ သန္တိ, တေပိ ဟဋ္ဌေက္ကံ ကမသီမာဝ။ တေသု ဟိ ရာဇာနော သမန္တကမတသီဟိ ကသာပေတွာ တ ယေဟိ ကေဟိစိ ကသိတဌာနံ လိခိတွာ တ ဗလိံ ဂဏှန္တိ, အညေန တ ကမေန ဧကီဘာဝံ တ ဥပနေန္တိ။ ယေ ပန ကမာ ရာဇူဟိပိ ပရိစ္စတ္တာ ကမခေတ္တာနန္တရိကာ မဟာရညေန ဧကီဘူတာ, တေ အကမကာရညသီမတံ ဟာပုဏန္တိ, ပုရိမာ ကမသီမာ ဝိနဿတိ။ ရာဇာနော ပန ဧကသ္မိံ အရညာဒိပ္ပဒေသေ မဟန္တံ ကမံ ကတွာ အနေကသဟဿာနိ ကုလာနိ တသာပေတွာ တတ္ထ တသီနံ ဘောဂကမာတိ သမန္တာ ဘူတကမေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒေန္တိ။ ပုရာဏနာမံ, ပန ပရိစ္ဆေဒဥ္စ န ဝိနာသေန္တိ, တေပိ ပစ္စေကံ ကမသီမာ ဧဝ။ ဧတ္တာဝတာ ပုရိမကမသီမတ္တံ န ဝိဇဟန္တိ။ **သာ စ ဣတရာ စာ**တိအာဒိ “သမာနသံဝာသာ ဧကူပေါသထာ”တိ ဟဋ္ဌိပဒဿ အဓိပ္ပာယဝိဝရဏံ။ တတ္ထ ဟိ သာ စ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာ သမုပ္ပန္နာ အဘိနဝာ, ဣတရာ စ အပရိဝတ္တာ ပကတိကမသီမာ, ယထာ ဗဒ္ဓသီမာယ သဗ္ဗံ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမေတာပိ သဗ္ဗကမ္မာရဟတာသဒိသေန ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ, သာ သမာနသံဝာသာ ဧကူပေါသထာတိ အဓိပ္ပာယော။ သာမညတော “ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ”တိ ဝုတ္တေ တိစီဝရာဝိပ္ပဝာသသီမံ ဗဒ္ဓသီမံ ဧဝ မညန္တီတိ တံသဒိသတာနိဝတ္တနမုခေန ဥပရိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ တံသဒိသတာပိ အတ္ထီတိ ဒဿနနယဿ ဣဓေဝ ပသင်္ဂံ ဒဿေတုံ **“ကေဝလ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဝိဥ္စာဋဝိသဒိသေ အရညေ တိ ယတ္ထ “အသုကကမဿ ဣဒံ ခေတ္တ”န္တိ ကမတေဟာရော နတ္ထိ, ယတ္ထ စ န ကသန္တိ န ဝပန္တိ, တာဒိသေ အရညေ။ မစ္ဆဗန္ဓာနံ အဂမနပထာ နိမ္မနုဿာတသာ သမုဒ္ဒန္တရဒီပကာပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှန္တိ။ ယံ ယဉှိ အကမခေတ္တဘူတံ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရဝိရဟိတံ ပဒေသံ, တံ သဗ္ဗံ အရညသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာ စ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမံ ဝိနာဝ သယမေဝ သမာနသံဝာသာ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ။ နဒိအာဒိသီမာသု ဝိယ သဗ္ဗမေတ္ထ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ တာဝ **အဋ္ဌကထာယံ** “အတ္တနော သဘာဝေနေဝ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ သီမတာ သိဒ္ဓါ။ အရညဿ ပန သီမတာ ကထန္တိ? သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနုဇာနနသုတ္တာဒိသာမတ္ထိယတော။ ယထာ ဟိ ကမသီမာယ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ ဗဟူ ဗဒ္ဓသီမာယော အနုညာတာ, တာသဉ္စ ဒွိန္နမန္တရာ အညမညံ အသမ္ဘေဒတ္ထံ သီမန္တရိကာ အနုညာတာ, ဧဝမိဓာရညေပိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ။ တာသဉ္စ ဒွိန္နံ အန္တရာ သီမန္တရိကာယ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသုပိ ဝိဓာနသာမတ္ထိယတော အရညဿပိ သဘာဝေနေဝ နဒိအာဒီနံ ဝိယ

သီမာဘာဝေ တတ္ထ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထမေဝ သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာယ အနုညာတတ္တာ ဝ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သီမာယမေဝ ဟိ ဌိတာ သီမဋ္ဌာနံ ဝဂ္ဂကမ္မံ ကရောန္တိ, န အသီမာယံ အာကာသေ ဌိတာ ဝိယ အာကာသဋ္ဌာနံ။ ဧဝမေဝ ဟိ သာမတ္ထိယံ ဂဟေတ္ဝာ "သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ"တိအာဒိနာ ပဋိက္ခိတ္တဗဒ္ဓသီမာနမ္ပိ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ သီမာဘာဝေ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။

အထဿ ဌိတောကာသတော တိ အဿ ဘိက္ခုဿ ဌိတောကာသတော။ သစေပိ ဟိ ဘိက္ခုသဟဿံ တိဋ္ဌတိ, တဿ ဌိတောကာသဿ ဗာဟိရန္တတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သီမာပေက္ခာယ ဥပ္ပန္နာယ တာယ သဟ သယမေဝ သဉ္ဇာတာ သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာ သမာနသံဝါသာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယတ္ထ ပန ခုဒ္ဒကေ အရညေ မဟာန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပရိပုဏ္ဏတာယ ဝဂ္ဂကမ္မသင်္ကာဘာဝေန သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာပေက္ခာ နတ္ထိ, တတ္ထ သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကေဝလာရညသီမာယမေဝ, တတ္ထ သင်္ဃေန ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ နဒိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝက္ခတိ ဟိ "သစေ နဒီ နာတိဒီဃာ ဟောတိ, ပဘဝတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မုခဒွါရာ သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃော နိသီဒတိ, ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထီ"တိအာဒိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇)။ ဣမိနာ ဧဝ စ ဝစနေန ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သီမာပေက္ခာယ သတိ ဧဝ ဥဒကုက္ခေပသတ္တဗ္ဗန္တရသီမာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန "သမန္တာ အဗ္ဘန္တရံ မိနိတ္ဝာ ပရိစ္ဆေဒကရဏေနေဝ သီမာ သဉ္ဇာယတိ, န သယမေဝ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ အဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒကရဏပ္ပကာရေန သီမာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, အဗဒ္ဓသီမာ စ န သိယာ ဘိက္ခူနံ ကိရိယာပကာရသိဒ္ဓိတော။ အပိစ ဝဍ္ဎကီဟတ္ထာနံ, ပကတိဟတ္ထာနဉ္စ လောကေ အနေကဝိဓတ္တာ, ဝိနယေ ဤဒိသံ ဟတ္ထပ္ပမာဏန္တိ အဝုတ္တတ္တာ စ ယေန ကေနစိ မိနိတေ စ ဘဂဝတာ အနုညာတေန နု ခော ဟတ္ထေန မိနိတံ, န နု ခောတိ သီမာယ ဝိပတ္တိသင်္ကာ ဘဝေယျ။ မိနန္တေဟိ စ အဏုမတ္တမ္ပိ ဦနမဓိကံ အကတွာ မိနိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဝိပတ္တိ ဧဝ သိယာ။ ပရိသဝသေန စာယံ ဝဍ္ဎမာနာ တေသံ မိနနေန ဝဍ္ဎတိ တ ဟာယတိ တ။ သင်္ဃေ စ ကမ္မံ ကတ္ဝာ ဂတေ အယံ ဘိက္ခူနံ ပယောဂေန သမုပ္ပန္နသီမာ တေသံ ပယောဂေန ဝိဂစ္ဆတိ န ဝိဂစ္ဆတိ စ။ ကထံ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ ယာဝ သာသနန္တရဓာနာ န တိဋ္ဌေယျ, ဌိတိယာ စ ပုရာဏဝိဟာရေသု ဝိယ သကလေပိ အရညေ ကထံ သီမာသမ္ဘေဒသင်္ကာ န ဘဝေယျ။ တသ္မာ သီမာပေက္ခာယ ဧဝ သမုပ္ပဇ္ဇတိ, တဗ္ဗိဂမေန ဝိဂစ္ဆတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥဒကုက္ခေပသီမာယမ္ပိ နဒိအာဒီသုပိ။

တတ္တာပိ ဟိ မဇ္ဈိမပုရိသော န ညာယတိ။ တထာ သဗ္ဗထာမေန ခိပနံ ဥဘယတ္တာပိ စ ယဿံ ဒိသာယံ သတ္တဗ္ဗန္တရဿ, ဥဒကုက္ခေပဿ တ ဩကာသော န ပဟောတိ, တတ္ထ ကထံ မိနနံ, ခိပနံ တ ဘဝေယျ? ကမခေတ္တာဒီသု ပဝိသနတော အခေတ္တေ သီမာ ပဝိဋ္ဌာ နာမာတိ သီမာ ဝိပဇ္ဇေယျ။ အပေက္ခာယ သီမုပ္ပတ္တိယံ ပန ယတော ပ ဟောတိ, တတ္ထ သတ္တဗ္ဗန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာ သယမေဝ ပရိပုဏ္ဏာ ဇာယန္တိ။ ယတော ပန န ပဟောတိ, တတ္ထ အတ္တနော ခေတ္တပ္ပမာဏေနေဝ ဇာယန္တိ, န ဗဟိ။ ယံ ပနေတ္ထ အဗ္ဘန္တရမိနနပမာဏဿ, တလုကာဒိခိပနကမ္မဿ စ ဒဿနံ, တံ သဉ္ဇာတသီမာနံ ဌိတဋ္ဌာနဿ ပရိစ္ဆေဒနတ္ထံ ကတံ ကမ္မုပစာရဃရူပစာရဇာနနတ္ထံ လေဍ္ဍုသုပ္ပာဒိခိပနဝိဓာနဒဿနံ ဝိယ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** "သီမံ တ သမ္မန္နတိ ဥဒကုက္ခေပံ တ ပရိစ္ဆိန္ဒတီ"တိ ဝုတ္တံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။ ဧဝံ ကတေပိ တဿ ပရိစ္ဆေဒဿ ယာထာဝတော ဉာတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တေန ပုထုလတော ဉတ္ဝာ အန္တော တိဋ္ဌန္တေဟိ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ဌာတဗ္ဗံ, အညံ ဗဟိ က ရောန္တေဟိ အတိဒူရေ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ပေသေတဗ္ဗံ။

အပရေ ပန "သီမာပေက္ခာယ ကိစ္စံ နတ္ထိ, မဂ္ဂဂမနနဟာနာဒိအတ္ထေဟိ ဧကဘိက္ခုသ္မိမ္ပိ အရညေ တ နဒိအာဒီသု တ ပဝိဋ္ဌေ တံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ သတ္တဗ္ဗန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာ သယမေဝ ပဘာ ဝိယ ပဒီပဿ သမုပ္ပဇ္ဇတိ, က မခေတ္တာဒီသု တသ္မိံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ ဝိဂစ္ဆတိ။ တေနေဝ စေတ္ထ ဒွိန္နံ သင်္ဃာနံ ဝိသုံ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ သီမာဒွယဿ အန္တရာ သီမန္တရိကာ အညံ သတ္တဗ္ဗန္တရံ, ဥဒကုက္ခေပဉ္စ ဌပေတုံ အနုညာတံ, သီမာပရိယန္တေ ဟိ ကေနစိ ကမ္မေန ပေသိတဿ ဘိက္ခုနော သမန္တာ သဉ္ဇာတသီမာ ဣတရေသံ သီမာယ ဖုသိတ္ဝာ သီမာသမ္ဘေဒံ က ရေယျ, သော မာ ဟောတူတိ, ဣတရထာ ဟတ္ထစတုရင်္ဂုလမတ္တာယပေတ္ထ သီမန္တရိကာယ အနုဇာနိတဗ္ဗတော။ အပိစ သီမန္တရိကာယ ဌိတဿာပိ ဥဘယတ္ထ ကမ္မကောပဝစနတောပိ စေတံ သိဇ္ဈတိ။ တမ္ပိ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ သယမေဝ သဉ္ဇာတာယ သီမာယ ဥဘိန္နမ္ပိ သီမာနံ, ဧကာယ ဧဝ တ သင်္ကရတော။ ဣတရထာ တဿ ကမ္မကောပဝစနံ န ယုဇ္

ဖေယျ။ ဝုတ္တဉှိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** 'ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတ္ဝာ ဌိတောပိ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတီ'တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ)။ ကိဉ္စ အကမကာရည ဌိတဿ ကမ္မကရဏစ္ဆာဝိရဟိတဿာပိ ဘိက္ခုနော သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆိန္နေ အဇ္ဈော ကာသေ စီဝရဝိပ္ပဝါသော ဘဂဝတာ အနုညာတော, သော စ ပရိစ္ဆေဒော သီမာ။ ဧဝံ အပေက္ခံ ဝိနာ သမုပ္ပန္နာ။ တေနေဝေတ္ထ 'အယံ သီမာ တိစီဝရဝိပ္ပဝါသပရိဟာရမ္ပိ လဘတီ'တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ကမ္မကရဏိစ္ဆံ ဝိနာပိ ဝုတ္တနယေန သမုပ္ပတ္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ပဒီပဿ ပဘာ ဝိယ သဗ္ဗပုဂ္ဂလာနမ္ပိ ပစ္စေကံ သီမာသမ္ဘဝေန သင်္ဃေ, ဂဏေ တ ကမ္မံ ကရောန္တေ တတ္ထဋ္ဌာနံ ဘိက္ခူနံ သမန္တာ ပစ္စေကံ သမုပ္ပန္နာနံ အနေကသီမာနံ အညမညံ သင်္ကရဒောသပ္ပသင်္ဂတော။ ပရိသဝသေန စဿာ ဝဍ္ဎိ, ဟာနိ စ သမ္ဘဝတိ။ ပစ္ဆာ အာဂတာနံ အဘိနဝသီမန္တရုပ္ပတ္တိ ဧဝ, ဂတာနံ သမန္တာ ဌိတသီမာပိ ဝိနာသော စ ဘဝေယျ။

ဟင်္ဒိယံ ပန ''သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၄၇) ဧကာ ဧဝ သတ္တဗ္ဘန္တရာ, ဥဒကုက္ခေပါ စ အနုညာတာ, န စေသာ သီမာ သဘာဝေန, ကာရဏာသာမတ္ထိယေန တ ပဘာ ဝိယ ပဒီပဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကိဉ္စ ဘဂဝတော အနုဇာနနေနေဝ, ဘဂဝတ စ ဣမာယော အနုဇာနန္တော ဘိက္ခူနံ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရေန ကမ္မကရဏသုခတ္ထမေဝ အနုညာသီတိ ကထံ နဟာနာဒိကိစ္စေန ပဝိဋ္ဌာနမ္ပိ သမန္တာ တာသံ သီမာနံ သမုပ္ပတ္တိ ပယောဇနာဘာဝတ? ပယောဇနေ စ ဧကံ ဧဝ ပယောဇနန္တိ ကထံ ပစ္စေကံ ဘိက္ခုဂဏနာယ အနေကသီမာသမုပ္ပတ္တိ? ''ဧကသီမာယံ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတ္ဝာ ဌိတာ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဒ္ဝိန္နံ သီမာနံ အန္တရာ တတ္တကပရိစ္ဆေဒေနေဝ သီမန္တရိကဌပနဝစနံ, တတ္ထ ဌိတာနံ ကမ္မကောပဝစနဉ္စ, တမ္ပိ ဣမာသံ သီမာနံ ပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗောဓတာယ သီမာယ သမ္ဘေဒသင်္ကံ, ကမ္မကောပသင်္ကဉ္စ ဒူရတော ပရိဟရိတုံ ဝုတ္တံ။

ယော စ စီဝရာဝိပ္ပဝါသတ္တံ ဘဂဝတာ အဇ္ဈောကာသေ ဒဿိတော သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒော, သော သီမာ ဧဝ န ဟောတိ, ခေတ္တတဋ္ဌာကာဒိပရိစ္ဆေဒော ဝိယ အယမေတ္ထ ဧကော ပရိစ္ဆေဒော။ တတ္ထ စ ဗဟူသု ဘိက္ခူသု ဧကတော ဌိတေသု တေသံ ဝိသုံ ဝိသုံ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဧဝ စီဝရံ ဌပေတဗ္ဗံ။ န ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ။ ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အဗ္ဘန္တရေ ဂယှမာနေ အဗ္ဘန္တရပရိယောသာနေ ဌပိတစီဝရံ မဇ္ဈေ ဌိတဿ အဗ္ဘန္တရတော ဗဟိ ဟောတီတိ တံ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာ။ သီမာ ပန ပရိသပရိယန္တတောဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ စီဝရဝိပ္ပဝါသပရိဟာရောပေတ္ထ အဇ္ဈောကာသပရိစ္ဆေဒဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဝုတ္တော, န ပန ယာဝ သီမာပရိစ္ဆေဒံ လဗ္ဘမာနတ္တာ မဟာသီမာယ အဝိပ္ပဝါသသီမာတေဟာ ရော ဝိယ။ မဟာသီမာယမ္ပိ ဟိ ကမကမူပစာရေသု စီဝရံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ ဣတာပိ မဇ္ဈေ ဌိတဿ သီမာပရိယန္တေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တသီမာပေက္ခံဝသေနေဝေတာသံ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာနံ ဥပ္ပတ္တိ, တဗ္ဗိဂမေန ဝိနာသော စ ဂဟေတဗ္ဗာတိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ။ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညော ဝါ ပကာရော ဣတော ယုတ္တတရော ဂဝေသိတဗ္ဗော။

ဣဓ ပန ''အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ''တိ ဧဝံ ဟင်္ဒိယံ ဝိဉ္ဈာဋဝိသဒိသေ အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘ န္တရာတိ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ရုက္ခာဒိနိရန္တရေပိ အရညေ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ဝိဟိတတ္တာ အတ္တနော နိဿယဘူ တာယ အရညသီမာယ သဟ တေသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ ဒောသာဘာဝတော ပဂေဝ အကမကေ ရုက္ခေတိ နိဿိတေပိ ပ ဒေသေ စီဝရဝိပ္ပဝါသဿ ရုက္ခပရိဟာရံ ဝိနာဝ အဇ္ဈောကာသပရိဟာရောဝ အနုမတောတိ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပစာရတ္ထာယာ တိ သီမန္တရိကတ္ထာယ သတ္တဗ္ဘန္တရတော အဓိကံ ဝဋ္ဋတိ။ ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ သတ္တ ဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗိဇာနတ္တာ။ တသ္မာ သင်္ဃံ ဝိနာ ဧကေနာပိ ဘိက္ခုနာ ဗဟိ တိဋ္ဌန္တေန အညံ သတ္တဗ္ဘ ဘန္တရံ အတိက္ကမိတ္ဝာ အတိဒူရေ ဧဝ ဌာတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ကမ္မကောပသင်္ကတော။ ဥဒကုက္ခေပေပိ ဧသေဝ နယော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇)။ ဣဒဉ္စေတ္ထ သီမန္တရိကဝိဓာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ သီမန္တရိကာနုဇာနနသုတ္တာနုလောမတော သိဒ္ဓန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဘဂဝတာ နိဒာနဝသေန ဧကကမသီမာနိဿိတာနံ , ဧကသဘာကနဉ္စ ဒ္ဝိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနမေဝ အညမညံ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏဒောသပရိဟာရာယ သီမန္တရိကာ အနုညာတာ, တထာပိ တဒနုလောမတော ဧကအရညသီမာနဒီအာဒိသီမဉ္စ နိဿိတာနံ ဧကသဘာကနံ ဒ္ဝိန္နံ သတ္တဗ္ဘ န္တရသီမာနမ္ပိ ဥဒကုက္ခေပသီမာနမ္ပိ အညမညံ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ, သီမန္တရိကံ ဝိနာ အဗ္ဗဝဓာနေန ဌာနဉ္စ

ဘဂဝတာ အနဘိမတမေဝေတိ ဥတ္တ **အဋ္ဌကထာစရိယာ** ဣမာပိ သီမန္တရိကဝိဓာနမကံသု။ ဝိသဘာဂသီမာနမ္ပိ ဟိ ဧကသီမာနိဿိတတ္တံ, ဧကသဘာဂတ္တဉ္စာတိ ဒွီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေ သတိ ဧဝံ သီမန္တရိကံ ဝိနာ ဌာနံ သမ္ဘေဒာယ ဟောတိ, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီမန္တရိကဝိဓာနသာမတ္ထိယေနေဝ စေတာသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေနပိ ဗဒ္ဓသီမာနံ ဝိယ အညမညံ န ဝဋ္ဋတီတိ အယမ္ပိ နယတော ဒဿိတောဧဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

“သဘာဝေနေဝ”တိ ဣမိနာ ကမသီမာ ဝိယ အဗဒ္ဓသီမာတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗမေတ္ထ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သမာနသံဝာသာ ဧကူပေါသထာတိ ဒဿေတိ။ **ယေန ကေနစီ**တိ အန္တမသော သူကရာဒိနာ သတ္တေန။ မဟောယေန ပန ဥန္နတဋ္ဌာနတော နိန္နဋ္ဌာနေ ပတန္တေန ခဏေတာ ခုဒ္ဒကော တ မဟန္တော တ လက္ခဏယုတ္တော ဇာတသ္ သရောဝ။ တ္တောပိ ခုဒ္ဒကေ ဥဒကုက္ခေပကိစ္စံ နတ္ထိ, သမုဒ္ဒေ ပန သဗ္ဗထာ ဥဒကုက္ခေပသီမာယမေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ သောဓေတုံ ဒုက္ကရတ္တာ။

ပုန တတ္ထာ တိ လောကဝေဟာရသိဒ္ဓာသု တောသု နဒိအာဒီသု တီသု အဗဒ္ဓသီမာသု ပုန ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သာသနဝေဟာရသိဒ္ဓာယ အဗဒ္ဓသီမာယ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တောတိ အဓိပ္ပါယော။ ဟင်္ဒိယံ **ယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿာ**တိအာဒီသု ဥဒကံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ခိပီယတိ တ္တောတိ ဥဒကုက္ခေပေါ, ဥဒကဿ ပတနောကာသော, တသ္မာ **ဥဒကုက္ခေပေါ**။ အယဉ္ဟေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓဝသေန အတ္တော – ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ သမန္တာ ယာဝ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥဒကုက္ခေပေါ ဥဒကပတနဋ္ဌာနံ, တာဝ ယံ တံ ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနံ, အယံ တတ္ထ နဒိအာဒီသု အပရာ သမာနသံဝာသာ ဥဒကုက္ခေပသီမာတိ။

တဿ အန္တော တိ တဿ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆိန္နဿ ဌာနဿ အန္တော။ န ကေဝလဉ္စ တဿေဝ အန္တော, တတော ဗဟိပိ, ဧကဿ ဥဒကုက္ခေပဿ အန္တော ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝစနံ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗိဇာနတော ကမ္မကောပသင်္ကာ ဟောတီတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတောပိ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတိ ဣဒံ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု သန္နိဋ္ဌာန”န္တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ ယံ ပနေတ္ထ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** “တဿ အန္တော ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတော ကမ္မံ ကောပေတီတိ ဣမိနာ ဗဟိပရိစ္ဆေဒတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတော ကမ္မံ န ကောပေတီ”တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၇) ဝတွာ မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတွာ “နေဝ ဟင်္ဒိယံ န အဋ္ဌကထာယံ ဥပလဗ္ဘတီ”တိအာဒိ ဗဟုံ ပပဉ္စိတံ, တံ န သုန္ဒရံ ဣမေ အဋ္ဌကထာဝစနေန မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနဿ နယတော သံသန္ဒနတော သင်္ဃန္နတော။ တထာ ဟိ ဒွိန္နံ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒအနမ္တရာ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ သီမန္တရိကံ အဋ္ဌပေတွာ “အညော ဥဒကုက္ခေပေါ သီမန္တရိကာယ ဌပေတဗ္ဗော, တတော အဓိကံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ, ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧဝံ ဣမေဝ ဝုတ္တေန ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန သီမန္တရိကောပစာရေန ဥဒကုက္ခေပတော ဦနကေ ဌပိတေ သီမာယ သီမာသမ္ဘေဒတော ကမ္မကောပေဟောပိ ဝုတ္တော ဧဝ။ ယဒင်္ဂေန စ ဧဝံ ဝုတ္တော, တဒင်္ဂေန တတ္ထ ဧကဘိက္ခုနော ပဝေသေပိ သတိ တဿ သီမဋ္ဌဘာဝတော ကမ္မကောပေ ဝုတ္တော ဧဝ ဟောတိ။ အဋ္ဌကထာယံ “ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ ကထနဉ္စေတံ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗိဇာနန္တေနပိ သီမာသမ္ဘေဒသင်္ကာအာပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနမန္တရာ တတ္တကပရိစ္ဆေဒေနေဝ သီမန္တရိကဝိဓာနဝစနတောပိ ဧတာသံ ဒုဗ္ဗိဇာနပရိစ္ဆေဒတာ, တတ္ထ စ ဌိတာနံ ကမ္မကောပသင်္ကာ သိဇ္ဈတိ။ ကမ္မကောပသင်္ကာဋ္ဌာနမ္ပိ အာစရိယာ ဒူရတော ပရိဟာရတ္ထံ ကမ္မကောပဋ္ဌာနန္တိ ဝတွာဝ ဌပေသုန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တန္တိ သီမံ။ **“သီဃမေဝ အတိက္ကာမေတီ”** တိ ဣမိနာ တံ အနတိက္ကမိတွာ အန္တော ဧဝ ပရိဝတ္တမာနာယ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ဧတေဒတ္ထမေဝ ဟိ တလုကာဒီဟိ သီမာပရိစ္ဆိန္နနံ, ဣတရထာ ဗဟိ ပရိဝတ္တာ နု ခော, နော တတိ ကမ္မကောပသင်္ကာ ဘဝေယျာတိ။ **အညိဿာ အနုဿာဝနာ** တိ ဧဝေလာယ နဒီသီမာယ အနုဿာဝနာ ။ **အန္တောနဒိယံ ဇာတရုက္ခေ တ** တိ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ ဗဟိ ဌိတေ ရုက္ခေပိ တ။ ဗဟိနဒိတီရမေဝ ဟိ ဝိသဘာဂသီမတ္တာ အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ, န အန္တောနဒီ နိဿယတ္တေန သဘာဂတ္တာ။ တေနေဝ “ဗဟိနဒိတီရေ ဝိဟာရသီမာယ တ”တိအာဒိနာ တီရမေဝ အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနတ္တေန ဒဿိတံ, န ပန နဒီ။ **“ရုက္ခေပိ ဌိတေဟီ”** တိ ဣဒံ အန္တောဥဒကုက္ခေပဋ္ဌ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဗဟိဥဒကုက္ခေပေ ဘိက္ခုနံ ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ရုက္ခသ္သာ တိ တသ္သေဝ အန္တောဥဒကုက္ခေပဋ္ဌသ္သ ရုက္ခသ္သ။ **သီမံ တ သောဓေတွာတ**တိ ယထာဝုတ္တံ
ဝိဟာရေ ဗဒ္ဓသီမံ, ကမသီမဉ္စ တတ္ထ ဌိတဘိက္ခူနံ ဟတ္ထပာသာနယနဗဟိသီမာကရဏဝသေနေဝ သောဓေတွာ။
ယထာ စ ဥဒကုက္ခေပသီမာယံ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ, ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမာယံ, ကမသီမာယံ တ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိပိ ဥဒကု
က္ခေပသီမဋ္ဌေ သောဓေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတေနေဝ သတ္တဗ္ဘန္တရအရညသီမာဟိပိ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ, ဣမာယ
စ သဒ္ဒိံ တာသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓအေသောပိ နယတော ဒသ္သိတောဝ ဟောတိ။ ဣမိနာဝ နယေန သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ
ယ ဗဒ္ဓသီမာကမသီမာဟိပိ သဒ္ဒိံ, တောသဉ္စ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ သဒ္ဒိံ သမ္ဗန္ဓအေသော ဉာတဗ္ဗော။
အဋ္ဌကထာယံ ပနေတံ သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယတော သက္ကာ ဉာတုန္တိ အညမညသမာသန္နာနမေဝေတ္ထ ဒသ္သိတံ။

တတ္ရိဒံ သုတ္တာနုလောမတော နယဂ္ဂဟဏမုခံ – ယထာ ဟိ ဗဒ္ဓသီမာယံ သမ္ဘတာ ဝိပတ္တိသီမာ ဟောတီတိ တာ
သံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ နဒိအာဒီသု သမ္ဘတာပိ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိပတ္တိသီမာဝ ဟောတီတိ တာဟိပိ
သဒ္ဒိံ တသ္သာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတီတိ သိဇ္ဈတိ။ ဣမိနာ နယေန သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ကမနဒိအာဒီဟိ သ
ဒ္ဒိံ, ဥဒကုက္ခေပသီမာယ စ အရညာဒီဟိ သဒ္ဒိံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓသ္သ န ဝဋ္ဋနကဘာတေ ဉာတဗ္ဗော, ဧဝမေတာ ဘဂဝ
တာ အနုညာတာ ဗဒ္ဓသီမာ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာ အညမညဉ္စေဝ အတ္တနော နိသ္သယဝိရဟိတာဟိ ဣတရီ
တရာသံ နိသ္သယသီမာဟိ စ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ သမ္ဘေဒအေသမာပဇ္ဇတီတိ သုတ္တာနုလောမနယော ဉာတ
ဗ္ဗောဝ။

အတ္တနော အတ္တနော ပန နိသ္သယဘူတကမာဒီဟိ သဒ္ဒိံ ဗဒ္ဓသီမာဒီနံ တိသ္သန္နံ ဥပ္ပတ္တိကာလေ ဘဂဝတာ အနု
ညာတသ္သ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏသ္သ အနုလောမတော ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓောပိ အနုညာတောဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
ယဒိ ဧဝံ ဥဒကုက္ခေပဗဒ္ဓသီမာဒီနံ အန္တရာ ကသ္မာ သီမန္တရိကာ န ဝိဟိတာတိ? နိသ္သယဘေဒသဘာဝဘေဒေဟိ သ
ယမေဝ ဘိန္နတ္တာ။ ကေနိသ္သယကေသဘာတနမေဝ ဟိ သီမန္တရိကာယ ဝိနာသံ ကရောတီတိ ဝုတ္တောတယမတ္
ထော။ ဧတေနေဝ နဒိနိမိတ္တံ ကတွာ ဗဒ္ဓာယ သီမာယ သင်္ဃေ ကမ္မံ ကရောန္တေ နဒိယမ္ပိ ယာဝ ကမခေတ္တံ အာဟ
စ္စ ဌိတာယ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အညေသံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ယာ ပနေတာ လောကတေဟာရသိဒ္
ဓာ ကမာရညနဒိသမုဒ္ဒဇာတသ္သရသီမာ ပဉ္စ, တာ အညမညရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ သမ္ဘေဒအေသံ နာပဇ္ဇတိ, တထာ
လောကတေဟာရာဘာဝတော။ န ဟိ ကမာဒယော ကမန္တရာဒီဟိ, နဒိအာဒီဟိ စ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓမတ္တေန သမ္ဘိန္နာတိ
လောကေ တေဟရန္တိ။ လောကတေဟာရသိဒ္ဓါနဉ္စ လောကတေဟာရတောဝ သမ္ဘေအေ တ အသမ္ဘေအေ တ ဂဟေ
တဗ္ဗော, နာညတော။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာယံ တာသံ အညမညံ ကတ္ထစိပိ သမ္ဘေဒနယော န ဒသ္သိတော, သာသနတေ
ဟာရသိဒ္ဓါယေဝ ဒသ္သိတောတိ။

တတ္ထ ပန ဗဒ္ဓသီမာယ တာဝ “ဟေဋ္ဌာ ပထဝီသန္ဓာရကံ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ သီမာဂတာ ဟောတီ”တိအာဒိ
နာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) အဓောဘာဂပရိစ္ဆေအေ အဋ္ဌကထာယံ သဗ္ဗထာ ဒသ္သိတော။ ကမသီမာဒီနံ ပန န ဒသ္သိတော။
ကထမယံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? ကေစိ တာဝေတ္ထ “ကမသီမာဒယောပိ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ ပထဝီသန္ဓာရကံ ဥဒကံ အာဟစ္စ တိ
ဋ္ဌတီ”တိ ဝဒန္တိ။

ကေစိ ပန တံ ပဋိက္ခိပိတွာ “နဒိသမုဒ္ဒဇာတသ္သရသီမာ, တာဝ တန္နိသ္သိတဥဒကုက္ခေပသီမာ စ ပထဝိယာ ဥပရိ
တလေ, ဟေဋ္ဌာ စ ဥဒကဇ္ဈောတ္ထရဏပ္ပဒေသေ ဧဝ တိဋ္ဌန္တိ, န တတော ဟေဋ္ဌာ ဥဒကသ္သ အဇ္ဈောတ္ထရဏာ
ဘာတ။ သစေ ပန ဥဒကောဃာဒိနာ ယောဇနပ္ပမာဏမ္ပိ နိန္နဋ္ဌာနံ ဟောတိ, နဒိသီမာဒယောဝ ဟောန္တိ, န တတော ဟေ
ဋ္ဌာ။ တသ္မာ နဒိအာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ ဗဟိတီရမုခေန ဥမင်္ဂေန, ဣဒ္ဓိယာ တ ပဝိဋ္ဌော ဘိက္ခု နဒိယံ ဌိတာနံ ကမ္မံ န ကောပေ
တိ။ သော ပန အာသန္နကမေ ဘိက္ခူနံ ကမ္မံ ကောပေတိ။ သစေ ပန သော ဥဘိန္နံ တီရကမာနံ မဇ္ဈေ နိသိန္နော ဟောတိ,
ဥဘယကမဋ္ဌာနံ ကမ္မံ ကောပေတိ။ သစေ ပန တီရံ ကမခေတ္တံ န ဟောတိ, အကမကာရညမေဝ။ တတ္ထ ပန တီရဒွ
ယေပိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမံ ဝိနာ ကေဝလာယ ခုဒ္ဒကာရညသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ကမ္မံ ကောပေတိ။ သစေ သတ္
တဗ္ဘန္တရသီမာယံ ကရောန္တိ, တအာ ယဒိ တေသံ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ပရိစ္ဆေအေ တေသ္သ နိသိန္နောကာသ
သ္သ ပရတော ဧကံ သတ္တဗ္ဘန္တရံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော န ကမ္မကောပေ ။ နော စေ, ကမ္မကောပော။ ကမသီမာယံ
ပန အန္တောဥမင်္ဂေ တ ဗိလေ တ ယတ္ထ ပဝိသိတုံ သက္ကာ, ယတ္ထ တ သုဝဏ္ဏမဏိအာဒိံ ခဏိတွာ ဂဏှန္တိ,
ဂဟေတုံ သက္ကာတိ တ သမ္ဘာဝနာ ဟောတိ, တတ္တကံ ဟေဋ္ဌာပိ ကမသီမာ, တတ္ထ ဣဒ္ဓိယာ အန္တော နိသိန္နောပိ

ကမ္မံ ကောပေတိ။ ယတ္ထ ပန ပကတိမနုဿာနံ ပဝေသသမ္ဘာဝနာပိ နတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ ယာဝ ပထဝိသန္ဓာရကဉဒကာ အရညသီမာဝ, န ကမသီမာ။ အရညသီမာယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထာပိ ဟိ ယတ္တကေ ပဒေသေ ပဝေသသမ္ဘာဝနာ, တတ္တကမေဝ ဥပရိတလေ အရညသီမာ ပဝတ္တတိ။ တတော ပန ဟေဋ္ဌာ န အရညသီမာ, တတ္ထ ဥပရိတလေန သဟ ဧကာရညတေဟာရာဘာဝတော။ န ဟိ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌံ အရညံ ပဝိဋ္ဌော တိ ဝောဟရန္တိ။ တသ္မာ တတ္ထဋ္ဌော ဥပရိ အရညဋ္ဌာနံ ကမ္မံ န ကောပေတိ ဥမင်္ဂနဒိယံ ဋ္ဌိတော ဝိယ ဥပရိနဒိယံ ဋ္ဌိတာနံ။ ကေသိဉ္စိ ပန စက္ကဝာဠေ ကမနဒိသမုဒ္ဒဇာတဿ သရေ မုဋ္ဌိတတ တဒဝသေသံ အမနုဿာတသံ ဒေဝဗ္ရဟ္မလောကံ ဥပာဒာယ သဗ္ဗံ အရညမေဝ။ ‘ကမာ တ အရညာ တ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟိ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာဒိပိ အရညမေဝ။ ဣဓ ပန နဒိအာဒီနံ ဝိသုံ သီမာဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ တဒဝသေသမေဝ အရညံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ ယတ္တကေ ပဒေသေ ဇော် ‘အရည’န္တိ ဝောဟရန္တိ, အယမေကာရညသီမာ။ ဣန္ဒပုရညဉှိ သဗ္ဗံ ဧကာရညသီမာ။ တထာ အသုရယက္ခပုရာဒိ။ အာကာသဋ္ဌဒေဝဗ္ရဟ္မဝိမာနာနိ ပန သမန္တာ အာကာသပရိစ္ဆိန္နာနိ ပစ္စေကံ အရညသီမာ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ပဗ္ဗတဒီပကာ ဝိယ။ တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယံ, အရညသီမာယမေဝ တတိ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဣဓာပိ ဥပရိအရညတလေန သဒ္ဓိံ ဟေဋ္ဌာပထဝိယာ အရညတေဟာရာဘာဝတ ဝိသုံ အရညသီမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝေတ္တ ကမနဒိအာဒိသီမာကထာယ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘ဣဒ္ဓိမာ ဘိက္ခု ဟေဋ္ဌာပထဝိတလေ ဋ္ဌိတော ကမ္မံ ကောပေတီ’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ဗဒ္ဓသီမာယံ ဒဿိတနယော န ဒဿိတော’’တိ ဝဒန္တိ။

ဣဒဋ္ဌေတ္တတာသံ ကမသီမာဒီနံ ဟေဋ္ဌာပမာဏဒဿနံ သုတ္တာဒိဝိရောဓာဘာဝတ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဝီမံသိတတ တ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဇဝံ ဂဟဏေ စ ကမသီမာယံ သမ္မတာ ဗဒ္ဓသီမာ ဥပရိ ကမသီမံ, ဟေဋ္ဌာ ဥဒကပရိယန္တံ အရညသီမဥ္စ အဝတ္ထရတီတိ တသ္မာ အရညသီမာပိ ခေတ္တန္တိ သိဇ္ဈတိ။ ဘဂဝတာ စ ‘‘သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ’’တိအာဒိနာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာ ဗဒ္ဓသီမာယ အခေတ္တဘာဝေန ဝုတ္တာ, န ပန အရညံ။ တသ္မာ အရညမ္ပိ ဗဒ္ဓသီမာယ ခေတ္တမေဝတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဇဝံ ကသ္မာ တတ္ထ သာ န ဗဇ္ဈတီတိ? ပယောဇနာဘာဝတ။ သီမာပေက္ခာနန္တရမေဝ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ သမ္ဘဝတော။ တသ္မာ စ ဥပရိ သမ္မတာယ ဗဒ္ဓသီမာယ သမ္မေဒဇ္ဈောတ္ထရဏာနုလောမတော ဝိပတ္တိသီမာ ဧဝ သိယာ။ ကမခေတ္တေ ပန ဌတ္တတ အကမကာရညေကဒေသမ္ပိ အန္တောကရိတ္တ တ သမ္မတာ ကိဉ္စာပိ သုသမ္မတာ, အကမကာရညေ ဘဂဝတာ ဝိဟိတာယ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယပိ အနိဝတ္တိတော။ တတ္ထ ပန ကမ္မံ ကာတုံ ပဝိဋ္ဌာနမ္ပိ တတော ဗဟိ ကေဝလာရညေ ကရောန္တာနမ္ပိ အန္တရာ တီဏိ သတ္တဗ္ဘန္တရာနိ ဌပေတဗ္ဗာနိ, အညထာ ဝိပတ္တိ ဇဝ သိယာတိ သဗ္ဗထာ နိရတ္ထကမေဝ အကမကာရညေ ဗဒ္ဓသီမာကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အန္တောနဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခာယာ တိ နဒိယာ ပထဝိတလံ အာဟစ္စ ဋ္ဌိတာယ သာခာယပိ, ပဂေဝ အနာဟစ္စ ဋ္ဌိတာယ။ ဟာရောဟေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတေန သဘာဂံ နဒိသီမံ ဖုသိတတ ဋ္ဌိတေနပိ ဝိသဘာဂသီမာသမ္ဗန္ဓသာခာဒိနာ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ဧတေနေဝ မဟာသီမံ, ကမသီမဥ္စ ဖုသိတတ ဋ္ဌိတေန သာခာဒိနာ မာဋ္ဌကသီမာယ သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတီတိ ဉာပိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အန္တောနဒိယံယေဝ တိ သေတုပာဒနံ တီရဋ္ဌတံ နိဝတ္တေတိ။ တေန ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ နဒိယံ ပတိဋ္ဌ ဋ္ဌိတတ္တေပိ သမ္ဗေဒအာဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ ‘‘ဗဟိတီရေ ပတိဋ္ဌိတာ’’တိအာဒိ။ ယဒိ ဟိ ဥဒကုက္ခေပတော ဗဟိ အန္တောနဒိယမ္ပိ ပတိဋ္ဌိတတ္တေ သမ္ဘေအေ ဘဝေယျ, တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဘဝေယျ ကမ္မကောပဿ သမာနတ္တာ, န စ ပဋိက္ခိတ္တံ။ တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ အတ္တနော နိဿယသီမာယ သမ္ဗေဒအေသော နတ္ထေတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အာဝရဏေန တတိ အရအာဒီ နိခဏိတ္တတ ဥဒကနိဝာရဏေန။ **ကောဋ္ဋကဗန္ဓနေန တ** တိ မတ္တိကာဒီဟိ ပူရေတ္တတ ကတသေတုဗန္ဓေန။ ဥဘယေနာပိ အာဝရဏမေဝ ဒဿေတိ။ ‘‘နဒိံ ဝိနာသေတွတ’’တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **‘‘ဟေဋ္ဌာ ဟဍ္ဍိ ဗဒ္ဓာ’’** တိ, ဟေဋ္ဌာ နဒိံ အာဝရိတ္တတ ဟဍ္ဍိ ဗဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ **ဆဍ္ဍိတမောဒက** န္တိ အတိရိတ္တောဒကံ။ **‘‘နဒိံ ဩတ္ထရိတ္တတ သန္ဒနဋ္ဌာနတော’’** တိ ဣမိနာ တဋ္ဌာကနဒီနံ အန္တရာ ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဥပ္ပတိတတ** တိ တီရာဒိဘိန္ဒနဝသေန ဝိပုလာ ဟုတ္တတ။ **ဝိဟာရသီမ**န္တိ ဗဒ္ဓသီမံ။

အဂမနပထေတိ တဒဟေဝ ဂန္တ္ဝာ နိဝတ္တိတုံ အသက္ကုဏေယ့ေ။ **အရညသီမာသင္ခ္ယမေဝ ဂစ္ဆတီ** တိ လောကတေဟာရသိဒ္ဓံ အကမကာရညသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တတ္ထာ** တိ ပကတိယာ မစ္ဆဗန္ဓာနံ ဂမနပထေသု ဒီပကေသု။

တံ ဌာနန္တိ အာတင္ဌာဒီနံ ကတဌာနမေဝ, န အကတန္တိ အတ္ထော။ **လောဏီ**တိ သမုဒ္ဒေဒကသ္သ ဥပ္ပတ္တိဝေဂနိန္နော မာတိကာကာရေန ပဝတ္တနကော။

၁၄၈. သမ္ဘိန္ဒန္တီ တိ ယတ္ထ စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ နိသီဒိတုံ န သက္ကာ, တတ္တကတော ပဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အန္တောသီမာယ ကရောန္တော သမ္ဘိန္ဒတိ။ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ ပဟောနကတော ပဌာယ ယာဝ သကလမ္ပိ အန္တော ကရောန္တော အဇ္ဈောတ္ထရန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သံသဋ္ဌဝိဋပါ** တိ အညမညံ သိဗ္ဗိတွာ ဌိတမဟာသာခမူလာ, ဧတေန အညမညသ္သ အစ္စာသန္နတံ ဒီပေတိ။ သာခာယ သာခံ ဖုသန္တာ ဟိ ဒူရဋ္ဌာပိ သိယုံ, တတော ဧကံသတော သမ္ဘေဒလက္ခဏံ ဒသ္သိတံ န သိယာတိ တံ ဒသ္သေတုံ ဝိဋပဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ဧဝဥ္ဟိ ဘိက္ခူနံ နိသီဒိတုံ အပ္ပဟောနကဋ္ဌာနံ အတ္တနော သီမာယ အန္တောသီမဋ္ဌံ ကရိတွာ ပုရာဏဝိဟာရံ ကရောန္တော သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒတိ နာမ, န တတော ပရန္တိ ဒသ္သိတမေဝ ဟောတိ။ **ဗဒ္ဓာ ဟောတီ** တိ ပေါရာဏကဝိဟာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အမ္ဗ** န္တိ အပရေန သမယေန ပုရာဏဝိဟာရပရိက္ခေပါဒီနံ ဝိနဋ္ဌတ္တာ အဇာနန္တာနံ တံ ပုရာဏသီမာယ နိမိတ္တဘူတံ အမ္ဗံ။ အတ္တနော သီမာယ အန္တောသီမဋ္ဌံ ကရိတွာ ပုရာဏဝိဟာရသီမဋ္ဌံ ဇမ္ဗုံ ကိတ္တေတွာ အမ္ဗဇမ္ဗူနံ အန္တရေ ယံ ဌာနံ, တံ အတ္တနော သီမာယ ပဝေသေတွာ ဗန္ဓန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ပုရာဏသီမာယ နိမိတ္တဘူတသ္သ ကမဋ္ဌသ္သ အမ္ဗရုက္ခသ္သ အန္တောသီမဋ္ဌာယ ဇမ္ဗုယာ သဟ သံသဋ္ဌဝိဋပတ္တေပိ သီမာယ ဗန္ဓနကာလေ ဝိပတ္တိ တ ပစ္ဆာ ကမသီမာယ သဟ သမ္ဘေဒေ တ ကမ္မဝိပတ္တိ တ န ဟောတီတိ မုခတောဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဒေသန္တိ သင္ဃသ္သ နိသီဒနပ္ပဟောနကပ္ပဒေသံ။ **"သီမန္တရိကံ ဌပေတွာ"** တိအာဒိနာ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ အကတွာ ဗဒ္ဓသီမာဟိ အညမညံ ဖုသာပေတွာ အဗ္ဗဝဓာနေန ဗဒ္ဓာပိ သီမာ အသီမာ ဧတတိ ဒသ္သေတိ။ တသ္မာ ဧကဒ္ဝင္ဂုလမတ္တာပိ သီမန္တရိကာ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ သာ ပန ဒုဗ္ဗောဓာတိ အဋ္ဌကထာသု စတုရင္ဂုလာဒိကာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒွိန္နံ သီမာန** န္တိ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ။ **နိမိတ္တံ ဟောတီ** တိ နိမိတ္တသ္သ သီမတော ဗာဟိရတ္တာ ဗန္ဓနကာလေ တာဝ သမ္ဘေဒအေသော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော ။ န ကေဝလဥ္စ နိမိတ္တကတ္တာ ဧဝ သင္ကရံ ကရောတိ , အထ ခော သီမန္တရိကာယ ဌိတော အညောပိ ရုက္ခော ကရောတိ ဧဝ။ တသ္မာ အပ္ပမတ္တိကာယ သီမန္တရိကာယ ဝမုနကာ ရုက္ခာဒယော န ဝဋ္ဋန္တိ ဧဝ။ ဧတ္ထ စ ဥပရိ ဒိသ္သမာနခန္ဓသာခာဒိပဝေသေ ဧဝ သင္ကရအေသသ္သ သဗ္ဗတ္ထ ဒသ္သိတတ္တာ အဒိသ္သမာနာနံ မူလာနံ ပဝေသေပိ ဘူမိဂတိကတ္တာ အေသော နတ္ထီတိ သိဇ္ဈတိ။ သစေ ပန မူလာနိပိ ဒိသ္သမာနာနေဝ ပဝိသန္တိ, သင္ကရောဝ။ ပဗ္ဗတပာသာဏာ ပန ဒိသ္သမာနာပိ ဘူမိဂတိကာ ဧဝ။ ယဒိ ပန ဗန္ဓနကာလေ ဧဝ ဧကော ထူလရုက္ခော ဥဘယမ္ပိ သီမံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ, ပစ္ဆာ ဗဒ္ဓာ အသီမာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သီမာသင္ကရ န္တိ သီမာသမ္ဘေဒံ။ ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** ဝုတ္တံ ''သီမာသင္ကရံ ကရောတီတိ ဝမိုတွာ သီမပ္ပဒေသံ ပဝိဋ္ဌေ ဒွိန္နံ သီမာနံ ဂတဋ္ဌာနသ္သ ဒုဝိညေယ္ယတ္တာ ဝုတ္တ''န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၈), တံ န ယုတ္တံ ကမသီမာယပိ သဟ သင္ကရံ ကရောတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ တတ္ထာပိ ဟိ နိမိတ္တေ ဝမိုတေ ကမသီမာဗဒ္ဓသီမာနံ ဂတဋ္ဌာနံ ဒုဗ္ဗိညေယ္ယမေဝ ဟောတိ, တတ္ထ ပန အဝတွာ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနမေဝ သင္ကရသ္သ ဝုတ္တတ္တာ ယထာဝုတ္တသမ္ဘဒ္ဓအေသောဝ သင္ကရ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန နိအနဝသေန ''ယေသံ, ဘိက္ခဝေ, သီမာ ပစ္ဆာ သမ္မတာ, တေသံ တံ ကမ္မံ အဓမ္မိက''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၄၈) ပစ္ဆာ သမ္မတာယ အသီမတ္တေ ဝုတ္တေပိ ဒွီသု ကမသီမာသု ဌတွာ ဒွီဟိ သင္ဃေဟိ သမ္မေဒံ တ အဇ္ဈောတ္ထရဏံ တ ကတွာ သီမန္တရိကံ အဋ္ဌပေတွာ တ ရုက္ခာဟရောဟာဒိသမ္ဗန္ဓံ အဝိယောဇေတွာ တ ဧကသ္မိံ ခဏေ ကမ္မတစာနိဋ္ဌာပနဝသေန ဧကတော သမ္မတာနံ ဒွိန္နံ သီမာနမ္ပိ အသီမတာ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကမသီမာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေါသထဘေဒအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. အဓမ္မေန ဝဂ္ဂ န္တိ ဧတ္ထ ကောသိမာယ စတူသု ဘိက္ခူသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသောဝ အနုညာ တော, တီသု, ဒ္ဝီသု စ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထောဝ။ က္လဓ ပန တထာ အကတတ္တာ "အဓမ္မေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိ သင်္ဃေ ဧဝ အာဂစ္ဆတိ, န ဂဏေ, န ပုဂ္ဂလေ, တသ္မာ "ဝဂ္ဂ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ။

သစေ ပန ဒွေဝ သင်္ဃာ ကောသိမာယ အညမညံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ ကောသိံ ခဏေ ဝိသုံ သင်္ဃကမ္မံ ကရောန္တိ, ဧတ္ထ ကထန္တိ? ကေစိ ပနေတံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ ဝဂ္ဂကမ္မတ္တာ ။ ကမ္မံ ကရောန္တာနုဉ်ပွာ ဆန္ဒ ဟရိသုဒ္ဓိ အညတ္ထ န ဂစ္ဆတိ တထာ ဝစနာဘာဝတ, ဝိသုံ ဝိသုံ ကမ္မကရဏတ္ထမေဝ သီမာယ အနုညာတတ္တာ စာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရသီမာယံ ပန သင်္ဃေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ကေနစိ ပစ္စယေန ခဏ္ဍသီမာယံ တီသု, ဒ္ဝီသု တ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေ သထံ ကရောန္တေသု ကမ္မံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂမေဝ ဘိန္နသီမဋ္ဌတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဥပေါသထဘေဒါဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. ဧဝမေတံ ဓာရယာမီတိ။ သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟီ တိ ဧတ္ထ "ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ"တိ ဝတွာ "ဉဒ္ဒိဋ္ဌ ံ ခော အာယသ္မန္တော နိဒါနံ, သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟိ စတ္တာရော ဟရာဇိကာ ဓမ္မာ"တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဧဝမေဝ ဝုတ္တံ။ **သုတေနာ**တိ သုတပဒေန။

သဝရဘာယန္တိ ဝနစရကဘာယံ။ တေနာဟ **"အဋ္ဌဝိမနုဿဘာယ"** န္တိ။ နိဒါနုဒ္ဒေသေ အနိဋ္ဌိတေ ဟတိမောက္ခံ နိဋ္ဌ ဒိဋ္ဌံ နာမ န ဟောတီတိ အာဟ **"ဒုတိယာဒီသု ဥဒ္ဒေသေသူ"** တိအာဒိ။ **တီဟိပိ ဝိဓီဟီ**တိ ဩသာရဏကထနသရဘညေဟိ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထံ ဘဏိတုကာမတာယ တ ဘဏာပေတုကာမတာယ တ သုတ္တဿ ဩသာရဏံ **ဩသာရဏံ** နာမ။ တဿေဝ အတ္ထပ္ပကာသနာ **ကထနံ** နာမ။ ကေဝလံ ပာဌဿေဝ သရေန ဘဏနံ **သရဘညံ** နာမ။ **သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွ တာ**တိ "သဇ္ဈာယံ ကရောမီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **ဩသာရေတွာ ပန ကထေန္တေနာ** တိ သယမေဝ ပဌံ ဝတွာ ပ ဌာ အတ္ထံ ကထေန္တေန။

ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓမ္မကမ္မပဋိက္ကောသနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. နဝဝိဓန္တိ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလေသု တယော, သုတ္တုဒ္ဒေသဟရိသုဒ္ဓိအဓိဋ္ဌာနဝသေန တယော, စာတုဒ္ဒသီပ န္နရသီသာမဂ္ဂိဝသေန တယောတိ နဝဝိဓံ။ **စတုဗ္ဗိဓ** န္တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒိ စတုဗ္ဗိဓံ။ **ဒုဝိဓ**န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိပါတိမောက္ ခဝသေန ဒုဝိဓံ ဟတိမောက္ခံ။ **နဝဝိဓ**န္တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ, ဘိက္ခုနီနံ စတ္တာရောတိ နဝဝိဓံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ။

အဓမ္မကမ္မပဋိက္ကောသနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပက္ခဂဏနာဒိဥဂ္ဂဟဏာနုဇာနနကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. ကတိမီတိ တိထိ-သဒ္ဒာပေက္ခံ က္လတ္ထိလိင်္ဂံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၆၃. ဥတုဝဿေယေဝ တိ ဟေမန္တဂိမ္ဟေသုယေဝ။

၁၆၄. ဝိညာပေတီတိ ဧတ္ထ မနသာ စိန္တေတွာ ကာယဝိကာရကရဏမေဝ ဝိညာပနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ **အညသ္မိ သ အတဗ္ဗာ ဟရိသုဒ္ဓီ**တိ ဟရိသုဒ္ဓိအယကေန ပုန အညဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ အတဗ္ဗာ။ **"ဘူတံယေဝ တ သာမဏေရဘာဝံ အာရောစေတီ"**တိ ဝုတ္တတ္တာ ဦနဝီသတိဝဿကာလေ ဥပသမ္ပန္နဿ, အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္န သိက္ခာပစ္စက္ခာတာဒီနံ တ ယာဝ ဘိက္ခုပဋိညာ ဝတ္တတိ, တာဝ တေဟိ အာဟဋာပိ ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိ အာဂစ္ဆတိ။ ယဒါ ပန တေ အတ္တနော သာမဏေရာဒိဘာဝံ ပဋိဇာနန္တိ, တဒော ပဌာယေဝ နာဂစ္ဆတီတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ

ဟိ ‘‘ဒိန္နာယ ဟရိသုဒ္ဓိယာ သင်္ဃုပ္ပတ္တော ဝိဇ္ဇမတိ။ပေ.။ ပဏ္ဍကော ပဋိဇာနာတိ။ တိရစ္ဆာနဂတော ပဋိဇာနာတိ။ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ပဋိဇာနာတိ, အာပဟ္ဍာ ဟောတိ ဟရိသုဒ္ဓိ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကာဒီနမ္ပိ ဘိက္ခုပဋိညာယ ဝတ္တမာနကာလေသု ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိယာ အာဂမနံ သိဒ္ဓမေဝ။ တေနာဟ **‘‘သေ နယော သဗ္ဗတ္ထာ’’** တိ။ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋာနံ ပန ပကတတ္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဥမ္မတ္တကာဒိဘာဝေ ပဋိညာတေပိ တေသံ သင်္ဃုပ္ပတ္တမတ္တေနေဝ ဆန္ဒာဒိ အာဂစ္ဆတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

‘‘ဘိက္ခုနံ ဟတ္ထပာသ’’ န္တိ ဣမိနာ ဂဏပုဂ္ဂလေသု ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိယာ အနာဂမနံ ဒဿေတိ။ ‘‘သင်္ဃုပ္ပတ္တော’’တိ ဟိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ။ **ဗိဠာလသင်္ခလိကဟရိသုဒ္ဓိ** တိ ဗိဠာလဂီဝါယ ဗန္ဓနသင်္ခလိကသဒိသာ ဟရိသုဒ္ဓိ နာမ, ယထာ သင်္ခလိကာ ဗိဠာလေ အာဂစ္ဆန္တေ ဧဝ အာဂစ္ဆတိ, န အနာဂစ္ဆန္တေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ, ဧဝမယံ ဟရိသုဒ္ဓိပီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ယထာ သင်္ခလိကာယ ပဌမဝလယံ ဒုတိယဝလယံ ပာပုဏာတိ, န တတိယဝလယံ, ဧဝမယမ္ပီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဥပလက္ခဏမတ္တဉ္စေတ္ထ ဗိဠာလ-ဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပက္ခဂဏနာဒိဥဂ္ဂဟဏာနုဇာနနကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆန္ဒအနုကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. ဟဋ္ဌိယံ ‘‘သန္တိ သင်္ဃဿ ကရဏီယာနီ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝစနဝိပလ္လာသေန **‘‘ကရဏီယ’’**န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၆၇. **‘‘တဿ သမ္မုတိအနုကိစ္စံ နတ္ထီ’’** တိ ဣမိနာ ဟဋ္ဌိယံ ဧကေအ သရန္တဿေဝ သမ္မုတိအနဿ ဝုတ္တတ္တာ ဧကေအ အသရန္တဿ သမ္မုတိအဘာဝေပိ တဿ အနာဂမနံ ဝဂ္ဂကမ္မာယ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ ဧကေစိ ပန ‘‘သောပိ ဟတ္ထပာသေဝ အာနေတဗ္ဗော’’တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၆၈. သင်္ဃသန္နိပာတတော ပဌမံ ကာတဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကရဏံ**။ သင်္ဃသန္နိပာတေ ကာတဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကိစ္စ**န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ **နော စေ အဓိဋ္ဌဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဧတ္ထ အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ အနာပတ္တိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥပရိပိ။ ယတ္ထ ပန အစိတ္တကာပတ္တိ အတ္ထိ, တတ္ထ ဝက္ခာမ။

၁၆၉. **‘‘ပညတ္တံ ဟောတီ’’** တိ ဣမိနာ ‘‘န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော’’တိ ဝိသုံ ပဋိက္ခေပါဘာဝေပိ ယထာဝုတ္တသုတ္တသာမတ္ထိယတော ပညတ္တမေဝါတိ ဒဿေတိ။ ဣမိနာ ဧဝ နယေန –

> ‘‘အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော ယံ တထာဂတော အပရိသုဒ္ဓာယ ပရိသာယ ဥပေါသထံ ကရေယျ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာ’’တိ (စူဠဝ. ၃၈၆; အ. နိ. ၈.၂၀; ဥဒာ. ၄၅) –

အာဒိသုတ္တနယတော စ အလဇ္ဇီဟိပိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထကရဏမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ အလဇ္ဇိနိဂ္ဂဟတ္ထတ္တာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **‘‘ဟရိသုဒ္ဓိအနုပညာပနေနာ’’** တိ ဣမိနာ သာပတ္တိကေန ဟရိသုဒ္ဓိပိ န အတဗ္ဗာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ဥဘောပိ ဒုက္ကဋ** န္တိ ဧတ္ထ သဘာဂပတ္တိဘာဝံ အဇာနိတွာ ကေဝလံ အာပတ္တိနာမေနေဝ ဒေသေန္တဿ သ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ အစိတ္တကမေဝ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ ယထာ သင်္ဃော သဘာဂပတ္တိံ အာပန္နော ဥတ္တိံ ဌပေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ လဘတိ, ဧဝံ တယောပိ ‘‘သုဏာန္တု မေ, အာယသ္မန္တာ, ဣမေ ဘိက္ခူ သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နာ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဒွီဟိ အညမညံ အာရောစေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကေန ပန သာပတ္တိကေန ဒူရံ ဂန္တွာပိ ပဋိကာတုမေဝ ဝဋ္ဋတိ, အသမ္ပာပုဏန္တေန ‘‘ဘိက္ခုံ လဘိတွာ ပဋိကရိဿာမီ’’တိ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, ပဋိကရိတွာ စ ပုန ဥပေါသထော ကတ္တဗ္ဗော။

ဆန္ဒအနုကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. ကေနစိ ဖဲ့ ကရဏီယေန ဂန္တဗ္ဗန္တိ သီမာပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိဘူတံ ကမံ တ အရညံ တ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဥပေါသထဥတ္တိယာ ဌပနကာလေ သမဂ္ဂါ ဧဝ တေ ဥတ္တိံ ဌပေသုန္တိ သိဒ္ဓံ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ “ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ သုဥဒ္ဒိဋ္ဌ”န္တိ သဗ္ဗပန္နရသကေသုပိ ဝုတ္တံ။ **ဝဂ္ဂါ သမဂ္ဂသညိနော** တိအာဒိ ပန ဥတ္တိယာ နိဋ္ဌိတာယ “ကိံ သင်္ဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ”န္တိအာဒီနံ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဝစနက္ခဏေ ဗဟိဂတာနံ ဘိက္ခူနံ သီမာယ ပဝိဋ္ဌတ္တာ ဘိက္ခူ တသ္မိံ ခဏေ ဝဂ္ဂါ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“တေသံ သီမံ ဩက္ကန္တတ္တာ ဝဂ္ဂါ”** တိအာဒိ, တေန ဟရာဇိကုဒ္ဒေသာဒိက္ခဏေပိ ဝဂ္ဂသညီနံ ဥဒ္ဒိသန္တာနံ အာပတ္တိ ဧဝ, ဥတ္တိယာ ပန ပုဗ္ဗေ နိဋ္ဌိတတ္တာ ကမ္မကောပေ နတ္ထီတိ ဒဿိတမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ဥပရိပိ သဗ္ဗတရေသု အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ ဟဋ္ဌိယံ “သဗ္ဗာယ ဝုဋ္ဌိတာယ။ပေ.။ တေသံ သန္တိကေ ဟရိသုဒ္ဓိ အာရောစေတဗ္ဗာ”တိ (မဟာဝ. ၁၇၄) ဝုတ္တတ္တာ ဗဟိသီမာဂတာယ ပရိသာယ တေသု ယဿ ကဿစိ သန္တိကေ အနဓိဋ္ဌိတေဟိ ဟရိသုဒ္ဓိ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လိင်္ဂါဒိဒဿနကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. အညာတကံ နာမ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗန္တိ အာဟ **“အဒေဿသံ သန္တက”** န္တိ။ **အဒေဿသန္တိ** အတ္တနာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနံ။ **နာနာသံဝါသကဘာဝ**န္တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဘာဝံ။

၁၈၀. ဟဋ္ဌိယံ **အဘိဝိတရန္တိ** သမာနသံဝါသကာဘာဝံ နိစ္ဆိနန္တိ။

၁၈၁. ဥပေါသထကာရကာတိ သင်္ဃုပေါသထကာရကာ။ တေနေဝ **“အညတ္ရ သင်္ဃေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ သင်္ဃုပေါသထဋ္ဌာနတော ဟိ ဂစ္ဆန္တေန အတ္တစတုတ္ထေနေဝ ဂန္တဗ္ဗံ, တိဏ္ဏံ ဘိက္ခူနံ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ပန ဂစ္ဆန္တေန ဧကေန ဘိက္ခုနာပိ သဟ ဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **“အဘိက္ခုကော အာဝါသော”**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, သင်္ဃုပေါသထဋ္ဌာနတော ဂဏပုဂ္ဂလေဟိ သဘိက္ခုကောပိ အာဝါသော န ဂန္တဗ္ဗော “အညတ္ရ သင်္ဃေနာ”တိ ဝုတ္တတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ **ဥပေါသထံ ကရောန္တီ** တိ သင်္ဃုပေါသထံ ဝါ ဂဏုပေါသထံ ဝါ။ **“တဿ သန္တိက”** န္တိ ဣဒံ ဂဏုပေါသထဋ္ဌာနတော ဂစ္ဆန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အညထာ “သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန အတ္တစတုတ္ထေန ဝါ”တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈနတော။ **အာရညကေနာ**တိ ဧကစာရိနာ။ **ဥပေါသထန္တရာယော** တိ အတ္တနော ဥပေါသထန္တရာယော။

၁၈၃. ဟဋ္ဌိယံ **ဘိက္ခုနိယာ နိသိန္နပရိသာယာ** တိအာဒီသု **ဘိက္ခုနိယာ**တိအာဒိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ။

လိင်္ဂါဒိဒဿနကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၃. ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကော

ဝဿူပနာယိကအနုဇာနနကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ **အပရသ္မိံ ဒိဝသေ**တိ ဒုတိယေ ပါဋိပဒဒိဝသေ။

၁၈၅. အညတ္ထ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပနေန တတိ သာပေက္ခဿ အကရဏီယေန ဂန္တွာ အညတ္ထ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပနေန တ။ **ပရိဟာနီ**တိ ဂုဏပရိဟာနိ။

၁၈၇. ပါဠိယံ **သတ္တာဟံ သန္နိဝတ္တော ကာတဗ္ဗော**တိ သကလံ သတ္တာဟံ ဗဟိ ဧဝ အဝီတိနာမေတွာ သတ္တာဟပရိယောသာနဘူတံ အရုဏုဋ္ဌာနကာလံ ပုန ဝိဟာရေဝ သမ္ဗန္ဓဝသေန သတ္တာဟံ ဝိဟာရေ သန္နိဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ သတ္တာဟပရိယောသာနကာလော ဟိ ဣဓ သတ္တာဟ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော, တဒပေက္ခာယ စ "သန္နိဝတ္တော"တိ ပုလ္လိင်္ဂေန ဝုတ္တံ။ **တီဏိ ပရိဟီနာနီ**တိ ဘိက္ခုနီနံ ဝစ္စကုဋိအာဒီနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပရိဟီနာနိ။

၁၈၈. န ပလုဇ္ဇတီတိ အညေသံ အပ္ပဂုဏတ္တာ, မမ စ မရဏေန န ဝိနဿတိ။

ဝဿူပနာယိကအနုဇာနနကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဟိတေယေဝအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသနကပုရိသောတိ အနညဂတိကောတိ ဒဿေတိ။ **ဂန္တဗ္ဗ**န္တိ သင်္ဃကရဏီယေန အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ အနုပါသကေဟိပိ သာသနဘာဝံ ဉာတုကာမေဟိ ပဟိတေ တေသံ ပသာဒဝုဍ္ဎိ သမ္ဘဝန္တေဟိပိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယောတိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ ဗဟိဒ္ဓါ အရုဏုဋ္ဌာပနသင်္ခါတဿ ရတ္တိစ္ဆေဒဿ ဝိနိစ္ဆယော။ **ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတေနေဝ သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တံ သလ္လက္ခေတွာ ဣမိနာ နိမိတ္တေန ဂန္တွာ "အန္တောသတ္တာဟေ အာဂစ္ဆိဿာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုရိမက္ခဏေ အာဘောဂံ ကတွာ ဂမနက္ခဏေ ဝိဿရိတွာ ဂတေပိ ဒောသော နတ္ထိ "သကရဏီယော ပက္ကမတီ"တိ (မဟာဝ. ၂၀၇) ဝုတ္တတ္တာ။ သစေ ပန အာဘောဂံ အကတွာ ဂတဿ ဝဿစ္ဆေဒောတိ ဝဒန္တိ။ ယော ပန သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တာဘာဝေပိ "သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အာဂမိဿာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တွာ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အာဂစ္ဆတိ, တဿ အာပတ္တိယေဝ, ဝဿစ္ဆေဒော နတ္ထိ သတ္တာဟဿ သန္နိဝတ္တတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဘဏ္ဍက**န္တိ စီဝရဘဏ္ဍံ။ **သမ္ပာပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ တဒဟေဝ အာဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ ဝဿစ္ဆေဒော တ အာပတ္တိ တ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အာစရိယ**န္တိ အဂိလာနမ္ပိ နိဿယာစရိယဉ္စ ဓမ္မာစရိယဉ္စ, ပဂေဝ ဥပသမ္ပဒါစရိယဥပဇ္ဈာယေသု။ **ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ သတ္တာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တိအဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝဿစ္ဆေဒော ပန ဟောတိ ဧဝ။

ပဟိတေယေဝအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အန္တရာယေအနာပတ္တိဝဿစ္ဆေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. ပါဠိယံ **ဂဏှိံသူ**တိ ဂဟေတွာ ခါဒိံသု။ **ပရိပါတိံသူ**တိ ပလာပေသုံ, အနုဗန္ဓိံသူတိ အတ္ထော။

၂၀၁. သတ္တာဟဝါရေန အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ ဆဒိဝသာနိ ဗဟိဒ္ဓါ ဝီတိနာမေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပုရာရုဏာ ဧဝ အန္တောဥပစာရသီမာယ ပဝိသိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္တာဟံ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန "သတ္တမေ ဒိဝသေ အာဂန္တွာ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝ ဒိဝသဘာဂေပိ ဂန္

တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ “အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ တတ္ထ အရုဏုဋ္ဌာပနမေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ “သတ္တာဟံ သန္နိဝတ္တော ကာတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ။ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂစ္ဆန္တော အန္တော အပ္ပဝိသိတွာ ဗဟိဒ္ဓာဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေန္တေန သမုစ္ဆိန္နဝဿော ဧဝ ဘဝိဿတိ အရုဏဿ ဗဟိ ဧဝ ဥဋ္ဌာပိတတ္တာ။ ဣတရထာ “အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ “သတ္တာဟတရေန အန္တောဝိဟာရေ ပဝိသိတွာ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာပိ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ အညေသု စ ဌာနေသု အရုဏုဋ္ဌာပနမေဝ ဝုစ္စတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ **စီဝရက္ခန္ဓကေ** “ကေသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တော ဣတရသ္မိံ သတ္တာဟတရေန အရုဏမေဝ ဥဋ္ဌာပေတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၄)။

အထာပိ ယံ တေ ဝဒေယျုံ “သတ္တမေ ဒိဝသေ ယဒာ ကဒာစိ ပဝိဋ္ဌေန တံဒိဝသနိဿိတော အတီတအရုဏော ဥဋ္ဌာပိတော နာမ ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တ”န္တိ, တံ သဒ္ဒဂတိယာပိ န သမေတိ။ န ဟိ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ ပစ္ဆာ ပဝိဋ္ဌော တဿ ပယောဇကော ဥဋ္ဌာပကော ဘဝိတုမရဟတိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပန သဿ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ပက္ကန္တဿာပီတိ ဧတ္ထ “အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ”တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျ, တေနပိ တံဒိဝသသန္နိဿိတဿ အရုဏဿ ဥဋ္ဌာပိတတ္တာ။ အာရညကဿာပိ ဟိ ဘိက္ခုနော သာယန္ဟသမယေ အင်္ဂယုတ္တံ အရညဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တဒာ ဧဝ နိဝတ္တန္တဿ အရုဏော ဥဋ္ဌာပိတော ဓုတင်္ဂဉ္စ ဝိသောဓိတံ သိယာ, န စေတံ ယုတ္တံ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဧဝ အရုဏုဋ္ဌာပနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဉှိ “ကာလဿေဝ ပန နိက္ခမိတွာ အင်္ဂယုတ္တေ ဌာနေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ သစေ အရုဏုဋ္ဌာနဝေလာယံ တေသံ အာဗာဓော ဝဍ္ဎတိ, တေသံ ဧဝ ကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ, န ဓုတင်္ဂဝိသုဒ္ဓိကေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁)။ တထာ ဟရိတသိကာဒီနမ္ပိ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပန္တာနံ ရတ္တိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော။ “ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ နိက္ခိပိတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. ၉၇) ဟိ ဝုတ္တံ။ သဟသေယျသိက္ခာပဒေပိ အနုပသမ္ပန္နေဟိ သဟ နိဝုတ္ထဘာဝပရိမောစနတ္ထံ “ပုရာရုဏာ နိက္ခမိတွာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ စီဝရဝိပ္ပဝါသာဒီသု စ သဗ္ဗတ္ထ ရတ္တိပရိယောသာနေ အာဂါမိအရုဏဝသေနေဝ အရုဏုဋ္ဌာပနံ ဒဿိတံ, န အတီတာရုဏဝသေန။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အရုဏုဋ္ဌာပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အညထာ ဝဿစ္ဆေဒတ္တာ။

ယံ ပန ဝဿံ ဥပဂတဿ တဒဟေဝ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ သကရဏီယဿ ပက္ကမနဝစနံ, တံ ဝဿံ ဥပဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ယဒာ ကဒာစိ နိမိတ္တေ သတိ ဂမနဿ အနုညာတတ္တာ ယုတ္တံ, န ပန သတ္တာဟတရေန ဂတဿ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝ ဂမနံ “အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝ။ ယထာ စ “သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတိ, အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ, န ဝါ အာဂစ္ဆေယျာ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၀၇) ပစ္ဆိမသတ္တာဟေ အနာဂမနေ အနုညာတေပိ အညသတ္တာဟေသု န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ပဌမသတ္တာဟေ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂမနေ အနုညာတေပိ တတော ပရေသု သတ္တာဟေသု အာဂတဿ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂမနံ န ဝဋ္ဋတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ **ဣဓ အာဟစ္စ**န္တိ ဝိဟာရတော ဗဟိ အာဂတဋ္ဌာနေ အာနီတံ။

အန္တရာယေအနာပတ္တိဝဿစ္ဆေဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝဇာဒီသု ဝဿူပဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. ဥပဂန္တုံ ဖ၈ **န ဝဋ္ဋတီ**တိ ကုဋိကာဒီနံ အဘာဝေန “ဣဓ ဝဿံ ဥပေမီ”တိ ဧဝံ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၀၄. ဟဋ္ဌိယံ **ပိသာစိလ္လိကာ**တိ ပိသာစဒာရကာ။ **ပဝိသနဒွါရံ ယောဇေတွာ**တိ သကဋဒွါရံ ကတွာ။ **ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ**တိ သုသိရဋ္ဌာနဿ ဥပရိဘာဂံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ခန္ဓမတ္ထကေ**တိ သုသိရခန္ဓမတ္ထကေ။ **ဋင်္ကိတမဉ္စော** နာမ ဒီဃေ မဉ္စပါဒေ ဝိဇ္ဈိတွာ အဋနိယော ပဝေသေတွာ ကတော, သော ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ပညတ္တောပိ ပုရိမသဒိသောဝ ဟောတိ, တံ သုသာနေ, ဒေဝတာဌာနေ စ ဌပေန္တိ။ စတုန္နံ ပါသာဏာနံ ဥပရိ ပါသာဏဖလကေ အတ္ထရိတွာ ကတဂေဟမ္ပိ “ဋင်္ကိတမဉ္စော”တိ ဝုစ္စတိ။

ဝဇာဒီသုဝဏ္ဏုပဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓမ္မိကကတိကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. မဟာဝိဘင်္ဂေ တိ စတုတ္ထပာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ။ ပရတော သေနာသနက္ခန္ဓကေပိ အဓမ္မိကံ ကတိကဝတ္တံ အာဝိ ဘဝိဿတိ ဧဝ။

၂၀၇. ယသ္မာ နာနာသီမာယံ ဒွိဝိသု အာဝာသေသု ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တဿ “ဒုတိယေ ဝသိဿာမီ”တိ ဥပစာရ တော နိက္ခန္တမတ္တေ ပဌမော သေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ “တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယတီ”တိ ပဌမံ သေနာသနဂ္ဂါဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယေ သေနာသနဂ္ဂါဟေ ပန ပုရိမိကာ ပညာယတေဝ, တတ္ထေဝ တေမာသံ ဝသန္တော ပုရိမဝဿံဝုတ္ထော ဧဝ ဟောတိ, တတော တ ပန ဒုတိယဒိဝသာဒီသု “ပဌမသေနာသနေ ဝသိဿာမီ”တိ ဥပစာရာတိက္ကမေ ပုရိမိကာပိ န ပညာယတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၀၈. ဟဋ္ဌိယံ “သော သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဝါရ ဏာဒိဝသေပိ သတ္တာဟကရဏီယံ ဝိနာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာ**တိ ပစ္ဆိမ-ကတ္တိ ကပုဏ္ဏမာယ။ သာ ဟိ တသ္မိံ ကာလေ ကုမုဒာနံ အတ္ထိတာယ **ကောမုဒီ,** စတုန္နံ ဝဿိကမာသာနံ ပရိယောသာနတ္တာ **စာတုမာသိနီ**တိ စ ဝုစ္စတိ။

အဓမ္မိကကတိကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၄. ပဝါရဏာက္ခန္ဓကော

အဖာသုဝိဟာရကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ပဝါရဏာက္ခန္ဓကေ – ပါဠိယံ **ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမေယျာ**တိ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဋိက္ကမေယျ။ **အဝက္ကာရပါတိ**န္တိ အတိရေကပိဏ္ဍပါတဋ္ဌပနကံ ဧကံ ဘာဇနံ။ **အဝိသယှ**န္တိ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကုဏေယျံ။ ဝိလင်္ဃနံ ဥက္ခိပနံ ဝိလင်္ဃော, သော ဧဝ ဝိလင်္ဃကော, ဟတ္ထေဟိ ဝိလင်္ဃကော ဟတ္ထဝိလင်္ဃကောတိ အာဟ **“ဟတ္ထုက္ခေပကေနာ”**တိ။ အထ ဝါ ဝိလင်္ဃကေန ဥက္ခေပကေန ဟတ္ထေနာတိပိ အတ္ထော, အညမညံ သံသိဗ္ဗိတဟတ္ထေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၁၃. **သစေ ပန ဝုဍ္ဎတရော ဟောတီ**တိ ပဝါရဏာဒါယကော ဘိက္ခု ဝုဍ္ဎတရော ဟောတိ။ **ဧဝဉှိ တေန တဿတ္ထာယ ပဝါရိတံ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ဧဝံ တေန အပ္ပဝါရိတောပိ တဿ သင်္ဃပ္ပတ္တိမတ္တေန သင်္ဃပဝါရဏာကမ္မံ သမဂ္ဂကမ္မမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တေန စ ဘိက္ခုနာ**တိ ပဝါရဏာဒါယကေန ဘိက္ခုနာ။

၂၃၄. **ဗဟူပိ သမာနဝဿာ ဧကတော ပဝါရေတုံ လဘန္တီ**တိ ဧကသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ လဒ္ဓူပသမ္ပဒတာယ သမာနုပသမ္ပန္နဝဿာ သဗ္ဗေ ဧကတော ပဝါရေတုံ လဘန္တီတိ အတ္ထော။

၂၃၇. ပါဠိယံ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ**တိ “နတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၇၁; မ. နိ. ၁.၄၄၅; ၂.၉၄, ၉၅, ၂၂၅; ၃.၉၁, ၁၁၆, ၁၃၆; သံ. နိ. ၃.၂၁၀; ဓ. သ. ၁၂၂၁) နယပ္ပဝတ္တာ။ **အန္တဂ္ဂါဟိကာ**တိ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတဿ အန္တဿ ဂါဟိကာ။ **ယံ ခော တွ**န္တိအာဒီသု ယံ ပဝါရဏံ ဌပေသိ, တံ ဒိဋ္ဌေန ဌပေသီတိ တံ-သဒ္ဒံ အဇ္ဈာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၂၃၉. **ဝတ္ထုံ ပကာသေန္တော**တိ ပုဂ္ဂလေ ပရိသင်္ကုပ္ပတ္တိယာ နိမိတ္တဘူတံ ဝတ္ထုမတ္တံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ။ ယံ ပန ဝတ္ထုံ သန္ဓာယ “ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ, န ဝတ္ထူ”တိ အာဟ, န တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ပန တဿ ဘိက္ခုနော ဝသနဋ္ဌာနေ ပေါက္ခရဏိတော မစ္ဆဂ္ဂဟဏာဒိ ဒိဿေယျ, တဒါ “ဝတ္ထု စ ပုဂ္ဂလော စ ပညာယတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ တေနာဟ **“ပုရိမနယေနေဝ စောဒေဟီ”**တိအာဒိ။ ဘိက္ခုနော သရီရေ မာလာဂန္ဓဉ္စ အရိဋ္ဌဂန္ဓဉ္စ ဒိသွာ ဧဝံ “ဝတ္ထု စ ပုဂ္ဂလော စ ပညာယတီ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဖာသုဝိဟာရကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘဏ္ဍနကာရကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၀. **ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တီ**တိ တတိယပက္ခေ စာတုဒ္ဒသိယာ သဒ္ဓိံ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တိ။ **“ဘဏ္ဍနကာရကာနံ တေရသေ ဝါ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ ဣမေ ပန္နရသီပဝါရဏံ ပဝါရေဿန္တီ”**တိ ဣမိနာ ယထာသကံ ဥပေါသထကရဏဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီဝေါဟာရော, န စန္ဒဂတိသိဒ္ဓိယာ တိထိယာ ဝသေနာတိ ဒဿေတိ။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇူနံ အနုဝတ္တိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၈၆) ဝစနတော ပနေတ္ထ လောကိယာနံ တိထိံ အနုဝတ္တန္တေဟိပိ အတ္တနော ဥပေါသထက္ကမေန စာတုဒ္ဒသိံ ပန္နရသိံ ဝါ, ပန္နရသိံ စာတုဒ္ဒသိံ ဝါ ကရောန္တေဟေဝ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ, န ပန သောဠသမဒိဝသံ ဝါ တေရသမဒိဝသံ ဝါ ဥပေါသထဒိဝသံ ကရောန္တေဟိ။ တေနေဝ ပါဠိယမ္ပိ “ဒွေ ဝါ တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဒသိကေ ကာတု”န္တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ ဒွါဒသိယံ, တေရသိယံ ဝါ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗောတိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ “သကိံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ, ပန္နရသေ ဝါ”တိအာဒိဝစနမ္ပိ ဥပေါသထက္ကမေနေဝ ဝုတ္တံ, န တိထိက္ကမေနာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဘဏ္ဍနကာရကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဝါရဏာသင်္ဂဟကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. **“ပတရေတ◌တ ပန အန္တရာပိ စာရိကံ ပက္ကမိတုံ လဘန္တီ”**တိ ဣမိနာ ပတရဏာသင္ဂဟော ကတော အန္တရာ ပက္ကမိတုကာမာ သင္ဃံ သန္နိပာတာပေတ◌တ ပတရေတုံ လဘန္တီတိ ဒဿေတိ။

ပတရဏာသင္ဂဟကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပတရဏာက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၅. စမ္မက္ခန္ဓကော

သောဏကောဠိဝိသကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. စမ္မက္ခန္ဓကေ **ဥဏ္ဏာဟတရဏာ** န္တိ ဥဘတော လောမာနိ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကတံ ဥဏ္ဏာမယံ ဟတရဏံ, ဥဘတော ကပ္ပာသပိစုံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဝီတဟတရဏာပိ အတ္ထိ, တတော နိဝတ္တနတ္ထံ ''ဥဏ္ဏာဟတရဏာ''န္တိ ဝုတ္တံ။

အဓုစန္ဒဟသာသဏာ တိ သောဟနမူလေ ဥပမာံ အန္တော ပဝေသေတွာ ဌပိတေ အဓုဟသာသဏော။ ဟဋ္ဌိယံ **ဝိဟာရပဋ္ဌာယာယ**န္တိ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဆာယာယ, ဝိဟာရဿ ဝဓုမာနဋ္ဌာယာယန္တိပိ ဝဒန္တိ။

၂၄၃. **ဘောဂက**တိ ဥပယောဂတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ။ **အစ္စာယတာ** တိ အတိအာယတာ ခရမုစ္ဆနာ။ **သရဝတီ**တိ မဓုရသရသံယုတ္တာ။ **အတိသိထိလာ** မန္ဒမုစ္ဆနာ။ **ဝီရိယသမထ**န္တိ ဝီရိယသမ္ပယုတ္တသမထံ။ **တတ္ထ စ နိမိတ္တံ ဂဏှာဟီ**တိ တသ္မိဉ္စ သမဘာဝေ သတိ ယံ အာအာသေ မုခနိမိတ္တံ ဝိယ နိမိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ သမထနိမိတ္တံ, ဝိပဿနာနိမိတ္တံ, မဂ္ဂနိမိတ္တံ, ဖလနိမိတ္တဉ္စ ဂဏှာဟိ နိဗ္ဗတ္တေဟီတိ, ဧဝမဿ အရဟတ္တပရိယောသာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ။

၂၄၄. **ဆဋ္ဌာနာနီ**တိ ဆ ကာရဏာနိ။ **အဓိမုတ္တော** တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော။ **နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော** တိအာဒိ သဗ္ဗံ အရဟတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ အရဟတ္တဉှိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိက္ခန္တတ္တာ **နေက္ခမ္မံ,** တေဟေဝ စ ပဝိဝိတ္တတ္တာ **ပဝိဝေကော,** ဗျာပဇ္ဇာဘာဝတော **အဗျာပဇ္ဇံ,** ဥပာဒါနဿ ခယန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ဥပာဒါနက္ခယော,** တဏှာက္ခယန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **တဏှက္ခယော,** သမ္မောဟာဘာဝတော **အသမ္မောဟော** တိ စ ဝုစ္စတိ။

ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တက န္တိ ကေဝလံ ပဋိဝေဓပညာယ အသမ္မိဿံ သဒ္ဓါမတ္တကံ။ **ပဋိစယ**န္တိ ပုနပ္ပုနံ ကရဏေန ဝမိုံ။ **ဝီတရာဂတ္တာ** တိ မဂ္ဂပဋိဝေဓေန ရာဂဿ ဝိဂတတ္တာ ဧဝ နေက္ခမ္မသင်္ခာတံ အရဟတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သစ္ဆိကတွာ ဌိတော ဟောတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော** တိ ''ပဝိဝေကေ အဓိမုတ္တော အဟ''န္တိ ဧဝံ အရဟတ္တံ ဗျာကရောတီတိ အတ္ထော။

သီလဗ္ဗတပရာမာသ န္တိ သီလဉ္စ ဝတဉ္စ ပရာမသိတွာ ဂဟိတဂ္ဂဟဏမတ္တံ။ **သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆန္တော** တိ သာရဘာဝေန ဇာနန္တော။ **အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော** တိ အဗျာပဇ္ဇံ အရဟတ္တံ ဗျာကရောတိ။

အမိဿီကတ န္တိ အမိဿကတံ။ ကိလေသာ ဟိ အာရမ္မဏေန သဒ္ဓိံ စိတ္တံ မိဿံ ကရောန္တိ, တေသံ အဘာဝတ အမိဿီကတံ။ **ဘုသာ တတဝုဋ္ဌိ** တိ ဗလဝတတက္ခန္ဓော။

ဥပာဒါနက္ခယဿ စာ တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **ဒိသွာ အာယတနုပ္ပာဒ** န္တိ စက္ခာဒိအာယတနာနံ ဥပ္ပာဒဉ္စ ဝယဉ္စ ဒိသွာ။ **စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီ** တိ ဣမာယ ဝိပဿနာပဋိပတ္တိယာ ဖလသမာပတ္တိဝသေန စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။

သောဏကောဠိဝိသကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒိဂုဏာဒိဥပာဟနပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၅. **သကဋ္ဌတဟော**တိ ဒွီဟိ သကဋ္ဌေဟိ ပရိစ္ဆိန္နေ တဟေ။ **''တဟေ''**တိ ဗဟုဝစနဿ ဟိရညဝိသေသနတ္တေပိ သာမညာပေက္ခာယ ''ဟိရည''န္တိ ဧကဝစနံ ကတံ။

၂၄၆. **အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ** တိ အလ္လာရိဋ္ဌဖလဝဏ္ဏာ, တိန္တကာကပက္ခဝဏ္ဏာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ရဇနန္တိ** ဥပလိတ္တံ နီလာဒိဝဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''စောဠကေန ပုဉ္ဆိတွာ''** တိ။ တဉှိ တထာ ပုဉ္ဆိတေ ဝိဂစ္ဆတိ။ ယံ

ပန စမ္မသ္သ ဒုဂ္ဂန္ဓာပနယနတ္ထံ ကာဋ္ဌရတ္တာဒိရဇနေဟိ ရဉ္ဇိတတ္တာ ကာဋ္ဌရတ္တာဒိဝဏ္ဏံ ဟောတိ, တံ စောဒ္ဒာဒိ
ဟိ အပနေတုံ န သက္ကာ စမ္မဂတိကမေဝ, တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ခလ္လက န္တိ သဗ္ဗပဏှိပိဓာနစမ္မံ, အပရိဂဠနတ္ထံ ပဏှိဥပရိဘာဂေ အပိဓာယ အာရောပနဗန္ဓနမတ္တံ ဝဋ္ဋ
တိ။ **ဝိစိတ္ရာ** တိ သဏ္ဌာနတော ဝိစိတ္ရပဋ္ဋာ အဓိပ္ပေတာ, န ဝဏ္ဏတော သဗ္ဗသော အပနေတဗ္ဗေသု ခလ္လကာဒီသု ပဝိဋ္ဌ
တ္တာ။ ဗိဠာလသဒိသမုခတ္တာ မဟာဥလူကာ **“ပက္ခိဗိဠာလာ”** တိ ဝုစ္စတိ, တေသံ စမ္မံ နာမ ပက္ခလောမမေဝ။

ဒိဂုဏာဒိဥပါဟနပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဇ္ဈာရာမေဥပါဟနပဋိက္ခေပကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. ဥဏ္ဏာဟိ **ကတပါဒုကာ**တိ ဧတ္ထ ဥဏ္ဏာမယကမ္ဗလေဟိ ကတာ ပါဒုကာ သင်္ဂယှန္တိ။

၂၅၃. **ဂင်္ဂါမဟကီဠိကာယာ** တိ ဂင်္ဂါမဟေ ကီဠိကာယ။ တတ္ထ ဟိ ဣတ္ထိပုရိသာ ယာနေဟိ ဥဒကကီဠံ ဂစ္ဆန္
တိ။ **ပီဠကသိဝိကန္တိ** ဖလကာဒီနာ ကတံ ပီဠကယာနံ။ **ပဋ္ဋပောတလိကံ** အန္ဒောလိကာ။ သဗ္ဗမ္ပိ ယာနံ ဥပါဟနေနပိ ဂန္တုံ
အသမတ္ထဿ ဂိလာနဿ အနုညာတံ။

၂၅၄. **တဋ္ဋရူပကနီ**တိ အာဟရိမာနိ တဋ္ဋရူပကနိ။ **စတုရင်္ဂုလာဓိကာနီ** တိ ဥဒ္ဒလောမိကေကန္တလောမိဟိ ဝိသေသဒဿနံ။ စ
တုရင်္ဂုလတော ဟိ ဦနာနိ ကိရ ဥဒ္ဒလောမိအာဒီသု ပဝိသန္တိ။ **တနစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော** တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ
ဥဏ္ဏာမယသုတ္တေဟိ ဘိတ္တိစ္ဆေဒအာဒိဝသေန တယိတ္ဝာ ကတစိတ္တတ္ထရဏော။ **ဃနပုပ္ဖကော** တိ ဗဟလရာ
ဂေါ။ **ပကတိတူလိကာ**တိ တူလပုဏ္ဏာ ဘိသိ။ **ဝိကတိကာ**တိ သီဟရူပါဒိဝသေန တနစိတ္တာဝ ဂယှတိ။ **ဥဒ္ဒလောမီ** တိ
“ဥဘတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏ”န္တိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယ** န္တိ ကော
သိယသုတ္တာနံ အန္တရာ သုဝဏ္ဏမယသုတ္တာနိ ပဝေသေတွာ ဝီတံ။ သုဝဏ္ဏသုတ္တံ ကိရ “ကဋ္ဋိဿံ, ကသဋ္ဋ”န္တိ စ
ဝုစ္စတိ။ တေနေဝ “ကောသေယျကသဋ္ဋမယ”န္တိ **အာစရိယ-ဓမ္မပါလတ္ထေရေန** ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ရတနပရိသိဗ္ဗိ
ဗိတန္တိ** သုဝဏ္ဏလိတ္တံ။ **သုဒ္ဓကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတံ။

အဇိနမိဂစမ္မာနံ အတိသုခုမတ္တာ ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဋာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တီတိ ဝုတ္တံ **“အဇိနပ္ပဝေဏီ”** တိ။ **ရတ္တဝိ
တာနေနာ**တိ သဗ္ဗရတ္တေန ဝိတာနေန။ ယံ ပန နာနာဝဏ္ဏံ တနစိတ္တံ ဝါ လေပစိတ္တံ ဝါ, တံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဘတောလော
ဟိတကူပဓာနေပိ** ဧသေဝ နယော။ **“စိတ္တံ ဝါ”** တိ ဣဒံ ပန သဗ္ဗထာ ကပ္ပိယတ္တာ ဝုတ္တံ, န ပန ဥဘတောဥပဓာနေသု အ
ကပ္ပိယတ္တာ။ န ဟိ လောဟိတက-သဒ္ဒေါ စိတ္တေ ဝတ္တတိ, ပဋ္ဋလိဂ္ဂဟဏေနေဝ စိတ္တကဿပိ အတ္ထရဏဿ
သင်္ဂဟေတဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတော, ကာသာဝံ ပန လောဟိတကတေဟာရံ န ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဝိတာနေပိ ဥဘတောဥပဓာနေပိ
ဝဋ္ဋတိ။ **သစေ ပမာဏယုတ္တ** န္တိအာဒိ အညပ္ပမာဏာတိက္ကန္တဿ ဗိဗ္ဗောဟနဿ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝဒဿနတ္
ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ဥစ္စာသယနမဟာသယနဘာဝဒဿနတ္ထံ တထာ အဝုတ္တတ္တာ။ တံ ပန ဥပဓာနံ ဥပေါသထိကာနံ ဂ
ဟဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနမေဝ ဟိ တဒါ တေသံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာ** ဒီသု ကိဉ္စာပိ “ဌပေတွာ
တ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေါနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ ဝဋ္ဋန္တိ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ဝိနယဋ္ဌကထာယေဝ ကပ္ပိယာ
ကပ္ပိယဘာဝေ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အဇ္ဈာရာမေဥပါဟနပဋိက္ခေပကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂိဟိဝိကတာနုညာတာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၆. **အဘိနိသ္သာယ** တိ အပဿာယ။ **ဝိသုကာယိကဝိပ္ဖန္ဒိတာန** န္တိ ပဋိပက္ခဘူတာနံ ဒိဋ္ဌိစိတ္တဝိပ္ဖန္ဒိတာနန္
တိ အတ္ထော။

၂၅၇. **ယတိန္ဒြိယ** န္တိ မနိန္ဒြိယဝသေန သညတိန္ဒြိယံ။

၂၅၈. ဟဋ္ဌိယံ **အဠကဝဂ္ဂိကာနီ** တိ **သုတ္တနိပာတေ** (သု. နိ. ၇၇၂ အာဒယော) အဋ္ဌကဝဂ္ဂဘူတာနိ သောဠသ သုတ္တာနိ။ **ဧဝံ စိရံ အကာသီ**တိ ဧဝံ စိရကာလံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုပဂန္တွာ အကာရမဇ္ဈေ ကေန ကာရဏေန တသမကာသီတိ အတ္ထော။ သော ကိရ မဇ္ဈိမဝယေ ပဗ္ဗဇိတော, တေန ဘဂဝါ ဧဝမာဟ။ **တေမတ္ထံ ဝိဒိတ္ဂွာ** တိ ကာမေသု ဒိဋ္ဌာဒီနဝ စိရာယိတွာပိ ဃရာဝါသေန ပက္ခန္ဒိတ္တိ ဧတမတ္ထံ သဗ္ဗာကာရတော ဝိဒိတွာ။

အာဒီနဝံ လောကေတိ သင်္ခါရလောကေ အနိစ္စတာဒိအာဒီနဝံ။ **နိရူပဓိန္တိ** နိဗ္ဗာနံ။ ''အရိယော န ရမတီ ပာပေ''တိ ကမ္မဿ ပေတုမာဟ **''ပာပေ န ရမတီ သုစီ''**တိ။ တတ္ထ **သုစီ**တိ ဝိသုဒ္ဓပုဂ္ဂလော။

၂၅၉. **ကာဠသီဟော**တိ ကာဋ္ဌမုခတနရဇာတိ။ **စမ္မံ န ဝဠ္ဋတီ** တိ နိသီဒနတ္ထရဏံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဘူမတ္ထရဏာဒိဝသေန သေနာသနပရိဘောဂေ ဝဋ္ဋတေဝ။

ဂိဟိဝိကတာနုညာတာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၆. ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကော

ပဉ္စဘေသဇ္ဇာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၀. ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ **ပိတ္တံ ကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရဂတံ ဟောတီ**တိ ဗဟိသရီရေ ဗျာပေတွာ ဌိတံ အဗဒ္ဓပိတ္တံ ကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရဂတံ ဟောတိ, တေန ပိတ္တံ ကုပိတံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၆၁-၂. ပါဠိယံ **နစ္ဆာဒေန္တီ**တိ ရုစိံ န ဥပ္ပာဒေန္တိ။ **သုသုကာ**တိ သမုဒ္ဒေ ဧကာ မစ္ဆဇာတိ, ကုမ္ဘီလာတိပိ ဝဒန္တိ။ **သံသဋ္ဌ**န္တိ ပရိဿာဝိတံ။

၂၆၃. **ပိဋ္ဌေဟီ**တိ ပိသိတေဟိ။ **ကသာဝေဟီ**တိ တစာဒီနိ ဥဒကေ တာပေတွာ ဂဟိတဦသရေဟိ။ **ဥဗ္ဘိဒ**န္တိ ဦသရပံသုမယံ။ **လောဏဗိလ**န္တိ လောဏဝိသေသော။

၂၆၄-၅. **ဆကဏ**န္တိ ဂေါမယံ။ **ပါကတိကစုဏ္ဏ**န္တိ အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ, ဂန္ဓစုဏ္ဏံ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ ပါဠိယံ **စုဏ္ဏစာလိနိ**န္တိ ဥဒုက္ခလေ ကောဋ္ဋိတစုဏ္ဏပရိဿာဝနိံ။ **သုဝဏ္ဏဂေရုကော**တိ သုဝဏ္ဏတုတ္ထာဒိ။ ပါဠိယံ **အဉ္ဇနူပပိသန**န္တိ အဉ္ဇနေ ဥပနေတုံ ပိသိတဗ္ဗဘေသဇ္ဇံ။

၂၆၇-၉. **ကဗဠိကာ**တိ ဥပနာဟဘေသဇ္ဇံ။ **ဃရဒိန္နကာဗာဓော** နာမ ဃရဏိယာ ဒိန္နဝသီကရဏဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတ အာဗာဓော။ **တာယ ဆာရိကာယ ပဂ္ဃရိတံ ခါရောဒက**န္တိ ပရိဿာဝနေ တစ္ဆာရိကံ ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ အာသိဉ္စိတေ တတော ဆာရိကတော ဟေဋ္ဌာ ပဂ္ဃရိတံ ခါရောဒကံ။ ပါဠိယံ **အကဋယူသေနာ**တိ အနဘိသင်္ခတေန မုဂ္ဂယူသေန။ **ကဋာကဋေနာ**တိ မုဂ္ဂေ ပစိတွာ အစာလေတွာ ပရိဿာဝိတေန မုဂ္ဂယူသေနာတိ ဝဒန္တိ။

ပဉ္စဘေသဇ္ဇာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂုဠာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၂-၄. **ဂုဠကရဏ**န္တိ ဥစ္ဆုသာလံ။ **အဝိဿတ္ထာ**တိ သာသင်္ကာ။

၂၇၆. **အပ္ပမတ္တကေပိ တရေန္တီ**တိ အပ္ပမတ္တကေ ဒိန္နေ အယကာနံ ပီဠာတိ ပဋိက္ခိပန္တိ။ **ပဋိသင်္ခါပီ**တိ ဧတ္ထကေနပိ ယာပေတုံ သက္ကာ, “အဝသေသံ အညေသံ ဟောတူ”တိ သလ္လက္ခေတွာပိ ပဋိက္ခိပန္တိ။

၂၇၉. **ဝတ္ထိပီဠန**န္တိ ယထာ ဝတ္ထိဂတတေလာဒိ အန္တောသရီရေ အာရောဟန္တိ, ဧဝံ ဟတ္ထေန ဝတ္ထိမဒ္ဒနံ။ သမ္ဗာဓေ သတ္ထကမ္မဝတ္ထိကမ္မာနမေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဒဟနကမ္မံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

ဂုဠာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ယာဂုမဓုဂေါဠကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၂-၃. ပါဠိယံ **ဒသဿ ဌာနာနီ**တိ အဿ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဒသ ဌာနာနိ ကာရဏာနိ ဓမ္မေနာတိ အတ္ထော။ **အနုပ္ပဝေစ္ဆတီ**တိ ဒေတိ။ တတဉ္စ ဗျပနေတီတိ သမ္ဗန္ဓော, တတဉ္စ အနုလောမေတီတိ အတ္ထော။ **သဂ္ဂါ တေ အာရဒ္ဓါ**တိ တယာ ဒေဝလောကာ အာရာဓိတာ။

ယာဂုမဓုဂေါဠကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါဋလိဂါမဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၆. ဟဋ္ဌလိကမေ နဂရံ မာပေန္တိ တိ ဟဋ္ဌလိကမည္ သမီပေ တသ္မေ၀ ကမခေတ္တဘူတေ မဟန္တေ အရညပ္ပဒေသေ ဟဋ္ဌလိပုတ္တံ နာမ နဂရံ မာပေန္တိ။ **ယာ၀တာ အရိယံ အာယတနန္တိ** ယတ္တကံ အရိယမနုဿာနံ သြသရဏဋ္ဌာနံ။ **ယာ၀တာ ၀ဏိပ္ပထော** တိ ယတ္တကံ တဏိဇာနံ ဘဏ္ဍ၀ိက္ကိဏနဋ္ဌာနံ, ၀သနဋ္ဌာနံ တ, ဣဒံ တေသံ သဗ္ဗေသံ အဂ္ဂနဂရံ ဘ၀ိဿတီတိ အတ္ထော။ **ပုဋ္ဌဘေဒနန္တိ** သကဋ္ဌာဒီဟိ နာနာဒေသတော အာဟဋ္ဌာနံ ဘဏ္ဍပုဋ္ဌာနံ ၀ိက္ကိဏနတ္ထာယ မောစနဋ္ဌာနံ။ **သရန္တိ** တဋ္ဌာကာဒီသုပိ ၀တ္တတိ , တန္နိ၀တ္တနတ္ထံ **“သရန္တိ ဣဓ နဒီ အဓိပ္ပေတာ”** တိ ၀ုတ္တံ သရတိ သန္ဒတီတိ ကတွာ။ **ဝိနာ ဧ၀ ကုလ္လေန တိဏ္ဏာ** တိ ဣဒံ အပ္ပမတ္တကဥဒကမ္ပိ အဖုသိတွာ ၀ိနာ ကုလ္လေန ဟရုပ္ပတ္တာ။

ဟဋ္ဌလိကမ၀တ္ထုကထာ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဋိကမေသစ္စကထာ၀ဏ္ဏနာ

၂၈၇. ဟဋ္ဌိယံ **သန္ဓာ၀ိတ** န္တိ ဘ၀တော ဘ၀ံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ၀သေန သန္ဓာ၀နံ ကတံ။ **သံသရိတ** န္တိ တသ္မေ၀ ၀ေ၀စနံ။ **မမဉ္စေ၀ တုမှာကဉ္စာ** တိ မယာ စ တုမှေဟိ စ, သာမိ၀သေနေ၀ တ မမ စ တုမှာကဉ္စ သန္ဓာ၀နံ အဟောသီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **သံသရိတန္တိ** သံသရိ။ ဘ၀တဏှာ ဧ၀ ဘ၀တော ဘ၀ံ နေတီတိ **ဘ၀နေတ္တီ** တိ ၀ုတ္တာ။

၂၈၉. ‘‘နီလာ ဟောန္တီ’’တိ ၀ုတ္တမေ၀တ္ထံ ၀ိ၀ရိတုံ **“နီလ၀ဏ္ဏာ”** တိအာဒိ ၀ုတ္တံ။ **နီလ၀ဏ္ဏာ** တိ နီလ၀ိလေပနာ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ပဋိ၀င္သေသီ** တိ ပဟရိ။ **အမ္ဗကာယာ** တိ အမ္ဗာယ။ ဥပစာရ၀စနဥ္ဟေတံ, မာတုကမေနာတိ အတ္ထော။ **ဥပသံဟရထာ**တိ ဥပနေထ, ‘‘ဤဒိသာ တာ၀တိံသာ’’တိ ပရိကပ္ပေထာတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ ဘိက္ခူနံ သံ၀ေဂဇနနတ္ထံ ၀ုတ္တံ, န နိမိတ္တဂ္ဂဟတ္ထံ။ လိစ္ဆ၀ိရာဇာနော ဟိ သဗ္ဗေ န စိရသ္မေ၀ အဇာတသတ္တုနာ ၀ိနာသံ ပာပုဏိဿန္တိ။

ကောဋိကမေသစ္စကထာ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သီဟသေနာပတိ၀တ္ထုအာဒိကထာ၀ဏ္ဏနာ

၂၉၀. သန္ဓာကရေ တိ ရာဇကိစ္စည္ သန္ဓာရဏတ္ထာယ နိစ္စိဒ္ဒံ ကတွာ ၀ိစာရဏတ္ထာယ ကတမဟာသဘာယ။ **ဂမိကာဘိသင်္ခာရော** တိ ဂမနေ တယာမော။ **ဓမ္မည္ စ အနုဓမ္မ** န္တိ တုမှေဟိ ၀ုတ္တည္ ကာရဏည္ အနုကာရဏံ, တုမှေဟိ ၀ုတ္တည္ အတ္ထည္ အနုရူပမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **သဟဓမ္မိကော တအနုတအော** တိ ပရေဟိ ၀ုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတွာ တုမှာကံ တအော တ ဣတော ပရံ တည္ အနုတအော တ။ **ကောစိ** အပ္ပမတ္တကောပိ **ကရဏှံ ဌာနံ န အာဂစ္ဆတီ** တိ ကိံ တ၀ တဒေ ကရဏှဟကာရဏံ နတ္ထီတိ ၀ုတ္တံ ဟောတိ။

၂၉၃. အနု၀ိစ္စကာရ န္တိ အနု၀ိဒိတာကာရံ။ ရတနတ္တယည္ သရဏဂမနာဒိကိရိယံ ကရောတိ။ သဟသာ ကတွာ မာ ပစ္ဆာ ၀ိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ပဋ္ဌာကံ ပရိဟရေယျုံ** န္တိ ဓဇပဋ္ဌာကံ ဥက္ခိပိတွာ ‘‘ဤဒိသော အမှာကံ သရဏံ ဂတော သာ၀ကော ဇာတော’’တိ နဂရေ ဃောသေန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။

၂၉၄. နိမိတ္တကမ္မည္ တိ မံသခာဒနနိမိတ္တေန ဥပ္ပန္နဟဏာတိပာတကမ္မည္။

သီဟသေနာပတိ၀တ္ထုအာဒိကထာ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကပ္ပိယဘူမိအနုဇာနနကထာ၀ဏ္ဏနာ

၂၉၅. အနုပ္ပဂေ ဧ၀ တိ ဟာတော၀။ **ဩရ၀သဒ္ဒ** န္တိ မဟာသဒ္ဒံ။ **တံ ပန အ၀တွာတပီတိ ပိ**-သဒ္ဒေန တထာ၀စနမ္ပိ အနုဇာနာတိ။ **အဋ္ဌကထာသူ**တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာ၀ိရဟိတာသု သေသဋ္ဌကထာသု။ **သာဓာရဏလက္ခဏ** န္တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယ သဟ သဗ္ဗဋ္ဌကထာနံ သမာနံ။

စယန္တိ အဓိဋ္ဌာနဉ္စဝတ္ထုံ။ **ယတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ယတော ဣဋ္ဌကာဒိတော ပဋ္ဌာယ, ယံ အာဒိံ ကတွာ ဘိတ္တိံ ဥဋ္ဌာပေတုကာမာတိ အတ္ထော။ **“ထမ္ဘာ ပန ဥပရိ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋန္တီ”** တိ ဧတေန ဣဋ္ဌကပါသာဏာ ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌာပိတာပိ ယဒိ စယတော, ဘူမိတော ဝါ ဧကင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ ဥဂ္ဂတာ တိဋ္ဌန္တိ, ဝဋ္ဋန္တီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

အာရာမောတိ ဥပစာရသီမာပရိစ္ဆိန္နော သကလော ဝိဟာရော။ **သေနာသနာနီ**တိ ဝိဟာရဿ အန္တော တိဏကုဋိ အာဒိကာနိ သင်္ဃဿ နိဝါသဂေဟာနိ။ **ဝိဟာရဂေါနိသာဒိကာ နာမာ**တိ သေနာသနဂေါနိသာဒိကာ။ သေနာသနာနိ ဟိ သယံ ပရိက္ခိတ္တာနိပိ အာရာမပရိက္ခေပါဘာဝေန “ဂေါနိသာဒိကာနီ”တိ ဝုတ္တာနိ။ **“ဥပဍ္ဎပရိက္ခိတ္တောပီ”** တိ ဣမိနာ တတော ဦနပရိက္ခိတ္တော ယေဘုယျေန အပရိက္ခိတ္တော နာမ, တသ္မာ အပရိက္ခိတ္တသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။ **ဧတ္ထ** တိ ဥပဍ္ဎာဒိပရိက္ခိတ္တေ။ **ကပ္ပိယကုဋိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ** တိ ဂေါနိသာဒိယာ အဘာဝေန သေသ ကပ္ပိယကုဋီသု တီသု ယာ ကာစိ ကပ္ပိယကုဋိ ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

တေသံ ဂေဟာနီတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခူနံ ဝါသတ္ထာယ ကတမ္ပိ ယာဝ န ဒေန္တိ, တာဝ တေသံ သန္တကံယေဝ ဘဝိဿတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိဟာရံ ဌပေတွာ**တိ ဥပသမ္ပန္နာနံ ဝါသတ္ထာယ ကတဂေဟံ ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **ဂေဟန္တိ** နိဝါသဂေဟံ, တဒညံ ပန ဥပေါသထာဂါရာဒိ သဗ္ဗံ အနိဝါသဂေဟံ စတုကပ္ပိယဘူမိဝိမုတ္တာ ပဉ္စမီ ကပ္ပိယဘူမိ။ သင်္ဃသန္တကေပိ ဟိ တောဒိသေ ဂေဟေ သုဋ္ဌု ပရိက္ခိတ္တာရာမတ္တေပိ အဗ္ဘောကာသေ ဝိယ အန္တောဝုတ္ထာဒိဒေါသော နတ္ထိ။ ယေန ကေနစိ ဆန္နေ, ပရိစ္ဆန္နေ စ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိဝါသဂေဟေ အန္တောဝုတ္ထာဒိဒေါသော, န အညတ္ထ။ တေနာဟ **“ယံ ပနာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **“သင်္ဃိကံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ”** တိ ဣဒံ ကိဉ္စာပိ ဘိက္ခုနီနံ သာမညတော ဝုတ္တံ, ဘိက္ခူနံ ပန သင်္ဃိကံ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ ဘိက္ခုနီနံ, တာသံ သင်္ဃိကံ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ ဘိက္ခူနံ ဂိဟိသန္တကဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မုခသန္နိဓိ တိ အန္တောသန္နိဟိတဒေါသော ဟိ မုခပ္ပဝေသနနိမိတ္တံ အာပတ္တိံ ကရောတိ, နာညထာ။ တသ္မာ “မုခသန္နိဓိ”တိ ဝုတ္တော။

တတ္ထ တတ္ထ ခဏ္ဍာ ဟောန္တိ တိ ဥပဍ္ဎတော အဓိကံ ခဏ္ဍာ ဟောန္တိ။ **သဗ္ဗသ္မိံ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌေ** တိ တိဏပဏ္ဏာဒိဝဿပရိတ္တာယကေ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌေ။ ဂေါပါနသီနံ ပန ဥပရိ ဝလ္လီဟိ ဗဒ္ဓဒဏ္ဍကေသု ဌိတေသုပိ ဇဟိတဝတ္ထုကာ ဟောန္တိ ဧဝ။ **ပက္ခပါသကမဏ္ဍလ** န္တိ ဧကသ္မိံ ပဿေ တိဏ္ဏံ ဂောပါနသီနံ ဥပရိ ဌိတတိဏပဏ္ဏာဒိစ္ဆဒနံ ဝုစ္စတိ။

အနုပသမ္ပန္နဿ ဒါတဗ္ဗော အဿာ တိအာဒိနာ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထမ္ပိ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒိန္နံ ကပ္ပိယံ ဟောတိ, သာပေက္ခအနဍ္ဍတ္ထ ဝဋ္ဋတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

၂၉၉. ဟဋ္ဌိယံ **ကန္တာရေ သမ္ပာဝေသီ** တိ အပ္ပဘက္ခကန္တာရေ သမ္ပာပုဏိ။

ကပ္ပိယဘူမိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေဏိယဇဋိလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. **ဇဋိလော**တိ အာဟရိမဇဋာဓရော တာပသဝေသဓာရကော ယညယုတ္တော လောကပူဇိတော ဗြာဟ္မဏော။ **ပဝတ္တာရော** ဟာဝစနဝသေန ဝတ္တာရော။ ယေသံ သန္တကမိဒံ, ယေဟိ ဝါ ဣဒံ ဂီတန္တိ အတ္ထော။ **ဂီတံ ပဝုတ္တံ သမိဟိတ**န္တိ အညမညဿ ပရိယာယဝစနံ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **တဒနုကာယန္တိ** တိ တံ တေဟိ ပုဗ္ဗေ ဂီတံ အနုကာယန္တိ။ ဧဝံ သေသေသု စ။

ယာဝကာလိကပက္ကာန န္တိ ပက္ကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အာမာနိ ပန အနုပသမ္ပန္နေဟိ သီတုဒကေ မဒ္ဒိတွာ ပရိဿာဝေတွာ ဒိန္နပါနံ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ ကပ္ပတိ ဧဝ။ အယဉ္စ အတ္ထော မဟာအဋ္ဌကထာယံ သရူပတော အဝုတ္တော

တောတိ အာဟ **“ကုရုန္ဒိယံ ပနာ”** တိအာဒိ။ **“ဥစ္ဆုရသော နိကသဋ္ဌော”** တိ ဣဒံ ဟတဗ္ဗသာမညေန ယာမကာလိကက ထာယံ ဝုတ္တံ, တံ ပန သတ္တာဟကာလိကမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဣမေ စတ္တာရော ရသာ** တိ ဖလပတ္တပုပ္ဖဥစ္ဆုရ သာ စတ္တာရော။

ဟဋ္ဌိယံ **အဂ္ဂိဟုတ္တမုခာ** တိ အဂ္ဂိဇုဟနပုဗ္ဗကာ။ **ဆန္ဒသော**တိ ဝေဒဿ။ **သာဝိတ္တီ မုခံ** ပဌမံ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **တပတ**န္တိ ဝိဇ္ဇောတန္တာနံ။

ကေဏိယဇဋိလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရောဇမလ္လာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၁. ဗဟုကတော ဗုဒ္ဓေ တတိ ဗုဒ္ဓေ ကတဗဟုမာနောတိ အတ္ထော။ သော ခော အဟံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဉာတီနံ ဒဏ္ဍဘယတဇ္ဇိတော အဟောသိန္တိ သေသော။ ဝေဠုဟိ သတိ “ဓေဟ”န္တိ ပုန အဟံ-ဂဟဏံ ယုဇ္ဇတိ။ **ဝိဝရီ**တိ “ဝိဝရ တူ”တိ စိန္တာမတ္တေန ဝိဝရိ, န ဥဋ္ဌာယ ဟတ္ထေန။

၃၀၃. အညတရောတိ သုဘဒ္ဒော ဝုဍ္ဍပဗ္ဗဇိတော။ **ဒွေ ဝ အရကာ**တိ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတာ ဒွေ ဝ ပုတ္တာ။ **နာဠိယာတပကေနာ**တိ နာဠိယာ စေဝ ထဝိကာယ စ။ **သံဟရထ** ဣမေဟိ ဘာဇနေဟိ တဏ္ဍုလာဒီနိ သင်္ကမထာတိ အတ္ထော။ **ဘုသာဂါရ**ကေတိ ပလာလမယေ အဂါရေ, ပလာလပုဉ္ဇံ အဗ္ဘန္တတောရတော ပလာလံ သင်္ကမိတွာ အဂါရံ ကတံ ဟောတိ, တတ္ထာတိ အတ္ထော။

ရောဇမလ္လာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုမဟာပဒေသကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၅. ပရိမဒ္ဒန္တာ တိ ဥပပရိက္ခန္တာ။ **ဒွေ ဝ ပဋ္ဌာ ဒေသနာမေနေဝ ဝုတ္တာ** တိ တေသံ သရူပဒဿနပဒမေတံ။ နာ ညနိဝတ္တနပဒံ ပတ္တဏ္ဏပဋ္ဌဿာပိ ဒေသနာမေန ဝုတ္တတ္တာ။

တုမ္ဗာ တိ ဘာဇနာနိ။ **ဖလတုမ္ဗော** နာမ လာဗုအာဒိ။ **ဥဒကတုမ္ဗော** ဥဒကဃဋော။ **ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ**န္တိ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ တယိတွာ ကတဆတ္တံ။ **သမ္မိန္နရသ**န္တိ မိဿီဘူတရသံ။

စတုမဟာပဒေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၇. ကထိနက္ခန္ဓကော

ကထိနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. ကထိနက္ခန္ဓကေ **သီသဝသေနာ**တိ ပဓာနဝသေန။ **ကထိနန္တိ** ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော။ **သော နေသံ ဘာဝိဿတီတိ ယုဇ္ဇတီ**တိ ''သော တုမှာက''န္တိ အဝတွာ ''နေသ''န္တိ ဝစနံ ယုဇ္ဇတိ။ **ယေ အတ္ထတကထိနာ**တိ န ကေဝလံ တုမှာကမေဝ, ယေ အညေပိ အတ္ထတကထိနာ, တေသံ ဘာဝိဿတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **တေ**တိ တေ သမ္မုခီဘူတေဟိ သဒ္ဓိံ အသမ္မုခီဘူတေ စ အနာဂတေ စ ဘိက္ခူ သဗ္ဗေ ဧကတော သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဝုတ္တံ, တုမှာကန္တိ အတ္ထော။ **သော နေသ**န္တိ ဧတ္ထ သော တေသန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ ''အတ္ထတကထိနာနံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာနိ ပဉ္စ ကပ္ပိဿန္တီ''တိ။ **မတကစီဝရ**န္တိ မတဿ စီဝရံ။ ''ဝုတ္ထဝဿဝသေနာ''တိ ဣဒံ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနမ္ပိ သာဓာရဏန္တိ အာဟ **''ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပဌမပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ လဘန္တီ''**တိ။ **ဥပဂတာ ဝါ န လဘန္တီ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝုတ္ထဝဿေပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ခလိမက္ခိတသာဋကောတိ အဟတဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **''အကာတုံ န လဗ္ဘတီ''**တိ ဣမိနာ အနာဒရိယေ သတိ ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ။

''အပလောကေတွာ''တိ ဣဒံ အညေသံ ဝဿံဝုတ္ထဘိက္ခူနံ အဒတွာ ဒါတုကာမေဟိ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနံ။ ယဒိ ဧဝံ ကမ္မဝါစာယ ဧဝ ဒါနံ အဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ကမ္မဝါစာ ပနာ''**တိအာဒိ။ ကထိနစီဝရံ ဝိယ ကမ္မဝါစာယ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အပလောကေတွာဝ ဒါတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၃၀၈. မဟာဘူမိကန္တိ မဟာဝိသယံ, စတုဝီသတိအာကာရဝန္တတာယ မဟာဝိတ္ထာရိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဉ္စကန္တိ** ပဉ္စခဏ္ဍံ။ ဧသေဝ နယော သေသေသုပိ။ **ပဋ္ဋမစိမိလိကာ**တိ ကထိနဝတ္ထတော အညာ အတ္တနော ပကတိစိမိလိကာ။ **ကုစ္ဆိစိမိလိကံ ကတွာ သိဗ္ဗိတမတ္တေနာ**တိ ထိရဇိဏ္ဏာနံ စိမိလိကာနံ ဧကတော ကတွာ သိဗ္ဗနဿေတံ အဓိဝစနန္တိ ဝဒန္တိ။ မဟာပစ္စရိယံ, ကုရုန္ဒိယဉ္စ ဝုတ္တဝစနန္တိ ဒဿနံ, ဗျဉ္ဇနတော ဧဝ ဘေဒော, န အတ္ထတောတိ ဒဿနတ္ထံ ကတန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပိဋ္ဌိအနုဝါတာရောပနမတ္တေနာ**တိ ဒီဃတော အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန။ **ကုစ္ဆိအနုဝါတာရောပနမတ္တေနာ**တိ ပုထုလတော အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန။ **ရတ္တိနိဿဂ္ဂိယေနာ**တိ ရတ္တိ အတိက္ကန္တေန။

၃၀၉. ဟတဝတ္ထကသာဋကေနာတိ အတိဇိဏ္ဏသာဋကော။ **န ဟိ တေနာ**တိအာဒီသု တေန ပရိတရာဂတဟဋ္ဌေန ဣဓ အာနေတွာ အဝုစ္စမာနေန ကထိနတ္ထာရကဿ ဇာနိတဗ္ဗေသု န ကိဉ္စိ ပရိဟာယတိ, တဿ သဗ္ဗဿ ဣဓေဝ ဝုတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၁၀. မာတာ ဝိယာတိ **မာတိကာ,** ဣဝတ္ထေ က-ပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန သိဒ္ဓမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **''မာတိကာတိ မာတရော''**တိအာဒိ။ **အဋ္ဌ**တိ ဇေတိဿာ မာတိကာယ။ ပက္ကမနန္တိကော ကထိနုဗ္ဘာရော ဧဝ ဟိ သယံ အတ္တနော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝမဘေဒူပစာရေန ''မာတိကာ''တိ ဝုတ္တော ဥဗ္ဘာရဿေဝ ပက္ကမနန္တေ သမုပ္ပတ္တိတော, တဗ္ဗိနိမုတ္တာယ စ မာတိကာယ အဘာဝတ, တပ္ပကာသိကာပိ စေတ္ထ ဟဋ္ဌေ ''မာတိကာ''တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ သာပိ ဟိ ပက္ကမနန္တိကုဗ္ဘာရပ္ပကာသနေန ''ပက္ကမနန္တိကာ''တိ ဝုတ္တာ။ ဧသေဝ နယော သေသုဗ္ဘာရေသုပိ။ **ပက္ကမနန္တိ** စေတ္ထ ဥပစာရသီမာတိက္ကမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကထိနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဒါယသတ္တကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၁. **“န ပုန အာဂမိဿ”**န္တိ ဣဒံ အာဝါသပလိဗောဓုပစ္ဆေဒကာရဏဒဿနံ။ ပဉ္စသု ဟိ စီဝရမာသေသု ယဒါ ကဒါစိ န ပစ္စေဿန္တိ စိတ္တေန ဥပစာရသီမာတိက္ကမေန အာဝါသပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။ ပစ္စေဿန္တိ ဗဟိ ဥပစာရဂတဿ ပန ယတ္ထ ကတ္ထစိ န ပစ္စေဿန္တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ ဆိဇ္ဇတိ။ **ပဌမံ စီဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတီ**တိ န ပစ္စေဿန္တိ ပက္ကမနတော ပုရေတရမေဝ စီဝရဿ နိဋ္ဌိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ “ကတစီဝရမာဒါယာ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထတကထိနဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ယာဝ “သင်္ဃတော ဝါ ဒါယကကုလာဒိတော ဝါ စီဝရံ လဘိဿာမီ”တိ စီဝရာသာ ဝါ လဒ္ဓဝတ္ထာနံ သဟာယသမ္ပဒါယောဂံ လဘိတွာ သင်္ဃာဋိအာဒိဘာဝေန “ဆိန္ဒိတွာ ကရိဿာမီ”တိ ကရဏိစ္ဆာ ဝါ ပဝတ္တတိ, တာဝ စီဝရပလိဗောဓော အနုပစ္ဆိန္နော ဧဝ။ ယဒါ ပန ယထာပတ္ထိတဋ္ဌာနတော စီဝရာဒီနံ သဗ္ဗထာ အလာဘေန ဝါ စီဝရာသာ စေဝ လဒ္ဓါနံ ကတွာ နိဋ္ဌာနေန ဝါ နဋ္ဌဝိနဋ္ဌာဒိဘာဝေန ဝါ စီဝရေ နိရပေက္ခတာယ ဝါ ကရဏိစ္ဆာ စ ဝိဂစ္ဆတိ, တဒါ စီဝရပလိဗောဓော ဥပစ္ဆိန္နော ဟောတိ။

သော စ ဣဓ “ကတစီဝရံ အာဒါယာ”တိ ဝစနေန ပကာသိတော။ ဧဝံ ဥပရိ သဗ္ဗတ္ထ ပါဠိဝစနက္ကမံ နိဿာယ နေသံ ပဌမံ, ပစ္ဆာ စ ဥပစ္ဆိဇ္ဇနံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗထာပိ စ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ပလိဗောဓာနံ ဥပစ္ဆေဒေနေဝ ကထိနုဗ္ဘာရော, န ဧကဿ။ တေသဉ္စ ပုဗ္ဗာပရိယေန, ဧကက္ခဏေ စ ဥပစ္ဆိဇ္ဇနံ ဒဿေတုံ ဣမာ အဋ္ဌ မာတိကာ ဌပိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အန္တောသီမာယ**န္တိ စီဝရနိဋ္ဌာနက္ခဏေယေဝ ဆိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ **နေဝိမံ စီဝရံ ကာရေဿ**န္တိ စီဝရေ အပေက္ခာယ ဝိဂတတ္တာ ကရဏပလိဗောဓဿာပိ ဥပစ္ဆိန္နတံ ဒဿေတိ။ ယော ပန အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝါ အနတ္ထိကတာယ ဝါ သဗ္ဗထာ စီဝရံ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တဿ ဗဟိသီမာဂတဿ သဗ္ဗထာပိ စီဝရပလိဗောဓာဘာဝေန န ပစ္စေဿန္တိ သန္နိဋ္ဌာနမတ္တေန **သန္နိဋ္ဌာနန္တိကော** ကထိနုဗ္ဘာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သော ပနာ**တိ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒော။ **အယံ ပနာ**တိ အာသာဝစ္ဆေဒကော ကထိနုဗ္ဘာရော ဝိသုံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဝုတ္တော, ဣဓ န ဝုတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။

အနာသာယ လဘတီတိ “ယသ္မိံ ကုလေ စီဝရံ လဘိဿာမာ”တိ အာသာ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗာ, တတ္ထ စီဝရာသာယ အနုပ္ပန္နဋ္ဌာနေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ လဘတီတိ အတ္ထော။ **အာသာယ န လဘတီ**တိ အာသီသိတဋ္ဌာနေ န လဘတီတိ အတ္ထော။ **ဣဓ န ဝုတ္တော**တိ ဣဓ သဝနန္တိကာနန္တရေ န ဝုတ္တော။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ သီမာတိက္ကန္တိကေ။ **သီမာတိက္ကန္တိကော** နာမ စီဝရမာသာနံ ပရိယန္တဒိဝသသင်္ခါတာယ သီမာယ အတိက္ကမနတော သဉ္ဇာတော။ ကေစိ “ဗဟိသီမာယ ကာလာတိက္ကမော သီမာတိက္ကမော”တိ မညန္တိ, တေသံ အန္တောဥပစာရေ စီဝရကာလာတိက္ကမေပိ ကထိနုဗ္ဘာရော အသမ္ဘဝတော နာမ သိယာတိ န စေတံ ယုတ္တံ။ တသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကာလာတိက္ကမော သီမာတိက္ကမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ ပါဠိယံ “ကတစီဝရော”တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, အကတစီဝရဿပိ ကာလာတိက္ကမေန သီမာတိက္ကန္တိကော ဟောတိ, ဒွေဝ စ ပလိဗောဓာ ဧကတော ဆိဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ အညတ္ထာပိ ယထာသမ္ဘဝံ တံတံ ဝိသေသနာဘာဝေပိ ကထိနုဗ္ဘာရတာ, ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒပ္ပကာရော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **“သဟုဗ္ဘာရေ ဒွေပိ ပလိဗောဓာ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဆိဇ္ဇန္တီ”**တိ ဣဒံ အကတစီဝရဿ ပစ္စေဿန္တိ အဓိဋ္ဌာနသမ္ဘဝပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တေသု အညတရာဘာဝေပိ သဟုဗ္ဘာရောဝ ဟောတိ။

၃၁၂-၃၂၅. သမာဒါယဝါရော အာဒါယဝါရသဒိသော။ ဥပသဂ္ဂမေဝေတ္ထ ဝိသေသော။ တေနာဟ **“ပုန သမာဒါယဝါရေပိ။ပေ။ တေယေဝ ဒဿိတာ”**တိ ။ ဝိပ္ပကတစီဝရေ ပက္ကမနန္တိကဿ အဘာဝတော **“ယထာသမ္ဘဝ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝိပ္ပကတစီဝရဝါရေ ဆဠေဝ ဥဗ္ဘာရာ ဝုတ္တာ, စီဝရေ ဟတ္ထဂတေ စ အာသာဝစ္ဆေဒိကဿ အသမ္ဘဝတော, သော ဧတေသု ဝါရေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ န ဝုတ္တော, ဝိသုံယေဝ ဝုတ္တော။ ဝိပ္ပကတဝါရေ စေတ္ထ အာဒါယဝါရသမာဒါယဝါရေသု ဒွေဝ ဆက္ကဝါရာ ဝုတ္တာ။

တတော ပရံ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိကာနံ ဝသေန တီဏိ တိကာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ တတိယတ္တိကေ **အနဓိဋ္ဌိတေနာ**တိ “ပစ္စေဿံ, န ပစ္စေဿ”န္တိ ဧဝံ အနဓိဋ္ဌိတေန, န ဧဝံ မနသိကတွာတိ အတ္ထော။ တတိယတ္တိကတော ပန ပရံ ဧကံ ဆက္ကံ ဒဿိတံ။ ဧဝံ တီဏိ တိကာနိ, ဧကံ ဆက္ကဉ္စာတိ ပဌမံ ပန္နရသကံ ဝုတ္တံ, ဣမိနာ နယေန ဒုတိယပန္နရသကာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဟဋ္ဌိယံ အာသာဒ္ဒတဒသကေ ဗဟိသီမာဂတဿ ကထိနုဒ္ဓာရေသု တေသမ္ပိ စီဝရာသာဒိဝသေန စီဝရပလိဗောဓော ယာဝ စီဝရနိဋ္ဌာနာ တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **“သော ဗဟိသီမာဂတော သုဏာတိ ‘ဥဗ္ဘတံ ကိရ တသ္မိံ အာတသေ ကထိနန္တိ။ပေ.။ သဝနန္တိကော ကထိနုဒ္ဓာရော’”**တိ။ ဧတ္ထ စ သဝနက္ခဏေ အာတသပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ, နိဋ္ဌိတေ စီဝရပလိဗောဓောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒိသံဂမိကနဝကေ **ဒိသံဂမိကော ပက္ကမတီ** တိ န ပစ္စေဿန္တိ ပက္ကမတိ, က္ကမိနာ အာတသပလိဗောဓာဘာတေ ဒဿိတော ဟောတိ။ တေနေဝ ဝဿံဝုတ္ထာတသေ ပုန ဂန္တ္ဝာ စီဝရနိဋ္ဌာပိတမတ္တေ နိဋ္ဌာနန္တိကော ကထိနုဒ္ဓာရော ဝုတ္တော။ **“စီဝရပဋိဝိသံ အပဝိလာယမာနော”**တိ က္ကမိနာ စီဝရပလိဗောဓေသမင်္ဂိကတ္တမဿ ဒဿေတိ, **အပဝိလာယမာနော**တိ အာကင်္ခမာနော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

အာအယသတ္တကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၈. စီဝရက္ခန္ဓကော

ဇီဝကဝတ္ထုကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၂၉. စီဝရက္ခန္ဓကေ **ကမ္မဝိဟာက**န္တိ ကမ္မပစ္စယဥတုစိတ္တာဟာရသမုဋ္ဌိတံ အပ္ပဋိဗာဟိယရောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ကမ္မဇသ္သ ရောဂသ္သ အဘာဝတော။

၃၃၀. ဟဋ္ဌိယံ **သံယမသ္သာ** တိ သင္ဂဟဏာသ္သ။ အဝိသဇ္ဇနသ္သာတိ အတ္ထော "ယော သံယမော သော ဝိနာ သော"တိအာဒီသု (ပေ. ဝ. ၂၃၇) ဝိယ။ တေသ္သ သံယမသ္သ ဖလံ ဥပဇာနာမာတိ ယောဇနာ။ တမေဝ ဖလံ ဒသ္သေန္တော အာဟ **"ဝရမေတံ။ပေ။ အာသိတ္တ"** န္တိ။ ကေစိ ပန "သံယမသ္သာတိ အာနိသံသသ္သ, ဥပယောဂတ္ထေ စေတံ သာမိဝစန"န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၂၉-၃၃၀) အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

၃၃၆. **ဥသ္သန္နဒေသော** တိ သဥ္စိတပိတ္တာဒိဒေသော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သကလသရီရေ။

၃၃၇. **မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝ** န္တိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗတာယ "မဟာပိဋ္ဌိယ"န္တိ လဒ္ဓသမညံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။

၃၃၈-၉. **ဥပမုကာသိနံ ခမမာန** န္တိ အမုကာသိအဂ္ဃနကံ။ ဟဋ္ဌိယံ **ကိံ နု ခော**တိ ကတမံ နု ခော။

၃၄၀-၃၄၂. **ဥပစာရေ**တိ သုသာနသ္သ အာသန္နေ ပဒေသေ။ **ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ဂတာ** တိ ကိဥ္စိ အဝတ္ဝာ ဧဝ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ဂတာ, တေန "ဘိက္ခူ ဂဏ္ဟန္တူ"တိ ဆဍ္ဍိတေ ဧဝ အကာမာ ဘာဂအာနံ ဝိဟိတံ, ကေဝလံ ဆဍ္ဍိတေ ပန ကတိကာယ အသတိ ဧကတော ဗဟူသု ပဝိဋ္ဌေသု ယေန ဂဟိတံ, တေန အကာမဘာဂေ န အတဗ္ဗောတိ ဒသ္သေတိ။ သမာနာဒိသာ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒာ ဧတေသန္တိ သဒိသာတိ အာဟ **"ကေဒိသာယ တ ဩက္ကမိံသူ"** တိ။ **ခုရဝိဟာရဌာနေ** တိ ဝိဟာရသ္သ သမ္မုခဌာနေ။

ဇီဝကဝတ္ထုကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘဏ္ဍာဂာရသမ္မုတိအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၃. **ဝိဟာရမဇ္ဈေ** တိ သဗ္ဗေသံ ဇာနနတ္ထာယ ဝုတ္တံ။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ကတ္ဝာ** တိ ပဋိဝိသပ္ပဟောနကတာဇာနနတ္ထံ ဟလိဒ္ဒိယာဒီဟိ ခုဒ္ဒကမဟန္တဝဏ္ဏေဟိ ယုတ္တေ သမေ ကောဋ္ဌာသေ ကတ္ဝာ။ တေနာဟ **"သမေ ပဋိဝီသေ ဌပေတ္ဝာ"**တိ။ **ဣဒ**န္တိ သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋိဝီသအာနံ။ **ဖာတိကမ္မ**န္တိ ပဟောနကကမ္မံ။ ယတ္တကေန ဝိနယာဂတေန သမ္မုဥ္စနီဗန္ဓနာဒိဟတ္ထကမ္မေန ဝိဟာရသ္သ ဦနကတာ န ဟောတိ, တတ္တကံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ တတ္ရုပ္ပာဒဝသ္သာဝာသိကံ ဂဏ္ဟန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ, သာမဏေရာနဥ္စ။ **ဘဏ္ဍာဂာရိကစီဝရေပိ** တိ အကာလစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တေန္တိ ဥက္ကုဋ္ဌိယာ** ကတာယ သမဘာဂအာနံ။ **ဝိရဇ္ဈိတ္ဝာ ကရောန္တီ** တိ ကတ္တဗ္ဗကာလေသု အကတ္ဝာ ယထာရုစိတက္ခဏေ ကရောန္တိ။

ဇေတ္တကေန မမ စီဝရံ ပဟောတီ တိ ဒ္ဝတဒသဂ္ဃနကေနေဝ မမ စီဝရံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, န တတော ဦနေနာတိ သဗ္ဗံ ဂဟေတုကာမောတိ အတ္ထော။

ဘဏ္ဍာဂာရသမ္မုတိအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စီဝရရဇနကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. **ဝေဠုဟိ ကတေ**တိ ဝဋ္ဋာဓာရသ္သ အန္တော ရဇနောဒကံ, ဗဟိ ဆလ္လိကဋ္ဌ ကတွာ ဝိယောဇနေ ကတေ။ **န ဥတ္တရတီ**တိ ကေဝလံ ဥဒကတော ဖေဏုဋ္ဌာနာဘာဝတော န ဥတ္တရတိ။ **ရဇနကုဏ္ဍ**န္တိ ပက္ကရဇနဋ္ဌပနကံ မဟာဃဋံ။

၃၄၅. **အနုတတာဒီနံ ဒီဃပတ္တာန**န္တိ အာယာမတော, ဝိတ္ထာရတော စ အနုတတံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒွိန္နံ ခဏ္ဍာနံ အန္တရာ မာတိကာကာရေန ဌပိတပတ္တဋ္ဌ "ဒီဃပတ္တ"န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အာဂန္တုကပတ္တ**န္တိ ဒိဂုဏစီဝရသ္သ ဥပရိ အညံ ပဋ္ဋံ အပ္ပေန္တိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တံ ကိရ ဣဒါနိ န ကရောန္တိ။

၃၄၆. ဟဋ္ဌိယံ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ တုဋ္ဌိမုခိယာ, ပသန္နဒိသာမုခာယာတိ အတ္ထော။

၃၄၈. **အစ္ဆုပေယျ** န္တိ ပတိဋ္ဌပေယျံ။ **ဟတဝတ္ထကာန** န္တိ ပုရာဏဝတ္ထာနံ။ **အနုဒ္ဓရိတ္ဝာတတ** တိ အဂ္ဂဠေ ဝိယ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနံ အနပနေတွာဝ။

၃၄၉-၃၅၁. ဝိသာခဝတ္ထုမ္ဟိ **ကလ္လကာယာ** တိ အကိလန္တကာယာ။ **ဂတီ**တိ ဉာဏဂတိ အဓိဂမော။ **အဘိသမ္ပရာယော**တိ "သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတီ"တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၀၄၈) ဝုတ္တော ဉာဏာဘိသမ္ပရာယော, မဂ္ဂဉာဏယုတ္တောဟိ ဂန္တဗ္ဗဂတိဝိသေသောတိ အတ္ထော။ တံ ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ။ **"ဒအာတိ အန"**န္တိ ဣဒံ အနနှာနပဝိရဟိတာနံ သေသပစ္စယာနံ အနဝသေသ ဝုတ္တံ။ **သောဝဂ္ဂိက** န္တိ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ။

၃၅၉. **အဋ္ဌပဒကစ္ဆန္နေနာ** တိ အဋ္ဌပဒကသဏ္ဌာနတဖုတဖလကလေခာသဏ္ဌာနေန။

၃၆၂. ဟဋ္ဌိယံ **နဒီဟရံ ဂန္တု** န္တိ ဘိက္ခုနော နဒီဟရဂမနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဂ္ဂဠဂုတ္တိယေဝ ပမာဏ** န္တိ ဣမေဟိ စတူဟိ နိက္ခေပကာရဏေဟိ ဌပေန္တေနပိ အဂ္ဂဠဂုတ္တိဝိဟာရေ ဧဝ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **နိဿီမာဂတ**န္တိ ဝဿာနသင္ခါတံ ကာလသီမံ အတိက္ကန္တံ, တံ ဝဿိကသာဋိကစီဝရံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

စီဝရရဇနကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃိကစီဝရုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၃. **ပဋ္ဌ မာသေ**တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဝဿံ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော** တိ ဝဿာဝာသိကဿတ္ထာယ အယကေဟိ ဝဿံ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော။ **"ဣမေ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ သာ"**တိ ဣဒံ အဘိလာပမတ္တံ။ ဣမေ-သဒ္ဒံ ပန ဝိနာ "ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေပိ သော ဧဝ နယော။ **အနတ္ထတကထိနဿာပိ ပဋ္ဌ မာသေ ဟပုဏာတီ** တိ ဝဿာဝာသိကလာဘဝသေန ဥပ္ပန္နတ္တာ အနတ္ထတကထိနဿာပိ ဝုတ္ထဝဿဿ ပဋ္ဌ မာသေ ဟပုဏာတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ "စီဝရမာသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမော ဒိဝသော, တာဝ ဝဿာဝာသိကံ ဒေမာတိ ဝုတ္တေ ကထိနံ အတ္ထတံ ဝါ ဟောတု အနတ္ထတံ ဝါ, အတီတဝဿံဝုတ္ထာနမေဝ ဟပုဏာတီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉)။ **တတော ပရ**န္တိ ပဋ္ဌမာသတော ပရံ, ဂိမှာနဿ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။ **"ကဿ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ"** တိ ဣဒံ "ဥဒာဟု အနာဂတဝဿ"တိ ဣမဿာနန္တရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟေတ္ထကေသု ပန "အနတ္ထတကထိနဿာပိ ပဋ္ဌ မာသေ ဟပုဏာတီ"တိ ဣမဿာနန္တရံ "ကဿ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ"တိ ဣဒံ လိခန္တိ, တံ ပမာဒလိခိတံ ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နံ သန္ဓာယ "အနတ္ထတကထိနဿာပီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ ဝုတ္ထဝဿ ဟိ သန္ဓာယ "အနတ္ထတကထိနဿာပီ"တိ ဝုတ္တံ, န စ ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နံ ဝုတ္ထဝဿဿေဝ ဟပုဏာတီတိ သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟပုဏနတော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "သစေ ပန ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဝဒတိ, တတြ သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတိ။ ကဿ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၇၉)။

ဒုဂ္ဂဟိတာနီ တိ အဂ္ဂဟိတာနိ။ သင်္ဃိကာနေဝတိ အတ္ထော။ **ဣတောဝတ**တိ ထေရာနံ အတဗ္ဗတောဝ, ဣအနေဝ တိ ဝါ အတ္ထော။

သင္ဃိကစီဝရပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနန္ဒသက္ယပုတ္တဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. **“သတ္တာဟတရေန အရုဏမေဝ ဥဋ္ဌာပေတိ”** တိ ဣဒံ နာနာသီမာဝိဟာရေသု ကတ္တဗ္ဗနယေန ကေသုမ္ပိ ဝိဟာရေ ဒွီသု သေနာသနေသု နိဝုတ္ထဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အရုဏုဋ္ဌာပနေနေဝ တတ္ထ ဝုတ္ထော ဟောတိ, န ပန ဝဿစ္ဆေဒပရိဟာရာယ။ အန္တောဥပစာရသီမာယပိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တော အတ္တနာ ဂဟိတသေနာသနံ အပ္ပဝိဋ္ဌောပိ ဝုတ္ထဝဿော ဧဝ ဟောတိ, ဂဟိတသေနာသနေ ပန နိဝုတ္ထော နာမ န ဟောတိ, တတ္ထ စ အရုဏုဋ္ဌာပနေ ပန သတိ ဟောတိ။ တေနာဟ **“ပုရိမသ္မိံ ဗဟုတရံ နိဝသတိ နာမာ”** တိ, ဧတေန စ ဣတရသ္မိံ သတ္တာဟတရေနာပိ အရုဏုဋ္ဌာပနေ သတိ ဧဝ အပ္ပကတရံ နိဝသတိ နာမ ဟောတိ, နာသတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **နာနာလာဘေဟီ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ နိဗဒ္ဓဝဿာဝာသိကလာဘေဟိ။ **နာနူပစာရေဟီ**တိ နာနာပရိက္ခေပနာနာဒွာရေဟိ။ **ကေသီမာဝိဟာရေဟီ**တိ ဒွိန္နံ ဝိဟာရာနံ ဧကေန ဟကာရေန ပရိက္ခိတ္တတ္တာ ဧကာယ ဥပစာရသီမာယ အန္တောဂတေဟိ ဒွီဟိ ဝိဟာရေဟိ။ **သေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ**တိ ပဌမံ ဂဟိတော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **တတ္ထာ** တိ ယတ္ထ သေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တတ္ထ။

ဥပနန္ဒသက္ယပုတ္တဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂိလာနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၅-၆. **ဘူမိယံ ပရိဘဏ္ဍံ အကာသီ** တိ ဂိလာနေန နိပန္နဘူမိယံ ကိလိဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဓောဝိတွာ ဟရိတူပလိတ္တံ ကာရေသီတိ အတ္ထော။ **ဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတုံ အသမတ္ထော** တိ ပရေဟိ ဝုတ္တဝိဓိမ္ပိ ကာတုံ အသမတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ စီဝရအဒါနေ သာမဏေရာနံ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနာဘာဝ “စီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စ” တိအာဒိ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တံ။ သစေပိ သဟဿံ အဂ္ဃတိ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနညေဝ အတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ဂိလာနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မတသန္တကကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၆၉. **အညန္တိ** စီဝရပတ္တတော အညံ။ **အပ္ပဂ္ဃ** န္တိ အတိဇိဏ္ဏာဒိဘာဝေန နိဟီနံ။ **တတော**တိ အဝသေသပရိက္ခာရတော။ **သဗ္ဗန္တိ** ပတ္တံ, တိစီဝရဉ္စ။

တတ္ထ တတ္ထ သင္ဃဿေဝ တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိဟာရေ သင္ဃဿေဝ။ ဟဋ္ဌိယံ **အဝိဿဇ္ဇိကံ အဝေဘင်္ဂိကန္တိ** အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင္ဃဿေဝ သန္တကံ ဟုတွာ ကဿစိ အဝိဿဇ္ဇိကံ အဝေဘင်္ဂိကံ ဘဝိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

၃၇၀-၂. **အက္ကနာဠမယ** န္တိ အက္ကဒဏ္ဍမယံ။ **အက္ကဒုဿာနီ** တိ အက္ကတကေန ကတဒုဿာနိ, ဟေတ္ထ ကဂတိကာနိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာနီတိ အတ္ထော။ **ဒုပဋ္ဋစီဝရဿ တ မဇ္ဈေ** တိ ယံ နိဋ္ဌိတေ တိပဋ္ဋစီဝရံ ဟောတိ, တဿ မဇ္ဈေ ပဋ္ဋလံ ကတွာ အာတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။

၃၇၄. **“သန္တေ ပတိရူပေ ကဟာကေ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ကဟာကေ အသတိ အဒတွာ ဘာဇိတေပိ သုဘာဇိတမေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၇၆. **ဒက္ခိဏောဒကံ ပမာဏ** န္တိ “တွေကာနိ စီဝရာနိ ဒဿာမီ”တိ ပဌမံ ဥဒကံ ဟာတေတွာ ပစ္ဆာ ဒေန္တိ။ တံ ယေဟိ ဂဟိတံ, တေ ဘာဂိနောဝ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရသမုဒ္ဒေ** တိ ဇမ္ဗုဒီပေ။ တမ္ပပဏ္ဏိဒီပဥ္ဟိ ဥပာအယေ သ ဧဝံ ဝုတ္တော။

အဥ္ဈဝီဝရမာတိကာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန ဝုတ္တန္တိ ''သီမာယ အန''န္တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗေ ''သီမာယ ဒေတိ''တိအာဒိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဝုတ္တံ။ **''အပိစာ''**တိအာဒိနာ ပဌမလေဍ္ဍုပာတတဘူတပရိက္ခေပဟရဟဋ္ဌာနတော ဗဟိ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတောပိ ဥပစာရသီမာ ဓတေတိ ဒဿေတိ။ ခုဝသန္တိဟတဋ္ဌာနာဒိကမ္ပိ ပရိယန္တေ ဌိတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ လောကေ ကမသီမာဒယော ဝိယ လာဘသီမာ နာမ ဝိသုံ ပသိဒ္ဓါ နာမ နတ္ထိ, ကေနာယံ အနုညာတာတိ အာဟ **''နေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ''** တိအာဒိ။ ဧတေန နာယံ သာသနတေဟာရသိဒ္ဓါ, လောကတေဟာရသိဒ္ဓါ တေတိ ဒဿေတိ။ **''ဇနပဒပရိစ္ဆေဒေ''** တိ ဣဒံ လောကပသိဒ္ဓသီမာသဒ္ဒတ္ထဝသေန ဝုတ္တံ။ ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရံ ပန သဗ္ဗံ ဇနပဒသီမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ဇနပဒေဝ ဇနပဒသီမာ။ ဧဝံ ရဋ္ဌသီမာဒီသုပိ။ တေနာဟ **''အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာန''** န္တိအာဒိ။

ပထဝီဝေမဇ္ဈေ ဂတဿာ တိ ယာဝ ဥဒကပရိယန္တာ ခဏ္ဍသီမတ္တာ ဝုတ္တံ, ဥပစာရသီမာဒီသု ပန အဗဒ္ဓသီမာသု ဟေဋ္ဌာပထဝိယံ သဗ္ဗတ္ထ ဌိတာနံ န ဟာပုဏာတိ, ကူပာဒိပဝေသာရဟဋ္ဌာနေ ဌိတာနညေဝ ဟာပုဏာတီတိ ဟေဋ္ဌာ သီမာကထာယံ ဝုတ္တနယေန တံတံသီမဋ္ဌဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စက္ကဝာဠသီမာယ ပန ဒိန္နံ ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကဋ္ဌာနေပိ ဌိတာနံ ဟာပုဏာတိ သဗ္ဗတ္ထ စက္ကဝာဠတေဟာရတ္တာ။

ဗုဒ္ဓါဓိဝုတ္ထော တိ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ နိဝုတ္ထော။ **ဟာကဝဋ္ဋ** န္တိ နိဗဒ္ဓအနံ။ **ဝတ္တတီ** တိ ပဝတ္တတိ။ **တေဟီတိ** ယေသံ သမ္မုခေ ဧသ ဒေတိ, တေဟိ ဘိက္ခူဟိ။ **ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေရာသနံ အာရုဠ္ဟေဟာ**တိ ယာဝ သင္ဃနဝကာ ဧကတရံ သဗ္ဗေသံ ဘာဂံ ဒတွာ စီဝရေ အပရိက္ခီဏေ ပုန သဗ္ဗေသံ အတုံ ဒုတိယဘာဂေ ထေရဿ ဒိန္နေတိ အတ္ထော။ **ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ**တိ တွေ ''တုယှံ ဒေမာ''တိ အဝုတ္တတ္တာတိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ''သင်္ဃဿ ဒေမာ''တိ ဝုတ္တေပိ ဝဋ္ဋေယျ, ''ဘိက္ခူနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမ, သင်္ဃဿ ဒေမာ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝစနတော ဘေအေ န ဒိဿတိ။ ဝီမံသိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏံ။

ဟာရုပိတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ပံသုကူလိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဥ္စ ဒမ္မီတိ ဝုတ္တေ ပန န မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ အတဗ္ဗ**န္တိ တွေ ယသ္မာ ဘိက္ခုနိပက္ခေ သင်္ဃဿ ပစ္စေကံ အပရာမဋ္ဌတ္တာ ဘိက္ခုနီနံ ဂဏနာယ ဘာဂေ အတဗ္ဗောတိ အယကဿ အဓိပ္ပာယောတိ သိဇ္ဈတိ, တထာ အနဥ္စ ဘိက္ခုပိ ဂဏေတွာ ဒိန္နေ ဧဝ ယုဇ္ဇတိ။ ဣတရထာ ဟိ ကိတ္တကံ ဘိက္ခူနံ အတဗ္ဗံ, ကိတ္တကံ ဘိက္ခုနီနန္တိ န ဝိညာယတိ, တသ္မာ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿာ''တိ ဝုတ္တဝစနမ္ပိ ''ဘိက္ခူန''န္တိ ဝုတ္တဝစနသဒိသမေဝာတိ အာဟ **''ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဂဏေတွာ အတဗ္ဗ''** န္တိ။ တေနာဟ **''ပုဂ္ဂလော ။ပေ။ ဘိက္ခုသင်္ဃဂ္ဂဟဏေန အဂ္ဂဟိတတ္တာ''** တိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃ-သဒ္ဒေန ဘိက္ခူနညေဝ ဂဟိတတ္တာ, ပုဂ္ဂလဿ ပန ''တုယှဥ္စာ''တိ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ စ တတ္ထဿ အဂ္ဂဟိတတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ''ဘိက္ခူနဥ္စ ဘိက္ခုနီနဥ္စ တုယှဥ္စာ''တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနသဒိသတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ပုဂ္ဂလပ္ပဓာနော ဟေတ္ထ သင်္ဃ-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေစိ ပန ''ဘိက္ခုသင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ''တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၇၉) ပာဌံ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ တဿ ဝိသုံ လာဘဂ္ဂဟဏေ ကာရဏဝစနတ္တာ။ တထာ ဟိ ဝိသုံ သင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာတိ ဝိသုံ ပုဂ္ဂလဿပိ ဘာဂဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ ယထာ စေတ္ထ ပုဂ္ဂလဿ အဂ္ဂဟဏံ, ဧဝံ ဥပရိ ''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ တုယှဥ္စာ''တိအာဒီသုပိ သင်္ဃာဒိ-သဒ္ဒေဟိ ပုဂ္ဂလဿ အဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ ဂဟဏံ သိယာ, သင်္ဃတောပိ, ဝိသုမ္ပီတိ ဘာဂဒွယံ လဘေယျ ဥဘယတ္ထ ဂဟိတတ္တာ။

ပူဇေတဗ္ဗ န္တိအာဒိ ဂိဟိကမ္မံ န ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **''ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဟရာ''** တိ ဣဒံ ပိဏ္ဍပာတ ဟာရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''ဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''** တိ။ **''အန္တောဟေမန္တေ''** တိ ဣမိနာ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ ဒိန္နံ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာနညေဝ ဟာပုဏာတိ, တတော ပရံ ဟေမန္တေ ဒိန္နံ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿတ္တာ ဟာပုဏာတိ။ ဟေမန္တတော ပန ပရံ ပိဋ္ဌိသမယေ ''ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿာ''တိ ဧဝံ ဝတွာ ဒိန္နံ အနန္တရေ ဝဿေ တ တတော ပရေသု တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တသ္မိံ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ ဟာပုဏာတိ။ ယေ ပန သဗ္ဗထာ အဝုတ္ထဝဿာ, တေသံ န ဟာပုဏာတီတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗေသမ္ပီ** တိ ဟိ တသ္မိံ ဘိက္ခုဘာဝေ ဝုတ္ထ

ဝသ္သာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **“ဝသ္သံဝုတ္ထသင်္ဃသ္သာ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ **သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အတီတဝသ္သ** န္တိ အနန္တရာတီတဝသ္သံ။

ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံ အာဂတော တိ ဥဒ္ဒေသေ အဂ္ဂဟိတေပိ အန္တေဝာသိကောတတိ ဝုတ္တံ။ **ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော** တိ ပရိနိဋ္ဌိတဥဒ္ဒေသော ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တော။ **“ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာန”** န္တိ ဣဒံ “ဥဒ္ဒေသန္တေဝာသိကာန”န္တိ ဣမသ္သေဝ ဝိသေသနံ, တေန ဥဒ္ဒေသကာလေ အာဂန္တွာ ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတွာ ဂန္တွာ အညတ္ထ နိဝသန္တေ အနိဗဒ္ဓစာရိကေ နိဝတ္တေတိ။

အဋ္ဌစီဝရမာတိကာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စီဝရက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၉. စမ္မေယျက္ခန္ဓကော

ကဿပဂေါတ္တဘိက္ခုဝတ္ထုကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၈၀. စမ္ပေယျက္ခန္ဓကေ **တန္တိဗဒ္ဓော** တိ တန္တိ ဝုစ္စတိ ဗျာပါရော, တတ္ထ ဗဒ္ဓော, ဥဿုက္ကံ အာပန္နောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“တသ္မိံ အာဝါသေ”** တိအာဒိ။

၃၈၇-၈. **ဟာပနံ ဝါ အညထာ ကရဏံ ဝါ နတ္ထိ** တိ ဥတ္တိကမ္မဿ ဥတ္တိယာ ဂေဟေတ္တာ ဟာပနံ န သမ္ဘဝတိ, တဿာ ဂေဟေတ္တာ ဧဝ ပစ္ဆာ ဥတ္တိဋ္ဌပနဝသေန, ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဌပနဝသေန စ အညထာ ကရဏံ နတ္ထိ။ **ပရတော**တိ ပရိတရေ။ **တန္တိ** ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ, တဿာတိ အတ္ထော။

ကဿပဂေါတ္တဘိက္ခုဝတ္ထုကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွေဝနိဿရဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၅. **သော**တိ “ဗာလော”တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌပုဂ္ဂလော, အပ္ပတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“ယသ္မာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **အာဝေဏိကေန လက္ခဏေနာ** တိ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဿ နိမိတ္တဘာဝေန ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တတ္တာ အသာဓာရဏဘူတေန ကုလဒူသကဘာဝေန။ ယဒိ ဟေသ တံ ကမ္မံ အပ္ပတ္တော, ကထံ ပန သုနိဿာရိတောတိ အာဟ **“ယသ္မာ ပနဿ အာကင်္ခမာနော သင်္ဃော ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကရေယျာတိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သုနိဿာရိတော”**တိ။ **တတ္ထ ဝုတ္တ** န္တိ ကမ္မက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၂၇) ဝုတ္တံ။

တေ္တ ပန ကုလဒူသကကမ္မံ ကတွာ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကတဿ **တေရသကကဏ္ဍကဋ္ဌကထာယံ** “ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တေန ယသ္မိံ ဂါမေ ကုလဒူသကကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝါ တသ္မိံ ဂါမေ ဝါ န ဝသိတဗ္ဗ”န္တိ အာဒိနာ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၃) ယာ သမ္မာဝတ္တနာ ဝုတ္တာ, သာ ဣတရေနာပိ ပူရေတဗ္ဗာ။ ယံ ပန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကမ္မဿ ကုလဒူသကဿ တတ္ထေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယေသု ကုလေသု ကုလဒူသကကမ္မံ ကတံ, တတော ပစ္စယာ န ဂဟေတဗ္ဗာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ န ပူရေတဗ္ဗံ ကုလသင်္ဂဟဿ အကတတ္တာ။ ဧဝံ သေသကမ္မေသုပိ။ ယဒိ ဧဝံ “တဇ္ဇနီယကမ္မာရဟဿ နိယဿကမ္မံ ကရောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဥပါလိ, အဓမ္မကမ္မံ ဟောတီ”တိအာဒိဝစနံ (မဟာဝ. ၄၀၂) ဝိရုဇ္ဈတီတိ? န ဝိရုဇ္ဈတိ သင်္ဃသန္နိဋ္ဌာနဝသေန တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မာရဟတ္တဿ သိဇ္ဈနတော။ ယဿ ဟိ သင်္ဃော “တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရောမာ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ကမ္မဝါစံ သာဝေန္တော ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဝါစံ သာဝေတိ, တဿ ကမ္မံ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ။ သစေ ပန “တဿေဝ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မမေဝ ကရောမာ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ တဒေဝ ကရောတိ, တဿ တံ ကမ္မံ ဓမ္မကမ္မန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝမိဓ “နိဿာရဏာ”န္တိ အဓိပ္ပေတဿ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဿ ဝသေန အတ္ထံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒညေသံ တဇ္ဇနီယာဒီနံ ဝသေန နိဿာရဏေ အဓိပ္ပေတေ “အပ္ပတ္တော နိဿာရဏာ”န္တိ ဣမဿ ပဋိပက္ခဝသေန သမ္ပတ္တော နိဿာရဏံ, “တဉ္စေ သင်္ဃော နိဿာရေတိ။ သုနိဿာရိတော”တိ အတ္ထသမ္ဘဝံ ဒဿေတုံ ပုန **“တဉ္စေ သင်္ဃော နိဿာရေတီတိ သစေ သင်္ဃော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မဝိသယေ, ဧကေနာပိ အင်္ဂေန နိဿာရဏာ အနုညာတာတိ ယောဇနာ။ ဟဋ္ဌိယံ **အပ္ပတ္တော နိဿာရဏ** န္တိ ဧတ္ထ အာပန္နော အာဝေဏိကဝသေန တဇ္ဇနီယာဒိသင်္ခာတံ နိဿာရဏံ ပတ္တောတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဒွေဝနိဿရဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စမ္ပေယျက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၁၀. ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကော

ကောသမ္ဗကဝိဝါဒကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၁. ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ **သစေ ဟောတိ, ဒေသေဿာမိ** တိ ဝိနယဓရဿ ဝစနေန အာပတ္တိဒိဋ္ဌိံ ပဋိလဘိတွာ ဝေမာဟ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **နတ္ထိ အာပတ္တီ** တိ ဥဒကဿ ဌပနဘာဝံ အဇာနိတွာ တ ဌပိတံ ဆဍ္ဍေတွာ ဝိဿရိတွာ တ ဂမနေ အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ အနာပတ္တိပက္ခေပိ သမ္ဘဝတီတိ ဝိနယဓရော တတ္ထ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိံ ပဋိလဘိတွာ ဝေမာဟ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "အညေ ဘိက္ခူ တဿ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိနော ဟောန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ ပရိသာယပိဿ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပန္နတ္တာ "အညေ"တိ ဗဟုဝစနံ ကတံ။ **အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသီ** တိ သုတ္တန္တိကတ္ထေရဿ ဝိနယေ အပကတညုတာယ ဝိနယဓရဿ ဝစနမတ္တေန သော ဝေမဟောသိ, သာ ပနဿ အာပတ္တိ ဝေ ဥဒကာဝသေသဿ ဌပနဘာဝံ ဥတွာ ဌပိတတ္တာ။ ဝတ္ထုမတ္တဇာနနေ ဝေ ဟိ သေခိယာ သစိတ္တကာ, န ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနေ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "တဿ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတီ"တိ သဗ္ဗတ္ထ အာပတ္တိ က္ကစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **"အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနော"**တိ က္ကဒံ ဝိနယဓရတ္ထေရော "တယာ က္ကဒံ ဥဒကံ ဌပိတ"န္တိ အတ္တနာ ပုဋ္ဌေန သုတ္တန္တိကတ္ထေရေန "အာမာဝုသော"တိ ဝုတ္တဝစနံ သရိတွာ ပဏ္ဏတ္တိအကောဝိဒတာယ သဉ္စိစ္စေဝ အကာသီတိ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟုတွာ ဝ အဝေစ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "အညေ ဘိက္ခူ တဿာ အာပတ္တိယာ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိနော ဟောန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။

၄၅၂. **"န တာဝ ဘိန္နော"** တိ က္ကဒံ ဥက္ခိပနတဒနုဝတ္တနမတ္တေန သင်္ဃော ဘိန္နော နာမ န ဟောတိ, တံ နိဿာယ ပန ဥဘယပက္ခိကာနံ ပက္ခံ ပရိယေသိတွာ အညမညံ ကောဓဝသေန ကာယဝစီကလဟဝဍ္ဎနေနေဝ ဟောတီတိ က္ကမ မတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"သော စ ခေါ ကလဟဝသေနာ"**တိ။ **သမ္ဘမအတ္ထဝသေနာ** တိ တုရိတတ္ထဝသေန။

၄၅၄. **အကာရဏေ**တိအာဒိ အနုက္ခိပိတွာ ဝ ဥပာယေန သညာပေတွာ ဟိတေသိတာယ အာပတ္တိတော မောစေတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ကောဓစိတ္တဝသေန ဝိဟေဌနတ္ထာယ ကတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ကမ္မင်္ဂဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "အာပတ္တိ သော, ဘိက္ခဝေ, နေသော အနာပတ္တိ။ပေ.။ ဥက္ခိတ္တော ဧသော ဘိက္ခူ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၅၅. **"အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္နော"** တိ က္ကဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, ဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသီဒိတွာ အဓမ္မဝါဒီနံ လဒ္ဓိံ ဂဏှန္တောပိ ဓမ္မဝါဒီနံ နာနာသံဝါသကော ဟောတိ ဧဝ။ **ကမ္မံ ကောပေတီ** တိ တံ ဝိနာ ဂဏဿ အပူရဏပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ ဝ တတ္ထ ဝ** တိ ဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ ဝ အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ ဝါတိ အတ္ထော။ **က္ကမေ ဓမ္မဝါဒိနောတိ ဂဏှာတီ**တိ တံတံပက္ခဂတေ ဘိက္ခူ ယာထာဝတော ဝ အယာထာဝတော ဝ "က္ကမေ ဓမ္မဝါဒိနော"တိ ဂဏှာတိ, အယံ တံတံပက္ခဂတာနံ အတ္တာနံ သမာနသံဝါသကံ ကရောတိ။

၄၅၆. **ဥပဒံသေန္တီ** တိ ပဝတ္တေန္တိ။ ဟဋ္ဌိယံ **တွောဝတာ** တိ "တွောကပဒေသံ မုဉ္စိတွာ နိသိန္နာ မယံ ကောဓစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေပိ အညမညံ အနနုလောမိကံ ကာယကမ္မာဒိံ ပဝတ္တေတုံ န သက္ခိဿာမာ"တိ သလ္လေက္ခေတွာ ဒူရေ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **"ဥပစာရံ မုဉ္စိတွာ"** တိ။

၄၅၇. ဟဋ္ဌိယံ **ဘဏ္ဍနဇာတာ** တိအာဒီသု ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ **ဘဏ္ဍနံ** နာမ။ ဟတ္ထပရာမာသာဒိ **ကလဟော** နာမ။ ဝိရုဒ္ဓဝါဒော **ဝိဝါဒော** နာမ။

၄၅၈. **ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော** တိ ဧတ္ထ ကောသော နာမ သုဝဏ္ဏမဏိအာဒိဘဏ္ဍာဂါရသာရဂဗ္ဘော။ ကောဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ ဓညဿ အာဝသနဋ္ဌာနံ, ကောဋ္ဌဘူတံ အဂါရံ ကောဋ္ဌာဂါရံ, ဓညသင်္ဂဟဋ္ဌာနံ။ **အဗ္ဘုယ္ယာသီ** တိ ယုဒ္ဓါယ အဘိမုခေါ နိက္ခမီတိ အတ္ထော။ **ဧကသင်္ဃာတမ္ပိ** တိ ဧကယုဒ္ဓမ္ပိ။ **ဓောဝနန္တိ** ဓောဝနုဒကံ။

၄၆၃. **ပရိယာဒိန္နရူပါ** တိ ကောဓစိတ္တေန ပရိဂ္ဂဟိတသဘာဝါ။

၄၆၄. **တံ န ဇာနန္တီ** တိ တံ ကလဟံ န ဇာနန္တိ။ **ယေ ဥပနယှန္တီ** တိ ယထာဝုတ္တံ ကောဓာကာရံ စိတ္တေ ဗန္ဓန္တိ။ **ပါကဋပရိဿယေ** တိ သီဟာဒိကေ။ **ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယေ** တိ ရာဂါဒိကေ။ ဟဋ္ဌိယံ **နတ္ထိ ဗာလေ ၉၇ သဟာယတာ** တိ ဗာလံ နိဿာယ သီလာဒိဂုဏသင်္ခါတာ သဟာယတာ နတ္ထိ, န သက္ကာ လဒ္ဓုန္တိ အတ္ထော။

၄၆၆. **အတ္တကာမရူပါ** တိ အတ္တနော ဟိတကာမယမာနသဘာဝါ။ **အနုရုဒ္ဓါ** တိ ကေသေသနယေန တိဏ္ဏမ္ပိ ကုလပုတ္တာနံ အာလပနံ, တေနေဝ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ **ခမနီယံ** သရီရံ **ယာပနီယံ** ဇီဝိတံ "ကစ္စိ ဝေါ သရီရဉ္စ ဓာရေတုံ, ဇီဝိတဉ္စ ယာပေတုံ သက္ကာ"တိ ပုစ္ဆတိ။ **တဂ္ဃ** တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော, ဧကံသေန မယံ ဘန္တေတိ အတ္ထော။ **ယထာ ကထန္တိ** ဧတ္ထ **ယထာ**တိ နိပါတမတ္တံ, **ယထာကထန္တိ** ဝါ ဧကော နိပါတော ကာရဏပုစ္ဆနတ္ထော, ကေန ပကာရေနာတိ အတ္ထော။ **ဧကဉ္စ ပန မညေ စိတ္တ** န္တိ ဧကဿ စိတ္တဝသေန ဣတရေသမ္ပိ ပဝတ္တနတော သဗ္ဗေသံ နော ဧကံ ဝိယ စိတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ကစ္စိ ပန ဝေါ အနုရုဒ္ဓါ** တိ ဧတ္ထ **ဝေါ**တိ နိပါတမတ္တံ, ပစ္စတ္တဝစနံ ဝါ, ကစ္စိ တုမှေတိ အတ္ထော။ **အမှာကန္တိ** နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ, အမှေသု တီသု ဧကော ပဉ္စမံ ပဋိက္ကမတီတိ အတ္ထော။

ကောသမ္ဗကဝိဝါဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါလိလေယျကဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၆၇. **ယေန ပါလိလေယျက** န္တိ ပစ္စတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ, ယတ္ထ ပါလိလေယျကော ဂါမော, တတ္ထ အဝသရီတိ အတ္ထော။ **ဒဟရပေါတကေဟီ**တိ ဘိင်္ကစ္ဆာပေဟိ။ "ဩကဟိ"န္တိပိ ပါဌော, နှာနပေါက္ခရဏိန္တိ အတ္ထော။

ဥဒါနကထာယံ ပန – ရထဤသာသဒိသဒန္တဿ နာဂဿ ဟတ္ထိနော ဧတံ ဝိဝေကနိန္နံ စိတ္တံ နာဂေန ဗုဒ္ဓနာဂဿ ဝိဝေကနိန္နစိတ္တေန သမေတိ။ ကသ္မာ? ယံ ယသ္မာ ဧကောဝ ရမတိ ဝနေ, တသ္မာ ဧဝံ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပါလိလေယျကဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌာရသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၆၈. **ယထာ ဓမ္မော တထာ တိဋ္ဌာဟီ** တိ ယထာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဌိတော, တထာ တိဋ္ဌ, ဓမ္မဝါဒိပက္ခေ တိဋ္ဌာတိ အတ္ထော။

၄၇၂. **"ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"** တိ ဣဒံ သာမဂ္ဂီဘေဒဿ အကာရကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေ ပန ဘေဒကာရကာ ဝိရုဒ္ဓါ အလဇ္ဇိနော, တေသံ ပဋိဗာဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ တေသံ သန္တကဿပိ သေနာသနဿ ဝိနာသနဝစနတော။ **"ဝိဝိတ္တံ ကတွာပိ ဒါတဗ္ဗ"** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန ယထာဝုဍ္ဎံ ဝရသေနာသနံ အဒတွာ ဝုဍ္ဎာနမ္ပိ အသညတာနံ သညတေဟိ ဝိဝိတ္တံ ကတွာ ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၇၅. **ကမ္မဝါစာယ ဩသာရေတွာ** တိ ဧတ္ထ ဥက္ခိတ္တဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိယာပန္နဘာဝံ ပဋိဇာနိတွာ သမ္မာဝတ္တနေန ဥက္ခေပကာနံ သမုပ္ပန္နဩသာရဏစ္ဆန္ဒဿ ပဂေဝ ဉာတတ္တာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘနကမ္မဝါစာယ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကာ သယမေဝ နံ ဩသာရေသုန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၇၆. **အတ္ထတော အပဂတာ** တိ သာမဂ္ဂီအတ္ထဝိရဟိတာ, တုစ္ဆဗျဉ္ဇနာတိ အတ္ထော။

၄၇၇. **အပ္ပဋိစ္ဆန္နာစာရော** တိ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗသုဒ္ဓါစာရော။ **အနုပဂတ** န္တိ ကာရဏတော အနုပေတံ။ အာဒါတဗ္ဗတော ဂဟေတဗ္ဗတော အာဒါယန္တိ အာစရိယဝါဒော ဝုတ္တောတိ အာဟ **"အာဒါယံ အတ္တနော အာစရိယဝါဒ"**န္တ

တိ။

အဋ္ဌဟိ ဒူတင်္ဂေဟီ တိ ‘‘သောတာ စ ဟောတိ သာဝေတာ စ ဥဂ္ဂဟေတာ စ ဓာရေတာ စ ဝိညာတာ စ ဝိညာပေတာ စ ကုသလော စ သဟိတာသဟိတဿ နော စ ကလဟကာရကော’’တိ (အ. နိ. ၈.၁၆) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ဒူတင်္ဂေဟိ။ သေသမေတ္ထ, ဟေဋ္ဌာ စ သဗ္ဗတ္ထ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အဋ္ဌာရသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁. ကမ္မက္ခန္ဓကော

တဇ္ဇနီယကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁. စူဠဝဂ္ဂဿ ပဌမေ ကမ္မက္ခန္ဓကေ တာဝ **“ဗလတဗလဝ”**န္တိ ဣဒံ ဧကပဒံ။ “ဗလဝဗလဝ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အာကာရံ ကတွာ “ဗလတဗလဝ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တဉ္စ “ဒုက္ခဒုက္ခ”န္တိအာဒီသု ဝိယ အတိသယတ္ထေ ဝတ္တတီတိ အာဟ **“သုဋ္ဌု ဗလဝံ ပဋိဝဒထာ”** တိ, အတိ ဝိယ ဗလဝံ ကတွာ ပဋိဝစနံ ဒေထာတိ အတ္ထော။

၂. ပါဠိယံ **အာပတ္တိ အာရောပေတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ “မာ ခေါ တုမှေ အာယသ္မန္တော ဧသော အဇေသိ”တိအာဒိကေ ဘဏ္ဍနာဒိဇနကေ ဝစနေ ပညတ္တာ ကာစိ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ မုသာပေသုညာဒီသု ဧတေသွ အပ္ပဝိဋ္ဌတ္တာ, တထာပိ ဘိက္ခူဟိ ဝိသုံ, သင်္ဃမဇ္ဈေ စ “မာ, အာဝုသော, ဘိက္ခူ အညမညံ ပယောဇေတွာ ဘဏ္ဍနာဒီနိ အကာသိ, နေဒံ အပ္ပိစ္ဆတာဒီနံ အတ္ထာယ ဝတ္တတီ”တိ ဧဝံ အပညတ္တေန ဝုစ္စမာနဿ ဘိက္ခုနော အနာဒရိယေန အနောရမနပစ္စယာ စ အညတဒဝိဟေသာဒိကရဏပစ္စယာ စ ယာ အာပတ္တိ ဟောတိ, သာ အာပတ္တိ အာရောပေတဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌိဝိပန္နဿ ဝိယာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယဿ ပန ဣဒံ ဝစနံ ဝိနာဝ ကာယဝါစာဟိ အာပန္နာ လဟုကာပတ္တိ အတ္ထိ, တဿာပိ အာရောပေတဗ္ဗာဝ။ ယံ ပန ကမ္မဝါစာယ “အတ္တနာ ဘဏ္ဍနကာရကာ”တိ အတ္တနာ-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ, “ယေပိ စညေ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနကာရကာ။ပေ.။ တေ ဥပသင်္ကမိတွာ”တိအာဒိဝစနဉ္စ, တံ ဝတ္ထုဝသေန ဂဟိတံ။ ယော ပန သယမေဝ ဘဏ္ဍနကာရကော ဟောတိ, အညေ ပန ဘဏ္ဍနကာရကေ ဥပသင်္ကမိတွာ “မာ ခေါ တုမှေ”တိအာဒိဝစနံ န ဝဒတိ, တဿာပေတံ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ ကရောန္တေဟိ စ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဘဏ္ဍနကာရကော။ပေ.။ သင်္ဃေ အဓိကရဏကာရကော။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လ”န္တိအာဒိနာဝ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ယော စ အညေပိ ဘိက္ခူ ကလဟာယ သမာဒပေတိ, တဿာပိ ဧဝမေဝ ကမ္မဝါစံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ အညေသံ သမာဒပနဿာပိ ဘဏ္ဍနကာရကတ္တေ ဧဝ ပဝိသနတော။ အညေသံ သမာဒပနာကာရမ္ပိ ဝတွာဝ, ကမ္မဝါစံ ကာတုကာမေနပိ စ တေဟိ ဝုတ္တဝစနတ္ထမေဝ ဂဟေတွာ တဒနုရူပံ ယောဇေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ, န ဣဓာဂတဝသေနေဝ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဣဓာဂတဝသေနေဝ ဝစနာသမ္ဘဝတော။ ဘူတေန ဝတ္ထုနာ ကတမေဝ ဟိ အဝိပန္နံ ဟောတိ, နာညန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧသ နယော နိယဿကမ္မာဒီသုပိ။

တဇ္ဇနီယကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓမ္မကမ္မဒွာဒသကကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၄. **အပ္ပဋိညာယ ကတ**န္တိ ဝတ္ထုံ ဝါ အာပတ္တိံ ဝါ အသမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ကတံ။ ယော ပန သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနံ ဧဝ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမံ ကတွာ ပစ္ဆာ ကမ္မကရဏဘယေန “န ကရောမီ”တိ မုသာ ဝဒတိ, တဿ ဘိက္ခူနံ သမ္မုခေ ဝီတိက္ကမကရဏမေဝ ပဋိညာ။ တထတော ဇာနနတ္ထမေဝ ပဋိညာယ ကရဏံ အနုညာတံ။ ယတ္ထ ပန သန္ဒေဟော ဟောတိ, တတ္ထ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာဝ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

“ပါရာဇိကာပတ္တိယာ ဝါ” တိ ဣဒံ လိင်္ဂနာသနနိမိတ္တတာယ ပါရာဇိကဿ ကမ္မေန အတိကိစ္ဆနီယတော ဝုတ္တံ။ **“သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ဝါ”** တိ ဣဒံ ပန ပရိဝါသာဒိနိဿာရဏကမ္မဿ အာဝေဏိကဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ပရတော “အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော ဟောတိ။ပေ.။ တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရေယျာ”တိ (စူဠဝ. ၆) ဝုတ္တံ, တံ “အာယတိံ သံဝရေ ဌတွာ ဝုဋ္ဌာနံ ကရောဟီ”တိ ဩဝဒိယမာနဿ အနာဒရိယာဒိပစ္စယလဟုကာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သီလဝိပတ္တိမူလကဉ္ဟိ လဟုကာပတ္တိံ အာပန္နော ဣဓ အဘေဒူပစာရေန “အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော”တိ ဝုတ္တော “အတိဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိဝိပန္နော”တိ ဧတ္ထ ဝိယ။

ယထာ စ ဒိဋ္ဌိ ဂဟေတ္ဝာ တေဟရန္တဿ ''က္လတော ဒိဋ္ဌိတော ဩရမာဟီ''တိ အဝတွာ ကတကမ္မံ ကေဝလာ ယ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ ကတတ္တာ **အနာပတ္တိယာ ကတံ** နာမ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ, ဧဝံ သီလဝိပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဩက္ကန္တေ ယထာဓမ္မံ ဝုဋ္ဌာယ သံဝရေ ဌာတုကာမဿ ကတံ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မံ ကေဝလာယ သီလဝိပတ္တိယာ ကတတ္တာ **အဒေသနာကာမိနိယာ ကတံ** နာမ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ။ တေနေဝ နိယဿကမ္မေပိ ''အပိဿု ဘိက္ခူ ပကတာ ပရိတသံ ဒေန္တာ''တိအာဒိနာ သံဝရေ အဋ္ဌာနမေဝ ကမ္မနိမိတ္တဘာဝေန ဝုတ္တံ။ အဒန္တံ ဒမနတ္ထမေဝ ဟိ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မာနိ အနုညာတာနီတိ။ ကေစိ ပန ''အဒေသနာကာမိနိယာတိ က္လဒံ ဟရာဇိကာပတ္တိံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သင်္ဃာဒိသေသ''န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၄) ဝဒန္တိ, တံ သုက္ကပက္ခေ ''ဒေသနာကာမိနိယာ အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ''တိ က္လမိနာ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ သင်္ဃာဒိသေသဿာပိ စ ပရိယာယတော ဒေသနာကာမိနိတေဟာရေ ဂ ယှဟမာနေ ''အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တတရတော က္လမဿ တရဿ ဝိသေသော န သိယာ, အဋ္ဌကထာယ မေဝ္တ ဝိသေသဘာတေ န ဒဿိတော။ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော။

၆. **သဗ္ဗာနိပီ** တိ တဇ္ဇနီယနိယဿပဗ္ဗာဇနီယကမ္မာနိ တီဏိပိ။ **အညကမ္မဿ ဝတ္ထုနာ** တိ တဇ္ဇနီယတော အညဿ ကမ္မဿ ဝတ္ထုနာ အညကမ္မကရဏံ နာမ ကောစိ ဒောသောပိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကာရဏမာဟ **''ကသ္မာ''**တိအာဒိနာ။

၈. **ပန္နလောမာ** တိ ပတိတမာနလောမာ။

အဓမ္မကမ္မဒွာဒသကကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိယဿကမ္မကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁. နိယဿကမ္မေ ဟဋ္ဌိယံ **အပိဿု** တိ အပိစာတိ က္လမဿိံ အတ္ထေ နိပာတသမုဒာယော။ **နိဿာယ တေ ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ** တွေ ကေစိ ကလျာဏမိတ္တာယတ္တဝုတ္တိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ, အညေ ပန နိဿယဂ္ဂဟဏမေတတိ, ဥဘယေနပိဿ သေရိဝိဟာရော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၁. ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မေ **''ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတူ''** တိ က္လဒံ ပက္ကမနာဒိံ အကတွာ သမ္မာဝတ္တန္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။

၃၃. ပဋိသာရဏီယကမ္မေ **နေဝ ဘိက္ခုဝစနံ, န ဂိဟိဝစနန္တိ** တွေ ပရိယာယတောပိ ဘိက္ခူ ပရခုံသနံ န ဝဒန္တိ, ဂဟဋ္ဌာ ပန သဗ္ဗပေနေဝ အက္ကောသိတုံ သမတ္ထာပိ ဥပကာရီသု အကာရဏံ ဧဝရူပံ န ဝဒန္တိ, တွံ ဂိဟိဂုဏတောပိ ပရိဟီနောတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၉. **''အင်္ဂသမန္နာဂမော ပုရိမေဟိ အသဒိသော''** တိ က္လမိနာ တဇ္ဇနီယာဒီနံ ဝုတ္တကာရဏမတ္တေန က္လဒံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ က္လဓ ဝုတ္တေန ပန ဂိဟီနံ အလာဘာယ ပရိသက္ကနာဒိနာ အင်္ဂေန တာနိပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေ တဗ္ဗံ။ တွေ စ ''သဒ္ဓံ ပသန္နံ အယကံ ကာရကံ သင်္ဃုပဋ္ဌာကံ ဟီနေန ခုံသေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ တာဒိသေသု ဂိဟီသု ခုံသနာဒီဟိ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တေဟိ ဧဝ အင်္ဂေဟိ ကမ္မာရဟတာ, န အာရာမိကစေဋကာဒီသု ခုံသနာဒီဟိ။ တတ္ထာပိ အယကာဒီသု ခမာပိတေသု ကမ္မာရဟတာ နတ္ထိ, အာပတ္တိ စ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယော စေ တိက္ခတ္တုံ ခမာပိယမာနောပိ န ခမတိ, အကတကမ္မေနပိ ဒဿနူပစာရေ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ သော စေ ကာလကတော ဟောတိ, ဒေသန္တရံ တ ဂတော, ဂတဒိသာ န ဉာယတိ, အန္တရာမဂ္ဂေ တ ဇီဝိတန္တရာယော ဟောတိ, ကတကမ္မေနပိ အကတကမ္မေနပိ သင်္ဃမဇ္ဈေ ယထာဘူတံ ဝိညာပေတွာ ခမာပေတွာ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာတိ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မိကပဋိဿဝဿ အသစ္စာပနေ ပန တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''မယာ အသမဝေက္ခိတွာ ပဋိဿဝံ ကတွာ သော န သစ္စာပိတော, တံ မေ ခမထာ''တိအာဒိနာ ခမာပနေ ဝစနက္ကမော ဉာပေတဗ္ဗော။

၄၁. ဟဋ္ဌိယံ **မင်္ကုဘူတော နာသက္ခိ စိတ္တံ ဂဟပတိံ ခမာပေတုံ** တိ တိံသယောဇနမဂ္ဂံ ပုန ဂန္တွာပိ မာနထဒ္ဓတာယ ယထာဘူတံ ဒောသံ အာဝိကတွာ အခမာပနေန ''နာဟံ ခမာမီ''တိ တေန ပဋိက္ခိတ္တော မင်္ကုဘူတော ခမာပေတုံ

န သက္ခိ, သော ပုနဒေဝ သာဝတ္ထိံ ပစ္စာဂန္တွာပိ မာနနိဂ္ဂဟတ္ထာယေဝ ပုနပိ သတ္ထာရာ ပေသိတော ပုရိမနယေနေဝ ခမာပေတုံ အသက္ကောန္တော ပုနာဂစ္ဆိ။ အထဿ ဘဂဝါ "အသန္တံ ဘာဝနမိစ္ဆေယျာ"တိအာဒိနာဝ (ဓ. ပ. ၇၃) ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မာနနိမ္မဒနံ ကတွာ အနုဒူတအာနံ အနုညာသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၂. **"နော စေ ခမတိ။ပေ။ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတဗ္ဗော"** တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဂေဝ ဂဟဋ္ဌော ခမတိ စေ, ဒဿနူပစာရေ အာပတ္တိဒေသနာကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၆. ဥက္ခေပနီယကမ္မေသု တီသု အရိဋ္ဌဝတ္ထုသ္မိံ **အာပတ္တိံ အာရောပေတွာ** တိ ဝိသုံ သင်္ဃမဇ္ဈေဝ ဟာပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ, သမနုဘာသနပရိယောသာနေ ပာစိတ္တိယံ တ အာပတ္တိံ အာရောပေတွာ။ တ္တောပိ ကမ္မဝါစာယ "တထာဟံ ဘဂဝတာ"တိအာဒိ ဝတ္ထုဝသေန ဝုတ္တံ။ ယေန ယေန ပကာရေန ဒိဋ္ဌိဂတိကာ တေဟာရိံသု, တေန တေန ပကာရေန ယောဇေတွာ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ဂဟဏာကာရံ ပန ဝိနာပိ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဟာပိကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ, သော တံ ဒိဋ္ဌိံ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လ"န္တိ ဧဝံ သာမညတောပိ ကမ္မဝါစံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၅. **"ယံ ဒိဋ္ဌိံ နိဿာယ ဘဏ္ဍနာဒီနိ ကရောတီ"** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌိံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နာနိ ဧဝ ဘဏ္ဍနာဒီနိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာနိ, န ကေဝလာနီတိ ဒဿေတိ။ ယော ပန "ဘဏ္ဍနာဒီနံ ကရဏေ အဒေါသော နတ္ထီ"တိ ဒိဋ္ဌိကော ဟုတွာ ဘဏ္ဍနာဒိံ ကရောတိ, သာပိဿ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ ဟောတိ, တဿပိ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

နိယဿကမ္မကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၂. ဟရိတသိကက္ခန္ဓကော

ဟရိတသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၇၅. ဟရိတသိကက္ခန္ဓကေ **အန္တမသော မူလာယပဋိကဿနာရဟာဒီနမ္ပီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာရဟေ သင်္ဂဏှာတိ။ တေ ဟိ ဟရိတသိကာနံ, ဟရိတသိကာ စ တေသံ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ ဝေတိဋ္ဌန္တိ။ **အဓောတဟာဒဌပနက** န္တိ ယတ္ထ ဌတွာ ဟဒေ ဓောဝန္တိ, တာဒိသံ အရုဖလကခဏ္ဍာဒိံ။ **ဟဒယံသန**န္တိ သက္ခရကထလာဒိံ။ **“ဝတ္တံ ကရောန္တီ”** တိ တွေကမတ္တဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီဟိပိ အဘိတဒနာဒိံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

“ဟရိသုဒ္ဓိဥပေဟသထေ ကရိယမာနေ” တိ ဣဒံ ပတရဏာဒိဝသေသု သင္ဃေ ပတရေန္တေ အနုပဂတဆိန္နဝဿာဒီဟိ ကရိယမာနဟရိသုဒ္ဓိဥပေဟသထမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတ္တနော ဟဋ္ဌိယာ**တိ နဝကာနံ ပုရတော။

“ဟရိတသိကဿေတ” တိ ဣဒံ အဗ္ဘာနာရဟပရိယောသာနေ သဗ္ဗေ ဂရုကဋ္ဌေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသမ္ပိ ပစ္စေကံ ဩဏောဇနဿ အနုညာတတ္တာ တဒဝသေသာ ပကတတ္တာ ဝေ တံ န လဘန္တိ။

စတုဿာလဘတ္တ န္တိ ဘောဇနသာလာယ ပဋိပာဋိယာ ဒီယ္ယမာနဘတ္တံ။ **ဟတ္ထပာသေ ဌိတေနာ** တိ ဒာယကဿ ဟတ္ထပာသေ ပဋိဂ္ဂဟဏရဟနဋ္ဌာနေတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဟာပေဠဘတ္တေပီ** တိ မဟန္တေသု ဘတ္တပစ္ဆိအာဒိဘာဇနေသု ဌပေတွာ ဒီယ္ယမာနဘတ္တေသုပိ။

၇၆. **ဟပိဋ္ဌတရာတိ ဟရာဇိကာပတ္တိ** တိ ဥက္ကံသဝသေန ဝုတ္တံ။ သဥ္စရိတ္တာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတော ပန သုက္ကဝိဿဋ္ဌာဒိကာ လောကဝဇ္ဇာဝ, တတ္ထာပိ သင်္ဃဘေဒာဒိကာ ဟပိဋ္ဌတရာ ဝေ။

“ကမ္မန္တိ ဟရိတသိကကမ္မတစာ” တိ ဧတေန ကမ္မဘူတာ တစာတိ ကမ္မတစာ-သဒ္ဒဿ အတ္ထောပိ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဝစနီယ**န္တိ ဧတ္ထ “သအေသ”န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ. ၃.၇၆) အတ္ထံ ဝဒတိ။ အတ္တနော ဝစနေ ပဝတ္တနကမ္မန္တိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, “မာ ပက္ကမာဟီ”တိ တ “ဖေဟိ ဝိနယဓရာနံ သမ္မုခီဘာဝ”န္တိ တ ဝေ အတ္တနော အာဏာယ ပဝတ္တနကကမ္မံ န ကာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဝေဥဟိ ကေနစိ သဝစနီယေ ကတေ အနာဒရေန အတိက္ကမိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဗုဒ္ဓဿ သင်္ဃဿ အာဏာ အတိက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ။

ရဇောဟတဘူမိတိ ပဏ္ဏသာလာဝိသေသနံ။ **ပစ္စယ**န္တိ ဝဿာတသိကစီဝရံ။ **သေနာသနံ န လဘတီ**တိ ဝဿဂ္ဂေန န လဘတိ။

အပဏ္ဏကပဋိပဒာ တိ အဝိရဒ္ဓပဋိပဒာ။ **သစေ တယမန္တောပီ** တိ ဧတ္ထ အဝိသယဘာဝံ ဥတ္တတ အတယမန္တောပိ သင်္ဂယှတိ။

၈၁. **အဝိသေသေနာ**တိ ဟရိတသိကုက္ခိတ္တကာနံ သာမညေန။ **ပဥ္စဝဏ္ဏစ္ဆဒနဗဒ္ဓဋ္ဌာနေသူ** တိ ပဥ္စပ္ပကာရစ္ဆဒနေဟိ ဆန္နဋ္ဌာနေသု။

ဩဗဒ္ဓ န္တိ ဥဋ္ဌာနာဒိဗ္ဗာဟရပဋိဗဒ္ဓံ။ ပီဋ္ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **မဥ္စေ တ ပီဌေ တ** တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေါ သမုစ္စယတ္ထော, တေန တင်္ဂကာစမ္မခဏ္ဍာဒီသု ဒီဃာသနေသုပိ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋ္ဌ န္တိ ဝုမုတရဿ ဇာနန္တဿာပိ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **“ဝတ္တံ နိက္ခိပာပေတွတ”**တိ ဣဒံ ဟရိတသာဒိမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဟရိတသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟရိတသိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၃. သမုစ္စယက္ခန္ဓကော

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇. သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ **ဝေဒယာမဟန္တိ** ဇာနာပေမိ အဟံ, အာရောစေမီတိအတ္ထော။ အနုဘာတမီတိပိဿ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ပုရိမံ ပန ပသံသန္တိ အာရောပနဝစနတ္တာ။ **အာရောစေတ္ဝာ နိက္ခိပိတဗ္ဗ** န္တိ ဒုက္ကဋ္ဌပရိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ''တဒဟေဝ ပုန ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဝာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုကာမဿ ရတ္တိစ္ဆေဒပရိဟာရတ္ထမ္ပီ''တိ ဝဒန္တိ။

''သဘာဂ ဘိက္ခု ဝသန္တိ'' တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိသဘာဂနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဝတ္တံ အသမာဒိယိတ္ဝာ ဗဟိ ဧဝ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **''ဒွေ ဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတ္ဝာ''** တိ ဣဒံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ သဇ္ဈာယာဒိသဒ္ဒသဝနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **''မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မာ''** တိ ဣဒံ မဂ္ဂပဋိပန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဥပစာရာတိက္ကမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဂုမ္ဗေန ဝါ** တိအာဒိ ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ။

''သောပိ ကေနစိ ကမ္မေန ပုရေ အရုဏေ ဧဝ ဂစ္ဆတီ'' တိ ဣမိနာ အာရောစနာယ ကတာယ သဗ္ဗေသုပိ ဘိက္ခူသု ဝိဟာရဂတေသု ဦနေ ဂဏေ စရဏာဒောသော ဝါ ဝိပ္ပဝါသဒောသော ဝါ န ဟောတီ အာရောစိတတ္တာ သဟဝါသဿာတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **''အယဉ္စ''** တိအာဒိ။ **အဗ္ဘာနံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝတမ္ပိ အကတမေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. **သုဒ္ဓန္တာ** တိ သဘာဂသင်္ဃာဒိသေသံ အနာပန္နဿ, တတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဝါ။ **အညသ္မိံ** န္တိ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသဝသေန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတော အညသ္မိံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ။ ဟဋ္ဌိယံ ''ပဋိကဿိတော သင်္ဃေန ဥဒါယိ ဘိက္ခု အန္တရာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ။ပေ။ မူလာယပဋိကဿနာ''တိ ဣဒံ ကရဏဝသေန ဝိပရိဏာမေတ္ဝာ မူလာယပဋိကဿနာယ ပဋိကဿိတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ''မူလာယ ပဋိကဿနာ ခမတိ သင်္ဃဿာ''တိ ဥတ္တရပဒေန သဟ ပစ္စတ္တဝသေနေဝ ယောဇေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

''ဥဒါယိံ ဘိက္ခုံ အန္တရာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ။ပေ။ မူလာယ ပဋိကဿိတ္ဝာ''တိ ဧတ္ထ အန္တရာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ဟေတုဘူတာယ ဥဒါယိံ ဘိက္ခုံ မူလာယ ပဋိကဿိတ္ဝာ မူလဒိဝသေ အာကမိတ္ဝာ တဿာ အန္တရာပတ္တိယာ သမောဓာနပရိဝါသံ ဒေတူတိ ယောဇနာ။ **အာဝိကာရာပေတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော** တိ တဿ အတေကိစ္ဆဘာဝံ တေနေဝ သင်္ဃဿ ပာကဋံ ကာရေတ္ဝာ လဇ္ဇိဂဏတော ဝိယောဇနဝသေန ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော။

သတံ အာပတ္တိယော တိ ကာယသံသဂ္ဂါဒိဝသေန ဧကဒိဝသေ အာပန္နာ သတံ အာပတ္တိယော။ **ဒသသတန္တိ** သဟဿာ အာပတ္တိယော။ ရတ္တိသတံ ဆာဒယိတ္ဝာနာတိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **သဗ္ဗပရိဝါသကမ္မဝါစာဝသာနေ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတာနံ ဒွိန္နံ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသာနံ, ဣတော သမောဓာနပရိဝါသနဉ္စာတိ ဣမေသံ သဗ္ဗေသံ ပရိဝါသာနံ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသေ ဝုတ္တနယေန။

ဝိဟာရူပစာရတောပီတိ ဗဟိကမေ ဘိက္ခူနံ ဝိဟာရူပစာရတောပိ။ **''ဒွေ ဝ လေဍ္ဍုပာတာ အတိက္ကမိတဗ္ဗာ''** တိ ဣဒံ ဘိက္ခူနံ သဝနူပစာရာတိက္ကမနံ ဝုတ္တံ။ **ကမဿာတိ န ဝုတ္တ** န္တိ ကမဿ ဥပစာရံ မုဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ န ဝုတ္တံ။ တေန ကမူပစာရေ ဌိတာပိ တတ္ထ ဒဿနသဝနူပစာရေ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတာ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ တဿာ ရတ္တိစ္ဆေဒံ န ကရောန္တီတိ ဒီပေတိ။

အနိက္ခိတ္တဝတ္တာဘိက္ခုနံ ဝုတ္တနယေနေဝ တိ ဥပစာရသီမာယ ပဝိဋ္ဌာနံ ဝသေန ရတ္တိစ္ဆေဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္
တံ။ **တသ္မိံ ကမေ** တိ ဘိက္ခုနီနံ နိတသနကမေ။ **အတ္တာနံ ဒသ္သေတ္ဝာ** တိ ယထာ အာရောစေတုံ သက္ကာ, တထာ ဒသ္
သေတ္ဝာ။ **“သမ္မန္နိတ္ဝာ အာတဗ္ဗာ”** တိ ဣမိနာ သမ္မတာယ သဟာတသေပိ ရတ္တိစ္ဆေဒော န ဟောတီတိ ဒသ္သေတိ။

မူလာယပဋိကသ္သိတဗ္ဗာ တိ မူလာယပဋိကသ္သိတဗ္ဗ ပုန ပရိဝုတ္ထပရိတသ္သာတိ အတ္ထော။ **တိသ္သန္
နန္တိ** မူလာပတ္တိယာ သဟ ဒ္ဝိန္နံ အန္တရာပတ္တီနဉ္စ။

၁၀၈. သစေ ပဋိစ္ဆန္နာ တိ နိက္ခိတ္တဝတ္တေနာပန္နာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပဉ္စာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နတ
ရေ အန္တရာပတ္တိကထာယံ **“ဝေဠု ပန, ဘိက္ခဝေ, ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ အာတဗ္ဗ”** န္တိ ဣဒံ မူလာယပဋိကသ္သနာ
ကမ္မတစာနန္တရမေဝ အာတုံ ဝုတ္တံ န ဟောတိ။ မူလာယပဋိကသ္သိတဗ္ဗ ပန ပဉ္စဒိဝသာနိ ပရိဝသိတ္ဝာ ယာစိတဗ္ဗ
မာနတ္တစရဏကာလေ အာပန္နာယ တတိယာယ အန္တရာပတ္တိယာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ မာနတ္တအနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
ဝေဠု ဒိန္နမာနတ္တသ္သ ဧကေန ဆာရတ္တေန ပုဗ္ဗေ ဒိန္နမာနတ္တာဟိ တီဟိ အာပတ္တီဟိ သဟ စတသ္သန္နမ္ပိ အာ
ပတ္တီနံ မာနတ္တံ စိဏ္ဏမေဝ ဟောတိ။ ဣမိနာ ပန နယေန အဗ္ဘာနာရဟကာလေ အာပန္နာယ အန္တရာပတ္တိယာ, ပ
က္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နတရေ အန္တရာပတ္တီသု စ ပဋိပဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“ကောဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒိဝသေန ပဉ္စ”** တိ ဣဒံ ကော
ဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒီနံ စတုန္နံ ပစ္စေကပရိတသအနမာနတ္တအနအဗ္ဘာနာနိ ဧကေကံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **“အန္တရာပတ္တိဝ
သေန စတသ္သော”**တိ ဣဒမ္ပိ မာနတ္တအနအဗ္ဘာနာနိ တသ္မိံ တသ္မိံ မူလာယပဋိကသ္သနေ ဧကတ္တံ အာရောပေတ္
တ ဝုတ္တံ။

ပဋိစ္ဆန္နပရိတသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမောဓာနပရိတသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၅. “ယသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နာ အန္တရာပတ္တိ” တိ ဣဒံ သမောဓာနပရိတသအနသ္သ ကာရဏဝစနံ, န ပန စိဏ္ဏပရိ
ဝုတ္ထဒိဝသာနံ မက္ခိတဘာဝသ္သ, အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ အန္တရာပတ္တိယာ မူလာယပဋိကသ္သနေ ကတေပိ တေသံ မက္ခိ
တဘာဝသမ္ဘဝတော။ တသ္မာ “မာနတ္တစိဏ္ဏဒိဝသာပိ ပရိဝုတ္ထဒိဝသာပိ သဗ္ဗေ မက္ခိတာဝ ဟောန္တိ”တိ ဣမသ္
သာနန္တရံ “သမောဓာနပရိတသော စသ္သ အာတဗ္ဗော”တိ ဝေမေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **“တေနေ
တ”**တိအာဒိ။

သမောဓာနပရိတသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဂ္ဃသမောဓာနပရိတသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. “ကောပတ္တိမူလကဉ္စ” တိ ဣမိနာ “ကော အာပတ္တိ ကောဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, ကော အာပတ္တိ ဒ္ဝီဟပ္ပဋိစ္
ဆန္နာ”တိအာဒိနယံ ဒသ္သေတိ။ **အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝံ ဒသ္သေတု** န္တိ အဇာနနာဒိနာ ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အာပတ္တိယာ မာန
တ္တာရဟတာဝစနေန အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝံ ဒသ္သေတုံ။ “ကေသ္သ, အာဝုသော, မာသသ္သ ဘိက္ခု မာနတ္တာရဟော”တိ
(စူဠဝ. ၁၅၃) ဟိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကေသ္သ အဇာနနပဋိစ္ဆန္နမာသသ္သ ပရိတသာရဟော န ဟောတိ, ကေဝလံ အာပတ္
တိယာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ မာနတ္တာရဟော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဟဋ္ဌိယံ **မက္ခဓမ္မော** တိ မဒ္ဒိတုကာမတာ။ သင္
ဃာဒိသေသာနံ ပရိတသအနာဒိသဗ္ဗဝိနိစ္ဆယသ္သ သမုစ္စယတ္တာ ပနေသ သမုစ္စယက္ခန္ဓကောတိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိ
တဗ္ဗော။

အဂ္ဃသမောဓာနပရိတသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမုစ္စယက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၄. သမထက္ခန္ဓကော

သတိဝိနယကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၉၅. သမထက္ခန္ဓကေ ခီဏာသဝဿ ဝိပုလသတိ နိဿာယ အတဗ္ဗော ဝိနယော စောဒနာဒိအသာရုပ္ပာနံ ဝိနယနုပာယော **သတိဝိနယော**။

၁၉၆. စိတ္တဝိပရိယာသကတော တိ ကတစိတ္တဝိပရိယာသော။ **ဂဂ္ဂံ ဘိက္ခုံ။ပေ။ စောဒေန္တီ** တိ ဧတ္ထ ပန ဥမ္မတ္တကဿ ဣဒံ **ဥမ္မတ္တကံ,** အဇ္ဈာစိဏ္ဏံ။ တဒေဝ စိတ္တဝိပရိယာသေန ကတန္တိ စိတ္တဝိပရိယာသကတံ။ တေန ဥမ္မတ္တကေန စိတ္တဝိပရိယာသကတေန အဇ္ဈာစိဏ္ဏေန အနာစာရေန အာပန္နာယ အာပတ္တိယာ ဂဂ္ဂံ ဘိက္ခုံ စောဒေန္တီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပဋမံ မူဠှော ဟုတွာ ပစ္ဆာ အမူဠှဘာဝံ ဥပဂတဿ အတဗ္ဗော ဝိနယော **အမူဠှဝိနယော**။

၂၀၂. ဓမ္မတဒိနံ ယေဘုယျဘာဝသမ္ပာဒိကာ ကိရိယာ **ယေဘုယျသိကာ** တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ သ-ကာရာဂမသဟိတော ဣက-ပစ္စယန္တောယံ သဒ္ဒောတိ ဒဿေတုံ အာဟ **"ယဿာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ယဿာ ကိရိယာယာ** တိ ဂူဠှကာဝိဝဋကာဒိနာ သလာကဂ္ဂဟာပကကိရိယာယ။ ယေဘုယျဘာဝံ နိဿိတသမထကိရိယာ ယေဘုယျသိကာ တိ ဧဝံ ယေဘုယျသိကာသဒ္ဒဿ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧဝဥ္စိ အယံ အဓိကရဏသမထော နာမ ဟောတိ။ ယထာဝုတ္တသလာကဂ္ဂဟေန ဟိ ဓမ္မတဒိနံ ယေဘုယျဘာဝေ သိဒ္ဓေ ပစ္ဆာ တံ ယေဘုယျဘာဝံ နိဿာယဝ အဓိကရဏဝူပသမော ဟောတိ, န ဓမ္မတဒိနံ ဗဟုတရဘာဝသာကေကိရိယာမတ္တေန။

၂၀၇. "သေသမေတ္ထ တဇ္ဇနီယာဒီသု ဝုတ္တနယမေတ" တိ ဧတေန တဇ္ဇနီယာဒိသတ္တကမ္မာနိ ဝိယ ဣဒမ္ပိ တဿပာပိယသိကာကမ္မံ အသုစိဘာဝာဒိအေသယုတ္တဿ, သဋဿ စ ဝိနိစ္ဆယေ အတိဋ္ဌမာနဿ ကတ္တဗ္ဗံ ဝိသုံ ဧကံ နိဂ္ဂဟကမ္မန္တိ ဒဿေတိ။ တေသမ္ပိဥဟိ နိဂ္ဂဟကမ္မေ ကတေ သော ပုဂ္ဂလော "အဟံ သုဒ္ဓေ"တိ အတ္တနော သုဒ္ဓိယာ သာဓနတ္ထံ သဋ္ဌမဇ္ဈံ ဩတရိတုံ, သဋ္ဌော စဿ ဝိနိစ္ဆယံ အတုံ န လဘတိ, တံ ကမ္မကရဏမတ္တေနေဝ စ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။

ကထံ ပနေတံ ကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ? ကေစိ ပနေတ္ထ "သော တထာ နိဂ္ဂဟိတော နိဂ္ဂဟိတောဝ ဟောတိ, ဩသာရဏံ န လဘတိ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ ဩသာရဏာ န ဝုတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန "ဟဋ္ဌိယံ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိအာဒိနာ သမ္မာဝတ္တနဿ ဝုတ္တတ္တာ သမ္မာဝတ္တိတွာ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဩက္ကန္တဿ ဩသာရဏာ အဝုတ္တာပိ တဇ္ဇနီယာဒီသု ဝိယ နယတော ကမ္မတံ ယောဇေတွာ ဩသာရဏာ ကာတဗ္ဗာ တေ"တိ ဝဒန္တိ, ဣဒံ ယုတ္တံ။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာယံ ဝက္ခတိ "သစေ သီလဝာ ဘဝိဿတိ, ဝတ္တံ ပရိပူရေတွာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ လဘိဿတိ။ နော စေ, တထာနာသိတကောဝ ဘဝိဿတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၃၈)။ **တဿပာပိယသိကာကမ္မ** န္တိ စ အလုတ္တသမာသောယမေဝ။ တေနာဟ **"ဣဒံ ဟိ"**တိ အာဒိ။

သတိဝိနယကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. ဝိရူပတော ဝိပရိဏာမဌေန စိတ္တံ ဒုက္ခံ ဝိပစ္စတီတိ အာဟ **"စိတ္တဒုက္ခတ္ထံ ဝေဟာရော"** တိအာဒိ။ **ဥပဝဒနာ**တိ စောဒနာ။ **တတ္ထေတ** တိ အနုဝဒနေ။

အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စ တဿ တဿ ကမ္မဿ ဝိညာတတ္တာ တိ ဝိတ္ထာရတော အာဂတကမ္မဝဂ္ဂဿ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝဏ္ဏနာမုခေန ဝိညာတတ္တာ ဝိနိစ္ဆယော ဘဝိဿတီတိ ယောဇနာ။

၂၁၆. ဟဒ္ဒိယံ **အဇ္ဈတ္တံ တ** တိ အတ္တနိ တ အတ္တနော ပရိသာယ တ။ **ဗဟိဒ္ဓာ တ** တိ ပရသ္မိံ တ ပရဿ ပရိသာယ တ။ **အနဝဿုတယာ** တိ အနုပ္ပာဒာယ။

၂၂၀. **"ဝိတအဓိကရဏံ ကုသလံ အကုသလံ အဗျာကတ"** န္တိ ကြဒံ ပုစ္ဆာဝစနံ။ **ဝိတအဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ**န္တိအာဒိ ဝိသဇ္ဇနံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။

၂၂၂. သမ္မုတိသဘာတယပိ အာပတ္တိယာ ကာရဏူပစာရေန အကုသလာဗျာကတဘာဝေန ဝုစ္စမာနေ ကုသလသ္သာပိ အာပတ္တိကာရဏတ္တာ တဒုပစာရေန "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ , တထာ အဝတ္ွတ "နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ ဧဝံဝစနဿ ကာရဏံ ဒဿေတုံ **"ဧတ္ထ သန္ဓာယဘာသိတဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော"**တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စာယမဓိပ္ပာယော – ယဒိ ဟိ အာပတ္တိ နာမ ပရမတ္ထဓမ္မသဘာတ ဘဝေယျ, တအ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလ"န္တိအာဒိဝစနံ ယုဇ္ဇေယျ။ ယသ္မာ ဒုဋ္ဌအေသသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာဒီသု ဒဿိတအေသပ္ပသင်္ဂတော ပရမတ္ထသဘာအာဝတော န ယုတ္တာ, ကေန္တသမ္မုတိသဘာတ ဧဝ သာ ဟောတိ, တသ္မာ "သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ"န္တိပိ နိပ္ပရိယာယတော န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယဒိ ပန အကုသလအဗ္ယာကတဓမ္မသမုဋ္ဌိတတ္တမေဝ ဥပာဒာယ ပရိယာယတော "သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တအ ကုသလဓမ္မသမုဋ္ဌိတတ္တမ္ပိ ဥပာဒာယ ပရိယာယတော "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ"န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ ယတော စေတံ ဝစနံ အာပတ္တိယာ အကုသလာဗျာကတူပစာရာရဟတ္တဿ ကုသလူပစာရာနာရဟတ္တဿ ဝိသုံ ကာရဏသဗ္ဘာဝံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ, တသ္မာ ယံ တံ ကာရဏဝိသေသံ သန္ဓာယ ကြဒံ ဘာသိတံ, တဿ ဝသေနေ ဝေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကြအနိ ပန ယော အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ္တမေဝ သန္ဓာယ အာပတ္တိယာ အကုသလာဒိဘာတေ ဝုတ္တော, နာညံ ဝိသေသကာရဏံ သန္ဓာယာတိ ဂဏှေဟယျ, တဿ ကဟေ အေသံ ဒဿေန္တော **"ယသ္မိံ ဟီ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပထဝီခဏနာဒိကေ**တိ ပထဝီခဏနာဒိနိမိတ္တေ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေ။ **အာပတ္တာဓိကရဏေ ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂ** န္တိ ပဏ္ဏတ္တိ အဇာနိတ္ွတ ကုသလစိတ္တေန စေတိယင်္ဂဏာဒီသု ဘူမိသောဓနာဒိဝသေန ပထဝီဘူတကမဝိကောပနာဒိကာလေ ကုသလစိတ္တံ ကာရဏံ ဟောတိ။ **တသ္မိံ သတီ** တိ တသ္မိံ အာပတ္တာဓိကရဏေ ဝိဇ္ဇမာနေ ကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌိတတ္တေန ကုသလတေဟာရာရဟာယ အာပတ္တိယာ ဝိဇ္ဇမာနာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၂၂) ပန "တသ္မိံ သတီ"တိ ကြမဿ "တသ္မိံ ကုသလစိတ္တေ အာပတ္တိဘာဝေန ဂဟိတေ"တိ အတ္ထော ဝုတ္တော, တံ န ယုဇ္ဇတိ "ယသ္မိ"န္တိ ယ-သဒ္ဒေန ပရာမဋ္ဌဿေဝ အာပတ္တာဓိကရဏဿ "တသ္မိ"န္တိ ပရာမသိတဗ္ဗတော။

န သက္ကာ ဝတ္တုံ န္တိ ယဒိ သမ္မုတိသဘာတယပိ အာပတ္တိယာ အကုသလာဒိသမုဋ္ဌိတတ္တေန အကုသလာဒိတေဟာရော ကရီယတိ, တအ ကုသလတေဟာရောပိ ကတ္တဗ္ဗောတိ "နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အညထာ အကုသလာဒိဘာတေပိဿ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ကုသလာဒီနံ တိဏ္ဏံ သမာနေပိ အာပတ္တိယာ အင်္ဂပ္ပဟောနကတ္တေ ကုသလတေဟာရောဝ အာပတ္တိယာ ပဋိက္ခိတ္တော, န အကုသလာဒိတေဟာရော, တသ္မာ **နယိဒံ အင်္ဂပ္ပဟောနကံ စိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ** န္တိ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ ကြဒံ အာပတ္တိယာ သမုဋ္ဌာပကတ္တေန အင်္ဂပ္ပဟောနကံ ကာရဏဘူတံ စိတ္တမတ္တံ သန္ဓာယ န ဝုတ္တံ , အညထာ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ"န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတေန အာပတ္တိယာ အကုသလာဒိဘာတေပိ ကေနစိ နိမိတ္တေန ပရိယာယတောဝ ဝုတ္တော, န ပရမတ္ထတောတိ ဒဿေတိ။ ယထာဟ "ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ, တံ ကုသလံ, ကြတရေဟိ ကြတရ"န္တိ။

ကြဒံ ပနာတိအာဒီသု အယံ အဓိပ္ပာယော – "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ"န္တိ ကြဒ ဥဟိ ယံ ကိဉ္စိ ကအစိ ကတ္တစိ ကာရဏံ ဘဝန္တံ အနိယတကာရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ န ဟောတိ။ ယံ ပန သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု အာပတ္တိယာ ကာရဏံ ဘဝိတုမရဟတိ, ကြဒမေဝ ကာရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အကုသလဥဟိ ပဏ္ဏတ္တိ ဥတ္ွတ ဝီတိက္ကမန္တဿ သဗ္ဗာပတ္တိယာ ကာရဏံ ဟောတိ, လောကဝဇ္ဇာပတ္တိယာ ပန ပဏ္ဏတ္တိ အဇာနန္တဿပိ

ကာရဏံ ဟောတိ။ ကေဝလံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာပတ္တီသု ကုသလာဗျာကတစိတ္တပဝတ္တိက္ခဏေ ဧဝ အကုသလံ န ဝ တ္တတိ, တဒညတ္ထ သဟမေဝ ပဝတ္တတိ။ အဗျာကတံ ပန ကာယဝစီဘူတံ ကုသလာကုသလာဒီနံ ပဝတ္တိက္ခဏေ နိ ရောဓသမာပန္နဿ သဟသေယျာပတ္တိယန္တိ သဗ္ဗာပတ္တိယာ အင်္ဂမေဝ ဟောတိ ဆန္နံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနံ ကာယတစင်္ဂဝိရဟိတတ္တာဘာဝ။ တသ္မာ ဣမေသံ အကုသလာဗျာကတာနံ သဗ္ဗာပတ္တိမူလကတ္တမေဝ သန္ဓာ ယ ဣဒံ အာပတ္တိယာ အကုသလတ္တံ, အဗျာကတတ္တဉ္စ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ပထဝီခဏနာဒီသု ကုသလမ္ပိ အာပတ္ တိယာ ကာရဏံ ဟောတိ, တတ္ထာပိ အာပတ္တိယာ တဒုပစာရေန ကုသလတ္တတေဟာရော အယုတ္တော သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ ဇာနံ ဧကတ္တတေဟာရဿ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ။ ယဒင်္ဂေန အညမညံ ဝိရုဒ္ဓာ, တဒင်္ဂေန ကာရဏကာရိယတေဟာရောပိ နေ သံ အယုတ္တော။ တသ္မာ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကုသလံ အဗ္ဗောဟာရိကံ, ကာယဝစီဒွတရမေဝ အာဝေဏိကံ ကာရဏန္ တိ။

တတ္ထ **ဧကန္တတော အကုသလမေဝါ**တိ အကုသလစိတ္တေန သမုဋ္ဌဟနတော ကာရဏူပစာရတော ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **တ တ္ထာ**တိ လောကဝဇ္ဇေ။ **ဝိကပ္ပော နတ္ထီ**တိ သိယာ-သဒ္ဒဿ ဝိကပ္ပနတ္ထတံ ဒဿေတိ။ **အကုသလံ ဟောတီ**တိ အကုသလသမုဋ္ဌိတာယ ကာရဏူပစာရေန အကုသလံ ဟောတိ။ **သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇနတော အဗျာကတံ ဟောတီ**တိ ဣတ္ထိယာဒီဟိ သဟ ပိဋ္ဌိပသာရဏဝသပ္ပဝတ္တကာယဒွတရသင်္ခာတရူပာဗျာကတဝသေနေဝ အာပဇ္ဇိ တဗ္ဗတော ကာရဏူပစာရေနေဝ အာပတ္တိ အဗျာကတံ ဟောတိ။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာပတ္တာဓိကရ ဏေ။ **သဉ္စိစ္စသဉ္စိစ္စဝသေနာ**တိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဉတွာ, အညတွာ စ အာပဇ္ဇနဝသေန **ဣမံ ဝိကပ္ပဘာဝံ သန္ဓာယ** အကုသလတ္တအဗျာကတတ္တသင်္ခာတံ ယထာဝုတ္တံ ဣမံ ဝိကပ္ပသဘာဝံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝစနံ ဝုတ္တံ။

ယဒိ ဧဝံ အသဉ္စိစ္စာပဇ္ဇနပက္ခေ ကုသလေနာပိ အာပဇ္ဇနတော တမ္ပိ ဝိကပ္ပံ သန္ဓာယ ''အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ''န္တိပိ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''သစေ ပနာ''**တိအာဒိ။ ''အစိတ္တကာန''န္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သ မုဋ္ဌာနဝသေန ဝိဘာဝေတုံ **''ဧဠကလောမပဒသောဓမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနာနမ္ပီ''**တိ ဝုတ္တံ။ အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနာနံ **''ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျာ''**တိ ဧတေန သာဝဇ္ဇဘူတာယ အာပတ္တိယာ ကာရဏူပစာရေနာပိ အနဝဇ္ဇဘူတကု သလတေဟာရော အယုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ **''န စ တတ္ထာ''**တိအာဒိနာ ကုသလဿ အာပတ္တိယာ ကာရဏတ္တံ ဝိ ဇ္ဇမာနမ္ပိ တထာ ဝေဟာရိတုံ အယုတ္တန္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ကာယတစာသင်္ခာတံ အဗျာကတဿေဝ ကာရဏတ္တံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **စလိတပ္ပဝတ္တာန**န္တိ စလိတာနံ, ပဝတ္တာနဉ္စ။ စလိတော ဟိ ကာယော, ပဝတ္တာ တစာ။ ဧတ္ထ စ ကာယတစာနမညတရမေဝ အင်္ဂံ။ **တဉ္စ။ပေ။ အဗျာကတ**န္တိ ဧဝံ အဗျာကတဿ အာပတ္တိကာရဏဘာဝေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ ''အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ''န္တိ ဣဒံ ကာရဏူပစာရေန ပရိယာယတော ဝုတ္တံ, န နိပ္ပရိယာယတောတိ သိဋ္ဌံတိ။

ယံ ပန **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝ. ၃.၂၂၂) အာပတ္တိယာ နိပ္ပရိယာယတောဝ အကုသလာဒိသဘာဝတံ သမတ္ထေတုံ ဗဟုံ ပပဉ္စိတံ, တံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ ဒုဋ္ဌအေသသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယမေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ တေနေဝေတ္ထာပိ ''ယံ စိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတီ''တိအာဒိနာ အကုသလစိတ္တဿာပိ အာပတ္တိယာ ကာရ ဏတ္တေန ဘိန္နတာဝ ဒဿိတာ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတမေဝါတိ ဣဓ န ဝိတ္ထာရယိမှ။ **ဧဝံ ဝီ တိက္ကမတော ယော ဝီတိက္ကမော**တိ ဧတ္ထ အကုသလစိတ္တေန ဉတွာ ဝီတိက္ကမန္တဿ ကာယဝစီဝီတိက္ကမ သမုဋ္ဌိတာ အာပတ္တိဝီတိက္ကမောတိ ဝုတ္တော။ သေ နယော အဗျာကတတရေပိ။

အဓိကရဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏဝူပသမနသမထကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. ဟဒ္ဒိယံ **ဝိတအဓိကရဏံ ကေံ သမထံ အနာဂမ္မာ** တိအာဒိ ပုစ္ဆာ။ **သိယာတိ**အာဒိ ဝိဿဇ္ဇနံ။ **သိယာတိဿ ဝ စနီယန္တိ** ဧတေနေဝ ဝူပသမံ သိယာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **သမ္မုခာဝိနယသ္မိံ** န္တိ သမ္မုခါဝိနယတ္ တသ္မိန္တိ ဘာဝပ္ပဓာနော နိဒ္ဒေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ သဗ္ဗတရေသု။ **''ကာရကော ဥက္ကောဋေတီ''** တိ ဣဒံ ဥပလက္

ခဏမတ္တံ, ယသ္မာ ကသ္မာစိ ဥက္ကောဋနေ့သ္မာ ဟာစိတ္တိယမေဝ။ ဥဗ္ဗာဟိကာယ ခီယနကေ ဟာစိတ္တိယံ န ဝုတ္တံ တတ္ထ ဆန္ဒအနသ္မာ နတ္ထိတာယ။

၂၃၅. **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာယော ကတွာ** တိ ခုဒ္ဒကမဟန္တေဟိ သညာဏေဟိ ယုတ္တာယော ကတွာ။ တေနာဟ **“နိမိတ္တသညံ အာရောပေတွာ”**တိ။

၂၄၂. **ကိစ္စာဓိကရဏံ** ။**ပေ**။ **သမ္မတီ**တိ ဧတ္ထ သမ္မုခါဝိနယေန အပလောကနာဒိကမ္မံ သမ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဓိကရဏဝူပသမနသမထကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၅. ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကော

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကေ **အဋ္ဌပဒာကာရေနာ**တိ ဇူတဖလကေ အဋ္ဌဂဗ္ဘရာဇိအာကာရေန။ **မလ္လကမူလသဏ္ဌာနေနာ**တိ ခေဠမလ္လကမူလသဏ္ဌာနေန။ ဣဓ ဝဋ္ဋာဓာရကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ကဏ္ဍုကေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကတဝဋ္ဋကပါလဿေတံ အဓိဝစနံ။

၂၄၄. **ပုထုပါဏိက**န္တိ မုဋ္ဌိံ အကတွာ ဝိကသိတဟတ္ထတလေဟိ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ တမေဝ သန္ဓာယ **"ဟတ္ထပရိကမ္မ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၄၅. **မုတ္တောလမ္ဗကာဒီန**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကုဏ္ဍလာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပလမ္ဗကသုတ္တ**န္တိ ဗြာဟ္မဏာနံ ယညောပစိတသုတ္တာဒိအာကာရံ ဝုစ္စတိ။ **ဝလယ**န္တိ ဟတ္ထပါဒဝလယံ။

၂၄၆. **ဒွင်္ဂုလေ**တိ ဥပယောဂဗဟုဝစနံ, ဒွင်္ဂုလပ္ပမာဏံ အတိက္ကာမေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဒွေ စ ဒုမာသဿ ဝါ ဒွင်္ဂုလဿ ဝါ အတိက္ကန္တဘာဝံ အဇာနန္တဿာပိ ကေသမဿုဂဏနာယ အစိတ္တကာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ဝဒန္တိ။

ကောစ္ဆေနာတိ ဥသီရတိဏာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ သမံ ဆိန္ဒိတွာ ဂဟိတကောစ္ဆေန။ **စိက္ကလေနာ**တိ သိလေသယုတ္တတေလေန။ **ဥဏှာဘိတတ္တရဇသိရာနမ္ပီ**တိ ဥဏှာဘိတတ္တာနံ ရဇောကိဏ္ဏသိရာနံ။ **အဒ္ဒဟတ္ထေနာ**တိ အလ္လဟတ္ထေန။

၂၄၇-၉. **သာဓုဂီတ**န္တိ အနိစ္စတာဒိပဋိသညုတ္တံ ဂီတံ။ **စတုရဿေန ဝတ္တေနာ**တိ ပရိပုဏ္ဏေန ဥစ္စာရဏဝတ္တေန။ တရင်္ဂဝတ္တာဒီနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ သာမညလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **"သဗ္ဗေသံ။ပေ။ လက္ခဏ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ယတ္တကာဟိ မတ္တာဟိ အက္ခရံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, တတောပိ အဓိကမတ္တာယုတ္တံ ကတွာ ကထနံ **ဝိကာရကထနံ** နာမ, တထာ အကတွာ ကထနမေဝ **လက္ခဏ**န္တိ အတ္ထော။ **ဗာဟိရလောမိ**န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, ယထာ ဗဟိဒ္ဓါ လောမာနိ ဒိဿန္တိ, ဧဝံ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။

၂၅၀. ပါဠိယံ **တရုဏညေဝ အမ္ဗ**န္တိ တရုဏံ အသဉ္ဇာတဗီဇံ ဧဝ အမ္ဗဖလံ။ **ပါတာပေတွာ**တိ ဆိန္ဒာပေတွာဝ။ **"မတ္တာဝဏ္ဏိတာ"**တိ ဣဒံ "ပရေ နိန္ဒန္တီ"တိ သာသနဟိတေသိတာယ ဝုတ္တံ။ **န ပရိယာပုဏိံသူ**တိ နာသက္ခိံသု။

၂၅၁. **စတ္တာရိ အဟိရာဇကုလာနီ**တိ သဗ္ဗေသံ အဟိဘေဒါနံ စတူသု ဧဝ သင်္ဂဟတော ဝုတ္တံ။ **အတ္တပရိတ္တံ ကာတု**န္တိ အတ္တနော ပရိတ္တာဏံ ကာတုံ။

ဝိရူပက္ခေဟိ မေ မေတ္တန္တိ ဝိရူပက္ခဇာတိကေဟိ နာဂေဟိ သဟ မယှံ မိတ္တဘာဝေါ ဟောတု, မေတ္တာ ဟောတူတိ အတ္ထော, တေ သုခိတာ နိဒ္ဒုက္ခာ အဝေရာ ဟောန္တူတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝဉှိ မေတ္တာဖရဏံ ဟောတိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အပါဒကေဟီ**တိ အဟိကုလေဟိ သဟ သဗ္ဗသတ္တေသု ဩဓိသော မေတ္တာဖရဏဒဿနံ။ **မာ မံ အပါဒကော ဟိံသီ**တိ တာယ မေတ္တာယ အတ္တရက္ခာဝိဓာနဒဿနံ။

သဗ္ဗေ သတ္တာတိအာဒိ အတ္တာနံ ဥပမံ ကတွာ သဗ္ဗသတ္တေသု အနောဓိသော မေတ္တာဖရဏဒဿနံ။ တတ္ထ **မာ ကိဉ္စိ ပါပမာဂမာ**တိ ကိဉ္စိ သတ္တံ လာမကံ ဒုက္ခဟေတု, ဒုက္ခဉ္စ မာ အာဂစ္ဆတု။

ဧဝံ မေတ္တာယ အတ္တဂုတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ရတနတ္တယာနုဿရဏေန ဒဿေတုံ **"အပ္ပမာဏော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပမာဏကရဓမ္မာ အကုသလာ, တဗ္ဗိပါကာ စ ပမာဏာ, တပ္ပဋိပက္ခာ သီလာဒယော ဂုဏာ, တဗ္ဗိပါကာ စ လောကိယလောကုတ္တရဖလာနိ အပ္ပမာဏာ, တေ အဿ အတ္ထီတိ **အပ္ပမာဏော,** အပ္ပမာဏာ ဝါ အပရိမေယျ

ဂုဏာ အသ္သာတိပိ **အပ္ပမာဏော။ ပမာဏဝန္တာနီ** တိ ယထာဝုတ္တပမာဏကရဓမ္မယုတ္တာနိ။ **အဟိဝိစ္ဆိကာ** တိ သရီသ ဟနညေဝ ပဘေဒဒဿနံ။ **ဥဏ္ဏနာဘိ** တိ လောမသနာဘိကော မက္ကဋော။ **သရဗူ**တိ ဃရကောဠိကာ။

ပဋိက္ကမန္တု တိ အပဂစ္ဆန္တု, မာ မံ ဝိဟေသယိံသူတိ အတ္ထော။ **သောဟံ နမောတိ** ဧတ္ထ "ကရောမီ"တိ ပာဌ သေသော။ ယသ္မာ မယာ မေတ္တာဒီဟိ တုမှာကဉ္စ မယှဉ္စ ရက္ခာ ကတာ, ယသ္မာ စ သောဟံ ဘဂဝတော နမော က ရောမိ, ဝိပဿီအာဒီနံ သတ္တန္နမ္ပိ နမော ကရောမိ, တသ္မာ ပဋိက္ကမန္တု ဘူတာနီတိ ယောဇနာ။

အညမ္ပဟီတိ ကာမရာဂေ အသုဘမနသိကာရာဒိနာ ဆေတဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **အင္ဂဇာတ** န္တိ ဗီဇဝိရဟိတံ ပုရိသနိမိ တ္တံ။ ဗီဇေ ဟိ ဆိန္နေ ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော နာမ အဘဗ္ဗော ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ ဧကေ ပန "ဗီဇသ္သာပိ ဆေဒနက္ ခဏေ ဒုက္ကဋ္ဋာပတ္တိ ဧဝ ကမေန ပုရိသိန္ဒ္ရိယာဒိကေ အန္တရဟိတေ ပဏ္ဍကော နာမ အဘဗ္ဗော ဟောတိ, တအ လိင္ ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ။ **တာဒိသံ တ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တဿာ** တိ မုဋ္ဌိပ္ပဟာရာဒီဟိ အတ္တနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ။

၂၅၂. ဟဋ္ဌိယံ **တုယှေဝဟသော ပတ္တော** တိ "ယော စ အရဟာ စေဝ ကြွဒ္ဓိမာ စ, တဿ ဒိန္နမေတ"တိ သေဋ္ဌိနာ ဝု တ္တံ, တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တံ ပတ္တံ ဂဟေတွာ တိက္ခတ္တုံ ရာဇဂဟံ အနုပရိယာယီ** တိ ဧတ္ထ ဝေဠုပြရမ္ပရာယ ဗဒ္ဓ ပတ္တဿ ဥပရိဘာဂေ အာကာသေ နဂရံ တိက္ခတ္တုံ အနုပရိယာယိတွာ ဌိတဘာဝံ သန္ဓာယ "ပတ္တံ ဂဟေတွာ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန ထေရော ဟတ္ထေန ပတ္တံ သယမေဝ အဂ္ဂဟေသိ။ ကေစိ ပန ဝဒန္တိ "ကြွဒ္ဓိဗလေန တံ ပတ္တံ ဝေဠုပြရ မ္ပရတော မုဉ္စိတွာ ထေရံ အနုဗန္ဓမာနော အဋ္ဌာသိ, သော စ အနေန ဟတ္ထေန ဂဟိတော ဝိယ အဟောသီ"တိ။ တထာ ဌိတမေဝ ပန သန္ဓာယ "ဘာရဒ္ဒ္ဝါဇဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ"တိ ဝုတ္တံ။ **တေ စ မနုဿာ။ပေ။ အနုဗန္ဓိံ သူ**တိ ယေ စ မနုဿာ ပဌမံ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ နာဒ္ဒသံသု, တေ အမှာကမ္ပိ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ ဒဿေဟီတိ ထေရမနုဗန္ဓိံသု။ ထေရော စ သီဟဗျဂ္ဃာဒိရူပံ ဂဟေတွာ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိံ ဒဿေတိ, တေ စ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဇာတာ ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသ ဒ္ဒာ အဟေသုံ။ တေနာဟ **"ကိံ နု ခေါ သော, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒော မဟာသဒ္ဒော"** တိ။ **ကြွဒ္ဓိဟဋ္ဌိဟာရိယံ န ဒဿေ တဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ "ယော ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတွာ ကုမာရဝဏ္ဏံ တ ဒဿေတိ, နာဂဝဏ္ဏံ တ။ပေ။ ဝိဝိဓမ္ပိ သေနာ ဗျူဟံ ဒဿေတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၃.၁၃) ဧဝမာဂတာ အတ္တနော သရီရဿ ဝိကာရာပာဒနဝသပ္ပဝတ္တာ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ အဓိပ္ ပေတာတိ အာဟ **"အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ ပန အပ္ပဋိက္ခိတ္တာ"** တိ။ ပကတိယာ ဧကော ဗဟုကံ အာဝဇ္ဇတိ, သတံ တ သဟဿံ တ သတသဟဿံ တ အာဝဇ္ဇေတွာ ဉာဏေန အဓိဋ္ဌာတိ "ဗဟုကော ဟောမီ"တိ (ပဋိ. မ. ၃.၁၀) ဧဝံ ဒဿိတာ အဓိဋ္ဌ ဌာနဝသေန နိပ္ဖန္နာ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ နာမ။ **ဂိဟိဝိကဋ္ဋာနီ**တိ ဂိဟိသန္တကာနိ။

၂၅၃. ဟဋ္ဌိယံ **န အစ္ဆုပိယန္တီ** တိ န ဖုသိတာနိ ဟောန္တိ။ **ရူပကာကိဏ္ဏာနီ** တိ ကြွတ္တိရူပာဒီဟိ အာကိဏ္ဏာနိ။

၂၅၄. **ဘူမိအာဓာရကေ**တိ ဒန္တာဒီဟိ ကတေ ဝလယာဓာရကေ။ တေသ္သ ဝလယာဓာရကဿ အနုစ္စတာယ ဌ ပိတာ ပတ္တာ န ပရိပတန္တီတိ **"တယော ပတ္တေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ အနုစ္စတဉ္စဟိ သန္ဓာယ အယံ "ဘူမိအာ ဓာရကော"တိ ဝုတ္တော။ **အရုအာဓာရကဒဏ္ဍာဓာရကေသု** တိ ဧကအရုနာ ကတအာဓာရကေ, ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍေဟိ ကတ အာဓာရကေ စ။ ဧတေ စ ဥစ္စတရာ ဟောန္တိ ပတ္တေဟိ သဟ ပတနသဘာဝာ။ တေန **"သုသဇ္ဇိတေသူ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဘ မကောဋိသဒိသော**တိ ယတ္ထ ဓမကရဏာဒိ ပဝေသေတွာ လိခန္တိ, တဿ ဘမကဿ ကောဋိယာ သဒိသော။ တာဒိသ သ္သ အရုအာဓာရကဿ အဝိတ္ထိဏ္ဏတာယ ဌပိတောပိ ပတ္တော ပတတီတိ **"အနောကာသော"**တိ ဝုတ္တော။

အာလိန္ဒကမိမိုကာဒီန န္တိ ပမုခမိမိုကာဒီနံ, ဥစ္စဝတ္ထုကာနန္တိ အတ္ထော။ **ဗာဟိရပဿေ** တိ ဟသာအာဒီနံ ဗဟိ ကုဋ္ဋေ။ **တနုကမိမိုကာယာ** တိ ဝေဒိကာယ။ သဗ္ဗတ္ထ ပန ဟတ္ထပ္ပမာဏတော အဗ္ဘန္တရေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာဓာ ရေ ပန တတော ဗဟိပိ ဝဋ္ဋတိ။

ဟဋ္ဌိယံ **ဩဒ္ဒေဝ** တိ မုခဝဋ္ဋိ။ **ပတ္တမာဠက** န္တိ ဥပစိကာနံ အနုဋ္ဌဟနတ္ထာယ ဘူမိတော ဥစ္စတရံ ကတံ ဝေဒိကာ ကာရမာဠကံ။ **မဟာမုခကုဏ္ဍသဏ္ဌာနာ** တိ မဟာမုခစာဋိသဏ္ဌာနာ။ **လဂ္ဂေန္တဿ ဒုက္ကဋ** န္တိ ကေဝလံ ပတ္တံ လ ဂ္ဂေန္တဿ, န ထဝိကာယ လဂ္ဂေန္တဿာတိ ဝဒန္တိ။ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **အညေန ပန ဘဏ္ဍကေနာ** တိ အညေန ဘာရဗန္ ဓနေန ဘဏ္ဍကေန။ **"ဗန္ဓိတွာ ဩလမ္ဗေတု"** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပတ္တတ္ထဝိကာယ အံသဗဒ္ဓကော ယထာ လဂ္ဂိတ

ဋ္ဌာနတော န ပရိဂဋ္ဌတိ, တထာ သဗ္ဗထာပိ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗန္ဓိတ္ဝာပိ ဥပရိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဥပရိ နိသီဒန္တာ ဩတ္ထရိတ္ဝာ ဘိန္ဒန္တီတိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ နိသီဒနသင်္ကာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ဗန္ဓိတ္ဝာ တ** တိ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဌပိတဆတ္တေ တ။ **ယော ကောစီ**တိ ဘတ္တပူရောပိ တုစ္ဆပတ္တောပိ။

၂၅၅. **ပရိဟရိတုန္တိ** ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ စရဏတ္ထာယ ဌပေတုံ။ ပတ္တံ အလဘန္တေန ပန ကေဒိဝသံ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **“တာဝကာလိကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ ပဏ္ဏပုဋ္ဌာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဘုံ မေ**တိ အဘူတိ မယှံ, ဝိနာသော မယှန္တိ အတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယံ **ပိသာစော ဝတမန္တိ** ပိသာစော ဝတာယံ, အယမေဝ တ ဟဇ္ဇော။ **ပိသာစိလ္လိကာ** တိ ပိသာစဒာရကာ။ **ဆဝသီသဿ ပတ္တော** တိ ဆဝသီသမယော ပတ္တော။ ပကတိဝိကာရသမ္ဗန္ဓေ စေတံ သာမိဝစနံ။

စဗ္ဗေတ္ဝတ တိ နိဋ္ဌုဘိတ္ဝတ။ **“ပဋိဂ္ဂဟံ ကတ္ဝတ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေန ဥဒကံ ဂဟေတ္ဝတ ပတ္တံ ပရိပ္ဖောသိတ္ဝတ ဓောဝနဃံသနဝသေန ဟတ္ထံ ဓောဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တွေကေန ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟံ ကတ္ဝတ ဟတ္ထော ဓောဝိတော နာမ န ဟောတိ။ **ဧကံ ဥဒကဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတ္ဝတ** တိ ပတ္တံ အဖုသိတ္ဝတ တတ္ထ ဥဒကမေဝ ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေန ဥက္ခိပိတ္ဝတ ဂဏ္ဍုသံ ကတ္ဝတ, တမဟတ္ထေနေဝ တ ပတ္တံ ဥက္ခိပိတ္ဝတ မုခေန ဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗဟိ ဥဒကေန ဝိက္ခာလေတ္ဝတ** တိ ဒ္ဝီသု အင်္ဂုလီသု အာမိသမတ္တံ ဝိက္ခာလေတ္ဝတ ဗဟိ ဂဟေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋိခာဒိတုကာမော**တိ တွေ န သယံ ခာဒိတုကာမောပိ အညေသံ ခာဒနာရဟံ ဌပေတုံ လဘတိ ။ **တတ္တွေဝ ကတ္ဝတ** တိ ပတ္တေ ယေဝ ယထာဌပိတဋ္ဌာနတော အနုဒ္ဓရိတ္ဝတ။ **လုဉ္စိတ္ဝတ** တိ တတော မံသမေဝ နိရဝသေသံ ဥပ္ပဋ္ဋေတ္ဝတ။

၂၅၆. **ကိဏ္ဏစုဏ္ဏေနာ** တိ သုရာကိဏ္ဏစုဏ္ဏေန။ **မက္ခေတု** န္တိ သူစိံ မက္ခေတုံ။ **နိဿေဏိမ္ပီ** တိ စတူဟိ ဒဏ္ဍေဟိ စီဝရပ္ပမာဏေန အာယတစတုရဿံ ကတ္ဝတ ဗဒ္ဓပဋ္ဋလမ္ပိ။ တွေ ဟိ စီဝရကောဋိယော သမကံ ဗန္ဓိတ္ဝတ စီဝရံ ယထာသုခံ သိဗ္ဗန္တိ။ **တတ္ထ အတ္ထရိတဗ္ဗ** န္တိ တဿာ နိဿေဏိယာ ဥပရိ စီဝရဿ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထာယ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ကထိနသင်္ခာတာယ နိဿေဏိယာ စီဝရဿ ဗန္ဓနကရဇ္ဇုံ ကထိနရဇ္ဇုန္တိ မဇ္ဈိမပဒလောပီသမာသော တိ အာဟ **“ယာယာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ယဿာ ဒ္ဝိန္နံ ပဋ္ဋလာနံ ကေသိံ အဓိကေ ဇာတေ တတ္ထ ဝလိယော ဟောန္တိ, တဿာ ဒုပဋ္ဋစီဝရဿ ပဋ္ဋလဒ္ဝယမ္ပိ သမကံ ကတ္ဝတ ဗန္ဓနကရဇ္ဇုံ ကထိနရဇ္ဇုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟဋ္ဌိယံ **ကထိနဿ အန္တော ဇီရတီ** တိ ကထိနေ ဗဒ္ဓဿ စီဝရဿ ပရိယန္တော ဇီရတိ။ ကထိနနိဿိတဥဟိ စီဝရံ ကုစ္ဆ နိဿယတေဟာရေန “ကထိန”န္တိ ဝုတ္တံ “မဉ္စာ ဃောသန္တီ”တိအာဒီသု ဝိယ။ **အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍ** န္တိ ကထိနေ ဗန္ဓနရဇ္ဇုဟိ စီဝရဿ သမန္တာ ပရိယန္တဿ အဇီရဏတ္ထံ ယေဟိ ကေဟိစိ စောဠကေဟိ ဒီဃတော အနုဝါတံ, တိရိယတော ပရိဘဏ္ဍဉ္စ သိဗ္ဗိတ္ဝတ ကာတုံ ယတ္ထ ရဇ္ဇုကေ ပဝေသေတ္ဝတ ဒဏ္ဍေသု ပလိဝေဌေတ္ဝတ စီဝရသမကံ အာကမိတုံ သက္ကာ, တာဒိသန္တိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန “ကထိနသင်္ခာတေသု ကိလဉ္ဇာဒီသု ဧဝ အဇီရဏတ္ထာယ အနုဝါတပရိဘဏ္ဍကရဏံ အနုညာတ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **တဿ မဇ္ဈေ** တိ ပုရာဏကထိနဿေဝ အန္တော။ **ဘိက္ခုနော ပမာဏေနာ**တိ ဘိက္ခုနော စီဝရဿ ပမာဏေန။ **အညံ နိဿေဏိ** န္တိ ဒီဃတော စ တိရိယတော စ အညံ ဒဏ္ဍံ ဌပေတ္ဝတ ဗန္ဓိတုံ။

ဗိဒလကန္တိ ဒိဂုဏကရဏသင်္ခာတကိရိယာဝိသေသဿ အဓိဝစနံ။ တေနာဟ **“ဒုဂုဏကရဏ”**န္တိ။ **ပဝေသန သလာက**န္တိ ဝလိနံ အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ပဝေသနကဝေဠုသလာကာဒိ။ ဟဋ္ဌိယံ **ပဋိဂ္ဂဟ** န္တိ အင်္ဂုလိကဉ္စုကံ။

၂၅၇. **ဟတိ** နာမ ဘဏ္ဍုဋ္ဌပနကော ဘာဇနဝိသေသော။ ဟဋ္ဌိယံ **ပဋိဂ္ဂဟထဝိက** န္တိ ဟတိအာဒိဘာဇနတ္ထဝိကံ။ **စိနိတုန္တိ** ဥစ္စဝတ္ထုပရိယန္တဿ အပတနတ္ထာယ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ စိနိတုံ။ **အာလမ္ဗနဗာဟ** န္တိ အာလမ္ဗနရဇ္ဇုဒဏ္ဍာဒိ။ **ပရိဘိဇ္ဇတီ** တိ ကဋ္ဌသာရာဒိကံ ကထိနမဇ္ဈေ ဘင်္ဂံ ဟောတိ။ **ဥဿာပေတ္ဝတ** တိ ဒဏ္ဍကထိနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၅၈-၉. **ဥဒကံ အကပ္ပိယ**န္တိ သပ္ပာဏကံ။ **ဥပနန္ဒီ** တိ ဝေရံ ဗန္ဓိ။ **အဒ္ဓာနမဂ္ဂေ ပဋိပန္နော ဘဝေ** တိ တွေ အဒ္ဓယောဇနံ အဒ္ဓာနမဂ္ဂေ နာမ, တံ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမဿ သဉ္စိစ္စ ဝိဟာရူပစာရာတိက္ကမနေ အာပတ္တိ။ အသဉ္စိစ္စ ဂတဿ ပန ယတ္ထ သရတိ, တတ္ထ ဌတ္ဝတ သင်္ဃာဋိကဏ္ဏာဒိံ အနဓိဋ္ဌဟိတ္ဝတ ဂမနေ ပဒဝါရေန အာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **န သမ္မတီ** တိ န ပဟောတိ။

၂၆၀. **အဘိသန္ဒကာယာ** တိ သေမ္ဟာဒိအေသသန္ဒိစိတကာယာ။ **တတ္ထ မဇ္ဈေ** တိ အင်္ဂဌဟာသကဿ မဇ္ဈေ။ **ဥပရီ**တိ အင်္ဂဌဟာသကဿ ဥပရိဘာဂေ။ **ဥဒကဌပနဋ္ဌာန** န္တိ ဥဒကဌပနတ္ထာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ကတဋ္ဌာနံ။

၂၆၁. ဟဋ္ဌိယံ **ဥဒဟာန**န္တိ ကူပံ။ **နိစဝတ္ထုကောဧ**တိ ကူပဿ သမန္တာ ကူလဋ္ဌာနံ, ဘူမိသမံ တိဋ္ဌတီတိ အတ္ထော။ **ဥဒကေန သြတ္ထရိယ္ယတီ** တိ သမန္တာ ဝဿောဒကံ အာဂန္တွာ ကူပေ ပတတီတိ အတ္ထော။

၂၆၂. **တဟောန္တီ** တိ ဥဿိဥ္စန္တိ။ **အရဟဋ္ဌဃဋိယန္တံ** နာမ စက္ကသဏ္ဌာနံ အနေကာရံ အရေ အရေ ဃဋိကာနိ ဗန္ဓိတွာ ဧကေန, ဒွီဟိ တ ပရိဗ္ဗမိယမာနယန္တံ။

၂၆၃. **အာဝိဒ္ဓပက္ခပာသက** န္တိ ကဏ္ဏိကမဏ္ဍလဿ သမန္တာ ဌပိတပက္ခပာသကံ။ **မဏ္ဍလေ** တိ ကဏ္ဏိကမဏ္ဍလေ။ **ပက္ခပာသကေ ဌပေတွာ** တိ သမန္တာ စတုရဿာကာရေန ဖလကာဒီနိ ဌပေတွာ။

၂၆၄. **နမတကံ** နာမ သန္ထတသဒိသန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန ''ရက္ခတစမယ''န္တိ။ **စမ္မခဏ္ဍပရိဟာရေနာ** တိ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ သယနာသနပဝိဓိနာတိ အတ္ထော။ **ပေဠာယာ**တိ အဋ္ဌံသသောဠသံသာဒိအာကာရေန ကတာယ ဘာဇနာကာရာယ ပေဠာယ။ ယတ္ထ ဥဏှပာဟယာသာဒိ ပက္ခိပိတွာ ဥပရိ ဘောဇနဟတ် ဌပေန္တိ ဘတ္တဿ ဥဏှဘာဝတဝိ ဂမနတ္ထံ, တာဒိသဿ ဘာဇနာကာရဿ အာဓာရဿေတံ အဓိဝစနံ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ ''အာသိတ္တကူပဓာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ တဿ စ ဟယာသာဒီဟိ အာသိတ္တကာဓာရောတိ အတ္ထော။ ဣဒဥ္စ အာသိတ္တကူပဓာနံ ပစ္စန္တေသု န ဇာန န္တိ ကာတုံ, မဇ္ဈိမဒေသေယေဝ ကရောန္တိ။ ကေစိ ပန ''ဂိဟိပရိဘောဂေ အယောမယာဒိ သဗ္ဗောပိ အာဓာရော အာသိတ္တကူပဓာနမေဝ အနုလောမေတီ''တိ ဝဒန္တိ, ဧကေ ပန ''ကပ္ပိယလောဟမယော အာဓာရော မဠောရိကမေဝ အနုလောမေတီ''တိ။ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗေ ပတ္တဂုတ္တိယာ အာဓာရော အနုညာတော။ ဣဒာနိ ဘုဥ္ဇိတုံ **မဠောရိကာ** အနုညာတာ။ **ဆိဒ္ဒ** န္တိ ဆိဒ္ဒယုတ္တံ။ **ဝိဒ္ဓ** န္တိ အန္တောဝိနိဝိဒ္ဓဆိဒ္ဒံ။ **အာဝိဒ္ဓ** န္တိ သမန္တတော ဆိဒ္ဒံ။

၂၆၅. **ပတ္တံ နိက္ကုဇ္ဇိတု** န္တိ ဧတ္ထ ကမ္မဝါစာယ အသမ္ဘောဂကရဏဝသေနေဝ နိက္ကုဇ္ဇနံ, န ပတ္တာနံ အဓော မုခဌပနေန။ တေနာဟ **''အသမ္ဘောဂံ သင်္ဃေန ကရောတူ''** တိအာဒိ, တံ ဝဖုံ ကမ္မဝါစာယ သင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အသမ္ဘောဂံ သင်္ဃော ကရောတူတိ အတ္ထော။

ပတ္တံ နိက္ကုဇ္ဇေယျာ တိ ဝဖုဿ ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနဒဏ္ဍကမ္မံ ကရေယျ။ **အသမ္ဘောဂံ သင်္ဃေန ကရဏ**န္တိ သင်္ဃေန ဝဖုဿ အသမ္ဘောဂကရဏံ။ ယထာ အသမ္ဘောဂေ ဟောတိ, တထာ ကရဏန္တိ အတ္ထော။ **နိက္ကုဇ္ဇိတော။ပေ။ အသမ္ဘောဂံ သင်္ဃေနာ** တိ ဧတ္ထ သင်္ဃေန အသမ္ဘောဂေ ဟောတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ ဘဂဝတာ အသမ္ဘောဂကရဏဿ အာဏတ္တတ္တာ, ကမ္မဝါစာယ စ သာဝိတတ္တာ, အဋ္ဌကထာယဥ္စ ''ကောစိ ဒေယျဓမ္မော န ဂဟေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပတ္တေ နိက္ကုဇ္ဇိတေ တဿ သန္တကံ ဥတွာ ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အစ္စယော တိ ဥယပ္ပဋိပတ္တိ အတိက္ကမိတွာ ပဝတ္တိ, အပရာဓောတိ အတ္ထော။ **မံ အစ္စဂမာ** တိ မံ အတိက္ကမ္မ ပဝတ္တော။ **တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ** တိ တံ တေ အပရာခံ မယံ ခမာမ။ **ဘိက္ခူနံ အလာဘာယ ပရိသက္ကတီ** တိအာဒီသု အလာဘာယ ပရိသက္ကနာဒိတော ဝိရတောတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အသမ္ဘောဂံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ** တိ ဧတ္ထ ''ကတော''တိ ဟဋ္ဌသေသော။

၂၆၈. **ယာဝ ပစ္ဆိမာ သောပာနကဠေဝရာ** တိ ပဌမသောပာနဖလကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ဟိ ပစ္ဆာ ဒုဿေန သ န္ထတတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **''ပစ္ဆိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနုကမ္ပတီ''** တိ ဣဒံ ထေရော အနာဂတေ ဘိက္ခူနံ စေလပဋိ ကဿ အက္ကမနပစ္စယာ အပတာဒံ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ နိတရဏေန ဘဂဝတော အနုကမ္ပံ သန္ဓာယာဟ။ **အပဂတဂ ဗ္ဘာ**တိ ဝိဇာတပုတ္တာ။ တေနာဟ **''မင်္ဂလတ္ထာယာ''** တိ။

၂၆၉-၂၇၀. **ဗီဇနီ**န္တိ စတုရဿဗီဇနိံ။ **ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တ** န္တိ တာလပဏ္ဏာဒိနာ ဧကေန ပဏ္ဏေန ကတဆတ္တံ။

၂၇၄-၅. **အနုရက္ခဏတ္ထ**န္တိ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ကေပနတ္ထံ။ **ဒီဃံ ကာရေန္တီ**တိ ကေသေဟိ သဒ္ဓိံ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဥဟာပေန္တိ။ **စတုကောဏ**န္တိ ယထာ ဥပရိ နလာဋန္တေသု ဒွေ၀, ဟေဋ္ဌာ ဟနုကပသ္သေ ဒွေ၀တိ စတ္တာရော ကောဏာ ပညာယန္တိ, ဧ၀ံ စတုရသ္သံ ကတ္ဝာ ကပ္ပာပနံ။ ဟဋ္ဌိယံ **အဒ္ဓိကံ ဥဟာပေန္တီ**တိ ဥတ္တရောဋ္ဌေ မသ္သုံ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဥဟာပေန္တိ။ **ရုမီ**တိ ခုဒ္ဒကဝဏံ။

၂၇၇. ဟဋ္ဌိယံ **လောဟဘဏ္ဍကံသဘဏ္ဍသန္နိစယော**တိ လောဟဘဏ္ဍသ္သ, ကံသဘဏ္ဍသ္သ စ သန္နိစယောတိ အတ္ထော။ **ဗန္ဓနမတ္တ**န္တိ တသိဒဏ္ဍာဒီနံ ကောဋ္ဌိသု အဟတနတ္ထံ လောဟေဟိ ဗန္ဓနံ။ **တန္တက**န္တိ အာယောဂတယန တ္ထံ တအာကာရေန ပသာရိတတန္တံ။

၂၇၈. **"ယတ္ထ သရတိ, တတ္ထ ဗန္ဓိတဗ္ဗ"**န္တိ ဧတေန အသဉ္စိစ္စ ကာယဗန္ဓနံ အဗန္ဓိတ္ဝာ ပဝိဋ္ဌသ္သ အနာ ပတ္တီတိ ဒသ္သေတိ။ **မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတ္ဝာ ကတ**န္တိ ဧ၀ံ ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတ္ဝာ နာနာ၀ဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ ကတန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ဧကဝဏ္ဏသုတ္တေနာပိ ဝလယဃဋ္ဋကာဒိဝိကာရံ ဒသ္သေတ္ဝာ ဝေဌိတမ္ပိ မုရဇမေ ဝ။ ဝိကာရံ ပန အဒသ္သေတ္ဝာ မဋ္ဌံ ကတ္ဝာ နိရန္တရံ ဝေဌိတံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ **ဒုတိယပာရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယံ** ဝုတ္တံ "ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတ္ဝာ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတ္ဝာ ကတံ 'ဗဟုရဇ္ဇုက'န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဝဋ္ဋတီ"တိ။ **မုဒိ ကကာယဗန္ဓနံ** နာမ စတုရသ္သံ အကတ္ဝာ သဇ္ဇိတံ။ **ဟမင္ဂဒသာ** စတုရသ္သာ။ **မုဒိင္ဂသဏ္ဌာနေနာ**တိ ဝရကသီသာ ကာရေန။ **ဟသန္တော**တိ ဒသာပရိယောသာနံ။

၂၇၉. ဟဋ္ဌိယံ **ဂဏ္ဌိကဖလကံ ဟာသကဖလက**န္တိ ဧတ္ထ အရဒန္တာဒိမယေသု ဖလကေသု ဂဏ္ဌိကဟာသကာနိ အပ္ ပေတ္ဝာ စီဝရေ ဥပေတုံ အနုညာတံ။ **ကောဋ္ဌော ဝိဝရိယတီ**တိ အနုတတော ဝိဝရိယတိ။

၂၈၀-၁. **ဟဋ္ဌိကာရကော**တိ ဘိက္ခုနံ ယထာဝုမုံ ဟဋ္ဌိယာ ပတိဋ္ဌာပကော။ တသ္သာပိ တထာ ဟရုပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **မုဏ္ဍာဝဋ္ဋိ**တိ မလ္လာဒယော။

၂၈၂. **ပမာဏင္ဂုလေနာ**တိ ဝဍ္ဍကီအင္ဂုလေန။ ကေစိ ပန "ပကတိအင္ဂုလေနာ"တိ ဝဒန္တိ, တံ စတုရင္ဂုလပစ္ဆိမကဝ စနေန န သမေတိ။ န ဟိ ပကတင္ဂုလေန စတုရင္ဂုလပ္ပမာဏံ ဒန္တကဋ္ဌံ ကဏ္ဌေ အဝိလဂ္ဂံ ခာဒိတုံ သကာတိ။

၂၈၅. ဟဋ္ဌိယံ **သကာယ နိရုတ္တိယာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဒူသေန္တီ**တိ မာဂဓဘာသာယ သဗ္ဗေသံ ဝတ္တုံ သုကရတာယ ဟီနဇ စ္စာပိ ဥဂ္ဂဏ္ဌာပန္တာ ဒူသေန္တီတိ အတ္ထော။

၂၈၉. **မာ ဘိက္ခူ ဟွာဗာဓယိံသူ**တိ လသုဏဂန္ဓေန ဘိက္ခူ မာ ဗာဓယိံသု။

၂၉၁. **အဝလေခနပီဌရော**တိ အဝလေခနကဋ္ဌာနံ ဥပနဘာဇနဝိသေသော။ **အပိဓာန**န္တိ ပိဓာနဖလကာဒိ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၆. သေနာသနက္ခန္ဓကော

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၅. သေနာသနက္ခန္ဓကေ **သိသိရေတိ** သိသိရကာလေ ဟိမပတနသမယေ. သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာဒိဝသ္သပာတဝသေန စ ဥပ္ပန္နော ခရော သီတသမ္ဖသ္သော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **“သမ္ဖုသိတကော”** တိ။ **“တတော”**တိ ဣဒံ ကတ္တုအတ္ထေ နိသ္သက္ကဝစနံ, တေန စ ဝိဟာရေန တတာတပေဟ ပဋိဟညတီတိ အတ္ထောတိ အာဟ **“ဝိဟာရေန ပဋိဟညတီ”**တိ။

၂၉၆. **အာဝိဉ္ဆနဆိဒ္ဒ**န္တိ ယတ္ထ အင်္ဂုလိံ ဝါ ရဇ္ဇုသဋ္ဌလိကာဒိံ ဝါ ပဝေသေတွာ ကဝာဋံ အာကမုန္တာ ဒွါရဗာဟံ ဖုသာပေန္တိ, တသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ သေနာသနပရိဘောဂေ အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထီတိ ဒသ္သနတ္ထံ **“သစေပိ ဒီပိန င်္ဂုဋ္ဌေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စေတိယေ ဝေဒိကာသဒိသ**န္တိ တတ္ထဟနအာရုံ ဝါ ဇာလံ ဝါ အဋ္ဌပေတွာ အာရဥ္ဉာနေ စေတိယေ ဝေဒိကာယ ပဋ္ဋာဒီနိ ဝိယ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ ဥဒ္ဓံ, တိရိယဉ္စ ပဋိက္ကာဒယော ဒသ္သေတွာ စတုဆိဒ္ဒယုတ္တံ ကတံ။ **ထမ္ဘကတတဟာနံ** နာမ တိရိယံ အရူနိ အဒတွာ ဥဒ္ဓံ ဌပိတအရူဟိ ဇေဝ ကတံ။ **စောဠကပာဒပုဉ္ဆနံ ဗန္ဓိတု**န္တိ တတ္ထဟနပ္ပမာဏေန ပါဒပုဉ္ဆနသဒိသံ စောဠကာဒိနာ ဗန္ဓိတွာ ဝဂ္ဂုလိအာဒိပ္ပဝေသနနိဝါရဏတ္ထံ, ကထေတုန္တိ အတ္ထော။ **မိဍ္ဍက**န္တိ မဥ္စာကာရေန ကဋ္ဌမတ္တိကာဒီဟိ ကတဝေဒိကာကာရံ။

၂၉၇. **စတုရဿပီဌ**န္တိ သမစတုရဿံ။ **အဋ္ဌင်္ဂုလပာဒကံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အဋ္ဌင်္ဂုလပာဒကမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ပမာဏာတိက္ကန္တောပိ ဝဋ္ဋတီ**တိ သမစတုရဿမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အာယတစတုရဿာ ပန သတ္တင်္ဂပဉ္စင်္ဂာပိ ဥစ္စပါဒာ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ဝေတ္တေဟေဝ စတုရဿာဒိအာကာရေန ကတံ ဘဒ္ဒပီဌန္တိ အာဟ **“ဝေတ္တမယံ ပီဌ”**န္တိ။ **အာရုပဋ္ဋိကာယ ဥပရီ**တိ အဋ္ဋနိအာကာရေန ဌိတအရူပဋ္ဋလဿ ဟေဋ္ဌာ ဥဒ္ဓံ ဟာဒံ ကတွာ။ ပဝေသနကာလဥ္ဟိ သန္ဓာယ “ဥပရီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧဠကသ္သ ပစ္ဆိမပာဒဒ္ဝယံ ဝိယ ဝင်္ကာကာရေန ဌိတတ္တာ ပနေတံ **“ဧဠကပာဒပီဌ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပလောဠေန္တီ**တိ သဟ မဋ္ဋေဟိ ပဝဋ္ဋေန္တိ။ ရုက္ခေ, လတာ စ မုဉ္စိတွာ အဝသေသံ ဂစ္ဆာဒိကံ သဗ္ဗမ္ပိ တိဏဇာတိ တေတိ အာဟ **“ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏဇာတိကာန”**န္တိအာဒိ။

ဥပဒဟန္တီတိ ဌပေန္တိ။ သီသပ္ပမာဏံ နာမ ယတ္ထ ဂီဝာယ သဟ သကလံ သီသံ ဌပေတုံ သက္ကာ, တဿ စ မုဋ္ဌိရတနံ ဝိတ္ထာရပ္ပမာဏန္တိ ဒသ္သေန္တော **“ဝိတ္ထာရတော”**တိအာဒိမာဟ။ ဣဒဉ္စ ဗိမ္ဗောဟနဿ ဥဘောသု အန္တေသု ဌပေတဗ္ဗစောဠပ္ပမာဏဒဿနံ။ တဿ ဝသေန ဗိမ္ဗောဟနဿ ဝိတ္ထာရပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ, တံ ဝဋ္ဋံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ကတွာ သိဗ္ဗိတံ ယထာ ကောဋိတော ကောဋိ ဝိတ္ထာရတော ပုထုလဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနပ္ပမာဏံ ဟောတိ, ဧဝံ သိဗ္ဗိတဗ္ဗံ။ ဣတော အဓိကံ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ပန အန္တေသု ဌပိတစောဠံ ကောဋိယာ ကောဋိံ အာဟစ္စ ဒိဂုဏံ ကတံ တိကဏ္ဏံ ဟောတိ။ တေသု တီသု ကဏ္ဏေသု ဒွိန္နံ ကဏ္ဏာနမန္တရံ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဟောတိ, မဇ္ဈဋ္ဌာနံ ကောဋိတော ကောဋိံ အာဟစ္စ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတိ, ဣဒမဿ ဥက္ကဋ္ဌပ္ပမာဏံ။ တေနာဟ **“တီသု ကဏ္ဏေသူ”**တိအာဒိ။

“ကမ္ဗလမေဝ။ပေ.။ ဥဏ္ဏာဘိသိသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီ”တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ကေနကာဒိအကပ္ပိယမ္ပိ ဥဏ္ဏမယတ္ထရဏံ ဘိသိယံ ပက္ခိပိတွာ သယိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မသူရကေတိ စမ္မမယဘိသိယံ။ စမ္မမယံ ပန ဗိမ္ဗောဟနံ တူလပုဏ္ဏမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဟဉ္စိယံ **သေနာသနပရိက္ခာရဒုဿ**န္တိ သေနာသနပရိက္ခာရကရဏတ္ထာယ ဒုဿံ။ **ဘိသိံ ဩနန္ဓိတု**န္တိ ဘိသိတ္ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဗန္ဓိတုံ။ **ပရိဘိဇ္ဇတီ**တိ မဥ္စာဒိတော သာရိယမာနာ ပီဌကောဋ္ဋိအာဒီသု နိသီဒန္တေဟိ ဃံသိယမာနာ ဘိသိ ပရိဘိဇ္ဇတိ။ **ဩနဒ္ဓမဉ္စ**န္တိ ဘိသိံ ဧကာဗဒ္ဓံ ကတွာ ဗဒ္ဓမဥ္စံ။ ဟဉ္စိယံ **ဆဝိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဟရန္တီ**တိ ဘိသိစ္ဆဝိံ စောရာ ဟရန္တိ။ **ဖောသိတု**န္တိ စောရေဟိ ဟရိတဿ ပစ္ဆာ ဟရိတသညာဏဖုသိတဗိန္ဒူနိ အတုံ။ **ဘိတ္တိကမ္မ**န္တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဝိဘိတ္တိရာဇိကရဏံ။ **ဟတ္ထကမ္မ**န္တိ ဟတ္ထေန ယံ ကိဉ္စိ သညာကရဏံ။

၂၉၈. ဟဋ္ဌိယံ **န နိပတတီ**တိ န အလ္လီယတိ။ **ပဋိဗာဟေတွ**တိ ဃံသိတွာ။ န နိပန္နတီတိ **အနိပန္နနီယော,** န လဂ္ဂနကောတိ အတ္ထော။

၂၉၉. **"ကရောဟီ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ န လဗ္ဘတီ**တိ အာဏတ္တိယာ ဧဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဒ္ဓတရဟလံ "ကိံ န ကရောသီ"တိအာဒိနာ ပရိယာယေန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဇာတကပကရဏ**န္တိ ဇာတကပဋိသံယုတ္တံ ဣတ္ထိပုရိသာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အဓိပ္ပေတံ။ **"ပရေဟိ ကာရာပေတု"**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓရူပမ္ပိ သယံ ကာတုံ န လဘတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **ပဉ္စပဋိကာ**န္တိ ဇာတိအာဒိပဉ္စပ္ပကာရဝဏ္ဏမဋ္ဌံ။

၃၀၀. **ဥပစာရေ န ဟောတီ**တိ ဂဗ္ဘဿ ဗဟိ သမန္တာ အနုပရိဂမနဿ ဩကာသော နပ္ပဟောတိ။ **ရုက္ခံ ဝိဇ္ဈိတွာ**တိ တစ္ဆိတသာရအရုံ အင်္ဂသမီပေ ဝိဇ္ဈိတွာ။ **ကတွာ**တိ ဆိဒ္ဒေ ကတွာ။ ကပ္ပကတံ ဝိယ သာရခါဏုကေ အာကောဋ္ဋေတွာ ဇေဝံ ကတမေဝ **"အာဟရိမံ ဘိတ္တိပာဒ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတု**န္တိ ဇိဏ္ဏဘိတ္တိပါဒေန ဗဟိ သမာနဘာရံ ခါဏုကပ္ပသီသေန ဥဿာပေတွာ မူလေန ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ။ **ပရိတ္တာဏ**တ္ထန္တိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တကုဋိယာ ဩဝဿနဋ္ဌာနဿ ပရိတ္တာဏတ္ထံ။ **ကိဋိက**န္တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတပဒလံ။ **မဒ္ဒိတမတ္တိက**န္တိ ဩဝဿနဆိဒ္ဒဿ ပိဒဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ဥဘတောကုဋ္ဋံ နီဟရိတွာ ကတပဒေသဿာတိ ယထာ ဗဟိ ဌိတာ ဥဇုကံ အန္တော နိသိန္နေ န ပဿန္တိ, ဇေဝံ ဒွ္ဒတရာဘိမုခံ ပိဒဟနဝသေန ဘိတ္တိဉ္စ အညတော ဒွ္ဒတရဉ္စ ယောဇေတွာ ကတဌာနံ ဝဒတိ။ **သမန္တာ ပရိယာကရော**တိ သမန္တတော အာဝိဒ္ဓပမုခံ။ **ဝံသံ ဒတွာ**တိ ပုရိသပ္ပမာဏေ ဟဒေ နိခဏိတွာ တေသံ ဥပရိ ပိဋ္ဌိဝံသသဒိသံ ပဿဝံသံ ဌပေတွာ ဩသာရေတွာ။ ဇကံ ဒဏ္ဍကောဋိံ အတိဥစ္စာယ ဝိဟာရဘိတ္တိကောဋိယာ ဇကံ ကောဋိံ နီစေ ဝံသပိဋ္ဌိယံ ဌပနဝသေန ဒဏ္ဍကေ ပသာရေတွာ။ **စက္ကလယုတ္တော ကိဋိကော**တိ ကတဌ္ဌံ ဝိယ ဝိဝရဏထကနသုခတ္ထံ စက္ကလဗန္ဓကိဋိကံ။ ဟဋ္ဌိယံ **ဥက္ကာဋ္ဋနကိဋိက**န္တိ အာပဏာဒီသု အနုတ္ထိကကာလေ ဥက္ခိပိတွာ, ဥပရိ စ ဗန္ဓိတွာ ပစ္ဆာ ဩတရဏကိဋိကံ, ကပ္ပသီသေဟိ တ ဥပတ္ထမ္ဘိတ္ဟိ ဥက္ခိပိတွာ ပစ္ဆာ ဩတရဏကိဋိကမ္ပိ။

၃၀၁. **ဟနီယံ ဩတပ္ပတီ** တိ ဟနိယဘာဇနေသု ဌပိတဟနီယံ အာတပေန သန္တပ္ပတိ။

၃၀၃. **တယော တဋ္ဋေ**တိ တယော ပရိက္ခာရေ။ **ဝေဠုတဋ္ဋ**န္တိ သဇ္ဇံ အရုပရိက္ခာရံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ကဏ္ဍကတဋ္ဋ**န္တိ သဗ္ဗသာခါပရိက္ခာရံ။

၃၀၅. **အာလောကော အန္တရဓာယီ** တိ ယော ဗုဒ္ဓာရမ္မဏာယ ပီတိယာ အာနုဘာဝေန မဟန္တော ဩဘာသော အဟောသိ, ယေန စဿ ပဒီပသဟဿေန ဝိယ ဝိဂတန္ဓကာရော မဂ္ဂေ အဟောသိ, သော ဗဟိနဂရေ ဆဝသရီရသမာကုလံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဗီဘစ္ဆံ အာမကသုသာနံ ပတ္တဿ ဘယေန ပီတိဝေဂေ မန္ဒီဘူတေ အန္တရဓာယိ။

သတံ ဟတ္ထီ တိ ကထာယ ဟတ္ထိနော သတသဟဿာနီတိ ဇဝံ ပစ္စေကံ သဟဿ-သဒ္ဒေန ယောဇေတွာ အတ္ထော ဉာတဗ္ဗော။ **ပဒဝီတိဟာရဿာ** တိ "ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိဿာမီ"တိ ရတနတ္တယံ ဥဒ္ဒိဿ ဂစ္ဆတော ဧကပဒဝီတိဟာရဿ , တပ္ပစ္စယကုသလဖလဿာတိ အတ္ထော။ တဿ သောဠသမော ဘာဂေ **ကလံ** နာမ, တံ သောဠသိံ ကလံ ယထာဝုတ္တာ ဟတ္ထိအာဒယော သဗ္ဗေ နာဂ္ဃန္တိ နာရဟန္တိ, နိဒ္ဒဿနမတ္တဉ္စေတံ။ အနေကသတသဟဿဘာဂမ္ပိ နာဂ္ဃန္တိ။

အန္ဓကာရော အန္တရဓာယီ တိ ပုန ဗလဝပီတိယာ အာလောကေ သမုပ္ပန္နေ အန္တရဓာယိ။ **အာသတ္တိယော**တိ တဏှာယော။ **ဝယကရဏ**န္တိ ဒေယျဓမ္မမူလံ နဝကမ္မံ။

၃၀၉. **ဒဒေယျာ** တိ နဝကမ္မံ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝိဟာရေ ဣဿရိယံ ဒဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ဒိန္နော** တိ နဝကမ္မံ ကာတုံ ဝိဟာရော ဒိန္နော, ဝိဟာရေ နဝကမ္မံ ဒိန္နန္တိ တ အတ္ထော။

၃၃၃-၄. သန္ထာကရေ တိ သန္နိဟိတမဏ္ဍပေ။ **ဩကာသေ**တိ နိဝါတောကာသေ။ **ဥဒ္ဒိသ္သ ကတ** န္တိ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိသ္သ ကတံ။ **ဂိဟိဝိကဋ**န္တိ ဂိဟီဟိ ကတံ ပညတ္တံ, ဂိဟိသန္တကန္တိ အတ္ထော။

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေနာသနဂ္ဂါဟကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၈. "ဆမာသစ္စယေန ဆမာသစ္စယေနာ" တိ ဣဒံ ဒုဝိက္ခတ္တုံ ပစ္စယအနုကာလပရိဒ္ဒေသသ္သနံ, ဧဝံ ဥပရိပိ။ "တံ န ကဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝစနသ္သ ကာရဏမာဟ **"ပစ္စယေနေဝ ဟိ တ"** န္တိအာဒိနာ, ပစ္စယညေဝ နိဿာယ တတ္ထ ဝသိတ္ဗာ ပဋိဇဂ္ဂနာ ဘဝိသ္သန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဥဇ္ဇာဏ္ဍိကာ တိ ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍာ ဘဝိသ္သန္တိ။ **ဒီဃသာလာ**တိ စင်္ကမနသာလာ။ **မဏ္ဍလမာဠော** တိ ဥပဋ္ဌာနသာလာ။ **အနုဒဟတီ**တိ ပီဠေတိ။ **"အအာတုံ န လဗ္ဘတီ"** တိ ဣမိနာ သဋ္ဌိစ္စ အဒဒန္တသ္သ ပဋိဗာဟနေ ပဝိသနတော ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ။

"န ကေစရကမော ဃဋ္ဌေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **"န တတ္ထ မနုသ္သာ ဝတ္တဗ္ဗာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒိတ္ဗာ** တိ "ဣမိနာ နီဟာရေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသ္ဗာ နိဝါရေတ္ဗာ ပစ္စယေ ဒသ္သန္တီ"တိ ဧဝရူပံ ဝိတက္ကံ အနုပ္ပာဒေတ္ဗာ။ **ဘဏ္ဍပဋိစ္ဆာဒန** န္တိ ပဋိစ္ဆာဒနဘဏ္ဍံ။ သရီရပဋိစ္ဆာဒနစီဝရန္တိ အတ္ထော။ **"သုဒ္ဓစိတ္တတ္တာဝ အနဝဇ္ဇ"**န္တိ ဣဒံ ပုစ္ဆိတက္ခဏေ ကာရဏာစိက္ခနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ န ဟောတိ အသုဒ္ဓစိတ္တသ္သပိ ပုစ္ဆိတပဉှဟဝိသဇ္ဇနေ အေသာဘာတ။ ဧဝံ ပန ဂတေ မံ ပုစ္ဆိသ္သန္တီတိသညာယ အဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနီ တိ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏသမ္မဇ္ဇနာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ။ **မုဒ္ဒဝေဒိကာယာ** တိ စေတိယသ္သ ဟမ္မိယဝေဒိကာယ ဃဋာကာရသ္သ ဥပရိ စတုရသ္သဝေဒိကာယ။ **ကသ္မာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ** န္တိအာဒိ ယတော ပကတိယာ လဘတိ။ တတ္ထာပိ ပုစ္ဆနသ္သ ကာရဏသန္ဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ပဋိက္ကမ္မာ တိ ဝိဟာရတော အပသက္ကိတ္ဗာ။ တမတ္ထံ ဒသ္သေန္တော **"ယောဇနဒ္ဒဝိယောဇနန္တရေ ဟောတီ"**တိ အာဟ။ **ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတ္ဗာ** တိ ဝဍ္ဎိယာ ကဟာပဏာဒိံ ဌပေတ္ဗာ, ခေတ္တာဒီနိ တ နိယမေတ္ဗာ။ **ဣတိ သဒ္ဓါဒေယျေ**တိ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သဒ္ဓါယ ဒါတဗ္ဗေ ဝသ္သာဝါသိကလာဘဝိသယေတိ အတ္ထော။

ဝတ္ထုံ ပနာတိ တတ္ရုပ္ပာဒေ ဥပ္ပန္နရူပိယံ, တဥ္စ "တတော စတုပစ္စယံ ပရိဘုဥ္ဇထာ"တိ ဒိန္နခေတ္တာဒိတော ဥပ္ပန္နတ္တာ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ "ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ပရိဘုဥ္ဇထာ"တိ အယကေဟိ ဒိန္နဝတ္ထုံသဒိသံ ဟောတီတိ အာဟ **"ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟီ"**တိအာဒိ။

သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ တိ သင်္ဃသ္သ ဟိတာယ။ **ပုဂ္ဂလဝသေနာ** တိ "ဘိက္ခူ စီဝရေန ကိလမန္တီ"တိ ဧဝံ ပုဂ္ဂလပရာမာသဝသေန, န "သင်္ဃော ကိလမတီ"တိ ဧဝံ သင်္ဃပရာမာသဝသေန။

"ကပ္ပိယဘဏ္ဍဝသေနာ"တိ သာမညတော ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **"စီဝရတဏ္ဍုလာဒိဝသေနေဝ စာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **စ**-ကာရော စေတ္ထ ပန-သဒ္ဒတ္ထေ ဝတ္တတိ, န သမုစ္စယတ္ထေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ, ကပ္ပိယဘဏ္ဍဝသေန စ အပလောကနပ္ပကာရံ ဒသ္သေတုံ **"တံ ပန ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

စီဝရပစ္စယံ သလ္လက္ခေတ္ဗာ တိ သဒ္ဓါဒေယျတတ္ရုပ္ပာဒဝသေန တသ္မိံ ဝသ္သာဝါသေ လဗ္ဘမာနံ စီဝရသင်္ခါတံ ပစ္စယံ "ဧတ္တက"န္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဗာ။ **သေနာသနသ္သာ** တိ သေနာသနဂ္ဂါဟာပနသ္သ။ **"နဝကော ဝုဍ္ဎတရသ္သ, ဝုဍ္ဎော စ နဝကသ္သာ"** တိ ဣဒံ သေနာသနဂ္ဂါဟသ္သ အတ္တနာဝ အတ္တနော ဂဟဏံ အသာရုပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ, ဒွေဝ အညမညံ ကဟေသ္သန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဋ္ဌပိ သောဠသပိ ဇနေ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧကကမ္မဝါစာယ

သဗ္ဗေပိ ကေတော သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နိဂ္ဂဟကမ္မမေဝ ဟိ သင်္ဃော သင်္ဃဿ န ကရောတိ။ တေနေဝ **သတ္တသတိက က္ခန္ဓကေ** “ဥဗ္ဗာဟိကကမ္မသမ္မုတိယံ အဋ္ဌပိ ဇနာ ကေတောဝ သမ္မတာတိ။

အာသနဃရန္တိ ပဋိမာဃရံ။ **မဂ္ဂော** တိ ဥပစာရသီမဗ္ဘန္တရဂတေ ကမာဘိမုခမဂ္ဂေ ကတသာလာ ဝုစ္စတိ။ ဇံ ဟောက္ခရဏီရုက္ခမူလာဒီသုပိ။

လဘန္တီ တိ တတ္ထ တသိနော ဘိက္ခူ လဘန္တိ။ **ဝိဇဋ္ဌေတွတ**တိ “ဧကေကဿ ပဟောနကပ္ပမာဏေန ဝိယောဇေ တွာ။ **အာတသေသု ပက္ခိပိတွတ** တိ “က္ကတော ဥပ္ပန္နံ အသုကသ္မိံ အသုကသ္မိဥ္စ အာတသေ ဝသန္တာ ဟပေတွာ ဂဏှ ဟန္တူ”တိ တစာယ ဥပသံဟရိတွာ။ **ပဝိသိတဗ္ဗ** န္တိ မဟာလာဘေ ပရိဝေဏေ ဝသိတွာတဝ လာဘော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

အယမ္ပိ တိ ဇွေ ယော ပံသုကူလိကော ပစ္စယံ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တေနေဝ ဝိဿဇ္ဇော အယံ စီဝရပစ္စယောပီတိ ယောဇနာ။ **ဟဒမူလေ ဌပေတွတ သာဋ္ဌကံ ဒေန္တီ** တိ ပစ္စယအယကာ ဒေန္တိ၊ တေန ဂဟဌ္ဌေဟိ ဟဒမူလေ ဌပေတွာ ဒိန္နမ္ပိ ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **အထ ဝဿာတသိကံ ဒေမာတိ ဝဒန္တီ** တိ ဇွေ ပံသုကူလိကာနံ န ဝ ဋ္ဋတီတိ အဇ္ဈာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝဿံဝုတ္ထဘိက္ခူန** န္တိ ပံသုကူလိကတော အညေသံ ဘိက္ခူနံ။

ဥပနိဗန္ဓိတွတ ကဟာပေတဗ္ဗ န္တိ က္လမ ရုက္ခာဒီသု ဝသိတွာ စီဝရံ ဂဏှာဟထာတိ ပဋိဗန္ဓံ ကတွာ ကဟေတဗ္ဗံ။

ဟဋ္ဌိပဒအရဏတောတိအာဒိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အန္တရာမုတ္တကံ ပန ဟဋ္ဌိပဒံ အတိက္ကမိတွ တပိ ကဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိဗဒ္ဓဝတ္တံ ဌပေတွတ** တိ သဇ္ဈာယမနသိကာရာဒီသု နိရန္တရကရဏီယေသု ကတ္တဗ္ဗံ ကတိ ကဝတ္တံ ကတွာ။ **ကသာဝပရိဘဏ္ဍ** န္တိ ကသာဝရသေဟိ ဘူမိပရိကမ္မံ။

တိဝိဓမ္ပီ တိ ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓမ္ပိ။ **သောဓေတွတ**တိ အာစာရာဒီသု ဥပပရိက္ခိတွာ။ **ဧက စာရိကဝတ္တ**န္တိ ဘာဝနာကမ္မံ။ တဥှိ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ဧကစာရိကေနေဝ ဝတ္တိတဗ္ဗတ္တာ ဇံ ဝုတ္တံ။ **ဒသဝတ္ထုကကထာ** နာမ အပ္ပိစ္ဆကထာ, သန္တုဋ္ဌိ, ပဝိဝေက, အသံသဂ္ဂ, ဝီရိယာရမ္ဘ, သီလ, သမာဓိ, ပညာ, ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာတိ က္လမာ ဒသ။

ဒန္တကဋ္ဌခာဒနဝတ္တ န္တိ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ နိက္ခိတ္တေသု ဒန္တကဋ္ဌေသု “ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကမေဝ ဒန္တ ကဋ္ဌံ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၈) အဒိန္နာဒာနေ **ဒန္တဟေနကထာယံ** ဝုတ္တံ ဝတ္တံ။ **ပတ္တံ တာ။ ပေ.။ န ကထေတဗ္ဗ**န္တိ ပတ္တဂုတ္တတ္ထာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိသဘာဂကထာ**တိ တိရစ္ဆာနကထာ။ **ခန္ဓကဝတ္တ** န္တိ **ဝတ္တက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၃၆၅) အာဂတံ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တတော အဝသိဋ္ဌဝတ္တံ တဿ **“ဘိက္ခာစာရဝတ္တ”** န္တိ ဝိ သုံ ဂဟိတတ္တာ။

က္လအာနိ ယံ အယကာ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနံ ဝဿာတသိကံ ဒေန္တိ, တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ပစ္ဆိမဝဿူ ပနာယိကဒိဝသေ ပနာ”**တိ အာရဒ္ဓံ။ အာဂန္တုကော သစေ ဘိက္ခူတိ စီဝရေ ကဟိတေ ပစ္ဆာ အာဂတော အာဂန္တုကော ဘိက္ခူ။ **ပတ္တဋ္ဌာနေ** တိ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဋ္ဌာနေ။ **ပဌမဝဿူပဂတာ** တိ အာဂန္တုကဿ အာဂမနတော ပုရေတရမေ ဝ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝဿူပဂတာ။ **လဒ္ဓံ လဒ္ဓ** န္တိ ပုနပ္ပုနံ အယကာနံ သန္တိကာ အာဂတာဂတသာဋ္ဌ ကံ။

နေဝ ဝဿာတသိကဿ သာမိနော တိ ဆိန္နဝဿတ္တာ ဝုတ္တံ။ ပဌမမေဝ ကတိကာယ ကတတ္တာ **“နေဝ အ အာတုံ လဘန္တီ”**တိ ဝုတ္တံ, အာတဗ္ဗံ တရေန္တာနံ ဂီတ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တေသမေဝ အာတဗ္ဗ** န္တိ ဝဿူပဂ တေသု အလဒ္ဓဝဿာတသိကာနံ ဧကစ္စာနမေဝ အာတဗ္ဗံ။

ဘတိနိဝိဋ္ဌ န္တိ ဟနီယုပဋ္ဌာနာဒိဘတိံ ကတွာ လဒ္ဓံ။ **သင်္ဃိကံ ပနာ** တိအာဒိ ကေသဉ္စိ တဒဒဿနံ။ တတ္ထ **အပလောကနကမ္မံ ကတွတ ကဟိတ** န္တိ “ဆိန္နဝဿာနံ ဝဿာတသိကဥ္စ က္လအာနိ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝဿာတသိကဥ္စ

ကြမေသံ အတုံ ရစ္စတီ''တိ အနုန္တရေ ဝုတ္တနယေန အပလောကနံ ကတ္ဂတ ကဟိတံ သင္ဃေန ဒိန္နတ္တာ ဝိဗ္ဘန္တောပိ လဘာတိ။ ပဂေဝ ဆိန္နဝဿော။ **ပစ္စယဝသေန ကဟိတံ** ပန တေမာသံ ဝသိတ္ဂတ ဂဟေတုံ အတ္တနာ, အယကေဟိ စ အနုမ တတ္တာ ဘတိနိဝိဋ္ဌမ္ပိ ဆိန္နဝဿောပိ ဝိဗ္ဘန္တောပိ **န လဘာတီ**တိ ကေစိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ကြဒ္ဓ ပစ္ဆာ ဝုတ္တ တ္တာ ပမာဏံ။ တေနေဝ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဧဝ အယကေဟိ ဒိန္နဝဿာဘတသိကံ ဂဟိတဘိက္ခုနော ဝဿစ္ဆေဒံ အ ကတ္ဂတ တသောဝ ဟေဌာ ဝိဟိတော, န ဟနိယုပဌာနာဒိဘတိကရဏဝတ္တံ။ ယဒိ ဟိ တံ နိဝိဋ္ဌမေဝ သိယာ, ဘတိ ကရဏမေဝ ဝိဓာတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဝဿဂ္ဂေန ကဟိတံ ဆိန္နဝဿာဒယော န လဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

"သင္ဃိကံ ဟောတီ" တိ ဧတေန ဝုတ္တဝဿာနမ္ပိ ဝဿာတသိကဘာဂေ သင္ဃိကတော အမောစိတော တေသံ ဝိဗ္ဘမေန သင္ဃိကော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **လဘာတီ**တိ ''မမ ပတ္တဘာဂံ ဧတဿ ဒေထာ''တိ အယကေ သမ္ပဋိစ္ဆ ဆာပေန္တေနေဝ သင္ဃိကတော ဝိယောဇိတံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

ဝရဘာဂံ သာမဏေရဿာ တိ တဿ ပဌမကဟတ္တာ, ထေရေန ပုဗ္ဗေ ပဌမဘာဂဿ ဂဟိတတ္တာ, ကြအနိ ဂ ယ္ဂဟမာနဿ ဒုတိယဘာဂတ္တာ စ ဝုတ္တံ။

သေနာသနက္ခဟကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနန္ဒဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၉. ဟဋ္ဌိယံ **ဥဘယတ္ထ ပရိဗာဟိရော** တိ ကမေန ဥဘယဿပိ မုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗထာ ဥဘယတော ပ ရိဗာဟိရတ္တာ။ တေနာဟ **"ပစ္ဆိမေ။ပေ။ တိဋ္ဌတီ"** တိ။

၃၂၀. ယံ တိဏ္ဏံ ပဟောတီ တိ မဋ္ဌပိဋ္ဌဝိနိမုတ္တံ ယံ အာသနံ တိဏ္ဏံ သုခံ နိသီဒိတုံ ပဟောတိ, ကြဒံ ပစ္ဆိမဒီဃာသ နံ။ ဧတ္ထ မဋ္ဌပိဋ္ဌရဟိတေသု အသမာနာသနိကာပိ တယော နိသီဒိတုံ လဘန္တိ။ မဋ္ဌပိဋ္ဌေသု ပန ဒွေဝ။ အဒီဃာသနေသု မ ဋ္ဌပိဋ္ဌေသု သမာနာသနိကာ ဧဝ ဒွေ နိသီဒိတုံ လဘန္တိ ဒုဝဂ္ဂဿေဝ အနုညာတတ္တာ။

ဟတ္ထိနခော ပဟဌာဘာဂေ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ဟတ္ထိနခော,** ဟသာဒော။ **ဟသာဒဿ နခော** နာမ ဟေဋ္ဌိမ ဘာဂေ ဟာဒနခသဒိသတ္တာ, သော သဗ္ဗဒိသာသု အနေကေဟိ ဟတ္ထိရူပေဟိ သမလင်္ကတော ဋ္ဌိတော။ တဿူပရိ က တော ဟသာဒော ဟတ္ထိကုမ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတော ဝိယ ဟောတီတိ အာဟ **"ဟတ္ထိကုမ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတ"** န္တိ။ **သုဝဏ္ဏရဇ တာဒိဝိစိတ္တာနီ**တိ သင္ဃိကသေနာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပုဂ္ဂလိကံ ပန သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ ဘိက္ခုဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတု မေဝ န ဝဋ္ဋတိ ''န ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိတဗ္ဗ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၉၉) ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေဝေတ္ထ **အဌကထာယံ** ''သင္ဃိကဝိဟာရေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ဝါ''တိ န ဝုတ္တံ, ကေနကာဒိအကပ္ပိယဘဏ္ဍဝိသယေ ဧဝ ဝုတ္ တံ ဧကဘိက္ခုဿာပိ တေသံ ဂဟဏေ အေဿာဘာဝတော။ **ဂိဟိဝိကဋ္ဋနီဟာရေနာ**တိ ဂိဟီဟိ ကတနီဟာရေန, ဂိဟီဟိ အတ္တ နော သန္တကံ အတ္ထရိတ္ဂတ ဒိန္နနိယာမေနာတိ အတ္ထော။ **လဗ္ဘန္တီ** တိ နိသီဒိတုံ လဗ္ဘန္တိ။

ဥပနန္ဒဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဝိဿဇ္ဇိယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၁. အရဉ္ဇရော တိ ဗဟုဥဒကဂဏှဟနိကာ မဟာစာဋိ, ဇလံ ဂဏှိတုမလန္တိ အရဉ္ဇရော။

ထာဝရေန စ ထာဝရန္တိအာဒီသု ပဌမေသု ကောဋ္ဌာသေသု ပုရိမဒွယံ ထာဝရံ, ပစ္ဆိမတ္တယံ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဝေဒိတဗ္ ဗံ။ **သမကမေဝ ဒေတီ**တိ ဧတ္ထ ဦနကံ ဒေန္တေမ္ပိ ဝိဟာရဝတ္ထုသာမန္တံ ဂဟေတ္ဂတ ဒူရတရံ ဒုက္ခဂေပံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ ဝ ဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''ဘိက္ခူနံ စေ မဟဂ္ဃတရံ။ပေ။ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁)။ **ဇာနာ ပေတ္ဂတာ**တိ ဘိက္ခူသင္ဃဿ ဇာနာပေတ္ဂတ, အပလောကေတ္ဂတာတိ အတ္ထော။ **"နနု တုမ္ဟာကံ ဗဟုတရာ ရုက္ခာတိ ဝ

တ္တဗ္ဗ”န္တိ ဣဒံ သာမိကေသု အတ္တနော ဘဏ္ဍာဿ မဟဂ္ဃတံ အဇာနိတ္ဝာ ဒေန္တေသု တံ ဉတွာ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှာတော အဝဟာရော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

ဝိဟာရေန ဝိဟာရော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော တိ သဝတ္ထုကေန အညေသံ ဘူမိယံ ကတပာသာဒါဒိနာ, အဝတ္ထုကေန တ သဝတ္ထုကံ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။ အဝတ္ထုကံ ပန အဝတ္ထုကေနေဝ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။ ကေဝလံ ပာသာဒဿ ဘူမိတော အထာဝရတ္တာ။ ဧဝံ ထာဝရေသုပိ ထာဝရဝိဘာဂံ ဉတွာဝ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။

“ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ” တိ ဣမိနာ သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ အကပ္ပိယမဉ္စံ “သင်္ဃဿာ”တိ ဝုတ္တေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒသ္သေတိ။ “ဝိဟာရဿ ဒေမာ”တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃဿ ဝဋ္ဋတိ, န ပုဂ္ဂလဿ ခေတ္တာဒိ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧတေသူ**တိ မဉ္စာဒီသု။ **ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဝုတ္တနယမေဝ** တိ အာသန္ဒိတူလိကာဒိနိစ္ဆယေသု ဝုတ္တနယမေဝ။ **အကပ္ပိယံ တ**တိ အာသန္ဒိအာဒိ, ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဗိမ္ဗောဟနာဒိ စ။ **မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ တ** တိ သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ ကပ္ပိယဝေဟာရေန ဒိန္နံ။

“ကာဠလောဟ။ပေ။ ဘာဇေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋကံသလောဟမယမ္ပိ ဘာဇနံ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမ္ပိ ပရိဟရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ပုဂ္ဂလပရိဟရိတဗ္ဗဿေဝ ဘာဇေတဗ္ဗတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ တံ ဥပရိ “ကံသလောဟဝဋ္ဋလောဟဘာဇနဝိကတိ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန တ ဂိဟိဝိကဋာ တ ဝဋ္ဋတီ”တိအာဒိကေန မဟာပစ္စရိဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဣမဿ ဟိ “ဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟာနံ ယေန ကေနစိ ကတော သီဟဋ္ဌဒီပေ ပာဒဂ္ဂဏှနကော ဘာဇေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တဿ မဟာအဋ္ဌကထာဝစနဿ ပဋိက္ခေပဟယ တံ မဟာပစ္စရိဝစနံ ပစ္ဆာ ဒဿိတံ။ တသ္မာ ဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟမယံ ယံ ကိဉ္စိ ပာဒဂ္ဂဏှနကတရကမ္ပိ ဉပဟာဒယ အဘာဇနီယမေဝ။ ဂိဟီဟိ ဒိယျမာနမ္ပိ ပုဂ္ဂလဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဟရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ပတ္တာဒိပရိက္ခာရံ ဝိယ သယမေဝ ပဋိသာမေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂိဟိသန္တကံ ဝိယ အာရာမိကာဒယော စေ သယမေဝ ကေပေတွာ ဝိနိယောဂကာလေ အာနေတွာ ပဋိနေန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ပဋိသာမေတွာ ဘိက္ခူနံ ဒေထာ”တိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ပဏ္ဏသူစိ နာမ လေခနီတိ ဝဒန္တိ။ **“အတ္တနာ လဒ္ဓာနိပိ”** တိအာဒိနာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒေသော နတ္ထိ, ပရိဟရိတွာ ပရိဘောဂေဝ အာပတ္တိကရောတိ ဒဿေတိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥပရိ အဘာဇနီယတသိအာဒီသု အတ္တနော သန္တကေသုပိ။

အနာမာသမ္ပိ တိ သုဝဏ္ဏာဒိမယမ္ပိ သဗ္ဗံ တံ အာမသိတ္ဝာပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥပက္ခရေ**တိ ဥပကရဏေ။ **အဥ္ဇ္ဇ ပဗ္ဗဟုပ္ပမာဏာ** နာမ အဓုဗ္ဗဟုမတ္တာ။ အဓုဿာမမတ္တာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ယောတ္တာနီ** တိ စမ္မရဇ္ဇုကာ။

အင်္ဂလုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တောပိ တိ တသရဒဏ္ဍာဒိသူစိအာကာရတနုဒဏ္ဍကမတ္တောပိ။ **ရိတ္တပောတ္ထကော ပီ**တိ အလိခိတပောတ္ထကော။ ဣဒဥ္စ ပဏ္ဏပ္ပသင်္ဂေန ဝုတ္တံ။

“ဃဋ္ဋနဖလကံ ဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော” တိ ဣဒံ ရဇိတစီဝရံ ဧကသ္မိံ မဋ္ဌေ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရေ ဝေဌေတွာ ဧကဿ မဋ္ဌဖလကဿ ဥပရိ ဌပေတွာ ဥပရိ အပရေန မဋ္ဌဖလကေန နိကုဇ္ဇိတွာ ဧကော ဥပရိ အက္ကမိတွာ တိဋ္ဌတိ။ ဒွေ ဇနာ ဥပရိ ဖလကံ ဒွီသု ကောဋီသု ဂဟေတွာ အပရာပရံ အာကမုနဝိကမုနံ ကရောန္တိ, ဧတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဟတ္ထေန ပဟရဏံ ပန နိဋ္ဌိတရဇနဿ စီဝရဿ အလ္လကာလေ ကာတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပန ဖလကမုဂ္ဂရေဟိ ဃဋ္ဋနံ သုက္ခကာလေ ထဒ္ဓဘာဝဝိမောစနတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အမ္ဗဏန္တိ** ဧကဒောဏိကနာဝါဖလကေဟိ ပောက္ခရဏီသဒိသံ ကတံ။ ပာနီယဘာဇနန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ရဇနဒောဏီ**တိ ဧကဒာရုနာဝ ကတံ ရဇနဘာဇနံ။ **ဥဒကဒောဏီ**ပိ ဧကဒာရုနာဝ ကတံ ဥဒကဘာဇနံ။

ဘူမတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ အကပ္ပိယစမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဘူမတ္ထရဏသင်္ခေပေန သယိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **“ပစ္စတ္ထရဏဂတိက”** န္တိ ဣမိနာ မဉ္စာဒီသု အတ္ထရိတဗ္ဗံ မဟာစမ္မံ ဧဠကစမ္မံ နာမာတိ ဒဿေတိ။

ဆတ္တမုဋ္ဌိပဏ္ဏံ န္တိ တာလပဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပတ္တကဋာဟ** န္တိ ပတ္တပစနကဋာဟံ။

အဝိဿဇ္ဇိယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝကမ္မဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. ဟဋ္ဌိယံ **ပိဏ္ဍနိက္ခေပနမတ္တေနာ** တိအာဒီသု ခဏ္ဍဖုလ္လဋ္ဌာနေ မတ္တိကာပိဏ္ဍဋ္ဌပနံ ပိဏ္ဍနိက္ခေပနံ နာမ။ **နဝကမ္မန္တိ** နဝကမ္မသမ္မုတိံ။ **အဂ္ဂဠဝဋ္ဋိ** နာမ ကဝါဋဗန္ဓော။ **ဆာဒနံ** နာမ တိဏာဒီဟိ ဂေဟစ္ဆာဒနံ။ **ဗန္ဓနံ** နာမ ဒဏ္ဍဝလ္လိအာဒီဟိ ဆဒနဗန္ဓနမေဝ။ **စတုပဟတ္ထဝိဟာရေ** တိ ဝိတ္ထာရပ္ပမာဏတော ဝုတ္တံ။ ဥဗ္ဗေဓတော ပန အနေကဘူမကတ္တာ ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဝီသတိဟတ္ထောပိ နာနာသဏ္ဌာနဝိစိတ္တောပိ ဟောတိ။ တေနဿ စတုဝဿိကံ နဝကမ္မံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

ဟဋ္ဌိယံ **သဗ္ဗေ ဝိဟာရေ** တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ ဧကဿ သဗ္ဗေသု ဝိဟာရေသု နဝကမ္မံ ဒေတီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗကာလံ ပဋိဗာဟန္တီ** တိ နဝကမ္မိကာ အတ္တနော ကဟိတံ ဝရသေယျံ သမ္ပတ္တာနံ ယထာဝုဍ္ဎံ အကတွာ ဥတုကာလေပိ ပဋိဗာဟန္တိ။

"သစေ သော အာဝါသော ဇီရတီ"တိအာဒိ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော။ **မဇ္ဈိမာနံ ဒတွာ** တိ မဇ္ဈိမာနံ ပုဂ္ဂလိကံ ဒတွာ။ **တိဘာဂန္တိ** တတိယဘာဂံ။ ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇနမ္ပိ ထာဝရေန ထာဝရပရိဝတ္တနဋ္ဌာနေ ဧဝ ပဝိသတိ, န ဣတရထာ သဗ္ဗသေနာသနာနံ ဝိနဿနတော။ **သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ အတ္ထကာမော ဟောတီ** တိ သစေ သော သင်္ဃဿ ဘဏ္ဍကဋ္ဌပနဋ္ဌာနံ ဝါ အညေသံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝါ ဒါတုံ န ဣစ္ဆတိ, အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနညေဝ အတ္ထကာမော ဟောတိ, တာဒိသဿ တုယှံ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ကတွာ ဇဂ္ဂတိ န သဗ္ဗံ တဿ ဒါတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ ပန ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တော အာဟ **"ကမ္မ"**န္တိအာဒိ။ **ဧဝဉ္ဟိ**တိအာဒိမှိ ဝယာနုရူပံ တတိယဘာဂေ ဝါ ဥပဍ္ဎဘာဂေ ဝါ ဂဟိတေ တံ ဘာဂံ ဒါတုံ လဘတီတိ အတ္ထော။

ယေနာတိ တေသု ဒွီသု ဘိက္ခူသု ယေန။ **သော သာမီ**တိ တဿာ ဘူမိယာ ဝိဟာရကရဏေ သောဝ သာမီ, တံ ပဋိဗာဟိတွာ ဣတရေန န ကာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ သော ဟိ ပဌမံ ဂဟိတော။ **အကတဋ္ဌာနေ** တိ စယာဒီနံ အကတပုဗ္ဗဋ္ဌာနေ။ **စယံ ဝါ ပမုခံ ဝါ**တိ သင်္ဃိကသေနာသနံ နိဿာယ တတော ဗဟိ စယံ ဗန္ဓိတွာ, ဧကံ သေနာသနံ ဝါ။ **ဗဟိကုဋ္ဋေ**တိ ကုဋ္ဋတော ဗဟိ, အတ္တနော ကတဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။

နဝကမ္မဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အညတြပရိဘောဂပဋိက္ခေပါဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. **ဝဍ္ဎိကမ္မတ္ထာယာ** တိ ယထာ တမ္မူလဂ္ဃတော န ပရိဟာယတိ, ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗဿ ဧဝံ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗဿ မဉ္စပီဌာဒိနော အတ္ထာယ။

စက္ကလိက န္တိ ပါဒပုဉ္ဆနတ္ထံ စက္ကာကာရေန ကတံ။ **ပရိဘဏ္ဍကတဘူမိ ဝါ** တိ ကာဠဝဏ္ဏာဒိကတသဏှဘူမိ ဝါ။ **သေနာသနံ ဝါ**တိ မဉ္စပီဌာဒိ ဝါ။

"တထေဝ ဝဠဉ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ" တိ ဣမိနာ နေဝါသိကေဟိ ဓောတပါဒါဒီဟိ ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနေ သဉ္စိစ္စ အဓောတပါဒါဒီဟိ ဝဠဉ္ဇန္တဿေဝ အာပတ္တိ ပညတ္တာတိ ဒဿေတိ။

"ဒွါရမ္ပိ" တိအာဒိနာ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဒွါရဝါတပါနာဒယော အပရိကမ္မကတာပိ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ အဇာနိတွာ အပဿယန္တဿာပိ ဣဓ လောမဂဏနာယ အာပတ္တိ။

အညတြပရိဘောဂပဋိက္ခေပါဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃဘတ္တာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. **ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနန္တိ ဣမံ တေဟာရံ ပတ္တာနီ**တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော, ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနန္တိအာဒိတေဟာရံ ပတ္တာနီတိ အတ္ထော။ **တမ္ပီ**တိ သင်္ဃဘတ္တမ္ပိ။

သင်္ဃဘတ္တာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

ဘောဇနသာလာယာတိ ဘတ္တုဒ္ဒေသဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကေဝဍ္ဎ**န္တိ ကေဒ္ဒတရေန ဝဍ္ဎိတဗ္ဗံ။ **နာနာနိဝေသနေသူ**တိ နာနာကုလဿ နာနူပစာရေသု နိဝေသနေသု။

နိသိန္နဿပိ နိဒ္ဒာယန္တဿပီတိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, ဝုမှုတရေ နိဒ္ဒာယန္တေ နဝကဿ ကဟိတံ သုဂ္ဂဟိတန္တိ အတ္ထော။

ဝိဿဋ္ဌတောတိ ယထာရုစိ ဝတ္တုံ လဘနတော နိရာသင်္ကတော။ **ပုစ္ဆာသဘာဂေနာ**တိ ပုစ္ဆာဝစနပဋိဘာဂေန။ “ကော ကူဋ္ဌိတိကာ နာမာ”တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **“ရညော တ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗံ ပတ္တဿာမိကဿ ဟောတီတိ စီဝရာဒိကမ္ပိ သဗ္ဗံ ပတ္တဿာမိကဿေဝ ဟောတိ, မယာ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န စီဝရာဒိန္တိ ဝတ္တတ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

အကတဘာဂေနာမာတိ အာဂန္တုကဘာဂေ နာမ, အဒိန္နပုဗ္ဗဘာဂေတိ အတ္ထော။

ကိံ အာဟရိယတီတိ အဝတ္တတတိ “ကတရဘတ္တံ တ တယာ အာဟရိယတီ”တိ အဃယကံ အပုစ္ဆိတ္တတ။ **ပကတိဋ္ဌိတိကာယာ**တိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တဋ္ဌိတိကာယ။

ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိမန္တနဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္တတတိ “ဘတ္တံ ဂဏှတ္တဟာထာ”တိ ပဒံ အဝတ္တတ။ တေနေတဟ **“ဘတ္တန္တိ အဝဒန္တေနာ”**တိ။

အာလောပသင်္ခေပေနာတိ ဧကေကပိဏ္ဍဝသေန, ဧဝဉ္စ ဘာဇနံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ န ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ဟိ ဧကဿ ပဟောနကပ္ပမာဏေနေဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ။

အာရုဠှဟာယေဝ မာတိကံ, သင်္ဃတော အဋ္ဌ ဘိက္ခူတိ ဧတ္ထ ယေ မာတိကံ အာရုဠှဟာ, တေ အဋ္ဌ ဘိက္ခူတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဥဒ္ဒေသဘတ္တနိမန္တနဘတ္တာဒိသင်္ဃိကဘတ္တမာတိကာသု နိမန္တနဘတ္တမာတိကာယ ဌိတိဝသေန အာရုဠှေဟ ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန တ သယံ တ သင်္ဃတော ဥဋ္ဌိသာပေတ္တတ ဂဟေတ္တတ ဂန္တဗ္ဗံ, န အတ္တနော ရုစိတေ ဂဟေတ္တတတိ အဓိပ္ပာယော။ **မာတိကံ အာရောပေတ္တတ**တိ “သင်္ဃတော ဂဏှဟာမိ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တမာတိကာဘေဒံ အာယကဿ ဝိညာပေတ္တတတိ အတ္ထော။

ပဋိဗဒ္ဓကာလတော ပန ပဋ္ဌာယာတိ တတော ဝ တဿ နိဗဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ။

နိမန္တနဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သလာကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

ဥပနိဗန္ဓိတ္တတတိ လိခိတ္တတ။ **ကမဝသေနပီ**တိ ယေဘုယျေန သမလာဘကမဝသေနပိ။ **ဗဟူနိ သလာကဘတ္တာနီ**တိ တိံသံ တ စတ္တာရီသံ တ ဘတ္တာနိ။ “သစေ ဟောန္တိ”တိ အဇ္ဈာဟရိတ္တတ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သလ္လက္ခေတွာတိ တာနိ ဘတ္တာနိ ပမာဏဝသေန သလ္လက္ခေတွာ။ **နိဂ္ဂဟေန ဒတွာ**တိ ဒူရံ ဂန္တွာ အနိစ္ဆန္တဿ နိဂ္ဂဟေန သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဒတွာ။ **ပုန ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ**တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရံ အနာဂန္တွာ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ ဝိဟာရေ အတ္တနော ပါပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ဧကဂေဟဝသေနာတိ ဝီထိယမ္ပိ ဧကပဿေ ဃရပါဠိယာ ဝသေန။ **ဥဒ္ဒိသိတွာပီ**တိ အသုကကုလေ သလာကဘတ္တာနိ တုယှံ ပါပုဏန္တီတိ ဝတွာ။

တရကမေတိ အတိဒူရတ္တာ တရေန ဂန္တဗ္ဗကမေ။ **သင်္ဃိတော တ ပဏ္ဏာသတော တ**တိ ဒဏ္ဍကမ္မတ္ထာယ ဥဒကဃဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရတရော**တိ သဗ္ဗဘိက္ခူသု ဘိက္ခတ္ထာယ ဂတေသု ဝိဟာရရက္ခဏတရော။

တေသန္တိ ဝိဟာရတရိကာနံ။ **ဖာတိကမ္မမေတ**တိ ဝိဟာရရက္ခဏကိစ္စဿ ပဟောနကပဋိပါဒနမေဝ။ **ဧကဿေဝ ဟပုဏန္တီ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကေကဿေဝ ဟပိတာနီတိ အတ္ထော။

ရသသလာကန္တိ ဥစ္ဆုရသသလာကံ။ **“သလာကဝသေန ဂဟိတတ္တာ ပန န သာဒိတဗ္ဗာ”**တိ ဣဒံ အသာရုပ္ပဝသေန ဝုတ္တံ, န ဓုတင်္ဂဘေဒဝသေန။ “သင်္ဃတော နိရာမိသသလာကာ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီယေဝာ”တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၆) ဟိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တံ။ **အဂ္ဂဘိက္ခာမတ္တ**န္တိ ဧကကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တံ။ **လဒ္ဓာ ဝါ အလဒ္ဓာ ဝါ သွေဝပိ ဂဏှေယျာသီ**တိ လဒ္ဓေပိ အပ္ပမတ္တတာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“ယာဝဒတ္ထံ လဘတိ။ပေ.။ အလဘိတွာ ‘သွေဝ ဂဏှေယျာသီ’တိ ဝတ္တဗ္ဗော”**တိ။

တတ္ထာတိ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ။ **တံ ဂဟေတွာ**တိ တံ ဝါရကမေ သလာကံ အတ္တနော ဂဟေတွာ။ **တေနာ**တိ ဒိသံဂမိကတော အညေန တသ္မိံ ဒိသံဂမိကေ။ **ဒေဝသိကံ ဟာပေတဗ္ဗာ**တိ ဥပစာရသီမာယ ဌိတဿ ယဿ ကဿစိ ဝဿဂ္ဂေန ဟာပေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဧတေသု အဂတေသု အာသန္နဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဣတရထာ သင်္ဃိကတော။

အမ္ဗဟာကံ ဧကစရကမေတတိ သလာကဘတ္တအာယကာနံ ကမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရေ ထေရဿ ပတ္တသလာကဘတ္တ**န္တိ ဝိဟာရေ ဧကေကဿေဝ ဩဟီနတ္ထေရဿ သဗ္ဗသလာကာနံ အတ္တနော ဟာပနဝသေန ပတ္တသလာကဘတ္တံ။

သလာကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

“သွေဝ ပက္ခော”တိ အဇ္ဇ ပက္ခိကံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဇ္ဇမိယာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ သတ္တမိယာ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ န ဂဟေတဗ္ဗံ, အယဧကေဟိ နိယမိတဒိဝသေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိ။ **သွေဝ လူခန္တိ** အဇ္ဇ အာတဟမင်္ဂလာဒိကရဏတော အတိပဏီတဘောဇနံ ကရီယတိ, သွေဝ တထာ န ဘဝိဿတိ, အဇ္ဇေဝ ဘိက္ခူ ဘောဇေဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။

ပက္ခိကဘတ္တတော ဥပေါသထိကဿ ဘေဒံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒိယိတွာ”**တိ အာဒိ။ **နိဗန္ဓာပိတ**န္တိ “အသုကဝိဟာရေ အာဂန္တုကာ ဘုဉ္ဇန္တူ”တိ နိယမိတံ။

ဂမိကော အာဂန္တုကဘတ္တမ္ပီတိ ကမန္တရတော အာဂန္တွာ အဝူပသန္တေန ဂမိကစိတ္တေန ဝသိတွာ ပုန အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အာဝါသိကဿ ပန ဂန္တုကာမဿ ဂမိကဘတ္တမေဝ လဗ္ဘတိ။ **“လေသံ ဩဍ္ဍေတွာ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ လေသာဘာဝေ ယာဝ ဂမနပရိဗန္ဓော ဝိဂစ္ဆတိ, တာဝ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဉာပိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဏ္ဍုလာဒီနိ ပေသေန္တိ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီတိ အဘိဟဋဘိက္ခတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **တထာ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ**တိ ဘိက္ခာနာမေန ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။

အဝိဘတ္တံ သင်္ဃိကံ ဘဏ္ဍ န္တိ ကုက္ကုစ္စုပ္ပတ္တိအာကာရဒဿနံ။ ဧဝံ ကုက္ကုစ္စံ ကတွာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, အပုစ္ဆိတွာ ဘာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ပကိ္ခကဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၇. သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကော

ဆသက္ယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ ပါဠိယံ **အနုပိယံ နာမာ**တိ အနုပိယာ နာမ။ **ဟေဋ္ဌာ ပါသာဒ**န္တိ ပါသာဒတော ဟေဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌိမတလံ, ''ဟေဋ္ဌာပါသာဒ''န္တိပိ ပါဌော။ **အဘိနေတဗ္ဗ**န္တိ ဝပိတခေတ္တေသု ပဝေသေတဗ္ဗံ။ **နိန္နေတဗ္ဗ**န္တိ တတော နီဟရိတဗ္ဗံ။ **နိဒ္ဓါပေတဗ္ဗ**န္တိ သဿဒူသကတိဏာဒီနိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ။ **ဥဇုံ ကာရာပေတဗ္ဗ**န္တိ ပုဉ္ဇံ ကာရာပေတဗ္ဗံ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

၃၃၂. **ပရဒတ္တော**တိ ပရေဟိ ဒိန္နပစ္စယေဟိ ပဝတ္တမာနော။ **မိဂဘူတေန စေတသာ**တိ ကတ္ထစိ အလဂ္ဂတာယ မိဂဿ ဝိယ ဇာတေန စိတ္တေန။

၃၃၃. **မနောမယံ ကာယ**န္တိ ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တံ ဗြဟ္မကာယံ, ''ကိံ နု ခေါ အဟံ ပသာဒေယျံ, ယသ္မိံ မေ ပသန္နေ ဗဟုလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ''တိ ပဌမံ ဥပ္ပန္နပရိဝိတက္ကဿ မာနပရိယုဋ္ဌာနတာယ ဒေဝဒတ္တဿ တသ္မိံ ခဏေ ဈာနပရိဟာနိ နာဟောသိ, ပစ္ဆာ ဧဝ အဟောသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနာဟ **''သဟ စိတ္တုပ္ပာဒါ''**တိအာဒိ။ **ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ မာဂဓကာနိ ဂါမခေတ္တာနီ**တိ ဧတ္ထ မဂဓရဋ္ဌေ ခုဒ္ဒကံ ဂါမခေတ္တံ ဂါဝုတမတ္တံ, မဇ္ဈိမံ ပန ဒိယဍ္ဎဂါဝုတမတ္တံ, မဟန္တံ အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ ဟောတိ။ တေသု မဇ္ဈိမေန ဂါမခေတ္တေန ဒွေ ဝါ ခုဒ္ဒကေန တီဏိ ဝါ ဂါမခေတ္တာနိ, တဿ သရီရံ တိဂါဝုတပ္ပမာဏော အတ္တဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၃၄. **သတ္ထာရော**တိ ဂဏသတ္ထာရော။ **နာဿဿာ**တိ န ဧတဿ ဘဝေယျ။ **တ**န္တိ သတ္ထာရံ။ **တေနာ**တိ အမနာပေန။ **သမ္မန္နတီ**တိ စီဝရာဒိနာ အမှာကံ သမ္မာနံ ကရောတိ, ပရေဟိ ဝါ အယံ သတ္ထာ သမ္မာနီယတီတိ အတ္ထော။

၃၃၅. **နာသာယ ပိတ္တံ ဘိန္ဒေယျု**န္တိ အစ္ဆပိတ္တံ ဝါ မစ္ဆပိတ္တံ ဝါ နာသာပုဋေ ပက္ခိပေယျုံ။ **အဿတရီ**တိ ဝဠဝါယ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဒြဘဿ ဇာတာ။ တဿာ ဟိ ဂဟိတဂဗ္ဘာယ ဝိဇာယိတုမသက္ကောန္တိယာ ဥဒရံ ဖာလေတွာ ပေါတကံ နီဟရန္တိ။ တေနာဟ **''အတ္တဝဓာယ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတီ''**တိ။

၃၃၉. **ပေါတ္ထနိက**န္တိ ဆုရိကံ, ''ခုရ''န္တိပိ ဝုစ္စတိ။

၃၄၂. **မာ ကုဉ္ဇရ နာဂမာသဒေါ**တိ ဟေ ကုဉ္ဇရ ဗုဒ္ဓနာဂံ ဝဓကစိတ္တေန မာ ဥပဂစ္ဆ။ **ဒုက္ခ**န္တိ ဒုက္ခကာရဏတ္တာ ဒုက္ခံ။ **ဣတော**တိ ဣတော ဇာတိတော။ **ယတော**တိ ယသ္မာ, ယန္တဿ ဝါ, ဂစ္ဆန္တဿာတိ အတ္ထော။ **မာ စ မဒေါ**တိ မဒေါ တယာ န ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၃၄၃. **တိကဘောဇန**န္တိ တီဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဘောဇနံ, တတော အဓိကေဟိ ဧကတော ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋနကံ ဂဏဘောဇနပဋိက္ခေပကံ ဘောဇနန္တိ အတ္ထော။ **ကောကာလိကော**တိအာဒီနိ ဒေဝဒတ္တပရိသာယ ဂဏပါမောက္ခာနံ နာမာနိ။ **ကပ္ပ**န္တိ မဟာနိရယေ အာယုကပ္ပံ, တံ အန္တရကပ္ပန္တိ ဧကေ။ ဧကေ ပန ''အသင်္ခေယျကပ္ပ''န္တိ။

ဆသက္ယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃဘေဒကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. ပရဿ စိတ္တံ ဉတွာ ကထနံ **အာဒေသနာပါဋိဟာရိယံ**။ ဧဝံ ဓမ္မဒေသနာ **အနုသာသနီပါဋိဟာရိယံ**။ တဒုဘယမ္ပိ **ဓမ္မီ ကထာ** နာမ။ တာယ ထေရော ဩဝဒိ။ ဣဒ္ဓိဝိဓံ **ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ** နာမ။ တေန သဟိတာ အနုသာသနီ ဧဝ **ဓမ္မီ ကထာ**။ တာယ ထေရော ဩဝဒိ။

“ထုလ္လစ္စယံ ဒေသာပေဟီ” တိ ဣဒံ ဘေဒပုရေက္ခာရဿ ဥပေါသထာဒိကရဏေ ထုလ္လစ္စယဿ ဥပေါသထက္ခန္ဓကာဒီသု ပဉ္စမမေဝ ပညတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ, ဣတရထာ ဧတေသံ အာဒိကမ္မိကတ္တာ အနာပတ္တိယေဝ သိယာ။

၃၄၆. **သရသီ**တိ သရော။ **မဟီ ဝိကုဇ္ဇတော** တိ မဟိံ ဒန္တေဟိ ဝိလိခန္တဿ။ ဣဒဉ္စ ဟတ္ထိနံ သဘာဝဒဿနံ။ **နဒီသူ**တိ သရေသု။ ဘိသံ ဃသမာနဿာတိ ယောဇနာ။ **ဇဂ္ဂတော** တိ ယူထံ ပာလေန္တဿ။

၃၄၇. **ဒူတေယျံ ဂန္တုံ** န္တိ ဒူတကမ္မံ ပတ္တုံ, ဒူတကမ္မံ ကာတုန္တိ အတ္ထော။ **သဟိတာသဟိတဿာ** တိ ယုတ္တာယုတ္တဿ, ယံ ဝတ္တုံ, ကာတုဉ္စ ယုတ္တံ, တတ္ထ ကုသလော။ အထ ဝါ အဓိပ္ပေတာနာဓိပ္ပေတဿ ဝစနဿ ကုသလော, ဗုဇ္ဈနမတ္တေ န တိဋ္ဌတိ, အဓိပ္ပေတတ္ထမေဝ အာရောစေတီတိ အတ္ထော။

၃၅၀. ကထာသု **ဇာတူ**တိ ဧကံသေန။ **မာ ဥဒပဇ္ဇထ** မာ ဟောတူတိ အတ္ထော။ **ပါပိစ္ဆာနံ ယထာဂတိ** တိ ပါပိစ္ဆာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ယာဒိသီ ဂတိ အဘိသမ္ပရာယော။ **တံ** အတ္တဇာတံ။ **ဣမိနာပိ** ကာရဏေန **ဇာနာထာ**တိ ဒေဝဒတ္တဿ “ပဏ္ဍိတော”တိအာဒိနာ ဥပရိ ဝက္ခမာနာကာရံ ဒဿေတိ။

ပမာဒံ အနုစိဏ္ဏော တိ ပမာဒံ အာပန္နော။ **အာသီသာယန္တိ** အဝဿံဘာဝီအတ္ထသိဒ္ဓိယံ။ သာ ဟိ ဣဓ အာသီသာတိ အဓိပ္ပေတာ, န ပတ္ထနာ။ ဤဒိသေ အနာဂတတ္ထေ အတီတဝစနံ သဒ္ဒဝိဒူ ဣစ္ဆန္တိ။

ဒုဗ္ဘေ တိ ဒုဗ္ဘေယျ။ **ဝိသကုမ္ဘေနာ** တိ ဧကေန ဝိသပုဏ္ဏကုမ္ဘေန။ **သော**တိ သော ပုဂ္ဂလော။ **န ပဒူသေယျ** ဝိသမိဿံ ကာတုံ န သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ **ဘယာနကော**တိ ဝိပုလဂမ္ဘီရဘာဝေန ဘယာနကော။ တေနာပိ ဒူသေတုံ န သက္ကုဏေယျတံ ဒဿေတိ။ **တဒေနာ**တိ အဒေသကထနေန။ **ဥပဟိံသတီ**တိ ဗာဓတိ။

သင်္ဃဘေဒကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပါလိပဉှာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၁. **န ပန ဧတ္တာဝတာ သင်္ဃော ဘိန္နော ဟောတီ** တိ သလာကဂ္ဂါဟာပနမတ္တေန သင်္ဃဘေဒအနိဗ္ဗတ္တိတော ဝုတ္တံ။ ဥပေါသထာဒိသင်္ဃကမ္မေ ကတေ ဧဝ ဟိ သင်္ဃော ဘိန္နော ဟောတိ။ တတ္ထ စ ဥပေါသထပဝါရဏာသု ဉတ္တိနိဋ္ဌာနေန, သေသကမ္မေသု အပလောကနာဒိကမ္မပရိယောသာနေန သင်္ဃဘေဒေါ သမတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

“အဘဗ္ဗတာ န ဝုတ္တာ” တိ ဣဒံ “ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တေန ပဉ္စမံ အာနန္တရိယကမ္မံ ဥပစိတ”န္တိအာဒိနာ အာနန္တရိယတ္တံ ဝဒတာ ဘဂဝတာ တဿ အဘဗ္ဗတာသင်္ခါတာ ပါရာဇိကတာ န ပညတ္တာ။ ဧတေန အာပတ္တိ ဝိယ အဘဗ္ဗတာပိ ပညတ္တိအနန္တရမေဝ ဟောတိ, န တတော ပုရေတိ ဒဿေတိ။ ဣဓ ပန အာဒိကမ္မိကဿပိ အနာပတ္တိယာ အဝုတ္တတ္တာ ဒေဝဒတ္တာဒယောပိ န မုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တယော သတိပဋ္ဌာနာ တိအာဒီသု တယော ဧဝ သတိပဋ္ဌာနာ, န တတော ပရန္တိ ဧကဿ သတိပဋ္ဌာနဿ ပဋိက္ခေပေါဝ ဣဓ **အဓမ္မော,** န ပန တိဏ္ဏံ သတိပဋ္ဌာနတ္တဝိဓာနံ တဿ ဓမ္မတ္တာ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ဟာပနကောဋ္ဌာသေသု။ ဝဍ္ဎနေသု ပန **ဆ ဣန္ဒြိယာနီ** တိ အနိန္ဒြိယဿပိ ဧကဿ ဣန္ဒြိယတ္တဝိဓာနမေဝ **အဓမ္မော** ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေဝ, “စတ္တာရော ခန္ဓာ, တေရသာယတနာနီ”တိအာဒိနာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိပရီတတော ပကာသနံ သဗ္ဗံ **အဓမ္မော** ။ ယာထာဝတော ပကာသနဉ္စ သဗ္ဗံ **ဓမ္မော** တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပကာသန**န္တိ စေတ္ထ တထာ တထာ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ အရူပက္ခန္ဓာဝ အဓိပ္ပေတာ, ဧဝမေတ္ထ ဒသကုသလကမ္မပထာဒီသု အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန သရူပတော ဓမ္မေသု, အကုသလကမ္မပထာဒီသု သာဝဇ္ဇဋ္ဌေန သရူပတော အဓမ္မေသု စ တဒုဘယေသု စ အဗျာကတေသု ယဿ ကဿစိ ကောဋ္ဌာသဿ ဘဂဝတာ ပညတ္တက္ကမေနေဝ ပကာသနံ “ဓမ္မော”တိ စ ဝိပရီတတော ပကာသနံ “အဓမ္မော”တိ စ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ဝိနယာဒယောပိ ယထာဘူတတော, အယထာဘူတတော စ ပကာသနဝသေန ဓမ္မာဓမ္မေသု ဧဝ ပဝိသန္တိ, ဝိနယာဒိနာမေန ပန ဝိသေသေတွာ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ တဒဝသေသမေဝ ဓမ္မာဓမ္မကောဋ္ဌာသေ ပဝိသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣမံ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ကရိဿာမာ တိအာဒိ ဓမ္မဥ္စ အဓမ္မဥ္စ ယာထာဝတော ဥတွာတဝ ဟာပိစ္ဆံ နိဿာယ ဝိပရိတတော ပကာသေန္တဿေဝ သင်္ဃဘေအော ဟောတိ, န ပန တထာသညာယ ပကာသေန္တဿာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သေ နယော ''အဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ''တိအာဒီသုပိ။ တတ္ထ **နိယျာနိက** န္တိ ဥက္ကဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ **''တထေတ''**တိ ဣမိနာ ''ဇဝံ အမ္ဟာကံ အာစရိယကုလ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တမတ္ထံ အာကမုတိ။

သံဝရော ပဟာနံ ပဋိသင်္ခာ တိ သံဝရဝိနယော, ပဟာနဝိနယော, ပဋိသင်္ခါဝိနယော စ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **''အယံ ဝိနယော''**တိ။ ''ပညတ္တံ အပညတ္တ''န္တိ ဒုကံ ''ဘာသိတံ အဘာသိတ''န္တိ ဒုကေန အတ္ထတော သမာနမေဝ, တထာ ဒုဋ္ဌုလ္လဒုကံ ဂရုကဒုကေန။ တေနေဝ တေသံ **''စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ။ ဣဒံ အပညတ္တံ နာမာ''** တိအာဒိနာ သဒိသနိဒ္ဒေသော ကတော။ **သာဝသေသာပတ္တိ** န္တိ အဝသေသသီလေဟိ သဟိတာပတ္တိံ။ နတ္ထိ ဇတိဿံ အာပန္နာယံ သီလာဝသေသာတိ **အနဝသေသာပတ္တိ** ။

၃၅၄. ဟဋ္ဌိယံ **သမဂ္ဂါနဥ္စ အနုဂ္ဂဟော** တိ ယထာ သမဂ္ဂါနံ သာမဂ္ဂီ န ဘိဇ္ဇတိ, ဇဝံ အနုဂ္ဂဟဏံ အနုဗလပ္ပဒာနံ။

၃၅၅. **သိယာ နု ခေါ**တိ သမ္ဘဝေယျ နု ခေါ။ **တသ္မိံ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ** တိ အတ္တနော ''အဓမ္မံ ဓမ္မော''တိ တေသ္မိံ ဒီပနေ အယုတ္တဒိဋ္ဌိ။ **ဘေဒေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ** တိ ''အဓမ္မံ ဓမ္မော''တိ ဒီပေတွာ အနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာပနာဒိနာ အတ္တနာ မုဥ္စိတွာ စတုဝဂ္ဂါဒိကံ သင်္ဃံ ကေဝလံ ဝိယောဇေတွာ ကေကမ္မာဒိနိပ္ဖာဒနဝသေန သင်္ဃဘေဒကရဏေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိကော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိ** န္တိ ယာ တသ္မိံ ''အဓမ္မံ ဓမ္မော''တိ ဒီပနေ အတ္တနော အဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝိနိဓာယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ''ဓမ္မော ဇေတယ''န္တိ ဝိပရိတတော ပကာသေတွာတိ အတ္ထော။ ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘေဒေ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ တိ ယထာဝုတ္တနယေန သင်္ဃဘေဒနေ အဒေါသော နတ္ထီတိ လဒ္ဓိကော။ အယံ ပန ''အဓမ္မံ ဓမ္မော''တိ ဒီပနေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိကော ဟုတွာပိ တံ ဒိဋ္ဌိံ ဝိနိဓာယ ကရဏေန သင်္ဃဘေဒကော အတေကိစ္ဆော ဇာတော။ **ဇဝံ ဘေဒေ ဝေမတိကော**တိ ဣမဿ ပန ဘေဒေ ဝေမတိကဒိဋ္ဌိယာ ဝိနိဓာနမ္ပိ အတ္ထိ။ သေသံ သမမေဝ။ **တသ္မိံ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ ဘေဒေ အဓမ္မဒိဋ္ဌီ**တိ အယံ ပန ဘေဒေ အဓမ္မဒိဋ္ဌိံ ဝိနိဓာယ ကတတ္တာ သင်္ဃဘေဒကော အတေကိစ္ဆော ဇာတော။ သုက္ကပက္ခေ ပန သဗ္ဗတ္ထ ''အဓမ္မံ ဓမ္မော''တိအာဒိဒီပနေ တ ဘေဒေ တ ဓမ္မဒိဋ္ဌိတာယ ဒိဋ္ဌိံ အဝိနိဓာယေဝ ကတတ္တာ သင်္ဃဘေဒကောပိ သတေကိစ္ဆော ဇာတော။ တသ္မာ ''အဓမ္မံ ဓမ္မော''တိအာဒိဒီပနေ တ သင်္ဃဘေဒေ တ ဥဘောသုပိ တ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ တ ဝေမတိကော တ ဟုတွာ တံ ဒိဋ္ဌိံ, ဝိမတိဥ္စ ဝိနိဓာယ ''ဓမ္မော''တိ ပကာသေတွာ ဝုတ္တနယေန သင်္ဃဘေဒံ ကရောန္တဿေဝ အာနန္တရိယံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပာလိပဥ္စကာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၈. ဝတ္တက္ခန္ဓကော

အာဂန္တုကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. ဝတ္တက္ခန္ဓကေ **ပတ္ထရိတဗ္ဗ**န္တိ အာတပေ ပတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ **အဘိတအာပေတဗ္ဗော**တိ ဝဋ္ဋနတ္ထာယ ဝဒ္ဓံ ပုစ္ဆနေန နဝကော သယမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ **နိလ္လောကေတဗ္ဗော**တိ ဩလောကေတဗ္ဗော။

အာဂန္တုကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. ‘‘ယထာဘာဂ’’န္တိ ဌပိတဋ္ဌာနံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ မဇ္ဈိမာဒီ ပပ္ဖောဋေတ္ဝာ ပတ္ထရိတ္ဝာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတ္ဝာ အနုမ္ပိ သေနာသနပညာပနမေဝါတိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ပပ္ဖောဋေတ္ဝာ ဟိ ပတ္ထရိတုံ ပန ဝဋ္ဋတိ ယေဝါ’’**တိ။

အာဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုမောဒနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၂. **ပဉ္စမေ နိသိန္နေ**တိ အနုမောဒနတ္ထာယ နိသိန္နေ။ **န မဟာထေရဿ ဘာရော ဟောတီ**တိ အနုမောဒကံ အာဂမေတုံ န ဘာရော။ **အဇ္ဈိဋ္ဌောဝ အာဂမေတဗ္ဗော**တိ အတ္တနာ အဇ္ဈိဋ္ဌေဟိ ဘိက္ခူဟိ အနုမောဒန္တေယေဝ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

အနုမောဒနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. **မနုဿာနံ ပရိဝိသနဋ္ဌာန**န္တိ ယတ္ထ အန္တောဝိဟာရေပိ မနုဿာ သပုတ္တဒါရာ အာဝသိတ္ဝာ ဘိက္ခူ နေတ္ဝာ ဘောဇေန္တိ။ **အာသနေသု သတီ**တိ နိသီဒနဋ္ဌာနေသု သန္တေသု။ **ဣဒံ, ဘန္တေ, အာသနံ ဥစ္စ**န္တိ အာသန္နေ သမဘူမိဘာဂေ ပညတ္တံ ထေရာသနေန သမကံ အာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ထေရာသနတော ပန ဥစ္စတရေ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ တပိ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ တံ အာသန္နမ္ပိ နီစတရံ ဟောတိ, အနာပုစ္ဆာပိ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **မဟာထေရဿေဝ အာပတ္တီ**တိ အာသနေန ပဋိဗာဟနာပတ္တိယာ အာပတ္တိ။ **အဝတ္ထရိတ္ဝာ**တိ ဟရိတသင်္ဃာဋိံ အဝတ္ထရိတ္ဝာ, အနုက္ခိပိတ္ဝာတိ အတ္ထော။

ဟဋ္ဌိယံ **‘‘ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ။ပေ။ ဩဒနော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော’’**တိ ဣဒံ ဟတ္ထတလေ တ ပစ္ဆိပိဋ္ဌိအာဒိဒုဿဏ္ဌိတာဓာရေ တ ပတ္တံ ဌပေတ္ဝာ ဩဒနဿ ဂဟဏကာလေ ပတ္တဿ အပတနတ္ထာယ ဝုတ္တံ, သုသဏ္ဌိတေ ပန အာဓာရေ ပတ္တံ ဌပေတ္ဝာ ဧကေန ဟတ္ထေန တံ ပရာမသိတ္ဝာပိ ဩဒနံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ။ပေ။ ဥဒကံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

ဟတ္ထဓောဝနဥဒကန္တိ ဘောဇနာဝသာနေ ဥဒကံ။ တေနာဟ **‘‘ဟနီယံ ပိဝိတ္ဝာ ဟတ္ထာ ဓောဝိတဗ္ဗာ’’**တိ။ တေန ပရိယောသာနေ ဓောဝနမေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ, ဘောဇနန္တရေ ပန ဟနီယပိဝနာဒိနာ နယေန ဟတ္ထံ ဓောဝိတ္ဝာ ပုန ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ဟေတ္ထကေသု ပန ‘‘ဟနီယံ ပိဝိတ္ဝာ ဟတ္ထာ န ဓောဝိတဗ္ဗာ’’တိ လိခန္တိ, တံ ပုရိမပစ္ဆိမေန န သမေတိ ပရိယောသာနေ ဥဒကဿေဝ ‘‘ဟတ္ထဓောဝနဥဒက’’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **သစေ မနုဿာ ဓောဝထ, ဘန္တေ**တိအာဒိ နိဋ္ဌိတဘတ္တံ နိသိန္နံ ထေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ခုရေ** ဒွတ္တရသမိပေ။

ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၆၆. ဟဋ္ဌိယံ **ဌာပေတိ** တတိ တိဋ္ဌ ဘန္တေတိ ဝဒန္တိ။

၃၆၇. **အတ္ထိ, ဘန္တေ, နက္ခတ္တပအာနီ** တိ နက္ခတ္တပဒဝိသယာနိ ဉာတာနိ အတ္ထိ, အဿယုဇာဒိနက္ခတ္တံ ဇာနာထာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **"န ဇာနာမ, အာဝုသော"**တိ။ **အတ္ထိ, ဘန္တေ** **, ဒိသာဘာဂ**န္တိ တ္တောပိ ဧသေဝ နယော။ **ကေနဇ္ဇ, ဘန္တေ, ယုတ္တ** န္တိ ကေန နက္ခတ္တေန စန္ဒော ယုတ္တောတိ အတ္ထော။

၃၆၉. **အင္ဂဏေ** တိ အဗ္ဘောကာသေ။ **ဝေမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ဥဒ္ဒေသဒာနာဒိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

၃၇၄. **နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယာ** တိ အတ္တနော ဝ နိရန္တရဂမနတ္ထာယ။ ဉီဟဒိတာတိ တွေ ဟဒ-ဓာတုဿ ဝစ္စဝိဿ ဇ္ဇနတ္ထတာယာဟ **"ဗဟိ ဝစ္စမက္ခိတာ"** တိ။

ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝတ္တက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၉. ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကော

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၃. ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကေ ပါဠိယံ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ ဝိဘာတဒိသာမုခတာယ တုဋ္ဌမုခိယာ။ “ဥဒ္ဓသ္တံ အရုဏ”န္တိ ဝတွာပိ “ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနံ အနုပေါသထေ ဥပေါသထကရဏပဋိက္ခေပဿ သိက္ခာပဒဿ အပညတ္တတ္တာ ထေရေန ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဧဝံ တုဏှီဘူတောဝ တိယာမရတ္တိံ ဝီတိနာမေသီတိ? အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ဥပေါသထာဒိသံဝါသကရဏဿ သာဝဇ္ဇတံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋံ ကာတုံ, တဉ္စ အာယတိံ ဘိက္ခူနံ တထာပဋိပဇ္ဇနတ္ထံ သိက္ခာပဒံ ဉာပေတုံ။ ကေစိ ပနေတ္ထ “အပရိသုဒ္ဓမ္ပိ ပုဂ္ဂလံ တဿ သမ္မုခါ ‘အပရိသုဒ္ဓေါ’တိ ဝတ္တုံ မဟာကရုဏာယ အဝိသဟန္တော ဘဂဝါ တထာ နိသီဒီ”တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ တံ အကာရဏံ ပစ္ဆာပိ အဝတ္တဗ္ဗတော, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေနာပိ တံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ ဗဟိ နီဟရဏဿ အကတ္တဗ္ဗတာပသင်္ဂတော။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တမေဝေတ္ထ ကာရဏန္တိ။ တေနေဝ “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ တထာဂတော အပရိသုဒ္ဓါယ ပရိသာယ ဥပေါသထံ ကရေယျ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာ”တိ (အ. နိ. ၈.၂၀; စူဠဝ. ၃၈၆; ဥဒါ. ၄၅) ဝတွာ “န စ, ဘိက္ခဝေ, သာပတ္တိကေန ပါတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗ”န္တိ အာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၈၆) သာပတ္တိကပရိသာယ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိ ဒဿိတော။

သင်္ကဿရသမာစာရ န္တိ ကိဉ္စိဒေဝ အသာရုပ္ပံ ဒိသွာ “ဣဒံ ဣမိနာ ကတံ ဘဝိဿတီ”တိ ပရေဟိ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရံ, အတ္တနာ ဝါ “မမ အနာစာရံ ဇာနန္တီ”တိ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရံ။ သမဏဝေသဓာရဏေန, သင်္ဃိကပစ္စယဘာဂဂ္ဂဟဏာဒိနာ စ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော “အဟံ သမဏော”တိ ပဋိညံ အဒေန္တောပိ အတ္ထတော ဒေန္တော ဝိယ ဟောတီတိ **“သမဏပဋိညံ ဗြဟ္မစာရိပဋိည”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဝဿုတ** န္တိ ကိလေသာဝဿနေန တိန္တံ။ သဉ္ဇာတဒုဿီလျကစဝရတ္တာ **ကသမ္ဗုဇာတံ**, အသာရတာယ ဝါ ကသမ္ဗု ဝိယ ဇာတံ။ **ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကာ နိက္ခာမေတွာ** တိ ဒွါရသာလတော ဗဟိ နိက္ခာမေတွာ။

၃၈၄. မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တီ တိ ဗဟုသော ဒဿနပဝိသနာဒိနာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရတိံ ဝိန္ဒန္တိ။ **န အာယတကေနေဝ ပပါတော** တိ ဆိန္နတဋမဟာသောဗ္ဘော ဝိယ န အာဒိတောဝ နိန္နောတိ အတ္ထော။ **ဌိတဓမ္မော** တိ အဝဋ္ဌိတသဘာဝေါ။ **ပူရတ္တ** န္တိ ပုဏ္ဏတ္တံ။ **နာဂါ** တိ သပ္ပဇာတိကာ။

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါတိမောက္ခသဝနာရဟကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၈၆. ဥဒါဟရိတဗ္ဗ န္တိ ပါဠိယာ အဝုတ္တံ တမတ္ထံ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဥဒါဟဋ္ဌုမ္ပိ ဥဒါဟဋ္ဌုမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ တိ ဉတ္တိအာရမ္ဘတော ပုဗ္ဗေ ဝါ ဉတ္တိနိဋ္ဌာနတော ပစ္ဆာ ဝါ။

၃၈၇. ကတဉ္စ အကတဉ္စ ဥဘယံ ဂဟေတွာ တိ ယဿ ကတာပိ အတ္ထိ အကတာပိ။ တဿ တဒုဘယံ ဂဟေတွာ။ **ဓမ္မိကံ သာမဂ္ဂိ** န္တိ ဓမ္မိကံ သမဂ္ဂကမ္မံ။ **ပစ္စာဒိယတီ** တိ ဥက္ကောဋနာဓိပ္ပာယေန ပုန ကာတုံ အာဒိယတိ။

၃၈၈. အာကာရာဒိသညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ တိ အာကာရလိင်္ဂနိမိတ္တနာမာနိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပါတိမောက္ခသဝနာရဟကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အတ္တာဒါနအင်္ဂကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၉၈. ပုန စောဒေတုံ အတ္တနာ အာအတဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ အဓိကရဏံ အတ္တာဒါနန္တိ အာဟ **“သာသနံ သောဓေတုကာမော”**တိအာဒိ။ **ဝဿာရတ္တော** တိ ဝဿကာလော။ သောပိ ဟိ ဒုဗ္ဗိက္ခာဒိကာလော ဝိယ အဓိကရဏဝူပသမတ္ထံ လဇ္ဇိပရိသာယ ဒူရတော အာနယနဿ, အာဂတာနဉ္စ ပိဏ္ဍာယ စရဏာဒိသမာစာရဿ ဒုက္ကရတ္တာ အကာလော ဧဝ။

သမနုဿရဏကရဏ န္တိ အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေ ပီတိပာမောဇ္ဇဇနနတော အနုဿရဏုပ္ပာဒကံ။ **ဝိဂတူပက္ကိလေသ။ပေ။ သံဝတ္တတီ**တိ ဧတ္ထ ယထာ အဗ္ဘာဒိမာဒိဥပက္ကိလေသဝိရဟိတာနံ စန္ဒိမသူရိယာနံ သဿိရီကတာ ဟောတိ, ဧဝမဿာပိ စောဒကဿ ဟာပပုဂ္ဂလူပက္ကိလေသဝိဂမေန သဿိရီကတာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၉၉. အဓိဂတံ မေတ္တစိတ္တ န္တိ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ မေတ္တစ္ဈာနံ။

၄၀၀-၁. ‘‘ဒေသန္တရော’’တိ ဧတ္ထ အန္တရ-သဒ္ဒေ စိတ္တပရိယာယောတိ အာဟ **“န ဒုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ”**တိ။

ကာရုညံ နာမ ကရုဏာ ဧဝါတိ အာဟ **“ကာရုညတာတိ ကရုဏာဘာဝေ”**တိ။ **ကရုဏ**န္တိ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ ဝဒတိ။ တထာ **မေတ္တ** န္တိ။

အတ္တာဒါနအင်္ဂကထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၁၀. ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကော

မဟာပဇာပတိဂောတမီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၃. ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကေ **“မာတုဂါမဿ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ”** တိ ဣဒံ ပဉ္စဝဿသတတော ဥဒ္ဓံ သဒ္ဓမ္မဿ အပ္ပဝတ္တနကာရဏဒဿနံ။ **သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဝသေန ဝဿသဟဿ** န္တိအာဒိ **ခန္ဓကဘာဏကာနံ** မတံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ပန “ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တေဟိ ဝဿသဟဿံ အဋ္ဌာသိ, ဆဠဘိညေဟိ ဝဿသဟဿံ, တေဝိဇ္ဇေဟိ ဝဿသဟဿံ, သုက္ခဝိပဿကေဟိ ဝဿသဟဿံ, ပါတိမောက္ခေဟိ ဝဿသဟဿံ အဋ္ဌာသီ”တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၆၁) ဝုတ္တံ။ **အင်္ဂုတ္တရ** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၈.၅၁) - **သံယုတ္တဋ္ဌကထာသု** ပိ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁၅၆) အညထာဝ ဝုတ္တံ, တံ သဗ္ဗံ အညမညဝိရုဒ္ဓမ္ပိ တံတံဘာဏကာနံ မတေန လိခိတသီဟဠဋ္ဌကထာသု အာဂတနယမေဝ ဂဟေတွာ အာစရိယေန လိခိတံ ဤဒိသေ ကထာဝိရောဓေ သာသနပရိဟာနိယာ အဘာဝတော, သောဓနုပါယာဘာဝတော စ။ ပရမတ္ထဝိရောဓော ဧဝ ဟိ သုတ္တာဒိနယေန သောဓနီယော, န ကထာမဂ္ဂဝိရောဓောတိ။

မဟာပဇာပတိဂောတမီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပဒာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၄-၈. ပဋိဟိယံ **ယဒဂ္ဂေနာ** တိ ယသ္မိံ ဒိဝသေ။ **တဒဂ္ဂေ** တိ တသ္မိံယေဝ ဒိဝသေ။ **ဝိမာနေတွာ** တိ အဝမာနံ ကတွာ။

၄၁၀-၁. **အာပတ္တိဂါမိနိယော** တိ အာပတ္တိံ အာပန္နာယော။ **ကမ္မဝိဘင်္ဂေ** တိ ပရိဝါရေ ကမ္မဝိဘင်္ဂေ (ပရိ. ၄၈၂ အာဒယော)။

၄၁၃-၅. ပဋိဟိယံ **ဒွေဝ တိဿော ဘိက္ခုနိယော** တိ ဒွီဟိ တီဟိ ဘိက္ခုနီဟိ။ **န အာရောစေန္တီ** တိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကဿ န အာရောစေန္တိ။

၄၁၆. **ဒုဿဝေဏိယာ** တိ အနေကဒုဿပဋ္ဋေ ဂေဟေ ကတွာ ကတဝေဏိယာ။

၄၁၇. **ဝိသေသကန္တိ** ပတ္တလေခါဒိဝဏ္ဏဝိသေသံ။ **ပကိဏန္တီ** တိ ဝိက္ကိဏန္တိ။ **နမနကန္တိ** ပါသုကဋ္ဌိနမနကဗန္ဓနံ။

၄၂၂-၅. **သံဝေလ္လိယ** န္တိ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ နိဝါသနံ။ **တယော နိဿယေ** တိ ရုက္ခမူလသေနာသနဿ တာသံ အလဗ္ဘနတော ဝုတ္တံ။

၄၂၆-၈. **အဋ္ဌေဝ ဘိက္ခုနိယော ယထာဝုဍ္ဍံ ပဋိဗာဟန္တီ** တိ အဋ္ဌ ဘိက္ခုနိယော ဝုဍ္ဍပဋိပါဋိယာဝ ဂဏှန္တိယော အာဂတပဋိပါဋိံ ပဋိဗာဟန္တိ, နာညာတိ အတ္ထော။ **အနုတာဒံ ပဋ္ဌပေန္တီ** တိ ကလဟဿ ပဝတ္တိန္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

၄၃၀. **ဘိက္ခုဒူတေနာ** တိ ဘိက္ခုနာ ဒူတဘူတေန။ **သိက္ခမာနဒူတေနာ** တိ သိက္ခမာနာယ ဒူတာယ။

၄၃၁. **န သမ္မတီ** တိ နပ္ပဟောတိ။ **နဝကမ္မန္တိ** “နဝကမ္မံ ကတွာ ဝသတူ”တိ အပလောကေတွာ သင်္ဃိကဘူမိယာ ဒါနံ။

၄၃၂-၆. **သန္နိသိန္နဂဗ္ဘာ** တိ ဒုဝိညေယျဂဗ္ဘာ။ **မဟိလာတိတ္ထေ** တိ ဣတ္ထီနံ သာဓာရဏတိတ္ထေ။

ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပဒာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၁၁. ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကော

ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၇. ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကေ ဟဋ္ဌိယံ **“အဟာဝုသော, အမ္ဗုဟာကံ သတ္ထာရံ ဇာနာသီ”** တိ ဣဒံ ထေရော သယံ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဇာနန္တောပိ အတ္တနာ သဟဂတဘိက္ခုပရိသာယ ဉာပနတ္ထမေဝ, သုဘဒ္ဒဿ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတဿ သာသနဿ ပဋိပက္ခဝစနံ ဘိက္ခူနံ ဝိညာပနတ္ထဉ္စ ဧဝံ ပုစ္ဆိ။ သုဘဒ္ဒော ဟိ ကုသိနာရာယံ ဘဂဝတိ အဘိပ္ပသန္နာယ ခတ္တိယာဒိဂဟဋ္ဌပရိသာယ မဇ္ဈေ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနံ သုတွာ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌောပိ ဘယေန ပဟဋ္ဌာကာရံ ဝါစာယ ပကာသေတုံ န သက္ခိဿတိ, ဣဒါနိ ပန ဝိဇနပဒေသေ သုတွာ ယထာဇ္ဈာသယံ အတ္တနော ဟာပလဒ္ဓိံ ပကာသေဿတိ, တတော တမေဝ ပစ္စယံ ဒဿေတွာ ဘိက္ခူ သမုဿာဟေတွာ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟံ ကာရေတွာ ဧတဿ ဟာပ ဘိက္ခုဿ, အညေသဉ္စ ဤဒိသာနံ မနောရထဝိဃာတံ, သာသနဋ္ဌိတိဉ္စ ကရိဿာမီတိ ဇာနန္တောဝ တံ ပုစ္ဆီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ထေရော “ဧကမိဒါဟံ, အာဝုသော, သမယ”န္တိအာဒိနာ သုဘဒ္ဒဝစနမေဝ ဒဿေတွာ ဓမ္မဝိနယံ သင်္ဂါယာပေသိ။ **နာနာဘာဝေါ**တိ သရီရေန နာနာဒေသဘာဝေါ, ဝိပ္ပဝါသောတိ အတ္ထော။ **ဝိနာဘာဝေါ**တိ မရဏေန ဝိယုဇ္ဇနံ။ **အညထာဘာဝေါ**တိ ဘဝန္တရဂ္ဂဟဏေန အညာကာရပ္ပတ္တိ။

၄၄၁. **“အာကင်္ခမာနော။ပေ။ သမူဟနေယျာ”** တိ ဣဒံ ဘဂဝတာ မယာ “အာကင်္ခမာနော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေ သိက္ခာပဒမ္ပိ သမူဟနိတဗ္ဗံ အပဿန္တာ, သမူဟနေ စ ဒောသံ ဒိသွာ ဓမ္မသင်္ဂဟကာ ဘိက္ခူ “အပညတ္တံ န ပညာပေဿာမ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒိဿာမာ”တိအာဒိနာ ပုန “ပညတ္တိသဒိသာယ အကုပ္ပာယ ကမ္မဝါစာယ သာဝေတွာ သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တိ, တတော ယာဝ သာသနန္တရဓာနာ အပ္ပဋိဗာဟိယာနိ သိက္ခာပဒါနိ ဘဝိဿန္တီ”တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန အဝေစာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ မဟာထေရာပိ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။

ဂိဟိဂတာနီတိ ဂိဟီသု ဂတာနိ။ ခတ္တိယမဟာသာလာဒိဂိဟီဟိ ဉာတာနီတိ အတ္ထော။ စိတကဓူမကာလော အတ္တနော ပဝတ္တိပရိယောသာနဘူတော ဧတဿာတိ **ဓူမကာလိကံ**။

၄၄၃. **ဩဋ္ဌာရိကေ နိမိတ္တေ ကရိယမာနေပီ** တိ “အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပာဝသေသံ ဝါ”တိ ဧဝံ ထူလတရေ “တိဋ္ဌတု, ဘဂဝါ, ကပ္ပ”န္တိ ယာစနဟေတုဘူတေ ဩကာသနိမိတ္တေ ကမ္မေ ကရိယမာနေ။ **မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော** တိ မာရေန အာဝိဋ္ဌစိတ္တော။

၄၄၅. **ဥဇ္ဈဝနိကာယာ** တိ ပဋိသောတကမ္မိနိယာ။ ကုစ္ဆိတော လဝေါ ဆေဒော ဝိနာသော **ကုလဝေါ,** နိရတ္ထကဝိနိယောဂေါ။ တံ န ဂစ္ဆန္တီတိ **န ကုလဝံ ဂမေန္တိ** ။

ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

၁၂. သတ္တသတိကက္ခန္ဓကော

ဒသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၆. သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ **ဘိက္ခဂ္ဂေနာ**တိ ဘိက္ခုဂဏနာယ။ **မဟီ**တိ ဟိမံ။

၄၄၇. **အဝိဇ္ဇာနိဝုတာ**တိ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏေန နိဝုတာ ပဋိစ္ဆန္နာ။ **အဝိဒ္ဒသူ**တိ အညာဏိနော။ **ဥပက္ကိလေသာ ဝုတ္တာ**တိ ဧတေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဧတေ သုရာပါနာဒယော ဥပက္ကိလေသာတိ ဝုတ္တာ။ နေတ္တိယာ တဏှာယ သဟိတာ **သနေတ္တိကာ**။

၄၅၀-၁. **အဟောဂင်္ဂေါ**တိ တဿ ပဗ္ဗတဿ နာမံ။ **ပဋိကစ္စေဝ ဂစ္ဆေယျ**န္တိ ယတ္ထ နံ အဓိကရဏံ ဝူပသမိတုံ ဘိက္ခူ သန္နိပတိဿန္တိ, တတ္ထာဟံ ပဌမမေဝ ဂစ္ဆေယျံ။ **သမ္ဘာဝေသု**န္တိ သမ္ဘာပုဏိံသု။

၄၅၂. **အလောဏိက**န္တိ လောဏရဟိတံ ဘတ္တံ, ဗျဉ္ဇနံ ဝါ။ **အာသုတာ**တိ သဗ္ဗသမ္ဘာရသဇ္ဇိတာ, ''အာသုတ္တာ''တိ ဝါ ပါဌော။

၄၅၃. **ဥဇ္ဇဝိံသု**တိ နာဝါယ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆိံသု။ **ပါစီနကာ**တိ ပုရတ္ထိမဒိသာယ ဇာတတ္တာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပါဝေယျကာ**တိ ပါဝေယျဒေသတသိနော။

၄၅၄. **နနု တ္ဝံ, အာဝုသော, ဝုဍ္ဎော**တိ နနု တ္ဝံ ထေရော နိဿယမုတ္တော, ကသ္မာ တံ ထေရော ပဏာမေသီတိ ဘေဒဝစနံ ဝဒန္တိ။ **ဂရုနိဿယံ ဂဏှာမာ**တိ နိဿယမုတ္တာပိ မယံ ဧကံ သမ္ဘာဝနီယဂရုံ နိဿယဘူတံ ဂဟေတွာ တဝ ဝသိဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၅၅. **မူလာအယကာ**တိ ပဌမံ ဒသဝတ္ထူနံ အာယကာ, အာတတသိကာတိ အတ္ထော။ **ပထဗျာ သင်္ဃတ္ထေရော**တိ လောကေ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ တဒါ ဥပသမ္ပဒါယ ဝုဍ္ဎော။ **သုညတာဝိဟာရေနာ**တိ သုညတာမုခေန အဓိဂတဖလသမာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၄၅၇. **သုတ္တဝိဘင်္ဂေ**တိ ပဒဘာဇနီယေ။ ကူဒ္ဒ ''ယော ပန ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ''တိ (ပါစိ. ၂၅၃) သုတ္တေ ယာဝကာလိကဿေဝ ပရာမဋ္ဌတ္တာ သိင်္ဂီလောဏဿ ယာဝဇီဝိကဿ သန္နိဓိကတဿ အာမိသေန သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂေ ပါစိတ္တိယံ ဝိဘင်္ဂနယေနေဝ သိဇ္ဈတီတိ ဝုတ္တံ, တံ ပန ပါစိတ္တိယံ ဝိဘင်္ဂေ အာဂတဘာဝံ သာဓေတုံ **''ကထံ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ လောဏမေတ္တ သန္နိဓိကတံ, န ခါဒနီယံ ဘောဇနီယန္တိ လောဏမိဿဘောဇနေ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ အနဝဇ္ဇသညိနော အဟေသုံ။ တထာသညီနမ္ပိ နေသံ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ''သန္နိဓိကာရေ အသန္နိဓိကာရသညီ''တိ ကူဒံ သုတ္တဝိဘင်္ဂံ ဥဒ္ဓဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တေန သဒ္ဓိန္တိ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတလောဏေန သဒ္ဓိံ။ **ဒုက္ကဋ္ဌေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗ**န္တိ ''ယာဝကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဇီဝိကံ ပဋိဂ္ဂဟိတ''န္တိ အဝတွာ ''တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ''န္တိ ဝစနသာမတ္ထိယတော ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝဇီဝိကံ ယာဝကာလိကေန သဒ္ဓိံ သမ္ဘိန္နရသံ ကာလေပိ န ကပ္ပတီတိ သိဇ္ဈတိ, တတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒုက္ကဋ္ဌေနပိ န ဘဝိတဗ္ဗ**န္တိ ယဒိ ဟိ သန္နိဓိကာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ မညထ, ယာဝဇီဝိကဿ လောဏဿ သန္နိဓိအဘာဝတော ဒုက္ကဋ္ဌေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, အထ အာမိသေန သမ္ဘိန္နရသဿ တဿ အာမိသဂတိကတ္တာ ဒုက္ကဋံ မညထ။ တဒါ စ ဟိ ပါစိတ္တိယေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ အာမိသတ္တုပဂမနတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **န ဟိ တွေ ယာဝဇီဝိက**န္တိအာဒိနာပိ ဒုက္ကဋ္ဌာဘာဝံ သမတ္ထေတိ။

ဟဋ္ဌိယံ **ရာဇဂဟေ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ**တိအာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ သုတ္တေ စ ဝိဘင်္ဂေ စာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တဿ တဿ ဝိကာလဘောဇနာဒိနော သုတ္တေပိ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဝိနယဿ အတိသရဏံ အတိက္ကမော **ဝိနယာတိသာရော**။ **''နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီတိ အာဂတ''**န္တိ ကူဒံ ဝိဘင်္ဂေ စ အာဂတဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **တံ ပမာဏံ**

ကရောန္တဿာတိ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဝိဒတ္ထိတ္တယပ္ပမာဏံ ကရောန္တဿ, ဒသာယ ပန ဝိဒတ္ထိဒ္ဝယပ္ပမာဏံ ကတံ။ အဒသကမ္ပိ နိသီဒနံ ဝဋ္ဋတိ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ သေသမိဓ ဟေဋ္ဌာ သဗ္ဗတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

ဒသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

စူဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပရိတ္တရ၀ဏ္ဏနာ

မဟာ၀ဂ္ဂေ

ပညတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ

၁. ဝိသုဒ္ဓပရိဝါရသ္သ   သီလက္ခန္ဓာဒိဓမ္မက္ခန္ဓသရီရသ္သ ဘဂဝတော ဝိနယပရိယတ္တိသာသနေ ခန္ဓကာနံ အနန္တရံ ပရိဝါရောတိ ယော ဝိနယော သင်္ဂဟံ သမာရုဠှော, တသ္သ ဣဒါနိ အနုတ္တာနတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိသ္သာမီတိ ယောဇနာ။

သမန္တစက္ခုနာတိ သဗ္ဗညုတညာဏေန။ **အတိဝိသုဒ္ဓေန မံသစက္ခုနာ** တိ ရတ္တိန္ဒိဝံ သမန္တာ ယောဇနပ္ပမာဏေ အတိသုခုမာနိပိ ရူပါနိ ပဿနတော အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေန ပသာဒစက္ခုနာ။ ''အတ္ထိ တတ္ထ ပညတ္တီ''တိအာဒီသု အတ္ထိ နု ခော တတ္ထ ပညတ္တိတိအာဒိနာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **''တတ္ထ ပညတ္တိ။ပေ။ ကေနာဘတန္တိ ပုစ္ဆာ''**တိ။

၂. ပုစ္ဆာဝိသ္သဇ္ဇနေ တိ ပုစ္ဆာယ ဝိသ္သဇ္ဇနေ။ **ဝိနီတကထာ**တိ ဝိနီတဝတ္ထုကထာ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

ဒွင်္ဂိကေန ဧကေန သမုဋ္ဌာနေနာ တိ အင်္ဂဒွယသမုဒာယဘူတေန ဧကေန။ အင်္ဂဒွယဝိမုတ္တသ္သ သမုဋ္ဌာနသ္သ အဘာဝေပိ တေသု ဧကေနင်္ဂေန ဝိနာ အယံ အာပတ္တိ န ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထမေဝ ''ဧကေန သမုဋ္ဌာနေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ တေသု ဒွီသု အင်္ဂေသု ပဓာနင်္ဂံ ဒဿေတုမာဟ **''ဧတ္ထ ဟိ စိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတီ''** တိအာဒိ။ ယသ္မာ ပန မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိသင်္ခါတာယ ကာယဝိညတ္တိယာ သေဝနစိတ္တေနေဝ သမ္ဘဝေ သတိ အယံ တံ အင်္ဂဒွယံ ဥပါဒါယ ဘဂဝတာ ပညတ္တာ အာပတ္တိသမ္ဘူတိ ဟောတိ, နာသတိ။ တသ္မာ တံ စိတ္တံ ကာယဝိညတ္တိသင်္ခါတသ္သ ကာယသ္သ အင်္ဂံ ကာရဏံ ဟောတိ, န အာပတ္တိယာ။ တသ္သ ပန တံသမုဋ္ဌိတကာယော ဧဝ အင်္ဂံ အဗျဝဟိတကာရဏံ, စိတ္တံ ပန ကာရဏကာရဏန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ ဥပရိပိ သဗ္ဗတ္ထ စိတ္တင်္ဂယုတ္တသမုဋ္ဌာနေသု အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ဧကေန သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌာတီ''တိအာဒိပရိဝါရဝစနေနေဝ အာပတ္တိယာ အကုသလာဒိပရမတ္ထသဘာဝတာ ပါဠိအဋ္ဌကထာသု ပရိယာယတောဝ ဝုတ္တာ, သမ္ဘူတိသဘာဝတ ဧဝ အာပတ္တီတိ သိဒ္ဓါတိ သမုဋ္ဌာနသမုဋ္ဌိတာနံ ဘေဒသိဒ္ဓိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာ** တိ အာပန္နာယ ပါရာဇိကာပတ္တိယာ ကေဟိစိပိ သမထေဟိ အနာပတ္တိဘာဝပါဒနသ္သ အသက္ကုဏေယျတ္တသင်္ခါတမတ္ထံ သန္ဓာယ။

၃. ပောရာဏကေဟိ မဟာထေရေဟီတိ သင်္ဂီတိတ္တယတော ပစ္ဆာ ပောတ္ထကသင်္ဂီတိကာရကေဟိ ဆဠဘိညာ ပဋိသမ္ဘိဒါဒိဂုဏသမုဇ္ဇလေဟိ မဟာထေရေဟိ။ စတုတ္ထသင်္ဂီတိသဒိသာ ဟိ **ပောတ္ထကာရောပသင်္ဂီတိ** ။

၁၈၈. မဟာဝိဘင်္ဂေ တိ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ။ **သောဠသ ဝါရာ ဒဿိတာ** တိ ယေဟိ ဝါရေဟိ အာဒိဘူတေဟိ ဥပလက္ခိတတ္တာ အယံ သကလောပိ ပရိဝါရော သောဠသပရိဝါရောတိ ဝေါဟာရီယတိ, တေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ပညတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဋ္ဌာနသီသဝဏ္ဏနာ

၂၅၇. ဟဋ္ဌိယံ **နိဗ္ဗာနဥ္စေဝ ပညတ္တိ** တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ သင်္ခတဓမ္မေ ဥပဟာယ ပညတ္တာ သမ္မုတိသစ္စဘူတာ ပုဂ္ဂလာဒိပညတ္တိ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဥပ္ပတ္တိဝိနာသယုတ္တဝတ္ထုဓမ္မနိယတေန အနိစ္စဒုက္ခလက္ခဏဒွယေန ယုတ္တာတိ ဝတ္တုံ အယုတ္တာ, ကာရကဝေဒကာဒိရူပေန ပန ပရိကပ္ပိတေန အတ္တသဘာဝေန ဝိရဟိတတ္တာ ''အနတ္တာ''တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ။ တသ္မာ အယံ ပညတ္တိပိ အသင်္ခတတ္တသာမညတော ဝတ္ထုဘူတေန နိဗ္ဗာနေန သဟ **''အနတ္တာ ဣတိ နိစ္ဆယာ''** တိ ဝုတ္တာ။ အဝိဇ္ဇမာနာပိ ဟိ သမ္မုတိ ကေနစိ ပစ္စယေန အကတတ္တာ အသင်္ခတာ ဧဝါတိ။

ကရုဏာသီတလတ္တံ, ပညာပဘာသိတတ္တဉ္စ ဘဂဝတော ဒဿေတုံ **''ဗုဒ္ဓစန္ဒေ, ဗုဒ္ဓာဒိစ္စေ''** တိ ဧတံ ဥဘယံ ဝုတ္တံ။ ဟာယတိ ဧတေနာတိ ဟာနိ, ဒုက္ခဿ ဟာနိ **ဒုက္ခဟာနိ,** သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **ပိဋကေ တီဏိ ဒေသယီ**တိ ယသ္မာ အညေပိ မဟာဝီရာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ သဒ္ဓမ္မံ ဒေသယန္တိ, တသ္မာ အင်္ဂီရသော ပိဋကာနိ တီဏိ ဒေသယီတိ ယောဇနာ။ **မဟာဂုဏာ**န္တိ မဟာနိသံသံ။ **ဧဝံ နီယတိ သဒ္ဓမ္မော** တိ ယဒိ ဝိနယပရိယတ္တိ အပရိဟီနာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ သတိ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မောပိ နီယတိ ပဝတ္တီယတိ, န ပရိဟာယတီတိ အတ္ထော။

ဝိနယပရိယတ္တိ ပန ကထံ တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **''ဥဘတော စာ''**တိအာဒိ။ ပရိတရေန ဂန္တိတာ တိဋ္ဌတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဿေဝ ပရိတရဿာ** တိ တဿိ ဧဝ ပရိတရေ။ **သမုဋ္ဌာနံ နိယတော ကတ** န္တိ ကေနစိ သမုဋ္ဌာနေန နိယတံ ကတံ။ တဿိ ပရိတရေ ကိံ? သိက္ခာပဒံ နိယတသမုဋ္ဌာနံ အညေဟိ အသာဓာရဏံ, တံ ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။

သမ္ဘေဒံ နိဒာနဥ္စည န္တိ သမ္ဘေဒေ သိက္ခာပဒာနံ အညမညသမုဋ္ဌာနေန သံကိဏ္ဏတာ, နိဒာနဥ္စ ပညတ္တိဋ္ဌာနံ, အညံ ပုဂ္ဂလာဒိဝတ္ထာဒိ စ။ **သုတ္တေ ဒိဿန္တိ ဥပရီ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေ, ဥပရိ ဝဏ္ဏမာနေ စ ပရိတရသုတ္တေ ဧဝ ဒိဿန္တိ။ ယသ္မာ စ ဧဝံ, တသ္မာ သကလသာသနာဓာရသ္သ ဝိနယဿ ဋ္ဌိတိဟေတုဘူတံ ပရိတရံ သိက္ခေတိ, ဧဝ မေတ္ထ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

သမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနာနီ တိ အညေဟိ သာဓာရဏသမုဋ္ဌာနနိ။ **အာဒိမှဟိ တာဝ ပုရိမနယေ**တိ သဗ္ဗပဌမေ ပညတ္တိတရေ အာဂတနယံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, တတ္ထ ပန ပညတ္တိတရေ ''ပဌမံ ဟာရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တန္တိ, ဝေသာလိယံ ပညတ္တ''န္တိအာဒိနာ (ပရိ. ၁) နိအနမ္ပိ ဒိဿတိ ဧဝ။ **ပရတော**တိ အာဂတဘာဝံ ပန သန္ဓာယ ပရတော အာဂတေ သုတ္တေ ဒိဿတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ **တဿာ** တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နဿ သိက္ခာပဒဿ။

၂၅၈. **အနိယတာ ပဌမိကာ**တိ အာပတ္တိ အပေက္ခိတ္တာဝ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ကတံ, ပဌမာနိယတံ သိက္ခာပဒန္တိ အတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယံ **နာနုဗန္ဓေ ပဝတ္တိနိ** န္တိ ဝုဋ္ဌာပိတံ ပဝတ္တိနိံ အနနုဗန္ဓနသိက္ခာပဒံ။

၂၆၀. **ဋ္ဌေကလောမသိက္ခာပဒဝတ္ထုသ္မိံ** ''ဘိက္ခုနိယော ဋ္ဌေကလောမာနိ ဓောဝန္တိယော ရဇန္တိယော ဝိဇဋ္ဌေန္တိယော ရိဥ္စန္တိ ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆ''န္တိ (ဟာရာ. ၅၇၆) အာဂတတ္တာ ဣမံ ရိဥ္စန္တိ-ပဒံ ဂဟေတွာ သိက္ခာပဒံ ဥပလက္ခိတန္တိ ဒဿေန္တော **''ဝိဘင်္ဂေ 'ရိဥ္စန္တိ ဥဒ္ဒေသ'န္တိ အာဂတံ ဋ္ဌေကလောမဓောတပနသိက္ခာပဒ''** န္တိ အာဟ။

ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒ န္တိ အသမယေ ဝဿိကသာဋိကပရိယေသနသိက္ခာပဒံ (ဟာရာ. ၆၂၆ အာဒယော)။ **ရတနသိက္ခာပဒ**န္တိ ရတနံ ဝာ ရတနသမ္မတံ ဝာ ပဋိသာမနသိက္ခာပဒံ (ဟာစိ. ၅၀၂ အာဒယော)။

၂၆၅. ဟဋ္ဌိယံ **ဗုဒ္ဓဉာဏေနာ**တိ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏေန။

၂၆၇. **''န ဒေသေန္တိ တထာဂတာ''** တိ ဧတေန ဆတ္တပာဏိဿ ဓမ္မဒေသနာပဋိက္ခေပံ ဒဿေတိ။

၂၆၉. **အကတ**န္တိ အညေဟိ အမိဿီကတံ, နိယတသမုဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **အကတ**န္တိ တ ပုဗ္ဗေ အနာဂတံ, အဘိနဝန္တိ အတ္ထော။

၂၇၀. **သမုဋ္ဌာနဉှိ သင်္ခေပ** န္တိ ဧတ္ထ သင်္ခိပန္တိ သင်္ဂယှန္တိ သဒိသသမုဋ္ဌာနာနိ ဧတ္ထာတိ သင်္ခေပေါ, သမုဋ္ဌာနသီသံ။ နေတိ ဝိနေတိ ကာယဝစီဒုစ္စရိတန္တိ နေတ္တိ, ဝိနယဟဋ္ဌိ, သာ ဧဝ ဓမ္မောတိ နေတ္တိဓမ္မောတိ အာဟ **“ဝိနယဟဋ္ဌိဓမ္မဿာ”** တိ။

သမုဋ္ဌာနသီသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အန္တရပေယျာလံ

ကတိပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၇၁. **ကတိ အာပတ္တိယော** တိ ပါရာဇိကာဒီသု ပဉ္စသု အာပတ္တီသု မေထုနာဒိန္နာဒါနာဒိအန္တောဂဓဘေဒံ အပေက္ခိတွာ ဇာတိဝသေန ကေတ္တံ အာရောပေတွာ ပုစ္ဆာ ကတာ။ **ကတိ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ** တိ အန္တောဂဓဘေဒံ အပေက္ခိတွာ ပစ္စေကံ ရာသဋ္ဌေနာတိ တွေကမေဝေတ္တ ဘေဒေ။ **ဝိနီတာနိယေဝ ဝိနီတဝတ္ထူနိ** တိ အာပတ္တိတော ဝိရမဏာနိ ဧဝ အဝိပ္ပဋိသာရပါမောဇ္ဇာဒိဓမ္မာနံ ကာရဏတ္တာ ဝတ္ထူနီတိ ဝိနီတဝတ္ထူနိ, တာနိ ဧတ္ထ အတ္ထတော ဝိရတိ အာဒိအနဝဇ္ဇဓမ္မာ ဧဝ။ **ဝေရံ မဏာတီ**တိ ဝေရပဟောတုတ္တာ ''ဝေရ''န္တိ လဒ္ဓနာမံ ရာဂါဒိအကုသလပက္ခံ ဝိနာသေတိ။

ဓမ္မသ္သဝနဂ္ဂံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတီ တိ ဗဟူသု ဧကတော နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တေသု တံ ဓမ္မသ္သဝနသမာဂမံ ကောပေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ။ **အနာဒရောတ**တိ တုသ္သိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ တုဋ္ဌိံ, သံဝိဇိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ သံဝေဂဉ္စ အပဝေဒေန္တော ဧဝ။ **ကာယပါဂဗ္ဘိယ** န္တိ ဥန္နတိဝသေန ပဝတ္တနကာယာနာစာရံ။

၂၇၄. မေတ္တာယ သမ္မုတံ **မေတ္တံ,** ကာယကမ္မံ။ **ဥဘယေဟိပီ**တိ နဝကေဟိ, ထေရေဟိ စ။ **ပိယံ ကရောတီ**တိ တံ ပုဂ္ဂလံ ပေမဋ္ဌာနံ ကရောတိ, ကေသန္တိ အာဟ **''သဗ္ရဟ္မစာရီန''** န္တိ။

ပုဂ္ဂလံ ပဋိဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇတီတိ ပကတေန သမ္ဗန္ဓော။ တမေဝ ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **''အသုကသ္သ သာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော တိ တဏှာဒာသဗျတော မောစေတွာ သမထဝိပဿနာသု သေရိဝိဟာရိတာကရဏတောတိ အတ္ထော။ **နိယျာတီ** တိ ပဝတ္တတိ။ သမ္မာဒုက္ခက္ခယာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

ကတိပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆအာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၇၆. **ပဌမေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေနာ** တိ ကေဝလံ ကာယေန။ ပါရာဇိကာပတ္တိယာ ကေန္တသစိတ္တကသမုဋ္ဌာနတ္တာ **''န ဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ သဉ္စာဒိသေသာဒီနံ ဒုက္ကဋပရိယောသာနာနံ ပဉ္စန္နံ အစိတ္တကာနမ္ပိ သမ္ဘဝတော **''သိယာ''**တိ ဝုတ္တံ, အာပဇ္ဇနံ သိယာ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ဟိနုက္ကဋ္ဌေဟိ ဇာတိအာဒီဟိ ဩမသနေ ဧဝ ဒုဗ္ဘာသိတဿ ပညတ္တတ္တာ သာ ကေန္တတစာစိတ္တသမုဋ္ဌာနာ တေတိ။

ဒုတိယသမုဋ္ဌာနနယေ တစာယ ဧဝ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗပါဋိဒေသနီယဿ အဘာဝတ **''န ဟီ''**တိ ဝုတ္တံ။

တတိယေ ပန တေသာသမာနရူပံ ဘိက္ခုနိံ ကာယတစာဟိ အနပသာဒနပစ္စယာ ပါဋိဒေသနီယသမ္ဘဝတော **''သိယာ''**တိ ဝုတ္တံ။

ဩမသနေ ပါစိတ္တိယဿ အဒိန္နာဒာနသမုဋ္ဌာနတ္တောပိ တပ္ပစ္စယာ ပညတ္တဿ ဒုဗ္ဘာသိတဿ ပဉ္စမေနေဝ သမုပ္ပတ္တီတိ ဒဿေတုံ စတုတ္ထတရေ **''ဒုဗ္ဘာသိတံ အာပဇ္ဇေယျာတိ န ဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗ''** န္တိ ဝတွာ ပဉ္စမတရေ **''သိယာတိ ဝတ္တဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ကာယဝိကာရေနေဝ ဩမသန္တဿ ပနေတ္ထ ဒုဗ္ဘာသိတဘာဝေပိ ကာယကီဋ္ဌာဘာတဘာဝတော ဒုက္ကဋမေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဆဋ္ဌတရေ ပန ဝိဇ္ဇမာနေပိ ကာယေ ဒုဗ္ဘာသိတဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ, ပဉ္စမသမုဋ္ဌာနေ ဧဝ ဆဋ္ဌမ္ပိ ပဝိသတီတိ ဒဿေတုံ **''န ဟီ''**တိ ပဋိက္ခိတ္တံ, န ပန တတ္ထ သဗ္ဗထာ ဒုဗ္ဘာသိတေန အနာပတ္တီတိ ဒဿေတုံ။ န ဟိ ဒဝကမ္မ

ယတာယ ကာယတစာဟိ ဩမသန္တသ္သ ဒုဗ္ဗာသိတာပတ္တိ န သမ္ဘဝတိ။ ယဥ္စဟိ ပဥ္စမေနေဝ သမာပဇ္ဇတိ, တံ ဆဋ္ဌေနပိ သမာပဇ္ဇတိ ဧဝ ဓမ္မဒေသနာပတ္တိ ဝိယာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သေသံ သမုဋ္ဌာနတရေ သုဝိညေယျမေဝ။

ဆအာပတ္တိသမုဋ္ဌာနတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကတာပတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

၂၇၇. ဒုတိယေ ပန ကတိတရေ ပဌမသမုဋ္ဌာနေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနံ အာပတ္တီနံ လဟုဒသ္သနသုခတ္ထံ ကုဋိကာရာဒီနိ ဧဝ သမုဒ္ဓဋ္ဌာနိ, န အညေသံ အဘာဝတ, သဥ္စရိတ္တာဒီနမ္ပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ဧဝံ ဒုတိယသမုဋ္ဌာနာဒီသုပိ။ **“ကပ္ပိယသညီ”**တိ ဣမိနာ အစိတ္တကတ္တံ ဒသ္သေတိ။ **“ကုဋိံ ကရောတီ”**တိ ဣမိနာ ဝစီပယောဂာဘာဝံ။ ဥဘယေနာပိ ကေဝလံ ကာယေနေဝ ဒုက္ကဋ္ဌာဒီနံ သမ္ဘဝံ ဒသ္သေတိ။ ဧဝံ ဥပရိပိ ယထာနုရူပံ ကာတဗ္ဗံ။

“ဧကေန သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌဟန္တီ” တိ ဣဒံ ဣမေ ဝိသေသေတွာ ဒသ္သိတာနံ ကာယတောဝ သမုဋ္ဌိတာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, အဝိသေသတော ပန တာ အာပတ္တိယော ဣတရသမုဋ္ဌာနေဟိပိ ယထာရဟံ သမုဋ္ဌဟန္တိ ဧဝ။ ဧဝံ ဥပရိပိ။

“တိဏဝတ္ထာရကေန စာ” တိ ဣဒံ သင္ဃာဒိသေသဝဇ္ဇိတာနံ စတုန္နံ အာပတ္တီနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။

၂၇၉. **သံဝိဒဟိတွာ ကုဋိံ ကရောတီ**တိ တစာယ သံဝိဒဟတိ, သယဥ္စ ကာယေန ကရောတီတိ အတ္ထော။

ကတာပတ္တိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၃. တတိယော ပန ကထာတရော ဒုတိယတရေန ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သင်္ဂဟေတွာ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တော။ တတ္ထ ကာယောဝ ကာယိကောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝစနဝိပလ္လာသေန **“ကာယိကာ”**တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“တေန သမုဋ္ဌိတာ”** တိ, ကာယော သမုဋ္ဌာနံ အဿာတောတိ အတ္ထော။

ဝိဝေကဒဿိနာ တိ သဗ္ဗသင်္ခတဝိဝိတ္တတ္တာ, တတော ဝိဝိတ္တဟေတုတ္တာ စ နိဝရဏဝိဝေကဥ္စ နိဗ္ဗာနဥ္စ ဒဿနသီလေန။ **ဝိဘင်္ဂကောဝိဒာ** တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂကုသလာတိ အာလပနံ။ ဣမ ပနေဝံ အညော ပုစ္ဆန္တော နာမ နတ္ထိ, **ဥပာလိတ္ထေရော** သယမေဝ အတ္ထံ ပာကဋံ ကာတုံ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဥ္စ အကာသီတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိပတ္တိပစ္စယတရဝဏ္ဏနာ

၂၈၄. စတုတ္ထေ ပန ဝိပတ္တိပစ္စယတရေ **သီလဝိပတ္တိပစ္စယာ** တိ သီလဝိပတ္တိပအစ္ဆာဒနပစ္စယာ။

၂၈၆. **ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိပစ္စယာ** တိ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနပစ္စယာ။

၂၈၇. **အာဇီဝဝိပတ္တိပစ္စယာ** တိ ဧတ္ထ အာဂမ္မ ဇီဝန္တိ ဧတေနာတိ အာဇီဝေါ, စတုပစ္စယော, သောဝ မိစ္ဆာပတ္တိယာ ဝိပန္နတ္တာ ဝိပတ္တီတိ **အာဇီဝဝိပတ္တိ,** တဿာ အာဇီဝဝိပတ္တိယာ ဟေတု, တဒုပ္ပာဒနတပရိဘောဂနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။

ဝိပတ္တိပစ္စယတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏပစ္စယတရဝဏ္ဏနာ

၂၉၁. ပဉ္စမေ အဓိကရဏပစ္စယတရေ **ကိစ္စာဓိကရဏပစ္စယာ** တိ အပလောကနဝစနဉတ္တိကမ္မတစာသဒ္ဓတကမ္မတစာပစ္စယာ။ **ပဉ္စ** တိ ဝေတ္ထ အဓမ္မိကကတိကာဒိ အပလောကေတ္ဝာ ကရောန္တာနံ အနိမိတ္တနိ အတ္ထော။ ပဉ္စမေ အဓိကရဏပစ္စယတရေ ကိစ္စာဓိကရဏပစ္စယာ အပလောကနာဝသာနေ ဒုက္ကဋံ, အဓိပ္ပာယာဒိနာ ဉတ္တိကမ္မာဒီ ကရောန္တာနံ ထုလ္လစ္စယာဒိ စ သင္ဂယ္ဟတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဝသေသာ အာပတ္တိယော** တိ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တိအာဒယော။ **“နတ္ထညာ အာပတ္တိယော”** တိ ဣဒံ ဝိပတ္တိအာဒိဘာဂိနိယော သာဝဇ္ဇာပတ္တိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

အဓိကရဏပစ္စယတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမထဘေဒံ

အဓိကရဏပရိယာယတရဝဏ္ဏနာ

၂၉၃. ဆဋ္ဌေ ပရိယာယတရေ **အလောဘော ပုဗ္ဗင်္ဂမော** တိအာဒိ သာသနဋ္ဌိတိယာ အဝိပရီတတော ဓမ္မတဒိဿ
ဝိတဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဌာနာနိ** တိ ဓမ္မာဒီသု အဓမ္မောတိအာဒိနာ ဂဟေတ္ဗတ ဒီပနာနိ ကြ
မေဝ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ, တာနိ ဧဝ ကာယကလဟာဒိဝိတဒဿ ကာရဏတ္တာ **ဌာနာနိ,** ဩကာသတ္တာ **ဝတ္ထူနိ,** အာဓာ
ရတ္တာ **ဘူမိယောတိ** စ ဝုတ္တာနိ။ **အဋ္ဌာကတဟေတူ** တိ အသေကဏ္ဍာနံ ဝိတဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွါဒသ မူလာနီ**တိ
ကောဓော ဥပနာဟော, မက္ခော ပလာသော, ဣဿာ မစ္ဆရိယံ, မာယာ သာဌေယျံ, ဟပိစ္ဆတာ မဟိစ္ဆတာ, သန္ဒိဋ္ဌိ
ပရာမာသိတာ အာဓာနဂ္ဂာဟီဒုပ္ပဋိနိဿဇ္ဇိတာနီတိ ဣမေသံ ဆန္နံ ယုဂဠာနံ ဝသေန ဆ ဓမ္မာ စေဝ လောဘာဒယော
ဆ ဟေတူ စာတိ ဒွါဒသ ဓမ္မာ ဝိတအဓိကရဏဿ မူလာနိ။

၂၉၄. **စုဒ္ဒသ မူလာနီ** တိ တာနေဝ ဒွါဒသ ကာယတစာဟိ သဒ္ဓိံ စုဒ္ဒသ အနုတအဓိကရဏဿ မူလာနိ။

၂၉၅. ပထဝီခဏနာဒီသု ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေသု ကုသလာဗ္ယာကတစိတ္တမူလိကာ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ
"အလောဘော ပုဗ္ဗင်္ဂမော" တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဌာနာနီ** တိအာဒိ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ပ
ဋိစ္ဆာဒနပစ္စယာ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ "အာပတ္တာဓိကရဏပစ္စယာ စတဿော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇ
တီ"တိ (ပရိ. ၂၉၀) ဟိ ဝုတ္တံ။ **"ဆ ဟေတူ"**တိ ဣဒံ ကုသလာနံ အာပတ္တိဟေတုတေဟာရဿ အယုတ္တတာယ ဝုတ္
တံ, န ပန ကုသလဟေတူနံ အဘာဝတော။ "အလောဘော ပုဗ္ဗင်္ဂမော"တိ ဟိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ အာပတ္တိဟေတတော ဧဝ ဟိ
ပုဗ္ဗင်္ဂမနာမေန ဝုတ္တာ။

၂၉၆. **စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ဌာနာနီ** တိအာဒီသု အပလောကနတစာ, ဉတ္တိအာဒိတစာယော စ ကမ္မာနီတိ ဝုတ္တံ။ တာ
ဧဝ ဟိ ကေသီမာယံ သာမဂ္ဂိမုပဂတာနံ ကမ္မပ္ပတ္တာနံ အနုမတိယာ သာဝနကိရိယာနိပ္ဖတ္တိသင်္ခါတဿ သင်္ဃဂဏ
ကိစ္စသဘာဝဿ ကိစ္စာဓိကရဏဿ အဓိဋ္ဌာနာဘာဝေန "ဌာနဝတ္ထုဘူမိယော"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ကော် မူလံ သင်္ဃော** တိ
ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ ဂဏဉတ္တိအပလောကနာနညှိ ဂဏောပိ မူလန္တိ။ **ဉတ္တိတော တ** တိ ဉတ္တိဉတ္တိဒုတိယ
ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မတစာနံ ဉတ္တိရူပတ္တာ, ဉတ္တိပုဗ္ဗကတ္တာ စ ဝုတ္တံ။ ကမ္မဉတ္တိကမ္မတစာဉတ္တိဝသေန ဟိ ဒုဝိဓာသု
ဉတ္တီသု အနုဿာဝနာပိ ကမ္မမူလကန္တေ္တဝ္ဝ သင်္ဂယှ်ဟန္တိ။ ဉတ္တိဝိဘာဂေ စာယံ ဥပရိ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

"ဣမေ သတ္တ သမထာ။ပေ။ ပရိယာယေနာ"တိ ဣဒံ ပုစ္ဆာဝစနံ။ **"သိယာ"**တိ ဣဒံ ဝိသဇ္ဇနံ။ **"ကထဉ္စ သိယာ"** တိ
ဣဒံ ပုန ပုစ္ဆာ။ **ဝိတအဓိကရဏဿ ဒွေဝ သမထာ** တိအာဒိ ပုန ဝိသဇ္ဇနံ။ တတ္ထ **"ဝတ္ထုဝသေနာ"**တိ ဣဒံ "သတ္တ သမ
ထာ ဒသ သမထာ ဟောန္တိ"တိ ဣမဿ ကာရဏဝစနံ။ **"ပရိယာယေနာ"**တိ ဣဒံ "ဒသ သမထာ သတ္တ သမထာ ဟောန္
တီ"တိ ဣမဿ ကာရဏဝစနံ။ စတုဗ္ဗိဓာဓိကရဏသင်္ခါတဝတ္ထုဝသေန စ ဒေသနာက္ကမသင်္ခါတပရိယာယဝသေန စာ
တိ အတ္ထော။

အဓိကရဏပရိယာယတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာဓာရဏတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၉၇. သတ္တမေ သာဓာရဏတရေ **သာဓာရဏာ**တိ ဝိတအဓိကရဏဿ ဝူပသမနကိစ္စသာဓာရဏာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

၂၉၈. အဋ္ဌမေ တဗ္ဘာဂိယတရေ **တဗ္ဘာဂိယာ** တိ ဝိတအဓိကရဏဿ ဝူပသမနတော တပ္ပက္ခိကာ။

သာဓာရဏတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမထာသမထဿသာဓာရဏတရဝဏ္ဏနာ

၂၉၉. နဝမေ သမထာသမထသာဓာရဏတရေ “သဗ္ဗေ သမထာ ကေတော ဝ အဓိကရဏံ သမေန္တိ ဥဒာဟု နာနာ”တိ ပုစ္ဆန္တေန **“သမထာ သမထဿ သာဓာရဏာ, သမထာ သမထဿ အသာဓာရဏာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဝိဝါဒါဒိအဓိကရဏက္ကမေန တဗ္ဗုပသမဟေတုဘူတေ သမထေ ဥဒ္ဓရန္တော **“ယေဘုယျသိကာ”** တိအာဒိမာဟ။ သမ္မုခာဝိနယံ ဝိနာ ကဿစိ သမထဿ အသမ္ဘဝတော သေသာ ဆပိ သမထာ သမ္မုခာဝိနယဿ သာဓာရဏာ ဝုတ္တာ, တေသံ ပန ဆန္နံ အညမညာပေက္ခာဘာဝတော တေ အညမညံ အသာဓာရဏာ ဝုတ္တာ။ တဗ္ဘာဂိယတရေပိ ဧသေဝ နယော။

သမထာသမထဿသာဓာရဏတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမထသမ္မုခာဝိနယတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၀၁-၃. ဧကာဒသမတရေပိ **သမ္မုခာဝိနယော** တိအာဒိ ပုစ္ဆာ။ **ယေဘုယျသိကာ သတိဝိနယော** တိအာဒိ ဝိသဇ္ဇနံ။ ဧဝံ ဝိနယတရေ ကုသလ-တရေ တတော ပရေသုပိ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **သမ္မုခာဝိနယော သိယာ ကုသလော** တိအာဒီသု တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိနယကမ္မေ, ဝိဝါဒါဒိမှိ စ နိယုတ္တပုဂ္ဂလာနံ သမုပ္ပဇ္ဇနကကုသလာဒီနံ ဝသေန သမ္မုခာဝိနယာဒီနံ, ဝိဝါဒါဒီနဉ္စ ကုသလာဒိဘာဝေ တေန တေန ဥပစာရေန ဝုတ္တော။ ယသ္မာ ပနေတဿ သမ္မုခာဝိနယော နာမ သင္ဃသမ္မုခတာဒယော ဟောန္တိ, တေသဉ္စ အနဝဇ္ဇသဘာဝတ္တာ အကုသလေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ အကုသလတ္တုပစာရော န ယုတ္တော အာပတ္တာဓိကရဏဿ အကုသလတ္တုပစာရော ဝိယ, တသ္မာ နတ္ထိ သမ္မုခာဝိနယော အကုသလောတိ အတ္ထော။

၃၀၄. တတော ပရေသု **ယတ္ထ ယေဘုယျသိကာ လဗ္ဘတိ, တတ္ထ သမ္မုခာဝိနယော လဗ္ဘတီ** တိအာဒိ သမ္မုခာဝိနယဿ ဣတရေဟိ သမထေဟိ နိယမေန သံသဋ္ဌတံ, ဣတရေသံ ပန ဆန္နံ အညမညံ သံသဂ္ဂာဘာဝဉ္စ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။

သမထသမ္မုခာဝိနယတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သံသဋ္ဌတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. **အဓိကရဏန္တိ တ သမထာတိ တ ဣမေ ဓမ္မာ သံသဋ္ဌာ** တိအာဒိ သမထာနံ အဓိကရဏေသု ဧဝ ယထာရဟံ ပဝတ္တိံ, အဓိကရဏာနိ ဝိနာ တေသံ ဝိသုံ အဋ္ဌာနဉ္စ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ နာနာကရဏံ ပညာပေတုံ** န္တိ အဓိကရဏတော သမထေဟိ ဝိယောဇေတွာ အသံသဋ္ဌေ ကတွာ နာနာကရဏံ အညမညံ အသံသဋ္ဌတာယ ဌိတဘာဝသဏ္ဌာနံ နာနတ္တံ ပညာပေတုံ အဓိကရဏဝူပသမကခဏေ ဧဝ တေသံ အသံသဂ္ဂံ ပညာပေတုံ ကိံ သက္ကာတိ ပုစ္ဆတိ။

အဓိကရဏန္တိအာဒိ ကရဏတ္ထေ ဟေတုဒဿနံ။ **သော မာ ဟေဝန္တိ** ယော ဧဝံ ဝဒတိ, သော “မာ ဧဝံ ဝဒ”တိ ဝစနီယော အဿ, န စ လဗ္ဘတိ သမထာနံ အညတြ အဓိကရဏာ ဝူပသမလက္ခဏန္တိ ပဟာနာဝတ္ထာနသဏ္ဌာနံ နာနာကရဏံ ပဋိက္ခိပတိ။ လက္ခဏတော ပန အဓိကရဏေဟိ သမထာနံ နာနာကရဏံ အတ္ထေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သမထာ အဓိကရဏေဟိ သမ္မန္တီ** တိ အပလောကနာဒီဟိ စတူဟိ ကိစ္စာဓိကရဏေဟိ သဗ္ဗေပိ သမထာ နိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ, နာသေဟီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “သမ္မုခာဝိနယော ဝိဝါဒါဓိကရဏေန န သမ္မတိ။ အနုဝါဒ။ပေ။ အာပတ္တာဓိကရဏေန န သမ္မတိ, ကိစ္စာဓိကရဏေန သမ္မတီ”တိအာဒိ (ပရိ. ၃၁၁)။

၃၀၇-၃၁၃. **ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ကတိဟိ သမထေဟိ သမ္မတီ** တိအာဒိကော သမ္မတိတရော။ တဒနန္တရော သမ္မတိန သမ္မတိတရော စ အဓိကရဏေဟိ သမထာနံ သံသဋ္ဌတံ, ဝိသံသဋ္ဌတဉ္စ ဒဿေတုံ ဝုတ္တော။ **သမထာ သမထေဟိ သမ္မန္တီ** တိအာဒိကော သမထာဓိကရဏတရော သမထာနံ အညမညံ, အဓိကရဏေဟိ စ အဓိကရဏာနဉ္စ အညမညံ, သမထေဟိ စ ဝူပသမာဝူပသမံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တော။

၃၁၄. သမုဋ္ဌာပေတိတရော ပန အဓိကရဏေဟိ အဓိကရဏာနံ ဥပ္ပတ္တိပ္ပကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ **န ကတမံ အဓိကရဏန္တိ** အတ္တနော သမ္ဘဝမတ္တေန ဧကမ္ပိ အဓိကရဏံ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော။ ကထဉ္စရဟိ သမုဋ္ဌာပေတီတိ အာဟ **"အပိ စာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဇာယန္တီ** တိ အနန္တရမေဝ အနုပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ပရမ္ပရပစ္စယာ ဇာယန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **"ဓမ္မော အဓမ္မော"** တိအာဒိနာ ဥဘိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိဝါဒပစ္စယာ အညမညခေမဘင်္ဂာ ဟောန္တိ, တပ္ပစ္စယာ တေသံ ပက္ခံ ပရိယေသနေန ကလဟံ ဝဍ္ဎန္တာနံ ဝိဝါဒော ကဉ္စိ မဟာပရိသံ သင်္ဃပရိဏာယကံ လဒ္ဓါ အာဂမ္မ ဝူပသမံ ဂစ္ဆတိ။ တထာ အဝူပသမန္တေ ပန ဝိဝါဒေ ကမေန ဝမိတ္ဝာ သကလေပိ သင်္ဃေ ဝိဝဒံ သမုဋ္ဌာပေတိ, တတော အနုတာအာဒီနီတိ ဧဝံ ပရမ္ပရက္ကမေန ဝူပသမကာရဏာဘာဝေ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ ဇာယန္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **"သင်္ဃော ဝိဝဒတိ ဝိဝါဒာဓိကရဏံ"** န္တိ။ သင်္ဃဿ ဝိဝဒတော ယော ဝိဝါဒော, တံ ဝိဝါဒာဓိကရဏံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ သေ နယော သေသေသုပိ။

သံသဋ္ဌတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘဇတိတရဝဏ္ဏနာ

၃၁၈. တဒနန္တရတရေ ပန **ဝိဝါဒာဓိကရဏံ စတုန္နံ အဓိကရဏာန** န္တိအာဒိ အဓိကရဏာနံ ဝုတ္တနယေန အညမညပစ္စယတ္တေပိ သံသဂ္ဂဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဝိဝါဒာဓိကရဏံ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ဝိဝါဒာဓိကရဏံ ဘဇတီ** တိ အာဒီသု ဝိဝါဒာဓိကရဏံ စတူသု အဓိကရဏေသု ဝိဝါဒာဓိကရဏဘာဝမေဝ ဘဇတိ, နာညာဓိကရဏဘာဝံ, စတူသု အဓိကရဏေသု ဝိဝါဒာဓိကရဏတ္တမေဝ နိဿိတံ ဝိဝါဒာဓိကရဏမေဝ ပရိယာပန္နံ ဝိဝါဒာဓိကရဏဘာဝေနေဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

၃၁၉. ဝိဝါဒာဓိကရဏံ သတ္တန္နံ သမထာနံ ကတိ သမထေ ဘဇတီ တိအာဒိ ပန စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမနေ သတိ နိယတသမထေ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကတိ သမထေ ဘဇတီ**တိ အတ္တနော ဥပသမတ္ထာယ ကိတ္တကေ သမထေ ဥပဂစ္ဆတိ, ကိတ္တကေ သမထေ အာဂမ္မ ဝူပသမံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ကတိ သမထပရိယာပန္န** န္တိ အတ္တနော ဝူပသမေတုံ ကတိသု သမထေသု တေဟိ သမာနဝသေန ပဝိဋ္ဌံ။ **ကတိဟိ သမထေဟိ သင်္ဂဟိတ** န္တိ ဝူပသမံ ကရောန္တေဟိ ကတိဟိ သမထေဟိ ဝူပသမကရဏတ္ထံ သင်္ဂဟိတံ။

ဘဇတိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခန္ဓကပုစ္ဆာတရော

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၂၀. ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓက န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓကံ (မဟာဝ. ၈၄)။ သဟ နိဒ္ဒေသေနာတိ **သနိဒ္ဒေသံ** ။ ''သနိဒ္ဒေသ''န္တိ တ ဟဇ္ဇော, သော ဝေဝတ္တော။ **နိဒာနေန စ နိဒ္ဒေသေန စ သဒ္ဓိ** န္တိ ဧတ္ထ ပညတ္တိဋ္ဌာနပုဂ္ဂလာဒိပ္ပကာ သကံ နိဒာနဝစနံ နိဒာနံ နာမ, တန္နိဒာနံ ပဋိစ္စ နိဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒာနိ နိဒ္ဒေသော နာမ, တေဟိ အဝယဝဘူတေဟိ သဟိတံ တံ သမုဒာယဘူတံ ခန္ဓကံ ပုစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ **ဥတ္တမာနိ ပဒါနီ** တိ အာပတ္တိပညာပကာနိ ဝစနာနိ အဓိပ္ပေတာနိ။ **တေသံ။ ပေ.။ ကတိ အာပတ္တိယော ဟောန္တီ**တိ တေဟိ ဝစနေဟိ ပညတ္တာ ကတိ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ နနု အာပတ္တိယော နာမ ပုဂ္ဂလာနညေ၀ ဟောန္တိ, န ပဒါနံ, ကသ္မာ ပန ''သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ ကတိ အာပတ္တိယော''တိ သာမိဝသေန နိဒ္ဒေသော ကတောတိ အာဟ **''ယေန ယေန ဟိ ပဒေနာ''**တိအာဒိ။ ဟဋ္ဌိယံ **ဥပေါသထန္တိ**အာဒိ ဥပေါသထ က္ခန္ဓကာဒီနညေ၀ (မဟာဝ. ၁၃၂ အာဒယော) ဂဟဏံ။

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေုတ္တရိကနယံ

ကေကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၁. ကေုတ္တရိကနယေ ပန **အဇ္ဈာနန္တေန ဝီတိက္ကန္တာ** တိ ပဏ္ဏတ္တိံ တ ဝတ္ထုံ တ အဇ္ဈာနန္တေန ဝီတိက္က န္တာ ပထဝီခဏနသဟသေယ္ယာဒိကာ, သာပိ ပဏ္ဏာ အာပန္နဘာဝံ ဥတ္တ ပဋိုကမ္မံ အကရောန္တဿ အန္တရာယိကာ ဝ ဟောတိ။

ဟရိတသိကာဒီဟိ ပဏ္ဏာ အာပန္နာ တိ ဝတ္တဘေဒေသု ဒုက္ကဋာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တသိ့ံ ခဏေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗ ဗအန္တရာပတ္တိယော သန္ဓာယာတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တဿ ပုဗ္ဗာပတ္တီနံအန္တရာပတ္တိ-ပဒေနေဝ ဝက္ခမာနတ္တာ ပုရိမမေဝ ယုတ္တတရံ။ **မူလဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တီ** တိ မူလာယပဋိုကဿနာဒီနိ အကတ္တ သဗ္ဗပဌမံ ဒိန္နပရိတသ မာနတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ စရဏကာလေ အာပန္နအန္တရာပတ္တိသဋ္ဌာတသဋ္ဌာဒိသေသော။ **အဂ္ဃဝိသုဒ္ဓိယာ** တိ အန္တ ရာပတ္တိံ အာပန္နဿ မူလာယ ပဋိုကဿိတ္တ သြဓာနသမောဓာနဝသေန သြခုနိတ္တ ပုရိမာပတ္တိယာ သမောဓာယ တဒဂ္ဃဝသေန ပုန ဒိန္နပရိတသာဒိသုဒ္ဓိယာ စရဏကာလေ ပုန အာပန္နာ အန္တရာပတ္တိ။

သဉ္စာဟေနေတ တိ ပုနပိ တံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုကာမတာစိတ္တေန, ဇဝံ ဒေသိတာပိ အာပတ္တိ န ဝုဋ္ဌာတီ တိ အဓိပ္ပာယော။ ခုရနိက္ခေပံ အကတ္တ အာပဇ္ဇနေ သိခါပ္ပတ္တအေသံ ဒဿေန္တော အာဟ **"အဌမေ ဝတ္ထုသု မိ ဘိက္ခုနိယာ ဟရာဇိကမေတ"**တိ။ န ကေဝလဥ္စ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝ, ဘိက္ခုုနမ္ပိ ခုရနိက္ခေပံ အကတ္တ ထောကံ ထောကံ သပ္ပိအာဒိကံ ထေယ္ယာယ ဂဏှဟန္တာနံ ဟဒဂ္ဃနကေ ပုဏ္ဏေ ဟရာဇိကမေဝ။ ကေစိ ပန "အဌမေ ဝတ္ထုသိ့ံ ဘိက္ခုနိယာ ဟရာဇိကမေဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တတ္တာ အဌဝတ္ထုကမေဝေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။

ခမ္မိကဿ ပဋိုဿဝဿာ တိ "ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမီ"တိအာဒိနာ ဂိဟီနံ သမ္မုခါ ကတဿ ခမ္မိကဿ ပ ဋိုဿဝဿ, အခမ္မိကဿ ပန "အသုကံ ပဟရိဿာမီ"တိအာဒိကဿ ပဋိုဿဝဿ အသစ္စာပနေန အာပတ္တိ နတ္ထိ။

တထာ စောဒိတောတိ အခမ္မေန စောဒိတော, သယံ သစ္စေ, အကုပ္ပေ စ အဌတ္တ ပဋိုဏ္ဏာဒေန္တောပိ အခမ္မစုဒိ တကော ဧဝ။ ပဏ္ဏာနန္တရိယနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ **မိစ္ဆတ္တနိယတာ** နာမ။ စတ္တာရော မဂ္ဂ **သမ္မတ္တနိယတာ** နာမ။

ကေကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ဒုကေသု သယမေဝ သပုဂ္ဂလောတိ အာဟ **"မုဒုပိဋ္ဌိကဿာ"** တိအာဒိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အင်္ဂဇာတစ္ဆေဒအတ္တ တဃာတာဒိအာပတ္တိယော သင်္ဂဟိတာ။

ဘဏ္ဍာကရိကစိတ္တကမ္မာနိ တ တိ ဂဟဋ္ဌာနံ ဘဏ္ဍပဋိုသာမနံ, ဣတ္ထိပုရိသာဒိပဋိုဘာနစိတ္တကမ္မာနိ တ။ **"စီဝရာဒီနိ အဒေန္တော အာပဇ္ဇတီ"**တိ ဣဒံ "ဥပဇ္ဈာယေန, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကော သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေ တဗ္ဗော။ပေ။ ပတ္တော အတဗ္ဗော"တိအာဒိ (မဟာဝ. ၆၇) ဝစနတော အနာဒရိယေန အာမိသသင်္ဂဟံ အကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ, ဘိက္ခုနိယာ ဟစိတ္တိယဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နိဿဋ္ဌစီဝရာဒီနံ အအာနအာပတ္တိပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိ တာ။

ဟဋ္ဌိယံ **ဒေသေန္တော** တိ သဘာကပတ္တိံ, အဒေသနာကမိနိအာဒိဥ္စ ဒေသေန္တော။ နိအာနုဒ္ဒေသေ အာပတ္တိံ အနာ ဝိကရောန္တော, န ဒေသေန္တော စ အာပဇ္ဇတိ နာမ။ **ဩတဒံ အဂဏှဟန္တော** တိ ဘိက္ခုုဟိ ဘိက္ခုနိဩတဒတ္ထာယ ဝုတ္တ တံ ဝဇနံ အဂဏှဟန္တော ဗာလဂိလာနဂမိယဝဇ္ဇိတော။ အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထံ ဒိန္နံ အညဿ အနေ, သဋ္ဌဒ္ဓိ အ ဟရုပိတ္တ သန္တရုတ္တရေန ကမပ္ပဝေသနာဒီသု စ အာပတ္တိယောပိ အပရိဘောဂေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယောဝ။

ပမာဏန္တိ သင်္ဃဘေဒအနန္တရိယနိပ္ဖတ္တိယာ လက္ခဏံ။ **ဗာလဿာ** တိ နိဿယဂ္ဂဟဏဝိဓိံ အဇာနန္တဿ လဇ္ဇိဗာလဿေဝ။ **လဇ္ဇိဿာ** တိ ဗျတ္တဿ နိဿယဒါယကသဘာဂတံ ပရိဝီမံသန္တဿ။ ဝိနယေ အာဂတာ အတ္ထာ ဝေနယိကာတိ အာဟ **“ဒွေဝ အတ္ထာ ဝိနယသိဒ္ဓါ”** တိ။

ဟဋ္ဌိယံ **အပ္ပတ္တော နိဿာရဏ**န္တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ဝိဟာရတော နိဿာရဏတ္တာ နိဿာရဏန္တိ အဓိပ္ပေတံ, တဉ္စ ယသ္မာ ကုလဒူသကံ အကရောန္တော ပုဂ္ဂလော အာပတ္တိဗဟုလောပိ အာဝေဏိကလက္ခဏေန အပ္ပတ္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အပ္ပတ္တော နိဿာရဏံ။ ယသ္မာ ပန အာပတ္တာဒိဗဟုလဿာပိ “အာကင်္ခမာနော သင်္ဃော ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကရေယျာ”တိ (စူဠဝ. ၂၇) ဝုတ္တံ, တသ္မာ သုနိဿာရိတော, သဗ္ဗထာ ပန သုဒ္ဓော နိရာပတ္တိကော ဒုန္နိဿာရိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အပ္ပတ္တော ဩသာရဏန္တိအာဒီသု ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ဧတ္ထ ဩသာရဏံ အဓိပ္ပေတံ, တဉ္စ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိကော ဧကစ္စော ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ အပ္ပတ္တောပိ သောသာရိတော, ပဏ္ဍကာဒိကော ဒေါသာရိတောတိ အတ္ထော။

ဒုကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. တိကေသု **လောဟိတုပ္ပာအာပတ္တိ**န္တိ ပါရာဇိကာပတ္တိံ။ **အာဝုသောဝါဒေနာ**တိ “အာဝုသော”တိ အာလပနေန။ **အာပတ္တိ**န္တိ ဒုက္ကဋာပတ္တိံ။ **သေသာ ရတ္တိစ္ဆေဝ ဒိဝါ စာ** တိ ဧတ္ထ အရုဏုဂ္ဂမနေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ပဉ္စမကထိနာဒီ (ပါရာ. ၄၅၉) သဗ္ဗာ အာပတ္တိယောပိ ရတ္တိန္ဒိဝါနံ ဝေမဇ္ဈေယေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ တတိယကောဋ္ဌာသညေဝ ပဝိဋ္ဌာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အထ ဝါ ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ဒိဝါ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗေသု ဧဝ ပဝိဋ္ဌာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဘိက္ခုနိယော ဩဝါဒနာပတ္တိယော, ပန ရတ္တန္ဓကာရေ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌနာပတ္တိ စ ရတ္တိယညေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ။

ပုရေဘတ္တံ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမနအနတိရိတ္တဘောဇနာဒီနိ ဒိဝါ ဧဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနိ။ ကေစိ ပန “ဘောဇနပဋိသံယုတ္တာနိ သေခိယာနိ, ဂဏဘောဇနာဒီနိ စ ဒိဝါ ဧဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနီ”တိ ဝဒန္တိ။ တသ္မာ ဤဒိသာ အာပတ္တိယော မုဉ္စိတွာ သေသာဝ တတိယကောဋ္ဌာသံ ဘဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

န ဦနဒသဝဿော တိ ဒသဝဿဿ ဗာလဿေဝ ပညတ္တသိက္ခာပဒတ္တာ ဝုတ္တံ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကေသု အသမ္မာဝတ္တနာပတ္တိံ, အလဇ္ဇီနံ နိဿယဒါနာဒိမ္ပိ ဒသဝဿောဝ အာပဇ္ဇတိ, ဝုဋ္ဌာပိနိံ ဒွေ ဝဿာနိ အနနုဗန္ဓနာဒိမ္ပိ ဦနဒသဝဿာ အာပဇ္ဇန္တိ။ **အဗျာကတစိတ္တော** တိ သုပန္တဿ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

အပ္ပဝါရေန္တော တိ အနာဒရိယေန အပ္ပဝါရေန္တော ကေနစိ ပစ္စယေန အပ္ပဝါရေတွာ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသေ သင်္ဃေ ပဝါရေန္တေ တတ္ထ အနာဒရိယေန အပ္ပဝါရေန္တော တမေဝ အာပတ္တိံ ကာဠေပိ အာပဇ္ဇတီတိ ဇုဏှေဟ ဧဝါတိ နိယမော န ဒိဿတိ, ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထော ပန ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမိယမေဝ ပဝါရေတုံ လဗ္ဘတီတိ တတ္ထ အပ္ပဝါရဏာပစ္စယာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနော ဧဝ ဇုဏှေဟ အာပဇ္ဇတီတိ နိယမေတဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဇုဏှေဟ ကပ္ပတီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

“အပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ” တိ ဣမိနာ “ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတု”န္တိ နိယမဝစနေနေဝ အပစ္စုဒ္ဓရန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတိ။ ဝဿာနုပဂမနအကရဏီယေန ပက္ကမာဒယောပိ ဝဿေ ဧဝ အာပဇ္ဇတိ။ ဝတ္ထိကမ္မာဒိမ္ပိ ဂိလာနော ဧဝ။ အဓောတပါဒေဟိ အက္ကမနာဒီနိပိ အန္တော ဧဝ အာပဇ္ဇတိ ။ ဘိက္ခုနိယာ အနာပုစ္ဆာ အာရာမပ္ပဝေသနာဒိ စ အန္တောသီမာယမေဝ။ နိဿယပဋိပန္နဿ အနာပုစ္ဆာဒိသာပက္ကမနာဒိ စ ဗဟိသီမာယမေဝ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ သန္တိယာ အာပတ္တိယာ အနာဝိကရဏာပတ္တိသမနုဘာသနဦနဝီသတိဝဿူပသမ္ပာဒနာဒိ သဗ္ဗအဓမ္မကမ္မာပတ္တိယောပိ သင်္ဃေ ဧဝ။ အဓမ္မေန ဂဏုပေါသထာဒီသုပိ ဂဏာဒိမဇ္ဈေ ဧဝ။ အလဇ္ဇိဿ သန္တိကေ နိဿယဂ္ဂဟဏာဒိပိ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ ဧဝ အာပဇ္ဇတိ။

တိဏ္ဏံ အစမ္မိကာနံ အမူဠ္ဟဝိနယသ္သ အနာနီ တိ ယော ဥမ္မတ္တကောပိ ဝီတိက္ကမကာလေ, အနုမ္မတ္တော သဥ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခူဟိ ပစ္ဆာ စောဒိတော သရမာနော ဧဝ "န သရာမီ"တိ ဝဒတိ, ယော စ "သုပိနံ ဝိယ သရာမီ"တိ တ မုသာ ဝဒတိ, ယော စ ဥမ္မတ္တကကာလေ ကတံ သဗ္ဗမ္ပိ သဗ္ဗေသံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒတိ, ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဒိန္နာနိ တိဏ္ဏံ အမူဠ္ဟဝိနယသ္သ အနာနိ အစမ္မိကာနိ။

အပကတတ္တော တိ ဝိနယေ အပကတညူ။ တေနာဟ "အာပတ္တာနာပတ္တိံ န ဇာနာတီ"တိ (ပရိ. ၃၂၅)။ **"ဒိဋ္ဌိဥ္စ အနိသ္သဇ္ဇန္တာနံယေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ"**န္တိ ဣဒံ ဘိက္ခူဟိ ဩဝဒိယမာနသ္သ ဒိဋ္ဌိယာ အနိသ္သဇ္ဇနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ,

ပာစိတ္တိယမ္ပိ တ အဝသ္သမေဝ သမ္ဘဝတီတိ ဝုတ္တံ။

မုခာလမ္ဗရကရဏာဒိဘေဒေ တိ မုခဘေရီဝဒနာဒိပ္ပဘေဒေ။ **ဥပဃာတေတီ**တိ ဝိနာသေတိ။ **ဗီဇနိဂ္ဂဟာဒိကေ** တိ စိတ္တံ ဗီဇနိံ ကဟေတွာ အနုမောဒနာဒိကရဏေတိ အတ္ထော။

တိကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. စတုက္ကေသု **သောတိ** ဂိဟိပရိက္ခာရော။ **အတပုရဏံ အတုန္တိ** ဂဗ္ဘံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ပရိက္ခာရဋ္ဌပနတ္ထာယ ဝိဝရဏကုဥ္စိကံ အတုံ။ သဋ္ဃတ္ထာယ ဥပနီတံ သယမေဝ အန္တော ပဋိသာမိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **"အန္တော ဌပေတုဥ္စ ဝဋ္ဋတီ"**တိ။

အာဒိကမ္မိကေသု ပဌမံ ပုရိသလိင်္ဂ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **"ပဌမံ ဥပ္ပန္နဝသေနာ"** တိ။ ဟဋ္ဌိယံ **အနာပတ္တိ ဝသ္သဒွေဒသ္သာ**တိ ဝသ္သဒွေဒသမ္ဗန္ဓိနိယာ အနာပတ္တိယာ ဧဝမတ္တော။ **မန္တဘာသာ** တိ မန္တာယ ပညာယ ကထနံ။ **"နဝမဘိက္ခုနိတော ပဋ္ဌာယာ"** တိ ဣဒံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခုနီနံ ယထာဝုဍ္ဎံ အဝသေသာနံ ယထာကတိက"န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၆) ဝစနတော အာဒိတော အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခုနီနံ ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ။

"ဣဓ န ကပ္ပန္တီတိ ဝဒန္တောပိ ပစ္စန္တိမေသု အာပဇ္ဇတီ" တိအာဒိနာ သဥ္စိစ္စ ကပ္ပိယံ အကပ္ပိယန္တိ တ အကပ္ပိယံ ကပ္ပိယန္တိ တ ကထေန္တသ္သ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ ဒသ္သေတိ။

ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတီ တိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ, တာနိ ဣဓ ပရိတရေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဓာဓိပ္ပေတာနိ ပန ဒသ္သေန္တော **"ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိ"** တိအာဒိမာဟ။

စတုက္ကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဥ္စကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. ပဥ္စကေသု **အာပုစ္ဆိတွာ စာရသ္သ အဘာဝေ** တိ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသနတိကသ္သ "နိမန္တိတော သဘတ္တော"တိ ဣမသ္သ အင်္ဂသ္သ အဘာဝေ တေန သိက္ခာပဒေန တသ္သ သဗ္ဗထာ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော ။ **သုသာနံ နေတွာ ပုန အာနီတက**န္တိ သုသာနေ ပေတကိစ္စံ ကတွာ နိက္ခန္တေဟိ နှဟာတွာ ဆဍ္ဍိတာနိ နိဝတ္ထပာရုတဝတ္ထာနိ ဧဝံ ဝုစ္စန္တိ။

ဟဋ္ဌိယံ **ပဥ္စဟာကာရေဟီ**တိ ပဥ္စဟိ အဝဟာရင်္ဂေဟိ။ ဝတ္ထုတော ပန ဂရုကလဟုကဘေဒေန ဟရာဇိကထုလ္လစ္စယ ဒုက္ကဋာနိ ဝုတ္တာနိ။ ဣတ္ထိပုရိသသံယောဂါဒိကံ ကိလေသသမုဒာစာရဟေတုကံ **ပဋိဘာနစိတ္တကမ္မံ** နာမ။ **ပဥ္စဟာသဟသ္သံ ပုစ္ဆီ**တိ သမထဝိပသ္သနာကမ္မဋ္ဌာနေသု ပဥ္စဟာသဟသ္သံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဋ္ဌိတံ ဒဟာရံ ပုစ္ဆိ။ ဣတရောပိ ဒဟာရော အတ္တနော ဂတမဂ္ဂတ္တာ သဗ္ဗံ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ, တေန ထေရော ပသီဒိ။ **ဝတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒီ** တိ ဝတ္တံ နိဋ္ဌာပေသိ။ **ကိံ တွဝံ အာဝုသော**တိအာဒိကံ ထေရော ခီဏာသဝေ သမ္ဗုဇ္ဈနာနိသံသံ သဗ္ဗေသံ ပာကဋံ ကာတုံ အဘဏာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

“ဇဏ္ဍုကေဟိ ပတိဋ္ဌာယ ပဒစေတိယ”န္တိ ဟဌေသေသော။ **စောဒနံ ကာရေဿာမိ** တိ ဘဂဝတာ အတ္တာနံ စောအပေဿာမိ, အတ္တာနံ နိဂ္ဂဏှာပေဿာမီတိ အတ္ထော။

ထွောက်ံ ဂယှဟူပဂ န္တိ ထွောက်ံ အဓိကရဏဝူပသမတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗဝစနန္တိ ယထာ သုတ္တတ ဝိညာတုံ သက္ကောတိ, ဇံ အနုဂ္ဂဏှာဟန္တောတိ ယောဇနာ။ ထွေ စ “အတ္တနော ဘာသပရိယန္တံ အနုဂ္ဂဟေတ္ပတ ပရဿ ဘာသပရိယန္တံ အနုဂ္ဂဟေတ္ပတ”တိ ဧဂံ, “အဓမ္မေန ကရောတိ”တိ ဧဂံ, “အပ္ပဋိညာယာ”တိ ဧကစ္စ ကတ္ပတ ပုရိမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ပဥ္စင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဝတ္ထုန္တိ** မေထုနာဒိဝီတိက္ကမံ။ **ကထာနုသန္ဓိဝိနိစ္ဆယာနုလောမသန္ဓိဝသေန ဝတ္ထုံ န ဇာနာတီ**တိ စောဒကေန တ စုဒိတကေန တ ဝုတ္တကထာနုသန္ဓိနာ တေသံ ဝစနပဋိဝစနာနုရူပေန ဝဒန္တော ကထာနုသန္ဓိနာ ဝတ္ထုံ န ဇာနာတိ နာမ, တဥ္စ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ ဝိနီတဝတ္ထုသင်္ခာတေန ဝိနိစ္ဆယာနုလောမေနေဝ ဝဒန္တော ဝိနိစ္ဆယာနုလောမသန္ဓိဝသေန ဝတ္ထုံ န ဇာနာတိ နာမ။ **ဥတ္တိကမ္မံ နာမ ဟောတီ** တိ ဥတ္တိကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ နာမ ဟောတီတိ န ဇာနာတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥတ္တိယာ ကမ္မပ္ပတ္တော** တိ ဥတ္တိယာ နိဋ္ဌိတာယပိ ကမ္မပ္ပတ္တော ဧဝ ဟောတိ။ အနုဿာဝနနူ ဌာနေ ဧဝ ကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ ဥတ္တိကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ နာမ ဟောတိ, တံ ဥတ္တိယာ ကာရဏံ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော။

ဟဋ္ဌိယံ **ပဥ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော** တိ အာပတ္တိတော ဝိသုဒ္ဓိဟေတုတ္တာ, ဝိသုဒ္ဓေဟိ ကတ္တဗ္ဗတော စ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ ဝုတ္တာ။

ပဥ္စကတာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆက္ကတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၂၆. ဆက္ကာဒီသု ဟဋ္ဌိယံ **ဆ အကရတ**တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃသိက္ခာသု, အပ္ပမာဒေ, ပဋိသန္ထာရေ စ ဆ အကရတ, တေသု ဧဝ စ ဆ ကရတ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **“ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗ”** န္တိ ဣဒံ ဝိဘင်္ဂေ အာဂတဿ ပရမဿ ဒဿနံ။

၃၂၈. ဟဋ္ဌိယံ **အာဂတေဟိ သတ္တဟီ**တိ “ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ မုသာ ဘဏိဿ”န္တိအာဒိနာ **မုသာတဒသိက္ခာပဒေ** (ဟစိ. ၄) အာဂတေဟိ သတ္တဟိ။

၃၂၉. တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ တိ တံ အနုတ္တဿ အစရဏံ ထွေ တေသိံ ပုဂ္ဂလေ, လောကသန္နိတသေ တကုတော ကေန ကာရဏေန သက္ကာ လဒ္ဓုန္တိ **အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ**။

၃၃၀. သဿတော လောကောတိအာဒိနာ ဝသေနာ တိ “သဿတော လောကော, အသဿတော လောကော။ အန္တဝာ လောကော, အနန္တဝာ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ တ, အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ တ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရမ္မရဏာ, န ဟောတိ တထာဂတော ပရမ္မရဏာ။ ဟောတိ စ န ဟောတိ စ တထာဂတော ပရမ္မရဏာ, နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရမ္မရဏာ”တိ (မ. နိ. ၁.၂၆၉) ဇံ အာဂတာ ဒသ အန္တဂ္ဂာဟိကာ ဒိဋ္ဌိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒယော အဋ္ဌမိစ္ဆာဉာဏမိစ္ဆာဝိမုတ္တီဟိ သဒ္ဓိံ ဒသ မိစ္ဆတ္တာ။ တတ္ထ **မိစ္ဆာဉာဏ**န္တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တော မောဟော။ အဝိမုတ္တဿေဝ ဝိမုတ္တသညိတာ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ** နာမ။

ဝိပရီတာတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော သမ္မာဉာဏသမ္မာဝိမုတ္တိပရိယောသာနာ ဒသ။ တတ္ထ **သမ္မာဝိမုတ္တိ** အရဟတ္တဖလံ, တံသမ္ပယုတ္တံ ပန ဉာဏံ တ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ တ **သမ္မာဉာဏ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧကုတ္တရိကနယော နိဋ္ဌိတော။

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၃၂. ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာသု **ပဝါရဏကထာ**တိ ဒိဋ္ဌာဒီဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝါရဏာဝါစာ ဧဝ။ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ ပန ဆန္န အဝေိစိတိလက္ခဏေန ဝုတ္တဇာတိဘေဒါ ကထာ။

ဆက္ကတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ပညတ္တိဝဂ္ဂေါ

ပဌမကထာသင်္ဂဏိကံ

သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၂၅. **အမုမှုသတာနိ** တိ ပညာသာဓိကာနိ တီဏိ သတာနိ။ ဝိဂ္ဂဟပဒေန မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဝုတ္တံ။

အတိရေကန္တိ ပဌမကထိနံ။ **ကာဠကန္တိ** သုဒ္ဓကာဠကံ။ **ဘူတန္တိ** ဘူတာရောစနံ။ **ဘိက္ခုနီသု စ အက္ကောသော** တိ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုံ အက္ကောသေယျ"တိ (ပာစိ. ၁၀၂၉) ဝုတ္တံ သိက္ခာပဒံ။

ဒွေဝပိ စ ဘေအာတိ ဒွေဝ သင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒာနိ။ **အန္တရဝါသက** နာမေန အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝုတ္တံ။ **သုတ္တ** န္တိ သုတ္တံ ဝိညာပေတွာ တယာပနံ။ **ဝိကာလေ**တိ ဝိကာလဘောဇနံ။ **စာရိတ္တန္**တိ ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ စာရိတ္တံ။ **နဟာနန္တိ** ဩရေနဒ္ဓမာသနဟာနံ။

စီဝရံ ဒတွာတိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန စီဝရံ ဒတွာ ခိယျနံ။ **ဂိရဂ္ဂ** န္တိ နစ္စဂီတံ။ **စရိယာ**တိ အန္တောဝဿံ စာရိကစရဏံ။ **တတ္ထေဝ** တိ ဝဿံဝုတ္ထာယ စာရိကံ အပက္ကမိတွာ တတ္ထေဝ နိဝာသနံ ပဋိစ္စ ပညတ္တသိက္ခာပဒံ။ **ဆန္ဒအနေနာ**တိ ပာရိဝါသိကေန ဆန္ဒအနေန။

ပာရာဇိကာနိ စတ္တာရိ တိ ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ။ **သောဠသာ**တိ အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒာနိ, ကုလဒူသနဉ္စာတိ ဆ, ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ ဒသ နိဿဂ္ဂိယာနိ။

စတုတ္တိံသာ တိ ပဌမကထိနသုဒ္ဓကာဠကစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏရူပိယစီဝရတယာပနကောသေယျမိဿကဠေကလောမဓောတပနဒုတိယပတ္တဝဇ္ဇိတာနိ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ဒွတဝိသတိ, ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ ဒွာဒသ စာတိ စတုတ္တိံသ။ **ဆပညာသသတန္တိ** ဝေသာလိယာဒီသု ပညတ္တာနိ ဒွဝတ္တိံသသိက္ခာပဒာနိ ဌပေတွာ သေသာ ဆပညာသသတံ။

ဒသ ကရယွဟာတိ တေသာသအပ္ပဋိသံ ဝိဒိတသိက္ခာပဒဒွဝယဉ္စ ဌပေတွာ သေသာနိ ဒသ ပာဋိဒေသနီယာနိ။ **ဒွေဝ သတ္တတိ သေခိယာနိ** သုရုသုရုကာရကသာမိသေနဟတ္ထေနပာနီယထာလကပဋိဂ္ဂဟဏသသိတ္ထကပတ္တဓောဝနာနိ တီဏိ ဌပေတွာ သေသာနိ သေခိယာနိ။

သေယျာ တိ အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျသိက္ခာပဒံ။ **ခဏနေ**တိ ပထဝီခဏနံ။ **ဂစ္ဆ ဒေဝတေ** တိ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒံ ဝုတ္တံ။ **သပ္ပာဏကံ သိဉ္စ** န္တိ သပ္ပာဏောဒကသိဉ္စနံ။ **မဟာဝိဟာရော**တိ မဟလ္လကဝိဟာရော။

အညန္တိ အညဝါဒကံ။ **ဒွာရန္တိ** ယာဝ ဒွာရကောသာ အဂ္ဂဠဋ္ဌပနံ။ **သဟဓမ္မော** တိ သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနော။ **ပယောပာနန္တိ** သုရုသုရုကာရကသိက္ခာပဒံ။

ဠေကလောမောတိ ဠေကလောမဓောတပနံ။ **ပတ္တော စာ** တိ ဒုတိယပတ္တော။ **ဩဝဒေ**တိ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဩဝဒေ။ **ဘေသဇ္ဇ** န္တိ စတုမာသပစ္စယပဝါရဏာသိက္ခာပဒံ။ **အာရညိကော**တိ စတုတ္ထပာဋိဒေသနီယံ။ **ဩဝဒေ**တိ ဩဝဒအာယ တ သံဝာသာယ တ အဂမနံ။

၂၂၇. "ယေ စ ယာဝတတိယကာ"တိ ပဉှာသ္သ "ဣမေ ခေါ ယာဝတတိယကာ"တိ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝတွာ တဒနန္တရံ "သာဓာရဏံ အသာဓာရဏာ"န္တိအာဒိပဉှာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ ဝတ္တဗ္ဗေ ယသ္မာ တံ အဝတွာ "ကတိ ဆေဒနကာနီ"တိအာဒိကေ အဋ္ဌ ပဉှေပ အန္တရာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တေသံ အနန္တရာ "ဝီသံ ဒွေ သတာနိ ဘိက္ခူနံ။ပေ.။ ဆစတ္တာရီသာ ဘိက္ခူနံ, ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာ"တိအာဒိနာ ဥက္ကမေနေဝ သာဓာရဏာဒိပဉှာ ဝိဿဇ္ဇိတာ, တသ္မာ တံ ဥက္ကမဝိဿဇ္ဇနကာရဏံ ဒဿေတုံ **"ယသ္မာ ပန ယေ စ ယာဝတတိယကာတိ အယံ ပဉှော"** တိအာဒိမာဟ။

၃၃၈. ဓာေဝနစ္ဆ ပဋိဂ္ဂဟော တိအာဒိကထာ အင်္ဂကထာစရိယာနံ ကထာဝ။ **ဆဗ္ဗဿာနိ နိသီဒန** န္တိ ဒွေဝ သိက္ခာပ အနိ။ **ဒွေဝ လောမာ**တိ တိယောဇနာတိက္ကမဓောတပနဝသေန ဒွေဝ ဧဠကလောမသိက္ခာပအနိ။ **ဝဿိကာ အာရညကေန စာ**တိ ဝဿိကသာဋိကာ ပရိယေသနအရညကေသု သေနာသနေသု ဝိဟရဏသိက္ခာပဒေန သဟ။

ပဏီတန္တိ ပဏီတဘောဇနဝိညာပနံ။ **ဦန**န္တိ ဦနဝီသတိဝဿူပသမ္ပာဒနံ။ **မာတုကမေန သဒ္ဓိ** န္တိ သံဝိဓာယ ဂမနံ ဝုတ္တံ။ **ယာ သိက္ခာ**တိ ယံ သိက္ခာပဒံ။ **နိသီဒနေ စ ယာ သိက္ခာ**တိ ပမာဏာတိက္ကန္တနိသီဒနကာရာပနေ ယံ သိက္ခာပဒံ။ တထာ **ဝဿိကာ ယာ စ သာဋိကာ** တိ ဧတ္ထာပိ။

ဟဋ္ဌိမံ **သတံ သတ္တတိ ဆစ္စေဝိမေ ဟောန္တိ ဥဘိန္နံ အသာဓာရဏာ** တိ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာ ဆစတ္တာရီသ, ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာ တိံသာဓိကံ သတဉ္စာတိ ဧဝံ ဥဘိန္နံ အသာဓာရဏာ စ ဆသတ္တတိအဓိကံ သတံ သိက္ခာပအနီတိ အတ္ထော။ **သတံ သတ္တတိ စတ္တာရိ** တိ ဥဘိန္နံ သာဓာရဏသိက္ခာနံ ဂဏနာ စတုသတ္တတိအဓိကံ သတံ သိက္ခာပအနီတိ အတ္ထော။

ဝိဘတ္တိယော တိ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ စေဝ ဥပေါသထပဝါရဏာဒယော စ အဓိပ္ပေတာ။ တေ ဟိ ဟရာဇိကာဒိဘေဒေန, ဘိက္ခူပေါသထာဒိဘေဒေန စ ဝိဘဇီယန္တိ။ တေနာဟ ''ဝိဘတ္တိယော''တိအာဒိ။ **တေသ**န္တိ အဋ္ဌန္နံ ဟရာဇိကာဒီနံ။ **ဒွဝီဟီ**တိအာဒိ ဝိတအဓိကရဏာဒီနံ သမထေဟိ ဝူပသမဒဿနံ။

သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၃၃၉. ကာဒန္တိ ''ဟရာဇိကန္တိ ယံ ဝုတ္တ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ကာဒဉ္စဟိ ဟေဋ္ဌာ ''ဂရုက လဟုက''န္တိအာဒိနာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပဋ္ဌေဟာသု အနာဂတမ္ပိ ''သဗ္ဗာနိပေတာနိ ဝိယာကရောဟိ, ဟန္ဒ တဂ္ဃံ သုဏောမ တေ''တိ ဧတ္ထ ယထာဝုတ္တာနိ အညာနိပိ ''သဗ္ဗာနိပေတာနိ ဝိယာကရောဟိ, ဟန္ဒ တဂ္ဃံ သုဏောမာ''တိ ဧဝံ ဂဟိတ မေဝတိ ဒဿေန္တော **''ကာမိနာ ပန အာယာစနဝစနေန သင်္ဂဟိတဿာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

အတိဝဿတီ တိ ဩဝဿတိ, ဝဿောဒကံ ပဝိသတီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာန** န္တိ ယထာ စတုပစ္စယေ ဓာရယတီတိ ဓမ္မော, တေသံ။ တေနာဟ **''သဠ္ဓတဓမ္မာန''** န္တိ။ **ကထာသင်္ဂဏိက** န္တိ ကထာသင်္ဂဟော, တေ တေ အတ္ထာ က ထာဟိ သင်္ဂဟေတွတ ဂဏီယန္တိ ကထီယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဟိ ကထာသင်္ဂဏိကံ။

ဟရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမကထာသင်္ဂဏိကဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

အဓိကရဏဘေဒံ

ဥက္ကောဋနဘေဒါဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၁. “အလံ အာဝုသော”တိ အတ္တပစ္စတ္ထိကေ သညာပေတ္ဝာ တိ ပတ္တစီဝရာဒိအတ္ထာယ အလံ ဘဏ္ဍနာဒိကရဏန္တိ ဝိတအဒီသု အေသဒ္ဒသ္သုနမတ္တေန သညာပေတ္ဝာ အညမညံ ခမာပေတ္ဝာ ဝူပသမေန္တိ, န ပန အညမညံ အာပတ္တာနာပတ္တိဒ္ဒသ္သနဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယေနေတ”** တိ။

ဝိသမာနိ ကာယကမ္မာဒီနိ နိသ္သိတော ဘိက္ခု **ဝိသမနိသ္သိတော** နာမ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိသ္သိတော **ဂဟနနိသ္သိတော,** ဗလဝန္တေ ပုရိသေ နိသ္သိတော **ဗလဝနိသ္သိတော** နာမာတိ ဒဿေန္တော **“ဧကော ဝိသမာနီ”**တိအာဒိမာဟ။

ဥက္ကောဋနဘေဒါဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏနိဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. အာပတ္တိ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကအာပတ္တိဝသေနာ တိ ပရေသံ, အတ္တနော စ အာပတ္တိ ပဋိစ္စာဒေန္တာနံ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒီနံ ဟရာဇိကာဒိအာပတ္တိမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗာပတ္တိယော။ **ကိစ္စံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကကိစ္စာနန္တိ** ဥက္ခေပနီယာဒိကမ္မံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကာနံ တဒနုဝတ္တိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ယာဝတတိယာနုဿာဝနာနံ ကိစ္စာနံ ဝသေန, န သဗ္ဗေသံ ကိစ္စာနံ ဝသေနာတိ။

၃၄၄. ဟဋ္ဌိယံ ‘‘ကတိဟိ အဓိကရဏေဟီ’’တိ ပုစ္ဆာယ ‘‘ဧကေန အဓိကရဏေန ကိစ္စာဓိကရဏေနာ’’တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကတိသု ဌာနေသူ’’တိ ပုစ္ဆာယ ‘‘တီသု ဌာနေသု သင်္ဃမဇ္ဈေ, ဂဏမဇ္ဈေ, ပုဂ္ဂလသ္သ သန္တိကေ’’တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကတိဟိ သမထေဟီ’’တိ ပုစ္ဆာယ ‘‘တီဟိ သမထေဟီ’’တိ ဝုတ္တံ။ တီဟိပိ ဧတေဟိ ဧကော ဝူပသမနပ္ပကာရောဝ ပုစ္ဆိတော, ဝိဿဇ္ဇိတော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၄၈. ဝိတအဓိကရဏံ ဟောတိ အနုတအဓိကရဏန္တိအာဒီသု ဝိတအဓိကရဏမေဝ အနုတအဓိကရဏာဒိပိ ဟောတီတိ ပုစ္ဆာယ ဝိတအဓိကရဏံ ဝိတအဓိကရဏမေဝ ဟောတိ, အနုတအဒယော န ဟောတီတိ ဝိဿဇ္ဇနံ။

အဓိကရဏနိဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တသမထနာနာတ္ထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၅၄. အဓိကရဏပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေ ဟဋ္ဌိယံ **ဝိပစ္စယတာယ တေဟာရောတိ** ဝိရူပဝိပာကာယ အညမညံ ဒုက္ခုပ္ပာဒနာယ ကာယဝစီဝေဟာရော။ **မေဓဂန္တိ** ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ကလဟော။

အနုသမ္ပဝင်္ကတာ တိ ဝိပတ္တိစောဒနာယ အနု အနု သံယုဇ္ဇနဝသေန နိန္ဒနာ။

အဗ္ဘုဿဟနတာ တိ အတိဝိယ သဥ္ဆာတုဿာဟတာ။ **အနုဗလပ္ပဒါန** န္တိ စောဒကာနမ္ပိ ဥပတ္ထမ္ဘကရဏံ။ **ကမ္မသင်္ဂဟာဘာဝေနာ** တိ သင်္ဃသမ္မုခတာဒိမတ္တသ္သ သမ္မုခာဝိနယသ္သ သင်္ဃာဒီဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု သင်္ဂဟာဘာဝါ။

သတ္တသမထနာနာတ္ထာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိကရဏဘေဒဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဒုတိယကထာသင်္ဂဏိကံ

စောဒနာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. ဒုတိယကထာသင္ဂဏိကာယ “စောဒနာ ကိမတ္ထာယာ”တိအာဒိကာ ပုစ္ဆာ ဥပါလိတ္ထေရေန ကတာ။ “စောဒနာ သာရဏတ္ထာယာ”တိအာဒိဝိဿဇ္ဇနံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ ဥပါလိတ္ထေရော သယမေဝ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနံ အကာသီတိပိ ဝဒန္တိ။

မန္တဂ္ဂဟဏံ န္တိ တေသံ ဝိစာရဏာဂဟဏံ, သုတ္တန္တိကတ္ထေရာနံ, ဝိနယဓရတ္ထေရာနဉ္စ အဓိပ္ပာယဂဟဏံ န္တိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌေက္ကံ ဝိနိစ္ဆယသန္နိဋ္ဌာပနတ္ထ** န္တိ တေသံ ပစ္စေကံ အဓိပ္ပာယံ ဥတ္တ တေဟိ သမုဋ္ဌာပိတနယမ္ပိ ဂဟေတွာ ဝိနိစ္ဆယပရိယောသာပနတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။

“မာ ခေါ တုရိတော အဘဏီ”တိအာဒိနာ အဘိမုခေ ဌိတံ ကဉ္စိ အနုဝိဇ္ဇကံ ဩဝဒန္တေန ဝိယ ထေရေန အနုဝိဇ္ဇကဝတ္တံ ကထိတံ။

အနုယုဉ္ဇနဝတ္တ န္တိ အနုယုဉ္ဇနက္ကမံ, တံ ပန ယသ္မာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမဝိသယေပိ တံတံသိက္ခာပအနုလောမေန ကတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ “သိက္ခာပအနုလောမိက”န္တိ ဝုတ္တံ။ **အတ္တနော ဂတိံ နာသေတီ**တိ အတ္တနော သုဂတိဂမနံ ဝိနာသေတိ။

အနုသန္ဓိတ-သဒ္ဒော ဘာဝသာဓနောတိ အာဟ **“အနုသန္ဓိတန္တိ ကထာနုသန္ဓီ”** တိ။ **ဝတ္တာနုသန္ဓိတေနာ** တိ တေ ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဝတ္တာနုသန္ဓိတေနာ** တိ အာစာရာနုသန္ဓိနာ, အာစာရေန သဒ္ဓိံ သမေန္တိယာ ပဋိညာယာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ယာ အဿ ဝတ္တေနာ”** တိအာဒိ။

ဟဋ္ဌိယံ **သဥ္စိစ္စ အာပတ္တိ** န္တိအာဒိ အလဇ္ဇိလဇ္ဇိလက္ခဏံ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ ဝသေန ဝုတ္တံ တေသညေဝ သဗ္ဗပ္ပကာရတော သိက္ခာပအဓိကာရတ္တာ။ သာမဏေရာဒီနမ္ပိ သာဓာရဏဝသေန ပန သဥ္စိစ္စ ယထာသကံ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမနာဒိကံ အလဇ္ဇိလဇ္ဇိလက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကထာနုသန္ဓိဝစနန္တိ စုဒိတကအနုဝိဇ္ဇကာနံ ကထာယ အနုသန္ဓိယုတ္တံ ဝစနံ န ဇာနာတိ, တေဟိ ဧကေသ္မိံ ကာရဏေ ဝုတ္တေ သယံ တံ အသလ္လက္ခေတွာ အတ္တနော အဘိရုစိတမေဝ အသမ္ဗန္ဓိတတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **ဝိနိစ္ဆယာနုသန္ဓိဝစနဥ္စာ**တိ အနုဝိဇ္ဇကေန ကတဿ အာပတ္တာနာပတ္တိဝိနိစ္ဆယဿ အနုဂုဏံ, သမ္ဗန္ဓဝစနဉ္စ။

စောဒနာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စောဒနာကဏ္ဍံ

အနုဝိဇ္ဇကကိစ္စဝဏ္ဏနာ

၃၆၀. ဟဋ္ဌိယံ **ယံ ခော တွံ** ဝတ္ထုအာဒီသု တုဝံ, အာဝုသော, ယံ ဣမံ ဘိက္ခုံ စောဒေသိ, တံ ကိမှိ ဒေသေ စောဒေသိ, ကတရာယ ဝိပတ္တိယာ စောဒေသီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

၃၆၁. အသုဒ္ဓပရိသင်္ကိတော တိ အသုဒ္ဓာယ အဌာနေ ဥပ္ပန္နာယ ပရိသင်္ကာယ ပရိသင်္ကိတော။ တေနာဟ **"အမူလကပရိသင်္ကိတော"** တိ။

၃၆၄. ဟဋ္ဌိယံ **ဥပေါသထော သာမဂ္ဂတ္ထာယာ** တိ ဝိသုဒ္ဓာနံ ဘိက္ခူနံ အညောညနိရပေက္ခော အဟုတွာ ဥပေါသထော ဥပေါသထဌာနံ သန္နိပတိတွာ "ပရိသုဒ္ဓိ အာယသ္မန္တော အာရောစေထ, ပရိသုဒ္ဓေတ္ထာယသ္မန္တော, ပရိသုဒ္ဓော အဟံ အာဝုသော"တိအာဒိနာ အညမညံ ပရိသုဒ္ဓိဝိမံသနာရောစနဝသေန အယုတ္တေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ယုတ္တေ ဟောဝ ကာယစိတ္တသာမဂ္ဂိကရဏတ္ထာယ။

ဝိသုဒ္ဓာယ ပဝါရဏာ တိ ဒိဋ္ဌသုတာဒီဟိ အညမညံ ကထာပေတွာ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာဒနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **ဥဗ္ဗာဟော ဓမ္မတော**တိ အာမိသပုဂ္ဂလနိဿယနေ ဓမ္မတော ဥဗ္ဗာဟော။

အနုဝိဇ္ဇကကိစ္စဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စူဠသင်္ဂါမံ

အနုဝိဇ္ဇကဿ ပဋိပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. တတြ **ဟီ**တိ တသ္မိံ သန္နိပါတေ။ **အတ္တပစ္စတ္ထိကာ**တိ လဇ္ဇိပေသလဿ စောဒကပါပဂရဟီပုဂ္ဂလဿ အနတ္ထကာမာ ဝေရီပုဂ္ဂလာ။ **သာသနပစ္စတ္ထိကာ**တိ အတ္တနော အနာစာရာနုဂုဏံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပကာသေန္တော တဏှာဂတိကာ, ဒိဋ္ဌိဂတိကာ စ။ **အဇ္ဈောဂါဟေတွာ**တိ အလဇ္ဇိအဘိဘဝနဝသေန သင်္ဃမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ။ **သော သင်္ဂါမာဝစရော**တိ သော စောဒကော သင်္ဂါမာဝစရော နာမ။ **ဒိဋ္ဌသုတမုတမ္ပိ ရာဇကထာဒိက**န္တိ ဒိဋ္ဌသုတဝသေနေဝ ရာဇစောရာဒိကထံ, မုတဝသေနပိ အန္နာဒိကထဉ္စ အကထေန္တေနာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတာ ဝါ**တိအာဒီသု ရူပါရူပပရိစ္ဆေဒပဒေန သကလအဘိဓမ္မတ္ထပိဋကတ္တံ ဒဿေတိ။ **သမထာစာရာဒီဟိ ပဋိသံယုတ္တ**န္တိ သကလသုတ္တန္တပိဋကတ္တံ။ တတ္ထ **သမထာစာရော** နာမ သမထဘာဝနာက္ကမော။ တထာ **ဝိပဿနာစာရော**။ **ဌာနနိသဇ္ဇဝတ္တာဒိနိဿိတာ**တိ သင်္ဃမဇ္ဈာဒီသု ဂရုစိတ္တီကာရံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဌာနာဒိကမ္မနိဿိတာ စေဝ စုဒ္ဒသမဟာဝတ္တာဒိဝတ္တနိဿိတာ စ, **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အပ္ပိစ္ဆတာဒိနိဿိတာ စာတိ အတ္ထော။ **ပဉှော ဥပ္ပန္နေ**တိ ကေနစိ ဥပ္ပန္နေ ပဉှော ပုစ္ဆိတေ။ ဣဒဉ္စ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, ယံ ကိဉ္စိ ဥပဋ္ဌိတံ ဓမ္မံ ဘာသဿူတိ အဓိပ္ပာယော။

ကုလပဒေသော နာမ ခတ္တိယာဒိဇာတိယမ္ပိ ကာသိကရာဇကုလာဒိကုလဝိသေသော။ တေနေဝါဟ "**ကုလပဒေသော ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော**"တိ။ **သန္နိပါတမဏ္ဍလေ**တိ အတ္တနော အနုဝိဇ္ဇမာနပ္ပကာရံ သင်္ဃဿ ဉာပနတ္ထံ ဥဋ္ဌာယ သင်္ဃသန္နိပါတမဇ္ဈေ ဣတော စိတော စ ပရေသံ မုခံ ဩလောကေန္တေန န စရိတဗ္ဗံ။ ယထာနိသိန္နေနေဝ ဓမ္မဝိနယာနုဂုဏံ ဝိနိစ္ဆယံ ယထာ သဗ္ဗေ သုဏန္တိ, တထာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ပါဠိယံ **အစဏ္ဍိကတေနာ**တိ အကတစဏ္ဍဘာဝေန, အဖရုသေနာတိ အတ္ထော။ "**ဟိတာနုကမ္ပိနာ**"တိ ဧတေန မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ ဝုတ္တော။ "**ကာရုဏိကေန ဘဝိတဗ္ဗ**"န္တိ ဣမိနာ အပ္ပနာပ္ပတ္တကရုဏာ ဝုတ္တာ။ "**ဟိတပရိသက္ကိနာ**"တိ ဣမိနာ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ။ တေနာဟ "**ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အယံ ပဒဒ္ဝယေပိ အဓိပ္ပာယော**"တိ။ **လဇ္ဇိယာ**တိ လဇ္ဇိနီ။

အနုယောဂဝတ္တံ **ကထာပေတွာ**တိ "ကာလေန ဝက္ခာမီ"တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၆၂) ဝုတ္တဝတ္တံ။ အနုယုဉ္ဇနာစာရက္ကမေနေဝ အနုယုဉ္ဇနံ **အနုယောဂဝတ္တံ** နာမ, တံ ကထာပေတွာ တေနေဝ ကမေန အနုယုဉ္ဇာပေတွာတိ အတ္ထော။ **ဥဇုမဒ္ဒဝေနာ**တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗပဒံ ဒဿေတိ "**ဥပစရိတဗ္ဗော**"တိ။ "ဓမ္မေသု စ ပုဂ္ဂလေသု စာ"တိ ဣဒံ "မဇ္ဈတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ပဒေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗန္တိ အာဟ "**ဓမ္မေသု စ ပုဂ္ဂလေသု စ။ပေ॰။ မဇ္ဈတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော**"တိ။ ယဉှိ ယတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ, တံ တတ္ထ အတိက္ကမန္တော မဇ္ဈတ္တော နာမ န ဟောတိ, ဓမ္မေသု စ ကရတေ ကတ္တဗ္ဗော။ ပုဂ္ဂလေသု ပန မေတ္တာဘာဝေန ပက္ခပါတကရဏံ။ တသ္မာ ကမံ ဝိဓိံ အနတိက္ကန္တောဝ တေသု မဇ္ဈတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၆၆. သံသန္ဒနတ္ထန္တိ အာပတ္တိ ဝါ အနာပတ္တိ ဝါတိ သံသယေ ဇာတေ သံသန္ဒိတွာ နိစ္ဆယကရဏတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အတ္ထဒဿနာယာ**တိ သာဓေတဗ္ဗဿ အာပတ္တာဒိဥပမေယျတ္ထဿ စောဒကစုဒိတကေ အတ္တနော ပဋိညာယ ဧဝ သရူပဝိဘာဝနတ္ထံ။ **အတ္ထော ဇာနာပနတ္ထာယာ**တိ ဧဝံ ဝိဘာဝိတော အတ္ထော စောဒကစုဒိတကသင်္ဃာနံ ဉာပနတ္ထာယ နိဇ္ဈာပနတ္ထာယ, သမ္ပဋိစ္ဆာပနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **ပုဂ္ဂလဿ ဌပနတ္ထာယာ**တိ စောဒကစုဒိတကေ အတ္တနော ပဋိညာယ ဧဝ အာပတ္တိယံ, အနာပတ္တိယံ ဝါ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထာယ။ **သာရဏတ္ထာယာ**တိ ပမုဋ္ဌသာရာပနတ္ထာယ။ **သဝစနီယကရဏတ္ထာယာ**တိ ဒေသေ သာရိတေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပဋိကမ္မံ အကရောန္တဿ သဝစနီယကရဏတ္ထာယ။ "**န တေ အပသာဒေတဗ္ဗာ**"တိ ဣဒံ အဓိပ္ပေတတ္ထဒဿနံ။ တတ္ထ အဝိသံဝါဒကဋ္ဌာနေ ဌိတာ ဧဝ န အပသာဒေတဗ္ဗာ, န ဣတရေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိယာ အကာရဏဘူတပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ ပရိနိဗ္ဗာနဉှိ နာမ ခီဏာသဝဿ သဗ္ဗပစ္ဆိမာ စုတိစိတ္တကမ္မဇရူပသင်္ခါတာ ခန္ဓာ, တေ စ သဗ္ဗာကာရတော သမုစ္ဆိန္နာနုသယတာယ ပုနဗ္ဘ

ဘတယ အနန္တရာဒိပစ္စယာ န ဟောန္တိ အညေဟိ စ တဇ္ဇာဟာဒိပစ္စယေဟိ ဝိရဟိတတ္တာ။ တသ္မာ **“အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန”**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **တန္တိ** ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ တေနေတဟ **“တသ္မိံ”** န္တိ။ **ဝိနယမန္တနာ** တိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယော။ **သောတာဝဓာန**န္တိ သောတဿ ဩဒဟနံ, သဝနန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဉာဏ”** န္တိ။ ယထာဝုတ္တာယ ဝိနယသံဝရာဒိကာရဏပရမ္ပရာယ ဝိမုတ္တိယာ ဧဝ ပဓာနတ္တာ သာ ပုန စိတ္တဿ ဝိမောက္ခောတိ ဥဒ္ဓဋ္ဌောတိ အာဟ **“အရဟတ္တဖလသင်္ခါတော ဝိမောက္ခော”** တိ။ အထ တ **ယော** ယံ ကိဉ္စိ ဓမ္မံ **အနုပာဒိယိတွာ** ပရိနိဗ္ဗာနဝသေန **စိတ္တဿ** စိတ္တသန္တတိယာ, တပ္ပဋိဗဒ္ဓကမ္မဇရူပသန္တတိယာ စ **ဝိမောက္ခော** ဝိမုစ္စနံ အပုနပ္ပဝတ္တိဝသေန ဝိဂမော, **တေဒတ္ထာယ** တေဿ ဝိဂမဿတ္ထာယ တေတိ ဧဝံ နိဂမနဝသေနပေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၆၇. အနုယောဂဝတ္တကထာသု **ကုသလေန ဗုဒ္ဓိမတာ**တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ **ကတ**န္တိ နိဗ္ဗတ္တိတံ, ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။ **တေနေတ**တိအာဒီသု တေနေဝ ကတာကတဿ အဇာနနေဝ ပုဗ္ဗာပရံ အဇာနနဿ, အညဿပိ ဘိက္ခုနော ယံ ကတာကတံ ဟောတိ, တမ္ပိ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **အတ္တနော သဒိသာယာ**တိ ယထာဝုတ္တေဟိ ဒောသေဟိ ယုတ္တတာယ အတ္တနာ သဒိသာယ။

အနုဝိဇ္ဇကဿ ပဋိပတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာသင်္ဂါမံ

တေဟရန္တွေန ဇာနိတဗ္ဗာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၆၈-၃၇၄. မဟာသင်္ဂါမေ ဟဠ္ဌိယံ **သင်္ဂါမာဝစရေနာ** တိ အနုဝိဇ္ဇကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝတ္ထု** တိ မေထုနာဒိဝီတိက္ကမော။ **နိဒါနန္တိ** ဝေသာလိအာဒိပညတ္တိဋ္ဌာနံ။ **ပုဂ္ဂလော အကာရကော ဇာနိတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗေ တဂဏော တ ပရိဏ္ဏာယကဘူတော ပုဂ္ဂလောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၇၅. ဝိသ္သဋ္ဌိသိက္ခာပဒ န္တိ နီလာဒိဒသန္နံ သုက္ကာနံ မောစနဝသေန ဝုတ္တံ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိသိက္ခာပဒံ။ တဥဟိ တေလာဒိမန္ဒဝဏ္ဏာနံ နီလာဒိပစုရဝဏ္ဏာနံ ဝသေန **“ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ပစုရတ္ထေ ဟိ ဣဓ အဝဏ္ဏောတိ **အ**-ကာရော။

၃၇၉. ယာဝ အကနိဋ္ဌဗ္ရဟ္မာနော ဒ္ဝိဓာ ဟောန္တိ တိ ဧတ္ထ အဝိဟာဒိသုဒ္ဓာတသိကာ အညဘူမိသု အရိယာ ဓမ္မတာဒိပကံ့ ဧဝ ဘဇန္တိ, ဣတရေ ဒုဝိဓမ္ပိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တေဟရန္တွေန ဇာနိတဗ္ဗာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကထိနဘေဒံ

ကထိနအတ္ထတာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၀၄. ကထိနေ **အနာဂတဝသေနာ**တိ ဥဒကာဟရဏာဒိပယောဂေ ဥပ္ပန္နေ ပစ္ဆာ ဓောဝနာဒိပုဗ္ဗကရဏဿ ဥပ္ပတ္တိတော တပ္ပယောဂဿ အနာဂတဝသေနေဝ အနန္တရပစ္စယော။ ပစ္စယတ္တဉ္စဿ ကာရိယဘူတဿ ယသ္မာ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗတံ နိဿာယ ပစ္စယာ ပဝတ္တာ, န ဝိနာ တေန, တသ္မာ တေန ပရိယာယေန ဝုတ္တံ, န သဘာဝတော သဗ္ဗတ္ထ။ တေနာဟ **“ပယောဂဿ ဟိ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ ပယောဂဿ သတ္တိဝိဓမ္ပိ ပုဗ္ဗကရဏံ ပစ္စယော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကာရဏမာဟ **“ယသ္မာ”** တိအာဒိ။ **ပုဗ္ဗကရဏဿတ္ထာယာ** တိ ပုဗ္ဗကရဏဿ နိပ္ဖာဒနတ္ထာယ။ **ပုရေဇာတပစ္စယေ**တိ ပုရေဇာတပစ္စယဿ ဝိသယေ။ **သော**တိ ပယောဂေါ။ ဓောဝနာဒိဓမ္မေသု ကေမ္ပိ အတ္တနော ပုရေဇာတပစ္စယဘူတံ ဓမ္မံ န လဘတိ, အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေဇာတဿ ပုဗ္ဗကရဏဿ အဘာဝတောတိ အတ္ထော။ **လဘတီ**တိ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယံ ပုဗ္ဗကရဏံ လဘတိ, ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဟဉ္စိယံ **ပန္နရသ ဓမ္မာ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော** တိ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗကရဏဿာတိ ဝါ ပယောဂဿာတိ ဝါ အညဿ ကဿစိ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ အပရာမဋ္ဌတ္တာ ပန္နရသ ဓမ္မာ သယံ အညမညသဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, တေဟိ သဟ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ အညဿ အဘာဝတော။ ဧဝံ ဥပရိ သဗ္ဗတ္ထ။ တေနာဟ **“သဟဇာတပစ္စယံ ပနာ”** တိအာဒိ။ **မာတိကာ စ ပလိဗောဓာ စာ**တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန ပဉ္စာနိသံသာနိ ဂဟိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ **မာတိကာနဉ္စ ပလိဗောဓာနဉ္စာ** တိ ဧတ္ထာပိ။ တေဟိပိ အတ္ထော အနန္တရမေဝ မာတိကာဒီဟိ သဟ ဇာယန္တိ။ တေနေဝ “ပန္နရသ ဓမ္မာ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တာ။ **အာသာ**တိ စီဝရာသာ။ **ဝတ္ထု** တိ အာသာယ နိမိတ္တဘူတံ အနုပ္ပန္နစီဝရံ။ “ဒဿာမ ကရိဿာမာ”တိ ဟိ အာယကေဟိ ပဋိညာတစီဝရံ နိဿာယ အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ စီဝရာသာ အနန္တရပစ္စယာဒိဘာဝေန ဝုတ္တာ။ **အာသာနဉ္စ အနာသာနဉ္စာ** တိ လဗ္ဘမာနကစီဝရေ ဥပ္ပဇ္ဇနကစီဝရာသာနဉ္စေဝ အလဗ္ဘမာနေ စီဝရေ ဥပ္ပဇ္ဇနကအနာသာနဉ္စ, အာသာနံ, တဗ္ဗိဂမာနဉ္စာတိ အတ္ထော။ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပတ္တိဘေဒံ သန္ဓာယ **“အာသာန”**န္တိ ဗဟုဝစနံ ကတံ, အာသာယ , အနာသာယ စာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“အာသာ စ အနာသာ စာ”**တိ။

ကထိနအတ္ထတာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုဗ္ဗကရဏနိဒ္ဒေသာဒိဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၄၀၆-၇. **ဆ စီဝရာနီ**တိ ခောမာဒီသု ဆသု အညတရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန ပန **“စီဝရာနီ”**တိ ဗဟုဝစနံ ကတံ။ ဟဉ္စိယံ ပနေတ္ထ **ဝတ္ထု, အာသာ စ အနာသာ စာ**တိအာဒီသု အတ္ထတေ ကထိနေ အာနိသံသဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကပစ္စာသာစီဝရံ “ဝတ္ထု”တိ ဝုတ္တံ။ ကထိနစီဝရံ ဟေတုပစ္စယ-သဒ္ဒေဟိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၀၈. **ပစ္စုဒ္ဓါရော တီဟိ ဓမ္မေဟီ** တိအာဒိ ကထိနတ္ထာရတ္ထာယ တိစီဝရတော အညံ ဝဿိကသာဋိကာဒိံ ပစ္စုဒ္ဓရိတုံ, အဓိဋ္ဌဟိတုဉ္စ အတ္ထရိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **“ဝစီဘေဒေနာ”**တိ ဧတေန ကေဝလံ ကာယေန ကထိနတ္ထာရော န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။

ပုဗ္ဗကရဏနိဒ္ဒေသာဒိဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကထိနာဒိဇာနိတဗ္ဗဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၄၁၂. **ယေသု ရူပါဒိဓမ္မေသူ** တိ “ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာ ဘိက္ခူ, ပဉ္စဟိ အနူနော သင်္ဃော, စီဝရမာသော, ဓမ္မေန သမေန သမုပ္ပန္နံ စီဝရ”န္တိ ဧဝမာဒီသု ယေသု ရူပါရူပဓမ္မေသု။ **သတီ**တိ သန္တေသု။ **မိဿီဘာဝတော** တိ သံသဂ္ဂတာ သမူဟပညတ္တိမတ္တံ။ တေနာဟ **“န ပရမတ္ထတော ဧကော ဓမ္မော အတ္ထိ”** တိ။

၄၁၆. ကေတော ဥပဗ္ဗဇန္တိ တိ ကထိနုဒ္ဓါရေန သဟ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာရဟာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ကထိနတ္ထာရတော ဟိ ပဘုတိ သဗ္ဗေ ကထိနုဒ္ဓါရာ တံ တံ ကာရဏန္တရမာဂမ္မ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗေ **ကေုပ္ပာအ** နာမဇာတာ။ တေသု အန္တရုဗ္ဘာရသဟုဗ္ဘာရာ ဒွေ ဧဝ တံ ဝိဟာရံ အနတ္ထတကထိနဝိဟာရသဒိသံ ကရောန္တာ သယံ သကလေန ကထိနတ္ထာရေန သဟ နိရုဇ္ဈန္တိ ဥဒ္ဓါရဘာဝံ ဟပုဏန္တိ ။ အဝသေသာ ပန တံ တံ ဟဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကမေဝ ကထိနတ္ထာရံ ဒွဝိန္နံ ပလိဗောဓာနံ ဥပစ္ဆိန္နဝသေန နိရောဓေန္တာ သယံ ဥဒ္ဓါရဘာဝံ ဟပုဏန္တိ, န သကလံ ကထိနတ္ထာရံ။ ကထိနုဒ္ဓါရာနဉ္စ **နိရောဓော** နာမ တံ တံ ကာရဏမာဂမ္မ ဥဒ္ဓါရဘာဝပ္ပတ္တိ, ဝေဠ ဥပ္ပတ္တိ နာမ ကထိနုဒ္ဓါရော ဧဝ။ တေနာဟ **"သဗ္ဗေပိ အတ္ထာရေန သဒ္ဓိံ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပုရိမာ ဒွေဝ**တိ "ကေုပ္ပာအ ကေနိရောဓာ"တိ ဟဋ္ဌိယံ ပဉှမံ ဝုတ္တာ အန္တရုဗ္ဘာရသဟုဗ္ဘာရာ ဒွေဝ။ **တေသူ**တိ ပက္ကမနန္တိကာဒီသု။ **ဥဒ္ဓါရဘာဝံ ပတ္တေသူ**တိ ဥဒ္ဓါရဘာဝပ္ပတ္တိသင်္ခာတနိရောဓံ ပတ္တေသူတိ အတ္ထော။ **အတ္ထာရော တိဋ္ဌတီ** တိ ကတစီဝရံ အာအယ ပက္ကန္တာဒိပုဂ္ဂလံ ဌပေတွာ တဒဝသေသာနံ ပလိဗောဓသဗ္ဘာဝတော ကထိနတ္ထာရော တိဋ္ဌတိ။

ကထိနာဒိဇာနိတဗ္ဗဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပညတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

သင်္ဂဟဝဂ္ဂေ

ဥပါလိပဉ္စကံ

နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၂၁. **သမဂ္ဂေဟိ ကရဏီယာနီ**တိ ဝိဝါဒါဓိကရဏေဟိ ပုဗ္ဗေ အသမဂ္ဂာ ဟုတွာ ပစ္ဆာ သာမဂ္ဂိံ ဥပဂတေဟိ ကတ္တဗ္ဗာနိ။ ကိံ ပန အသညတမိဿပရိသာယ သဒ္ဓိံ လဒ္ဓိနော သာမဂ္ဂိံ ကရောန္တီတိ အာဟ **“ဥပေါသထပဝါရဏာဒီသု ဟိ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဌိတာသူ**တိ ဥပေါသထပဝါရဏာသု အပ္ပဝတ္တိတာသု။ **ဥပတ္ထမ္ဘော န အာတဗ္ဗော** တိ ဥပရူပရိ အပ္ပဝတ္တနတ္ထာယ မယမ္ပိ ဥပေါသထံ န ကရိဿာမာတိအာဒိနာ ကလဟဿ ဥပတ္ထမ္ဘော န အာတဗ္ဗော, ဓမ္မေန ဝိနယေန သာမဂ္ဂိံ ကတွာ သမဂ္ဂေဟေဝ အသညတာ ဘိက္ခူ ဝိနေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“သစေ သင်္ဃော အစ္စယံ ဒေသာပေတွာ”**တိအာဒိ။ **ဘိက္ခုနော နက္ခမတီ** တိ ကေသုစိ ပုဂ္ဂလေသု အပ္ပမတ္တကအောသဒဿနေန နရုစ္စတိ။ **ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မမ္ပိ ကတွာ** တိ “န မေတံ ခမတီ”တိ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော အတ္တနော ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကတွာ။ **ဥပေတဗ္ဗာ**တိ သာသနဟာနိယာ အဘာဝတော သာမဂ္ဂိံ အကောပေတွာ ကာယသာမဂ္ဂီ အာတဗ္ဗာ, ဤဒိသေ ဌာနေ အလဇ္ဇိပရိဘောဂေ အာပတ္တိကရော န ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ယေ ပန သာသနဝိနာသာယ ပဋိပန္နာ, တေဟိ သဟ န ဝတ္တတိ, အာပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ သာသနဝိနာသော စ။ တေနာဟ **“ယတ္ထ ပန ဥဒ္ဓမ္မ”** န္တိအာဒိ။ **“ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ”** တိ ကမ္မိနာ ဒိဋ္ဌိယာ အာဝိကတာယပိ အာပတ္တိံ ဒဿေတိ။

၄၂၂. **ကဏှာဟတစော**တိ ရာဂဒေါသာဒီဟိ ကိလိဋ္ဌဝစနော။ အနတ္ထကဝစနဿ ဒီပနံ ပကာသနံ အဿာတိ **အနတ္ထကဒီပနော။ မာနံ နိဿာယာ**တိ ဝိနိစ္ဆယကရဏံ တဝ ဘာရောတိ သင်္ဃေန ဘာရေ အကတေပိ “အဟမေဝေတ္ထ တေဟာရိတုံ အရဟာရူပေ”တိ မာနံ နိဿာယ။ **ယထာဒိဋ္ဌိယာ** တိ အနုရူပလဒ္ဓိယာ။ ယဿ ဟိ အတ္ထဿ ယာဒိသီ ဒိဋ္ဌိ အနုရူပာ, တံ ဂဟေတွာ န ဗျာကတာတိ အတ္ထော ။**အဿ အတ္တနော** တိ အဓမ္မာဒိအတ္ထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, န ပုဂ္ဂလံ, အဿ အဓမ္မာဒိအတ္ထသင်္ခာတဿ အတ္တနော သရူပဿ ယာ အနုရူပာ ဒိဋ္ဌိတိ အတ္ထော။ **လဒ္ဓိံ နိက္ခိပိတွာ**တိ အနုရူပလဒ္ဓိံ ဆဍ္ဍေတွာ, အဂ္ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“အဓမ္မာဒီသု ဓမ္မာဒိလဒ္ဓိကော ဟုတွာ”**တိ။ အထ ဝါ အတ္တနော လဒ္ဓိံ နိဂူဟိတွာ ပုဂ္ဂလာနုဂုဏံ တထာ ဗျာကရောန္တော န ယထာဒိဋ္ဌိယာ ဗျာကတာ နာမ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ **အဓမ္မာဒီသု ဓမ္မာဒိလဒ္ဓိကော ဟုတွာ** တိ ဧတ္ထ အဓမ္မာဒီသု ဓမ္မာဒိလဒ္ဓိကော ဝိယ ဟုတွာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေါဟာရဝဂ္ဂါဒိဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. **ကမ္မဉ္ဉတ္တိ** တိ ကမ္မဘူတာ ဉတ္တိ။ အနုဿာဝနနိရပေက္ခာ ဉတ္တိကမ္မဘူတာ ဉတ္တီတိ အတ္ထော။ **ကမ္မပါဒဉတ္တိ** နာမ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မာဒီသု အနုဿာဝနကမ္မဿ ပါဒဘူတာ အဓိဋ္ဌာနဘူတာ ဉတ္တိ။ **နဝသု ဌာနေသူ** တိ ဩသာရဏာဒီသု နဝသု ဌာနေသု။ **ဒွီသု ဌာနေသူ**တိ ဉတ္တိဒုတိယဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေသု။

သုတ္တာနုလောမ န္တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ သုတ္တာနုလောမဘူတေ မဟာပဒေသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိနယာနုလောမ** န္တိ ခန္ဓကပရိဝါရာနုလောမဘူတေ မဟာပဒေသေ။ **သုတ္တန္တိကေ စတ္တာရော မဟာပဒေသေ** တိ သုတ္တာဘိဓမ္မပိဋကေသု အနုညာတပဋိက္ခိတ္တသုတ္တာနုလောမဝသေန နယတော ဂဟေတဗ္ဗေ စတ္တာရော အတ္ထော။

၄၂၅. **ဒိဋ္ဌိနံ အာဝိကမ္မာနီ** တိ အာပတ္တိလဒ္ဓိနံ ပကာသနာနိ, အာပတ္တိဒေသနာကမ္မာနီတိ အတ္ထော။

ယထာ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဒိဋ္ဌိ အာဝိကတာ ဟောတီ တိ ယထာ အာဝိကတေ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဧကီဘူတေဟိ ကေဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ အာပတ္တိ ဒေသိတာ နာမ ဟောတိ, ဧဝံ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဒေသေန္တော စ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဧကဿ သန္တိကေ ဒေသေတိ။ ဧဝံ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဒေသိတာ စ အာပတ္တိ န ဝုဋ္ဌာတိ, ဒေသနာပစ္စယာ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ။ ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ ပန ဧကတော ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၄၄၄. အဒဿနေနာ တိ ဣမဿ အကပ္ပိယံ ပရိဝဇ္ဇေန္တာနံ ဝိနယရောနံ ပဋိပတ္တိယာ အဒဿနေန , တေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အနာပဇ္ဇနေနာတိပိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယာ**တိ ရဇတာဒိအကပ္ပိယေ တိပုအာဒိသညိတာယ ။ **ပုစ္ဆိတ္ဝာ တ အညေသံ တ ဝုစ္စမာနံ အသုဏန္တော အာပဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ ပုစ္ဆိတ္ဝာ အသုဏန္တော တ ပုစ္ဆိယမာနံ အသုဏန္တော တတိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧကရတ္တာတိက္ကမာဒိဝသေနာ** တိ အဓိဋ္ဌိတစီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတ္ဝာ ဧကရတ္တာတိက္ကမေန ဟာစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဆရတ္တာတိက္ကမာဒီနံ သင်္ဂဟော။

၄၅၀. အနတ္ထံ ကလိသာသန န္တိ အနတ္ထာဝဟံ ကောဓဝေစနံ အာရောပေန္တော ဒေသံ အာရောပေန္တော ဥပဒ္ဒဝတယ ပရိသက္ကတီတိ အတ္ထော။

၄၅၄. တေဟာရနိရုတ္တိယ န္တိ တဿ တဿ အတ္ထဿ တစကသဒ္ဒေ ပဘေဒဂတဉာဏပ္ပတ္တော န ဟောတီတိ အတ္ထော။

၄၅၅. ပရိမဏ္ဍလဗျဉ္ဇနာရောပနေ ကုသလော န ဟောတီ တိ ပရိမဏ္ဍလေန ပဒဗျဉ္ဇနေန ဝတ္တုံ, ပရေဟိ ဝုတ္တံ ဇာနိတုဉ္စ အသမတ္ထောတိ အတ္ထော။

၄၅၈. အနုဿာဝနေနာ တိ အနု အနု ကထနေန။ တေနာဟ **"နနု တုမှေဟ"**တိအာဒိ, ယံ အတေစုမှဟ, သ္ဝတယံ ပကာသိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ယ**န္တိ ဣဒံ ယသ္မာ ဝစနာပေက္ခံ န ဟောတိ, ဝစနတ္ထာပေက္ခမေဝ, တသ္မာ တေန ဝစနေန နာနာကရဏာဘာဝံ ပကာသယိဿာမာတိ ယမတ္ထံ အတေစုမှာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တေနေဝ **"သ္ဝတယ"**န္တိ ပုလ္လိင်္ဂဝသေန ပဋိနိဒ္ဒေသော ကတော, တဿ သော အယံ နာနာကရဏာဘာဝတေတိ အတ္ထော။

၄၆၇. မဍ္ဍပအာဒီသုပိ နဋ္ဌာဋ္ဌံ ပဋိပဟညေယျာ တိ အန္ဓကာရေ စမ္မခဏ္ဍံ ပညပေတ္ဝာ ဝန္ဒိတုံ ဩနမန္တဿ နဋ္ဌာဋ္ဌံ တ အကိ္ခ တ မဍ္ဍာဒီသု ပဋိဟညတိ။ ဧတေန ဝန္ဒတောပိ အာပတ္တိအဘာဝံ ဝတ္ဝာ ဝန္ဒနာယ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခေပဟာဘာဝဥ္စ ဒီပေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သုတ္တန္တရေဟိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တေသု။ နဂ္ဂါဒီသု ပန ဝန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ **ဧကတော အာဝဋ္ဋော**တိ ဧကသ္မိံ ဒေသာဘဂတိပက္ခေ ပရိဝတ္တော ပဝိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"သပတ္တပက္ခေ ဌိတော"** တိ။ **ဝန္ဒိယမာနော**တိ ဩနမိတ္ဝာ ဝန္ဒိယမာနော။ ဝန္ဒိတဗ္ဗေသု ဥဒ္ဒေသာစရိယော, နိဿယာစရိယော စ ယသ္မာ နဝကာပိ ဟောန္တိ, တသ္မာ တေ ဝုမှာ ဧဝ ဝန္ဒိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၇၀. **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ** တိ သဟသေယျာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ။ **ဣတရ**န္တိ သစိတ္တကံ။

တေဟာရဝဂ္ဂဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အပရဒုတိယကထာသင်္ဂဏ္ဌိကံ

ကာယိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၄၇၄. **"ကတိ အာပတ္တိယော"** တိအာဒိနာ ဥပါလိတ္ထေရေန ဝိနယဿ ဟဋ္ဌဝတ္ထုံ သယမေဝ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ။ **ဘိက္ခုနီနံယေဝ။ပေ။ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ နာမာ** တိ ဘိက္ခုနီနံ ပညတ္တာ ဧကာ ဧဝ အာပတ္တိ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ နာမာတိ အတ္ထော။

၄၇၅. **ကမ္မဉ္စ ကမ္မပါဒကာ စာ** တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ဉတ္တိကမ္မေသု ဉတ္တိ သယမေဝ ကမ္မံ ဟောတိ, ဉတ္တိဒုတိယဉတ္တိစတုတ္ထေသု ကမ္မေသု အနုဿာဝနသင်္ခါတဿ ကမ္မဿ ဉတ္တိပါဒကဘာဝေန တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ကမ္မာနိ ဒွေဝ "ဉတ္တိကိစ္စာနီ"တိ ဝုတ္တာနိ။

ပါစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋာ ကတာ တိ ဒသသုပိ သိက္ခာပဒေသု ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယ ဝသေန ဝုတ္တဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဌမသိက္ခာပဒမ္ပီ**တိ ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ (ပါစိ. ၁၄၄ အာဒယော)။ **အဓမ္မကမ္မေ** တိ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိကမ္မေ အဓမ္မကမ္မေ ဇာတေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ဒွေ အာပတ္တိနဝကာ, ဓမ္မကမ္မေ ဒွေ အာပတ္တိနဝကာတိ စတ္တာရော နဝကာ ဝုတ္တာ။ **အာမကဓညံ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိယာ** ဝိညာပနာဒိပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟာရေ ပါစိတ္တိယံ။ ပါစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋာ ကတာယေဝါတိ ဝုတ္တံ။

ဝိဇဟန္တီ တိဋ္ဌတီ တိအာဒီသု ယဒါ ဘိက္ခုနိယာ ဧကေန ပါဒေန ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌတွာ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကတွာ တတော အပရေန ပါဒေန ဝိဇဟိတွာ ဌာတုကာမတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ သာ ယထာက္ကမံ "ဝိဇဟန္တီ တိဋ္ဌတိ, ဝိဇဟိတွာ တိဋ္ဌတီ"တိ ဣမံ ဝေါဟာရံ လဘတိ။ အညထာ ဟိဿာ ကမ္မူပစာရမောက္ကန္တိယာ ဝိသေသော န သိယာ ဟတ္ထပါသဝိဇဟနဿာပိ ဂမနတ္တာ။ **နိသီဒတိ စ နိပဇ္ဇတိ စ** တိ ဧတ္ထာပိ ယထာဝုတ္တာဓိပ္ပါယေန အဍ္ဎာသနေန ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟန္တီ နိသီဒတိ, သကလေန စ အာသနေန ဝိဇဟိတွာ နိသီဒတိ, အဍ္ဎသရီရေန ဝိဇဟန္တီ နိပဇ္ဇတိ, သကလေန သရီရေန ဝိဇဟိတွာ နိပဇ္ဇတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ကာယိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ

၄၇၆. **သဗ္ဗာနိ နာနာဝတ္ထုကာနီ**တိ သပ္ပိနဝနီတာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ဝတ္ထူနံ ဘေဒေန ပါစိတ္တိယာနိ ပဉ္စ နာနာဝတ္ထုကာနိ။ ဧသ နယော ပဏီတဘောဇနဝိသယေ **နဝ ပါစိတ္တိယာနီ** တိအာဒီသုပိ။ ဧတေန ဘေသဇ္ဇပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒာနိ ဧကေကသိက္ခာပဒဝသေန ပညတ္တာနိပိ ဝတ္ထုဘေဒေန ပစ္စေကံ ပဉ္စသိက္ခာပဒနဝသိက္ခာပဒသဒိသာနိ ဘိက္ခုနီနံ ပါဋိဒေသနီယာပတ္တိယော ဝိယာတိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ "နာနာဝတ္ထုကာနီ"တိ ဝုတ္တံ။ သပ္ပိံ ဧဝ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနေကဘာဇနေသု ဌပေတွာ သတ္တာဟံ အတိက္ကာမေန္တဿ ဘာဇနဂဏနာယ သမ္ဗဟုလာ ဗဟုကာပိ အာပတ္တိယော ဧကဝတ္ထုကာ ဧဝ ဟောန္တိ, ဧဝံ သပ္ပိဘောဇနမေဝ ဗဟူသု ဌာနေသု ဝိညာပေတွာ ဧကတော ဝါ ဝိသုံ ဝိသုမေဝ ဝါ ဘုဉ္ဇန္တိယာ အာပတ္တိယော ဧကဝတ္ထုကာ ဧဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပါဠိယံ **ဧကဝါစာယ ဒေသေယျ, ဝုတ္တာ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ** တိ ဧတ္ထ "ဒေသေယျာတိ ဝုတ္တာ"တိ ဣတိ-သဒ္ဒံ အဇ္ဈာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

ဘေဒါနုဝတ္တကာနန္တိ ဧတ္ထ အာဒိ-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ယာဝတတိယကာ စ သဗ္ဗေ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ အာဂတာ, သင်္ဃာဒိသေသသာမညေန ဧကံ, ပါစိတ္တိယသာမညေန စ ဧကံ ကတွာ **"ယာဝတတိယကေ တိဿော"** တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယာပိ သန္တိ ဧဝ။ တာနိ မာတိကာယ န အာဂတာနိ။ မာတိကာဂတဝသေန ပနေတ္ထ "တိဿော"တိ ဝုတ္တံ။

သင္ဂါဒီဟိ တိ သင္ဃဂဏပုဂ္ဂလေဟိ ကာရဏဘူတေဟိ။ **အဗ္ဘုဏ္ဏဟသီလော** တိ ပရိသုဒ္ဓဘာဝူပဂမနေန အဘိနဝုပ္ပန္နသီလော။ အဘိနဝုပ္ပန္နဉ္ဟိ ''အဗ္ဘုဏ္ဏဟ''န္တိ ဝုစ္စတိ, ပရိသုဒ္ဓသီလောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''ဟကတိကော''**တိ။

''ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာနိသံသေ'' တိ ကြဒံ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ ''သစေ မံ ကြမေ ဘိက္ခူ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိပိဿန္တိ, န မယာ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကရိဿန္တိ''တိအာဒိနာ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ပရေသမ္ပိ သဒ္ဓာယ အာပတ္တိဒေသနာဝိဓာနမုခေန သာမဂ္ဂိယတော ပကာသိတော။ ကေတော ဥပေါသထကရဏ, ပဝါရဏာကရဏ, သင္ဃကမ္မကရဏ, အာသနေနိသီဒန, ယာဂုပါနေနိသီဒန, ဘတ္တဂ္ဂေနိသီဒန, ကေစ္ဆဒနေသယန, ယထာဝုဍ္ဎအဘိဝါဒနာဒိကရဏသင္ခါတေ အဋ္ဌာနိသံသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

စတုန္နံ န္တိ ဝိနယပိဋကေ အာဂတာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ **ကတမာ ပန သာ**တိ သာ စတုဗ္ဗိဓာ အစ္စယဒေသနာ ကတမာတိ အတ္ထော။ **အဘိမာရာန**န္တိ မာရဏတ္ထာယ ပယောဇိတဓနုဂ္ဂဟာနံ။ **ဥပဋ္ဌာယိကာယာ** တိ သဟသေယ္ယသိက္ခာပဒဝတ္ထုသ္မိံ အာဂတာယ။

အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခုနီန န္တိ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ကြတရာယ အာဂတာယ ဝုဍ္ဎာယ ဘိက္ခုနိယာ အာသနံ အတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌန္နံ ပန ဘိက္ခုနီနံ နဝကာယ အာဂတာယ အအာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တာယ ပန သင္ဃနဝကာသနေ လဒ္ဓောကာသေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ အဋ္ဌန္နံ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခုနီနံ ကြတရာယ နဝကတရာယ အာသနံ အတဗ္ဗံ။ **ကမ္မာနိ နတ**တိ ဩသာရဏာဒီနိ နဝ ဧဝ။

ဟစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဝန္ဒနီယပုဂ္ဂလာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၇၇. **ဒသ ဇနာ**တိ ''ဒသ ကြမေ, ဘိက္ခဝေ, အဝန္ဒိယာ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၃၀) ဝုတ္တာ နဝကအနုပသမ္ပန္နနာနာသံဝါသကမာတုကမပဏ္ဍကာ ပဉ္စ, ဟရိတသိကာဒယော စ ပဉ္စာတိ ဒသ ဇနာ။

ဒ္ဓတဒသ ကမ္မဒေသာ တိ ဒေသယုတ္တကမ္မာနိ ဒ္ဓတဒသာတိ အတ္ထော။ **ကမ္မသမ္ပတ္တိယော**တိ သမ္ပန္နကမ္မာနိ, ဝိသုဒ္ဓကမ္မာနီတိ အတ္ထော။ **တေဒေတာ**တိ ဓမ္မေန သမဂ္ဂမေဝ။

အနန္တံ နိဗ္ဗာနံ အဇိနိ ဇိနိတွာ ပဋ္ဋိလဘတီတိ အနန္တဇိနောတိ အာဟ **''ပရိယန္တ''** ကြစ္စာဒိ။ **သွေဝတ**တိ သော ဧဝ ဘဂဝါ။

''ဝိနယံ ပဋ္ဋိဇာနန္တဿ, ဝိနယာနိ သုဏောမ တေ'' တိအာဒိနာ ဥပါလိတ္ထေရေနေဝ ဧကံ ဝိနယဓရံ သမ္မုခေ ဌိတံ ပုစ္ဆန္တေန ဝိယ ပုစ္ဆိတွာ တေန ဝိဿဇ္ဇိတံ ဝိယ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ။ တတ္ထ **ဝိနယံ ပဋ္ဋိဇာနန္တဿာ** တိ ဝိနယံ ဇာနာမီတိ ပဋ္ဋိဇာနန္တဿ။ **ဝိနယာနီ**တိ ဝိနယေ တယာ ဝုစ္စမာနေ သုဏောမ။

၄၇၈. ဟဋ္ဌိယံ **ဟာရာဇိကာ**တိအာဒိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေသု အာဂတေသု အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏဝသေန ဝုတ္တံ။

အဝန္ဒနီယပုဂ္ဂလာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေဒမောစနကထာ

အဝိပ္ပတသပဉှာဝဏ္ဏနာ

၄၇၉. သေဒမောစနကထာသု **အကပ္ပိယသမ္ဘောဂေ**တိ အနုပသမ္ပန္နေဟိ သဒ္ဓိံ ကာတုံ ပဋိက္ခိတ္တော ဥပေါ သထာဒိသံဝါသော ဧဝ ဝုတ္တော။ **ပဉှာ မေသာ**တိ ဧတ္ထ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **သော**တိ စ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ဝုတ္တံ, ပဉှော ဧသောတိ အတ္ထော။ **ပဉှ**-သဒ္ဒော ဟိ ဒွိလိင်္ဂေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနာဟ **“သော ပဉှာ”**တိ အာဒိ။

ဂရုဘဏ္ဍံ သန္ဓာယာတိ ဂရုဘဏ္ဍေန ဂရုဘဏ္ဍပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ။ **ဒသာ**တိ ဒသ အဝန္ဒိယပုဂ္ဂလေ။ **ကောဒသေ**တိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ။ **သိက္ခာယ အသာဓာရဏော**တိ ခုရဘဏ္ဍံ ဓာရေတုံ အနုညာတသိက္ခာပဒေန ဘိက္ခုဟိ အသာဓာရဏသိက္ခာပဒေါတိ အတ္ထော။

ဥဗ္ဘက္ခကေ န ဝဒာမီတိ အက္ခတော ဥဒ္ဓံ သီသေ ဌိတမုခမဂ္ဂေပိ ဟာရာဇိကံ သန္ဓာယ န ဝဒာမိ။ **အဓောနာဘိ**န္တိ နာဘိတော ဟေဋ္ဌာ ဌိတဝစ္စပဿာဝမဂ္ဂေပိ ဝိဝဇ္ဇိယ အညသ္မိံ သရီရပ္ပဒေသေ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ ကထံ ဟာရာဇိကော သိယာတိ အတ္ထော။

ဆေဇ္ဇဝတ္ထုန္တိ ဟာရာဇိကံ။

အဝိပ္ပတသပဉှာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟာရာဇိကာဒိပဉှာဝဏ္ဏနာ

၄၈၀. **ဒုဿကုဋိအာဒီနီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အစ္ဆတရတိပုပဏ္ဏာဒီဟိ, တိဏပဏ္ဏာဒီဟိ စ ပဋိစ္ဆန္နကုဋိယော သင်္ဂဏှာတိ။ တာဒိသာယ ဟိ ကုဋိယာ ဗဟိ ဌတွာ အန္တော ဌိတာယ ဣတ္ထိယာ မဂ္ဂေ ဒုဿာဒိနာ သန္ထတံ ကတွာ ပဝေသေန္တောပိ ဟာရာဇိကော သိယာ။ **လိင်္ဂပရိဝတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ**တိ လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေ ပဋိဂ္ဂဟဏသ္သ ဝိဇဟနတော ပုန အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇနာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဟဋ္ဌိယံ **ဘိက္ခု သိယာ ဝီသတိယာ သမာဂတာ**တိ ဝီသတိယာ သင်္ဃာတာယ ဘိက္ခု သမာဂတာ, ဧတေန သဗ္ဗကမ္မာရဟတံ သင်္ဃဿ ဒဿေတိ။

နိဝတ္ထောတိ ကထာယ အန္တရဝါသကေန နိဝတ္ထော ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဒိဂုဏံ ကတွာ ပာရုတသင်္ဃာဋိယော။ ဣတိ တာနိ တီဏိပိ စီဝရာနိ ကာယေ ဂတာနေဝ ဘိက္ခုနိယာ ဗိန္ဒုမတ္တံ ကာဠကံ ဥဒကေန ဓောဝိတမတ္တေ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ဣတ္ထိံ ဟနေတိ ကထာယ န မာတုဘူတံ ဣတ္ထိံ ဟနေယျ, န ပိတုဘူတံ ပုရိသံ ဟနေယျ။ **အနရိယ**န္တိ တဉ္စ အနရဟန္တမေဝ ဟနေယျ, ဧတေန အရဟန္တဃာတကောပိ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **အနန္တရံ ဖုသေ**တိ အာနန္တရိယံ ဖုသတီတိ အတ္ထော။

၄၈၁. **သုပ္ပတိဋ္ဌိတ-နိဂြောဓသဒိသ**န္တိ ယောဇနဝိတ္ထတံ ရုက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

သတ္တရသကေသူတိ ဘိက္ခုနီနံ ပညတ္တသတ္တရသသင်္ဃာဒိသေသေသု။

ဟာရာဇိကာဒိပဉှာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စဝဂ္ဂေါ

ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၈၂. ကမ္မဝဂ္ဂေ ဌပိတဥပေါသထပဝါရဏာနံ ကတ္တိကမာသေ သာမဂ္ဂိယာ ကတာယ သာမဂ္ဂီပဝါရဏံ မုဉ္စိတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **"ဌပေတွာ ကတ္တိကမာသ"** န္တိ။ သစေ ပန တေသံ နာနာသီမာသု မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုံ ပဝါရိတာနံ ကတ္တိကမာသဗ္ဘန္တရေ သာမဂ္ဂီ ဟောတိ, သာမဂ္ဂီဥပေါသထော ဧဝ တေဟိ ကတ္တဗ္ဗော, န ပဝါရဏာ။ ကေသ္မိံ ဝသ္သေ ကတပဝါရဏာနံ ပုန ပဝါရဏာယ အဝိဟိတတ္တာ။ **သာမဂ္ဂီဒိဝသော** တိ အနုပေါသထဒိဝသေ သာမဂ္ဂီကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန စာတုဒ္ဒသိယံ, ပန္နရသိယံ ဝါ သင်္ဃော သာမဂ္ဂီ ကရောတိ, တဒါ သာမဂ္ဂီဥပေါသထဒိဝသော န ဟောတိ, စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီဥပေါသထောဝ ဟောတိ။ ဥပရိ ပဝါရဏာယပိ ဧသေဝ နယော။

ပစ္စုက္ကဍ္ဎိတွာ ဌပိတဒိဝသော တိ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ဝါ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ ဝါ ကတွာ ဌပိတော ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီဒိဝသောဝ။ **ဒွေဝ စ ပုဏ္ဏမာသိယော** တိ ပုဗ္ဗ-ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ, ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ စာတိ ဒွေဝ ပုဏ္ဏမာသိယော။ **ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ** တိ ပုဏ္ဏမာသီဒွယေန သဒ္ဓိံ သာမဂ္ဂီပဝါရဏံ, စာတုဒ္ဒသီပဝါရဏဉ္စ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ပကတိစာရိတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ တထာရူပပစ္စယေ ပန သတိ ဥဘိန္နံ ပုဏ္ဏမာသီနံ ပုရိမာ ဒွေဝ စာတုဒ္ဒသိယောပိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသိယာ အနန္တရာ ပန္နရသီပီတိ ဣမေပိ တယော ဒိဝသာ ပဝါရဏာဒိဝသာ ဧဝါတိ ဣမံ သတ္တဝိဓမ္ပိ ပဝါရဏာဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ပဝါရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၄၈၄. **အနုသ္သာဝနကမ္မံ ကတွာ** တိ ပဌမံ အနုသ္သာဝနံ သာဝေတွာ "သော ဉတ္တိ"တိ အနုသ္သာဝနာနန္တရမေဝ သကလံ ဉတ္တိံ ဝတွာ, ပရိယောသာနေ "သော ဉတ္တိ"တိ ဝတွာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၈၅. **ယွတယန္တိ** ဗျဉ္ဇနပ္ပဘေဒေ အဓိပ္ပေတော။ **ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေ** တိ ဧတ္ထ ဒသဓာ ဒသဝိဓေန ဗျဉ္ဇနာနံ ပဘေဒေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကေနာယံ ပဘေဒေတိ အာဟ **"ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ"** တိ။ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထဗျဉ္ဇနတော ဗျဉ္ဇနသင်္ခါတာနံ အက္ခရာနံ ဇနိကာ ဗုဒ္ဓိ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ, တာယ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ , အက္ခရသမုဋ္ဌာပကစိတ္တဘေဒေနေဝါတိ အတ္ထော။ ယံ ဝါ သံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ, ဣဒမ္ပိ ဂရုကန္တိ ယောဇနာ။

တတ္ထ **အာယသ္မတော** တိအာဒီသု ယာနိ အနန္တရိတာနိ **သ**-ကာရ**မ**-ကာရာဒိဗျဉ္ဇနာနိ "သံယောဂေ"တိ ဝုစ္စန္တိ, သော သံယောဂေ ပရော ယဿ **အ**-ကာရာဒိနော, သော **သံယောဂပရော** နာမ။ **ရဿ** န္တိ အကာရာဒိဗျဉ္ဇနရဟိတံ သရံ။ **အသံယောဂပရ**န္တိ "ယဿ နက္ခမတိ"တိအာဒီသု **ယ**-ကာရ **န**-ကာရာဒိဗျဉ္ဇနသဟိတသရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တ**-ကာရဿ **ထ**-ကာရံ အကတွာ ဝဂ္ဂန္တရေ သိထိလမေဝ ကတွာ "သုဏာတု မေ"တိအာဒိံ ဝဒန္တောပိ ဒုရုတ္တံ ကရောတိယေဝ ဌပေတွာ အနုရူပံ အာဒေသံ။ ယဉှိ "သစ္စိကတ္ထပရမတ္ထေနာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သစ္စိကဋ္ဌပရမဋ္ဌေနာ"တိ စ "အတ္ထကထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "အဋ္ဌကထာ"တိ စ တတ္ထ တတ္ထ ဝုစ္စတိ, တာဒိသံ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု ဒိဋ္ဌပယောဂံ, တဒနုရူပဉ္စ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, တတော အညံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **"အနုက္ကမာဂတံ ပဝေဏိံ အဝိနာသေန္တေနာ"**တိအာဒိ။

ဒီဃေ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿ န္တိအာဒီသု "ဘိက္ခူန"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဘိက္ခုန"န္တိ ဝါ "ဗဟူသု"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဗဟုသု"တိ ဝါ "နက္ခမတိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "န ခမတိ"တိ ဝါ "ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ဥပသမ္ပဒာပေခော"တိ ဝါ ဧဝံ အနုရူပဋ္ဌာနေသု ဧဝ ဒီဃရဿာဒိ ရဿဒီဃာဒိဝသေန ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပန "နာဂေ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "နဂေ"တိ ဝါ "သင်္ဃော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "သဃော"တိ ဝါ "တိဿော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "တိသော"တိ ဝါ "ယာစတိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "ယာစန္တိ"တိ ဝါ ဧဝံ အနနုရူပဋ္ဌာနေသု ဝတ္တုံ။ သမ္ဗန္ဓံ, ပန ဝဝတ္ထာနဉ္စ သဗ္ဗထာပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၈၆. **သေသသီမာသုပီ** တိ အတိမဟတီအာဒီသု ဒသသုပိ။

၄၈၈. စတုဝဂ္ဂကရဏေ တိ စတုဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကတ္တဗ္ဗေ။ **အနိဿာရိတာ** တိ ဥပောသထဋ္ဌပနာဒိနာ တ လဒ္ဓ
ခိနာနာသံတသကဘာဝေန တ န ဗဟိကတာ။ အဋ္ဌကထာယဉှိ ''အပကတတ္တဿာတိ ဥက္ခိတ္တကဿ တ, ယဿ
တ ဥပောသထပတရဏာ ဌပိတာ ဟောန္တိ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၂၅) ဝုတ္တတ္တာ ဌပိတဥပောသထပတရဏော ဘိက္ခု အပ
ကတတ္တော တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပရိသုဒ္ဓသီလာ** တိ ပာရာဇိကံ အနာပန္နာ အဓိပ္ပေတာ။ ပရိတသာဒိကမ္မေသု ပန ဂရု
ကဋ္ဌာပိ အပကတတ္တာ တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ ။ **အဝသေသာ။ပေ။ ဆန္ဒာရဟာဝ ဟောန္တိ** တိ သင်္ဃတော ဟတ္ထပာသံ
ဝိဇဟိတွတ ဌိတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဝိဇဟိတွတ ဌိတာ ပန ဆန္ဒာရဟာ န ဟောန္တိ, တေပိ စတုဝဂ္ဂါဒိတော အဓိကာ
ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွတဝ ဆန္ဒာရဟာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ သင်္ဃတော ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွတ ဌိတေနေဝ ဆန္ဒော
တ ပာရိသုဒ္ဓိ တ အာတဗ္ဗာ။

ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အပလောကနကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၄၉၆. တေရဟိ သစေပိ သာမဏေရောတိအာဒီသု ဗုဒ္ဓါဒီနံ အဝဏ္ဏဘာသနမ္ပိ အကပ္ပိယာဒိ ကပ္ပိယာဒိဘာဝေန ဒီပနမ္ပိ
ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယညေဝ ပဝိသတိ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''တံ လဒ္ဓိံ နိဿဇ္ဇာပေတဗ္ဗော''တိ။ ဘိက္ခူနမ္ပိ ဧသေဝ နယော။
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောတိ ဗုဒ္ဓဝစနာဓိပ္ပာယံ ဝိပရီတတော ဂဏှာတွော, **သော ဧဝ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော**
တိ စ ဝုတ္တော။ ကေစိ ပန ''သဿတုစ္ဆေဒာနံ အညတရဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, သဿ
တုစ္ဆေဒဂ္ဂါဟဿ သာမဏေရာနံ လိင်္ဂနာသနာယ ကာရဏတ္တေန ဟေဋ္ဌာ **အဋ္ဌကထာယ**မေဝ (မဟာဝ. အဋ္ဌ.
၁၀၈) ဝုတ္တတ္တာ, ဣဓ စ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာယ ဧဝ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

တဿာပိ အာတဗ္ဗော တိ ဝိဇ္ဇမာနံ မုခရာဒိဘာဝံ နိဿာယ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတွတပိ ပဋိညံ အဂ္ဂဟေတွတပိ အာပတ္တိံ
အနာရောပေတွတပိ ဒေသိတာယပိ အာပတ္တိယာ ခုံသနာဒိတော အနောရမန္တဿ အာတဗ္ဗောဝ။ ဩရမန္တဿ ပန ခ
မာပေန္တဿ န အာတဗ္ဗော။

ဗြဟ္မဒဏ္ဍဿ အန န္တိ ခရဒဏ္ဍဿ ဥက္ကဋ္ဌဒဏ္ဍဿ အနံ။ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မေ ဟိ ကတေ ဩတအနုသာသ
နိပ္ပအနပဋိက္ခေပေ နတ္ထိ။ ဒိန္နဗြဟ္မဒဏ္ဍေ ပန တသ္မိံ သဒ္ဓိံ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတေဟိ ပဋိက္ခိတ္တမ္ပိ ကာတုံ န ဝ
ဋ္ဋတိ, ''နေဝ ဝတ္တဗ္ဗော''တိအာဒိနာ အာလာပသလ္လာပာဒိမတ္တဿာပိ နကာရေန ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ တဉှိ ဒိသွ
တ ဘိက္ခူ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွတ ဩလောကနမတ္တမ္ပိ န ကရောန္တိ, ဧဝံ ဝိဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ နိမ္မဒနကရဏတ္ထမေဝ တသွ
သ ဒဏ္ဍဿ အနုညာတတ္တာ။ တေနေဝ ဆန္နတ္ထေရောပိ ဥက္ခေပနီယာဒိကမ္မကတောပိ အဘာယိတွတ ဗြဟ္မဒဏ္ဍ
ဋ္ဌေ ဒိန္နေ ''သင်္ဃေနာဟံ သဗ္ဗထာ ဝိဝဇ္ဇိတော''တိ မုစ္ဆိတော ပပတိ။ ယော ပန ဗြဟ္မဒဏ္ဍကတေန သဒ္ဓိံ ဥတ္တွတ သံ
သဇ္ဇော အဝိဝဇ္ဇေတွတ ဝိဟရတိ, တဿ ဒုက္ကဋမေဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ အညထာ ဗြဟ္မဒဏ္ဍဝိဓာနဿ နိရတ္ထက
တာပသင်္ဂတော။ **တေနာ**တိ ဗြဟ္မဒဏ္ဍကတေန။ ယထာ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတေဟိ, ဧဝမေဝ တတော အဓိကမ္ပိ သင်္ဃ
ယံအာရာဓေန္တေန သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗံ။ တဉ္စ ''သောရတော နိဝာတဝုတ္တိ''တိအာဒိနာ သရူပတော ဒဿိတမေဝ။ တေ
နာဟ **''သမ္မာဝတ္တိတွတ ခမာပေန္တဿ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗော''** တိ။

ယံ တံ ဘဂဝတာ အဝန္ဒိယကမ္မံ အနုညာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **''တဿ ဘိက္ခုနော ဒဏ္ဍကမ္မံ ကာတု''** န္တိ
သာမညတော အနုညာတပ္ပကာရံ ဒဿေတွတ ပုန ဝိသေသတော အနုညာတပ္ပကာရံ ဒဿေတုံ **''အထ ခော''**တိအာဒိ
ဟဋ္ဌိ ဥဒ္ဓဋ္ဌာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣမဿ အပလောကနကမ္မဿ ဌာနံ ဟောတီ** တိ အပလောကနကမ္မဿ သာမညဿ
ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ။ ဝိသေသဗ္ယတိရေကေန အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ တဒညတ္ထ အပ္ပဝတ္တိံ ဒဿေတုံ ဝိသေသနိဿိ
တံ ဝိယ တေဟာရိယတိ။ **''ကမ္မညေဝ လက္ခဏ''** န္တိ ဣမိနာ ဩသာရဏာဒိဝသေန ဂဟိတာဝသေသာနံ သဗ္ဗေသံ အပ
လောကနကမ္မဿ သာမညလက္ခဏဝသေန ဂဟိတတ္တာ ကမ္မညေဝ လက္ခဏမဿာတိ ကမ္မလက္ခဏန္တိ နိဗ္ဗစနံ
ဒဿေတိ။ ဣဒဉ္စ ဝုတ္တာဝသေသာနံ ကမ္မာနံ နိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ, သင်္ဃာရက္ခန္ဓကမ္မာယတနာနိ ဝိယ ဝုတ္တာဝသေသခန္ဓာ
ယတနာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''အယံ ပနေတ္ထ ဟဋ္ဌိမုတ္တကောပိ ကမ္မလက္ခဏဝိနိစ္ဆယော''တိအာဒိ (ပရိ. အ

၄. ၄၉၅-၄၉၆)။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥပရိ ဥက္ခိတ္တကမ္မာဒီသုပိ ကမ္မလက္ခဏံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တဿ ကရဏ**န္တိ အဝန္ဒိယကမ္မဿ ကရဏဝိဓာနံ။

“န ဝန္ဒိတဗ္ဗော”တိ ဣမိနာ ဝန္ဒန္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗေန ကတံ ကတိကံ ဥတ္တမဒ္ဒနံ ဝိယ ဟိ သင်္ဃသမ္မုတိံ အနာဒရေန အတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ။

ဘိက္ခုသင်္ဃဿာပိ ပနေတံ လဗ္ဘတိယေဝတိ အဝန္ဒိယကမ္မဿ ဥပလက္ခဏမတ္တေန ဂဟိတတ္တာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿာပိ ကမ္မလက္ခဏံ လဗ္ဘတိ ဧဝ။

သလာကအနုဇာနံ **သလာကဂ္ဂံ** နာမ။ ယာဂုဘတ္တာနံ ဘာဇနဋ္ဌာနာနိ **ယာဂဂ္ဂဘတ္တဂ္ဂါနိ** နာမ။ ဧတေသုပိ ဟိ ဌာနေသု သဗ္ဗော သင်္ဃော ဥပောသထေ ဝိယ သန္နိပတိတော, ကမ္မဉ္စ ဝဂ္ဂကမ္မံ န ဟောတိ, “မယမေတံ န ဇာနိမှာ”တိ ပစ္ဆာ ခိယ္ယန္တာပိ န ဟောန္တိ။ ခဏ္ဍသီမာယ ပန ကတေ ခိယ္ယန္တိ။ သင်္ဃိကပစ္စယဉ္ဟိ အစ္ဆိန္နစီဝရာဒီနံ အတုံ့ အပလောကေန္တေဟိ ဥပစာရသီမဋ္ဌာနံ သဗ္ဗေသံ အနုမတိံ ဂဟေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ ယော ပန ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော ဓမ္မိကံ အပလောကနံ ပဋိဗာဟတိ, တံ ဥပာယေန ဗဟိဥပစာရသီမာဂတံ ဝါ ကတွာ ခဏ္ဍသီမံ ဝါ ပဝိသိတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယံ သန္ဓာယ “အပလောကနကမ္မံ ကရောတီ”တိ သာမညတော ဒဿေတိ, တံ အပလောကနကမ္မံ သရူပတော ဒဿေတုမာဟ **“အစ္ဆိန္နစီဝရံ”** ကန္တိအာဒိ။ ယဒိ အပလောကေတွာဝ စီဝရံ အတဗ္ဗံ, ကိံ ပန အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကသမ္မုတိယာတိ အာဟ **“အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇနကေန ပနာ”**တိအာဒိ။ **နာဠိ ဝါ ဥပဍ္ဎနာဠိ ဝါ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အပလောကေတွာ အတဗ္ဗဿ ပမာဏဒဿနံ။ တေန ယာပနမတ္တမေဝ အပလောကေတဗ္ဗံ, န အဓိကန္တိ ဒဿေတိ။ **ဧကဒိဝသံ ယေဝ ဝါ**တိအာဒိ ဒသဝီသတိဒိဝသာနံ ဧကသ္မိံ ဒိဝသေယေဝ အတဗ္ဗပရိစ္ဆေဒဒဿနံ, တေန ယာဝ ဇီဝန္တိ ဝါ ယာဝ ရောဂါ ဝုဋ္ဌာဟတီတိ ဝါ ဧဝံ အပလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဣဏပလိဗောဓန္တိ** ဣဏဝတ္ထုံ အတုံ့ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တဉ္စ ဣဏာယိကေဟိ ပလိဗုဒ္ဓဿ လဇ္ဇိပေသလဿ သာသနုပကာရကဿ ပမာဏယုတ္တမေဝ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ နိယမေတွာ အပလောကေတွာ အတဗ္ဗံ, န ပန သဟဿံ ဝါ သတသဟဿံ ဝါ မဟာဂ္ဃဏံ။ တာဒိသဉ္ဟိ ဘိက္ခာစရိယဝတ္တေန သဗ္ဗေဟိ ဘိက္ခူဟိ တာဒိသဿ ဘိက္ခုနော ပရိယေသိတွာ အတဗ္ဗံ။

ဥပနိက္ခေပတောတိ စေတိယပဋိဇဂ္ဂနတ္ထာယ ဝဍ္ဎိယာ ပယောဇေတွာ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဌပိတဝတ္ထုတော။ **သင်္ဃိကေနပီ**တိ န ကေဝလဉ္စ တတ္ထုပ္ပာဒတော ပစ္စယအယကေဟိ စတုပစ္စယတ္ထာယ သင်္ဃဿ ဒိန္နဝတ္ထုနာပီတိ အတ္ထော။

သင်္ဃဘတ္တံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ မဟာအနံ ဒေန္တေဟိပိ ကရိယမာနံ သင်္ဃဘတ္တံ ဝိယ ကာရေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

“ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ရုစ္စတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော ပရိဘောဂပ္ပဟောနကံ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဂဟေတဗ္ဗံ, အဓိကံ ပန ဂဟေတုံ န လဘတိ။ **ဥပောသထဒိဝသေ**တိ နိဒဿနမတ္တံ, ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ဒိဝသေပိ ကတံ သုကတမေဝ ဟောတိ။ ကရောန္တေန “ယံ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ အန္တောသီမာယ သင်္ဃသန္တကံ။ပေ.။ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ မယှံ ရုစ္စတီ”တိ ဧဝံ ကတိကာ ကာတဗ္ဗာ, တထာ ဒွိတိဟိ တီဟိပိ “အာယသ္မန္တာနံ ရုစ္စတီ”တိ ဝစနမေဝ ဟေတ္ထ ဝိသေသော။ **တေသမ္ပီ**တိ ရုက္ခာနံ။ **သာ ဧဝ ကတိကာ**တိ ဝိသုံ ကတိကာ န ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

တေသန္တိ ရုက္ခာနံ။ သင်္ဃော သာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုရိမဝိဟာရေ**တိ ပုရိမေ ယထာသုခံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ကတကတိကေ ဝိဟာရေ။ **ပရိဝေဏာနိ ကတွာ ဇဂ္ဂန္တိ**တိ ယတ္ထ အရက္ခိယမာနေ ဖလာဖလာနိ, ရုက္ခာ စ ဝိနဿန္တိ, တာဒိသံ ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တတ္ထ သင်္ဃဿ ကတိကာ န ပဝတ္တတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယေ ပန ရုက္ခာ ဗီဇာနိ ရောပေတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဇဂ္ဂိတာ, တေပိ ဒသမဘာဂံ ဒတွာ ရောပကေဟေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ။ **တေဟီ**တိ ဇဂ္ဂကေဟိ။

တတ္ထာ တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ။ **မူလေ**တိ အာဒိကာလေ, ပုဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **ဒီဃာ ကတိကာ**တိ အပရိစ္ဆိန္နကာလာ ယထာသုခံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ကတိကာ။ **နိက္ကုက္ကုစ္စေနာ** တိ “အဘာဇိတမိဒ”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ အကတွာတိ အတ္ထော။ **ခိယ္ယနမတ္တမေဝေတ** န္တိ တေန ခိယ္ယနေန ဗဟုံ ခါဒန္တာနံ ဒေါသော နတ္ထိ အတ္တနော ပရိဘောဂပ္ပမာဏဿေဝ ဂဟိတတ္တာ, ခိယ္ယန္တေပိ အတ္တနော ပဟောနကံ ဂဟေတွာ ခါဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဂဏှထာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ တိ တထာဝုတ္တေ တေနေဝ ဘိက္ခုနာ ဒိန္နံ ဝိယ မညေယျုံ, တံ နိဿာယ မိစ္ဆာဇီဝသမ္ဘဝေါ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“အနုဝိစရိတွာ”**တိအာဒိ။ **ဥပဍ္ဎဘာဂေ** တိ ဧကဘိက္ခုနော ပဋိဝီသတော ဥပဍ္ဎဘာဂေ။ ဒေန္တေန စ “တွေကံ ဒါတုံ သဒ္ဓော အနုညာသိ”တိ ဧဝံ အတ္တာနံ ပရိမောစေတွာ ယထာ တေ သဒ္ဓေ ဧဝ ပသီဒန္တိ, ဧဝံ ဝတွာ ဒါတဗ္ဗံ။

အပစ္စာသီသန္တေနာ တိ ဂိလာနဂမိကိဿရာဒီနံ အနုညာတပုဂ္ဂလာနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကံ ဒေန္တေန အပစ္စာသီသန္တေနေဝ ဒါတဗ္ဗံ, အနနုညာတပုဂ္ဂလာနံ ပန အပစ္စာသီသန္တေနာပိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ သင်္ဃိကမေဝ ယထာ ကတိကာယ ဒါပေတဗ္ဗံ။ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ ပစ္စယဒါယကာဒီ သယမေဝ ဝိဿာသေန ဂဏှန္တိ, န ဝါရေတဗ္ဗာ, လဒ္ဓကပ္ပိယန္တိ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ** တိ “ကုဒ္ဓော ဟိ သော ရက္ခေပိ ဆိန္ဒေယျာ”တိအာဒိနာ တုဏှီဘာဝေ ကာရဏံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ။ တေဟိ ကတအနတ္ထာဘာဝေပိ ကာရုညေန တုဏှီ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ, “ဂဏှထာ”တိအာဒိ ပန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ။ပေ။ န ဒါတဗ္ဗန္တိ ဇီဝရုက္ခာနံ အာရာမဋ္ဌာနီယတ္တာ, ဒါရူနဉ္စ ဂေဟသမ္ဘာရာနုပဂတတ္တာ “သဗ္ဗံ တွဝမေဝ ဂဏှာ”တိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ **အကတာဝါသံ ဝါ ကတွာ**တိ ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနံ သေနာသနံ ကတွာ ဇဂ္ဂိတကာလေ ဖလဝါရေ သမ္ပတ္တေ။

အပလောကနကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အတ္ထဝသဝဂ္ဂါဒိဝဏ္ဏနာ

၄၉၈. **ဝိပါကဒုက္ခသင်္ခါတာနံ သမ္ပရာယိကဝေရာန**န္တိ ဝေရ ပါဏာတိပါတာဒိဝေရေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာ, ဝေရပ္ပတ္တိယာ ဟေတုတ္တာ စ “ဝိပါကဒုက္ခဝေဒနာ”တိ ဝုတ္တာ။ ပါဏာတိပါတာဒိပဉ္စဝေရဝိနိမုတ္တာနမ္ပိ အကုသလာနံ ဝေရေဟိ သဟ ဧကတော သင်္ဂဏှနတ္ထံ **“ဒသအကုသလကမ္မပထပ္ပဘေဒာန”** န္တိ ပုန ဝုတ္တံ။

၄၉၉-၅၀၀. **တံ ကမ္မ**န္တိ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မမေဝ, သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ပညတ္တံ နာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္တရာ ကေနစိ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ**တိ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အမှာကံ ဘဂဝတော အဘိသမ္ဗောဓိ, တာဝ အန္တရာကာလေ ကကုသန္ဓာဒိံ ဥပေတွာ ကေနစိ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ အတ္ထော။ **ဝိနီတကထာ သိက္ခာပဒ**န္တိ ဝိနီတဝတ္ထူနိ ဧဝ။ တာနိ ဟိ တံတံသိက္ခာကောဋ္ဌာသာနံ ပကာသနတော “သိက္ခာပဒ”န္တိ စ အာပတ္တိ အနာပတ္တီနံ အနုပညာပနတော “အနုပညတ္တ”န္တိ စ ဝုစ္စန္တိ။

အတ္ထဝသဝဂ္ဂါဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဂဟဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

ဣတိ မဟာဝဂ္ဂေ, ပညတ္တိဝဂ္ဂေ, သင်္ဂဟဝဂ္ဂေတိ တီဟိ မဟာဝဂ္ဂေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတော **ပရိဝါရော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ

ပရိဝါရဝဏ္ဏနာနယော နိဋ္ဌိတော။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

အဝသာနကထာသု ဥဘတောဝိဘင်္ဂ-ခန္ဓက-ပရိဝါရေဟိ ဝိဘတ္တတ္တာ ဝိဘာဂပဋိဒေသနာ ယသ္မိံ ဝိနယပိဋကေ။ သော ဥဘတောဝိဘင်္ဂ-ခန္ဓက-ပရိဝါရဝိဘတ္တဒေသနော အာဟာတိ ယောဇနာ။ **တသ္သာ** တိ ဝိနယပိဋကဿ။

သတ္တု မဟာဗောဓိ တိ ဒက္ခိဏသာခံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ယံ ပဓာနဃရံ နာမ ပရိဝေဏံ, တတ္ထ စာရုပာကာရေန သဉ္စိတံ ပရိက္ခိတ္တံ ယံ ပာသာဒံ ကာရယိ, တတ္ထ တသ္မိံ မဟာနိဂမသာမိနော ပာသာဒေ ဝသတာတိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

ဗုဒ္ဓသိရိံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ နိဿာယ, တဿ တ အဇ္ဈေသနမ္ပိ ပဋိစ္စ ယာ ဣဒ္ဓာ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယတာယ သမိဒ္ဓါ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာ အာရဒ္ဓာတိ ယောဇနာ။

သိရိနိတသဿာ တိ သိရိယာ နိတသနဋ္ဌာနဘူတဿ **သိရိပာလ**နာမကဿ ရညော။ **ဇယသံဝစ္ဆရေ** တိ ဝိဇယယုတ္တေ သံဝစ္ဆရေ။ အာရဒ္ဓကာလဒဿနတ္ထံ ပုန "ဇယသံဝစ္ဆရေ အယံ အာရဒ္ဓာ"တိ ဝုတ္တံ။

ကာလေ ဝဿ န္တိ ယုတ္တကာလေ ဝဿနသီလော။ **ဒေဝေ**တိ မေဃော။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ အာရဒ္ဓာ၊ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ယာ။
ဝဏ္ဏနာ နာတိဝိတ္ထိဏ္ဏာ၊ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာ။

ပညာသဘာဏဝါရာယ၊ တန္တိယာ ပရိမာဏတော။
သမိဇ္ဈနိဋ္ဌိပရမာ၊ ယာ **ဝိမတိဝိနောဒနီ**။

အနန္တရာယေန ကတာ၊ အယံ နိဋ္ဌမုပာဂတာ။
ယံ တံ နိဋ္ဌံ တထာ သဗ္ဗေ၊ ပာဏိနော သမနောရထာ။

ထေရေဟိ ဝိနယညူဟိ၊ သုစိသလ္လေခဝုတ္တိဟိ။
အဝိဿတ္ထာတိဝိတ္ထိဏ္ဏ-ဂန္ထဘီရူ ဟိပတ္ထိတံ။

ကရောန္တေန မယာ ဇဝံ၊ ဝိနယအတ္ထဝဏ္ဏနံ။
ယံ ပတ္တံ ကုသလံ တေန၊ ပတ္ဝာ သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။

ဝိနယတ္ထံ ပကာသေတွာ၊ ယော သောဟယေန လက္ခဏံ။
သောဟယံ ဝိမတိစ္ဆေဒ-ဉာဏစက္ခုပဒာယကံ။

ဝိရဒ္ဓတ္ထဝိပလ္လာသ-ဂန္ထဝိတ္ထာရဟာနိယာ။
ဝိသုဒ္ဓိံ ပာပယိဿာမိ၊ သတ္တေ သံသာရဒုက္ခတော။

လောကိယေဟိ စ ဘောဂေဟိ၊ ဂုဏေဟိ နိခိလာ ပဇာ။
သဗ္ဗေဟိ သဟိတာ ဟောန္တု၊ ရတာ သမ္ဗုဒ္ဓသာသနေတိ။

ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ နိဋ္ဌိတာ။